VALTIOPÄIVÄT

1971

ASIAKIRJAT

KOLMAS OSA

HELSINKI 1972
VALTION PAINATUSKESKUS

SISÄLLYS

Kolmas osa

I

Hallituksen esitys n:o 105 valtioneuvoston *lainanottovaltuuksista.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 78.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 199.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 106 laiksi eräiden *virkojen ja toimien* perustamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 38.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 100.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 107 laiksi eräiden sopimuspalkkaisten *virkojen* täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 39.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 101.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 108 *oikeudenkäyntiä* huoneenvuokra-asioissa koskevaksi lainsäädännöksi.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 109 laiksi *rangaistusten* täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 18.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 114.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 110 laiksi *puolustusministeriön* ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 40.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 102.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 111 laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan *rauhoituspiirin* osittaisesta purkamisesta.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 10.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 111.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 112 laiksi vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun *sairausvakuutusmaksun* ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 10.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 98.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 113 laiksi *kansaneläkelain* muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 114 Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen *lainojen* maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 20.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 115 laiksi kadonneen henkilön *julistamisesta kuolleeksi* annetun lain muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 19.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 115.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 116 laiksi *kehitysmaista* peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 71 (Mietinnön liitteenä Ulkoasiainvaliokunnan lausunto n:o 2).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 166.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 117 laiksi *tulo- ja omaisuusverolain* muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 69.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 165.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 165 a.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 118 laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan *lisenssiviraston* virkatoimista

ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 41.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 103.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 119 laiksi *moottoriajoneuvoverosta* annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 44.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 104.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 120 laiksi Heinolan *kurssikeskuksesta.*
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 15.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 149.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 121 *opintotukea* koskevan lainsäädännön uudistamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 16.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 156.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 122 laiksi *verojen ja maksujen* perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 49.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 116.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 123 laiksi *tasausverolain* 6 §:n muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 45.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 105.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 124 laiksi eräiden elintarviketuotteiden *valmisteverosta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 46.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 112.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 125 laeiksi *investointirahastoista* annetun lain ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 57.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 140.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 126 laiksi ammatillisista *pätevyystutkinnoista.*
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 17.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 157.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 127 laiksi *museovirastosta.*
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 19.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 184.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 128 laiksi *kalastuslain* muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 129 laiksi kotimaisen *sokerintuotannon* turvaamisesta.
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 32.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 150.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 130 laiksi *kansaneläkelain* väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ja laiksi eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 13.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 119.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 131 laiksi *kansaneläkelain* 30 §:n muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 12.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 118.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 132 laiksi *eläkesäätiölain* muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 20.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 161.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 133 Sosialistisen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa sovittujen eräiden tavaroiden *tullikohtelua* koskevien määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 19.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 139.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 134 *kuolemanrangaistuksen* poistamisesta rangaistusjärjestelmästä.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 135 Imatran Voima Osakeyhtiön toisen ydinvoimalaitoksen hankintaan liittyvälle luotolle annettavista *valtion takauksista.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 48.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 136 laiksi *talonmiesten* työaikalain 19 §:n muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 15.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 125.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 137 laiksi maataloustuotteiden *tuontimaksuista* annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 47.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 106.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 138 laiksi *merentutkimuslaitoksesta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 61.

Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 144.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 139 laeiksi *tapaturmavakuutuslain* muuttamisesta, eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 16.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 133.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 140 laeiksi yrittäjien *eläkelain* 9 ja 13 §:n sekä maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 14.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 124.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 141 laiksi eräiden *liikennevahingonkorvausten* sitomisesta palkkatasoon.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 17.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 134.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 142 laiksi *elatusavun* ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 23.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 163.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 143 laiksi valtioneuvoston *ministeriöiden* lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 144 Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin *ammattikurssikeskusta* koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 16.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 145 laiksi *rajavartiolaitoksesta* annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 146 laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä *korkotuesta.*
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 13 (Mietinnön liitteenä Valtiovarainvaliokunnan lausunto n:o 5).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 180.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 180 a.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 147 *talletusten* veronhuojennuslaiksi.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 53.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 129.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 148 laiksi *obligaatiolainojen* veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 54.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 130.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 149 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä *verolakeihin* annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 63.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 152.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 150 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä *verolakeihin.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 74.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 173.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 151 laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta *verovapaudesta* annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 55.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 131.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 152 pientonniston rakennuslainoille annettavista *valtion takauksista.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 50.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 153 laiksi *koulujärjestelmän* perusteista annetun lain muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 20.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 185.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 154 laiksi kunnallisten ja yksityisten *oppikoulujen* valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 21.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 186.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 155 laiksi maatilatalouden *kehittämisrahastosta* annetun lain muuttamisesta.
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 30.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 121.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 156 laiksi *asutuslainsäädännön* kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisajan pitentämisestä.
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 34.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 196.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 157 laiksi *ilmailuhallinnosta.*
Kulkulaitosvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 73.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 197.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 158 laiksi *autorekisterikeskuksesta* annetun lain muuttamisesta.

Kulkulaitosvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 72.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 164.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 159 laiksi geologisesta *tutkimuslaitoksesta* annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 160 laiksi lapsiperheiden *asumistuesta* annetun lain muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 19.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 151.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 161 laiksi *työnvälityslain* 3 a §:n muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 21.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö 162.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 162 laiksi eduskunnan *oikeusasiamiehen* kansliasta.
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 22.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 158.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 163 laeiksi *poliisihallinnosta* ja rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 164 Rikkihappo Oy:n lainojen *valtion takauksista.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 52.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 165 Outokumpu Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista *valtion takauksista.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 51.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 166 laiksi *kaivosteollisuuden* investointivarauksista annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 56.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 132.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 167 laeiksi *leimaverolain,* verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain sekä julkisesta notaarista annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 168 laiksi *tonttien* vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 60.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 143.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 169 laiksi valtion teknillisestä *tutkimuskeskuksesta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 62.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 145.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 170 laiksi aluksista aiheutuvien *öljyvahinkojen* torjumisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 171 laiksi työnantajan *työttömyysvakuutusmaksun* suuruudesta vuonna 1972.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 24.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 177.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 172 Itävallan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen *verotuksen* estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 24 (Mietinnön liitteenä Valtiovarainvaliokunnan lausunto n:o 6).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 182.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 173 laiksi valtion *viljavarastosta* annetun lain voimassaolon jatkamisesta.
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 31.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 126.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 174 laiksi *maanmittaushallinnosta* sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 14.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 183.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 175 laiksi *maankäyttölain* muuttamisesta.
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 35.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 176 laiksi *sairausvakuutuslain* 16 ja 76 §:n muuttamisesta.
Hallituksen kirjelmä esityksen peruuttamisesta.

Hallituksen esitys n:o 177 laiksi *erityislapsilisälain* 7 §:n muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 22.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 169.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 178 laiksi *tullilain* muuttamisesta sekä laiksi erinäisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 64.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 153.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 179 laiksi eräistä palkkatuloista *verotuksessa* tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 58.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 141.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 180 laiksi *vaalien* tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa.
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 20.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 128.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 181 laiksi *huoneenvuokrien* sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta.
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 21.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 135.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 182 laiksi *aluevaihdosta* valtion ja Kuopion kaupungin välillä.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 68.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 155.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 183 Veitsiluoto Osakeyhtiön ottamien lainojen vakuudeksi annettavista *valtion takauksista.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 65.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 184 laiksi *postipankkilain* muuttamisesta.
Pankkivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 8.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 160.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 185 laiksi maataloustuotteiden *tuontimaksuista* annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 59.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 142.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 186 laeiksi *tulo- ja omaisuusverolain* sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 73 (Mietinnön liitteenä Laki- ja talousvaliokunnan lausunto n:o 5).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 172.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 187 laeiksi *liikepankkilain,* säästöpankkilain, osuuspankkilain ja kiinnitysluottopankkilain muuttamisesta.
Pankkivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 10.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 176.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 176 a.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 188 laiksi Etelä-Hämeen *keskusammattikoulun* luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 14.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 148.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 189 laiksi vähittäiskaupan *liikeajasta* annetun lain muuttamisesta.
Talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 10.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 146.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 190 laiksi valtion *varmuusvarastoista* annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 66.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 154.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 191 laeiksi työntekijäin *eläkelain* ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 192 laiksi *päihdyttävien aineiden* väärinkäyttäjien huollosta annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 193 laiksi *Eduskunnan kirjastosta* annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 194 vuoden 1971 kansainväliseen *vehnäsopimukseen* sisältyvien, vehnän kauppaa ja elintarvikeapua koskevien yleissopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 25.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 195 Suomen ja Ruotsin välisen *rajajokisopimuksen* ja sen liitteiden sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen ja sen liitteen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 22.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 171.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 196 Kansainvälisen *atomienergiajärjestön* kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 23.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 181.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 197 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 *tulo- ja menoarvioon.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 77.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 77 a.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 198 ulkomaisen kunnallisobligaatiolainan *valtion takauksesta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 67.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 199 valtion *tulo- ja menoarvion* voimassaoloajan jatkamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 72.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 200 *tasausverolaiksi.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 75.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 174.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 201 laiksi nuorison *talletustoiminnan* edistämisestä.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 70.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 159.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 202 laiksi *peruskoulun* viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 22.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 188.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 203 laiksi valtion lakkautetun *oppikoulun* henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 23.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 189.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 204 laiksi *kansakoululain* 66 §:n muuttamisesta sekä laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 24.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 190.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 205 laiksi kunnan peruskouluksi muutetun *yksityisoppikoulun* eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 25.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 191.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 206 laiksi eläkeoikeudesta yksityisluontoisen *oppilaitoksen* lakatessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 26.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 192.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 207 laiksi eräiden *opettajanvirkojen* ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 27.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 193.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 208 laiksi *peruskoulun* aineenopettajan viran perustamisesta eräissä tapauksissa.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 28.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 194.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 209 laiksi poikkeuksista kansa- ja oppikoulujen *opettajien* eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 29.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 195.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 210 laiksi *atomienergialain* muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 211 laiksi *vientitakuulain* muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 76.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 175.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 212 laiksi *tullitariffin* muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 81.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 200.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 213 laiksi *maataloustuotteiden* tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 82.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 201.
Eduskunnan vastaus.

II

Viittauslehti.

Hallituksen esitys n:o 11 (A. I 1970 vp.) laiksi *irtolaislain* muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 6.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 48.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 20 (A. I 1970 vp.) eräiksi muutoksiksi ja lisäyksiksi *ulosottoviranomaisen* toimittamaa täytäntöönpanoa ja ulosotto-oikeudellisia turvaamistoimenpiteitä koskevaan lainsäädäntöön.
Eduskunnan kirjelmä esityksen käsittelemättä jäämisestä.

Hallituksen esitys n:o 25 (A. I 1970 vp.) laiksi *lihantarkastuslain* muuttamisesta.
Talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 6.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 94 (A. III: 1 1970 vp.) laeiksi *sotaväen rikoslain* sekä sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta.
Toisen lakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 122.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 95 (A. III: 1 1970 vp.) laiksi *rangaistusten* täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 2.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 32.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 100 (A. III: 1 1970 vp.) *radiovastuulaiksi* ja laiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamisesta.
Talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 16 (Mietinnön liitteenä Lakivaliokunnan lausunto n:o 2) (A. III: 1 1970 vp.).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 2.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 112 (A. III: 1 1970 vp.) laiksi *ilmailulain* muuttamisesta.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 16 (Mietinnön liitteinä Lakivaliokunnan lausunto n:o 1 sekä Yleissopimus rikoksista ja eräistä muista teoista ilma-aluksissa) (A. III: 1 1970 vp.).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 1.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 119 (A. III: 1 1970 vp.) *kihlakunnantuomarien* palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 10 (Mietinnön liitteinä Valtiovarainvaliokunnan lausunto n:o 6 1970 vp. ja Perustuslakivaliokunnan lausunto n:o 5 1970 vp. sekä Korkeimman oikeuden lausunto ja pöytäkirja).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 59.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 125 (A. III: 1 1970 vp.) laiksi *kaavoitusalueiden* jakolain sekä yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 4.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 17.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 126 (A. III: 1 1970 vp.) laiksi *maankäyttölain* muuttamisesta.
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 11.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 128 (A. III: 1 1970 vp.) *huumausainelaiksi.*
Talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 12 (Mietinnön liitteenä Lakivaliokunnan lausunto n:o 2).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 168.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 143 (A. III: 1 1970 vp.) laiksi yhteismetsäosuuksien lunastamisesta ja laiksi *yhteismetsälain* muuttamisesta.
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 8.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 38.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 153 (A. III: 2 1970 vp.) Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen *verotuksen* estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 6 (Mietinnön liitteenä Valtiovarainvaliokunnan lausunto n:o 7 1970 vp.).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 40.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 157 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi toimenpiteistä *lentoliikenteen* turvaamiseksi eräissä tapauksissa.
Kulkulaitosvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 49 (Mietinnön liitteinä Lakivaliokunnan lausunto n:o 1 ja Perustuslakivaliokunnan lausunto n:o 2).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 68.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 163 (A. III: 2 1970 vp.) *kasvatusneuvolalaiksi.*
Talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 5.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 69.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 166 (A. III: 2 1970 vp.) Tanskan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen *verotuksen* sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 1 (Mietinnön liitteenä Valtiovarainvaliokunnan lausunto n:o 9 1970 vp.).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 8.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 167 (A. III: 2 1970 vp.) Espanjan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen *verotuksen* estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 3 (Mietinnön liitteenä Valtiovarainvaliokunnan lausunto n:o 10 1970 vp.).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 15.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 175 (A. III: 2 1970 vp.) Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen *verotuksen* ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 2 (Mietinnön liitteenä Valtiovarainvaliokunnan lausunto n:o 8 1970 vp.).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 9.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 176 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi vaarallisten *rikoksenuusijain* eristämisestä annetun lain muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 3.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 33.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 177 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi *shekkilain* 54 §:n muuttamisesta.
Pankkivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 20.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 178 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi lapsiperheiden *asumistuesta* annetun lain muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 3.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 179 (A. III: 2 1970 vp.) laeiksi valtion eläkelain, valtion perhe-eläkelain ja eräiden muiden *eläkelakien* muuttamisesta sekä laiksi ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 2.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 13.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 182 (A. III: 2 1970 vp.) Kansainvälisen työkonferenssin 52. instuntokaudellaan vuonna 1968 hyväksymästä vuokraviljelijöiden, osuuspalkkaisten ja näihin verrattavien *maataloustyöntekijäin* ryhmien elin- ja työehtojen parantamista koskevasta suosituksesta.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 10 (Mietinnön liitteenä Sosiaalivaliokunnan lausunto n:o 1).
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 186 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi *rintamasotilaseläkkeestä* sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 3.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 22.
Eduskunnan vastaus.
— Käsitelty hallituksen esityksen n:o 11 yhteydessä. — Ks. A. I.

Hallituksen esitys n:o 190 (A. III: 2 1970 vp.) Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen *verotuksen* ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 4 (Mietinnön liitteenä Valtiovarainvaliokunnan lausunto n:o 1).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 23.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 191 (A III: 2 1970 vp.) Israelin kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen *verotuksen* ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 5 (Mietinnön liitteenä Valtiovarainvaliokunnan lausunto n:o 2).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 24.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 192 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi säännöllisen, yleisen *väestölaskennan* toimittamisesta annetun lain muuttamisesta.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 3.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 7.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 193 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi *metsästyslain* 69 §:n muuttamisesta.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 5.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 31.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 194 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi *leimaverolain* muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 4.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 195 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi *auto- ja moottoripyöräverosta* annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 5.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 27.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 196 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi *tullitariffin* muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 3.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 10.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 198 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi *asevelvollisuuslain* muuttamisesta.
Puolustusasiainvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 2.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 43.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys n:o 199 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi *hammaslääkärintoimen* harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.
Talousvaliokunnan siitä antama mietintö n:o 3.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 21.
Eduskunnan vastaus.

III

Asetus 27 päivältä marraskuuta 1970 Romanian Sosialistisen Tasavallan kanssa tehdyn pitkäaikaisen *kauppasopimuksen* voimaansaattamisesta (A. III: 3 1970 vp.).
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 7.
Eduskunnan kirjelmä.

Asetus 19 päivältä toukokuuta 1971 maan *ulkomaankaupan* turvaamisesta annetun asetuksen muuttamisesta.
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 14.
Eduskunnan kirjelmä.

Valtioneuvoston päätös 30 päivältä joulukuuta 1970 *valuutan* säännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta (A. III: 3 1970 vp.).
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 3.
Eduskunnan kirjelmä.

Valtioneuvoston päätös 30 päivältä joulukuuta 1970 eräiden urakka-, hankinta- ja tavarantoimitussopimusten perusteella määräytyvien *hintojen* tarkistamisesta (A. III: 3 1970 vp.).
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 2.
Eduskunnan kirjelmä.

Valtioneuvoston päätös 30 päivältä joulukuuta 1970 *huoneenvuokrien* valvonnasta ja säännöstelystä (A. III: 3 1970 vp.).
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 6.
Eduskunnan kirjelmä.

Valtioneuvoston päätös 30 päivältä joulukuuta 1970 *meijerivoin* hinnoista (A. III: 3 1970 vp.).
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 1.
Eduskunnan kirjelmä.

Valtioneuvoston päätös 30 päivältä joulukuuta 1970 *hintaneuvostosta* (A. III: 3 1970 vp.).
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 5.
Eduskunnan kirjelmä.

Valtioneuvoston päätös 30 päivältä joulukuuta 1970 hyödykkeiden *hintavalvonnasta* annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta (A. III: 3 1970 vp.).
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö n:o 4.
Eduskunnan kirjelmä.

KOLMAS OSA

I

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuksista.

Hallituksen esitykseen valtion tulo- ja meno arvioksi vuodelle 1972 on merkitty tuloa vuoden 1972 aikana otettavista valtionlainoista 500 000 000 markkaa. Tähän lainanottoon tarvittavan valtuuden lisäksi valtioneuvostolle olisi myönnettävä valtuus lyhytaikaisen luoton käyttämiseen harkintansa mukaan. Tämän vuoksi ehdotetaan,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston vuonna 1972 ottamaan lähemmin määrättävillään ehdoilla 500 000 000 markan nimellismäärään asti pitkäaikaista lainaa; sekä

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston vuoden 1972 aikana käyttämään lyhytaikaista luottoa harkintansa mukaan.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 78 hallituksen esityksen johdosta valtioneuvoston lainottovaltuuksista.

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti hallituksen esityksen n:o 105 valtioneuvoston lainanottovaltuuksista.

Hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 on merkitty tuloa vuoden 1972 aikana otettavista valtionlainoista 500 000 000 markkaa. Tähän lainanottoon tarvittavan valtuuden lisäksi valtioneuvostolle olisi myönnettävä valtuus lyhytaikaisen luoton käyttämiseen harkintansa mukaan.

Valiokunnan mietinnöstä valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 käy ilmi, että tuloarvioon on merkitty tuloa vuoden 1972 aikana otettavista valtion lainoista 640 000 000 markkaa. Valiokunta sen vuoksi kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston vuonna 1972 ottamaan lähemmin määrättävillään ehdoilla 640 000 000 markan nimellismäärään asti pitkäaikaista lainaa; sekä

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston vuoden 1972 aikana käyttämään lyhytaikaista luottoa harkintansa mukaan.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman (osittain), Haukipuro, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Mäki-Hakola, Pekkarinen, Salla, Tamminen, Teir sekä varajäsenet Hjerppe, Kaarlonen, Karpola, Knuuti, Lintilä, Mykkänen (osittain), Salmivuori, Vainio (osittain) ja Vartia (osittain).

Suuren valiokunnan mietintö n:o 199 hallituksen esityksen johdosta valtioneuvoston lainanottovaltuuksista.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 78 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston vuonna 1972 ottamaan lähemmin määrättävillään ehdoilla 640 000 000 markan nimellismäärään asti pitkäaikaista lainaa; sekä

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston vuoden 1972 aikana käyttämään lyhytaikaista luottoa harkintansa mukaan.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuksista.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 105 Eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuksista, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 78 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 199, on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston vuonna 1972 ottamaan lähemmin määrättävillään ehdoilla 640 000 000 markan nimellismäärään asti pitkäaikaista lainaa; sekä

oikeuttaa valtioneuvoston vuoden 1972 aikana käyttämään lyhytaikaista luottoa harkintansa mukaan.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden virkojen ja toimien perustamisesta.

Hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 sisältyy sellaisia peruspalkkaisten ja sopimuspalkkaisten virkojen ja toimien perustamista tarkoittavia ehdotuksia, joiden hyväksyminen merkitsisi uuden virka- tai toimityypin käyttöönottoa asianomaisessa virastossa tai laitoksessa. Tämä puolestaan muuttaisi viraston tai laitoksen menosäännön perusteita. Kun tällaisesta muuttamisesta hallitusmuodon 65 §:n mukaan on säädettävä lailla, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden virkojen ja toimien perustamisesta.

Muuttaen jäljempänä mainittujen virastojen ja laitosten menosääntöjen perusteita säädetään Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

1 §.

Jäljempänä mainittuihin virastoihin ja laitoksiin voidaan perustaa seuraavat peruspalkkaiset ja sopimuspalkkaiset virat ja toimet:

virasto tai laitos	virka (v) tai toimi (t)
1) peruspalkkaiset	
oikeuskanslerinvirasto:	
	osastosihteeri (v)
edustustot:	
	kielenkääntäjä (v)
sisäasiainministeriö:	
	tarkastaja (v)
lääninhallitukset:	
	lääninkomisario (t)
asuntohallitus:	
	puhelunvälittäjä (t)
liikevaihtoverotoimistot:	
	tarkastaja (v)
tullilaitos:	
	tulliverotarkastaja (v)
rakennushallitus:	
	osastosihteeri (t)
Helsingin yliopisto:	
	osastopäällikkö (v)
	valokuvausteknikko (t)
Kuopion korkeakoulu:	
	vahtimestari (t)
ammattikasvatushallitus:	
	ylijohtaja (v)
sokeain ammattikoulu:	
	yleisaineiden opettaja (v)
	työnopettaja (v)
	emäntä (t)
	apulaiskanslisti (t)
Raahen tietokonealan oppilaitos:	
	vahtimestari (t)
	talonmies-lämmittäjä (t)
	talonmies (t)
sosiaali- ja terveysministeriö:	
	ylikamreeri (v)
työvoimaministeriö:	
	tutkija (v)
2) sopimuspalkkaiset	
ulkoasiainministeriö:	
	apulaisosastopäällikkö (v)
	edustustojen tarkastaja (v)

sisäasiainministeriö:
kansliapäällikkö (v)
toimistopäällikkö (v)
ylitarkastaja (v)
suunnittelija (v)
seutukaavoituksen ylitarkastaja (v)

lääninhallitukset:
kaavoitus- ja rakennustoimen tarkastaja (v)
tarkastaja (v)

valtiovarainministeriö:
neuvotteleva virkamies (v)
suunnittelupäällikkö (v)
suunnittelusihteeri (v)

valtiokonttori:
toimistopäällikkö (v)

valtiontalouden tarkastusvirasto:
suunnittelupäällikkö (v)
erikoistutkija (v)

ammattikasvatushallitus:
toimistopäällikkö (v)

Raahen tietokonealan oppilaitos:
rehtori (v)

valtion rautatiet:
tutkija (v)

sosiaali- ja terveysministeriö:
kansliapäällikkö (v)

2 §.

Asetuksella voidaan 1 §:ssä mainittuja virkoja tai toimia tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa asianomaiseen virastoon tai laitokseen myös siten, että kussakin virastossa tai laitoksessa jo olemassa olevia virkoja tai toimia, niiden varsinaisen palkkauksen vähentymättä, vain nimeltään muutetaan 1 §:ssä mainituiksi viroiksi ja toimiksi, jolloin entisen nimisen viran tai toimen haltija siirtyy nimeltään muutetun viran tai toimen haltijaksi.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 38 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden virkojen ja toimien perustamisesta.

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 106 laiksi eräiden virkojen ja toimien perustamisesta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1971.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koivunen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Salla, Sillantaus, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Kaarlonen, Karpola, Laatio ja Turunen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 100 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden virkojen ja toimien perustamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 38 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräiden virkojen ja toimien perustamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 106 laiksi eräiden virkojen ja toimien perustamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 38 ja Suuri valiokunta mietintöntä n:o 100, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräiden virkojen ja toimien perustamisesta.

Muuttaen jäljempänä mainittujen virastojen ja laitosten menosääntöjen perusteita säädetään Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

1 §.

Jäljempänä mainittuihin virastoihin ja laitoksiin voidaan perustaa seuraavat peruspalkkaiset ja sopimuspalkkaiset virat ja toimet:

virasto tai laitos	virka (v) tai toimi (t)
1) peruspalkkaiset	
oikeuskanslerinvirasto:	
osastosihteeri	(v)
edustustot:	
kielenkääntäjä	(v)
sisäasiainministeriö:	
tarkastaja	(v)
lääninhallitukset:	
lääninkomisario	(t)
asuntohallitus:	
puhelunvälittäjä	(t)
liikevaihtoverotoimistot:	
tarkastaja	(v)
tullilaitos:	
tulliverotarkastaja	(v)
rakennushallitus:	
osastosihteeri	(t)
Helsingin yliopisto:	
osastopäällikkö	(v)
valokuvausteknikko	(t)
Kuopion korkeakoulu:	
vahtimestari	(t)
ammattikasvatushallitus:	
ylijohtaja	(v)
sokeain ammattikoulu:	
yleisaineiden opettaja	(v)
työnopettaja	(v)
emäntä	(t)
apulaiskanslisti	(t)
Raahen tietokonealan oppilaitos:	
vahtimestari	(t)
talonmies-lämmittäjä	(t)
talonmies	(t)
sosiaali- ja terveysministeriö:	
ylikamreeri	(v)
työvoimaministeriö:	
tutkija	(v)
2) sopimuspalkkaiset	
ulkoasiainministeriö:	
apulaisosastopäällikkö	(v)
edustustojen tarkastaja	(v)

sisäasiainministeriö:
kansliapäällikkö (v)
toimistopäällikkö (v)
ylitarkastaja (v)
suunnittelija (v)
seutukaavoituksen ylitarkastaja (v)

lääninhallitukset:
kaavoitus- ja rakennustoimen tarkastaja (v)
tarkastaja (v)

valtiovarainministeriö:
neuvotteleva virkamies (v)
suunnittelupäällikkö (v)
suunnittelusihteeri (v)

valtiokonttori:
toimistopäällikkö (v)

valtiontalouden tarkastusvirasto:
suunnittelupäällikkö (v)
erikoistutkija (v)

ammattikasvatushallitus:
toimistopäällikkö (v)

Raahen tietokonealan oppilaitos:
rehtori (v)

valtion rautatiet:
tutkija (v)

sosiaali- ja terveysministeriö:
kansliapäällikkö (v)

2 §.

Asetuksella voidaan 1 §:ssä mainittuja virkoja tai toimia tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa asianomaiseen virastoon tai laitokseen myös siten, että kussakin virastossa tai laitoksessa jo olemassa olevia virkoja tai toimia, niiden varsinaisen palkkauksen vähentymättä, vain nimeltään muutetaan 1 §:ssä mainituiksi viroiksi ja toimiksi, jolloin entisen nimisen viran tai toimen haltija siirtyy nimeltään muutetun viran tai toimen haltijaksi.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä 27 päivänä tammikuuta 1971 annetussa laissa (76/71) on lueteltu sellaisia sopimuspalkkaisia virkoja, jotka täytetään määräajaksi, enintään kuitenkin viideksi vuodeksi kerrallaan. Oikeusministeriön kansliapäällikön virka voidaan sanotun lain mukaan täyttää joko toistaiseksi taikka määräajaksi ja tällöin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Milloin sanottu kansliapäällikön virka täytetään määräajaksi ja nimitettävä jo ennestään on valtion viran tai toimen haltija, hän vapautuu tämän viran tai toimen hoitamisesta siksi ajaksi, jona hän toimii ensiksi mainitussa virassa.

Hallituksen esityksessä Eduskunnalle vuoden 1972 tulo- ja menoarvioksi on sosiaali- ja terveysministeriön järjestelyihin liittyen ehdotettu ministeriöön perustettavaksi kansliapäällikön sopimuspalkkainen virka. Huomioon ottaen tehtävien laatu ja yhdenmukaisen käytännön aikaansaaminen on asianmukaista, että myös sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikön sopimuspalkkainen virka voidaan oikeusministeriön kansliapäällikön virkaa vastaavasti täyttää toistaiseksi taikka määräajaksi, enintään kuitenkin viideksi vuodeksi kerrallaan.

Kun valtiovarainministeriön valtiosihteerin virka voidaan täyttää määräajaksi, on pidettävä asianmukaisena, että myös valtiovarainministeriön tulo- ja menoarvio-osaston osastopäällikön sopimuspalkkainen virka voidaan täyttää paitsi toistaiseksi myös määräajaksi niin kuin edellä oikeusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikön virkojen osalta on esitetty.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, annetaan eduskunnalle hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 27 päivänä tammikuuta 1971 eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain (76/71) 3 § näin kuuluvaksi:

3 §.

Oikeusministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikön ja valtiovarainministeriön tulo- ja menoarvio-osaston osastopäällikön sopimuspalkkaiset virat voidaan täyttää toistaiseksi tai määräajaksi, enintään kuitenkin viideksi vuodeksi kerrallaan. Jos virkaan määräajaksi nimitetty ennestään on valtion virassa tai toimessa, vapautuu hän sen hoitamisesta siksi ajaksi, jona hän toimii ensiksi mainitussa virassa.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 39 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 107 laiksi eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Hallitus toteaa, että esityksessä vuoden 1972 tulo- ja menoarvioksi on sosiaali- ja terveysministeriön järjestelyihin liittyen ehdotettu ministeriöön perustettavaksi kansliapäällikön sopimuspalkkainen virka. Hallitus ehdottaa, että sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikön sopimuspalkkainen virka samoin kuin valtiovarainministeriön tulo- ja menoarvio-osaston osastopäällikön sopimuspalkkainen virka voidaan oikeusministeriön kansliapäällikön virkaa vastaavasti täyttää toistaiseksi taikka määräajaksi, enintään kuitenkin viideksi vuodeksi kerrallaan.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut ehdotetun lainmuutoksen asianmukaiseksi, minkä vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, on päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koivunen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Salla, Sillantaus, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Kaarlonen, Karpola, Laatio ja Turunen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 101 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 39 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 107 laiksi eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 39 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 101, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä 27 päivänä tammikuuta 1971 annetun lain (76/71) 3 § näin kuuluvaksi:

3 §.

Oikeusministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikön ja valtiovarainministeriön tulo- ja menoarvio-osaston osastopäällikön sopimuspalkkaiset virat voidaan täyttää toistaiseksi tai määräajaksi, enintään kuitenkin viideksi vuodeksi kerrallaan. Jos virkaan määräajaksi nimitetty ennestään on valtion virassa tai toimessa, vapautuu hän sen hoitamisesta siksi ajaksi, jona hän toimii ensiksi mainitussa virassa.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle oikeudenkäyntiä huoneenvuokra-asioissa koskevaksi lainsäädännöksi.

Antaessaan eduskunnalle toukokuussa 1970 esityksen huoneenvuokralain muuttamisesta (hall. es. n:o 39/1970 vp.) hallitus kiinnitti huomiota asuinvuokrasuhteesta johtuvien riitojen oikeuskäsittelyyn. Hallitus totesi, samaan tapaan kuin vuoden 1970 alussa eduskunnalle antamassaan, sittemmin rauenneessa esityksessä huoneenvuokralain muuttamisesta (hall. es. n:o 246/1969 vp.), että "asuinvuokrasuhdetta koskevat riidat tulisi voida oikeudellisesti ratkaista mahdollisimman joustavin menettelytavoin, nopeasti, vähin kustannuksin ja asiantuntevasti" ja että "ainakin tavallisimmat näistä, ennen kaikkea irtisanomissuojaa, muuttopäivän siirtämistä ja vuokran suuruutta koskevat riita-asiat, tulisi mikäli mahdollista käsitellä ja ratkaista sellaisessa tuomioistuimessa, joka kokoonpanonsa ja toimintatapansa puolesta mahdollisimman hyvin täyttää nämä vaatimukset". Lakiehdotus ei sisältänyt muutosehdotuksia voimassa olevaan oikeudenkäyntimenettelyyn, mutta siinä oli viittaussäännöksin varauduttu erityisten asuntotuomioistuinten myöhempään perustamiseen, jota koskevan suunnittelutyön hallitus ilmoitti olevan vireillä.

Hyväksyessään tämän lakiesityksen eduskunta edellytti, että "vuokrasuhteita koskevia riitoja käsittelevä oikeudenkäyntimenettely järjestetään niin, että nämä riidat voidaan ratkaista nopeasti". Sittemmin on eduskunnan lakivaliokunta pitänyt suotavana tämän päätöksen toteuttamista mahdollisimman pian (lakivaliokunnan mietintö n:o 18/1970 vp.).

Esityksessään laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta hallitus katsoi olevan tarkoituksenmukaista, että vuokrien säännöstelyä edelleen jatketaan, "varsinkin kun kysymys erityisten asunto-oikeuksien perustamisesta on vielä valmisteluasteella" (hall. es. n:o 183/1970 vp.).

Hallituksen esityksestä laiksi huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta (hall. es. n:o 165/1970 vp.) ilmenee, että erityinen sovittelulaki oli katsottu tarpeelliseksi vielä vuonna 1971, koska asuntotuomioistuimia koskevaa lakia ei ehditä aikaansaada sanotun vuoden loppuun mennessä.

Turvautuminen tavanmukaiseen tuomioistuinmenettelyyn ei ole sopiva keino ratkaista erimielisyyksiä sellaisessa vuokrasuhteessa, jonka tahdotaan edelleen jatkuvan, eikä myöskään irtisanomistapauksissa. Niin hyvin vuokranantajana kuin vuokralaisenakin tavallinen kansalainen tuntee riidan viemisen tuomioistuimeen epämiellyttäväksi toimenpiteeksi. Kustannusten pelko saattaa myös estää asianosaista turvautumasta tuomioistuinmenettelyyn silloinkin, kun se olisi tarpeen hänen oikeutensa toteuttamiseksi.

Tällaisista ja jäljempänä lähemmin selvitettävistä syistä olisi huoneenvuokrasuhteeseen liittyvien oikeusasioiden käsittely hoidettava yleisestä alioikeusmenettelystä poikkeavalla tavalla. Tarvitaan erityismenettelyä, joka palvelee vuokranantajia ja vuokralaisia joustavasti, nopeasti, vähin kustannuksin ja asiantuntevasti.

Myös kaikissa Skandinavian maissa on katsottu tarvittavan erityismenettelyä huoneenvuokrasuhteisiin liittyvissä oikeusasioissa.

Norjan huoneenvuokralain mukaan kunta voi perustaa erityisen huoneenvuokraoikeuden (husleierett), joka huoneenvuokra-asioissa syrjäyttää yleisen alioikeuden toimivallan. Ruotsin huoneenvuokralain mukaan toimii ensimmäisenä oikeusasteena lähinnä irtisanomissuojaa ja vuokran suuruutta koskevissa asioissa vuokralautakunta (hyresnämnd), jonka toimipiirinä on yleensä lääni, sekä muissa huoneenvuokra-asioissa läänin hallintokaupungin alioikeus. Vuokrajuttujen keskittämisellä kahdessa portaassa läänikohtaisiin elimiin on pyritty muun muassa erikoistumishyödyn saamiseen. Tanskan huoneenvuokralain mukaan huoneenvuokrariidat käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena asunto-oikeus (boligret) yleisen alioikeuden sijasta.

Kokoonpanoltaankin skandinaaviset erityiselimet muistuttavat toisiaan. Norjan huoneen-

vuokraoikeudessa, Ruotsin vuokralautakunnassa ja Tanskan asunto-oikeudessa on puheenjohtajana lakimies ja jäseninä kaksi etupiiriedustajaa, toinen vuokranantajien ja toinen vuokralaisten puolelta.

Hallitus esittää saman tapaisen erityismenettelyn ottamista käyttöön myös Suomessa. Lakiehdotuksen mukaan olisi perustettava asunto-oikeuksia, joiden tehtävänä on yleisen alioikeuden sijasta käsitellä huoneenvuokrasuhteesta johtuvat riita-asiat. Asunto-oikeuden kokoonpano on suunniteltu sellaiseksi, että vuokrasuhteita koskeva paikallinen asiantuntemus on siinä hyvin edustettuna. Oikeudenkäyntimenettely asunto-oikeudessa taas on pyritty muodostamaan mahdollisimman joustavaksi, nopeaksi ja asianosaisille huokeaksi. Ehdotetut säännökset sisältävät useita uudistuksia verrattuna nykyiseen alioikeusmenettelyyn, jonka uudistamista suunniteltaessa eräät niistä ovat jo aikaisemmin olleet harkittavina. Asunto-oikeusmenettelyssä tultaisiin näin ollen saamaan asianosaisten oikeusturvaa vaarantamatta kokemuksia yleisen alioikeusmenettelyn uudistamista varten.

Huoneenvuokrariidat keskittyvät voimakkaasti asutuskeskusten tuomioistuimiin, lähinnä raastuvanoikeuksiin. Useimmissa tuomiokunnissa huoneenvuokra-asioita on jouduttu käsittelemään erittäin harvoin. Tämän vuoksi hallitus katsoo, ettei asunto-oikeuksia olisi perustettava koko maahan, vaan ainoastaan sellaisia kuntia varten, joissa huoneenvuokrasuhteita esiintyy huomattavan paljon. Tällaisia kuntia ovat tällä hetkellä lähinnä Helsingin, Turun, Tampereen ja Lahden kaupungit, Espoon ja Kauniaisten kauppalat, jotka ensi vuoden alusta muuttuvat kaupungeiksi, ja Helsingin maalaiskunta, joka ensi vuoden alusta muuttuu Vantaan kauppalaksi. Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kaupungeissa sekä Vantaan kauppalassa esiintyvien huoneenvuokrariitojen käsittely voitaisiin keskittää Helsingin kaupunkiin sijoitettavaan Helsinginseudun asunto-oikeuteen. Kunnissa, joissa vuokrasuhteita esiintyy harvemmin, ei muodostu sellaista paikallista vuokrakäytäntöä, jota koskevan asiantuntemuksen takaaminen tuomioistuimen kokoonpanossa on lakiesityksen keskeisiä tavoitteita.

Niissä kunnissa, joita varten asunto-oikeuksia ei perusteta, huoneenvuokrasuhteesta johtuvat riita-asiat käsiteltäisiin edelleen yleisissä alioikeuksissa. Oikeudenkäyntikulujen ja niiden korvaamisen osalta tulisivat asianosaiset kuitenkin samaan asemaan riippumatta siitä, onko asia käsitelty yleisessä alioikeudessa tai asunto-oikeudessa. Muutoksenhaun käsittely hovioikeudessa huoneenvuokra-asiassa tapahtuisi samassa järjestyksessä, haettiinpa muutosta yleisen alioikeuden tai asunto-oikeuden ratkaisuun. Näistä syistä uudet huoneenvuokrariitojen käsittelyä tuomioistuimessa koskevat säännökset on kaikki sijoitettu ehdotukseen laiksi oikeudenkäynnistä huoneenvuokra-asioissa. Se jakaantuu neljään lukuun, jotka koskevat asunto-oikeuden organisaatiota ja järjestysmuotoa, oikeudenkäyntimenettelyä asunto-oikeudessa, muutoksenhakua kaikissa huoneenvuokra-asioissa sekä erityisiä huoneenvuokra-asioiden käsittelyssä yleensä ja asunto-oikeudessa erikseen noudatettavia määräyksiä.

Samalla kun ehdotetaan säädettäväksi lait oikeudenkäynnistä huoneenvuokra-asioissa ja eräiden asunto-oikeuksien perustamisesta, joudutaan myös eräitä voimassa olevien lakien säännöksiä muuttamaan.

Asunto-oikeutta koskevat säännökset.

Lakiehdotuksen mukaan ulotetaan asunto-oikeuden toimivalta asiallisessa suhteessa kaikkiin huoneenvuokrasuhteesta johtuviin riita-asioihin. Kun huoneenvuokralain 12 §:n 1 momentin säännöstä ei esitetä muutettavaksi, jäävät siinä tarkoitetut asiat edelleen yleisen alioikeuden toimivaltaan asumuseroa tai avioliiton purkamista koskevan asian käsittelyyn liittyvinä. Myös liikehuoneistoa koskevat vuokrariidat on katsottu tarkoituksenmukaiseksi sisällyttää asunto-oikeuden toimivaltaan. Lakiehdotuksesta ilmenee, että asunto-oikeuden toimivaltaa ei uloteta maksamismääräysasioihin eikä ulosottolain mukaan ulosotonhaltijalle kuuluviin asioihin (1 §). Sen sijaan maksamismääräyslain 9 §:ssä ja ulosottolain 2 luvun 21 §:ssä tarkoitettu takaisinsaantikanne kuuluisi asunto-oikeuden käsiteltäviin.

Ehdotuksen mukaan asunto-oikeuden perustamisesta säädetään lailla (2 §). Asunto-oikeuden tuomiopiirin muodostaa se kunta tai ne kunnat, joita varten asunto-oikeus on perustettu. Tarkoituksena on, että kunkin perustetun asunto-oikeuden tuomiopiirit määrätään asetuksella. Alueellisessa suhteessa toimivaltainen on se asunto-oikeus, jonka tuomiopiirissä asianomainen vuokrahuoneisto sijaitsee. Jos vuokra-

huoneisto, jota riita koskee, ei sijaitse asunto-oikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa, käsittelee, kuten edellä on jo mainittu, riidan yleinen alioikeus (3 §).

Vuokrariitoja ratkaisevassa erityistuomioistuimessa tulisi olla edustettuna riittävä lainopillinen ja paikallisia vuokraoloja koskeva asiantuntemus. Yhden ammattituomarin mukanaolo asunto-oikeudessa takaa riittävän lainopillisen asiantuntemuksen, kuten on asianlaita kihlakunnanoikeudessakin. Näin ollen ehdotetaan, että asunto-oikeuden puheenjohtajan tulee olla tuomarinvirkaan kelpoinen henkilö, joka nimitetään samassa järjestyksessä kuin kihlakunnantuomari (6 §).

Huoneenvuokralain mukaan ratkaistavien riita-asioiden joukossa tulee olemaan erityisesti tämän vuoden alusta voimaan tulleiden lainmuutosten jälkeen eräitä huomattavia asiaryhmiä, joiden oikeudenmukainen ratkaiseminen edellyttää sellaista vallitsevan vuokratason ja asuntotilanteen tuntemusta, jota yleisen alioikeuden jäsenillä tuskin yleensä on. Asiantuntijoiden käyttäminen oikeudenkäymiskaaren 17 luvun mukaisesti taas ei ole riittävä keino vuokraoloja koskevan asiantuntemuksen takaamiseksi asunto-oikeuden työhön. Lisäksi huoneenvuokrasuhteesta johtuvissa riita-asioissa tarvitaan sellaista kohtuusharkintaa, joka edellyttää itse tuomioistuimelta erityistä vuokranantajien ja vuokralaisten olojen tuntemusta. Näillä perusteilla ja viitaten vastaaviin skandinaavisiin lainsäädäntöihin ehdotetaan, että asunto-oikeuden jäseniksi tulisivat yksi vuokranantajapiirejä ja yksi vuokralaispiirejä edustava henkilö (7 §).

Asunto-oikeuden jäsenet, joiden varsinaiset kelpoisuusehdot ovat samat kuin kihlakunnanoikeuden lautamiehen (8 §), valitsee kunkin asunto-oikeuden tuomiopiiriin kuuluvan kunnan puolesta kunnallisvaltuusto. Sen on myös valittava kummankin etupiirin puolelta sijaantulojärjestyksessä samaa etupiiriä edustavat varajäsenet. Asunto-oikeuden jäsenen ja varajäsenen toimikausi on neljä kalenterivuotta (9 §).

Etupiiriedustuksen voi arvioida lisäävän vuokrariidan osapuolten luottamusta tuomioistuimeen ja vähentävän vierauden tunnetta tuomioistuinlaitosta kohtaan, etenkin kun asunto-oikeuden sovittelutehtävää on lakiehdotuksessa erityisesti painotettu ja asunto-oikeuden kokoonpano muistuttaa välimiesoikeuden kokoonpanoa.

Asunto-oikeutta koskevaan lukuun on lisäksi otettu tarvittavat säännökset asunto-oikeuden kansliahenkilökunnasta ja asunto-oikeuden jäsenten oikeudesta palkkioon sekä päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen (4 ja 10 §).

Oikeudenkäynti asunto-oikeudessa.

Oikeudenkäynti asunto-oikeudessa alkaa kuten yleisessä alioikeudessakin haasteella. Kantajan on pyydettävä asunto-oikeuden puheenjohtajalta haaste vastaajalle. Hakemuksella, jolla haastetta pyydetään, on varsin suuri merkitys myöhemmän oikeudenkäynnin kannalta. Jotta oikeuskäsittelylle luotaisiin hyvä lähtökohta, on tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön erityiset haastehakemuslomakkeet. Riittävästi jäsennelty lomake opastaa oikeusriidan nostajaa yksilöimään kanteensa sekä ilmoittamaan tarvittavat asiatiedot. Säännös lomakkeiden vahvistamisesta on tarkoitus sisällyttää tämän lain täytäntöönpanoasetukseen. Lomakkeen käyttämistä ei kuitenkaan voida määrätä ehdottomaksi vaatimukseksi, vaan muunkinlainen haastehakemus on mahdollinen.

Yleisten prosessioikeudellisten sääntöjen mukaan asia tulee vireille tuomioistuimessa, kun haaste on annettu vastaajalle tiedoksi. Tämä on yhteydessä siihen järjestelyyn, että haasteen tiedoksi antaminen on periaatteessa kantajan asiana. Kun lakiehdotuksen mukaan haasteen tiedoksi antaminen on siirretty tuomioistuimen huoleksi, on siinä myös asian vireilletulon suhteen poikettu nykyisestä sääntelystä ja määrätty vireilletulohetkeksi haastehakemuksen jättämisen ajankohta. Kantajan on siis katsottava noudattaneen huoneenvuokralaissa säädettyä vireillepanomääräaikaa, jos hänen haastehakemuksensa on määräajassa jätetty tai postitse saapunut asunto-oikeudelle tai sen kansliaan (12 §).

Jotta vireilletuloajankohdan muutos ei vaikuttaisi huoneenvuokralain 44 §:n vanhentumissäännöksen sisältöön, ehdotetaan säännöksen sanamuotoa muutettavaksi.

Riita-asiain oikeudenkäynnissä on sääntönä, ettei haastehakemusta sisällöllisten puutteiden takia välittömästi evätä, vaan tuomarin on kyselyvaltaansa käyttäen yritettävä saada puutteellisuus korjatuksi. Tuomarin tehtäviä on pyritty tässä suhteessa vielä lisäämäänkin siten, että hänen tulisi järjestää asianosaiselle mahdollisuus puutteen korjaamiseen. Lakiehdotus on myös tällä kannalla (13 § 1 mom.).

Tuomioistuimen puheenjohtaja ei yleisten prosessisääntöjen mukaan yleensä saa kieltäytyä antamasta haastetta sillä perusteella, että hänen mielestään jokin ehdoton prosessinedellytys puuttuu. Tästä on kuitenkin erityislainsäädännössä tehty useita poikkeuksia. On havaittu tarkoituksenmukaiseksi sallia tuomioistuimen puheenjohtajan karsia käsiteltäviksi tulevien asioiden joukosta sellaiset, jotka tultaisiin tuomioistuimessa jättämään tutkimatta. Tällainen toimivalta on lakiehdotuksen mukaan uskottu myös asunto-oikeuden puheenjohtajalle, joka voi päätöksellään jättää asian tutkimatta kolmessa tapauksessa: 1) kun haastehakemuksen täydentämiskehotusta ei noudateta, 2) kun asia ei kuulu asunto-oikeuden toimivaltaan, ja 3) kun haastehakemus on tehty huoneenvuokralaissa säädetyn vireillepanomääräajan jälkeen (13 § 2 mom.). On siis edellytetty, että vireillepanomääräajan noudattaminen on viran puolesta huomioon otettava prosessinedellytys. Asunto-oikeuden puheenjohtajan epäävästä ratkaisusta kantajalla on oikeus valittaa hovioikeuteen (28 §).

Nykyisillä haasteen tiedoksi antamisen muotovaatimuksilla pyritään korostuneesti varmuuteen ja todistettavuuteen. Huoneenvuokra-asioissa nämä muotovaatimukset ovat joustamattomia ja voivat johtaa asenteellisesti epäsuotuisaan tulokseen esimerkiksi, jos haasteen toimittaa vuokralaiselle haastemiehenä toimiva poliisi. Lakiehdotuksessa onkin pyritty luomaan mahdollisimman joustava tiedoksiantomenettely, joka ei kuitenkaan vaaranna oikeusturvaa. Samalla on tiedoksiannosta huolehtiminen siirretty kantajalta tuomioistuimelle.

Lakiehdotuksen mukaan asunto-oikeuden puheenjohtaja toimittaa haasteasiakirjat vastaajalle postitse saantitodistuslähetyksenä, mikäli vastaajan tai hänen asiamiehensä osoite Suomessa on tiedossa. Lähetykseen on merkittävä, että se luovutetaan vain vastaajan tai hänen asiamiehensä kuittausta vastaan. Sijaistiedoksianto esimerkiksi naapurille tai vastaajan perheenjäsenelle ei näin ollen ole mahdollinen. Jos vastaaja tai hänen asiamiehensä kuittaa lähetyksen, katsotaan haaste toimitetuksi, mistä ilmoitus tulee asunto-oikeudelle postin välityksellä. Ellei vastaajaa tai hänen asiamiestään löydetä tai he eivät anna kuittaustaan, palauttaa posti lähetyksen siihen merkittävässä määräajassa (14 §).

Vasta jos postihaaste epäonnistuu, mikä tapahtunee varsin harvoin, toimitetaan haastaminen nykyistä tiedoksiantomenettelyä käyttäen asunto-oikeuden toimesta. Näin on meneteltävä myös silloin, kun vastaajan tai hänen asiamiehensä osoitetta ei tunneta tai se on ulkomainen (15 §).

Kun oikeudenkäyntimenettely asunto-oikeudessa on tarkoitettu mahdollisimman nopeaksi, on ehdotuksessa lyhennetty oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädettyjä haasteaikoja siten, että asunto-oikeuden tuomiopiirissä asuvan vastaajan haasteaika on aina yksi viikko, ja siis silloinkin kun vastaaja ei asu kaupungissa. Jos vastaaja asuu muualla Suomessa, on haasteaika kaksi viikkoa (16 §).

Jos haaste on annettu tiedoksi virheellisellä tavalla, ei virhe ole nykyisen lain mukaan korjattavissa. Mikäli vastaaja tekee asiasta väitteen tai jää oikeuteen saapumatta, asia jätetään tutkimatta. Jos taas haaste on annettu tiedoksi niin myöhään, ettei vastaaja saa hyväkseen laillista haasteaikaa, pyritään virhe korjaamaan lykkäämällä oikeudenkäyntiä.

Lakiehdotuksen mukaan pyritään myös haasteen tiedoksiantotavassa tapahtunut virhe korjaamaan lykkäämällä oikeudenkäyntiä laillisen tiedoksiannon toimittamiseksi (17 §). Muutosehdotus johtuu siitä, että lakiehdotuksen mukaan haasteen tiedoksiantotehtävä siirtyy kantajalta tuomioistuimelle. Tällöin ei ole oikein, että kantaja joutuisi kärsimään virallismenettelyssä tapahtuvien häiriöiden takia.

Oikeudenkäynti aiheuttaa asianosaisille hankaluutta ja kustannuksia myös siksi, että alioikeuden istunnot pidetään työaikana. Väljentämällä istuntoaikaa koskevia sääntöjä on lakiehdotuksessa pyritty vähentämään näitä oikeudenkäyntihaittoja (18 §).

Vastaajan vastineella on kuten kantajan haastehakemuksellakin tärkeä tehtävä riitakohtien yksilöinnissä ja muutoinkin oikeuskäsittelyn perustana. Lakiehdotuksessa on tätä ajatellen edellytetty, että myös vastineen antamista varten vahvistetaan erityiset lomakkeet.

Nykyisen lain mukaan ei ole pakko antaa vastinetta. Tällaista pakkoa ei lakiehdotuksessakaan aseteta, mutta siinä on pyritty helpottamaan vastineen antamista määräämällä, että haasteasiakirjojen mukana vastaajalle toimitetaan lomakkeita vastineen antamista varten (14 § 2 mom.).

Asian oikeuskäsittelylle on hyödyksi, jos tuomari saa jo ennen käsittelyn alkamista tilaisuuden perehtyä asiaan molempien osapuolten kannanottojen pohjalta. Tämän vuoksi ehdo-

tetaan vastaajalle annettavaksi valta toimittaa vastineensa asunto-oikeudelle jo ennen asian ensimmäistä käsittelyä. Tästä oikeudesta on hänelle haasteessa nimenomaisesti mainittava (14 § 1 mom.). Kun vastineen toistekappale lähetetään tai annetaan asunto-oikeuden toimesta kantajalle, saavat molemmat riitapuoletkin yleensä jo etukäteen kuvan tilanteesta (19 §).

Suomessa on riita-asiain oikeudenkäynnissä voimassa niin sanottu käsittelymenettely. Tämä tarkoittaa, että asianosaisten asiana on esittää tuomioistuimelle ne tosiseikat, jotka he tahtovat otettavan lukuun, sekä hankkia niistä tarvittava näyttö. Sosiaaliset tekijät pyrkivät kuitenkin syrjäyttämään käsittelymenettelyä niin sanotun tutkintamenettelyn tieltä, jossa tuomioistuin osallistuu aktiivisesti asian selvittämiseen. Koska erityisesti vuokrariidoissa sosiaaliset näkökohdat tulevat voimakkaasti näkyviin ja jotta jäsenten erilainen asiantuntemus tulisi hyväksi käytettyä, on lakiehdotuksessa korostettu asunto-oikeuden jäsenten aktiivista kyselyvaltaa.

Vireillä oleva oikeudenkäynti saattaa päättyä asianosaisten tekemään sovintoon, jonka tuomioistuin vahvistaa. Tällaista sovintoa on tietenkin pidettävä toivottavana. Voimassa olevan lain mukaan (OK 20:2) tuomarin on kehotettava riitapuolia sovintoon. Lakiehdotuksessa on erityisesti painotettu asunto-oikeuden sovittelutehtävän merkitystä (20 §).

Nykyisen lain mukaan alioikeudessa on pidettävä pöytäkirjaa eli tuomiokirjaa, johon tallennetaan oikeudenkäynnin tapahtumat ja tulos. Tuomiota ei laadita alioikeudessa — toisin kuin ylemmissä oikeuksissa — erillisenä asiakirjana. Tähän järjestelmään ehdotetaan muutoksia, joiden tarkoituksena on tehdä asunto-oikeuksien toiminta käytännölliseksi ja siten edistää myös asianosaisten palvelua.

Lakiehdotuksen mukaan asunto-oikeudessa laaditaan erillinen pöytäkirja jokaisesta asiasta. Toinen pöytäkirjaamista koskeva olennainen muutos sisältyy määräykseen, jonka mukaan pöytäkirja on heti laadittava lopulliseen muotoon. Koska haastehakemusta ja vastinetta koskevat lakiehdotuksen säännökset luovat entistä paremman pohjan oikeuskäsittelylle, on tällaista määräystä pidetty mahdollisena. Se poistaisi nykyisiä jälkikäteen laadittavia alioikeuden pöytäkirjoja rasittavan epäluotettavuustekijän.

Ehdotuksen mukaan asunto-oikeuden lopullista pääasiaratkaisua, tuomiota, ei sisällytetä pöytäkirjaan, vaan se laaditaan erikseen. Sen sijaan muunlainen ratkaisu, joka annetaan päätöksen muodossa, kirjoitetaan edelleen pöytäkirjaan. Jokaisen jutun käsittelyssä kertyneistä asiakirjoista, pöytäkirjasta ja tuomion jäljennöksestä muodostetaan kirjavihko (22 §).

Nykyisen lain mukaan alioikeuden ei tarvitse lopullista pääasiaratkaisua riita-asiassa julistaessaan antaa minkäänlaista muutoksenhakuosoitusta, ellei asianosainen ilmoita vetoavansa. Asianosaisten oikeusturva on tällöin sattumanvarainen, hänen tiedontasostaan riippuva. Lakiehdotuksen mukaan asunto-oikeuden tuomion tulee aina sisältää täydellinen muutoksenhakuosoitus. Tämä määräys on tarpeen myös sen takia, että muutoksenhakumenettely ehdotetaan järjestettäväksi nykyisestä poikkeavalla tavalla silloin kun muutosta haetaan asunto-oikeuden ratkaisuun.

Asioiden jouduttamiseksi ehdotetaan edelleen, että asunto-oikeuden tuomiosta on, mikäli mahdollista heti tuomion julistamisen jälkeen, annettava kappale asianosaiselle (23 §). Tuomioon tyytymättömälle tai sen täytäntöönpanoa haluavalle asianosaiselle tuomion nopea saaminen on varsin tärkeää. Käytännössä tultaneen menettelemään siten, että käytetään läpikirjoituslomakkeita tai jotakin muuta nykyaikaista jäljentämismenetelmää.

Muutoksenhaku huoneenvuokra-asioissa.

Kun huoneenvuokrasuhteesta johtuva riita-asia on ratkaistu asunto-oikeudessa tai yleisessä alioikeudessa, voidaan muutosta hakea hovioikeudelta. Poiketen siitä, mitä on säädetty muutoksenhausta riita-asiassa yleisen alioikeuden päätökseen, on muutoksenhakukeinona valitus haettaessa muutosta asunto-oikeuden ratkaisuun. Muuttopäivän siirtoa koskevalta osalta ensimmäisen oikeusasteen ratkaisu on kuitenkin aina lopullinen olipa se tehty asunto-oikeudessa tai yleisessä alioikeudessa (24 §).

Olennaista muutosta nykyiseen käytäntöön merkitsee ehdotus, jonka mukaan haettaessa muutosta asunto-oikeuden ratkaisuun muutoksenhakemus ja siihen annettava vastine toimitetaan asunto-oikeudelle eikä muutoksenhakuasteena toimivalle hovioikeudelle. Muutos tuottaa käytännöllisiä etuja sekä tuomioistuinten että asianosaisten kannalta.

Nykyisen lain mukaan on vetokirjelmä toimitettava hovioikeudelle vedottaessa hovioikeuskaupungin alioikeuden päätöksestä 30 päivässä ja muutoin viimeistään 60 päivänä päätöksen julistamisen jälkeen ennen kello 12. Lakiehdotuksessa on muutoksenhakuaika haettaessa muutosta asunto-oikeuden ratkaisuun katsottu voitavan määrätä kahdeksi viikoksi. Muutoksenhakuajan lyhentäminen merkitsee oikeudenkäynnin nopeutumista, jota eduskunta on nimenomaisesti toivonut. Samalla se tekee mahdolliseksi muutoksenhakumenettelyn yksinkertaistamisen karsimalla menettelystä eräs vaihe kokonaan pois.

Voimassa olevan lain mukaan tulee valitusmenettelyä käyttävän ilmoittaa tyytymättömyyttä tuomioistuimelle tai sen puheenjohtajalle ennen kahdeksannen päivän loppua päätöksen julistamispäivä mukaan luettuna. Vetomenettelyä käyttävän taas on vastaavan ajan kuluessa tehtävä vetoilmoitus. Kun nyt lakiehdotuksessa asunto-oikeuksien osalta ehdotetaan varsinaiseksi muutoksenhakuajaksi kahta viikkoa, ei tyytymättömyyden ilmoitusta tai vetoilmoitusta vastaava järjestely ole tarpeellinen. Näin ollen asunto-oikeuden ratkaisuun tyytymättömän asianosaisen ei lakiehdotuksen mukaan tarvitse tehdä erityistä tyytymättömyyden ilmoitusta.

Nykyisin on hovioikeudelle toimitettava seuraavat muutoksenhakuasiakirjat: 1) muutoksenhakukirjelmä kaksin kappalein, 2) muutoksenhaunalainen ratkaisu, 3) vetotodistus tai todistus tyytymättömyyden ilmoittamisesta, 4) tuomioistuimen pöytäkirja ja 5) mahdolliset liiteasiakirjat (todistukset) kaksin kappalein. Kun asunto-oikeuden on muutoksenhaun johdosta lähetettävä hovioikeudelle asiassa syntynyt kirjavihko, johon sisältyy asunto-oikeuden pöytäkirja, ei muutoksenhakijan tarvitse antaa asunto-oikeudelle sen pöytäkirjaa (kohta 4). Todistusta tyytymättömyyden ilmoittamisesta ei luonnollisestikaan tarvita. Muutoksenhakukirjelmän (kohta 1) ja sen liitteiden (kohta 5) osalta taas ehdotetaan tarkoituksenmukaisuussyistä, että näitä asiakirjoja on toimitettava hovioikeudelle menevän kappaleen lisäksi yksi toistekappale jokaista vastapuolta varten (25 §). Nykyinen järjestelmähän jättää, milloin muutoksenhakijan vastapuolena on useita asianosaisia, nämä kilpailemaan muutoksenhakukirjelmän ja sen mahdollisten liiteasiakirjojen ainoasta jäljennöksestä.

Pyrkimystä asunto-oikeuden palveluhenkisyyteen osoittaa ehdotus, jonka mukaan valituskirjan ja sen liitteiden toistekappaleet on asunto-oikeuden toimesta lähetettävä postitse valittajan vastapuolelle. Tällä on aikaa viikko valituksesta tiedon saatuaan vastata muutoksenhakemukseen. Vastineen ja sen liitteiden toistekappaleita ei enää kuitenkaan toimiteta asunto-oikeuden toimesta muutoksenhakijalle, vaan hän saa noutaa ne asunto-oikeuden kansliasta (26 §).

Asunto-oikeudet tulevat huoneenvuokra-asioissa nykyisten alioikeuksien sijaan vain niissä osissa maata, joissa huoneenvuokrasuhteita esiintyy huomattavan paljon. Muualla käsittelee huoneenvuokra-asiat ensimmäisenä oikeusasteena edelleenkin yleinen alioikeus. Monestakin syystä on toivottavaa, että muutoksenhakuporras on yhtenäinen. Hallitus on katsonut käytännöllisimmäksi vaihtoehdoksi sen, että muutoksenhakuaste muodostetaan nykyisen hovioikeusorganisaation varaan. Eräitä poikkeuksia nykyisestä hovioikeusmenettelystä on lakiehdotuksessa kuitenkin tehty.

Etupiirejä edustavat jäsenet tuovat asunto-oikeuteen asiantuntemusta toisaalta asianomaisella paikkakunnalla vallitsevista vuokraoloista, erityisesti vuokratasosta ja asuntotilanteesta, sekä toisaalta vuokranantajien ja vuokralaisten erityisistä olosuhteista. Vastaavanlainen pysyvä asiantuntemus, mutta laajempien alueellisten kokonaisuuksien puitteissa, on tarpeellinen myös muutoksenhakuasteena toimivassa tuomioistuimessa. Sikäli kuin paikalliset olosuhteet ovat vaikuttaneet asunto-oikeuden ratkaisuun, johon muutosta haetaan, ovat ylemmän tuomioistuimen mahdollisuudet harkita ratkaisun oikeellisuutta tosin rajoitetut. Hovioikeuden keskeisenä tehtävänä tulee kuitenkin olemaan eri asunto-oikeuksien ratkaisujen suhteuttaminen toisiinsa ja huoneenvuokralain tulkinnassa syntyvän oikeuskäytännön yhdenmukaistaminen. Tämä on tärkeätä vuokrasuhteiden tasapainoista kehitystä ajatellen jatkuvasti, mutta erityisen tähdellistä siirtymävaiheessa, jolloin huoneenvuokralakia olennaisesti muuttavat säännökset ovat tulleet voimaan. Tällaista asiantuntemusta ei ilmeisesti voi olettaa yleensä olevan hovioikeuksien jäsenillä, jotka lisäksi saattavat vaihtua. Sen vuoksi esitetäänkin, että hovioikeus käsittelisi muutoksenhaut täydennettynä kahdella asiantuntijajäsenellä. Toinen asiantuntija edustaisi vuokranantajapiirejä ja toinen vuokralaispiirejä. Heidät nimittäisi tasavallan presidentti neljäksi vuodeksi kerrallaan sen jälkeen

kun edustavia vuokranantaja- ja vuokralaisjärjestöjä on kuultu.

Muutoksenhakujärjestelmän luonteeseen kuuluu, että muutoksenhakuaste muodostetaan kvalifioidummasta työvoimasta kuin alempi oikeusaste. Tämä näkökohta tulisi toteuttaa myös hovioikeuden asiantuntijajäsenten kohdalla. Ehdotuksen mukaan heidän edellytetään omaavan toisenlaista asiantuntemusta kuin asunto-oikeuden maallikkojäsenten. He voivat välittää hovioikeuden käyttöön tietoa vuokraoloista ja asuntotilanteesta hovioikeuden koko tuomiopiirissä. Luonnollisesti nämä asiantuntijajäsenet tulevat käyttämään etujärjestöjen valmistuttamia tilastoselvityksiä tietolähteinään.

Hovioikeuden asiantuntijajäsenten asiantuntemus on sen laatuista, että se on hyödyksi myös käsiteltäessä yleisestä alioikeudesta tulevia muutoksenhakuja huoneenvuokra-asioissa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että hovioikeus käsittelee asiantuntijajäsenin täydennettynä sekä asunto-oikeudesta että yleisestä alioikeudesta tulevat muutoksenhaut huoneenvuokra-asioissa (29 §).

Asianosaisen oikeusturvan kannalta ei näytä tarpeelliselta, että hovioikeuden ratkaisuun saataisiin säännönmukaisesti hakea muutosta ylemmältä oikeusasteelta. Viime vuosina huoneenvuokrariitojen osapuolet eivät ole kovinkaan usein käyttäneet oikeuttaan hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että hovioikeuden ratkaisuun huoneenvuokra-asiassa saa hakea muutosta vain, jos korkein oikeus myöntää muutoksenhakuluvan oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n 2 kohdan nojalla eli silloin kun lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa on tärkeätä saattaa asia korkeimman oikeuden tutkittavaksi tai jos muutoksenhaulla on asianosaiselle erittäin suuri merkitys muutoinkin kuin siinä asiassa, josta on kysymys (30 §).

Erityisiä säännöksiä ja muihin lakeihin tehtävät muutokset.

Asunto-oikeuden ja hovioikeuden maallikkojäsenet toimivat tuomarinvastuulla ja heidän on tehtävä tuomarinvala (31 §).

Jotta oikeudenkäynti asunto-oikeudessa sujuisi häiriöttömästi ja nopeasti, on välttämätöntä, että silloin kun asianosainen ei ole antanut tarvittavia asiakirjojen toistekappaleita asunto-oikeudelle, ne valmistetaan tuomioistuimen toimesta esimerkiksi ottamalla asiakirjoista valokopioita (33 §).

Lakiehdotuksen eräänä tärkeänä tavoitteena on luoda vuokrariitojen oikeuskäsittelyä varten sellainen menettely, joka rasittaa asianosaisia taloudellisesti mahdollisimman vähän. Vähävarainen asianosainen, erityisesti vuokralainen, saattaa joutua kärsimään oikeusturvaansa kohdistuvan loukkauksen oikeudenkäyntimaksujenkin takia, jotka osaltaan lisäävät alioikeusmenettelystä koituvia kustannuksia. Tämän vuoksi hallitus — katsoen asumisturvan keskeiseksi osaksi kansalaisen yleistä oikeusturvaa — esittää, että oikeudenkäyntimaksuja ei perittäisi huoneenvuokrariitojen oikeuskäsittelyssä. Saman suuntaisia määräyksiä on myös Skandinavian maiden lainsäädännöissä.

Lakiehdotuksen mukaan tuomioistuimen on annettava toimituskirjansa huoneenvuokra-asioissa maksuitta. Tästä seuraa, ettei myöskään tuomioistuimelle annettavaa asiakirjaa näissä asioissa ole varustettava leimamerkein. Toimituskirjojen ja muiden asiakirjojen jäljennöksistä on suoritettava asetuksella erikseen määrättävä maksu. Nämä määräykset koskevat myös yleisessä alioikeudessa käsiteltäviä huoneenvuokra-asioita (34 §). Ehdotus aiheuttaa muutoksen 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 12 §:ään.

Nykyisessä alioikeusmenettelyssä on sääntönä, että riita-asiassa hävinneen on korvattava vastapuolensa oikeudenkäyntikulut (OK 21:3). Kuitenkin on kummankin asianosaisen kärsittävä omat kulunsa, jos asian havaitaan olleen niin sekavan ja epätietoisen, että oikeudenkäyntiin on ollut perusteltua aihetta. Näiden sääntöjen lähtökohtana on hävinneen asianosaisen syyllisyys. Pääsäännön mukaan pidetään hävinnyttä syyllisenä oikeudenkäyntiin, joten hänen on korvattava aiheuttamansa kulut, jollei syyllisyyden voida — poikkeuksellisesti — katsoa puuttuvan jutun epäselvyyden takia.

Jos nämä säännöt sellaisinaan omaksuttaisiin myös asunto-oikeusmenettelyyn, ei kulujen korvaus muodostaisi hävinneelle asianosaiselle yhtä suurta rasitusta kuin yleisessä alioikeusmenettelyssä, koska asunto-oikeudessa ei synny asianosaiskuluja oikeudenkäyntimaksuista eikä myöskään haasteen tiedoksiannosta. Korvattavia kuluja tulisivat olemaan lähinnä vastapuolen asianajokulut sekä mahdolliset todistajain palkkiot. Nämä kulut muodostaisivat silti olennaisen ja varteen otettavan riskitekijän riitapuolen harkitessa oikeudenkäyntiin ryhtymistä.

Jos sääntönä olisi, että asunto-oikeudessa hävinneen tulee korvata vastapuolen oikeudenkäyntikulut, olisi mahdollista, että varsinkin sosiaalisesti heikompaa osapuolta painostetaan pidättymään oikeudenkäynnistä uhkaamalla kulujen korvauksella. Tällöin voisi, kuten muun muassa Ruotsin lainvalmistelun piirissä on tähdennetty, se oikeusturva, jota laissa halutaan antaa, jäädä käytännössä toteutumatta. Niinikään on todettava, ettei nykyisen yleisen kulusäännöksen säilyttäminen ole vuokranantajaa kohtaan oikeudenmukainen sellaisissa irtisanomisjutuissa, joissa hänen sinänsä asiallinen irtisanomistarpeensa joutuu väistymään vuokralaisen vielä painavamman asumistarpeen tieltä. Tämän näkökohdan vuoksi on sekä Norjan että Ruotsin lainsäädäntöön otettu pääsäännöstä poikkeavat kulusäännökset. Nykyinen vastuujärjestely ei — varsinkaan vuokralaisen ollessa häviävä osapuoli — ole sosiaalisesti hyväksyttävä edes kaikissa vuokraoikeuden menetystapauksissa. Tämä näkemys on esitetty muun muassa tuomioistuinlaitoksen piiristä oikeusministeriölle annetuissa lausunnoissa.

Näin ollen lakiehdotuksessa on asetettu pääsäännöksi, että huoneenvuokrariidassa hävinneen osapuolen ei tarvitse korvata vastapuolensa oikeudenkäyntikuluja. Asianosaiset vastaavat siis itse kuluistaan. Pääsäännöstä on kuitenkin välttämätöntä poiketa sellaisissa tapauksissa, joissa asianosainen on ilmeisen aiheettomasti pannut jutun vireille tai sitä pitkittänyt, sekä tapauksissa, joissa oikeudenkäynti on ollut tarpeen hävinneen osapuolen moitittavan käyttäytymisen (pahantapainen elämä, huoneiston vahingoittaminen tms.) takia. Tällaiset asianhaarat ovat niitä "painavia syitä", joiden perusteella asianosainen voidaan lakiehdotuksen mukaan velvoittaa suorittamaan vastapuolensa kohtuulliset oikeudenkäyntikulut osaksi tai kokonaan. Tuomioistuimelle on siis jätetty valta velvoittaa huoneenvuokrariidan asianosainen suorittamaan vastapuolensa kohtuullisetkin kulut vain osaksi, mikäli olosuhteet, esimerkiksi asianosaisen syyllisyysaste ja varallisuusolot, antavat siihen aihetta. Tämä sääntö koskee niin asunto-oikeutta kuin yleistä tuomioistuintakin (36 §).

Lakiehdotukseen sisältyy vielä yleissäännös, jonka mukaan oikeudenkäyntiin huoneenvuokra-asiassa on sovellettava, mitä on säädetty oikeudenkäynnistä raastuvanoikeudessa ja ylemmissä yleisissä tuomioistuimissa, jollei oikeudenkäynnistä huoneenvuokra-asioissa annetusta laista ilmene menettelyohjeita (37 §). Tähän liittyen ehdotetaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä 6 päivänä toukokuuta 1955 annettua lakia (212/55) muutettavaksi siten, että sitä voidaan soveltaa myös asunto-oikeuksissa tapahtuvaan oikeudenkäyntiin.

Kaikki asunto-oikeuksista aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista (35 §). Jotta asunto-oikeuksien perustamiseen liittyviä käytännöllisiä toimenpiteitä voitaisiin helpottaa, on katsottu välttämättömäksi ottaa lakiehdotukseen määräys, jonka mukaan kunta, johon on sijoitettu asunto-oikeus, on velvollinen osoittamaan sen toimintaa varten tarvittavat huoneistotilat (38 §).

Huoneenvuokralain 52 §:ää, sellaisena kuin se on 13 päivänä marraskuuta 1970 annetussa laissa (697/70), ja 16 päivänä heinäkuuta 1954 annettua maksamismääräyslakia (319/54) ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan nyt esitettyä asuntotuomioistuinjärjestelmää.

Edellä lausutun perusteella ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana sekä laintarkastuskunnan annettua siitä lausuntonsa annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi näin kuuluvat lakiehdotukset:

Laki

oikeudenkäynnistä huoneenvuokra-asioissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku.

Asunto-oikeus.

1 §.

Asunto-oikeus voidaan perustaa yhtä tai useampaa sellaista kuntaa varten, jossa huoneenvuokrasuhteita esiintyy huomattavan paljon, käsittelemään yleisen alioikeuden sijasta huoneenvuokrasuhteesta johtuvat riita-asiat.

2 §.

Asunto-oikeuden perustamisesta säädetään erikseen lailla.

3 §.

Asunto-oikeus on toimivaltainen käsittelemään asian, jos vuokrahuoneisto, jota riita koskee, sijaitsee sen tuomiopiirissä. Asianosaiset eivät voi sopia, että asia käsitellään muussa tuomioistuimessa tai että muun tuomioistuimen toimivaltaan kuuluva asia käsitellään asunto-oikeudessa.

4 §.

Asunto-oikeudessa on puheenjohtaja ja jokaisesta sen tuomiopiiriin kuuluvasta kunnasta kaksi jäsentä. Lisäksi asunto-oikeudessa voi olla ylimääräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä ja työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

5 §.

Asunto-oikeuteen voidaan 4 §:ssä tarkoitettujen puheenjohtajan ja jäsenten lisäksi määräajaksi nimittää puheenjohtajia ja valita jäseniä. Asunto-oikeus toimii tällöin sen mukaan, kuin asetuksella säädetään, kahtena tai useampana osastona.

6 §.

Asunto-oikeuden puheenjohtaja, jonka tulee olla kelpoinen tuomarinvirkaan, nimitetään samassa järjestyksessä kuin kihlakunnantuomari. Virkavapauden myöntämisestä asunto-oikeuden puheenjohtajalle sekä sijaisen määräämisestä hänelle virkavapauden ja vuosiloman ajaksi on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä kihlakunnantuomarista on säädetty.

7 §.

Asunto-oikeuden tuomiopiiriin kuuluvan kunnan kunnallisvaltuusto valitsee kuntansa puolesta asunto-oikeuden jäsenet sekä kummallekin sijaantulojärjestyksessä riittävän monta varajäsentä. Toisen jäsenistä ja tämän varajäsenten tulee edustaa vuokranantajapiirejä sekä toisen jäsenen ja tämän varajäsenten vuokralaispiirejä.

8 §.

Asunto-oikeuden jäsenen ja varajäsenen tulee olla kelpoinen kihlakunnanoikeuden lautamiehen toimeen. Jos hän menettää tämän kelpoisuutensa toimikauden aikana, asunto-oikeuden on vapautettava hänet tehtävästään.

9 §.

Asunto-oikeuden jäsenen ja varajäsenen toimikausi on neljä kalenterivuotta.

Jos asunto-oikeuden jäsenen tai varajäsenen toimi tulee toimikauden aikana avoimeksi, täytetään se toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

10 §.

Asunto-oikeuden jäsenellä on oikeus saada toimestaan istuntopäivältä palkkio sekä päivärahaa ja matkakustannusten korvausta niiden perusteiden mukaan, jotka oikeusministeriö vahvistaa.

11 §.

Asunto-oikeus on tuomionvoipa kun asian käsittelyyn osallistuvat puheenjohtaja sekä jäsenet siitä kunnasta, jossa asianomainen vuokrahuoneisto sijaitsee.

2 luku.

Oikeudenkäynti asunto-oikeudessa.

12 §.

Asia tulee vireille, kun haastehakemus on jätetty tai postitse saapunut asunto-oikeudelle tai sen kansliaan. Haastehakemukseen on liitettävä toistekappale jokaista vastaajaa varten.

13 §.

Jos hakemus on niin puutteellinen, ettei asiaa voi sen perusteella käsitellä, tulee asunto-oikeuden puheenjohtajan kehottaa kantajaa määräajassa kehotuksesta tiedon saatuaan täydentämään hakemuksensa. Kantajalle on ilmoitettava, miltä kohdiltaan hakemus on puutteellinen.

Jos kantaja ei noudata kehotusta tai jos hakemuksessa tarkoitetun asian käsitteleminen ei kuulu asunto-oikeudelle tahi hakemus on jätetty tai saapunut huoneenvuokralaissa säädetyn määräajan päätyttyä, voi puheenjohtaja hakemukselle kirjoitettavalla päätöksellä jättää asian tutkimatta. Päätös on puheenjohtajan toimesta viivytyksettä lähetettävä tai annettava kantajalle.

14 §.

Haasteessa on annettava vastaajalle kutsu saapua tuomioistuimeen vastaamaan kanteeseen ja ilmoitettava, minä kalenteripäivänä ja kellonaikana sekä missä asian käsittely tapahtuu. Siinä on myös ilmoitettava, onko asianosaisen saavuttava tuomioistuimeen henkilökohtaisesti, sekä mainittava, että asia voidaan ratkaista vastaajan poissaolosta huolimatta ja että vastaaja voi toimittaa vastineensa tuomioistuimelle jo ennen asian käsittelyä.

Jos kantaja on ilmoittanut vastaajan tai tämän asiamiehen osoitteen Suomessa, tulee asunto-oikeuden puheenjohtajan lähettää pos-

titse tällä osoitteella vastaajalle saantitodistusta vastaan haaste, haastehakemuksen toistekappale ja lomakkeita vastineen antamista varten. Saantitodistuslähetykseen on merkittävä, että se voidaan luovuttaa vain vastaajan tai tämän asiamiehen kuittausta vastaan.

Kantajalle on viivytyksettä annettava ilmoitus käsittelyajasta ja -paikasta sekä siitä, onko hänen saavuttava henkilökohtaisesti tuomioistuimeen.

15 §.

Jollei kantaja ole ilmoittanut vastaajan tai tämän asiamiehen osoitetta Suomessa tai jollei saantitodistuslähetystä ole voitu saattaa 14 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla vastaajalle tiedoksi, tulee asunto-oikeuden puheenjohtajan huolehtia siitä, että tiedoksianto toimitetaan siinä järjestyksessä kuin haasteen tiedoksi antamisesta on oikeudenkäymiskaaressa säädetty. Jos käsittelyaikaa joudutaan tällöin siirtämään, on siitä heti ilmoitettava kantajalle.

16 §.

Haaste on toimitettava asunto-oikeuden tuomiopiirissä asuvalle vastaajalle vähintään viikkoa ennen sitä päivää, jona hänen on saavuttava vastaamaan. Jos vastaaja asuu muualla Suomessa, on haasteaika kaksi viikkoa.

Muutoin on haasteajasta noudatettava, mitä siitä on oikeudenkäymiskaaressa säädetty.

17 §.

Jos asian käsittelyn alkaessa todetaan, että haastetta ei ole laillisesti toimitettu vastaajalle tiedoksi, ja vastaaja on poissa, lykätään asia. Asunto-oikeuden puheenjohtajan tulee tällöin huolehtia siitä, että haaste ja uusi käsittelyaika annetaan säädetyllä tavalla vastaajalle tiedoksi.

Mikäli vastaaja on saapuvilla ja tekee asiasta väitteen, lykätään asian käsittely vähintään viikolla. Jollei vastaaja ole saanut haasteasiakirjoja, annetaan ne hänelle samalla kun lykkäyspäätös julistetaan.

18 §.

Asunto-oikeuden istunto voidaan pitää myös muuna aikana kuin yleisen alioikeuden istuntoa varten on säädetty. Istunnon ajankohta on pyrittävä määräämään siten, että se aiheuttaa asianosaisille mahdollisimman vähän hankaluutta ja kustannuksia.

19 §.

Vastaaja voi toimittaa vastineensa asunto-oikeuden kansliaan jo ennen asian käsittelyä. Vastineeseen on liitettävä toistekappale jokaista kantajaa varten. Toistekappale on asunto-oikeuden toimesta lähetettävä tai annettava kantajalle.

Jollei asunto-oikeus ole saanut vastinetta ennen asian käsittelyä eikä kirjallista vastinetta anneta asian käsittelyn alkaessa, täyttää asunto-oikeuden puheenjohtaja tarvittaessa vastinelomakkeen vastaajan antamien tietojen ja lausumien mukaisesti.

20 §.

Asian käsittelyssä asunto-oikeuden on eriteltävä riitakysymykset ja pyrittävä sovittelemaan asianosaisten kesken. Tuomioistuimen jäsenillä on valta omasta aloitteestaan pyrkiä täydentävin kysymyksin selvittämään kaikki asiaan vaikuttavat seikat.

21 §.

Äänestys toimitetaan asunto-oikeudessa siten kuin äänestyksestä raastuvanoikeudessa on säädetty.

22 §.

Asunto-oikeudessa laaditaan jokaisesta käsitellystä asiasta pöytäkirja, johon merkitään tarpeelliset tiedot käsittelyn toimittamisesta ja asianosaisista sekä heidän vaatimuksistaan, niiden johdosta annetuista vastauksista, todistajain kertomuksista sekä tuomioistuimen toimenpiteistä. Pöytäkirja on heti laadittava lopulliseen muotoon.

Asia ratkaistaan asunto-oikeudessa lopullisesti tuomiolla, joka laaditaan erikseen. Sen allekirjoittavat puheenjohtaja ja jäsenet. Muut asunto-oikeuden ratkaisut annetaan päätöksen muodossa. Ne kirjoitetaan pöytäkirjaan, jonka puheenjohtaja allekirjoittaa.

Tuomion tulee sisältää lyhyt selostus itse riidasta, ratkaisun perustelut, sovelletut lainkohdat, tuomiolauselma ja muutoksenhakuosoitus. Selostus riidasta voidaan korvata liittämällä tuomioon jäljennökset haastehakemuksesta ja vastineesta. Kertyneistä asiakirjoista ja pöytäkirjasta muodostetaan erillinen kirjavihko, johon liitetään jäljennös tuomiosta.

23 §.

Asunto-oikeuden tuomiosta on, mikäli mahdollista heti julistamisen jälkeen, annettava kappale kantajalle ja vastaajalle.

Asunto-oikeuden pöytäkirjanote annetaan asianosaiselle, jos hän sitä pyytää.

3 luku.

Muutoksenhaku huoneenvuokra-asioissa.

24 §.

Asunto-oikeuden ja yleisen alioikeuden ratkaisuun huoneenvuokra-asiassa saa hakea muutosta hovioikeudelta. Muuttopäivän siirtoa koskevalta osalta asunto-oikeuden ja yleisen alioikeuden ratkaisu on kuitenkin lopullinen.

25 §.

Asianosaisen, joka tahtoo valittaa asunto-oikeuden ratkaisusta, on kahden viikon kuluessa ratkaisun julistamispäivästä annettava asunto-oikeuden kansliaan valituskirjansa liitteineen sekä valituksenalainen ratkaisu. Samalla hänen on jätettävä jokaista vastapuolta varten valituskirjan ja sen liitteiden toistekappaleet.

26 §.

Valituskirjan ja sen liitteiden toistekappaleet lähetetään asunto-oikeuden toimesta postitse valittajan vastapuolelle. Jos vastapuoli haluaa vastata valitukseen, hänen on toimitettava viikon kuluessa muutoksenhakemuksen tiedoksi saamisesta vastineensa ja sen mahdolliset liitteet asunto-oikeuden kansliaan. Samalla hänen on jätettävä vastineen ja sen liitteiden toistekappaleet, jotka valittaja saa asunto-oikeuden kansliasta.

27 §.

Sen jälkeen kun vastineen antamiselle muutoksenhakemukseen varattu määräaika on päättynyt, on muutoksenhakuasiakirjat ja asiaa koskeva kirjavihko asunto-oikeuden toimesta viivytyksettä lähetettävä hovioikeudelle.

28 §.

Asunto-oikeuden puheenjohtajan päätökseen jättää asia tutkimatta saa hakea muutosta hovioikeudelta. Valituskirjelmä ja valituksenalainen päätös on annettava asunto-oikeuden kansliaan kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitusasiakirjat on tuomioistuimen toimesta viivytyksettä lähetettävä hovioikeudelle.

29 §.

Kun huoneenvuokrasuhteesta johtuvassa riita-asiassa on haettu muutosta hovioikeudelta, tulee muutoksenhaun käsittelyyn hovioikeudessa laissa säädetyn tuomionvoivan jäsenmäärän lisäksi osallistua lisäjäseninä kaksi asiantuntijajäsentä, jotka tasavallan presidentti sen jälkeen kun edustavia vuokranantaja- ja vuokralaisjärjestöjä on kuultu määrää neljäksi vuodeksi kerrallaan. Toisen asiantuntijajäsenen tulee edustaa vuokranantajapiirejä ja toisen vuokralaispiirejä. Kummallekin asiantuntijajäsenelle nimitetään samassa järjestyksessä varajäsen.

Asiantuntijajäsenen tulee olla vähintään 25 ja enintään 70 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen, joka hallitsee itseään ja omaisuuttaan. Jos hän menettää tämän kelpoisuutensa toimikauden aikana, hovioikeuden on vapautettava hänet tehtävästään.

30 §.

Hovioikeuden ratkaisuun huoneenvuokrasuhteesta johtuvassa riita-asiassa ei saa hakea muutosta, ellei korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n 2 kohdan nojalla myönnä muutoksenhakulupaa.

4 luku.

Erityisiä säännöksiä.

31 §.

Asunto-oikeuden jäsenen ja hovioikeuden asiantuntijajäsenen on ryhtyessään hoitamaan tehtäväänsä tuomioistuimessa tehtävä siinä tai yleisessä alioikeudessa tuomarinvala, jollei hän aikaisemmin ole sitä tehnyt.

32 §.

Asunto-oikeuden puheenjohtajan ja jäsenen syyttämisestä tuomarin toimessa tehdystä virkavirheestä on voimassa, mitä alioikeuden puheenjohtajasta ja jäsenestä on säädetty.

33 §.

Jollei asianosainen ole antanut asunto-oikeudelle säädettyjä asiakirjojen toistekappaleita, valmistetaan ne tarvittaessa hänen kustannuksellaan tuomioistuimen toimesta.

34 §.

Tuomioistuinten toimituskirjat ja haaste annetaan sekä haastaminen toimitetaan huoneenvuokra-asioissa maksuitta.

Toimituskirjojen sekä muiden asiakirjojen jäljennöksistä ja 33 §:ssä tarkoitettujen toistekappaleiden valmistamisesta on suoritettava sellainen jäljentämismaksu kuin asetuksella erikseen säädetään.

35 §.

Asunto-oikeuden kustannukset suoritetaan valtion varoista.

Jos asianosainen on tämän lain nojalla saanut haasteen tai yleisen tuomioistuimen toimituskirjan lunastuksetta, on se lunastusmaksu, joka siitä muuten olisi ollut suoritettava, korvattava asianomaiselle virkamiehelle valtion varoista. Samoin korvataan haastemiehelle valtion varoista toimituspalkkio ja matkakustannukset silloin, kun hän on toimittanut haastamisen tämän lain nojalla maksuitta.

36 §.

Asianosaiset vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan huoneenvuokra-asioissa. Milloin siihen on painavia syitä, voidaan asianosainen kuitenkin velvoittaa suorittamaan vastapuolen kohtuulliset oikeudenkäyntikulut osaksi tai kokonaan.

37 §.

Mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, on oikeudenkäynnissä huoneenvuokra-asioissa soveltuvin osin noudatettava, mitä on säädetty oikeudenkäynnistä riita-asioissa raastuvanoikeudessa, hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa.

Asunto-oikeuden tuomio pannaan täytäntöön, niin kuin yleisen alioikeuden tuomion täytäntöönpanosta on säädetty.

38 §.

Kunta, johon on sijoitettu asunto-oikeus, on velvollinen osoittamaan asunto-oikeuden toimintaa varten tarvittavat huoneistotilat.

39 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

40 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Ennen lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Asunto-oikeuden jäsenten ensimmäinen toimikausi kestää vuoden 1973 loppuun.

Laki

huoneenvuokralain 44 ja 52 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 10 päivänä helmikuuta 1961 annetun huoneenvuokralain (82/61) 44 ja 52 §, viimeksi mainittu sellaisena kuin se on 13 päivänä marraskuuta 1970 annetussa laissa (697/70), näin kuuluviksi:

44 §.

Jollei vuokrasopimukseen perustuvaa saamisvaatimusta koskevaa haastetta ole kolmen vuoden kuluessa sopimuksen päättymisestä annettu velalliselle tiedoksi, on kanneoikeus menetetty.

52 §.

Lailla voidaan erikseen säätää, että huoneenvuokrasuhteesta johtuvat riita-asiat käsittelee ja ratkaisee erikseen määrättävissä kunnissa asunto-oikeus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä 6 päivänä toukokuuta 1955 annetun lain (212/55) 1 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

1 §.

Suomen kansalaiselle, joka menettämättä, mitä hän tarvitsee itsensä elättämiseen ja elatusvelvollisuutensa täyttämiseen, ei asianosaisena riita- tai rikosasiassa kykene suorittamaan yleisessä alioikeudessa, asunto-oikeudessa tahi

alisotatuomioistuimessa tapahtuvan oikeudenkäynnin vaatimia menoja, myönnettäköön maksuton oikeudenkäynti niillä ehdoilla ja siinä järjestyksessä kuin tässä laissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

leimaverolain 12 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain 12 §:n 1 momentin 8 kohta, sellaisena kuin se on 15 päivänä joulukuuta 1950 annetussa laissa (597/50), näin kuuluvaksi:

12 §.

Leimaverosta ovat vapaat toimituskirjat:

— — — — — — — — — — — — — —

asioissa, jotka koskevat:

— — — — — — — — — — — — — —

8) tuomioistuimessa käsiteltävää, huoneenvuokrasuhteesta johtuvaa riita-asiaa, asutus- tai vuokra-alueiden lunastamislainsäädäntöä, valtion virkatalojen vuokraamista tai luovuttamista taikka maatilan lohkomista tilattomaan väestöön kuuluville tai niihin verrattaville henkilöille, ei kuitenkaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa, ellei valitus johda alemman viranomaisen päätöksen kumoamiseen tai muuttamiseen valittajan eduksi;

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

maksamismääräyslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 16 päivänä heinäkuuta 1954 annetun maksamismääräyslain (319/54) 1 §:n 1 momentti ja lisätään lain 2 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §.

Tietyn rahamäärän käsittävä saaminen, jota koskevaa kannetta olisi ajettava yleisessä alioikeudessa tai asunto-oikeudessa, voidaan määrätä velallisen suoritettavaksi antamalla hänelle velkojan pyynnöstä maksamismääräys sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

2 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Milloin saamista koskevaa kannetta olisi ajettava asunto-oikeudessa, antaa maksamismääräyksen sen yleisen alioikeuden puheenjohtaja, jonka tuomiopiirissä asianomainen vuokrahuoneisto sijaitsee.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

eräiden asunto-oikeuksien perustamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Huoneenvuokrasuhteesta johtuvia riita-asioita käsittelemään perustetaan Helsingin kaupunkiin Helsinginseudun asunto-oikeus, Turun kaupunkiin Turun asunto-oikeus, Tampereen kaupunkiin Tampereen asunto-oikeus ja Lahden kaupunkiin Lahden asunto-oikeus.

2 §.

Perustettavien asunto-oikeuksien tuomiopiireihin kuuluvista alueista määrätään asetuksella.

3 §.

Asunto-oikeuden tuomiopiiriin kuuluvan alueen yleinen alioikeus, jossa ennen tämän lain voimaantuloa on pantu vireille huoneenvuokrasuhteesta johtuva riita-asia, säilyttää toimivaltansa sen loppuun käsittelemiseen.

4 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Ennen lain voimaantuloa on ryhdyttävä niihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen asunto-oikeuksien toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan, ja voidaan, mikäli se on tarpeen asunto-oikeuden toiminnan alkamiselle, asunto-oikeuden puheenjohtaja, toimenhaltija tai työntekijä määrätä ryhtymään virkaa, tointa tai tehtävää hoitamaan jo ennen sanottua aikaa.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Oikeusministeri *Mikko Laaksonen*

Liite.

Asetus
asunto-oikeuksien tuomiopiireistä.

Oikeusministerin esittelystä säädetään eräiden asunto-oikeuksien perustamisesta päivänä kuuta 197 annetun lain (/) 2 §:n nojalla:

1 §.

Maassa olevien asunto-oikeuksien tuomiopiireihin kuuluvat,

Helsinginseudun asunto-oikeuden tuomiopiiriin Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kaupungit sekä Vantaan kauppala,

Turun asunto-oikeuden tuomiopiiriin Turun kaupunki,

Tampereen asunto-oikeuden tuomiopiiriin Tampereen kaupunki ja

Lahden asunto-oikeuden tuomiopiiriin Lahden kaupunki.

2 §.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä päivänä kuuta 197 .

Tasavallan Presidentti

Oikeusministeri

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta oikeudenkäyntiä huoneenvuokra-asioissa koskevaksi lainsäädännöksi.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 108 oikeudenkäyntiä huoneenvuokra-asioissa koskevaksi lainsäädännöksi, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Lakivaliokuntaan, joka on pyytänyt asiasta lausunnon Perustuslakivaliokunnalta. Viimeksi mainittu valiokunta ei kuitenkaan ole ehtinyt asiaa loppuun käsitellä, joten asiaa Lakivaliokunnankaan taholta ei ole ehditty loppuun käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n mukaan oikeusministeriö päättää vangin harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä. Toukokuun 8 päivänä 1970 annetun lain (324/70) mukaan nämä asiat ratkaistaan oikeusministeriön istunnossa, johon osallistuvat vankeinhoitolaitoksen ylijohtaja ja vankeinhoidon ylitarkastaja sekä esittelijäjäsenenä asianomainen ministeriön virkamies.

Ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevia asioita ratkaistaan ministeriön istunnossa vuosittain noin 10 000. Viime vuonna päästettiin ehdonalaiseen vapauteen 5 254 vankia. Istuntoon osallistuvat virkamiehet käyttävät näiden asioiden käsittelyyn viikottain työaikaa noin 15 tuntia, ja esittelijältä kuluu sen ohessa saman verran asioiden valmisteluun ja päätösten aiheuttamiin toimiin.

Kun vankeinhoitolaitoksen johdon päätehtävänä on huolehtia vankeinhoitolaitoksen yleisestä johtamisesta ja vankeinhoidon edelleen kehittämisestä, johon myös olisi varattava pääosa työaikaa, ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, että vankeinhoitolaitoksen ylimpien virkamiesten työaikaa suhteettoman paljon käytetään sellaisten asioiden ratkaisuun, jotka alempi viranomainen pystyisi asianmukaisesti käsittelemään.

Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan vanki voidaan päästää harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen suoritettuaan rangaistuksestaan kaksi kolmannesta, tai erityisistä syistä puolet siitä suoritettuaan. Erityisenä syynä on yleensä pidetty ensikertaisuutta. Kun on kysymys ensikertaisista vangeista ja muulloinkin, kun rangaistusaika on lyhyehkö, vangin harkinnan varaiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevat asiat ovat siinä määrin selkeitä, että niiden ratkaiseminen voitaisiin hyvin uskoa rangaistuslaitoksen johtokunnalle. Johtokunnan käsityksellä on huomattava merkitys myös oikeusministeriön istunnossa, missä asia ratkaistaan johtokunnan esityksestä tai johtokunnan annettua lausuntonsa siitä. Johtokuntaan kuuluvat vankilan johtaja ja apulaisjohtajat, pastori, lääkäri, talouspäällikkö, toimenhaltijain edustaja ja oikeusministeriön määräämä maallikkojäsen, tavallisesti 7—10 henkeä. Johtokunnan jäsenet ovat jatkuvasti kosketuksessa vankeihin ja tuntevat vankien olosuhteet. Vangin kannalta olisi edullisempaakin, että ehdonalaiseen vapauteen pääsystä päättäisivät ne, jotka parhaiten tuntevat vangin olosuhteet. Kun johtokunnan epäävä päätös alistettaisiin oikeusministeriöön, ei vangin oikeusturva voisi vaarantua. Käsittely johtokunnassa on kollegiaalista. Asiat esittelee vankilan huoltovirkailija ja vangille varataan tilaisuus esittää mielipiteensä.

Periaatteessa voitaisiin useimmat vankien ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevat asiat uskoa johtokunnan ratkaistaviksi. Koska se aika, jonka vanki voi joutua olemaan rangaistuslaitoksessa suoritettuaan puolet rangaistuksestaan ja ennen kuin kaksi kolmannesta rangaistusajasta on kulunut, on kahta vuotta pitemmissä rangaistuksissa neljä kuukautta tai enemmän ja tapaukset voivat olla hyvinkin erilaisia, olisi ehdonalaiseen vapauteen pääsystä päättäminen näissä tapauksissa kuitenkin edelleen oikeusministeriön asiana. Myös lyhytaikaisemmissa rangaistuksissa, milloin johtokunta ei olisi päästänyt vankia ehdonalaiseen vapauteen, päätös olisi alistettava. Sitä vastoin alistaminen ei olisi tarpeen, jos johtokunta päättäisi päästää vangin ehdonalaiseen vapauteen. Kuten tähänkin asti, jäisivät ministeriön ratkaistaviksi asiat, jotka koskevat rangaistuksen suorittamista loppuun, valvontaan erikseen asettamista, valvonnan siirtämistä ja lakkauttamista, ehdonalaisen vapauden menettämistä ja koeajan pitentämistä. Viimeksi mainituissa tapauksissa

on kysymys rangaistuslaitoksen ulkopuolella olevasta henkilöstä, johon nähden rangaistuslaitoksen johtokunnalle ei ole aihetta uskoa päätösvaltaa. Näissä asioissa ja päätettäessä rangaistuksen suorittamisesta loppuun on noudatettava mahdollisimman yhdenmukaista käytäntöä, mikä parhaiten toteutetaan siten, että yksi viranomainen päättää niistä koko maan osalta.

Vankien ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskeva säännöstö joudutaan perusteellisemmin uudistamaan progressiivisen järjestelmän poistamista koskevan suurehkon uudistustyön yhteydessä, joka pohjautuu vapausrangaistuskomitean mietintöön ja siitä annettuihin lausuntoihin. Ehdonalaisessa vapaudessa olevien vankien valvonta- ja huoltojärjestelmän uudistaminen on taas parhaillaan tutkittavana erillisessä komiteassa. Koska edellä mainittu uudistus on valmisteltavana oikeusministeriössä, hallitus ei pidä tässä yhteydessä mahdollisena puuttua muutettavaksi esitettyjen lainkohtien asialliseen sisältöön, vaan esityksessä on rajoituttu yksinomaan menettelyä koskeviin säännöksiin, jotka ovat kiireellisen uudistuksen tarpeessa.

Edellä selostetut muutokset tulisivat koskemaan rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13, 14 ja 16 §:ää.

13 §. Koska harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästäminen tulee kysymykseen vain neljää kuukautta pitemmän rangaistusajan jälkeen, ei 1 momentissa tarkoitetuilla erityisillä syillä ole merkitystä, milloin rangaistus on enintään kuuden kuukauden pituinen. Harkintaero lisääntyy rangaistusajan pituuden mukaan siten, että esimerkiksi vuoden pituisissa rangaistuksissa se on enintään kaksi kuukautta ja kahden vuoden pituisissa rangaistuksissa enintään neljä kuukautta. Vuonna 1969 täytäntöönpantaviksi tulleista rangaistuksista oli 1—2 vuoden pituisia 13.2 % ja yli kahden vuoden pituisia vain 3.7 %. Viimeksi mainitut jäisivät oikeusministeriön käsiteltäviksi kuten tähänkin asti. Myös eräät muut ratkaisut, erityisesti ne, jotka koskevat useampikertaisia vankeja, tehtäisiin oikeusministeriössä, ja johtokunnille annettavilla ohjeilla taattaisiin yhdenmukainen käytäntö johtokuntien käsiteltäviksi siirretyissä asioissa. Alistusmenettely tulisi käyttöön niissä tapauksissa, joissa johtokunta on evännyt pääsyn ehdonalaiseen vapauteen.

Pykälän 2 momentin kaksi viimeistä virkettä muutettaisiin siten, että johtokunta voisi tehdä myös ennakkoratkaisut ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä toimivaltaansa kuuluvissa tapauksissa. Tämä vuonna 1966 käyttöön otettu ennakkoratkaisumenettely on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi ja vangille edulliseksi, koska vanki tietäessään vapautumispäivänsä voi järjestää asiansa vapautumisen varalta paremmin kuin jos hänen olisi oltava epätietoisuudessa vapautumiseensa asti.

Puheenaolevan säännöksen 4 momentissa on viittaus asetuksen 2 luvun 1 §:n 3 momenttiin. Huhtikuun 23 päivänä 1971 annetun lain mukaisesti sisältyy asianomainen säännös uusittuna saman luvun 1 a §:ään, joten viittaussäännöskin olisi asianmukaisesti muutettava.

14 §. Nykyisessä muodossaan edellyttää 1 momentin säännös, että oikeusministeriö päättäisi siitä, onko vanki erityisistä syistä jätettävä asettamatta valvontaan ehdonalaiseen vapauteen päästyään. Koska tämä asia liittyy läheisesti pääasiaan, voisi johtokunta ratkaista tämänkin kysymyksen toimivaltaansa kuuluvissa tapauksissa.

Valvojan — myös yksityisvalvojan — määrääminen annettaisiin johtokunnan tehtäväksi niissä tapauksissa, jotka kuuluvat sen toimivaltaan. Momentin loppuosassa on käytetty nimitystä "poliisipäällikkö", joka virkamies nykyisin voimassa olevien poliisitointa koskevien säädösten mukaisesti on "poliisipiirin päällikkö". Nimitys olisi sen vuoksi tässäkin muutettava.

16 §. Pykälään lisättävään uuteen 4 momenttiin tulisi säännös siitä, että johtokunnan päätös on aina alistettava oikeusministeriön vahvistettavaksi, milloin kysymys on ehdonalaisen vapautensa menettäneen vangin päästämisestä uudelleen ehdonalaiseen vapauteen, jos johtokunta on päättänyt, ettei vankia ole vähimmäisajassa päästettävä laitoksesta. Koska ehdonalaisen vapauden menettämisestä on määrännyt oikeusministeriö tai tuomioistuin, ei ole asianmukaista jättää alemman viranomaisen harkittavaksi menettämisseuraamuksen lopullista kestoaikaa vähimmäisajan jälkeen. Yhdenmukaisesti 13 §:n 1 momentin säännöksen kanssa oikeusministeriön olisi edelleenkin päätettävä ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä niissä tapauksissa, joissa täytäntöönpantavaksi tullut uusi rangaistus on kahta vuotta pitempi.

Lain voimaantulosäännöksen mukaan käsiteltäisiin aikaisempien säännösten mukaisesti ne tapaukset, joissa ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskeva kysymys on jo otettu käsiteltäväksi rangaistuslaitoksen johtokunnassa.

Edellä esitetyn perusteella ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n 1, 2 ja 4 momentti sekä 14 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 1 ja 2 momentti 15 päivänä heinäkuuta 1966 annetussa laissa (411/66) sekä 4 momentti ja 14 §:n 1 ja 2 momentti 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetussa laissa (203/66), ja *lisätään* saman luvun 16 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 4 momentti seuraavasti:

2 luku.

Yleisiä määräyksiä vapausrangaistuksista.

13 §.

Määräajaksi vapausrangaistukseen tuomittu voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on suorittanut rangaistuksestaan, tuomioistuimen rikoslain 3 luvun 11 §:n nojalla tekemä vähennys mukaan luettuna, kaksi kolmannesta tai, milloin ehdonalaiseen vapauteen päästämiseen on erityisiä syitä, puolet siitä, kummassakin tapauksessa kuitenkin vähintään neljä kuukautta *(harkinnanvarainen ehdonalainen vapaus)*. Vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä päättää oikeusministeriö tai sen antamien ohjeiden mukaan rangaistuslaitoksen johtokunta vankia kuultuaan. Ratkaisuvaltaa ei kuitenkaan saa siirtää johtokunnalle, milloin rangaistusaika on kahta vuotta pitempi. Jos johtokunta on päättänyt, ettei vankia ole päästettävä ehdonalaiseen vapauteen, päätös on alistettava oikeusministeriön vahvistettavaksi. Jos ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä edellä sanotun mukaisesti päättää oikeusministeriö, rangaistuslaitoksen johtokunnan on asiaa koskevaan esitykseensä tai lausuntoonsa liitettävä selostus vangin asian käsittelyssä esittämästä lausumasta ja lausuman perustelut.

Harkittaessa kysymystä vangin päästämisestä 1 momentin mukaan ehdonalaiseen vapauteen on otettava huomioon hänen rikoksensa laatu ja syyt, vangin aikaisempi elämä ja käyttäytyminen rangaistuslaitoksessa sekä ne olosuhteet, joihin hän vapaaksi päästyään joutuu, sekä selvitys siitä, että hänellä on rehellinen toimeentulo, ja voidaanko mainittujen seikkojen tai muiden syiden perusteella olettaa hänen vastaisuudessa elävän nuhteettomasti. Jos vanki on aikaisemmin päästetty ehdonalaiseen vapauteen suorittamasta täytäntöönpantavana olevaa rangaistusta, on lisäksi otettava huomioon ehdonalaisen vapauden menettämisen syy. Vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskeva kysymys voidaan ratkaista jo ennakolta ja asettaa samalla ehdoksi, että vanki ennen vapauttamista esittää vankilanjohtajalle hyväksyttävän selvityksen toimeentulostaan ehdonalaisessa vapaudessa ja käyttäytyy rangaistuslaitoksessa moitteettomasti. Samalla voidaan määrätä muita ehtoja, jotka vangin on täytettävä päästäkseen ehdonalaiseen vapauteen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos vapausrangaistukset on 1 a §:n mukaan yhteenlaskettu, määräytyy vangin ehdonalaiseen vapauteen pääseminen rangaistusten yhteenlasketun ajan mukaan.

14 §.

Ehdonalaiseen vapauteen päästetty on koeaikana valvonnan alainen, jollei ehdonalaisesta vapaudesta päätettäessä erityisistä syistä toisin määrätä. Valvonnan tarkoituksena on estää ehdonalaiseen vapauteen päästettyä tekemästä uutta rikosta ja tukea valvottavaa tämän pyrkiessä elämään nuhteettomasti.

Valvojaksi voidaan määrätä sopivaksi katsottu henkilö tai huoltoyhdistys. Jollei sellaista valvojaa ole määrätty, toimii valvojana poliisipiirin päällikkö.

— — — — — — — — — — — — — — —

16 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Milloin johtokunta on päättänyt, ettei vankia ole päästettävä harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen edellä 2 ja 3 momentissa mainitussa ajassa, päätös on alistettava oikeusministeriön vahvistettavaksi. Jos 3 momentissa

tarkoitetun muun rangaistuksen aika on kahta vuotta pitempi, vangin päästämisestä harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päättää oikeusministeriö johtokunnan esityksestä tai hankittuaan johtokunnan lausunnon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Ennen lain voimaan tuloa rangaistuslaitoksen johtokunnassa käsiteltäväksi otettu vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskeva asia, jota ei ole lopullisesti ratkaistu, on käsiteltävä aikaisemman lain mukaan.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Oikeusministeri *Mikko Laaksonen*

Lakivaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksen johdosta laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 21 päivältä syyskuuta 1971 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 109. Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina eduskunnan oikeusasiamies Kaarlo L. Ståhlberg, lainsäädäntöjohtaja Henrik Grönqvist oikeusministeriöstä, Keravan nuorisovankilan johtaja Matti Olavi Herna, ylijohtaja K. J. Lång oikeusministeriöstä, professori Bo Palmgren Valtakunnallinen vankiliitto Krim'-istä, Turun keskusvankilan johtaja Onni Raike ja Helsingin keskusvankilan johtaja Leo Seppänen.

Vapausrangaistuksen säännönmukaiseen täytäntöönpanoon kuuluu ehdonalainen vapaus, mikäli rangaistus on neljää kuukautta pitempi. Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 13 §:n mukaan on vankilanjohtajan päästettävä eräitä erityistapauksia lukuun ottamatta ehdonalaiseen vapauteen vanki, jonka määräaikaisen vapausrangaistuksen täytäntöönpano on kestänyt vähintään kuusi kuukautta ja jonka rangaistuksesta on kärsimättä ainoastaan kuudesosa (pakollinen ehdonalainen vapaus). Harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä päättää hallituksen esityksen perusteluissa mainituilla edellytyksillä oikeusministeriö vankilan johtokunnan esityksestä tai johtokuntaa kuultuaan. Hallituksen esityksen tarkoituksena on rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttaminen siten, että useimmat harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevat asiat siirtyisivät vankilan johtokunnan ratkaistaviksi. Ehdonalaiseen vapauteen päästämisen edellytyksiä ei sitä vastoin tässä vaiheessa muutettaisi, vaan vangin mahdollisuus suorittaa osa rangaistuksestaan ehdonalaisessa vapaudessa jäisi periaatteessa ennalleen. Kysymys on siis oikeusministeriölle kuuluvan ratkaisuvallan siirtämisestä määrätyin edellytyksin alemmalle viranomaiselle.

Valiokunta pitää ehdotusta oikeusministeriön vankeinhoito-osaston ja vankiloiden johtokuntien työmäärän uudelleen järjestämiseksi tarkoituksenmukaisena. On luonnollista, että ratkaistaessa harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevia asioita on pyrittävä mahdollisimman yhdenmukaiseen käytäntöön. Nykyinen järjestelmä, jonka vallitessa sanotut asiat on ratkaistu oikeusministeriön istunnossa, on tässä suhteessa hyvä. Kun valiokunnalle annetun tiedon mukaan oikeusministeriö on ainoastaan noin viidessä prosentissa tapauksista poikennut vankilan johtokunnan asiasssa antamasta lausunnosta ja tällöinkin useimmissa tapauksissa vangin eduksi, ei ole perusteltua aihetta otaksua, että asioiden siirtäminen vankilan johtokunnan ratkaistaviksi vaarantaisi saavutetun yhdenmukaisen käytännön. Tähän on vieläkin vähemmän syytä, kun lakiehdotuksen mukaan johtokunnan evättyä vangilta pääsyn ehdonalaiseen vapauteen asia on alistettava oikeusministeriön ratkaistavaksi. Ehdotetun muutoksen toteuttamisen jälkeen on tosin olemassa mahdollisuus, että jossakin vankilassa johtokunta omaksuu muita lievemmän käytännön. Tämän vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että oikeusministeriö, jolla lakiehdotuksen mukaan on oikeus antaa tarkempia ohjeita harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä, valvoo asianmukaisesti vankiloiden johtokuntien myönteisiäkin päätöksiä ja tarpeen vaatiessa ryhtyy toimenpiteisiin, että käytäntö ehdonalaiseen vapauteen päästämisessä säilyy tältäkin kohdin yhdenmukaisena.

Mainittu alistusmenettely sekä ratkaisuvallan pidättäminen pitempiaikaisia rangaistuksia koskevissa asioissa oikeusministeriölle takaavat sen, ettei ehdotettu uudistus vaaranna vangin oikeusturvaa. Alistusmenettelyä on pidettävä muutoksenhakumenettelyä parempana sen vuoksi, ettei se edellytä vangilta itseltään aktiivista toimintaa. Vankien luottamuksen säilyttämiseksi olisi tärkeää, että ainakin ehdonalaisen

vapauden epäävät päätökset pyrittäisiin perustelemaan mahdollisimman tarkasti. Mikäli näin menetellään, ei valiokunnan käsityksen mukaan se seikka, että oikeusministeriö voi muuttaa vankilan johtokunnan epäävän päätöksen, voi vaikuttaa epäedullisesti johtokunnan asemaan esim. kurinpitovallan käyttäjänä. Asiallisesti johtokunnan asema sitä paitsi pysyy samana kuin nykyisin, jolloin oikeusministeriö voi johtokunnan epäävästä lausunnosta huolimatta määrätä vangin päästettäväksi harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen.

Kun ehdotetusta ratkaisuvallan siirtämisestä oikeusministeriöltä vankilan johtokunnalle ei siis ilmeisesti aiheudu vaaraa käytännön yhdenmukaisuudelle eikä vangin oikeusturvalle, valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä.

Käsitellessään asiaa valiokunta on todennut, että rangaistusten täytäntöönpanoa koskevat säännökset ovat parhaillaan voimakkaan uudistustyön kohteena ja että pyrkimyksenä on vankien aseman merkittävä parantaminen, mitä sinänsä on pidettävä hyvin myönteisenä seikkana. Tähän tähtääviin pyrkimyksiin liittyy myös vankien ammatti- ja uudelleenkoulutuksen järjestäminen niin, että entistä paremmin voitaisiin saavuttaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentissa ehdonalaisen vapauden edellytyksenä mainittu rehellinen toimeentulo. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota vankien valvonta- ja huoltojärjestelmän uudistamiseen, mikä valiokunnan saaman tiedon mukaan onkin komitean tutkittavana.

Uudistustyön yhteydessä olisi lisäksi kiinnitettävä huomiota mahdollisesti syntyviin haittavaikutuksiin sekä pyrittävä estämään ne. Parannettaessa rangaistusten täytäntöönpanoa koskevien säännösten uudistamisella vankien asemaa olisi samanaikaisesti toteutettava lainsäädäntö, jolla nykyistä paremmin turvattaisiin rikosten uhrien asema. Tässä yhteydessä valiokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että vankilasta karanneen taikka lomalla tai ehdonalaisessa vapaudessa olevan vangin tekemän rikoksen uhrille olisi turvattava mahdollisuus korvauksen saantiin siinäkin tapauksessa, ettei sitä voida saada rikoksentekijältä. Nykyaikaisen kriminaalipolitiikan eräänä tavoitteena on rikosten ehkäisemisen ohella rikollisuudesta aiheutuvien haittojen mahdollisimman oikeudenmukainen tasaaminen. Tämä tavoite jää saavuttamatta, ellei rikosten uhrien asemaa pyritä kiireellisesti parantamaan.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen sekä jäsenet Friberg, Hemmi, Huotari, Kauppila, Koskinen, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Salo, Siikaniemi, Särkkä, Tähkämaa ja Vikatmaa.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 114 hallituksen esityksen johdosta laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 18 tehtyä ehdotusta kuitenkin jäljempänä näkyvin muutoksin, ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Johtolause.
(Kuten lakivaliokunnan mietinnössä.)

13, 14 ja 16 § sekä voimaantulosäännös.
(Kuten lakivaliokunnan mietinnössä.)

2 luku.
Yleisiä säännöksiä vapausrangaistuksista ja sakon muuntorangaistuksesta.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 109 laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 18 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 114, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n 1, 2 ja 4 momentti sekä 14 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 1 ja 2 momentti 15 päivänä heinäkuuta 1966 annetussa laissa (411/66) sekä 4 momentti ja 14 §:n 1 ja 2 momentti 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetussa laissa (203/66), ja *lisätään* saman luvun 16 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 4 momentti seuraavasti:

2 luku.

Yleisiä säännöksiä vapausrangaistuksista ja sakon muuntorangaistuksesta.

13 §.

Määräajaksi vapausrangaistukseen tuomittu voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on suorittanut rangaistuksestaan, tuomiostuimen rikoslain 3 luvun 11 §:n nojalla tekemä vähennys mukaan luettuna, kaksi kolmannesta tai, milloin ehdonalaiseen vapauteen päästämiseen on erityisiä syitä, puolet siitä, kumminkin vähintään neljä kuukautta *(harkinnanvarainen ehdonalainen vapaus)*. Vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä päättää oikeusministeriö tai sen antamien ohjeiden mukaan rangaistuslaitoksen johtokunta vankia kuultuaan. Ratkaisuvaltaa ei kuitenkaan saa siirtää johtokunnalle, milloin rangaistusaika on kahta vuotta pitempi. Jos johtokunta on päättänyt, ettei vankia ole päästettävä ehdonalaiseen vapauteen, päätös on alistettava oikeusministeriön vahvistettavaksi. Jos ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä edellä sanotun mukaisesti päättää oikeusministeriö, rangaistuslaitoksen johtokunnan on asiaa koskevaan esitykseensä tai lausuntoonsa liitettävä selostus vangin asian käsittelyssä esittämästä lausumasta ja lausuman perustelut.

Harkittaessa kysymystä vangin päästämisestä 1 momentin mukaan ehdonalaiseen vapauteen on otettava huomioon hänen rikoksensa laatu ja syyt, vangin aikaisempi elämä ja käyttäytyminen rangaistuslaitoksessa sekä ne olosuhteet, joihin hän vapaaksi päästyään joutuu, sekä selvitys siitä, että hänellä on rehellinen toimeentulo, ja voidaanko mainittujen seikkojen tai muiden syiden perusteella olettaa hänen vastaisuudessa elävän nuhteettomasti. Jos vanki on aikaisemmin päästetty ehdonalaiseen vapauteen suorittamasta täytäntöönpantavana olevaa rangaistusta, on lisäksi otettava huomioon ehdonalaisen vapauden menettämisen syy. Vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskeva kysymys voidaan ratkaista jo ennakolta ja asettaa samalla ehdoksi, että vanki ennen vapauttamista esittää vankilanjohtajalle hyväksyttävän selvityksen toimeentulostaan ehdonalaisessa vapaudessa ja käyttäytyy rangaistuslaitoksessa moitteettomasti. Samalla voidaan määrätä muita

ehtoja, jotka vangin on täytettävä päästäkseen ehdonalaiseen vapauteen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos vapausrangaistukset on 1 a §:n mukaan yhteenlaskettu, määräytyy vangin ehdonalaiseen vapauteen pääseminen rangaistusten yhteenlasketun ajan mukaan.

14 §.

Ehdonalaiseen vapauteen päästetty on koeaikana valvonnan alainen, jollei ehdonalaisesta vapaudesta päätettäessä erityisistä syistä toisin määrätä. Valvonnan tarkoituksena on estää ehdonalaiseen vapauteen päästettyä tekemästä uutta rikosta ja tukea valvottavaa tämän pyrkiessä elämään nuhteettomasti.

Valvojaksi voidaan määrätä sopivaksi katsottu henkilö tai huoltoyhdistys. Jollei sellaista valvojaa ole määrätty, toimii valvojana poliisipiirin päällikkö.

— — — — — — — — — — — — — — —

16 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Milloin johtokunta on päättänyt, ettei vankia ole päästettävä harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen edellä 2 ja 3 momentissa mainitussa ajassa, päätös on alistettava oikeusministeriön vahvistettavaksi. Jos 3 momentissa tarkoitetun muun rangaistuksen aika on kahta vuotta pitempi, vangin päästämisestä harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päättää oikeusministeriö johtokunnan esityksestä ta hankittuaan johtokunnan lausunnon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Ennen lain voimaan tuloa rangaistuslaitoksen johtokunnassa käsiteltäväksi otettu vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskeva asia, jota ei ole lopullisesti ratkaistu on käsiteltävä aikaisemman lain mukaan.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 ehdotetaan 27.10.01. ja 27.12.01. momentin kohdalla uuden viran ja toimen perustamista. Näiden ehdotuksien hyväksyminen edellyttäisi puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista 6 päivänä kesäkuuta 1952 annetun lain (241/52) 2 §:n muuttamista, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä kesäkuuta 1961, 21 päivänä joulukuuta 1961, 22 päivänä maaliskuuta 1963, 13 päivänä maaliskuuta 1964, 10 päivänä helmikuuta 1965, 29 päivänä joulukuuta 1967, 9 päivänä tammikuuta 1970 ja 11 päivänä joulukuuta 1970 annetuilla laeilla (349/61, 560/61, 145/63, 116/64, 67/65, 670/67, 8/70 ja 777/70).

Edellä lausutun nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista 6 päivänä kesäkuuta 1952 annetun lain (241/52) 2 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä kesäkuuta 1961, 21 päivänä joulukuuta 1961, 22 päivänä maaliskuuta 1963, 13 päivänä maaliskuuta 1964, 10 päivänä helmikuuta 1965, 29 päivänä joulukuuta 1967, 9 päivänä tammikuuta 1970 ja 11 päivänä joulukuuta 1970 annetuilla laeilla (349/61, 560/61, 145/63, 116/64, 67/65, 670/67, 8/70 ja 777/70), uusi 9 momentti seuraavasti:

2 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Puolustuslaitokseen voidaan edellä tässä pykälässä mainittujen virkojen ja toimien lisäksi perustaa tasavallan presidentin kolmannen adjutantin peruspalkkainen virka ja osastonjohtajan peruspalkkainen toimi.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Puolustusministeri *Kristian Gestrin*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 40 hallituksen esityksen johdosta laiksi puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 1971 hettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltaaksi hallituksen esityksen n:o 110 laiksi puoıstusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista toimista annetun lain muuttamisesta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen ityksen perusteluihin yhtyen asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaeet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenhtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, anhirova, Haukipuro, Isomursu, Koivunen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Salla, Sillantaus, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Kaarlonen, Karpola, Laatio ja Turunen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 102 hallituksen esityksen johdosta laiksi puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 40 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 110 laiksi puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 40 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 102, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista 6 päivänä kesäkuuta 1952 annetun lain (241/52) 2 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä kesäkuuta 1961, 21 päivänä joulukuuta 1961, 22 päivänä maaliskuuta 1963, 13 päivänä maaliskuuta 1964, 10 päivänä helmikuuta 1965, 29 päivänä joulukuuta 1967, 9 päivänä tammikuuta 1970 ja 11 päivänä joulukuuta 1970 annetuilla laeilla (349/61, 560/61, 145/63, 116/64, 67/65, 670/67, 8/70 ja 777/70), uusi 9 momentti seuraavasti:

2 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Puolustuslaitokseen voidaan edellä tässä pykälässä mainittujen virkojen ja toimien lisäksi perustaa tasavallan presidentin kolmannen adjutantin peruspalkkainen virka ja osastonjohtajan peruspalkkainen toimi.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta.

Valmet Oy:n Helsingin kaupungin Katajanokan alueelle keskitetty telakkatoiminta on tilan puutteen takia viime vuosina vaikeutunut. Turvatakseen toiminnan jatkumisen ja muuttuvan aluskannan vaatiman kehitystarpeen on yhtiö katsonut välttämättömäksi siirtää telakan uuteen paikkaan. Valmet Oy on tutkinut mahdollisuudet sijoittaa suunniteltu uusi telakka rannikkoalueelle jonnekin muualle kuin Helsinkiin. Kun telakan tulee taloudellis- kaupallisista syistä sijaita suuren sataman läheisyydessä ja kun yhtiön nykyisen Helsingin telakan palveluksessa oleva laivanrakennusalan ammattihenkilökunta, jonka määrä on yli 1 300 henkeä, ei ole siirrettävissä toiselle asuinpaikkakunnalle, Helsingin sataman lähellä Vuosaaren itärannalla sijaitseva alue, jolle voidaan helposti saada 9 metrin syvyysvaatimukset täyttävä väylä, on todettu tarkoitukseen sopivimmaksi ja taloudellisimmin rakennettavaksi.

Tälle alueelle suunniteltujen rakennushankkeiden toteuttaminen vaatii sekä vesialueen täyttö- että ruoppaustöitä. Paitsi näitä valmistelevia toimenpiteitä on telakan rakentamisen yhteydessä suoritettava muitakin vesialueeseen liittyviä töitä.

Tälle rakennushankkeelle välttämättömien töiden esteenä on kuitenkin näillä vesialueilla vuosien 1931—1933 aikana tapahtuneessa vesialueiden jaossa muodostettu kalastuslain (503/51) 38 §:n mukainen rauhoituspiiri. Kun voimassa olevan kalastuslain 40 §:n 1 momentin mukaan rauhoituspiirin alueella on kaikenlainen kalakantaa häiritsevä toiminta kielletty ja kun tähän rajoitussäännökseen ei ole nykyisen lainsäädännön mukaan mahdollista saada poikkeusta eikä rauhoituspiirin purkaminen myöskään jakolain säännösten perusteella ole maanmittaustoimenpitein mahdollista, on osittaisestakin purkamisesta määrättävä lailla.

Eduskunta hyväksyi viime kevätistuntokaudella hallituksen esityksen laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin purkamisesta. Kun valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla käsiteltävän lakiesityksen kiireelliseksi julistamista vastusti määrävähemmistö, lakiesitys siirtyi seuraavissa vaaleissa valittavan eduskunnan lopullisesti ratkaistavaksi.

Nyttemmin on todettu, ettei telakkahankkeen toteuttaminen edellytä koko noin 89,1 ha:n laajuisen rauhoituspiirin purkamista. Kun tarkoitukseen tarvitaan vain noin 30,8 ha:n laajuinen rauhoituspiirin pohjoinen osa, joka käsittää Niinilahden ja siihen Vuosaarenlahdesta johtavan noin 45 m:n levyisen käytävän, esitetään rauhoituspiiri purettavaksi vain tältä osin.

Kun rauhoituspiirin purkaminen vesialueelta, joka on katsottava asianomaisen jakokunnan omaisuudeksi, koskee myös vesialueiden muiden omistajien etuja, on laki hallituksen käsityksen mukaan säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

Täten puretaan Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä oleva kalastuslain (503/51) 38 §:ssä tarkoitettu 5 päivänä maaliskuuta 1934 maarekisteriin tunnuksella Fredn. omr. Smf. (jakokirjassa Smf 2 b) merkitty rauhoituspiiri siltä osin kuin on kysymys rauhoituspiirin siitä noin 30,8 hehtaarin laajuisesta pohjoisosasta, joka käsittää Niinilahden ja siihen Vuosaarenlahdesta johtavan noin 45 metrin levyisen käytävän.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen*

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 21 päivänä syyskuuta 1971 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 111. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Tauno V. Mäkeä maa- ja metsätalousministeriöstä, asessori Tauno Aminofia maanmittaushallituksesta, Helsingin kaupungin apulaiskaupunginjohtajaa Gunnar Smedsiä, pääjohtaja, ministeri Olavi Mattilaa, kunnallisneuvos Yrjö Rantalaa ja diplomiinsinööri Raimo Ilvestä Valmet Oy:stä, suunnittelija Olli Ojalaa ympäristönsuojelun neuvottelukunnasta ja filosofian lisensiaatti Matti Lähdeojaa Helsingin seurun luonnonsujeluyhdistyksestä valiokunta on käsitellyt asian ja esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa viitataan siihen, että Valmet Oy:n Helsingin kaupungin Katajanokan alueelle keskitetty telakkatoiminta on tilan puutteen takia vaikeutunut. Turvatakseen toiminnan jatkumisen ja muuttuvan aluskannan vaatiman kehitystarpeen on yhtiö katsonut välttämättömäksi siirtää telakan uuteen paikkaan. Valmet Oy on tutkinut mahdollisuudet sijoittaa suunniteltu uusi telakka rannikkoalueelle jonnekin muualle kuin Helsinkiin. Kun telakan tulee taloudellis-kaupallisista syistä sijaita suuren sataman läheisyydessä ja kun yhtiön nykyisen Helsingin telakan palveluksessa oleva laivanrakennusalan ammattihenkilökunta, jonka määrä on yli 1 300 henkeä, ei ole siirrettävissä toiselle asuinpaikkakunnalle, Helsingin sataman lähellä Vuosaaren itärannalla sijaitseva alue, jolle voidaan helposti saada 9 metrin syvyysvaatimukset täyttävä väylä, on todettu tarkoitukseen sopivimmiksi ja taloudellisimmin rakennettavaksi. Tälle rakennushankkeelle välttämättömien töiden esteenä on kuitenkin näillä vesialueilla vuosina 1931—1933 tapahtuneessa vesialueiden jaossa muodostettu kalastuslain (503/51) 38 §:n mukainen rauhoituspiiri. Kun voimassa olevan kalastuslain 40 §:n 1 momentin mukaan rauhoituspiiriin alueella on kaikenlainen kalakantaa häiritsevä toiminta kielletty ja kun tähän rajoitussäännökseen ei ole nykyisen lainsäädännön mukaan mahdollista saada poikkeusta, on osittaisestakin purkamisesta määrättävä lailla. Telakkahankkeen toteuttaminen ei edellytä koko noin 89,1 ha:n laajuisen rauhoituspiirin purkamista. Kun tarkoitukseen tarvitaan vain noin 30,8 ha:n laajuinen rauhoituspiirin pohjoinen osa, joka käsittää Niinilahden ja siihen Vuosaarenlahdesta johtavan noin 45 m:n levyisen käytävän, hallitus esittää, että rauhoituspiiri purettaisiin tältä osin.

Valiokunta on 29 päivänä huhtikuuta 1971 mietinnössään n:o 7 hallituksen esityksen n:o 20 johdosta laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin purkamisesta puoltanut mainittuun esitykseen sisältyneen lakiehdotuksen hyväksymistä. Lakiehdotuksen mukaan oli tarkoitus purkaa koko edellä mainittu rauhoituspiiri. Eduskunta on kuitenkin valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn menettelyn jälkeen hyväksynyt lain jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Kun valiokunta mainitussa mietinnössään on puoltanut koko kysymyksessä olevan noin 89,1 ha:n rauhoituspiirin purkamista ja hallituksen esitykseen nyt sisältyvän lakiehdotuksen mukaan on tarkoitus purkaa siitä vain noin 30,8 ha:n laajuinen osa sekä kun maanmittaushallinnon edustajan ilmoituksen mukaan purkaminen on maanmittaustoimituksin mahdollista, valiokunta yhtyy hallituksen esityksen perusteluihin ja puoltaa rauhoituspiirin mainitun osan purkamista. Maanmittaushallituksen ilmoituksen mukaan puheena oleva rauhoituspiiri on yksilöitävä toisin kuin hallituksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen sanamuotoa tältä osalta muutettaisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

Täten puretaan Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä oleva kalastuslain (503/51) 38 §:ssä tarkoitettu, 5 päivänä maaliskuuta 1934 maarekisteriin *(poist.) merkityssä vesialueen jaossa, toimitusnumero 21390, perustettu rauhoituspiiri (jakokirjassa jakomerkki Smf., kohta 2 b)* siltä osin kuin on kysymys rauhoituspiirin siitä noin 30,8 hehtaarin laajuisesta pohjoisosasta, joka käsittää Niinilahden ja siihen Vuosaarenlahdesta johtavan noin 45 metrin levyisen käytävän.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, varapuheenjohtaja Mäkinen, jäsenet Breilin, Forsman Jokinen, R. Kangas, Katajavuori, Liedes, Loikkanen, Mäki, Pekonen, Saarto, Stenbäck, Syrjä, Tikkanen, S. Westerlund ja Volotinen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 111 hallituksen esityksen johdosta laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 10 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 111 laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta, ja Eduskunta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 10 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 111, on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

Täten puretaan Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä oleva kalastuslain (503/51) 38 §:ssä tarkoitettu, 5 päivänä maaliskuuta 1934 maarekisteriin merkityssä vesialueen jaossa, toimitusnumero 21390, perustettu rauhoituspiiri (jakokirjassa jakomerkki Smf., kohta 2 b) siltä osin kuin on kysymys rauhoituspiirin siitä noin 30,8 hehtaarin laajuisesta pohjois-osasta, joka käsittää Niinilahden ja siihen Vuosaarenlahdesta johtavan noin 45 metrin levyisen käytävän.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä.

Sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentin ja merimiesverolain 6 §:n 3 momentin mukaan, sellaisina kuin ne ovat 4 päivänä joulukuuta 1970 annetuissa laeissa (742 ja 744/70), vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,25 penniä veroäyriltä. Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (743/70), työnantajan sairausvakuutusmaksu on 1,50 prosenttia työntekijälle suoritetun ennakkoperintälain alaisen palkan määrästä.

Valtion osuus sairausvakuutuksen kustannuksista tulisi olemaan suoritettujen laskelmien mukaan vuonna 1972 noin 79 miljoonaa markkaa, mikäli vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,25 penniä veroäyriltä ja työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,50 prosenttia palkasta. Ottaen huomioon valtion muiden sosiaalimenojen jatkuvan kasvun hallitus on katsonut tarpeelliseksi ehdottaa, että vuodelta 1972 suoritettava vakuutetun sairausvakuutusmaksu korotettaisiin 1,50 penniksi veroäyriltä ja työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,75 prosentiksi palkasta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Poiketen siitä, mitä on säädetty sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (742/70), vakuutetun sairausvakuutusmaksusta ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (743/70), työnantajan sairausvakuutusmaksusta, vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,50 penniä vakuutetulle vuodelta 1972 toimitettavassa kunnallisverotuksessa määrätyltä veroäyriltä ja työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,75 prosenttia työntekijälle vuonna 1972 suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

Kansaneläkelaitokselle vuodelta 1974 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ennakon etumaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun etumaksun määrän vahvistaa valtiovarainministeriö kansaneläkelaitoksen esityksestä.

2 §.

Poiketen siitä, mitä 16 päivänä toukokuuta 1958 annetun merimiesverolain 6 §:n 3 momentissa ja 13 §:n 1 momentissa, sellaisina kuin ne ovat 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (744/70), on säädetty vakuutetun sairausvakuutusmaksusta, on tämä maksu otettava jokaisessa vuoden 1972 merimiesverotaulukossa huomioon laskettuna 1,50 pennin mukaan veroäyriltä. Vastaavasti on kansaneläkelaitokselle suoritettava vuodelta 1972 vakuutetun sairausvakuutusmaksuna 1,2 prosenttia merimiestulosta. Jos merimiesvero on pienempi kuin 11,4 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero edellä mainitulta ajalta kunnan,

kansaneläkelaitoksen ja seurakunnan kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 40 osaa, kansaneläkelaitokselle 13 osaa ja seurakunnalle 4 osaa. Mikäli merimiesveroon ei sisälly kirkollisveroa ja merimiesvero tällöin on pienempi kuin 10,6 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero kunnan ja kansaneläkelaitoksen kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 40 osaa ja kansaneläkelaitokselle 13 osaa.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 21 päivältä syyskuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 112. Valiokunta on hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyt samaa asiaa koskevana ed. Tupamäen ym. lakialoitteen n:o 199 laiksi vuodelta 1972 suoritettavan työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä ja ed. Juvelan ym. samannimisen lakialoitteen n:o 200.

Käsiteltyään asian ja kuultuaan aisantuntijoina osastopäällikkö Erkki Pesosta ja hallitusneuvos Erkki Mäkelää sosiaali- ja terveysministeriöstä, osastopäällikkö Juhani Korpelaa valtiovarainministeriöstä, osastopäällikkö Altti Aurelaa ja Olavi Suihkoa kansaneläkelaitoksesta, sosiaalineuvos Nils Nilssonia Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, johtaja Tauno Rantaa Suomen Työnantajain Keskusliitosta ja varatuomari Aulis Suutarista Suomen Teollisuusliitosta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksen mukaan vakuutetun sairausvakuutusmaksua vuodelta 1972 korotettaisiin 1,25 pennistä veroäyriltä 1,50 penniin ja työnantajan sairausvakuutusmaksua 1,50 %:sta ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä 1,75 %:iin. Vastaava korotus toteutettaisiin merimiesten verotuksessa.

Sairausvakuutuksen rahoitusta järjestettäessä on alunperin lähdetty siitä, että valtio osallistuu vakuutettujen ja työnantajien ohella sairausvakuutuksen kustannuksiin. Näin ei ole käytännössä tapahtunut vuoden 1966 jälkeen. Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys sairausvakuutusmaksujen korottamisesta rakentuu perustelujen mukaan myös sille periaatteelle, että valtio ei osallistuisi vuonna 1972 sairausvakuutuksen kustannuksiin.

Sairausvakuutuksen kustannuksia arvioitaessa on otettava huomioon, paitsi toiminnan laajenemisesta aiheutuva kasvu, myös valmisteilla olevan kansanterveystyötä koskevan lain vaikutus kustannuksiin. Valiokunta on lähtenyt siitä, että sairausvakuutusmaksujen korotuksella, on, samalla kun varaudutaan mainituista syistä aiheutuvaan kustannusten lisääntymiseen, myös pyrittävä luomaan edellytyksiä sairausvakuutuksen etuuksien parantamiselle. Näin ollen valiokunta hyväksyessään hallituksen esityksen edellyttää, että näin saatu lisärahoitus johtaa myös sairausvakuutuksen etuuksien parantamiseen, jolloin myös valtion on osallistuttava lisäkustannuksiin. Etuuksia parannettaessa olisi valiokunnan käsityksen mukaan ensisijaisen tärkeää, että sairausvakuutuksen nykyistä vähimmäispäivärahaa korotettaisiin.

Hallituksen esityksen yhteydessä käsiteltävänä olevassa ed. Tupamäen ym. lakialoitteessa ehdotetaan, että ainoastaan työnantajan sairausvakuutusmaksua vuodelta 1972 korotettaisiin ja maksu porrastettaisiin työntekijöiden lukumäärän ja työpaikkaa kohti laskettavien investointien mukaan. Ed. Juvelan lakialoitteessa ehdotetaan, että ainoastaan työnantajan sairausvakuutusmaksua korotettaisiin. Asettuessaan hallituksen esityksen hyväksymisen kannalle valiokunta ehdottaa, että aloitteet hylättäisin.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sissältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteet n:ot 199 ja 200 hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Granvik, Juvela, Ensio Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tupamäki sekä varajäsenet Kaipainen ja Salo.

Vastalauseita.

I.

Sosiaalivaliokunnan enemmistö on hyväksynyt hallituksen esityksen laiksi vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä. Koska esityksen toteuttaminen merkitsee vakuutetuille lisääntyviä kustannuksia, emme voi yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan. Hinta- ja kustannustason nousu kaikilla aloilla on ilman esitettyä sairausvakuutusmaksun nostamistakin alentanut työntekijäin toimeentuloturvaa. Sen vuoksi olisi sairausvakuutuslain lisääntyvät kustannukset, ja pikaisesti toteutettava alimman sairausvakuutuspäivärahan korottaminen rahoitettava ilman vakuutettujen sairausvakuutusmaksun lisäämistä. Valtion olisi osallistuttava sairausvakuutuksen kustannuksiin siltä osin, kun niitä ei vakuutettujen ja työnantajien sairausvakuutusmaksuilla saada hoidetuksi.

Edellä esitetyn perusteella ja edustaja Juvelan ym. lakialoitteesen n:o 200 viitaten esitämme, että vakuutettujen sairausvakuutusmaksun korottamisesta luovutaan ja että selvitetään mahdollisuudet vapauttaa pienet työvoimavaltaiset yritykset joko kokonaan tai osittain sosiaaliturvamaksuista.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1971.

Aulis Juvela. Lauha Männistö. Ensio Laine.

II.

Sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentin ja merimiesverolain 6 §:n 3 momentin mukaan, sellaisina kuin ne ovat 4 päivänä joulukuuta 1970 annetuissa laeissa (742 ja 744/70), vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,25 penniä veroäyriltä. Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (743/70), työnantajan sairausvakuutusmaksu on 1,50 prosenttia työntekijälle suoritetun ennakkoperintälain alaisen palkan määrästä.

Valtion osuus sairausvakuutuksen kustannuksista tulisi olemaan suoritettujen laskelmien mukaan vuonna 1972 noin 79 miljoonaa markkaa, mikäli maksut pysytettäisiin entisellään.

Hallituksen esityksessä n:o 112 on esitetty nostettavaksi sekä vakuutetun että työnantajan sairausvakuutusmaksua 0,25 prosenttiyksiköllä, mikä merkitsee prosentuaalisena korotuksena työnantajalle 17 % ja palkansaajalle peräti 20 %. Korotusta perustellaan sosiaalimenojen liiallisella kasvulla ja budjetissa jopa täysin harhauttavasti veteraanieläkkeiden maksulla. Kuitenkin sairausvakuutuslain mukaan valtion tulee osallistua järjestelmän aiheuttamiin kustannuksiin, mikä tosin tähänkin asti on pahoin laiminlyöty ja pyritään nyt esityksen mukaan lopettamaan kokonaan.

Sosiaalivaliokunnan enemmistö on hallituspuolueiden voimin yhtynyt hallituksen esitykseen.

Esitetty korotus kuitenkin on erityisesti vakuutetun osalta voimakkaassa ristiriidassa UKK-sopimuksen perusteiden ja hengen kanssa. Myös

pieni, työvaltainen yritystoiminta kärsii pahoin esitetynkaltaisesta maksettujen työpalkkojen mukaan määräytyvästä maksukorotuksesta.

Niinpä sairausvakuutusmaksun korotusta ei tule toteuttaa työntekijöiden ja muiden palkansaajien kohdalla. Ei myöskään sellaisen työnantajan kohdalla, jonka palveluksessa on enintään 50 työntekijää. Jotta kuitenkin suuremmatkin työvaltaiset yritykset pääsisivät osallisiksi korottamattomasta sairausvakuutusmaksusta, tulee valtioneuvoston hakemuksesta myöntää sellaiselle yritykselle, jossa investoinnit työpaikkaa kohti ovat esim. enintään 50 000 markkaa, oikeuden korottamattomaan maksuun.

Edellä esitetyyn ja lakialoitteeseen n:o 199 viitaten ehdotan,

että laki hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

vuodelta 1972 suoritettavan työnantajan sosiaaliturvamaksun määrästä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Sen mukaan, mitä on säädetty työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (743/70), työnantajan sosiaaliturvamaksusta, on työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,5 prosenttia työntekijälle suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Mikäli kuitenkin työntekijöiden lukumäärä on suurempi kuin 50, on työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,75 prosenttia työntekijälle vuonna 1972 suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

2 §.

Hakemuksesta voi valtioneuvosto myöntää työnantajalle, jonka työntekijöiden lukumäärä ylittää viidenkymmenen, oikeuden suorittaa työnantajan sairausvakuutusmaksua 1,5 prosenttia työntekijälle vuonna 1972 suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä, mikäli investoinnit työpaikkaa kohti yrityksessä ovat alhaiset, kuitenkin enintään 50 000 markkaa.

3 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta ja täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1971.

Olavi Tupamäki.

III.

Hallituksen esitys vakuutetun sairausvakuutusmaksun nostamiseksi 1,50 penniksi veroäyriltä ja työnantajan sairausvakuutusmaksun 1,75 prosentiksi palkasta, on saanut nykyisessä suhdanne- ja työttömyysvaiheessa osakseen ankaraa arvostelua keskeisimpien työmarkkinajärjestöjen (SAK ja STK) sekä elinkeinoelämän taholta. Varsin yleisesti on nähty, että sairausvakuutusmaksun nostaminen tulee lisäämään tuotannon koneellistamista ja vähentämään inhimillisen työvoiman käyttöä, joka ei voi olla oikeaa politiikkaa työttömyyslukujen ollessa muutenkin jatkuvassa nousussa.

Sairausvakuutusmaksujen nostaminen merkitsee myös lisääntyvää rasitusta erityisesti pienen- ja keskisuuren yritystoiminnan kilpailukyvylle kansainvälisillä markkinoilla.

Valtion tulo- ja menoarviosta vuodelle 1972 käy ilmi, ettei hallitus ole varannut itselleen maksuosuutta. Toisaalta se ilmoittaa tarkoituksenaan olevan sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahan nostaminen. Siitä kuinka suurena

ja milloin vähimmäispäiväraahn nostaminen tapahtuisi ei ole kuitenkaan mitään varmuutta. Budjetin esityksessä olevaa ylimalkaista lausumaa lukuunottamatta.

Arvion mukaan sairausvakuutuksen vakuutusmaksutulot lisääntyvät vuonna 1971 edellisestä vuodesta n. 110 milj. markalla ja nousevat kaikkiaan runsaaseen 600 milj. markkaan. Vuoden 1972 osalta hallituksen esitys merkitsisi varovaisestikin arvioiden vakuutusmaksutulojen lisääntymistä runsaalla 150 milj. markalla vuoteen 1971 verrattuna. Tästä kasvusta lähes kolmannes toteutuu ilman maksuperusteiden muutostakin. Kaksi kolmannesta, eli nin 100 milj. markkaa, merkitsee niin työntekijöille kuin työnantajallekin lisärasitusta, joka vaikeuttaa myös tulevia tulopolittisia neuvotteluja, koska näin hallitus on itse asiassa jo päättänyt miten osa palkankorotusvarasta käytetään. Hallitus puuttuu myös osaltaan ns. UKK-sopimuksen toteuttamisen edellytyksiin säilyttämällä kesken sopimuskautta uusia rasitteita niin työnantaja-kuin työntekijäpuolenkin kannettavaksi. Näillä perusteilla ja kun otetaan vielä huomioon valtion tulojen jatkuva kasvu veroprogression kiristymisen myötä, ei sairausvakuutusmaksujen korottaminen ole perusteltua. Tästä syystä esittämmekin,

että hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutuhmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1971.

Pertti Salolainen. **Sirkka Lankinen.**

Suuren valiokunnan mietintö n:o 98 hallituksen esityksen johdosta laiksi vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian sekä sen yhteydessä ed. Tupamäen ym. lakialoitteen n:o 199 ja ed. Juvelan ym. lakialoitteen n:o 200, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 10 ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 199 ja 200 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 112 laiksi vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä, ja Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 10 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 98.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunta on päättänyt

hylätä Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansaneläkelain muuttamisesta.

Kansaneläkelain 48 §:n mukaan kansaneläkelaitoksen hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Kansaneläkelaitoksen hallituksen kokoonpano on ollut sanotunlainen sen perustamisvuodesta 1937 lukien. Kansaneläkelaitoksen tehtävien laajentumisen vuoksi ja jotta laitoksen hallituksessa voisivat olla edustettuina myös työnantaja- ja työntekijätahot, ehdotetaan hallituksen lukumäärää lisättäväksi kahdella jäsenellä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki
kansaneläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 48 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

48 §.

Eläkelaitoksen asioita hoitaa hallitus, mikäli niitä ei tässä laissa ole uskottu lisätylle hallitukselle tai valtuutetuille. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja viisi muuta jäsentä, jotka tasavallan presidentti valtuutettujen esityksestä nimittää.

— — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta kansaneläkelain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys :o 113 kansaneläkelain muuttamisesta, ja duskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Sosiaalivaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen lainojen maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Ruotsin hallitus myönsi toisen maailmansodan aikana ja välittömästi sen päätyttyä Suomen valtiolle eri käyttötarkoituksiin useita luottoja, joiden korkoja ja kuoletuksia ei pystytty silloisissa olosuhteissa maksamaan alunperin sovitulla tavalla. Viimeisin näistä luotoista myönnettiin helmikuussa 1946 ja sen lainaehtoihin sisällytettiin Ruotsin hallituksen vaatimuksesta lauseke, jossa Suomen hallitus sitoutui määräajan kuluessa tekemään Ruotsin hallituksen kanssa sopimuksen kaikkien 1 päivänä syyskuuta 1939 jälkeen Ruotsilta saatujen valtion luottojen takaisinmaksuista. Tätä koskeva sopimus allekirjoitettiin marraskuun 17 päivänä 1949 ja tällöin muodostettiin eri aikoina myönnetyistä luotoista ns. yhdistetty kruunuluotto, jonka kokonaismääräksi tuli Rkr 455 072 068,44. Tähän määrään sisältyi maksamattomia korkoja vuoden 1949 loppuun asti laskettuna noin 50.7 milj. kruunua. Yhdistetyn luoton vuotuinen korko on 3 %. Sopimuksen 2 artiklan mukaan luotto on maksettava takaisin 25 vuoden kuluessa vuoden 1959 alusta lukien.

Vuonna 1958 käytiin Ruotsin kanssa neuvotteluja yhdistettyä kruunuluottoa koskevien maksuhelpotusten saamiseksi. Neuvottelujen tuloksena sovittiin noottien vaihdolla saman vuoden lokakuussa siitä, että vuosina 1959—1968 poistetaan jokaisesta puolivuosittain maksettavasta korkomäärästä 3.5 milj. kruunua eli mainittujen kymmenen vuoden kuluessa yhteensä 70 milj. kruunua.

Samoin sovittiin Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston perustamisesta. Rahaston pääoma muodostettiin siten, että vuosina 1959 ja 1960 maksettavista yhdistetyn kruunuluoton koroista siirrettiin 5 milj. kruunua rahastoon.

Helmikuussa 1962 sovittiin Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston pääoman korottamisesta 10 milj. kruunuun. Korotus toteutettiin siirtämällä rahastoon vuonna 1962 maksettavista koroista 5 milj kruunua.

Vuoden 1967 kesäkuussa käytyjen neuvottelujen tuloksena sovittiin vielä yhdistetyn kruunuluoton lainaehtojen muuttamisesta siten, että luoton 1 päivänä tammikuuta 1969 jäljellä olevaa pääomamäärää n. 312 milj. kruunua alennettiin 100 milj. kruunulla ja että luotosta ei makseta korkoja vuosina 1969—1973.

Kesäkuun 21 päivänä 1971 allekirjoittivat Suomen ja Ruotsin valtiovarainministerit Helsingissä toukokuussa käytyjen neuvottelujen tuloksena Tukholmassa sopimuksen, joka nyt esitetään Eduskunnan hyväksyttäväksi. Sopimuksen tarkoituksena on lopullisesti järjestää yhdistettyyn kruunuluottoon sisältyvien, Suomelle annettujen ruotsalaisten lainojen maksaminen. Näiden lainojen maksamaton loppupääoma sopimusta tehtäessä oli 189 126 588 kruunua 41 äyriä; vasta-arvoltaan 153 778 829,04 mk. Sopimuksesta Suomelle koituva lopullinen maksuhelpotus on noin 100 miljoonaa kruunua, eli noin 81 milj. markkaa.

Sopimuksen mukaan Suomen hallitus ottaa vastattavakseen ja suorittaa Ruotsin merenkulkulaitoksen Oy Wärtsilä Ab:ltä 10 päivänä toukokuuta 1971 tehdyllä sopimuksella tilaaman jäänsärkijän kauppahinnan 64 554 000 markkaa. Samoin Suomen hallitus vastaa enintään 279 400 markan määrällä niistä kustannuksista, jotka aiheutuvat Ruotsin merenkulkulaitoksen mainitun sopimuksen perusteella tilaamista lisähankinnoista.

Edelleen Suomen hallitus ottaa vuonna 1971 tehtävään lisämenoarvioesitykseen 9 000 000 kruunua vastaavan, 7 317 927 Suomen markkamääräisen määrärahan suoritettavaksi Suomalais-ruotsalaiselle kulttuurirahastolle.

Näiden ehtojen toteuduttua Ruotsin hallitus luopuu edellä mainitusta lainojen loppupääomasta eli 153 778 829,04 markasta.

Sopimuksen mukaan Suomi ei ole velvollinen suorittamaan lainojen kuoletusmaksuja kesäkuun 21 päivän 1971 jälkeen, jolloin sopimus allekirjoitettiin.

Oy Wärtsilä Ab:ltä tilatun jäänsärkijän kauppahinta on suoritettava viidessä erässä vuosina 1971—1974. Viimeinen erä lankeaa maksettavaksi alusta luovutettaessa, minkä tulee tapahtua viimeistään syyskuun 30 päivänä 1974. Edellä mainituista lisähankinnoista on tehtävä erillinen kirjallinen sopimus tilaajan ja aluksen toimittajan välillä, paitsi milloin on kysymys vain pienehköistä hankinnoista, jotka aluksen toimittaja on itse velvollinen kustantamaan. Jäänsärkijän kauppahinnan ensimmäinen maksuerä (1 613 850 mk) budjetoidaan vuoden 1971 lisämenoarvioesitykseen. Muut maksuerät sisällytetään vuosille 1972—1974 tehtäviin varsinaisiin tulo- ja menoarvioihin. (22 271 130 mk v. 1972, 21 302 820 mk v. 1973, 12 910 800 mk v. 1974 ja viimeinen erä 6 455 400 mk syyskuussa v. 1974). Suomalais-ruotsalaiselle kulttuurirahastolle luvattu 9 milj. kruunun suuruinen määräraha budjetoidaan vuoden 1971 lisämenoarvioesitykseen, kuten sopimus edellyttää.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, esitetään hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta hyväksyisi ne Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen lainojen maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Vt. ulkoasiainministeri,
pääministeri *Ahti Karjalainen*

SOPIMUS

Suomen ja Ruotsin välillä eräiden Suomelle annettujen ruotsalaisten lainojen maksamisen järjestelystä

Suomen Tasavallan ja Ruotsin Kuningaskunnan hallitukset, haluten järjestää kysymyksen eräiden Suomelle myönnettyjen ruotsalaisten lainojen maksamisesta sellaisina kuin nämä lainat ilmenevät 17 päivänä marraskuuta 1949 Suomen ja Ruotsin välillä tehdyssä sopimuksessa eräiden Suomelle annettujen ruotsalaisten lainojen maksamisesta siihen noottien vaihdolla 16 päivänä lokakuuta 1958, 17 päivänä helmikuuta 1962 ja 12 päivänä kesäkuuta 1967 tehtyine muutoksineen, ja joiden lainojen loppupääoma sopimusta tehtäessä on 189 126 588 kruunua 41 äyriä, vasta-arvoltaan 153 778 829, 04 markkaa ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Suomen hallitus ottaa vastattavakseen ja suorittaa Ruotsin merenkulkulaitoksen puolesta Oy Wärtsilä Ab:lle Ruotsin merenkulkulaitoksen mainitulta yhtiöltä 10 päivänä toukokuuta 1971 tehdyllä sopimuksella tilaaman, vuonna 1974 toimitettavan jäänsärkijän kauppahinnan, 64 554 000 markkaa, vasta-arvoltaan 79 724 190 kruunua. Niinikään Suomen hallitus ottaa vastattavakseen ja suorittaa ne kustannukset, enintään kuitenkin 279 400 markkaa, vasta-arvoltaan 345 059 kruunua, jotka aiheutuvat Ruotsin merenkulkulaitoksen edellä mainitun sopimuksen perusteella tilaamista lisähankinnoista. Muut sopimuksesta aiheutuvat maksut, myöhemmin tehtävistä lisähankinnoista aiheutuvat maksut mukaanluettuina, suorittaa Ruotsin merenkulkulaitos.

2 artikla

Suomen hallitus ottaa vuonna 1971 tehtävään lisämenoarvioesitykseen 9 000 000 kruunua vastaavan, Suomen markkamääräisen määrärahan suoritettavaksi Suomalais-ruotsalaiselle kulttuurirahastolle.

3 artikla

1 ja 2 artikloissa mainittujen edellytysten toteuduttua Ruotsin hallitus luopuu yhdistettyyn kruunuluottoon sisältyvien Suomelle annettujen ruotsalaisten lainojen vielä maksamatta olevasta 189 126 588 kruunun 41 äyrin, vasta-arvoltaan 153 778 829,04 markan suuruisesta loppupääomasta.

4 artikla

Tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ei Suomen Tasavalta ole velvollinen suorittamaan yhdistettyyn kruunuluottoon sisältyvien Suomelle annettujen ruotsalaisten lainojen maksamattoman loppupääoman kuoletusmaksuja.

5 artikla

Tämä sopimus tulee voimaan sinä päivänä, jona molemmat hallitukset ovat noottien vaihdolla todenneet, että sopimus on molemmissa sopimusvaltioissa asianmukaisesti ratifioitu.

Tehty Tukholmassa 21 päivänä kesäkuuta 1971 kahtena kappaleena suomen- ja ruotsinkielellä, joista molemmat tekstit ovat todistusvoimaisia.

Suomen Tasavallan hallituksen puolesta:

C.-O. Tallgren

Ruotsin Kuningaskunnan hallituksen puolesta:

Gunnar Sträng

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksen johdosta Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen lainojen maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 23 päivältä viime syyskuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 114. Käsiteltyään asian ja kuultuaan sen johdosta jaostopäällikkö Eero Yrjölää ulkoasiainministeriöstä ja esittelijä Annikki Saarela valtiovarainministeriöstä valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Niinkuin hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan, Ruotsin hallitus myönsi toisen maailmansodan aikana ja välittömästi sen päätyttyä Suomen valtiolle eri käyttötarkoituksiin useita luottoja, joiden korkoja ja kuoletuksia ei pystytty silloisissa olosuhteissa maksamaan alunperin sovitulla tavalla. Viimeisin näistä luotoista myönnettiin helmikuussa 1946 ja sen lainaehtoihin sisällytettiin lauseke, jossa Suomen hallitus sitoutui määräajan kuluessa tekemään Ruotsin hallituksen kanssa sopimuksen kaikkien 1 päivän syyskuuta 1939 jälkeen Ruotsista saatujen valtion luottojen takaisinmaksuista. Tätä koskeva sopimus allekirjoitettiin marraskuun 17 päivänä 1949 ja tällöin muodostettiin eri aikoina myönnetyistä luotoista ns. yhdistetty kruunuluoto, jonka kokonaismääräksi tuli Rkr 445 072 068,44. Tähän määrään sisältyi maksamattomia korkoja vuoden 1949 loppuun asti laskettuna noin 50.7 milj. kruunua. Yhdistetyn luoton vuotuinen korko oli 3 %. Sopimuksen mukaan luotto oli maksettava takaisin 25 vuoden kuluessa vuoden 1959 alusta lukien.

Hallituksen esitykseen sisältyvän, Suomen ja Ruotsin välillä eräiden Suomelle annettujen ruotsalaisten lainojen maksamisen järjestelystä kesäkuun 21 päivänä 1971 allekirjoitetun sopimuksen johdannossa mainituilla, esityksen perusteluissa lähemmin selostetuilla vuoden 1949 sopimuksen muuttamisesta tehdyillä sopimuksilla on Suomi saanut kruunuluoton suorittamisesta maksuhelpotuksia, jotka ovat kohdistuneet sekä pääoma- että korkomääriin. Samalla on näissä sopimuksissa sovittu Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston perustamisesta sekä sanotun rahaston pääoman muodostamisesta ja korottamisesta. Käsiteltävänä olevan sopimuksen tarkoituksena on lopullisesti järjestää yhdistettyyn kruunuluottoon sisältyvien, Suomelle annettujen ruotsalaisten lainojen maksaminen. Näiden lainojen maksamaton loppupääoma sopimusta tehtäessä oli 189 126 588 kruunua 41 äyriä eli vasta-arvoltaan 153 778 829,04 mk. Esityksen mukaan sopimuksesta Suomelle koituva lopullinen maksuhelpotus on noin 100 miljoonaa kruunua eli noin 81 milj. markkaa.

Kysymyksessä oleva sopimus rakentuu kuittausperiaatteelle. Suomen hallitus suorittaa sopimuksen 1 artiklan mukaisesti Ruotsin merenkulkuhallituksen Oy Wärtsilä Ab:ltä tilaaman jäänsärkijän hinnan ja eräistä lisähankinnoista mahdollisesti aiheutuvat kustannukset sekä ottaa 2 artiklassa mainitun määrärahan vuonna 1971 tehtävään lisämenoarvioesitykseen maksettavaksi Suomalais-ruotsalaiselle kulttuurirahastolle. Näiden ehtojen toteuduttua Ruotsin hallitus luopuu edellä mainitusta lainojen loppupääomasta eli 153 778 829,04 markasta. Suomi ei myöskään ole velvollinen suorittamaan lainojen kuoletusmaksuja sopimuksen allekirjoittamisen eli 21 päivän kesäkuuta 1971 jälkeen.

Edellä lausutun perusteella ulkoasiainvaliokunta puoltaa hallituksen esityksessä tehdyn ehdotuksen hyväksymistä ja sen vuoksi kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen lainojen maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sorsa, varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Holkeri, Honkonen, Lindeman, Perheentupa, Pohjonen, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne, Tuomioja ja Virolainen sekä varajäsenet Friberg ja Lähteenmäki.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen lainojen maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 114 Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen lainojen maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 20, on päättänyt

hyväksyä ne Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen lainojen maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain muuttamisesta.

Laki kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi on annettu 23 päivänä huhtikuuta 1901. Pitemmän ajan kadoksissa ollut, joka ei ole antanut itsestään tietoja, voidaan sanotun lain mukaan siinä säädetyin edellytyksin julistaa kuolleeksi. Lain alkuperäisen sanamuodon mukaan vain yksityisellä henkilöllä, ensisijassa kadonneen puolisolla ja lähimmällä sukulaisella, oli oikeus hakea kuolleeksi julistamista.

Vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä katosi suuri joukko sotaan osallistuneita henkilöitä antamatta sen jälkeen itsestään tietoja. Omaiset eivät ryhtyneet toimenpiteisiin kadonneiden julistamiseksi kuolleiksi tai heidän oikeussuhteittensa järjestämiseksi ehkä lähinnä siitä syystä, että kadonneilta ei jäänyt sanottavasti omaisuutta. Kun väestörekistereiden luotettavuuden kannalta oli tarpeen, että kadonneet henkilöt voitiin julistaa kuolleiksi viranomaisten aloitteesta, ryhdyttiin toimenpiteisiin tätä koskevan lainsäädännön aikaansaamiseksi. Kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annettuun lakiin lisättiin 5 päivänä joulukuuta 1930 annetulla lailla (373/30) säännös, jonka mukaan virallinen syyttäjä saatuaan määräyksen lääninhallitukselta voi tehdä hakemuksen kuolleeksi julistamiseksi. Samaan lakiin 3 päivänä maaliskuuta 1939 annetulla lailla (62/39) lisätyllä säännöksellä velvoitettiin rekisteriviranomaiset vuosittain luetteloimaan väestörekistereihin merkityt tietymättömiin joutuneet henkilöt, joiden syntymästä edellisen kalenterivuoden päättyessä oli kulunut 90 vuotta. Luettelot lähetettiin viralliselle syyttäjälle, jonka oli ryhdyttävä toimenpiteisiin luetteloissa mainittujen henkilöiden kuolleeksi julistamiseksi.

Suoritetuissa tutkimuksissa on käynyt ilmi, että vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä on kadonnut parituhatta ja siirtynyt maasta muutama tuhat henkilöä. Vain harvat kadonneet henkilöt oli omaisten hakemuksesta julistettu kuolleiksi vuoteen 1930 mennessä. Tuon vuosikymmenen loppupuoliskolla on osa kadonneista henkilöistä julistettu kuolleeksi viranomaisten hakemuksesta. Tilastotietojen puuttuessa ei kuolleeksi julistettujen summittainenkaan lukumäärä ole tiedossa. Jonkinlaisen kuvan antaa se, että vuonna 1938 oli alioikeuksissa 844 kuolleeksi julistamista koskevaa asiaa. Vuoden 1939 jälkeen lienee viranomaisten hakemuksesta vuosittain julistettu suurin osa vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä kadonneista henkilöistä kuolleiksi. Tilastotiedot puuttuvat kuitenkin myös tältä myöhemmältä ajalta. Vuosina 1950—1965 oli alioikeuksissa vuosittain 150—250 kuolleeksi julistamista koskevaa viranomaisten toimesta vireillepantua asiaa, mutta tähän lukumäärään sisältyvät muutkin kuin vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä kadonneiden henkilöiden kuolleeksi julistamiset.

Edellä kerrotuista toimenpiteistä huolimatta on osa vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä kadonneista henkilöistä edelleen julistamatta kuolleiksi. Tämä johtuu siitäkin, ettei vuonna 1918 kummallakaan puolella pidetty sotilaista sellaisia luetteloja, joiden perusteella olisi myöhemmin voitu todeta ja selvittää katoamistapaukset. Vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä on kadonnut henkilöitä, joiden syntymästä tulee kuluneeksi 90 vuotta vasta tämän vuosisadan viimeisellä vuosikymmenellä. Nykyisen järjestelmän mukaan kestää siis vielä kauan ennen kuin kaikki kadonneet tulevat viran puolesta kuolleiksi julistetuiksi.

Yleinen etu vaatii, että väestörekisteriin ei merkitä kadoksiin joutuneita elossa oleviksi enää vuosikymmeniä sen jälkeen, kun heidän kuolemaansa on pidettävä varmana. Poissa olevan pitäminen väestörekisterissä vuosikymmenestä toiseen aiheuttaa hänen omaistensa oikeusasemassa haitallista ja tarpeetonta epävarmuutta. Tämän vuoksi olisi pyrittävä siihen, että kaikki vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä kadonneet henkilöt voitaisiin mahdollisimman pian julistaa kuolleiksi.

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 1965 katsonut, että yleinen, henkilörekisterin saneeraukseen tähtäävä kadonneiden kuolleeksi julistamisohjelma olisi toteutettava joko erityisen lain pohjalta tai nykyisen lain mukaan kaikille lääninhallituksille kuuluvan valtuuden nojalla. Eduskunta on lausunut toivomuksen, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin vuoden 1918 sisällissodan ja siihen liittyneiden tapahtumien yhteydessä kadonneiden henkilöiden julistamiseksi kuolleiksi.

Käytännössä puheena olevan henkilöryhmän kuolleeksi julistaminen olisi hallituksen mielestä suoritettava kertakaikkisena toimenpiteenä ja siihen olisi ryhdyttävä viranomaisten toimesta. Henkilötiedot kadonneista voidaan saada kadonneiden omaisilta ja kadonneista tietoja keränneiltä yhdistyksiltä ja yhteisöiltä sekä joissakin tapauksissa muilta henkilöiltä ja henkilörekisteriä pitäviltä viranomaisilta. Saadakseen tiedot käyttöönsä viranomaisten tulisi kehottaa julkisten tiedotusvälineiden välityksellä kaikkia niitä, joilla on kadonneista tietoja, ilmoittamaan tiedot esim. lähimmälle poliisiviranomaiselle. Poliisipiirin päällikön asiana olisi hankkia kadonneiden virkatodistukset ja varmistautua, ettei ilmoitettu henkilö jo ole kuolleeksi julistettu, sekä sen jälkeen lähettää tiedot lääninhallitukselle. Lääninhallitus laatisi kadonneista luettelot, joista kävisi ilmi kadonneen kotikunta, ja määräisi kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain mukaisen valtuuden perusteella syyttäjät ryhtymään toimenpiteisiin hakemuksen tekemiseksi. Puheena oleva menettely ei edellyttäisi lain muuttamista.

Kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain 4 §:n mukaan hakemus on tehtävä sen paikkakunnan oikeudessa, missä kadonneella viimeksi on ollut asunto ja koti. Jos tätä ei tiedetä, hakemus on tehtävä siellä, missä kadonnut tiettävästi on viimeksi oleskellut tai missä hänet on väestökirjaan merkitty, taikka, jollei tätä säännöstä voida soveltaa, hakijan asuinpaikan oikeudessa. Mainitut 4 §:n säännökset saattavat aiheuttaa epäselvyyttä niitä kadonneita koskevan asian käsittelypaikkaan nähden, joiden asunto ja koti on ollut luovutetulla alueella. Luovutetun alueen evankelisluterilaisiin seurakuntiin kuuluneita henkilöitä koskevat tiedot ovat nykyisin lakkautettujen seurakuntien keskusarkistossa Mikkelissä, ortodoksisiin seurakuntiin kuuluneiden henkilöiden tiedot osaksi ortodoksisten seurakuntien kirkonkirjojen yhteydessä ja osaksi Kuopiossa keskusarkistossa ja Savo-Karjalan maakunta-arkistossa sekä muiden henkilöiden tiedot Helsingin kaupungin siviilirekisterin yhteydessä olevassa rekisterissä. Epäselvyyden poistamiseksi ja yhdenmukaisen menettelyn aikaansaamiseksi olisi hallituksen mielestä kaikkien luovutetulla alueella asuneiden vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä kadonneiden henkilöiden kuolleeksi julistamista haettava Helsingin raastuvanoikeudessa. Tätä koskeva muutos olisi tehtävä kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain 4 §:ään. Kun 4 § edellä mainittujen muutosten johdosta tulisi liian laajaksi, pykälä olisi jaettava kahdeksi, jolloin 4 §:ssä olisivat säännökset siitä, missä oikeudessa asia on pantava vireille, ja uuteen 4 a §:ään siirrettäisiin muut nykyisen 4 §:n säännökset.

Viranomaisen hakemuksesta tapahtuva kuolleeksijulistamismenettely on nykyisin kahdenlainen. Kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain 4 §:n 3 momenttiin perustuva menettely on samanlainen kuin yksityisen henkilön aloitteesta vireillepantu menettely. Se on pakollisine omaisten kuulemisineen, kolminkertaisine kuulutuksineen ja erillisine päätöksen kuuluttamisineen hidas ja kustannuksia aiheuttava verrattaessa sitä saman pykälän 2 momentin mukaiseen menettelyyn, jonka mukaan kuuleminen on harkinnanvaraista ja kuuluttaminen tapahtuu vain kerran. Kun kummassakin tapauksessa hakemus kuolleeksi julistamisesta tapahtuu yleisen edun vuoksi, olisi menettelyä koskevat säännökset syytä tässä yhteydessä samalla yhdenmukaistaa. Tämä aiheuttaisi puheena olevan lain 5 §:n, 7 §:n 1 momentin ja 12 §:n 2 momentin muuttamisen ja merkitsisi siis sitä, että viranomaisen vireillepanemassa asiassa omaisten ja eräiden muiden henkilöiden kuuleminen riippuisi oikeuden harkinnasta, hakemuksesta kuulutettaisiin vain kerran ja että asiassa annettavaa päätöstä ei lainkaan kuulutettaisi.

Nykyisin suoritetaan kustannukset virallisen syyttäjän hakemuksesta tapahtuvissa kuolleeksi julistamista tarkoittavissa asioissa valtion varoista, jollei kuolleeksi julistetulla ole omaisuutta. Koska on käynyt ilmi, ettei tällä tavoin kuolleeksi julistetuilla yleensä ole omaisuutta, ja kun kuolleeksi julistaminen tapahtuu yleisen edun vuoksi, olisi toimenpiteen kustannukset aina maksettava valtion varoista. Kustannusten säästämiseksi olisi lisäksi säädet-

tävä, ettei syyttäjälle olisi pyytämättä kirjoitettava pöytäkirjan otetta, joka useimmiten on hänelle tarpeeton.

Edellä olevan perusteella ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi 23 päivänä huhtikuuta 1901 annetun lain 4 ja 5 §, 7 §:n 1 momentti ja 12 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä maaliskuuta 1939 annetussa laissa (62/39), sekä 13 §, sellaisena kuin se on 5 päivänä joulukuuta 1930 annetussa laissa (373/30), ja *lisätään* lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

4 §.

Hakemus kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi on tehtävä sen paikkakunnan oikeudessa, missä hänellä viimeksi on ollut asunto ja koti. Jollei viimeistä asuinpaikkaa tiedetä, hakemus on tehtävä siellä, missä kadonnut henkilö tiettävästi on viimeksi oleskellut tai missä hänet viimeksi on merkitty väestökirjaan.

Jos kadonneen henkilön viimeinen asunto ja koti on ollut 10 päivänä helmikuuta 1947 allekirjoitetulla rauhansopimuksella Sosialistisen Neuvostotasavaltojen Liitolle luovutetulla alueella, hakemus on tehtävä Helsingin raastuvanoikeudessa. Sama on laki, jollei viimeistä asuinpaikkaa tiedetä ja jos kadonneen henkilön viimeinen oleskelupaikka on ollut luovutetulla alueella tai hänet on merkitty lakkautetun seurakunnan kirkonkirjoihin taikka luovutetun alueen väestörekisteriin.

Jollei 1 tai 2 momentin säännöksiä voida soveltaa, hakemus on tehtävä hakijan asuinpaikan oikeudessa.

4 a §.

Kadonneen puolisolla, lähimmällä sukulaisella ja muulla henkilöllä, jonka oikeus saattaa riippua kuolleeksi julistamisesta, on oikeus hakea kadonneen henkilön julistamista kuolleeksi. Heillä on myös oikeus jatkaa toisen henkilön hakemusta.

Väestörekisterin pitäjän on vuosittain ennen toukokuun loppua lähetettävä viralliselle syyttäjälle luettelo niistä väestörekisterissä olevista henkilöistä, joiden syntymästä edellisen kalenterivuoden päättyessä on kulunut vähintään 90 vuotta ja joiden elossa olemisesta viimeisten viiden vuoden aikana rekisterin pitäjä ei ole saanut tietoja. Virallinen syyttäjä hankkikoon sitten saatavissa olevan selvityksen siitä, ovatko edellytykset kuolleeksi julistamiseen olemassa, ja milloin näin näyttää olevan, ryhtyköön sitä tarkoittaviin toimenpiteisiin.

Hakemuksen kuolleeksi julistamisesta virallinen syyttäjä voi tehdä muulloinkin, jos lääninhallitus niin määrää.

Milloin oikeus katsoo sopivaksi, käsiteltäköön virallisen syyttäjän vireille panemat eri henkilöiden kuolleeksi julistamista tarkoittavat hakemukset yhdessä.

5 §.

Hakemuksen johdosta oikeuden on kuultava kadonneen puolisoa ja lähintä sukulaista, jos he ovat maassa, sekä toimitsijaa, uskottua miestä tai holhoojaa, jos sellainen on asetettu hänen asioitaan hoitamaan, niin myös virallista syyttäjää. Milloin hakemus on virallisen syyttäjän vireille panema, harkitkoon oikeus, onko mainittuja henkilöitä tarpeellista kuulla.

7 §.

Kuulutus on tiedoksi pantava oikeuden ovelle ja hakijan toimesta julkaistava kolme kertaa virallisessa lehdessä, niistä kerran jonkin vuosineljänneksen ensimmäisessä numerossa, ei kuitenkaan myöhäisemmän kuin sen neljänneksen, joka kuukauden kuluttua siitä, jolloin päätös kuuluttamisesta on tehty, ensiksi alkaa. Kuitenkin julkaistakoon kuulutus, joka on annettu virallisen syyttäjän tekemästä hakemuksesta, virallisessa lehdessä vain sanotussa vuosineljänneksen ensimmäisessä numerossa.

— — — — — — — — — — — — — —

12 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 momentissa mainittua kuuluttamista ei kuitenkaan tarvitse toimittaa, milloin kuolleeksi julistaminen on tapahtunut virallisen syyttäjän tekemästä hakemuksesta.

13 §.

Kadonneen henkilön kuolleeksi julistamisesta aiheutuneet kustannukset on maksettava hänen jäämistöstään. Ellei jäämistöä ole, suorittakoon hakija kustannukset. Milloin virallinen syyttäjä on tehnyt hakemuksen suoritetaan kustannukset kuitenkin aina valtion varoista.

Otetta oikeuden pöytäkirjasta älköön virralliselle syyttäjälle kirjoitettako, ellei hän ole sitä pyytänyt.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Oikeusministeri *Mikko Laaksonen*

Lakivaliokunnan mietintö n:o 19 hallituksen esityksen johdosta laiksi kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 23 päivältä syyskuuta 1971 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten edellä mainitun hallituksen esityksen n:o 115. Samassa yhteydessä lakivaliokunta on käsitellyt sen valmisteltavaksi 1 päivänä lokakuuta 1971 lähetetyn ed. Silanderin ym. lakialoitteen n:o 206 laiksi kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain muuttamisesta. Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina lainsäädäntöneuvokset Aapo Lehtovirta ja Lasse Nikkarinen oikeusministeriöstä sekä hallitussihteeri Lasse Sainio valtiovarainministeriöstä.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain oikeuspaikkaa koskevan säännöksen täydentäminen, viranomaisen hakemuksesta tapahtuvan kuolleeksijulistamismenettelyn yksinkertaistaminen sekä menettelystä aiheutuvia kustannuksia koskevan säännöksen muuttaminen. Lakiehdotus perustuu eduskunnan 4 päivänä marraskuuta 1965 hyväksymään toivomukseen, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin vuoden 1918 sisällissodan ja siihen liittyneiden tapahtumien yhteydessä kadonneiden henkilöiden julistamiseksi kuolleiksi. Lakiehdotuksen toteutuminen merkitsisi kuolleeksijulistamismenettelyn yksinkertaistamista mainittujen sekä myös muiden henkilöiden osalta.

Lakialoitteeseen sisältyvä ehdotus poikkeaa hallituksen esityksestä ainoastaan siinä, että sen mukaan kadonneen henkilön kuolleeksi julistamisesta aiheutuvat kustannukset olisi korvattava valtion varoista myös silloin, kun hakijana on yksityinen henkilö. Hallituksen esityksen mukaan sanotut kustannukset suoritettaisiin valtion varoista vain, milloin hakemuksen tekijänä on virallinen syyttäjä.

Yleensä kuolleeksi julistamista ei haeta yksityisen henkilön toimesta, ellei toimenpiteellä ole hänelle oikeudellista merkitystä esim. toimittamatta olevan pesänselvityksen tai perinnönjaon johdosta. Tällaisessa tapauksessa kuolinpesässä, jota asia koskee, on useimmiten varoja, joilla kustannukset voidaan suorittaa. Jos taas kysymys on varattomana kuolleen henkilön julistamisesta kuolleeksi, jää toimenpide säännöllisesti viranomaisten aloitteen varaan, jolloin menettelystä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan ei aiheutuisi oikeudenomistajille kustannuksia. Näin ollen ei voitane katsoa, että sosiaaliset syyt vaatisivat aloitteessa ehdotetun säännöksen toteuttamista. Valiokunnan mielestä on muutenkin vältettävä ilman painavia syitä ottamasta erityislakeihin tällaisia säännöksiä, vaan asia olisi hoidettava yleistä oikeusapua ja maksutonta oikeudenkäyntiä koskevia säännöksiä kehittämällä. Valiokunnan saaman tiedon mukaan oikeusministeriössä onkin valmistumassa ehdotus maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain muuttamisesta siten, että maksuton oikeudenkäynti voitaisiin myöntää ns. hakemusasioissa, jollainen hakemus kadonneen henkilön julistamisesta kuolluksi on. Asiaa koskeva hallituksen esitys annettaneen eduskunnalle vielä kuluvan syysistuntokauden aikana. Sanotun ehdotuksen toteuduttua ei yksityiselle henkilölle, jolla on oikeus saada maksuton oikeudenkäynti, aiheutuisi kustannuksia kysymyksessä olevassa asiassa.

Valiokunta pitää siis hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena sekä puoltaa sen hyväksymistä. Koska asia on käsitelty hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen pohjalta, olisi lakialoite hylättävä.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 206 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen sekä jäsenet Hemmi, Huotari, Kauppila, Koskinen, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Salo, Siikaniemi, Särkkä, Tähkämaa ja Vikatmaa.

Vastalause.

Lakivaliokunnan käsitellessä hallituksen esitystä n:o 115 kävi mm. useiden asiantuntijoiden lausunnoista ilmi, että kadonneen henkilön kuolleeksi julistamisesta aiheutuneet kustannukset voitaisiin ja olisi tarkoituksenmukaista kaikissa tapauksissa suorittaa valtion varoista. Valiokunnan enemmistö asettui kuitenkin kannattamaan hallituksen esitystä, että vain virallisen syyttäjän ollessa hakemassa kuolleeksi julistamista korvataan kustannukset valtion varoista. Käsitystään valiokunnan enemmistö puoltaa mm. sillä perusteella, että yksityisen henkilön ollessa kuolleeksi julistamista hakemassa olisi tämän kustannusten vapaus toteutettava yleistä oikeusapua ja maksutonta oikeudenkäyntiä koskevia säännöksiä kehittämällä. Tuollaiset perustelut ovat kuitenkin asiallisia perusteita vailla, koska ne pohjautuvat vain annettuihin lupauksiin, joiden toteutumisesta ei voi olla täysin varma.

Allekirjoittaneiden käsitysten mukaan ei ole asian käsittelyn yhteydessä ilmennyt mitään sellaisia syitä etteikö oikeudenkäyntimenettelyjä voitaisi tämän asian kohdalla tehdä yhdellä kertaa sellaisiksi, että ne vastaisivat tämän ajan ja tulevaisuuden oikeuskäsittelyjen tarkoituksenmukaisia menettelytapoja haettaessa kuolluksi julistamista. Siksi olisi ko. lakiin saatava selvät säännökset kustannusten suorittamisesta valtion varoista myös yksityisen ollessa hakemassa kuolleeksi julistamista.

Mainituilla perusteilla ehdotamme kunnioittavasti Eduskunnan hyväksyttäväksi ko. lain 13 §:n näin kuuluvana:

Kadonneen henkilön kuolleeksi julistamisesta aiheutuneet kustannukset on hakijan maksettava, mutta korvataan ne hänelle valtion varoista lääninhallitukselle tehdyn hakemuksen perusteella. Milloin virallinen syyttäjä on tehnyt hakemuksen suoritetaan kustannukset valtion varoista.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Eino Poutiainen. Kalevi Huotari.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 115 hallituksen esityksen johdosta laiksi kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Silanderin ym. lakialoitteen n:o 206, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 19 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 206 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 115 laiksi kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetuun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 19 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 115, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi 23 päivänä huhtikuuta 1901 annetun lain 4 ja 5 §, 7 §:n 1 momentti ja 12 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä maaliskuuta 1939 annetussa laissa (62/39), sekä 13 §, sellaisena kuin se on 5 päivänä joulukuuta 1930 annetussa laissa (373/30), ja *lisätään* lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

4 §.

Hakemus kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi on tehtävä sen paikkakunnan oikeudessa, missä hänellä viimeksi on ollut asunto ja koti. Jollei viimeistä asuinpaikkaa tiedetä, hakemus on tehtävä siellä, missä kadonnut henkilö tiettävästi on viimeksi oleskellut tai missä hänet viimeksi on merkitty väestökirjaan.

Jos kadonneen henkilön viimeinen asunto ja koti on ollut 10 päivänä helmikuuta 1947 allekirjoitetulla rauhansopimuksella Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitolle luovutetulla alueella, hakemus on tehtävä Helsingin raastuvanoikeudessa. Sama on laki, jollei viimeistä asuinpaikkaa tiedetä ja jos kadonneen henkilön viimeinen oleskelupaikka on ollut luovutetulla alueella tai hänet on merkitty lakkautetun seurakunnan kirkonkirjoihin taikka luovutetun alueen väestörekisteriin.

Jollei 1 tai 2 momentin säännöksiä voida soveltaa, hakemus on tehtävä hakijan asuinpaikan oikeudessa.

4 a §.

Kadonneen puolisolla, lähimmällä sukulaisella ja muulla henkilöllä, jonka oikeus saattaa riippua kuolleeksi julistamisesta, on oikeus hakea kadonneen henkilön julistamista kuolleeksi. Heillä on myös oikeus jatkaa toisen henkilön hakemusta.

Väestörekisterin pitäjän on vuosittain ennen toukokuun loppua lähetettävä viralliselle syyttäjälle luettelo niistä väestörekisterissä olevista henkilöistä, joiden syntymästä edellisen kalenterivuoden päättyessä on kulunut vähintään 90 vuotta ja joiden elossa olemisesta viimeisten viiden vuoden aikana rekisterin pitäjä ei ole saanut tietoja. Virallinen syyttäjä hankkikoon sitten saatavissa olevan selvityksen siitä, ovatko edellytykset kuolleeksi julistamiseen olemassa, ja milloin näin näyttää olevan, ryhtyköön sitä tarkoittaviin toimenpiteisiin.

Hakemuksen kuolleeksi julistamisesta virallinen syyttäjä voi tehdä muulloinkin, jos lääninhallitus niin määrää.

Milloin oikeus katsoo sopivaksi, käsiteltäköön virallisen syyttäjän vireille panemat eri henkilöiden kuolleeksi julistamista tarkoittavat hakemukset yhdessä.

5 §.

Hakemuksen johdosta oikeuden on kuultava kadonneen puolisoa ja lähintä sukulaista, jos he ovat maassa, sekä toimitsijaa, uskottua

miestä tai holhoojaa, jos sellainen on asetettu hänen asioitaan hoitamaan, niin myös virallista syyttäjää. Milloin hakemus on virallisen syyttäjän vireille panema, harkitkoon oikeus, onko mainittuja henkilöitä tarpeellista kuulla.

7 §.

Kuulutus on tiedoksi pantava oikeuden ovelle ja hakijan toimesta julkaistava kolme kertaa virallisessa lehdessä, niistä kerran jonkin vuosineljänneksen ensimmäisessä numerossa, ei kuitenkaan myöhäisemmän kuin sen neljänneksen, joka kuukauden kuluttua siitä, jolloin päätös kuuluttamisesta on tehty, ensiksi alkaa. Kuitenkin julkaistakoon kuulutus, joka on annettu virallisen syyttäjän tekemästä hakemuksesta, virallisessa lehdessä vain sanotussa vuosineljänneksen ensimmäisessä numerossa.

— — — — — — — — — — — — — —

12 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 momentissa mainittua kuuluttamista ei kuitenkaan tarvitse toimittaa, milloin kuolleeksi julistaminen on tapahtunut virallisen syyttäjän tekemästä hakemuksesta.

13 §.

Kadonneen henkilön kuolleeksi julistamisesta aiheutuneet kustannukset on maksettava hänen jäämistöstään. Ellei jäämistöä ole, suorittakoon hakija kustannukset. Milloin virallinen syyttäjä on tehnyt hakemuksen suoritetaan kustannukset kuitenkin aina valtion varoista.

Otetta oikeuden pöytäkirjasta älköön virralliselle syyttäjälle kirjoitettako, ellei hän ole sitä pyytänyt.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista.

Yhdistyneiden Kansakuntien New Delhissä 1968 pidetyssä toisessa kauppa- ja kehityskonferenssissa (UNCTAD II) hyväksyttiin yksimielisesti päätöslauselma kehitysmaiden hyväksi luotavasta yleisestä, vastavuorottomasta ja ei-syrjivästä, tuontitulleja koskevasta preferenssijärjestelmästä (etuusjärjestelmä), jonka tarkoituksena on lisätä kehitysmaiden vientituloja, edistää niiden teollistumista ja nopeuttaa niiden taloudellista kasvua. Päätöslauselma oli sanamuodoltaan suuntaa antava ja edellytti kansainvälistä jatkokäsittelyä järjestelmän yksityiskohdista. Tätä jatkokäsittelyä on tapahtunut lähinnä UNCTAD:issa ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestössä (OECD). Viimemainitun järjestön jäseniä ovat nimittäin useimmat tullipreferenssien myöntämistä suunnittelevat maat, joita ovat kaikki teollistuneet markkinatalousmaat lukuunottamatta Islantia ja Australiaa, joista jälkimmäisellä on jo ennestään kehitysmaiden hyväksi luotu tullipreferenssijärjestelmä. Yleisen preferenssijärjestelmän kansainvälisessä kehittelyssä neljän pohjoismaan välinen yhteistyö muodostui erittäin kiinteäksi ja johti jo alkuvuodesta 1969 yhteispohjoismaiseen ratkaisuehdotukseen.

Syksyllä 1970 pidetyssä UNCTAD:in neuvoston (TDB) kokouksessa kehitysmaat saattoivat todeta kunkin antajamaan preferenssijärjestelmäehdotuksen täyttävän New Delhin päätöslauselman vaatimukset. Tältä pohjalta yleisen tullipreferenssijärjestelmän voimaansaattaminen sisällytettiin YK:n 25:ssä yleiskokouksessa lokakuussa 1970 hyväksyttyyn kehityksen toisen vuosikymmenen ohjelmaan, jonka erään merkittävän tavoitteen toteuttamisesta nyt on kysymys.

Yleisen tullipreferenssijärjestelmän laatu.

Vaikka antajamaat ja kehitysmaat ovat yhteisen neuvonpidon kautta päässeet yksimielisyyteen yleisen tullipreferenssijärjestelmän pääsisällöstä kunkin antajamaan osalta, preferenssien myöntäminen ei perustu sopimukseen eikä muuhunkaan oikeudellisesti sitovaan kansainväliseen velvoitteeseen. Kukin antajamaa voi siten yksipuolisesti ja korvauksetta peruuttaa myönnetyn tullietuuden. Tullipreferenssit annetaan kehitysmaille ilman niiltä saatavia vastavuoroisia etuja ja pyrkien noudattamaan eisyrjinnän periaatetta.

Näiden periaatteiden pohjalta luotava yleinen tullipreferenssijärjestelmä tulee koostumaan antajamaiden yksilöllisistä ja osittain toisistaan poikkeavistakin järjestelmistä. Järjestelmät tulisi saattaa voimaan niin pian kuin mahdollista kuluvan vuoden aikana ja niitä sovelletaan kymmenen vuoden ajan, jollei ennen sen umpeenkulumista päätetä järjestelmän jatkamisesta muodossa tai toisessa.

Tullipreferenssien myöntäminen on vastoin yleisen suosituimmuuden periaatetta, jota Suomikin on sitoutunut noudattamaan tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) ja useisiin kaksipuolisiin sopimuksiin sisältyvien suosituimmuusmääräysten nojalla. Suunnitelma kehitysmaiden hyväksi luotavasta tullipreferenssijärjestelmästä on kuitenkin hyväksytty kaikkien UNCTAD:in jäsenmaiden taholta ja asetettu kaikkien YK:n jäsenmaiden hyväksymäksi toisen kehitysvuosikymmenen tavoitteeksi, joten järjestelmä voidaan saattaa voimaan suosituimmuusvelvoitteista huolimatta.

Antajamaiden preferenssijärjestelmistä.

Eri antajamaiden kaavailluista preferenssijärjestelmistä voidaan todeta yhteenvetona, että preferenssitulleja on tarkoitus myöntää sekä maataloustuotteissa (tullitariffin ryhmät 1—24) että teollisuustuotteissa (tullitariffin ryhmät 25—99).

Antajamaat, Irlantia lukuunottamatta, aikovat myöntää tullietuuksia eräille maataloustuotteille, jotka kukin maa on itse valinnut pyrkien ottamaan huomioon kehitysmaiden toivomukset. Preferenssit vaihtelevat antajamaasta

riippuen osittaisesta tullinalennuksesta tullittomuuteen.

Kaikki antajamaat aikovat toteuttaa tullipreferenssijärjestelmän teollisuustuotteille. Suunnitellut järjestelmät vaihtelevat antajamaasta riippuen. Tariffikiintiöjärjestelmässä (EEC, Itävalta, Japani) preferenssitullit (tullittomuus ja pienempi alennus) on tarkoitus myöntää edunsaajamaista tapahtuvaa tuontia varten vahvistettavien tariffikiintiöiden puitteissa. Ilman tariffikiintiörajoituksia tullipreferenssejä aikovat myöntää muut maat joko tullittomuuden pohjalta (Englanti, Pohjoismaat, USA) tai osittaisin tullialennuksin (Irlanti, Kanada, Sveitsi, Uusi-Seelanti). Useimmat maat aikovat sulkea preferenssijärjestelmänsä ulkopuolelle eri syistä joitakin teollisuustuotteita niin sanotuin poikkeuslistoin.

Niissä tapauksissa, joissa preferenssietua ei ole rajoitettu tariffikiintiöin, kaikki maat varaavat itselleen oikeuden peruuttaa preferenssiedut markkinahäiriötapauksissa.

Suomen tullipreferenssijärjestelmän voimaansaattaminen ja sisältö.

Eri maiden järjestelmät eivät ole toistaiseksi hahmottuneet yksityiskohtaisesti lopulliseen muotoonsa. Tämä koskee muun muassa edunsaajamaiden määrittelyä, millä saattaa olla vielä vaikutuksia myös järjestelmien tavarakohtaiseen sisältöön. Kun lisäksi on varauduttava siihen, että kerran voimaansaatettua järjestelmää voidaan joutua täydentämään tai muulla tavoin muuttamaan joko kansallisista tai kansainvälisistä syistä, lainsäädännön, jolla Suomen tullipreferenssijärjestelmä saatetaan voimaan, tulisi vastata tarkoituksenmukaisuuden ja joustavuuden vaatimuksia. Tästä syystä tullipreferenssijärjestelmän luominen, mikä edellyttää säännöksiä, joiden antamiseen hallitusmuodon mukaan eduskunnan myötävaikutus on tarpeen, tulisi tapahtua valtuuslain pohjalta, jonka nojalla säädettäisiin järjestelmän moninaiset yksityiskohdat. Tällaista menettelyä ehdottaessaan hallitus samalla saattaa Eduskunnan tietoon Suomen tullipreferenssijärjestelmän pääsisällön sellaisena kuin se on tarkoitus saattaa voimaan.

Lakiehdotuksen 1 §:n 1 ja 3 momentti.

Tarkoituksena on sallia kehitysmaista peräisin olevien kaikkien preferenssijärjestelmän piiriin kuuluvien tuotteiden maahantuonti tullitta tai tuontimaksutta, milloin kysymyksessä ovat tuotteet, joihin sovelletaan maataloustuotteiden tuontimaksuista 28 päivänä kesäkuuta 1968 annettua lakia (376/68).

Järjestelmän soveltamisen aikana saattaa kuitenkin tulla esille tapauksia, joissa on perusteltua päätyä rajoitettuun alennukseen. Tämän vuoksi lakiehdotukseen on otettu mahdollisuus asetuksella säätää, että preferenssietuus voidaan antaa myös osittaisena tullin tai tuontimaksun alennuksena.

Tullitariffin ryhmiin 1—24 kuuluvista tavaroista, jotka ovat maatalouden ja elintarviketeollisuuden tuotteita, on tarkoitus sisällyttää preferenssijärjestelmään joukko sellaisia tavaroita, joissa myönnettävästä tullittomuudesta tai tuontimaksuttomuudesta ei koidu kohtuutonta rasitusta maatalouden harjoittamiselle eikä elintarviketeollisuuden toiminnalle. Tältä pohjalta tulisi Suomen tullipreferenssijärjestelmään kuulumaan lähinnä trooppisia hedelmiä, pähkinöitä, rusinat, eräitä kala- ja äyriäissäilykkeitä, kaakaotuotteita sekä raakatupakka.

Tullitariffin ryhmiin 25—99 kuuluvat tavarat, jotka ovat teollisuuden raaka-aineita, puolivalmisteita ja valmiita tuotteita, tulisivat sisältymään eräin poikkeuksin kokonaisuudessaan preferenssijärjestelmän piiriin. Ottaen huomioon joihinkin tuotteisiin tai niiden tulleihin maassamme liittyvät erikoistekijät sekä kotimaisen teollisuuden toimintaedellytysten turvaamisen eräissä tapauksissa samoin kuin muiden antajamaiden pyrkimykset vastaavanlaisissa tapauksissa, Suomen preferenssijärjestelmän ulkopuolelle on tarkoitus jättää lähinnä muutamia maataloustuotepohjaisia teollisuustuotteita kuten kaseiini, dekstriini ja tärkkelys, finanssitullituotteina henkilöautot, moottoripyörät ja moottoribensiini, edelleen eräät kumituotteet, jalkineet sekä useita tekstiiliteollisuuden tuotteita. Tämä poikkeuslista hahmottuu Suomen osalta lopulliseen muotoonsa vasta sitten kun eräät siihen välillisesti vaikuttavat kansainvälisesti avoinna olevat kysymykset ovat saaneet ratkaisunsa.

Tullipreferenssien myöntäminen ei ole kansainvälisesti sitova velvoite. Tästä huolimatta tullipreferenssijärjestelmältä edellytetään tiettyä pysyvyyttä. Saattaa kuitenkin syntyä tilanteita, joissa Suomen on laajennettava tai supistettava preferenssijärjestelmäänsä. Viime mainittu saattaa tulla kysymykseen esimerkiksi ulkopoliittisista syistä, muiden antajamaiden toimenpitei-

den johdosta tahi maamme solmiman kauppasopimuksen toteuttamisen tai uuden kotimaisen tuotannonalan perustamisen turvaamiseksi. Tällaisissa tapauksissa, jotka edellyttävät tavallaan pysyväisluontoisia muutoksia maamme preferenssijärjestelmään, ne on tarkoitus toteuttaa tämän lain nojalla annettavan asetuksen muuttamisella.

Lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentti.

Kysymys edunsaajamaista eli siitä, mistä kehitysmaista ja -alueilta peräisin oleviin tavaroihin preferenssitulleja tullaan soveltamaan, on vielä kaikkien antajamaiden osalta lopullista ratkaisua vailla. Suomen tullipreferenssijärjestelmän edunsaajamaiksi on tarkoitus sisällyttää maamme ulkopolitiikan periaatteita noudattaen maat, riippumatta niiden yhteiskuntajärjestelmästä, jotka aineellisen kehitystasonsa puolesta on katsottava kehitysmaiksi edellyttäen, että tullipreferenssien myöntämisestä aiheutuva taloudellinen taakka tulee jaettavaksi kohtuullisesti antajamaiden kesken. Tätä taustaa vasten tulisivat Suomen järjestelmän edunsaajamaapiiriin kuulumaan lähinnä UNCTAD:in niin sanottuun ryhmä 77:ään kuuluvat 92 maata, mutta myös maita mainitun ryhmän ulkopuolelta.

Ryhmä 77:ään kuuluvat tällä hetkellä seuraavat maat:

Afganistan
Algeria
Argentiina
Barbados
Bolivia
Botswana
Brasilia
Burma
Burundi
Ceylon
Chile
Costa Rica
Dahomey
Dominikaaninen tasavalta
Ecuador
Etelä-Jemen
Etiopia
Fidži
Filippiinit
Gabon
Gambia
Ghana
Guatemala
Guinea
Guayana
Haiti
Honduras
Intia
Indonesia
Irak
Iran
Jamaika
Jemen
Jordania
Jugoslavia
Kambodža
Kamerun
Kenia
Keski-Afrikan tasavalta
Kolumbia
Kongon demokraattinen tasavalta (Kinshasa)
Kongon kansantasavalta (Brazzaville)
Korean tasavalta
Kuwait
Kypros
Laos
Lesotho
Libanon
Liberia
Libya
Madagaskar
Malawi
Malesia
Malediivit
Mali
Marokko
Mauretania
Mauritius
Meksiko
Nepal
Nicaragua
Niger
Nigeria
Norsunluurannikko
Pakistan
Panama
Paraguay
Peru
Päiväntasaajan Guinea
Ruanda
Salvador
Sambia
Saudi-Arabia

Senegal
Sierra Leone
Singapore
Somalia
Sudan
Svazimaa
Syyria
Tansania
Thaimaa
Togo
Trinidad ja Tobago
Tžad
Tunisia
Uganda
Uruguay
Venezuela
Vietnamin tasavalta
Yhdistynyt Arabitasavalta
Ylä-Volta

Lakiehdotuksen 2 §.

Eräissä verolaeissa, kuten liikevaihtoverolaissa ja valmisteverolaeissa on säännös, jonka mukaan verotonta on sellainen tavaran maahantuonti, joka muun lain, asetuksen tai määräyksen kuin tullitariffilain mukaan on tullivapaata. Antaessaan tulli- ja tuontimaksuetuuksia kehitysmaille Suomen ei tarvitse antaa helpotuksia muiden välillisten verojen osalta. Tästä syystä lakiehdotukseen esitetään otettavaksi säännös, jonka mukaan tässä laissa säädetty tullittomuus tai tuontimaksuttomuus ei vapauta tavaroita muista maahantuonnin yhteydessä kannettavista veroista tai maksuista.

Lakiehdotuksen 3 §.

Koska preferenssietu tulee ulotettavaksi vain tavaroille, jotka on tuotettu edunsaajakehitysmaassa ja sieltä maahantuotu, täytyy kehitysmaatavaran alkuperä osoittaa erityisellä alkuperätodistuksella, jonka viejämaan viranomainen voi antaa ja tuojamaan viranomainen hyväksyä vain siinä tapauksessa, että tavara täyttää alkuperälle vahvistetut ehdot ja edellytykset. Suomessa sovellettavaksi tuleva kansainvälisesti vielä valmisteltavana oleva alkuperäsäännöstö on tarkoitus saattaa voimaan valtiovarainministeriön päätöksellä.

Lakiehdotuksen 4 §.

Kaikki tullipreferenssejä myöntävät maat ovat asettaneet järjestelmän käyttöönottamisen ehdoksi mahdollisuuden ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin markkinahäiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi. Koska tällöin saattaa syntyä tilanteita, joissa tarvitaan nopeita toimenpiteitä tullin tai tuontimaksun korottamiseksi enintään voimassaolevalle yleiselle tasolle, lakiehdotukseen on otettu määräys, jonka mukaan valtioneuvosto voi enintään vuoden ajaksi kerrallaan peruuttaa preferenssiedun kokonaan tai osittain.

Tässä yhteydessä voidaan todeta, että jos kehitysmaiden alueelta tapahtuva tuonti aiheuttaa meillä markkinahäiriöitä, Suomella on mahdollisuus turvautua tällaisen tuonnin estämiseksi muihinkin toimenpiteisiin, jotka ovat sopusoinnussa muun lainsäädännön ja maamme tekemien kansainvälisten sopimusten kanssa.

Suomen kauppa kehitysmaiden kanssa.

Niiden tullitariffin ryhmiin 1—24 kuuluvien maatalous- ja elintarviketuotteiden tuonti, jotka on tarkoituksena sisällyttää Suomen preferenssijärjestelmän piiriin, oli vuonna 1970 arvoltaan yhteensä 54.7 miljoonaa markkaa. Tullia ja tuontimaksua kannettiin näistä tuotteista yhteensä 0.8 miljoonaa markkaa.

Preferenssijärjestelmään sisällytettävien tullitariffin ryhmiin 25—99 kuuluvien tuotteiden tuonnin arvo oli vuonna 1970 yhteensä 329 miljoonaa markkaa, josta suurimman osan muodosti tullivapaan raakaöljyn (nimike 27.09) tuonti Iranista, Libyasta ja Venezuelasta, arvoltaan 200 miljoonaa markkaa. Edellä mainittujen tuotteiden osalta kannettiin tullia yhteensä 2.7 miljoonaa markkaa.

Jos otetaan mittapuuksi vuoden 1970 tuonti kehitysmaista, voidaan katsoa, että preferenssien myöntäminen tulee alentamaan tullin ja tuontimaksun kantoa noin 3.5 miljoonalla markalla. Lisäksi lienee otettava huomioon, että preferenssijärjestelmä saattaa olla omiaan suuntaamaan nykyisin teollisuusmaista tapahtuvaa tuontia kehitysmaihin ja tällä tavoin edelleen alentamaan tullin kantoa. Tässä vaiheessa on kuitenkin mahdotonta arvioida tämänkaltaisia vaikutuksia. Vertailun vuoksi voidaan todeta,

että tuontitullin ja tuontimaksun koko nettokanto oli vuonna 1970 yhteensä 460 miljoonaa markkaa.

Yksipuolinen tullien poistaminen tai alentaminen on yleensä omiaan heikentämään vaihtotasetta. Näin ollen tulli- ja tuontimaksuetuuksien myöntäminen kehitysmaille näyttäisi olevan ristiriidassa yksityisen kulutuksen ja tuonnin kasvun hillitsemiseksi säädettyjen liikevaihtoveron lisäveron ja tasausveron kanssa, joita hallitus vaihtotaseen alijäämäisyyden takia on katsonut tarpeelliseksi jatkaa vuonna 1972. Kehitysmaille myönnettävillä esityksen mukaisilla etuuksilla ei kuitenkaan ole kovin suurta merkitystä vaihtotaseen kokonaiskehityksen kannalta, sillä niiden ei odoteta mainittavasti lisäävän kokonaistuontia, vaan lähinnä siirtävän ostoja teollisuusmaista kehitysmaihin.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Kehitysmaista peräisin olevat niistä maahantuodut tavarat ovat tullittomia ja tuontimaksuttomia.

Asetuksella säädetään, mitä maita tämän lain mukaan on pidettävä kehitysmaina.

Asetuksella voidaan säätää 1 momentin säännöksen estämättä, että määrätyistä tavaroista on suoritettava tulli tai tuontimaksu täysimääräisenä tai alennettuna.

2 §.

Tässä laissa säädetty tullittomuus tai tuontimaksuttomuus ei vapauta tavaroita muista maahantuonnin yhteydessä kannettavista veroista tai maksuista siinäkään tapauksessa, että muussa laissa on säännös, jonka mukaan verotonta tai maksutonta on sellaisen tavaran maahantuonti, joka muun lain, asetuksen tai määräyksen kuin tullitariffilain mukaan on tullivapaata.

3 §.

Valtiovarainministeriö määrää ne tarkemmat ehdot ja edellytykset, jotka tavaroiden on maahantuotaessa täytettävä, jotta niihin voidaan soveltaa tässä laissa tarkoitettua tulli- tai tuontimaksuetuutta.

4 §.

Jos tämän lain nojalla säädetyn tulli- tai tuontimaksuetuuden seurauksena tapahtuu tavaroiden maahantuontia, joka aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa olennaista vahinkoa kotimaiselle tuotannonalalle, valtioneuvosto voi enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan kokonaan tai osaksi peruuttaa tulli- ja tuontimaksuetuuden.

Jos 1 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston päätöksen voimaan tullessa tavaranhaltijalla on maassa tullaamattomana päätöksessä tarkoitettua tavaraa tai hän on todistettavasti tilannut sellaista tavaraa ennen päätöksen antamista, valtiovarainministeriö voi tavaranhaltijan hakemuksesta harkintansa mukaan päättää, että valtioneuvoston päätöstä ei ole sovellettava sellaiseen tavaraan.

5 §.

Kun tämän lain nojalla annetulla asetuksella on julkaistu sellaisia säännöksiä, joiden antamiseen hallitusmuodon mukaan eduskunnan myötävaikutus on tarpeen, on niistä viipymättä ilmoitettava eduskunnan puhemiehelle, jonka on

saatettava ne eduskunnan tietoon heti tai, jollei eduskunta ole koolla, niin pian kuin se on kokoontunut, ja ne on kumottava, jos eduskunta niin päättää.

6 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 71 hallituksen esityksen johdosta laiksi kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista.

Eduskunta on 23 päivänä syyskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 116 laiksi kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista.

Valiokunta on pyytänyt hallituksen esityksestä ulkoasiainvaliokunnan lausunnon, mikä on tämän mietinnön liitteenä.

Hallituksen esityksessä todetaan, että Yhdistyneitten Kansakuntien New Delhissä 1968 pidetyssä toisessa kauppa- ja kehityskonferenssissa hyväksyttiin yksimielisesti päätöslauselma kehitysmaiden hyväksi luotavasta yleisestä, vastavuorottomasta ja ei-syrjivästä, tuontitulleja koskevasta preferenssijärjestelmästä (etuusjärjestelmä), jonka tarkoituksena on lisätä kehitysmaiden vientituloja, edistää niiden teollistumista ja nopeuttaa niiden taloudellista kasvua. Yleisen preferenssijärjestelmän kansainvälisessä kehittelyssä neljän pohjoismaan välinen yhteistyö johti alkuvuodesta 1969 yhteispohjoismaiseen ratkaisuehdotukseen. Yleisen tullipreferenssijärjestelmän voimaansaattaminen sisällytettiin YK:n 25:ssä yleiskokouksessa lokakuussa 1970 hyväksyttyyn kehityksen toisen vuosikymmenen ohjelmaan, jonka erään merkittävän tavoitteen toteuttamisesta nyt on kysymys. Hallituksen käsityksen mukaan lainsäädännön, jolla Suomen tullipreferenssijärjestelmä saatetaan voimaan, tulisi vastata tarkoituksenmukaisuuden ja joustavuuden vaatimuksia. Tästä syystä hallitus ehdottaakin tullipreferenssijärjestelmän luomista valtuuslain pohjalta, jonka nojalla säädettäisiin järjestelmän moninaiset yksityiskohdat. Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksena olisi sallia kehitysmaista peräisin olevien kaikkien preferenssijärjestelmän piiriin kuuluvien tuotteiden maahantuonti tullitta tai tuontimaksutta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarpeelliseksi ja asianmukaiseksi. Tämän vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että ehdotus laiksi kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista käsiteltäisiin valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet Eskman, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sandelin, Teir sekä varajäsenet Hjerppe, Kaarlonen, Knuuti, Mykkänen, Nieminen ja Turunen.

EDUSKUNNAN
ULKOASIAINVALIOKUNTA

Liite.

Helsingissä,
23 päivänä marraskuuta 1971.
Lausunto n:o 2.

Valtiovarainvaliokunnalle.

Valtiovarainvaliokunta on 19 päivänä viime lokakuuta päivätyssä kirjelmässä pyytänyt ulkoasiainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 116 laiksi kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista. Kuultuaan esityksestä hallitusneuvos Osmo Kallialaa valtiovarainministeriöstä ja apulaisosastopäällikkö Heikki Kalhaa ulkoasiainministeriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yhdistyneiden Kansakuntien New Delhissä 1968 pidetyssä toisessa kauppa- ja kehityskonferensissa (UNCTAD II) hyväksyttiin yksimielisesti päätöslauselma kehitysmaiden hyväksi luotavasta yleisestä vastavuorottomasta ja eisyrjivästä, tuontitulleja koskevasta preferenssijärjestelmästä, jonka tarkoituksena on lisätä kehitysmaiden vientituloja, edistää niiden teollistumista ja nopeuttaa niiden taloudellista kasvua. Päätöslauselman edellyttämä preferenssijärjestelmän kansainvälinen valmistelutyö on suurimmaksi osaksi suoritettu OECD:n ja UNCTAD:in preferenssejä käsitelleissä erityiselimissä. Järjestelmän kansainvälisessä kehittelyssä neljän pohjoismaan välinen yhteistyö muodostui erittäin kiinteäksi. Syksyllä 1970 pidetyssä UNCTAD:in neuvoston kokouksessa kehitysmaat saattoivat todeta kunkin antajamaan preferenssijärjestelmäehdotuksen täyttävän New Delhin päätöslauselman vaatimukset. Tältä pohjalta yleisen tullipreferenssijärestelmän voimaansaattaminen sisällytettiin YK:n 25. yleiskokouksessa lokakuussa 1970 hyväksyttyyn kehityksen toisen vuosikymmenen ohjelmaan.

Yleinen tullipreferenssijärjestelmä tulee koostumaan antajamaiden yksilöllisistä ja osittain toisistaan poikkeavista järjestelmistä. Sitä paitsi eri maiden järjestelmät eivät ole toistaiseksi hahmottuneet yksityiskohtaisesti lopulliseen muotoonsa. Näin on asian laita myös Suomen osalta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan tullipreferenssijärjestelmä saatettavaksi voimaan esitykseen sisältyvän valtuuslain pohjalta, jonka nojalla säädettäisiin järjestelmän moninaiset yksityiskohdat. Suunnitellun järjestelmän pääsisältö on selostettu esityksen perusteluissa. Valiokunnalle esitetyn tiedon mukaan annettavan täytäntöönpanoasetuksen eräät kohdat ovat vielä lopullista ratkaisua vailla.

Esityksen perusteluihin sisältyvän ja hankkimansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo esityksessä ehdotetulla tullipreferenssijärjestelmällä olevan monia hyviä puolia kehitysmaiden kannalta katsottuna. Toisaalta valiokunta toteaa, että järjestelmää laadittaessa on kiinnitetty huomiota maamme teollisuuden ja maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseen. Siinä on myös varauduttu siihen, että voimaan saatettua järjestelmää voidaan joutua muuttamaan. Tämä voi tulla kysymykseen muun muassa ulkopoliittisista syistä, muiden antajamaiden toimenpiteiden johdosta tahi maamme solmiman kauppasopimuksen tai uuden kotimaisen tuotannonalan perustamisen turvaamiseksi. Markkinahäiriötapauksissa voidaan preferenssiedut peruuttaakin, kuitenkin enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan.

Esityksen perusteluista käy ilmi, että Suomen tullipreferenssijärjestelmän edunsaajamaiksi on tarkoitus sisällyttää maamme ulkopolitiikan periaatteita noudattaen maat, riippumatta niiden yhteiskuntajärjestelmästä, jotka aineellisen kehitystasonsa puolesta on katsottava kehitysmaiksi edellyttäen, että tullipreferenssien myöntämisestä aiheutuvat taloudelliset seuraukset tulevat jaettaviksi kohtuullisesti antajamaiden kesken. Tätä taustaa vasten tulisivat Suomen järjestelmän edunsaajamaapiiriin kuulumaan lähinnä UNCTAD:in niin sanottuun ryhmä 77:ään kuuluvat 92 maata, mutta myös maita mainitun ryhmän ulkopuolelta. Luettelo edunsaajamaista ei siten ole lopullinen, vaan, niin

kuin valiokunnalle on ilmoitettu, suuntaa osoittava. Valiokunta pitää tärkeänä, että kysymyksessä olevaa asiaa lopullisesti ratkaistaessa kohdellaan ns. jaettuja maita ulkopolitiikkamme periaatteiden mukaisesti.

Viitaten siihen, mitä edellä on esitetty, ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin.

Ulkoasiainvaliokunnan puolesta:

Kalevi Sorsa.

R. Lehtokoski.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 166 hallituksen esityksen johdosta laiksi kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 71 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 116 laiksi kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 71 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 166, on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Kehitysmaista peräisin olevat, niistä maahantuodut tavarat ovat tullittomia ja tuontimaksuttomia.

Asetuksella säädetään, mitä maita tämän lain mukaan on pidettävä kehitysmaina.

Asetuksella voidaan säätää 1 momentin säännöksen estämättä, että määrätyistä tavaroista on suoritettava tulli tai tuontimaksu täysimääräisenä tai alennettuna.

2 §.

Tässä laissa säädetty tullittomuus tai tuontimaksuttomuus ei vapauta tavaroita muista maahantuonnin yhteydessä kannettavista veroista tai maksuista siinäkään tapauksessa, että muussa laissa on säännös, jonka mukaan verotonta tai maksutonta on sellaisen tavaran maahantuonti, joka muun lain, asetuksen tai määräyksen kuin tullitariffilain mukaan on tullivapaata.

3 §.

Valtiovarainministeriö määrää ne tarkemmat ehdot ja edellytykset, jotka tavaroiden on maahantuotaessa täytettävä, jotta niihin voidaan soveltaa tässä laissa tarkoitettua tulli- tai tuontimaksuetuutta.

4 §.

Jos tämän lain nojalla säädetyn tulli- tai tuontimaksuetuuden seurauksena tapahtuu tavaroiden maahantuontia, joka aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa olennaista vahinkoa kotimaiselle tuotannonalalle, valtioneuvosto voi enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan kokonaan tai osaksi peruuttaa tulli- ja tuontimaksuetuuden.

Jos 1 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston päätöksen voimaan tullessa tavaranhaltijalla on maassa tullaamattomana päätöksessä tarkoitettua tavaraa tai hän on todistettavasti tilannut sellaista tavaraa ennen päätöksen antamista, valtiovarainministeriö voi tavaranhaltijan hakemuksesta harkintansa mukaan päättää, että valtioneuvoston päätöstä ei ole sovellettava sellaiseen tavaraan.

5 §.

Kun tämän lain nojalla annetulla asetuksella on julkaistu sellaisia säännöksiä, joiden antamiseen hallitusmuodon mukaan eduskunnan myötävaikutus on tarpeen, on niistä viipymättä ilmoitettava eduskunnan puhemiehelle, jonka on

saatettava ne eduskunnan tietoon heti tai, jollei eduskunta ole koolla, niin pian kuin se on kokoontunut, ja ne on kumottava, jos eduskunta niin päättää.

6 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Tulo- ja omaisuusverotuksessa noudatettavat veroasteikot ja eräät muut verokantaa koskevat tai sen suuruuteen vaikuttavat säännökset on viime vuosina säädetty vuosittain annetuilla väliaikaisilla laeilla. Viimeksi on tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta annettu 30 päivänä joulukuuta 1970 laki (861/70), johon sisältyvät vuodelta 1971 toimitettavaa valtionverotusta koskevat luonnollisten henkilöiden ja yhteisöjen tuloverokantaa koskevat tai sen suuruuteen vaikuttavat tulo- ja omaisuusverolain säännökset.

Luonnollisten henkilöiden ja muiden progressiivisen verokannan mukaan verotettavien verovelvollisten tuloveroasteikko on tulo- ja omaisuusverolain 48 §:ssä. Nykyisen muotonsa veroasteikko on saanut tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (666/66), ja on sitä siten sovellettu ensimmäisen kerran vuodelta 1967 toimitetussa verotuksessa. Tulo- ja omaisuusverolain 48 § on viimeksi pysyvästi muutettu 23 päivänä joulukuuta 1947 annetulla lailla (951/47). Valtiontaloudellisista syistä on välttämätöntä, että tulovero vuodelta 1972 kannetaan luonnollisilta henkilöiltä saman veroasteikon mukaan kuin kuluvalta vuodelta. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa luonnollisten henkilöiden ja muiden progressiivisen verokannan mukaan verotettavien verovelvollisten tuloveroasteikon pysytettäväksi vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa samana kuin edellä mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa. Verokannan suuruuteen vaikuttava tulo- ja omaisuusverolain 28 §, jota pääosiltaan on niin ikään viimeksi pysyvästi muutettu 23 päivänä joulukuuta 1947 annetulla lailla, ehdotetaan säädettäväksi muuten samansisältöiseksi kuin se on mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa väliaikaislaissa paitsi, että 28 §:n 1 momentin 12 kohdan säännöstä osingoista ja osuuspääoman koroista tehtävästä vähennyksestä ehdotetaan jäljempänä esitetyillä perusteilla muutettavaksi siten, että vähennyksen määrä korotetaan nykyisestä 400 markasta 500 markkaan.

Osakeyhtiöiden ja muiden suhteellisen verokannan mukaan verotettavien yhteisöjen varsinainen tuloverokanta, jota koskeva säännös on tulo- ja omaisuusverolain 50 §:n 1 momentissa, on kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa 43 prosenttia. Mainittujen verovelvollisten tuloverokanta säännökseen viimeksi tehdyn pysyvän muutoksen (613/67) mukaan on 32 prosenttia. Ottaen huomioon valtiontaloudelliset syyt ehdotetaan myös näiden verovelvollisten tuloverokanta säädettäväksi vuodelta 1972 toimitettavassa valtionverotuksessa samaksi kuin yhteisöjen varsinainen tuloverokanta on kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa eli 43 prosentiksi.

Tulo- ja omaisuusverolain 50 a §:n mukaan on, milloin verovelvollisen veronalaiseen tuloon sisältyy sellaista osinkoa tai osuuspääoman korkoa kotimaisesta osakeyhtiöstä tai osuuskunnasta, jota hän ei ole saanut vähentää veronalaisista tuloistaan, verovelvollisen tulosta ja omaisuudesta menevästä verosta vähennettävä viisitoista sadalta sanotun osingon ja koron määrästä, ei kuitenkaan enempää kuin veron koko määrä. Mainittu säännös lisättiin tulo- ja omaisuusverolakiin vuonna 1956 ja on sen tarkoituksena ollut lähinnä osakeyhtiöiden ja niiden osakkeenomistajien kaksinkertaisen tuloverotuksen lieventäminen.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) säätämisen yhteydessä vuonna 1968 osakeyhtiöiden ja niiden osakkeenomistajien kaksinkertaisen tuloverotuksen lieventämistä jatkettiin. Elinkeinotulon verottamisesta anne-

tun lain 18 §:n 4 kohdan mukaan osakeyhtiö ja osuuskunta saavat valtionverotuksessa eräin rajoituksin vähentää tulostaan 40 prosenttia jakamastaan osingosta ja osuuspääoman korosta. Vuosina 1969—1978 rekisteriin ilmoitetun osakeyhtiön tai osuuskunnan osakkailta tai jäseniltä peritylle osake- tai osuuspääomalle tai sanottuna aikana rekisteriin merkitylle maksulliselle osake- tai osuuspääoman korotukselle rekisteröimisvuotena ja viitenä sitä seuraavana vuotena jaettavaksi päätetyn osingon tai osuuspääoman koron koko määrä on lain 61 §:ään sisältyvän voimaantulosäännöksen mukaan pääsäännöstä poiketen vähennyskelpoinen meno. Lisäksi on tulo- ja omaisuusverolakiin samanaikaisesti lisätyn, edellä jo mainitun 28 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaan luonnollisella henkilöllä ja jakamattomalla kuolinpesällä oikeus tulostaan vähentää 400 markkaa niistä osingoista ja osuuspääoman koroista, mitkä hän on saanut kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta. Viimeksi mainittua säännöstä sovelletaan kuitenkin vain vuosilta 1969—1978 toimitettavissa valtionverotuksissa.

Mainitut elinkeinotulon verottamisesta annetun lain yhteydessä annetut säännökset, jotka tosin eivät koskeneet kunnallisverotusta, merkitsivät osakeyhtiöiden ja niiden osakkeenomistajien kaksinkertaisen tuloverotuksen huomattavaa lieventämistä. Ne ovat siten edistäneet yritysten osake-emissiohalukkuutta ja myös piensäästäjien kiinnostusta osakesäästämiseen. Hallitus katsoo, että näiden tarkoitusten edistäminen edelleen on tärkeää. Tällöin olisi kuitenkin nykyistä paremmin otettava huomioon veronmaksukykyyn vaikuttavat tekijät. Tästä syystä hallitus ehdottaa, että tulo- ja omaisuusverolain 50 a § kumotaan. Piensäästäjien osakesäästämisen edistämiseksi hallitus kuitenkin samalla ehdottaa edellä esitetyn mukaisesti tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 12 kohdan osinkovähennystä korotettavaksi 100 markalla. Tulo- ja omaisuusverolain 50 a §:n kumoamisen arvioidaan merkitsevän valtion tuloveron tuoton lisääntymistä noin 12 miljoonalla markalla vuodessa ja tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 12 kohdan säännöksen muutoksen taas veron tuoton vähentymistä noin 2 miljoonaa markkaa, joten tuloveron tuotto näiden muutosten johdosta lisääntyisi noin 10 miljoonaa markkaa.

Tulo- ja omaisuusverolain 50 c §:ään sisältyy nykyisin valtionveron maksuunpanoa koskeva kattosäännös. Säännöksellä on luonnollisten henkilöiden ja muiden progressiivisen veroasteikon mukaan verotettavien verovelvollisten maksettavaksi pantava valtionveron määrä rajoitettu 70 prosenttiin valtionverotuksessa vahvistetusta verotettavasta tulosta, kuitenkin niin, että verovelvollisen maksettavaksi on aina pantava säädetty omaisuusvero. Hallitus ehdottaa mainittua säännöstä muutettavaksi siten, että kattosäännön piiriin saatetaan valtionveron lisäksi myös kunnallis- ja kirkollisvero sekä kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksu ja että maksuunpantavien verojen katto tästä syystä korotetaan 90 prosenttiin valtionverotuksessa verotettavasta tulosta. Omaisuusvero olisi kuitenkin, kuten tähänkin asti, maksuunpantava aina kokonaisuudessaan. Kattosääntö toteutettaisiin edelleen vain valtionveron kustannuksella alentamalla maksuunpantavaa valtionveroa ja puuttumatta kunnallisverotuksen pohjalta määrättäviin veroihin. Säännöksen soveltaminen ehdotetaan rajoitettavaksi progressiivisen veroasteikon mukaan verotettavista verovelvollisista vain fyysisiin henkilöihin ja jakamattomiin kuolinpesiin.

Vaikka tulo- ja omaisuusverolain 28 ja 48 § ovat voimassa viimeksi vuonna 1947 muutetussa muodossa, on niitä yli kahdenkymmenen vuoden ajan muutettu väliaikaisesti aina vuoden kerrallaan voimassa olevilla laeilla. Omaisuusveroasteikon sisältävä 49 § sekä edellä mainitut 50 a § ja 50 c § taas ovat pysyvästi voimassa olevassa laissa. Koska lain 28 ja 48 § sellaisessa muodossaan kuin ne ovat vuonna 1947 säädetyssä pysyvässä laissa eivät enää missään tapauksessa voi mm. verokannan ankaruuden vuoksi tulla sovellettaviksi, ehdotetaan myös nämä säännökset tässä yhteydessä sijoitettaviksi pysyvään lakiin.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain (888/43) 50 a §, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (364/68), sekä *muutetaan* 28 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 ja 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetuissa laeissa (951/47 ja 364/68), 48 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 annetussa laissa (951/47) sekä 50 §:n 1 momentti ja 50 c §, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (613/67), seuraavasti:

28 §.

Verovelvollisella on oikeus tuloistaan vähentää:

1) velkain korot;

2) suorittamansa avustus, joka on mainittu 21 §:n 5 kohdassa;

4) tulolähteensä tappio, mikäli se ei johdu elantokustannuksista;

5) edellä 21 §:n 6 kohdassa tarkoitetusta voitosta sen hankkimisesta olleet menot;

6) omaisuuden satunnaisesta luovutuksesta saadusta voitosta samanlaatuisesta luovutuksesta verovuonna aiheutunut tappio;

7) sosiaaliturvamaksu ja työttömyysvakuutusmaksu, jotka hän työnantajana on suorittanut;

8) milloin kummallakin puolisolla on ollut ansiotuloa tai eläketuloa, sen puolison ansio- tai eläketulosta, joka on saanut sellaista tuloa vähemmän, tuhatviisisataa markkaa sekä tämän määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan yhteensä enempää kuin kolmetuhatta markkaa;

10) lahjoitukset yleishyödylliseen tarkoitukseen, sen mukaan kuin asetuksella säädetään;

11) palkkatuloista sekä eläketuloista ja poronhoidon hyväksi tehdyn työn arvosta sekä maatilataloutta harjoittavan verovelvollisen lapsen tai muun perheenjäsenen verovelvollisen metsästä tapahtuneen puutavaran hankinta-myynnin yhteydessä suorittaman työn arvosta, niin myös sellaisesta osasta ammatti- ja liiketuloa sekä maatilatalouden tuloa, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena verovelvollisen ammatissaan, liikkeessään ja maatilataloudessaan suorittamasta työstä, kaksikymmentä sadalta, kuitenkin niin, että kymmenentuhannen markan ylittävältä osalta mainittu vähennys on viisitoista sadalta, ei kuitenkaan yhteensä enempää kuin kolmetuhattaviisisataa markkaa; sekä

12) osingoista ja osuuspääoman koroista, mitkä luonnollinen henkilö tai jakamaton kuolinpesä on saanut kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta, viisisataa markkaa.

Edellä 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetaan palkkatulolla kaikenlaatuista palkkaa, palkkiota, osapalkkiota sekä muuta etuutta tai korvausta, joka suoritetaan virasta tai toimesta, samoin kuin työstä, tehtävästä taikka palveluksesta, jonka tulon tai palkan saaja korvausta vastaan on sitoutunut työn tai tehtävän antajalle tekemään ja jossa tulon tai palkan saajaa ei ole, porotalouden harjoittajaa lukuun ottamatta, pidettävä itsenäisenä elinkeinon-, liikkeen- tai ammatinharjoittajana. Edellä 1 momentin 8 ja 11 kohdassa tarkoitetaan eläketulolla aikaisempaan virka- tai työsuhteeseen taikka siihen liittyvään vakuutukseen perustuvaa eläkettä ja perhe-eläkettä tahi maatalousyrittäjien eläkelaissa (467/69), yrittäjien eläkelaissa (468/69) taikka lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettua eläkettä ja perhe-eläkettä.

Milloin 1 momentin 8 ja 11 kohdassa tarkoitetun tulon saajalla on ollut sen hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneita kustannuksia tai hänellä on oikeus 29 a §:ssä säädettyyn vähennykseen, on nämä kustannukset ja 29 a §:n mukainen vähennys vähennettävä tulosta ennen mainituissa kohdissa tarkoitettujen vähennysten suuruuden määräämistä.

Henkilöllä, joka ei ole koko verovuotta asunut Suomessa, niin myös ulkomaisella valtiolla, yhteisöllä, laitoksella ja säätiöllä on oikeus tässä pykälässä mainittuun vähennykseen ainoastaan, mikäli vähennys kohdistuu sellaiseen tuloon tai omaisuuteen, josta täällä on suoritettava veroa.

48 §.

Veroa tulon perusteella suoritetaan, mikäli 50 §:ssä ei toisin säädetä, seuraavan asteikon mukaan:

Verotettava tulo mk	Veroluokka I: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	I: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	II: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	II: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	III: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	III: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta
2 500— 3 400	12	13	—	—	—	—
3 400— 4 400	129	13	12	13	—	—
4 400— 6 000	259	13	142	13	12	13
6 000— 8 000	467	18.15	350	13	220	13
8 000— 10 000	830	24.25	610	20.5	480	14.5
10 000— 12 000	1 315	30.5	1 020	25.5	770	16.5
12 000— 15 000	1 925	32	1 530	28	1 100	24.5
15 000— 20 000	2 885	32.3	2 370	28.6	1 835	27.7
20 000— 30 000	4 500	34.5	3 800	32.2	3 220	30
30 000— 40 000	7 950	38	7 020	35.8	6 220	32.3
40 000— 60 000	11 750	40.25	10 600	38	9 450	35.75
60 000—100 000	19 800	42.5	18 200	40.75	16 600	39
100 000—200 000	36 800	48.3	34 500	48.3	32 200	48.3
200 000 tai enemmän	85 100	53	82 800	52	80 500	51

Jos verovelvollinen on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan, on III veroluokan mukaisesta verosta vähennettävä jokaisesta lapsesta kuusikymmentä markkaa, ei kuitenkaan enempää kuin veron koko määrä.

50 §.

Osakeyhtiöt, osuuskunnat, yhdistykset, laitokset ja säätiöt ynnä muut yhteisöt, lukuun ottamatta 46 §:n 2 momentissa mainittuja yhtiöitä ja yhtymiä, suorittavat veroa tulon perusteella neljäkymmentäkolme sadalta.

— — — — — — — — — — — — — —

50 c §.

Milloin verovuonna Suomessa asuneen luonnollisen henkilön sekä jakamattoman kuolinpesän verovuoden tulosta 48 §:n mukaan ja omaisuudesta 49 §:n mukaan menevän valtionveron sekä hänelle samasta tulosta määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron, kansaneläkevakuutusmaksun ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin 90 prosenttia verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetusta verotettavasta tulosta, verovelvollisen maksettavaksi älköön pantako sanotun määrän yli menevää valtionveron osaa, kuitenkin niin, että verovelvollisen maksettavaksi on aina pantava 49 §:ssä säädetty omaisuusvero.

Yhteisverotettavien puolisoiden verotuksessa määräytyy 1 momentissa tarkoitettu veron maksuunpanematta jättäminen puolisoiden yhteenlaskettujen verojen ja heidän yhteenlaskettujen tulojensa perusteella.

Veron maksuunpano voidaan oikaista tämän pykälän mukaiseksi verotuslain 82 a §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 69 hallituksen esityksen johdosta laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 117 laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Gestrinin ym. lakialoitteen n:o 33 (1970 vp.), ed. Haarlan ym. lakialoitteen n:o 34 (1970 vp.), ed. Jämsénin ym. lakialoitteen n:o 36 (1970 vp.), ed. Mäen ym. lakialoitteen n:o 39 (1970 vp.) ja ed. Ilaskiven ym. lakialoitteen n:o 203, jotka kaikki sisältävät ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta. Valiokunta on käsitellyt myös ed. Rekosen ym. lakialoitteen n:o 41, ed. Sinisalon ym. lakialoitteet n:o 42 ja 43, ed. Tarjanteen ym. lakialoitteen n:o 44 ja ed. Vennamon ym. lakialoitteen n:o 207, jotka kaikki sisältävät ehdotukset laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta. Eduskunta on lähettänyt valiokuntaan lakialoitteet n:o 33, 34, 36 ja 39 (kaikki 1970 vp.) toukokuun 5 päivänä 1970, lakialoitteet n:o 41, 42, 43 ja 44 maaliskuun 5 päivänä 1971 sekä lakialoitteet n:o 203 ja 207 lokakuun 5 päivänä 1971.

Esityksessään hallitus toteaa valtiontaloudellisista syistä olevan välttämätöntä, että tulovero vuodelta 1972 kannetaan luonnollisilta henkilöiltä saman veroasteikon mukaan kuin kuluvalta vuodelta. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa luonnollisten henkilöiden ja muiden progressiivisen verokannan mukaan verotettavien verovelvollisten tuloveroasteikon pysytettäväksi vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa samana kuin kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa. Tulo- ja omaisuusverolain 28 §, jota pääosiltaan samoin kuin nyt muutettavaksi ehdotettua 48 §:ääkin on viimeksi pysyvästi muutettu 23 päivänä joulukuuta 1947 annetulla lailla, ehdotetaan säädettäväksi muuten samansisältöiseksi kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa väliaikaislaissa paitsi, että 28 §:n 1 momentin 12 kohdan säännöstä osingoista ja osuuspääoman koroista tehtävästä vähennyksestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vähennyksen määrä korotetaan nykyisestä 400 markasta 500 markkaa. Ottaen huomioon valtiontaloudelliset syyt hallitus ehdottaa osakeyhtiöiden ja muiden suhteellisen verokannan mukaan verotettavien yhteisöjen tuloverokannan säädettäväksi vuodelta 1972 toimitettavassa valtionverotuksessa samaksi kuin yhteisöjen varsinainen tuloverokanta on kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa eli 43 %:ksi. Hallitus ehdottaa myös tulo- ja omaisuusverolain 50 a §:n kumottavaksi sekä 50 c §:ää muutettavaksi siten, että kattosäännön piiriin saatetaan valtionveron lisäksi myös kunnallis- ja kirkollisvero sekä kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksu ja että maksuunpantavien verojen katto tästä syystä korotetaan 90 %:iin valtionverotuksessa verotettavasta tulosta. Omaisuusvero olisi kuitenkin, kuten tähänkin asti, maksuunpantava aina kokonaisuudessaan.

Tulo- ja omaisuusverolain 50 a §:n kumoamisen hallitus arvioi merkitsevän valtion tuloveron tuoton lisääntymistä noin 12 miljoonalla markalla vuodessa ja tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 12 kohdan säännöksen muutoksen veron tuoton vähenemistä noin 2 miljoonalla markalla, joten tuloveron tuotto hallituksen ehdottamien muutosten johdosta lisääntyisi noin 10 miljoonalla markalla.

Ed. Gestrinin ym. lakialoitteessa n:o 33 (1970 vp.) ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 50 c §:n 1 momenttia muutettavaksi niin, että milloin valtionveron ja kunnallisveron yhteismäärä on suurempi kuin 75 % verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetusta verotettavasta tulosta, verovelvollisen maksettavaksi ei olisi pantava tämän määrän yli menevää valtionveron osaa, kuitenkin niin, että verovelvollisen maksettavaksi olisi aina pantava 50 % 49 §:ssä säädetystä omaisuusverosta.

Ed. Haarlan ym. lakialoitteessa n:o 34 (1970 vp.) ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 50 c

§:ssä säädettäväksi niin, että milloin 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitun verovelvollisen tulo- ja omaisuusveron yhteismäärä kohoaa yli 60 %:n verovelvollisen verotettavasta tulosta, ei sen yli menevää tuloveron osaa määrättäisi maksettavaksi.

Ed. Jämsénin ym. lakialoitteessa n:o 36 (1970 vp.) ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 11 kohta muutettavaksi lähes samansisältöiseksi kuin nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessäkin.

Ed. Mäen ym. lakialoitteessa n:o 39 (1970 vp.) ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 11 kohta muutettavaksi samansisältöiseksi kuin hallituksen esityksessäkin paitsi, että vähennys yhden henkilön osalta yhteensä olisi enintään 4 000 markkaa.

Ed. Rekosen ym. lakialoitteessa n:o 41 laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 48 §:ään sisältyvää luonnollisten henkilöiden tuloveroasteikkoa muutettavaksi inflaatiokehitystä vastaavalla tavalla ja helpottamalla pieni- ja keskituloisten tulonsaajien verotusta. Tässä tarkoituksessa ehdotetaan muun muassa tuloveroasteikon verotettavan tulon alaraja korotettavaksi 4 500 markkaan, verotettavan tulon kynnyksiä ja niitä vastaavia veron markkamääräisiä vakioeriä samoin kuin marginaaliveroprosenttilukujakin osittain muutettavaksi. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa. — Valtiovarainministeriössä tehtyjen laskelmien mukaan tietäisi aloitteen mukainen muutos veron tuoton pienenemistä noin 370 milj. markalla.

Ed. Sinisalon ym. lakialoitteessa n:o 42 laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 28 §:ssä tarkoitetun puolisovähennyksen vähimmäismäärää korotettavaksi 1 500 markasta 3 500 markkaan ja enimmäismäärää korotettavaksi 3 000 markasta 5 000 markkaan. Lakia sovellettaisiin vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa. — Valtiovarainministeriössä tehtyjen laskelmien mukaan tietäisi aloitteen mukainen muutos veron tuoton pienenemistä 180—200 milj. markalla.

Ed. Sinisalon ym. lakialoitteessa n:o 43 laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 50 §:ään sisältyvä yhteisöjen tuloveroprosentti korotettavaksi 43:sta 49 %:iin, milloin verotettava tulo on suurempi kuin 500 000 markkaa. Lakia sovellettaisiin vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa. — Aloitteessa ehdotettu yhtiöveron porrastaminen merkitsisi valtiovarainministeriössä suoritettujen laskelmien mukaan noin 30—40 milj. markan veron tuoton lisäystä.

Ed. Tarjanteen ym. lakialoitteessa n:o 44 laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 28 §:ssä tarkoitetun puolisovähennyksen vähimmäismäärää korotettavaksi 1 500 markasta 2 400 markkaan ja enimmäismäärä korotettavaksi 3 000 markasta 4 500 markkaan. — Valtiovarainministeriössä tehtyjen laskelmien mukaan tietäisi aloitteen mukainen muutos veron tuoton pienenemistä noin 160—180 milj. markalla.

Ed. Ilaskiven ym. lakialoitteessa n:o 203 ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 48 §:ään sisältyvä luonnollisten henkilöiden tuloveroasteikko säädettäväksi sellaiseksi, että edes osa verotuksen noususta voitaisiin mitätöidä. Tässä tarkoituksessa ehdotetaan tuloveroasteikon verotettavan tulon kynnyksiä ja niitä vastaavia veron markkamääräisiä vakioeriä korotettavaksi 20 %:lla marginaaliveroprosenttilukujen pysyessä hallituksen esityksen mukaisina. Niin ikään ehdotetaan 50 a §:n säilyttämistä laissa. — Valtiovarainministeriössä tehtyjen laskelmien mukaan aloitteen mukainen veroasteikko tietäisi veron tuoton pienenemistä hallituksen esityksen mukaisen asteikon tuottoon verrattuna noin 410 milj. markalla.

Ed. Vennamon ym. lakialoitteessa n:o 207 laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulo- ja omaisuusverolain 28 §:ssä tarkoitetun puolisovähennyksen vähimmäismäärä korotettavaksi 2 000 markkaan ja enimmäismäärä 4 000 markkaan sekä 11 kohdassa tarkoitetun ns. prosenttivähennys enintään 3 500 markkaan prosentin ollessa 20 %. Tulo- ja omaisuusverolain 48 §:ään sisältyvä luonnollisten henkilöiden tuloveroasteikko ehdotetaan säädettäväksi sellaiseksi, että verotettavan tulon alaraja ensimmäisessä veroluokassa korotettaisiin 6 000 markkaan ja samalla ehdotetaan verotettavan tulon kynnyksiä ja niitä vastaavia veron markkamääräisiä vakioeriä sekä marginaaliveroprosenttilukuja muutettavaksi. Verovelvolliselle alaikäisen lapsensa elättämisestä myönnettävä verovähennys ehdotetaan 100 markaksi. Yhtiövero ehdotetaan tulon perusteella 38 %:ksi työntekijämäärän ollessa alle 120 ja työntekijämäärän ollessa 120—200

43 %:ksi sekä työntekijämäärän ylittäessä 200 48 %:ksi. Lakia sovellettaisiin vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa. — Valtiovarainministeriössä tehtyjen laskelmien mukaan aloitteen mukainen veroasteikko tietäisi veron tuoton pienenemistä hallituksen esityksen mukaisen asteikon tuottoon verrattuna, noin 690 milj. markalla. Aviopuolisovähennyksen ehdotettu muutos merkitsisi verotulojen pienenemistä noin 120—140 milj. markalla ja lapsivähennyksen ehdotettu muutos noin 40 milj. markan vähennystä verotuloihin.

Valiokunta on käsiteltyään hallituksen esituksen, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä eräin jäljempänä mainittavin muutoksin.

Valiokunta pitää tarpeellisena verovelvollisen elättämän alaikäisen kasvattilapsen rinnastamista lakiehdotuksen 48 §:n 2 momentissa tarkoitetun verovelvollisen elättämän alaikäisen lapsen kanssa. Tätä tarkoittavan muutoksen valiokunta ehdottaa tehtäväksi edellä mainittuun lakiehdotuksen kohtaan. Uuteen 48 §:n 3 momenttiin valiokunta ehdottaa lisäksi otettavaksi säännökset siitä, mitä kasvattilapsella edellä 2 momentissa tarkoitetaan, samoin kuin säännökset siitäkin, milloin kasvattivanhemmat saavat 2 momentissa tarkoitetun lapsivähennyksen siinä tapauksessa, että lapsi verovuoden aikana on ollut kahden tai useamman henkilön kasvattilapsena.

Hallituksen esityksestä poiketen valiokunta myös katsoo, että hallituksen nyt ehdottamaa lainmuutosta olisi sovellettava vain vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa. Tästä johtuvat muutokset valiokunta ehdottaa tehtäväksi lakiehdotuksen soveltamissäännökseen, johtolauseeseen ja lain nimikkeeseen.

Aloitteisiin nähden valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Edellä olevan perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *säädetään* 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain *(poist.)* 50 a §:n, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (364/68), *väliaikaisesta soveltamisesta seuraavaa* sekä *muutetaan väliaikaisesti* 28 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 ja 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetuissa laeissa (951/47 ja 364/68), 48 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 annetussa laissa (951/47) sekä 50 §:n 1 momentti ja 50 c §, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (613/67), *näin kuuluviksi:*

28 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

48 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Jos verovelvollinen on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan *tai kasvattilastaan,* on *(poist.)* verosta vähennettävä jokaisesta lapsesta kuusikymmentä markkaa, ei kuitenkaan enempää kuin veron koko määrä.

Kasvattilapsella tarkoitetaan lasta, jota muuten kuin vastikkeesta kasvatetaan muun henkilön kuin vanhempiensa, ottovanhempiensa tai jommankumman vanhempansa puolison luona ja jonka elättämisen perusteella kenelläkään ei muuten ole oikeutta 2 momentissa tarkoitettuun vähennykseen. Jos joku on verovuonna ollut kahden tai useamman henkilön kasvattilapsena, saa vähennyksen se kasvattivanhemmista, jonka antaman elatuksen aika verovuonna on pisin.

50 ja 50 c §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tulo- ja omaisuusverolain 50 a § ei ole voimassa toimitettaessa verotusta vuodelta 1972. Muilta osin sovelletaan tätä lakia *(poist.)* vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Gestrinin ym. lakialoitteeseen n:o 33 (1970 vp.), ed. Haarlan ym. lakialoitteeseen n:o 34 (1970 vp.), ed. Jämsénin ym. lakialoitteeseen n:o 36 (1970 vp.), ed. Mäen ym. lakialoitteeseen n:o 39 (1970 vp.), ed. Ilaskiven ym. lakialoitteeseen n:o 203, ed. Rekosen ym. lakialoitteeseen n:o 41, ed. Sinisalon ym. lakialoitteisiin n:o 42 ja 43, ed. Tarjanteen ym. lakialoitteeseen n:o 44 ja ed. Vennamon ym. lakialoitteeseen n:o 207 sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Haukipuro, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Landström, E. Niemelä, Pekkarinen, Salla, Sandelin, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Hjerppe, Laatio, Mykkänen, Nieminen, Turunen ja Vainio.

Vastalauseita.

I

Valtiovarainvaliokunta on äänestyksen jälkeen päätynyt esittämään tulo- ja omaisuusverolain 48 §:ssä olevaa tuloverotaulukkoa hallituksen esittämässä muodossa sovellettavaksi vuodelta 1972 toimeenpantavassa valtion verotuksessa. Tapahtuneen inflaatiokehityksen johdosta verotuksenalaiseksi tulevaa tuloa koskeva alaraja merkitsee pienempienkin tulojen verottamista valtionverotuksessa ja progressiivisen taulukon kiristymistä jyrkästi verrattain alhaisissa tuloryhmissä. Esitimme valiokuntakäsittelyssä omana ehdotuksenamme lain 48 §:ään otettavaksi taulukon, joka merkitsisi verorasituksen alentumista alle 10 000 markan vuositulojen osalla sekä verotettavan tulon alarajan korottamista 3 400 markkaan. Ehdotuksemme merkitsi verotuksen lievää kiristymistä voimassaolevaan taulukkoon verrattuna 50 000 markan vuositulosta ylöspäin. Taulukon toteuttaminen olisi myös valtiontaloudellisesti mahdollista, koska sen vaikutus verotuoton alenemiseen alemmissa tuloryhmissä olisi n. 55—60 milj. markkaa ja toisaalta tuloa korottava vaikutus ylemmissä tuloryhmissä n. 15—20 milj. markkaa, joten tulojen vähennys olisi n. 40 milj. markkaa.

Edelliseen viitaten pidämme oikeana, että tulo- ja omaisuusverolain 48 §:ään sisältyvä verotaulukko tulisi hyväksyä seuraavan sisältöisenä:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta.

Lain johtolause.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

28 §.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

48 §.
Veroa tulon perusteella suoritetaan, mikäli 50 §:ssä ei toisin säädetä, seuraavan asteikon mukaan:

TULOVEROASTEIKKO

Verotettava tulo mk	Veroluokka I: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	I: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	II: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	II: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	III: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	III: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta
3 400— 4 400 ..	10	14	10	10	—	—
4 400— 6 000 ..	150	15	110	12,5	10	10
6 000— 8 000 ..	390	18,25	310	14	170	14,5
8 000— 10 000 ..	755	28	590	21,5	460	15,5
10 000— 12 000 ..	1 315	30,5	1 020	25,5	770	16,5
12 000— 15 000 ..	1 925	32	1 530	28	1 100	24,5
15 000— 20 000 ..	2 885	32,3	2 370	28,6	1 835	27,7
20 000— 30 000 ..	4 500	34,5	3 800	32,2	3 220	30
30 000— 40 000 ..	7 950	38	7 020	35,8	6 220	32,3
40 000— 50 000 ..	11 750	40,25	10 600	38	9 450	35,75
50 000— 60 000 ..	15 775	41,25	14 400	41	13 025	39,75
60 000— 80 000 ..	19 900	43	18 500	43	17 000	41
80 000—100 000 ..	28 500	50,5	27 100	46	25 200	45
100 000—150 000 ..	38 600	51	36 300	51	34 200	51
150 000—200 000 ..	64 100	52	61 800	52	59 700	52
200 000—300 000 ..	90 100	53	87 800	53	85 700	53
300 000 tai enemmän	143 100	54	140 800	54	138 700	54

(2 ja 3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

50 §.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

50 c §.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Lyyli Aalto. **U. H. Voutilainen.**
Valdemar Sandelin. **Margit Eskman.**
Väinö Turunen.

II

Yleisesti hyväksyttynä verotuksen pääperiaatteena pidetään, että veroa on maksettava lisää vain veronmaksukyvyn kasvun perusteella. Tätä vaatimusta ei kuitenkaan täytä hallituksen nyt antama lakiehdotus tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta. Luonnollisten henkilöiden ja muiden progressiivisen verokannan mukaan verotettavien verovelvollisten tuloveroasteikossa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia vuonna 1963 toimitetussa verotuksessa sovellettuun asteikkoon. Vuoden 1967 alusta tosin asteikkoa hieman lievennettiin 8 000 markan tuloon saakka, mutta siitä ylöspäin asteikkoja korotettiin keskimäärin 15 %. Valtion tuloverorasitus on noussut sitä mukaa kuin rahan arvo on alentunut. Valtion progressiivisesta veroasteikosta johtuen joudutaan markkamääräisesti suuremmasta mutta ostoarvoltaan samasta tulosta maksamaan nyt suhteellisesti paljon enemmän veroa kuin ennen

vakauttamiskautta puhumattakaan vuoden 1963 tasosta, mikäli veroasteikot pidetään yhä ennallaan.

Kun vakauttamisen yhtenä lähtökohtana on pidetty sitä, että se toteutetaan verorasitusta lisäämättä, on hallituksen esitystä pidettävä niiden tavoitteiden vastaisena, johon vakauttamisella pyritään. Tämänkin vuoksi progressiivisen verokannan mukaan verotettavien verovelvollisten tuloveroasteikkoa olisi tarkistettava niin, että edes osa verotuksen noususta voitaisiin mitätöidä.

Tulo- ja omaisuusverolain 50 a §:n kumoaminen merkitsisi myös suoranaista tuloveron maksajien rasitusta, jota ei korvaa hallituksen ehdottama tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 12 kohdassa säädetyn osinkovähennyksen korottaminen, kuten käy selville hallituksen esityksen perusteluistakin. Osingon ja osuuspääoman koron vähennysoikeuden pysyttäminen vähintään nykyisellään on välttämätön edellytys yritystoimintaa edistävälle osakesäästämiselle, joten 50 a § olisi säilytettävä laissa.

Katon nostamiseen 90 prosenttiin, kuten 50 c §:ssä ehdotetaan, ei ole olemassa mitään perusteita.

Edellä sanotun perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *(poist.)* muutetaan 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain (888/43) 28 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 ja 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetuissa laeissa (951/47 ja 364/68), 48 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 annetussa laissa (951/47) sekä 50 §:n 1 momentti ja 50 c §, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (613/67), seuraavasti:

28 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

48 §.

Veroa tulon perusteella suoritetaan, mikäli 50, *50 a ja 50 c §:issä* ei toisin säädetä, seuraavan asteikon mukaan:

Verotettava tulo mk	Veroluokka I: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Veroluokka I: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	Veroluokka II: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Veroluokka II: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	Veroluokka III: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Veroluokka III: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta
3 000— 4 080 ..	12	13	—	—	—	—
4 080— 5 280 ..	152,4	13	12	13	—	—
5 280— 7 200 ..	308,4	13	168	13	12	13
7 200— 9 600 ..	558,0	18,15	417,6	13	261,6	13
9 600— 12 000 ..	993,6	24,25	729,6	20,5	573,6	14,5
12 000— 14 400 ..	1 575,6	30,5	1 221,6	25,5	921,6	16,5
14 400— 18 000 ..	2 307,6	32	1 833,6	28	1 317,6	24,5
18 000— 24 000 ..	3 459,6	32,3	2 841,6	28,6	2 199,6	27,7
24 000— 36 000 ..	5 397,6	34,5	4 557,6	32,2	3 861,6	30,0
36 000— 48 000 ..	9 537,6	38	8 421,6	35,8	7 461,6	32,3
48 000— 72 000 ..	14 097,6	40,25	12 717,6	38	11 337,6	35,75
72 000—120 000 ..	23 757,6	42,5	21 837,6	40,75	19 917,6	39
120 000—240 000 ..	44 157,6	48,3	41 397,6	48,3	38 637,6	48,3
240 000 tai enemmän	102 117,6	53	99 357,6	52	96 597,6	51

(2 ja 3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

50 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

50 c §.

Milloin verovuonna Suomessa asuneen luonnollisen henkilön sekä jakamattoman kuolinpesän verovuoden tulosta 48 §:n mukaan ja omaisuudesta 49 §:n mukaan menevän valtionveron sekä hänelle samasta tulosta määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron, kansaneläkevakuutusmaksun ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin *70 prosenttia* verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetusta verotettavasta tulosta, verovelvollisen maksettavaksi älköön pantako sanotun määrän yli menevää valtionveron osaa, kuitenkin niin, että verovelvollisen maksettavaksi on aina pantava 49 §:ssä säädetty omaisuusvero.

(2 ja 3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Tätä lakia sovelletaan vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Jouni Mykkänen. Esko Koppanen. Erkki Huurtamo.

III

Tulo- ja omaisuusverolaissa on lukuisia putteita. Sellaisia on aviopuolisoiden yhteisverotuksessa vähemmän ansainneen aviopuolison vähennysoikeuden pienuus, tuloverotaulukko ja yhtiöveroprosentti. Näitä ei hallitus esitä korjattavaksi nyt käsiteltävänä olevassa verolaissa. Myöskään valtiovarainvaliokunta esityksistämme huolimatta ei esitä näihin puutteisiin mietinnössään korjauksia.

Aviopuolisoiden yhteisverotuksessa vähemmän ansainneen tulosta tehtävä vähennys on useita vuosia ollut markkamääräisesti samansuuruinen. Rahan arvon huonontumisen johdosta nimellisansiot ovat nousseet, jolloin tämän vähennyksen suhteellinen vaikutus on jäänyt jälkeen. Tuloksena on yhteisverotettavien aviopuolisoiden verorasituksen jyrkkä nousu varsin pienistäkin tuloista. Seurauksena on yleisesti verojen jälkikanto, koska ennakkopidätykset eivät riitä. Siksi tämän vähennysoikeuden tulisi korottaa vastaamaan nykyistä tasoa. Tämän johdosta esitämme, että vähennysoikeus korotettaisiin hallituksen esittämästä 1 500 markasta 3 500 markkaan ja yläraja hallituksen esittämästä 3 000 markasta 5 000 markkaan. Tällainen korotus estäisi pieni- ja keskituloisten aviopuolisoiden jälkiverotuksen.

Verotaulukko on ollut korjaamattomana vuoden 1968 alusta lähtien. Kuitenkin rahanarvon huonontumisen vuoksi nimellispalkat ovat nousseet ja sen seurauksena verorasitus kasvanut. Myöskin verotus kohdistuu varsin pieniin tuloihin. Toisaalta suurten tulojen kohdalla verotus ei mielestämme ole riittävä. Siksi ehdotamme verovapaan tulon alarajaa nostettavaksi, verotusta kevennettäväksi pienissä ja keskisuurissa tuloryhmissä ja lisättäväksi suurten tulojen kohdalla.

Yhtiöveroprosentin hallitus esittää säilytettäväksi entisenä 43 prosenttina. Tätä tulisi suurten yhtiöiden kohdalla nostaa 49 prosenttiin ja siten turvata valtiolle lisätuloja.

Hallituksen esityksen 50 c §:ssä esitetään kaiken verotuksen katoksi 90 prosenttia. Kun tässä yhteydessä otetaan huomioon myös kirkollisvero, joka on sikäli vapaaehtoinen, että sitä joutuvat maksamaan vain kirkkoon kuuluvat, ei asia voi olla oikea. Siksi kirkollisveromääritelmä tulisi poistaa lain tekstistä.

Edellä olevaan viitaten esitämme hyväksyttäväksi tulo- ja omaisuusverolain seuraavassa muodossa:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain (50 a §:n, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (364/68), väliaikaisesta soveltamisesta seuraavaa, sekä muutetaan väliaikaisesti 28 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 ja 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetuissa laeissa (951/47 ja 364/68), 48 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 annetussa laissa (951/47) sekä 50 §:n 1 momentti ja 50 c §, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (613/67), näin kuuluviksi:

28 §.

Verovelvollisella on oikeus tuloistaan vähentää:

(1 mom. 1—7 kohdat kuten hallituksen esityksessä.)

8) milloin kummallakin puolisolla on ollut ansiotuloa tai aikaisemman virka- ja työsuhteen perusteella saatua eläketuloa, sen puolison ansio- tai eläketulosta, joka on saanut sellaista tuloa vähemmän, kolmetuhattaviisisataa markkaa, sekä tämän määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan yhteensä enempää kuin viisituhatta markkaa.

(1 mom. 10—12 kohdat kuten hallituksen esityksessä.)

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

48 §.

Veroa tulon perusteella suoritetaan mikäli 50 §:ssä ei toisin säädetä, seuraavan asteikon mukaan:

Verotettava tulo mk	Veroluokka I: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Veroluokka I: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	Veroluokka II: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Veroluokka II: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	Veroluokka III: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Veroluokka III: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta
4 500— 6 000 ..	10	10	10	10	—	—
6 000— 8 000 ..	160	17	160	14	10	10
8 000— 10 000 ..	500	28,6	440	20	210	16
10 000— 12 000 ..	1 072	34,1	840	25	530	20
12 000— 14 000 ..	1 754	34,2	1 340	28	930	26,5
14 000— 16 000 ..	2 438	34,3	1 900	31	1 460	29
16 000— 20 000 ..	3 124	34,4	2 500	32	2 040	29,5
20 000— 30 000 ..	4 500	34,5	3 800	32,2	3 220	30
30 000— 40 000 ..	7 950	38	7 020	35,8	6 220	32,3
40 000— 60 000 ..	11 750	40,25	10 600	38	9 450	35,75
60 000— 80 000 ..	19 800	42,5	18 200	40,75	16 600	39
80 000—100 000 ..	28 300	45	26 340	43	24 400	41
100 000—150 000 ..	37 300	50	34 940	49,5	32 600	49
150 000—250 000 ..	62 300	54	59 690	54	57 100	54
250 000 tai enemmän	116 300	57	113 690	57	111 100	57

(2—3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

50 §.

Osakeyhtiöt, osuuskunnat, yhdistykset, laitokset ja säätiöt ynnä muut yhteisöt, lukuun ottamatta 46 §:n 2 momentissa mainittuja yhtiöitä ja yhtymiä, suorittavat veroa tulon perusteella neljäkymmentäkolme sadalta, kuitenkin niin, että milloin verotettava tulo on suurempi kuin 500 000 markkaa, vero on neljäkymmentäyhdeksän sadalta.

— — — — — — — — — — — — — —

50 c §.

Milloin verovuonna Suomessa asuneen luonnollisen henkilön sekä jakamattoman kuolinpesän verovuoden tulosta 48 §:n mukaan ja omaisuudesta 49 §:n mukaan menevän valtionveron sekä hänelle samasta tulosta määrä-

tyn kunnallisveron, kansaneläkevakuutusmaksun ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin 90 prosenttia verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetusta verotettavasta tulosta, verovelvollisen maksettavaksi älköön pantako sanotun määrän yli menevää valtionveron osaa, kuitenkin niin, että verovelvollisen maksettavaksi on aina pantava 49 §:ssä säädetty omaisuusvero.

Yhteisverotettavien puolisoiden verotuksessa määräytyy 1 momentissa tarkoitettu veron maksuunpanematta jättäminen puolisoiden yhteenlaskettujen verojen ja heidän yhteenlaskettujen tulojensa perusteella.

Veron maksuunpano voidaan oikaista tämän pykälän mukaiseksi verotuslain 82 a §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Tulo- ja omaisuusverolain 50 a § ei ole voimassa toimitettaessa verotusta vuodelta 1972. Muilta osin sovelletaan tätä lakia vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Kauko Hjerppe.
Matti Koivunen.
Pekka Salla.
Niilo Nieminen.

IV

Rahanarvon huonontumisen myötä on veroasteikko jatkuvasti jyrkentynyt ja mikä ikävintä asteikon alapäässä myös entistä pienemmät tulot ovat joutuneet verotuksen kohteeksi. Tästä on mm. ollut seurauksena, että hallitus tulo- ja menoarvioesityksessään vuodelle 1972 lähtee siitä, että verojen tuotto nousee paljon yli 20 %. Työttömyyden lisääntyessä ja taloudellisen laskukauden koetellessa maamme talouselämää katsomme, että on täysin väärin pitää voimassa entisiä verotaulukoita ja riistää veronmaksajilta varoja valtiolle sen sijaan, että annettaisiin näiden varojen ohjautua kulutukseen ja säästämiseen ja siten voitaisiin elvyttää maamme talouselämää. Pidämme sosiaalisena suurena epäoikeudenmukaisuutena, että yhä vähätuloisempien harteille sälytettäisiin valtion tulovero ja että pienituloisten verorasitusta samoin kuin myöskin keskituloisten verorasitusta tuntuvasti lisättäisiin. Katsomme, että verotus on yksi sosiaalipolitiikan menetelmistä ja tässä mielessä pidämme oikeana ja kohtuullisena, että pieni- ja keskituloisten verorasitusta helpotetaan.

Olemme todenneet, että eduskunnassa on tehty lukuisia aloitteita verorasituksen lieventämiseksi. Tästä syystä emme voi hyväksyä valtiovarainvaliokunnan kantaa tämän esityksen hyväksymisessä. Tästä syystä katsomme, että hallituksen esitys laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta tulisi hyväksyä seuraavassa, hallituksen esityksestä poikkeavassa muodossa:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain (888/43) 50 a §, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (364/68), sekä muutetaan 28 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 ja 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetuissa laeissa (951/47 ja 364/68), 48 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 annetussa laissa (951/47) sekä 50 §:n 1 momentti ja 50 c §, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (613/67), seuraavasti:

28 §.

Verovelvollisella on oikeus tuloistaan vähentää:

(1—7 kohta kuten hallituksen esityksessä.)

8) milloin kummallakin puolisolla on ollut ansiotuloa tai eläketuloa, sen puolison ansio-

tai eläketulosta, joka on saanut sellaista tuloa vähemmän, kaksituhatta markkaa sekä tämän määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan yhteensä enempää kuin neljätuhatta markkaa;

(10 kohta kuten hallituksen esityksessä.)

11) palkkatuloista sekä eläketuloista ja poronhoidon hyväksi tehdyn työn arvosta sekä maatilataloutta harjoittavan verovelvollisen lapsen tai muun perheenjäsenen verovelvollisen metsästä tapahtuneen puutavaran hankinta-myynnin yhteydessä suorittaman työn arvosta, niin myös sellaisesta osasta ammatti- ja liiketuloa sekä maatilatalouden tuloa, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena verovelvollisen ammatissaan, liikkeessään ja maatilataloudessaan suorittamasta työstä, kaksikymmentä sadalta, ei kuitenkaan yhteensä enempää kuin kolmetuhattaviisisataa markkaa; sekä

(12 kohta kuten hallituksen esityksessä.)

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

48 §.

Veroa tulon perusteella suoritetaan, mikäli 50 §:ssä ei toisin säädetä, seuraavan asteikon mukaan:

Verotettava tulo mk	Veroluokka I: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Veroluokka I: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	Veroluokka II: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Veroluokka II: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	Veroluokka III: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Veroluokka III: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta
6 000— 7 000 ..	20	16	—	—	—	—
7 000— 8 000 ..	180	18	20	16	—	—
8 000— 10 000 ..	360	24	180	20	20	14
10 000— 12 000 ..	840	30	580	25	300	16
12 000— 15 000 ..	1 440	32	1 080	28	620	24
15 000— 20 000 ..	2 400	34	1 920	29	1 340	27
20 000— 30 000 ..	4 100	37	3 370	34	2 690	32
30 000— 40 000 ..	7 800	42	6 770	39	5 890	37
40 000— 60 000 ..	12 000	47	10 670	44	9 590	42
60 000—100 000 ..	21 400	52	19 470	50	17 990	47
100 000—200 000 ..	42 200	57	39 470	56	36 790	53
200 000 tai enemmän	99 200	63	95 470	62	89 790	61

Jos verovelvollinen on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan, on III veroluokan mukaisesta verosta vähennettävä jokaisesta lapsesta sata markkaa, ei kuitenkaan enempää kuin veron koko määrä.

50 §.

Osakeyhtiöt, osuuskunnat, yhdistykset, laitokset ja säätiöt ynnä muut yhteisöt, lukuun ottamatta 46 §:n 2 momentissa mainittuja yhtiöitä ja yhtymiä, suorittavat veroa tulon perusteella niiden työntekijämäärän ollessa verovuonna alle 120 kolmekymmentäkahdeksan sadalta, työntekijämäärän ollessa 120—200 neljäkymmentäkolme sadalta ja työntekijämäärän ylittäessä 200 neljäkymmentäkahdeksan sadalta.

— — — — — — — — — — — — — —

50 c §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tätä lakia sovelletaan vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Mikko Vainio. Mauno Kurppa.

V

Valtion tuloveron ollessa progressiivinen joudutaan näistä markkamääräisesti suuremmista mutta reaalisesti samanarvoisista tuloista maksamaan ensi vuonna suhteellisesti enemmän veroa kuin ennen, mikäli hallituksen esityksen mukaisesti tuloveroasteikot pidetään yhä ennallaan. Kun vakauttamisen lähtökohtana on pidetty sitä, ettei verorasitusta lisätä, on tämä hallituksen toimenpide näin ollen vakauttamispyrkimysten vastainen. Vakauttamissopimuksen mukaista olisi, että asteikkoja tarkistetaan ainakin sen verran, että tämä verorasituksen nousu tulee mitätöidyksi. Tähän tähdäten olemme laatineet uudet asteikot.

Tulo- ja omaisuusverolain 50 a §:n kumoaminen merkitsisi suoranaista tuloveron maksajien rasitusta, jota ei korvaa hallituksen ehdottama osinkovähennyksen korottaminen. Näin ollen 50 a § olisi säilytettävä laissa. Katon nostamiseen 90 prosenttiin kuten 50 c §:ssä ehdotetaan ei ole olemassa perusteita.

Edellä sanotun perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *(poist.)* muutetaan 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain (888/43) 28 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 ja 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetuissa laeissa (951/47 ja 364/68), 48 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 annetuissa laeissa (951/47 sekä 50 §:n 1 momentti ja 50 c §, sellaisena kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (613/67), seuraavasti:

28 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

48 §.

Veroa tulon perusteella suoritetaan, mikäli 50, 50 a ja 50 c §:ssä ei toisin säädetä, seuraavan asteikon mukaan:

Verotettava tulo mk	Veroluokka I: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	I: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	II: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	II: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	III: Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	III: Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta
3 400— 4 400 ..	12	13	12	13	—	—
4 400— 6 000 ..	142	13	142	13	—	—
6 000— 8 000 ..	350	13	350	13	10	13
8 000— 10 000 ..	610	20	610	20	270	13
10 000— 12 000 ..	1 010	25	1 010	25	530	15
12 000— 15 000 ..	1 510	27	1 510	27	830	24
15 000— 20 000 ..	2 320	31,6	2 320	28	1 550	27
20 000— 30 000 ..	3 900	34,5	3 720	31,8	2 900	30
30 000— 40 000 ..	7 350	38	6 900	35	5 900	32
40 000— 60 000 ..	11 150	40,25	10 400	38	9 100	35,5
60 000—100 000 ..	19 200	42,5	18 000	40	16 200	39
100 000—200 000 ..	36 200	48,3	34 000	48	31 800	48
200 000 tai enemmän	84 500	53	82 000	52	79 800	51

(2 ja 3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

50 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

50 c §.

Milloin verovuonna Suomessa asuneen luonnollisen henkilön sekä jakamattoman kuolinpesän verovuoden tulosta 48 §:n mukaan ja omaisuudesta 49 §:n mukaan menevän valtionveron sekä hänelle samasta tulosta määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron, kansaneläkevakuutusmaksun ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin *70 prosenttia* verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetusta verotettavasta tulosta, verovelvollisen maksettavaksi älköön pantako sanotun määrän yli menevää valtionveron osaa, kuitenkin niin, että verovelvollisen maksettavaksi on aina pantava 49 §:ssä säädetty omaisuusvero.

(2 ja 3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Tätä lakia sovelletaan vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Eeles Landström. Grels Teir.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 165 hallituksen esityksen johdosta laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä seuraavat lakialoitteet: ed. Gestrinin ym. n:o 33, ed. Haarlan ym. n:o 34, ed. Jämsénin ym. n:o 36, ja ed. Mäen ym. n:o 39 (kaikki 1970 vp.) sekä ed. Rekosen ym. n:o 41, ed. Sinisalon ym. n:ot 42 ja 43, ed. Tarjanteen ym. n:o 44, ed. Ilaskiven ym. n:o 203 ja ed. Vennamon ym. n:o 207, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 69 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 33, 34, 36 ja 39 (kaikki 1970 vp.) sekä 41—44, 203 ja 207 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 165 a hallituksen esityksen johdosta laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Asian toisessa käsittelyssä on eduskunta hyväksynyt hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muutoin suuren valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, paitsi että 48 §:n 1 momentin johdantolause sekä lain soveltamissäännös ja johtolause hyväksyttiin valtiovarainvaliokunnan mietinnön II vastalauseen mukaisesti, sekä yhtynyt suuren valiokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin n:ot 33, 34, 36 ja 39 (kaikki 1970 vp.) sekä 41—44, 203 ja 207 sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Kun asia tämän johdosta uudestaan on ollut suuren valiokunnan käsiteltävänä, suuri valiokunta on päättänyt

pysyä ennen teekmässään päätöksessä.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 117 laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta, ja Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 69 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 165.

Hyväksyessään lakiesityksen Eduskunta edellyttää, että Hallitus selvityttää kiireellisesti mahdollisuudet pienituloisten vapauttamiseksi kokonaan valtioverosta ja antaa tätä tarkoittavan tulo- ja omaisuusverolain muutosesityksen eduskunnalle.

Eduskunta edellyttää myös, että Hallitus kiinnittää huomiota niihin tapauksiin, joissa velkain korkojen vähennysoikeutta väärinkäytetään verotuksesta vapautumiseen sijoittamalla velkavaroja verovapaisiin kohteisiin, ja ryhtyy toimenpiteisiin tällaisten väärinkäytösten estämiseksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *säädetään* 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain 50 a §:n, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (364/68), väliaikaisesta soveltamisesta seuraavana sekä *muutetaan* väliaikaisesti 28 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 ja 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetuissa laeissa (951/47 ja 364/68), 48 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1947 annetussa laissa (951/47) sekä 50 §:n 1 momentti ja 50 c §, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (613/67), näin kuuluviksi:

28 §.

Verovelvollisella on oikeus tuloistaan vähentää:

1) velkain korot;

2) suorittamansa avustus, joka on mainittu 21 §:n 5 kohdassa;

4) tulolähteensä tappio, mikäli se ei johdu elantokustannuksista;

5) edellä 21 §:n 6 kohdassa tarkoitetusta voitosta sen hankkimisesta olleet menot;

6) omaisuuden satunnaisesta luovutuksesta saadusta voitosta samanlaatuisesta luovutuksesta verovuonna aiheutunut tappio;

7) sosiaaliturvamaksu ja työttömyysvakuutusmaksu, jotka hän työnantajana on suorittanut;

8) milloin kummallakin puolisolla on ollut ansiotuloa tai eläketuloa, sen puolison ansio- tai eläketulosta, joka on saanut sellaista tuloa vähemmän, tuhatviisisataa markkaa sekä tämän määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan yhteensä enempää kuin kolmetuhatta markkaa;

10) lahjoitukset yleishyödylliseen tarkoitukseen, sen mukaan kuin asetuksella säädetään;

11) palkkatuloista sekä eläketuloista ja poronhoidon hyväksi tehdyn työn arvosta sekä maatilataloutta harjoittavan verovelvollisen lapsen tai muun perheenjäsenen verovelvollisen metsästä tapahtuneen puutavaran hankinta-myynnin yhteydessä suorittaman työn arvosta, niin myös sellaisesta osasta ammatti- ja liiketuloa sekä maatilatalouden tuloa, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena verovelvollisen ammatissaan, liikkeessään ja maatilataloudessaan suorittamasta työstä, kaksikymmentä sadalta, kuitenkin niin, että kymmenentuhannen markan ylittävältä osalta mainittu vähennys on viisitoista sadalta, ei kuitenkaan yhteensä enempää kuin kolmetuhattaviisisataa markkaa; sekä

12) osingoista ja osuuspääoman koroista, mitkä luonnollinen henkilö tai jakamaton kuolinpesä on saanut kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta, viisisataa markkaa.

Edellä 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetaan palkkatulolla kaikenlaatuista palkkaa, palkkiota, osapalkkiota sekä muuta etuutta tai korvausta, joka suoritetaan virasta tai toimesta, samoin kuin työstä, tehtävästä taikka palveluksesta, jonka tulon tai palkan saaja kor-

vausta vastaan on sitoutunut työn tai tehtävän antajalle tekemään ja jossa tulon tai palkan saajaa ei ole, porotalouden harjoittajaa lukuun ottamatta, pidettävä itsenäisenä elinkeinon-, liikkeen- tai ammatinharjoittajana. Edellä 1 momentin 8 ja 11 kohdassa tarkoitetaan eläketulolla aikaisempaan virka- tai työsuhteeseen taikka siihen liittyvään vakuutukseen perustuvaa eläkettä ja perhe-eläkettä tahi maatalousyrittäjien eläkelaissa (467/69), yrittäjien eläkelaissa (468/69) taikka lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettua eläkettä ja perheeläkettä.

Milloin 1 momentin 8 ja 11 kohdassa tarkoitetun tulon saajalla on ollut sen hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneita kustannuksia tai hänellä on oikeus 29 a §:ssä säädettyyn vähennykseen, on nämä kustannukset ja 29 a §:n mukainen vähennys vähennettävä tulosta ennen mainituissa kohdissa tarkoitettujen vähennysten suuruuden määräämistä.

Henkilöllä, joka ei ole koko verovuotta asunut Suomessa, niin myös ulkomaisella valtiolla, yhteisöllä, laitoksella ja säätiöllä on oikeus tässä pykälässä mainittuun vähennykseen ainoastaan, mikäli vähennys kohdistuu sellaiseen tuloon tai omaisuuteen, josta täällä on suoritettava veroa.

48 §.

Veroa tulon perusteella suoritetaan, mikäli 50 §:ssä ei toisin säädetä, seuraavan asteikon mukaan:

Verotettava tulo mk	Veroluokka I Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	I Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	II Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	II Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta	III Veron vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	III Vero-% alarajan yli menevästä tulon osasta
2 500— 3 400	12	13	—	—	—	—
3 400— 4 400	129	13	12	13	—	—
4 400— 6 000	259	13	142	13	12	13
6 000— 8 000	467	18.15	350	13	220	13
8 000— 10 000	830	24.25	610	20.5	480	14.5
10 000— 12 000	1 315	30.5	1 020	25.5	770	16.5
12 000— 15 000	1 925	32	1 530	28	1 100	24.5
15 000— 20 000	2 885	32.3	2 370	28.6	1 835	27.7
20 000— 30 000	4 500	34.5	3 800	32.2	3 220	30
30 000— 40 000	7 950	38	7 020	35.8	6 220	32.3
40 000— 60 000	11 750	40.25	10 600	38	9 450	35.75
60 000—100 000	19 800	42.5	18 200	40.75	16 600	39
100 000—200 000	36 800	48.3	34 500	48.3	32 200	48.3
200 000 tai enemmän	85 100	53	82 800	52	80 500	51

Jos verovelvollinen on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan, verosta vähennettävä jokaisesta lapsesta kuusikymmentä markkaa, ei kuitenkaan enempää kuin veron koko määrä.

Kasvattilapsella tarkoitetaan lasta, jota muuten kuin vastikkeesta kasvatetaan muun henkilön kuin vanhempiensa, ottovanhempiensa tai jommankumman vanhempansa puolison luona ja jonka elättämisen perusteella kenelläkään ei muuten ole oikeutta 2 momentissa tarkoitettuun vähennykseen. Jos joku on verovuonna ollut kahden tai useamman henkilön kasvattilapsena, saa vähennyksen se kasvattivanhemmista, jonka antaman elatuksen aika verovuonna on pisin.

50 §.

Osakeyhtiöt, osuuskunnat, yhdistykset, laitokset ja säätiöt ynnä muut yhteisöt, lukuun ottamatta 46 §:n 2 momentissa mainittuja yhtiöitä ja yhtymiä, suorittavat veroa tulon perusteella neljäkymmentäkolme sadalta.

— — — — — — — — — — — — — —

50 c §.

Milloin verovuonna Suomessa asuneen luonnollisen henkilön sekä jakamattoman kuolinpesän verovuoden tulosta 48 §:n mukaan ja omaisuudesta 49 §:n mukaan menevän valtionveron sekä hänelle samasta tulosta määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron, kansaneläkeva-

kuutusmaksun ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin 90 prosenttia verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetusta verotettavasta tulosta, verovelvollisen maksettavaksi älköön pantako sanotun määrän yli menevää valtionveron osaa, kuitenkin niin, että verovelvollisen maksettavaksi on aina pantava 49 §:ssä säädetty omaisuusvero.

Yhteisverotettavien puolisoiden verotuksessa määräytyy 1 momentissa tarkoitettu veron maksuunpanematta jättäminen puolisoiden yhteenlaskettujen verojen ja heidän yhteenlaskettujen tulojensa perusteella.

Veron maksuunpano voidaan oikaista tämän pykälän mukaiseksi verotuslain 82 a §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Tulo- ja omaisuusverolain 50 a § ei ole voimassa toimitettaessa verotusta vuodelta 1972. Muilta osin sovelletaan tätä lakia vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, 11 päivänä joulukuuta 1953 annetussa laissa (474/53) säädetään, että lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, jotka määrätään eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista 17 päivänä lokakuuta 1942 annetussa laissa (806/42) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan, ja että tarkemmat määräykset näistä maksuista annetaan asetuksella. Edellä mainittujen maksujen määrät on viimeksi vahvistettu 13 päivänä kesäkuuta 1967 annetulla asetuksella (257/67). Edellä mainittu laki, jonka voimassaoloaikaa pitennettiin 13 päivänä marraskuuta 1970 annetulla lailla (695/70), on voimassa vuoden 1971 loppuun. Koska hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että laki säädetään myös ensi vuotta varten, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, 11 päivänä joulukuuta 1953 annettu laki (474/53) on edelleen voimassa vuoden 1972 loppuun.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 41 hallituksen esityksen johdosta laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunta on 23 päivänä viime syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 118 laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää kysymyksessä olevan lain voimassaoloajan pitentämistä tarpeellisena ja on sen vuoksi asettunut puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Kurppa, Landström, Rosnell, Sillantaus, Tamminen, Voutilainen sekä varajäsenet Hjerppe, Kaarlonen, Karpola, Knuuti, Lintilä, Mykkänen, Nieminen, Procopé ja Salmivuori.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 103 hallituksen esityksen johdosta laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 41 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 118 laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 41 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 103, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, 11 päivänä joulukuuta 1953 annettu laki (474/53) on edelleen voimassa vuoden 1972 loppuun.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta.

Moottoriajoneuvoverosta 30 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (722/66) 17 §:n 2 kohdan mukaan ovat laissa tarkoitetusta lisäverosta vapaat muun ohessa traktorit, milloin niitä käytetään maa- ja metsätaloudessa. Verovapaus ei koske kuitenkaan niitä tapauksia, joissa traktoria perävaunulla tai peräreellä varustettuna käytetään maa- ja huoneenrakennustoiminnassa käytettävän maa- ja kiviaineen kuljettamiseen taikka yleisellä tiellä tai kadulla puutavaran kuljetukseen lukuun ottamatta tien tai kadun ylitystä tahi omaan maa- ja metsätalouteen käytettävän polttopuun kuljetusta. Jos traktoria käytetään muussa kuin maa- ja metsätalouden verovapaassa kuljetuksessa, on siitä suoritettava 3 000 markan suuruinen lisävero.

Käytännössä edellä selostettu säännös on osoittautunut vaikeatajuiseksi, sillä viranomaisetkaan eivät aina ole voineet antaa ohjeita siitä, milloin maa- ja metsätalouden harjoittaja voi käyttää traktorissaan verotonta polttoainetta. Lisäksi traktorin käyttäjälle aiheutuu hankaluuksia traktorin polttoainesäiliössä olevan verottoman polttoaineen vaihtamisesta verolliseen. Tämän vuoksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain 17 §:n 2 kohtaa olisi hallituksen mielestä muutettava siten, että dieseltraktoreilla saataisiin tehdä kaikki maa- ja metsätalouden piirissä tapahtuvat työt ja kuljetukset verovapaata polttoainetta käyttäen. Tätä oikeutta olisi kuitenkin rajoitettava niin, että verollista polttoainetta olisi käytettävä silloin, kun traktoria perävaunulla tai peräreellä varustettuna käytetään yleisellä tiellä tai kadulla, tien tai kadun ylitystä lukuun ottamatta, puutavaran tai maa- ja huoneenrakennustoiminnassa käytettävän maa- ja kiviaineen kuljetukseen korvausta vastaan. Samalla sanottua lainkohtaa olisi selvennettävä siten, että siinä katsottaisiin maa- ja metsätalouteen kuuluvaksi myös maa- ja metsätaloudenharjoittajan yksityistalous.

Moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa tarkoitettu lisävero on suoritettava, vaikka lisäveronalaista polttoainetta käytettäisiin esimerkiksi erehdyksessä ja vain kerran. Kun lisävero on suuri, saattaa sen maksuunpano johtaa eräissä tapauksissa kohtuuttomuuksiin, varsinkin kun puheena olevassa laissa ei ole veronhuojennussäännöstä, jollainen yleensä on verolaeissa. Hallitus ehdottaakin, että lakiin lisättäisiin uusi 32 a §, jonka mukaan valtioneuvosto voisi hakemuksesta kohtuussyistä tai säälittävistä taikka erittäin painavista muista syistä myöntää vapautuksen lisäverosta tai sen osasta. Vastaava oikeus olisi verohallituksella, jos poistettavaksi tai palautettavaksi anottu määrä on enintään 5 000 markkaa.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* moottoriajoneuvoverosta 30 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (722/66) 17 §:n 2 kohta ja *lisätään* lakiin uusi 32 a § seuraavasti:

17 §.

Lisäverosta ovat vapaat:

— — — — — — — — — — — — — — —

2) traktorit, milloin niitä käytetään maa- ja metsätaloudessa, maa- ja metsätalouden harjoittajien yksityistalous mukaanluettuna, ei kuitenkaan silloin, kun niitä perävaunulla tai peräreellä varustettuna käytetään yleisellä tiellä tai kadulla, tien tai kadun ylitystä lukuun ottamatta, puutavaran tai maa- ja huoneenraken-

nustoiminnassa käytettävän maa- ja kiviaineen kuljetukseen korvausta vastaan;

— — — — — — — — — — — — — — —

32 a §.

Mikäli kohtuussyyt tahi säälittävät tai muut erityisen painavat syyt vaativat, valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää vapautuksen tässä laissa tarkoitetun lisäveron suorittamisesta tahi määrätä valtion varoista maksettavaksi takaisin suoritetun lisäveron.

Milloin poistettavaksi tai palautettavaksi anottu määrä on enintään 5 000 markkaa, on verohallituksella oikeus ratkaista 1 momentissa tarkoitettu hakemus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 44 hallituksen esityksen johdosta laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 23 päivänä syyskuuta 1971 ähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltaaksi hallituksen esityksen n:o 119 laiksi noottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttaisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Laation ym. lakialoitteen n:o 115 (1970 vp.), ed. Niinikosken ym. akialoitteen n:o 116 (1970 vp.) ja ed. Korsbäckin ym. lakialoitteen n:o 65, jotka kaikki isältävät ehdotuksen laiksi moottoriajoneuvoerosta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on lähettänyt valiokuntaan lakialoitteet n:o 115 (1970 vp.) ja n:o 116 (1970 vp.) 5 päivänä toukokuuta 1970 ja lakialoitteen n:o 65 5 päivänä maaliskuuta 1971. Niinikään aliokunta on käsitellyt tämän asian yhteydessä ed. Mattilan ym. toivomusaloitteen n:o 113 ja ed. Pekkalan ym. toivomusaloitteen n:o 134, jotka eduskunta on lähettänyt valiokunnaan 16 päivänä maaliskuuta 1971.

Hallitus ehdottaa moottoriajoneuvoverosta annetun lain 17 §:n 2 kohtaa muutettavaksi siten, että dieseltraktoreilla saataisiin tehdä kaikki maa- ja metsätalouden piirissä tapahtuvat työt ja kuljetukset verovapaata polttoainetta käyttäen. Tätä oikeutta olisi kuitenkin rajoitettava niin, että verollista polttoainetta olisi käytettävä silloin, kun traktoria perävaunulla tai peräreellä varustettuna käytetään yleisellä tiellä tai kadulla, tien tai kadun ylitystä lukuun ottamatta, puutavaran tai maa- ja huoneenrakennustoiminnassa käytettävän maa- ja kiviaineen kuljetukseen korvausta vastaan. Samoin hallitus ehdottaa, että lakiin lisättäisiin uusi 32 a §, jonka mukaan valtioneuvosto voisi hakemuksesta kohtuussyistä tai väliaikaisista taikka erittäin painavista muista syistä myöntää vapautuksen lisäverosta tai sen osasta. Vastaava oikeus olisi verohallituksella, jos poistettavaksi tai palautettavaksi anottu määrä on enintään 5 000 markkaa.

Lakialoitteessa n:o 115 (1970 vp.) ehdotetaan moottoriajoneuvoverosta annetun lain 17 §:ään lisättäväksi säännökset siitä, että maansiirtoautot, joiden virallisesti Suomessa vahvistettu akselipaino on vähintään 15 tonnia, olisivat lisäverosta vapaat. Lakialoitteessa n:o 116 (1970 vp.) ehdotetaan taas edellä mainitun lain 17 §:n 2 kohtaa muutettavaksi niin, että lisäverosta olisivat vapaat traktorit, milloin niitä käytetään maa- ja metsätaloudessa, ei kuitenkaan silloin, kun niitä perävaunulla tai peräreellä varustettuna käytetään yleisellä tiellä tai kadulla puutavaran kuljetukseen lukuunottamatta tien tai kadun ylitystä tahi omaan maa- ja metsätalouteen käytettävän kotitarvepuun kuljetusta. Lakialoitteeseen n:o 65 sisältyvä lakiehdotus on pääosiltaan yhdenmukainen hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen kanssa.

Toivomusaloite n:o 113 sisältää ehdotuksen verottoman polttoaineen käyttämisen sallimisesta maatalouden piiriin kuuluvissa maan, kiviaineiden ja kotitarvepuun kuljetuksissa. Toivomusaloite n:o 134 taas sisältää ehdotuksen maataloustraktoreiden verotonta polttoainetta koskevien säännösten muuttamisesta siten, että maataloudenharjoittaja saisi omaan maatalouteensa välittömästi liittyvät kuljetukset suorittaa verottomalla polttoaineella myös yleisellä tiellä.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esityksessä ehdotetun lainmuutoksen asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi, minkä vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, on päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Käsittelemiinsä aloitteisiin nähden valiokunta on asettunut hylkäävälle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Laation ym. lakialoitteeseen n:o 115 (1970 vp.) ja ed. Niinikosken ym. lakialoitteeseen n:o 116 (1970 vp.) sekä ed. Korsbäckin ym. lakialoitteeseen n:o 65 sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed Mattilan ym. toivomusaloitteen n:o 113 ja ed. Pekkalan ym. toivomusaloitteen n:o 134.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Landström, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sandelin, Teir sekä vara jäsenet Hjerppe, Knuuti, Laatio, Mykkänen Salmivuori ja Vainio.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 104 hallituksen esityksen johdosta laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä seuraavat lakialoitteet: ed. Laation ym. n:o 115 (1970 vp.), ed. Niinikosken ym. n:o 116 (1970 vp.) ja ed. Korsbäckin ym. lakialoitteen n:o 65, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 44 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1971.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 115, 116 (molemmat 1970 vp.) ja 65 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 119 laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 44 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 104, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* moottoriajoneuvoverosta 30 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (722/66) 17 §:n 2 kohta ja *lisätään* lakiin uusi 32 a § seuraavasti:

17 §.

Lisäverosta ovat vapaat:

— — — — — — — — — — — — — — —

2) traktorit, milloin niitä käytetään maa- ja metsätaloudessa, maa- ja metsätalouden harjoittajien yksityistalous mukaanluettuna, ei kuitenkaan silloin, kun niitä perävaunulla tai peräreellä varustettuna käytetään yleisellä tiellä tai kadulla, tien tai kadun ylitystä lukuun ottamatta, puutavaran tai maa- ja huoneenrakennustoiminnassa käytettävän maa- ja kiviaineen kuljetukseen korvausta vastaan;

— — — — — — — — — — — — — — —

32 a §.

Mikäli kohtuussyyt tahi säälittävät tai muut erityisen painavat syyt vaativat, valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää vapautuksen tässä laissa tarkoitetun lisäveron suorittamisesta tahi määrätä valtion varoista maksettavaksi takaisin suoritetun lisäveron.

Milloin poistettavaksi tai palautettavaksi anottu määrä on enintään 5 000 markkaa, on verohallituksella oikeus ratkaista 1 momentissa tarkoitettu hakemus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Heinolan kurssikeskuksesta.

Eräiden kansakoulunopettajaseminaarien lakkauttamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä 30 päivänä joulukuuta 1969 annetun lain (899/69) nojalla Heinolan seminaarin toiminta lakkaa 1 päivänä elokuuta 1972. Tällöin seminaarin tilat vapautuvat muihin tarkoituksiin.

Tilojen uutta käyttöä harkittaessa on pidetty tärkeänä, että ne luovutetaan koulutustarkoituksiin ja että niihin, jos mahdollista, sijoitetaan opettajien koulutustoimintaa. Kun kysymys kouluhallituksen kurssikeskuksen perustamisesta on viime vuosina opettajien jatko- ja täydennyskoulutuksen tarpeen kasvaessa käynyt ajankohtaiseksi, on erityisesti selvitetty mahdollisuuksia sijoittaa vapautuviin tiloihin kouluhallituksen kurssikeskus. Selvitystyö on suoritettu pääasiallisesti kouluhallituksessa, mutta myös eräät toimikunnat ja komiteat ovat tehneet kurssikeskuksen järjestämistä tarkoittavia ehdotuksia. Suoritettujen selvitysten perusteella kouluhallituksen alaisen koulutoimen tehtäviä hoitavien henkilöiden jatko- ja täydennyskoulutusta palvelevan kurssikeskuksen sijoittamista Heinolan seminaarin tiloihin on pidettävä aiheellisena.

Perustettavassa kurssikeskuksessa on tarkoitus järjestää lyhytmuotoista koulutustoimintaa kurssien pituuden ollessa useimmissa tapauksissa enintään kaksi viikkoa. Sisällöltään kurssit pääasiallisesti jakaantuisivat opetusopillisiin, hallinnollisiin ja koulusuunnittelun edellyttämiin kursseihin pääpainon ollessa ensinmainitussa ryhmässä. Erityisesti kurssikeskusta tultaisiin käyttämään kouluttajakoulutuksen tarkoituksiin, millä edistettäisiin alueellisen ja paikallisen opettajien jatkokoulutustoiminnan järjestämistä. Opettajien laajamuotoista jatkokoulutusta ei ole tarkoitus sijoittaa kurssikeskukseen, vaan siitä tulevat huolehtimaan yliopistolliset opettajankoulutusyksiköt.

Kurssikeskus tulee toimimaan pääasiallisesti ulkopuolisen opettajavoiman varassa, ja sen vuoksi siihen tarvitaan huolto- ja palveluhenkilökunnan lisäksi vain rehtori ja kaksi opettajaa. Seminaarilta vapautuvat tilat sopivat tyydyttävästi kurssikeskuksen käyttöön. Pienehköin muutos- ja korjaustöin rakennuksiin on mahdollista saada majoitustilaa noin 100 henkilölle. Toiminnan laajentaminen täysimittaiseksi edellyttänee kuitenkin asuntolarakennuksen rakentamista myöhemmässä vaiheessa.

Vuonna 1972 Heinolan kurssikeskuksesta aiheutuu menoja peruspalkkoina ja vuosipalkkioina 76 926 markkaa. Lisäksi tarvitaan majoitustilojen järjestämiseen sekä opettajien ja oppilaiden matkakustannuksiin 150 000 markkaa. Muilta osin kurssikeskuksen toimintaan on tarkoitus käyttää kansakoulunopettajaseminaarien määrärahoja, joihin kurssikeskuksen perustamisesta ei Heinolan seminaarin lakkaamisen johdosta aiheudu lisäystä.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiesitys:

Laki
Heinolan kurssikeskuksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Kouluhallituksen alaisen koulutoimen tehtäviä hoitavien henkilöiden jatko- ja täydennyskoulutusta varten on Heinolan kurssikeskus, jota valtio ylläpitää.

Kurssikeskukseen voidaan sijoittaa myös muuta kurssitoimintaa.

2 §.

Kurssikeskukseen voidaan perustaa rehtorin virka ja opettajan virkoja sekä vahtimestarin, talonmies-lämmittäjän ja emännän toimia.

Lisäksi kurssikeskukseen voidaan valtion tuloja menoarvion rajoissa ottaa tuntiopettajia, yli-

määräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä ja työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

3 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

4 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1972. Ennen lain voimaan tuloa voidaan perustaa ja täyttää tässä laissa tarkoitettuja virkoja ja toimia sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen kurssikeskuksen toiminnan aloittamiseksi tämän lain tullessa voimaan.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 15 hallituksen esityksen johdosta laiksi Heinolan kurssikeskuksesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 1 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 120. Tämän johdosta valiokunta kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta.

Samalla valiokunta ilmoittaa käsityksenään, että opettajien jatkokoulutusta järjestettäessä tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota audiovisuaalisen opetuksen yhä kasvavaan merkitykseen ja luoda kurssikeskukselle riittävät edellytykset tätä koskevaan koulutukseen.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola sekä jäsenet Ahde, Hetemäki, Häkämies, O. Kangas, Karhuvaara, Koivisto, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 149 hallituksen esityksen johdosta laiksi Heinolan kurssikeskuksesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 15 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi Heinolan kurssikeskuksesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 120 laiksi Heinolan kurssikeskuksesta, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 15 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 149, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
Heinolan kurssikeskuksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Kouluhallituksen alaisen koulutoimen tehtäviä hoitavien henkilöiden jatko- ja täydennyskoulutusta varten on Heinolan kurssikeskus, jota valtio ylläpitää.

Kurssikeskukseen voidaan sijoittaa myös muuta kurssitoimintaa.

2 §.

Kurssikeskukseen voidaan perustaa rehtorin virka ja opettajan virkoja sekä vahtimestarin, talonmies-lämmittäjän ja emännän toimia.

Lisäksi kurssikeskukseen voidaan valtion tulo- ja menoarvion rajoissa ottaa tuntiopettajia, määräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä ja työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

3 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

4 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1972. Ennen lain voimaan tuloa voidaan perustaa ja täyttää tässä laissa tarkoitettuja virkoja ja toimia sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen kurssikeskuksen toiminnan aloittamiseksi tämän lain tullessa voimaan.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle opintotukea koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Mitä laajemmiksi ja monipuolisemmiksi koulutuspalvelukset kehittyvät, sitä keskeisemmäksi muodostuu toiminta koulunkäynnin taloudellisten edellytysten turvaamiseksi. Tavoitteena tulee olla opintososiaalisten olosuhteiden kehittäminen siten, että kaikilla on mahdollisuus sosiaalisista, taloudellisista ja alueellisista tekijöistä riippumatta kouluttaa itsensä sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Esitettyjen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää selkeän lainsäädännöllisen perustan luomista kokonaisvaltaisen opintotukijärjestelmän ja opintotuen sisällön asteittaiseksi kehittämiseksi siten, että opintotuki antaa yksilölle mahdollisuuksia ammatinvalintaan eikä saata häntä valitsemaan ansiotyöhön menoa ammattitaidottomana. Kokonaisvaltainen opintotukijärjestelmä merkitsee oppivelvollisuuskoulun jälkeen opintojaan jatkavien henkilöiden opiskeluaikaisen toimeentulon turvaamista mahdollisimman keskitetysti yhden, yhtenäisen opintotukilain nojalla.

Opintotukijärjestelmän kehittämisessä on kysymys koulutuskustannusten entistä suuremman osuuden siirtämisestä koulutettavilta itseltään ja heidän vanhemmiltaan yhteiskunnalle. Koulutuskustannusten ylivoimaisesti suurimmat menoerät — koululaitosten rakentaminen ja ylläpito — ovat jo lähes kokonaisuudessaan julkisen vallan hoidettavina. Näiden menoerien kasvu on ollut jatkuvasti voimakasta. Peruskouluun siirtyminen yhdessä toisen ja kolmannen asteen koulutuspaikkojen lisäämisen ja koulutuspalvelusten yleisen kehittämisen kanssa merkitsevät sitä, että opetustoimen kustannukset 1970-luvulla kasvavat edelleen voimakkaasti.

Opintotukijärjestelmää on jouduttu sen laajakantoisuuden takia kehittämään asteittain. Tämä on merkinnyt sitä, että järjestelmä on kasvanut hallinnollisesti hajanaiseksi sekä myös sitä, että opintotuen sisältö ja ulottuvuus vaihtelevat oppilaitoksittain. Hallituksen esityksen keskeisenä tarkoituksena on saattaa välitöntä opintotukea koskeva toiminta pääosiltaan yhtenäisen lainsäädännön ja organisaation piiriin, minkä tarpeellisuutta muun muassa eduskunta on eräiden opintotukea koskevien lakien käsittelyn yhteydessä korostanut.

Lainsäädännön yhtenäistämisen lisäksi pyritään luomaan perusta opintoavustusten eli opintorahojen asteittaiselle lisäämiselle. Hallitus ei ole katsonut voivansa tässä vaiheessa esittää olennaisia lisäyksiä opintotuen opintorahaosuuteen. On kuitenkin todettava, että vuoden 1971 tulo- ja menoarviossa on opintorahaa vastaavia apurahoja ja stipendejä jo varsin tuntuvasti lisätty. Esitettävien opintorahamäärien korotusten ohella tulevat menot kokonaisuudessaan lisääntymään lähinnä siitä syystä, että opintotukilainsäädännön selkeyttäminen yhdessä tehostetun tiedotustoiminnan kanssa saattaa opintotuen piiriin sellaiset opiskelijat, kuten oppikoulun lukioasteen oppilaat, joille olisi voitu myöntää opintotukea voimassa olevan ammattiopintojen avustuslain nojalla, mutta jotka eivät ole sitä riittämättömän tiedotustoiminnan takia tienneet hakea.

Voimassa oleva opintotukilainsäädäntö koostuu seuraavista laeista:

1. ammattiopintojen avustuslaki (796/44);
2. laki oppikoulun oppilaiden koulunkäynnin avustamisesta (439/49);
3. laki korkeakoulustipendeistä (252/53);
4. laki korkeakouluissa ja eräissä muissa oppilaitoksissa opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta (69/69);
5. laki ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa sekä ammattikursseilla opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta (40/70).

Edellä mainittujen lakien lisäksi on opintotukea tarkoittavia säännöksiä seuraavissa laeissa:

6. laki kansanopistojen valtionavusta (556/69);
7. laki urheiluopistojen valtionavusta (516/62);
8. erityislapsilisälaki (538/60);
9. perhelisälaki (375/43);
10. laki sotaorpojen työhuollosta (363/43);
11. invaliidihuoltolaki (907/46);
12. lastensuojelulaki (52/36);
13. kansaneläkelaki (347/56);
14. sairausvakuutuslaki (364/63);
15. perhe-eläkelaki (38/69);
16. laki tapaturmakorvausta saavien invaliidihuollosta (592/63);
17. laki liikennevakuutuskorvausta saavien invaliidihuollosta (391/65);
18. työ- ja yrittäjäeläkelait;
19. laki työllisyyttä edistävästä ammattikurssitoiminnasta (493/65) sekä
20. laki postisäästöpankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista (761/68).

Opintotukilain voimaantulon yhteydessä voidaan kumota kokonaisuudessaan edellä ensiksi mainitut viisi lakia kuitenkin niin, että oppikoulun oppilaiden koulunkäynnin avustamisesta annettua lakia sovellettaisiin edelleen keskikoulun kahdella ylimmällä luokalla opiskeleviin henkilöihin siihen asti kunnes peruskoulujärjestelmään on siirrytty kokonaisuudessaan.

Opintotukea sisältäviä erillislakeja on jouduttu säätämään useimmiten siitä syystä, että yleinen opintotukijärjestelmä on ollut puutteellinen. Hallitus katsoo, että uuden opintotukilain voimaantulon yhteydessä voidaan kumota osittain kansanopistojen ja kokonaan urheiluopistojen valtionavusta annettuihin lakeihin sisältyvät apurahoja koskevat kohdat ja siirtää apurahojen myöntäminen opintorahan muodossa opintotukilain nojalla tapahtuvaksi.

Kansanopistojen valtionavusta annetun lain nojalla ehdotetaan edelleen myönnettäväksi vähävaraisuusavustuksia neljää kuukautta lyhyempien kurssien tai oppijaksojen oppilaille.

Useat erillislait sisältävät vammaisten kuntouttamistoimintaan liittyviä opintotukietuuksia. Koska kuntouttamistoiminta sisältää koulutustuen lisäksi monia muita toimenpiteitä, olisi tarkoituksenmukaista, että kuntouttaminen voitaisiin hoitaa alusta loppuun saman viranomaisen toimesta. Tästä syystä ja ottaen huomioon sen, että kuntoutusetuudet ovat usein pakolliseen vakuutustoimintaan liittyviä, hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että kuntouttamislakien opintotukea koskevat säännökset jäisivät edelleen voimaan. Hallitus pitää tarpeellisena, että kuntouttamistoimintaa kokonaisuudessaan kehitetään ja yhtenäistetään siten, että kuntoutusta hoitavien eri organisaatioiden — sosiaalihallituksen, kansaneläkelaitoksen ja vakuutusyhtiöiden toiminnalle saadaan selkeät rajat.

Erillislakien ja opintotukilain mukaisten etuuksien yhteensovittaminen siten, että opintotuen hakijalle samaksi ajaksi myönnettävä kokonaistuki ei perusteettomasti ylittäisi keskimääräisten opiskelukustannusten mukaista opintotuen enimmäismäärää, tulee olemaan erittäin vaikeaa. Hallitus katsoo, että opintotukilain mukaista opintotukea myönnettäessä ei toiminnan laajuuden takia yleensä ole hakijakohtaisesti mahdollista saada tietoa muiden lakien nojalla mahdollisesti myönnetystä tai myönnettävästä opintotuesta. Tästä syystä on pidettävä tarkoituksenmukaisimpana, että opintotukilain mukaiset etuudet otetaan huomioon myönnettäessä opintotukea erillislakien nojalla. Tavoitteeksi tulisi asettaa, että opintotuen myöntäisi yksi viranomainen.

Erillislakien nojalla myönnettävä opintotuki voidaan opintotukilain mukaista opintotukea myönnettäessä ottaa kuitenkin huomioon silloin, kun kysymyksessä on oppilaitos, jonka oppilaat yleensä kokonaisuudessaan kuuluvat jonkin tai joidenkin erillislakien piiriin. Tämän mukaisesti jäisivät opintotukilain ulkopuolelle invaliidien erityisammattioppilaitoksissa opiskelevat, mikäli heidän opintojaan tuetaan sosiaalihallituksen, kansaneläkelaitoksen tai vakuutusyhtiön toimesta sekä kaikki työllisyyttä edistävästä ammattikurssitoiminnasta annetun lain mukaisilla työllisyyskursseilla olevat henkilöt, koska he saavat kurssiaikana vapaan majoituksen, ylläpidon ja päivärahan. Niin ikään opintotukilain nojalla tuettavien opintojen ulkopuolelle tulisivat jäämään lääketieteen ja hammaslääketieteen opintoja ulkomailla harjoittavat Suomen kansalaiset, joiden opintojen tukeminen on järjestetty postisäästöpankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista anne-

tun lain nojalla. Tarkoituksena on kuitenkin, että tämän opiskelijaryhmän taloudellisen aseman järjestäminen opintotukilain nojalla otetaan lähiaikoina erikseen selvitettäväksi.

Opintotukilainsäädännön uudistamiseksi hallitus esittää säädettäväksi opintotukilain, lain valtion opintotukikeskuksesta, lain tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain muuttamisesta, lain kansanopistojen valtionavusta annetun lain muuttamisesta sekä lain urheiluopistojen valtionavusta annetun lain muuttamisesta.

Lakiehdotusten yksityiskohdista hallitus esittää seuraavaa:

Opintotukilaki.

1 §. Opintotukilain piiriin esitetään kuuluvaksi eräin rajoituksin oppivelvollisuuskoulun jälkeen suoritettavat opinnot julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa. Tuettavien opintojen ulkopuolelle tulisivat jäämään muun muassa kirjeitse ohjattu opiskelu, opiskelu kansalais- ja työväenopistoissa sekä opintokerhoissa ja opinnot erillisten määrätyn opetusohjelman ulkopuolella suoritettavien arvosanojen saamiseksi, mikäli viimeksi mainittuja opintoja harjoitetaan ansiotyön ohella. Kun opintotuki on tarkoitettu toimeentuloturvan muodoksi lähinnä henkilölle, jotka opiskelun aiheuttaman tulonmenetyksen takia eivät voi muutoin saada toimeentuloaan, hallitus ei pidä tarkoituksenmukaisena, että niin sanotun vapaa-ajan opiskelun tukemiseksi tarvittavista yhteiskunnan toimenpiteistä säädettäisiin tässä vaiheessa opintotukilaissa. Tarkoituksena on, että tämä lähinnä aikuiskoulutuksen kehittämiseen liittyvä osakysymys otetaan erikseen valmisteltavaksi pitäen lähtökohtana niitä suunnitelmia, joita muun muassa kirjeopiskelun ja kansalaisopistotoiminnan kehittämiseksi on laadittu.

Lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentissa säädetään ulkomailla tapahtuvan opiskelun tukemisesta samoin kuin Suomessa opiskelevan ulkomaalaisen tukemisesta. Opintotuen myöntämisen erityisedellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi asetuksella. Tarkoituksena on edelleenkin tukea ulkomailla vain tilapäisesti, lähinnä opiskelun takia oleskelevia Suomen kansalaisia ja sellaisia Suomessa opintoja harjoittavia ulkomaalaisia, joiden tarkoituksena on jäädä Suomeen pysyvästi.

2 §. Opintotukena esitetään myönnettäväksi opintolainan valtiontakaus ja korkotuki sekä valtion varoista maksettava opintoraha. Ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa sekä ammattikursseilla opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta 16 päivänä tammikuuta 1970 annetun lain mukaan on opintotuen myöntämisen yhtenä edellytyksenä, että opiskelu kestää vähintään kahdeksan kuukautta. Hallitus esittää, että opintotukilaissa tämä aika lyhennettäisiin kuuteen kuukauteen. Edellä mainitussa laissa on opintotuen myöntäminen rajoitettu koskemaan vain ammatillisia opintoja. Tästä syystä opintolainan valtiontakauksen ulkopuolelle on jäänyt oppikouluopiskelu sekä opiskelu kansanopistoissa ja kansankorkeakouluissa eräitä viimeksi mainittujen oppilaitosten ammatillisia linjoja lukuunottamatta. Näiden oppilaitosten opiskelijat ovat kuitenkin voineet saada apurahaa erillislakien nojalla.

Hallitus pitää edelleenkin tarkoituksenmukaisena, että toisen asteen ammatillisesti eriytymättömissä oppilaitoksissa opiskelevia henkilöitä tuettaisiin pääasiallisesti opintorahamuotoisen opintotuen turvin. Koska opintorahaa ei voida mitoittaa niin suureksi, että sen turvin voitaisiin järjestää opintojen kokonaisrahoitus, hallitus katsoo, että eräissä asetuksella tarkemmin säädettävissä tapauksissa voitaisiin opintolainan valtiontakaus ja korkotuki myöntää myös ammatillisesti eriytymättömään opiskeluun. Tarkoituksena on, että opintolainan valtiontakaus ja korkotuki myönnettäisiin näillä koulutusasteilla vain sellaisille opiskelijoille, joilla on mahdollisuus saada opintorahaa. Kun lainan määrä voidaan mitoittaa varsin alhaiseksi, ei velkaantuminen peruskoulutusvaiheessa nouse kovin suureksi.

Ammattiopintojen avustuslain mukaista apurahaa on myönnetty vähintään neljän kuukauden ajan kestäviä opintoja varten. Opintotukilain mukainen opintoraha esitetään myös myönnettäväksi vähintään neljän kuukauden ajan kestäviä opintoja varten. Kun kansanopistojen valtionavusta annetun lain nojalla on voitu tukea vähintään neljän viikon ajan kestäviä kursseja, hallitus esittää, että näiden lyhyiden kurssien tukeminen edelleen tapahtuisi viimeksimainitun lain nojalla.

Korkeakouluissa ja eräissä muissa oppilaitoksissa opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta 24 päivänä tammikuuta 1969 annetun lain mukaan ei

opintolainan valtiontakausta ja korkotukea ole myönnetty yliopistoissa ja korkeakouluissa ylemmän kandidaattitutkinnon tai sitä vastaavan tutkinnon suorittaneille henkilöille, jotka jatkavat opintojaan lisensiaatin tutkinnon suorittamiseksi tai tohtorin väitöskirjaa varten. Lakiehdotuksen 2 §:n 4 momentin mukaan esitetään edelleen opintotuen myöntäminen koskemaan vain akateemisia perusopintoja. Tarkoituksena on, että tieteellistä tutkimustyötä tekevien sekä jatko-opintojen harjoittajien taloudellinen tukeminen tapahtuisi keskitetysti tutkijakasvatuksen muun rahoituksen yhteydessä.

3 §. Opintotuen tarkoituksena on turvata opintojen rahoitus koko koulutusajalle. Opintotukea on tarkoitus myöntää opinnoissaan normaalisti edistyville. Opinnoissa edistymistä harkittaessa on otettava huomioon se aika, jonka kuluessa opiskelija todennäköisesti tulee tutkinnon suorittamaan. Jos tämä aika venyy olennaisesti pitemmäksi kuin tutkinnon suorittamiseen yleensä käytetty aika, opintotukea ei enää tultaisi myöntämään. Opintomenestystä harkittaessa tullaan kuitenkin ottamaan huomioon ne hakijan henkilökohtaiset olosuhteet, jotka ovat voineet vaikuttaa hänen siihenastiseen opintomenestykseensä. Opintomenestyksen harkinnassa noudatettavista periaatteista samoin kuin opintotuen enimmäiskestoajasta samaa tutkintoa varten on tarkoitus säätää asetuksella.

Opintotuen myöntämisen edellytyksenä on opinnoissa edistymisen ohella opintotuen hakijan vähävaraisuus. Hallitus katsoo, että opintolainan valtiontakausta ja korkotukea myönnettäessä ei tule ottaa huomioon opintotuen hakijan vanhempien taloudellista asemaa. Sen sijaan opintorahan osalta ei ole nähty vielä tässä vaiheessa olevan mahdollisuuksia luopua vanhempien varallisuuden huomioonottamisesta. Lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentin mukaan ehdotetaan tämän mukaisesti, että vanhempien tulot ja omaisuus vaikuttavat opintorahaa myönnettäessä, milloin opintotuen hakijan on katsottava olevan vanhempiensa huollettavana. Perusteista, joiden mukaan opintotuen hakijan katsotaan opintotukilain tarkoittamassa mielessä olevan vanhempiensa huollettavana, ehdotetaan säädettäväksi asetuksella. Vanhempien huollettavana olevaksi tulisi katsoa opiskelija silloin, kun hän asuu vanhempiensa luona opiskeluaikana ja on naimaton sekä kodin ulkopuolella asuva alaikäinen ja naimaton opiskelija.

4 §. Lakiehdotuksen 4 §:n 1 momentissa on säännökset perusteista, joiden mukaan opintotuki voidaan evätä tai sen määrää alentaa, vaikka opintotuen hakija täyttäisikin 3 §:ssä säädetyt edellytykset. Toisaalta on pidetty tarpeellisena 4 §:n 2 momentin säännöstä, jonka mukaan opintotuki voidaan myöntää, vaikka tulot ja omaisuus ylittävät vahvistetut määrät. Opintotuki tultaisiin edelleen myöntämään alennettuna, mikäli hakija asuu omien tai ottovanhempiensa luona. Voimassaolevan lainsäädännön mukaan vähennys on opintolainojen osalta 20 prosenttia ja apurahojen osalta 40 prosenttia säädetyistä enimmäismääristä.

Lakiehdotuksen 5—9 §:ssä on opintolainoja koskevat määräykset, jotka noudattelevat voimassaolevien opintolainojen valtiontakausta ja korkotukea koskevien lakien säännöksiä. Valtion takaaman opintolainan vuotuisen enimmäismäärän vahvistaisi valtioneuvosto oppilaitosryhmittäin tai oppilaitoksittain. Tarkoituksena on, että opintokustannuksista tehtyjen tutkimusten ja selvitysten pohjalta lainaa mitoitettaessa otetaan huomioon opintokustannuksissa vallitsevat alueelliset ja paikkakuntakohtaiset erot.

Hallitus esittää, että opintotukilain mukaisiin valtiontakauksiin nähden ei olisi noudatettava takauksen yleistä kymmenen vuoden vanhentumisaikaa. Kun opintolainojen lainaajat tulevat usein olemaan pitempiä kuin 10 vuotta ja kun niistä tullaan säätämään varsin tarkasti asetuksella myös opintolainojen enimmäiskuoletusaikojen osalta, hallitus pitää epätarkoituksenmukaisena, että lainansaaja ja lainanantaja joutuisivat vielä huolehtimaan siitä, ettei valtiontakaus vanhenisi kesken asetuksenmukaista takaisinmaksuaikaa.

Voimassaolevien opintolainojen valtiotakausta ja korkotukea koskevien lakien mukaisten opintolainojen takaisinmaksuajat on säädetty asetuksella siten, että laina-aika on, elleivät lainansaaja ja luottolaitos erikseen toisin sovi, kaksi kertaa se aika, jona henkilö on saanut opintolainaa. Takaisinmaksu alkaa noin 1 ½ vuoden kuluttua opintojen päättymisestä lukien. Lainan takaisinmaksuehdoista tultaisiin edelleen säätämään asetuksella.

Opintolainan enimmäiskorkoa ei enää esitetä sidottavaksi luottolaitosten talletuskorkoihin. Lakiehdotuksen 8 §:n mukaisen enimmäiskoron vahvistaisi valtioneuvosto kuultuaan Suomen Pankkia ja rahalaitoksia. Opintolainan

enimmäiskorko on tällä hetkellä 7 ½ prosenttia.

Ottaen huomioon opintolainoituksen voimakkaan laajentumisen ja sen, että opintolainojen hoitaminen aiheuttaa lainojen suuren lukumäärän ja eräiden lainojen rekisteröintiin liittyvien erityistoimenpiteiden kanssa rahalaitoksille lisätehtäviä, hallitus katsoo, että opintolainan enimmäiskorkoa vahvistettaessa tulisi nämä seikat ottaa huomioon.

10 §. Opintorahan vuotuiseksi enimmäismääräksi ehdotetaan lukioissa, kansanopistoissa, kansankorkeakouluissa sekä ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa 500 markkaa. Oppikoulun oppilaiden koulunkäynnin avustamisesta annetun lain mukaisen apurahan keskisuuruus on ollut 250 markkaa vuodessa, kansanopistojen valtionavusta annetun lain mukaisen apurahan keskisuuruus 400 markkaa vuodessa sekä ammattiopintojen avustuslain mukaisen apurahan keskisuuruus 1 päivästä heinäkuuta 1971 lukien 350 markkaa vuodessa.

Hallitus ei pidä tarkoituksenmukaisena säätää opintorahan myöntämistä korkeakouluastetta lukuunottamatta tapahtuvaksi laissa säädetyn kiintiön puitteissa. Opintorahojen oikeudenmukainen jakaminen kiintiön perusteella tulisi tuottamaan huomattavia vaikeuksia oppilaitosten suuren lukumäärän takia. Ennen kaikkea on huomattava, että ammattiopintojen avustuslain sekä kansanopistojen valtionavusta annetun lain mukaisten apurahojen saanti perustuu jo tällä hetkellä siihen, että kaikilla mainituissa laeissa säädetyt edellytyksen täyttävillä henkilöillä on oikeus apurahan saantiin. Kun opintorahan myöntämisen edellytyksenä tulee yleisesti olemaan myös vanhempien vähävaraisuus, on tämä menettelytapa tasapuolinen edelleenkin ja turvaa opintorahan saannin nimenomaan niille opiskelijoille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Lukioasteen opiskelijoiden opintorahan myöntäminen esitetään kuitenkin tapahtuvaksi tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen myönnetyn määrärahan puitteissa siten, että opintorahan määrää alennetaan kaikkien opintorahan saajien osalta, mikäli enimmäismääräisen opintorahan myöntämiseen tarvittaisiin tarkoitukseen varattua suurempi määräraha.

Yliopistoissa ja muissa korkeakouluissa opiskelevat henkilöt ovat saaneet voimassa olevan korkeakoulustipendilain nojalla laissa säädetyn kiintiön puitteissa 1 040 markan suuruisia kokostipendejä sekä 720 markan suuruisia puolistipendejä. Lisäksi on vuosittain myönnetty noin 1 000 opiskelijalle 300 markan suuruinen vieraspaikkakuntalaisen lisä ja noin 200 opiskelijalle 170 markan opiskeluvälinestipendi. Koko- ja puolistipendi on voitu myöntää noin 15 prosentille opiskelijoista. Opintotukilaissa ehdotetaan eri suuruiset stipendit korvattavaksi 700 markan suuruisella vuotuisella opintorahalla, joka vuosittain myönnettäisiin vähintään 12 500 opiskelijalle eli noin 20 prosentille korkeakouluopiskelijoista. Hallitus pitää valtiontalouden mahdollisuuksien puitteissa pitkän aikavälin tavoitteena, että kaikille täysimääräiseen opintolainan valtiontakaukseen ja korkotukeen oikeutetuille opinnoissaan normaalisti menestyneille henkilöille voitaisiin myöntää myös opintoraha. Ennen tämän tarvoitteen saavuttamista joudutaan opiskelijan mahdollisuutta opintorahaan harkittaessa kiinnittämään erityistä huomiota opintomenestykseen ja opiskelijan taloudelliseen asemaan, jolloin joudutaan ottamaan huomioon myös vanhempien avustamismahdollisuudet.

Opintorahan myöntäminen yliopistoissa ja muissa korkeakouluissa opiskeleville sekä niihin rinnastettavissa, asetuksella määrättävissä oppilaitoksissa tapahtuisi kiintiön perusteella. Tarkoituksena on, että kiintiöjärjestelmän piiriin saatetaan samat oppilaitokset, jotka tällä hetkellä kuuluvat korkeakoulustipendilain piiriin. Osa kiintiöstä tultaisiin varaamaan ulkomailla tapahtuvia korkeakouluopintoja varten.

Opintotukilakiehdotuksen 10 § on perustana opintotuen aineellisen sisällön asteittaiselle kehittämiselle. Hallitus pitää tärkeänä, että yhtenäisestä opintotukilainsäädännöstä saatavien kokemusten sekä opintojen rahoituksesta tehtävien tutkimusten pohjalta voitaisiin mahdollisimman nopeasti saada aikaan opintotuen kehittämisohjelma, jonka pohjalta opintorahan määrällinen kehittäminen pitkällä tähtäyksellä ja kaikilla koulutusasteilla tapahtuisi.

12 §. Opintotuen myöntämisestä ja muista sitä koskevista asioista päättäisi esityksen mukaan valtion opintotukikeskus, jollei määrättyjä tehtäviä ole siirretty oppilaitoksen opintotukilautakunnalle.

16 §. Opintotukilain voimaantulopäiväksi hallitus esittää 1 päivää heinäkuuta 1972. Samalla esitetään kumottavaksi viisi erillistä opintoapurahoja, stipendejä ja lainoja koskevaa lakia.

Laki valtion opintotukikeskuksesta.

Korkeakouluissa ja eräissä muissa oppilaitoksissa opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta 24 päivänä tammikuuta 1969 annetun lain nojalla perustettiin 1 päivänä maaliskuuta 1969 opetusministeriön alainen valtion opintotukikeskus hoitamaan sanotun lain mukaisia tehtäviä. Valtion opintokeskuksen tehtävänä on myös ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa sekä ammattikursseilla opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta 16 päivänä tammikuuta 1970 annetun lain mukaisten opintotukiasioiden hoito. Ammattiopintojen avustuslain mukaisten asioiden käsittelyn ja ratkaisun siirtämisestä valtion opintotukikeskukselle 24 päivänä tammikuuta 1969 annetun lain (71/69) mukaan valtion opintotukikeskus on 1 päivästä heinäkuuta 1969 hoitanut myös ammattiopintojen avustuslain mukaiset aikaisemmin sosiaalihallitukselle kuuluneet tehtävät.

Koska opintotukitoiminta jo tällä hetkellä on varsin laajaa, hallitus on pitänyt tarpeellisena erottaa organisaatiota koskevat säännökset aineellisista opintotukea koskevista säännöksistä ja esittää säädettäväksi lain valtion opintotukikeskuksesta.

Valtion opintotukikeskus tulisi edelleen olemaan opetusministeriön alainen opintotukitoimintaa varten perustettu virasto. Opintotukikeskuksen alaisina paikallisina toimieliminä tulisivat edelleen toimimaan opintotukiasioissa oppilaitokset tai opintotukilautakunnat ja sosiaalilautakunnat, joiden tehtävistä säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Opintotukilain toimeenpano ei edellytä suuria lisätehtäviä niille oppilaitoksille, joihin ei ole perustettu opintotukilautakuntaa. Päätehtävänä tulee olemaan opintotukihakemusten vastaanottaminen, niiden tarkastaminen ja täydentäminen opintoja koskevilla tiedoilla sekä asiakirjojen lähettäminen edelleen valtion opintotukikeskukselle. Sosiaalilautakuntien tehtävänä tulisi olemaan yksinomaan opintotukihakemusten vastaanotto ja niiden toimittaminen tarkastuksen jälkeen edelleen valtion opintotukikeskukselle. Tämän lisäksi oppilaitoksilta edellytetään valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista sekä valtion opintotukikeskukselle että luottolaitoksille.

Valtion opintotukikeskusta koskeva laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan samanaikaisesti opintotukilain kanssa eli 1 päivänä heinäkuuta 1972.

Laki tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain muuttamisesta.

Opintotukilain voimaantulon yhteydessä esitetään kumottavaksi muun muassa korkeakoulustipendeistä 5 päivänä kesäkuuta 1953 annettu laki. Opintotukilakiehdotuksen perusteluihin viitaten hallitus esittää, että korkeakoulustipendilakiin sisältyvät tutkimusstipendit siirrettäisiin muun tieteellisen tutkimustoiminnan tukemisen yhteyteen. Tutkimusstipendien jakamisesta säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Tarkoituksena on, että tutkimusstipendien jakoperusteet vahvistetaan siten, että stipendit jakautuvat tasapuolisesti maan eri korkeakoulujen sekä valtion tieteellisten toimikuntien alaan kuuluvien eri oppiaineiden kesken. Korkeakoulustipendilain mukaiset tutkimusstipendit vuodelle 1972 esitetään vielä jaettaviksi voimassa olevan lain mukaisina. Tutkimusstipendien lukumääriin ja markkamääriin ei tässä vaiheessa esitetä muutoksia.

Laki kansanopistojen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Kansanopistojen valtionavusta 29 päivänä elokuuta 1969 annetun lain 4 §:n mukaan kansanopisto saa valtionapua muun muassa avustuksena vähävaraisille opiskelijoille jaettaviksi apurahoiksi sekä perusoppijaksoilla että vähintään neljä viikkoa kestävillä kursseilla. Vuoden 1971 valtion tulo- ja menoarviossa on tarkoitukseen varattu arviomäärärahana 1 200 000 markkaa. Apurahan vuotuinen määrä on ollut keskimäärin 300—400 markkaa. Opintotukilakiehdotuksen perusteluihin viitaten hallitus esittää muutettavaksi kansanopistojen valtionavusta annetun lain 4 §:n 1 momenttia siten, että siitä poistetaan apurahojen myöntämistä neljää kuukautta pidemmille oppijaksoille ja kursseille koskeva kohta. Tarkoituksena, on että opintotukilain mukaisen opintorahan määrä vastaa erillislain nojalla nykyisin myönnettävää apurahan määrää.

Laki kansanopistojen valtionavusta annetun lain muuttamisesta esitetään saatettavaksi voimaan samanaikaisesti opintotukilain kanssa eli 1 päivänä heinäkuuta 1972.

Laki urheiluopistojen valtionavusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Urheiluopistojen valtionavusta 21 päivänä syyskuuta 1962 annetun lain 2 §:n mukaan urheilunjohto-opisto saa valtionapua urheilunjohto-opiston vähävaraisille oppilaille myönnettävien apurahojen jakamista varten. Vuosittain on tarkoitukseen käytetty noin 4 000—5 000 markkaa. Opintotukilakiehdotuksen perusteluihin viitaten hallitus esittää muutettavaksi urheiluopistojen valtionavusta annetun lain 2 §:ää siten, että siitä poistetaan apurahojen myöntämistä koskeva kohta.

Laki urheiluopistojen valtionavusta annetun lain muuttamisesta esitetään saatettavaksi voimaan samanaikaisesti opintotukilain kanssa eli 1 päivänä heinäkuuta 1972.

Kustannukset.

Opintotukilain voimaanpanosta syntyvät lisäkustannukset aiheutuvat pääasiassa opintorahamenojen lisäyksestä, koska voimassa olevaan opintolainojen valtiontakaus- ja korkotukijärjestelmään opintotukilaki ei tuo olennaisia lisäyksiä.

Opintotuen piiriin kuuluvien opiskelijoiden lukumäärän arvioitu kehitys eri koulutusasteilla vuosina 1971—75 on seuraava:

	lukio	kansanopistot, kansankorkeakoulut	ammatilliset oppilaitokset	yliopistot ja muut korkeakoulut	yhteensä
1971	77 000	5 000	100 000	60 000	242 000
1972	79 000	5 000	105 000	62 000	251 000
1973	83 000	5 000	111 000	63 000	262 000
1974	85 000	5 000	116 000	64 000	270 000
1975	86 000	5 000	122 000	65 000	278 000

Opintotukilakiehdotuksen mukaisten menojen selvittämiseksi on seuraavassa asetelmassa otettu tarkasteluajankohdaksi vuosi 1972 siten, että taulukosta ilmenevät nykyisen lainsäädännön mukaiset menot sekä opintotukilakiehdotuksen mukaiset menot, mikäli opintotukilaki olisi voimassa 1 päivänä tammikuuta 1972.

	Nykyinen lainsäädäntö	Opintotukilakiehdotus	Lisäys/ vähennys
Oppikoulun lukioaste	n. 2 % oppilaista keskimäärin 250 mk/v 0.5 mmk	n. 7 % oppilaista keskimäärin 300 mk/v 1.2 mmk	+ 0.7 mmk
Kansanopistot, kansankorkeakoulut	n. 50 % oppilaista keskimäärin 400 mk/v 1.2 mmk	n. 50 % oppilaista keskimäärin 400 mk/v 1.2 mmk	—
Ammatilliset koulut ja opistot	n. 25 % oppilaista keskimäärin 350 mk/v 9.5 mmk	n. 30 % oppilaista keskimäärin 350 mk/v 11.0 mmk	+ 1.5 mmk
Yliopistot ja korkeakoulut	n. 15 % oppilaista 720—1 040 mk/v 8.7 mmk	n. 20 % oppilaista 700 mk/v 8.7 mmk	—
Takausstipendit	0.3 mmk	myönnetään opintorahana	— 0.3 mmk
Tutkimusstipendit	700 kpl × 1 500 mk 1.05 mmk	700 kpl × 1 500 mk 1.05 mmk	—
Korkohyvitysmenot	18.0 mmk	18.0 mmk	—
Menot yhteensä	39.25 mmk	41.15 mmk	+ 1.9 mmk

Opintotukilaki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1972, joten uudistuksesta aiheutuva menonlisäys vuonna 1972 on noin puolet edellä mainitusta kokovuotisesta lisäyksestä.

Korkotukimenojen arvioidaan nousevan vuoteen 1977 mennessä noin 46 miljoonaan markkaan vuodessa, jolle tasolle vuotuiset korkotukimenot tulisivat jäämään nykyisen suuruisen korkotuen vallitessa.

Tämän lisäksi tulisivat menoja lisäämään valtion takaajana luottolaitoksille maksamat opintolainat silloin, kun opintolainan saanut on kuollut varattomana, tullut työkyvyttömäksi tai muusta syystä jättänyt velvoitteensa täyttämättä. Osa näistä menoista voidaan kuitenkin saada takaisin joko lainansaajalta tai hänen kuolinpesältään. Vuonna 1970 opintotukikeskus suoritti luottolaitoksille takausvastuusta aiheutuvia menoja kaikkiaan 27 henkilön osalta noin 90 000 markkaa. Lainansaajan kuolema varattomana oli maksun syynä 15 tapauksessa. On odotettavissa, että lähivuosina takausvastuusta aiheutuvat menot tulevat kasvamaan lainoitustoiminnan voimakkaan kasvun takia.

Opintotuen hallintomenot tulevat vuosittain käsiteltävien opintotukihakemusten lukumäärän lisääntymisen takia jonkin verran kasvamaan. Valtion opintotukikeskuksen palkkausmenot ovat vuonna 1971 noin 365 000 markkaa. Henkilökunnan lisätarve kohdistuu lähinnä opintotukihakemusten esikäsittelytyövoimaan, koska tarkoituksena on hoitaa päätösten kirjoitus, rekisteröinti, opintorahojen maksatus ja valvonta tietokonesovellutuksena.

Edellä sanotun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi näin kuuluvat lakiehdotukset:

Opintotukilaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Lain sovellutusala.

1 §.

Suomen kansalaiselle, joka Suomessa harjoittaa oppivelvollisuuskoulun jälkeisiä opintoja julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa, myönnetään hakemuksesta opintotukea siten, kuin tässä laissa säädetään.

Tämän lain mukaista opintotukea voidaan myöntää myös ulkomailla opintoja harjoittavalle Suomen kansalaiselle samoin kuin Suomessa opiskelevalle ulkomaalaiselle siten, kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

2 §.

Opintotuella tarkoitetaan tässä laissa opintolainan valtiontakausta ja korkotukea sekä opintorahaa.

Opintolainan valtiontakaus ja *korkotuki* myönnetään vähintään kuuden kuukauden ajan kestäviä ammattiin valmistavia tahi yliopistossa tai muussa korkeakoulussa harjoitettavia opintoja varten ja vain erityisin, asetuksella tarkemmin säädettävin perustein opintoja varten oppikoulussa, kansanopistossa tai kansankorkeakoulussa.

Opintorahalla tarkoitetaan vähintään neljän kuukauden ajan kestäviä opintoja varten valtion varoista myönnettävää etuutta, jota sen saaja ei ole velvollinen maksamaan takaisin.

Opintotukea ei kuitenkaan myönnetä yliopistossa tai muussa korkeakoulussa ylemmän kandidaattitutkinnon tai sitä vastaavan tutkinnon suorittaneelle henkilölle, joka harjoittaa opintoja lisensiaatin tutkinnon suorittamiseksi tai tohtorin arvoa varten.

3 §.

Opintotuen myöntämisen yleisinä edellytyksinä ovat opintotuen hakijan opintomenestys ja vähävaraisuus. Opintomenestyksen harkinnassa noudatettavista periaatteista säädetään asetuksella.

Opintotuen hakijan vähävaraisuutta harkittaessa on otettava huomioon opiskelijan omat ja hänen aviopuolisonsa tulot ja omaisuus, jollei 2 §:n 2 momentista muuta johdu, sekä opintorahaa myönnettäessä lisäksi hänen vanhempiensa, milloin opintotuen hakijan on katsottava olevan vanhempiensa huollettavana, tulot ja omaisuus.

Asetuksella säädetään perusteista, joiden mukaan opintotuen hakijan katsotaan tämän lain mukaan olevan vanhempiensa huollettavana.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen tulojen ja omaisuuden rajat vahvistaa valtioneuvosto.

4 §.

Opintotuki voidaan evätä tai sen määrää alentaa, vaikka hakijan ja hänen vanhempiensa tulot ja omaisuus eivät ylitä vahvistettuja enimmäismääriä, mikäli sisäoppilaitoksen tarjoamiin etuuksiin, opiskeluun liittyvään palkkaan, opiskeluajan lyhyyteen tahi muihin hakijan toimeentulomahdollisuuksiin vaikuttaviin syihin katsoen opintotuen myöntämistä täysimääräisenä tai alennettuna ei voida pitää tarpeellisena.

Milloin opintotuen hakijaa, hänen aviopuolisoaan tai hänen vanhempiaan tahi jompaakumpaa heistä kohdannut sairaus tai muu hakijan toimeentulomahdollisuuksiin vaikuttava syy antaa siihen aihetta, voidaan opintotuki myöntää, vaikka tulot ja omaisuus ylittävät vahvistetut enimmäismäärät.

Valtiontakaus ja korkotuki.

5 §.

Opintolainan valtiontakaus ja korkotuki myönnetään kerrallaan enintään yhden opintovuoden opintokustannuksia varten tarkoitetulle lainaerälle. Yhden opintovuoden opintolainaerän enimmäismäärän oppilaitosryhmittäin tai oppilaitoksittain vahvistaa valtioneuvosto vuosittain.

6 §.

Valtiontakaus myönnetään opintolainan koko nimelliselle määrälle, lainasta maksettavan koron sille osalle, jonka lainansaaja maksaa, viivästyskorolle sekä lainan irtisanomisesta aiheutuviin kuluihin. Valtiontakaus annetaan omavelkaisena.

Tämän lain nojalla annettuihin takauksiin ei sovelleta, mitä määräajasta velkomisasioissa sekä julkisesta haasteesta velkojille 9 päivänä marraskuuta 1868 annetussa asetuksessa on säädetty takauksen vanhentumisesta.

7 §.

Tämän lain mukaisista opintolainoista valtio maksaa luottolaitoksille korkohyvitystä valtioneuvoston vahvistaman määrän, kuitenkin enintään neljä prosenttia vuodessa.

Korkotuen maksaminen lopetetaan puolentoista vuoden kuluttua ensimmäisestä 1 §:ssä tarkoitettujen opintojen päättymiskuukautta seuraavasta koronmaksupäivästä, kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun lainaerää on ensimmäisen kerran nostettu.

8 §.

Valtion takaaman opintolainan enimmäiskoron vahvistaa valtioneuvosto vuosittain kuultuaan Suomen Pankkia ja rahalaitoksia.

9 §.

Valtiontakaus ja korkotuki myönnetään sellaisten rahalaitosten, rahastojen, yhtymien ja muiden laitosten antamille opintolainoille, joiden laitosten toimialaan kuuluu takauslainojen myöntäminen.

Opintoraha.

10 §.

Opintorahana myönnetään kerrallaan enintään yhdeksi opintovuodeksi seuraavasti:

1) oppikoulun lukioasteella tulo- ja menoarvion rajoissa enintään 500 markkaa;

2) kansanopistoissa, kansankorkeakouluissa ja ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa enintään 500 markkaa; ja

3) yliopistoissa ja muissa korkeakouluissa sekä asetuksella määrättävissä niihin rinnastettavissa oppilaitoksissa 700 markkaa.

Vuosittain on tulo- ja menoarviossa 1 momentin 3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen varattava määräraha vähintään 12 500:n enimmäismääräisen opintorahan jakamiseksi.

11 §.

Opintoraha suoritetaan asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla opintotuen saajalle tai asianomaiselle oppilaitokselle käytettäväksi opintorahan saajalta perittäviin opintomaksuihin.

Hallinto ja muutoksenhaku.

12 §.

Opintotuen myöntämisestä ja muista sitä koskevista asioista päättää valtion opintotukikeskus, jollei määrättyjä tehtäviä ole asetuksella siirretty oppilaitoksen opintotukilautakunnalle.

Oppilaitoksen opintotukilautakunnan asettamisesta päättää opetusministeriö valtion opinto-

tukikeskuksen esityksestä ja asianomaista oppilaitosta kuultuaan.

Opintotukilautakunnan jäsenet toimivat virkavastuulla.

13 §.

Joka on tyytymätön opintotukilautakunnan päätökseen, saa hakea siihen muutosta valtion opintotukikeskukselta kirjallisella valituksella viimeistään 30 päivänä ennen kello 12 sen päivän jälkeen, jona valittaja sai tiedon opintotukilautakunnan päätöksestä. Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todisteet, joihin valittaja haluaa nojautua ja joita ei ole esitetty aikaisemmin.

Opintotukilautakunnan päätökseen, joka annetaan opintorahahakemukseen, ei saa hakea valittamalla muutosta.

Valtion opintotukikeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Opintotukea koskevasta päätöksestä katsotaan asianomaisen, jollei muuta näytetä, saaneen tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, jona päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella jätetty postin kuljetettavaksi.

Täydentäviä säännöksiä.

14 §.

Myönnetty opintotuki voidaan 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun opintotukiviranomaisen toimesta osaksi tai kokonaan peruuttaa tai periä takaisin siltä, joka opintotukea saadakseen on antanut vääriä tietoja, salannut tuloja tai omaisuutta tai jonkin muun opintotuen myöntämiseen vaikuttavan seikan tahi jonka olosuhteissa on opintotuen myöntämisen jälkeen tapahtunut olennainen muutos. Takaisinperimistä ei saa kuitenkaan suorittaa, ellei kysymys ole ilmeisestä opintotukilain väärinkäyttämisestä.

15 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

16 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1972.

Tämä laki kumoaa 10 päivänä marraskuuta 1944 annetun ammattiopintojen avustuslain (796/44), oppikoulun oppilaiden koulunkäynnin avustamisesta 22 päivänä kesäkuuta 1949 annetun lain (439/49), korkeakoulustipendeistä 5 päivänä kesäkuuta 1953 annetun lain (252/53), korkeakouluissa ja eräissä muissa oppilaitoksissa opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta 24 päivänä tammikuuta 1969 annetun lain (69/69) sekä ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa sekä ammattikursseilla opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta 16 päivänä tammikuuta 1970 annetun lain (40/70) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, kuitenkin siten että sanottujen lakien nojalla syntyneisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jollei jäljempänä toisin ole säädetty, sovelletaan edelleen mainittujen lakien säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, sovelletaan oppikoulun oppilaiden koulunkäynnin avustamisesta annettua lakia edelleen keskikoulun kahden ylimmän luokan oppilaisiin siihen asti, kunnes koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (467/68) mukaiseen peruskoulujärjestelmään on kokonaisuudessaan siirrytty.

Korkeakoulustipendeistä annettua lakia sovelletaan sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, tutkimusstipendien osalta vuoden 1972 loppuun.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, sovelletaan korkeakouluissa ja eräissä muissa oppilaitoksissa opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta sekä ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa sekä ammattikursseilla opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta annettujen lakien nojalla myönnettyjen opintolainojen lainansaajalta perittävään korkoon nähden tämän lain säännöksiä 1 päivästä lokakuuta 1972 lukien.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

valtion opintotukikeskuksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtion opintotukitoimintaa varten on opetusministeriön alainen valtion opintotukikeskus.

Valtion opintotukikeskuksen alaisia paikallisia toimielimiä opintotukiasioissa ovat oppilaitokset tai opintotukilautakunnat ja sosiaalilautakunnat sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

2 §.

Valtion opintotukikeskuksessa on johtokunta, jonka tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään asetuksella.

3 §.

Valtion opintotukikeskuksessa voi olla peruspalkkainen johtajan virka.

Valtion opintotukikeskuksessa voi lisäksi olla ylimääräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä ja työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

4 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

5 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1972.

Laki

tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään tieteellisen tutkimuksen järjestelystä 5 päivänä joulukuuta 1969 annettuun lakiin (760/69) uusi 5 a § seuraavasti:

5 a §.

Valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha vähintään 700 tutkimusstipendin myöntämiseksi asetuksella tarkemmin määrättävällä tavalla korkeakouluissa tieteellistä tutkimustyötä lisensiaatin tutkintoa tai tohtorinväitöskirjaa varten harjoittaville, ylemmän kandidaatin tai vastaavan tutkinnon suorittaneille henkilöille. Tutkimusstipendi on 1 500 markkaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1973.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

kansanopistojen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansanopistojen valtionavusta 29 päivänä elokuuta 1969 annetun lain (556/69) 4 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

4 §.

Kansanopisto saa valtionapua ja avustusta todellisista ja hyväksytyistä 6 §:ssä luetelluista menoistaan seuraavasti:

1) 90 prosenttia 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menoista;

2) 70 prosenttia muista 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuista menoista; sekä

3) avustusta vähävaraisille opiskelijoille jaettaviksi apurahoiksi kutakin vähävaraista opiskelijaa kohti enintään 70 prosenttia kahteen osaan jaettua perusoppijaksoa tai 6 §:n 1 momentin 7 kohdassa mainittua, vähintään neljä ja enintään 12 viikkoa kestävää kurssia varten vahvistettujen keskimääräisten opintomaksujen kokonaismäärästä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1972.

Laki

urheiluopistojen valtionavusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan urheiluopistojen valtionavusta 21 päivänä syyskuuta 1962 annetun lain (516/62) 2 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

2 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Urheilunjohto-opisto saa 1 momentissa mainitun avustuksen ohella lisäavustusta 15 prosenttia opiston opettajien rahana maksettavista palkoista sekä opiston opetusväline-, kirjasto- ja painatusmenoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1972.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 16 hallituksen esityksen johdosta opintotukea koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 23 päivältä syyskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 121. Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä samaa asiaa koskevina ed. Pekkalan ym. lakialoitteen n:o 204 ja ed. Vainion ym. lakialoitteen n:o 205, jotka molemmat sisältävät ehdotuksen opintotukilaiksi. Kuultuaan asiantuntijoina Helsingin teknillisen oppilaitoksen rehtoria A. Eskolaa, Helsingin sairaanhoito-opiston rehtoria L. Hakolaa, osastopäällikkö K. Huuhkaa kouluhallituksesta, Suomen Ylioppilaskuntien Liiton puheenjohtajaa S. Härköstä, Rahalaitosten neuvottelukunnan sihteeriä O. Kaurasta, Vapaan sivistystyön yhteisjärjestön puheenjohtajaa M. Kojosta, Työväen Akatemian taloudenhoitajaa L. Kotirantaa, johtaja E. Kurria Valtion opintotukikeskuksesta, Suomen Kansanopistoyhdistyksen puheenjohtajaa M. Kähäriä, Suomen Teiniliiton puheenjohtajaa E. Liikasta, Suomen Ylioppilaskuntien Liiton pääsihteeriä S. Naumasta, korkeakouluneuvos J. Nummista opetusministeriöstä sekä valtiosihteeri P. Paavelaa ja budjettisihteeri H. Seppälää valtiovarainministeriöstä valiokunta kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää ehdotetun lainsäädännön aikaansaamista tarpeellisena ja on näin ollen asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä. Opintotukilakiehdotuksen yksityiskohtien osalta valiokunta on kuitenkin tehnyt seuraavat muutosehdotukset.

Mainittua lakiehdotusta käsitellessään valiokunta on todennut, että korkotukilainoituksen hoitaminen aiheuttaa rahalaitoksille runsaasti sellaisia tehtäviä, joita ei yleensä esiinny normaalin lainanannon yhteydessä. Tämä vaikuttaa erityisesti pienten ja syrjäisten luottolaitosten asemaan lainojen myöntämisessä. Kun valiokunta pitää opiskelijoiden etujen turvaamisen kannalta tärkeänä, etteivät lainojen myöntämismahdollisuudet näidenkään luottolaitosten kohdalta nykyisestään heikkene, valiokunta on ehdottanut lakiehdotuksen 8 §:ää muutettavaksi siten, että luottolaitoksille suoritetaan opintolainojen hoidosta aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseksi hoitokorvausta määrä, jonka valtioneuvosto vuosittain Suomen Pankkia ja rahalaitoksia kuultuaan vahvistaa. Tästä aiheutuu muutos myös lakiehdotuksen 16 §:n 5 momenttiin.

Edelleen valiokunta on asiantuntijoilta saamiensa tietojen perusteella todennut, että opintorahan suorittaminen kansanopistoissa ja kansankorkeakouluissa opiskeleville lakiehdotuksen 10 §:ssä esitetyllä tavalla johtaisi heidän kannaltaan epäedullisempaan tulokseen kuin avustusten suorittaminen heille nyt voimassa olevien säännösten perusteella. Tämän vuoksi valiokunta on katsonut asianmukaiseksi poistaa lakiehdotuksen 10 §:n 1 momentin 2 kohdasta kysymyksessä olevia oppilaitoksia koskevan maininnan. Tästä aiheutuu myös, että valiokunta on poistanut hallituksen esityksestä ehdotukset laiksi kansanopistojen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta sekä laiksi urheiluopistojen valtionavusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta. Myös kansanopistoissa ja kansankorkeakouluissa opiskelevat voidaan valiokunnan käsityksen mukaan ottaa myöhemmin tämän lain piiriin edellyttäen, ettei heidän asemansa huonone.

Lisäksi valiokunta pitää tarpeellisena, että selvitetään mahdollisuudet myöntää opintolainan valtiontakaus ja korkotuki myös ohjattuun ja valvottuun kirjeopiskeluun tai vapaa-ajan opiskeluun kansalais- ja työväenopistoissa.

Kun valiokunta on asettunut kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä, ei lakialoitteiden n:ot 204 ja 205

hyväksyminen voi valiokunnan mielestä tulla kysymykseen.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

Opintotukilaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—7 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

8 §.

Valtion takaaman opintolainan enimmäiskoron *samoin kuin luottolaitoksille opintolainojen hoidosta aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseksi tarkoitetun hoitokorvauksen määrän* vahvistaa valtioneuvosto *vuosittain* kuultuaan Suomen Pankkia ja rahalaitoksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua hoitokorvausta suoritetaan asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla enintään 0.4 prosenttia lainan määrästä siltä ajalta, jolta korkohyvitystä maksetaan.

9 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

10 §.

Opintorahana myönnetään kerrallaan enintään yhdeksi opintovuodeksi seuraavasti:

1) oppikoulun lukioasteella tulo- ja menoarvion rajoissa enintään 500 markkaa;

2) *(poist.)* ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa enintään 500 markkaa; ja

3) yliopistoissa ja muissa korkeakouluissa sekä asetuksella määrättävissä, niihin rinnastettavissa oppilaitoksissa 700 markkaa.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

11—15 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

16 §.

(1—4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, sovelletaan korkeakouluissa ja eräissä muissa oppilaitoksissa opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta sekä ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa sekä ammattikursseilla opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta annettujen lakien nojalla myönnettyjen opintolainojen lainansaajalta perittävään korkoon *ja hoitokorvaukseen* nähden tämän lain säännöksiä 1 päivästä lokakuuta 1972 lukien.

(6 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Laki

valtion opintotukikeskuksesta.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Laki

tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain muuttamisesta.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Laki

kansanopistojen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

(Poist.)

Laki

urheiluopistojen valtionavusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

(Poist.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hylkäisi lakialoitteiden siihen n:ot 204 ja 205 sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde (osittain), Hetemäki, Häggblom (osittain), Häkämies, O. Kangas, Karhuvaara, Koivisto, Kortesalmi (osittain), Pursiainen (osittain), Salama (osittain), Suomi (osittain), Toivanen, Tuomioja, Westerholm, Ääri sekä varajäsen Räsänen (osittain).

Vastalause.

Valiokunnan enemmistö on päätynyt siihen, että valtion takaamista opintolainoista tulisi valtion suorittaa rahalaitoksille hoitokorvausta.

Valtion takaamista opintolainoista on todettava, että ne ovat rahalaitosten normaalia luotonantoa. Kustannusten peittämiseksi rahalaitokset saavat ottolainauskorkoa suuremman koron. Korko tosin on sovittu yleisesti tietylle tasolle, mutta vastapainona vakuudet ovat poikkeuksellisen luotettavat.

Hoitokorvausvaatimusten perusteeksi on myös esitetty, että opintolainat rasittavat kohtuuttomasti maaseudun pienten rahalaitosten luotonantoa. Hoitokorvaus ei kuitenkaan poistaisi tätä ongelmaa, koska se ei pienentäisi luottojen kysyntää. Tämä ongelma tulisi poistaa ohjaamalla opintolainat rahalaitosten keskinäisin sopimuksin opiskelupaikkakuntien rahalaitoksiin. Tämä olisi perusteltua, koska varat myös kulutetaan opiskelupaikkakunnilla.

Tosiasiallisesti hoitokorvausten suorittaminen rahalaitoksille merkitsisi valtion verovaroista maksettua lisäkorkoa.

Koska emme voi pitää tällaista tulonsiirtoa rahalaitoksille perusteltuna ehdotamme,

että opintotukilakiehdotuksen 8 ja 16 § hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisina.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Kuuno Honkonen. Erkki Tuomioja. Tellervo Koivisto. Pauli Räsänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 156 hallituksen esityksen johdosta opintotukea koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Pekkalan ym. lakialoitteen n:o 204 ja ed. Vainion ym. lakialoitteen n:o 205, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 16 tehtyjä ehdotuksia kuitenkin jäljempänä näkyvin muodollisin muutoksin, ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen hallituksen esityksen sekä lakialoitteeseen n:o 204 sisältyvän lakiehdotuksen pohjalta näin kuuluvana:

Opintotukilaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Lain sovellutusala.

1—4 §.
(Kuten sivistysvaliokunnan mietinnössä.)

Valtiontakaus ja korkotuki.

5—9 §.
(Kuten sivistysvaliokunnan mietinnössä.)

Opintoraha.

10 ja 11 §.
(Kuten sivistysvaliokunnan mietinnössä.)

Hallinto ja muutoksenhaku.

12 ja 13 §.
(Kuten sivistysvaliokunnan mietinnössä.)

Täydentäviä säännöksiä.

14—16 §.
(Kuten sivistysvaliokunnan mietinnössä.)

---

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän toisen ja kolmannen lakiehdotuksen muuttamattomina; sekä

että Eduskunta päättäisi hylätä hallituksen esitykseen sisältyvän neljännen ja viidennen lakiehdotuksen.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 205 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen opintotukea koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 121 opintotukea koskevan lainsäädännön uudistamisesta, minkä lisäksi Eduskunnassa on tehty lakialoite, joka sisältää ehdotuksen opintotukilaiksi. Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 16 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 156, on hyläten Hallituksen esitykseen sisältyvät neljännen ja viidennen lakiehdotuksen, hyväksynyt seuraavat lait, niistä ensimmäisen Hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta:

Opintotukilaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Lain sovellutusala.

1 §.

Suomen kansalaiselle, joka Suomessa harjoittaa oppivelvollisuuskoulun jälkeisiä opintoja julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa, myönnetään hakemuksesta opintotukea siten, kuin tässä laissa säädetään.

Tämän lain mukaista opintotukea voidaan myöntää myös ulkomailla opintoja harjoittavalle Suomen kansalaiselle samoin kuin Suomessa opiskelevalle ulkomaalaiselle siten, kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

2 §.

Opintotuella tarkoitetaan tässä laissa opintolainan valtiontakausta ja korkotukea sekä opintorahaa.

Opintolainan valtiontakaus ja *korkotuki* myönnetään vähintään kuuden kuukauden ajan kestäviä ammattiin valmistavia tahi yliopistossa tai muussa korkeakoulussa harjoitettavia opintoja varten ja vain erityisin, asetuksella tarkemmin säädettävin perustein opintoja varten oppikoulussa, kansanopistossa tai kansankorkeakoulussa.

Opintorahalla tarkoitetaan vähintään neljän kuukauden ajan kestäviä opintoja varten valtion varoista myönnettävää etuutta, jota sen saaja ei ole velvollinen maksamaan takaisin.

Opintotukea ei kuitenkaan myönnetä yliopistossa tai muussa korkeakoulussa ylemmän kandidaattitutkinnon tai sitä vastaavan tutkinnon suorittaneelle henkilölle, joka harjoittaa opintoja lisensiaatin tutkinnon suorittamiseksi tai tohtorin arvoa varten.

3 §.

Opintotuen myöntämisen yleisinä edellytyksinä ovat opintotuen hakijan opintomenestys ja vähävaraisuus. Opintomenestyksen harkinnassa noudatettavista periaatteista säädetään asetuksella.

Opintotuen hakijan vähävaraisuutta harkittaessa on otettava huomioon opiskelijan omat ja hänen aviopuolisonsa tulot ja omaisuus, jollei 2 §:n 2 momentista muuta johdu, sekä opintorahaa myönnettäessä lisäksi hänen vanhempiensa, milloin opintotuen hakijan on katsottava olevan vanhempiensa huollettavana, tulot ja omaisuus.

Asetuksella säädetään perusteista, joiden mukaan opintotuen hakijan katsotaan tämän lain mukaan olevan vanhempiensa huollettavana.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen tulojen ja omaisuuden rajat vahvistaa valtioneuvosto.

4 §.

Opintotuki voidaan evätä tai sen määrää alentaa, vaikka hakijan ja hänen vanhempiensa tulot ja omaisuus eivät ylitä vahvistettuja enimmäismääriä, mikäli sisäoppilaitoksen tarjoamiin etuuksiin, opiskeluun liittyvään palkkaan, opiskeluajan lyhyyteen tahi muihin hakijan toimeentulomahdollisuuksiin vaikuttaviin syihin katsoen opintotuen myöntämistä täysimääräisenä tai alennettuna ei voida pitää tarpeellisena.

Milloin opintotuen hakijaa, hänen aviopuolisoaan tai hänen vanhempiaan tahi jompaakumpaa heistä kohdannut sairaus tai muu hakijan toimeentulomahdollisuuksiin vaikuttava syy antaa siihen aihetta, voidaan opintotuki myöntää, vaikka tulot ja omaisuus ylittävät vahvistetut enimmäismäärät.

Valtiontakaus ja korkotuki.

5 §.

Opintolainan valtiontakaus ja korkotuki myönnetään kerrallaan enintään yhden opintovuoden opintokustannuksia varten tarkoitetulle lainaerälle. Yhden opintovuoden opintolainaerän enimmäismäärän oppilaitosryhmittäin tai oppilaitoksittain vahvistaa valtioneuvosto vuosittain.

6 §.

Valtiontakaus myönnetään opintolainan koko nimelliselle määrälle, lainasta maksettavan koron sille osalle, jonka lainansaaja maksaa, viivästyskorolle sekä lainan irtisanomisesta aiheutuviin kuluihin. Valtiontakaus annetaan omavelkaisena.

Tämän lain nojalla annettuihin takauksiin ei sovelleta, mitä määräajasta velkomisasioissa sekä julkisesta haasteesta velkojille 9 päivänä marraskuuta 1868 annetussa asetuksessa on säädetty takauksen vanhentumisesta.

7 §.

Tämän lain mukaisista opintolainoista valtio maksaa luottolaitoksille korkohyvitystä valtioneuvoston vahvistaman määrän, kuitenkin enintään neljä prosenttia vuodessa.

Korkotuen maksaminen lopetetaan puolentoista vuoden kuluttua ensimmäisestä 1 §:ssä tarkoitettujen opintojen päättymiskuukautta seuraavasta koronmaksupäivästä, kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun lainaerää on ensimmäisen kerran nostettu.

8 §.

Valtion takaaman opintolainan enimmäiskoron samoin kuin luottolaitoksille opintolainojen hoidosta aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseksi tarkoitetun hoitokorvauksen määrän vahvistaa valtioneuvosto vuosittain kuultuaan Suomen Pankkia ja rahalaitoksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua hoitokorvausta suoritetaan asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla enintään 0.4 prosenttia lainan määrästä siltä ajalta, jolta korkohyvitystä maksetaan.

9 §.

Valtiontakaus ja korkotuki myönnetään sellaisten rahalaitosten, rahastojen, yhtymien ja muiden laitosten antamille opintolainoille, joiden laitosten toimialaan kuuluu takauslainojen myöntäminen.

Opintoraha.

10 §.

Opintorahana myönnetään kerrallaan enintään yhdeksi opintovuodeksi seuraavasti:

1) oppikoulun lukioasteella tulo- ja menoarvion rajoissa enintään 500 markkaa;

2) ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa enintään 500 markkaa; ja

3) yliopistoissa ja muissa korkeakouluissa sekä asetuksella määrättävissä niihin rinnastettavissa oppilaitoksissa 700 markkaa.

Vuosittain on tulo- ja menoarviossa 1 momentin 3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen varattava määräraha vähintään 12 500:n enimmäismääräisen opintorahan jakamiseksi.

11 §.

Opintoraha suoritetaan asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla opintotuen saajalle tai asianomaiselle oppilaitokselle käytettäväksi opintorahan saajalta perittäviin opintomaksuihin.

Hallinto ja muutoksenhaku.

12 §.

Opintotuen myöntämisestä ja muista sitä koskevista asioista päättää valtion opintotukikeskus, jollei määrättyjä tehtäviä ole asetuksella siirretty oppilaitoksen opintotukilautakunnalle.

Oppilaitoksen opintotukilautakunnan asettamisesta päättää opetusministeriö valtion opinto-

tukikeskuksen esityksestä ja asianomaista oppilaitosta kuultuaan.

Opintotukilautakunnan jäsenet toimivat virkavastuulla.

13 §.

Joka on tyytymätön opintotukilautakunnan päätökseen, saa hakea siihen muutosta valtion opintotukikeskukselta kirjallisella valituksella viimeistään 30 päivänä ennen kello 12 sen päivän jälkeen, jona valittaja sai tiedon opintotukilautakunnan päätöksestä. Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todisteet, joihin valittaja haluaa nojautua ja joita ei ole esitetty aikaisemmin.

Opintotukilautakunnan päätökseen, joka annetaan opintorahahakemukseen, ei saa hakea valittamalla muutosta.

Valtion opintotukikeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Opintotukea koskevasta päätöksestä katsotaan asianomaisen, jollei muuta näytetä, saaneen tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, jona päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella jätetty postin kuljetettavaksi.

Täydentäviä säännöksiä.

14 §.

Myönnetty opintotuki voidaan 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun opintotukiviranomaisen toimesta osaksi tai kokonaan peruuttaa tai periä takaisin siltä, joka opintotukea saadakseen on antanut vääriä tietoja, salannut tuloja tai omaisuutta tai jonkin muun opintotuen myöntämiseen vaikuttavan seikan tahi jonka olosuhteissa on opintotuen myöntämisen jälkeen tapahtunut olennainen muutos. Takaisinperimistä ei saa kuitenkaan suorittaa, ellei kysymys ole ilmeisestä opintotukilain väärinkäyttämisestä.

15 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

16 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1972.

Tämä laki kumoaa 10 päivänä marraskuuta 1944 annetun ammattiopintojen avustuslain (796/44), oppikoulun oppilaiden koulunkäynnin avustamisesta 22 päivänä kesäkuuta 1949 annetun lain (439/49), korkeakoulustipendeistä 5 päivänä kesäkuuta 1953 annetun lain (252/53), korkeakouluissa ja eräissä muissa oppilaitoksissa opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta 24 päivänä tammikuuta 1969 annetun lain (69/69) sekä ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa sekä ammattikursseilla opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta 16 päivänä tammikuuta 1970 annetun lain (40/70) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, kuitenkin siten että sanottujen lakien nojalla syntyneisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jollei jäljempänä toisin ole säädetty, sovelletaan edelleen mainittujen lakien säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, sovelletaan oppikoulun oppilaiden koulunkäynnin avustamisesta annettua lakia edelleen keskikoulun kahden ylimmän luokan oppilaisiin siihen asti, kunnes koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (467/68) mukaiseen peruskoulujärjestelmään on kokonaisuudessaan siirrytty.

Korkeakoulustipendeistä annettua lakia sovelletaan sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, tutkimusstipendien osalta vuoden 1972 loppuun.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, sovelletaan korkeakouluissa ja eräissä muissa oppilaitoksissa opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta sekä ammattiin valmistavissa oppilaitoksissa sekä ammattikursseilla opiskelevien henkilöiden opintolainojen valtiontakauksesta ja korkotuesta annettujen lakien nojalla myönnettyjen opintolainojen lainansaajalta perittävään korkoon ja hoitokorvaukseen nähden tämän lain säännöksiä 1 päivästä lokakuuta 1972 lukien.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

valtion opintotukikeskuksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtion opintotukitoimintaa varten on opetusministeriön alainen valtion opintotukikeskus.

Valtion opintotukikeskuksen alaisia paikallisia toimielimiä opintotukiasioissa ovat oppilaitokset tai opintotukilautakunnat ja sosiaalilautakunnat sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

2 §.

Valtion opintotukikeskuksessa on johtokunta, jonka tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään asetuksella.

3 §.

Valtion opintotukikeskuksessa voi olla peruspalkkainen johtajan virka.

Valtion opintotukikeskuksessa voi lisäksi olla ylimääräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä ja työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

4 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

5 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1972.

Laki

tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään joulukuuta 1969 annettuun lakiin (760/69) tieteellisen tutkimuksen järjestelystä 5 päivänä uusi 5 a § seuraavasti:

5 a §.

Valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha vähintään 700 tutkimusstipendin myöntämiseksi asetuksella tarkemmin määrättävällä tavalla korkeakouluissa tieteellistä tutkimustyötä lisensiaatin tutkintoa tai tohtorinväitöskirjaa varten harjoittaville, ylemmän kandidaatin tai vastaavan tutkinnon suorittaneille henkilöille. Tutkimusstipendi on 1 500 markkaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1973.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta.

Verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain (367/61) 8 §:n mukaan saa leimaveroa lukuun ottamatta muun veron maksuunpanosta tehdä perustevalituksen se, joka katsoo, että vero on määrätty tai maksuunpantu lakia virheellisesti soveltaen tahi että asiaa käsiteltäessä on tapahtunut erehdys tai sellainen menettelyvirhe, jonka voidaan otaksua vaikuttaneen asian ratkaisuun. Ajasta, jonka kuluessa tällainen perustevalitus on tehtävä, on säädetty mainitun lain 12 §:ssä.

Perustevalitus tulliverotuksesta saatiin tehdä 8 päivänä syyskuuta 1939 annetun tullilain (271/39) 111 §:n mukaan, sellaisena kuin se oli 18 päivänä marraskuuta 1949 annetussa laissa (707/49), viimeistään vuoden kuluessa maksupäivästä. Tavaran maahantuonnista tapahtuneesta liikevaihtoveron kantamisesta oli perustevalitus 5 päivänä joulukuuta 1963 annetun liikevaihtoverolain (532/63) 60 §:n 2 momentin mukaan tehtävä siinä ajassa, josta on säädetty verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:ssä.

Viimeksi mainitun pykälän 2 momentin mukaan perustevalitus tulliviranomaisen toimittamasta maksuunpanosta on tehtävä tullilaissa säädetyssä ajassa. Jos tällainen perustevalitus koskee liikevaihtoveron maksuunpanoa ja verosaaminen on valvottu konkurssissa, saadaan valitus tehdä vielä 30 päivässä valvontapäivästä. Muissa tapauksissa voidaan perustevalitus jättää säädetyn määräajan jälkeenkin ulosottomiehelle samalla kun haetaan verosaamisen ulosottamisen keskeyttämistä.

Tullilain muuttamisesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetulla lailla (450/69) siirrettiin perustevalitusta koskevat määräykset tullilain 113 §:ään. Sen mukaan perustevalitus tulliverotuksesta saadaan tehdä siihen saakka, kunnes kolme vuotta on kulunut veron määräämistä seuranneen kalenterivuoden alusta lukien. Liikevaihtoverolain muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetulla lailla (495/71) muutettiin sanotun lain 60 §:n 2 momenttia siten, että perustevalitus tavaran maahantuonnista tapahtuneesta liikevaihtoveron kantamisesta saadaan tehdä samoin kolmen vuoden kuluessa veron määräämistä seuranneen kalenterivuoden alusta lukien.

Tullilain 113 § ja liikevaihtoverolain 60 §:n 2 momentti sekä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n 2 momentti eivät näin ollen sisältönsä puolesta enää vastaa toisiaan. Kun kahdessa ensiksi mainitussa lainkohdassa on nykyisin tyhjentävästi säädetty siitä ajasta, jonka kuluessa perustevalitus tulliverotuksesta ja tavaran maahantuonnista tapahtuneesta liikevaihtoveron kantamisesta on tehtävä, ei asiasta tarvitakaan säätää verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa. Kuitenkin on syytä ottaa viimeksi mainitun lain 12 §:n 2 momenttiin viittaus siihen, että perustevalituksesta puheena olevissa tapauksissa on säädetty erikseen, koska verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettua lakia sovelletaan perittäessä myös tullimaksua ja liikevaihtoveroa ulosottotoimin.

Edellä lausutun perusteella ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain (367/61) 12 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

12 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Tulliverotuksesta ja tavaran maahantuonnista tapahtuneen liikevaihtoveron kantamisen johdosta tehtävästä perustevalituksesta on säädetty erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Oikeusministeri *Mikko Laaksonen.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 49 hallituksen esityksen johdosta laiksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 122 laiksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että tullilain 113 § ja liikevaihtoverolain 60 §:n 2 momentti sekä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n 2 momentti eivät tehtyjen lainmuutosten johdosta enää sisältönsä puolesta vastaa toisiaan. Kun tullilain ja liikevaihtoverolain edellä mainituissa lainkohdissa on nykyisin tyhjentävästi säädetty siitä ajasta, jonka kuluessa perustevalitus tulliverotuksesta ja tavaran maahantuonnista tapahtuneesta liikevaihtoveron kantamisesta on tehtävä, ei asiasta tarvitakaan säätää verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa. Kuitenkin on syytä ottaa viimeksi mainitun lain 12 §:n 2 momenttiin viittaus siihen, että perustevalituksesta puheena olevissa tapauksissa on säädetty erikseen, koska verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettua lakia sovelletaan perittäessä myös tullimaksua ja liikevaihtoveroa ulosottotoimin.

Valtiovarainvaliokunta on käsitellyt asian ja todennut ehdotetun muutoksen asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi. Tämän vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, on päättänyt asettua puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtajana Huurtamo, varapuheenjohtajana Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Tamminen, Teir sekä varajäsenet Hjerppe, Karpola, Knuuti, Lintilä, Mykkänen, Suokas ja Weckman.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 116 hallituksen esityksen johdosta laiksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 49 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 122 laiksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 49 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 116, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain (367/61) 12 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

12 §.

— — — — — — — — — — — — —

Tulliverotuksesta ja tavaran maahantuonnista tapahtuneen liikevaihtoveron kantamisen johdosta tehtävästä perustevalituksesta on säädetty erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tasausverolain 6 §:n muuttamisesta.

Kesäkuun 5 päivänä 1971 annetun tasausverolain (429/71) tarkoituksena on vaikuttaa kotimaisen tuotannon kilpailuaseman parantamiseksi suhteessa ulkomailta tapahtuvaan tuontiin sekä tuontiin kohdistuvan kulutuskysynnän kasvun hillitsemiseksi. Lakia sovelletaan periaatteessa kaikkiin maahan tuotuihin jalostettuihin tavaroihin, ja lain soveltamisalan ulkopuolelle ovat jääneet lähinnä vain eräät peruselintarvikkeet ja alkutuotteet. Valtiovarainministeriöllä on lain 6 §:n mukaan lisäksi oikeus harkinnan mukaan myöntää vapautus tasausverosta sellaisille maahan tuoduille tavaroille, joita käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja joita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa. Valmiille tavaroille, joita ei edellä sanotulla tavalla käytetä teollisessa tuotantotoiminnassa, ei lain mukaan voida myöntää vapautusta verosta.

Tasausverolain soveltamisesta tähän mennessä saatujen kokemusten perusteella on käynyt ilmeiseksi, että maahan tuotu tavara olisi kohtuussyistä voitava vapauttaa tasausverosta myös eräissä muissa kuin edellä mainituissa tapauksissa. Esimerkkeinä voidaan mainita kauppa-alukset, jotka yleensä ovat kaikissa maissa vapaat tuontiveroista, sekä liikennelentokoneet.

Koska edellä mainitun kaltaisissa tapauksissa olisi olosuhteiden mukaan voitava harkita, onko verosta vapauttamiselle olemassa edellytyksiä, hallitus esittää, että valtioneuvostolle myönnettäisiin oikeus yksittäistapauksissa erityisen painavista kohtuussyistä kokonaan tai osittain vapauttaa verovelvollinen tasausveron suorittamisesta tai määrätä jo suoritettu vero tai osa siitä palautettavaksi. Tätä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi tasausverolain 6 §:ään sen ensimmäiseksi momentiksi, jolloin pykälän nykyinen säännös siirtyisi toiseksi momentiksi.

Jo tapahtuneen tuonnin asettamiseksi samaan asemaan vastedes tapahtuvan tuonnin kanssa hallitus esittää samalla, että säännöstä sovellettaisiin tavaraan, joka tasausverolain voimaantulopäivänä eli 6 päivänä kesäkuuta 1971 tai sen jälkeen on luovutettu tai luovutetaan tullivalvonnasta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tasausverolain 6 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä kesäkuuta 1971 annetun tasausverolain (429/71) 6 § näin kuuluvaksi:

6 §.

Valtioneuvosto voi erityisen painavista kohtuussyistä kokonaan tai osittain vapauttaa verovelvollisen tasausveron suorittamisesta tai määrätä jo suoritetun veron tai osan siitä palautettavaksi.

Valtiovarainministeriö voi harkinnan mukaan myöntää vapautuksen tasausverosta sellaisille

maahan tuoduille tavaroille, joita käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja joita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa.

Tätä lakia sovelletaan tavaraan, joka 6 päivänä kesäkuuta 1971 tai sen jälkeen on luovutettu tai luovutetaan tullivalvonnasta.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 45 hallituksen esityksen johdosta laiksi tasausverolain 6 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 123 laiksi tasausverolain 6 §:n muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Vainion ym. lakialoitteen n:o 210, joka sisältää ehdotuksen laiksi tasausverolain 6 §:n muuttamisesta ja jonka eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 8 päivänä lokakuuta 1971.

Hallituksen esityksessä todetaan, että tasausverolain soveltamisesta tähän mennessä saatujen kokemusten perusteella on käynyt ilmeiseksi, että maahan tuotu tavara olisi kohtuussyistä voitava vapauttaa tasausverosta myös eräissä muissa kuin nykyisin voimassa olevassa 6 §:ssä mainituissa tapauksissa. Tämän vuoksi hallitus esittää, että valtioneuvostolle myönnettäisiin oikeus yksittäistapauksissa erityisen painavista kohtuussyistä kokonaan tai osittain vapauttaa verovelvollinen tasausveron suorittamisesta tai määrätä jo suoritettu vero tai osa siitä palautettavaksi. Tätä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi tasausverolain 6 §:ään sen ensimmäiseksi momentiksi, jolloin pykälän nykyinen säännös siirtyisi toiseksi momentiksi.

Jo tapahtuneen tuonnin asettamiseksi samaan asemaan vastedes tapahtuvan tuonnin kanssa hallitus esittää samalla, että säännöstä sovellettaisiin tavaraan, joka tasausverolain voimaantulopäivänä eli 6 päivänä kesäkuuta 1971 tai sen jälkeen on luovutettu tai luovutetaan tullivalvonnasta.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Lakialoite n:o 210 poikkeaa hallituksen esityksestä 6 §:n 1 momentin osalta siinä, että sanat "erityisen painavista" ehdotetaan jätettäväksi pois. Saman pykälän 2 momenttia taas ehdotetaan lakialoitteessa voimassaolevasta laista samoin kuin hallituksen esityksestäkin poiketen muutettavaksi niin, että valtiovarainministeriön tulee aina myöntää hakemuksesta vapautus tasausverosta lainkohdassa tarkoitetuille tavaroille.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esityksessä ehdotetun muutoksen asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi, minkä vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, on päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Käsittelemäänsä lakialoitteeseen nähden valiokunta on asettunut hylkäävälle kannalle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Vainion ym. lakialoitteeseen n:o 210 sisältyvän lakiehdotuksen.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Salla, Sandelin, Teir sekä varajäsenet Hjerppe (osittain), Knuuti, Lintilä, Mykkänen, Nieminen, Salmivuori ja Vainio.

Vastalause.

Koska emme ole voineet yhtyä valiokunnan kannanottoon, esitämme seuraavaa. Tasausverolaki (429/71) on liian yksiselitteinen ja liian yksipuolinen, sillä laissa jätetään liian suuret tulkintavaramahdollisuudet valtiovarainministeriölle. Voimassaoleva tasausverolaki erittäin monissa tapauksissa on vaikeuttanut ja vaarantanut kotimaista tuotantotoimintaa. Ja erityisesti sellaisia pienyrittäjiä, jotka eivät riittävän hyvin tunne itse lakeja ja joilla ei ole mahdollisuutta käyttää vierasta työvoimaa lain tulkintoihin.

Nykyisessä laissa harkinnankin ulkopuolelle on kokonaan jätetty monet tuotannontoiminnan kannalta tärkeät ja valmiit tuotteet, joita ei kotimaassa valmisteta. Hallituksen esitys n:o 123 laiksi tasausverolain 6 §:n muuttamisesta ei vieläkään anna tarpeeksi täsmällistä sisältöä 6 §:n tulkinnalle. Tähän kyseessä olevaan esitykseen on otettu säännös, että valtioneuvosto voi erityisen painavista ja kohtuussyistä kokonaan tai osittain vapauttaa verovelvollisen tasausveron suorittamisesta tai määrätä suoritetun veron palautettavaksi. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on jätetty ennalleen ja valtiovarainministeriön harkintaan vapautuksen tasausverosta sellaisille maahan tuoduille tavaroille, joita käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja joita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa. Lain tarkoituksena pitäisi olla kotimaisen tuotannon kilpailukyvyn parantamisen suhteessa ulkomailla tapahtuvaan tuontiin sekä kulutuskysynnän kasvun hillitseminen. Lain 6 §:ää olisi muutettava siten, että valtiovarainministeriön tulisi aina myöntää vapaus tasausverosta juuri sellaiselle maahan tuodulle tavaralle, jota käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja jota ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa. SMP:n käsityksen mukaan vapaus voitaisiin tehdä riippuvaiseksi hakemuksesta, jolloin valtiovarainministeriö saisi oikeuden tarkastaa hakemuksen pohjalta, onko kyseessä tuote, joka todella täyttää 6 §:n vaatimat ehdot. Valtiovarainministeriölle jäisi kuitenkin mahdollisuus valvontaan niin, että tuote todella täyttää vaaditun ehdon.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tasausverolain 6 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä kesäkuuta 1971 annetun tasausverolain (429/71) 6 § näin kuuluvaksi:

6 §.

Valtioneuvosto voi kohtuussyistä kokonaan tai osittain vapauttaa verovelvollisen tasausveron suorittamisesta tai määrätä jo suoritetun veron tai osan siitä palautettavaksi.

Valtiovarainministeriö myöntää hakemuksesta vapautuksen tasausverosta sellaisille maahan tuoduille tavaroille, joita käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja joita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa.

Soveltamissäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä).

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Mikko Vainio. **Antti Isomursu.**

Suuren valiokunnan mietintö n:o 105 hallituksen esityksen johdosta laiksi tasausverolain 6 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Vainion ym. lakialoitteen n:o 210, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 45 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 210 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi tasausverolain 6 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 123 laiksi tasausverolain 6 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 45 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 105, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tasausverolain 6 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä kesäkuuta 1971 annetun tasausverolain (429/71) 6 § näin kuuluvaksi:

6 §.

Valtioneuvosto voi erityisen painavista kohtuussyistä kokonaan tai osittain vapauttaa verovelvollisen tasausveron suorittamisesta tai määrätä jo suoritetun veron tai osan siitä palautettavaksi.

Valtiovarainministeriö voi harkinnan mukaan myöntää vapautuksen tasausverosta sellaisille maahan tuoduille tavaroille, joita käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja joita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa.

Tätä lakia sovelletaan tavaraan, joka 6 päivänä kesäkuuta 1971 tai sen jälkeen on luovutettu tai luovutetaan tullivalvonnasta.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Voimassa olevaa lakia eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta (707/70) sovelletaan elintarviketuotteisiin, jotka viedään valmistuspaikalta tai luovutetaan tullivalvonnasta vuoden 1971 aikana. Lain mukaan verollisia tuotteita ovat ensinnäkin eräät leipomotuotteet, suklaajäätelö, makeutettu kaakaojauhe, tullitariffin nimikkeeseen 18.06 kuuluvat jäätelö- ja vanukasjauheet sekä niiden kaltaiset valmisteet samoin kuin eräät muut mainittuun nimikkeeseen kuuluvat kaakaota sisältävät ravintovalmisteet. Lain piiriin kuuluvat edelleen tullitariffin nimikkeeseen 17.04 kohdistettavat makeuttamisainetta sisältävät tahnat ja tahtaat sekä jauhetuista manteleista ja muista pähkinöistä tai hedelmänsiemenistä sokerin tahi hunajan kanssa tehty massa ja lisäksi nimikkeisiin 19.02 ja 21.07 kuuluvat jäätelö- ja vanukasjauheet sekä niiden kaltaiset valmisteet. Verollisia ovat niin ikään tullitariffin nimikkeeseen 21.04 kuuluvat kastikkeet ja maustamisvalmisteet, paitsi tomaattivalmisteet, sekä nimikkeeseen 21.05 kohdistettavat keitot ja liemet.

Laki eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta sisältää yhdistetyn valmisteverotus- ja raaka-aineiden hinnanerojen tasausjärjestelmän, jonka avulla on voitu hoitaa kotimaisen elintarviketeollisuuden EFTA-konvention mukaan tullivapaisiin tuotteisiinsa käyttämien, maataloudesta saatavien raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erosta aiheutuva ongelma. Kaikkien lain tarkoittamien tuotteiden valmisteverojen määrät ovat olleet yhtä suuret kuin vastaavien tuotteiden raaka-aineiden hinnanerovähennykset, joten kotimaisen tuotannon kysymyksessä ollen on vältytty maksuliikkeeltä verovelvollisten ja verotusviranomaisen välillä. Kyseessä olevia elintarviketuotteita maahan tuotaessa verot sen sijaan on kannettu.

Kotimaisen elintarviketeollisuuden kilpailuedellytysten turvaamiseksi ja lain piiriin kuuluvien elintarviketuotteiden hintatason vakaana säilyttämiseksi sekä niiden viennin mahdollistamiseksi hallitus pitää tarpeen vaatimana, että näihin tuotteisiin sovellettavaa yhdistettyä valmisteverotus- ja raaka-aineiden hinnanerojen tasausjärjestelmää jatketaan myös vuonna 1972.

Raaka-aineiden kotimaisissa ja maailmanmarkkinahinnoissa tapahtuneen kehityksen seurauksena on useimpia veroja ja vastaavasti niistä tehtäviä raaka-aineiden hinnanerovähennyksiä jouduttu muuttamaan. Lakiehdotuksessa olevat veromäärät sekä raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen väliset erot perustuvat vuoden 1971 elokuun tasoon. Niiden tuotteiden kohdalla, joiden raaka-ainekoostumukseen sisältyy myös margariinia, on hinnanerolaskelmissa otettu huomioon myöskin valtioneuvoston taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain (868/70) 9 §:n 1 momentin nojalla toteuttama margariinin tuontimaksun alentaminen 23 pennillä kilolta vuoden 1972 kolmen ensimmäisen kuukauden aikana.

Eräiden elintarviketuotteiden valmisteveron arvioidaan vuonna 1972 tuottavan 32 000 000 markkaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki
eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Eräistä maassa valmistetuista ja maahan tuoduista elintarviketuotteista on suoritettava valtiolle eräiden elintarviketuotteiden valmisteveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Velvollinen suorittamaan eräiden elintarviketuotteiden valmisteveroa on jokainen, joka maassa ansiotarkoituksessa valmistaa tai maahan tuo tässä laissa tarkoitettuja elintarviketuotteita.

3 §.

Veroa on suoritettava seuraavista elintarviketuotteista, laskettuna nettopainon mukaan:

1) vehnäkorpuista ja vehnäkorppujauhosta, joissa ei ole sokeri-, hunaja-, muna-, rasva-, juusto- tai hedelmälisäyksiä, 0,95 markkaa kilolta;

2) muista kuin 1 kohdassa mainituista vehnäkorpuista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,96 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,01 markkaa kilolta;

3) ruiskorpuista ja ruiskorppujauhosta, joissa ei ole sokeri-, hunaja-, muna-, rasva-, juusto- tai hedelmälisäyksiä, 0,45 markkaa kilolta;

4) kaakuista ja tanskalaisista wienerleivistä 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,97 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,03 markkaa kilolta;

5) kekseistä ja vohveleista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,98 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,03 markkaa kilolta;

6) suklaajäätelöstä 0,46 markkaa kilolta;

7) makeutetusta kaakaojauheesta 0,21 markkaa kilolta;

8) tullitariffin nimikkeeseen 18.06 kuuluvista, kaakaota, mutta ei kuivamaitoa, maitoa, kuivakermaa tai kermaa sisältävistä tahnoista, tahtaista ja pastoista 0,19 markkaa kilolta;

9) tullitariffin nimikkeeseen 18.06 kuuluvista jäätelö- ja vanukasjauheista sekä niiden kaltaisista valmisteista seuraavat määrät:

valmisteen rasvapitoisuus	
— alle 1.5 prosenttia	0,76 markkaa kilolta;
— vähintään 1.5, mutta alle 26 prosenttia	2,14 markkaa kilolta; sekä
— vähintään 26 prosenttia	2,63 markkaa kilolta;

10) muista kuin edellä 6, 7, 8 ja 9 kohdassa sekä makeisvalmisteverosta annetun lain (801/69) 3 §:n 1 ja 2 momentissa mainituista, tullitariffin nimikkeeseen 18.06 kuuluvista, kaakaota sisältävistä ravintovalmisteista 2,52 markkaa kilolta;

11) tullitariffin nimikkeeseen 17.04 kuuluvista, vähemmän kuin 80 painoprosenttia lisättyä makeuttamisainetta sisältävistä fondanteista, tahnoista, tahtaista ja niiden kaltaisista välivalmisteista 0,55 markkaa kilolta;

12) leipomoille valmisteverovalvonnassa myytävästä jauhetuista manteleista ja muista pähkinöistä tai hedelmänsiemenistä sokerin tahi hunajan kera tehdystä massasta 0,55 markkaa kilolta;

13) tullitariffin nimikkeisiin 19.02 ja 21.07 kuuluvista jäätelö- ja vanukasjauheista sekä niiden kaltaisista valmisteista seuraavat määrät:

valmisteen rasvapitoisuus	
— alle 1.5 prosenttia	0,76 markkaa kilolta;
— vähintään 1.5, mutta alle 26 prosenttia	2,14 markkaa kilolta; ja
— vähintään 26 prosenttia	2,63 markkaa kilolta; sekä

14) tullitariffin nimikkeeseen 21.04 kuuluvista kastikkeista ja maustamisvalmisteista, ei kuitenkaan tomaattivalmisteista, sekä tullitariffin nimikkeeseen 21.05 kuuluvista keitoista ja liemistä 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,33 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,36 markkaa kilolta.

4 §.

Vapautettuja verosta ovat:

1) elintarviketuotteet, jotka tullivalvonnassa viedään maasta tai siirretään vapaasatamaan, vapaavarastoon, muonitusvarastoon tahi verottomaan myymälään;

2) elintarviketuotteet, jotka tuodaan maahan, jos ne maahan tuotaessa muun lain, asetuksen tai määräyksen kuin tullitariffilain nojalla ovat tullivapaat;

3) elintarviketuotteet, jotka valmisteverovalvonnassa siirretään käytettäviksi sellaisten tuotteiden valmistukseen, joista maksetaan veroa tämän lain tai makeisvalmisteverosta annetun lain (801/69) mukaan; sekä

4) elintarviketuotteet, joita on pidettävä apteekkitavaralain mukaisina apteekkitavaroina.

5 §.

Milloin tuotteista 4 §:n 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on vero jo suoritettu, on viejällä tai siirtäjällä oikeus saada takaisin kutakin maasta vietyjen tai vapaasatamaan, vapaavarastoon, muonitusvarastoon tahi verottomaan myymälään siirrettyjen tuotteiden kiloa kohti 3 §:ssä mainitut veron määrät. Takaisinmaksua on haettava tullihallitukselta vuoden kuluessa siitä, kun vero on suoritettu.

6 §.

Kotimaisella valmistajalla on oikeus saada valtion varoista edellä 3 §:ssä mainittuihin tuotteisiin käyttämiensä raaka-aineiden kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotuksena seuraavat määrät:

1 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 0,95 markkaa kilolta;

2 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,96 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,01 markkaa kilolta;

3 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 0,45 markkaa kilolta;

4 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,97 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,03 markkaa kilolta;

5 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,98 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,03 markkaa kilolta.

6 kohdassa tarkoitetusta tuotteesta 0,46 markkaa kilolta;

7 kohdassa tarkoitetusta tuotteesta 0,21 markkaa kilolta;

8 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 0,19 markkaa kilolta;

9 kohdassa tarkoitettujen jäätelö- ja vanukasjauheiden sekä niiden kaltaisten valmisteiden osalta seuraavasti:

valmisteen rasvapitoisuus

— alle 1.5 prosenttia 0,76 markkaa kilolta;
— vähintään 1.5, mutta alle 26 prosenttia ..... 2,14 markkaa kilolta; sekä
— vähintään 26 prosenttia ..... 2,63 markkaa kilolta;

10 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 2,52 markkaa kilolta;

11 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 0,55 markkaa kilolta;

12 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 0,55 markkaa kilolta;

13 kohdassa tarkoitettujen jäätelö- ja vanukasjauheiden sekä niiden kaltaisten valmisteiden osalta seuraavasti:

valmisteen rasvapitoisuus

— alle 1.5 prosenttia 0,76 markkaa kilolta;
— vähintään 1.5, mutta alle 26 prosenttia ..... 2,14 markkaa kilolta; ja
— vähintään 26 prosenttia ..... 2,63 markkaa kilolta; sekä

14 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta

1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,33 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuna, 0,36 markkaa kilolta.

Valmistaja on oikeutettu vähentämään kultakin kalenterikuukaudelta suoritettavasta verosta edellä 1 momentissa mainittujen hintojen erotusta vastaavan määrän kaikkien valmistuspaikalta vietyjen elintarviketuotteiden osalta. Mikäli mainitun vähennyksen määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta suoritettava vero, maksaa tullihallitus hakemuksesta näiden erotuksen valmistajalle.

Milloin 1 momentissa tarkoitettujen tuotteiden raaka-aineiden kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keskimäärin ainakin kymmenen prosenttia korkeampi tai alempi kuin vuoden 1971 elokuun tasoon perustuva edellä mainittu erotus, valtioneuvosto voi tullihallituksen esityksestä muuttaa 1 momentissa mainittuja määriä vastaavasti. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainittujen määrien muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

7 §.

Verotuksen yleinen valvonta kuuluu tullihallitukselle.

Maassa valmistetuista elintarviketuotteista suoritettavan veron ja 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun vähennyksen määrää sekä maksuunpanon ja kannon toimittaa tullihallitus valmistajan antaman veroilmoituksen ja saadun selvityksen perusteella. Tarkemmat määräykset veroilmoituksen muodosta ja antamisajasta antaa valtioneuvosto.

Maahan tuoduista elintarviketuotteista suoritettavasta verosta sekä viennin ja tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veron palauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty tai määrätty.

8 §.

Maassa valmistetuista elintarviketuotteista on vero maksettava kalenterikuukausittain viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka aikana tuotteet on viety valmistuspaikalta.

9 §.

Maassa valmistetuista elintarviketuotteista suoritettavalle verolle, jota ei ole maksettu määräaikana, on suoritettava veron lisäystä kultakin markalta yksi penni jokaiselta kalenterikuukaudelta tai sen osalta luettuna sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka aikana vero viimeistään olisi ollut maksettava, maksupäivään.

Tullihallitus voi erityisistä syistä määrätä, että veron lisäystä on suoritettava edellä 1 momentissa säädettyä myöhemmästä ajankohdasta lukien.

10 §.

Jos valmistajalle ilman hänen syytään on jäänyt vero kokonaan tai osaksi määräämättä laskuvirheen tahi siihen verrattavan erehdyksen vuoksi taikka sen johdosta, että tullihallitus ei ole asiaa joltakin osalta tutkinut, tai jos valmistajalle on samanlaisesta syystä määrätty palautettavaksi liikaa veroa, on tullihallituksen oikaistava verotus vuoden kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä lukien, jolta verotus toimitettiin tai olisi pitänyt toimittaa tahi jolta päätös veron palauttamisesta tehtiin *(veronoikaisu)*. Niin ikään on verotus saman ajan kuluessa oikaistava, jos tullihallitus havaitsee mainitusta syystä kannetun liikaa veroa tai palautetun sitä liian vähän, eikä asia ole muutoin vireillä tai valitukseen annetulla lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

11 §.

Jos vero on jäänyt kokonaan tai osaksi määräämättä tahi veroa on palautettu liikaa sen johdosta, että valmistaja on kokonaan taikka osittain laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa tai antanut puutteellisen, erehdyttävän tahi väärän veroilmoituksen taikka muun tiedon tai asiakirjan, on tullihallituksen määrättävä valmistajan suoritettavaksi se vero, joka mainitusta syystä on jäänyt määräämättä tahi joka on palautettu liikaa *(jälkiverotus)*. Jälkiverotus on toimitettava kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä lukien, johon kuuluvalta kalenterikuukaudelta verotus toimitettiin tai olisi pitänyt toimittaa tahi johon kuuluvalta kalenterikuukaudelta palautus määrättiin suoritettavaksi.

12 §.

Jos veroilmoitusta ei ole annettu tai sitä ei oikaistunakaan voida panna verotuksen perus-

teeksi, on verotus, sen jälkeen kun valmistajalle on mikäli mahdollista annettu tilaisuus selvitysten esittämiseen, toimitettava arvion mukaan.

13 §.

Veroa voidaan korottaa:

1) jos veroilmoituksessa tahi muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus eikä valmistaja ole noudattanut saamaansa kehotusta sen korjaamiseen, enintään 10 prosentilla;

2) jos valmistaja ilman pätevää syytä on laiminlyönyt veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan oikeassa ajassa antamisen taikka antanut sen olennaisesti vallinaisena, enintään 20 prosentilla ja, jos hän säädetyn kehotuksen saatuaankin on ilman hyväksyttävää estettä jättänyt velvollisuutensa kokonaan tai osaksi täyttämättä, enintään kaksinkertaiseksi; sekä

3) jos valmistaja on törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa tai antanut olennaisesti väärän veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan, enintään kaksinkertaiseksi.

Jos 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laiminlyönti tai väärän veroilmoituksen, tiedon tahi asiakirjan antaminen on tapahtunut veron kavaltamisen tarkoituksessa, veroa on korotettava vähintään 50 prosentilla ja enintään kaksinkertaiseksi.

Milloin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu puutteellisuus tai vaillinaisuus on koskenut vain tiettyä osaa valmistuspaikalta viedyistä tuotteista, on veronkorotus määrättävä vain tätä osaa vastaavasta verosta.

14 §.

Jos tarkastuksessa havaitaan vajausta, eikä voida tyydyttävästi selvittää, etteivät puuttuvat määrät ole joutuneet tai voineet joutua kulutukseen, on valmistajan suoritettava puuttuvista määristä vero sen mukaan kuin tullihallitus, ottaen huomioon asianhaarat, harkitsee oikeaksi määrätä.

15 §.

Maassa valmistetuista elintarviketuotteista maksettava vero, veronkorotus ja veron lisäys määrätään ja palautetaan täysin markoin jättämällä yli menevät pennit lukuun ottamatta.

16 §.

Muutoksenhausta tullihallituksen tai muun tulliviranomaisen valmisteverotusta koskevaan päätökseen on noudatettava, mitä muutoksenhausta on laissa muutoksenhausta hallintoasioissa (154/50) ja tullilaissa säädetty.

Verovelvollinen voi sillä perusteella, että maassa valmistettujen tuotteiden verotus on toimitettu lakia virheellisesti soveltaen taikka että asiaa käsiteltäessä tullihallituksessa on tapahtunut erehdys tai menettelyvirhe, jonka voidaan otaksua vaikuttaneen asian ratkaisuun, vaatia tullihallitukselta verotukseen oikaisua kolmen vuoden kuluessa veron määräämistä seuranneen kalenterivuoden alusta lukien *(oikaisuvaatimus)*.

Muutoksenhausta huolimatta on vero maksettava säädetyssä ajassa ja järjestyksessä.

17 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään kirjaa valmistettujen ja valmistuspaikalta vietyjen elintarviketuotteiden määristä, viimeksi mainituista suoritettavasta verosta sekä valmistuksessa syntyneiden, elintarviketuotteisiin kelpaamattomien jätteiden määrästä.

Jos tullihallitus katsoo olevan erityisiä syitä, se voi määrätä, että valmistajan on pidettävä kirjaa myös raaka-aineista ja puolivalmisteista.

18 §.

Valmistaja on velvollinen asianomaiselle viranomaiselle tarkastusta varten vaadittaessa esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut, näyttämään hallussaan olevat raaka-aine- ja valmistevarastot sekä antamaan muut tarpeelliset tiedot samoin kuin asettamaan käytettäviksi tarkastuksessa tarvittavat välineet.

19 §.

Jokaisen, joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden kauppaa tai myy valmisteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle, on tullihallituksen tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä aiheutunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaaditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

20 §.

Jokaisen, joka ryhtyy valmistamaan tässä laissa tarkoitettuja elintarviketuotteita, on vii-

meistään 15 päivää ennen valmistuksen alkamista toimitettava tullihallitukselle asiasta kirjallinen ilmoitus. Toiminnan keskeyttämisestä, jos se kestää kuukautta kauemmin, sekä toiminnan lopettamisesta on niin ikään tehtävä viipymättä ilmoitus.

21 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonta on tulliviranomaisten ja poliisin asiana.

Ulosotonhaltija ja poliisi ovat velvollisia antamaan verotusviranomaisille tarpeellista virka-apua tässä laissa tarkoitettua veroa koskevissa asioissa.

22 §.

Tämän lain noudattamista valvova virkamies älköön muulle kuin asianomaiselle viranomaiselle luvatta ilmaisko, mitä hänen tietoonsa on tässä toimessa tullut.

23 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän veroilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun asiakirjan tai tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon niin kuin rikoslaissa säädetään.

Joka ilman sanottua tarkoitusta jättää antamatta ilmoituksen, tiedon tai asiakirjan, joka tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten mukaan on viranomaiselle annettava, taikka muutoin rikkoo tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä, tuomittakoon, jollei siitä muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, sakkoon.

24 §.

Jos verotusta toimittava tai muu virkamies hänelle tämän lain mukaan kuuluvassa tehtävässä menettelee lainvastaisesti tai laiminlyö hänelle tässä laissa säädetyn velvollisuuden taikka ilmaisee saamansa, salassa pidettävän tiedon, rangaistakoon niin kuin rikoslain 40 luvussa on säädetty.

Tässä pykälässä tarkoitettuna virkamiehenä pidetään myös sitä, joka on määrätty tilapäisesti olemaan apuna verotuksessa.

25 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

26 §.

Tätä lakia sovelletaan elintarviketuotteisiin, jotka viedään valmistuspaikalta tai luovutetaan tullivalvonnasta vuoden 1972 aikana.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 46 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 124 laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että voimassa olevaa lakia eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta (707/70) sovelletaan elintarviketuotteisiin, jotka viedään valmistuspaikalta tai luovutetaan tullivalvonnasta vuoden 1971 aikana. Kotimaisen elintarviketeollisuuden kilpailuedellytysten turvaamiseksi ja lain piiriin kuuluvien elintarviketuotteiden hintatason vakaana säilyttämiseksi sekä niiden viennin mahdollistamiseksi hallitus pitää tarpeen vaatimana, että näihin tuotteisiin sovellettavaa yhdistettyä valmisteverotus- ja raaka-aineiden hinnanerojen tasausjärjestelmää jatketaan myös vuonna 1972.

Eräiden elintarviketuotteiden valmisteveron arvioidaan vuonna 1972 tuottavan 32 milj. markkaa.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen asianmukaiseksi ja siinä omaksutun yhdistetyn valmisteverotus- ja raaka-aineiden hinnanerojen tasausjärjestelmän tarkoituksenmukaiseksi, minkä vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell (osittain), Salla, Sandelin, Teir sekä varajäsenet Knuuti, Lintilä, Mykkänen, Nieminen, Salmivuori ja Vainio.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 112 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 46 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 124 laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 46 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 112, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Eräistä maassa valmistetuista ja maahan tuoduista elintarviketuotteista on suoritettava valtiolle eräiden elintarviketuotteiden valmisteveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Velvollinen suorittamaan eräiden elintarviketuotteiden valmisteveroa on jokainen, joka maassa ansiotarkoituksessa valmistaa tai maahan tuo tässä laissa tarkoitettuja elintarviketuotteita.

3 §.

Veroa on suoritettava seuraavista elintarviketuotteista, laskettuna nettopainon mukaan:

1) vehnäkorpuista ja vehnäkorppujauhosta, joissa ei ole sokeri-, hunaja-, muna-, rasva-, juusto- tai hedelmälisäyksiä, 0,95 markkaa kilolta;

2) muista kuin 1 kohdassa mainituista vehnäkorpuista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,96 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,01 markkaa kilolta;

3) ruiskorpuista ja ruiskorppujauhosta, joissa ei ole sokeri-, hunaja-, muna-, rasva-, juusto- tai hedelmälisäyksiä, 0,45 markkaa kilolta;

4) kaakuista ja tanskalaisista wienerleivistä 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,97 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,03 markkaa kilolta;

5) kekseistä ja vohveleista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,98 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,03 markkaa kilolta;

6) suklaajäätelöstä 0,46 markkaa kilolta;

7) makeutetusta kaakaojauheesta 0,21 markkaa kilolta;

8) tullitariffin nimikkeeseen 18.06 kuuluvista, kaakaota, mutta ei kuivamaitoa, maitoa, kuivakermaa tai kermaa sisältävistä tahnoista, tahtaista ja pastoista 0,19 markkaa kilolta;

9) tullitariffin nimikkeeseen 18.06 kuuluvista jäätelö- ja vanukasjauheista sekä niiden kaltaisista valmisteista seuraavat määrät:

valmisteen rasvapitoisuus
— alle 1.5 prosenttia 0,76 markkaa kilolta;
— vähintään 1.5, mutta alle 26 prosenttia ..... 2,14 markkaa kilolta; sekä
— vähintään 26 prosenttia ..... 2,63 markkaa kilolta;

10) muista kuin edellä 6, 7, 8 ja 9 koh-

dassa sekä makeisvalmisteverosta annetun lain (801/69) 3 §:n 1 ja 2 momentissa mainituista, tullitariffin nimikkeeseen 18.06 kuuluvista, kaakaota sisältävistä ravintovalmisteista 2,52 markkaa kilolta;

11) tullitariffin nimikkeeseen 17.04 kuuluvista, vähemmän kuin 80 painoprosenttia lisättyä makeuttamisainetta sisältävistä fondanteista, tahnoista, tahtaista ja niiden kaltaisista välivalmisteista 0,55 markkaa kilolta;

12) leipomoille valmisteverovalvonnassa myytävästä jauhetuista manteleista ja muista pähkinöistä tai hedelmänsiemenistä sokerin tahi hunajan kera tehdystä massasta 0,55 markkaa kilolta;

13) tullitariffin nimikkeisiin 19.02 ja 21.07 kuuluvista jäätelö- ja vanukasjauheista sekä niiden kaltaisista valmisteista seuraavat määrät:

valmisteen rasvapitoisuus
— alle 1.5 prosenttia 0,76 markkaa kilolta;
— vähintään 1.5, mutta alle 26 prosenttia ..... 2,14 markkaa kilolta; ja
— vähintään 26 prosenttia ..... 2,63 markkaa kilolta; sekä

14) tullitariffin nimikkeeseen 21.04 kuuluvista kastikkeista ja maustamisvalmisteista, ei kuitenkaan tomaattivalmisteista, sekä tullitariffin nimikkeeseen 21.05 kuuluvista keitoista ja liemistä 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,33 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,36 markkaa kilolta.

4 §.

Vapautettuja verosta ovat:

1) elintarviketuotteet, jotka tullivalvonnassa viedään maasta tai siirretään vapaasatamaan, vapaavarastoon, muonitusvarastoon tahi verottomaan myymälään;

2) elintarviketuotteet, jotka tuodaan maahan, jos ne maahan tuotaessa muun lain, asetuksen tai määräyksen kuin tullitariffilain nojalla ovat tullivapaat;

3) elintarviketuotteet, jotka valmisteverovalvonnassa siirretään käytettäviksi sellaisten tuotteiden valmistukseen, joista maksetaan veroa tämän lain tai makeisvalmisteverosta annetun lain (801/69) mukaan; sekä

4) elintarviketuotteet, joita on pidettävä apteekkitavaralain mukaisina apteekkitavaroina.

5 §.

Milloin tuotteista 4 §:n 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on vero jo suoritettu, on viejällä tai siirtäjällä oikeus saada takaisin kutakin maasta vietyjen tai vapaasatamaan, vapaavarastoon, muonitusvarastoon tahi verottomaan myymälään siirrettyjen tuotteiden kiloa kohti 3 §:ssä mainitut veron määrät. Takaisinmaksua on haettava tullihallitukselta vuoden kuluessa siitä, kun vero on suoritettu.

6 §.

Kotimaisella valmistajalla on oikeus saada valtion varoista edellä 3 §:ssä mainittuihin tuotteisiin käyttämiensä raaka-aineiden kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotuksena seuraavat määrät:

1 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 0,95 markkaa kilolta;

2 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,96 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,01 markkaa kilolta;

3 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 0,45 markkaa kilolta;

4 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,97 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,03 markkaa kilolta;

5 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,98 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 1,03 markkaa kilolta.

6 kohdassa tarkoitetusta tuotteesta 0,46 markkaa kilolta;

7 kohdassa tarkoitetusta tuotteesta 0,21 markkaa kilolta;

8 kohdassa tarkoitetuista tuotteista 0,19 markkaa kilolta;

9 kohdassa tarkoitettujen jäätelö- ja vanu-

kasjauheiden sekä niiden kaltaisten valmisteiden osalta seuraavasti:

valmisteen rasvapitoisuus	
— alle 1.5 prosenttia	0,76 markkaa kilolta;
— vähintään 1.5, mutta alle 26 prosenttia	2,14 markkaa kilolta; sekä
— vähintään 26 prosenttia	2,63 markkaa kilolta;

10 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 2,52 markkaa kilolta;

11 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 0,55 markkaa kilolta;

12 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 0,55 markkaa kilolta;

13 kohdassa tarkoitettujen jäätelö- ja vanukasjauheiden sekä niiden kaltaisten valmisteiden osalta seuraavasti:

valmisteen rasvapitoisuus	
— alle 1.5 prosenttia	0,76 markkaa kilolta;
— vähintään 1.5, mutta alle 26 prosenttia	2,14 markkaa kilolta; ja
— vähintään 26 prosenttia	2,63 markkaa kilolta; sekä

14 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 1 päivän tammikuuta 1972 ja 31 päivän maaliskuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuina, 0,33 markkaa kilolta sekä 1 päivän huhtikuuta 1972 ja 31 päivän joulukuuta 1972 välisenä aikana, mainitut päivät mukaan luettuna, 0,36 markkaa kilolta.

Valmistaja on oikeutettu vähentämään kultakin kalenterikuukaudelta suoritettavasta verosta edellä 1 momentissa mainittujen hintojen erotusta vastaavan määrän kaikkien valmistuspaikalta vietyjen elintarviketuotteiden osalta. Mikäli mainitun vähennyksen määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta suoritettava vero, maksaa tullihallitus hakemuksesta näiden erotuksen valmistajalle.

Milloin 1 momentissa tarkoitettujen tuotteiden raaka-aineiden kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keskimäärin ainakin kymmenen prosenttia korkeampi tai alempi kuin vuoden 1971 elokuun tasoon perustuva edellä mainittu erotus, valtioneuvosto voi tullihallituksen esityksestä muuttaa 1 momentissa mainittuja määriä vastaavasti. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainittujen määrien muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

7 §.

Verotuksen yleinen valvonta kuuluu tullihallitukselle.

Maassa valmistetuista elintarviketuotteista suoritettavan veron ja 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun vähennyksen määrää sekä maksuunpanon ja kannon toimittaa tullihallitus valmistajan antaman veroilmoituksen ja saadun selvityksen perusteella. Tarkemmat määräykset veroilmoituksen muodosta ja antamisajasta antaa valtioneuvosto.

Maahan tuoduista elintarviketuotteista suoritettavasta verosta sekä viennin ja tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veron palauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty tai määrätty.

8 §.

Maassa valmistetuista elintarviketuotteista on vero maksettava kalenterikuukausittain viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka aikana tuotteet on viety valmistuspaikalta.

9 §.

Maassa valmistetuista elintarviketuotteista suoritettavalle verolle, jota ei ole maksettu määräaikana, on suoritettava veron lisäystä kultakin markalta yksi penni jokaiselta kalenterikuukaudelta tai sen osalta luettuna sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka aikana vero viimeistään olisi ollut maksettava, maksupäivään.

Tullihallitus voi erityisistä syistä määrätä, että veron lisäystä on suoritettava edellä 1 momentissa säädettyä myöhemmästä ajankohdasta lukien.

10 §.

Jos valmistajalle ilman hänen syytään on jäänyt vero kokonaan tai osaksi määräämättä laskuvirheen tahi siihen verrattavan erehdyksen vuoksi taikka sen johdosta, että tullihallitus ei ole asiaa joltakin osalta tutkinut, tai jos valmistajalle on samanlaisesta syystä määrätty palautettavaksi liikaa veroa, on tullihallituksen

oikaistava verotus vuoden kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä lukien, jolta verotus toimitettiin tai olisi pitänyt toimittaa tahi jolta päätös veron palauttamisesta tehtiin *(veronoikaisu)*. Niin ikään on verotus saman ajan kuluessa oikaistava, jos tullihallitus havaitsee mainitusta syystä kannetun liikaa veroa tai palautetun sitä liian vähän, eikä asia ole muutoin vireillä tai valitukseen annetulla lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

11 §.

Jos vero on jäänyt kokonaan tai osaksi määräämättä tahi veroa on palautettu liikaa sen johdosta, että valmistaja on kokonaan taikka osittain laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa tai antanut puutteellisen, erehdyttävän tahi väärän veroilmoituksen taikka muun tiedon tai asiakirjan, on tullihallituksen määrättävä valmistajan suoritettavaksi se vero, joka mainitusta syystä on jäänyt määräämättä tahi joka on palautettu liikaa *(jälkiverotus)*. Jälkiverotus on toimitettava kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä lukien, johon kuuluvalta kalenterikuukaudelta verotus toimitettiin tai olisi pitänyt toimittaa tahi johon kuuluvalta kalenterikuukaudelta palautus määrättiin suoritettavaksi.

12 §.

Jos veroilmoitusta ei ole annettu tai sitä ei oikaistunakaan voida panna verotuksen perusteeksi, on verotus, sen jälkeen kun valmistajalle on mikäli mahdollista annettu tilaisuus selvitysten esittämiseen, toimitettava arvion mukaan.

13 §.

Veroa voidaan korottaa:

1) jos veroilmoituksessa tahi muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus eikä valmistaja ole noudattanut saamaansa kehotusta sen korjaamiseen, enintään 10 prosentilla;

2) jos valmistaja ilman pätevää syytä on laiminlyönyt veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan oikeassa ajassa antamisen taikka antanut sen olennaisesti vallinaisena, enintään 20 prosentilla ja, jos hän säädetyn kehotuksen saatuaankin on ilman hyväksyttävää estettä jättänyt velvollisuutensa kokonaan tai osaksi täyttämättä, enintään kaksinkertaiseksi; sekä

3) jos valmistaja on törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa tai antanut olennaisesti väärän veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan, enintään kaksinkertaiseksi.

Jos 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laiminlyönti tai väärän veroilmoituksen, tiedon tahi asiakirjan antaminen on tapahtunut veron kavaltamisen tarkoituksessa, veroa on korotettava vähintään 50 prosentilla ja enintään kaksinkertaiseksi.

Milloin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu puutteellisuus tai vaillinaisuus on koskenut vain tiettyä osaa valmistuspaikalta viedyistä tuotteista, on veronkorotus määrättävä vain tätä osaa vastaavasta verosta.

14 §.

Jos tarkastuksessa havaitaan vajausta, eikä voida tyydyttävästi selvittää, etteivät puuttuvat määrät ole joutuneet tai voineet joutua kulutukseen, on valmistajan suoritettava puuttuvista määristä vero sen mukaan kuin tullihallitus, ottaen huomioon asianhaarat, harkitsee oikeaksi määrätä.

15 §.

Maassa valmistetuista elintarviketuotteista maksettava vero, veronkorotus ja veron lisäys määrätään ja palautetaan täysin markoin jättämällä yli menevät pennit lukuun ottamatta.

16 §.

Muutoksenhausta tullihallituksen tai muun tulliviranomaisen valmisteverotusta koskevaan päätökseen on noudatettava, mitä muutoksenhausta on laissa muutoksenhausta hallintoasioissa (154/50) ja tullilaissa säädetty.

Verovelvollinen voi sillä perusteella, että maassa valmistettujen tuotteiden verotus on toimitettu lakia virheellisesti soveltaen taikka että asiaa käsiteltäessä tullihallituksessa on tapahtunut erehdys tai menettelyvirhe, jonka voidaan otaksua vaikuttaneen asian ratkaisuun, vaatia tullihallitukselta verotukseen oikaisua kolmen vuoden kuluessa veron määräämistä seuranneen kalenterivuoden alusta lukien *(oikaisuvaatimus)*.

Muutoksenhausta huolimatta on vero maksettava säädetyssä ajassa ja järjestyksessä.

17 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään kirjaa valmistettujen ja valmistuspaikalta vietyjen elintarviketuotteiden määristä, viimeksi mainituista suoritettavasta verosta sekä valmistuksessa syntyneiden, elintarviketuotteisiin kelpaamattomien jätteiden määrästä.

Jos tullihallitus katsoo olevan erityisiä syitä, se voi määrätä, että valmistajan on pidettävä kirjaa myös raaka-aineista ja puolivalmisteista.

18 §.

Valmistaja on velvollinen asianomaiselle viranomaiselle tarkastusta varten vaadittaessa esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut, näyttämään hallussaan olevat raaka-aine- ja valmistevarastot sekä antamaan muut tarpeelliset tiedot samoin kuin asettamaan käytettäviksi tarkastuksessa tarvittavat välineet.

19 §.

Jokaisen, joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden kauppaa tai myy valmisteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle, on tullihallituksen tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä aiheutunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaaditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

20 §.

Jokaisen, joka ryhtyy valmistamaan tässä laissa tarkoitettuja elintarviketuotteita, on viimeistään 15 päivää ennen valmistuksen alkamista toimitettava tullihallitukselle asiasta kirjallinen ilmoitus. Toiminnan keskeyttämisestä, jos se kestää kuukautta kauemmin, sekä toiminnan lopettamisesta on niin ikään tehtävä viipymättä ilmoitus.

21 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonta on tulliviranomaisten ja poliisin asiana.

Ulosotonhaltija ja poliisi ovat velvollisia antamaan verotusviranomaisille tarpeellista virka-apua tässä laissa tarkoitettua veroa koskevissa asioissa.

22 §.

Tämän lain noudattamista valvova virkamies älköön muulle kuin asianomaiselle viranomaiselle luvatta ilmaisko, mitä hänen tietoonsa on tässä toimessa tullut.

23 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän veroilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun asiakirjan tai tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon niin kuin rikoslaissa säädetään.

Joka ilman sanottua tarkoitusta jättää antamatta ilmoituksen, tiedon tai asiakirjan, joka tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten mukaan on viranomaiselle annettava, taikka muutoin rikkoo tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä, tuomittakoon, jollei siitä muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, sakkoon.

24 §.

Jos verotusta toimittava tai muu virkamies hänelle tämän lain mukaan kuuluvassa tehtävässä menettelee lainvastaisesti tai laiminlyö hänelle tässä laissa säädetyn velvollisuuden taikka ilmaisee saamansa, salassa pidettävän tiedon, rangaistakoon niin kuin rikoslain 40 luvussa on säädetty.

Tässä pykälässä tarkoitettuna virkamiehenä pidetään myös sitä, joka on määrätty tilapäisesti olemaan apuna verotuksessa.

25 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

26 §.

Tätä lakia sovelletaan elintarviketuotteisiin, jotka viedään valmistuspaikalta tai luovutetaan tullivalvonnasta vuoden 1972 aikana.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi investointirahastoista annetun lain ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annetun lain muuttamisesta.

Investointirahastoista 8 päivänä kesäkuuta 1964 annetulla lailla (309/64) ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetulla lailla (527/71) on pyritty muun ohessa ohjaamaan yritysten siirtoina investointirahastoon ja niiden tekeminä suhdannetalletuksina kertyneet varat tiettyihin taloudellisen kasvun kannalta tärkeisiin investointeihin. Tämä on tapahtunut asettamalla sanottujen lakien suomien verotuksellisten etujen saamisen yhdeksi ehdoksi sen, että verovelvollinen käyttää varat tietynlaisen käyttöomaisuuden hankkimiseen tai laissa tarkemmin mainittujen menojen suorittamiseen taikka määrätyin edellytyksin osake- tai osuuspääoman suorittamiseen sellaiseen kotimaiseen osakeyhtiöön tai osuuskuntaan, jonka toimintaa on pidettävä teollisuuden kilpailukyvyn parantamisen tai muutoin kansantalouden rakennemuutoksen kannalta tärkeänä.

Sellaisena käyttöomaisuutena, jonka hankkimiseen verovelvollinen voi käyttää investointi- tai suhdannetalletusvarojaan, on edellä mainituissa laeissa mainittu muun muassa verovelvollisen palveluksessa olevien työntekijäin ja henkilökunnan asuinrakennukset. Kaikissa tapauksissa verovelvolliset yritykset eivät kuitenkaan toteuta työntekijöille tulevien asuinrakennusten hanketta siinä muodossa, että asuinrakennukset jäävät niiden välittömään omistukseen lain tarkoittamaksi käyttöomaisuudeksi. Näin käy esimerkiksi silloin, kun asuntohankkeen rahoitukseen joudutaan käyttämään asuntotuotantolain mukaista lainaa. Työntekijäin asuinrakennukset on tällöin lainoitukseen liittyvistä käytännöllisistä syistä johtuen erotettava verovelvollisen yrityksen varallisuuspiiristä perustamalla asuinrakennusten omistamista ja hallintaa varten erillinen osakeyhtiö tai osuuskunta, jonka osakkeet tai osuudet verovelvollinen omistaa. Verovelvollisesta erillisen osakeyhtiön tai osuuskunnan perustaminen on tarpeen myös silloin, kun asuinrakennuksen hankkimiseen osallistuu useita yrittäjiä ja näiden lisäksi ehkä vielä kunta. Kun investointi- ja suhdannetalletusvarojen käyttökohteita koskevilla lainsäännöksillä on pyritty edistämään muun muassa työntekijöiden tarvitsemien asuntojen rakentamista, tulisi näitä varoja voida käyttää tällaisiin asuntoinvestointeihin riippumatta siitä muodosta, jossa asuntohanke toteutetaan. Tämän vuoksi ehdotetaan investointirahastoista annettua lakia ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annettua lakia muutettavaksi siten, että investointi- ja suhdannetalletusvarojen käyttäminen olisi mahdollista paitsi välittömästi asuinrakennuksiin myös osake- tai osuuspääoman suorittamiseen sellaiseen asuinrakennuksia hallitsemaan perustettuun osakeyhtiöön tai osuuskuntaan, jossa verovelvollisen suorittamaa osake- tai osuuspääomaa vastaava osa rakennustiloista on varattu tämän palveluksessa olevien työntekijöiden käytettäväksi. Tällaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan toiminnan luonnetta tai omistussuhteita siinä ei tulisi laissa tarkemmin määritellä, vaan valtiovarainministeriön tulisi kussakin yksittäistapauksessa ratkaista, saadaanko investointi- ja suhdannetalletusvarat sijoittaa käytännössä hyvinkin erilaisissa muodoissa perustettuihin osakeyhtiöihin ja osuuskuntiin.

Käytettäessä investointirahastoa tai suhdannetalletusta nyt kysymyksessä olevan osakeyhtiön tai osuuskunnan perustamiseen, asuinrakennuksiin tehtävä investointi ei enää tapahtuisi verovelvollisen oman, vaan sen perustaman, oikeudellisesti itsenäisen, yrityksen puitteissa. Investointi- ja suhdannetalletusvarojen siirtäminen tällä tavoin viime kädessä toisen yrityksen käytettäväksi on mahdollista lain mu-

kaan jo nytkin, mikäli tuon toisen yrityksen toimintaa on pidettävä teollisuuden kilpailukyvyn parantamisen tai muutoin kansantalouden rakennemuutoksen kannalta tärkeänä. Laissa on myös annettu yksityiskohtaiset säännökset varojen tällaista käyttämistä koskevista ehdoista ja siitä aiheutuvista verotuksellisista seuraamuksista. Näitä säännöksiä olisi sovellettava investointi- ja suhdannetalletusvarojen käyttämiseen myös nyt kysymyksessä olevan osakeyhtiön tai osuuskunnan perustamiseen.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

investointirahastoista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan investointirahastoista 8 päivänä kesäkuuta 1964 annetun lain (309/64) 3 §:n 2 momentti sekä 8 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (526/71), näin kuuluviksi:

3 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Investointirahastoa voidaan niin ikään käyttää kotimaiseen osakeyhtiöön tai osuuskuntaan niitä perustettaessa tai laajennettaessa sijoitetun osake- tai osuuspääoman suorittamiseen, mikäli osakeyhtiön tai osuuskunnan, joka on antanut suostumuksensa tällaiseen käyttöön, toimintaa yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan on pidettävä teollisuuden kilpailukyvyn parantamisen tai muutoin kansantalouden rakennemuutoksen kannalta tärkeänä taikka osakeyhtiö tai osuuskunta on perustettu sellaisten asuinrakennusten hallitsemista varten, joissa verovelvollisen suorittamaa osake- tai osuuspääomaa vastaava osa on varattu tämän palveluksessa olevien työntekijöiden asunnoiksi.

8 §.

Verovelvollisen esitettyä selvityksen siitä, että investointirahastoa on käytetty tai tullaan käyttämään tämän lain ja sen nojalla annettujen päätösten mukaisesti, verohallitus antaa luvan nostaa investointitalletuksesta näin käytettyä tai käytettävää määrää vastaavan osan. Valtiovarainministeriö ratkaisee hankittuaan teollisuuden kehittämislautakunnan lausunnon, onko osakeyhtiötä tai osuuskuntaa pidettävä sellaisena kuin edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

Laki

suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetun lain (527/71) 2 §:n 4 kohta, 4 §:n 1 momentti sekä 8 § näin kuuluviksi:

2 §.

Tässä laissa tarkoitettuja suhdannetalletusten käyttökohteita ovat:

— — — — — — — — — — — — — — —

4) jäljempänä tässä laissa määriteltyjen yritysten perustaminen ja laajentaminen.

4 §.

Jos verovelvollinen tekee verohallitukselle todennäköiseksi käyttävänsä suhdannetalletuksen sinä verovuotena, jona talletus on nostettu, tai sitä seuraavana verovuotena kotimaiseen osakeyhtiöön tai osuuskuntaan, niitä perustet-

taessa tai laajennettaessa sijoitetun osake- tai osuuspääoman suorittamiseen, ei suhdannetalletusta lueta verovelvollisen veronalaiseksi tuotoksi valtion- eikä kunnallisverotuksessa, mikäli osakeyhtiön tai osuuskunnan, joka on antanut suostumuksensa tällaiseen käyttöön, toimintaa yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan on pidettävä teollisuuden kilpailukyvyn parantamisen tai muutoin kansantalouden rakennemuutoksen kannalta tärkeänä taikka osakeyhtiö tai osuuskunta on perustettu sellaisten asuinrakennusten hallitsemista varten, joissa verovelvollisen suorittamaa osake- tai osuuspääomaa vastaava osa on varattu tämän palveluksessa olevien työntekijöiden asunnoiksi ja mikäli osakeyhtiö tai osuuskunta tahi sen osakepääoman korotus on merkitty rekisteriin tai osuuspääoman korotus on suoritettu sanottujen verovuosien aikana.

— — — — — — — — — — — — — —

8 §.

Valtiovarainministeriö ratkaisee hankittuaan teollisuuden kehittämislautakunnan lausunnon, onko osakeyhtiötä tai osuuskuntaa pidettävä sellaisena, kuin edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetaan.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 57 hallituksen esityksen johdosta laeiksi investointirahastoista annetun lain ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 125 laeiksi investointirahastoista annetun lain ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että kun investointi- ja suhdannetalletusvarojen käyttökohteita koskevilla lainsäännöksillä on pyritty edistämään muun muassa työntekijöiden tarvitsemien asuntojen rakentamista, tulisi näitä varoja voida käyttää tällaisiin asuntoinvenstointeihin riippumatta siitä muodosta, jossa asuntohanke toteutetaan. Hallitus ehdottaakin investointirahastoista annettua lakia ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annettua lakia muutettavaksi siten, että investointi- ja suhdannetalletusvarojen käyttäminen olisi mahdollista paitsi välittömästi asuinrakennuksiin myös osake- tai osuuspääoman suorittamiseen sellaiseen asuinrakennuksia hallitsemaan perustettuun osakeyhtiöön tai osuuskuntaan, jossa verovelvollisen suorittamaa osake- tai osuuspääomaa vastaava osa rakennustiloista on varattu tämän palveluksessa olevien työntekijöiden käytettäväksi.

Valtiovarainvaliokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvät lainmuutokset tarpeellisiksi ja asianmukaisiksi. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä.

Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Pekkarinen, Rosnell, Sandelin, Sillantaus, Tamminen ja Teir sekä varajäsenet Kaarlonen, Karpola, Laatio, Lintilä, Nieminen, Suokas ja Turunen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 140 hallituksen esityksen johdosta laeiksi investointirahastoista annetun lain ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 57 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi investointirahastoista annetun lain ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 125 laeiksi investointirahastoista annetun lain ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamisesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 57 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 140, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

investointirahastoista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan investointirahastoista 8 päivänä kesäkuuta 1964 annetun lain (309/64) 3 §:n 2 momentti sekä 8 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (526/71), näin kuuluviksi:

3 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Investointirahastoa voidaan niin ikään käyttää kotimaiseen osakeyhtiöön tai osuuskuntaan niitä perustettaessa tai laajennettaessa sijoitetun osake- tai osuuspääoman suorittamiseen, mikäli osakeyhtiön tai osuuskunnan, joka on antanut suostumuksensa tällaiseen käyttöön, toimintaa yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan on pidettävä teollisuuden kilpailukyvyn parantamisen tai muutoin kansantalouden rakennemuutoksen kannalta tärkeänä taikka osakeyhtiö tai osuuskunta on perustettu sellaisten asuinrakennusten hallitsemista varten, joissa verovelvollisen suorittamaa osake- tai osuuspääomaa vastaava osa on varattu tämän palveluksessa olevien työntekijöiden asunnoiksi.

8 §.

Verovelvollisen esitettyä selvityksen siitä, että investointirahastoa on käytetty tai tullaan käyttämään tämän lain ja sen nojalla annettujen päätösten mukaisesti, verohallitus antaa luvan nostaa investointitalletuksesta näin käytettyä tai käytettävää määrää vastaavan osan. Valtiovarainministeriö ratkaisee hankittuaan teollisuuden kehittämislautakunnan lausunnon, onko osakeyhtiötä tai osuuskuntaa pidettävä sellaisena kuin edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetaan.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Laki

suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetun lain (527/71) 2 §:n 4 kohta, 4 §:n 1 momentti sekä 8 § näin kuuluviksi:

2 §.

Tässä laissa tarkoitettuja suhdannetalletusten käyttökohteita ovat:

— — — — — — — — — — — — — — —

4) jäljempänä tässä laissa määriteltyjen yritysten perustaminen ja laajentaminen.

4 §.

Jos verovelvollinen tekee verohallitukselle todennäköiseksi käyttävänsä suhdannetalletuksen sinä verovuotena, jona talletus on nostettu, tai sitä seuraavana verovuotena kotimaiseen osakeyhtiöön tai osuuskuntaan, niitä perustettaessa tai laajennettaessa sijoitetun osake- tai osuuspääoman suorittamiseen, ei suhdannetalletusta lueta verovelvollisen veronalaiseksi tuotoksi valtion- eikä kunnallisverotuksessa, mikäli osakeyhtiön tai osuuskunnan, joka on antanut suostumuksensa tällaiseen käyttöön, toimintaa yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan on pidettävä teollisuuden kilpailukyvyn parantamisen tai muutoin kansantalouden rakennemuutoksen kannalta tärkeänä taikka osakeyhtiö tai osuuskunta on perustettu sellaisten asuinrakennusten hallitsemista varten, joissa verovelvollisen suorittamaa osake- tai osuuspääomaa vastaava osa on varattu tämän palveluksessa olevien työntekijöiden asunnoiksi ja mikäli osakeyhtiö tai osuuskunta tahi sen osakepääoman korotus on merkitty rekisteriin tai osuuspääoman korotus on suoritettu sanottujen verovuosien aikana.

— — — — — — — — — — — — — — —

8 §.

Valtiovarainministeriö ratkaisee hankittuaan teollisuuden kehittämislautakunnan lausunnon, onko osakeyhtiötä tai osuuskuntaa pidettävä sellaisena, kuin edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetaan.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ammatillisista pätevyystutkinnoista.

Voimassa oleva ammatillisista pätevyystutkinnoista annettu laki (424/67) astui voimaan vuoden 1968 alusta. Lain toimeenpanossa ei ole edistytty odotetussa laajuudessa. Lain mukaan pätevyystutkintojen toimeenpano kuuluu ensisijaisesti opetusministeriön oppisopimuslain (422/67) 18 §:n nojalla asettamien eri ammattialojen keskustoimikunnille, joita ammattioppilaslautakuntien ja yleisten ammattikoulujen tulee tarvittaessa avustaa. Vuoden 1970 loppuun mennessä keskustoimikuntia on asetettu 28. Keskustoimikuntien järjestämiä pätevyystutkintoja on toimeenpantu ainoastaan pukuompelu-, sähkö- ja puhelinaloilla, joilla ammatillisia tutkintoja kauppa- ja teollisuusministeriön toimesta oli järjestetty jo aikaisemminkin. Vuonna 1970 keskustoimikuntien järjestämissä tutkintotilaisuuksissa yhteensä noin 500 henkilöä suoritti joko ammatti- tai ylemmän ammattitutkinnon. Sen lisäksi Pienteollisuuden Keskusliitto on opetusministeriön antaman päätöksen nojalla järjestänyt pätevyystutkintotilaisuuksia, joissa noin 800 henkilöä suoritti tutkinnon. Tarkoituksenmukaista olisi, että pätevyystutkinnot otettaisiin huomioon eri ammattialojen työehtosopimuksissa ja sitä kautta myös palkkausehdoissa. Näin kiinnostus pätevyystutkintojen suorittamiseen varmasti lisääntyisi.

Koska pätevyystutkintojen merkitys tulee vastaisuudessa yhä enenevässä määrin kasvamaan, olisi välttämätöntä, että tutkintojen suorittamismahdollisuus taattaisiin kaikilla niillä ammattialoilla, joissa sitä pidetään tarpeellisena ja joissa on myös halukkaita tutkittavia. Nykyinen järjestelmä, jonka mukaan pätevyystutkintojen toimeenpano tapahtuu pääasiassa vain toimikuntatyönä, ei ole käytännössä osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi.

Uudessa lakiesityksessä pätevyystutkintojen toimeenpano ja valvonta on keskitetty ammattikasvatushallitukselle, jota edellä mainittujen keskustoimikuntien, ammattikasvatushallituksen alaisten ammatillisten oppilaitosten, ammattikurssikeskusten ja ammattioppilaslautakuntien tulee tarvittaessa avustaa. Nykyisessä laissa avustamisvelvollisuus on rajoitettu ammattioppilaslautakuntiin ja yleisiin ammattikouluihin.

Eri ammattialojen oppiohjelmien laatiminen on ollut toistaiseksi keskustoimikuntien tärkein ja aikaa vaativin tehtävä. On ilmeistä, että oppiohjelmien ja pätevyystutkintovaatimusten laatiminen ja niiden ajan tasalla pysyttäminen sekä eri aloilla vaadittavan ammattitaidon kehityksen seuraaminen tulee tulevaisuudessakin olemaan keskustoimikuntien ensisijaisena tehtäväkenttänä.

Oikeus pätevyystutkintojen toimeenpanemiseen voidaan antaa myös keskustoimikunnalle, ammatilliselle oppilaitokselle sekä yhteisölle ja säätiölle, jolla asianomaisella ammattialalla on riittävä asiantuntemus.

Voimassa olevassa laissa ammatillisista pätevyystutkinnoista tutkintojen suorittamismahdollisuus on rajoitettu niihin teollisuus-, käsityö- ja palveluammatteihin, joita koskevat asiat kuuluvat kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan. Lain tullessa voimaan vuoden 1968 alussa opetushallinto oli jakaantuneena usean eri hallinnon alueelle. Nyttemmin opetushallinto on keskitetty lähes kokonaisuudessaan opetusministeriön alaisuuteen. Koska on osoittautunut, että pätevyystutkintojen suorittamistarvetta tulee olemaan muillakin kuin edellä mainituilla ammattialoilla, lakiesityksessä on katsottu aiheelliseksi laajentaa lain 1 § käsittämään muutkin kuin teollisuus-, käsityö- ja palveluammatit.

Nykyisen pätevyystutkintolain mukaan osallistumisesta tutkintoon peritään opetusministeriön vahvistama maksu, jonka suuruus määräytyy tutkinnon toimeenpanosta aiheutuneiden kustannusten perusteella. Opetusministeriö on vahvistanut osallistumismaksun suuruudeksi vähintään 30 markkaa ja enintään 150 markkaa. Osallistumismaksun suuruus saattaa muodostua hyvinkin erilaiseksi eri ammateissa ja

tutkittavat joutuvat siten eriarvoiseen asemaan, mitä on pidetty ilmeisenä epäkohtana.

Lakiesityksessä on lähdetty siitä, että osallistumisesta tutkintoon ei peritä korvausta. Sen sijaan tutkinnon hyväksytysti suorittaneelta voidaan tutkintotodistuksesta periä ammattikasvatushallituksen määräämä maksu, jonka tulisi olla kaikilla ammattialoilla sama.

Voimassa olevan pätevyystutkintolain 5 § sisältää säännökset niistä edellytyksistä, jotka omatessaan henkilö voi hakemuksesta saada todistuksen ammattitutkinnosta osallistumatta tällaiseen tutkintoon. Koska käytännössä tämän pykälän merkitys on jäänyt varsin vähäiseksi ja siihen on suhtauduttu tietyin varauksin, on katsottu tarkoituksenmukaiseksi poistaa laista todistuksen myöntämistä ilman tutkinnon suorittamista koskeva säännös.

Koska ennen ammatillisista pätevyystutkinnoista annetun lain voimaantuloa on suoritettu erilaisia ammatillisia tutkintoja, on pidetty oikeudenmukaisena, että ammattikasvatushallitus voi erityisistä syistä hyväksyä nämä tutkinnot pätevyystutkintolain mukaisia ammattitutkintoja vastaaviksi tutkinnoiksi. Täten taataan edellä mainittujen tutkintojen suorittaneille mahdollisuus osallistua suoraan ylempään ammattitutkintoon. Tällaisina tutkintoina pidetään muun muassa kauppa- ja teollisuusministeriön toimesta järjestettyjä ompelualan ammattitutkintoja ja vastaavia sähkö- ja puhelinalan tutkintoja sekä vanhan oppisopimuslain (125/23) mukaan suoritettuja ammattikokeita.

Ammatillisista pätevyystutkinnoista annetun lain 6 §:n mukaan ammattioppilaslautakunnalle tai kunnalliselle ammattioppilaitokselle tutkintojen toimeenpanon avustamisesta aiheutuvat ammattikasvatushallituksen hyväksymät kustannukset korvataan valtion varoista kunnalle ja kuntainliitolle. Mikäli tutkinnon järjestäminen on toimeksiannettu muille, tutkinnon järjestäjällä ei ole ollut oikeutta lakiperusteiseen valtionapuun, josta johtuen tutkintojen osallistumismaksut ovat nousseet kohtuuttomiksi.

Uuden lakiesityksen mukaan lain täytäntöönpanosta tutkintojen järjestäjille ja avustajille aiheutuvat hyväksytyt kustannukset tulee korvata valtion varoista.

Vuosittain arvioidaan suoritettavan noin 3 000 tutkintoa.

Kun bruttokustannuksiksi tutkittavaa kohti arvioidaan noin 300 markkaa, saadaan pätevyystutkintojen toimeenpanosta aiheutuvien kustannusten määräksi noin 1 000 000 markkaa. Tuloja arvioidaan tutkintotodistuksista perittävistä maksuista kertyvän noin 300 000 markkaa.

Edellä sanotun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ammatillisista pätevyystutkinnoista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Ammatillisen pätevyyden osoittamiseksi voidaan suorittaa pätevyystutkintoja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Pätevyystutkintoja ovat ammattitutkinto ja ylempi ammattitutkinto.

2 §.

Pätevyystutkinnon toimeenpano ja valvonta kuuluvat ammattikasvatushallitukselle.

Opetusministeriön oppisopimuslain (422/67) 18 §:n nojalla asettamien eri ammattialojen keskustoimikuntien sekä ammattikasvatushallituksen alaisten ammatillisten oppilaitosten, ammattikurssikeskusten ja ammattioppilaslautakuntien tulee tarvittaessa avustaa ammattikasvatushallitusta tutkintojen järjestämisessä.

Ammattikasvatushallitus voi määräämillään ehdoilla myöntää keskustoimikunnalle, ammatilliselle oppilaitokselle sekä yhteisölle ja säätiölle, jolla asianomaisella ammattialalla on riittävä asiantuntemus, oikeuden toimeenpanna pätevyystutkintoja.

3 §.

Pätevyystutkinnon suorittaneelle antaa tutkinnon toimeenpanija ammattikasvatushallituksen hyväksymän mallin mukaisen todistuksen, jossa myös voidaan todeta asianomaisen oikeus tutkintoa vastaavaa ammattiarvoa osoittavan nimityksen käyttämiseen.

4 §.

Pätevyystutkintoon osallistumisesta ei peritä korvausta. Tutkinnon hyväksytysti suorittaneelta voidaan tutkintotodistuksesta periä maksu, jonka suuruuden ammattikasvatushallitus vahvistaa.

5 §.

Keskustoimikunnalle, ammatilliselle oppilaitokselle, ammattikurssikeskukselle, ammattioppilaslautakunnalle sekä yhteisölle ja säätiölle, joka ammattikasvatushallituksen toimeksiannosta on osallistunut pätevyystutkintojen järjestämiseen tai jolle ammattikasvatushallitus on myöntänyt oikeuden toimeenpanna tutkintoja, korvataan järjestämisestä aiheutuneet ammattikasvatushallituksen hyväksymät menot valtion varoista.

6 §.

Elinkeinoista 31 päivänä maaliskuuta 1879 annetun asetuksen kumoamisesta ja pakollisten elinkeinoyhdistysten lakkauttamisesta 28 päivänä marraskuuta 1952 annetun lain (411/52) nojalla myönnetty kisällinkirja vastaa ammattitutkinnon suorittamisesta ja mestarinkirja ylemmän ammattitutkinnon suorittamisesta annettua todistusta.

Muun aikaisemmin suoritetun ammatillisen tutkinnon ammattikasvatushallitus voi hyväksyä tämän lain mukaista ammattitutkintoa vastaavaksi tutkinnoksi ja antaa tällaisen tutkinnon suorittaneelle oikeuden ylemmän ammattitutkinnon suorittamiseen.

7 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

8 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 ja sillä kumotaan 22 päivänä syyskuuta 1967 ammatillisista pätevyystutkinnoista annettu laki (424/67). Sen mukaan suoritetut tutkinnot vastaavat tässä laissa säädettyjä samanarvoisia tutkintoja.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Meeri Kalavainen*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksen johdosta laiksi ammatillisista pätevyystutkinnoista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 1 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 126. Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä samaa asiaa koskevana ed. Silanderin ym. lakialoitteen n:o 208, joka niin ikään sisältää ehdotuksen laiksi ammatillisista pätevyystutkinnoista. Asian käsiteltyään valiokunta esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta.

Samalla valiokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että parturi- ja kampaamoliikkeiden harjoittajilta puuttuu nykyisin useissa tapauksissa asianmukainen ammattitaito, ja pitää terveydellisten näkökohtien vuoksi tärkeänä, että heiltä tulisi vaatia alan ammatillinen pätevyystutkinto.

Kun valiokunta on asettunut kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä, ei lakialoitteen n:o 208 hyväksyminen voi valiokunnan mielestä tulla kysymykseen.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hylkäisi lakialoitteeseen n:o 208 sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häkämies, Kortesalmi, Pursiainen, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 157 hallituksen esityksen johdosta laiksi ammatillisista pätevyystutkinnoista.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Silanderin ym. lakialoitteen n:o 208, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 17 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 208 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi ammatillisista pätevyystutkinnoista.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 126 laiksi ammatillisista pätevyystutkinnoista, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 17 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 157, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
ammatillisista pätevyystutkinnoista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Ammatillisen pätevyyden osoittamiseksi voidaan suorittaa pätevyystutkintoja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Pätevyystutkintoja ovat ammattitutkinto ja ylempi ammattitutkinto.

2 §.

Pätevyystutkinnon toimeenpano ja valvonta kuuluvat ammattikasvatushallitukselle.

Opetusministeriön oppisopimuslain (422/67) 18 §:n nojalla asettamien eri ammattialojen keskustoimikuntien sekä ammattikasvatushallituksen alaisten ammatillisten oppilaitosten, ammattikurssikeskusten ja ammattioppilaslautakuntien tulee tarvittaessa avustaa ammattikasvatushallitusta tutkintojen järjestämisessä.

Ammattikasvatushallitus voi määräämillään ehdoilla myöntää keskustoimikunnalle, ammatilliselle oppilaitokselle sekä yhteisölle ja säätiölle, jolla asianomaisella ammattialalla on riittävä asiantuntemus, oikeuden toimeenpanna pätevyystutkintoja.

3 §.

Pätevyystutkinnon suorittaneelle antaa tutkinnon toimeenpanija ammattikasvatushallituksen hyväksymän mallin mukaisen todistuksen, jossa myös voidaan todeta asianomaisen oikeus tutkintoa vastaavaa ammattiarvoa osoittavan nimityksen käyttämiseen.

4 §.

Pätevyystutkintoon osallistumisesta ei peritä korvausta. Tutkinnon hyväksytysti suorittaneelta voidaan tutkintotodistuksesta periä maksu, jonka suuruuden ammattikasvatushallitus vahvistaa.

5 §.

Keskustoimikunnalle, ammatilliselle oppilaitokselle, ammattikurssikeskukselle, ammattioppilaslautakunnalle sekä yhteisölle ja säätiölle, joka ammattikasvatushallituksen toimeksiannosta on osallistunut pätevyystutkintojen järjestämiseen tai jolle ammattikasvatushallitus on myöntänyt oikeuden toimeenpanna tutkintoja, korvataan järjestämisestä aiheutuneet ammattikasvatushallituksen hyväksymät menot valtion varoista.

6 §.

Elinkeinoista 31 päivänä maaliskuuta 1879 annetun asetuksen kumoamisesta ja pakollisten elinkeinoyhdistysten lakkauttamisesta 28 päivänä marraskuuta 1952 annetun lain (411/52) nojalla myönnetty kisällinkirja vastaa ammattitutkinnon suorittamisesta ja mestarinkirja ylemmän ammattitutkinnon suorittamisesta annettua todistusta.

Muun aikaisemmin suoritetun ammatillisen tutkinnon ammattikasvatushallitus voi hyväksyä tämän lain mukaista ammattitutkintoa vastaavaksi tutkinnoksi ja antaa tällaisen tutkinnon suorittaneelle oikeuden ylemmän ammattitutkinnon suorittamiseen.

7 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

8 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 ja sillä kumotaan 22 päivänä syyskuuta 1967 ammatillisista pätevyystutkinnoista annettu laki (424/67). Sen mukaan suoritetut tutkinnot vastaavat tässä laissa säädettyjä samanarvoisia tutkintoja.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi museovirastosta.

Yleisperusteluja.

Muinaismuistohallinnon järjestely maassamme pohjautuu muinaisaikaisten muistomerkkien rauhoittamisesta ja suojelemisesta huhtikuun 2 päivänä 1883 annetuun asetukseen, jonka 2 §:ssä edellytettiin senaatin talousosaston asettavan asiantuntijoista kokoonpannun muinaistieteellisen toimikunnan huolehtimaan maan muinaismuistojen hoidosta. Vuoden 1883 asetuksen mukainen maan muinaismuistojen hoitoa varten tarkoitettu toimielin perustettiin kesäkuun 19 päivänä 1884 annetulla julistuksella arkeologisen toimiston asettamisesta maamme muinaismuistojen suojelemista varten. Toimiston muodosti seitsemän jäsentä, joista valtionarkeologi oli vakinainen jäsen ja muut kuusi kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittuja. Viimemainitut, joiden tehtävä oli luonteeltaan sivutoiminen, valitsi Helsingin yliopisto ja eräät alan tieteelliset seurat. Toimiston puheenjohtajan määräsi senaatti valituista jäsenistä. Vuonna 1892 arkeologiseen toimistoon perustettiin kaksi intendentin ja yksi konservaattorin virka. Virat tulivat vastaamaan nykyisiä historiallisen, kansatieteellisen ja esihistoriallisen osaston johtajan virkoja.

Vuodesta 1908 lukien on valtion tulo- ja menoarviossa käytetty nimitystä Muinaistieteellinen toimikunta aikaisemman Arkeologisen toimiston sijasta.

Joulukuun 22 päivänä 1917 annetulla asetuksella muinaistieteellinen toimikunta järjestettiin vuoden 1918 alusta lukien väliaikaisesti uudelle kannalle. Samalla kumottiin vuoden 1884 julistuksen ne kohdat, jotka olivat ristiriidassa uuden järjestelyn kanssa.

Nykyisin on voimassa muinaistieteellisen toimikunnan uudestaan järjestämisestä 10 päivänä syyskuuta 1920 annettu asetus (274/20), jolla kumottiin vuoden 1884 julistus ja sen jälkeen annetut arkeologista toimistoa ja muinaistieteellistä toimikuntaa koskevat säännökset.

Yksityiskohtaisemmat toimikuntaa koskevat määräykset sisältyvät joulukuun 31 päivänä 1925 annettuun muinaistieteellisen toimikunnan ja valtionarkeologin sekä toimikunnan virka- ja palvelusmiesten johtosäännön sisältävään opetusministeriön päätökseen (389/25), jota on osittain muutettu 10 päivänä lokakuuta 1944 annetulla päätöksellä (714/44).

Nämä yli puoli vuosisataa sitten vahvistetut säännöt, jotka perimmältään juontuvat jo viime vuosisadalta, ovat monilla tavoin haitanneet muinaistieteellisen toimikunnan toimintaa. Käytäntö on pakottanut suorittamaan sisäisiä järjestelyjä, joista ei voimassa olevassa asetuksessa ole mainintaa.

Kuten edellä olevasta käy ilmi, muinaistieteellinen toimikunta on joutunut toimimaan jo pitkään nykyoloja vain huonosti vastaavan säännöstön pohjalta, jolloin toimikunnan organisaatio ei ole enää kyennyt täysimääräisesti suoriutumaan niistä tehtävistä, joita nykyaikainen muinaismuistohallinto ja tutkimus edellyttävät.

Tästä syystä opetusministeriö asetti vuonna 1964 toimikunnan, jonka tehtävänä oli tutkia muinaistieteellisen toimikunnan uudelleenorganisoinnin järjestämistä ja laatia ehdotus laiksi ja asetukseksi muinaistieteellisestä toimikunnasta. Toimikunta antoi mietintönsä opetusministerille 17 päivänä maaliskuuta 1970 (komiteanmietintö 1970: A 2).

Mietinnössä on annettu laaja katsaus Suomen muinaismuistohallinnon ja museolaitoksen kehitykseen ja nykyiseen järjestelyyn. Niin ikään mietintöön on otettu katsaus muiden Pohjoismaiden vastaaviin organisaatioihin ja niiden toimintaan. Organisointitoimikunta esittää perusteluissaan, että muinaistieteellisen toimikunnan asema valtionhallinnossa olisi täsmällisesti määriteltävä. Muinaistieteellinen toimikunta olisi muutettava museohallitukseksi, jolloin samalla sisäinen organisaatio, asiain käsittelyjärjestys ja toimintatavat uudistetaan.

Hallituksen ehdotus rakentuu oleellisilta osiltaan toimikunnan tekemien selvitysten ja ehdotuksen pohjalle.

Hallitus toteaa, että muinaistieteellisen toimikunnan työ on sen perustamisesta lähtien aina 1930-luvulle saakka kohdistunut lähinnä muinaisjäännösten inventointiin, esinekokoelmien kartuttamiseen, niiden näytteilläpitoon ja tutkimukseen. Toisen maailmansodan jälkeen ja varsinkin parin viimeksikuluneen vuosikymmenen aikana muinaistieteellisen toimikunnan tehtävissä on painopiste selvästi kohdistunut yleisiin hallinnollisiin tehtäviin. Tähän ovat vaikuttaneet erityisesti vuonna 1963 uusittu muinaismuistolaki (295/63) ja laki kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta vuodelta 1964 (572/64). Tämän lainsäädännön mukanaan tuomia tehtäviä on muinaistieteellinen toimikunta organisaation, henkilökunnan ja taloudellisten edellytysten puutteellisuuden vuoksi voinut vain erittäin vajavaisesti toteuttaa. Tästä on ollut välillisesti seurauksena myös se, että koko maan museolaitos ei ole voinut pysyä kansainvälisen kehityksen mukana.

Edellä esitetyn perusteella ja koska valtion ja maan yleisenkin museotoiminnan kannalta on tärkeätä, että muinaismuistohallinto saatetaan nykyaikaiselle kannalle, hallitus esittää, että muinaistieteellisestä toimikunnasta muodostetaan museovirasto. Hallinnollisten tehtävien lisäksi tämän opetusministeriön alaisen viraston toimialaan kuuluisi edelleenkin olennaisena osana tieteellinen tutkimustyö.

Museovirastosta annettavassa asetuksessa on tarkoitus säätää yksityiskohtaisesti museoviraston organisatorinen rakenne, henkilökunnan tehtävät, pätevyysvaatimukset sekä muut viraston toimintaan liittyvät seikat.

Museovirastossa tehtävät tärkeimmät päätökset koskevat yleensä olennaisesti useiden eri osastojen toimialaa ja vaativat siten kollegista käsittelyä. Organisaatiota ja asioiden käsittelymenettelyä suunniteltaessa on kuitenkin pyritty siihen, että kolleginen käsittely tulisi kysymykseen vain välttämättömissä ja lähinnä niissä tapauksissa, jotka valtionhallinnon organisaation uudistamiskomitea pitää tarpeellisena. Tämän vuoksi asetuksella on tarkoitus säätää muodostettavaksi vain yksi kollegio, jossa museoviraston kaikki osastot ovat edustettuina. Muutoin käyttäisivät museoviraston päätäntävaltaa ylijohtaja ja osastonjohtajat.

Niistä syistä, joihin edellä jo on viitattu, on museoviraston yleisen organisaation perusteellinen tarkistaminen välttämätöntä. Asetuksella on tarkoitus säätää, että museovirastossa olisi seuraavat neljä osastoa: yleinen osasto, tutkimusosasto, rakennushistorian osasto ja Suomen kansallismuseo.

Muinaismuistohallintoa koskeva nykyinen lainsäädäntö, sekä suunnitteilla oleva uusi lainsäädäntö, lähinnä laki museoiden valtionavusta ja siihen liittyvät aluehallinnon järjestelyt sekä laki kulttuuriesineiden maastaviennin estämiseksi, tulevat edelleen laajentamaan ja lisäämään museoviraston hallinnollisia tehtäviä. Museovirastossa tulee myös olemaan runsaasti eri osastoja yhteisesti koskevia asioita, jotka on käytännöllisintä keskittää yhden osaston hoidettaviksi. Tämän vuoksi hallitus pitää perusteltuna muodostaa museoviraston yleistä hallintoa varten yleinen osasto, jossa olisi hallintotoimisto sekä aluehallintoa, museo- ja ulkomaanasioita hoitava museoasiain toimisto. Lisäksi yleisen osaston alaisena tulisi olemaan kirjasto ja valokuvauslabaratorio.

Muinaismuistolain perusteella museovirastossa tapahtuva tieteellinen tutkimustoiminta on katsottu parhaimmaksi järjestää siten, että museovirastoon perustettaisiin erityinen tutkimusosasto, joka jakautuisi esihistorian toimistoon, historian toimistoon, kansatieteen toimistoon ja merihistorian toimistoon. Näistä kolme ensiksi mainittua muodostettaisiin muinaistieteellisen toimikunnan vastaavista osastoista, neljäs on jo toiminut muinaistieteellisen toimikunnan toimistona.

Kulttuurihistoriallisesti huomattavia rakennuksia koskevan lainsäädännön mukanaan tuomien uusien ja vastaisuudessa yhä lisääntyvien tehtävien asianmukainen suorittaminen edellyttää oman erillisen osaston perustamista. Pohjan rakennushistorian osastolle muodostaa jo olemassa oleva muinaistieteellisen toimikunnan rakennushistorian toimisto. Rakennushistorian osaston tehtäviin tulee sisältymään myös eräitten museoviraston hallinnassa olevien rakennusten, linnojen, kartanoiden ja muiden sellaisten korjaustöistä huolehtiminen.

Hallituksen mielestä on tarkoituksenmukaisinta, että museoteknilliset, lähinnä näytteillepanoa, näyttelyitä, kokoelmien hoitoa sekä konservointia ja restaurointia koskevat asiat keskitetään yhden osaston hoitoon. Museoviraston neljännen osaston, Suomen kansallismu-

seon, tehtävänä olisi hoitaa näyttelytoiminta, yleisötilaisuudet, museotoiminnan piiriin kuuluvien aiheiden yleistajuinen esittely, yhteistoiminta koulujen kanssa näiden opetussuunnitelman puitteissa ja muu sellainen toiminta. Tämä tapahtuisi osaston museoteknillisen toimiston avulla. Lisäksi osastoon kuuluisi toimistona rahakammio näyttelyineen ja numismaattisine tutkimuksineen, sekä konservointilaitos. Suomen kansallismuseo ja tutkimusosasto joutuvat luonnollisesti toimimaan läheisessä yhteistyössä, mutta toiminnan kannalta on tarkoituksenmukaista, että näyttelytoiminta ja varsinainen tutkimustoiminta erotetaan hallinnollisesti toisistaan.

Voidakseen toimia riittävän tehokkaasti, vaatii museoviraston organisaatio myös henkilökunnan lisäämistä. Hallitus ehdottaa perustamisvaiheessa uusia virkoja perustettavaksi museovirastoon vain sen verran kun on välttämätöntä uuden organisaation käynnistämiseksi. Henkilökunnan lisääminen on tarkoituksenmukaisinta suorittaa asteittain kolmessa vaiheessa. Toinen vaihe on mahdollista, kun museovirasto siirtyy uusiin tiloihin valtion tarkoitusta varten ostamaan Suomalaisen yhteiskoulun rakennukseen siinä suoritettavien muutos- ja korjaustöiden jälkeen.

Aluehallintoon liittyvät tehtävät tulevat kuulumaan yleisen osaston museoasiain toimistolle. Alueorganisaation puute on ollut huomattavana haittana nykyisen muinaistieteellisen toimikunnan toiminnassa. Hallituksen mielestä on tarpeellista, että tällainen koko maata kattava järjestelmä luodaan. Museoviraston on voitava tarvittaessa alueorganisaation avulla suorittaa nopeasti muinaismuistolain vaatimat toimenpiteet kentällä.

Lakiehdotuksen yksityiskohtaisia perusteluja.

Hallituksen esityksessä laiksi museovirastosta todetaan museoviraston yleinen tehtävä ja sen asema opetusministeriön alaisena muinaismuistoasiain virastona (1 §), mainitaan ne virat ja toimet, joita museovirastossa voi olla (2 §), sekä määritellään museoviraston toimesta kannettavien maksujen perusteet (3 §).

1 §. Pykälästä ilmenevä museoviraston tehtävämäärittely vastaa muinaistieteellisen toimikunnan nykyisiä tehtäviä. Muinaismuistoilla tarkoitetaan tässä, sanan alkuperäistä merkitystä laajemmin, myös kulttuurihistoriallisesti huomattavia rakennuksia muinaismuistolaissa tarkoitettujen muinaismuistojen ohella. Hallituksen mielestä tässä tarkoitettu käsitteen laajentaminen on perusteltua huomioon ottaen muun muassa sen, että muinaistieteellisen toimikunnan hallinnassa ja hoidossa on kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia ja linnoja historiamme eri aikakausilta ja vanhimmat niistä ovat siinä määrin verrattavissa muinaismuistolaissa tarkoitettuihin kiinteisiin muinaisjäännöksiin, ettei rajaa näiden kahden lain tarkoittaman suojelukohteen välille voida eikä ole aihetta jyrkästi vetää.

Muinaistieteellisen toimikunnan tehtäviin on muinaisjäännöksiin kohdistuva tutkimustyö kuulunut olennaisena osana toimikunnan perustamisesta lähtien. Viime vuosien uusi lainsäädäntö on, samalla kun se on lisännyt toimikunnalle kuuluvia varsinaisia hallintotehtäviä, edellyttänyt siltä myös monipuolista tieteellistä tutkimustyötä aikaisempaa huomattavasti laajemmalla alueella. Myös perustettavan museoviraston tehtäviin tulisi kuulumaan tieteellinen tutkimustyö.

2 §. Lakiehdotuksen 2 §:ään on sisällytetty luettelo museoviraston peruspalkkaisista viroista ja toimista sekä maininta siitä, että museovirastossa voi olla myös ylimääräisiä toimen haltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä.

3 §. Museoviraston tehtävät edellyttävät eräissä tapauksissa maksujen perimistä. Tällaisia maksuja ovat museoiden, linnojen ja kartanoiden sekä näyttelyiden ja muiden yleisötilaisuuksien pääsymaksut, valokuvista sekä valokuvakopioista ja muista jäljennöksistä kannettavat maksut ynnä maksut konservointi-, entistämis-, korjaus- ja erinäisistä muista tehtävistä, joita suoritetaan muille museoille ja yksityisillekin. Muinaistieteellinen toimikunta on perinyt valtiolle vain pääsymaksuja, joiden suuruuden se on itse määrännyt opetusministeriön antaman valtuutuksen nojalla. Kun nämä maksut on katsottava hallitusmuodon 62 §:ssä tarkoitetuiksi valtion yleisten laitosten käyttämisestä kannettaviksi maksuiksi, ehdotetaan, että museoviraston kannettavien maksujen yleiset perusteet vahvistettaisiin museovirastosta annettavassa laissa sisällyttämällä perusteista säännös sen 3 §:ään. Maksut määrätään yksityiskohtaisemmin erikseen annettavassa asetuksessa.

Tarkoituksena on, että museovirasto tulisi täyttämään ulkopuoliset tilaukset ja suorittamaan pyydetyt tehtävät vain sikäli kuin siihen on kulloinkin edellytyksiä sen omat varsinaiset tehtävät huomioon ottaen.

Tilaukset ja tehtävät, joista maksuja tullaan perimään, ovat varsin erilaiset ja myös pääsymaksut muodostavat oman erityisen maksuryhmän. Maksuja ei tämän vuoksi laissa yksityiskohtaisesti määritellä. Museoissa ja erilaatuisissa yleisötilaisuuksissa käynnistä ja muista tehtävistä aiheutuvat maksut ovat sellaisia, että niiden yhteydessä on otettava huomioon opetukselliset, tieteelliset, kasvatukselliset ja sosiaalisetkin näkökohdat. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa laissa säädettäväksi, että pääsymaksut voivat olla alemmat kuin työ ja kustannukset edellyttävät tai ne voidaan jättää kantamatta.

5 §. Lain voimaantulosäännökseen on sisällytetty eräitä uudelleenjärjestelyn joustavan toteuttamisen edellyttämiä määräyksiä. Museovirastoon olisi vastaisuudessa sovellettava, mitä aikaisemmassa lainsäädännössä on muinaistieteellisestä toimikunnasta säädetty tai määrätty. Muinaistieteellisen toimikunnan nykyiset viran ja toimen haltijat olisi valtion viran tai pysyväisen toimen haltijain nimittämiskirjoista sekä heidän oikeudestaan pysyä virassaan tai toimessaan 29 päivänä kesäkuuta 1926 annetun lain (202/26) 5 §:n 1 momentin nojalla asianomaisen nimittävän viranomaisen toimesta siirrettävä heille soveltuvaan virkaan tai toimeen museovirastoon. Mikäli tällaista siirtoa ei voitaisi toimittaa, virkamies olisi asetettava lakkautuspalkalle. Museoviraston toiminnan keskeytymättömän jatkumisen turvaamiseksi olisi myös määrättävä, että jo ennen lain voimaan tuloa voidaan ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen museoviraston toiminnan aloittamiseksi välittömästi lain tultua voimaan. Tällaisia toimen piteitä olisivat muun ohella mainitut viran ja toimenhaltijain siirrot uusiin virkoihin ja toimiin museovirastossa sekä tarvittaessa myös uusien virkojen julistaminen haettavaksi ja niiden täyttäminen.

Edellä sanotun perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

museovirastosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maan muinaismuistohallintoa, siihen liittyvää tutkimusta sekä museotoimen yleistä johtoa ja valvontaa varten on opetusministeriön alainen museovirasto.

2 §.

Museovirastossa voi olla ylijohtajan, osastonjohtajan, toimistopäällikön, asessorin, intendentin, kirjastonhoitajan, tutkijan ja kamreerin peruspalkkaisia virkoja sekä rakennusmestarin, tutkimusapulaisen, kirjanpitäjän, konekirjoittajan toimistoapulaisen, vahtimestarin, lämmittäjän, talonmiehen, yövartijan ja siivooja-vartijan peruspalkkaisia toimia. Lisäksi museovirastossa voi olla ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

3 §.

Pääsystä alaisiinsa museoihin, näyttelyihin ja muihin yleisölle tarkoitettuihin tilaisuuksiin ja esittelyihin sekä muiden valtion virastojen ja laitosten pyynnöstä suoritetuista selvityksistä, tutkimuksista ja lausunnoista sekä muista palveluksista on museovirastolla oikeus periä maksuja sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään niiden yleisten perusteiden mukaisesti, jotka säädetään eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista 17 päivänä lokakuuta 1942 annetussa laissa (806/42).

Museovirastossa voidaan suorittaa 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelutehtävät joko määrättyä alemmasta maksusta tai maksuttomasti silloin, kun niiden voidaan todeta olevan opetuksen, tieteen tai muuten yleisen edun kannalta tärkeitä.

4 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

5 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Mitä muualla on säädetty tai määrätty muinaistieteellisestä toimikunnasta, koskee sanottua ajankohdasta lukien museovirastoa.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään muinaistieteellisen toimikunnan kukin viran tai toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen museovirastossa tai, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle.

Jo ennen tämän lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä edellä 3 momentissa tarkoitettuihin ja muihinkin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen museoviraston toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Jaakko Itälä*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 19 hallituksen esityksen johdosta laiksi museovirastosta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 1 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 127. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina dosentti K. Drakea Tampereen yliopistosta, toimistopäällikkö M. Linnaa ja osastopäällikkö J. Nummista opetusministeriöstä sekä professori N. Valosta Helsingin yliopistosta, kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta.

Samalla valiokunta pitää tärkeänä, että opetusministeriö kiirehtii museoitten valtionapua ja aluehallintoa koskevien säännösten valmistelutyötä sekä ryhtyy tutkimaan mahdollisuuksia koko museotoimen, mukaan lukien myös taidemuseot, keskittämiseen museovirastolle.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas, Karhuvaara, Koivisto, Kortesalmi, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 184 hallituksen esityksen johdosta laiksi museovirastosta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 19 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi museovirastosta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 127 laiksi museovirastosta, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 19 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 184, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

museovirastosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maan muinaismuistohallintoa, siihen liittyvää tutkimusta sekä museotoimen yleistä johtoa ja valvontaa varten on opetusministeriön alainen museovirasto.

2 §.

Museovirastossa voi olla ylijohtajan, osastonjohtajan, toimistopäällikön, asessorin, intendentin, kirjastonhoitajan, tutkijan ja kamreerin peruspalkkaisia virkoja sekä rakennusmestarin, tutkimusapulaisen, kirjanpitäjän, konekirjoittajan, toimistoapulaisen, vahtimestarin, lämmittäjän, talonmiehen, yövartijan ja siivooja-vartijan peruspalkkaisia toimia. Lisäksi museovirastossa voi olla ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

3 §.

Pääsystä alaisiinsa museoihin, näyttelyihin ja muihin yleisölle tarkoitettuihin tilaisuuksiin ja esittelyihin sekä muiden valtion virastojen ja laitosten pyynnöstä suoritetuista selvityksistä, tutkimuksista ja lausunnoista sekä muista palveluksista on museovirastolla oikeus periä maksuja sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään niiden yleisten perusteiden mukaisesti, jotka säädetään eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista 17 päivänä lokakuuta 1942 annetussa laissa (806/42).

Museovirastossa voidaan suorittaa 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelutehtävät joko määrättyä alemmasta maksusta tai maksuttomasti silloin, kun niiden voidaan todeta olevan opetuksen, tieteen tai muuten yleisen edun kannalta tärkeitä.

4 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

5 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Mitä muualla on säädetty tai määrätty muinaistieteellisestä toimikunnasta, koskee sanotusta ajankohdasta lukien museovirastoa.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään muinaistieteellisen toimikunnan kukin viran tai toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen museovirastossa tai, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle.

Jo ennen tämän lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä edellä 3 momentissa tarkoitettuihin ja muihinkin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen museoviraston toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta.

Eduskunta on hyväksyessään 4 päivänä maaskuuta 1969 lain kalastuslain muuttamisesta 196/69) lausunut edellyttävänsä, että kaıstuksenhoitomaksun suorittaminen pyritään ırjestämään nykyistä joustavammalla ja käyinnöllisemmällä tavalla. Hallitus on asiaa tutittuaan todennut sanotun maksun perimisen ıpahtuvan parhaiten Postipankin välityksellä. ·un ruokakuntakäsite horjuvana aiheuttaa käyinnössä tulkintavaikeuksia ja kun kuittijäljenösten hankkiminen Postipankin välityksellä ı aikaa vievää ja vaikeaa, esittää hallitus makın muuttamista henkilökohtaiseksi. Viimeksi ıainittua puoltaa erityisesti se tosiasia, että ıkainen kalastusta harjoittava henkilö rasittaa alakantoja omalta osaltaan ja olisi täten velollinen suorittamaan kalastuksenhoitomaksun. ın sijaan pyynnissä mukana olevien apuhenilöiden ei tarvitsisi maksua suorittaa.

Tässä yhteydessä esitetään kalastuksenhoitomaksua koskeva kohta kalastuslaissa samalla muutettavaksi siten, että se tulisi koskemaan myöskin ravustusta, koska rapukantojen hoitoon olisi sanotusta maksusta kertyneitä varoja myös voitava käyttää. Edelleen esitetään kalastuksenhoitomaksun pienuuteen nähden laista poistettavaksi kohta, mikä sisältää vieraiden valtioiden lähetystöjen ulkomaisen henkilökunnan ja niihin verrattavien henkilöiden vapauttamisen kalastuksenhoitomaksun suorittamisesta. Kalastuslaki tulisi siten tältä osin yhdenmukaiseksi metsästyslain kanssa.

Edellä olevan perusteella olisi kalastuslain 83 ja 85 § sekä 96 §:n 3 momentti uusittava sellaisiksi, että kalastuksenhoitomaksu vastaisi paremmin tarkoitustaan.

Sen nojalla, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki
kalastuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä syyskuuta 1951 annetun kalastuslain (503/51) 83 ja 85 § sekä 96 §:n 3 momentti näin kuuluviksi:

83 §.

Älköön kukaan 16 vuotta täyttänyt henkilö ırjoittako muuta kalastusta kuin onkimista uinkuntaansa kuuluvalla vesialueella, ellei hän e suorittanut kalastuksenhoitomaksua ja häellä ole todisteena mukanaan maksusta anettua kuittia. Kalastuksena pidetään myös raıstusta. Kalastuksen harjoittajiksi ei katsota ıynnissä mukana olevia apuhenkilöitä.

Kalastuksenhoitomaksu tulee valtiolle ja on ısi markkaa vuodessa. Valtioneuvostolla on ıitenkin valta muuttuneiden olosuhteiden sitä vaatiessa korottaa maksun määrä enintään kymmeneksi markaksi vuodessa.

85 §.

Kalastamassa ollessaan on jokaisen, jolla on velvollisuus suorittaa kalastuksenhoitomaksu, vaadittaessa näytettävä maksusta annettu kuitti sille, jonka asiana on valvoa kalastuksesta annettujen säännösten noudattamista, samoin kuin kalastusoikeuden haltijalle, vesialueen omistajalle ja vuokraajalle sekä heidän palveluksessaan olevalle henkilölle.

96 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Joka kalastaa, vaikka hän ei ole suorittanut kalastuksenhoitomaksua tai hänellä ei ole maksusta annettua kuittia mukanaan eikä hän voi sitä kahden vuorokauden kuluessa esittää, taikka muutoin muulla kuin 1 tai 2 momentissa mainitulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä, on tuomittava sakkoon, mikäli muualla laissa ei ole säädett ankarampaa rangaistusta.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tamm kuuta 1972.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Käsalainen*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta kalastuslain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 128 laiksi kalastuslain muuttamisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Laki- ja talousvaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa loppuun käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Laki kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta (265/67), sellaisena kuin se oli muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1968 annetulla lailla (816/68), koski vuosien 1967—1969 sokerijuurikassatoja. Tämä laki perustui komitean laatimaan ehdotukseen, jossa kotimaisen sokerintuotannon laajuus määriteltiin n. 20 %:n omavaraisuutta vastaavaksi, mikä edellyttää n. 375 milj. kilon kokonaissatoa vastaavaa viljelylaajuutta. Vuoden 1970 sokerijuurikkaan tuotannon turvaamiseksi annettiin vuoden 1970 satoa koskeva laki (207/70). Kun vuosien 1967—1969 satoja koskeneen lain mukaan sokerijuurikkaan perushinta laski jyrkästi silloin, kun kokonaissadolle asetettu yläraja 375 milj. kiloa tuli ylitetyksi, edellytettiin vuoden 1970 satoa koskevassa laissa, että jos sato ylittää 375 milj. kiloa, perushintaa alennetaan 0,01 penniä jokaiselta täydeltä miljoonalta kilolta, jolla sato ylittää edellä mainitun määrän, aikaisemmassa laissa olleen 0,02 pennin asemesta. Kun vuoden 1970 juurikassato muodostui suuremmaksi kuin mainittu satoraja, aiheutui tästä muutoksesta valtiolle lisärasitusta.

Kun kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta voimassa ollut lainsäädäntö on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi, on hallitus katsonut, että laki olisi annettava pääosiltaan edellä mainittujen lakien mukaisena.

Sokerijuurikkaan viljelyssä on nimenomaan koneiden hoito- ja käyttökustannuksissa samoinkuin palkoissa tapahtunut huomattavaa nousua. Sokerijuurikkaan perushinnassa ei ole vuodesta 1967 lähtien tapahtunut muutosta, vaikka samanaikaisesti muiden maataloustuotteiden hinnat ovat nousseet. Hallitus katsookin, että myös sokerijuurikkaan perushintaa olisi tässä vaiheessa nostettava. Kun kuitenkin sokerijuurikkaan viljelyksessä mainittuna aikana on tapahtunut huomattavia rationalisoimistoimenpiteitä, ei korotusta esitetä kiloa kohti suuremmaksi kuin 0,4 penniksi. Myös tehtaiden kustannuksissa on tapahtunut huomattava nousu siitä tasosta, mihin sokerikomitean laskelmat perustuvat. Kun myös juurikassokeritehtaat ovat suorittaneet tuotantonsa rationalisointia, esitetään tehtaiden lisääntyneiden kustannusten osittaiseksi kattamiseksi tehtaan osuutta tuotantopalkkiosta lisättäväksi sama määrä kuin sokerijuurikkaan tuottajille eli 0,4 penniä sokerijuurikaskiloa kohti.

Kun kuluvana vuonna on tavallisen kidesokerin tuottajain myyntihinta noussut 98,25 pennistä 107,70 penniksi kilolta, aiheutuu tästä, että juurikassokeritehtaille maksettava tuotantopalkkio alenee 6,94 pennistä 5,86 penniin vastaanotettua sokerijuurikaskiloa kohti. Ottaen huomioon ehdotetun korotuksen juurikkaan hintaan ja tehtaiden tuotantopalkkioon, esitetään tuotantopalkkion määräksi 6,66 penniä kilolta.

Muilta osin lakiehdotus vastaa voimassa ollutta lakia.

Satotasolla 375 milj. kiloa tulisi esityksen mukaan valtion tuki olemaan 27,5 milj. markkaa vuodessa.

Laki tulisi koskemaan vuosina 1971—1972 tuotetun sokerijuurikkaan tukemistoimenpiteitä.

Kun tuki maksetaan kokonaisuudessaan käyntikauden päättymisen jälkeen, on tarvittavat varat otettava asianomaista satovuotta seuraavan vuoden tulo- ja menoarvioon.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Kotimaisen sokerintuotannon turvaamiseksi tuetaan sokerijuurikkaan viljelyä ja sellaisia juurikassokeritehtaita, joissa tuotanto on aloitettu ennen 1 päivää marraskuuta 1970, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Juurikassokeritehtaiden tekemien viljelysopimusten perusteella vuosina 1971—1972 kotimaassa tuotetun sokerijuurikkaan *perushinnaksi* taataan 12,7 penniä kilolta.

Edellä 1 momentissa mainitun perushinnan katsotaan vastaavan koko maassa viljelyssopimusten perusteella tuotettua enintään 375 miljoonan kilon sokerijuurikassatoa. Jos juurikassokeritehtaiden kysymyksessä olevana käyntikautena vastaanottama juurikasmäärä on suurempi kuin mainittu määrä, alennetaan edellä 1 momentissa mainittua perushintaa koko sadon osalta 0,01 pennillä jokaiselta täydeltä miljoonalta kilolta, jolla vastaanotettu juurikasmäärä ylittää 375 miljoonaa kiloa.

3 §.

Mikäli viljelijän juurikassokeritehtaalle toimittamien juurikkaiden keskimääräinen sokeripitoisuus, joka määritetään valtioneuvoston päätöksessä tarkemmin määrättävällä tavalla, ylittää 14,5 prosenttia, on viljelijälle ylityksen kultakin prosenttiyksikön kymmenesosalta kysymyksessä olevan vuoden sadosta suoritettava *sokeripitoisuuslisää*. Sokeripitoisuuslisän suuruus on 0,09 prosenttia sanotun vuoden lokakuun 1 päivänä voimassa olleen tavallisen kidesokerin tuottajan myyntihinnasta. Mikäli viljelijän tehtaalle toimittamien sokerijuurikkaiden keskimääräinen sokeripitoisuus alittaa 14,0 prosenttia, on viljelijän saama hinta alituksen kultakin prosenttiyksikön kymmenesosalta vastaavasti alempi.

Sellaisilla alueilla, joilla sokerijuurikkaiden tuotantokustannukset muodostuvat heikompien viljelyolosuhteiden johdosta suuremmiksi kuin muilla viljelyalueilla, maksetaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan *lisähintaa* enintään 5 prosenttia 2 §:n 1 momentissa mainitusta perushinnasta.

Sokerijuurikkaiden kuljetuksesta maksetaan *kuljetusavustusta* perusteiden mukaan, jotka valtioneuvosto vahvistaa. Kuljetusavustus suoritetaan kuitenkin enintään sen suuruisena, kuin se olisi sille tehtaalle, jolle kuljetusavustus olisi pienin ja jossa sokerijuurikkaat voitaisiin jalostaa.

4 §.

Juusikassokeritehtaille maksetaan kotimaassa viljellyn sokerijuurikkaan jalostamisesta *tuotantopalkkiota* 6,66 penniä vastaanotettua sokerijuurikaskiloa kohti edellyttäen, että juurikassokeritehtaiden vastaanottamien, kotimaassa viljeltyjen sokerijuurikkaiden määrä ei ylitä 375 miljoonaa kiloa ja että tavallisen kidesokerin tehtaan myyntihinta on 107,70 penniä kilolta.

Mikäli juurikassokeritehtaiden kysymyksessä olevana vuonna vastaanottamien, edellä 1 momentissa tarkoitettujen sokerijuurikkaiden määrä ylittää 375 miljoonaa kiloa, alennetaan tuotantopalkkiota samalla määrällä, jolla 2 §:n 2 momentin mukaan sokerijuurikkaiden perushintaa vastaavassa tapauksessa alennetaan.

Jos tavallisen kidesokerin tuottajan myyntihinta kysymyksessä olevan vuoden lokakuun 1 päivänä poikkeaa 1 momentissa mainitusta tuotantopalkkion perustana olevasta tasosta, alennetaan tai lisätään tuotantopalkkiota 11,5 prosenttia siitä määrästä, millä sokerin tuottajan myyntihinta on suurempi tai pienempi kuin 107,70 penniä kilolta.

Milloin juurikassokeritehdas käyttää ulkomaista juurikasraaka-ainetta, otetaan tällaisen tuotannon kohtuullisella yrittäjän ansiolla lisätyt välittömät valmistuskustannukset ylittävät tuotot huomioon kotimaisista juurikkaista valmistetun sokerin tuotantopalkkion vähennyksenä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää. Jos juurikassokeritehdas käyttää muuta raaka-ainetta kuin juurikkaita tai jalostaa tuotteitaan pitemmälle kuin kidesokeriksi, vähennetään tällaisen toiminnan johdosta kotimaisten juurikkaiden jalostuksesta samalta kalenterivuodelta maksettavaa tuotantopalkkiota sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

Mikäli sokerin tuotantopalkkion alentuminen edellä 2, 3 ja 4 momentin mukaan kotimaassa tuotettua sokerijuurikaskiloa kohti laskettuna on suurempi kuin 6,66 penniä, on tehdas valvollinen suorittamaan erotuksen valtiolle.

Tämän pykälän mukaisesti tarkistettu lopullinen tuotantopalkkio pyöristetään ylöspäin lähimpään täyteen pennin sadasosaan.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettujen suoritusten lisäksi maksetaan juurikassokeritehtaille juurikasraaka-aineen hankkimisesta aiheutuneiden kustannusten korvauksena 3 §:n 2 momentissa tarkoitetulta alueelta vastaanotetuista juurikkaista 0,2 penniä kilolta.

5 §.

Edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut lisähinnat ja 3 momentissa tarkoitetut kuljetusavustukset samoin kuin 4 §:ssä tarkoitetut tuotantopalkkiot ja hankintakustannuksen korvauk-

set maksetaan juurikassokeritehtaalle edellyttäen, että tehdas maksaa viljelijöille vähintään 2 ja 3 §:ssä tarkoitetut hinnat, lisähinnat ja kuljetusavustukset sekä noudattaa 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua juurikkaan laatumaksutapaa.

6 §.

Sokerin tuottajan myyntihinnalla tarkoitetaan tässä laissa viranomaisen vahvistamaa tai viranomaisen ja juurikassokeritehtaiden sekä sokerin maahantuojien kesken sovittua hintaa tahi, jollei hintaa ole vahvistettu tai sovittu, maahan tuotavan tavallisen kidesokerin cif-hintaa, johon on lisätty tuontimaksu, tulli, tuulaaki ja liikennemaksu, huolinta- ja purkauskulut sekä hankintaan sijoitetun pääoman korko maahantulopäivään saakka.

Mikäli tavallisen kidesokerin tuottajan myyntihinta lokakuun 1 päivän ja käyntikauden päättymisen välisenä aikana alenee, suoritetaan sokeritehtaalle hinnan alentumisen jälkeen tehtaassa valmistettavan ja sokerin hinnan alentuessa sokeritehtaan varastossa ja sen omistuksessa olevan sokerijuurikkaista kotimaassa valmistetun sokerin osalta hinnan alentumista vastaava määrä. Tuottajan myyntihinnan noustessa on sokeritehdas velvollinen palauttamaan sokerin hinnannousua vastaavan määrän.

Jos sokeritehtaalla sinä hetkenä käyntikauden päättymisen jälkeen, jolloin tavallisen kidesokerin tuottajan myyntihinta muuttuu, on omistuksessaan sokerijuurikkaista kotimaassa valmistettua sokeria, suoritetaan mainitusta sokerimäärästä tuottajan myyntihinnan aletessa sokeritehtaille niiden eroa vastaava määrä. Tuottajan myyntihintojen noustessa on tehdas velvollinen palauttamaan vastaavan eron.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitetaan sokeritehtaalla myös muuta sokerin valmistajaa kuin juurikassokeritehdasta.

Milloin juurikassokeritehtaalla on huhtikuun 1 päivänä omistuksessaan varastoituna sokeria, voidaan siitä määrästä, joka saadaan, kun tehtaan kotimaisista juurikkaista asianomaisen käyntikauden aikana valmistaman sokerin kokonaismäärästä vähennetään asianomaisen käyntikauden alusta maaliskuun loppuun myydyn sokerin määrä, maksaa varastoimiskorvausta valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaan. Varastoimiskorvausta voidaan kuitenkin maksaa enintään saman vuoden elokuun loppuun saakka.

Jos juurikassokeritehdas toimittaa raakasokeria, paksumehua tai jälkituotteita muualle edelleen jalostettavaksi, muunnetaan ne kidesokeriksi sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita noudattaen.

7 §.

Tämän lain 2 §:ssä tarkoitetut hinnat, 3 §:ssä tarkoitetut sokeripitoisuuslisät ja -vähennykset sekä lisähinnat ja kuljetusavustukset samoin kuin 4 §:ssä tarkoitetut tuotantoavustukset ja hankintakustannusten korvaus lasketaan ja suoritetaan sokerijuurikkaiden puhdaspainon mukaan.

8 §.

Tässä laissa tarkoitettujen korvausten suorittamista varten otetaan valtion tulo- ja menoarvioon tarvittava arviomääräraha. Mikäli juurikassokeritehtaan valtiolle tämän lain mukaan suoritettavat maksut ylittävät sen valtiolta saatavat korvaukset, tuloutetaan erotus valtiovarastoon. Valtiovarastoon tuloutetaan myös se määrä, jonka tehtaat joutuvat 6 §:n 2 ja 3 momentin nojalla palauttamaan.

Juurikassokeritehtaalle maksetaan valtion varoista korvausta sillä edellytyksellä, että tehdas 4 §:n 5 momentissa ja 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa suorittaa sanotuissa säännöksissä mainitut maksut valtiolle tämän lain voimassaoloajalta. Tähän suoritusvelvollisuuteen on tehtaan ilman eri sopimustakin katsottava sitoutuneen, jos tehdas on hakenut tämän lain mukaan valtion varoista juurikassokeritehtaille maksettavia suorituksia.

9 §.

Kauppa- ja teollisuusministeriö huolehtii tässä laissa tarkoitettujen suoritusten maksamisesta ja perimisestä.

Milloin tehdas tämän lain nojalla joutuu suoritusvelvolliseksi, on kauppa- ja teollisuusministeriön määrättävä suoritusten maksuaika. Jos tehdas laiminlyö suorituksen tai sen osan maksamisen määräaikana, on se velvollinen suorittamaan erääntyneelle määrälle maksunlisäyksenä korkoa veronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettavasta veronlisäyksestä 30 päivänä joulukuuta 1943 annetun lain (1077/43) mukaan, mikäli kauppa- ja teollisuusministeriö ei erityisistä syistä toisin määrää.

10 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 4, 5, 7 ja 9 §:n

osalta antaa kauppa- ja teollisuusministeriö, kuitenkin siten, että sanotut määräykset 4 §:n 4 momentin osalta antaa sosiaali- ja terveysministeriö. Samoin antaa sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmat määräykset 6 §:n 1, 2, 3, 4 ja 6 momenttien osalta. Lain muulta osalta antaa tarkemmat määräykset maa- ja metsätalousministeriö.

11 §.

Tämä laki on voimassa vuoden 1972 loppuun, kuitenkin niin, että vuoden 1972 sadosta aiheutuvia toimenpiteitä voidaan suorittaa sanotun vuoden päättymisen jälkeen.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 32 hallituksen esityksen johdosta laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 1 päivältä viime lokakuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 129. Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Antilan ym. lakialoitteen n:o 260 (1970 vp.), ed. Lottasen ym. lakialoitteen n:o 261 (1970 vp.), ed. Vartian ym. lakialoitteen n:o 209 ja ed. Asunmaan ym. lakialoitteen n:o 211, jotka kaikki sisältävät ehdotuksen laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina maa- ja metsätalousministeri Nestori Kaasalaista, ylijohtaja Eino Lähdeojaa maa- ja metsätalousministeriöstä, kauppa- ja teollisuusministeri Gunnar Korhosta, toimistopäällikkö Fredrik Eklundia kauppa- ja teollisuusministeriöstä, toimistopäällikkö Toivo Mutikaista sosiaali- ja terveysministeriöstä, pääjohtaja Samuli Suomelaa maatilahallituksesta, agronomi Jouko Salmista Etelä-Pohjanmaan maatalouskeskuksesta, agronomi Ensio Oilaa Maataloustuottajain Keskusliitosta, toimitusjohtaja P. O. Perttulia Lännen Sokeri Oy:stä, toimitusjohtaja Urpo Rinnettä Salon Sokeritehdas Oy:stä, toimitusjohtaja Aarne Rissasta Turengin Sokeritehdas Oy:stä sekä varatoimitusjohtaja R. Raitaa Suomen Sokeri Oy:stä valiokunta esittää seuraavaa.

Kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta on viimeksi annettu yksivuotinen, vuoden 1970 satoa koskeva laki (207/70). Kun voimassa ollut lainsäädäntö on hallituksen esityksen perustelujen mukaan osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi, vastaa esitykseen sisältyvä lakiehdotus sokerijuurikkaan perushintaa ja tehtaiden tuotantopalkkion määrää lukuun ottamatta voimassa ollutta lakia. Sokerijuurikkaan perushintaa ja tehtaiden tuotantopalkkiota, joissa ei vuodesta 1967 lähtien ole tapahtunut muutosta, esitetään kumpaakin nostettavaksi 0,4 penniä kiloa kohti.

Valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä tarpeellisena. Esityksen yksityiskohtien osalta valiokunta tekee kuitenkin seuraavat huomautukset ja muutosehdotukset.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että esitetty korotus sokerijuurikkaan perushintaan ja tehtaiden tuotantopalkkioon on liian pieni, ja ehdottaa sen vuoksi kummankin korotuksen suuruudeksi 0,5 penniä kiloa kohti. Tästä on aiheutunut muutoksia lakiehdotuksen 2 §:n 1 momenttiin sekä 4 §:n 1 ja 5 momenttiin.

Lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin mukaan on perushintaisen kokonaissadon yläraja 375 miljoonaa kiloa. Lakialoitteessa n:o 209 ehdotetaan sanotuksi ylärajaksi 390 miljoonaa kiloa. Yhtyen lakialoitteessa n:o 209 lausuttuun valiokunta on korottanut sanotun kokonaissadon ylärajan 390 miljoonaksi kiloksi. Tästä on aiheutunut muutos myös lakiehdotuksen 4 §:n 1 ja 2 momenttiin.

Lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentin mukaan maksetaan sokerijuurikkaiden kuljetuksesta kuljetusavustusta valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan. Kun rautatiekuljetuksen osalta kuljetusavustuksen olisi valiokunnan mielestä kuitenkin oltava todellisten rahtikustannusten mukainen, valiokunta on tämän mukaisesti muuttanut momentin sanamuotoa. Samalla on tarpeetonta työtä aiheuttavana poistettu momentin viimeinen virke, jonka mukaan kuljetusavustus suoritetaan enintään sen suuruisena, kuin se olisi sille tehtaalle, jolle kuljetusavustus olisi pienin ja jossa sokerijuurikkaat voitaisiin jalostaa.

Valiokunnan käsityksen mukaan olisi hallituksen toimesta ryhdyttävä kiireellisesti toimenpiteisiin uuden lainsäädännön aikaansaamiseksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta. Tämän vuoksi valiokunta on muuttanut lakiehdotuksen 2 §:n 1 momenttia ja 11 §:ää siten, että laki on voimassa vain kuluvan vuoden loppuun.

Lakiehdotuksen 4 §:n 4 momentin mukaan, milloin juurikassokeritehdas käyttää muuta raaka-ainetta kuin juurikkaita tai jalostaa tuotteitaan pitemmälle kuin kidesokeriksi, vähennetään tällaisen toiminnan johdosta kotimaisten juurikkaiden jalostuksesta samalta kalenteri-

vuodelta maksettavaa tuotantopalkkiota sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää. Kun sanotulla säännöksellä ei sen johdosta, että laki olisi voimassa vain kuluvan vuoden loppuun, ole merkitystä, ja kun vastaisessa lainsäädännössä asiasta tulisi säätää nykyistä täsmällisemmin, valiokunta on poistanut mainitun säännöksen lakiehdotuksen 4 §:n 4 momentista.

Lakialoitteisiin n:ot 260 (1970 vp.), 261 (1970 vp.) ja 211 nähden valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen ja lakialoitteeseen n:o 209 pohjautuva lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2 §.

Juurikassokeritehtaiden tekemien viljelysopimusten perusteella vuo*nna* 1971 *(poist.)* kotimaassa tuotetun sokerijuurikkaan perushinnaksi taataan 12,*8* penniä kilolta.

Edellä 1 momentissa mainitun perushinnan katsotaan vastaavan koko maassa viljelyssopimusten perusteella tuotettua enintään 3*9*0 miljoonan kilon sokerijuurikassatoa. Jos juurikassokeritehtaiden kysymyksessä olevana käyntikautena vastaanottama juurikasmäärä on suurempi kuin mainittu määrä, alennetaan edellä 1 momentissa mainittua perushintaa koko sadon osalta 0,01 pennillä jokaiselta täydeltä miljoonalta kilolta, jolla vastaanotettu juurikasmäärä ylittää 3*9*0 miljoonaa kiloa.

3 §.

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Sokerijuurikkaiden kuljetuksesta maksetaan kuljetusavustusta perusteiden mukaan, jotka valtioneuvosto vahvistaa, *kuitenkin siten, että kuljetuksen tapahtuessa rautateitse avustuksena suoritetaan täydeltä vaunukuormalta kiloa kohden laskettu valtion rautatietariffin mukainen rahti, enintään kuitenkin todelliset rahtikustannukset. (Poist.)*

4 §.

Juurikassopkeritehtaille maksetaan kotimaassa viljellyn sokerijuurikkaan jalostamisesta tuotantopalkkiota *6,86* penniä vastaanotettua sokerijuurikaskiloa kohti edellyttäen, että juurikassokeritehtaiden vastaanottamien, kotimaassa viljeltyjen sokerijuurikkaiden määrä ei ylitä 3*9*0 miljoonaa kiloa ja että tavallisen kidesokerin tehtaan myyntihinta on 107,70 penniä kilolta.

Mikäli juurikassokeritehtaiden kysymyksessä olevana vuonna vastaanottamien, edellä 1 momentissa tarkoitettujen sokerijuurikkaiden määrä ylittää 3*9*0 miljoonaa kiloa, alennetaan tuotantopalkkiota samalla määrällä, jolla 2 §:n 2 momentin mukaan sokerijuurikkaiden perushintaa vastaavassa tapauksessa alennetaan.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Milloin juurikassokeritehdas käyttää ulkomaista juurikasraaka-ainetta, otetaan tällaisen tuotannon kohtuullisella yrittäjän ansiolla lisätyt välittömät valmistuskustannukset ylittävät tuotot huomioon kotimaisista juurikkaista valmistetun sokerin tuotantopalkkion vähennyksenä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää. *(Poist.)*

Mikäli sokerin tuotantopalkkion alentuminen edellä 2, 3 ja 4 momentin mukaan kotimaassa tuotettua sokerijuurikaskiloa kohti laskettuna on suurempi kuin 6,*8*6 penniä, on tehdas velvollinen suorittamaan erotuksen valtiolle.

(6 ja 7 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

5—10 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

11 §.

Tämä laki on voimassa vuoden 19*7*1 loppuun, kuitenkin niin, että vuoden 19*7*1 sadosta aiheutuvia toimenpiteitä voidaan suorittaa sanotun vuoden päättymisen jälkeen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 260 ja 261 (kumpikin 1970 vp.) sekä lakialoitteeseen n:o 211 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Järvenpää, Lepistö, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Vartia ja Vilmi sekä varajäsenet L. Linna ja Tähkämaa.

Vastalauseita.

I.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta on Hallituksen esitykseen n:o 129 tehty eräitä parannuksia, joista tärkeimmät ovat sokerijuurikkaan perushinnan korottaminen 0,1 p kilolla ja sakottoman tuotantorajan nostaminen 375 milj. k:sta 390 milj. kg:aan. Nämä muutokset eivät kuitenkaan korjaa sitä epäoikeudenmukaisuutta, johon jouduttiin, kun sokerijuurikkaan hintaa alennettiin noin 2 pennillä vuoden 1965—66 tasosta. Viljelijäin tuotantokustannukset ovat myöskin mainituista vuosista huomattavasti nousseet. SPM:n taholta jätetyssä lakialoitteessa n:o 211 pidetään välttämättömänä ja kohtuullisena, että sokerijuurikkaan perushinnaksi määrätään 14,7 penniä kilolta ja tämä hinta olisi taattava 400 miljoonan kilon vastaanottomäärään saakka.

Hallituksen esityksen mukaan, johon valiokunnan enemmistökin on yhtynyt, jaetaan sokerijuurikkaan viljelyalue kahteen hintaporrastusvyöhykkeeseen. Tämä jaoittelu ei tee oikeutta epäedullisemmissa ilmasto-olosuhteissa oleville viljelijoille. Viljelyvyöhykkeitä tulisi olla kolme, joissa hinta on porrastettu siten, että kolmannessa vyöhykkeessä maksetaan perushinta + 10 %, toisessa perushinta + 5 % ja eteläisimmässä vyöhykkeessä perushinta.

Edellä olevaan viitaten ja säilyttääksemme sokerijuurikkaan viljelyn myös pien- ja perheviljelmillä ja sen kasvattamiseen soveltuvilla pohjoisemmilla alueilla ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

kotimaisen sokerituotannon turvaamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

2 §.

Juurikassokeritehtaiden tekemien viljelysopimusten perusteella vuonna 1971 kotimaassa tuotetun sokerijuurikkaan perushinnaksi taataan 14,7 penniä kilolta.

Edellä ensimmäisessä momentissa mainitun perushinnan katsotaan vastaavan koko maassa viljelyssopimusten perusteella tuotettua enintään 400 miljoonan kilon sokerijuurikassatoa.

Jos juurikassokeritehtaiden kysymyksessä olevana käyntikautena vastaanottama juurikasmäärä on suurempi kuin mainittu määrä, alennetaan edellä ensimmäisessä momentissa mainittua perushintaa koko sadon osalta 0,01 pennillä jokaiselta täydeltä miljoonalta kilolta, jolla vastaanotettu juurikasmäärä ylittää *400* miljoonaa kiloa.

3 §.

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Sokerijuurikkaan viljelyalueet jaetaan viljelyolosuhteiden perusteella kolmeen hintavyöhykkeeseen, joiden rajat määrää valtioneuvosto. Ensimmäisellä hintavyöhykkeellä maksetaan 2 §:n 1 momentissa mainittu perushinta, toisella hintavyöhykkeellä 5 prosentilla ja kolmannella hintavyöhykkeellä 10 prosentilla perushinnasta korotettua hintaa.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

4 §.

Juurikassokeritehtaille maksetaan kotimaassa viljellyn sokerijuurikkaan jalostamisesta tuotantopalkkiota *8,76* penniä vastaanotettua sokerijuurikaskiloa kohti edellyttäen, että juurikassokeritehtaiden vastaanottamien, kotimaassa viljeltyjen sokerijuurikkaiden määrä ei ylitä *400* miljoonaa kiloa ja että tavallisen kidesokerin tehtaan myyntihinta on 107,70 penniä kilolta.

Mikäli juurikassokeritehtaiden kysymyksessä olevana vuonna vastaanottamien, edellä 1 momentissa tarkoitettujen sokerijuurikkaiden määrä ylittää *400* miljoonaa kiloa, alennetaan tuotantopalkkiota samalla määrällä, jolla 2 §:n 2 momentin mukaan sokerijuurikkaiden perushintaa vastaavassa tapauksessa alennetaan.

(3 ja 4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Mikäli sokerin tuotantopalkkion alentaminen edellä 2, 3 ja 4 momentin mukaan kotimaassa tuotettua sokerijuurikaskiloa kohti laskettuna on suurempi kuin *8,76* penniä, on tehdas velvollinen suorittamaan erotuksen valtiolle.

(6 ja 7 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

5—11 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Pentti Antila. **Lauri Linna.**

II.

Kun valiokuntakäsittelyn aikana ei ole tullut esille seikkoja, jotka antaisivat aihetta poiketa lakiehdotuksen pääperiaatteiden kohdalta poliittisen hallituksen yksimielisestä esityksestä, olemme sitä mieltä, että hallituksen esitys olisi hyväksyttävä periaatteessa muuttamattomana. Lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentin kohdalla yhdymme kuitenkin valiokunnan enemmistön mielipiteeseen siltä osin kuin on kysymys sanotun momentin viimeisen lauseen poistamisesta.

Edellä lausutun perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin siten muutettuna, että lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentista poistetaan sen viimeinen lause.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Valde Nevalainen. **Eeli Lepistö.**

Suuren valiokunnan mietintö n:o 150 hallituksen esityksen johdosta laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä seuraavat lakialoitteet: ed. Antilan ym. n:o 260 ja ed. Lottasen ym. n:o 261 (molemmat 1970 vp.), ed. Vartian ym. n:o 209 sekä ed. Asunmaan ym. n:o 211, päättänyt yhtyä kannattamaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 32 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen ja lakialoitteeseen n:o 209 pohjautuvan lakiehdotuksen maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 260 ja 261 (molemmat 1970 vp.) sekä 211 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 129 laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta, minkä lisäksi Eduskunnassa on tehty lakialoite laiksi kotimaisen sokerituotannon turvaamisesta. Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 32 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 150, on Hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Kotimaisen sokerintuotannon turvaamiseksi tuetaan sokerijuurikkaan viljelyä ja sellaisia juurikassokeritehtaita, joissa tuotanto on aloitettu ennen 1 päivää marraskuuta 1970, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Juurikassokeritehtaiden tekemien viljelysopimusten perusteella vuonna 1971 kotimaassa tuotetun sokerijuurikkaan perushinnaksi taataan 12,8 penniä kilolta.

Edellä 1 momentissa mainitun perushinnan katsotaan vastaavan koko maassa viljelyssopimusten perusteella tuotettua enintään 390 miljoonan kilon sokerijuurikassatoa. Jos juurikassokeritehtaiden kysymyksessä olevana käyntikautena vastaanottama juurikasmäärä on suurempi kuin mainittu määrä, alennetaan edellä 1 momentissa mainittua perushintaa koko sadon osalta 0,01 pennillä jokaiselta täydeltä miljoonalta kilolta, jolla vastaanotettu juurikasmäärä ylittää 390 miljoonaa kiloa.

3 §.

Mikäli viljelijän juurikassokeritehtaalle toimittamien juurikkaiden keskimääräinen sokeripitoisuus, joka määritetään valtioneuvoston päätöksessä tarkemmin määrättävällä tavalla, ylittää 14,5 prosenttia, on viljelijälle ylityksen kultakin prosenttiyksikön kymmenesosalta kysymyksessä olevan vuoden sadosta suoritettava sokeripitoisuuslisää. Sokeripitoisuuslisän suuruus on 0,09 prosenttia sanotun vuoden lokakuun 1 päivänä voimassa olleen tavallisen kidesokerin tuottajan myyntihinnasta. Mikäli viljelijän tehtaalle toimittamien sokerijuurikkaiden keskimääräinen sokeripitoisuus alittaa 14,0 prosenttia, on viljelijän saama hinta alituksen kultakin prosenttiyksikön kymmenesosalta vastaavasti alempi.

Sellaisilla alueilla, joilla sokerijuurikkaiden tuotantokustannukset muodostuvat heikompien viljelyolosuhteiden johdosta suuremmiksi kuin muilla viljelyalueilla, maksetaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan lisähintaa enintään 5 prosenttia 2 §:n 1 momentissa mainitusta perushinnasta.

Sokerijuurikkaiden kuljetuksesta maksetaan kuljetusavustusta perusteiden mukaan, jotka valtioneuvosto vahvistaa, kuitenkin siten, että kuljetuksen tapahtuessa rautateitse avustuksena suoritetaan täydeltä vaunukuormalta kiloa kohden laskettu valtion rautatietariffin mukainen rahti, enintään kuitenkin todelliset rahtikustannukset.

4 §.

Juurikassokeritehtaille maksetaan kotimaassa viljellyn sokerijuurikkaan jalostamisesta tuotantopalkkiota 6,86 penniä vastaanotettua sokerijuurikaskiloa kohti edellyttäen, että juurikassokeritehtaiden vastaanottamien, kotimaassa viljeltyjen sokerijuurikkaiden määrä ei ylitä 390 miljoonaa kiloa ja että tavallisen kidesokerin tehtaan myyntihinta on 107,70 penniä kilolta.

Mikäli juurikassokeritehtaiden kysymyksessä olevana vuonna vastaanottamien, edellä 1 momentissa tarkoitettujen sokerijuurikkaiden määrä ylittää 390 miljoonaa kiloa, alennetaan tuotantopalkkiota samalla määrällä, jolla 2 §:n 2 momentin mukaan sokerijuurikkaiden perushintaa vastaavassa tapauksessa alennetaan.

Jos tavallisen kidesokerin tuottajan myyntihinta kysymyksessä olevan vuoden lokakuun 1 päivänä poikkeaa 1 momentissa mainitusta tuotantopalkkion perustana olevasta tasosta, alennetaan tai lisätään tuotantopalkkiota 11,5 prosenttia siitä määrästä, millä sokerin tuottajan myyntihinta on suurempi tai pienempi kuin 107,70 penniä kilolta.

Milloin juurikassokeritehdas käyttää ulkomaista juurikasraaka-ainetta, otetaan tällaisen tuotannon kohtuullisella yrittäjän ansiolla lisätyt välittömät valmistuskustannukset ylittävät tuotot huomioon kotimaisista juurikkaista valmistetun sokerin tuotantopalkkion vähennyksenä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

Mikäli sokerin tuotantopalkkion alentuminen edellä 2, 3 ja 4 momentin mukaan kotimaassa tuotettua sokerijuurikaskiloa kohti laskettuna on suurempi kuin 6,86 penniä, on tehdas valvollinen suorittamaan erotuksen valtiolle.

Tämän pykälän mukaisesti tarkistettu lopullinen tuotantopalkkio pyöristetään ylöspäin lähimpään täyteen pennin sadasosaan.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettujen suoritusten lisäksi maksetaan juurikassokeritehtaille juurikasraaka-aineen hankkimisesta aiheutuneiden kustannusten korvauksena 3 §:n 2 momentissa tarkoitetulta alueelta vastaanotetuista juurikkaista 0,2 penniä kilolta.

5 §.

Edellä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut lisähinnat ja 3 momentissa tarkoitetut kuljetusavustukset samoin kuin 4 §:ssä tarkoitetut tuotantopalkkiot ja hankintakustannuksen korvaukset maksetaan juurikassokeritehtaalle edellyttäen, että tehdas maksaa viljelijöille vähintään 2 ja 3 §:ssä tarkoitetut hinnat, lisähinnat ja kuljetusavustukset sekä noudattaa 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua juurikkaan laatumaksutapaa.

6 §.

Sokerin tuottajan myyntihinnalla tarkoitetaan tässä laissa viranomaisen vahvistamaa tai viranomaisen ja juurikassokeritehtaiden sekä sokerin maahantuojien kesken sovittua hintaa tahi, jollei hintaa ole vahvistettu tai sovittu, maahan tuotavan tavallisen kidesokerin cif-hintaa, johon on lisätty tuontimaksu, tulli, tuulaaki ja liikennemaksu, huolinta- ja purkauskulut sekä hankintaan sijoitetun pääoman korko maahantulopäivään saakka.

Mikäli tavallisen kidesokerin tuottajan myyntihinta lokakuun 1 päivän ja käyntikauden päättymisen välisenä aikana alenee, suoritetaan sokeritehtaalle hinnan alentumisen jälkeen tehtaassa valmistettavan ja sokerin hinnan alentuessa sokeritehtaan varastossa ja sen omistuksessa olevan sokerijuurikkaista kotimaassa valmistetun sokerin osalta hinnan alentumista vastaava määrä. Tuottajan myyntihinnan noustessa on sokeritehdas velvollinen palauttamaan sokerin hinnannousua vastaavan määrän.

Jos sokeritehtaalla sinä hetkenä käyntikauden päättymisen jälkeen, jolloin tavallisen kidesokerin tuottajan myyntihinta muuttuu, on omistuksessaan sokerijuurikkaista kotimaassa valmistettua sokeria, suoritetaan mainitusta sokerimäärästä tuottajan myyntihinnan aletessa sokeritehtaille niiden eroa vastaava määrä. Tuottajan myyntihintojen noustessa on tehdas velvollinen palauttamaan vastaavan eron.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitetaan sokeritehtaalla myös muuta sokerin valmistajaa kuin juurikassokeritehdasta.

Milloin juurikassokeritehtaalla on huhtikuun 1 päivänä omistuksessaan varastoituna sokeria, voidaan siitä määrästä, joka saadaan, kun tehtaan kotimaisista juurikkaista asianomaisen käyntikauden aikana valmistaman sokerin kokonaismäärästä vähennetään asianomaisen käyntikauden alusta maaliskuun loppuun myydyn sokerin määrä, maksaa varastoimiskorvausta valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaan. Varastoimiskorvausta voidaan kuitenkin maksaa enintään saman vuoden elokuun loppuun saakka.

Jos juurikassokeritehdas toimittaa raakasokeria, paksumehua tai jälkituotteita muualle edelleen jalostettavaksi, muunnetaan ne kidesokeriksi sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita noudattaen.

7 §.

Tämän lain 2 §:ssä tarkoitetut hinnat, 3 §:ssä tarkoitetut sokeripitoisuuslisät ja -vähennykset sekä lisähinnat ja kuljetusavustukset samoin kuin 4 §:ssä tarkoitetut tuotantoavustukset ja hankintakustannusten korvaus lasketaan

ja suoritetaan sokerijuurikkaiden puhdaspainon mukaan.

8 §.

Tässä laissa tarkoitettujen korvausten suorittamista varten otetaan valtion tulo- ja menoarvioon tarvittava arviomääräraha. Mikäli juurikassokeritehtaan valtiolle tämän lain mukaan suoritettavat maksut ylittävät sen valtiolta saatavat korvaukset, tuloutetaan erotus valtiovarastoon. Valtiovarastoon tuloutetaan myös se määrä, jonka tehtaat joutuvat 6 §:n 2 ja 3 momentin nojalla palauttamaan.

Juurikassokeritehtaalle maksetaan valtion varoista korvausta sillä edellytyksellä, että tehdas 4 §:n 5 momentissa ja 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa suorittaa sanotuissa säännöksissä mainitut maksut valtiolle tämän lain voimassaoloajalta. Tähän suoritusvelvollisuuteen on tehtaan ilman eri sopimustakin katsottava sitoutuneen, jos tehdas on hakenut tämän lain mukaan valtion varoista juurikassokeritehtaille maksettavia suorituksia.

9 §.

Kauppa- ja teollisuusministeriö huolehtii tässä laissa tarkoitettujen suoritusten maksamisesta ja perimisestä.

Milloin tehdas tämän lain nojalla joutuu suoritusvelvolliseksi, on kauppa- ja teollisuusministeriön määrättävä suoritusten maksuaika. Jos tehdas laiminlyö suorituksen tai sen osan maksamisen määräaikana, on se velvollinen suorittamaan erääntyneelle määrälle maksunlisäyksenä korkoa veronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettavasta veronlisäyksestä 30 päivänä joulukuuta 1943 annetun lain (1077/43) mukaan, mikäli kauppa- ja teollisuusministeriö ei erityisistä syistä toisin määrää.

10 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 4, 5, 7 ja 9 §:n osalta antaa kauppa- ja teollisuusministeriö, kuitenkin siten, että sanotut määräykset 4 §:n 4 momentin osalta antaa sosiaali- ja terveysministeriö. Samoin antaa sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmat määräykset 6 §:n 1, 2, 3, 4 ja 6 momenttien osalta. Lain muulta osalta antaa tarkemmat määräykset maa- ja metsätalousministeriö.

11 §.

Tämä laki on voimassa vuoden 1971 loppuun, kuitenkin niin, että vuoden 1971 sadosta aiheutuvia toimenpiteitä voidaan suorittaa sanotun vuoden päättymisen jälkeen.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ja laiksi eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa.

Valtion eläkelain (280/66) säätämisen yhteydessä muutettiin kansaneläkelain 30 §:n 2 momenttia 20 päivänä toukokuuta 1966 annetulla lailla (295/66) siten, että vuoden 1967 alusta lukien kansaneläkkeen tukiosaa myönnettäessä vuosituloksi ei lueta valtion eläkelain, kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain, Suomen Pankin eläkesäännön, postisäästöpankin eläkesäännön, kansaneläkelaitoksen eläkeohjesäännön, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain ja ortodoksisen kirkon eläkesäännön mukaista peruseläkettä eikä puolta peruseläkkeen ylittävästä vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeestä.

Kun valtion lisäeläketurvaan oikeutetut edunsaajat sanotun säännöksen mukaan voivat valtion eläkelain nojalla määräytyvien täysimääräistenkin eläke-etujen lisäksi saada myös kansaneläkkeen tukiosan, saattoi heidän yhteenlaskettujen eläkkeittensä summa ylittää tukiosaa vastaavalla määrällä 66 % yhteensovitusperusteesta. Sama koski myös niitä, joilla oli lisäeläketurva edellä mainittujen muiden säännösten tai eläkesääntöjen perusteella.

Eläketurvan ja ansiotason edellä mainitun keskinäisen epäsuhteen tasoittamiseksi muutettiin muun eläketurvan perusteella määräytyviä etuja rajoittamatta kansaneläkelain 30 §:n 2 momentin 3 kohtaa 30 päivänä joulukuuta 1966 annetulla lailla (719/66) väliaikaisesti siten, että työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainituista eläkkeistä työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukainen eläke ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain nojalla myönnetty eläke ovat samalla tavoin kuin vuoden 1966 loppuun voimassa olleen lain mukaan etuoikeutettua tuloa tukiosaa määrättäessä ja että muista sanotussa lainkohdassa mainituista eläkkeistä on etuoikeutettua tuloa määrä, joka vastaa kunkin eläkkeen osalta eläkkeen perusteena olevasta palkasta 1/9 % jokaiselta eläkettä määrättäessä huomioon otetulta kuukaudelta, ei kuitenkaan useammalta kuin 360 kuukaudelta.

Sanottu lainmuutos oli voimassa vuoden 1967 loppuun. Lain voimassaoloaikaa pitennettiin kuitenkin viimeksi 18 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (781/70) vuoden 1971 loppuun. Vastaavasti eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa 30 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (720/66) säädetyt määräajat pitennettiin vuoden 1972 loppuun 18 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (782/70). Sanotussa laissa ollut säännös kunnallisen eläkelaitoksen oikeudesta hyväksyä eläkeoikeuden valintaa tarkoittavan ilmoituksen peruutus kumottiin kuitenkin 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetulla lailla (466/70).

Syynä edellä mainittuun väliaikaiseen järjestelyyn on ollut vireillä oleva kysymys eläketulon ja työtulon saattamisesta tukiosan saamiseen nähden nykyistä oikeudenmukaisempaan suhteeseen keskenään. Kun sanottu kysymys on edelleen lopullista ratkaisua vailla, ehdotetaan, että laki kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta säädettäisiin olemaan voimassa vielä vuoden 1972 ajan ja että eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemistä varten säädetyt määräajat pitennettäisiin vuoden 1973 loppuun.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 19 päivänä joulukuuta 1969 annettu laki (807/69) on edelleen voimassa vuoden 1972 ajan.

Laki

eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Toukokuun 20 päivänä 1966 annetun valtion eläkelain voimaanpanolain (281/66) 4 §:ssä;

kunnallisista terveyssisarista annetun lain muuttamisesta annetun lain (288/66) voimaantulosäännöksen 2 momentissa;

kunnan kätilöistä annetun lain muuttamisesta annetun lain (289/66) voimaantulosäännöksen 2 momentissa;

maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksista annetun lain muuttamisesta annetun lain (292/66) voimaantulosäännöksen 1 momentissa;

metsäoppilaitoksista annetun lain muuttamisesta annetun lain (293/66) voimaantulosäännöksen 1 momentissa;

annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66) voimaantulosäännöksen 3 momentissa; sekä

työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (299/66) voimaantulosäännöksen 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus eläkeoikeuden säilyttämisestä voidaan, sen estämättä mitä kussakin edellä mainitussa lainkohdassa on säädetty, tehdä vielä vuoden 1973 aikana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972 ja sillä kumotaan eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa 18 päivänä joulukuuta 1970 annettu laki (782/70).

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Vt. sosiaali- ja terveysministeri *Katri-Helena Eskelinen*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ja laiksi eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 1 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 130. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Erkki Mäkelää sosiaali- ja terveysministeriöstä ja osastopäällikkö Juhani Jänttiä kansaneläkelaitoksesta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Niin kuin hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, on kysymys eläketulon ja työtulon saattamiseksi kansaneläkkeen tukiosan saamiseen nähden nykyistä oikeudenmukaisempaan suhteeseen edelleen lopullista ratkaisua vailla. Tästä johtuen esitetään, että laki kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta, jolla kysymys on väliaikaisesti järjestetty, säädettäisiin olemaan voimassa vielä vuoden 1972 ajan. Valtion eläkelaissa ja eräissä muissa eläkelaissa edellytetään, että asianomaiset henkilöt valitsevat määräajassa, haluavatko he näiden lakien vai ns. vanhojen eläkejärjestelmien mukaiset eläkkeet. Kun tämä valinta on riippuvainen siitä, miten valintaan omalta osaltaan vaikuttava kysymys eläkkeiden vaikutuksesta kansaneläkkeen tukiosan määrään ratkaistaan, esitetään, että laeissa valinnalle asetettuja määräaikoja jatkettaisiin vuoden 1973 loppuun.

Hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset ovat väliaikaisina ratkaisuina tarpeellisia ja valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä. Samalla valiokunta kuitenkin toteaa, että koska esityksen perusteena olevat kysymykset on väliaikaisesti järjestetty vastaavalla tavalla jo vuodesta 1967 lähtien, olisi niiden pysyvää ratkaisua kiirehdittävä.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Ensio Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 119 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ja laiksi eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 13 tehtyä ehdotusta kuitenkin jäljempänä näkyvin muodollisin muutoksin, ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen muuttamattomana; sekä

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Toukokuun 20 päivänä 1966

annetun valtion eläkelain voimaanpanolain 281/66) 4 §:ssä;

kunnallisista terveyssisarista annetun lain nuuttamisesta annetun lain (288/66) voimaanulosäännöksen 2 momentissa;

kunnan kätilöistä annetun lain muuttamisesta annetun lain (289/66) voimaantulosäännöksen 2 momentissa;

maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppiaitoksista annetun lain muuttamisesta annetun ain (292/66) voimaantulosäännöksen 1 momentissa;

metsäoppilaitoksista annetun lain muuttamisesta annetun lain (293/66) voimaantulosäännöksen 1 momentissa;

annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66) voimaaantulosäännöksen 3 momentissa; sekä

työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (299/66) voimaaantulosäännöksen 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus eläkeoikeuden säilyttämisestä voidaan, sen estämättä mitä kussakin edellä mainitussa lainkohdassa on säädetty, tehdä vielä vuoden 1973 aikana.

Voimaaantulosäännös.

(Kuten sosiaalivaliokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ja laiksi eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys :o 130 laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta uuttamisesta annetun lain voimassaoloajan itentämisestä ja laiksi eläkeoikeuden valintaa oskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 13 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 119, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 19 päivänä joulukuuta 1969 annettu laki 307/69) on edelleen voimassa vuoden 1972 ajan.

Laki

eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Toukokuun 20 päivänä 1966
annetun valtion eläkelain voimaanpanolain 281/66) 4 §:ssä;

kunnallisista terveyssisarista annetun lain uuttamisesta annetun lain (288/66) voiaantulosäännöksen 2 momentissa;

kunnan kätilöistä annetun lain muuttamista annetun lain (289/66) voimaantulosäänöksen 2 momentissa;

maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppiitoksista annetun lain muuttamisesta annetun in (292/66) voimaantulosäännöksen 1 moentissa;

metsäoppilaitoksista annetun lain muuttamisesta annetun lain (293/66) voimaantulosäännöksen 1 momentissa;

annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66) voimaantulosäännöksen 3 momentissa; sekä

työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (299/66) voimaantulosäännöksen 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus eläkeoikeuden säilyttämisestä voidaan, sen estämättä mitä kussakin edellä mainitussa lainkohdassa on säädetty, tehdä vielä vuoden 1973 aikana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972 ja sillä kumotaan eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa 18 päivänä joulukuuta 197 annettu laki (782/70).

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta.

Kansaneläkelain 30 §:n 2 momentin mukaan vuosituloksi ei lueta huoltoapulain mukaan annettua huoltoapua, elatusta tai avustusta. Tällaisena elatuksena pidetään työnantajan vähintään 20 palvelusvuoden perusteella työntekijälleen suorittamaa huoltoapulain 5 §:n mukaista elatusta. Kun työnantajat suorittavat eläkkeitä myös vapaaehtoisesti tapauksissa, joissa työntekijällä ei tosiasiassa ole oikeutta huoltoapulain 5 §:n mukaiseen elatukseen, on kansaneläkelaitoksessa kussakin tapauksessa erikseen selvitettävä, onko työnantajan maksama eläke huoltoapulain mukaista vaiko vapaaehtoista. Työntekijät joutuvat näissä tapauksissa eriarvoiseen asemaan sen mukaan, onko elatusta pidettävä etuoikeutettuna vai ei. Tämän vuoksi ehdotetaan kansaneläkelain 30 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että työnantajan vapaaehtoisesti kustantama tai maksama elatus olisi tukiosaa määrättäessä pidettävä etuoikeutettuna tulona. Etuoikeutetuksi tuloksi katsottava elatus ei kuitenkaan saisi ylittää kansaneläkelain 27 §:n 3 momentissa tarkoitetun rajatulon määrää.

Tukiosamenot nousisivat muutoksen johdosta noin 3 miljoonalla markalla vuodessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 30 §:n 2 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1966 annetussa laissa (295/66), näin kuuluvaksi:

30 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Vuosituloksi ei lueta:

— — — — — — — — — — — — — — — —

5) huoltoapulain mukaan annettua huoltoapua, elatusta tai avustusta eikä työnantajan sellaiselle työntekijälleen, jolla ei ole oikeutta työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun, työ- tai virkasuhteeseen perustuvaan eläkkeeseen, vapaaehtoisesti kustantamaa tai suorittamaa elatusta siltä osin kuin se ei ylitä 27 §:n 3 momentissa tarkoitetun rajatulon määrää;

— — — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Vt. sosiaali- ja terveysministeri *Katri-Helena Eskelinen*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 12 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 1 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 131. Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen yhteydessä samaa asiaa koskevana ed. Vilponiemen ym. toivomusaloitteen n:o 1756 (1970 vp.) huoltoapulain 5 §:n mukaisten eläkkeiden saattamisesta kokonaan etuoikeutetuksi tuloksi kansaneläkkeen tukiosaa määrättäessä. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö Erkki Pesosta sosiaali- ja terveysministeriöstä ja osastopäällikkö Juhani Jänttiä kansaneläkelaitoksesta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Kansaneläkelain 30 §:n 2 momentin mukaan vuosituloksi ei lueta kansaneläkkeen tukiosaa määrättäessä huoltoapulain mukaan annettua huoltoapua, elatusta tai avustusta. Mainittuna elatuksena pidetään työnantajan vähintään 20 palveluvuoden perusteella työntekijälleen suorittamaa huoltoapulain 5 §:n mukaista elatusta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan kansaneläkelain 30 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että myös työnantajan vapaaehtoisesti maksama elatus, esimerkiksi silloin, kun työntekijä ei ole ollut palveluksessa huoltoapulaissa edellytettyä 20 vuotta, luettaisiin etuoikeutetuksi tuloksi. Etuoikeutetuksi tuloksi katsottava elatus ei saisi kuitenkaan ylittää kansaneläkelain 27 §:n 3 momentissa tarkoitetun rajatulon määrää.

Hallituksen esityksessä tarkoitettujen huoltoapulain 5 §:n mukaisiin eläkkeisiin rinnastettavien eläkkeiden lukemista tuloksi kansaneläkkeen tukiosaa määrättäessä on jo pitemmän ajan pidetty eräänä pahimmista epäkohdista kansaneläkelaissa. Sen poistaminen merkitsee käytännössä valiokunnan saaman selvityksen mukaan noin 7 000 kansaneläkkeensaajan eläkkeen paranemista. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Samalla valiokunta kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kansaneläkelain 30 §:n 2 momentti, johon nyt muutettavaksi ehdotettu kohta sisältyy, on kokonaisuudessaan epätarkoituksenmukainen, kuten valiokunta on eri yhteyksissä jo aikaisemmin todennut, joten se vaatisi myös muilta osin tarkistusta.

Ed. Vilponiemen ym. toivomusaloitteessa n:o 1756 (1970 vp.) ehdotetaan, että hallitus antaisi kiireellisesti esityksen kansaneläkelain muuttamiseksi niin, että huoltoapulain 5 §:n nojalla maksettavat tai niihin verrattavat eläkkeet tulisivat kokonaan etuoikeutetuksi tuloksi. Aloitteessa ehdotetaan siten samansuuntaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä kuin hallituksen esityksessäkin. Hyväksyessään hallituksen esityksen valiokunta esittää aloitteen hylkäämistä.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1756 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Granvik, Juvela, Kainulainen, Ensio Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen, Tupamäki sekä varajäsen Pursiainen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 118 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 12 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 131 laiksi kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 12 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 118, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 30 §:n 2 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1966 annetussa laissa (295/66), näin kuuluvaksi:

30 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Vuosituloksi ei lueta:

— — — — — — — — — — — — — — —

5) huoltoapulain mukaan annettua huoltoapua, elatusta tai avustusta eikä työnantajan sellaiselle työntekijälleen, jolla ei ole oikeutta työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun, työ- tai virkasuhteeseen perustuvaan eläkkeeseen, vapaaehtoisesti kustantamaa tai suorittamaa elatusta siltä osin kuin se ei ylitä 27 §:n 3 momentissa tarkoitetun rajatulon määrää;

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eläkesäätiölain muuttamisesta.

Etujärjestöjen sopimuksessa eräistä vuotta 1971 ja osaa vuodesta 1972 koskevaan työehtosopimusratkaisuun liittyvistä sosiaalisista ja muista järjestelyistä on muun muassa edellytetty eläkesäätiölain muuttamista siten, että eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien työntekijöiden osuutta säätiön hallinnossa lisätään.

Eläkesäätiölain mukaan eläkesäätiön hallitukseen tulee kuulua vähintään kolme jäsentä henkilökohtaisine varamiehineen. Yhden jäsenen ja hänen varamiehensä on oltava säätiön toimintapiiriin kuuluva työntekijä. Lain mukaan työnantaja, jonka yhteyteen eläkesäätiö on perustettu, voi nimittää hallituksen kaikki jäsenet. Eläkesäätiön sääntöjen määräykset hallituksen asettamistavasta vaihtelevat huomattavasti. Useimmissa säätiöissä säätiön toimintapiiriin kuuluvan jäsenen nimittäminen on jätetty työnantajan tehtäväksi, joskin käytännössä useat työnantajat ovat nimittäneet tämän jäsenen säätiön toimintapiiriin kuuluvien työntekijöiden ehdotuksesta.

Eläkesäätiölakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkesäätiön hallituksessa tulee olla vähintään viisi jäsentä ja että säätiön toimintapiiriin kuuluvat työntekijät joko suoraan tai välillisesti saavat valita hallitukseen ainakin kaksi jäsentä ja näille henkilökohtaiset varamiehet. Lakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että hallituksen jäsenellä voisi olla useampikin kuin yksi henkilökohtainen varamies. Tällainen muutos on tarpeen sen vuoksi, ettei hallituksen jäsenten vaalia jouduttaisi usein suorittamaan uudelleen vain sen vuoksi, että työntekijöitä edustava jäsen ja hänen varamiehensä ovat eronneet työnantajan palveluksesta.

Koska olosuhteet eri eläkesäätiöissä vaihtelevat huomattavasti, on tarkoituksenmukaista jättää hallituksen asettamista koskevat lainsäännökset mahdollisimman väljiksi. Eläkesäätiöiden säännöissä olisi annettava tarkemmat määräykset siitä, miten hallituksen nimittäminen suoritetaan. Tällöin olisi mahdollista määrätä, että työntekijöitä edustavien jäsenten nimittäminen annetaan esimerkiksi työpaikan luottamusmiesten tai tuotantokomitean asianomaisten jäsenten tehtäväksi.

Eläkesäätiön hallituksen kokoonpanoa ja valintatapaa koskevat uudet säännökset sisältyvät eläkesäätiölain 3 §:n 1 momentin 11 kohtaan, saman momentin uuteen 11 a kohtaan ja 8 §:ään.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläkesäätiölain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 2 päivänä joulukuuta 1955 annetun eläkesäätiölain (469/55) 3 §:n 1 momentin 11 kohta ja 8 § sekä *lisätään* 3 §:n 1 momenttiin uusi 11 a kohta seuraavasti:

3 §.

Eläkesäätiön säännöissä on mainittava:

— — — — — — — — — — — — — — — —

11) miten säätiön hallitus ja mahdollinen muu hallintoelin järjestetään, kuinka pitkäksi ajaksi ne valitaan ja millä tavoin säätiön toimintapiiriin kuuluvat työntekijät tai heidän edustajansa käyttävät äänioikeuttaan hallitusta valittaessa;

11 a) mitkä ovat säätiön hallituksen ja mahdollisen muun hallintoelimen tehtävät;

— — — — — — — — — — — — — — —

8 §.

Eläkesäätiön hallituksessa tulee olla vähintään viisi jäsentä ja kullakin jäsenellä ainakin yksi henkilökohtainen varamies. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten tulee olla tässä maassa asuvia Suomen kansalaisia.

Säätiön toimintapiiriin kuuluvat työntekijät valitsevat keskuudestaan hallitukseen vähintään kaksi jäsentä ja näille henkilökohtaiset varamiehet. Säätiön säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että hallituksen jäsenten valitseminen annetaan työntekijöiden edustajien tehtäväksi.

Hallituksen jäsenten toimikausi on enintään kolme vuotta kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Lain voimaantullessa toiminnassa olevan eläkesäätiön on muutettava sääntönsä tämän lain säännöksiä vastaaviksi kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksen johdosta laiksi eläkesäätiölain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 1 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 132. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Erkki Mäkelää sosiaali- ja terveysministeriöstä ja toiminnanjohtaja Olli Simoista Eläkesäätiöyhdistyksestä valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Kuten hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, etujärjestöjen sopimuksessa eräistä vuotta 1971 ja osa vuodesta 1972 koskevaan työehtosopimusratkaisuun liittyvistä sosialisista ja muista järjestelyistä edellytettiin eläkesäätiölain muuttamista. Esitykseen sisältyvä lakiehdotus merkitse eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien työntekijöiden osuuden lisäämistä säätiön hallinnossa ja se on etujärjestöjen kannan mukainen.

Lakiehdotuksen 8 §:n 2 momentissa ehdotetaan, että säätiön toimintapiiriin kuuluvat työntekijät valitsevat keskuudestaan hallitukseen vähintään kaksi jäsentä ja näille henkilökohtaiset varamiehet. Säätiön säännöissä voitaisiin kuitenkin määrätä, että hallituksen jäsenten valitseminen annetaan työntekijöiden edustajien tehtäväksi. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että eläkesäätiön sääntöehdotusta laadittaessa olisi otettava huomioon työntekijöiden kanta sen suhteen, miten heidän edustajansa säätiön hallituksessa olisi valittava.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena, minkä vuoksi valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttumattomana.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puhenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 161 hallituksen esityksen johdosta laiksi eläkesäätiölain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 20 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eläkesäätiölain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 132 laiksi eläkesäätiölain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 20 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 161, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eläkesäätiölain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 2 päivänä joulukuuta 1955 annetun eläkesäätiölain (469/55) 3 §:n 1 momentin 11 kohta ja 8 § sekä *lisätään* 3 §:n 1 momenttiin uusi 11 a kohta seuraavasti:

3 §.

Eläkesäätiön säännöissä on mainittava:

— — — — — — — — — — — — — — — —

11) miten säätiön hallitus ja mahdollinen muu hallintoelin järjestetään, kuinka pitkäksi ajaksi ne valitaan ja millä tavoin säätiön toimintapiiriin kuuluvat työntekijät tai heidän edustajansa käyttävät äänioikeuttaan hallitusta valittaessa;

11 a) mitkä ovat säätiön hallituksen ja mahdollisen muun hallintoelimen tehtävät;

— — — — — — — — — — — — — — — —

8 §.

Eläkesäätiön hallituksessa tulee olla vähintään viisi jäsentä ja kullakin jäsenellä ainakin yksi henkilökohtainen varamies. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten tulee olla tässä maassa asuvia Suomen kansalaisia.

Säätiön toimintapiiriin kuuluvat työntekijät valitsevat keskuudestaan hallitukseen vähintään kaksi jäsentä ja näille henkilökohtaiset varamiehet. Säätiön säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että hallituksen jäsenten valitseminen annetaan työntekijöiden edustajien tehtäväksi.

Hallituksen jäsenten toimikausi on enintään kolme vuotta kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Lain voimaantullessa toiminnassa olevan eläkesäätiön on muutettava sääntönsä tämän lain säännöksiä vastaaviksi kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa sovittujen eräiden tavaroiden tullikohtelua koskevien määräysten hyväksymisestä.

Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kesken on 14 päivänä syyskuuta 1971 tapahtuneella noottien vaihdolla sovittu, että eräisiin 24 päivänä marraskuuta 1960 allekirjoitetun maiden välisiä tullikysymyksiä koskevan sopimuksen 2-liitteessä mainittuihin maataloustuotteisiin ei niitä Neuvostoliitosta Suomeen tuotaessa sovelleta 1 päivänä syyskuuta 1971 lähtien tuontitulleja.

Edellä sanotun perusteella esitetään hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välillä tullikysymyksistä 24 päivänä marraskuuta 1960 allekirjoitetun sopimuksen 2-liitteessä mainittujen eräiden tavaroiden tullikohtelun muuttamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa 14 päivänä syyskuuta 1971 tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Koska edellä mainittu noottien vaihto sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välillä sovittujen eräiden tavaroiden tullikohtelua koskevien määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Niiden Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa Moskovassa 24 päivänä marraskuuta 1960 allekirjoitetun tullikysymyksistä tehdyn sopimuksen 2-liitteessä mainittujen maataloustuotteiden tullikohtelua koskevat määräykset, joista on sovittu Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1971 tapahtuneella noottien vaihdolla, ovat, mikäli ne kuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Täytäntöönpanoa varten tarvittavat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä päivänä kuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Vt. ulkoasiainministeri *Olavi J. Mattila.*

(Suomennos)

NOOTTIENVAIHTO

1. *Suomen ulkoasiainministeriön kauppapoliittisen osaston päällikkö SNT-Liiton Suomessa olevalle kaupalliselle edustajalle*

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1971

Herra Kaupallinen Edustaja,

Ehdotan kunnioittavasti, että 1 päivästä syyskuuta 1971 lukien alempana luetelluista maataloustuotteista, jotka sisältyvät Moskovassa 24 päivänä marraskuuta 1960 allekirjoitetun Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen, tullikysymyksiä koskevan sopimuksen liitteeseen 2 sellaisena kuin se on aikaisemmilla kirjeenvaihdoilla osittain muutettuna, ei niitä Neuvostoliitosta Suomeen tuotaessa kannettaisi tuontitullia.

ex 02.03 Siipikarjan maksa, tuore

ex 18.01 Kaakaopavut, paahdetut
ex 20.01 Oliivit ja kapris, etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, myös jos niissä on sokeria, suolaa, mausteita tai sinappia

ex 20.02 Kapris, valmistettu tai säilötty muuten kuin etikan tai etikkahapon avulla

Edelleen ehdotan kunnioittavasti, että tämän kirjelmän ja Teidän, Herra Kaupallinen Edustaja, sen kanssa yhtäpitävän vastauksenne katsotaan muodostavan Suomen hallituksen ja SNTL:n hallituksen keskeisen sopimuksen kyseessä olvassa asiassa.

Vastaanottakaa, Herra Kaupallinen Edustaja, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Pentti Uusivirta
Osostopäällikkö
Ministeri

ОБМЕН НОТАМИ

1. **Начальник Торгово-политического отдела Министерства Иностранных Дел Финляндии Торговому Представителю СССР в Финляндии**

Хельсинки, 14 сентября 1971 года.

Господин Торговый Представитель,

Имею честь предложить, чтобы с 1 сентября 1971 года нижеперечисленные сельскохозяйственные продукты из числа упомянутых в Приложении 2 к подписанному в Москве 24 ноября 1960 года соглашению между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик по таможенным вопросам, частично измененному в соответствии с имевшимися ранее обменами писем, при импорте их из Советского Союза в Финляндию не облагались ввозными пошлинами.

б. 02. 03 Печень домашних птиц, свежая
б. 18. 01 Зерна какао, жареные
б. 20. 01 Оливки и каперсы, обработанные или консервированные при помощи уксуса или уксусной кислоты, также с содержанием сахара, соли, пряностей или горчицы
б. 20. 02 Каперсы, обработанные или консервированные без уксуса или уксусной кислоты

Вместе с тем имею честь предложить, чтобы настоящее письмо и подтверждение его Вами, Господин Торговый Представитель, считались договоренностью между Правительством Финляндии и Правительством Союза ССР по данному вопросу.

Примите, Господин Торговый Представитель, уверения в моем самом высоком к Вам уважении.

Пентти Усивирта
Начальник отдела
Министр

2. *SNT-Liiton Suomessa oleva kaupallinen edustaja Suomen ulkoasiainministeriön kauppapoliittisen osaston päällikölle*

Helsinki 14 päivänä syyskuuta 1971

Herra Kauppapoliittisen osaston Päällikkö,

Minulla on kunnia vahvistaa vastaanottaneeni Teidän tänään päivätty seuraavan sisältöinen kirjeenne:

"Ehdotan kunnioittavasti, että 1 päivästä syyskuuta 1971 lukien alempana luetelluista maataloustuotteista, jotka sisältyvät Moskovassa 24 päivänä marraskuuta 1960 allekirjoitetun Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen, tullikysymyksiä koskevan sopimuksen liitteeseen 2 sellaisena kuin se on aikaisemmilla kirjeenvaihdoilla osittain muutettuna, ei niitä Neuvostoliitosta Suomeen tuotaessa kannettaisi tuontitullia.

ex 02.03 Siipikarjan maksa, tuore

ex 18.01 Kaakaopavut, paahdetut
ex 20.01 Oliivit ja kapris, etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, myös jos niissä on sokeria, suolaa, mausteita tai sinappia

ex 20.02 Kapris, valmistettu tai säilötty muuten kuin etikan tai etikkahapon avulla

Edelleen ehdotan kunnioittavasti, että tämän kirjelmän ja Teidän, Herra Kaupallinen Edustaja, sen kanssa yhtäpitävän vastauksenne katsotaan muodostavan Suomen hallituksen ja SNTL:n hallituksen keskeisen sopimuksen kyseessä olevassa asiassa."

Vahvistan täten yllä esitetyn kirjeen sisällön hyväksytyn ja kyseessä olevassa asiassa päästyn

2. **Торговый Представитель СССР в Финляндии Начальнику Торгово-политического Отдела Министерства Иностранных Дел Финляндии**

Хельсинки, 14 сентября 1971 года.

Господин Начальник Торгово-политического отдела,

Имею честь подтвердить получение Вашего письма от сего числа следующего содержания:

»Имею честь предложить, чтобы с 1 сентября 1971 года нижеперечисленные сельскохозяйственные продукты из числа упомянутых в Приложении 2 к подписанному в Москве 24 ноября 1960 года соглашению между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик по таможенным вопросам, частично измененному в соответствии с имевшимися ранее обменами писем, при импорте их из Советского Союза в Финляндию не облагались ввозными пошлинами:

б. 02. 03 — печень домашней птицы, свежая
б. 18. 01 — зёрна какао, жареные
б. 20. 01 — оливки и каперсы, обработанные или консервированные при помощи уксуса или уксусной кислоты, а также с содержанием сахара, соли, пряностей или горчицы
б. 20. 02 — каперсы, обработанные или консервированные без уксуса или уксусной кислоты.

Вместе с тем имею честь предложить, чтобы настоящее письмо и подтверждение его Вами, Господин Торговый Представитель, считались договоренностью между Правительством Финляндии и Правительством Союза ССР по данному вопросу.«

Настоящим подтверждаю согласие с содержанием вышеприведённого пись-

sopimukseen, joka astuu voimaan 1. syyskuuta 1971 lähtien.

Vastaanottakaa, Herra Kauppapoliittisen osaston Päällikkö, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

P. Mihejev
SNTL:n kaupallinen edustaja
Suomessa

ма и достижение договорённости по данному вопросу, вступающей в силу с 1 сентября 1971 года.

Примите, Господин Начальник Торгово-политического отдела, уверения в моём высоком к Вам уважении.

П. Михеев
Торговый Представитель СССР
в Финляндии

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 19 hallituksen esityksen johdosta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa sovittujen eräiden tavaroiden tullikohtelua koskevien määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 8 päivältä viime lokakuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 133. Kuultuaan esityksestä hallitusneuvos Osmo Kallialaa valtiovarainministeriöstä, toimistopäällikkö Eino Kunnasta tullihallituksesta ja jaostosihteeri Eero Kalliota ulkoasiainministeriöstä valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Esitykseen sisältyvällä, Suomen ja Neuvostoliiton välillä tapahtuneella noottienvaihdolla on sovittu, että eräisiin maiden välisiä tullikysymyksiä koskevan sopimuksen 2-liitteessä mainittuihin maataloustuotteisiin ei niitä Neuvostoliitosta Suomeen tuotaessa sovelleta 1 päivästä syyskuuta 1971 lähtien tuontitulleja. Kysymyksessä olevat maataloustuotteet ovat samat kuin hallituksen esityksessä n:o 102 mainitut EFTA-maista tuotavat maataloustuotteet.

Valiokunta, joka mietinnössään n:o 18 on puoltanut viimeksi mainitun esityksen hyväksymistä, ilmoittaa olevansa myös käsiteltävänä olevan esityksen hyväksymisen kannalla ja sen vuoksi puoltaa esitykseen sisältyvien ehdotusten hyväksymistä, kuitenkin eräin lakiehdotukseen tehtävin jäljempänä esitetyin muodollisin korjauksin.

Edellä lausutun perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton välillä tullikysymyksistä 24 päivänä marraskuuta 1960 allekirjoitetun sopimuksen 2-liitteessä mainittujen eräiden tavaroiden tullikohtelun muuttamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa 14 päivänä syyskuuta 1971 tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

(Poist.) Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa tullikysymyksistä tehdyn sopimuksen muutosten määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

(Poist.) Sosialististen Neuvostotasavalt*ojen* Liiton kanssa *tullikysymyksistä* Moskovassa 24 päivänä marraskuuta 1960 *(poist.)* tehdyn sopimuksen 2-liitteessä mainittujen maataloustuotteiden tullikohtelua koskev*ien (poist.),* Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1971 tapahtu-

neella noottienvaihdolla *tehtyjen muutosten määräykset* ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

*Tarkempia määräyksiä tämän lain t*äytäntöönpano*sta (poist.)* annetaan *tarvittaessa* asetuksella.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sorsa, jäsenet Flinck, Haarla, Holkeri, Honkonen, Ilaskivi, Kuusinen, Lindeman, Perheentupa, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne ja Tuomioja sekä varajäsen Friberg.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 139 hallituksen esityksen johdosta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa sovittujen eräiden tavaroiden tullikohtelua koskevien määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan lakiehdotuksen hyväksymistä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 19 toisessa ponnessa tehdyn ehdotuksen mukaisena ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen ulkoasiainvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa sovittujen eräiden tavaroiden tullikohtelua koskevien määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 133 Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa sovittujen eräiden tavaroiden tullikohtelua koskevien määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 19 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 139, on päättänyt

hyväksyä ne Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton välillä tullikysymyksistä 24 päivänä marraskuuta 1960 allekirjoitetun sopimuksen 2-liitteessä mainittujen eräiden tavaroiden tullikohtelun muuttamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa 14 päivänä syyskuuta 1971 tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa tullikysymyksistä tehdyn sopimuksen muutosten määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa tullikysymyksistä Moskovassa 24 päivänä marraskuuta 1969 tehdyn sopimuksen 2-liitteessä mainittujen maataloustuotteiden tullikohtelua koskevien, Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1971 tapahtuneella noottienvaihdolla tehtyjen muutosten määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle kuolemanrangaistuksen poistamisesta rangaistusjärjestelmästä.

Kysymys kuolemanrangaistuksen oikeutuksesta on jo kauan ollut pohdinnan alaisena. Useiden maiden rikoslainsäädännöstä sanottu seuraamus on poistettu. Suomen voimassa olevaan rangaistusjärjestelmään sisältyy kuolemanrangaistus muodollisesti edelleen.

Nykyisin on rikoslaissa kuolemanrangaistus säädetty ainoaksi rangaistukseksi ystävyydessä olevan valtion päämiehen murhasta (RL 14: 1, 1 momentti) sekä vaihtoehtoiseksi rangaistukseksi sodan aikana tai sodan uhatessa tehdystä maanpetoksesta (RL 12: 2, 1 momentti). Niin ikään on rikoslain mukaan keisarin ja suurruhtinaan tahallisesta surmaamisesta ja sen yrityksestä (RL 11: 1) säädetty ainoaksi rangaistukseksi kuolemanrangaistus, vaikkakin maamme valtiollisessa asemassa tapahtuneen muutoksen johdosta tämän säännöksen on yleisesti omaksutun tulkinnan mukaan katsottu menettäneen merkityksensä. Kuolemanrangaistus murhasta (RL: 21, 1 momentti) poistettiin vuonna 1969 rikoslain 21 luvun uudistamisen yhteydessä.

Edellä mainittujen yleisen rikoslain mukaan rangaistavien tekojen lisäksi kuolemanrangaistus on rangaistusseuraamuksena eräistä sotilasrikoslainsäädännössä rangaistaviksi säädetyistä teoista. Voimassa olevassa sotaväen rikoslaissa on kuolemanrangaistus määrätty ainoaksi rangaistukseksi valtionpäämiehen surmaamisena tai sen yrityksenä tapahtuneesta valtiopetoksesta (51 §:n 1 momentti) sekä vaihtoehtoiseksi rangaistukseksi seuraavissa tapauksissa.

Muu kuin edellä mainittu valtiopetos tai sen yritys (51 §:n 2 momentti), karkaaminen vihollisen puolelle (52 §:n 1 ja 2 momentti), sotapetos (53 §), sodassa tapahtunut linnoituksen tai vastaavan hävittäminen (63 §:n 2 momentti), vakoilu (67 §:n 1 momentti), tuhoamistoiminta (67 §:n 3 momentti), neuvottelijaaseman väärinkäyttäminen (68 §:n 1 ja 2 momentti), pelkuruus (70 §:n 1 momentti ja 71 §:n 2 momentti), antautuminen (73 § 74 §:n 1 ja 2 momentti), vaarallinen karkaaminen sodan aikana (78 §:n 2 momentti ja 79 §:n 2 momentti), väkivaltainen kapina eräissä tapauksissa (93 §), muukin sotilaskapina sodan aikana tai merihädässä (94 §:n 1 momentti), väkivaltainen meteli (97 §:n 2 momentti), esimiehen murha (103 §:n 2 momentti), vaarallinen vartiorikos sodan aikana (114 §:n 1 momentti), kuoleman aiheuttanut ryöstäntä ja sotarosvous (124 §:n 4 momentti, 129 §:n 2 momentti ja 130 §:n 1 momentti), tuhopoltto (131 §:n 1 momentti) sekä omavaltainen sotatoimi (150 §:n 2 momentti). Edelleen on sotaväen rikoslaissa määrätty kuolemanrangaistus vaihtoehtoiseksi rangaistukseksi myös niskoittelusta tai väkivallasta esimiestä kohtaan vihollisen lähestyessä tai merihädässä (98 §:n 1 momentin c kohta ja 99 §:n 1 momentin c kohta) sekä sanotunlaisissa olosuhteissa tapahtuneesta esimiehen kuoleman tai vaikean ruumiinvamman aiheuttaneesta esimiehen pahoinpitelystä (104 §:n 1 momentin c kohta), mutta näitä säännöksiä on eduskunnassa käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä laeiksi sotaväen rikoslain sekä sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta (n:o 94/1970 vp.) ehdotettu muutettavaksi siten, että kuolemanrangaistus poistetaan muista säännöksistä paitsi esimiehen väkivaltaista vastustamista koskevasta 99 §:stä.

Edellä sanottuihin rikoksiin syyllistynyt henkilö voidaan kuolemanrangaistuksen poistamisesta rauhan aikana 2 päivänä joulukuuta 1949 annetun lain (728/49) mukaan kuitenkin tuomita kuolemanrangaistukseen vain jos rikos on tehty sotatilan aikana tai sotatilaan julistetulla alueella. Rauhan aikana tehdystä rikoksesta ei kuolemanrangaistusta niin ollen voida tuomita. Sotatilan lakattua ei kuolemanrangaistusta enää saa tuomita eikä jo tuomittua kuolemanrangaistusta panna täytäntöön, vaikka itse rikos olisi tapahtunut sotatilan aikana.

Vaikka nykyiseen lainsäädäntöön sisältyy, niin kuin edellä on todettu, kuolemanrangais-

tus rangaistusseuraamuksena eräistä rikoksista, ei sanottua rangaistusta ole säännöllisissä oloissa kertaakaan pantu täytäntöön. Sen sijaan kuolemanrangaistusta on sovellettu poikkeuksellisissa oloissa vuosien 1918, 1939—1940 ja 1941—1945 aikana.

Kuolemanrangaistusten käytöstä eri maissa on Yhdistyneiden Kansakuntien talous- ja sosiaalineuvosto julkaissut selonteot, jotka käsittelevät viisivuotisjaksoja 1956—60 ja 1961—65. Niiden mukaan kehitys kulkee kuolemanrangaistuksesta luopumista kohti. Tämä johtuu sekä siitä, että kuolemanrangaistus on useissa maissa poistettu lainsäädännöstä, että siitä, että kuolemanrangaistusta on käytetty vähemmän kuin ennen niissäkin maissa, joissa tämä rangaistus vielä kuuluu seuraamusjärjestelmään. Toisaalta on kuitenkin havaittavissa, että kuolemanrangaistusta on tähänastista enemmän ryhdytty käyttämään seuraamuksena poliittisista rikoksista sellaisissa maissa, joissa sodan taikka yhteiskunnallisten ja taloudellisten vaikeuksien vuoksi vallitsevat poikkeukselliset olot.

Niissäkin maissa, joissa kuolemanrangaistus kuuluu seuraamusjärjestelmään, näyttää mainittujen YK:n selontekojen mukaan enentyneen armahdusmenettely, jolloin tuomittu kuolemanrangaistus muutetaan vapausrangaistukseksi. Useissa maissa on kuolemanrangaistuksen käyttöä rajoitettu joko siten, että se voidaan tuomita vain sotilasrikoksista, tai siten, että sitä voidaan käyttää sota-aikana myös eräistä yleisen lain mainitsemista rikoksista, kuten murhasta ja maanpetoksesta.

Kaikissa pohjoismaissa kuolemanrangaistuksen käyttöä on rajoitettu. Norjassa kuolemanrangaistus on vaihtoehtoisena rangaistuksena eräistä sotilasrikoksista sekä sota-aikana tai ulkomaisen avun turvin tehdyn hyökkäyksen aikana tehdyistä maanpetoksista. Tanskassa vuonna 1952 säädetyn lain mukaan voidaan kuolemanrangaistus tuomita vain sodan tai miehityksen aikana tehdyistä rikoksista. Ruotsissa poistettiin kuolemanrangaistus rauhan aikana jo vuonna 1921. Vuoden 1948 lainsäädännön mukaan kuolemanrangaistus on siellä vaihtoehtoinen vapausrangaistuksen kanssa eräistä sodan aikana tai sodan uhatessa tehdyistä sotaväkeen tai valtioon kohdistuvista rikoksista. Ruotsissa ja Tanskassa on lisäksi säädetty alaikäraja, jota nuoremmalle henkilölle kuolemanrangaistusta ei voida tuomita.

Kun kysymys siitä, onko kuolemanrangaistusta pidettävä mm. uskonnolliselta, eettiltä, humaaniselta ja rikospoliittiselta kannalta hyväksyttävänä vaiko hylättävänä rangaistusmuotona, on jo parin vuosisadan ajan ollut vilkkaan tutkimustyön kohteena ja siitä on syntynyt kokonainen laaja kirjallisuus, ei kaikkien kuolemanrangaistuksen puolesta ja sitä vastaan esitettyjen näkökohtien esittäminen tässä ole mahdollista. Käsitykset näistä seikoista ovat mitä suurimmassa määrin toisilleen vastakkaisia, mutta joka tapauksessa näyttää siltä, ettei tätä kysymystä harkittaessa ole kiinnitettävä huomiota vain yleispäteviin näkökohtiin, vaan myös kussakin maassa ja kunakin ajankohtana vallitseviin olosuhteisiin ja yleiseen oikeuskäsitykseen.

Kuolemanrangaistuksen välttämättömyyttä tutkittaessa on huomiota kiinnitettävä sen sekä erityis- että yleisestävään merkitykseen. Selvää näet on, että jos kuolemanrangaistusta ei näissä suhteissa voida pitää muita rangaistuksia tehokkaampana, sen käyttöä ei voida puolustaa.

Erityisestävältä kannalta katsoen on täytäntöönpantu kuolemanrangaistus kiistämättömästi tehokkain kaikista rangaistuksista, koska se tekee rikoksentekijän lopullisesti vaarattomaksi yhteiskunnalle. On kuitenkin epämielekästä puhua tässä yhteydessä rangaistuksen erityisestävästä vaikutuksesta, koska sillä tarkoitetaan nykyään aivan muuta kuin rikoksentekijän tekemistä lopullisesti vaarattomaksi. Mikäli kuolemanrangaistusta halutaan puolustaa, onkin kiinnitettävä huomio sen mahdolliseen yleisestävään vaikutukseen.

Kuolemanrangaistuksen yleisestävästä vaikutuksesta on suoritettu runsaasti tilastollisia tutkimuksia niiden lukujen valossa, joita on olemassa tiettyjen rikosten esiintymisestä eri maissa toisaalta kuolemanrangaistuksen käytännössä ollessa ja toisaalta aikana, jolloin se on ollut poistettuna. Näiden tutkimusten tuloksista ei kuitenkaan voida varmuudella todeta, että kuolemanrangaistuksen yleisestävä vaikutus olisi ollut suurempi kuin elinkautisen vapausrangaistuksen, mutta myöskään ei voida tehdä päinvastaista johtopäätöstä. Suurimpana syynä tähän on se, että käytettävissä ollut tutkimusaineisto on yleensä ollut liian suppea ja ettei riittävästi tunneta, missä määrin rikollisuuteen eri maissa ja eri aikoina ovat olleet vaikuttamassa valtiollisten, taloudellisten, sivistyksellisten ja väestöllisten olojen muutokset, joiden merkitys rikollisuuden kasvulle tai vähenemiselle on varsin suuri. Jonkin ran-

gaistusuhan merkitystä ei myöskään voida arvioida yksistään niiden tapausten luvun mukaan, joissa se on jäänyt tehottomaksi, vaan samalla tulisi saada selvyys sitä, kuinka paljon rikoksia sen ansiosta on jäänyt tekemättä. Tästä puolesta taas on mahdotonta saada minkäänlaisia tietoja. Vaikka tilastoista siis ei voida saada tukea puoleen eikä toiseen, lienee kuitenkin kuolemanrangaistuksen uhkaa, joka käsittää ihmisen kalleimman oikeushyvän menettämisen vaaran, pidettävä normaaliyksilölle tehokkaampana kuin elinkautista vapausrangaistusta. Mutta mitä esim. murhaan tulee, ovat tähän rikokseen syyllistyvät henkilöt usein henkisesti siinä määrin häiriintyneitä, ettei rangaistusuhalla ole heihin nähden sanottavaa merkitystä pelottavana tekijänä, tai rikoksen vaikuttimet ovat niin voimakkaat, ettei tietoisuus siitä seuraavasta ankarastakaan rangaistuksesta pysty rikosta estämään, taikka sitten rikoksen tekijät luottavat siihen, että juuri he onnistuvat välttämään rangaistuksen. Raskaimpia valtiollisia rikoksia suunnittelevien henkilöiden suhteen taas on rangaistusuhan merkitys yleensä vielä vähäisempi varsinkin sen vuoksi, että nämä henkilöt usein toimivat sellaisista vaikuttimista, että tuskin mikään rangaistusuhka pystyy pelottamaan heitä yrittämästä toteuttaa aikeitaan.

Myöskään edellä mainittujen sotilasrikosten kohdalta kuolemanrangaistusuhka ei monessakaan tapauksessa voine estää rikoksen tapahtumista.

Voidaan tietenkin huomauttaa, että vaikkei kuolemanrangaistus yleensä olekaan osoittautunut maassamme välttämättömäksi, sen tiettyinä aikoina tapahtunut käyttö olisi osoittanut sen säilyttämisen rikoslaissa tarpeen vaatimaksi. Hallituksen mielestä voidaan kuitenkin pitää kyseenalaisena, onko kuolemanrangaistus noinakaan aikoina ollut todella välttämätön. Kuolemanrangaistuksen käyttö valtiollisista rikoksista ja sotilasrikoksista ei ole paikallaan, niin vakavasti kuin nuo rikokset saattavatkin järkyttää yhteiskunnan perusteita tai vaarantaa koko valtakunnan menestystä. Paitsi sitä jo aikaisemmin mainittua tosiasiaa, ettei ankarimmillakaan rangaistuksilla useinkaan ole mahdollista pelottaa rikoksia suunnittelevia henkilöitä luopumaan aikeistaan, ei minkään muiden rikosten suhteen yleinen käsitys voi niin nopeasti ja niin täydellisesti muuttua kuin valtiollisten rikosten ja sotilasrikosten.

Vaikka kuolemanrangaistuksella ehkä olisi tehokkaampi yleisestäväkin vaikutus rikollisuutta ehkäisevänä tekijänä kuin muilla rangaistuksilla, on sen tarpeellisuutta harkittaessa vielä kiinnitettävä huomiota eräisiin sen käyttöön liittyviin varjopuoliin. Tällaisina on mainittava varsinkin oikeuserehdyksen mahdollisuus sekä vaikeus noudattaa oikeudenmukaista suhteellisuutta kuolemanrangaistuksen käytössä.

Useimpien maiden rikosoikeuden historia tuntee verrattain myöhäiseltäkin ajalta tapauksia, joissa kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanon jälkeen on riidattomasti voitu osoittaa asianomainen henkilö täysin syyttömäksi siihen rikokseen, josta hänet on esim. onnettomien yhteensattumien vuoksi tuomittu kuolemaan, puhumattakaan niistä vastaavanlaisista tapauksista, joissa on tuomittu lievempi rangaistus tai kuolemanrangaistus on totuuden selville tullessa vielä ollut täytäntöön panematta tai on armahdettu. Meidänkin maassamme on, vaikka rikosoikeudenkäynti meillä on verrattain korkealla tasolla, oikeuserehdyksiä sattunut. Huolellisimmallakaan tutkimuksella ei näet voida saada ehdotonta varmuutta erehdyksen mahdottomuudesta jo siitä syystä, että todistajat voivat kohtalokkaasti erehtyä, jopa tahallaan todistaa väärin. Ja niissäkin tapauksissa, joissa erehdys henkilön suhteen näyttää inhimillisesti katsoen mahdottomalta, voi erehdyksiä kuitenkin sattua esim. asianomaisen henkilön syyntakeisuuteen tai teon rikosoikeudellisen luonteen arvioimisessa. Jos erehdys on päässyt tapahtumaan, voidaan syyttömästi kärsineelle, milloin hänet on tuomittu lievempään rangaistukseen, jossakin muodossa antaa ainakin osittainen hyvitys. Mutta jos joku on oikeuserehdyksen johdosta tuomittu kuolemaan ja rangaistus on pantu täytäntöön, ei minkäänlainen hyvitys yhteiskunnan puolelta ole enää mahdollinen.

Kuolemanrangaistuksen puoltajienkin taholta on yleensä myönnetty, niinkuin luonnollista on, että sanottua rangaistusta on käytettävä vain yhteiskunnan äärimmäisenä suojelukeinona sellaisissa tapauksissa, joissa rikos on laadultaan aivan poikkeuksellisen törkeä ja joissa ei ole vähäisintäkään käytännöllisessä ajattelussa huomioon otettavaa erehtymisen mahdollisuutta. Tämän johdosta voidaan huomauttaa, että milloin rikos esim. vaikuttimiinsa ja suoritustapaansa katsoen on erityisen törkeä ja siitä syystä vaikeasti ymmärrettävissä, jo tällä perusteella on useimmiten täysi syy epäillä, että

ollaan tekemisissä henkilön kanssa, joka on täyttä ymmärrystä vailla tai ainakin melkoisesti normaalista poikkeava sielulliselta rakenteeltaan. Oikeutetusti voidaan sen vuoksi kysyä, onko juuri näissä tapauksissa ankarin rangaistus paikallaan. Samoin on katsottava olevan sen edellytyksen suhteen, ettei erehtymisen mahdollisuutta saa olla olemassa. Jos mainittu peruste saisi ratkaista, missä tapauksissa kuolemanrangaistusta saadaan käyttää ja missä ei, johduttaisiin siihen, että ne henkilöt, jotka ovat perusteellisimmin suunnitelleet rikoksensa sekä jo etukäteen yksityiskohtaisesti huolehtineet rikoksen salaamisesta ja jälkiensä peittämisestä ja joiden syyllisyyttä sen vuoksi on vaikeata saada täysin sitovasti toteennäytetyksi, tällä tavoin osoittamastaan erityisen suuressa määrässä yhteiskunnanvastaisesta luonteenlaadusta huolimatta välttäisivät ankarimman rangaistuksen. Ja kuitenkin olisi juuri silloin, kun liikutaan rangaistusasteikon yläpäässä, tärkeintä säilyttää oikea suhteellisuus rikosten törkeysasteen ja rangaistuksen ankaruuden välillä, jotta oikeudenkäyttö ei saisi yleisön silmissä mielivaltaisuuden leimaa. Jos kuolemanrangaistus jolloinkin tahdottaisiin ottaa uudelleen käytäntöön vain harvoin käytettävänä äärimmäisenä keinona, jouduttaisiin lain käyttäjäin kyky noudattaa oikeata suhteellisuutta asettamaan varsin kovalle koetukselle. Helpompi ei olisi myöskään armahdusvallan käyttäjän asema. Loppujen lopuksi jäisi aina hänestä riippumaan, missä tapauksissa kuolemanrangaistus olisi pantava täytäntöön. Kuolemanrangaistuksen ollessa käytännössä on eri maissa voitu todeta, että tämän rangaistuksen käytön suhteellinen runsaus eri aikoina on ollut suuressa määrin riippuvainen armahdusvallan käyttäjän tai esittelevän viranomaisen henkilökohtaisesta suhtautumisesta siihen. Oikeudenmukaisuuden noudattaminen on luonnollisesti joutunut tästä kärsimään.

Kun kuolemanrangaistuksen käytön puolesta ei ole esitettävissä mitään riidattomia perusteluja, vaan päinvastoin sen käyttämistä voidaan syystä arvostella, on kuolemanrangaistuksen säilyttämistä harkittaessa kiinnitettävä erityistä huomiota vallitsevaan yleiseen oikeuskäsitykseen. Kuolemanrangaistuksen poistamisesta rauhan aikana annetun lain oltua voimassa yli 20 vuotta on yleinen mielipide yhä enemmän asettunut vastustamaan sanotun rangaistuksen käyttämistä missään olosuhteissa. Osoituksena yleisestä oikeuskäsityksestä voidaan pitää sitäkin, ettei Suomessa ole säännöllisissä olosuhteissa pantu täytäntöön kuolemanrangaistusta vuoden 1826 jälkeen. Vaatimukset kuolemanrangaistuksen käyttämisestä eräiden viime vuosien törkeiden rikosten yhteydessä ovat olleet yksittäisiä mielipiteitä. Kun vielä todetaan, että mielipiteet kuolemanrangaistuksen oikeutuksesta ja tarkoituksenmukaisuudesta sodankin aikana ovat muodostuneet yhä arvostelevammiksi, on hallituksen mielestä asianmukaista, että kuolemanrangaistus poistetaan kokonaan seuraamusjärjestelmästä. Kuolemanrangaistuksen poistamista harkittaessa ei ole syytä asettaa yleisen rikoslain mukaan rangaistavia tekoja ja sotilasrikoksia keskenään erilaiseen asemaan.

Kysymys kuolemanrangaistuksen poistamisesta kokonaan on tullut ajankohtaiseksi käsiteltäessä eduskunnassa edellä mainittua hallituksen esitystä laeiksi sotaväen rikoslain sekä sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta. Esityksessä on nimittäin ehdotettu eräiden sotaväen rikoslain kuolemanrangaistusta koskevien säännösten muuttamista. Tämän vuoksi hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että kuolemanrangaistus poistetaan erillislailla jo tässä vaiheessa odottamatta eräitä laajempia rikoslain ja sotaväen rikoslain uudistamista koskevia ehdotuksia, joiden yhteydessä kysymys kuolemanrangaistuksen säilyttämisestä muuten olisi tullut esille.

Lakiehdotuksen mukaan rangaistusjärjestelmästä siis poistettaisiin kuolemanrangaistus ja samalla lakkaisivat olemasta voimassa kaikki kuolemanrangaistusta koskevat säännökset. Vastaavalla tavalla on menetelty säädettäessä tammikuun 10 päivänä 1969 annettu laki eräiden lisärangaistusten poistamisesta (1/69). Koska edellä mainituissa rikoslain ja sotaväen rikoslain säännöksissä on eräistä rikoksista säädetty ainoaksi seuraamukseksi kuolemanrangaistus, olisi lakiin lisäksi sisällytettävä säännös, jonka mukaan rikoksentekijä on tuomittava tällaisesta rikoksesta kuolemanrangaistuksen sijasta kuritushuoneeseen elinkaudeksi. Lailla kumottaisiin edellä mainittu laki kuolemanrangaistuksen poistamisesta rauhan aikana. Muiden tarpeettomiksi käyvien kuolemanrangaistusta koskevien yksityisten säännösten muuttaminen tai kumoaminen voidaan toteuttaa erikseen myöhemmin valmisteltavana olevien kuritushuonerangaistuksen poistamista ja progressiivisesta järjestelmästä luopumista rangaistusten täytäntöönpanossa sekä sotilasrikos- ja sotilasoikeudenkäyntilainsäädännön uudistamista koskevien ehdotusten yhteydessä.

Edellä esitetyn perusteella ja asian oltua invalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

kuolemanrangaistuksen poistamisesta rangaistusjärjestelmästä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Rangaistusjärjestelmästä poistetaan kuoleanrangaistus. Samalla lakkaavat olemasta oimassa rikoslakiin ja sotaväen rikoslakiin siltyvät rangaistussäännökset niiltä osin kuin koksentekijä niiden mukaan on tuomittava i voidaan tuomita kuolemanrangaistukseen kä muut eri laeissa olevat kuolemanrangaissta koskevat säännökset.

2 §.

Milloin rikoksesta on ainoaksi yleiseksi rangaistukseksi säädetty kuolemanrangaistus, rikoksentekijä on tuomittava kuritushuoneeseen elinkaudeksi.

3 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 , ja sillä kumotaan kuolemanrangaistuksen poistamisesta rauhan aikana joulukuun 2 päivänä 1949 annettu laki (728/49).

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Oikeusministeri *Jacob Söderman*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta kuolemanrangaistuksen poistamisesta rangaistusjärjestelmästä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys
› 134 kuolemanrangaistuksen poistamisesta
ıgaistusjärjestelmästä, ja Eduskunta on lähet-

tänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Lakivaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Imatran Voima Osakeyhtiön toisen ydinvoimalaitoksen hankintaan liittyvälle luotolle annettavista valtion takauksista.

Maamme ensimmäisen ydinvoimalaitoksen rakentamista koskevaa yhteistyötä käsittelevä Suomen tasavallan hallituksen ja Sosialistisen Neuvostotasavaltain Liiton hallituksen välinen pöytäkirja allekirjoitettiin 9. 9. 1969. Samana päivänä solmittiin myös Imatran Voima Osakeyhtiön ja neuvostoliittolaisen vientijärjestön V/O "Technopromexportin" välinen atomivoimalaitoksen hankintaa koskeva alustava sopimus, joka johti lopullisen sopimuksen solmimiseen 9. 6. 1970. Ensimmäinen 440 MW atomivoimalaitos valmistuu suunnitelmien mukaan vuonna 1976. Neuvostoliittolainen osapuoli myönsi toimitusosuudelleen 54 milj. ruplan suuruisen toimitusluoton, jonka vakuudeksi valtioneuvostolla on oikeus, Eduskunnalta saamansa valtuuden nojalla, antaa Suomen valtion takaus.

Voimakkaasti lisääntyvän sähkön kulutuksen tyydyttäminen edellyttää runsasta voimalaitoskapasiteetin rakentamista. Polttoaineiden hinnan noustua viime vuosien aikana huomattavasti ja kun näyttää siltä, että hinnan nousu saattaa jatkua, on käynyt yhä ilmeisemmäksi, että kasvava osa sähkön tuotannosta on perustettava hinnaltaan edullisen ydinenergian hyväksikäyttöön. Kun parhaillaan rakenteilla olevan atomivoimalaitoksen tuotantokyky ei kauankaan tule tyydyttämään kasvavaa energian tarvetta, laadittiin Suomen ja Neuvostoliiton hallitusten välillä kuluvan vuoden huhtikuun 20 päivänä pöytäkirja yhteistyöstä toisen atomivoimalaitoksen rakentamiseksi Suomeen. Laitos rakennetaan Loviisan kaupungin Hästholmenin saarelle ensimmäisen voimalaitoksen yhteyteen samansuuruiseksi ja teknillisiltä ominaisuuksiltaan yhtäläiseksi voimalaitosyksiköksi. Laitos pyritään saamaan käyntiin vuoden 1977 aikana.

Kuten ensimmäisen atomivoimalaitoksen osalta, sovittiin myös toista laitosta koskevassa hallitustason pöytäkirjassa siitä, että neuvostoliittolainen osapuoli V/O "Technopromexport" myöntää Imatran Voima Osakeyhtiölle toimitusosuutensa rahoittamista varten luoton, jonka suuruus on 52.000.000 ruplaa eli ruplan nykyisen myyntikurssin mukaan vasta-arvoltaan noin 243,4 milj. markkaa. Tämän toimitusluoton vuotuinen korko on 3 prosenttia ja saadaan se 15 vuoden takaisinmaksuajalla siltä osin kuin luottoa käytetään voimalaitoksen reaktorin ja turbogeneraattorin laitteiden maksamiseen ja 8 vuoden maksuajalla siltä osin kuin sitä käytetään ydinpolttoaineen ensimmäisen latauksen ja ensimmäisen vaihtolatauksen hankinnan rahoittamiseen. Luoton saamisen edellytyksenä on, että sen vakuudeksi annetaan Suomen valtion takaus.

Edellä olevan perusteella ja jotta hallitusten välinen pöytäkirja voitaisiin saattaa sovitun sisältöisenä voimaan, Imatran Voima Osakeyhtiö on pyytänyt hallituksen toimenpiteitä valtion takauksen saamiseksi toimitusluotolle. Yhtiö on niin ikään pyytänyt, että sen omistussuhteet huomioon ottaen takaus annettaisiin vastavakuuksia vaatimatta. Hallituksen mielestä yhtiön esittämiin pyyntöihin olisi suostuttava, jotta maan voimantarpeen kannalta tärkeän voimalaitoshankkeen toteuttaminen voitaisiin varmistaa neuvostoliittolaisen osapuolen tarjoamilla luottoehdoilla.

Edellä lausutun perusteella ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Imatran Voima Osakeyhtiön

Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitosta ottamien, nykyisin voimassa olevan ruplan kulta-arvon (0.987412 grammaa puhdasta kultaa) mukaan laskien enintään 52.000.000 ruplaan nousevien lainojen sekä niissä sovittujen lainaehtojen vakuudeksi.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Valtio Käkelä.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 48 hallituksen esityksen johdosta Imatran Voima Osakeyhtiön toisen ydinvoimalaitoksen hankintaan liittyvälle luotolle annettavista valtiontakauksista.

Eduskunta on 8 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 135 Imatran Voima Osakeyhtiön toisen ydinvoimalaitoksen hankintaan liittyvälle luotolle annettavista valtiontakauksista.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä katsonut voivansa asettua puoltamaan esitettyjen takausvaltuuksien myöntämistä. Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta, mutta muuten määrämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Imatran Voima Osakeyhtiön Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitosta ottamien, nykyisin voimassa olevan ruplan kulta-arvon (0.987412 grammaa puhdasta kultaa) mukaan laskien enintään 52 000 000 ruplaan nousevien lainojen sekä niissä sovittujen lainaehtojen vakuudeksi.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Landström, Pekkarinen, Rosnell, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Hjerppe, Karpola, Knuuti, Lintilä, Nieminen, Salmivuori ja Turunen.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Imatran Voima Osakeyhtiön toisen ydinvoimalaitoksen hankintaan liittyvälle luotolle annettavista valtion takauksista.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 135 Imatran Voima Osakeyhtiön toisen ydinvoimalaitoksen hankintaan liittyvälle luotolle annettavista valtion takauksista, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 48, on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Imatran Voiman Osakeyhtiön Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitosta ottamien, nykyisin voimassa olevan ruplan kulta-arvon (0.987412 grammaa puhdasta kultaa) mukaan laskien enintään 52 000 000 ruplaan nousevien lainojen sekä niissä sovittujen lainaehtojen vakuudeksi.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi talonmiesten työaikalain 19 §:n muuttamisesta.

Talonmiesten työaikalain (284/70) mukaan on työnantajain ja työntekijäin yhdistyksillä, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, oikeus työehtosopimuksin sopia eräistä asioista laista poikkeavasti. Tällainen asia on muun muassa lain 4 §:n mukaan säännöllisen työajan järjestäminen keskimääräisesti vuoden pituisena ajanjaksona. Vastaava oikeus koskee lain 19 §:n 1 momentin mukaan valtion viranomaisen tekemää työehtosopimusta. Tällainen sopimismenettely ei sen sijaan nykyisin ole mahdollista valtion virkamiesten eikä kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain osalta. Näiden osalta on annettu säännöksiä lain 19 §:n 2 momentissa.

Valtion virkaehtosopimuslain (664/70) ja kunnallisen virkaehtosopimuslain (669/70) antamisen yhteydessä muutettiin työaikalain (713/65) 19 a §:ää siten, että myös valtion viranomaisen taikka kunnallisen sopimusvaltuuskunnan tai sen antamaan valtuutukseen perustuen kunnan tai kuntainliiton ja asianomaisen yhdistyksen välillä tehdyssä työehto- ja virkaehtosopimuksessa on oikeus sopia työaikalaista poikkeavasti samalla tavoin kuin sellaisten työnantajain ja työntekijäin yhdistysten, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, tekemissä työehtosopimuksissa. Vastaava sopimusoikeus olisi nyt asianmukaista järjestää myös talonmiesten työaikalaissa.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

talonmiesten työaikalain 19 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 24 päivänä huhtikuuta 1970 annetun talonmiesten työaikalain (284/70) 19 § näin kuuluvaksi:

19 §.

Mitä tässä laissa on säädetty työantajain ja työntekijäin yhdistysten, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, oikeudesta työehtosopimuksessa sopia tästä laista poikkeavasti, sovelletaan vastaavasti valtion viranomaisen taikka kunnallisen sopimusvaltuuskunnan tai sen antamaan valtuutukseen perustuen kunnan tai kuntainliiton ja asianomaisen yhdistyksen välillä tehtyyn työehto- ja virkaehtosopimukseen.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Valto Käkelä*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 15 hallituksen esityksen johdosta laiksi talonmiesten työaikalain 19 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 8 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 136. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijana hallitusneuvos Sakari Sippolaa valtiovarainministeriöstä valiokunta esittää lausuntonaan seuraavaa.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena, minkä vuoksi valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Ensio Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 125 hallituksen esityksen johdosta laiksi talonmiesten työaikalain 19 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 15 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi talonmiesten työaikalain 19 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 136 laiksi talonmiesten työaikalain 19 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 15 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 125, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

talonmiesten työaikalain 19 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 24 päivänä huhtikuuta 1970 annetun talonmiesten työaikalain (284/70) 19 § näin kuuluvaksi:

19 §.

Mitä tässä laissa on säädetty työantajain ja työntekijäin yhdistysten, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, oikeudesta työehtosopimuksessa sopia tästä laista poikkeavasti, sovelletaan vastaavasti valtion viranomaisen taikka kunnallisen sopimusvaltuuskunnan tai sen antamaan valtuutukseen perustuen kunnan tai kuntainliiton ja acianomaisen yhdistyksen välillä tehtyyn työehto- ja virkaehtosopimukseen.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Maataloustuotteiden tuontimaksuista annettuun lakiin (376/68) perustuvalla muuttuvien tuontimaksujen järjestelmällä pyritään siihen, että tuontimaksut maatalouden eri perustuotteiden kohdalla olisivat tavoitteena olevan kotimaisen hinnan ja maailmanmarkkinahinnan erotuksen suuruiset. Lain mukaan valtioneuvostolla on oikeus maailmanmarkkinahinnan muuttuessa vastaavasti muuttaa tuontimaksuja. Sitä vastoin tavoitehintatason muuttuessa voidaan tuontimaksuja muuttaa vain eduskunnan päätöksellä.

Valtioneuvoston elokuun 30 päivänä 1971 tekemän maataloustuotteiden hintaratkaisun yhteydessä korotettiin tuottajahintatasoa naudanlihan osalta 15 penniä kilolta ja maidon osalta 1,27 penniä kilolta. Näiden tuotteiden tuontimaksujen taso on korotuksen johdosta jäänyt liian alhaiseksi. Tämän vuoksi esitetään edellä mainittujen perustuotteiden ja niistä valmistettujen jalosteiden tuontimaksuja korotettaviksi siten, että tuontimaksut tulevat olemaan edellä sanotulla tavalla määrätyn kotimaisen hinnan ja toukokuun 1967 maailmanmarkkinahinnan erotuksen suuruiset.

Edellä sanotun perusteella esitetään sellaisen naudanlihan, josta luita ei ole poistettu, tuontimaksu nimikkeessä 02.01 korotettavaksi 2,84 markasta 2,99 markaksi kilolta ja luuttoman naudanlihan 3,69 markasta 3,89 markaksi kilolta. Niin ikään esitetään nimikkeeseen 02.06 kohdistettavan suolatun, suolavedessä tuotavan, kuivatun tai savustetun naudanlihan tuontimaksu korotettavaksi 4,26 markasta 4,49 markaksi kilolta.

Edelleen esitetään nimikkeeseen 16.01 kuuluvien lihasta, eläimenosista tai verestä valmistettujen erikoisvalmisteiden tuontimaksu nostettavaksi 4,55 markasta 4,61 markaksi kilolta, kestomakkaran samassa nimikkeessä 6,25 markasta 6,33 markaksi kilolta ja muiden samoista raaka-aineista valmistettujen samaan nimikkeeseen kuuluvien tuotteiden 4,06 markasta 4,11 markaksi kilolta. Muiden lihasta ja eläimenosista valmistettujen tuotteiden ja säilykkeiden tuontimaksu nimikkeessä 16.02 esitetään nostettavaksi 4,73 markasta 4,79 markaksi kilolta.

Maidon tuontimaksu nimikkeessä 04.01 esitetään korotettavaksi yhdellä pennillä kilolta ja kerman samassa nimikkeessä 32 pennillä rasvakilolta sekä nimikkeeseen 04.02 kohdistettavien vastaavien säilöttyjen, tiivistettyjen tai makeutettujen tuotteiden tuontimaksuja 3 ja 32 pennillä vastaavilta yksiköiltä sekä samaan nimikkeeseen kuuluvien kuoritusta maidosta valmistetun kuivamaidon, kokomaidosta valmistetun kuivamaidon ja kuivakerman tuontimaksuja korotettaviksi 5 pennillä, 14 pennillä ja 15 pennillä kilolta. Nimikkeeseen 04.03 kuuluvan voin tuontimaksu esitetään nostettavaksi 7,55 markasta 7,81 markaksi kilolta sekä juuston ja juustoaineen tuontimaksu nimikkeessä 04.04 ehdotetaan korotettavaksi 3,68 markasta 3,81 markaksi kilolta.

Koska hevosenlihan tuontiin maahan on jatkuvasti ollut tarvetta ja sen tuontimaksu nimikkeessä 02.01 on jäänyt liian alhaiselle tasolle, on sanotun tuontimaksun nostamista pidettävä välttämättömänä. Tämän vuoksi esitetään, että hevosenlihan tuontimaksu korotetaan 26 pennistä 1,50 markaksi kilolta.

Edellä esitettyjen tuontimaksukorotusten vuosittainen määrä olisi noin 50 000 markkaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti tehdään maataloustuotteiden tuontimaksuista 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (376/68) 2 §:n tuontimaksutaulukkoon, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä marraskuuta 1968 annetussa laissa (634/68), 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (453/69), 30 päivänä lokakuuta 1970 annetussa laissa (652/70) ja 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (291/71), seuraavat muutokset:

Nimikkeen n:o	Tavara	Tuontimaksumäärä allamainituista päivämääristä lukien			
		———	———	. . 1971	1. 1. 1972
1.	2.	———	———	5.	6.
	I OSA ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET				
	2. Ryhmä Liha ja syötävät eläimenosat				
02.01	Nimikkeisiin 01.01, 01.02, 01.03 ja 01.04 kuuluvien eläinten liha ja muut syötävät osat, tuoreet, jäähdytetyt tai jäädytetyt:				
	I. hevosen, aasin, muulin ja muuliaasin liha .. 1 kg			1,50	1,50
	II. naudanliha:				
	a. luuton ..... 1 kg			3,89	3,89
	b. muu ..... 1 kg			2,99	2,99
02.06	Liha ja muut syötävät eläimenosat (ei kuitenkaan siipikarjanmaksa), suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut:				
	III. naudanliha ..... 1 kg			4,49	4,49
	4. Ryhmä Maitotaloustuotteet; linnunmunat; luonnonhunaja				
04.01	Maito ja kerma, säilömätön, tiivistämätön tai makeuttamaton:				
	I. maito ..... 1 kg			—,37	—,37
	II. kerma ..... 1 kg			9,52	9,52
04.02	Maito ja kerma, säilötty, tiivistetty tai makeutettu:				
	I. maito, ei kuitenkaan kiinteässä muodossa 1 l			—,89	—,89
	II. kerma, ei kuitenkaan kiinteässä muodossa 1 kg			9,52	9,52
	III. maito ja kerma kiinteässä muodossa:				
	a. kuoritusta maidosta, rasvapitoisuus alle 1,5 % p. 1 kg			1,42	1,42
	b. kokomaidosta, rasvapitoisuus alle 26 % .... p. 1 kg			3,97	3,97
	c. kuivakerma, rasvapitoisuus vähintään 26 % .. p. 1 kg			4,34	4,34
04.03	Voi ..... 1 kg			7,81	7,81
04.04	Juusto ja juustoaine ..... p. 1 kg			3,81	3,81

1.	2.	———	———	5.	6.
	IV OSA				
	ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI JA ETIKKA; TUPAKKA				
	16. Ryhmä				
	Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet				
16.01	Makkara ja sen kaltaiset lihasta, eläimenosista tai verestä valmistetut tuotteet:				
	I. erikoisvalmisteet ..... p. 1 kg			4,61	4,61
	II. kestomakkara ..... p. 1 kg			6,33	6,33
	III. muut ..... p. 1 kg			4,11	4,11
16.02	Muut lihasta tai eläimenosista valmistetut tuotteet ja säilykkeet ..... p. 1 kg			4,79	4,79

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Valto Käkelä*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 47 hallituksen esityksen johdosta laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 8 päivänä lokakuuta 1971 ihettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltaaksi hallituksen esityksen n:o 137 laiksi maaıloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain ıuuttamisesta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että valoneuvoston elokuun 30 päivänä 1971 tekemän ıaataloustuotteiden hintaratkaisun yhteydessä orotettiin tuottajahintatasoa naudanlihan salta 15 penniä kilolta ja maidon osalta 1,27 enniä kilolta. Koska näiden tuotteiden tuontiıaksujen taso on korotuksen johdosta jäänyt an alhaiseksi, hallitus esittää edellä mainitıjen perustuotteiden ja niistä valmistettujen ılosteiden tuontimaksuja korotettavaksi siten, ttä tuontimaksut tulevat olemaan edellä saotulla tavalla määrätyn kotimaisen hinnan ja ɔukokuun 1967 maailmanmarkkinahinnan rotuksen suuruiset.

Tuontimaksun korotus tulisi koskemaan selıista naudanlihaa, josta luita ei ole poistettu, ıutonta naudanlihaa, suolattua, suolavedessä ıotavaa, kuivattua tai savustettua naudanliaa. Korotus koskisi myös lihasta, eläimen sista tai verestä valmistettuja erikoisvalmiseita, kestomakkaraa ja muita lihasta ja eläimen osista valmistettuja tuotteita ja säilykkeitä. Tuontimaksun korotus koskisi vielä maitoa, kermaa sekä vastaavia tuotteita säilöttynä, tiivistettynä tai makeutettuna, kuoritusta tai kokomaidosta valmistettua kuivamaitoa sekä kuivakermaa. Niin ikään korotus koskisi voin, juuston ja juustoaineen tuontimaksua.

Koska hevosenlihan tuontiin maahan on ollut jatkuvasti tarvetta ja sen tuontimaksu on jäänyt liian alhaiselle tasolle, esitetään myös hevosenlihan tuontimaksua korotettavaksi.

Ehdotettujen tuontimaksukorotusten vuosittainen määrä arvioidaan noin 50 000 markaksi.

Valiokunta on käsiteltyään asian todennut ehdotetut muutokset maataloustuotteiden tuontimaksutaulukkoon asianmukaisiksi ja tarpeellisiksi ja on siten hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otteet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet . Aalto, Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, oppanen, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Salla, Sandelin, Teir sekä varajäsenet Knuuti, Lintilä, Mykkänen, Nieminen, Salmivuori ja Vainio.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 106 hallituksen esityksen johdosta laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 47 tehtyä ehdotusta kuitenkin jäljempänä näkyvin muodollisin muutoksin, ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti tehdään maataloustuotteiden tuontimaksuista 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (376/68) 2 §:n tuontimaksutaulukkoon, sellaisena kuin se on osittain muutettuna *(poist.)* 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (291/71), seuraavat muutokset:

Tuontimaksutaulukko ja voimaantulosäännös. (Kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys o 137 laiksi maataloustuotteiden tuontimak- ista annetun lain muuttamisesta, ja Edus- inta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 47 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 106, on valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti tehdään maataloustuotteiden tuontimaksuista 28 päivänä esäkuuta 1968 annetun lain (376/68) 2 §:n tuontimaksutaulukkoon, sellaisena kuin se on sittain muutettuna 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (291/71), seuraavat muu- okset:

mikkeen n:o	Tavara	Tuontimaksumäärä allamainituista päivämääristä lukien			
		———	———	. .1971	1. 1. 1972
1.	2.	———	———	5.	6.
	I OSA **ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET**				
	2. Ryhmä **Liha ja syötävät eläimenosat**				
01	Nimikkeisiin 01.01, 01.02, 01.03 ja 01.04 kuuluvien eläinten liha ja muut syötävät osat, tuoreet, jäähdytetyt tai jäädytetyt:				
	I. hevosen, aasin, muulin ja muuliaasin liha .. 1 kg			1,50	1,50
	II. naudanliha:				
	a. luuton ..... 1 kg			3,89	3,89
	b. muu ..... 1 kg			2,99	2,99
06	Liha ja muut syötävät eläimenosat (ei kuitenkaan siipikarjan maksa), suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut:				
	III. naudanliha ..... 1 kg			4,49	4,49
	4. Ryhmä **Maitotaloustuotteet; linnunmunat; luonnonhunaja**				
01	Maito ja kerma, säilömätön, tiivistämätön tai makeuttamaton:				
	I. maito ..... 1 kg			—,37	—,37
	II. kerma ..... 1 rkg			9,52	9,52

1.	2.	———	———	5.	6.
04.02	Maito ja kerma, säilötty, tiivistetty tai makeutettu:				
	I. maito, ei kuitenkaan kiinteässä muodossa 1 l			—,89	—,
	II. kerma, ei kuitenkaan kiinteässä muodossa 1 rkg			9,52	9,
	III. maito ja kerma kiinteässä muodossa:				
	a. kuoritusta maidosta, rasvapitoisuus alle 1,5 % p. 1 kg			1,42	1,
	b. kokomaidosta, rasvapitoisuus alle 26 % .... p. 1 kg			3,97	3,
	c. kuivakerma, rasvapitoisuus vähintään 26 % .. p. 1 kg			4,54	4,
04.03	Voi ..... 1 kg			7,81	7,
04.04	Juusto ja juustoaine ..... p. 1 kg			3,81	3,
	IV OSA				
	ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI JA ETIKKA; TUPAKKA				
	16. Ryhmä				
	Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet				
16.01	Makkara ja sen kaltaiset lihasta, eläimenosista tai verestä valmistetut tuotteet:				
	I. erikoisvalmisteet ..... p. 1 kg			4,61	4,
	II. kestomakkara ..... p. 1 kg			6,33	6,
	III. muut ..... p. 1 kg			4,11	4,
16.02	Muut lihasta tai eläimenosista valmistetut tuotteet ja säilykkeet ..... p. 1 kg			4,79	4,

---

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi merentutkimuslaitoksesta.

Merentutkimuslaitoksen tehtäväkenttä on viime vuosina merkittävästi muuttunut. Varsinaisten ja perinteellisten tutkimustehtävien lisäksi on laitoksen toimialaan sisällytetty erityisesti ympäristönsuojeluun liittyvä asutustaajamien ja teollisuuden jätevesien vaikutuksen tutkiminen merialueilla sekä osallistuminen alan asiantuntijana maamme kannalta tärkeään vesialueittemme suojelutoimintaan. Myös alan kansainvälinen yhteistyö Itämeren piirissä on saavuttamassa merkittävän aseman.

Kun laitoksen nykyinen organisaatio ei kaikilta osiltaan vastaa laitoksen toiminnalle asetettavia vaatimuksia, on tarkoituksenmukaista, että laitoksen organisaatio uudistetaan vastaamaan laitokselle asetettuja tehtäviä.

Laitoksessa on nykyään veden korkeusosasto, jääosasto ja varsinaisen meritieteen osasto, johon kuuluvat kemialliset työt. Näiden tilalle perustetaan jää- ja vedenkorkeustutkimuksesta vastaava fysiikan osasto, lähinnä ympäristön suojeluun liittyviä tehtäviä suorittava yleisen meritieteen osasto, kemiallista ja biologista tutkimustyötä tekevä kemiallisbiologinen osasto sekä erillisenä toimistona hallintoa varten yleinen toimisto.

Organisaatiouudistuksen yhteydessä tulee edellä mainittuihin osastoihin perustettavaksi osastonjohtajan virat sekä erilliseen toimistoon toimistopäällikön virka. Tutkimusprojektien tehokasta johtamista varten perustetaan osastoihin lisäksi erikoistutkijan virkoja.

Merentutkimuslaitoksesta ei aikaisemmin ole ollut omaa lakia, vaan laitos on toiminut pelkän asetuksen varassa.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

merentutkimuslaitoksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Merentutkimuslaitoksen tehtävänä on suorittaa ja edistää tieteellistä tutkimus- ja kokeilutoimintaa, joka lähinnä kohdistuu maatamme ympäröivien merien luonnontieteellisiin ominaisuuksiin ja ilmiöihin sekä muihin meriä yleisesti koskeviin kysymyksiin, pitäen silmällä käytännön tarpeita, erityisesti merialueiden suojelua ja hyväksikäyttöä, sekä huolehtia alan kansainvälisestä yhteistyöstä ja tiedotuspalvelusta.

Tehtävänsä suorittamiseksi merentutkimuslaitoksen on tarpeen vaatiessa oltava yhteistyössä muiden viranomaisten ja tieteellisten laitosten kanssa.

Toimialaansa kuuluvan aineiston keräämiseksi merentutkimuslaitos voi järjestää kenttätutkimusmatkoja.

Tutkimus- ja kokeilutoimintaa sekä tiedotuspalvelua varten merentutkimuslaitoksella voi olla kiinteitä ja tilapäisiä havaintoasemia. Samaa tarkoitusta varten merentutkimuslaitoksen käytössä voi olla tutkimusaluksia.

Merentutkimuslaitos on kauppa- ja teollisuusministeriön alainen.

2 §.

Merentutkimuslaitoksessa voi olla ylijohtajan sopimuspalkkainen virka, osastonjohtajan, erikoistutkijan, toimistopäällikön ja tutkijan virkoja sekä kirjastonhoitajan, kanslistin, laboratorioapulaisen ja tutkimusapulaisen toimia.

Merentutkimuslaitoksessa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

3 §.

Merentutkimuslaitoksella on oikeus periä suoritetuista selvityksistä, tutkimuksista ja lausunnoista sekä muista palveluksista maksuja eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavien maksujen perusteista 17 päivänä lokakuuta 1942 annetussa laissa (806/42) säädettyjen yleisten perusteiden mukaisesti sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

4 §.

Merentutkimuslaitos on oikeutettu ottamaan vastaan lahjoituksia toimintaansa varten.

5 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Tässä laissa mainittuja virkoja ja toimia voidaan perustaa ja täyttää ennen lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaantuloa ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanon aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään merentutkimuslaitoksen viran tai pysyväisen toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen merentutkimuslaitoksessa taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä tässä tarkoitettuun virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle. Mikäli virka tai toimi sekä nimeltään että tehtävien puolesta vastaa entistä virkaa tai tointa, siirtyy tällaisen viran tai toimen haltija tämän lain tullessa voimaan tässä laissa mainitun vastaavan viran tai toimen haltijaksi. Asetuksella voidaan tässä laissa mainittuja virkoja ja toimia tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa merentutkimuslaitokseen myös siten, että jo olemassa olevia virkoja ja toimia, niiden varsinaisen palkkauksen vähentymättä, vain nimeltään muutetaan tässä laissa mainituiksi viroiksi tai toimiksi, jolloin entisen nimisen viran tai toimen haltija siirtyy nimeltään muutetun viran tai toimen haltijaksi.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner*.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 61 hallituksen esityksen johdosta laiksi merentutkimuslaitoksesta.

Eduskunta on 8 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 138 laiksi merentutkimuslaitoksesta.

Hallitus toteaa esityksessään, että merentutkimuslaitoksen nykyinen organisaatio ei kaikilta osiltaan vastaa laitoksen toiminnalle asetettavia vaatimuksia, minkä vuoksi on tarkoituksenmukaista, että laitoksen organisaatio uudistetaan vastaamaan laitokselle asetettuja tehtäviä.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sandelin, Tamminen, Teir, sekä varajäsenet Hjerppe, Lintilä ja Mykkänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 144 hallituksen esityksen johdosta laiksi merentutkimuslaitoksesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 61 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi merentutkimuslaitoksesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 138 laiksi merentutkimuslaitoksesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 61 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 144, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

merentutkimuslaitoksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Merentutkimuslaitoksen tehtävänä on suorittaa ja edistää tieteellistä tutkimus- ja kokeilutoimintaa, joka lähinnä kohdistuu maatamme ympäröivien merien luonnontieteellisiin ominaisuuksiin ja ilmiöihin sekä muihin meriä yleisesti koskeviin kysymyksiin, pitäen silmällä käytännön tarpeita, erityisesti merialueiden suojelua ja hyväksikäyttöä, sekä huolehtia alan kansainvälisestä yhteistyöstä ja tiedotuspalvelusta.

Tehtävänsä suorittamiseksi merentutkimuslaitoksen on tarpeen vaatiessa oltava yhteistyössä muiden viranomaisten ja tieteellisten laitosten kanssa.

Toimialaansa kuuluvan aineiston keräämiseksi merentutkimuslaitos voi järjestää kenttätutkimusmatkoja.

Tutkimus- ja kokeilutoimintaa sekä tiedotuspalvelua varten merentutkimuslaitoksella voi olla kiinteitä ja tilapäisiä havaintoasemia. Samaa tarkoitusta varten merentutkimuslaitoksen käytössä voi olla tutkimusaluksia.

Merentutkimuslaitos on kauppa- ja teollisuusministeriön alainen.

2 §.

Merentutkimuslaitoksessa voi olla ylijohtajan sopimuspalkkainen virka, osastonjohtajan, erikoistutkijan, toimistopäällikön ja tutkijan virkoja sekä kirjastonhoitajan, kanslistin, laboratorioapulaisen ja tutkimusapulaisen toimia.

Merentutkimuslaitoksessa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkelöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

3 §.

Merentutkimuslaitoksella on oikeus periä suoritetuista selvityksistä, tutkimuksista ja lausunnoista sekä muista palveluksista maksuja eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavien maksujen perusteista 17 päivänä lokakuuta 1942 annetussa laissa (806/42) säädettyjen yleisten perusteiden mukaisesti sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

4 §.

Merentutkimuslaitos on oikeutettu ottamaan vastaan lahjoituksia toimintaansa varten.

5 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Tässä laissa mainittuja virkoja ja toimia voidaan perustaa ja täyttää ennen lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain

voimaantuloa ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanon aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään merentutkimuslaitoksen viran tai pysyväisen toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen merentutkimuslaitoksessa taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä tässä tarkoitettuun virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle. Mikäli virka tai toimi sekä nimeltään että tehtävien puolesta vastaa entistä virkaa tai tointa, siirtyy tällaisen viran tai toimen haltija tämän lain tullessa voimaan tässä laissa mainitun vastaavan viran tai toimen haltijaksi. Asetuksella voidaan tässä laissa mainittuja virkoja ja toimia tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa merentutkimuslaitokseen myös siten, että jo olemassa olevia virkoja ja toimia, niiden varsinaisen palkkauksen vähentymättä, vain nimeltään muutetaan tässä laissa mainituiksi viroiksi tai toimiksi, jolloin entisen nimisen viran tai toimen haltija siirtyy nimeltään muutetun viran tai toimen haltijaksi.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta.

Tapaturmakorvausten kalliinajanlisäjärjestelmä perustuu vuonna 1962 annettuun lakiin kalliinajanlisien maksamisesta tapaturmakorvauksiin (204/62). Sanotun lain mukaan on valtioneuvostolla valta palkkatason nousun perusteella määrätä maksettavaksi kalliinajanlisää. Viimeksi on valtioneuvosto vuonna 1970 antamallaan päätöksellä (132/70) vahvistanut tapaturmakorvauksiin suoritettavat kalliinajanlisät. Tällöin otettiin huomioon myös vuoden 1970 alussa tapahtunut yleinen palkkojen korotus.

Useimmissa palkkatason muutoksiin tavalla tai toisella sidotuissa eläkkeissä ja elinkoroissa on viime vuosina siirrytty työntekijäin eläkelain (395/61) mukaiseen palkkaindeksijärjestelmään. Viimeksi tämä on toteutettu sotilasvammakorvausten kohdalla. Yhdenmukaisuuden vuoksi olisi myös tapaturmakorvausten osalta siirryttävä samaan järjestelmään. Samalla olisi eräät tapaturmavakuutuslaissa säädetyt markkamäärät sidottava samaan indeksiin. Nykyisin sanottuja markkamääriä on korotettu valtioneuvoston päätöksillä, jotka ovat perustuneet tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta vuonna 1948 annettuun lakiin (610/48), joka nyt esitetään kumottavaksi.

Työntekijäin eläkelain mukaisen palkkaindeksin soveltamista varten olisi jo sattuneista tapaturmista suoritettavat tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset ensin muunnettava vuoden 1971 tasolle. Vastaavasti ehdotetaan tapaturmavakuutuslaissa säädettävät markkamäärät muutettaviksi siten, että ne suunnilleen vastaavat vuoden 1971 tasoa. Näistä markkamääristä ei kuitenkaan sidottaisi palkkaindeksiin 10 ja 48 §:ssä mainittuja markkamääriä, koska näiden markkamäärien tarkistaminen on tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa muuttamalla erikseen lakia. Vuoden 1971 perustaso määräytyy työntekijäin eläkeasetuksen mukaan vuoden 1970 syyskuun palkkatason mukaisesti. Siirtyminen tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamista ja kalliinajanlisiä koskevien viimeisimpien päätösten mukaisesta tasosta, joka vastasi tilannetta vuoden 1970 alussa tehtyjen palkankorotusten jälkeen, uuteen indeksiperusteeseen arvioidaan toteutuvan korottamalla sanotun tason mukaisia markkamääriä ja korvauksia 8 %:lla.

Ennen tapaturmavakuutuslain voimaantuloa sattuneista työtapaturmista maksettavat korvaukset olisi sidottava samalla tavoin palkkaindeksiin. Tästä ehdotetaan säädettäväksi erillisellä lailla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 10, 11 §, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 16, 20 ja 48 §, näistä 10 ja 20 § sellaisina kuin ne ovat 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa (440/58), 11 § sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1948 annetussa laissa (954/48) ja 16 § sellaisena kuin se on sanotussa 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa ja osittain muutettuna 28 päivänä joulukuuta 1962 annetulla laillla (677/62), sekä *lisätään* lakiin siitä 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetulla lailla (208/66) kumotun 60 §:n tilalle uusi 60 § seuraavasti:

10 §.

Työnantaja on vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta, kunnes hänen kalenterivuoden aikana teettämiensä työpäivien lukumäärä on enemmän kuin 12. Myös sellainen työnantaja, joka ei ole yhteisö tai säätiö ja jota viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa on verotettu enin-

tään 3 400 markan tuloista, on vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta, kunnes hänen vuoden aikana teettämiensä työpäivien lukumäärä on enemmän kuin 30.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun työnantajan työntekijälle sattunut työtapaturma korvataan tämän lain mukaisesti valtion varoista ottaen huomioon 12 §:n 2 ja 5 momentin säännökset.

11 §.

Jos työtapaturma sattuu sellaisen työnantajan työssä olevalle työntekijälle, joka on laiminlyönyt vakuuttamisvelvollisuutensa, korvataan tapaturma tämän lain mukaisesti valtion varoista, ja valtiolla on oikeus 36 §:ssä sanotun maksun lisäksi periä työnantajalta, mitä näin on määrätty korvauksena suoritettavaksi, kuitenkin enintään 1 000 markkaa tapaturmaa kohti.

12 §.

Vakuuttamisvelvollisen työnantajan on itse 100 markan määrään asti suoritettava korvausta kustakin työtapaturmasta, jollei vakuutusta ole vapaaehtoisesti ulotettu käsittämään myös tätä korvausvelvollisuutta.

Työnantaja, joka 10 §:n mukaisesti on vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta, on kuitenkin velvollinen suorittamaan 1 momentissa sanotun korvauksen 50 markan määrään asti kustakin työtapaturmasta.

— — — — — — — — — — — — — —

16 §.

Päivärahan, elinkoron ja huoltoeläkkeen suuruus määräytyy vahingoittuneen vuosityöansiosta siten, että

1) päiväraha vahingoittuneelle, jolla ei ole omaisia, on vuosityöansion 600:s osa, ja vahingoittuneelle, jolla on omaisia, sen 450:s osa;

2) elinkorko, kun vahingoittuneella ei ole omaisia, on 60 prosenttia vuosityöansiosta; sekä

3) huoltoeläke leskelle tai täysorvolle on 30 prosenttia ja lapselle tai muulle omaiselle 15 prosenttia vuosityöansiosta.

Hautausapu on 1 400 markkaa.

Milloin kuolemaan johtanut työtapaturma on sattunut ulkomailla, voidaan hautausapua edellä mainitusta määrästä poiketen maksaa todellisten ja kohtuullisina pidettävien hautauskustannusten mukaisesti.

Korvausta laskettaessa pyöristetään vuosityöansio lähimmäksi 100 markalla tasanjaolliseksi määräksi. Pyöristyksen ollessa mahdollinen molempiin suuntiin, suoritetaan pyöristys ylöspäin.

Vuosityöansion ollessa 5 500 markkaa pienempi korotetaan se 5 500 markaksi.

20 §.

Jos vahingoittunut saamansa vamman johdosta on joutunut niin avuttomaan tilaan, ettei hän voi tulla toimeen ilman toisen henkilön hoitoa, voidaan siltä ajalta, minkä sellaista avuttomuutta kestää, sanotun hoidon kustantamiseksi hänelle antaa avuttomuuslisää, joka päivää kohti on enintään 14 markkaa. Tätä lisää ei kuitenkaan anneta siltä ajalta, jona vahingoittuneelle annetaan hoitoa sairaalassa tai muussa laitoksessa.

Vahingoittuneelle, jonka tekojäsen tai muu apuneuvo aiheuttaa pitovaatteiden erityistä kulumista tai jolla on opaskoira, voidaan antaa lisäkorvauksena enintään 2 markkaa 80 penniä päivältä.

48 §.

Kun työntekijää on kohdannut vakavanlaatuiseksi katsottava työtapaturma ja vahingoittuneen tai hänen omaisensa oikeus korvaukseen on ilmeinen, on työnantaja velvollinen korvauksensaajan pyynnöstä suorittamaan korvauksen ennakkona

1) sairaanhoidon antamisesta aiheutuvat välttämättömät matkakustannukset, ja

2) korvauksensaajan elatuksen turvaamiseksi välttämättömän määrän, kuitenkin enintään 200 markkaa.

Edellä 1 momentin mukaan suoritettu ennakko vähennetään korvauksesta, niin kuin 26 §:ssä on säädetty.

60 §.

Tämän lain 11 ja 12 §:ssä, 16 §:n 2 ja 5 momentissa ja 20 §:ssä säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuosittain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:n soveltamista varten. Tarkistetut markkamäärät pyöristetään siten, että 20 §:n 2 momentissa säädetty markkamäärä pyöristetään lähimmäksi täydeksi 10 penniksi, saman pykälän 1 momentissa säädetty markkamäärä lähimmäksi täydeksi markaksi, 12 §:ssä säädetyt markkamäärät lähimmäksi täydeksi 10 markaksi, 11 §:ssä ja 16 §:n 2 momentissa säädetyt markkamäärät lähimmäksi täydeksi 100 markaksi sekä 16 §:n 5 momentissa säädetty

markkamäärä lähimmäksi täydeksi 500 markaksi.

Elinkorko ja huoltoeläke tarkistetaan kalenterivuosittain sekä kertakaikkinen korvaus sitä maksettaessa niin ikään 1 momentissa tarkoitetun palkkaindeksin mukaan. Sanottuina korvauksina maksetaan kulloinkin kuitenkin vähintään voimassa olevan lain 16 §:n 5 momentista johtuva määrä.

Hautausapua sekä avuttomuuden, pitovaatteiden kulumisen ja opaskoiran pitämisen perusteella tulevia enimmäismäärän mukaisia lisiä korotetaan vuosittain 1 momentin mukaisesti. Jos lisä on myönnetty vähennettynä, on korotusta suhteellisesti vastaavasti vähennettävä.

Vakuutusyhtiöille 2 ja 3 momentin mukaisista korotuksista johtuvia menoja varten on tarpeellinen erä otettava huomioon tapaturmavakuutuslaissa säädettyä, vakuuttamisvelvollisen työnantajan vakuutusmaksua määrättäessä. Sanottujen korotusten kustantamiseksi tarpeellisten maksujen perusteet ja maksujen jaon vakuutuslaitosten kesken vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

Asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tämän pykälän soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972, ja sillä kumotaan kalliinajanlisien maksamisesta tapaturmakorvauksiin 9 päivänä maaliskuuta 1962 annettu laki (204/62).

Lain 60 §:ssä säädetyt palkkaindeksin muutokseen perustuvat tarkistukset toimitetaan ensimmäisen kerran 1 päivästä tammikuuta 1972 lukien.

Sovellettaessa 60 §:n 2 momenttia ennen vuotta 1971 sattuneen tapaturman perusteella maksettaviin elinkorkoihin, kertakaikkisiin korvauksiin ja huoltoeläkkeisiin korotetaan peruskorvaus vuoden 1971 tasolle kertomalla se jäljempänä mainitulla sen ajanjakson kertoimella, jona tapaturma on sattunut:

tapaturman sattumisaika	kerroin
1958 tai aikaisemmin	2.83
1959	2.65
1960	2.52
1961	2.34
1962	2.20
1963	2.06
1964	1.80
1965	1.61
1966	1.56
1967	1.40
1968	1.27
1969	1.16
1970	1.08

Mikäli tapaturmakorvaus suoritetaan tapaturmakorvausten korottamisesta 7 päivänä marraskuuta 1958 annetun lain (441/58) mukaan korotettuna, on peruskorvauksena pidettävä sanotun lain mukaan korotettua korvausta.

Laki

eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Työntekijäin eri tapaturmavakuutuslakien nojalla ja niissä olevien perusteiden mukaisesti ennen vuotta 1949 sattuneen tapaturman johdosta suoritettavaan korvaukseen sovelletaan tapaturmavakuutuslain (608/48) 60 §:n 2 ja 3 momentin säännöksiä.

Sovellettaessa tapaturmavakuutuslain 60 §:n 2 momenttia elinkorko ja huoltoeläke muunnetaan vuoden 1971 tasolle kertomalla peruskorvaus luvulla 2.83.

Mikäli tapaturmakorvaus suoritetaan tapaturmakorvausten korottamisesta 7 päivänä marraskuuta 1958 annetun lain (441/58) mukaan korotettuna, on peruskorvauksena pidettävä sanotun lain mukaan korotettua korvausta.

2 §.

Tästä laista aiheutuvien kustannusten rahoittamisesta on soveltuvin osin vastaavasti voimassa, mitä tapaturmavakuutuslain 60 §:n 4 momentissa on säädetty.

3 §.

Korvaukset suoritetaan tämän lain mukaan tarkistettuina ensimmäisen kerran 1 päivästä tammikuuta 1972 lukien.

Laki

tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta 20 päivänä elokuuta 1948 annettu laki (610/48).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 16 hallituksen esityksen johdosta laeiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 8 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 139. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö Erkki Pesosta ja hallitusneuvos Erkki Mäkelää sosiaali- ja terveysministeriöstä valiokunta esittää lausuntonaan seuraavaa.

Kuten hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, useimmissa palkkatason muutoksiin sidotuissa eläkkeissä ja elinkoroissa on viime vuosina siirrytty työntekijäin eläkelain mukaiseen palkkaindeksijärjestelmään. Esityksessä ehdotetaan, että myös eräiden tapaturmakorvausten kuten elinkoron ja huoltoeläkkeen kohdalla siirrytään mainittuun palkkaindeksijärjestelmään. Samalla ehdotetaan, että eräät tapaturmavakuutuslaissa säädetyt kiinteät korvausten määriä koskevat markkamäärät sidottaisiin palkkaindeksiin. Kallilinajanlisien maksamisesta tapaturmakorvauksiin annettu laki ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annettu laki, joiden perusteella korvauksia on tähän saakka tarkistettu, ehdotetaan palkkaindeksijärjestelmään siirtymisen vuoksi kumottaviksi. Ehdotuksen toteuttaminen selventää nykyistä tapaturmakorvausten tarkistusmenettelyä ja samalla tapaturmakorvausten määrät tulevat nykyistä paremmin sidotuksi palkkatason kehitykseen.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia tarkoituksenmukaisina, minkä vuoksi valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotusten hyväksymistä.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Ensio Laine, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Vastalause

Hallituksen esitys n:o 139 laeiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta sisältää tärkeimpänä uudistuksena tapaturmakorvausten sitomisen palkkaindeksiin, jolloin markkamäärät tarkistetaan kalenterivuosittain. Tätä uudistusta onkin pidettävä erittäin tarpeellisena.

Yleinen indeksiin sidonnan periaatteesta on kuitenkin luovuttu lain 10 §:n mukaisten markkamäärien osalla. Tässä pykälässä on säädetty, että sellainen työnantaja, joka ei ole yhteisö tai säätiö ja jota viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa on verotettu enintään 3 400 markan tuloista, on vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta, kunnes hänen vuoden aikana teettämiensä työpäivien lukumäärä on enemmän kuin 30. Tämä pykälä on lakiin otettu nimenomaan sitä varten, että yksityinen henkilö, joka satunnaisesti käyttää palveluksessaan lyhyen aikaa työvoimaa, ei joutuisi tätä satunnaista tarvettaan varten käymään tarvittavaa paperisotaa sekä suorittamaan vakuutusmaksuja. Käytännön merkitystä on säännöksellä esim. silloin, kun pientilallinen käyttää tilapäisesti ulkopuolista työvoimaa sadon korjuussa, omakotitalon omistaja rakennusten korjaamisessa jne. Jotta 10 pykälän säännös ei menettäisi käytännön merkitystään, tulisi myös mainittua tulon enimmäismäärää korottaa palkkaindeksin mukaisesti. Todettakoon tässä vielä se, että mikäli työntekijälle sattuu tapaturma edellä tarkoitetun työnantajan palveluksessa ollessa, korvataan hänelle haitat valtion varoista samojen perusteiden mukaisesti kuin muissakin tapauksissa. Mikäli tulon enimmäismäärä sidottaisiin palkkaindeksiin, siitä ei siis olisi mitään haittaa työntekijälle missään tapauksessa.

Koska valiokunnan enemmistö ei ole yhtynyt vaatimukseemme em. hallituksen esityksen muutoksesta, emme voi yhtyä valiokunnan mietintöön. Asiantuntijoiden mukaan em. tulorajan sitominen indeksiin olisi johdonmukaista ja perusteltua, mutta samalla he toivat esiin niitä käytännön vaikeuksia, joita aiheutuisi vuosittain nousevan tulorajan tiedottamisessa. Mielestämme ei hyvä asia saa kuitenkaan jäädä kiinni tekniikasta. Niinpä tuleekin lakiesityksen 60 §:ää muuttaa siten, että 10 §:n markkamäärä tulee sidotuksi palkkaindeksiin.

Mainituilla perusteilla ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48), 10, 11 §, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 16, 20 ja 48 §, näistä 10 ja 20 § sellaisina kuin ne ovat 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa (440/58), 11 § sellaisena kuin se on 30 päivänä juolukuta 1948 annetussa laissa (954/48) ja 16 § sellaisena kuin se on sanotussa 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa ja osittain muutettuna 28 päivänä joulukuuta 1962 annetulla laillla (677/62), sekä *lisätään* lakiin siitä 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetulla lailla (208/66) kumotun 60 §:n tilalle uusi 60 § seuraavasti:

10, 11, 12, 16, 20 ja 48 .
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

60 §.

Tämän lain 10, 11 ja 12 §:ssä, 16 §:n 2 ja 5 momentissa ja 20 §:ssä säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuosittain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:n soveltamista varten. Tarkistetut markkamäärät pyöristetään siten, että 20 §:n 2 momentissa säädetty markkamäärä pyöristetään lähimmäksi täydeksi 10 penniksi, saman pykälän 1 momentissa säädetty markkamäärä lähimmäksi täydeksi markaksi, 12 §:ssä säädetyt markkamäärät lähimmäksi täydeksi 10 markaksi, 10 ja 11 §:ssä sekä 16 §:n 2 momentissa säädetyt markkamäärät lähimmäksi täydeksi 100 markaksi sekä 16 §:n 5 momentissa säädetty markkamäärä lähimmäksi täydeksi 500 markaksi.

(2—5 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Olavi Tupamäki.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 133 hallituksen esityksen johdosta laeiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 16 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 139 laeiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 16 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 133, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 10, 11 §, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 16, 20 ja 48 §, näistä 10 ja 20 § sellaisina kuin ne ovat 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa (440/58), 11 § sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1948 annetussa laissa (954/48) ja 16 § sellaisena kuin se on sanotussa 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa ja osittain muutettuna 28 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa (677/62), sekä *lisätään* lakiin siitä 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetulla lailla (208/66) kumotun 60 §:n tilalle uusi 60 § seuraavasti:

10 §.

Työnantaja on vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta, kunnes hänen kalenterivuoden aikana teettämiensä työpäivien lukumäärä on enemmän kuin 12. Myös sellainen työnantaja, joka ei ole yhteisö tai säätiö ja jota viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa on verotettu enintään 3 400 markan tuloista, on vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta, kunnes hänen vuoden aikana teettämiensä työpäivien lukumäärä on enemmän kuin 30.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun työnantajan työntekijälle sattunut työtapaturma korvataan tämän lain mukaisesti valtion varoista ottaen huomioon 12 §:n 2 ja 5 momentin säännökset.

11 §.

Jos työtapaturma sattuu sellaisen työnantajan työssä olevalle työntekijälle, joka on laiminlyönyt vakuuttamisvelvollisuutensa, korvataan tapaturma tämän lain mukaisesti valtion varoista, ja valtiolla on oikeus 36 §:ssä sanotun maksun lisäksi periä työnantajalta, mitä näin on määrätty korvauksena suoritettavaksi, kuitenkin enintään 1 000 markkaa tapaturmaa kohti.

12 §.

Vakuuttamisvelvollisen työnantajan on itse 100 markan määrään asti suoritettava korvausta kustakin työtapaturmasta, jollei vakuutusta ole vapaaehtoisesti ulotettu käsittämään myös tätä korvausvelvollisuutta.

Työnantaja, joka 10 §:n mukaisesti on vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta, on kuitenkin velvollinen suorittamaan 1 momentissa sanotun korvauksen 50 markan määrään asti kustakin työtapaturmasta.

— — — — — — — — — — — — — —

16 §.

Päivärahan, elinkoron ja huoltoeläkkeen suuruus määräytyy vahingoittuneen vuosityöansiosta siten, että

1) päiväraha vahingoittuneelle, jolla ei ole omaisia, on vuosityöansion 600:s osa, ja vahingoittuneelle, jolla on omaisia, sen 450:s osa;

2) elinkorko, kun vahingoittuneella ei ole omaisia, on 60 prosenttia vuosityöansiosta; sekä

3) huoltoeläke leskelle tai täysorvolle on 30 prosenttia ja lapselle tai muulle omaiselle 15 prosenttia vuosityöansiosta.

Hautausapu on 1 400 markkaa.

Milloin kuolemaan johtanut työtapaturma on sattunut ulkomailla, voidaan hautausapua edellä mainitusta määrästä poiketen maksaa todellisten ja kohtuullisina pidettävien hautauskustannusten mukaisesti.

Korvausta laskettaessa pyöristetään vuosityöansio lähimmäksi 100 markalla tasanjaolliseksi määräksi. Pyöristyksen ollessa mahdollinen molempiin suuntiin, suoritetaan pyöristys ylöspäin.

Vuosityöansion ollessa 5 500 markkaa pienempi korotetaan se 5 500 markaksi.

20 §.

Jos vahingoittunut saamansa vamman johdosta on joutunut niin avuttomaan tilaan, ettei hän voi tulla toimeen ilman toisen henkilön hoitoa, voidaan siltä ajalta, minkä sellaista avuttomuutta kestää, sanotun hoidon kustantamiseksi hänelle antaa avuttomuuslisää, joka päivää kohti on enintään 14 markkaa. Tätä lisää ei kuitenkaan anneta siltä ajalta, jona vahingoittuneelle annetaan hoitoa sairaalassa tai muussa laitoksessa.

Vahingoittuneelle, jonka tekojäsen tai muu apuneuvo aiheuttaa pitovaatteiden erityistä kulumista tai jolla on opaskoira, voidaan antaa lisäkorvauksena enintään 2 markkaa 80 penniä päivältä.

48 §.

Kun työntekijää on kohdannut vakavanlaatuiseksi katsottava työtapaturma ja vahingoittuneen tai hänen omaisensa oikeus korvaukseen on ilmeinen, on työnantaja velvollinen korvauksensaajan pyynnöstä suorittamaan korvauksen ennakkona

1) sairaanhoidon antamisesta aiheutuvat välttämättömät matkakustannukset, ja

2) korvauksensaajan elatuksen turvaamiseksi välttämättömän määrän, kuitenkin enintään 200 markkaa.

Edellä 1 momentin mukaan suoritettu ennakko vähennetään korvauksesta, niin kuin 26 §:ssä on säädetty.

60 §.

Tämän lain 11 ja 12 §:ssä, 16 §:n 2 ja 5 momentissa ja 20 §:ssä säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuosittain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:n soveltamista varten. Tarkistetut markkamäärät pyöristetään siten, että 20 §:n 2 momentissa säädetty markkamäärä pyöristetään lähimmäksi täydeksi 10 penniksi, saman pykälän 1 momentissa säädetty markkamäärä lähimmäksi täydeksi markaksi, 12 §:ssä säädetyt markkamäärät lähimmäksi täydeksi 10 markaksi, 11 §:ssä ja 16 §:n 2 momentissa säädetyt markkamäärät lähimmäksi täydeksi 100 markaksi sekä 16 §:n 5 momentissa säädetty markkamäärä lähimmäksi täydeksi 500 markaksi.

Elinkorko ja huoltoeläke tarkistetaan kalenterivuosittain sekä kertakaikkinen korvaus sitä maksettaessa niin ikään 1 momentissa tarkoitetun palkkaindeksin mukaan. Sanottuina korvauksina maksetaan kulloinkin kuitenkin vähintään voimassa olevan lain 16 §:n 5 momentista johtuva määrä.

Hautausapua sekä avuttomuuden, pitovaatteiden kulumisen ja opaskoiran pitämisen perusteella tulevia enimmäismäärän mukaisia lisiä korotetaan vuosittain 1 momentin mukaisesti. Jos lisä on myönnetty vähennettynä, on korotusta suhteellisesti vastaavasti vähennettävä.

Vakuutusyhtiöille 2 ja 3 momentin mukaisista korotuksista johtuvia menoja varten on tarpeellinen erä otettava huomioon tapaturmavakuutuslaissa säädettyä, vakuuttamisvelvollisen työnantajan vakuutusmaksua määrättäessä. Sanottujen korotusten kustantamiseksi tarpeellisten maksujen perusteet ja maksujen jaon vakuutuslaitosten kesken vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

Asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tämän pykälän soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972, ja sillä kumotaan kalliinajanlisien maksamisesta tapaturmakorvauksiin 9 päivänä maaliskuuta 1962 annettu laki (204/62).

Lain 60 §:ssä säädetyt palkkaindeksin muutokseen perustuvat tarkistukset toimitetaan ensimmäisen kerran 1 päivästä tammikuuta 1972 lukien.

Sovellettaessa 60 §:n 2 momenttia ennen vuotta 1971 sattuneen tapaturman perusteella maksettaviin elinkorkoihin, kertakaikkisiin korvauksiin ja huoltoeläkkeisiin korotetaan peruskorvaus vuoden 1971 tasolle kertomalla se jäljempänä mainitulla sen ajanjakson kertoimella, jona tapaturma on sattunut:

tapaturman sattumisaika	kerroin
1958 tai aikaisemmin	2.83
1959	2.65
1960	2.52
1961	2.34
1962	2.20
1963	2.06
1964	1.80
1965	1.61
1966	1.56
1967	1.40
1968	1.27
1969	1.16
1970	1.08

Mikäli tapaturmakorvaus suoritetaan tapaturmakorvausten korottamisesta 7 päivänä marraskuuta 1958 annetun lain (441/58) mukaan korotettuna, on peruskorvauksena pidettävä sanotun lain mukaan korotettua korvausta.

Laki

eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Työntekijäin eri tapaturmavakuutuslakien nojalla ja niissä olevien perusteiden mukaisesti ennen vuotta 1949 sattuneen tapaturman johdosta suoritettavaan korvaukseen sovelletaan tapaturmavakuutuslain (608/48) 60 §:n 2 ja 3 momentin säännöksiä.

Sovellettaessa tapaturmavakuutuslain 60 §:n 2 momenttia elinkorko ja huoltoeläke muunnetaan vuoden 1971 tasolle kertomalla peruskorvaus luvulla 2.83.

Mikäli tapaturmakorvaus suoritetaan tapaturmakorvausten korottamisesta 7 päivänä marraskuuta 1958 annetun lain (441/58) mukaan korotettuna, on peruskorvauksena pidettävä sanotun lain mukaan korotettua korvausta.

2 §.

Tästä laista aiheutuvien kustannusten rahoittamisesta on soveltuvin osin vastaavasti voimassa, mitä tapaturmavakuutuslain 60 §:n 4 momentissa on säädetty.

3 §.

Korvaukset suoritetaan tämän lain mukaan tarkistettuina ensimmäisen kerran 1 päivästä tammikuuta 1972 lukien.

Laki

tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta 20 päivänä elokuuta 1948 annettu laki (610/48).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi yrittäjien eläkelain 9 ja 13 §:n sekä maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta.

Yrittäjien eläkelain mukaan vakuutusmaksu lasketaan yrittäjän työtulosta käyttämällä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa maksuprosenttia, joka määräytyy työntekijäin eläkelain mukaisen keskimääräisen vakuutusmaksuprosentin mukaan. Vuodelle 1971 on sanottu maksuprosentti vahvistettu 5.6 %:ksi. Maatalousyrittäjille on tästä poiketen vakuutusmaksu vain $^2/_5$ vastaavasta vakuutusmaksusta maatalousyrityksen työtulon 6 000 markan määrään saakka (vuoden 1972 alusta lukien) ja vasta ylittävältä osalta saman suuruinen kuin muille yrityksille. Kun maatalousyritykselle alennus lasketaan isännän ja emännän yhteenlasketusta työtulosta, on siis maksun alennus $^3/_5$ yrittäjän keskimääräisen työtulon 3 000 markan määrään ja alentamaton ylittävältä osalta. Maatalousyrittäjien eläkelain 8 §:n mukaan edellä tarkoitettu yrittäjän keskimääräinen vuotuinen työtulo on riippuvainen normaalitapauksissa viljelmän koosta. Korkeintaan se on 5 300 markkaa. Yksittäistapauksissa voidaan viljelmälle kuitenkin vahvistaa, jos poikkeuksellinen viljelytapa niin edellyttää, suurempikin työtulo.

Kun on pidettävä kohtuullisena, että muukin pienyrittäjä kuin viljelijä saa vastaavan helpotuksen eläkevakuutusmaksuun, ehdotetaan, että myös yrittäjien eläkelain mukaisessa vakuutusmaksussa tulisi keskimääräiseen työntekijäin eläkelain mukaiseen vakuutusmaksuun verrattuna alennusta $^3/_5$, jos yrittäjän työtulo on 3 000 markkaa tai sitä pienempi. Jos yrittäjän työtulo on 3 000 markkaa suurempi, mutta alle 8 000 markkaa, olisi suhteellinen alennus vastaavasti asteittain aleneva. Jos työtulo on 8 000 markkaa tai sitä suurempi, ei alennusta enää tulisi. Alennus tulisi koskemaan noin puolta vakuutetuista.

Kaikki edellä esitetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua. Seuraavasta asetelmasta ilmenee nykyindeksissä laskettuna vakuutusmaksujen alennusprosentit verrattuna työntekijäin eläkelain mukaiseen vakuutusmaksuun toisaalta maatalousyrittäjien eläkelain mukaan maatalousyrittäjän edellä mainitusta keskimääräisestä työtulosta riippuen ja toisaalta yrittäjien eläkelakiin ehdotetun muutoksen jälkeen pienyrittäjän työtulosta riippuen:

Työtulo mk/v	Vakuutusmaksualennus % työntekijäin eläkelain mukaisesta vakuutusmaksusta: maatalousyrittäjät	muut yrittäjät (ehdotus)
3 000	60	60
4 500	44	47
5 800	34	33
7 000	.	19
8 000	.	8

Kun maatalousyrittäjien eläkelain mukaan siinä tarkoitettujen perheenjäsenten vakuutusmaksu yleensä jää osattomaksi alennuksesta, olisi heidät rinnastettava vakuutusmaksua määrättäessä yrittäjien perheenjäseniin. Tämän vuoksi ehdotetaan maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:ää muutettavaksi niin, että perheenjäsenten vakuutusmaksu määräytyisi samalla tavoin kuin yrittäjien eläkelain mukainen vakuutusmaksu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

yrittäjien eläkelain 9 ja 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 9 ja 13 § näin kuuluviksi:

9 §.

Yrittäjä on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan vahvistetusta työtulosta soveltamalla sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa maksuprosenttia. Näin saatua vakuutusmaksua alennetaan pientuloiselle yrittäjälle kertomalla se 2 momentin mukaan laskettavalla kertoimella. Maksuprosentin ministeriö vahvistaa vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kerroin on 0.4, jos yrittäjälle vahvistettu vuotuinen työtulo on 3 000 markkaa tai sitä pienempi, ja 0.04 lisättynä 20 prosentilla korotetun työtulon ja 10 000 markan suhdeluvulla, jos työtulo on suurempi kuin 3 000 markkaa, mutta alle 8 000 markkaa.

Yrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä 1 momentissa tarkoitetusta vakuutusmaksusta niin kuin omasta velastaan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, vastaa myös se tähän toimintaan perustuvista osakkaittensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

13 §.

Vahvistetut työtulot sekä 7 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetyt markkamäärät tarkistetaan maan yleisen palkkatason muutoksia vastaavasti siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoteen 1972 kohdistuvia vakuutusmaksuja määrättäessä.

Tämän lain 9 §:n 2 momentissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 10 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetulla lailla (511/71), näin kuuluvaksi:

10 §.

Maatalousyrittäjä, jota tarkoitetaan 1 §:n 2 momentin 1—3 kohdassa, on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan soveltamalla sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa perusprosenttia siten, että vakuutusmaksu on $^2/_5$ perusprosentin mukaan lasketusta vakuutusmaksusta maatalousyrittäjälle vahvistetun työtulon 6 000 markan määrään saakka sekä ylittävältä työtulon osalta perusprosentin mukainen. Perusprosentin ministeriö vahvistaa vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista.

Jos kaksi tai useampia 1 momentissa tarkoitettuja maatalousyrittäjiä on vakuutettava samassa yrityksessä suoritetun työn perusteella, lasketaan työtulot yhteen sanottua momenttia sovellettaessa, minkä jälkeen kunkin osuus saadaan jakamalla kokonaismaksu työtulojen suhteessa.

Edellä 1 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetun perheenjäsenen vakuutusmaksu lasketaan

yrittäjien eläkelain 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Maatalousyrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä 1 momentissa tarkoitetusta vakuutusmaksusta niin kuin omasta velastaan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä, vastaa myös yhtymä tähän toimintaan perustuvista osakkaittensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Tässä laissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 14 hallituksen esityksen johdosta laeiksi yrittäjien eläkelain 9 ja 13 §:n sekä maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 8 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 140. Valiokunta on hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyt samaa asiaa koskevina ed. O. Kankaan ym. lakialoitteen n:o 326 (1970 vp.) laiksi yrittäjien eläkelain muuttamisesta, ed. Bernerin ym. lakialoitteen n:o 327 (1970 vp.) laeiksi maatalousyrittäjien eläkelain ja yrittäjien eläkelain muuttamisesta, ed. Jaatisen toivomusaloitteen n:o 1419 (1970 vp.) pienituloisten yrittäjien eläkevakuutusmaksujen helpottamisesta sekä vanhojen yrittäjien saamisesta työeläketurvan piiriin, ed. Linkolan ym. toivomusaloitteen n:o 1514 (1970 vp.) valtion osallistumisesta yrittäjäeläkelain piiriin kuuluvien yrittäjien eläkemaksujen suorittamiseen, ed. Pekkarisen ym. toivomusaloitteen n:o 1576 (1970 vp.) yrittäjien eläkelain mukaisten vakuutusmaksujen maksamisesta valtion varoista, ed. Penttisen ym. toivomusaloitteen n:o 1581 (1970 vp.) eri alojen yrittäjien asettamisesta samaan asemaan yrittäjäeläkelaissa, ed. Suokkaan ym. toivomusaloitteen n:o 1671 (1970 vp.) yrittäjäeläkemaksujen alentamisesta, ed. Åsvikin ym. toivomusaloitteen n:o 1764 (1970 vp.) valtion osallistumisesta yrittäjien eläkemenoihin, ed. Tuomisen ym. toivomusaloitteen n:o 739 valtion osallistumisesta pienyrittäjien eläkemaksurasituksiin ja ed. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 774 yrittäjäeläkemaksujen alentamisesta.

Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö Erkki Pesosta sosiaali- ja terveysministeriöstä, johtaja Heimer Sundbergia Eläketurvakeskuksesta, johtaja Seppo Pietiläistä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta, toiminnanjohtaja Erkki Heikkosta Pienteollisuuden Keskusliitosta, pääsihteeri Esko Pihlströmiä Suomen Vähittäiskauppiasliitosta, toiminnanjohtaja Viljo Terhoa Yrittäjäin Liitosta ja toiminnanjohtaja Eeva Poutiaista Yrittäjänaisten Keskusliitosta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan yrittäjien eläkelain mukaisia eläkevakuutusmaksuja alennettavaksi niiden yrittäjien osalta, joiden lain mukaan vahvistettu työtulo jää alle 8 000 markan vuodessa. Alennuksen määrän osalta esitys rakentuu sille periaatteelle, että yrittäjät tulisivat saamaan vastaavan helpotuksen eläkevakuutusmaksuun kuin maatalousyrittäjätkin. Lisäksi ehdotetaan maatalousyrittäjien eläkelakia muutettavaksi siten, että perheenjäsenten vakuutusmaksu määräytyisi samalla tavoin kuin yrittäjien eläkelain mukaan, mikä merkitsee sitä, että myös maatalousyrittäjien perheenjäsenet pääsevät maksualennusten piiriin.

Tehtyjen arvioiden mukaan esitetty eläkevakuutusmaksun alennus tulisi koskemaan noin puolta yrittäjien eläkelain mukaan vakuutetuista. Eläkevakuutusmaksut ovat pienyrittäjien kohdalla tuntuneet niiden nykyisin antamaan eläketurvaan nähden korkeilta ja ne ovat lisänneet myös heidän taloudellisia vaikeuksiaan. Vakuutusmaksujen alentaminen on siten pienyrittäjien osalta tarpeen ja samalla se saattaa heidät maatalouden pienyrittäjien kanssa eläkevakuutusmaksujen suhteen tasaveroiseen asemaan.

Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset merkitsevät asianomaisilta osiltaan yrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain eroavaisuuksien pienentymistä. Valiokunnan käsityksen mukaan maatalousyrittäjien ja muiden yrittäjien eläketurvan järjestelyissä olisi yleensäkin pyrittävä mahdollisimman suureen yhtenäisyyteen. Tämän periaatteen kannalta on kiinnitetty huomiota siihen, että yrittäjien eläkelain voimaantullessa 65 vuotta täyttäneille ja lain mukaisen eläketurvan ulkopuolelle jääneille yrittäjille ei järjestetty mahdollisuutta kuten maatalousyrittäjille parantaa eläketurvaansa vapaaehtoisella vakuutuksella. Valiokunnan käsityksen mukaan olisi tutkittava mah-

dollisuuksia myös tämän eroavaisuuden poistamiseen.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja on sen vuoksi asettunut puoltamaan esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä. Valiokunta ehdottaa kuitenkin tehtäväksi jälkimmäiseen lakiehdotukseen eräitä lakiteknisiä korjauksia.

Hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyissä lakialoitteissa ehdotetaan samantapaisia muutoksia yrittäjien elälakiin kuin hallituksen esityksessäkin. Kun valiokunta on ottanut käsittelyn pohjaksi hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset, valiokunta ehdottaa lakialoitteisiin sisältyvät lakiehdotukset hylättäviksi. Toivomusaloitteiden osalta valiokunta toteaa, että niissä ehdotetaan sellaisiin lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin ryhtymistä, jotka sisältyvät pääasiallisesti jo käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen, minkä vuoksi valiokunta esittää ne hylättäväksi.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja että toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 10 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetulla lailla (511/71), näin kuuluvaksi:

10 §.

Muu kuin jäljempänä 3 momentissa tarkoitettu maatalousyrittäjä on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan soveltamalla sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa perusprosenttia siten, että vakuutusmaksu on 2/5 perusprosentin mukaan lasketusta vakuutusmaksusta maatalousyrittäjälle vahvistetun työtulon 6 000 markan määrään saakka sekä ylittävältä työtulon osalta perusprosentin mukainen. Perusprosentin ministeriö vahvistaa vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Edellä *8 §:n 4 momentissa* tarkoitetun perheenjäsenen vakuutusmaksu lasketaan yrittäjien eläkelain 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Maatalousyrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä (*poist.*) vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä, vastaa myös yhtymä tähän toimintaan perustuvista osakkaittensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:o 326 (1970 vp.) ja 327 (1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

että toivomusaloitteet n:o 1419 (1970 vp.), 1514 (1970 vp.), 1576 (1970 vp.), 1581 (1970 vp.), 1671 (1970 vp.), 1764 (1970 vp.), 739 ja 774 hylättäisiin.

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Ensio Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Vastalause.

Lakiehdotus sellaisenaan on myönteinen parannus nykyiseen tilanteeseen ja merkitsee käytännössä sitä, että pienyrittäjät tulevat likimain samanlaisen vakuutusmaksualennuksen piiriin kuin pientuloiset maatalousyrittäjät. Tämä merkitsee huomattavan epäkohdan poistumista eläkelainsäädännöstämme.

Tästä myönteisyydestä huolimatta lakiehdotus ei poista kaikkia eroavaisuuksia yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjäin eläkelain välillä. Seuraavat kohdat kaipaisivat vielä parannusta:

Vakuutusmaksualennus tulisi saattaa koskemaan myös sellaiset yrittäjät, joiden työtulo ylittää lakiehdotuksessa mainitun työtulon ylärajan 8 000 mk vuodessa. Näin on asianlaita maatalousyrittäjien laissa.

Kun vielä on lukuisasti yrittäjiä, jotka eläkelain voimaantullessa olivat täyttäneet 65 vuotta ja jotka jäivät kokonaan lain ulkopuolelle, olisi heille annettava mahdollisuus samanlaiseen järjestelyyn, kuin vastaavanikäisille maatalousyrittäjille.

Myöskin lakiesityksessä mainittu työtulon yläraja 8 000 mk on liian alhainen, joten vakuutusmaksualennus olisi saatava koskemaan 10 000 mk:n vuotuista työtuloa.

Edellä olevan perusteella esitämme kunnioittaen, että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

yrittäjien eläkelain 9 ja 10 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 9 ja 13 § näin kuuluvaksi:

9 §.

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Jos yrittäjälle vahvistettu vuotuinen työtulo on 3 000 mk tai sitä pienempi, edellä 1 momentissa tarkoitettu kerroin on 0.4. Jos yrittäjälle vahvistettu vuotuinen työtulo on suurempi kuin 3 000 mk, mutta alle 10 000 mk, edellä tarkoitettu kerroin on 0.4 lisättynä 6/7 siitä suhdeluvusta, joka saadaan kun 3 000 markkaa ylittävän työtulon osa jaetaan luvulla 10 000.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

13 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1971.

Pertti Salolainen. **Sirkka Lankinen.**

Suuren valiokunnan mietintö n:o 124 hallituksen esityksen johdosta laeiksi yrittäjien eläkelain 9 ja 13 §:n sekä maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. O. Kankaan n. lakialoitteen n:o 326 ja ed. Bernerin ym. kialoitteen n:o 327 (molemmat 1970 vp.), iättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunın mietinnössä n:o 14 tehtyjä ehdotuksia ja ıdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen muuttamattomana; sekä

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen sosiaalivaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 326 ja 327 (molemmat 1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi yrittäjien eläkelain 9 ja 13 §:n sekä maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 140 laeiksi yrittäjien eläkelain 9 ja 13 §:n sekä maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 14 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 124, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

yrittäjien eläkelain 9 ja 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 9 ja 13 § näin kuuluviksi:

9 §.

Yrittäjä on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan vahvistetusta työtulosta soveltamalla sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa maksuprosenttia. Näin saatua vakuutusmaksua alennetaan pienituloiselle yrittäjälle kertomalla se 2 momentin mukaan lasettavalla kertoimella. Maksuprosentin ministeriö vahvistaa vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kerroin on 0,4, jos yrittäjälle vahvistettu vuotuinen työtulo on 3 000 markkaa tai sitä pienempi, ja 0,04 lisättynä 20 prosentilla korotetun työtulon ja 10 000 markan suhdeluvulla, jos työtulo on suurempi kuin 3 000 markkaa, mutta ei 8 000 markkaa.

Yrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä 1 momentissa tarkoitetusta vakuutusmaksusta niin kuin omasta velastaan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, vastaa myös se tähän toimintaan perustuvista osakkaittensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

13 §.

Vahvistetut työtulot sekä 7 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetyt markkamäärät tarkistetaan maan yleisen palkkatason muutoksia vastaavasti siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoteen 1972 kohdistuvia vakuutusmaksuja määrättäessä.

Tämän lain 9 §:n 2 momentissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 10 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetulla lailla (511/71), näin kuuluvaksi:

10 §.

Muu kuin jäljempänä 3 momentissa tarkoitettu maatalousyrittäjä on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan soveltamalla sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa perusprosenttia siten, että vakuutusmaksu on 2/5 perusprosentin mukaan lasketusta vakuutusmaksusta maatalousyrittäjälle vahvistetun työtulon 6 000 markan määrään saakka sekä ylittävältä työtulon osalta perusprosentin mukainen. Perusprosentin ministeriö vahvistaa vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista.

Jos kaksi tai useampia 1 momentissa tarkoitettuja maatalousyrittäjiä on vakuutettava samassa yrityksessä suoritetun työn perusteella, lasketaan työtulot yhteen sanottua momenttia sovellettaessa, minkä jälkeen kunkin osuus saadaan jakamalla kokonaismaksu työtuloje suhteessa.

Edellä 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun pe heenjäsenen vakuutusmaksu lasketaan yrittäjie eläkelain 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyje perusteiden mukaisesti.

Maatalousyrittäjä on vastuussa samassa yr tyksessä työskentelevien perheenjäsenten vakuutusmaksuista niin kuin omasta vela taan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätc mintaa harjoitetaan yhtymänä, vastaa myös yl tymä tähän toimintaan perustuvista osakkai tensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta v lastaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tamm kuuta 1972.

Tässä laissa säädetty markkamäärä vast vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksiluku

---

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Liikennevahingon johdosta suoritettavien henövahingonkorvausten kalliinajanlisäjärjestelsi perustuu vuonna 1964 annettuun lakiin kalnajanlisien maksamisesta liikennevahingonkoruksiin (185/64). Sanotun lain mukaan on ltioneuvostolla valta palkkatason nousun pesteella määrätä maksettavaksi kalliinajanlisää. imeksi on valtioneuvosto vuonna 1970 antaullaan päätöksellä (133/70) vahvistanut liinnevahingonkorvauksiin suoritettavat kalliinnlisät. Tällöin otettiin huomioon vuoden 70 alussa tapahtunut yleinen palkkojen koro-

Useimmissa palkkatason muutoksiin tavalla toisella sidotuissa eläkkeissä ja elinkoroissa viime vuosina siirrytty työntekijäin eläkelain)5/61) mukaiseen palkkaindeksijärjestelmään. imeksi tämä on toteutettu sotilasvammakorusten kohdalla. Yhdenmukaisuuden vuoksi si myös liikennevahingon johdosta suoritettavien jatkuvien henkilövahingonkorvausten osalta siirryttävä samaan järjestelmään.

Työntekijäin eläkelain mukaisen palkkaindeksin soveltamista varten olisi jo sattuneista vahingoista liikennevakuutusta koskevien eri lakien mukaisesti suoritettavat korvaukset ensin muunnettava vuoden 1971 tasolle, minkä jälkeen ne seuraisivat mainitun lain mukaista indeksiä. Kun vuoden 1971 perustaso määräytyy työntekijäin eläkeasetuksen mukaan vuoden 1970 syyskuun palkkatason perusteella ja kun valtioneuvoston kalliinajanlisäpäätöksen mukainen taso vastasi tilannetta vuoden 1970 alussa tehtyjen palkankorotusten jälkeen, on siirtymisen uuteen indeksiperusteeseen arvioitu toteutuvan korottamalla kalliinajanlisäpäätöksen tason mukaisia korvauksia 8 %:lla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Liikennevakuutusta koskevien eri lakien noa sekä niissä olevien perusteiden mukaisesti ıkilövahingon johdosta suoritettavat jatkuvat rvaukset tarkistetaan kalenterivuosittain maan isessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosı johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka osittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain)5/61) 9 §:n soveltamista varten.

2 §.

Jos henkilövahingon johdosta suoritettava kuva korvaus vaihdetaan sitä vastaavaksi iomaksi, on tämän lain mukainen korotus ttava huomioon pääoma-arvoa määrättäessä.

3 §.

Tämän lain mukaisen korotuksen on velvollinen suorittamaan peruskorvauksen maksamisesta vastuussa oleva vakuutusyhtiö, liikennevakuutusyhdistys tai tapaturmavirasto.

Korotuksista vakuutusyhtiöille ja liikennevakuutusyhdistykselle vuosittain aiheutuvien menojen rahoittamista varten on tarpeellinen erä otettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti huomioon liikennevakuutuslaissa säädettyä vakuutusmaksua määrättäessä. Sanottujen korotusten rahoittamiseen tarvittava vakuutusmaksujen osa jaetaan vakuutusyhtiöiden ja liikennevakuutusyhdistyksen kesken sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

4 §.

Sovellettaessa tätä lakia ennen vuotta 1971 sattuneen liikennevahingon perusteella henkilövahingon johdosta maksettaviin jatkuviin korvauksiin korotetaan peruskorvaus vuoden 1971 tasolle kertomalla se jäljempänä mainitulla sen ajanjakson kertoimella, jona liikennevahinko on sattunut:

liikennevahingon sattumisaika	kerroin
1925—1935	107,2
1936	102,7
1937	90,3
1938	86,1
1939	82,6
1940	73,5
1941	59,2
1942	46,7
1943	39,9
1944	34,6
1945	18,6
1946	13,6
1947	10,1
1948	6,88
1949	6,48
1950	5,40
1951	3,99
1952	3,84
1953	3,79
1954	3,70
1955	3,56
1956	3,16
1957	3,00
1958	2,83
1959	2,65
1960	2,52
1961	2,34
1962	2,20
1963	2,06
1964	1,80
1965	1,61
1966	1,56
1967	1,40
1968	1,27
1969	1,16
1970	1,08

5 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain sovelta sesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam kuuta 1972, ja sillä kumotaan kalliinajanlis maksamisesta liikennevahingonkorvauksiin päivänä huhtikuuta 1964 annettu laki (1 64).

Korvaukset suoritetaan tämän lain mukais tarkistettuina ensimmäisen kerran 1 päiv tammikuuta 1972 lukien.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 8 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 141. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö Erkki Pesosta ja hallitusneuvos Erkki Mäkelää sosiaali- ja terveysministeriöstä valiokunta esittää lausuntonaan seuraavaa.

Kuten hallituksen esityksen perusteluissa todetaan useimmissa palkkatason muutoksiin sidotuissa eläkkeissä ja elinkoroissa on viime vuosina siirrytty työntekijäin eläkelain mukaiseen palkkaindeksijärjestelmään. Esityksessä ehdotetaan, että myös liikennevakuutusta koskevien lakien perusteella henkilövahingon johdosta suoritettavat jatkuvat korvaukset sidottaisiin palkkatason nousuun mainitun palkkaindeksijärjestelmän avulla. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että korvaukset nykyistä paremmin ja säännöllisemmin tulevat seuraamaan yleisen palkkatason nousua.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena, minkä vuoksi valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunniotitaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Ensio Laine, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 134 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 17 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 141 laiksi eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 17 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 134, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Liikennevakuutusta koskevien eri lakien nojalla sekä niissä olevien perusteiden mukaisesti henkilövahingon johdosta suoritettavat jatkuvat korvaukset tarkistetaan kalenterivuosittain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:n soveltamista varten.

2 §.

Jos henkilövahingon johdosta suoritettava jatkuva korvaus vaihdetaan sitä vastaavaksi pääomaksi, on tämän lain mukainen korotus otettava huomioon pääoma-arvoa määrättäessä.

3 §.

Tämän lain mukaisen korotuksen on velvollinen suorittamaan peruskorvauksen maksamisesta vastuussa oleva vakuutusyhtiö, liikennevakuutusyhdistys tai tapaturmavirasto.

Korotuksista vakuutusyhtiöille ja liikennevakuutusyhdistyksille vuosittain aiheutuvien menojen rahoittamista varten on tarpeellinen erä otettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti huomioon liikennevakuutuslaissa säädettyä vakuutusmaksua määrättäessä. Sanottujen korotusten rahoittamiseen tarvittava vakuutusmaksujen osa jaetaan vakuutusyhtiöiden ja liikennevakuutusyhdistyksen kesken sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

4 §.

Sovellettaessa tätä lakia ennen vuotta 1971 sattuneen liikennevahingon perusteella henkilövahingon johdosta maksettaviin jatkuviin korvauksiin korotetaan peruskorvaus vuoden 1971 tasolle kertomalla se jäljempänä mainitulla sen ajanjakson kertoimella, jona liikennevahinko on sattunut:

liikennevahingon sattumisaika	kerroin
1925—1935	107,2
1936	102,7
1937	90,3
1938	86,1
1939	82,6
1940	73,5
1941	59,2
1942	46,7
1943	39,9
1944	34,6
1945	18,6
1946	13,6
1947	10,1
1948	6,88
1949	6,48
1950	5,40
1951	3,99
1952	3,84
1953	3,79
1954	3,70
1955	3,56
1956	3,16

liikennevahingon sattumisaika	kerroin
1957	3,00
1958	2,83
1959	2,65
1960	2,52
1961	2,34
1962	2,20
1963	2,06
1964	1,80
1965	1,61
1966	1,56
1967	1,40
1968	1,27
1969	1,16
1970	1,08

5 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972, ja sillä kumotaan kalliinajanlisien maksamisesta liikennevahingonkorvauksiin 17 päivänä huhtikuuta 1964 annettu laki (185/64).

Korvaukset suoritetaan tämän lain mukaisesti tarkistettuina ensimmäisen kerran 1 päivästä tammikuuta 1972 lukien.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Laki elatusavun ennakosta (281/63) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1964. Lain voimaan tullessa elatusavun ennakon suuruus oli lain 4 §:n 2 momentin mukaan 40 markkaa kuukaudessa elatusvelvollista ja lasta kohti, kunnes ennakon määrä korotettiin 50 markaksi kuukaudessa 5 päivänä joulukuuta 1969 annetulla, 1 päivänä tammikuuta 1970 voimaan tulleella lailla elatusavun ennakosta annetun lain muuttamisesta (751/69). Eduskunta sisällytti edellä mainittua lainmuutosta koskevaan hallituksen esitykseen antamaansa vastaukseen lausuman, jonka mukaan eduskunta edellytti hallituksen toimesta huolehdittavan siitä, ettei elatusavun ja sen ennakon suhde päässyt muuttumaan siten, kuin oli tapahtunut elatusavun ennakosta annetun lain säätämisen jälkeen.

Elatusapuja, jotka ovat lailla sidotut elinkustannusindeksiin, on viimeksi korotettu 1 päivästä tammikuuta 1971 lukien 5 %:lla. Sensijaan elatusavun ennakkoa ei ole korotettu 1 päivän tammikuuta 1970 jälkeen. Elatusavun ennakko, joka alunperinkin on ollut suhteellisen pieni, on näin ollen elinkustannusten jatkuvan nousun tähden menettänyt merkitystään siihen oikeutettujen lasten elatuksessa. Tämän johdosta hallitus pitää tarpeellisena, että elatusavun ennakon enimmäismäärä korotetaan nykyisestä 50 markasta 60 markaksi kuukaudessa. Ennakon korottamisesta on arvioitu vuonna 1972 aiheutuvan noin 1.7 miljoonan markan suuruiset kustannukset.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elatusavun ennakosta 7 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain 4 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä joulukuuta 1969 annetussa laissa (751/69), näin kuuluviksi:

4 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ennakon suuruus on 60 markkaa kuukaudessa elatusvelvollista ja lasta kohti. Ennakkona ei kuitenkaan suoriteta enempää kuin elatusvelvollisen on oikeuden päätöksen tai sopimuksen perusteella maksettava lapselle elatusapua.

Jos elatusapua on osittain maksettu ennakon suorituskuukautena tai niinä kuukausina, joilta ennakko 1 momentin mukaan on myönnetty taannehtivasti, suoritetaan ennakkona elatusvelvollista ja asianomaista lasta kohti enintään määrä, joka yhdessä maksetun elatusavun kanssa kuukaudelta nousee 60 markkaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 23 hallituksen esityksen johdosta laiksi elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 142. Valiokunta on hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyt samaa asiaa koskevina ed. Sepän ym. lakialoitteen n:o 32 laiksi elatusavun ennakosta annetun lain muuttamisesta, ed. Silanderin ym. lakialoitteen n:o 213 laiksi elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta, ed. Karkisen toivomusaloitteen n:o 64 (1970 vp.) elatusavun ennakon suorittamisperusteiden laajentamisesta, ed. Fribergin ym. toivomusaloitteen n:o 12 elatusavun ennakon korottamisesta ja elatusapuun oikeuttavan yläikärajan tarkistamisesta lapsen opiskelun johdosta ja ed. Kainulaisen ym. toivomusaloitteen n:o 15 esityksen antamisesta elatusavun ennakon korottamisesta.

Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina hallitussihteeri Matti Marjasta sosiaali- ja terveysministeriöstä, lastenvalvoja Louhi Vallia Helsingin kaupungin lastensuojeluvirastosta ja Yksinhuoltajat ry:n puheenjohtajaa Heta Tuomista valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:ää muutettavaksi siten, että elatusavun ennakon määrä korotetaan 50 markasta 60 markkaan. Elatusavun ennakon markkamäärä on lapsen elatuksesta aiheutuvat kustannukset huomioon ottaen liian alhainen, joten sen korottaminen on erittäin tarpeellista. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä on käynyt selvästi ilmi, että elatusavun ennakosta annettu laki on periaatteiltaan vanhentunut. Tämä koskee, paitsi elatusavun ennakon suuruuden määräytymista, myös ennakkoon oikeutettujen piiriä ja ennakoiden takaisinperintää. Valiokunnan käsityksen mukaan olisi siksi ryhdyttävä valmistelemaan kysymyksessä olevan lain kokonaisuudistusta.

Hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyissä lakialoitteissa ja toivomusaloitteissa ehdotetaan muun ohella elatusavun ennakosta annettua lakia muutettavaksi tai ryhdyttäväksi toimenpiteisiin sen muuttamiseksi siten, että elatusavun ennakon määrää korotettaisiin enemmän kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan. Hyväksyessään hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valiokunta ehdottaa aloitteet hylättäväksi.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:o 32 ja 213 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 64 (1970 vp.), 12 ja 15 hylättäisiin.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Vastalauseita.

I.

Koska sosiaalivaliokunnan enemmistön käsitys elatusavun ennakon korottamisesta ei vastaa allekirjoittaneiden kantaa, tuomme esiin seuraavaa:

Sosiaalivaliokunnassa kuullut asiantuntijat korostivat elatusavunennakosta annetun lain laajempaa muuttamista sekä ennakon korottamisen tärkeyttä. Elatusavut ovat meillä yleensä liian pieniä, samoin elatusavun ennakko jää nyt esitetyn korotuksen jälkenkin liian pieneksi. Elatusapu määrätään yleensä maksajan maksukyvyn mukaan. Pienituloisten elatusvelvollisten osalta elatusapuun ja sen ennakkoon oikeutetut lapset jäävät näin huonompaan asemaan kuin ne lapset, joiden elatusapu on voitu määrätä suuremmaksi. Tämän vuoksi olisikin elatusavun ennakon yleensä oltava suurempi kuin nyt ehdotetaan ja sen tulisi olla kaikille samansuuruinen. Yhteiskunnan olisi otettava tappiokseen se erotus, mikä pienituloisille määrättyjen elatusapujen ja elatusavun ennakon kesken syntyy, silloin kuin ennakko on sovittua tai oikeuden päätöksellä määrättyä elatusapua suurempi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:ää muutettaisiin seuraavasti:

Laki

elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elatusavun ennakosta 7 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain 4 §:n 2 ja 3 momentti sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä joulukuuta 1969 annetussa laissa (751/69), näin kuuluviksi:

4 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ennakon suuruus on *100* markkaa kuukaudessa elatusvelvollista ja lasta kohti *(poist.)*.

Jos elatusapua on osittain maksettu ennakon suorituskuukautena tai niinä kuukausina, joilta ennakko 1 momentin mukaan on myönnetty taannehtivasti, suoritetaan ennakkona elatusvelvollista ja asianomaista lasta kohti enintään määrä, joka yhdessä maksetun elatusavun kanssa kuukaudelta nousee *100* markkaan.

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Lauha Männistö. Aulis Juvela. Ensio Laine.

II.

Hallitus on antamassaan esityksessä n:o 142 laiksi elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta korottanut elatusavun ennakon määrää 50 markasta 60 markkaan.

Kun asiaa valiokunnassa käsiteltiin olivat kaikki asiantuntijat sitä mieltä, että esitetty korotus oli täydellisesti riittämätön. Itse asiassa kävi aivan selväksi, että koko laki elatusavun ennakosta on täydellisen uudistamisen tarpeessa, ja että se oli jo 1963 syntyessään kelvoton täyttämään tarpeellista tehtäväänsä. Lain uudistamisesta kokonaisuudessaan onkin valiokunta ottanut mietintöönsä tarpeellisen lausuman.

Koska valiokunta ei kuitenkaan katsonut voivansa hurskaista toivomuksistaan huolimatta korottaa esillä ollutta elatusavun ennakon määrää läheskään riittäväksi ja oikeudenmukaiseksi, emme voi yhtyä valiokunnan mietintöön tältä osin.

Asiantuntijat eivät pystyneet esittämään koko maan kattavia lukuja siitä, kuinka suuria oikeuden tuomitsemat ja sopimuksenvaraiset ela-

tusvelvollisuusmaksut keskimäärin ovat. Helsingissä keskimääräiset luvut kuitenkin ovat seuraavat:

Elatusmaksun suuruus Helsingissä

aviolapset	200 mk/kk
au-lapset	130 mk/kk

Voidaan siis todeta, että esitetty ennakon määrä on vain 35—54 % normaalisti maksettavien elatusmaksujen määrästä, mitkä nekään eivät vastaa todellisia kustannuksia. Yksinhuoltajia edustaneen asiantuntijan mukaan tulisi elatusavun ennakon olla vähintään 150 markkaa kuukaudessa.

Näitä asiantuntijoitten lausuntoja vasten tarkasteltuna ei SMP:n rinnakkaisaloitteessaan n:o 213 esittämä 100 markan määrä kuukaudessa tunnu ainakaan liioitetulta. Päinvastoin sekin on riittämätön. Kuitenkin ei valiokunnan enemmistö katsonut voivansa hyväksyä esitystämme.

Mainituilla perusteilla esitämme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elatusavun ennakosta 7 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain 4 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä joulukuuta 1969 annetussa laissa (751/69), näin kuuluviksi:

4 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ennakon suuruus on *100* markkaa kuukaudessa elatusvelvollista ja lasta kohti. Ennakkona ei kuitenkaan suoriteta enempää kuin elatusvelvollisen on oikeuden päätöksen tai sopimuksen perusteella maksettava lapselle elatusapua.

Jos elatusapua on osittain maksettu ennakon suorituskuukautena tai niinä kuukausina, joilta ennakko 1 momentin mukaan on myönnetty taannehtivasti, suoritetaan ennakkona elatusvelvollista ja asianomaista lasta kohti enintään määrä, joka yhdessä maksetun elatusavun kanssa kuukaudelta nousee *100* markkaan.

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Olavi Tupamäki. **Heikki Kainulainen.**

Suuren valiokunnan mietintö n:o 163 hallituksen esityksen johdosta laiksi elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Sepän ym. lakialoitteen n:o 32 ja ed. Silanderin ym. lakialoitteen n:o 213, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 23 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 32 ja 213 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 142 laiksi elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 23 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 163, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elatusavun ennakosta 7 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain 4 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä joulukuuta 1969 annetussa laissa (751/69), näin kuuluviksi:

4 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ennakon suuruus on 60 markkaa kuukaudessa elatusvelvollista ja lasta kohti. Ennakkona ei kuitenkaan suoriteta enempää kuin elatusvelvollisen on oikeuden päätöksen tai sopimuksen perusteella maksettava lapselle elatusapua.

Jos elatusapua on osittain maksettu ennakon suorituskuukautena tai niinä kuukausina, joilta ennakko 1 momentin mukaan on myönnetty taannehtivasti, suoritetaan ennakkona elatusvelvollista ja asianomaista lasta kohti enintään määrä, joka yhdessä maksetun elatusavun kanssa kuukaudelta nousee 60 markkaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.

Seutukaavoituksella ja muulla maankäytön ıunnittelulla sekä rakennusvalvonnalla on ymiristönsuojelun kannalta erityistä merkitystä. mpäristönsuojelun näkökohdat huomioon otva maankäytön suunnittelu ja eriasteinen ıavoitus muodostavat tehokkaan keinon, jolla ɔidaan paitsi varata riittäviä alueita yleistä onnon- ja maisemansuojelua sekä erilaista rkistyskäyttöä varten, myös ennalta estää tai nakin vähentää niitä haittavaikutuksia, joita ehittyvä yhteiskunta monipuolisine ja tehosıvine toimintoineen tuo mukanaan. Tämä kose erityisesti erilaatuisen teollisuuden sijoitımista ja yhdyskuntamuodostusta. Alueiden iytön suunnittelun ja kaavoituksen merkitystä ı nykyoloissa korostettava myös vesiensuojen ja erityisesti vesistöjen käytön kokonaisıunnittelun kannalta, jossa keskeisiä tekijöitä vat vedenhankinta ja jätevesien johtaminen.

Edelleen on todettava, että pääosa vesihallinnon hoitamasta suunnittelutoiminnasta liittyy kiinteästi yleiseen yhdyskuntasuunnitteluun ja että vesihallituksen tehtävät kohdistuvat lisääntyvässä määrin vesiensuojeluun sekä vesihuollon suunnitteluun ja järjestelyyn.

Koska ympäristönsuojelun hallinnon ja siihen huomattavalta osin liittyvän vesihallinnon tulisi voida toimia läheisessä yhteistyössä maankäytön suunnittelusta ja asuntotuotannosta vastuussa olevien viranomaisten kanssa, olisi tarkoituksenmukaista, että niin hyvin ympäristönsuojelun hallinto kuin maa- ja metsätalousministeriön alainen vesihallintokin kuuluisivat sisäasiainministeriön alaisuuteen.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta 30 päivänä maaliskuuta 1922 annetun lain (78/22) 3 §:n 1 momentin 4 ja 8 kohta, sellaisina kuin ne ovat, edellinen 15 päivänä heinäkuuta 1970 ja jälkimmäinen 15 päivänä tammikuuta 1971 annetuissa laeissa (521/70 ja 43/71), näin kuuluviksi:

3 §.

Valtioneuvostolle kuuluvista asioista käsitlee:

— — — — — — — — — — — — — — —

4) sisäasiainministeriö asiat, jotka koskevat eistä järjestystä ja turvallisuutta, läänien halıtoa, kunnallishallintoa lukuun ottamatta ınnallisvaalia, väestökirjanpitoa, kaavoitus- ja rakennustointa, asuntotuotantoa ja asunto-oloja, palotointa, väestönsuojelua ja rajavartiolaitosta sekä, sikäli kuin ne eivät kuulu jollekin muulle ministeriölle, vesihallintoa ja ympäristönsuojelua;

— — — — — — — — — — — — — — —

8) maa- ja metsätalousministeriö asiat, jotka koskevat maataloutta, metsätaloutta, maan-

mittausta, asutustoimintaa, eläinlääkintää, metsästystä ja kalastusta;

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maal kuuta 1972.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Pääministeri *Ahti Karjalainen*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 143 valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Perustuslakivaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa loppuun käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä käytyjen neuvottelujen tuloksena allekirjoitettiin Tukholmassa 23 päivänä syyskuuta 1971 Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskeva sopimus. Sopimuksen tarkoituksena on antaa ammattikoulutus lähinnä Pohjoiskalotin työttömälle väestölle.

Pohjoiskalottia varten perustettu ad hoc-komitea otti maaliskuussa 1968 Ruotsin ehdotuksesta käsiteltäväksi kysymyksen yhteisen ammattikurssikeskuksen perustamisesta Ruotsin Ylitorniolle. Ehdotuksen taustana oli se, että laajennettu ammattikurssikoulutus oli ajankohtainen koko Pohjoiskalotille käynnissä olevan rakennemuutoksen johdosta. Tahdottiin myös luoda uusia työpaikkoja alueelle.

Sopimuksen mukaan Pohjoiskalotin ammattikurssikeskus toimii Ruotsin Ylitorniolla. Sillä on kurssihallitus, jossa kukin kolme maata ovat edustettuina. Kurssihallitus jakaa oppilaspaikat siten, että kukin maa saa käyttää hyväkseen yhden kolmanneksen kunkin kurssin paikoista. Mikäli jokin maa ei halua käyttää koko osuuttaan, jakaa kurssihallitus käyttämättä jääneet paikat toisten maiden kesken.

Ruotsin Norrbottenin läänin työvoimalautakunta maksaa kurssin osanottajille avustuksen, joka vastaa Ruotsissa työmarkkinakoulutuksesta maksettavaa perusavustusta. Suomalaisille maksetun perusavustuksen maksavat Suomen asianomaiset viranomaiset neljännesvuosittain jälkikäteen sanotulle työvoimalautakunnalle. Kurssilaisten tulee muutoin saada oman maansa viranomaisilta kotimaassaan vastaavasta koulutuksesta maksettavat avustukset.

Osanottajien käyttämien paikkojen kustannukset eri maiden kesken jakaa kurssihallitus kultakin toimintavuodelta.

Jos osanottaja koulutuksen päätyttyä menee työhön muualle kuin kotimaahansa ja on siinä maassa työssä vielä kolmen kuukauden kuluttua koulutuksen päättymisestä, tulee sen maan suorittaa sekä perusavustus- että koulutuskustannukset.

Ruotsin viranomaiset hoitavat tarpeelliset majoitus- ja muonitusjärjestelyt. Opetus järjestetään siten, että myös suomenkieliset voivat sitä seurata.

Ammattikurssikeskuksen toiminta järjestetään kolmivuotisena kokeilutoimintana.

Suomen, Norjan ja Ruotsin työministerit kokoontuivat Ruotsin Ylitorniolla 12 päivänä toukokuuta 1970 neuvotteluun, jossa käsiteltiin kysymystä Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen perustamisesta. Asiaa valmistellut, aikaisemmin edellä mainittu komitea esitti tässä kokouksessa ehdotuksena. Kaikki kolme ministeriä suhtautuivat myönteisesti ehdotukseen ja päättivät periaatteessa, että kyseenalainen kurssikeskus perustettaisiin koemielessä Ylitorniolle tarkoituksena, että sen toiminta alkaisi jo syksyllä 1970.

Ammattikasvatushallitus on arvioinut sopimuksen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset enintään 750 000 markaksi vuodessa. Tällöin kuitenkin edellytetään, että maastamme lähetettävien oppilaiden määrä on kolmannes (eli 70) kyseisen ammattikurssikeskuksen oppilaspaikkojen kokonaismäärästä ja että näistä oppilaista kaikki palaavat takaisin Suomeen. Mikäli oppilas ei palaa kotimaahan, Suomen maksettavaksi jäävät ainoastaan perheavustus ja asuntokustannusten korvaus. Muiden oppilaasta johtuvien kustannusten (päivärahat sekä majoitus- ja muonituskustannukset) samoin kuin varsinaisten koulutuskustannusten maksaminen Suomesta tulisi kysymykseen vain siinä tapauksessa, että oppilas siirtyy saadun koulutuksen jälkeen pysyvästi Suomeen.

Opetusministeriö on käsityksenään lausunut, että se karenssiaika, jonka perusteella koulutuskustannusten jakautuminen määrätään, olisi ehkä syytä pidentää kuudeksi kuukaudeksi.

Ottaen huomioon kuitenkin, että sopimus on tarkoitettu olemaan voimassa ainoastaan kolmen vuoden koeajan, katsoo opetusministeriö voivansa puoltaa sopimuksen hyväksymistä.

Opetusministeriö edellyttää myöskin, että työvoimaministeriö ja työvoimaviranomaiset käytännössä vastaavat asianomaisen ohjelman toimeenpanemisesta kuitenkin siten, että toiseksi Suomen edustajaksi Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen johtokuntaan määrätään opetusministeriön (ammattikasvatushallituksen) edustaja.

Edellä olevan nojalla ja Hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen, Norjan ja Ruotsin väliseen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevaan sopimukseen sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ulkoasiainministeri *Väinö Leskinen*

Suomen, Norjan ja Ruotsin välinen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskeva SOPIMUS

Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitukset ovat päättäneet perustaa Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen Ruotsin Ylitorniolle heinäkuun 1 päivänä 1970 ja tällöin sopineet seuraavasta:

1 artikla

Pohjoiskalotin ammattikurssikeskus Ruotsin Ylitorniolla on Suomen, Norjan ja Ruotsin yhteinen laitos, jonka tarkoituksena on edistää ammattikoulutusta erityisesti näiden kolmen maan pohjoisimmissa osissa.

Opetus tulee järjestää siten, että sitä voi seurata osanottaja, jonka äidinkielenä on joko suomi, norja tai ruotsi.

Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen toimintaan sovelletaan työttömille järjestettävistä ammattikursseista Ruotsissa annettua julistusta (SFS 1945: 445) ja siihen liittyviä määräyksiä, ellei alla olevista määräyksistä muuta johdu.

2 artikla

Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksella on kurssihallitus, joka muodostuu kahdesta jäsenestä kustakin kolmesta maasta. Yhden kurssihallituksen jäsenen kustakin maasta tulee edustaa työvoimaviranomaisia ja toisen kouluviranomaisia. Lisäksi valitaan kullekin jäsenelle varajäsen, joka osallistuu kurssihallituksen kokouksiin varsinaisen jäsenen ollessa estyneenä.

Kurssihallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jäsen ja varajäsen asetetaan kolmeksi vuodeksi.

3 artikla

Kurssihallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta yleensä joka toinen kuukausi tai milloin joku jäsenistä sitä pyytää. Yleensä kokoukset

OVERENSKOMST mellom Finland, Norge og Sverige om Nordkalottens yrkesopplæringssenter for voksne

Regjeringene i Finland, Norge og Sverige har vedtatt å opprette et Nordkalottens yrkesopplæringssenter for voksne i Övertorneå fra 1. juli 1970 og har i denne forbindelse blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Nordkalottens yrkesopplæringssenter for voksne i Övertorneå er en felles institusjon for Finland, Norge og Sverige med det formål å fremme yrkesopplæringen for voksne særlig i de tre lands norligste områder.

Undervisningen skall drives slik at den kan følges av deltakere som enten har finsk, norsk eller svensk som morsmål.

Den svenske kunngjøringen SFS 1945: 455 om yrkesutdanningskurs for arbeidsløse og de forskrifter som er gitt i samband med kunngjøringen, skal gjelde for virksomheten ved Nordkalottens yrkesopplæringssenter så sant ikke annet går fram av denne overenskomst.

Artikkel 2

Nordkalottens yrkesopplæringssenter for voksne skal ha et kursstyre med to medlemmer fra hvert av de tre landene. Et styremedlem fra hvert land skall representere arbeidsmarkedsmyndighetene og ett skolemyndighetene. I tillegg skal det pekes ut en varamann for hvert medlem. Varamennene skal delta i kursstyrets møter dersom det faste medlem har forfall.

Kursstyret velger selv formann og viseformann blant sine medlemmer. Medlem og varamenn oppnevnes for en tid av tre år.

Artikkel 3

Kursstyret holder møter etter innkalling av formannen som regel en gang annen hver måned eller når et medlem krever det. Møtene

pidetään Ruotsin Ylitorniolla, ellei kurssihallitus jossakin tapauksessa päätä kokouksen pitämisestä muualla. Kurssihallitus on päätösvaltainen vähintään neljän jäsenen ollessa läsnä ja kunkin kolmen maan ollessa edustettuna. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi puheenjohtajan kannattama mielipide. Kurssihallituksen kokouksista on pidettävä pöytäkirjaa. Jäljennökset pöytäkirjoista on lähetettävä kunkin maan asianomaisille työvoima- ja kouluasioiden keskusviranomaisille.

Kurssin johtajalla on oikeus olla läsnä kurssihallituksen kokouksissa.

4 artikla

Kurssihallitus jakaa ammattikurssikeskuksen paikat siten, että kukin maa saa käyttää hyväkseen yhden kolmanneksen kunkin kurssin paikoista. Mikäli jokin maa ei halua käyttää koko osuuttaan, jakaa kurssihallitus käyttämättä jääneet paikat toisten maiden kesken.

Kurssihallituksen on pyrittävä siihen, että koulutuskapasiteetti käytetään tehokkaasti hyväksi.

Kurssihallitus voi tarpeen vaatiessa käyttää asiantuntijoita kurssilautakunnan tehtävien hoitamisessa.

5 artikla

Norrbottenin läänin työvoimalautakunta maksaa Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen kurssien osanottajille avustuksen, joka vastaa Ruotsissa työmarkkinakoulutuksesta maksettavaa perusavustusta. Suomesta ja Norjasta tulleille osanottajille maksetun perusavustuksen maksavat osanottajan kotimaan asianomaiset viranomaiset neljännesvuosittain jälkikäteen Norrbottenin läänin työvoimalautakunnalle.

Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen kursseihin osallistuvien tulee lisäksi saada kotimaassaan vastaavasta koulutuksesta maksettavat avustukset. Kotimaan viranomaiset maksavat nämä avustukset.

6 artikla

Suomi ja Norja osallistuvat näistä maista tulevien osanottajien käyttämistä paikoista johtuviin Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen kustannuksiin seuraavalla tavalla:

Suomen ja Norjan asianomaiset viranomaiset ilmoittavat kurssihallitukselle kunkin toimintavuoden päätyttyä vastaavanlaisen koulutuksen

skal som regel holdes i Övertorneå dersom styret ikke beslutter at møtet skal holdes et annet sted. Kursstyret er vedtaksført når minst fire medlemmer er til stede og hvert av de tre land er representert. Står stemmene likt, gjør formannens stemme utslaget. Det skal føre protokoll over kursstyrets møter. Kopi av protokollen skal sendes til de sentrale arbeidsmarkeds- og skolemyndigheter i de respektive land.

Skolens rektor har adgang til kursstyrets møter.

Artikkel 4

Kursstyret fordeler plassene ved voksenopplæringssentret slik at hvert land har rett til å utnytte en tredjedel av plassene ved hvert kurs. Dersom et land ikke ønsker å gjøre krav på hele sin andel, fordeles de unyttede plassene mellom de øvrige land.

Kursstyret skal sørge for at utdanningskapasiteten utnyttes på den mest effektive måte.

Kursstyret har adgang til å søke sakkyndig hjelp.

Artikkel 5

Länsarbetsnemnden i Norrbottens län skal utbetale et tilskott som tilsvarer grunntilskottet som gis ved yrkesopplæring for voksne i Sverige til deltakere ved Nordkalottens yrkesopplæringssenter.

Grunntilskott som er gitt til deltakere fra Finland og Norge, skal betales tillbake til länsarbetsnemnden i Norrbottens län på etterskott hvert kvartal av vedkommende myndighet i deltakerens heimland.

Deltakere ved Nordkalottens yrkesopplæringssenter skal forøvrig ytes den stønad som gis ved tilsvarende utdanning i heimlandet. Denne stønad skal ytes av heimlandets myndigheter.

Artikkel 6

For å dekke kostnadene ved driften av Nordkalottens yrkesopplæringssenter skal Finland og Norge betale økonomisk vederlag etter følgende regler:

Ved utgangen av hvert virkeår underretter myndighetene i Finland og Norge kursstyret om hva en tilsvarende utdanning i de respektive

kustannukset asianomaisessa maassa. Kurssihallitus päättää täten ilmoitettujen raha- ja osanottajamäärien perusteella, paljonko Suomi ja vastaavasti Norja joutuvat maksamaan kustakin käyttämästään ammattikurssikeskuksen koulutuspaikasta.

7 artikla

Mikäli osanottaja päätettyään koulutuksensa menee työhön muualle kuin kotimaahansa, tulee sen maan suorittaa 5 artiklan 1 kappaleen mukaiset perusavustuskustannukset sekä 6 artiklan mukaiset koulutuskustannukset, missä hän on työssä kolmen kuukauden kuluttua koulutuksen päättymisestä.

8 artikla

Ruotsin asianomaisten viranomaisten tulee huolehtia siitä, että ammattikurssikeskukseen järjestetään tarpeelliset majoitus- ja muonitusmahdollisuudet. Näiden viranomaisten tulee myös huolehtia siitä, että keskuksessa on sosiaalihuoltoa varten tarvittava henkilökunta.

9 artikla

Kurssihallitus antaa kolmen kuukauden kuluessa toimintavuoden päättymisestä toimintakertomuksen kunkin maan asianomaisille työvoima- ja kouluasioiden keskusviranomaisille.

10 artikla

Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen toiminta järjestetään kolmivuotisena kokeilutoimintana. Kysymys toiminnan jatkamisesta otetaan harkittavaksi vuotta ennen kokeilukauden päättymistä.

11 artikla

Norjan ja Ruotsin osalta tämä sopimus tulee voimaan välittömästi. Suomen osalta sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin Norjan ja Ruotsin hallitukset ovat saaneet ilmoituksen, että Suomen hallitus on suorittanut ne perustuslain mukaiset toimenpiteet, joita voimaantulo edellyttää.

Minkä vakuudeksi Suomen, Norjan ja Ruotsin valtuutetut edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

land ville koste for de deltakere disse land har hatt ved kurssenteret. Med utgangspunkt i de beløp Norge og Finland oppgir, fastsetter kursstyret hva Norge og Finland skal betale for de plassene som elever fra disse land har nyttet ved kurssenteret.

Artikkel 7

Hvis en deltaker etter avsluttet utdanning tar arbeid i annet land enn heimlandet, skal kostnadene ved grunntilskottet ifølge artikkel 5, første ledd, samt de kostnader som hans utdanning har medført ifølge artikkel 6, betales av det land der han arbeider tre måneder etter at utdanningen ved kurssenteret er avsuttet.

Artikkel 8

Vedkommende myndigheter i Sverige skal påse at det ordnes med tilfredsstillende innkvarterings- og forpleiningsmuligheter ved yrkesopplæringssenteret. Det påligger også disse myndigheter å sørge for at det ved senteret finnes tilstrekkelig personale til å ta seg av de velferdsmessige og sosiale behov som er til stede.

Artikkel 9

Innen tre måneder etter virkeårets slutt skal kursstyret gi en redegjørelse for virksomheten til vedkommende sentrale arbeidsmarkeds- og skolemyndigheter i hvert land.

Artikkel 10

Virksomheten ved Nordkalottens yrkesopplæringssenter for voksne skal organiseres som forsøksvirksomhet i tre år. Spørsmålet om fortsatt virksomhet skal tas opp til vurdering et år før forsøksperioden har utløpt.

Artikkel 11

For Norges og Sveriges vedkommende trer overenskomsten i kraft straks. For Finlands vedkommende trer overenskomsten i kraft 30 dager etter at den norske og svenske regjering har mottatt melding om at den finske regjering har vedtatt de konstitusjonelle forholdsregler som ikrafttredenet forutsetter.

Til bekreftelse av dette har de befullmektigede representanter for Finland, Norge og Sverige undertegnet denne overenskomst.

Tehty Tukholmassa 23 päivänä syyskuuta 1971 yhtenä suomen-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappaleena, josta Ruotsin ulkoasiainministeriö toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset Suomen ja Norjan hallituksille.

Leo Tuominen

Som skjedde i Stockholm den 23 september 1971 i ett eksemplar på finsk, norsk og svensk, hvorav det svenske utenriksdepartement skall overlevere bekreftede avskrifter til regjeringene i Finland og Norge.

Henr. A. Broch

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 16 hallituksen esityksen johdosta Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 15 ivältä viime lokakuuta lähettänyt ulkoasiainliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi halıuksen edellä mainitun esityksen n:o 144. Täin johdosta valiokunta, joka on kuullut esiksestä neuvottelevaa virkamiestä Osmo Laista ulkoasiainministeriöstä, ylitarkastaja Pertti alaa työvoimaministeriöstä ja ylitarkastaja eikki Norrosta ammattikasvatushallituksesta, nnioittaen esittää seuraavaa.

Hallituksen esitykseen sisältyvällä, Tukholıssa 23 päivänä syyskuuta 1971 allekirjoitella sopimuksella perustettavaksi päätetty hjoiskalotin ammattikurssikeskus Ruotsin itorniolla on Suomen, Norjan ja Ruotsin yhnen laitos, jonka tarkoituksena on edistää ımattikoulutusta erityisesti näiden kolmen ıan pohjoisimmissa osissa. Sopimuksella pyrin antamaan ammattikoulutus lähinnä Pohskalotin työttömälle väestölle. Lähtökohtana pimuksen tarkoittamalle järjestelylle on ollut että laajennettua ammattikurssikoulutusta on letty ajankohtaisena koko Pohjoiskalotille ynnissä olevan rakennemuutoksen johdosta. Kysymyksessä olevalla ammattikurssikeskukla on kurssihallitus, jossa kukin kolme maata at edustettuina. Yhden kurssihallituksen jäıen kustakin maasta tulee edustaa työvoima-anomaisia ja toisen kouluviranomaisia. Kurs-ıallitus on päätösvaltainen vähintään neljän enen ollessa läsnä ja kunkin kolmen maan essa edustettuna. Äänten mennessä tasan tu- päätökseksi puheenjohtajan kannattama mieide. Kurssihallitus jakaa ammattikurssikesksen paikat siten, että kukin maa saa käyttää väkseen yhden kolmanneksen kunkin kurssin ikoista. Mikäli jokin maa ei halua käyttää koko osuuttaan, kurssihallitus jakaa käyttämättä jääneet paikat toisten maiden kesken.

Esityksen perusteluihin sisältyvän arvion mukaan sopimuksen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset nousisivat Suomen osalta enintään 750 000 markkaan vuodessa. Tällöin on kuitenkin edellytetty, että maastamme lähetettävien oppilaiden määrä on kolmannes (70) kyseisen ammattikurssikeskuksen oppilaspaikkojen kokonaismäärästä ja että näistä oppilaista kaikki palaavat takaisin Suomeen. Mikäli näin ei tapahtuisi, kustannukset Suomen osalta vähenisivät sen mukaisesti kuin sopimuksen 6 ja 7 artiklassa määrätään. Mainittakoon lisäksi, että Pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen toiminta järjestetään kolmivuotisena kokeilutoimintana.

Valiokunta toteaa, että myös Ruotsissa asuvia suomalaisia on Ruotsin kiintiön puitteissa jo koulutettu tässä kurssikeskuksessa. Valiokunta korostaa Ruotsin ja Suomen ammattikasvatusviranomaisten yhteistyön merkitystä ja kurssitoimintaa koskevan informaation tehostamista, jotta myös ammattitaidoton Ruotsissa asuva suomenkielinen työtön työvoima kasvavassa määrin voisi hakeutua Pohjoiskalotin ammattikurssikeskukseen.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen, Norjan ja Ruotsin väliseen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevaan sopimukseen sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet ıa puheenjohtaja Sorsa, varapuheenjohtaja elin, jäsenet Flinck, Haarla, Holkeri, Honkonen, Ilaskivi, Kuusinen, Perheentupa, Pohjonen, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne ja Tuomioja sekä varajäsen Friberg.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 144 Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 16, on päättänyt

hyväksyä ne Suomen, Norjan ja Ruotsin väliseen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevaan sopimukseen sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Rajavartiolaitoksesta 22 päivänä joulukuuta 1944 annetun lain (980/44) mukaan rajavartiostojen esikunta toimii samalla sisäasiainministeriön osastona. Tällainen järjestely on poikkeuksellinen. Siinä yhteydessä kun sisäasiainministeriön alaiseksi keskusvirastoksi perustettaisiin poliisihallitus, mitä koskeva hallituksen esitys erikseen on annettu eduskunnalle, ja ministeriön poliisiasiain osasto lakkautettaisiin, olisi tarkoituksenmukaisinta muodostaa rajavartiolaitoksesta kokonaisuudessaan sisäasiainministeriön alainen laitos, jolloin rajavartiostojen esikunta ministeriön osastona lakkautettaisiin. Poliisitointa ja rajavartiolaitosta koskevat asiat järjestettäisiin käsiteltäviksi ministeriöön perustettavassa yleisessä osastossa, sen järjestysasiain toimistossa. Tällöin voidaan niiden nimitysasioiden esittely, mitkä tasavallan presidentti ratkaisee, samoin kuin tarpeen mukaan erityisten muidenkin asioiden esittely järjestää tapahtuvaksi suoraan rajavartiostojen esikunnan asianomaisten virkamiesten toimesta.

Rajavartiostojen esikunnan nimitykseksi soveltuu paremmin rajavartiolaitoksen esikunta. Eräät virkanimikkeet on paikallaan samalla tarkistaa. 5 a §:n 2 momentin muutos johtuu 3 §:n 3 momentin muuttamisesta.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, Eduskunnan hyväksyttäväksi annetaan seuraava lakiehdotus:

Laki

rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rajavartiolaitoksesta 22 päivänä joulukuuta 1944 annetun lain (980/44) 2 §:n 1 momentti ja 3 § sekä 5 a §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 5 päivänä joulukuuta 1969 (752/69) annetussa laissa näin kuuluviksi:

2 §.

Rajavartiolaitos on sisäasiainministeriön alainen. Se käsittää esikunnan, maarajan ja merialueen vartioimisesta huolehtivat joukko-osastot sekä henkilökunnan kouluttamista varten perustetut koulut.

— — — — — — — — — — — — — —

3 §.

Rajavartiolaitoksessa voi olla seuraavia virkoja ja pysyviä toimia:

rajavartiolaitoksen päällikkö ja apulaispäällikkö, eversti, kommodori, everstiluutnantti, komentaja, majuri, komentajakapteeni, kapteeni, kapteeniluutnantti, yliluutnantti, luutnantti, sotilasmestari, ylivääpeli, ylipursimies, vääpeli, pursimies, ylikersantti, kersantti ja merivartija sekä osastopäällikkö, toimistopäällikkö, yli-insinööri, insinööri, ilma-aluksen päällikkö, teknikko, sotilasteknikko, erikoismestari, talouspäällikkö, reviisori, kassanhoitaja, sairaanhoitaja, kirjaaja, kanslisti, apulaiskanslisti, emäntä, vahtimestari, konekirjoittaja ja toimistoapulainen.

Aliupseeritoimen haltijoista käytetään sotilasarvon edessä raja- tai merivartio-nimitystä.

Lisäksi rajavartiolaitoksessa voi olla ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenki-

löitä, työsuhteessa olevaa ja sopimuksen perusteella palvelukseen otettua henkilökuntaa.

5 a §.

Rajavartiomiehellä tarkoitetaan tässä henkilöä, joka nimityksen tai määräyksen perusteella hoitaa virkaa tai tointa taikka toimii työsuhteessa olevana tai sopimuksen perusteella rajavartiolaitoksessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sisäasiainministeri *Eino Uusitalo.*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 145 rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Puolustusasiainvaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Asuntotuotannon lisäämistä vaikeuttaa osaltaan rakentamiseen varatun ja tarpeelliseen kunnallistekniseen valmiuteen saatetun maan puute. Jotta käytettävissä olevat rakennusmaat tulisivat rakennetuiksi tarkoituksenmukaisesti asuntojen tarpeen mukaisesti, olisi maata pyrittävä saamaan nykyistä enemmän kuntien käyttöön. Tästä olisi seurauksena edullisimpiin tuloksiin pääsy alueiden käytön järjestelyssä, kunnallisteknisessä kuntoonpanossa ja varsinaisessa rakennustyössä.

Jotta maanhankinta asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin voitaisiin tehdä kunnille taloudellisesti helpommaksi, voitaisiin oheisen lakiehdotuksen mukaan myöntää kunnille korkotukea. Alueen katsottaisiin olevan hankittu asuntotuotantoa varten, jos sitä tultaisiin käyttämään suoranaisesti asuntorakennustoimintaan tai siihen erottamattomasti liittyviin tarkoituksiin. Esimerkiksi pysäköintialueiden, tie- ja katualueiden ja lasten leikkipaikkojen olisi katsottava olevan tällaisia alueita. Asuntotuotantoon liittyviin tarpeisiin voitaisiin alueen katsoa olevan hankittu silloin, jos näin suoranaista yhteyttä ei olisi, mutta läheinen yhteys kuitenkin olisi olemassa. Alueen käyttöä esimerkiksi puistoksi, virkistysalueeksi tai ulkoilualueeksi voitaisiin pitää asuntotuotantoon liittyviin tarpeisiin käyttämisenä. Korkotuen myöntäminen siinä tapauksessa, että virkistys- tai ulkoilualue hankittaisiin erillisostona suoraan näihin tarkoituksiin, voisi kuitenkin tulla kysymykseen vain silloin, kun mainitunlainen alue sijaitsisi aivan rakennusalueen välittömässä läheisyydessä ja tällainen alue puuttuisi.

Korkotukea myöntämällä pyrittäisiin parantamaan kuntien mahdollisuuksia hankkia asuntorakenneustoimintaan soveliaita alueita. Täten pyrittäisiin edistämään jatkuvaa alueiden saantia erilaiseen asuntotuotantoon. Alueita olisi pyrittävä hankkimaan niin kerrostalo-, rivitalo-, kuin omakotitaloasutuksenkin tarpeisiin. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä tulevien vuosien tarpeisiin.

Lakiehdotuksen mukaisista tehtävistä huolehtisi asuntohallitus. Asuntoaluehankinnan korkotukiluotoksi voitaisiin hyväksyä julkisen valvonnan alaisen luottolaitoksen antama luotto. Luottolaitos voisi periä luotosta enintään sitä korkoa, mitä se yleisesti kulloinkin soveltaa samanlaisiin tarkoituksiin myönnettäviin luottoihin. Sen, kuinka suuri mainittu korko enintään voisi olla, vahvistaisi sisäasiainministeriö hankittuaan asiasta Suomen Pankin lausunnon. Asuntohallitus voisi hyväksyä hankintahinnan kokonaan tai osittain rahoitettavaksi asuntoaluehankinnan korkotukiluotoilla. Siitä, millä perusteilla luotto hyväksyttäisiin tämän lakiehdotuksen mukaisiin tarkoituksiin, sekä siitä, voidaanko koko luotto vai ainoastaan osa siitä hyväksyä, ei lakiehdotukseen ole katsottu voitavan panna erityisiä säännöksiä. Ratkaisu olisi suoritettava tapaus tapaukselta kiinnittäen huomiota varsinkin kaavoitukselliseen valmiuteen, alueen hankinnan tarkoituksenmukaisuuteen yhdyskunnan kehityksen kannalta ja muihin asiaan vaikuttaviin seikkoihin. Näiden selvittämiseksi olisi hankittava sisäasiainministeriön kaavoitus- ja rakennusasiain osaston lausunto. On huomattava, että korkotukea voitaisiin myöntää, paitsi maanostoon, myös muiden maansaantojen, kuten esimerkiksi vaihdon, pakkolunastuksen ja mahdollisesti säädeltävän etuosto-oikeuden, rahoittamiseen.

Korkotuella rahoitettavan alueen hankintahinnan tulisi alueen sijainti ja muut olosuhteen huomioon ottaen olla kohtuullinen. Hinnan kohtuullisuus olisi pyrittävä ratkaisemaan tapaus tapaukselta ottaen huomioon kunkin alueen erityisolosuhteet. Asiaa ratkaistaessa ei tulisi käyttää arvostelukriteerinä mitään markkamääräisiä rajoja, vaan maanhankinnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta. Alueen olisi oltava sijainniltaan, maapohjaltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sopiva tämän lain mukaisiin tarkoituksiin.

Valtion tulo- ja menoarviossa vahvistettaisiin vuosittain kunnan maksettavaksi jäävä vähimmäisosuus asuntoaluehankinnan korkotukiluoton korosta. Korkotuki olisi enintään luot-

tolaitoksen perimän koron ja kunnan maksettavan vähimmäiskoron erotus. Tuen suuruutta määrättäessä olisi otettava huomioon kunnan taloudellinen kantokyky esimerkiksi siten, että 1—3. kantokykyluokan kunnille tuki voitaisiin myöntää täysimääräisenä, 4—6. luokan kunnille enintään 2/3 ja 7—10. luokan kunnille enintään 1/3 täydestä määrästä.

Edellä selostetun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Asuntotuotantoa ja siihen liittyviä tarpeita varten tarvittavien alueiden hankkimiseksi myönnettävistä lainoista voidaan kunnille antaa valtion varoista korkotukea siten kuin tässä laissa säädetään.

Luottoa, jolle korkotukea maksetaan, nimitetään tässä laissa asuntoaluehankinnan korkotukiluotoksi.

2 §

Korkotukea myöntämällä pyritään parantamaan kuntien mahdollisuuksia hankkia asuntorakennustoimintaan soveliaita alueita ja täten edistämään jatkuvaa alueiden saantia erilaiseen asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin.

Alueiden hankinnassa on erityisesti otettava huomioon tulevien vuosien asuntotuotannon tarpeet.

3 §

Valtion tulo- ja menoarviossa vahvistetaan vuosittain hyväksyttävien asuntoaluehankinnan korkotukiluottojen enimmäismäärä.

4 §

Asuntohallitus päättää luoton hyväksymisestä asuntoaluehankinnan korkotukiluotoksi pyydettyään asiasta tarpeelliset lausunnot. Korkotukiluotoiksi voidaan hyväksyä enintään alueen hankintahintaa vastaavat luotot.

Asuntoaluehankinnan korkotukiluotoksi voidaan hyväksyä julkisen valvonnan alaisen luottolaitoksen tämän lain mukaisiin tarkoituksiin myöntämä luotto.

5 §

Korkotukiluoton hyväksymisen edellytyksenä on, että hankittavan alueen hinta on alueen sijainti ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuullinen ja että alueen voidaan katsoa olevan sijainniltaan, maapohjaltaan ja muutenkin sopiva käytettäväksi asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin.

6 §

Asuntoaluehankinnan korkotukiluoton lainaaika saa olla enintään 20 vuotta.

7 §

Kunnan maksettavaksi jäävä vähimmäisosuus asuntoaluehankinnan korkotukiluoton korosta vahvistetaan vuosittain valtion tulo- ja menoarviossa.

Luottolaitoksen asuntoaluehankinnan korkotukiluotosta perimä korko saa olla enintään sen koron suuruinen, mitä luottolaitos yleisesti kulloinkin soveltaa samanlaisiin tarkoituksiin myönnettäviin luottoihin.

Sisäasiainministeriö, hankittuaan asiasta Suomen Pankin lausunnon, päättää, minkä suuruista korkoa luottolaitokset enintään voivat periä asuntoaluehankinnan korkotukiluotosta.

8 §

Asuntohallitus päättää kunnalle annettavan korkotuen suuruudesta.

Korkotukena annetaan enintään luottolaitoksen 7 § 2 momentin mukaan perimän koron ja valtion tulo- ja menoarviossa vuosittain vahvistettavan koron erotus.

Korkotuen suuruutta 2 momentin mukaan määrättäessä on otettava huomioon kunnan taloudellinen kantokyky.

9 §

Korkotuki maksetaan valtion varoista luottolaitoksille.

10 §

Asuntohallitus valvoo tämän lain mukaisia asuntoaluehankinnan korkotukiluottojen käyttöä.

Luottolaitoksen on valvottava, että asuntoaluehankinnan korkotukiluotot käytetään myöntämispäätöksessä edellytettyyn tarkoitukseen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten mukaisesti. Korkotukiluoton saaja on velvollinen antamaan luottolaitokselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

Luottolaitos ja asuntoaluehankinnan korkotukiluoton saaja ovat velvollisia antamaan asuntohallitukselle tietoja jotka tarvitaan sen toteamiseksi, että luottoehtoja on noudatettu.

11 §

Jos kunta on käyttänyt asuntoaluehankinnan korkotukiluoton varoja muuhun kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin, luottoa hakiessaan antanut olennaisesti erheellisiä tietoja tai salannut luoton myöntämiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai kieltäytynyt antamasta 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja, asuntohallitus voi määrätä myönnetyn korkotuen menetetyksi.

Kunta voidaan tällöin velvoittaa suorittamaan valtiolle kokonaan tai osaksi valtion varoista maksettu korkohyvitys sekä lisäksi vuotuista sakkokorkoa kaksi prosenttia luoton kulloinkin nostettuna olleelle määrälle.

12 §

Mikäli asuntoaluehankinnan korkotukiluotolla hankittu alue on kokonaan tai pääasiallisesti myyty, aluetta on alettu käyttää muuhun kuin asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin, tai jos olosuhteet ovat muuttuneet sellaisiksi, ettei luotto enää täytä kunnan asuntoaluehankinnan korkotukiluotolle määrättyjä ehtoja, tai jos muutoin on perusteltua syytä, asuntohallitus voi määrätä korkotuen suorittamisen valtion varoista lakkaavaksi kokonaan tai osittain siitä ajan kohdasta lukien, jolloin edellä tarkoitettu olosuhteen muutos tai määräystenvastainen käyttö on tapahtunut.

Jos valtion varoista on jo maksettu korkotukea 1 momentissa tarkoitetun ajankohdan jälkeen, voidaan kunta velvoittaa suorittamaan valtiolle kokonaan tai osittain valtion varoista maksettu korkohyvitys.

13 §

Tämän lain nojalla annettuun päätökseen, lukuun ottamatta 11 ja 12 §:ssä tarkoitettua päätöstä, ei saa valittamalla hakea muutosta. Valituksesta huolimatta voidaan 11 ja 12 §:ssä tarkoitettu päätös heti panna täytäntöön.

14 §

Mitä kunnallislain 108 § 1 momentissa on säädetty kunnallisvaltuuston lainanottopäätöksen alistamisesta, ei ole sovellettava asuntoaluehankinnan korkotukiluoton osalta.

15 §

Asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä tämän lain soveltamisesta. Tämän lain nojalla asuntohallitukselle annettuja valvontaja muita tehtäviä voidaan asetuksella määrätä lääninhallituksen hoidettavaksi.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Jacob Söderman*

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 146 sekä 22 päivänä samaa kuuta ed. Vainion ym. lakialoitteen n:o 216, joka sisältää ehdotuksen laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta. Saatuaan valtiovarainvaliokunnalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytämänsä oheisen lausunnon sekä kuultuaan asiantuntijoina kansliapäällikkö, hallitusneuvos Arno Hannusta sisäasiainministeriöstä, johtaja Kalevi Sassia asuntohallituksesta, osastopäällikkö Mauno Kangasniemeä Suomen Kunnallisliitosta, pääsihteeri Eero Vahteraa Suomen Kaupunkiliitosta ja johtaja K. J. Brundströmiä Finlands svenska kommunförbundista valiokunta on käsitellyt asiat ja esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen mukaan korkotukea myöntämällä pyrittäisiin parantamaan kuntien mahdollisuuksia hankkia asuntorakennustoimintaan soveliaita alueita. Alueita olisi pyrittävä hankkimaan niin kerrostalo-, rivitalo-, kuin omakotitaloasutuksenkin tarpeisiin. Lakiehdotuksen mukaisista tehtävistä huolehtisi asuntohallitus. Asuntoaluehankinnan korkotukiluotoksi voitaisiin hyväksyä julkisen valvonnan alaisen luottolaitoksen antama luotto. Luottolaitos voisi periä luotosta enintään sitä korkoa, mitä se yleisesti kulloinkin soveltaa samanlaisiin tarkoituksiin myönnettäviin luottoihin. Sen, kuinka suuri mainittu korko enintään voisi olla, vahvistaisi sisäasiainministeriö hankittuaan asiasta Suomen Pankin lausunnon. Asuntohallitus voisi hyväksyä hankintahinnan kokonaan tai osittain rahoitettavaksi asuntoaluehankinnan korkotukiluotoilla. Korkotukea voitaisiin myöntää, paitsi maanostoon, myös muiden maansaantojen, kuten esimerkiksi vaihdon, pakkolunastuksen ja mahdollisesti säädeltävän etuosto-oikeuden, rahoittamiseen.

Lakialoitteeseen n:o 216 sisältyvä lakiehdotus eroaa hallituksen esitykseen sisältyvästä lakiehdotuksesta siten, että kun viimeksi mainitun lakiehdotuksen 5 §:n mukaan korkotukiluoton hyväksymisen edellytyksenä on, että hankittavan alueen hinta on alueen sijainti ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuullinen ja että alueen voidaan katsoa olevan sijainniltaan, maapohjaltaan ja muutenkin sopiva käytettäväksi asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin, lakialoitteen mukaan lisäedellytyksenä olisi, että kunnalla on alustava suunnitelma alueen käyttämisestä asuntotuotantoon tai riittäväksi katsottavat perustelut maa-alueen varaamiseksi tulevaan asuntotuotantoon. Lakialoitteessa ehdotetaan lisäksi 5 §:ään lisättäväksi 2 momentti, jonka mukaan korkotukiluottoa käyttäen hankitun alueen olisi kunta velvollinen rakentamaan viiden vuoden kuluessa tai mainitun ajan kuluttua luovuttamaan alueen joko yhtenä tai useampana alueena omistusoikeuksin tai vaihtoehtoisesti pitkäaikaisin vuokrasopimuksin sitä tarvitseville.

Valiokunta yhtyy hallituksen esityksen perusteluihin pitäen asianmukaisena, että kunnille voidaan asuntoalueiden hankkimiseksi myöntää korkotukea, vaikka lakiehdotuksen edellyttämät toimenpiteet eivät riittävästi helpotakaan kuntien maansaantivaikeuksia. Asuntoalueiden hankkiminen jää edelleenkin riippumaan lainansaantimahdollisuuksista. Valiokunnan mielestä olisi pyrittävä siihen, että kunnille voitaisiin myöntää lainoja asuntoalueiden hankkimista varten suoraan tulo- ja menoarvion kautta.

Valiokunta pitää lakiehdotuksen säännöksiä pääosiltaan asianmukaisina, mutta katsoo yksityiskohtien osalta olevan aihetta seuraaviin huomautuksiin ja muutosehdotuksiin.

Valiokunnassa on kiinnitetty huomiota lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentin sanamuotoon "Asuntotuotantoa ja siihen liittyviä tar-

peita ...". Valiokunta viittaa tältä osalta esityksen perusteluihin. Perustelujen mukaan alueen katsottaisiin olevan hankittu asuntotuotantoa varten, jos sitä tultaisiin käyttämään suoranaisesti asuntorakennustoimintaan tai siihen erottamattomasti liittyviin tarkoituksiin. Esimerkiksi pysäköintialueiden, tie- ja katualueiden ja lasten leikkipaikkojen olisi katsottava olevan tällaisia alueita. Asuntotuotantoon liittyviin tarpeisiin voitaisiin alueen katsoa olevan hankittu silloin, jos näin suoranaista yhteyttä ei olisi, mutta läheinen yhteys kuitenkin olisi olemassa. Alueen käyttöä esimerkiksi puistoksi, virkistysalueeksi tai ulkoilualueeksi voitaisiin pitää asutotuotantoon liittyviin tarpeisiin käyttämisenä.

Lakiehdotuksen 5 §:n sanamuoto näyttää viittaavan siihen, että korkotukea voitaisiin myöntää vain, jos sitä koskeva asia käsitellään ennen kaupan päättämistä. Kun kauppa usein joudutaan päättämään nopeasti, valiokunta katsoo, että on aiheellista tehdä mahdolliseksi korkotuen myöntäminen myös jo hankitun alueen osalta. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon, ettei säännöksiä voida soveltaa alueisiin, jotka on hankittu ennen tämän lain voimaantuloa, valiokunta ehdottaa muutosta 5 §:ään.

Valiokunta katsoo, että kunnat, joihin muuttoliike suuntautuu ja joissa maan hinta muuttoliikkeen johdosta kohoaa, joutuisivat muita kuntia huonompaan asemaan, koska lakiehdotuksen 8 §:n 3 momentin mukaan korkotuen suuruutta määrättäessä olisi otettava huomioon kunnan taloudellinen kantokyky. Tämän vuoksi ja että kunnat tulisivat korkotukeen nähden samaan asemaan, riippuen vain siitä, kuinka paljon kunta hankkii alueita asuntotuotantoa ja siihen liittyviä tarpeita varten, valiokunta ehdottaa, että 7 §:n 1 momentti ja 8 § poistettaisiin sekä 8 §:ksi otettaisiin säännös, jonka mukaan kunnalle valtion varoista annettava osuus asuntoaluehankinnan korkotukiluoton korosta vahvistetaan vuosittain valtion tulo- ja menoarviossa. Tällöin 8 §:ssä olisi vain 1 momentti.

Valiokunta on täsmentänyt 12 §:n sanamuotoa.

Puoltaessaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä edellä mainituin muutoksin, valiokunta ehdottaa, että lakialoitteeseen n:o 216 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—4 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

5 §.

Korkotukiluoton hyväksymisen edellytyksenä on, että *hankitun tai* hankittavan alueen hinta on alueen sijainti ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuullinen ja että alueen voidaan katsoa olevan sijainniltaan, maapohjaltaan ja muutenkin sopiva käytettäväksi asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin.

6 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

7 §.

(1 mom. poist.)

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

8 §.

Kunnalle valtion varoista annettava osuus asuntoaluehankinnan korkotukiluoton korosta vahvistetaan vuosittain valtion tulo- ja menoarviossa.

9—11 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

12 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Jos valtion varoista on jo maksettu korkotukea 1 momentissa tarkoitetun ajankohdan jälkeen, voidaan kunta velvoittaa suorittamaan *tämä osuus korkotuesta kokonaan tai osittain takaisin valtiolle.*

13—15 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 216 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, varapuheenjohtaja Mäkinen, jäsenet Breilin, Forsman, Jokinen, R. Kangas, Katajavuori, Loikkanen, Mäki, Pekonen, Saarto, Syrjä, Tikkanen, ja Volotinen sekä varajäsenet Häggblom ja Siikaniemi.

Vastalauseita.

I.

Hallituksen esityksestä n:o 146 puuttuu vaatimus siitä, että kuntien olisi korkotuen saamiseksi esitettävä korkotuen avulla hankittavan rakennusmaan käyttösuunnitelma tai riittävät perusteet vastaisuudessa tehtävien käyttösuunnitelmien tarkoituksenmukaisuudelle. Katsomme, että nämä seikat olisi nimenomaan laissa mainittava. Tämä johtuu siitä, että suunnittelemattomat maanhankinnat saattavat kunnissa johtaa siihen, että kunnat hankkivat maata suunnittelemattomasti ja yli kohtuullisten tarpeiden. Tämä voi johtaan kunnat painostamaan maakaupoissa omakoti- yms. käytössä olevien alueiden lunastamista kunnan rakennusmaareserviksi. Tästä syystä katsomme, että ottamalla lakiin maininta maa-alueen hyväksyttävästä käyttösuunnitelmasta tai hyväksyttävästä ja perustellusta tulevaisuuden tarpeesta estettäisiin kunnat hankkimasta tarpeettomia tai jo käytössä olevia maa-alueita.

Edellä esittämäämme nojautuen emme katso voivamme yhtyä laki- ja talousvaliokunnan enemmistön kantaan muun kuin 12 §:n osalta, vaan katsomme, että valiokunnan olisi tullut esittää hyväksyttäväksi laki näin kuuluvana:

Laki

kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—4 §.
(Kuten hallituksen esityksessa.)

5 §.

Korkotukiluoton hyväksymisen edellytyksenä on, että hankittavan alueen hinta on alueen sijainti ja muut olosuhteet huomioonottaen kohtuullinen ja että alueen voidaan katsoa olevan sijainniltaan, maapohjaltaan ja muutenkin sopiva käytettäväksi asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin ja että kunnalla on alustava suunnitelma alueen käyttämisestä asuntotuo-

tantoon tai riittäväksi katsottavat perustelut maa-alueen varaamiseksi tulevaan asuntotuotantoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korkotukiluottoa käyttäen hankitun alueen on kunta velvollinen rakentamaan viiden vuoden kuluessa tai mainitun ajan kuluttua luovuttamaan alueen joko yhtenä tai useampana alueena omistusoikeuksin tai vaihtoehtoisesti pitkäaikaisin vuokrasopimuksin sitä tarvitseville.

6—11 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

12 §.

(Kuten laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä.)

13—15 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Hannes Volotinen. Eino Syrjä.

II.

Kun laki- ja talousvaliokunta on äänestyksen jälkeen päätynyt esittämään lain 7 ja 8 §:n hyväksyttäväksi sellaisessa muodossa, että valiokunnan esityksen mukaan kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettäessä korkotukea ei olisi mahdollista ottaa huomioon kunnan taloudellista kantokykyä, niin emme voi yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan koska se käsityksemme mukaan loukkaa kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain periaatetta, eikä tee oikeutta vaikeassa asemassa oleville vähävaraisille kunnille.

Edellä esiteyn perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että Eduskunta hyväksyisi lakiehdotuksen 12 §:n laki- ja talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti ja muilta osin hallituksen esityksen mukaisena.

Helsingissä marraskuun 26 päivänä 1971.

Mikko Kaarna. Reino Kangas. Esko Pekonen.

III.

Valtion osallistuessa kuntien menoihin on eri yhteyksissä vaadittu, että lopultakin päästäisiin jonkinlaiseen yhdenmukaiseen järjestelmään, jossa tarkoituksessa muun muassa on luotu kuntien kantokykyluokitus ja pyritty jatkuvasti lisäämään sen soveltamista. Esillä oleva lakikin on vain eräs muoto, jolla valtio avustaa kuntia menojen kattamisessa. Valtion tuella ei ole sinänsä merkitystä pääoman saantiin, joten tässä ei ole kysymys pääoman hankinnan jaosta.

Kun sinänsä tuen saanti tulee riippumaan rakennusmaan tarpeesta ja hankinnan tarkoituksenmukaisuudesta, ei tuen jakamiseen kohteita ajatellen kantokykyluokitus vaikuta mitään.

Kun näin ollen on kysymys täysin muihin kunnan menoihin verrattava kuluerä vaatii johdonmukaisuus kantokykyluokituksen soveltamista.

Kaiken tämän vuoksi valiokunnan enemmistön kannasta poiketen esitän, että lain 7 ja 8 § hyväksytään hallituksen esityksen mukaisena.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Timo Mäki.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Helsingissä,
16 päivänä marraskuuta 1971.
Lausunto n:o 5.

Laki- ja talousvaliokunnalle.

Laki- ja talousvaliokunta on 19 päivänä lokakuuta 1971 päivätyssä kirjelmässään eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 146 laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta. Laki- ja talousvaliokunta on saman lokakuun 26 päivänä päivätyssä kirjelmässään, samoin eduskunnan päätöksen mukaisesti, pyytänyt valtiovarainvaliokunnan lausuntoa ed. Vainion ym. lakialoitteesta n:o 216 laiksi kunnille asuntotuotantoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta. Valtiovarainvaliokunta, joka on katsonut voivansa antaa hallituksen esityksestä ja aloitteesta yhteisen lausunnon, esittää näistä kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on korkotukea myöntämällä tehdä kunnille taloudellisesti helpommaksi maanhankinta asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin. Pyrkimyksenä on siis edistää jatkuvaa alueiden saantia erilaiseen asuntotuotantoon kiinnittämällä erityistä huomiota tulevien vuosien tarpeisiin.

Ed. Vainion ym. lakialoite poikkeaa hallituksen esitykseen sisältyvästä lakiehdotuksesta siinä, että lakiehdotuksen 5 §:ään ehdotetaan lakialoitteessa lisäksi otettavaksi säännökset siitä, että kunnalla tulee olla alustava suunnitelma alueen käyttämisestä asuntotuotantoon ja että kunta on velvollinen korkotukiluottoa käyttäen hankitun alueen rakentamaan viiden vuoden kuluessa tai sen jälkeen luovuttamaan sen omistusoikeudella tai vuokrasopimuksella yhtenä tai useampana alueena sitä tarvitseville.

Valiokunta toteaa, että ottamalla määräraha aina vuodeksi kerrallaan valtion tulo- ja menoarvioon kuntien asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävää korkotukea varten, tämä asia olisi mahdollista hoitaa myös ilman nyt säädettäväksi ehdotettua lakiakin. Laki tulee kuitenkin paremmin turvaamaan tämän korkotuen jatkuvuuden. Nyt ehdotettua korkotukea tehokkaampi tapa ilmeisestikin olisi ollut suoranaisten valtion lainojen tai avustusten myöntäminen kunnille asuntoalueiden hankkimiseen. Valiokunnan käsityksen mukaan kuntien vaikeutena tulee olemaan juuri luottojen saaminen asuntoalueiden hankkimista varten, joskin hallitus esityksessään valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 ilmoittaa tarkoituksena olevan sopia rahalaitosten kanssa siitä, että tarvittavat varat tarkoitukseen ovat saatavissa.

Valiokunta pitää sitä tavoitetta, mihin ehdotetulla lailla pyritään, oikeaan suuntaan osuvana, ja on asettunut kannattamaan esityksen hyväksymistä. Sen sijaan lakialoitteeseen nähden valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valtiovarainvaliokunta edellä esitettyyn viitaten mielipiteenään lausuu,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä ja että lakialoitteeseen n:o 216 sisältyvä lakiehdotus olisi hylättävä.

Valtiovarainvaliokunnan puolesta:

Erkki Huurtamo.

Tarmo Kivilaakso.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 180 hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Vainion ym. lakialoitteen n:o 216, päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 13 tehtyjä ehdotuksia kuitenkin jäljempänä näkyvin muutoksin, ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—6 §.

(Kuten laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä.)

7 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

8 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

9—15 §.

(Kuten laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä.)

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 216 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 180 a hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Asian toisessa käsittelyssä on eduskunta hyväksynyt hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti sekä yhtynyt suuren valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen n:o 216 sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Kun asia tämän johdosta on uudestaan ollut suuren valiokunnan käsiteltävänä, suuri valiokunta on päättänyt

yhtyä Eduskunnan asiassa tekemään päätökseen.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys :o 146 laiksi kunnille asuntoalueiden hankkiiseksi myönnettävästä korkotuesta, ja Edusınta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 13 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:ot 180 ja 180 a, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Asuntotuotantoa ja siihen liittyviä tarpeita ırten tarvittavien alueiden hankkimiseksi yönnettävistä lainoista voidaan kunnille ana valtion varoista korkotukea siten kuin ssä laissa säädetään.

Luottoa, jolle korkotukea maksetaan, nimitään tässä laissa asuntoaluehankinnan korkokiluotoksi.

2 §

Korkotukea myöntämällä pyritään parantaaan kuntien mahdollisuuksia hankkia asuntokennustoimintaan soveliaita alueita ja täten listämään jatkuvaa alueiden saantia erilaiseen untotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin.

Alueiden hankinnassa on erityisesti otettava ıomioon tulevien vuosien asuntotuotannon tpeet.

3 §

Valtion tulo- ja menoarviossa vahvistetaan ıosittain hyväksyttävien asuntoaluehankinnan ırkotukiluottojen enimmäismäärä.

4 §

Asuntohallitus päättää luoton hyväksymistä asuntoaluehankinnan korkotukiluotoksi ydettyään asiasta tarpeelliset lausunnot. Kortukiluotoiksi voidaan hyväksyä enintään ıeen hankintahintaa vastaavat luotot.

Asuntoaluehankinnan korkotukiluotoksi voian hyväksyä julkisen valvonnan alaisen luotlaitoksen tämän lain mukaisiin tarkoituksiin yöntämä luotto.

5 §

Korkotukiluoton hyväksymisen edellytyksenä on, että hankitun tai hankittavan alueen hinta on alueen sijainti ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuullinen ja että alueen voidaan katsoa olevan sijainniltaan, maapohjaltaan ja muutenkin sopiva käytettäväksi asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tarpeisiin.

6 §

Asuntoaluehankinnan korkotukiluoton lainaaika saa olla enintään 20 vuotta.

7 §

Luottolaitoksen asuntoaluehankinnan korkotukiluotosta perimä korko saa olla enintään sen koron suuruinen, mitä luottolaitos yleisesti kulloinkin soveltaa samanlaisiin tarkoituksiin myönnettäviin luottoihin.

Sisäasiainministeriö, hankittuaan asiasta Suomen Pankin lausunnon, päättää, minkä suuruista korkoa luottolaitokset enintään voivat periä asuntoaluehankinnan korkotukiluotosta.

8 §.

Kunnalle valtion varoista annettava osuus asuntoaluehankinnan korkotukiluoton korosta vahvistetaan vuosittain valtion tulo- ja menoarviossa.

9 §

Korkotuki maksetaan valtion varoista luottolaitoksille.

10 §

Asuntohallitus valvoo tämän lain mukaisten asuntoaluehankinnan korkotukiluottojen käyttöä.

Luottolaitoksen on valvottava, että asuntoaluehankinnan korkotukiluotot käytetään myöntämispäätöksessä edellytettyyn tarkoitukseen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten mukaisesti. Korkotukiluoton saaja on velvollinen antamaan luottolaitokselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

Luottolaitos ja asuntoaluehankinnan korkotukiluoton saaja ovat velvollisia antamaan asuntohallitukselle tietoja jotka tarvitaan sen toteamiseksi, että luottoehtoja on noudatettu.

11 §

Jos kunta on käyttänyt asuntoaluehankinnan korkotukiluoton varoja muuhun kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin, luottoa hakiessaan antanut olennaisesti erheellisiä tietoja tai salannut luoton myöntämiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai kieltäytynyt antamasta 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja, asuntohallitus voi määrätä myönnetyn korkotuen menetetyksi.

Kunta voidaan tällöin velvoittaa suorittamaan valtiolle kokonaan tai osaksi valtion varoista maksettu korkohyvitys sekä lisäksi vuotuista sakkokorkoa kaksi prosenttia luoton kulloinkin nostettuna olleelle määrälle.

12 §

Mikäli asuntoaluehankinnan korkotukiluotolla hankittu alue on kokonaan tai pääasiallisesti myyty, aluetta on alettu käyttää muuhun kuin asuntotuotantoon ja siihen liittyviin tapeisiin, tai jos olosuhteet ovat muuttuneet selaisiksi, ettei luotto enää täytä kunnan asunt aluehankinnan korkotukiluotolle määrättyjä el toja, tai jos muutoin on perusteltua syyt asuntohallitus voi määrätä korkotuen suoritt misen valtion varoista lakkaavaksi kokonaa tai osittain siitä ajan kohdasta lukien, jolloi edellä tarkoitettu olosuhteen muutos tai mä räystenvastainen käyttö on tapahtunut.

Jos valtion varoista on jo maksettu kork tukea 1 momentissa tarkoitetun ajankohdz jälkeen, voidaan kunta velvoittaa suorittamaa tämä osuus korkotuesta kokonaan tai ositta takaisin valtiolle.

13 §

Tämän lain nojalla annettuun päätökseε lukuun ottamatta 11 ja 12 §:ssä tarkoitettu päätöstä, ei saa valittamalla hakea muutost Valituksesta huolimatta voidaan 11 ja 12 §:s tarkoitettu päätös heti panna täytäntöön.

14 §

Mitä kunnallislain 108 § 1 momentissa c säädetty kunnallisvaltuuston lainanottopäätö sen alistamisesta, ei ole sovellettava asunt aluehankinnan korkotukiluoton osalta.

15 §

Asetuksella voidaan antaa tarkempia mä räyksiä tämän lain soveltamisesta. Tämän la nojalla asuntohallitukselle annettuja valvont ja muita tehtäviä voidaan asetuksella määrä lääninhallituksen hoidettavaksi.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle talletusten veronhuojennuslaiksi.

Joulukuun 27 päivänä 1968 annetun talletusten veronhuojennuslain (723/68) mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna 24 päivänä kesäkuuta 1969 ja 7 päivänä toukokuuta 1971 annetuilla laeilla (415/69 ja 342/71), luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi ei vuosilta 1970 ja 1971 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa katsota korkoa talletuksesta, joka on tehty kotimaiseen rahalaitokseen tai osuuskunnan säästökassaan sellaiselle tilille, jota pankkitoiminnassa yleisesti käytetään yleisön talletusten vastaanottamiseen, tai talletusehdoiltaan siihen verrattavalle tilille osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettuun lainausliikettä harjoittavaan osuuskuntaan. Tällaista talletusta ei mainituilta vuosilta toimitettavissa valtionverotuksissa pidetä luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän varoina. Edellä tarkoitetun laatuisesta talletuksesta, joka on tehty vuosien 1970 ja 1971 aikana vähintään kuuden kuukauden määrä- tai irtisanomisajalla ilman tänä aikana olevaa nostooikeutta, saatua korkoa ei pidetä myöskään vuosilta 1972 ja 1973 toimitettavissa verotuksissa sanottujen verovelvollisten veronalaisena tulona eikä tällaista talletusta heidän veronalaisina varoinaan. Veronhuojennuksen saamiseksi säädetyt edellytykset täyttävänä talletuksena ei kuitenkaan pidetä shekkitilille tehtyä tai muuta siihen verrattavaa vaadittaessa maksettavaa talletusta. Niin ikään on työntekijän työnantajan perustamaan huoltokonttoriin tallettamista varoista saama korko vuosilta 1970 ja 1971 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa verovapaata 250 markkaan ja talletus vastaavilta vuosilta toimitettavissa omaisuusverotuksissa verovapaata 4 000 markkaan saakka.

Vuoden 1969 ja varsinkin vuoden 1970 aikana lisääntyivät yleisön varsinaiset talletukset huomattavasti. Talletusten kasvu oli vuoden 1969 aikana 1 488 miljoonaa markkaa ja vuoden 1970 aikana 2 037 miljoonaa markkaa, talletusten yhteismäärän ollessa vuoden 1969 lopussa 14 228 miljoonaa markkaa ja vuoden 1970 lopussa 16 265 miljoonaa markkaa. Kuluvan vuoden ensimmäisen puoliskon aikana kasvoi talletusten määrä selvästi vähemmän kuin vastaavana aikana viime vuonna. Ensimmäisen puoliskon aikana lisääntyivät talletukset viime vuonna 798 miljoonalla markalla ja tänä vuonna 464 miljoonalla markalla.

Hallitus pitää säästämistoiminnan jatkuvaa edistämistä tärkeänä. Kotitalouksien säästämisestä tapahtuu huomattava osa pankkisäästämisen muodossa. Tällöin talletusten veronhuojennusten yhtäkkinen poistaminen voisi ainakin lyhyellä aikavälillä vaikuttaa kotitalouksien säästämisastetta alentavasti. Veronhuojennusten lopettaminen saattaisi siten aiheuttaa myös suuria häiriöitä rahamarkkinoilla. Hallitus katsookin, että talletusten veronhuojennuksia olisi vielä toistaiseksi jatkettava. Talletusten veronhuojennusten myöhempää jatkamista tulisi harkita sen jälkeen, kun ensiksi on suoritettu perusteellisia selvityksiä erityisesti sitä silmällä pitäen, kuinka eri sijoitusmuotojen verotuksellinen kohtelu voitaisiin rahoitusmarkkinoiden toiminnan kehittämiseksi yhdenmukaistaa.

Talletusten veronhuojennuksia tulisi jatkaa tässä vaiheessa kahdella vuodella samansisältöisinä kuin ennenkin.

Edellä esitetyillä perusteilla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Talletusten veronhuojennuslaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi ei vuosilta 1972 ja 1973 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa katsota korkoa talletuksesta, joka on tehty kotimaiseen rahalaitokseen tai osuuskunnan säästökassaan sellaiselle tilille, jota pankkitoiminnassa yleisesti käytetään yleisön talletusten vastaanottamiseen, tai talletusehdoiltaan siihen verrattavalle tilille osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettuun lainausliikettä harjoittavaan osuuskuntaan. Tällaista talletusta ei mainituilta vuosilta toimitettavissa valtionverotuksissa pidetä luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaisina varoina.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta talletuksesta, joka on tehty vuosien 1972 ja 1973 aikana vähintään kuuden kuukauden määrä- tai irtisanomisajalla ilman tänä aikana olevaa nostooikeutta, saatua korkoa ei pidetä myöskään vuosilta 1974 ja 1975 toimitettavissa verotuksissa 1 momentissa mainittujen verovelvollisten veronalaisena tulona eikä tällaista talletusta heidän veronalaisina varoinaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna talletuksena ei pidetä shekkitilille tehtyä tai muuta siihen verrattavaa vaadittaessa maksettavaa talletusta.

2 §.

Työntekijällä on oikeus työnantajansa perustamaan huoltokonttoriin tallettamistaan varoista saamistaan veronalaisista korkotuloista vähentää vuosilta 1972 ja 1973 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa enintään 250 markkaa sekä sanotuilta vuosilta omaisuuden perusteella toimitettavissa valtionverotuksissa tällaisen talletuksen arvosta enintään 4 000 markkaa.

3 §.

Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 53 hallituksen esityksen johdosta talletusten veronhuojennuslaiksi.

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltaaksi hallituksen esityksen n:o 147 talletusten veronhuojennuslaiksi.

Hallituksen esityksessä todetaan, että kotitalouksien säästämisestä tapahtuu huomattava osa pankkisäästämisen muodossa. Tällöin talletusten veronhuojennusten yhtäkkinen poistaminen voisi ainakin lyhyellä aikavälillä vaikuttaa kotitalouksien säästämisastetta alentavasti. Veronhuojennusten lopettaminen saattaisi siten aiheuttaa myös suuria häiriöitä rahamarkkinoilla. Hallitus pitää säästämistoiminnan jatkuvaa edistämistä tärkeänä ja katsoo, että talletusten veronhuojennuksia olisi vielä toistaiseksi jatkettava. Hallituksen mielestä talletusten veronhuojennusten myöhempää jatkamista tulisi harkita sen jälkeen, kun ensiksi on suoritettu perusteellisia selvityksiä erityisesti sitä silmällä pitäen, kuinka eri sijoitusmuotojen verotuksellinen kohtelu voitaisiin rahoitusmarkkinoiden toiminnan kehittämiseksi yhdenmukaistaa. Hallitus esittää tässä vaiheessa talletusten veronhuojennuksia jatkettavaksi kahdella vuodella samansisältöisinä kuin ennenkin.

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen ja todennut siihen sisältyvän lakiehdotuksen asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi. Valiokunta on tämän vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, katsonut voivansa asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet Hanhirova, Hauipuro, Isomursu, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Salla, Sandelin, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Kaarlonen, Mykkänen ja Nieminen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 129 hallituksen esityksen johdosta talletusten veronhuojennuslaiksi.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valvarainvaliokunnan mietinnössä n:o 53 tehehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen talletusten veronhuojennuslaiksi.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 147 talletusten veronhuojennuslaiksi, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 53 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 129, on hyväksynyt seuraavan lain:

Talletusten veronhuojennuslaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi ei vuosilta 1972 ja 1973 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa katsota korkoa talletuksesta, joka on tehty kotimaiseen rahalaitokseen tai osuuskunnan säästökassaan sellaiselle tilille, jota pankkitoiminnassa yleisesti käytetään yleisön talletusten vastaanottamiseen, tai talletusehdoiltaan siihen verrattavalle tilille osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettuun lainausliikettä harjoittavaan osuuskuntaan. Tällaista talletusta ei mainituilta vuosilta toimitettavissa valtionverotuksissa pidetä luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaisina varoina.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta talletuksesta, joka on tehty vuosien 1972 ja 1973 aikana vähintään kuuden kuukauden määrä- tai irtisanomisajalla ilman tänä aikana olevaa nostooikeutta, saatua korkoa ei pidetä myöskään vuosilta 1974 ja 1975 toimitettavissa verotuksissa 1 momentissa mainittujen verovelvollisten veronalaisena tulona eikä tällaista talletusta heidän veronalaisina varoinaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna talletuksena ei pidetä shekkitilille tehtyä tai muuta siihen verrattavaa vaadittaessa maksettavaa talletusta.

2 §.

Työntekijällä on oikeus työnantajansa perustamaan huoltokonttoriin tallettamistaan varoista saamistaan veronalaisista korkotuloista vähentää vuosilta 1972 ja 1973 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa enintään 250 markkaa sekä sanotuilta vuosilta omaisuuden perusteella toimitettavissa valtionverotuksissa tällaisen talletuksen arvosta enintään 4 000 markkaa.

3 §.

Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1970.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta.

Obligaatiolainojen veronhuojennuksista kesäkuun 24 päivänä 1969 annetun lain (412/69) mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna 14 päivänä marraskuuta 1969 annetulla lailla (686/69), myönnetään valtion- ja kunnallisverotuksessa veronhuojennuksia vuonna 1969 heinäkuun 1 päivänä tai sen jälkeen sekä vuosina 1970 ja 1971 liikkeeseen lasketun suomenrahan määräisen obligaatiolainan korosta ja pääomasta. Veronhuojennus myönnetään yleisön merkittäväksi tarkoitetulle obligaatiolainalle, jonka liikkeeseenlaskijana on valtio, kunta tai muu julkisyhteisö sekä elinkeinonharjoittaja tai luottolaitos. Muiden kuin valtion kohdalla on veronhuojennuksen myöntämisen edellytyksenä, että obligaatiolainalla hankittavat varat on käytettävä investointien rahoittamiseen. Elinkeinonharjoittajan kohdalla edellytetään lisäksi, että kysymyksessä tulee olla taloudellista kasvua edistävä, kansainvälistä kilpailukykyä lisäävä tai työllisyyttä parantava investointi. Veronhuojennus myönnetään obligaatiolainan laina-ajalta, kuitenkin enintään 11 verovuodelta siten, että obligaatiolaina on näiltä vuosilta toimitettavissa verotuksissa verovapaa. Milloin obligaatiolaina on verovapaa, ei luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi katsota niiltä verovuosilta toimitettavissa verotuksissa, joiksi huojennus on myönnetty, obligaation korkoa eikä heidän veronalaisena omaisuutenaan pidetä näiltä vuosilta toimitettavissa verotuksissa obligaation arvoa. Valtioneuvosto päättää obligaatiolainan liikkeeseenlaskijan hakemuksesta veronhuojennuksen myöntämisestä.

Voimassa olevan obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain nojalla verovapaita obligaatiolainoja on valtion toimesta laskettu kesäkuun 1969 jälkeen liikkeeseen sanottuna vuonna 130 miljoonaa markkaa, vuonna 1970 520 miljoonaa markkaa ja tänä vuonna ennen elokuun alkua 295 miljoonaa markkaa. Näistä oli heinäkuun 1971 loppuun mennessä myyty vastaavasti 128 miljoonaa markkaa, 437 miljoonaa markkaa ja 246 miljoonaa markkaa. Muita verovapaita obligaatiolainoja, kuin valtion liikkeeseen laskemia, on sanottuna aikana laskettu liikkeeseen yhteensä 150 miljoonan markan arvosta.

Hallitus on tänään antanut Eduskunnalle esityksen talletusten veronhuojennuslaiksi. Sen mukaan talletusten veronhuojennuksia jatkettaisiin vielä kahdella vuodella. Kun talletusten veronhuojennuksia jatketaan, on myös niihin verrattavien obligaatioiden, jotka ovat vaihtoehtoisia sijoituskohteita säästäjille, veronhuojennuksia jatkettava. Tämän vuoksi obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain 1 §:ää olisi muutettava siten, että sanotun lain mukaan voitaisiin myöntää valtion- ja kunnallisverotuksessa veronhuojennuksia myös vuosina 1972 ja 1973 liikkeeseen laskettavan suomenrahan määräisen obligaatiolainan korosta ja pääomasta.

Edellä esitetyillä perusteilla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan obligaatiolainojen veronhuojennuksista 24 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (412/69) 1 § näin kuuluvaksi:

1 §.

Vuonna 1969 heinäkuun 1 päivänä tai sen jälkeen sekä vuosina 1970—1973 liikkeeseen lasketun suomenrahan määräisen obligaatiolainan korosta ja pääomasta myönnetään valtion- ja kunnallisverotuksessa veronhuojennuksia sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 54 hallituksen esityksen johdosta laiksi obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 148 laiksi obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta.

Hallitus ilmoittaa antaneensa eduskunnalle esityksen talletusten veronhuojennuslaiksi, jonka mukaan talletusten veronhuojennuksia jatkettaisiin vielä kahdella vuodella. Kun talletusten veronhuojennuksia jatketaan, on hallituksen mielestä myös niihin verrattavien obligaatioiden, jotka ovat vaihtoehtoisia sijoituskohteita säästäjille, veronhuojennuksia jatkettava. Hallitus esittää tämän vuoksi obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain 1 §:ää muutettavaksi siten, että sanotun lain mukaan voitaisiin myöntää valtion- ja kunnallisverotuksessa veronhuojennuksia myös vuosina 1972 ja 1973 liikkeeseen laskettavan suomenrahan määräisen obligaatiolainan korosta ja pääomasta.

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen ja todennut siihen sisältyvän lakiehdotuksen asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi. Valiokunta on tämän vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, katsonut voivansa asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Salla, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Kaarlonen ja Mykkänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 130 hallituksen esityksen johdosta laiksi obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan vatiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 54 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 148 laiksi obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 54 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 130, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan obligaatiolainojen veronhuojennuksista 24 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (412/69) 1 § näin kuuluvaksi:

1 §.

Vuonna 1969 heinäkuun 1 päivänä tai sen jälkeen sekä vuosina 1970—1973 liikkeeseen lasketun suomenrahan määräisen obligaatiolainan korosta ja pääomasta myönnetään valtion- ja kunnallisverotuksessa veronhuojennuksia sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta.

Luonnonvaraisten marjojen ja sienien poiminta antaa mahdollisuuden lisätulon saamiseen vähävaraisille, erityisesti kehitysalueilla asuville ihmisille. Näiden luonnontuotteiden keräilystä saadun tulon vaikutus lisääntyisi ja niiden talteenotto tehostuisi, jos tulo säädettäisiin verovapaaksi. Tämän vuoksi ja ottaen lisäksi huomioon marjojen ja sienien keräilyn kansantaloudellisen hyödyn hallitus ehdottaa, että vuodelta 1971 toimitettavassa verotuksessa sovellettavaan eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin 18 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (301/71), lisättäisiin uusi 11 kohta, jonka mukaan veronalaista tuloa ei olisi luonnonvaraisten marjojen ja sienien poimijan näiden keräilytuotteiden poiminnasta saama tulo. Verovapaus ei kuitenkaan koskisi sanottua tuloa, jos sitä olisi pidettävä ennakkoperintälain 4 §:ssä tarkoitettuna palkkana.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin 18 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (301/71), uusi näin kuuluva 11 kohta:

2 §.

Veronalaista tuloa eivät ole:

— — — — — — — — — — — — — — —

11) luonnonvaraisten marjojen ja sienien poimijan näiden keräilytuotteiden poiminnasta saama tulo, mikäli sitä ei ole pidettävä ennakkoperintälain 4 §:ssä tarkoitettuna palkkana.

— — — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 63 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 149 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta.

Hallitus ehdottaa, että vuodelta 1971 toimitettavassa verotuksessa sovellettavaan eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin 18 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on muutettuna 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetulla lailla (301/71), lisättäisiin uusi 11 kohta, jonka mukaan veronalaista tuloa ei olisi luonnonvaraisten marjojen ja sienien poimijan näiden keräilytuotteiden poiminnasta saama tulo. Verovapaus ei kuitenkaan koskisi sanottua tuloa, jos sitä olisi pidettävä ennakkoperintälain 4 §:ssä tarkoitettuna palkkana.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut ehdotetun lainmuutoksen asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi. Tämän vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, katsoo voivansa asettua puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä, kuitenkin eräin johtolauseeseen tehtävin korjauksin. Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin 18 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (*784/70*) 2 §:n 1 momenttiin (*poist.*) uusi näin kuuluva 11 kohta:

2 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Isomursu, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Sandelin, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Lintilä ja Mykkänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 152 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 63 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 149 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 63 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 152, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin 18 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (784/70) 2 §:n 1 momenttiin uusi näin kuuluva 11 kohta:

2 §.

Veronalaista tuloa eivät ole:

— — — — — — — — — — — — — —

11) luonnonvaraisten marjojen ja sienien poimijan näiden keräilytuotteiden poiminnasta saama tulo, mikäli sitä ei ole pidettävä ennakkoperintälain 4 §:ssä tarkoitettuna palkkana.

— — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Usean vuoden aikana on kultakin verovuodelta toimitettavaa verotusta varten annettu laki eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin. Tähän lakiin on otettu sellaiset verotusta koskevat säännökset, jotka ovat luonteeltaan olleet väliaikaisia tai joita ei ole muutoin sopivasti voitu sisällyttää varsinaisiin verolakeihin. Viimeksi annettua lakia eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin (784/70) sovelletaan vuodelta 1971 toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa sekä kunnallisverotuksessa. Kun olosuhteet edelleen vaativat tällaisia erityissäännöksiä, hallitus on valmistanut ehdotuksen uudeksi laiksi, jota olisi noudatettava vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annettu laki (732/47) on kumottu, joten laissa tarkoitettuja apurahoja ei makseta enää vuonna 1972. Vastaavat apurahat myönnetään nykyisin tieteellisen tutkimuksen järjestelystä 5 päivänä joulukuuta 1969 annetun lain (760/69) nojalla. Lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohta ehdotetaan saatettavaksi vastaamaan tapahtunutta muutosta. Saman momentin 8 kohdassa tarkoitetaan lakimääräisellä työttömyyskorvauksella niitä työttömyyskorvauksia, jotka maksettaisiin työllisyyslain nojalla. Tätä lakia koskevan lakiehdotuksen on hallitus antanut Eduskunnalle 16 päivänä heinäkuuta 1971 (esitys n:o 94).

Hallitus on tänään antamassaan esityksessä laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta ehdottanut edellä mainittuun lakiin (784/70) lisättäväksi säännöksen, jonka mukaan luonnonvaraisten marjojen ja sienien poimijan näiden keräilytuotteiden poiminnasta saama tulo, mikäli sitä ei ole pidettävä ennakkoperintälaissa tarkoitettuna palkkana, ei olisi veronalaista tuloa. Mainitussa lakiehdotuksessa esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että sanottujen luonnontuotteiden keräilystä saadun tulon verovapautta koskeva säännös sisällytetään myös ensi vuodelta toimitettavassa verotuksessa sovellettavaan väliaikaislakiin.

Lakiehdotus vastaa muutoin sisällöltään vuodelta 1971 toimitettavassa verotuksessa noudatettavaa väliaikaislakia.

Edellä lausutuilla perusteilla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Vuoden 1972 tulojen ja omaisuuden perusteella toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa sekä sanotun vuoden tulojen perusteella toimitettavassa kunnallisverotuksessa on sen estämättä, mitä voimassa olevassa verolainsäädännössä on säädetty, noudatettava tämän lain säännöksiä.

2 §.

Veronalaista tuloa eivät ole:

1) vuonna 1972 nostettu 5 päivänä toukokuuta 1945 annetun maanhankintalain (396/45) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten valtion velkasitoumusten korko vuosilta 1945—1970;

2) korko, joka on saatu Rovaniemen kaup-

palan oikeudesta pakkolunastaa kauppalan alueeseen kuuluvaa maata 27 päivänä huhtikuuta 1945 annetussa laissa (381/45) tarkoitetusta valtion obligaatiosta, jonka, jos se on sidottu indeksiin, sanottu sidonnaisuus on rajoitettu indeksin nousun puoleen määrään, eikä tällaisen obligaation koron maksamisen tai lunastuksen yhteydessä suoritettu indeksin nousuun perustuva hyvitys;

3) stipendi tai muu apuraha, joka on saatu opintoja tai tutkimuksia varten, niihin luettuina tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain (760/69) nojalla myönnetyt apurahat sekä tieteellisessä tutkimuslaitoksessa toimivalle tieteenharjoittajalle tieteellistä työtä varten annetut apurahat;

4) tieteellisen tai taiteellisen toiminnan tunnustukseksi annettu palkkio tai valtion samanluontoinen taikka muusta ansiokkaasta toiminnasta antama eläke eikä kansainvälinen rauhanpalkinto;

5) palkka tai palkkio, jonka Yhdistyneet Kansakunnat tai jokin sen erityisjärjestö maksaa asiantuntijatehtävästä muualla kuin Suomessa;

6) ulkomailla sijaitsevassa matkailuneuvoston alaisessa matkailutiedotustoimistossa palvelevalle henkilölle maksettu paikalliskorotus;

7) liikennevakuutusta koskevien eri lakien, liikennevakuutuskorvausta saavien invaliidihuollosta annetun lain (391/65) tai työntekijäin eri tapaturmavakuutuslakien nojalla ja niissä säädettyjen perusteiden mukaisesti moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä aiheutuneen vahingon tai työtapaturman alaiseksi joutuneelle tai hänen omaiselleen suoritettu päiväraha, henkilövahingon johdosta suoritettu jatkuva korvaus, elinkorko tai eläke taikka niihin liittyvät lisät, myös silloin, kun liikennevahingon tai työtapaturman alaiseksi joutunut on saanut edellä mainitun korvauksen työnantajaltaan palkkana tai ennakkona;

8) lakimääräinen työttömyyskorvaus tai valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa (125/34) tarkoitettu työttömyysavustus taikka erillääänasumisrahan maksamisesta annetussa laissa (90/70) tarkoitettu erillääänasumisraha tahi työntekijäin erorahasta annetussa laissa (169/70) tarkoitettu eroraha;

9) työnvälityslain (246/59) mukaan työntekijälle valtion varoista suoritettu korvaus;

10) työn tai tehtävän suorittamiseksi saatu matkakustannusten korvaus ja päiväraha, siltä osin kuin niiden on katsottava kuluneen työstä tai tehtävästä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen;

11) metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) nojalla myönnetty avustus; eikä

12) luonnonvaraisten marjojen ja sienien poimijan näiden keräilytuotteiden poiminnasta saama tulo, mikäli sitä ei ole pidettävä ennakkoperintälain 4 §:ssä tarkoitettuna palkkana.

Edellä 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetusta matkakustannusten korvauksesta ja päivärahasta, joka on saatu työn tai tehtävän suorittamiseksi vieraalla paikkakunnalla, katsotaan muun selvityksen puuttuessa kuluneen siitä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen määrä, joka maksuperusteeltaan ja suuruudeltaan vastaa valtion kulloinkin virka- tai työmatkasta suoritettavaa matkakustannusten korvausta ja päivärahaa.

3 §.

Kesäkuun 28 päivänä 1940 annetun siirtoväen pika-asutuslain (346/40) sekä maanhankintalain (396/45) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisen valtion velkasitoumuksen saajalla on oikeus näistä velkasitoumuksista saamistaan korkotuloista verovapaana vähentää niiden yhteinen määrä 300 markkaan saakka sekä mainitun määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan enempää kuin kaikkiaan 1 500 markkaa.

4 §.

Verovelvollisen sitä vaatiessa vähennetään hänen tulostaan tulon hankkimiskustannuksena elinkeinotoiminnasta johtuneen velan Suomen markan kansainvälisen perusarvon muuttamisesta aiheutunut pääomanlisäys, sen mukaan kuin hän on pääomanlisäyksen kirjanpidossaan vähentänyt.

5 §.

Milloin Suomen rahan määräisestä velasta on vuonna 1956 tai sen jälkeen tapahtuneen hinta- tai kustannusindeksin taikka muun vastaavan vertailuperusteen muuttumisen johdosta suoritettava koron lisäksi hyvitystä, jota muualla verolainsäädännössä olevien säännösten nojalla ei voida vähentää veronalaisesta tulosta saadaan tämä hyvitys vähentää verovelvollisen tulojen kokonaismäärästä.

6 §.

Veronalaisia varoja eivät ole:

1) maanhankintalain (396/45) 98 §:n 3 momentissa ja maankäyttölain (353/58) 68

§:ssä tarkoitettuun hallintasopimukseen perustuva oikeus; eikä

2) edellä 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu obligaatio.

7 §.

Edellä 3 §:ssä tarkoitetun velkasitoumuksen saajalla on oikeus omaisuuden perusteella toimitettavassa verotuksessa velkasitoumustensa arvosta verovapaana vähentää niiden yhteinen arvo 5 000 markkaan asti sekä tämän määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan enempää kuin kaikkiaan 20 000 markkaa.

8 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa tarvittaessa valtiovarainministeriö.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 74 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1971 ähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 150 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Juvelan ym. lakialoitteen n:o 53 a ed. Katajavuoren ym. lakialoitteen n:o 54, otka kumpikin sisältävät ehdotuksen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin. Nämä lakialoitteet eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 5 päivänä maaliskuuta 1971. Tämän lisäksi valiokunta on käsitellyt myös ed. H. Linnan ym. toivomusaloitteen n:o 325 (1970 vp.), ed. Tupamäen ym. toivomusaloitteen n:o 493 (1970 vp.), ed. Westerholmin toivomusaloitteen n:o 537 (1970 vp.) sekä ed. Vilponiemen toivomusaloitteen n:o 549 (1970 vp.), jotka eduskunta on lähetänyt valiokuntaan 29 päivänä toukokuuta 1970, sekä Aas'in ym. toivomusaloitteen n:o 42 ja ed. Tennamon ym. toivomusaloitteen n:o 198, otka eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 16 päivänä maaliskuuta 1971.

Hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus rastaa sisällöltään vuodelta 1971 toimitettavassa verotuksessa noudatettavaa väliaikaislakia, en jälkeen kun luonnonvaraisten marjojen ja ienien poimijan näiden keräilytuotteiden poiminnasta saaman tulon verovapautta koskeva sitys hyväksytään noudatettavaksi myös maiutulta vuodelta toimitettavassa verotuksessa.

Ed. Juvelan ym. lakialoitteeseen n:o 53 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan veronalaiseksi uloksi ei katsottaisi sitä tuloa, joka verovelollisella on ollut oman tai perheen tarpeeseen äytetystä omasta asunnosta, ei kuitenkaan iltä osin, kuin tämä etu rahaksi arvioituna littää 1 500 markkaa vuodessa. Tuloistaan erovelvollinen saisi vähentää lakiehdotuksen ukaan omana ja perheensä asuntona käytetystä huoneistosta maksetut vuokrat siltä osin, kuin ne ylittävät 10 % verovelvollisen tai yhteisverotettavien aviopuolisoiden yhteisestä tulosta, ei kuitenkaan enempää kuin 1 500 markkaa vuodessa. Lakialoitteeseen sisältyvää lakia sovellettaisiin vuodelta 1972 toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa sekä kunnallisverotuksessa.

Ed. Katajavuoren ym. lakialoitteeseen n:o 54 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan veronalaisena tulona ei pidettäisi liikennevakuutusta koskevien eri lakien, liikennevakuutuskorvausta koskevien invalidihuollosta annetun lain, rautatien käytöstä johtuvan vahingon vastuusta annetun lain tai työntekijäin eri tapaturmavakuutuslakien nojalla ja niissä säädettyjen perusteiden mukaisesti moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä tai rautatien käytöstä aiheutuneen vahingon taikka työtapaturman alaiseksi joutuneelle tai hänen omaiselleen suoritettua päivärahaa, henkilövahingon johdosta suoritettua jatkuvaa korvausta, elinkorkoa tai eläkettä taikka niihin liittyviä lisiä myös silloin, kun liikennevahingon tai työtapaturman alaiseksi joutunut on saanut edellä mainitun korvauksen työnantajaltaan palkkana tai ennakkona. Lakialoitteeseen sisältyvää lakia sovellettaisiin vuodelta 1972 toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa sekä kunnallisverotuksessa.

Kaikissa edellä mainituissa valiokunnan käsiteltäviksi ottamissa toivomusaloitteissa ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin oman asunnon asuntoedun verotuksen poistamiseksi. Toivomusaloitteessa n:o 549 (1970 vp.) ehdotetaan lisäksi, että tuloihin nähden kohtuuttomien vuokrakulujen vähennysoikeus verotuksessa sallittaisiin. Niin ikään toivomusaloitteessa n:o 198 ehdotetaan oman

ainoan omistusasunnon vapauttamista veroista sekä vastaavan verohelpotuksen myöntämistä vuokralaisille.

Valiokunta on käsiteltyään asian todennut olosuhteiden edelleen vaativan lakiehdotuksessa tarkoitettuja, verotusta koskevia poikkeussäännöksiä, minkä vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, on katsonut oikeaksi asettua puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta on lisäksi lakialoitteen n:o 53 pohjalta tässä yhteydessä käsitellyt oman asunnon asuntoedun verotuksen poistamista sekä asunnon vuokrien osittaista vähennysoikeutta verotuksessa ja toteaa, että eduskunta on useita kertoja velvoittanut hallituksen valmistelemaan tätä koskevan esityksen, mitä hallitus ei kuitenkaan ole antanut eduskunnalle. Koska oman asunnon asuntoedun verovapautta ja asunnon vuokrien vähennysoikeutta verotuksessa koskevat asiat laatunsa ja laajuutensa vuoksi kuuluvat hallituksen ensisijaisesti valmisteltaviin asioihin, niin valiokunta ei katso aloitteen pohjalta voivansa ottaa näistä säännöksiä nyt käsiteltävänä olevaan lakiin. Hyväksyessään hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valiokunta kuitenkin edellyttää, että hallitus antaa edellä olleista asioista kiireellisesti esityksen eduskunnalle niin, että eduskunnalla on mahdollisuus käsitellä se vuoden 1972 valtiopäivillä. Samalla valiokunta edellyttää myös hallituksen saattavan eduskunnalle annettavassa esityksessään omakotitalon omistajan samaan asemaan asunto-osakeyhtiön osakkaan ja asunto-osuuskunnan jäsenen kanssa niin, että omakotitaloon kohdistuvien velkojen korot on oikeus vähentää samoin perustein kuin asunto-osakeyhtiön osakkaalla tai -osuuskunnan jäsenellä on oikeus vähentää asuntoonsa kohdistuvien velkain korot kunnallisverotuksessa.

Aloitteisiin nähden valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta edellä lausutun perusteella kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Juvelan ym. lakialoitteeseen n:o 53 ja ed. Katajavuoren ym. lakialoitteeseen n:o 54 sisältyvät lakiehdotukset.

Valiokunta edelleen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. H. Linnan ym. toivomusaloitteen n:o 325 (1970 vp.), ed. Tupamäen ym. toivomusaloitteen n:o 493 (1970 vp.), ed. Westerholmin toivomusaloitteen n:o 537 (1970 vp.), ed. Vilponiemen toivomusaloitteen n:o 549 (1970 vp.), ed. Aas'in ym. toivomusaloitteen n:o 42 ja ed. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 198.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Tamminen, sekä varajäsenet Hjerppe, Lintilä, Mykkänen, Procopé, Salmivuori, Suokas ja Turunen.

Vastalauseita.

I

Hallituksen esitykseen väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin vuodelle 1972 ei sisältynyt esitystä oman asunnon verovapaudesta eikä vuokrien vähennysoikeudesta verotuksessa. Tämä siitäkin huolimatta, että eduskunta jo kuusi vuotta sitten aloitteen pohjalta hyväksyi lain oman asunnon verovapaudesta, mutta laki teknillisten syiden vuoksi jäi vahvistamatta. Sen jälkeen eduskunta on useita kertoja lausunut asiasta hallitukselle toivomuksen. Kun nyt lain käsittelyn yhteydessä on käsiteltävänä ed. Juvelan ym. lakialoite oman asunnon verovapaudesta määrärajaan saakka ja vuokrien hyväksymisestä vähennyskelpoiseksi verotuksessa, olisi valiokunnalla ollut mahdollisuus hallituksen esityksen puuttumisesta huolimatta saada tämä asia järjestykseen. Valiokunnan enemmistö otti asiaan kuitenkin kielteisen kannan ja päätyi jälleen vain toivomuslausumaan hallitukselle. Tällaisella toivomuslausumalla ei ole merkitystä, koska eduskunta on asiasta lausunut aikaisemminkin, mutta korjausta ei ole saatu. Siksi asia tulisi hoitaa lakina ko. aloitteen pohjalta.

Edellä olevaan viitaten ehdotamme eduskunnan hyväksyttäväksi lain seuraavassa muodossa:

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunnan päätöksellä säädetään:

1 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2 §.

(1 mom. 1—12 kohdat kuten hallituksen esityksessä.)

13) se etu, joka verovelvollisella on ollut oman tai perheen tarpeeseen käytetystä omasta asunnosta, ei kuitenkaan siltä osin, kuin tämä etu rahaksi arvioituna ylittää tuhatviisisataa markkaa vuodessa.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 a §.

Verovelvollinen saa tuloistaan vähentää:

verovelvollisen ja hänen perheensä asuntona käytetystä huoneistosta maksetut vuokrat siltä osin, kuin ne ylittävät 10 % verovelvollisen tai yhteisverotettavien aviopuolisoiden yhteisestä veronalaisesta tulosta, ei kuitenkaan enempää kuin tuhatviisisataa markkaa vuodessa.

4—8 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Kauko Hjerppe.
Matti Koivunen.
Kauko Tamminen.
Irma Rosnell.

II

Oman asunnon omistajaa verotetaan nykyisten verolakien mukaan siitä asuntoedusta, joka arvioidaan hänellä olevan omasta asunnosta. Luopumalla oman asunnon asuntoedun verotuksesta 1 500 markkaan vuodessa ja hyväksymällä vuokramenot vähennettäväksi tuloistaan

oman tai perheenjäsenen asuntona käytetystä asunnosta maksamansa vuokran määrästä 10 %, ei kuitenkaan enempää kuin 1 500 markkaa vuodessa. Tällä uudistuksella tehdään oikeutta kalliiden asuntokustannusten alentamiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen n:o 150 seuraavat lisäykset,

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Antti Isomursu.

Uusi 13) kohta 2 §:ään.

13) se etu, joka verovelvollisella on ollut oman tai perheenjäsenen tarpeeseen käytetystä omasta asunnosta siltä osin kuin mainittu etu ei ylitä 1 500 markkaa vuodessa.

Uusi 3 a §.

Verovelvollinen saa tuloistaan vähentää oman tai perheenjäsenen asuntona käytetystä asunnosta maksamansa vuokran määrästä 10 prosenttia, ei kuitenkaan enempää kuin 1 500 markkaa vuodessa.

Viljo Suokas.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 173 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainun asian ja sen yhteydessä ed. Juvelan ym. ialoitteen n:o 53 ja ed. Katajavuoren ym. ialoitteen n:o 54, päättänyt yhtyä kannattaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioitn,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 53 ja 54 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 150 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin, ja Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 74 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 173.

Hyväksyessään Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen Eduskunta kuitenkin edellyttää, että Hallitus antaa kiireellisesti Eduskunnalle oman asunnon asuntoedun verovapautta ja asunnon vuokrien vähennysoikeutta verotuksessa koskevan esityksen niin, että Eduskunnalla on mahdollisuus käsitellä se vuoden 1972 valtiopäivillä. Samalla Eduskunta edellyttää myös Hallituksen saattavan Eduskunnalle annettavassa esityksessään omakotitalon omistajan samaan asemaan asunto-osakeyhtiön osakkaan ja asunto-osuuskunnan jäsenen kanssa niin, että omakotitaloon kohdistuvien velkojen korot on oikeus vähentää samoin perustein kuin asunto-osakeyhtiön osakkaalla tai -osuuskunnan jäsenellä on oikeus vähentää asuntoonsa kohdistuvien velkain korot kunnallisverotuksessa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Vuoden 1972 tulojen ja omaisuuden perusteella toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa sekä sanotun vuoden tulojen perusteella toimitettavassa kunnallisverotuksessa on sen estämättä, mitä voimassa olevassa verolainsäädännössä on säädetty, noudatettava tämän lain säännöksiä.

2 §.

Veronalaista tuloa eivät ole:

1) vuonna 1972 nostettu 5 päivänä toukokuuta 1945 annetun maanhankintalain (396/45) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten valtion velkasitoumusten korko vuosilta 1945—1970;

2) korko, joka on saatu Rovaniemen kauppalan oikeudesta pakkolunastaa kauppalan alueeseen kuuluvaa maata 27 päivänä huhtikuuta 1945 annetussa laissa (381/45) tarkoitetusta valtion obligaatiosta, jonka, jos se on sidottu indeksiin, sanottu sidonnaisuus on rajoitettu indeksin nousun puoleen määrään, eikä tällaisen obligaation koron maksamisen tai lunastuksen yhteydessä suoritettu indeksin nousuun perustuva hyvitys;

3) stipendi tai muu apuraha, joka on saatu opintoja tai tutkimuksia varten, niihin luettuina tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain (760/69) nojalla myönnetyt apurahat sekä tieteellisessä tutkimuslaitoksessa toimivalle tieteenharjoittajalle tieteellistä työtä varten annetut apurahat;

4) tieteellisen tai taiteellisen toiminnan tunnustukseksi annettu palkkio tai valtion samanluontoinen taikka muusta ansiokkaasta toiminnasta antama eläke eikä kansainvälinen rauhanpalkinto;

5) palkka tai palkkio, jonka Yhdistyneet Kansakunnat tai jokin sen erityisjärjestö maksaa asiantuntijatehtävästä muualla kuin Suomessa;

6) ulkomailla sijaitsevassa matkailuneuvoston alaisessa matkailutiedotustoimistossa palvelevalle henkilölle maksettu paikalliskorotus;

7) liikennevakuutusta koskevien eri lakien, liikennevakuutuskorvausta saavien invaliidihuollosta annetun lain (391/65) tai työntekijäin eri tapaturmavakuutuslakien nojalla ja niissä säädettyjen perusteiden mukaisesti moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä aiheutuneen vahingon tai työtapaturman alaiseksi joutuneelle tai hänen omaiselleen suoritettu päiväraha, henkilövahingon johdosta suoritettu jatkuva korvaus, elinkorko tai eläke taikka niihin liittyvät lisät, myös silloin, kun liikennevahingon tai työtapaturman alaiseksi joutunut on saanut edellä mainitun korvauksen työnantajaltaan palkkana tai ennakkona;

8) lakimääräinen työttömyyskorvaus tai valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa (125/34) tarkoitettu työttömyysavustus taikka erilläänasumisrahan maksamisesta annetussa laissa (90/70) tarkoitettu erilläänasumisraha tahi työntekijäin erorahasta annetussa laissa (169/70) tarkoitettu eroraha;

9) työnvälityslain (246/59) mukaan työntekijälle valtion varoista suoritettu korvaus;

10) työn tai tehtävän suorittamiseksi saatu matkakustannusten korvaus ja päiväraha, siltä osin kuin niiden on katsottava kuluneen työstä tai tehtävästä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen;

11) metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) nojalla myönnetty avustus; eikä

12) luonnonvaraisten marjojen ja sienien poimijan näiden keräilytuotteiden poiminnasta saama tulo, mikäli sitä ei ole pidettävä ennakkoperintälain 4 §:ssä tarkoitettuna palkkana.

Edellä 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetusta matkakustannusten korvauksesta ja päivärahasta, joka on saatu työn tai tehtävän suorittamiseksi vieraalla paikkakunnalla, katsotaan muun selvityksen puuttuessa kuluneen siitä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen määrä, joka maksuperusteeltaan ja suuruudeltaan vastaa valtion kulloinkin virka- tai työmatkasta suoritettavaa matkakustannusten korvausta ja päivärahaa.

3 §.

Kesäkuun 28 päivänä 1940 annetun siirtoväen pika-asutuslain (346/40) sekä maanhankintalain (396/45) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisen valtion velkasitoumuksen saajalla on oikeus näistä velkasitoumuksista saamistaan korkotuloista verovapaana vähentää niiden yhteinen määrä 300 markkaan saakka sekä mainitun määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan enempää kuin kaikkiaan 1 500 markkaa.

4 §.

Verovelvollisen sitä vaatiessa vähennetään hänen tulostaan tulon hankkimiskustannuksena elinkeinotoiminnasta johtuneen velan Suomen markan kansainvälisen perusarvon muuttamisesta aiheutunut pääomanlisäys, sen mukaan kuin hän on pääomanlisäyksen kirjanpidossaan vähentänyt.

5 §.

Milloin Suomen rahan määräisestä velasta on vuonna 1956 tai sen jälkeen tapahtuneen hinta- tai kustannusindeksin taikka muun vastaavan vertailuperusteen muuttumisen johdosta suoritettava koron lisäksi hyvitystä, jota muualla verolainsäädännössä olevien säännösten nojalla ei voida vähentää veronalaisesta tulosta, saadaan tämä hyvitys vähentää verovelvollisen tulojen kokonaismäärästä.

6 §.

Veronalaisia varoja eivät ole:

1) maanhankintalain (396/45) 98 §:n 1 momentissa ja maankäyttölain (353/58) 68 §:ssä tarkoitettuun hallintasopimukseen perustuva oikeus; eikä

2) edellä 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu obligaatio.

7 §.

Edellä 3 §:ssä tarkoitetun velkasitoumuksen saajalla on oikeus omaisuuden perusteella toimitettavassa verotuksessa velkasitoumustensa arvosta verovapaana vähentää niiden yhteinen arvo 5 000 markkaan asti sekä tämän määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan enempää kuin kaikkiaan 20 000 markkaa.

8 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa tarvittaessa valtiovarainministeriö.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetussa laissa (342/61) on säädetty, että veronalaisena satunnaisen luovutuksen tuottamana voittona ei ole pidettävä sitä voittoa, joka on saatu, kun kiinteä omaisuus, toisen maalla oleva rakennus tai niiden pysyvä käyttöoikeus otetaan verovelvolliselta pakkolunastuksella tai muulla siihen rinnastettavalla menettelyllä. Laki on sama, milloin sanottu omaisuus tai pysyvä käyttöoikeus ilman, että edellä tarkoitettuun menettelyyn on ryhdytty, tai menettelyn alettua on kaupoin tai muutoin vapaaehtoisesti luovutettu sellaiseen tarkoitukseen, johon vastaanottaja on oikeutettu lunastamaan kysymyksessä olevan laatuista omaisuutta tai saamaan sen pysyvän käyttöoikeuden mainitulla menettelyllä. Samat säännökset ovat voimassa, milloin verovelvollinen, kysymyksen ollessa vesistön patoamisesta tai säännöstelystä, on vapaaehtoisesti luovuttanut omaisuuden tai pysyvän käyttöoikeuden mainituista toimenpiteistä hyötyä saavalle voimalaitoksen omistajalle sellaiseen tarkoitukseen, johon valtiolle on annettu pakkolunastusoikeus.

Puheena olevan lain muuttamisesta 13 päivänä marraskuuta 1970 annetun lain (696/70) mukaan sovelletaan mainittuja säännöksiä vuosilta 1960—1971 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa. Kun kysymyksessä olevan lain säätämiseen johtaneet syyt ovat yhä olemassa, hallitus pitää tarpeellisena lain voimassaoloajan jatkamista siten, että sitä sovellettaisiin edelleen vuodelta 1972 toimitettavassa valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain 4 §, sellaisena kuin se on 13 päivänä marraskuuta 1970 annetussa laissa (696/70) näin kuuluvaksi:

4 §.

Tätä lakia sovelletaan vuosien 1960—1972 tulojen perusteella toimitettavissa verotuksissa, kuitenkin niin, että 1 a §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1970 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa. Milloin vuosilta 1958—1959 on määrätty maksettavaksi veroa 1 §:ssä tarkoitetusta sellaisesta omaisuuden tai pysyvän käyttöoikeuden lunastamisesta tai luovuttamisesta, joka on tapahtunut vesistön patoamista tai säännöstelyä välittömästi palveleviin tarkoituksiin, on verotus hakemuksesta oikaistava tämän lain mukaiseksi ja liiaksi kannettu määrä suoritettava takaisin. Verotuksen oikaisemista ja veron pa-

lauttamista on, verotuksen saatua lainvoiman, haettava asianomaiselta lääninhallitukselta 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain 94 §:ssä säädetyssä ajassa ja järjestyksessä. Korkoa ei palautettavalle määrälle tällöin makseta.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 55 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 151 laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta 13 päivänä marraskuuta 1970 annetun lain (696/70) mukaan sovelletaan mainittuja säännöksiä vuosilta 1960—1971 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa. Kun kysymyksessä olevan lain säätämiseen johtaneet syyt ovat yhä olemassa, hallitus pitää tarpeellisena lain voimassaoloajan jatkamista siten, että sitä sovellettaisiin edelleen vuodelta 1972 toimitettavassa valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen ja todennut siihen sisältyvän lakiehdotuksen tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Tämän vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, on katsonut voivansa asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sandelin, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Kaarlonen ja Mykkänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 131 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 55 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 151 laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 55 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 131, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain 4 §, sellaisena kuin se on 13 päivänä marraskuuta 1970 annetussa laissa (696/70), näin kuuluvaksi:

4 §.

Tätä lakia sovelletaan vuosien 1960—1972 tulojen perusteella toimitettavissa verotuksissa, kuitenkin niin, että 1 a §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1970 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa. Milloin vuosilta 1958—1959 on määrätty maksettavaksi veroa 1 §:ssä tarkoitetusta sellaisesta omaisuuden tai pysyvän käyttöoikeuden lunastamisesta tai luovuttamisesta, joka on tapahtunut vesistön patoamista tai säännöstelyä välittömästi palveleviin tarkoituksiin, on verotus hakemuksesta oikaistava tämän lain mukaiseksi ja liiaksi kannettu määrä suoritettava takaisin. Verotuksen oikaisemista ja veron palauttamista on, verotuksen saatua lainvoiman, haettava asianomaiselta lääninhallitukselta 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain 94 §:ssä säädetyssä ajassa ja järjestyksessä. Korkoa ei palautettavalle määrälle tällöin makseta.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle pientonniston rakennuslainoille annettavista valtion takauksista.

Eduskunta on vuosina 1959 ja 1964 oikeuttanut valtioneuvoston antamaan määräämillään ehdoilla valtion takauksia niiden sekä ulko- että kotimaisten lainojen vakuudeksi, joita käytetään rakennettaessa suomalaisille varustajille kotimaisilla veistämöillä bruttovetoisuudeltaan enintään 2 500 rekisteritonnin suuruisia ulkomaan liikenteeseen tarkoitettuja aluksia. Vuonna 1959 saadun valtuuden perusteella valtioneuvosto on antanut valtiontakauksen Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy:n sanottuna vuonna Export—Import Bank of Washington nimiseltä amerikkalaiselta pankilta saaman 5 000 000 US-dollarin suuruisen luoton vakuudeksi, joka luotto oli tarkoitettu käytettäväksi suomalaisille telakoille myönnettäviin lainoihin näiden antaessa maksuaikaa kotimaisille laivanvarustajille. Molempien takausvaltuuksien nojalla on puolestaan taattu niitä lainoja, joita Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy sittemmin on myöntänyt em. tarkoituksessa. Kyseisen luoton turvin on vuosina 1959—1970 rahoitettu 23 enintään 2 500 rekisteritonnin suuruisen aluksen hankintaa. Luotto, jonka Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki on Yhdysvalloista saanut ja jonka jäljellä oleva pääoma-arvo nyt on 4 400 000 US-dollaria, on luonteeltaan kiertävä. Takaisinmaksuista saatavat varat jäävät osittain Suomeen käytettäväksi uudelleen luottoihin kotimaisille telakoille. Tällä hetkellä on pankilla hallussaan käyttämättä olevia kuoletusvaroja noin 1 500 000 US-dollaria, jotka kuitenkin alustavasti on jo varattu tulevia laivanrakennustehtäviä varten. Mainittuja varoja kertyy vuosittain lisää noin 200 000 US-dollaria kuoletuksina ja korkoina, jotka nekin tullaan käyttämään laivanrakennusluottoihin.

Vuonna 1964 annetut takausvaltuudet olivat voimassa vuoden 1970 lopuun saakka. Nyttemmin on voimassa uusi kiinnitysluottopankeista annettu laki, joka tekee mahdolliseksi luottojen myöntämisen muutakin turvaavaa vakuutta kuin kiinnitystä tai valtiontakausta vastaan. Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy on kuitenkin esittänyt, että valtion takausmenettelyä edelleen jatkettaisiin, koska eräänä vaihtoehtoisena vakuutena kysymykseen tulevia lainoja myönnettäessä oleva laivakiinnitys tarvitaan yleensä muiden lainojen vakuudeksi.

Kun parhaillaankin on vireillä eräitä alusten rakennussuunnitelmia, joiden toteuttaminen on tähdellistä sekä kauppalaivaston kehittämisen että telakkateollisuuden edistämisen vuoksi, ja kun edellä mainitulla tavalla vapautuvat lainavarat muutoin jäävät käyttämättä lainasopimuksen edellyttämään tarkoitukseen ja joudutaan ennenaikaisesti maksamaan takaisin, hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy:n ehdotukseen suostutaan. Annettavan takauksen määrä saisi olla yleensä enintään 70 prosenttia kulloinkin kysymyksessä olevan aluksen hankintahinnasta. Takauksia annettaessa olisi riittäväksi vastavakuudeksi voitava hyväksyä tarpeellinen määrä haltijavelkakirjoja, jotka on kiinnitetty alukseen sellaisin etuoikeuksin, että ne yhdessä paremmalla etuoikeudella kiinnitettyjen velkakirjojen kanssa ovat enintään 75 prosenttia aluksen arvosta. Takaukset olisi voitava antaa myös omavelkaisina.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston antamaan määräämillään ehdoilla takauksia niiden sekä ulko- että kotimaisten lainojen vakuudeksi, joita käytetään rakennettaessa suomalaisille varustajille kotimaisilla veistämöillä bruttovetoisuudeltaan enintään 2 500 rekisteritonnin suuruisia ulkomaanliikenteeseen tarkoitettuja aluksia, kuitenkin

niin että näiden valtuuksien perusteella annettavien takausten pääomamäärä on yhteensä enintään 10 000 000 markkaa ja että kunkin ulkomaisen lainan määrä lasketaan tällöin takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1973 loppuun saakka.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 50 hallituksen esityksen johdosta pientonniston rakennuslainoille annettavista valtiontakauksista.

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1971 ıettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltaksi hallituksen esityksen n:o 152 pienton- ıston rakennuslainoille annettavista valtiontauksista.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen tyksen perusteluissa mainituista syistä katnut voivansa asettua puoltamaan ehdotettu- ı takausvaltuuksien myöntämistä. Valiokunta en kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston antamaan määräämillään ehdoilla takauksia niiden sekä ulko- että kotimaisten lainojen vakuudeksi, joita käytetään rakennettaessa suomalaisille varustajille kotimaisilla veistämöillä bruttovetoisuudeltaan enintään 2 500 rekisteritonnin suuruisia ulkomaanliikenteeseen tarkoitettuja aluksia, kuitenkin niin, että näiden valtuuksien perusteella annettavien takausten pääomamäärä on yhteensä enintään 10 000 000 markkaa ja että kunkin ulkomaisen lainan määrä lasketaan tällöin takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1973 loppuun saakka.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta- et osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet Aalto, Hanhirova, Isomursu, Koppanen, ırppa, Mäki-Hakola, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sandelin, Sillantaus, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Karpola, Knuuti, Lintilä, Nieminen, Turunen ja Weckman.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen pientonniston rakennuslainoille annettavista valtion takauksista.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys :o 152 pientonniston rakennuslainoille annetvista valtion takauksista, ja Eduskunta, jolle 'altiovarainvaliokunta on asiasta antanut mientönsä n:o 50, on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston antamaan määräämillään ehdoilla takauksia niiden sekä ulko- että kotimaisten lainojen vakuudeksi, joita käytetään rakennettaessa suomalaisille varustajille kotimaisilla veistämöillä bruttovetoisuudeltaan enintään 2 500 rekisteritonnin suuruisia ulkomaanliikenteeseen tarkoitettuja aluksia, kuitenkin niin, että näiden valtuuksien perusteella annettavien takausten perusmäärä on yhteensä enintään 10 000 000 markkaa ja että kunkin ulkomaisen lainan määrä lasketaan tällöin takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1973 loppuun saakka.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetussa laissa (467/68) olevien peruskoulun valtionavustusta koskevien eräiden säännösten soveltamisaika päättyy vuoden 1971 lopussa. Valtionavun ja kuoletuslainan suuruutta koskevien säännösten soveltamisajan rajoittaminen johtui lähinnä kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain (665/67) soveltamisen määräaikaisuudesta ja siitä, että laissa tarkoitettua kantokykyluokitusta ei käytetä peruskoulun valtionavustuksen määräämisperusteena. Kun valtion rahoitustuki peruskoulujen ylläpitämisessä on vastedeskin tarpeellista, olisi koulujärjestelmän perusteista annetussa laissa olevia valtionapua ja kuoletuslainaa koskevia säännöksiä muutettava.

Peruskoulun käyttömenojen valtionapua ja kustannusten jakoa koskevien säännösten periaatteena on ollut, että valtakunnallisesti katsoen valtion osuus peruskoulun rahoituksesta on sen rahoitusosuus kansa- ja keskikoulujen menoista sekä peruskoulun järjestämisestä johtuvat lisämenot kokonaisuudessaan. Tätä periaatetta olisi hallituksen mielestä noudatettava myös säännöksiä muutettaessa. Niin ikään olisi periaatteena edelleenkin pidettävä, että peruskoulun valtionavun ja kuoletuslainan suuruus porrastetaan kuntien taloudellisen kantokyvyn mukaisesti. Kun kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain mukainen luokitus soveltuu myös peruskoulun valtionrahoituksen porrastamiseen, olisi tuo luokitus otettava käyttöön myös peruskoulun osalta. Hallituksen esitykseen Eduskunnalle laiksi kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain muuttamisesta (hall. es. n:o 72/1971 vp.) sisältyykin tätä koskeva ehdotus, ja tätä vastaavasti olisi muutettava myös koulujärjestelmän perusteista annettua lakia.

Peruskoulun käyttömenoihin annettavan valtionavun suuruuden määrittelevät prosenttiluvut nykyisessä laissa pohjautuvat peruskoulun lisämenoista ja koulutoimen kustannuksista vuonna 1967 tehtyihin laskelmiin sekä aikaisempaa kuntien työhönsijoitusosuusluokitusta vastaavaksi suunniteltuun erityiseen kuntien kantokykyluokitukseen, joka poikkeaa kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa tarkoitetusta luokituksesta. Kuluneen neljän vuoden aikana ovat eri koulumuotojen oppilasmäärien suhteet muuttuneet, joten myös menojen rakenne on muuttunut. Eräistä peruskoulun lisämenoista, joiden suuruutta ei vielä tuolloin kyetty arvioimaan, on nyt mahdollista esittää laskelmia, minkä ohessa useat aikaisemmat laskelmat on voitu täsmentää peruskoulua koskevien suunnitelmien edistymisen vuoksi. Myös kuntien kantokykyluokituksen vaikutuksesta valtionapuihin on nyt saatavissa aikaisempaa tarkempia tietoja.

Kun tavoitteena on, että valtio ottaa vastattavakseen peruskoulusta aiheutuvat käyttömenojen lisäykset, oleellinen kysymys on niiden lisämenojen määrittäminen ja laskeminen, joiden katsotaan johtuvan nimenomaan peruskoulun järjestämisestä. Peruskoulun toteutuminen tapahtuu maan eri osissa eri aikoina ja menojen kasvu ajoittuu useille vuosille. Valtionapuasteikkojen tarkistamista koskevissa laskelmissa voidaan kuitenkin lähteä olettamuksesta, että peruskoulu-uudistus toteutuisi yhtenä vuonna koko maassa. Tällaiseksi vuodeksi on laskelmien tekoa varten valittu vuosi 1975, koska se on siirtymisvaihetta varsin hyvin edustava vuosi sekä ajallisesti että määrällisesti. Myös laskelmissa tarvittavat oppilasmäärät on ennakoitu vuodelle 1975, kuitenkin niin, että eri koulumuotojen välisen oppilasjakautuman on oletettu olevan saman kuin vuonna 1970. Peruskoulun lisämenot ovat laskelmissa vuoden 1967 kustannustason ja -rakenteen mukaisina, koska vain tältä vuodelta kustannustiedot ovat käytettävissä kaikkien koulumuotojen osalta riittävän yksityiskohtaisesti eriteltyinä.

Edellä esitetyin perustein arvioidaan peruskoulun käyttötalouden osalta aiheutuvan, kun peruskoulu on järjestetty täyteen laajuuteensa,

lisämenoja vuotta kohden seuraavasti: Lukukausimaksujen poistamisesta valtion ja yksityisten keskikoulujen oppilailta aiheutuu lisämenoja 24 000 000 markkaa ja sosiaalisten etujen antamisesta mainittujen keskikoulujen oppilaille 47 000 000 markkaa. Yhdeksännen kouluvuoden järjestämisestä sille osalle ikäluokkaa, jolla sitä ei vielä ole, tulee lisämenoja 40 000 000 markkaa. Peruskoulun yläasteella toimeenpantavasta ryhmäjaosta matematiikan, fysiikan ja kemian sekä oppilaalle vieraan kielen eritasoisten oppimäärien opiskelua varten sekä ryhmäjaosta valinnaisissa aineissa aiheutuu lisämenoja 29 000 000 markkaa. Luokan oppilaiden enimmäismäärän alentamisen arvioidaan aiheuttavan 10 000 000 markan lisämenot. Peruskoulun opettajien palkkausjärjestelyjen aiheuttamat lisämenot arvioidaan 29 000 000 markaksi. Peruskoulun järjestämisestä johtuvaksi vuotuisten käyttötalousmenojen lisäykseksi on täten arvioitu yhteensä 179 000 000 markkaa, joka valtionavun määräytymisperusteita laadittaessa on kokonaisuudessaan luettava valtion menoksi. Mainittakoon, että vuoden 1971 kustannustasoon muunnettuna käyttötalousmenojen lisäys on noin 240 000 000 markkaa vuodessa.

Mikäli koulujärjestelmän perusteista annetun lain 26 §:ssä olevia valtionapuasteikkoja sovellettaisiin yhdessä vuodelle 1971 vahvistetun kuntien kantokykyluokituksen kanssa, kuntien saama valtionapu olisi 47 000 000 markkaa vuodessa suurempi kuin peruskoulun järjestämisestä aiheutuvat lisämenot edellyttäisivät. Tavoitteeksi asetetun valtion ja kuntien välisen kustannusjakautuman saavuttamiseksi on valtionapuasteikkoja tästä syystä tarkistettava. Lakiehdotukseen sisältyvät asteikkojen tarkistukset on tehty seuraavia periaatteita noudattaen. Asteikkojen tulee olla tasavälisiä ja käytettyjen prosenttilukujen kokonaislukuja. On pyritty välttämään eri kantokykyluokissa olevien kuntien avustusosuuksien suhteiden oleellista muuttumista. Koska asuntola-, kyyditys- ja majoitustoiminnasta johtuva rasitus vaihtelee kunnittain huomattavasti, on valtionapu tältä osin pyritty pysyttämään korkeana. Niin ikään on valtionapu palkkauksiin pyritty pitämään korkeana alemmissa kantokykyluokissa.

Koska ensimmäiseen kantokykyluokkaan kuuluu taloudelliselta kantokyvyltään varsin erilaisia kuntia, on välttämätöntä, että tämä erilaisuus voidaan ottaa huomioon myös valtionavun suuruudessa. Niin ikään on tarpeellista, että myös toiseen kantokykyluokkaan kuuluville kunnille myönnetään lisäavustusta koulutoimesta aiheutuvan taloudellisen rasituksen keventämiseen kohtuulliseksi. Tästä syystä kansakoululain 80 §:ssä tarkoitettua ylimääräistä valtionapua ei ole sisällytetty niihin laskelmiin, joiden perusteella valtionapuasteikot on määritelty, vaan on edellytetty, että mainittua ylimääräistä avustusta vastaavaa lisäavustusta edelleenkin myönnetään koulurasituksen tasaamiseen ensimmäiseen ja toiseen kantokykyluokkaan kuuluville kunnille. Kun eräissä tapauksissa lisäavustuksen myöntäminen myös kolmanteen kantokykyluokkaan kuuluville kunnille on perusteltua, lakiehdotukseen on otettu tähän oikeuttava säännös. Kansakoululaissa on säädetty täsmällisesti ylimääräisen valtionavustuksen määräytymisperuste. Tällaisen määräytymisperusteen sisällyttäminen koulujärjestelmän perusteista annettuun lakiin ei varsinkaan siirtymäkautta silmällä pitäen ole tarkoituksenmukaista eikä mahdollistakaan. Siirtymäkautena näet keskimääräinen koulumenojen määrä veroäyriä kohden saattaa vuosittain huomattavasti vaihdella siitä riippuen, millaisia kuntia kunakin vuonna siirtyy peruskouluun. Niin ikään saattaa osoittautua tarpeelliseksi antaa köyhimmille kunnille lisäavustusta enemmänkin kuin keskimääräisen veroäyriä kohden lasketun rasituksen saavuttaminen edellyttää. Tästä syystä lakiehdotuksen 26 §:n 3 momentin mukaan kouluhallitus oikeutetaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan myöntämään lisäavustusta, mikäli kunnalle koulumenoista aiheutuva rasitus muuten tulisi kohtuullista raskaammaksi.

Eduskunta on 4 päivänä toukokuuta 1971 lausunut hallitukselle toivomuksen, että hallitus tutkisi, onko mahdollisuuksia koulujärjestelmän perusteista annetun lain valtionapusäännösten selventämiseksi siten, että kunnalla olisi kouluviranomaisten määräämissä tapauksissa mahdollisuus saada valtionapua niihin tarpeellisiin menoihin, jotka sen on sopimuksen mukaan maksettava yksityiselle oppikoululle kiinteän omaisuuden käyttämisestä peruskoulua korvaavan koulun tarpeisiin. Hallitus on tutkinut eduskunnan toivomuksessa tarkoitettuja mahdollisuuksia. Toivomuksen johdosta ja jotta kunnan peruskoulua korvaavien koulujen rakennuspääoman korot ja kuoletukset eivät aiheuttaisi poikkeamaa tavoitteeksi asetettuun valtion ja kuntien väliseen valtakunnalliseen kustannusten jakautumaan kuntien vahingoksi,

on korkojen ja kuoletusten arvioitu vaikutus kustannusjakautumassa otettu huomioon valtion maksettavan kustannusosuuden lisäyksenä. Muihin toimenpiteisiin toivomuksen johdosta ei hallituksen mielestä ole lähinnä koulupoliittisista syistä tarkoituksenmukaista ryhtyä.

Koulujärjestelmän perusteista annetun lain 24 §:n 3 momenttiin sisältyviä rakennuskustannuksiin annettavaa valtionapua ja kuoletuslainaa osoittavia asteikkoja laadittaessa ei perusteena ollut varsinaista tavoitteeksi asetettua valtion ja kuntien välistä kustannusten jakautumaa, vaan pyrkimyksenä oli luoda prosenttiasteikko, jossa valtion rahoitusosuus pysyttelisi suunnilleen samoissa rajoissa kuin kansakoulurakennuksiin annettava valtion rahoitus ja jossa valtionapuasteikko oli sama kuin lain 26 §:n 1 momentissa oleva 5—95 prosentin valtionavun asteikko. Lakiehdotuksen 24 §:n 3 momenttiin sisältyviä asteikkoja laadittaessa on lähdetty siitä, että valtion kokonaisrahoitus kuntien yleisen kantokykyluokituksen käyttöön ottamisesta huolimatta säilyy koko maata ajatellen samana kuin mikä se olisi ollut sen taloudellisen kantokykyluokituksen mukaan, jonka pohjalta nykyiset asteikot on laskettu, eli 59 prosenttina. Koska valtionapua annetaan myös peruskoulurakennuksen ensikertaiseen kalustamiseen ja varustamiseen opetusvälineillä, on 24 §:ssä oleva valtionapuasteikko aikaisempaa periaatetta noudattaen haluttu pitää käytännöllisesti katsoen samana kuin 26 §:ään ehdotettu vastaavanluontoisten käyttömenojen valtionapuasteikko. Alempiin kantokykyluokkiin kuuluvien kuntien kokonaisrahoituksen pysyttämiseksi riittävän korkeana laina-asteikko on porrastettu tämän tavoitteen saavuttamista silmällä pitäen. Jotta ensimmäiseen kantokykyluokkaan kuuluvien kuntien taloudellisen kantokyvyn erilaisuus voitaisiin ottaa huomioon valtion rahoituksessa, ehdotetaan valtionavun ja kuoletuslainan keskinäisen suhteen porrastamista siten, että 98 prosentin kokonaisrahoituksen puitteissa avustus voisi vaihdella 77—93 prosenttiin ja kuoletuslaina vastaavasti 21—5 prosenttiin.

Koulujärjestelmän perusteista annetun lain 25 §:n 1 momentin mukaan kunta ottaessaan haltuunsa yksityisoppikoulun voi saada valtionapua ja kuoletuslainaa siinäkin tapauksessa, että koulu käsittää vain lukioasteen. Muuttaessaan omistamansa yksityisoppikoulun kunnan koululaitokseen kuuluvaksi kouluksi kunta voi mainitun pykälän 3 momentin mukaan saada valtion rahoitusta vain siinä tapauksessa, että koulussa on keskikouluaste. Kun ei ole syytä asettaa kunnan omistamaa yksityisoppikoulua valtion rahoituksen suhteen muita yksityisoppikouluja epäedullisempaan asemaan, ehdotetaan keskikouluastetta koskevan vaatimuksen poistamista 25 §:n 3 momentista.

Sen johdosta, että koulujärjestelmän perusteista annetun lain 25 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin valtion obligaatioihin ei ole tarkoituksenmukaista liittää indeksiehtoa, obligaatioiden korko ehdotetaan nostettavaksi 7 prosentista 8 ¼ prosenttiin.

Koska lakiehdotus valtion ja kuntien välisen kustannusten jaon kannalta rakentuu nykyisen lain periaatteille ja kun peruskoulun järjestämisestä nyt tehtyjen laskelmien mukaan ei näytä aiheutuvan suurempia lisäkustannuksia kuin nykyisen lain valtionapusäännösten perusteena olevissa laskelmissa arvioitiin, ehdotetusta laista ei aiheudu valtiolle muita lisämenoja nykyiseen lakiin verrattuna kuin se enintään 1 500 000 markan suuruinen vuotuinen menoerä, joka johtuu lakiehdotuksen 25 §:n 4 momentissa tarkoitetusta obligaatioiden koron nostamisesta.

Ehdotetusta laista johtuva valtion ja kuntien välinen kustannusten jakautuma perustuu osittain arvionvaraisiin tekijöihin, ja kuntien kantokykyluokituksessa havaittujen epäkohtien korjaaminen luokitusperusteita muuttamalla on selvittelyjen kohteena. Tästä syystä hallitus tulee seuraamaan peruskoulun kustannusten jakautuman kehittymistä ja valtion rahoituksen kuntakohtaista oikeudenmukaisuutta sekä tarvittaessa antamaan eduskunnalle esityksen valtionapusäännösten muuttamisesta.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (467/68) 24 §:n 3 ja 4 momentti, 25 §:n 3 ja 4 momentti sekä 26 §:n 1, 2 ja 3 momentti näin kuuluviksi:

24 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Rakennuskustannuksiin kunnille annettava valtionapu ja kuoletuslaina on kuntien kantokykyluokituksen mukaan seuraava:

	valtionapu	kuoletuslaina
1 luokassa	77—93 %	21— 5 %
2 „	69 %	20 %
3 „	61 %	19 %
4 „	53 %	18 %
5 „	45 %	17 %
6 „	37 %	16 %
7 „	29 %	15 %
8 „	21 %	14 %
9 „	13 %	13 %
10 „	5 %	12 %

Valtioneuvosto määrää vuosittain 1 kantokykyluokkaan kuuluville kunnille myönnettävän valtionavun ja kuoletuslainan perusteet ottaen huomioon, että valtion kokonaisrahoitusosuus on 98 prosenttia.

— — — — — — — — — — — — — — —

25 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 momentissa on säädetty, on soveltuvin kohdin voimassa myös sellaisen kunnan omistaman yksityisen oppikoulun osalta, joka muutetaan kunnan koululaitokseen kuuluvaksi kouluksi.

Valtiolta saadun lainan maksamiseen myönnetty avustus käytetään lainan lyhentämiseen. Muu tässä pykälässä tarkoitettu valtionapu ja kuoletuslaina suoritetaan täysille kymmenille markoille pyöristettynä valtioneuvoston määräämänä valtion obligaatioina, joiden nimellisarvo on vähintään sata markkaa, takaisinmaksuaika enintään kymmenen vuotta ja vuotuinen korko kahdeksan ja yksi neljäsosa prosenttia. Valtionapu ja kuoletuslaina, jota ei voida suorittaa obligaatioina, maksetaan rahana.

26 §.

Kunta saa vuotuista valtionapua 81—90 prosenttia niistä peruskoulun todellisista käyttömenoista, jotka johtuvat opettajien ja asuntolanhoitajien laissa määrätyistä palkoista ja lakkautuspalkoista sekä niistä menevistä työnantajan sosiaaliturvamaksuista ja 84—93 prosenttia peruskoulun niistä todellisista käyttömenoista, jotka johtuvat oppilasasuntoloista sekä oppilaiden majoituksesta ja kyydityksestä, sekä 5—77 prosenttia 2 momentissa tarkoitetuista peruskoulun muista käyttömenoista siten, että valtionapu on kuntien kantokykyluokituksen mukaan seuraavaa:

	81—90 prosentin valtionapu	84—93 prosentin valtionapu	5—77 prosentin valtionapu
1 luokassa	90 %	93 %	77 %
2 „	89 %	92 %	69 %
3 „	88 %	91 %	61 %
4 „	87 %	90 %	53 %
5 „	86 %	89 %	45 %
6 „	85 %	88 %	37 %
7 „	84 %	87 %	29 %
8 „	83 %	86 %	21 %
9 „	82 %	85 %	13 %
10 „	81 %	84 %	5 %

Edellä 1 momentissa tarkoitetuiksi valtionapuun oikeuttaviksi peruskoulun muiksi käyttömenoiksi luetaan:

1) omien peruskoulurakennusten ja peruskoulun käytössä olevien valtion rakennusten ne todellisten kunnossapitokustannusten perusteella arvioidut kunnossapitomenot, jotka valtioneuvosto vuosittain vahvistaa erilaisille opetushuoneille ja oppilasasuntoloille sekä hyväksyttävän määräiset vuokramaksut huoneistoista, joita asianomaisella luvalla käytetään peruskoulun opetushuoneina tai oppilasasuntoloina; ja

2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut käyttömenot, joiden oppilasta kohden lasketun määrän valtioneuvosto vuosittain todellisten keskimääräisten kustannusten perusteella vahvistaa asutuksen rakenteen puolesta erityyppisiä kuntia varten ja joihin ei lueta rakennuspääoman korkoa ja kuoletusta, velkojen korkoja ja kuoletuksia, oppilaiden terveydenhoidon, hampaanhoidon ja kesäsiirtolain kustannuksia eikä hallinnon kustannuksia.

Kouluhallitus myöntää 1 tai 2 kantokykyluokkaan kuuluvalle kunnalle lisäavustusta 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin, mikäli kunnalle koulumenoista aiheutuva rasitus muuten tulisi kohtuullista raskaammaksi. Painavasta syystä lisäavustusta voidaan myöntää myös 3 kantokykyluokkaan kuuluvalle kunnalle. Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain lisäavustuksen myöntämisperusteet.

— — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Jaakko Itälä*

13255/71

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksen johdosta laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 15 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 153. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina ylijohtaja T. Aattosta kouluhallituksesta, kaupunginjohtaja P. Halosta Tampereen kaupungista, toimitusjohtaja V. Hallenbergiä Yksityisoppikoulujen Liitosta, kunnanjohtaja K. Harjua Ranuan kunnasta, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkilitosta, hallitusneuvos V. Kalliota opetusministeriöstä, osastopäällikkö V. Maarvalaa kouluhallituksesta, osastopäällikkö O. Paasiota Suomen Kunnallisliitosta, budjettisihteeri H. Seppälää valtiovarainministeriöstä, Lapin maakuntaliiton toiminnanjohtajaa O. Timosta ja toimistopäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta.

Ehdottaessaan lakiehdotuksen hyväksyttäväksi valiokunta kuitenkin edellyttää, että 26 §:n 3 momentin mukaista lisäavustusta myönnetään noudattaen samoja periaatteita, joita tähän saakka on noudatettu kansakoulun ylimääräisen avustuksen kohdalla.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, Kalavainen, O. Kangas, Karhuvaara, Koivisto, Kortesalmi, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Vastalause.

Valiokunnan enemmistö on yhtynyt lakiesityksessä olevien asteikkojen muuttamisessa hallituksen ehdotukseen, jossa pyritään asteikkoja muuttamalla poistamaan 47 miljoonan markan suuruisen valtionavustuksen "liikasumma". Me allekirjoittaneet emme voi yhtyä tähän valiokunnan enemmistön kantaan syystä, että meillä ei ole vielä tässä vaiheessa mahdollisuuksia suorittaa oikeudenmukaisin perustein koulujärjestelmälain valtionapuasteikkojen tarkistusta. Tä-

män vuoksi valtionapuasteikot olisi säilytettävä nykyisin voimassa olevan lain mukaisina.

Edellä sanotun perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että Hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (467/68) 28 §:n 3 ja 4 momentti, 25 §:n 3 ja 4 momentti sekä 26 §:n 1, 2 ja 3 momentti näin kuuluviksi:

24 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Rakennuskustannuksiin kunnille annettava valtionapu ja kuoletuslaina on kuntien kantokykyluokituksen mukaan seuraava:

		valtion-apu	kuoletus-laina
1	luokassa	*95 %*	*2.5 %*
2	„	*85 %*	*5.0 %*
3	„	*75 %*	*7.5 %*
4	„	*65 %*	*10.0 %*
5	„	*55 %*	*12.5 %*
6	„	*45 %*	*15.0 %*
7	„	*35 %*	*17.5 %*
8	„	*25 %*	*20.0 %*
9	„	*15 %*	*22.5 %*
10	„	*5 %*	*25.0 %*

(4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

— — — — — — — — — — — — — —

25 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

26 §.

Kunta saa vuotuista valtionapua *85*—90 prosenttia niistä peruskoulun todellisista käyttömenoista, jotka johtuvat opettajien ja asuntolanhoitajien laissa määrätyistä palkoista ja lakkautuspalkoista sekä niistä menevistä työnantajan sosiaaliturvamaksuista ja *86*—*95* prosenttia peruskoulun niistä todellisista käyttömenoista, jotka johtuvat oppilasasuntoloista sekä oppilaiden majoituksesta ja kyydityksestä, sekä *5*—*95* prosenttia 2 momentissa tarkoitetuista peruskoulun muista käyttömenoista siten, että valtionapu on kuntien kantokykyluokituksen mukaan seuraava:

		85—90 prosentin valtionapu	*86*—*95* prosentin valtionapu	*5*—*95* prosentin valtionapu
1	luokassa	90.0 %	*95 %*	*95 %*
2	„	*89.5 %*	*94 %*	*85 %*
3	„	*89.0 %*	*93 %*	*75 %*
4	„	*88.5 %*	*92 %*	*65 %*
5	„	*88.0 %*	*91 %*	*55 %*
6	„	*87.5 %*	*90 %*	*45 %*
7	„	*87.0 %*	*89.%*	*35 %*
8	„	*86.5 %*	*88 %*	*25 %*
9	„	*86.0 %*	*87 %*	*15 %*
10	„	*85.0 %*	*86 %*	*5 %*

Edellä 1 momentissa tarkoitetuiksi valtionapuun oikeuttaviksi peruskoulun muiksi käyttömenoiksi luetaan:

1) omien peruskoulukustannusten ja peruskoulun käytössä olevien valtion rakennusten ne todellisten kunnossapitokustannusten perusteella arvioidut kunnossapitomenot, jotka valtioneuvosto vuosittain vahvistaa erilaisille opetushuoneille ja oppilasasuntoloille, sekä hyväksyttävän määräiset vuokramaksut huoneistoista, joita asianomaisella luvalla käytetään peruskoulun opetushuoneina tai oppilasasuntoloina *(poist.), samoin kuin kunnan peruskoulun korvaavan koulun velkojen kuoletuksista ja koroista kunnalle aiheutumat menot;* ja

2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut käyttömenot, joiden oppilasta kohden lasketun määrän valtioneuvosto vuosittain todellisten keskimääräisten kustannusten perusteella vahvistaa asutuksen rakenteen puolesta erityyppisiä kuntia varten ja joihin ei lueta rakennuspääoman korkoa ja kuoletusta, velkojen kor-

koja ja kuoletuksia, opilaiden terveydenhoidon, hampaanhoidon ja kesäsirtolain kustannuksia eikä hallinnon kustannuksia.

Kouluhallitus voi myöntää 1 tai 2 kantokykyluokkaan kuuluvalle kunnalle lisäavustusta 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin, mikäli kunnalle koulumenoista aiheutuva rasitus muuten tulisi kohtuullista raskaammaksi.

— — — — — — — — — — — — — —

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Anna-Liisa Linkola. **Erkki Häkämies.**
Juha Vikatmaa. **Elsi Hetemäki.**

Suuren valiokunnan mietintö n:o 185 hallituksen esityksen johdosta laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 20 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 153 laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta, ja Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 20 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 185.

Eduskunta edellyttää, että 26 §:n 3 momentin mukaista lisäavustusta myönnetään noudattaen samoja periaatteita, joita tähän saakka on noudatettu kansakoulujen ylimääräisen avustuksen kohdalla.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (467/68) 24 §:n 3 ja 4 momentti, 25 §:n 3 ja 4 momentti sekä 26 §:n 1, 2 ja 3 momentti näin kuuluviksi:

24 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Rakennuskustannuksiin kunnille annettava valtionapu ja kuoletuslaina on kuntien kantokykyluokituksen mukaan seuraava:

	valtionapu	kuoletuslaina
1 luokassa	77—93 %	21— 5 %
2 „	69 %	20 %
3 „	61 %	19 %
4 „	53 %	18 %
5 „	45 %	17 %
6 „	37 %	16 %
7 „	29 %	15 %
8 „	21 %	14 %
9 „	13 %	13 %
10 „	5 %	12 %

Valtioneuvosto määrää vuosittain 1 kantokykyluokkaan kuuluville kunnille myönnettävän valtionavun ja kuoletuslainan perusteet ottaen huomioon, että valtion kokonaisrahoitusosuus on 98 prosenttia.

— — — — — — — — — — — — — — — —

25 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 momentissa on säädetty, on soveltuvin kohdin voimassa myös sellaisen kunnan omistaman yksityisen oppikoulun osalta, joka muutetaan kunnan koululaitokseen kuuluvaksi kouluksi.

Valtiolta saadun lainan maksamiseen myönnetty avustus käytetään lainan lyhentämiseen. Muu tässä pykälässä tarkoitettu valtionapu ja kuoletuslaina suoritetaan täysille kymmenille markoille pyöristettynä valtioneuvoston määräämiä valtion obligaatioina, joiden nimellisarvo on vähintään sata markkaa, takaisinmaksuaika enintään kymmenen vuotta ja vuotuinen korko kahdeksan ja yksi neljäsosa prosenttia. Valtionapu ja kuoletuslaina, jota ei voida suorittaa obligaatioina, maksetaan rahana.

26 §.

Kunta saa vuotuista valtionapua 81—90 prosenttia niistä peruskoulun todellisista käyttömenoista, jotka johtuvat opettajien ja asuntolanhoitajien laissa määrätyistä palkoista ja lakkautuspalkoista sekä niistä menevistä työnantajan sosiaaliturvamaksuista ja 84—93 prosenttia peruskoulun niistä todellisista käyttömenoista, jotka johtuvat oppilasasuntoloista sekä oppilaiden majoituksesta ja kyydityksestä, sekä 5—77 prosenttia 2 momentissa tarkoitetuista peruskoulun muista käyttömenoista siten,

että valtionapu on kuntien kantokykyluokituksen mukaan seuraavaa:

	81—90 prosentin valtionapu	84—93 prosentin valtionapu	5—77 prosentin valtionapu
1 luokassa	90 %	93 %	77 %
2 „	89 %	92 %	69 %
3 „	88 %	91 %	61 %
4 „	87 %	90 %	53 %
5 „	86 %	89 %	45 %
6 „	85 %	88 %	37 %
7 „	84 %	87 %	29 %
8 „	83 %	86 %	21 %
9 „	82 %	85 %	13 %
10 „	81 %	84 %	5 %

Edellä 1 momentissa tarkoitetuiksi valtionapuun oikeuttaviksi peruskoulun muiksi käyttömenoiksi luetaan:

1) omien peruskoulurakennusten ja peruskoulun käytössä olevien valtion rakennusten ne todellisten kunnossapitokustannusten perusteella arvioidut kunnossapitomenot, jotka valtioneuvosto vuosittain vahvistaa erilaisille opetushuoneille ja oppilasasuntoloille sekä hyväksyttävän määräiset vuokramaksut huoneistoista, joita asianomaisella luvalla käytetään peruskoulun opetushuoneina tai oppilasasuntoloina; ja

2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut käyttömenot, joiden oppilasta kohden lasketun määrän valtioneuvosto vuosittain todellisten keskimääräisten kustannusten perusteella vahvistaa asutuksen rakenteen puolesta erityyppisiä kuntia varten ja joihin ei lueta rakennuspääoman korkoa ja kuoletusta, velkojen korkoja ja kuoletuksia, oppilaiden terveydenhoidon, hampaanhoidon ja kesäsiirtolain kustannuksia eikä hallinnon kustannuksia.

Kouluhallitus myöntää 1 tai 2 kantokykyluokkaan kuuluvalle kunnalle lisäavustusta 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin, mikäli kunnalle koulumenoista aiheutuva rasitus muuten tulisi kohtuullista raskaammaksi. Painavasta syystä lisäavustusta voidaan myöntää myös 3 kantokykyluokkaan kuuluvalle kunnalle. Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain lisäavustuksen myöntämisperusteet.

— — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle tänään annetussa hallituksen esityksessä laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta ehdotetaan peruskoulun opettajien ja asuntolanhoitajien palkkaukseen ja niistä meneviin työnantajan sosiaaliturvamaksuihin myönnettävän valtionavun prosenttimääriä muutettavaksi siten, että valtionapu olisi kunnan kantokykyluokasta riippuen vähintään 81 prosenttia ja enintään 90 prosenttia, jolloin jokaisen kantokykyluokan väli olisi 1 prosenttiyksikkö. Myös yksityisen oppikoulun peruskoulua korvaavan kouluasteen opettajien palkkaukseen ja työnantajan sosiaaliturvamaksuihin tuleva valtionapu määräytyisi saman perusteen mukaan. Peruskoululla ja kunnan koululaitokseen kuuluvalla lukiolla voi olla yhteisiä opettajia. Niin ikään yksityisen oppikoulun peruskoulua korvaava kouluaste ja lukioaste muodostavat yhden kouluyksikön, jolla voi olla yhteisiä opettajia. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista, että kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain (468/68) 4 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu 85 prosentin valtionapu porrastetaan samalla tavalla kuin peruskoulun vastaava valtionapu.

Hyväksyessään lain kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta eduskunta on lausunut edellyttävänsä, että hallitus jatkuvasti seuraa lain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittuihin vähimmäis- ja enimmäismääriin vaikuttavia tekijöitä sekä ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin näiden määrien tarkistamiseksi. Mainitussa lainkohdassa tarkoitetut päiväkouluna toimivan lukion oppilaskohtaisen valtionavun rahamäärien suuruuteen vaikuttavat tekijät ovatkin osittain muuttuneet, minkä ohessa nyt on käytettävissä aikaisempia tarkempia tietoja koulun kustannustekijöistä. Sen vuoksi on tarpeen tarkistaa lukion oppilaskohtaisen valtionavun vähimmäis- ja enimmäismäärät. Näiden enimmäis- ja vähimmäismäärien tulisi hallituksen käsityksen mukaan olla sellaiset, että niiden rajoissa määrättävä kunnallisten ja yksityisten lukioiden valtionapu, kun otetaan huomioon myös koulujärjestelmän perusteista annetun lain (467/68) 25 §:ssä tarkoitetun valtionavun vaikutus kunnan haltuun otettavien koulujen osalta, ei siirtymävaiheessa aiheuttaisi huomattavia muutoksia koulujen taloudellisiin toimintaedellytyksiin. Velkaantuneisuuden ja eräiden muidenkin tekijöiden vuoksi koulujen tarve saada valtion rahoitusta vaihtelee huomattavasti. Tämä vaatii lukion oppilaskohtaisen valtionavun enimmäis- ja vähimmäismäärien vaihteluvälin suurentamista nykyisestä, koska muussa tapauksessa eräät lukiot voisivat saada suuremman tai huomattavastikin pienemmän valtionavun kuin nykyisin. Edellä sanotun vuoksi hallitus ehdottaa, että päiväkouluna toimivan lukion oppilaskohtaisen valtionavun vähimmäismääräksi säädettäisiin 50 markkaa ja enimmäismääräksi 700 markkaa vuodessa. Lukioiden taloudellisen aseman ja muiden toimintaedellytysten erilaisuudesta johtuen oppilaskohtaista valtionapua ei ole syytä jakaa avustusluokkiin, vaan kunkin lukion oppilaskohtainen valtionapu olisi kouluhallituksen määrättävä erikseen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan. Nykyisten valtionapuperusteiden mukaan lukion oppilaskohtaista valtionapua vastaava valtionapu olisi lukuvuonna 1969—70 ollut keskimäärin 374 markkaa oppilasta kohden vuodessa olettaen, että opettajien palkkaukseen ja työnantajan sosiaaliturvamaksuihin olisi myönnetty valtionapua keskimäärin 85 prosenttia.

Kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annettua lakia säädettäessä lähtökohtana oli lukioiden valtionavun pysyttäminen keskimäärin ainakin yhtä suurena kuin nykyisin. Tämän vuoksi lakiehdotuksesta ei aiheudu valtiolle lisäkustannuksia, jos yleistä kustannustason nousua ei oteta huomioon.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (468/68) 4 § näin kuuluvaksi:

4 §.

Oppikoulu saa valtionapua opettajien palkoista ja niistä menevistä työnantajan sosiaaliturvamaksuista, siltä osin kuin ne eivät ylitä valtion vastaavista viroista, toimista ja tehtävistä maksettavia palkkoja ja niistä meneviä sosiaaliturvamaksuja, oppikoulun sijaintikunnan kantokykyluokan mukaan seuraavasti:

1	luokassa	90 %
2	„	89 %
3	„	88 %
4	„	87 %
5	„	86 %
6	„	85 %
7	luokassa	84 %
8	„	83 %
9	„	82 %
10	„	81 %

Lisäksi oppikoulu saa valtionapua valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti vähintään 50 markkaa ja enintään 700 markkaa vuodessa päiväkouluna toimivan lukion oppilasta kohden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Jaakko Itälä*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 21 hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 15 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 154. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina ylijohtaja T. Aattosta kouluhallituksesta, kaupunginjohtaja P. Halosta Tampereen kaupungista, toimitusjohtaja V. Hallenbergiä Yksityisoppikoulujen Liitosta, kunnanjohtaja K. Harjua Ranuan kunnasta, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, hallitusneuvos V. Kalliota opetusministeriöstä, osastopäällikkö V. Maarvalaa kouluhallituksesta, osastopäällikkö O. Paasiota Suomen Kunnallisliitosta, budjettisihteeri H. Seppälää valtiovarainministeriöstä, Lapin maakuntaliiton toiminnanjohtajaa O. Timosta ja toimistopäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun oppilaskohtaisen valtionavun piiriä valiokunta on samalla katsonut aiheelliseksi laajentaa koskemaan myös iltaoppikouluja ja oppikoulujen iltalinjoja.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (468/68) 4 § näin kuuluvaksi:

4 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Lisäksi oppikoulu saa valtionapua valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti vähintään 50 markkaa ja enintään 700 markkaa vuodessa päiväkouluna toimivan lukion, *iltaoppikoulun ja oppikoulun iltalinjan* oppilasta kohden.

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas, Karhuvaara, Koivisto, Kortesalmi, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 186 hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 21 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen sivistysvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 154 laiksi kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 21 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 186, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (468/68) 4 § näin kuuluvaksi:

4 §.

Oppikoulu saa valtionapua opettajien palkoista ja niistä menevistä työnantajan sosiaaliturvamaksuista, siltä osin kuin ne eivät ylitä valtion vastaavista viroista, toimista ja tehtävistä maksettavia palkkoja ja niistä meneviä sosiaaliturvamaksuja, oppikoulun sijaintikunnan kantokykyluokan mukaan seuraavasti:

1	luokassa	90 %
2	„	89 %
3	„	88 %
4	„	87 %
5	„	86 %
6	„	85 %
7	luokassa	84 %
8	„	83 %
9	„	82 %
10	„	81 %

Lisäksi oppikoulu saa valtionapua valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti vähintään 50 markkaa ja enintään 700 markkaa vuodessa päiväkouluna toimivan luokion, iltaoppikoulun ja oppikoulun iltalinjan oppilasta kohden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle annetussa hallituksen esityksessä valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 on edellytetty, että maatilatalouden kehittämisrahaston nimi muutetaan maatilatalouden rationalisointirahastoksi. Tästä johtuen ehdotetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta 16 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (657/66) nimike ja säännökset vastaavasti muutettaviksi.

Edellä sanotun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta 16 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (657/66) nimike, 1, 2, 3, 4, 5 ja 6 § sekä 8 §:n 3 momentti seuraavasti:

Laki

maatilatalouden rationalisointirahastosta.

1 §.

Maatilatalouden kehittämisrahasto muutetaan maatilatalouden rationalisointirahastoksi.

2 §.

Maatilatalouden rationalisointirahaston muodostavat asutusrahastoon ja maatilatalouden kehittämisrahastoon kuuluneet varat sekä ne varat, jotka valtion tulo- ja menoarviossa rahastoon siirretään, samoin kuin varat, jotka rahaston toiminnasta kertyvät.

Maatilatalouden rationalisointirahastoa hoitaa maa- ja metsätalousministeriön valvonnan alaisena maatilahallitus.

3 §.

Maatilatalouden rationalisointirahaston varojen käyttämisestä maatilatalouden ja sen kehittämistä tarkoittavan toiminnan edistämiseen säädetään erikseen. Rahaston varoja voidaan käyttää myös muihin maatilatalouden kehittämistarkoituksiin eduskunnan tulo- ja menoarvion yhteydessä päättämissä rajoissa.

Maatilatalouden rationalisointirahaston varojen käytöllä on pyrittävä yhteiskunnan ja kansantalouden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla edistämään lisäalueiden hankkimista ja antamista ja elinkelvottomien maatilojen yhdistämistä, estämään tilojen haitallista pirstomista sekä muutoinkin parantamaan olemassa olevien tilojen edellytyksiä kannattavan maatilatalouden harjoittamiseen.

Rahaston varoja voidaan käyttää myös pakkohuutokaupalla myytyjen tilojen ja alueiden lunastamisen valtiolle, sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään, sekä tilojen ja alueiden valtiolle hankkimiseen valtion saamisen turvaamiseksi.

4 §.

Maatilatalouden rationalisointirahaston vuotuisen käyttösuunnitelman vahvistaa valtioneuvosto. Käyttösuunnitelmassa on erikseen osoitettava varat sijoitus- ja kulutusmenoihin. Kulutusmenoihin luetaan ne menot, jotka kokonaan tai osittain jäävät lopullisiksi menoiksi.

Kulutusmenoina maksetut erät poistetaan pääomaa vähentäen rahaston tileistä, sen mukaan kuin maatilahallitus vuosittain päättää.

5 §.

Valtioneuvosto päättää maatilatalouden rationalisointirahaston aseman ja tehtävät huomioon ottaen, voidaanko ja minkä verran rahaston varoja siirtää valtiovarastoon.

6 §.

Jos kauppahinta tai muu valtion saaminen kuuluu vain osaksi maatilatalouden rationalisointirahastoon, tuloutetaan perityt lyhennys- ja korkoerät kokonaisuudessaan maatilatalouden rationalisointirahastoon, kunnes sen saaminen on loppuun maksettu.

8 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä muualla laissa on säädetty maatilatalouden kehittämisrahastosta tai asutusrahastosta, sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen maatilatalouden rationalisointirahastoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen*

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 30 hallituksen esityksen johdosta laiksi maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 15 päivältä kuluvaa lokakuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 155. Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Linnan ym. lakialoitteen n:o 215, joka niin ikään sisältää ehdotuksen laiksi maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Heikki Liipolaa maa- ja metsätalousministeriöstä sekä pääjohtaja Samuli Suomelaa maatilahallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on muuttaa maatilatalouden kehittämisrahasto maatilatalouden rationalisointirahastoksi. Esitystä on perusteltu sillä, että tällainen nimenmuutos on edellytetty tehtäväksi hallituksen esityksessä valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972.

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 1971.

Mainitussa tulo- ja menoarvioesityksessä ei asiaa ole lainkaan perusteltu.

Valiokunnan käsityksen mukaan ei rahaston nimen muuttamiseen ole aihetta. Tämän vuoksi valiokunta ei ole asettunut puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Näin ollen ei ole myöskään tarpeellista hyväksyä lakialoitteeseen n:o 215 sisältyvää lakiehdotusta, jonka mukaan maatilatalouden kehittämisrahaston nimeä ei tulisi muuttaa.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 215 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, H. Westerlund ja Vilmi.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 121 hallituksen esityksen johdosta laiksi maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. L. Linnan ym. lakialoitteen n:o 215, päättänyt yhtyä kannattamaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 30 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 215 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 155 laiksi maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta, ja Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 30 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 121.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on muuttaa maatilatalouden kehittämisrahasto maatilatalouden rationalisointirahastoksi. Esitystä on perusteltu sillä, että tällainen nimenmuutos on edellytetty tehtäväksi Hallituksen esityksessä valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972. Mainitussa tulo- ja menoarvioesityksessä ei asiaa ole lainkaan perusteltu.

Eduskunnan käsityksen mukaan ei rahaston nimen muuttamiseen ole aihetta.

Tämän vuoksi Eduskunta on päättänyt

hylätä Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisajan pitentämisestä.

Asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain 15 §:n 3 momenttiin sisältyvät maanhankintalainsäädännön mukaisten saamisten korkoa koskevat säännökset ovat asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta 4 päivänä tammikuuta 1968 annetun lain (1/68) soveltamisajan pitentämisestä 11 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (775/70) mukaan voimassa vain vuoden 1971 loppuun. Tämän vuoksi ja kun uutta maatilalainsäädäntöä parhaillaan valmistellaan, ehdotetaan kysymyksessä olevan asutusluottojen korkoa koskevan lain soveltamisaikaa pitennettäväksi vuodella.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten muutetaan asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta 4 päivänä tammikuuta 1968 annetun lain (1/68) soveltamissäännöstä siten, että lakia sovelletaan, mikäli asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain (360/58) 13 §:stä ei muuta johdu, myös saamisiin, jotka ovat syntyneet tai syntyvät ennen vuoden 1972 loppua.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen*

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 34 hallituksen esityksen johdosta laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisajan pitentämisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 15 päiältä viime lokakuuta lähettänyt maa- ja metsäalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi allituksen edellä mainitun esityksen n:o 156. uultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Heikki iipolaa maa- ja metsätalousministeriöstä sekä t. osastopäällikkö Martti Siroa maatilahallitukesta valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen aliokunta pitää esitykseen sisältyvän lakiehdoaksen hyväksymistä tarpeellisena ja siihen sisältyviä säännöksiä tarkoituksenmukaisina. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole esityksen suhteen muutoinkaan huomauttamista, valiokunta on asettunut puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet saa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja evalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Vartia ja Vilmi sekä varajäsen L. Linna.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 196 hallituksen esityksen johdosta laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisajan pitentämisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 34 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisajan pitentämisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 156 laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisajan pitentämisestä, ja Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 34 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 196, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten muutetaan asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta 4 päivänä tammikuuta 1968 annetun lain (1/68) soveltamissäännöstä siten, että lakia sovelletaan, mikäli asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain (360/58) 13 §:stä ei muuta johdu, myös saamisiin, jotka ovat syntyneet tai syntyvät ennen vuoden 1972 loppua.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ilmailuhallinnosta.

Siviili-ilmailu ja siihen liittyvät hallintotehtävät perustuvat lähinnä 1 päivänä lokakuuta 1968 voimaan tulleisiin ilmailulakiin (595/64) ja ilmailuasetukseen (525/68) sekä tämän lainsäädännön nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin. Ilmailun kansainvälisyydestä johtuen tämän lainsäädännön pohjana ovat suurelta osin siviili-ilmailun kansainvälisen yleissopimuksen säännökset ja niihin perustuvat Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) antamat normit ja suositukset. Suomi on liittynyt mainittuun yleissopimukseen ja tullut ICAO:n jäseneksi vuonna 1949 (A 331/49). Siviili-ilmailuhallinnon osalta on lisäksi otettava huomioon eräät muut ilmailua koskevat kansainväliset yleissopimukset samoin kuin Suomen eri maiden kanssa solmimat kahdenkeskiset lentoliikennesopimukset, joita nykyisin on voimassa 18 ja joissa on myös viranomaisten toimintaa koskevia määräyksiä.

Ilmailulain ja liikenneministeriöstä annetun asetuksen (100/70) mukaan siviili-ilmailua koskevien asioiden hoitaminen kuuluu liikenneministeriölle, lähinnä sen ilmailuosastolle. Paikallisia tehtäviä varten ilmailuosaston alaisena toimii lentoasemilla henkilöstöä lennonjohto-, ilmailuviesti- ja ilmailusääpalvelutehtävissä sekä hoitamassa etsintä- ja pelastuspalvelua. Näitä toimintoja lentoasemalla johtaa ja lentoaseman liikenteellisestä hallinnosta vastaa lentoaseman päällikkö. Ilmailuosastolle alistettua henkilöstöä on nykyisin 20 lentoasemalla. Näistä 17 kuuluu säännöllisen lentoliikenteen piiriin. Muista lentoasemista Malmi on maamme yleisilmailun keskus, kun taas Kuorevesi ja Utti ovat sellaisia sotilaslentoasemia, joissa ilmaliikenteen peruspalvelu hoidetaan siviili-ilmailuviranomaisten toimesta. Lentoasemista erillään olevana ilmaliikennepalveluyksikkönä toimii ilmailuosaston alaisena Etelä-Suomen lennonvarmistuskeskus.

Niistä tehtävistä, jotka kuuluvat liikenneministeriössä sen ilmailuosastolle siviili-ilmailuhallinnosta huolehtivana viranomaisena, mainittakoon muun muassa lentoturvallisuuteen liittyvät kysymykset tekniseltä ja toiminnalliselta kannalta, ilmaliikennepalvelu sen eri muodoissa, lentotoimintaan liittyvät kysymykset, liikenneluvat ja muut toimiluvat sekä ilmailuhenkilöstön lupakirjat, ilma-alusten rekisteröinti ja kiinnitys, ilmailulain ja sen perusteella annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen yleinen valvonta sekä siviili-ilmailun kansainväliset asiat, kuten toiminta kansainvälisissä järjestöissä, lentoliikennesopimuksiin ja niiden soveltamiseen liittyvät asiat ja yhteistyö eri maiden siviili-ilmailuviranomaisten kanssa.

Siviili-ilmailuhallintoon kuuluvia tehtäviä on uskottu myös tie- ja vesirakennuslaitokselle. Tie- ja vesirakennushallituksen lentokenttäosasto huolehtii lentoasemien ja muiden valtion lentopaikkojen kehittämisestä sekä niiden ja niillä tarvittavien rakennusten ja laitteiden suunnittelemisesta samoin kuin lentoliikenteen vaatimien rajoitusten toteuttamisesta lentoasemien turva- ja ympäristöalueilla. Laitoksen piirihallinto suorittaa lentokenttäosaston johdon ja valvonnan alaisena lentoasemilla sekä siviili- että sotilaslentotoimintaa varten tarpeelliset rakennustyöt ja huolehtii niiden kunnossapidosta sekä palosuojelu- ja ensiapupalvelusta.

Lentokenttäosastossa on suunnittelutoimisto sekä rakennus- ja kunnossapitotoimisto. Piirihallinnossa lentokenttätehtävien johto kuuluu piiri-insinöörin alaisuudessa olevalle lentokenttätoimialan päällikölle. Lentoasemilla kunnossapitotehtäviä ja pienehköjä rakennustehtäviä johtaa piirihallinnon henkilökuntaan kuuluva rakennusmestari (kenttämestari). Suurehkot kentän- ja talonrakennustyöt taas suoritetaan työtä erityisesti johtamaan määrätyn vastaavan rakennusmestarin johdolla toimivan rakennushenkilöstön toimesta, jolloin rakennustyö muodostaa kunnossapidossa erillisen yksikön. Tie- ja vesirakennushallituksen ja -piirien muut toimialat avustavat tarvittavassa määrin lentokenttätoimialaa varsinkin hallinto- ja tiliasioissa sekä kone- ja varastotoimintoihin ja maatutkimukseen liittyvissä tehtävissä.

Siviili-ilmailuhallintoon osallistuvat myös eräät muut viranomaiset. Ilmailun tarvitseman sääpalvelun hoitaa ilmatieteen laitos lähinnä lentosääosastonsa toimesta. Ilmatieteen laitoksella on eräiden lentoasemien yhteydessä lentosääkeskuksia ja sääpalveluasemia, jotka ilmailun tarvitseman sääpalvelun lisäksi suorittavat myös muita ilmatieteen laitoksen niille antamia tehtäviä. Siviili-ilmailun kansainväliset kysymykset kuuluvat osittain myös ulkoasiainministeriön toimialaan. Sisäasiainministeriö puolestaan huolehtii muun ohella poliisitoimen ja passintarkastuksen järjestämisestä lentoasemilla. Lentoasemilla on myös tullilaitoksen alaista henkilökuntaa.

Siviili-ilmailusta ja sen hallinnosta on erillään sotilasilmailu, josta huolehtii puolustusministeriö ja ilmavoimien esikunta. Ilmailulain 33 §:n 2 momentin mukaan sotilaslentoasemaa tai -kenttää voidaan kuitenkin käyttää siviiliilmailuun sen mukaan, kuin puolustusministeriö ja liikenneministeriö siitä sopivat. Lisäksi 29 päivänä marraskuuta 1968 annetun sotilasilmailuasetuksen (643/68) 6 §:n mukaan sotilaslentoasemien, -kenttien sekä muiden sotilaallisessa käytössä olevien lentopaikkojen lennonvarmistuspalvelun järjestelyistä huolehtii ilmavoimien esikunta yhdessä liikenneministeriön ilmailuosaston kanssa. Saman pykälän mukaan edellytetään sotilasilmailun ja siviiliilmailun yhteisjärjestelyistä sovittaviksi puolustusministeriön ja liikenneministeriön kesken.

Siviili-ilmailuhallinnon hajanaisuuteen on kiinnitetty huomiota muun muassa valtiontilintarkastajien kertomuksessa vuodelta 1966, jossa todetaan keskitettyyn hallintoon pääsemisen tarpeellisuus lentokenttähallinnon osalta sekä lausutaan, että ilmailun ylimmän hallinnon organisaatiota tulisi tutkia, jolloin eräänä mahdollisuutena olisi otettava huomioon uuden keskusviraston perustaminen. Ilmailuhallinnon organisaatiosta on viime vuosina suoritettu useita yksityiskohtaisia selvityksiä muun muassa valtiovarainministeriön järjestelyosaston toimesta. Nämä selvitykset osoittavat, että asiain käsittely useissa yksittäistapauksissa on hidasta ja tarpeettoman monimutkaista, että eräiltä osin ilmailutoiminnalle välttämättömät toimivaltarajat ja vastuujako eivät ole selvät, että eri ilmailuhallintotehtävissä olevan henkilöstön käyttöä on vaikea tarkoituksenmukaisesti järjestää ja että hallintotoiminnan tehokkuutta kokonaisuutta silmällä pitäen on hankala valvoa.

Mainituista epäkohdista johtuen ja siviiliilmailuhallinnon kehittämiseksi palvelemaan nykyistä tehokkaammin ja tarkoituksenmukaisemmin nopeasti kasvavan siviili-ilmailun vaatimuksia hallitus on katsonut tarpeelliseksi, että siviili-ilmailuhallintomme uudistettaisiin keskittämällä saman viranomaisen hoidettaviksi nykyisin liikenneministeriön, lähinnä sen ilmailuosaston, suorittamat hallintotoiminnot ja toisaalta lentokenttätoiminta tie- ja vesirakennuslaitoksessa. Sen sijaan hallituksen mielestä ei ole aihetta tässä vaiheessa puuttua muiden viranomaisten tehtäviin siviili-ilmailun alalla. Samoin hallitus katsoo, ettei siviili- ja sotilasilmailuhallinnon välistä työnjakoa tulisi tämän järjestelyn yhteydessä muuttaa. Edellä tarkoitettua ilmailuhallinnon uudelleen järjestelyä silmällä pitäen on laadittu oheinen ehdotus laiksi ilmailuhallinnosta, joka ehdotus perustuu valtioneuvoston 6 päivänä marraskuuta 1969 asettaman ilmailuhallituskomitean mietintöön.

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan siviili-ilmailuhallintoa varten perustettaisiin liikenneministeriön alaisena keskusvirastona toimiva ilmailuhallitus, jonka apuna alueellisissa tehtävissä olisi lentoasemien hallinto.

Lakiehdotuksen 2 §:ään on sisällytetty ehdotetun ilmailuhallinnon tehtävät. Tämän mukaan ilmailuhallituksen tulisi ilmailuhallintoa johtavana viranomaisena sen lisäksi, mitä sille muualla laissa tai asetuksessa taikka muissa määräyksissä olevien säännösten tai määräysten mukaan kuuluu, kehittää ja edistää ilmailua sekä käsitellä ne ilmailuhallintoa koskevat ja siihen liittyvät asiat, jotka ennen 1 päivää maaliskuuta 1972 annettujen säännösten perusteella kuuluvat liikenneministeriölle tai tie- ja vesirakennuslaitokselle, ei kuitenkaan sellaisia asioita, jotka ministeriöiden toimialaa koskevien säännösten mukaan on ministeriön ratkaistava tai jotka asetuksella säädetään liikenneministeriön käsiteltäviksi.

Ehdotettu ilmailuhallitus toimisi kollegisena keskusvirastona, jonka päällikkönä olisi pääjohtaja. Ilmailuhallinnon rakenteesta ja tehtävistä säädettäisiin asetuksella.

Ehdotetun lain tullessa voimaan siirrettäisiin liikenneministeriössä sekä tie- ja vesirakennuslaitoksessa ilmailuhallinnon perustamisen johdosta lakkautettavan viran tai pysyvän toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen ilmailuhallinnossa taikka, mikäli ei häntä sanotuin tavoin siirrettäisi ilmailuhallinnon tai muuhunkaan

hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen, asetettaisiin lakkautuspalkalle (6 §). Selvyyden vuoksi ehdotetaan myös säädettäväksi, että lain voimaan tullessa siirtyy siviili-ilmailun käyttöön tarkoitettu liikenneministeriön sekä tie- ja vesirakennuslaitoksen hallinnassa oleva kiinteä ja irtain omaisuus siihen liittyvine oikeuksineen ja velvollisuuksineen ilmailuhallinnolle.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki
ilmailuhallinnosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Siviili-ilmailuhallintoa varten on liikenneministeriön alaisena keskusvirastona ilmailuhallitus, jonka apuna alueellisissa tehtävissä on lentoasemien hallinto.

2 §.

Ilmailuhallituksen tehtävänä on ilmailuhallintoa johtavana viranomaisena kehittää ja edistää ilmailua sekä käsitellä ne ilmailuhallintoa koskevat ja siihen liittyvät asiat, jotka ennen 1 päivää maaliskuuta 1972 annettujen säännösten perusteella kuuluvat liikenneministeriölle tai tie- ja vesirakennuslaitokselle, ei kuitenkaan sellaisia asioita, jotka ministeriöiden toimialaa koskevien säännösten mukaan on ministeriön ratkaistava tai jotka asetuksella säädetään liikenneministeriön käsiteltäviksi.

Ilmailuhallitus käsittelee myös ne muut asiat, mitkä sille on muualla laissa, asetuksessa tai säädöksessä olevilla säännöksillä tai määräyksillä uskottu.

3 §.

Ilmailuhallinnossa voi olla pääjohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön, teknillisen tarkastajan, alueinsinöörin, toimistoinsinöörin, apulaisinsinöörin, kamreerin, tarkastajan ja ilmailuviestitarkastajan virkoja sekä kuivatusteknikon, rakennusmestarin ja kanslistin toimia. Pääjohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön, teknillisen tarkastajan ja alueinsinöörin virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

Edellä 1 momentissa mainittuja virkoja ja toimia voi olla eri luokkaisia.

4 §.

Ilmailuhallinnossa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

5 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Tässä laissa tarkoitettuja virkoja ja toimia voidaan perustaa ennen lain voimaantuloa.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään sellainen liikenneministeriön tai tie- ja vesirakennuslaitoksen viran tai pysyvän toimen haltija, joka suorittaa tämän lain mukaan ilmailuhallinnolle kuuluvia tehtäviä, säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen ilmailuhallinnossa taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut virat ja toimet voidaan täyttää ennen lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaantuloa täyttää ilmailuhallinnon ylimääräiset toimet ja ottaa tilapäiset toimihenkilöt sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanon aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Liikenneministeriö voi nimittää, ottaa, siirtää ja panna ehdolle ne viran ja toimen haltijat, joiden nimittäminen, ottaminen tai ehdolle paneminen tulee olemaan ilmailuhallituksen asiana.

Tämän lain voimaan tullessa siirtyy siviili-ilmailun käyttöön tarkoitettu liikenneministeriön sekä tie- ja vesirakennuslaitoksen hallinnassa oleva kiinteä ja irtain omaisuus siihen liittyvine oikeuksineen ja velvollisuuksineen ilmailuhallinnolle.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo*

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 73 hallituksen esityksen johdosta laiksi ilmailuhallinnosta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 157. Valiokunta on kuullut asiantuntijoina osastopäällikkö Kaarlo Temmestä ja hallitussihteeri Veli-Martti Metsälampea liikenneministeriöstä, pääjohtaja Martti Niskalaa ja asessori Erkki Saurea tie- ja vesirakennushallituksesta, hallitussihteeri Iikka J. Autiota ja hallintotarkastaja Pekka Ojalaa valtiovarainministeriöstä, lentokapteeni Reijo Toivosta Suomen Liikennelentäjien Yhdistys ry:stä, puheenjohtaja Anna-Liisa Sairasta Tie- ja vesirakennushallinnon Virkamiesliitto ry:stä, puheenjohtaja Tapio Malmivuorta Valtion Työntekijäin Liitto ry:stä sekä tarkastaja Auvo Kilpistä, diplomi-insinööri Heikki Huuskosta, insinööri Esko Iissaloa, rakennusmestari Veikko Kujanpäätä ja sähkötarkastaja Juho Hirvosta Valtion Teknillisten Virkamiesten Keskusliitto ry:stä. Valiokunta esittää asiasta seuraavaa.

Siviili-ilmailuhallinnon tehtäviä hoitaa nykyisin pääasiallisesti liikenneministeriön ilmailuosasto. Lentosääpalvelua se hoitaa yhteistoiminnassa ilmatieteen laitoksen kanssa. Lentokenttien suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta huolehtii tie- ja vesirakennushallituksen lentokenttäosasto sekä tie- ja vesirakennuslaitoksen piirihallinto. Hallitus esittää perustettavaksi 1 päivästä maaliskuuta 1972 lukien liikenneministeriön alaisen uuden keskusviraston, ilmailuhallituksen ja sen alaisen lentoasemien hallinnon, jotka yhdessä muodostaisivat ilmailuhallinnon. Sille keskitettäisiin kaikki ilmailuun liittyvät, ilmailuosaston ja tie- ja vesirakennuslaitoksen hoitamat tehtävät. Ilmailuhallituksen perustaminen sisältyy hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972.

Hallitus perustelee siviili-ilmailuhallinnon keskittämisen tarpeellisuutta nykyisen tehtävien jakautumisen aiheuttamilla epäkohdilla, jollaisina se mainitsee asiain käsittelyn hitauden ja monimutkaisuuden, vastuunjaon ja toimivaltarajojen epäselvyyden, henkilöstön tarkoituksenmukaisen yhteiskäytön vaikeuden ja toiminnan tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa esiintyvät vaikeudet. Sen lisäksi hallitus kiinnittää huomiota siviili-ilmailun voimakkaaseen kasvuun ja sen asettamiin vaatimuksiin siviili-ilmailuhallinnolle.

Eduskunta on vuoden 1969 valtiopäivillä lausunut toivomuksen kiireellisistä toimenpiteistä maamme liikennepolitiikan tarkoituksenmukaista kehittämistä tehokkaasti edistävän tutkimus- ja suunnittelutyön organisoimiseksi ja koordinoimiseksi. Kun liikennepolitiikkamme hoito jatkuvasti on hajanaista ja pyrkiminen eri kuljetusmuotojen kansantaloudellisesti edulliseen työnjakoon tapahtuu perin hitaasti, valiokunta on suhtautunut esillä olevaan hallituksen esitykseen kriittisesti. Tätä siviili-ilmailun kehittämiseen tähtäävää hallituksen esitystä valiokunta on pitänyt perusteluiltaan puutteellisena. Valiokunta on muun muassa kaivannut selvitystä mahdollisuuksista poistaa mainitut epäkohdat nykyisen organisaation puitteissa tapahtuvin sisäisin järjestelyin ja valtion eri virastojen keskinäistä yhteistoimintaa kehittävin toimenpitein. Valiokunnalle on nimittäin ilmoitettu, että parhaillaan selvitellään valtion eri virastojen yhteistoiminnan tehostamista esim. budjettiteknillisin järjestelyin. Asiantuntijain taholta on myös kiinnitetty vakavaa huomiota siihen tilanteeseen ja niihin vaikeuksiin, joita saattaa syntyä, kun lentokenttien hoitoon kuuluvat tehtävät irroitetaan tie- ja vesirakennushallinnon suuremmasta kokonaisuudesta. Tältä osin järjestely ei näytä myötäilevän tehtävien hoidon keskittämisen edullisuutta ja taloudellisuutta tähdentäviä käsityksiä. Kun uudelleen järjestely tulee epäilemättä aiheuttamaan valtion hallinnolle lisääntyviä kustannuksia, valiokunnassa on valitettu kustannusselvityksen puuttumista hallituksen esityksestä.

Edellä mainituista puutteellisuuksista ja tehdyistä huomautuksista huolimatta valiokunta,

hallituksen käsitykseen yhtyen, on vakuuttunut siitä, että siviili-ilmailun alalla jatkuva voimakas kehitys vaatii tehokasta, nopeaa ja tarkoituksenmukaista asioiden hoitoa. Ilmailualan tehtävien hoidon keskittämisellä ja organisaation joustavuudella myötävaikutetaan mahdollisuuksiin hoitaa sekä kotimaisen että kansainvälisen ilmailun kehittämisen mukanaan tuomat tehtävät tarkoituksenmukaisesti ja kitkattomasti. Nimenomaan näille seikoille erikoista painavuutta antaen esitetyn organisaatiouudistuksen myönteisten ja kielteisten tekijöiden vertailussa voidaan perustellusti asettua puoltamaan uudelleen järjestelyä. Näin ollen valiokunta hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä pitää ilmailuhallituksen perustamista tarpeellisena.

Kun lakiehdotuksen 3 §:n 1 mom. kohdalla kysymyksessä on rakennusmestarin virka eikä toimi, valiokunta on tehnyt tästä johtuvan muutoksen sanottuun momenttiin.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana.

Laki
ilmailuhallinnosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—2 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 §.

Ilmailuhallinnossa voi olla pääjohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön, teknillisen tarkastajan, alueinsinöörin, toimistoinsinöörin, apulaisinsinöörin, kamreerin, tarkastajan, *rakennusmestarin* ja ilmailuviestitarkastajan virkoja sekä kuivatusteknikon *(poist.)* ja kanslistin toimia. Pääjohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön, teknillisen tarkastajan ja alueinsinöörin virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

4—6 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Forsman, Huotari (osittain), Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen (osittain), S. Suominen, Taipale (osittain) ja Tarvajärvi (osittain).

Vastalause.

Uusien keskusvirastojen perustamiseen tulee ylipäänsä suhtautua varsin kriittisesti, koska keskusvirastomuotoinen hallintomalli supistaa huomattavasti demokraattisen kontrollin mahdollisuutta. Sikäli kuin keskusvirastoja perustetaan, olisi ne saatettava selvästi entistä enemmän alistetuiksi ministeriöihin nähden ja siten poliittisiin päätöksentekijöihin nähden.

Voimme yhtyä muilta osin kulkulaitosvaliokunnan mietintöön sisältyvään lakiehdotukseen,

mutta edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentti hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

"Ilmailuhallitus käsittelee myös ne muut asiat, mitkä sille on muualla laissa, asetuksessa tai säädöksessä olevilla säännöksillä tai määräyksillä uskottu, *ellei jotakin sen käsiteltäväksi kuuluvaa asiaa liikenneministeriö ota ratkaistavaksi.*"

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Ilkka Taipale. **Heimo Rekonen.**
Sakari Knuuttila. **Veikko Salmi.**
Rainer Virtanen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 197 hallituksen esityksen johdosta laiksi ilmailuhallinnosta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä kulkulaitosvaliokunnan mietinnössä n:o 73 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen kulkulaitosvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi ilmailuhallinnosta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 157 laiksi ilmailuhallinnosta, ja Eduskunta, jolle Kulkulaitosvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 73 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 197, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
ilmailuhallinnosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Siviili-ilmailuhallintoa varten on liikenneministeriön alaisena keskusvirastona ilmailuhallitus, jonka apuna alueellisissa tehtävissä on lentoasemien hallinto.

2 §.

Ilmailuhallituksen tehtävänä on ilmailuhallintoa johtavana viranomaisena kehittää ja edistää ilmailua sekä käsitellä ne ilmailuhallintoa koskevat ja siihen liittyvät asiat, jotka ennen 1 päivää maaliskuuta 1972 annettujen säännösten perusteella kuuluvat liikenneministeriölle tai tie- ja vesirakennuslaitokselle, ei kuitenkaan sellaisia asioita, jotka ministeriöiden toimialaa koskevien säännösten mukaan on ministeriön ratkaistava tai jotka asetuksella säädetään liikenneministeriön käsiteltäviksi.

Ilmailuhallitus käsittelee myös ne muut asiat, mitkä sille on muualla laissa, asetuksessa tai säädöksessä olevilla säännöksillä tai määräyksillä uskottu.

3 §.

Ilmailuhallinnossa voi olla pääjohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön, teknillisen tarkastajan, alueinsinöörin, toimistoinsinöörin, apulaisinsinörin, kamreerin, tarkastajan, rakennusmestarin ja ilmailuviestitarkastajan virkoja sekä kuivatusteknikon ja kanslistin toimia. Pääjohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön, teknillisen tarkastajan ja alueinsinöörin virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

Edellä 1 momentissa mainittuja virkoja ja toimia voi olla eri luokkaisia.

4 §.

Ilmailuhallinnossa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

5 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Tässä laissa tarkoitettuja virkoja ja toimia voidaan perustaa ennen lain voimaantuloa.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään sellainen liikenneministeriön tai tie- ja vesirakennuslaitoksen viran tai pysyvän toimen haltija, joka suorittaa tämän lain mukaan ilmailuhallinnolle kuuluvia tehtäviä, säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen ilmailuhallinnossa taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut virat ja toimet voidaan täyttää ennen lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaan-

tuloa täyttää ilmailuhallinnon ylimääräiset toimet ja ottaa tilapäiset toimihenkilöt sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanon aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Liikenneministeriö voi nimittää, ottaa, siirtää ja panna ehdolle ne viran ja toimen haltijat, joiden nimittäminen, ottaminen tai ehdolle paneminen tulee olemaan ilmailuhallituksen asiana.

Tämän lain voimaan tullessa siirtyy siviili-ilmailun käyttöön tarkoitettu liikenneministeriön sekä tie- ja vesirakennuslaitoksen hallinnassa oleva kiinteä ja irtain omaisuus siihen liittyvine oikeuksineen ja velvollisuuksineen ilmailuhallinnolle.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta.

Voimassa olevien säännösten mukaan paikallisen poliisiviranomaisen on pidettävä myöntämistään ja uudistamistaan ajokorteista rekisteriä, josta on käytävä ilmi ajokorteissa olevien tietojen lisäksi ajokortin haltijoiden tekemät liikennerikokset, ajokorttien peruuttamiset sekä eräät muut valvonnan kannalta merkitykselliset tiedot. Paikallisten rekisterien tietoja käytetään muun muassa tarkistettaessa ajokortin saamisen esteitä ja harkittaessa ajokortin uudistamista. Poliisin käytettävissä olevat tiedot ovat kuitenkin puutteellisia, koska ei ole olemassa valtakunnallista ajokorttien keskusrekisteriä. Tästä johtuen esimerkiksi ajokortin peruuttamispäätös voidaan kiertää asuinpaikkaa muuttamalla.

Paikallisiin rekistereihin perustuva järjestelmä ei haittaa ainoastaan ajokortin haltijoiden valvontaa. Keskusrekisterin puuttuessa ei ole mahdollisuuksia tilastointiin eikä moottoriajoneuvon kuljettajiin kohdistuvaan tutkimustyöhön. Myöskään ei voida valvoa poliisin ajokorttiasioissa noudattaman käytännön yhtenäisyyttä.

Kun tiedetään, että liikenneonnettomuuksien yleisimpänä syynä ovat viime kädessä moottoriajoneuvon kuljettajien tekemät virheet, olisi hyvin tärkeää luoda järjestelmä, jonka avulla viranomaiset voisivat tehdä ajokorttia koskevat ratkaisut yhdestä paikasta saatavien kokonaisvaltaisten tietojen perusteella ja mahdollisimman tehokkaasti valvoa, ettei kuljettajaksi sopimattomalla ole ajokorttia.

Hallituksen valmisteltavana on parhaillaan ajokorttisäännösten uudistaminen, jonka toteutuessa on tarkoitus luopua ajokortin lyhyin aikavälein tapahtuvasta uudistamisesta. Uudistuksessa aiotaan säilyttää kuitenkin tietynasteinen määräaikainen terveydentilaan kohdistuva valvonta, jonka hoitaminen nykyisen rekisterijärjestelmän avulla olisi ajokortin pitkästä voimassaoloajasta johtuen hankalaa. Muutenkin uudistus edellyttää ajokortin haltijoihin kohdistuvan valvonnan tehostamista.

Ajokorttien rekisteröinnissä ilmenevät epäkohdat voitaisiin korjata ja ajokorttiuudistuksen rekisterijärjestelmälle asettamat vaatimukset täyttää perustamalla *valtakunnallinen ajokorttirekisteri,* johon talletettaisiin poliisilta ja tuomioistuimilta saatavat tiedot ajokorteista, ajokortin saamisen esteistä sekä ajokortin haltijoiden tekemistä liikennerikoksista. Liikenneministeriö on jo valtioneuvoston 20 päivänä marraskuuta 1970 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti laatinut suunnitelman tällaista ajokorttirekisteriä varten. Suunnitelman mukaan rekisteriä pidettäisiin käyttäen automaattista tietojen käsittelyä, jolloin poliisin ja tuomioistuinten työpainetta voitaisiin helpottaa ja toimintaa rationalisoida. Ajokorttirekisteriä käytettäisiin pääasiassa samoihin tarkoituksiin kuin nykyisiä poliisin paikallisia kortistoja, mutta sen avulla voitaisiin tehdä myös liikenneturvallisuustyön kannalta tärkeitä tilastollisia tutkimuksia ja yhtenäistää ajokorttia koskevat päätökset.

Ajokorttirekisterin pitäminen olisi hallituksen mielestä annettava autorekisterikeskuksen tehtäväksi. Ratkaisu olisi taloudellisin, koska autorekisterikeskus hoitaa nykyisinkin samanlaatuista tehtävää, moottoriajoneuvojen rekisteröintiä. Hallitus esittää autorekisterikeskuksesta annetun lain 1 §:ään sanottua muutosta.

Ajokorttirekisteri saattaisi sisältää yksilön loukkaamattomuudelle haitallisia tietoja, mikäli se olisi julkinen. Sen vuoksi hallitus esittää, ettei ajokorttirekisterin sisältämään aineistoon sovellettaisi yleisten asiakirjain julkisuudesta annettua lakia. Lakiehdotuksen 4 §:n mukaan ajokorttirekisterin tietoja saisi antaa vain polii-

sille ja muille ajokorttiasioita käsitteleville viranomaisille, henkilölle, jota tiedot koskevat, sekä tieteellistä tutkimusta ja muuta siihen verrattavaa tarkoitusta varten.

Moottoriajoneuvorekisteri jäisi edelleen julkiseksi.

Autorekisterikeskuksesta annetun lain 4 §:n mukaan moottoriajoneuvorekisterin sisältämän aineiston myynnistä edellytetään maksettavaksi korvausta autorekisterikeskukselle. Kun tietojenkäsittelyyn soveltuva aineisto luovutetaan yleensä suoraan valtion tietokonekeskuksesta, jonka suorittamista tehtävistä perittävistä maksuista säädetään valtion tietokonekeskuksesta annetussa laissa (196/64) ja asetuksessa (197/64), hallitus esittää sanotun säännöksen muuttamista siten, että liikenneministeriö määräisi tietojen koneellisesta käsittelystä suoritettavista maksuista vain tarvittaessa ja että maksut voitaisiin suorittaa sille viranomaiselle, joka tekee työn. Liikenneministeriö päättäisi maksuista silloin, kun valtion tietokonekeskus ei ole tietojen luovuttajana. Esitetty muutos johtuu muodollisista syistä, eikä sillä ole vaikutusta maksujen suuruuteen tai valtion tuloihin.

Lakiehdotuksen 4 a §:ssä ovat rekisteritietojen salassapitoa ja salassapitovelvollisuuden rikkomisesta seuraavaa rangaistusta koskevat säännökset. Erityinen rangaistussäännös on tarpeellinen, koska esimerkiksi tieteellisiin tutkimuksiin tarvittavaa rekisteriaineistoa saattaisivat käsitellä muutkin kuin virkamiehet, joita koskeva rangaistussäännös on jo rikoslaissa. Ehdotettu rangaistusasteikko on sama kuin vastaava rikoslakiin ja väestönlaskentalakiin (154/38, 234/71) sisältyvä asteikko.

Ajokorttirekisterin pitäminen aloitettaisiin 1 päivänä tammikuuta 1972, jolloin valmisteltavana oleva ajokorttisäännöstön kokonaisuudistus suunnitelmien mukaan toteutetaan. Rekisteriin siirrettäisiin tiedot sikäli kuin nyt voimassa olevat noin 1.2 miljoonaa ajokorttia vanhenevat. Rekisterin perustamiskustannuksiksi arvioidaan enintään 200 000 markkaa ja vuosittaisiksi kustannuksiksi siirtymäkauden aikana noin 1.2 miljoonaa markkaa. Siirtymäkauden jälkeen vuosittaiset kustannukset vähenisivät noin kymmenellä prosentilla.

Edellä lausutun nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* autorekisterikeskuksesta 29 päivänä joulukuuta 1967 annetun lain (644/67) 1 ja 4 § sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

1 §.

Moottoriajoneuvojen rekisteröintiä ja katsastustoimintaa sekä niihin liittyviä tehtäviä hoitaa liikenneministeriön alaisena autorekisterikeskus ja sen alaisina moottoriajoneuvojen katsastusmiehet.

Autorekisterikeskus pitää lisäksi ajokorttirekisteriä, jossa ovat tiedot ajokorteista, ajokortin saamisen esteistä ja ajokortin haltijoiden tekemistä liikennerikoksista.

4 §.

Yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksiä ei ole sovellettava ajokorttirekisterin sisältämään aineistoon. Tästä aineistosta saa antaa tietoja 2 momentissa mainituin poikkeuksin vain poliisille ja muille ajokorttiasioita käsitteleville viranomaisille sekä hyväksyttävää tarkoitusta varten sille henkilölle, jota tiedot koskevat.

Autorekisterikeskus voi sallia valvonnassaan ajokorttirekisterin sisältämän aineiston tutkimisen tieteellistä tutkimusta tai muuta siihen verrattavaa tarkoitusta varten.

Moottoriajoneuvo- ja ajokorttirekisteristä annettavien tietojen koneellisesta käsittelystä suoritettavista maksuista määrää tarvittaessa liikenneministeriö ottaen huomioon työn ja muut kustannukset.

4 a §.

Henkilö, joka käsittelee ajokorttirekisterin tietoja tai jonka 4 §:n 2 momentin nojalla on sallittu tutkia rekisterin sisältämää aineistoa, ei saa sivullisille ilmaista rekisteriin merkityn henkilön ajokortin poisottamista tai peruuttamista taikka sellaisen henkilön tekemää rikosta koskevaa tietoa.

Joka rikkoo 1 momentissa tarkoitetun salassapitovelvollisuuden, on tuomittava, jollei te-

koa ole rangaistava virkarikoksena, *ajokorttirekisteritietojen salassapitovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Kalervo Haapasalo*

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 72 hallituksen esityksen johdosta laiksi autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 ivältä lokakuuta 1971 lähettänyt kulkulaitos- iokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hal- ıksen edellä mainitun esityksen n:o 158. ultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö ıuno Satulia ja esittelijä Pekka Luukkaista cenneministeriöstä valiokunta on käsitellyt an ja esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainista syistä valiokunta on pitänyt ehdotettuja ıutoksia tarpeellisina ja asianmukaisina. Yk- yiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta on kui- ıkin katsonut aiheelliseksi tehdä lakiehdo- csen 4 §:n 1 momenttiin muutoksen. Halli- tuksen esityksen perustelujen mukaisesti myös valiokunta on ollut sitä mieltä, että jokaisella henkilöllä tulee olla oikeus saada häntä itseään koskevia tietoja ajokorttirekisteristä ilman rajoittavia määräyksiä. Tämän mukaisesti valiokunta on poistanut lakiehdotuksen 4 §:n 1 momenttiin otetut tätä oikeutta rajoittavat sanat "hyväksyttävää tarkoitusta varten".

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta.

Johtolause.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

1 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

4 §.

Yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun ı (83/51) säännöksiä ei ole sovellettava ajo- :ttirekisterin sisältämään aineistoon. Tästä eistosta saa antaa tietoja 2 momentissa mainituin poikkeuksin vain poliisille ja muille ajokorttiasioita käsitteleville viranomaisille sekä *(poist.)* sille henkilölle, jota tiedot koskevat.
(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

4 a §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta- :t osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, ınmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja Tarvajärvi.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 164 hallituksen esityksen johdosta laiksi autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä kulkulaitosvaliokunnan mietinnössä n:o 72 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen kulkulaitosvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 158 laiksi autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Kulkulaitosvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 72 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 164, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* autorekisterikeskuksesta 29 päivänä joulukuuta 1967 annetun lain (644/67) 1 ja 4 § sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

1 §.

Moottoriajoneuvojen rekisteröintiä ja katsastustoimintaa sekä niihin liittyviä tehtäviä hoitaa liikenneministeriön alaisena autorekisterikeskus ja sen alaisina moottoriajoneuvojen katsastusmiehet.

Autorekisterikeskus pitää lisäksi ajokorttirekisteriä, jossa ovat tiedot ajokorteista, ajokortin saamisen esteistä ja ajokortin haltijoiden tekemistä liikennerikoksista.

4 §.

Yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksiä ei ole sovellettava ajokorttirekisterin sisältämään aineistoon. Tästä aineistosta saa antaa tietoja 2 momentissa mainituin poikkeuksin vain poliisille ja muille ajokorttiasioita käsitteleville viranomaisille sekä sille henkilölle, jota tiedot koskevat.

Autorekisterikeskus voi sallia valvonnassaan ajokorttirekisterin sisältämän aineiston tutkimisen tieteellistä tutkimusta tai muuta siihen verrattavaa tarkoitusta varten.

Moottoriajoneuvo- ja ajokorttirekisteristä annettavien tietojen koneellisesta käsittelystä suoritettavista maksuista määrää tarvittaessa liikenneministeriö ottaen huomioon työn ja muut kustannukset.

4 a §.

Henkilö, joka käsittelee ajokorttirekisterin tietoja tai jonka 4 §:n 2 momentin nojalla on sallittu tutkia rekisterin sisältämää aineistoa, ei saa sivullisille ilmaista rekisteriin merkityn henkilön ajokortin poisottamista tai peruuttamista taikka sellaisen henkilön tekemää rikosta koskevaa tietoa.

Joka rikkoo 1 momentissa tarkoitetun salassapitovelvollisuuden, on tuomittava, jollei tekoa ole rangaistava virkarikoksena, *ajokorttirekisteritietojen salassapitovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi geologisesta tutkimuslaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Geologisen tutkimuslaitoksen toimintaa on erityisesti 1960-luvulla huomattavasti tehostettu. Lisättäessä geologista ja geofysikaalista perustutkimusta sekä malminetsintää kasvoivat tutkimuslaitoksen määrärahat mainittuna ajanjaksona yli kolminkertaisiksi eli noin 3 miljoonasta markasta noin 11,2 miljoonaan markkaan. Laitoksen henkilökunnan lukumäärä kasvoi samanaikaisesti noin 80 % ja käsittää nykyisin noin 340 pysyvässä palvelussuhteessa olevaa henkilöä.

Laajentuneesta toiminnasta johtuva geologisen tutkimuslaitoksen organisaation tarkistamisen tarve on ollut sitä varten asetetun toimikunnan tehtävänä. Toimikunta on ehdottanut geokemiallisen tutkimustoiminnan tehostamiseksi geokemian osaston perustamista nykyisen kemian osaston tilalle ja lähinnä hallinnon tehostamiseksi yleisen osaston perustamista. Viimeksi mainitun osaston päällikkönä olisi hallintojohtaja.

Geologisesta tutkimuslaitoksesta 21 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (559/61) 2 §:n 1 momenttiin sisältyvää luetteloa niistä viroista ja toimista, joita geologisessa tutkimuslaitoksessa voi olla, on eräiden virkojen ja toimien perustamisesta 30 päivänä joulukuuta 1969 annetulla lailla (855/69) täydennetty säätämällä, että geologisessa tutkimuslaitoksessa voi olla myös valtiongeofyysikon virkoja. Koska tutkimuslaitoksen hallinnon kehittäminen edellä selostetulla tavalla vaatii uudentyyppisen viran, hallintojohtajan viran, perustamista ja kun mainittua virkojen ja toimien luetteloa on muutenkin syytä tarkistaa, ehdotetaan sitä koskevan säännöksen muuttamista.

Mainitun lain 3 §:n 1 momentin mukaan geologisen tutkimuslaitoksen toimintaa johtavat ylijohtaja sekä tutkimuslaitoksen hallitus, jonka puheenjohtajana on ylijohtaja ja muina jäseninä tutkimuslaitoksen osastonjohtajat sekä asetuksella määrättävissä asioissa lisäksi tutkimuslaitoksen hallinnollisen toimiston päällikkö. Pykälän 2 momentin mukaan tutkimuslaitoksen avuksi voidaan asettaa neuvottelukunta. Organisaatiomuutoksen johdosta on pidettävä tarkoituksenmukaisena, että mainitun toimistopäällikön sijasta suunnitellun yleisen osaston päällikkönä oleva hallintojohtaja ottaisi osaa tutkimuslaitoksen istuntoihin niissä käsiteltävissä asioissa. Koska tutkimuslaitoksen johdon järjestelyä enempää kuin neuvottelukuntaakaan ei kuitenkaan ole pidettävä sellaisina laitoksen menosääntöjen perusteina, joista hallitusmuodon mukaan olisi säädettävä lailla, vaan joita koskevat järjestelyt voidaan toteuttaa asetuksella, ehdotetaan lain 3 § kumottavaksi.

Kysymyksessä olevan lain 4 §:n mukaan geologinen tutkimuslaitos voi suorittaa valtion viranomaisille sekä yksityisille ja yhteisöille näiden tilaamia geologisia tutkimuksia ja selvityksiä. On kuitenkin pidettävä asianmukaisena, että tutkimuslaitos voisi tehdä myös itsehallintoyhdyskuntien viranomaisten tilaamia alan tutkimuksia ja selvityksiä. Tutkimuslaitoksen yhteistyömahdollisuuksia muiden tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen sekä viranomaisten, yhteisöjen ja säätiöiden kanssa olisi muutenkin pyrittävä kehittämään. Tämän vuoksi ehdotetaan lain 4 §:n muuttamista.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

geologisesta tutkimuslaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* geologisesta tutkimuslaitoksesta 21 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (559/61) 3 § sekä *muutetaan* 2 §:n 1 momentti ja 4 § näin kuuluviksi:

2 §.

Geologisessa tutkimuslaitoksessa voi olla ylijohtajan, osastonjohtajan, hallintojohtajan, valtiongeologin, valtiongeofyysikon, valtiongeokemistin, toimistopäällikön, tutkijan ja kirjastonhoitajan virkoja sekä työnjohtajan, tutkimusmestarin, kirjanpitäjän, kirjaajan, kartanpiirtäjän, tutkimusapulaisen, toimistoapulaisen, konekirjoittajan ja vahtimestarin toimia. Ylijohtajan virka voi olla sopimuspalkkainen.

— — — — — — — — — — — — — —

4 §.

Geologinen tutkimuslaitos voi tehdä muiden tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen sekä viranomaisten, yhteisöjen, säätiöiden ja yksityisten henkilöiden kanssa sopimuksia tutkimusten suorittamisesta ja yhteisten tutkimusohjelmien toteuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta geologisesta tutkimuslaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys :o 159 laiksi geologisesta tutkimuslaitoksesta ınetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Valtiovarainvaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa loppuun käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Laki lapsiperheiden asumistuesta (586/61) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1962 ja sitä on sen jälkeen tarkistettu 26 päivänä kesäkuuta 1970 annetulla lailla (439/70), 20 päivänä marraskuuta 1970 annetulla lailla (710/70) sekä 19 päivänä maaliskuuta 1971 annetulla lailla (236/71). Lain voimassaoloaikana on voitu todeta, että niiden kaksi- tai useampilapsisten perheiden asema, joille lain mukaan on voitu myöntää asumistukea, on huomattavasti parantunut. Niinpä tällaisten perheiden vuokran osuus perheen kokonaistulosta on asumistukijärjestelmän voimassa ollessa laskenut vuoden 1969 tilastojen mukaan keskimäärin 36 prosentista noin 20 prosenttiin. Asumistukea sai vuonna 1969 20 661 ja vuonna 1970 22 402 perhettä. Asumistuen keskimääräinen osuus perhettä kohti oli vuonna 1970 137 markkaa kuukaudessa.

Lain suurimpia puutteita on kuitenkin ollut, että pienituloiset yksilapsiset perheet ovat kokonaan jääneet asumistukea vaille, vaikka ensimmäisestä lapsesta perheelle aiheutuvat kustannukset ovat seuraavista lapsista aiheutuvia kustannuksia suhteellisesti suuremmat. Hallitus pitääkin tarpeellisena esittää lapsiperheiden asumistuesta annettua lakia muutettavaksi siten, että asumistuen myöntäminen myös yksilapsisille vuokralaisperheille tulisi mahdolliseksi. Tämä aiheuttaa muutoksia useihin lain kohtiin, minkä lisäksi lakiin on katsottu tarpeelliseksi ehdottaa eräitä muitakin lähinnä teknistä laatua olevia muutoksia.

Yksilapsisten perheiden ottaminen asumistuen piiriin edellyttää myös asunnon vähimmäishuoneistotyyppiä koskevien määräysten tarkistamista, jolloin vähimmäishuoneistotyypiksi tulisi huoneen ja keittiön tai sitä vastaavan tilan käsittävä huoneisto.

Käytäntö on osoittanut, että asunnon pinta-alaa koskevat lain 4 §:n 1 momentin säännökset ovat usein etenkin rajatapauksissa johtaneet tulkintavaikeuksiin ja epäoikeudenmukaisiin tuloksiin. Näitä säännöksiä voidaan lisäksi pitää tarpeettomina, koska pykälän 2 momentissa edellytetään, että huoneiston sijainnin, suunnittelun, koon, varusteiden ja kunnon on vastattava perheenasunnolle kohtuuden mukaan asetettavia vaatimuksia. Pinta-alaa koskevat määräykset ehdotetaankin sen vuoksi poistettaviksi laista.

Myös asumistiheyttä koskevan 5 §:n osalta ehdotetaan luovuttavaksi asunnon pinta-alasta johtuvista poikkeussäännöksistä. Huoneiston asukasluvun tulisi edelleen olla vähemmän kuin kaksi henkilöä huonetta kohti, keittiö huoneeksi luettuna. Kuitenkin yhden tai kaksi huonetta ja keittiötä vastaavan tilan käsittävässä huoneistossa asukasluku saisi olla kaksi henkilöä huonetta kohti ja huoneistossa, jossa on vähintään viisi huonetta, suurempikin kuin kaksi henkilöä huonetta kohti.

Asumistuen myöntämisen edellytyksenä on lain 6 §:n mukaan, että perheen talouteen kuuluville perheenjäsenille ei ole määrätty veroa omaisuudesta ja ettei mainittujen perheenjäsenten yhteinen verotettava vuotuinen tulo edellisenä vuotena toimitetussa verotuksessa ole ylittänyt asetuksella vahvistettuja määriä. Lain 8 §:n 1 momentin mukaan voidaan asumistukea 6 §:n nojalla annettujen määräysten estämättä myöntää, milloin perheen verotettavat tulot erityisestä syystä ovat vähentyneet edellisenä vuotena vahvistetusta määrästä siten, ettei niiden enää arvioida ylittävän 6 §:n mukaisesti vahvistettuja määriä. Tämä säännös on lakiehdotuksessa sijoitettu 6 §:n uudeksi 2 momentiksi.

Lain 7 §:n 1 momentin mukaan asumistukea myönnetään alennettuna, tavallisena tai korotettuna, ja on sen määrä huollettavien lasten luvusta ja perheen tuloista sekä asunnon huoneluvusta riippuen 20—70 prosenttia huoneistosta suoritettavasta, sosiaalihallituksen hyväk-

symästä vuokrasta ja lämmityskustannuksista. Saman pykälän 2 momentin mukaan kaksi huonetta ja keittiön ja sitä vastaavan tilan käsittävässä huoneistossa asuvalle perheelle samoin kuin perheelle, jonka huollettavana on vain kaksi lasta, myönnettävän asumistuen määrä on enintään 40 prosenttia. Jotta asumistukea voitaisiin myös yksilapsisille perheille myöntää alennettuna, tavallisena tai korotettuna ja tuen määriä osoittavat prosenttiluvut sisällyttää asetuksella säädettävään taulukkoon, on alin prosenttiraja alennettu 20 prosentista 15 prosenttiin. Samalla on 7 §:n 2 momenttiin esitetty lisättäväksi rajoitus, jonka mukaan perheelle, jonka huollettavana on vain yksi lapsi, myönnettävän asumistuen määrä on enintään 25 prosenttia.

Lain 8 §:n 2 momentin mukaan asumistuki voidaan evätä, jos perhe jatkuvasti saa pääasiallisen toimeentulonsa huoltoapuna. Kun sanottu säännös estää huoltoavun varassa elävien perheiden asumistason nostamista ja kun säännöksen tulkinta on muutoinkin osoittautunut vaikeaksi, se ehdotetaan poistettavaksi.

Lain muuttamisen aiheuttamia lisäkustannuksia on vaikea arvioida. Yksilapsisten perheiden osuus kaikista lapsiperheistä on noin 40 prosenttia. Näille myönnettävä asumistuki jäisi arviolta keskimäärin puolta pienemmäksi kuin nykyisin muille perheille myönnettävä tuki ollen se alkuvuosina vähäisempi ja lisääntyen vuosittain. Lain muutoksesta aiheutuvien lisäkustannusten voidaan arvioida nousevan noin 10 miljoonaan markkaan vuodessa ja sen jälkeen vuosittain lisääntyvän noin 2—3 miljoonalla markalla seuraavan taloussuunnitelmakauden aikana.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* lapsiperheiden asumistuesta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (586/61) 3 §, 4 §:n 1 momentti, 5, 7 ja 8 §, näistä 7 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 19 päivänä maaliskuuta 1971 annetussa laissa (236/71), sekä *lisätään* lain 6 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §.

Lapsiperheellä tarkoitetaan tässä laissa perhettä, jolla on huollettavanaan vähintään yksi kuuttatoista vuotta nuorempi samaan talouteen kuuluva lapsi. Huollettavaksi lapseksi luetaan myös kasvattilapsi, josta perhe jatkuvasti huolehtii. Huollettavana lapsena pidetään niin ikään kuusitoista, mutta ei kahtakymmentä vuotta täyttänyttä koulunkäyntiä tai opintoja jatkavaa tai työkyvytöntä lasta.

4 §.

Asumistukea myönnetään perheelle, jonka talouteen kuuluvien henkilöiden yksinomaisessa käytössä on vähintään huoneen ja keittiön tai sitä vastaavan tilan käsittävä huoneisto.

— — — — — — — — — — — — — —

5 §.

Huoneiston asukasluvun tulee olla vähemmän kuin kaksi henkilöä huonetta kohti, keittiö huoneeksi luettuna. Yhden tai kaksi huonetta ja keittiötä vastaavan tilan käsittävässä huoneistossa saa asukasluku kuitenkin olla kaksi henkilöä huonetta kohti. Huoneiston, jossa on vähintään viisi huonetta, asukasluku voi olla suurempikin kuin kaksi henkilöä huonetta kohti.

6 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Milloin perheen verotettavat tulot erityisestä syystä ovat vähentyneet edellisenä vuonna toimitetussa verotuksessa vahvistetusta määrästä siten, ettei niiden enää arvioida ylittävän 1 momentin mukaisesti vahvistettuja määriä, voidaan asumistukea myöntää sanotun lainkohdan nojalla annettujen määräysten estämättä.

7 §.

Asumistuen määrä on huollettavien lasten luvusta, perheen tuloista ja asunnon huone-

luvusta riippuen 15—70 prosenttia huoneistosta suoritettavasta, sosiaalihallituksen hyväksymästä vuokrasta ja lämmityskustannuksista.

Kaksi huonetta ja keittiön tai sitä vastaavan tilan käsittävässä huoneistossa asuvalle perheelle samoinkuin perheelle, jonka huollettavana on vain kaksi lasta, myönnettävän asumistuen määrä on enintään 40 prosenttia sekä perheelle, jonka huollettavana on vain yksi lapsi, enintään 25 prosenttia.

Asumistuki myönnetään, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, alennettuna, tavallisena tai korotettuna.

8 §.

Asumistuki voidaan evätä tai sitä alentaa, mikäli perheen asumismenot ilmeisesti ovat vähäiset tai jokin muu seikka poistaa tuen tarpeen tai sitä vähentää.

Olennaisesti virheellisin perustein suoritettu asumistuki voidaan määrätä kokonaan tai osittain maksettavaksi takaisin tai, jos asumistuen suorittaminen jatkuu, vähentää myöhemmin maksettavista asumistuen eristä.

Jollei virheellisin perustein suoritettua asumistukea saada perityksi takaisin 2 momentissa mainituin tavoin, voi lääninhallitus kunnan esityksestä velvoittaa asumistuen nostajan suorittamaan tällaisen asumistuen sosiaalihallitukselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Perheelle, joka tämän lain voimaantuloa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana on saanut lapsiperheiden asumistukea tai jolla mainittuna aikana jätetyn hakemuksen nojalla olisi oikeus saada asumistukea aikaisemman lain nojalla, ja joka tämän lain mukaan ei sitä saisi tai jonka asumistuki pienenisi, myönnetään asumistukea edelleen aikaisempien säännösten mukaisesti niin kauan kuin perhe asuu samassa huoneistossa, kuitenkin enintään sen suuruisena kuin asumistuki on viimeksi ollut tai sitä olisi voitu myöntää hakemuksen perusteella.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 19 hallituksen esityksen johdosta laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 160. Valiokunta on hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyt samaa asiaa koskevina seuraavat aloitteet: ed. Turusen lakialoite n:o 369 (1970 vp.) laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ed. Vilponiemen lakialoite n:o 370 (1970 vp.) laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ed. Bernerin ym. lakialoite n:o 371 (1970 vp.) laiksi lapsiperheiden asumistuesta, ed. Pursiaisen ym. lakialoite n:o 372 (1970 vp.) laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ed. Lehmosen ym. lakialoite n:o 155 laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ed. Väyrysen ym. lakialoite n:o 156 laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ed. Gestrinin ym. toivomusaloite n:o 1391 (1970 vp.) lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ed. Honkosen ym. toivomusaloite n:o 1407 (1970 vp.) esityksen antamisesta laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ed. Koivusen ym. toivomusaloite n:o 1475 (1970 vp.) lapsiperheiden asumistuen laajentamisesta koskemaan myös yksilapsisia perheitä, ed. Lillqvistin ym. toivomusaloite n:o 1510 (1970 vp.) esityksen antamisesta lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ed. Raatikaisen ym. toivomusaloite n:o 1605 (1970 vp.) asumistuen suorittamisesta yhden huoltajan varassa oleville yksilapsisille perheille, ed. Vennamon ym. toivomusaloite n:o 1738 (1970 vp.) asumistuen laajentamisesta ja ed. Kainulaisen ym. toivomusaloite n:o 626 lapsiperheiden asumistuen laajentamisesta koskemaan myös yksilapsisia perheitä.

Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina hallitussihteeri Toivo Setälää sosiaali- ja terveysministeriöstä, toimistopäällikkö Martti Salosta sosiaalihallituksesta, osastopäällikkö Annikki Korvenojaa asuntohallituksesta, toimitusjohtaja Olavi Wiiasta Suomen Kiinteistöliitosta ja sihteeri Juhani Pitkästä Vuokralaisten Keskusliitosta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lapsiperheiden asumistuesta annettua lakia muutettavaksi siten, että myös yksilapsisilla perheillä olisi mahdollisuus saada lapsiperheiden asumistukea. Tämän lisäksi ehdotetaan eräitä vähäisempiä muutoksia lapsiperheiden asumistuesta annettuun lakiin. Laista ehdotetaan muun muassa poistettavaksi säännös, jonka mukaan asumistuki voidaan evätä, jos perhe jatkuvasti saa pääasiallisen toimeentulonsa huoltoavusta.

Yksilapsisten perheiden jääminen lapsiperheiden asumistuen ulkopuolelle on ollut kysymyksessä olevan lain pahimpia puutteita, joten sen korjaaminen on lain kokonaisuuden kannalta merkittävä parannus. Erityisen tärkeää asumistuki on niille yksilapsisille perheille, joilla on vain yksi huoltaja. Myös muut esitykseen sisältyvät muutosehdotukset merkitsevät parannuksia lapsiperheiden asumistuesta annetun lain yksityiskohtiin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan suunnitteilla on lapsiperheiden asumistuesta annetun lain kokonaisuudistus. Valiokunnan käsityksen mukaan tällainen kokonaisuudistus on tarpeen. Harkittaessa uuden lainsäädännön periaatteita olisi valiokunnan käsityksen mukaan selvitettävä mahdollisuudet korottaa asumistuen prosenttimääriä samoin kuin mahdollisuudet ottaa alivuokralaisasunnoissa ja omistusasunnoissa asuvat lapsiperheet asumistuen piiriin.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää la-

kiehdotusta tarkoituksenmukaisena, minkä vuoksi valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Lapsiperheiden asumistuet myönnetään tavallisesti vuodeksi kerrallaan siten, että ne myönnetään aina seuraavan vuoden maaliskuun loppuun saakka. Tämän vuoksi ja jotta täytäntöönpanon valmistelulle jäisi riittävästi aikaa, valiokunta ehdottaa, että lakiehdotus tulisi voimaan 1. 4. 1972.

Hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyissä lakialoitteissa ehdotetaan samantapaisia muutoksia lapsiperheiden asumistuesta annettuun lakiin kuin hallituksen esityksessäkin. Kun valiokunta on ottanut käsittelyn pohjaksi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen, valiokunta ehdottaa lakialoitteisiin sisältyvät lakiehdotukset hylättäväksi. Toivomusaloitteiden osalta valiokunta toteaa, että niissä ehdotetaan sellaisiin lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin ryhtymistä, jotka sisältyvät pääasiallisesti jo käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen, minkä vuoksi valiokunta esittää ne hylättäväksi.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* lapsiperheiden asumistuesta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (586/61) 3 §, 4 §:n 1 momentti, 5, 7 ja 8 §, näistä 7 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 19 päivänä maaliskuuta 1971 annetussa laissa (236/71), sekä *lisätään* lain 6 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3, 4, 5, 6, 7 ja 8 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tämä laki tulee voimaan *1* päivänä *huhti*kuuta 1972. Perheelle, joka tämän lain voimaantuloa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana on saanut lapsiperheiden asumistukea tai jolla mainittuna aikana jätetyn hakemuksen nojalla olisi oikeus saada asumistukea aikaisemman lain nojalla, ja joka tämän lain mukaan ei sitä saisi tai jonka asumistuki pienenisi, myönnetään asumistukea edelleen aikaisempien säännösten mukaisesti niin kauan kuin perhe asuu samassa huoneistossa, kuitenkin enintään sen suuruisena kuin asumistuki on viimeksi ollut tai sitä olisi voitu myöntää hakemuksen perusteella.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:o 369, 370, 371 ja 372 (kaikki 1970 vp.) sekä n:o 155 ja 156 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 1391, 1407, 1475, 1510, 1605 ja 1738 (kaikki 1970 vp.) sekä n:o 626 hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Granvik, Ensio Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Vastalauseita.

I.

Hallituksen esitys laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta siten, että myös yksilapsiset perheet voivat päästä asumistuen piiriin ja että huoltoavun saanti ei enää ole esteenä tuen saannille, on hyvä ja oikea toimenpide. Lakiehdotus, jonka sosiaaliva-liokunnan enemmistö hyväksyi, ei kuitenkaan tee täyttä oikeutta yksilapsisille ja kaksilapsisille perheille, koska heidän osaltaan asumistuen määrä rajoitetaan varsin vaatimattomaan tasoon.

Asumistuen tulisi ulottua kaikkiin tuen tarpeessa oleviin samoin perustein. Lapsimäärä ei saisi yksin ratkaista tuen suuruutta pienissäkään asunnoissa, vaan perheen tulojen suhde kohtuullisen tasoisen asumisen kustannuksiin ja perheen kokoon.

Käsityksemme mukaan tulee laista poistaa ne määräykset, joilla rajoitetaan yksi- ja kaksilapsisten perheitten saaman tuen suuruutta. Lisäksi tulisi lisätä mahdollisuuksia nykyistä suuremman tuen antamiseen pienituloisten asumiskustannusten helpottamiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että laki saisi seuraavan sisällön:

Laki

lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* lapsiperheiden asumistuesta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (586/61) 3 §, 4 §:n 1 momentti, 5, 7 ja 8 §, näistä 7 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 19 päivänä maaliskuuta 1971 annetussa laissa (236/71), sekä *lisätään* lain 6 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3, 4, 5 ja 6 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

7 §.

Asumistuen määrä on huollettavien lasten luvusta, perheen tuloista ja asunnon huoneluvusta riippuen *20—90* prosenttia huoneistosta suoritettavasta, sosiaalihallituksen hyväksymästä vuokrasta ja lämmityskustannuksista.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnön 3 mom.)

(3 mom. *poist.*)

8 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Lauha Männistö. **Ensio Laine.**

II.

Hallituksen esitys n:o 160 lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta tuo lakiin kaksi tärkeää korjausta; myös yksilapsiset perheet tulevat lain piiriin ja kahlitsevista huoneiston pinta-alarajoituksista päästään pois.

Valiokunnan hyväksymässä muodossa lakiin jää kuitenkin runsaasti muita epäkohtia, jotka myös olisi nyt pitänyt korjata. Tästä syystä en voi yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan lähinnä seuraavissa asioissa:

1. Lain mukaan lapsiksi luetaan alle 16 vuotiaat sekä opintojaan jatkavat tai työkyvyttömät 16—19 vuotiaat. Nykyisin, kun nuoret opiskelevat yhä pitempään, pitäisi jälkimmäistä ikärajaa nostaa kahdella vuodella. Toisaalta suuresta asuntopulasta johtuen myös työssäkäyvät nuoret joutuvat asumaan yhä pitempään vanhempiensa luona, joten myöskin 16 vuoden ikärajaa tulisi nostaa kahdella vuodella.

2. Laissa on asumistuen määrä rajattu 15—70 prosentiksi. Aikaisemmin tuki oli 20—70 prosenttia, joten alarajaa on laskettu. Komiteamietinnön ja asiantuntijoiden mukaan tulisi mainitun tuen olla 20—80 prosenttia ja erityisistä syistä jopa 90 prosenttia. Vastaavat muutokset on tehty lain 7 §:ssä sekä 8 §:n uudessa 1 momentissa vastalauseessani.

3. Alivuokralaiset eivät kuulu ollenkaan lain piiriin. Näin siitä huolimatta, että tuloihin, lapsilukuun ja huoneiden määrään liittyvät lain edellytykset tuen saamiseksi olisivat täydellisesti voimassa. Tällöin tehdään suurta vääryyttä erityisesti yksilapsisille au-äideille, jotka hyvin monessa tapauksessa joutuvat tulojen puutteessa tyytymään alivuokralaisasuntoon. Tarvittava muutos on vastalauseeni 7 §:n 1 momentissa.

4. Laki koskee ainoastaan vuokralla asuvia. Siis kukaan omistusasunnossa asuva ei voi saada lapsiperheiden asumistukea, vaikka tuen tarve usein omistusasuntojenkin kohdalla on huutava. Kaikki asiantuntijat Vuokralaisten keskusliiton asiantuntija mukaanlukien olivat sitä mieltä, että myös omistusasunnot tulee ottaa lain piiriin. Tarvittava korjaus on vastalauseeni 7 §:n 1 momentissa.

5. Lakiesityksen 7 §:n 2 momentissa on rajoitettu yksi- ja kaksilapsisten perheiden asumistuki enintään 25 ja 40 prosentiksi. Esityksen ensimmäisessä käsittelyssä valiokunta muutti yksimielisesti momentin niin, että tuki yksilapsiselle perheelle olisi enintään 40 prosenttia jättäen maininnan kaksilapsisista perheistä pois kokonaan. Toisessa käsittelyssä momentti kuitenkin palautui hallituksen painostuksesta alkuperäiseen muotoonsa. Enimmät asiantuntijoista olivat sitä mieltä, että mainittu momentti tulisi poistaa kokonaan. Vastalauseessani momentti onkin poistettu, mitä mieltä valiokunnan vähemmistö myös käsittelyn aikana oli ollut.

Mainituilla perusteilla ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* lapsiperheiden asumistuesta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (586/61) 3 §, 4 §:n 1 momentti, 5, 7 ja 8 §, näistä 7 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 19 päivänä maaliskuuta 1971 annetussa laissa (236/71), sekä *lisätään* lain 6 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §.

Lapsiperheellä tarkoitetaan tässä laissa perhettä, jolla on huollettavanaan vähintään yksi *kahdeksaatoista* vuotta nuorempi samaan talouteen kuuluva lapsi. Huollettavaksi lapseksi luetaan myös kasvattilapsi, josta perhe jatkuvasti huolehtii. Huollettavana lapsena pidetään niin ikään *kahdeksantoista,* mutta ei *kahtakymmentäkahta* vuotta täyttänyttä koulunkäyntiä tai opintoja jatkavaa tai työkyvytöntä lasta.

4, 5 ja 6 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

7 §.

Asumistuen määrä on huollettavien lasten luvusta, perheen tuloista ja asunnon huoneluvusta riippuen *20—80* prosenttia huoneistosta suoritettavasta sosiaalihallituksen hyväksymästä vuokrasta ja lämmityskustannuksista, *alivuokralaisen maksamasta vuokrasta ja lämmityskustannuksista sekä omistusasunnon las-*

kennallisista asumiskustannuksista sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnön 3 mom.)

(3 mom. *poist.*)

8 §.

Asumistuen määrää voidaan korottaa, mikäli perheen asumismenot ovat erityisen korkeat tai jokin muu erityinen seikka lisää tuen tarvetta.

(2—4 mom. kuten valiokunnan mietinnön 1—3 mom.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä marraskuun 12 päivänä 1971.

Olavi Tupamäki.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 151 hallituksen esityksen johdosta laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä seuraavat lakialoitteet: ed. Turusen n:o 369, ed. Vilponiemen n:o 370, ed. Bernerin ym. n:o 371 ja ed. Pursiaisen ym. n:o 372 (kaikki 1970 vp.), ed. Lehmosen ym. n:o 155 ja ed. Väyrysen ym. n:o 156, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 19 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen sosiaalivaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 369—372 (kaikki 1970 vp.), 155 ja 156 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 160 laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ja Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 19 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 151.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan lapsiperheiden asumistukijärjestelmän kokonaisuudistusta siten, että perheen koosta ja asunnon omistussuhteista riippumattta kaikki tuen tarpeessa olevat voivat päästä asumistuen piiriin.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* lapsiperheiden asumistuesta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (586/61) 3 §, 4 §:n 1 momentti, 5, 7 ja 8 §, näistä 7 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 19 päivänä maaliskuuta 1971 annetussa laissa (236/71), sekä *lisätään* lain 6 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §.

Lapsiperheellä tarkoitetaan tässä laissa perhettä, jolla on huollettavanaan vähintään yksi kuuttatoista vuotta nuorempi samaan talouteen kuuluva lapsi. Huollettavaksi lapseksi luetaan myös kasvattilapsi, josta perhe jatkuvasti huolehtii. Huollettavana lapsena pidetään niin ikään kuusitoista, mutta ei kahtakymmentä vuotta täyttänyttä koulunkäyntiä tai opintoja jatkavaa tai työkyvytöntä lasta.

4 §.

Asumistukea myönnetään perheelle, jonka talouteen kuuluvien henkilöiden yksinomaisessa käytössä on vähintään huoneen ja keittiön tai sitä vastaavan tilan käsittävä huoneisto.

— — — — — — — — — — — — — — —

5 §.

Huoneiston asukasluvun tulee olla vähemmän kuin kaksi henkilöä huonetta kohti, keittiö huoneeksi luettuna. Yhden tai kaksi huonetta ja keittiötä vastaavan tilan käsittävässä huoneistossa saa asukasluku kuitenkin olla kaksi henkilöä huonetta kohti. Huoneiston, jossa on vähintään viisi huonetta, asukasluku voi olla suurempikin kuin kaksi henkilöä huonetta kohti.

6 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Milloin perheen verotettavat tulot erityisestä syystä ovat vähentyneet edellisenä vuonna toimitetussa verotuksessa vahvistetusta määrästä siten, ettei niiden enää arvioida ylittävän 1 momentin mukaisesti vahvistettuja määriä, voidaan asumistukea myöntää sanotun lainkohdan nojalla annettujen määräysten estämättä.

7 §.

Asumistuen määrä on huollettavien lasten luvusta, perheen tuloista ja asunnon huoneluvusta riippuen 15—70 prosenttia huoneistosta suoritettavasta, sosiaalihallituksen hyväksymästä vuokrasta ja lämmityskustannuksista.

Kaksi huonetta ja keittiön tai sitä vastaavan tilan käsittävässä huoneistossa asuvalle perheelle samoinkuin perheelle, jonka huollettavana on vain kaksi lasta, myönnettävän asumistuen määrä on enintään 40 prosenttia sekä

perheelle, jonka huollettavana on vain yksi lapsi, enintään 25 prosenttia.

Asumistuki myönnetään, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, alennettuna, tavallisena tai korotettuna.

8 §.

Asumistuki voidaan evätä tai sitä alentaa, mikäli perheen asumismenot ilmeisesti ovat vähäiset tai jokin muu seikka poistaa tuen tarpeen tai sitä vähentää.

Olennaisesti virheellisin perustein suoritettu asumistuki voidaan määrätä kokonaan tai osittain maksettavaksi takaisin tai, jos asumistuen suorittaminen jatkuu, vähentää myöhemmin maksettavista asumistuen eristä.

Jollei virheellisin perustein suoritettua asumistukea saada perityksi takaisin 2 momentissa mainituin tavoin, voi lääninhallitus kunnan esityksestä velvoittaa asumistuen nostajan suorittamaan tällaisen asumistuen sosiaalihallitukselle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1972. Perheelle, joka tämän lain voimaantuloa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana on saanut lapsiperheiden asumistukea tai jolla mainittuna aikana jätetyn hakemuksen nojalla olisi oikeus saada asumistukea aikaisemman lain nojalla, ja joka tämän lain mukaan ei sitä saisi tai jonka asumistuki pienenisi, myönnetään asumistukea edelleen aikaisempien säännösten mukaisesti niin kauan kuin perhe asuu samassa huoneistossa, kuitenkin enintään sen suuruisena kuin asumistuki on viimeksi ollut tai sitä olisi voitu myöntää hakemuksen perusteella.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työnvälityslain 3 a §:n muuttamisesta.

Voimassa olevan työnvälityslain 3 a §:ssä (293/64) säädetään, että "henkilölle, joka on työtön tai välittömästi joutuu työttömäksi ja joka on halukas asianomaisen työnvälitysviranomaisen osoituksesta muuttamaan työhön asuinpaikkakuntansa ulkopuolelle, voidaan muuton aiheuttamien kustannusten korvaamiseksi myöntää avustusta valtion varoista siten kuin siitä asetuksella erikseen säädetään". Tämän lainkohdan ja sitä täydentävän työvoiman liikkuvuuden edistämisestä annetun asetuksen (534/69) tavoitteena on ollut edistää työvoiman alueellista liikkuvuutta poistamalla muuttotapahtumaan liittyviä taloudellisia vaikeuksia työttömien tai työttömyysuhan alaisten osalta.

Liikkuvuusavustusten myöntäminen työllisyysammattikursseilla oleville.

Työvoiman alueelliseen muuttotapahtumaan liittyy varsin usein siirtyminen koulutuksen kautta uuteen ammattiin uudelle työpaikkakunnalle. Tällaisessa tapauksessa työvoimaviranomaiset ohjaavat koulutusta tarvitsevan henkilön ensin työllisyyttä edistäville ammattikursseille, joita toimeenpannaan erityisesti niillä alueilla, joissa työvoiman kysyntä on runsasta ja monipuolista.

Työllisyysammattikurssitoiminnan merkityksen työvoimapolitiikan alalla jatkuvasti lisääntyessä osallistuvat yhä useammat työnhakijat työllisyyskoulutukseen alueilla, joilla on puutetta työvoimasta ja joilla alueilla yleensä on asunnonsaantivaikeuksia. Voimassa olevan lain mukaan ei työllisyysammattikursseille osallistuva eikä myöskään hänen perheensä saa missään muodossa valtion taloudellista tukea siirtyessään koulutus- ja työpaikkakunnalle työllisyyskoulutuksen aikana asunnon saannin järjestyessä.

Lakiesityksen mukaan voisivat työnvälitysviranomaiset myöntää taloudellista tukea työllisyysammattikurssien avulla toiselle paikkakunnalle siirtyville aivan samoin kuin asuinpaikkakunnan ulkopuolelle työhön siirtyville henkilöille. Tätä koskeva muutos on otettu lakiehdotuksen 3 a §:n 1 momenttiin.

Ammattitaitoisen työvoiman saannin turvaaminen kehitysalueilla.

Työnvälityslain 3 a §:n mukaan voidaan näitä liikkuvuusavustuksia myöntää vain henkilölle, joka on työtön tai työttömyysuhan alainen. Liikkuvuusavustusten tarkoituksena on edistää työvoiman ohjattua liikkuvuutta. Tällaisena ohjattuna liikkuvuutena voidaan pitää myös sitä, että kehitysalueella voidaan varmistaa sellainen ammattitaitoisen työvoiman saanti, jota ei omalta alueelta ole saatavissa. Näin ollen esitetään liikkuvuusavustusten myöntämisen edellytyksiin sellainen lisäys, että avustuksia voitaisiin myöntää myös työssä olevalle työnhakijalle, joka muuttaa työnvälityksen osoituksesta kehitysalueelle, jossa ei tämän ammattitaidon omaavaa työvoimaa ole saatavissa. Kehitysalueella tarkoitetaan tässä yhteydessä kehitysalueiden talouden edistämisestä vuosina 1970—1975 30 päivänä joulukuuta 1969 annetun lain (876/69) tarkoittamaa aluetta. Tätä koskeva lainmuutos on otettu lakiehdotuksen 3 a §:n 2 momenttiin.

Esitetyn uuden työllisyyslain aiheuttama muutos.

Voimassa olevan työllisyyslain (331/63) 5 §:n mukaan voidaan työntekijöille, joiden siirtämistä työhön toiselle paikkakunnalle on pidettävä työllisyyden turvaamisen kannalta tarkoituksenmukaisena, valtion kustannuksella antaa kokonaan tai osaksi maksuton kuljetus. Koska tämä erityissäännös läheisesti liittyy työnvälityslain 3 a §:ssä esitettyihin työvoiman liikkuvuuden edistämistä koskeviin säännöksiin, on hallituksen esityksessä eduskunnalle työllisyyslaiksi (hallituksen esitys n:o 94/1971 vp.)

esitetty nykyinen työllisyyslain 5 §:n määräys otettavaksi työnvälityslain yhteyteen. Tätä koskeva lainmuutos on otettu lakiehdotuksen 3 a §:n 3 momenttiin entisestään siten laajennettuna, että matkakustannusten lisäksi työntekijälle näissä tapauksissa voitaisiin maksaa myös matkan aikana päivärahaa.

Lain muutosehdotuksesta aiheutuva menojen lisäys on otettu huomioon vuoden 1972 tuloja menoarvioesityksessä työvoiman alueellisen liikkuvuuden edistämiseksi esitetyn arviomäärärahan yhteydessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työnvälityslain 3 a §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä kesäkuuta 1959 annetun työnvälityslain 3 a §, sellaisena kuin se on 29 päivänä toukokuuta 1964 annetussa laissa (293/64), näin kuuluvaksi:

3 a §.

Henkilölle, joka on työtön tai välittömästi joutuu työttömäksi ja joka on halukas asianomaisen työnvälitysviranomaisen osoituksesta muuttamaan työhön asuinpaikkakuntansa ulkopuolelle tai osallistumaan asuinpaikkakunnan ulkopuolella tapahtuvaan työhönsijoitusta edeltävään työllisyysammattikurssitoimintaan, voidaan asuinpaikkakunnan vaihdosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi myöntää avustusta valtion varoista siten kuin siitä asetuksella erikseen säädetään.

Sen lisäksi, mitä edellä on säädetty, voidaan tässä laissa tarkoitettuja avustuksia suorittaa myös sellaiselle työssä olevalle ammattitaitoiselle työnhakijalle, joka työnvälityksen osoituksesta siirtyy erityistä ammattitaitoa vaativaan tehtävään kehitysalueella, jossa ei tämän ammattitaidon omaavaa työvoimaa ole saatavissa.

Työnhakijalle, jonka väliaikaista siirtymistä työhön toiselle paikkakunnalle on pidettävä työllisyyden kannalta tarkoituksenmukaisena, voidaan myöntää matkakustannusten korvausta ja päivärahaa siten kuin siitä asetuksella erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972, ja sillä kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1963 annetun työllisyyslain 5 § (331/63).

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Työvoimaministeri *Veikko Helle.*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 21 hallituksen esityksen johdosta laiksi työnvälityslain 3 a §:n muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 161. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijana tarkastaja Sirkka Lehtisaloa työvoimaministeriöstä valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan työnvälityslain 3 a §:ää muutettavaksi siten, että työvoiman liikkuvuutta edistävien erilaisten avustusten ja korvausten maksamismahdollisuuksia lisätään. Niiden avulla pyritään muun muassa lisäämään mahdollisuuksia saada tarvittavaa ammattityövoimaa kehitysalueille. Esityksen tarkoituksena on yleensäkin luoda nykyistä parempia edellytyksiä aktiivisen työvoimapolitiikan harjoittamiselle.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena, minkä vuoksi valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 162 hallituksen esityksen johdosta laiksi työnvälityslain 3 a §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan osiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 21 tehtyä hdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi työnvälityslain 3 a §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 161 laiksi työnvälityslain 3 a §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 21 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 162, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

työnvälityslain 3 a §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä kesäkuuta 1959 annetun työnvälityslain 3 a §, sellaisena kuin se on 29 päivänä toukokuuta 1964 annetussa laissa (293/64), näin kuuluvaksi:

3 a §.

Henkilölle, joka on työtön tai välittömästi joutuu työttömäksi ja joka on halukas asianomaisen työnvälitysviranomaisen osoituksesta muuttamaan työhön asuinpaikkakuntansa ulkopuolelle tai osallistumaan asuinpaikkakunnan ulkopuolella tapahtuvaan työhönsijoitusta edeltävään työllisyysammattikurssitoimintaan, voidaan asuinpaikkakunnan vaihdosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi myöntää avustusta valtion varoista siten kuin siitä asetuksella erikseen säädetään.

Sen lisäksi, mitä edellä on säädetty, voidaan tässä laissa tarkoitettuja avustuksia suorittaa myös sellaiselle työssä olevalle ammattitaitoiselle työnhakijalle, joka työnvälityksen osoituksesta siirtyy erityistä ammattitaitoa vaativaan tehtävään kehitysalueella, jossa ei tämän ammattitaidon omaavaa työvoimaa ole saatavissa.

Työnhakijalle, jonka väliaikaista siirtymistä työhön toiselle paikkakunnalle on pidettävä työllisyyden kannalta tarkoituksenmukaisena, voidaan myöntää matkakustannusten korvausta ja päivärahaa siten kuin siitä asetuksella erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972, ja sillä kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1963 annetun työllisyyslain 5 § (331/63).

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnan palkkauksen perusteista 19 päivänä toukokuuta 1961 annetulla lailla (255/61) järjestettiin oikeusasiamiehen kanslia vakinaiselle kannalle. Sanotussa laissa säädettiin, mitä toimia oikeusasiamiehen kansliassa voi olla ja saatettiin kanslian toimenhaltijat palkkauksen, vuosiloman ja eläke-etujen osalta samaan asemaan kuin valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltijat yleensä ovat. Muilta osin toimenhaltijain oikeudellinen asema, muun muassa heidän oikeutensa pysyä toimessaan, jäi tällöin järjestämättä ja se on edelleenkin avoinna.

Tammikuun 15 päivänä 1971 annetulla lailla (19/71) muutettiin hallitusmuodon 49 §:ää niin, että oikeusasiamiehen lisäksi tulee tammikuun 1 päivästä 1972 lukien valittavaksi apulaisoikeusasiamies, joka avustaa oikeusasiamiestä ja tarvittaessa astuu hänen sijaansa. Tällä uudistuksella tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi näyttää välttämättömältä lisätä oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnan lukumäärää ja toimittaa muitakin uudelleenjärjestelyjä henkilökunnan kohdalla. Nämä uudelleenjärjestelyt edellyttävät eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnan palkkauksen perusteista annetussa laissa olevien, kanslian toimenhaltijoita koskevien säännösten muuttamista.

Marraskuun 6 päivänä 1970 annetulla, seuranneen joulukuun 1 päivänä voimaan tulleella lainsäädännöllä saatettiin valtion viran ja toimen haltijain osalta noudatettavaksi erityinen sopimus- ja sovittelumenettely, jossa virkamiesten palvelussuhteen ehdoista päätetään virkamiesyhdistysten ja valtiovallan edustajien kesken tehtävin virkaehtosopimuksin. Virkaehtosopimukset eivät kuitenkaan ilman muuta koske kaikkia valtion viran ja toimen haltijoita. Valtion virkaehtosopimuslain (664/70) 1 §:n 2 momentissa on lueteltu eräitä sellaisia virkamiesryhmiä, jotka on katsottu olevan siinä määrin erikoisasemassa, että sanottua lakia sovelletaan heihin vasta kun siitä on erikseen säädetty. Oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijat muodostavat yhden tällaisen ryhmän. Virkaehtosopimuksilla voimaan saatettavat määräykset ovat ainakin pääosiltaan sellaisia, että niitä tulisi soveltaa oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijoihin samalla tavoin kuin muihin valtion virkamiehiin. Kun nämä määräykset koskevat muun ohella palkkausta, on niiden soveltamisesta oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijoihin sopivimmin säädettävissä heidän palkkauksensa perusteita järjestävässä laissa.

Edellä tarkoitetut korjaukset ja täydennykset puheena olevaan lakiin on sopivasti tehtävissä samalla kertaa. Niiden tekeminen tähän vain neljä pykälää käsittävään lakiin merkitsee kuitenkin niin suuria muutoksia siihen, että on tarkoituksenmukaista uudistaa laki kokonaisuudessaan ja samalla saattaa se nykyisiä olosuhteita vastaavaksi. Kun laki tulisi sisältämään säännöksiä muistakin kuin palkkauksen piiriin sisältyvistä asioista, lain nimeksi ehdotetaan laki eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta.

Oikeusasiamiehen ja hänen kansliansa asema on jo siinä määrin vakiintunut, ettei ole perusteltua aihetta pitää kanslian toimenhaltijoita muihin valtion viran ja toimen haltijoihin nähden periaatteessa poikkeavassa asemassa. Sen vuoksi laki olisi laadittava samalle pohjalle kuin muukin virkamieslainsäädäntö. Koska oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijat ovat eräissä kohdissa eri asemassa kuin valtion viran ja toimen haltijat yleensä, on tarpeen ottaa lakiin nimenomaiset säännökset, joilla oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain asema näissä poikkeavissa kohdissa järjestetään.

Oikeusasiamiehen kansliassa on sen henkilökunnan palkkauksen perusteista annetun nykyisen lain 1 §:n mukaan sihteerin, kirjaajan ja kanslia-apulaisen toimet sekä ne muut toimet, jotka mainitaan oikeusasiamiehen johtosään-

nössä. Lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentissa luetellaan ne toimet, joita oikeusasiamiehen kansliassa voi olla. Nykyisen käytännön mukaisesti olisivat oikeusasiamiehen kanslian esittelijöiden toimet vanhemman ja nuoremman oikeusasiamiehensihteerin toimia, minkä ohella kanslian muita pysyväisen toimen haltijoita olisivat kirjaaja, kanslia-apulainen ja vahtimestari. Johtosäännössä määrätään, kuinka monta kutakin tointa on, ja siihen otetaan mainittuja toimia koskevat tarvittavat määräykset. Tämän lisäksi kansliaan voitaisiin tulo- ja menoarvion rajoissa ottaa myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä.

Oikeusasiamiehen asemasta eduskunnan luottamusmiehenä on katsottava johtuvan, että hänen apunaan ja alaisinaan työskentelevien oikeusasiamiehen kanslian toimihenkilöiden tulee olla hänen erityisen tarkkailunsa ja määräämisvaltansa alaisena. Sen vuoksi nämä toimihenkilöt on syytä virkamiesoikeudelliselta kannalta lukea toimen haltijoiksi, ja sen mukaan oikeusasiamiehen kansliassa saisi olla vain toimia, mutta ei virkoja.

Oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain palkkauksesta olisi, niin kuin nykyisinkin, vastaavasti voimassa, mitä valtion viran ja toimen haltijain palkkauksesta on säädetty. Heidän palkkauksensa osalta on tarpeen saattaa voimaan myös ne määräykset, jotka virkamiesten palkkauksesta saatetaan voimaan virkaehtosopimuksella. Sen vuoksi on lain 2 §:ssä ehdotettu säädettäväksi, että oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain palvelussuhteen ehdoista on voimassa, mitä valtion muiden toimen haltijain osalta on säädetty tai virkaehtosopimuksin määrätty.

Oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain asemasta valtion pysyväisen tai ylimääräisen toimen haltijana seuraisi jo sinänsä, että heidän oikeudestaan pysyä toimessaan olisi vastaavasti voimassa, mitä valtion muiden toimenhaltijain osalta on säädetty. Kanslian pysyväisen toimen haltijan oikeus pysyä toimessaan määräytyisi siten valtion viran tai pysyväisen toimen haltijain nimittämiskirjoista sekä heidän oikeudestaan pysyä virassaan tai toimessaan annetussa laissa (202/26) olevien, pysyväisen toimen haltijain oikeutta pysyä toimessaan järjestävien säännösten mukaisesti. Ylimääräisen toimen haltijan asema taas määräytyisi valtion ylimääräisiä toimenhaltijoita koskevien säännösten mukaisesti. Valtion pysyväisen toimen haltijan valtioneuvosto voi nimittävän viranomaisen esityksestä edellä mainitun lain 3 §:n 1 momentin nojalla pysyttää toimessaan yli säädetyn eroamisiän. Kun ei voida pitää asianmukaisena, että valtioneuvoston tulisi ratkaista tämä kysymys myös eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain osalta, on päätäntävalta tässä kohdin ehdotettu annettavaksi oikeusasiamiehelle. Säännökset toimenhaltijain oikeudesta pysyä toimessaan sisältyvät lakiehdotuksen 3 §:ään.

Lakiehdotuksen 4 §:n 1 momenttiin sisältyy viittaus vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä sekä perhe-eläkettä koskevaan lainsäädäntöön, jolla oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijat jo ovat samassa asemassa kuin muutkin valtion viran ja toimen haltijat ovat. Pykälän 2 momentissa annettaisiin eduskunnan kansliatoimikunnalle valta myöntää ylimääräistä eläkettä.

Kun lakiehdotus liittyy eräänä osana eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian kohdalla vuoden 1972 alussa tapahtuvaa uudelleenjärjestelyä koskevaan lainsäädäntöön, olisi laki määrättävä tulemaan voimaan tammikuun 1 päivänä 1972.

Edellä lausutun nojalla ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa voi olla vanhemman ja nuoremman oikeusasiamiehensihteerin sekä kirjaajan, kanslia-apulaisen ja vahtimestarin toimia.

Kansliaan voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa ottaa myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä.

2 §.

Oikeusasiamiehen kanslian pysyväisen ja ylimääräisen toimen haltijain palvelussuhteen ehdoista on vastaavasti voimassa, mitä valtion muiden peruspalkkaisen ja ylimääräisen toimen haltijain osalta on säädetty tai valtion virkaehtosopimuslaissa tarkoitetulla virkaehtosopimuksella määrätty.

3 §.

Oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain oikeudesta pysyä toimessaan on vastaavasti voimassa, mitä valtion muun pysyväisen tai ylimääräisen toimen haltijan osalta on säädetty, kuitenkin niin, että oikeudesta pysyä toimessa säädetyn eroamisiän jälkeen päättää oikeusasiamies.

4 §.

Oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain oikeudesta vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä heidän jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä on säädetty erikseen.

Eduskunnan kansliatoimikunta voi myöntää ylimääräistä eläkettä.

5 §.

Tarkemmat määräykset eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta annetaan eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännössä.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972 ja sillä kumotaan eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnan palkkauksen perusteista 19 päivänä toukokuuta 1961 annettu laki (255/61) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Oikeusministeri *Jacob Söderman*

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksen johdosta laiksi eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 22 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 162. Kuultuaan asian johdosta eduskunnan oikeusasiamiestä Kaarlo L. Ståhlbergia, oikeusministeriön kansliapäällikköä Kai Kortetta ja hallitusneuvos Jaakko Vihmolaa valtiovarainministeriöstä perustuslakivaliokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa lausutaan, että kun eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia 19 päivänä toukokuuta 1961 eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnan palkkauksen perusteista annetulla lailla (255/61) järjestettiin vakinaiselle kannalle, säädettiin sanotussa laissa, mitä toimia oikeusasiamiehen kansliassa voi olla, ja saatettiin kanslian toimenhaltijat palkkauksen, vuosiloman sekä eläke-etujen osalta samaan asemaan kuin valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltijat yleensä ovat. Muilta osin toimenhaltijain asema, muun muassa heidän oikeutensa pysyä toimessaan, jäi tällöin järjestämättä ja on avoinna vieläkin. Edelleen on esityksen perusteluissa kiinnitetty huomiota siihen, että kun hallitusmuodon 49 §:n muuttamisesta 15 päivänä tammikuuta 1971 annetun lain (19/71) mukaan tulee vuoden 1972 alusta lukien valittavaksi oikeusasiamiehen lisäksi apulaisoikeusasiamies, käy tarpeelliseksi tämän uudistuksen yhteydessä suorittaa oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnan kohdalla eräitä uudelleenjärjestelyjä, jotka edellyttävät kanslian toimenhaltijoita koskevien säännösten muuttamista. Hallituksen esityksen tarkoituksena on saattaa oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijat periaatteessa samaan asemaan kuin muutkin valtion viran ja toimen haltijat ovat sekä tehdä mahdolliseksi edellä tarkoitetut uudelleenjärjestelyt oikeusasiamiehen kansliassa.

Yhtyen hallituksen esityksen perusteluissa esitettyihin näkökohtiin perustuslakivaliokunta pitää tarpeellisena uudistaa oikeusasiamiehen kansliaa ja sen toimenhaltijoita koskevat säännökset pääkohdiltaan siten kuin hallitus on ehdottanut. Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen eräisiin yksityiskohtiin valiokunta on kuitenkin katsonut tarpeelliseksi tehdä joitakin muutoksia.

Lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamiehen kansliassa voisi olla vanhemman ja nuoremman oikeusasiamiehensihteerin, kirjaajan, kanslia-apulaisen ja vahtimestarin toimia. Nykyisen käytännön mukaisesti olisivat kanslian esittelijöiden toimet vanhemman ja nuoremman oikeusasiamiehensihteerin toimia. Perustuslakivaliokunnan mielestä oikeusasiamiehen kanslian esittelijöiden tehtävät ja asema on lähinnä rinnastettavissa oikeuskanslerinviraston esittelijöiden tehtäviin ja asemaan. Sen vuoksi, ja jotta oikeusasiamiehen kanslia olisi pätevää esittelijävoimaa etsittäessä kilpailukykyinen niin oikeuskanslerinviraston kuin muidenkin virastojen kanssa, olisi oikeusasiamiehen kanslia siinä olevien toimien nimienkin osalta rinnastettava oikeuskanslerinvirastoon. Kun oikeuskanslerinviraston vanhempien esittelijöiden virat ovat esittelijäneuvoksen virkoja, niin kuin korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeudenkin vanhimpien esittelijöiden virat ovat, perustuslakivaliokunta on pitänyt tarpeellisena lisätä lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentissa olevaan, oikeusasiamiehen kanslian toimia koskevaan luetteloon esittelijäneuvoksen toimen. Samalla valiokunta on lisännyt momentin loppuun säännöksen, jonka mukaan oikeusasiamiehen kansliassa voisi olla puheena olevassa momentissa mainittujen lisäksi muitakin sellaisia toimia, jotka mainitaan oikeusasiamiehen johtosäännössä. Tällainen säännös sisältyy myös voimassa olevan lain vastaavaan pykälään.

Valtion virkamiesten palvelussuhteen ehdoista määrätään nykyisin pääasiassa virkamiesyhdistysten ja valtiovallan edustajien kesken tehtävin virkasopimuksin. Valtion virkaehtosopimuslain (664/70) 1 §:n 2 momentin mukaan virkaehtosopimuslainsäädäntö ei kuiten-

kaan koske muiden muassa eduskunnan ja sen piiriin kuuluvien eri kanslioiden toimenhaltijoita, ellei siitä erikseen niin säädetä. Käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen 2 §:n säännöksillä on tarkoitus saattaa oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijat virkaehtosopimuslainsäädännön alaisiksi, jolloin heidän palvelussuhteensa ehdoista määrättäisiin virkaehtosopimuksin. Perustuslakivaliokunta kuitenkin katsoo, ettei ole asianmukaista saattaa oikeusasiamiehen kanslian henkilökuntaa tässä kohdin eri asemaan kuin muut eduskunnan piiriin kuuluvat viran ja toimen haltijat ovat ennen kuin on perusteellisesti tutkittu, miten tällainen uudelleenjärjestely olisi parhaiten toimitettavissa ottamalla huomioon toisaalta eduskunnan ja toisaalta sen piirissä työskentelevän virkamieskunnan aseman. Sen vuoksi perustuslakivaliokunta on poistanut lakiehdotuksen 2 §:stä siinä olevan viittauksen virkaehtosopimuksiin ja lisännyt pykälään uuden 2 momentin, johon sisältyvät pääkohdiltaan nykyisiä vastaavat säännökset oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain palkkausta ja palvelussuhteen muita ehtoja koskevista seikoista. Siten oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain palvelussuhteen ehdoista, joihin kuuluu muun muassa palkkausta koskevat järjestelyt, olisi edelleen voimassa, mitä valtion muiden peruspalkkaisen viran tai toimen haltijain osalta on säädetty. Oikeusasiamies määräisi kansliansa toimet tuloja menoarvion rajoissa palkkausluokkiin ja päättäisi muista pysyväisen tai ylimääräisen toimen haltijain palvelussuhteen ehtoja koskevista seikoista sekä tilapäisen ja sivutoimen haltijain palkkauksesta.

Kun eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt valtion eläkelainsäädäntöön muutoksia, joilla virkamiesten eläketurvaa on täydennetty työttömyyseläkkeellä, on käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen 4 §:n 1 momenttiin, joka sisältää viittaukset oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain eläketurvaa koskeviin säännöksiin, lisätty maininta työttömyyseläkkeestä.

Edellä lausutun nojalla perustuslakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa voi olla *esittelijäneuvoksen,* vanhemman ja nuoremman oikeusasiamiehensihteerin, *(poist.)* kirjaajan, kanslia-apulaisen ja vahtimestarin toimia *sekä niitä muita toimia, jotka mainitaan oikeusasiamiehen johtosäännössä.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

2 §.

Oikeusasiamiehen kanslian pysyväisen ja ylimääräisen toimen haltijan palvelussuhteen ehdoista on vastaavasti voimassa, mitä valtion muiden peruspalkkaisen ja ylimääräisen toimen haltijain osalta on säädetty *(poist.).*

Tulo- ja menoarvion rajoissa oikeusasiamies määrää kansliansa toimet palkkausluokkiin ja päättää muista pysäväisen tai ylimääräisen toimen haltijain palvelussuhteen ehtoja koskevista seikoista sekä tilapäisen ja sivutoimen haltijain palkkauksesta.

3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

4 §.

Oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain oikeudesta vanhuus-, työkyvyttömyys- ja *työttömyys*eläkkeeseen sekä heidän jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä on säädetty erikseen.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

5 ja 6 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, jäsenet Ehrnrooth, Hykkäälä, Kohtala, Koskenniemi, Seppä, I. Suominen, Vilponiemi ja Åsvik sekä varajäsenet Koivisto ja Tarvajärvi.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 158 hallituksen esityksen johdosta laiksi eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä perustuslakivaliokunnan mietinnössä n:o 22 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen perustuslakivaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 162 laiksi eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 22 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 158, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa voi olla esittelelijäneuvoksen, vanhemman ja nuoremman oikeusasiamiehensihteerin, kirjaajan, kanslia-apulaisen ja vahtimestarin toimia sekä niitä muita toimia, jotka mainitaan oikeusasiamiehen johtosäännössä.

Kansliaan voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa ottaa myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä.

2 §.

Oikeusasiamiehen kanslian pysyväisen ja ylimääräisen toimen haltijain palvelussuhteen ehdoista on vastaavasti voimassa, mitä valtion muiden peruspalkkaisen ja ylimääräisen toimen haltijain osalta on säädetty.

Tulo- ja menoarvion rajoissa oikeusasiamies määrää kansliansa toimet palkkausluokkiin ja päättää muista pysyväisen tai ylimääräisen toimen haltijain palvelussuhteen ehtoja koskevista seikoista sekä tilapäisen ja sivutoimen haltijain palkkauksesta.

3 §.

Oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain oikeudesta pysyä toimessaan on vastaavasti voimassa, mitä valtion muun pysyväisen tai ylimääräisen toimen haltijan osalta on säädetty, kuitenkin niin, että oikeudesta pysyä toimessa säädetyn eroamisiän jälkeen päättää oikeusasiamies.

4 §.

Oikeusasiamiehen kanslian toimenhaltijain oikeudesta vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä heidän jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä on säädetty erikseen.

Eduskunnan kansliatoimikunta voi myöntää ylimääräistä eläkettä.

5 §.

Tarkemmat määräykset eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta annetaan eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännössä.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972 ja sillä kumotaan eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnan palkkauksen perusteista 19 päivänä toukokuuta 1961 annettu laki (255/61) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi poliisihallinnosta ja rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta.

Poliisin tehtävänä on laillisen valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen suojaaminen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden voimassa pitäminen. Poliisitoimen ylin johto ja valvonta kuuluu sisäasiainministeriölle. Poliisin keskushallinnon muodostavat nykyisin sisäasiainministeriö sekä välittömästi sen alaisina toimivat poliisin erilliset muodostelmat keskusrikospoliisi, suojelupoliisi ja liikkuva poliisi. Ministeriössä poliisitoimeen liittyvät asiat käsittelee poliisiasiain osasto, jonka osastopäällikkönä oleva hallitusneuvos samalla toimii valtakunnan ylipoliisipäällikkönä. Keskusrikospoliisi toimii muun poliisin apuna ja ohella rikollisuuden vastustamiseksi ja rikosten selvittämiseksi. Suojelupoliisille kuuluu sellaisten hankkeiden seuraaminen ja ilmisaaminen, joiden on syytä varoa kohdistuvan valtakunnan itsenäisyyttä tai sen laillista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä vastaan taikka jotka ovat omiaan vaarantamaan yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Liikkuvan poliisin tehtävänä on toimia muun poliisin apuna ja ohella yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, rikollisuuden torjumiseksi ja liikenteen valvomiseksi sekä olla valtakunnan poliisireservinä. Sisäasiainministeriön alaisena toimivat lisäksi poliisiopisto ja poliisivarikot sekä poliisikoiralaitos.

Sisäasiainministeriön alaisina poliisin piirihallintoviranomaisina toimivat lääninhallitukset kukin läänissään. Lääninhallituksen tehtävänä on johtaa ja valvoa poliisin toimintaa läänissä. Poliisin paikallishallintoa varten maa on jaettu poliisipiireihin. Paikallishallintoviranomaisina niissä ovat nimismiehet ja ennen 1 päivää tammikuuta 1959 perustetuissa kaupungeissa poliisilaitokset. Poliisipiirejä on 272, niistä 237 nimismiespiiriä ja 35 poliisilaitosta.

Poliisihallinnon palveluksessa oli 1 päivänä tammikuuta 1971 yhteensä 9 150 virkamiestä tai työsopimussuhteessa olevaa henkilöä, heistä keskusrikospoliisissa 226, suojelupoliisissa 96, liikkuvassa poliisissa 866, poliisiopistossa ja varikoilla 98 ja paikallisessa poliisissa (yleispoliisissa) 7 864.

Sisäasiainministeriön poliisiasiain osastolla ja keskusrikospoliisilla, liikkuvalla poliisilla ja suojelupoliisilla on kullakin oma erillinen johtonsa ja oma henkilöstö- ja taloushallintonsa. Kullakin erillisellä muodostelmalla on oma alueorganisaationsa. Varainhoidollisesti erilliset muodostelmat ovat sisäasiainministeriön alitilittäjiä. Poliisilta puuttuu siten keskus- ja piirihallintotasolta keskitetty hallinnollinen ja toiminnallinen sekä talousjohto. Hajautunut järjestelmä aiheuttaa nykyisellään poliisin toiminnoissa erillisyyttä ja kokoamisvaikeuksia. Hallinnollinen ja tilinpidollinen erillisyys aiheuttaa niin ikään ministeriön ja erillisten muodostelmien hallinnossa kustannuksia lisäävää päällekkäisyyttä ja tarpeetonta henkilökunnan ja muiden voimavarojen sitomista.

Nykyinen poliisin järjestysmuoto on pääosiltaan varsin vanha. Se on muodostunut aikana, jolloin väestö suurimmalta osaltaan asui hajallaan ja asutuskeskukset olivat pieniä sekä väestön liikkuvuus vähäistä. Tällöin myös yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät tarpeet olivat vastaavasti paikallisia ja vähäisiä. Viime vuosikymmeninä tapahtunut asutuskeskusten kasvu ja liikkuvuuden lisääntyminen ovat jo tähän mennessä muuttaneet olosuhteet ja tarpeet toisenkaltaiseksi.

Lähivuosikymmeninä yhä jatkuva asutuskeskusten väestön kasvu ja moottoriajoneuvoliikenteen lisääntyminen tulevat edelleen aiheuttamaan poliisin järjestys- ja turvallisuuspalvelusten kysynnän voimakasta kasvua. Samalla väestön siirtyminen haja-asutuksesta taajamiin yhdessä liikenteen kasvun ja tietoliikenteen tihentymisen kanssa muuttaa jatkuvasti yhä enemmän näiden palvelusten kysynnän laatua ja rakennetta. Erityisesti poliisin palvelutuotannolle lisävaatimuksia tulee aiheuttamaan myös

kaupungistumiseen liittyvien monien sosiaalisten ongelmien mukanaan tuoman rikollisuuden torjunta. Mainitut yhteiskunnalliset muutokset asettavat uusia vaatimuksia niin ikään poliisin palvelusten saatavuudelle, mikäli palvelutaso halutaan pysyttää yleisen järjestyksen ja turvallisuuden osalta muun yhteiskunnassa tapahtuvan kehityksen tasalla. Poliisin palvelusten lisääntyvä kysyntä aiheuttaa kasvavassa määrin poliisin eri toimintayksiköiden taholta niiden voimavarojen lisäysvaatimuksia. Kun poliisin toiminnot ovat vielä varsin työvoimavaltaisia, kohdistuvat toimintaedellytysten lisäysvaatimukset nykyisellään erittäin huomattavalta osin henkilökunnan lisäämiseen. Mikäli tarpeelliset henkilökunnan lisäykset jouduttaisiin toteuttamaan nykyisen organisaation puitteissa, tulisivat palvelutason säilyttämisen vaatimat menolisäykset olemaan huomattavan suuria.

Poliisihallinnon kehittämistavoitteena on poliisin järjestys- ja turvallisuuspalveluksien lisääminen käytettävissä olevin voimavaroin tasapuolisesti maan eri osissa ja eri paikkakunnilla. Yleislinjana poliisin toiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi tällöin on poliisin organisaation kehittäminen, palvelustuotannon kokoaminen ja rationalisoiminen sekä kaluston ja muun teknillisen välineistön ja sen käytön lisääminen. Tämä edellyttää välttämättömästi myös poliisin keskushallinnon uudelleen järjestämistä ja sen tehokasta keskittämistä. Tähän liittyen uudistus on ulotettava myös piirihallintotasolle, jolloin samalla voidaan luoda edellytykset poliisin läänissä tapahtuvan toiminnan kokoamiselle ja tehostamiselle. Poliisin toiminnan tulee sen valtiontaloudelle aiheuttamien kustannustenkin vuoksi olla mahdollisimman tarkoituksenmukaista ja tehokasta. Tällainen toiminta puolestaan edellyttää jatkuvaa pitkäjännitteistä toiminnan ja talouden sekä organisaation suunnittelua. Poliisin toiminnallinen johto sekä toiminnan ja talouden suunnittelu että muu yleinen hallinto ovat toisaalta niin kiinteässä yhteydessä toisiinsa, että kaikkien näiden tehtävien keskittäminen yhteen on tarkoituksenmukaisin ratkaisu. Näitä uudistuksia poliisin keskushallinnossa ei voida toteuttaa ainoastaan sisäasiainministeriön poliisiasiain osaston organisaatiota kehittämällä.

Hallituksen käsityksen mukaan poliisitoimen johto ja valvonta tehostuisi, jos se siirrettäisiin sisäasiainministeriöltä erilliselle keskusvirastolle. Tämän vuoksi ehdotetaan, että poliisihallintoa johtamaan ja valvomaan perustettaisiin sisäasiainministeriön alainen keskusvirasto, jonka nimenä olisi poliisihallitus. Poliisihallituksen perustaminen olisi sopusoinnussa keskushallinnon organisaation kehittämisessä viime vuosina tehtyjen muiden ratkaisujen kanssa. Sen mukaan suuren kenttähallinnon johtaminen ja valvominen soveltuu luonteensa puolesta paremmin keskusviraston kuin ministeriön tehtäväksi. Ratkaisu olisi myös sisäasiainministeriön tehtävien kehitystavoitteiden sekä ministeriön organisaation kehittämissuunnitelmien mukainen.

Poliisihallitus muodostettaisiin nykyisestä sisäasiainministeriön poliisiasiain osastosta sekä keskusrikospoliisin ja liikkuvan poliisin pääosastoista, lukuun ottamatta niiden kenttähenkilökuntaa, sekä suojelupoliisista. Poliisihallituksen tehtävänä olisi sisäasiainministeriön alaisena keskusvirastona johtaa ja valvoa poliisitointa ja huolehtia sen kehittämisestä sekä suorittaa ne muut tehtävät, jotka sille on säädetty tai määrätty. Sisäasiainministeriön ja perustettavan poliisihallituksen tehtävät rajattaisiin siten, että ministeriölle jäisivät ministeriöiden toimialaan yleensä kuuluvat lainsäädäntöä, taloussuunnittelua ja tulo- ja menoarviota sekä alan yleistä kehittämistä koskevat tärkeimmät asiat. Sisäasiainministeriö voisi kuitenkin erityisestä syystä myös yksittäistapauksessa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi antaa poliisihallitukselle poliisin toimintaa koskevia käskyjä ja ohjeita.

Poliisihallitukselle siirtyisivät pääosaltaan muut sisäasiainministeriön poliisiasiain osaston tehtävät sekä keskusrikospoliisin yleisen toimiston, tiedotustoimiston, tuntomerkkitoimiston ja kriminaalilaboratorion tehtävät sekä liikkuvan poliisin komentotoimiston kansliajaoston ja huoltotoimiston tehtävät. Niin ikään poliisihallitukselle siirtyisivät suojelupoliisin tehtävät kokonaisuudessaan. Poliisihallitukseen perustettaisiin erityinen tutkijaryhmä, joka itsenäisesti tai muun poliisin apuna tutkisi rikoksia ja johtaisi laajojen sekä vaikeasti selvitettävien rikosten tutkimista, sekä liikenneturvallisuusryhmä, joka suorittaisi liikenneturvallisuustyöhön liittyvää liikennevalvonnan ja liikennevalvontamenetelmien ja -välineiden suunnittelua, kehittämistä ja tutkimusta. Poliisihallituksen alaisina laitoksina olisivat poliisiopisto, poliisikoiralaitos ja poliisivarikot.

Uudistuksella tavoitellun poliisin keskus- ja piirihallinnon riittävän keskityksen ja toiminnallisen tehokkuuden saavuttamiseksi keskusri-

kospoliisin ja liikkuvan poliisin säilyttäminen erillisinä poliisihallituksen alaisina hallinnollisina ja toiminnallisina yksikköinä ei ole tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi niiden järjestysmuotoa ehdotetaan muutoin muutettavaksi siten, että keskusrikospoliisin ja liikkuvan poliisin pääosastojen kenttähenkilökunnasta sekä niiden nykyisten lääninosastojen henkilökunnasta muodostettaisiin valtakunnallista ja läänin poliisitoimintaa varten lääninpoliisi. Sen muodostelmia sijoitettaisiin kuhunkin lääniin ja se suorittaisi nykyiset keskusrikospoliisin ja liikkuvan poliisin kenttätehtävät. Lääninpoliisi jakautuisi läänin rikospoliisiin ja läänin liikkuvaan poliisiin. Mikäli lääninpoliisin toiminta ulottuisi useamman läänin alueelle ja muutoinkin erityistapauksissa poliisihallitus voisi ryhtyä välittömästi johtamaan lääninpoliisin tai sen osan toimintaa. Sitävastoin suojelupoliisin toimintojen erityisluonteen vuoksi sen kenttätehtäviä ei sulautettaisi poliisin muuhun toimintaan. Tarkoituksenmukaisimmalta ratkaisulta näyttäisi suojelupoliisin säilyttäminen omana kokonaisuutena yhtenä poliisihallituksen erillisenä toimistona.

Poliisihallituksen alaisina poliisin piirihallintoviranomaisina tulisivat toimimaan edelleen lääninhallitukset kukin läänissään. Lääninhallituksen yleiseen osastoon tultaisiin ehdotetun uudistuksen kanssa samanaikaisesti perustamaan poliisitoimisto lääninpoliisin ja paikallispoliisin toiminnan johtoa ja valvontaa varten läänissä. Lääninhallituksen alaisina poliisin paikallisviranomaisina poliisipiireissä tulisivat toimimaan edelleen nimismiehet ja poliisilaitokset. Paikallista poliisitoimintaa varten kussakin poliisipiirissä olisi paikallispoliisi.

Poliisihallitus toimisi kolleegisena keskusvirastona, joka jakautuisi osastoihin. Poliisihallituksen sekä poliisin piirihallinnon ja paikallishallinnon organisaatiosta säädettäisiin asetuksella. Tässä asetuksessa säädettäisiin niin ikään poliisin eri toimintayksiköiden tehtävistä.

Ehdotetun lain tullessa voimaan siirrettäisiin sisäasiainministeriön poliisiasiain osaston, keskusrikospoliisin, liikkuvan poliisin ja suojelupoliisin viran tai pysyvän toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen poliisihallinnossa taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirrettäisi poliisihallinnon tai muuhunkaan hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen, asetettaisiin lakkautuspalkalle.

Poliisin työ liittyy läheisesti lukuisiin muihin yhteiskunnallisiin toimintoihin. Tämän takia on paikallaan, että poliisihallituksen yhteyteen perustetaan neuvottelukunta, jonka tehtävänä on käsitellä poliisihallituksen toimialaan kuuluvia periaatteellisia ja laajakantoisia kysymyksiä sekä antaa niitä koskevia lausuntoja ja tehdä niistä aloitteita samoin kuin suorittaa muut neuvottelukunnalle säädetyt tai määrätyt tehtävät. Neuvottelukunnasta säädettäisiin asetuksella. Sen jäsenet määräisi valtioneuvosto. Asetuksella säädettäisiin niin ikään niistä neuvottelukunnista, jotka on asetettava lääninhallituksen ja paikallispoliisin yhteyteen. Tavoitteena tällöin olisi, että eri kansalaispiirit saataisiin sopivin muodoin mukaan poliisin toimintaan.

Nykyinen poliisilaki sisältää sekä aineellisetkin muodollisoikeudellisia säännöksiä. Uudistuksen yhteydessä pyrittäisiin samalla organisaatiota koskevat säännökset siirtämään erityiseen hallintolakiin, kuten muillakin hallinnonaloilla on yleensä menetelty. Näin ollen poliisihallinnosta annettavalla lailla kumottaisiin poliisilain (84/66) 1 luvun säännökset lukuun ottamatta sen 1 ja 3 §:ää, 7 §:n 2 momenttia ja 10 §:ää.

Uudistukseen liittyen ehdotetaan rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen esitutkintaa ja vangitsemista koskeviin säännöksiin, joista parhaillaan on valmisteilla kokonaisuudistus, tehtäväksi tarpeelliset muodolliset korjaukset.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiesitykset:

Laki
poliisihallinnosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Poliisihallinnon tehtävänä on laillisen valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen suojaaminen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden voimassa pitäminen ja niiden muiden tehtävien suorittaminen, jotka poliisihallinnolle on erikseen säädetty tai määrätty.

2 §.

Poliisihallintoa johtaa ja valvoo sisäasiainministeriön alaisena keskusvirastona poliisihallitus. Sisäasiainministeriö voi erityisestä syystä myös yksittäistapauksessa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi antaa poliisihallitukselle poliisin toimintaa koskevia käskyjä ja ohjeita.

Poliisihallituksen alaisina piirihallintoviranomaisina ovat lääninhallitukset kukin läänissään.

Lääninhallitusten alaisina paikallishallintoviranomaisina poliisipiireissä ovat nimismiehet ja poliisilaitokset. Helsingin kaupungin poliisilaitos on välittömästi poliisihallituksen alainen siltä osin kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Neuvottelukunnista, jotka asetetaan poliisihallituksen, lääninhallituksen ja paikallispoliisin yhteyteen, säädetään asetuksella.

3 §.

Valtakunnallista ja läänin poliisitoimintaa varten on lääninpoliisi ja paikallista poliisitoimintaa varten paikallispoliisi siten kuin niistä asetuksella säädetään.

4 §.

Poliisikoulutusta varten on poliisihallituksen alainen poliisiopisto.

5 §.

Poliisihallituksessa voi olla pääjohtajan, ylijohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön, ylitarkastajan, autotarkastajan, viestitarkastajan, koulutussihteerin, tarkastajan, kamreerin, apulaiskamreerin ja reviisorin virkoja sekä osastopäällikön, toimistopäällikön, rikoskemistin, rikostarkastajan, osastosihteerin, toimistosihteerin, tarkastajan, autoteknikon, komisarion, yli-etsivän, ylikonstaapelin, etsivän, tutkimusavustajan, tiedotussihteerin, tutkimusapulaisen, kirjanpitäjän, kirjaajan, ylivahtimestarin, vahtimestarin, kanslistin, apulaiskanslistin, konekirjoittajan, puhelunvälittäjän, laboratorioapulaisen ja toimistoapulaisen toimia. Pääjohtajan, ylijohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön ja ylitarkastajan virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

Muussa poliisihallinnossa voi olla poliisitarkastajan, nimismiehen, apulaisnimismiehen, poliisimestarin, apulaispoliisimestarin, poliisiopiston johtajan, vanhemman opettajan, nuoremman opettajan, poliisiohjaajan, toimiupseerin, osastonjohtajan, apulaisosastonjohtajan, toimistonjohtajan, apulaistoimistonjohtajan, sihteerin, apulaissihteerin, taloudenhoitajan, rahastonhoitajan, kirjanpitäjän, automestarin, lääninkomisarion, ylikomisarion, komisarion, ylikonstaapelin, vanhemman konstaapelin, nuoremman konstaapelin, naiskonstaapelin, kanslistin, apulaiskanslistin, vahtimestarin, konekirjoittajan, puhelunvälittäjän, toimistoapulaisen, kirjurin ja varastonhoitajan toimia.

Poliisihallinnossa voi lisäksi olla ylimääräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

6 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

7 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972 ja sillä kumotaan 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun poliisilain (84/66) 2, 4, 5, 6 §, 7 §:n 1 momentti, 8 ja 9 §.

Tämän lain tullessa voimaan poliisihallituksen käsiteltäviksi siirtyvät ne poliisihallinnon alaan kuuluvat asiat, jotka lain, asetuksen tai muun säädöksen mukaan kuuluvat sisäasiainministeriölle, keskusrikospoliisille, liikkuvalle poliisille tai suojelupoliisille, eivät kuitenkaan ne sisäasiainministeriölle kuuluvat asiat, jotka ministeriöiden toimialaa koskevien säännösten mukaan on ministeriön ratkaistava tai jotka asetuksella määrätään sisäasiainministeriön tahi lääninhallituksen käsiteltäviksi.

Sisäasiainministeriön poliisiasiain osaston, keskusrikospoliisin, liikkuvan poliisin ja suojelupoliisin viran tai pysyvän toimen haltija siirretään säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen poliisihallituksessa tahi lääninpoliisissa taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut poliisihallituksen ja lääninpoliisin virat ja toimet voidaan sanotussa momentissa mainitussa järjestyksessä täyttää ennen tämän lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaantuloa täyttää poliisihallituksen ja lääninpoliisin ylimääräiset toimet ja ryhtyä toimenpiteisiin tarvittavien tilapäisten toimihenkilöiden palkkaamiseksi sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen poliisihallituksen ja lääninpoliisin toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Laki

rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain voimaanpanemisesta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 17 päivänä huhtikuuta 1959 annetussa laissa (192/59), 22 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 22 päivänä lokakuuta 1965 annetussa laissa (554/65), ja 23 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 15 päivänä kesäkuuta 1956 annetussa laissa (353/56) sekä 23 a §, sellaisena kuin se on 18 päivänä helmikuuta 1966 annetussa laissa (85/66), näin kuuluviksi:

8 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Poliisipiirin päällikön lisäksi voi oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen toimittamisesta antaa määräyksen poliisitarkastaja, poliisihallituksen rikospoliisitoimiston toimistopäällikkö, kihlakunnantuomari tai tuomioistuin.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

22 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Nimismiehellä, apulaisnimismiehellä, poliisimestarilla, apulaispoliisimestarilla, rikososaston osastonjohtajalla ja apulaisosastonjohtajalla, huolto-osaston osastonjohtajalla sekä paikallispoliisin toimiupseerilla, ylikomisariolla ja komisariolla sekä kaupunginviskaalilla ja muulla virallisella syyttäjällä kaupungissa taikka sillä, joka on asetettu sellaisen virkamiehen apulaiseksi rikosten syyttämisessä on niin ikään oikeus, omalla vastuullaan, vangita tai vangituttaa 1 momentissa tarkoitettu henkilö. Sama valta on poliisihallituksen pääjohtajalla, ylijohtajalla, poliisiosaston osastopäälliköllä, rikospoliisitoimiston toimistopäälliköllä, ylitarkastajalla, rikostarkastajalla ja komisariolla sekä lääninpoliisin komisariolla sekä poliisitarkastajalla, apulaispoliisitarkastajalla ja lääninkomisariolla sekä rajavartiolaitoksen päälliköllä ja hovioikeuden kanneviskaalilla.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

23 §.

Jos joku on tehnyt rikoksen, josta saattaa tulla vankeutta, ja hänet tavataan verekseltä tai pakosalta, saa kuka tahansa ottaa hänet kiinni. Jokaisella on niin ikään valta ottaa kiinni se, joka annetun etsintäkuulutuksen mukaan on vangittava.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

23 a §.

Poliisihallituksen suojelupoliisitoimiston toimistopäälliköllä ja ylitarkastajalla on oikeus ottaa tai otattaa kiinni sekä tarkastajalla, ylietsivällä ja etsivällä ottaa kiinni kuulusteluja varten henkilö, jota todennäköisin perustein epäillään valtakunnan itsenäisyyttä tai sen laillista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä vastaan kohdistuvasta taikka yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavasta rikoksesta.

Kiinniotettu on luovutettava poliisihallituksen rikospoliisitoimistolle viivytyksettä ja viimeistään vuorokauden kuluessa, hänen ensimmäistä kuljetusmahdollisuutta käyttäen tapahtu-

vaan kuljetukseensa menetettyä aikaa, enintään kahta vuorokautta, tällöin huomioon ottamatta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Sisäasiainministeri *Eino Uusitalo*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta laeiksi poliisihallinnosta ja rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 163 laeiksi poliisihallinnosta ja rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Laki- ja talousvaliokuntaan, joka on pyytänyt asiasta lausunnon Lakivaliokunnalta. Viimeksi mainittu valiokunta ei kuitenkaan ole ehtinyt asiaa käsitellä, joten Laki- ja talousvaliokuntakaan ei ole voinut asiaa loppuun käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Rikkihappo Oy:n lainojen valtion takauksista.

Rikkihappo Oy päätti vuoden 1970 loppupuolella ryhtyä rakentamaan Siilinjärvelle yhtiön siellä omistamien tehtaiden yhteyteen uutta lannoitetehdasta ja sen raaka-ainetta valmistavaa typpihappotehdasta sekä valmistettujen lannoitteiden säkittämöä sekä tarpeellisia raaka-aine- ja tuotevarastoja. Lannoitetehtaan tuotantoteho tulee olemaan vuodessa 200 000 tonnia väkeviä rakeisia seoslannoitteita eli ns. super Y-lannoksia ja typpihappotehtaan 80 000 tonnia sataprosenttista typpihappoa vuodessa. Tehtaiden rakentaminen todettiin välttämättömäksi väkevien seoslannoitteiden jatkuvasti kasvaneen kysynnän tyydyttämiseksi. Näiden uusien tehtaiden rakennustyöt on jo aloitettu ja niiden lasketaan valmistuvan vuoden 1973 alkupuolella, jolloin ne tarjoavat noin 100 uutta pysyvää työpaikkaa. Tämän suunnitelman toteuttamisen kustannusten on laskettu nousevan noin 55 milj. markkaan.

Edellä selostetun lannoiteteollisuuden laajennuksen lisäksi on Rikkihappo Oy päättänyt toteuttaa myös toisen huomattavan kemian teollisuuden laajennushankkeen. Yhtiö omistaa Porissa titaanioksidia valmistavat Vuorikemian tehtaat, joiden toiminta on ollut menestyksellistä. Niitä on voitu laajentaa jo kolmeen otteeseen ja kasvaneet tuotantomäärät on joka laajennuksen jälkeen voitu markkinoida siitäkin huolimatta, että tuotannosta menee vientiin noin 85 %. Voidakseen säilyttää tehtaiden myynnin nykyisen osuuden maailmanmarkkinoista ja sitä vielä laajentaakseenkin yhtiö on äskettäin päättänyt, että Vuorikemian tehtaita neljännen kerran laajennetaan, jolloin tuotanto nousee nykyisestään noin 40 %:lla. Tehtaiden laajennus voidaan suunnitelmien mukaan saada koekäyttövaiheeseen syksyllä 1973, jolloin Vuorikemian tehtailla on noin 200 uutta pysyvää työpaikkaa. Tämän investoinnin kokonaiskustannukset on laskettu noin 62 milj. markaksi.

Kaikkien edellä selostettujen laajennushankkeiden rahoitustarve on tämän hetken kustannustason mukaan noin 117 milj. markkaa. Rikkihappo Oy joutuu tästä määrästä kattamaan vieraalla pääomalla huomattavasti suuremman osan kuin yhtiön alkuperäinen rahoitussuunnitelma edellytti, sillä 11. 6. 1971 on sekä Rikkihappo Oy:n että Typpi Oy:n yhtiökokouksissa päätetty, että viimeksi mainittu yhtiö kuluvan vuoden aikana sulautuu kaikkine varoineen ja velkoineen Rikkihappo Oy:öön, minkä johdosta Rikkihappo Oy:n nettovelkaisuus lisääntyy. Rikkihappo Oy:llä on ilmoituksensa mukaan mahdollisuus saada edellä esitettyjen suunnitelmien rahoittamiseen ulkomaista luottoa 50 milj. markan määrään asti ja tämän lisäksi kotimaisilta luottomarkkinoilta 20 milj. markkaa eli yhteensä 70 milj. markkaa. Kun ulkomaisen ja tässä tapauksessa myöskin kotimaisen luoton saannin edellytyksenä on valtion takaus, yhtiö on pyytänyt, että sellainen annettaisiin sen ottamille luotoille. Yhtiö on lisäksi pyytänyt, että valtion takaukset annettaisiin vastavakuuksia vaatimatta, koska valtio käytännöllisesti katsoen omistaa kokonaan yhtiön osakekannan.

Hallitus pitää tärkeänä, että kemiallisen teollisuutemme alaa voidaan kehittää myös sellaisten suunnitelmien avulla, joista edellä on selostettu. Rikkihappo Oy:n suunnittelemilla tehtaiden laajennushankkeilla voidaan lisätä sellaista tuotantoa, josta huomattava osa voidaan markkinoida ulkomaille. Kun samalla luodaan lukuisia useita pysyviä työpaikkoja, hallituksen mielestä yhtiön pyyntöön olisi suostuttava.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, esitetään,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta mutta muutoin määrämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Rikkihappo Oy nimisen yhtiön kemiallisen teollisuuden alalla toimivien tuotantolaitostensa laajentamista varten ottamien, yhteensä enintään 70 000 000

markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen ja niissä sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1974 loppuun saakka.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 52 hallituksen esityksen johdosta Rikkihappo Oy:n lainojen valtion takauksista.

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 164 Rikkihappo Oy:n lainojen valtion takauksista.

Hallituksen esityksessä todetaan, että Rikkihappo Oy:n suunnittelemilla tehtaiden laajennushankkeilla voidaan lisätä sellaista tuotantoa, josta huomattava osa voidaan markkinoida ulkomaille. Kun samalla luodaan uusia pysyviä työpaikkoja, hallituksen mielestä yhtiön takauspyyntöön olisi suostuttava.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen katsonut voivansa asettua puoltamaan ehdotettujen takausvaltuuksien myöntämistä. Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta mutta muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Rikkihappo Oy nimisen yhtiön kemiallisen teollisuuden alalla toimivien tuotantolaitostensa laajentumista varten ottamien, yhteensä 70 000 000 markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen ja niissä sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1974 loppuun saakka.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Knuuti ja Mykkänen.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Rikkihappo Oy:n lainojen valtion takauksista.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 164 Rikkihappo Oy:n lainojen valtion takauksista, ja Eduskunta, jolle Valtiovarain valiokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 12, on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta mutta muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Rikkihappo Oy nimisen yhtiön kemiallisen teollisuuden alalla toimivien tuotantolaitostensa laajentamista varten ottamien, yhteensä 70 000 000 markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen ja niissä sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1974 loppuun saakka.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Outokumpu Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Outokumpu Oy:llä on parhaillaan vireillä useita rakennustöitä. Kohteet ja niiden loppuunsaattamiseen tarvittava rahoitustarve on seuraava:

	Kokonaisarvio milj. mk	Jäljellä oleva rahoitustarve milj. mk
Vuonoksen kaivoksen avaus Outokummussa	105.2	26.7
Harjavallan sulaton ja nikkelitehtaan laajennus	62.9	28.7
Putkitehtaan laajennus Porissa	20.0	6.8
Lankatehtaan konehankinnat Porissa	10.9	2.8
Vihannin kaivoksen sinkkirikastamon jauhatuskapasiteetin lisääminen	2.4	2.4
Teknillisen suunnittelutoimiston ja ATK:n rakennus Espoossa	10.2	6.2
Hammaslahden kaivoksen avaus	30.4	25.5
Pienehköt laajennukset ja korvausinvestoinnit eri laitoksilla v. 1972	24.6	24.6

Edellä lueteltujen investointien yhteinen kokonaisarvio on tämän hetken hintatason mukaan 266.6 milj. markkaa. Jäljellä olevien töiden yhteinen rahoitustarve on 123.7 milj. markkaa. Työt valmistuvat vuonna 1972 lukuunottamatta Hammaslahden kaivosta, jonka rakennustyöt jatkuvat vuoteen 1974.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Investointien loppuunsaattamiseksi tarvitsee yhtiö luottoja 100 milj. markkaa ja tarkoitus on käyttää ulkomailta saatavia lainoja. Yhtiön rahatilanteeseen ovat oleellisesti vaikuttaneet kuparin kuluvan vuoden aikana edelleen vallinnut alhainen maailmanmarkkinahinta, metalliteollisuuden alalla lähes kaksi kuukautta kestänyt työselkkaus sekä sen jälkeen tämän teollisuuden alalla kohonnut kustannustaso.

Kun ulkomaisen luoton saannin edellytyksenä on valtion takaus, yhtiö on pyytänyt, että Suomen valtion taholta taattaisiin yhtiön em. rakennuskohteita varten yhtiön ottamat ulkomaiset lainat. Samalla yhtiö on pyytänyt, että takaukset annettaisiin vastavakuutta vaatimatta, koska yhtiö on valtionenemmistöinen. Hallitus pitää yhtiön pyyntöä perusteltuna ja on sitä mieltä, että siihen olisi suostuttavia.

Edellälausutun perusteella ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta ja muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Outokumpu Oy nimisen osakeyhtiön ottamien yhteensä enintään 100 000 000 markkaan nousevien ulkomaisten lainojen vakuudeksi siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1973 loppuun saakka.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 51 hallituksen esityksen johdosta Outokumpu Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 165 Outokumpu Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä katsonut voivansa asettua puoltamaan ehdotettujen takausvaltuuksien myöntämistä. Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta ja muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Outokumpu Oy nimisen osakeyhtiön ottamien yhteensä enintään 100 000 000 markkaan nousevien ulkomaisten lainojen vakuudeksi siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1973 loppuun saakka.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Hanhirova, Isomursu, Koivunen, Koppanen, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sandelin, Teir sekä varajäsenet Laatio, Mykkänen, Turunen ja Vainio (osittain).

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Outokumpu Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 165 Outokumpu Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 51, on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta ja muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Outokumpu Oy nimisen osakeyhtiön ottamien yhteensä enintään 100 000 000 markkaan nousevien ulkomaisten lainojen vakuudeksi siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1973 loppuun saakka.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain muuttamisesta.

Kaivosteollisuuden investointivarauksista 30 päivänä joulukuuta 1964 annetun lain (648/64) mukaan on kaivosteollisuutta harjoittavalla verovelvollisella oikeus valtionverotuksessa vähentää harjoittamansa kaivosteollisuuden veronalaisesta tulosta määrä, jonka hän on tallettanut Suomen Pankkiin erityisesti avattavalle tilille uuden kaivoksen ja siitä saatavan tuotteen valmistamiseen tarvittavien laitosten rahoitusta varten. Talletetut varat saadaan nostaa verohallituksen luvalla sen jälkeen, kun talletuksen tekijä esittää selvityksen varojen käytöstä edellä mainittuun tarkoitukseen. Verovelvollisen tulosiiliä ei saa rasittaa niillä kaivoksen perustamiseen liittyvillä kustannuksilla, jotka rahoitetaan talletuksella. Milloin talletetuilla varoilla on hankittu käyttöomaisuutta, verovelvollisen on kirjanpidossaan alennettava käyttöomaisuuden arvoa sillä määrällä, joka talletuksesta on sen hankintaan käytetty, ja vain näin alennetusta omaisuuden arvosta saadaan verotuksessa tehdä poistoja. Lakia sovelletaan vuosilta 1964—1971 toimitettavissa verotuksissa.

Puheena olevan lain tarkoituksena on ollut edistää malmi- ja mineraaliesiintymien etsimistä ja uusien kaivosten perustamista tekemällä kaivosteollisuutta harjoittavalle yritykselle mahdolliseksi verotusta lykkäävin vaikutuksin etukäteen varautua uuden kaivoksen perustamisesta aiheuvien kustannusten rahoittamiseen. Kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain edellyttämällä tavalla talletettiin Suomen Pankkiin vuonna 1965 10.5 miljoonaa, vuonna 1966 13.9 miljoonaa, vuonna 1967 4.6 miljoonaa ja vuonna 1968 7.25 miljoonaa markkaa, jotka talletukset jo vuonna 1969 ovat tulleet kokonaisuudessaan käytetyiksi. Kun on pidettävä tarkoituksenmukaisena sitä, että kaivosteollisuutta harjoittavalle yritykselle myönnettäisiin edelleen oikeus niinä vuosina, joina sen toiminta on kannattavaa, tehdä verotuksessa varauksia uuden kaivoksen perustamista varten, hallitus ehdottaa kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain voimassaoloajan jatkamista siten, että lakia sovellettaisiin vielä vuosilta 1972—1976 toimitettavissa valtionverotuksissa.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) voimaantulon johdosta ehdotetaan tässä yhteydessä lain 5 § muutettavaksi vastaamaan ensiksi mainitun lain terminologiaa. Niinikään ehdotetaan lain 3 ja 7 §:ää niin muutettavaksi, että niissä oleva maininta valtiovarainministeriöstä muutetaan verohallitukseksi, jolle sanottujen säännösten mukaiset tehtävät verohallituksesta annetulla lailla (739/69) ovat siirtyneet.

Edellä esitetyin perustein annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* kaivosteollisuuden investointivarauksista 30 päivänä joulukuuta 1964 annetun lain (648/64) 3, 5, 7 ja 10 § näin kuuluviksi:

3 §.

Luvan kunakin vuotena 1 §:ssä mainittuun tarkoitukseen käytettävien varojen nostamiseen antaa verohallitus sen jälkeen, kun sille on esitetty suunnitelma varojen käytöstä.

5 §.

Meno tai sen osa, joka on katettu 1 §:ssä tarkoitettua talletusta käyttäen, ei ole valtionverotuksessa vähennyskelpoinen.

Jos talletusta on käytetty käyttöomaisuuden hankintamenon tai muun sellaisen menon kattamiseen, joka verotuksessa vähennetään vuosittain tehtävin poistoin, hyväksytään valtionverotuksessa poistot hankintamenon tai muun edellä tarkoitetun menon ja 1 §:ssä tarkoitetusta talletuksesta sen kattamiseen käytetyn määrän erotuksesta.

7 §.

Jos verovelvollinen ei viiden vuoden kuluttua sen verovuoden päättymisestä, jonka tulosta 1 §:ssä tarkoitettu talletus tehtiin, ole käyttänyt talletusta siinä mainittuun tarkoitukseen, on verohallituksen annettava hänelle hakemuksest lupa tällaisen talletuksen nostamiseen ehdolla että hän tällöin suorittaa sen osan valtionve rosta, jonka suorittamisesta hän on 1 §:n säär nösten nojalla vapautunut sekä sille laskettu van viiden prosentin vuotuisen veronlisäykse mainitun veron ensimmäisestä maksupäiväst lukien. Suoritettavaa veroa vastaavalle talletuk sen osalle ei tällöin makseta korkoa.

10 §.

Tätä lakia sovelletaan vuosilta 1964—197 toimitettavissa verotuksissa.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 56 hallituksen esityksen johdosta laiksi kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 166 laiksi kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että kaivosteollisuuden investointivarauksista 30 päivänä joulukuuta 1964 annetun lain (648/64) tarkoituksena on ollut edistää malmi- ja mineraaliesiintymien etsimistä ja uusien kaivosten perustamista tekemällä kaivosteollisuutta harjoittavalle yritykselle mahdolliseksi verotusta lykkäävin vaikutuksin etukäteen varautua uuden kaivoksen perustamisesta aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen. Kun on pidettävä tarkoituksenmukaisena sitä, että kaivosteollisuutta harjoittavalle yritykselle myönnetään edelleen oikeus niinä vuosina, joina sen toiminta on kannattavaa, tehdä verotuksessa varauksia uuden kaivoksen perustamista varten, hallitus ehdottaa kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain voimassaolon jatkamista siten, että lakia sovelletaan vielä vuosilta 1972—1976 toimitettavissa valtionverotuksissa. Samalla hallitus ehdottaa lain 3, 5 ja 7 §:iin tehtäväksi eräitä muodollista laatua olevia muutoksia, jotka johtuvat myöhemmästä lainsäädännöstä ja sen terminologiasta.

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen ja todennut siihen sisältyvän lakiehdotuksen asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi. Tämän vuoksi valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, on katsonut voivansa asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Salla, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Kaarlonen ja Mykkänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 132 hallituksen esityksen johdosta laiksi kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä 56 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 166 laiksi kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 56 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 132, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kaivosteollisuuden investointivarauksista 30 päivänä joulukuuta 1964 annetun lain (648/64) 3, 5, 7 ja 10 § näin kuuluviksi:

3 §.

Luvan kunakin vuotena 1 §:ssä mainittuun tarkoitukseen käytettävien varojen nostamiseen antaa verohallitus sen jälkeen, kun sille on esitetty suunnitelma varojen käytöstä.

5 §.

Meno tai sen osa, joka on katettu 1 §:ssä tarkoitettua talletusta käyttäen, ei ole valtionverotuksessa vähennyskelpoinen.

Jos talletusta on käytetty käyttöomaisuuden hankintamenon tai muun sellaisen menon kattamiseen, joka verotuksessa vähennetään vuosittain tehtävin poistoin, hyväksytään valtionverotuksessa poistot hankintamenon tai muun edellä tarkoitetun menon ja 1 §:ssä tarkoitetusta talletuksesta sen kattamiseen käytetyn määrän erotuksesta.

7 §.

Jos verovelvollinen ei viiden vuoden kuluttua sen verovuoden päättymisestä, jonka tulosta 1 §:ssä tarkoitettu talletus tehtiin, ole käyttänyt talletusta siinä mainittuun tarkoitukseen, on verohallituksen annettava hänelle hakemuksesta lupa tällaisen talletuksen nostamiseen ehdolla, että hän tällöin suorittaa sen osan valtionverosta, jonka suorittamisesta hän on 1 §:n säännösten nojalla vapautunut sekä sille lasketttavan viiden prosentin vuotuisen veronlisäyksen mainitun veron ensimmäisestä maksupäivästä lukien. Suoritettavaa veroa vastaavalle talletuksen osalle ei tällöin makseta korkoa.

10 §.

Tätä lakia sovelletaan vuosilta 1964—1976 toimitettavissa verotuksissa.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi leimaverolain, verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain sekä julkisesta notaarista annetun lain muuttamisesta.

Hallitus on esityksessään Eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 ehdottanut 1. 3. 1972 lukien perustettavaksi sisäasiainministeriön alaiseksi keskusvirastoksi poliisihallituksen ja liikenneministeriön alaiseksi keskusvirastoksi ilmailuhallituksen. Poliisihallitus muodostettaisiin sisäasiainministeriön poliisiasiainosastosta, keskusrikospoliisista ja suojelupoliisista, joten leimaverolain 4 §:n kolmannessa viranomaisten ryhmässä olevaan luetteloon esitetään otettavaksi poliisihallitus keskusrikospoliisin ja suojelupoliisin tilalle. Ilmailuhallitus taas muodostettaisiin liikenneministeriön ilmailuosastosta, jonka antamista toimituskirjoista nykyäänkin peritään leimaveroa. Koska on asianmukaista, että samoista toimituskirjoista myös ilmailuhallituksen antamina peritään leimaveroa, esitetään samaan lainkohtaan lisättäväksi ilmailuhallitus. Tulo- ja menoarvioehdotuksessa on myös esitetty, että vesihallitus siirrettäisiin maa- ja metsätalousministeriön alaisuudesta sisäasiainministeriön alaisuuteen. Tämä ja muut jo aikaisemmin tehdyt organisaatiomuutokset on otettu esityksessä huomioon laatimalla viranomaisten luettelo tulo- ja menoarvioehdotuksessa hallinnonaloittain noudatetun viranomaisten järjestyksen mukaiseksi.

Nimismiehet ja apulaisnimismiehet on tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotettu siirrettäväksi kokonaispalkkaukseen 1. 3. 1972 lukien. Apulaisnimismiehille jäisi uudistuksen jälkeen virkasivutuloja ainoastaan kaupanvahvistajan palkkioista, kun taas nimismiehet saisivat edelleen virkasivutuloja ulosottopalkkioista, julkisen notaarin palkkioista ja kaupanvahvistajan palkkioista. Koska nimismiehet ovat nykyään saaneet lunastusta myös muista antamistaan toimituskirjoista, on nimismiehen antamasta toimituskirjasta menevä leimavero ollut lunastussumman verran pienempi kuin leimavero samasta toimituskirjasta, jos sen antajana on ollut poliisilaitos. Tällaisia toimituskirjoja ovat ajokortti, autokoulunopettajakortti, liikennelupa, opetuslupa ja passi. Nämä nimikkeet leimaverolain 10 §:ssä esitetään muutettaviksi siten, että leimavero on samansuuruinen riippumatta siitä, kumpi viranomainen, nimismies vai poliisilaitos toimituskirjan antaa. Sen johdosta, että nimismiehet eivät enää saisi periä lunastusta muista toimituskirjoista kuin ulosottomiehenä, julkisena notaarina tai kaupanvahvistajana antamistaan, esitetään 10 §:ään lisättäväksi uusi haastetta koskeva nimike. Silloin kun nimismies on suullisen haasteen antajana tai kun nimismies antaa haasteen tiedoksi, on maksu perittävä leimaverona, kun taas muu haastemies samat tehtävät toimittaessaan saa niistä toimituskirjaasetuksessa säädetyn lunastuksen. Koska apulaisnimismiehet eivät enää saisi periä mistään muista paitsi kaupanvahvistajan ominaisuudessa antamistaan toimituskirjoista lunastusta ja nimismiehetkin vain edellä määritellyistä tehtävistä, esitetään nimismiehet ja apulaisnimismiehet siirrettäviksi 4 §:n kuudennesta viranomaisten ryhmästä neljänteen viranomaisten ryhmään. Samalla esitetään 5 §:n 1 momenttiin tehtäväksi nimismiehiä ja apulaisnimismiehiä koskeva poikkeus lunastuksen perimisen suhteen. Nykyisin ovat nimismiehet perineet lunastusta antaessaan henkilöllisyystodistuksen ja todistuksen määrätylle valtakunnan raja-alueelle tai muulle erikseen määrätylle alueelle matkustamista taikka siellä oleskelua tai liikkumista varten. Lunastuksen määrä on 1 markka ja siitä säädetään matkustuslupien ja henkilöllisyystodistusten lunastuksesta annetussa asetuksessa (120/67). Poliisilaitoksen antamina samat todistukset ovat leimaverosta vapaita leimaverolain 12 §:n 1 momentin 31 kohdassa olevan nimenomaisen säännöksen mukaan. Myös moottoriajoneuvoa varten annettavien tunnusmerkkien käyttöä koskeva todistus on leimaverolain 12 §:n 1 momentin 41 kohdan mukaan leimaverosta vapaa, kun taas samasta todistuksesta nimismiehen antamana on toimituskirja-asetuksen säännösten mukaan maksettava lunastusta 3 markkaa 25 penniä. Kun on asianmukaista, että näistä toimituskirjoista suoritetaan sama maksu siitä riippumatta, mikä viranomainen toimituskirjan antaa ja kun on tarkoituksenmukaista, että tämänlaatuisista todistuksista peritään leimaveroa kuten muistakin vastaavista todistuksista, ehdotetaan asiasta otettavaksi säännökset leimaverolain 10 §:n todistusta koskevan nimikkeen 5 ja 6 kohtaan ja 12 §:n säännökset näiden leimaverovapaudesta kumottavaksi.

Kokonaispalkkausjärjestelmään siirtämisen johdosta esitetään nimismiehiltä ja apulaisnimismiehiltä poistettavaksi myös verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) tarkoitetut perimismaksut. Nämä maksut nimismiesten ja apulaisnimismiesten tulisi kokonaispalkkaukseen siirryttäessä tulouttaa valtiolle. Tämän johdosta esitetään verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 13 §:ää muutettavaksi. Edelleen esitetään julkisesta notaarista annetun lain (287/60) muuttamista siten, että lain 1 §:n 3 momentista poistetaan apulaisnimismies. Tämä johtuu siitä, että apulaisnimismiehille ei kokonaispalkkaukseen siirryttäessä enää jäisi julkisen notaarin palkkioita.

Tulo- ja menoarvioesityksessä on ehdotettu perustettavaksi autorekisterikeskuksen yhteyteen valtakunnallinen ajokorttirekisteri. Tässä yhteydessä on tarkoitus uudistaa myös ajokorttia koskevat säännökset muuttuneita olosuhteita ja kansainvälisiä sopimuksia ja suosituksia vastaaviksi. Ajokorttisäännöstön kokonaisuudistuksen yhteydessä muutetaan ajokortin voimassaoloaikaa siten, että ajokortti on uudistamatta voimassa, kunnes sen haltija täyttää 70 vuotta. Kun ajokortin voimassaoloajan pidentäminen vähentää valtion leimaverotuloja ja ajokorttirekisterin pitäminen puolestaan lisää valtiolle ajokorteista aiheutuvia menoja, on ajokortista menevää leimaveroa nostettava vastaavasti. Nykyisen järjestelmän mukaan on ajokortti uusittava joka viiden vuoden kuluttua ja siitä menevä leimavero on 35 markkaa. Vaikka ajokortin voimassaoloajan pidentämisestä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset tuntuvat lopullisesti vasta viiden vuoden kuluttua sen voimaantulosta, esitetään kuitenkin leimaverolain 10 §:n ajokorttia ja autokoulunopettajakorttia koskevat nimikkeet muutettaviksi samassa yhteydessä kuin ajokorttirekisteri aloittaa toimintansa. Tämä on välttämätöntä jo senkin vuoksi, että ajokorttirekisterin perustamis- ja ylläpitokustannukset voitaisiin peittää ja myös sen vuoksi, että uuden ajokortin saajat eivät joutuisi leimaveron perimisen suhteen erilaiseen asemaan ajokortin myöntämisajankohdasta riippuen.

Lakiehdotuksen mukaan K-luokan (kevyen moottoripyörän) ja T-luokan (traktorin) ajokortista maksettava leimavero nousisi 8 markasta 30 markkaan ja auton ajokortista maksettava leimavero 35 markasta 100 markkaan. Koska olisi kohtuutonta periä sama leimavero lyhyen ja pitkän ajan voimassa olevista ajokorteista, on lakiehdotukseen otettu säännös, jonka mukaan enintään 10 vuodeksi myönnetyistä tai uudistetuista ajokorteista on maksettava vain puolet tavallisen leimaveron määrästä. Ammattiajoluvasta olisi ehdotuksen mukaan maksettava 10 markan suuruinen leimavero. Autokoulunopettajakorttia vastaavan ajo-opettajaluvan leimavero esitetään korotettavaksi 16 markasta 30 markkaan. Uuden ajokortin kirjoittamisesta ajokortin turmeltumisen tai muun syyn vuoksi olisi perittävä 30 markkaa.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

leimaverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 10 §:n *Autokoulunopettajakorttia* koskeva nimike, sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (669/66), 12 §:n 1 momentin 41 kohta, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (736/65), *muutetaan* 4 §:ään sisältyvät kolmas, neljäs ja kuudes viranomaisten ryhmä, sellaisina kuin ne ovat 26 päivänä maaliskuuta 1971 annetussa laissa (235/71), 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (492/71), 10 §:n *Ajokorttia, Liikennelupaa, Opetuslupaa* ja *Passia* koskevat nimikkeet, sellaisina kuin ne ovat 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (669/66), 12 §:n 1 momentin 31 kohta, sellaisena kuin se on 27 päivänä huhtikuuta 1951 annetussa laissa (264/51), sekä *lisätään* lain 10 §:ään avointa kirjettä tai muuta asiakirjaa koskevan nimikkeen jälkeen *Haastetta* koskeva uusi nimike ja *Todistusta* koskevan nimikkeen 1 momenttiin uusi 5 ja 6 kohta seuraavasti:

4 §.

Viranomaiset, joiden toimituskirjoista leimaveroa on suoritettava, luetaan leiman määrän puolesta kuuteen ryhmään seuraavasti:

— — — — — — — — — — — — — —

3 ryhmä:

Lääninhallitukset, väestörekisterikeskus, poliisihallitus, vesihallitus, sota-arkisto, valtiokonttori, valtiontalouden tarkastusvirasto, verohallitus, tullihallitus, pankkitarkastusvirasto, rakennushallitus, tuomiokapitulit, ortodoksisen kirkkokunnan kirkollishallitus, kouluhallitus, ammattikasvatushallitus, valtionarkisto, maakunta-arkistot, maatilahallitus, metsähallitus, maanmittaushallitus, metsäntutkimuslaitos, tie- ja vesirakennushallitus, autorekisterikeskus, ilmailuhallitus, ilmatieteen laitos, rautatiehallitus, posti- ja lennätinhallitus, merenkulkuhallitus, patentti- ja rekisterihallitus, tapaturmavirasto, sosiaalihallitus ja lääkintöhallitus.

4 ryhmä:

Henkikirjoittajat, poliisilaitokset, nimismiehet, apulaisnimismiehet, tullitoimistot, maanmittauskonttorit ja metsähallituksen piirikonttorit.

— — — — — — — — — — — — — —

6 ryhmä:

Maanmittausinsinöörit, kaupunginviskaalit, kaupunginvoudit, nimismies ulosottomiehenä ja muut ulosmittauksen toimittajat sekä rakennuslautakunnat, joista säädetään rakennuslain (370/58) 10 §:ssä.

5 §.

Edellä 4 §:n 1—4 ryhmiin kuuluvien viranomaisten ja eräiden asetuksella erikseen määrättyjen 5 ryhmään luettujen oikeuslaitokseen kuuluvien viranomaisten toimituskirjoista suoritetaan ainoastaan leimaveroa. Nimismiehen toimiessa ulosottomiehenä, julkisena notaarina ja kaupanvahvistajana sekä apulaisnimismiehen toimiessa kaupanvahvistajana saadaan toimituskirjoista kuitenkin periä myös lunastusta.

— — — — — — — — — — — — — —

10 §.

Seuraavat toimituskirjat tai viranomaiselle esitettyyn asiakirjaan merkityt lupatodistukset, mikäli ne eivät ole leimaverosta vapaat, on 6 ja 8 §:ssä säädetyn leiman sijasta varustettava leimalla seuraavin määrin:

— — — — — — — — — — — — — —

Ajokortti:

1) A—E-luokan ajokortti 100 markkaa;
2) K- tai T-luokan ajokortti 30 markkaa;
3) K- tai T-luokan ajokortin muuttaminen A—E-luokan ajokortiksi 70 markkaa;
4) A—D-luokan ajokortin muuttaminen korkeamman luokan ajokortiksi 20 markkaa;
5) uuden ajokortin kirjoittaminen ajokortin turmeltumisen tai muun vastaavan syyn vuoksi 30 markkaa;
6) ammattiajolupa 10 markkaa; ja
7) ajo-opettajalupa 30 markkaa.

Ajokortti, joka myönnetään tai uudistetaan enintään 10 vuodeksi, on kuitenkin varustettava vain puolella edellä säädetystä leimasta.

— — — — — — — — — — — — — —

Haaste:

1) suullinen, kultakin henkilöltä 1 markka 25 penniä;
2) kirjallisen haasteen tiedoksi antaminen, kultakin henkilöltä 1 markka 90 penniä.

— — — — — — — — — — — — — —

Liikennelupa:

1) linjaliikenteen harjoittamista varten luvan myöntäneen viranomaisen harkinnan mukaan vähintään 140 ja enintään 2 800 markkaa;
2) kuorma- tai pakettiauton käyttämistä varten tilapäisesti henkilöiden kuljettamiseen 3 markkaa 50 penniä; sekä
3) tilausliikenteen harjoittamista varten 70 markkaa kultakin ajoneuvolta.

— — — — — — — — — — — — — —

Opetuslupa, kuljettajaopetuksen antamista varten:

a) milloin opetusta annetaan autolla, 16 markkaa; sekä
b) milloin opetusta annetaan muulla moottoriajoneuvolla, 8 markkaa.

Passi, joka Suomessa annetaan Suomen kansalaiselle matkaa varten ulkomaille enintään vuodeksi, 24 markkaa, enintään viideksi vuodeksi 60 markkaa sekä seuruepassi 2 markkaa 50 penniä henkilöltä.

— — — — — — — — — — — — — —

Todistus, joka annetaan erityisenä toimituskirjana tai kirjoitetaan viranomaiselle esitettyyn asiakirjaan:

— — — — — — — — — — — — — —

5) todistus määrätylle valtakunnan raja-

alueelle tai muulle erikseen määrätylle alueelle matkustamista taikka siellä oleskelua tai liikkumista varten samoin kuin henkilöllisyyden toteamiseksi annettu todistus 1 markka;

6) todistus, joka koskee mottoriajoneuvoa varten annettavien tunnusmerkkien väliaikaista käyttöä, tai merkintä, joka tehdään uutta yksityiskäyttöön rekisteröityä henkilöautoa koskevan käyttöilmoituksen johdosta, sekä moottoriajoneuvon omistusoikeuden siirtymisen johdosta uudelle omistajalle tai haltijalle annettava väliaikaiskuitti 3 markkaa 25 penniä.

— — — — — — — — — — — — — — —

12 §.

Leimaverosta ovat vapaat toimituskirjat:

— — — — — — — — — — — — — — —

asioissa, jotka koskevat:

— — — — — — — — — — — — — — —

niin myös

— — — — — — — — — — — — — — —

31) todistus, jonka 4 §:ssä mainittuun 5 tai 6 ryhmään kuuluva viranomainen kirjoittaa hänelle annettuun asiakirjaan, lukuun ottamatta veronalaista notariaattitodistusta ja oikeaksi todistettavaa jäljennöstä, todistus, jolla valitsijayhdistyksen asiamiehen nimikirjoitus todistetaan omakätiseksi, vaaliliittoanomusta koskeva nimikirjoitustodistus ja muu eduskunnan jäsenten ja kunnanvaltuutettujen sekä tasavallan presidentin valitsijamiesten vaaleissa tarvittava todistus, viranomaiselle esitettävään opintotodistukseen tai -kirjaan erityisten säännösten mukaan kirjoitettava todistus, todistus, joka merkitään passiin, oleskelukirjaan tai rajan poikki kulkemista varten annettuun lupatodistukseen, lukuun ottamatta esteettömyysmerkintää, joka tehdään passiin ulkomaille matkustamista varten, sotatilasta annetun lain nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva poliisi-, sotilas- tai muun viranomaisen antama todistus sekä todistus talousspriin ostoa varten;

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee 10 §:n Ajokorttia koskevan nimikkeen ja Autokoulunopettajakorttia koskevan nimikkeen kumoamisen osalta voimaan päivänä kuuta 1972. Muilta osin laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Laki

verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain (367/61) 13 § näin kuuluvaksi:

13 §.

Saamisen perimisestä ulosottotoimin maksuvelvollisen on suoritettava perimismaksu. Perimismaksun suuruudesta sekä ulosottomiehen, ulosottoapulaisen tai valtion oikeudesta saada perimismaksu tai osa siitä säädetään asetuksella. Ulosottoviranomaisen virkatoimista muutoin perittävästä toimituspalkkiosta, hänen toimituskirjoistaan kannettavasta lunastuksesta sekä matkakulujen korvauksesta on säädetty erikseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Laki

julkisesta notaarista annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* julkisesta notaarista 9 päivänä kesäkuuta 1960 annetun lain (287/60) 1 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Muualla kuin kaupungissa ovat julkisia notaareja virkansa puolesta henkikirjoittaja ja nimismies sekä kauppalassa lääninhallituksen määräyksestä myös järjestysoikeuden puheenjohtaja.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1972.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta laeiksi leimaverolain, verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain sekä julkisesta notaarista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 167 laeiksi leimaverolain, verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain sekä julkisesta notaarista annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Valtiovarainvaliokuntaan, joka on pyytänyt asiasta lausunnon Lakivaliokunnalta. Viimeksi mainittu valiokunta ei ole ehtinyt asiaa käsitellä, joten Valtiovarainvaliokuntakaan ei ole voinut asiaa loppuun käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä.

Eduskunta on tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä 4 päivänä maaliskuuta 1966 annetulla lailla (118/66) oikeuttanut valtioneuvoston tämän määräämillä ehdoilla luovuttamaan Joensuun kaupungille Joensuun lyseon nykyisen tontin n:o 1 korttelissa n:o 31, pinta-alaltaan 10 059 m², sillä olevine rakennuksineen edellyttäen, että Joensuun kaupunki luovuttaa valtiolle Joensuun lyseon tontiksi tontin n:o 1 Linnunlahden kaupunginosan korttelissa n:o 1792, pinta-alaltaan 22 484 m², ja suorittaa valtiolle välirahaa 120 000 markkaa.

Joensuun korkeakoulun perustamisen ja sen tonttikysymyksen selvittelyn johdosta lain tarkoittama tonttien vaihto, jota ei ole toistaiseksi suoritettu, on joutunut uuteen vaiheeseen. Tontti, joka Joensuun kaupungin oli määrä luovuttaa valtiolle oppikoulun rakennuspaikaksi, tarvitaan uusimpien selvitysten mukaan Joensuun korkeakoulun käyttöön. Joensuun kaupunki onkin halukas luovuttamaan kysymyksessä olevan tontin muiden korkeakoulun tarvitsemien maa-alueiden yhteydessä korvauksetta valtiolle, ja valtioneuvosto on oikeuttanut opetusministeriön allekirjoittamaan luovutusta koskevan esisopimuksen.

Edellä tarkoitetun tontin joutuessa Joensuun korkeakoulun käyttöön valtion oppikoulun rakennuspaikaksi tarvitaan toinen tontti. Tälle tontille ei kuitenkaan nykyisissä olosuhteissa ole tarkoituksenmukaista rakentaa tiloja Joensuun lyseota varten, vaan uudisrakennus Joensuun normaalilyseota varten. Opettajankoulutuksen uudelleenjärjestelyn vuoksi normaalilyseon tulee nimittäin sijaita lähellä korkeakoulua, ja tarkoituksenmukaisen tonttien vaihdon ja rakennushankkeen toteuttamisen kautta normaalilyseo voidaan sijoittaa korkeakoulun välittömään läheisyyteen. Joensuun normaalilyseon siirtyessä aikanaan uusiin tiloihin sen nykyinen rakennus voidaan luovuttaa Joensuun lyseon käyttöön.

Joensuun normaalilyseon rakennuspaikaksi Joensuun kaupunki on ehdottanut vireillä olevan asemakaavamuutoksen mukaista tonttia n:o 4 Otsolan (6) kaupunginosan korttelissa n:o 140, pinta-alaltaan 22 607,9 m². Tämä tontti sijaitsee Joensuun korkeakoulun hallintaan luovutetun entisen Itä-Suomen seminaarin tontin vieressä. Kun se soveltuu Joensuun normaalilyseon rakennuspaikaksi ja kun se kooltaan ja laadultaan vastaa tonttia, jolle alussa mainitun lain mukaan oli tarkoitus rakentaa valtion oppikoulu, Joensuun lyseon nykyinen tontti olisi vaihdettava tähän tonttiin valtioneuvoston määräämin ehdoin kaupungin suorittamaa 120 000 markan välirahaa vastaan. Välirahan suuruus on sama kuin aikaisemmin suunnitellussa vaihdossa ja perustuu siihen, että Joensuun normaalilyseon rakennuspaikaksi aiottu tontti on katsottu samanarvoiseksi kuin tontti, jolle uudisrakennus Joensuun lyseolle aiottiin rakentaa.

Rakennushallituksen lausunnon mukaan tonttien vaihdossa valtiolle tuleva tontti on sopiva Joensuun normaalilyseon rakennuspaikaksi. Kun lisäksi otetaan huomioon, että tonttien vaihto mukautuu hyvin Joensuun korkeakoulun tarvitsemien alueiden kokonaisjärjestelyyn, tonttien vaihto on valtion edun mukainen.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan määräämillään ehdoilla luovuttamaan Joensuun kaupungille Joensuun lyseon nykyinen tontti n:o 1 korttelissa n:o 31, pinta-alaltaan 10 059 m², sillä olevine rakennuksineen edellyttäen, että Joensuun kaupunki luovuttaa valtiolle Joensuun normaalilyseon tontiksi vireillä olevan asemakaavan muutoksen mukaisen tontin n:o 4 Otsolan (6) kaupunginosan korttelissa n:o 140, pinta-alaltaan 22 607,9 m², ja suorittaa valtiolle välirahaa 120 000 markkaa. Tämä laki kumoaa tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä 4 päivänä maaliskuuta 1966 annetun lain (118/66).

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Opetusministeri *Jaakko Itälä*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 60 hallituksen esityksen johdosta laiksi tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä.

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 168 laiksi tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä.

Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella todennut hallituksen esityksessä tarkoitetun tonttien vaihdon tarpeelliseksi sekä yleisen edun kannalta tarkoituksenmukaiseksi ja on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Koppanen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sillantaus, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Hjerppe, Kaarlonen, Lintilä, Mykkänen, Turunen ja Vainio.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 143 hallituksen esityksen johdosta laiksi tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 60 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 168 laiksi tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 60 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 143, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan määräämillään ehdoilla luovuttamaan Joensuun kaupungille Joensuun lyseon nykyinen tontti n:o 1 korttelissa n:o 31, pinta-alaltaan 10 059 m², sillä olevine rakennuksineen edellyttäen, että Joensuun kaupunki luovuttaa valtiolle Joensuun normaalilyseon tontiksi vireillä olevan asemakaavan muutoksen mukaisen tontin n:o 4 Otsolan (6) kaupunginosan korttelissa n:o 140, pinta-alaltaan 22 607,9 m², ja suorittaa valtiolle välirahaa 120 000 markkaa.

Tämä laki kumoaa tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä 4 päivänä maaliskuuta 1966 annetun lain (118/66).

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta.

Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen toiminta on sen perustamisesta, vuodesta 1941 lähtien laajentunut varsin huomattavasti. Tieteen ja erityisesti tekniikan nopea kehitys viime vuosina on asettanut tutkimuslaitoksen toiminnalle aivan toista suuruusluokkaa olevat vaatimukset kuin laitosta perustettaessa oltiin edellytetty ja luonut sille samalla sellaisia uusia toimintamuotoja, joita perustamisvaiheessa ei oltu voitu ottaa huomioon. Kaikesta tästä on ollut seurauksena, että tutkimus- ja aineenkoetustoimintaa varten on jouduttu perustamaan uusia laboratorioita ja suunnittelemaan uusia toimintamuotoja. Laitoksen kasvusta ja sen monipuolistumisesta johtuneen toimitilatarpeen tyydyttämiseksi on laitoksen toiminnat lähes kokonaan siirretty valtionalueelle Otaniemeen.

Tapahtuneet muutokset ja suoritetut toimenpiteet edellyttävät myös tutkimuslaitoksen järjestysmuodon ja hallinnon saattamista nykyisten olojen ja jatkuvan kehityksen asettamien vaatimusten mukaisiksi.

Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen toiminta on järjestetty 16 päivänä tammikuuta 1942 annetulla lailla (44/42) ja samana päivänä annetulla asetuksella (46/42), jota myöhemmin on eräiltä osin muutettu. Kun voimassa olevat säännökset vanhentuneina ja epäkäytännöllisinä eivät monessakaan kohdin enää vastanneet vallitsevia oloja, valtioneuvosto asetti vuoden 1957 loppupuolella komitean uudistamaan valtion teknillisestä tutkimuslaitoksesta annettuja säännöksiä. Erityistä huomiota komitean tuli kiinnittää tutkimuslaitoksen hallinnollisen organisaation kehittämiseen. Sitten kun komitean vuonna 1960 valmistuneesta mietinnöstä oli hankittu tarvittavat selvitykset ja lausunnot, on lopullisten säännösehdotusten latiminen tapahtunut toimikuntatyönä.

Kauppa- ja teollisuusministeriön 3 päivänä kesäkuuta 1970 asettama akateemikko Erkki Laurilan johdolla työskennellyt toimikunta, jonka tehtävänä oli tutkia valtion teknillisen tutkimuslaitoksen uudelleen organisointia, missä tehtävässään toimikunnan tuli kiinnittää erikoista huomiota valtion teknillisen tutkimuslaitoksen ja teknillisen korkeakoulun yhteistyömahdollisuuksien kehittämiseen sekä siihen, miltä osin aineenkoetustehtäviä ja teknillistä tarkastustoimintaa yleensä sekä toisaalta teknillistä perustutkimusta on tarkoituksenmukaista suorittaa valtion teknillisessä tutkimuslaitoksessa, sai tehtävänsä valmiiksi 22 päivänä helmikuuta 1971.

Jäljempänä esitettävät uudistusehdotukset perustuvat sanotun toimikunnan esitykseen.

Organisatiomuutosta koskevan ehdotuksen mukaisesti tutkimuslaitoksen nimeksi tulisi valtion teknillinen tutkimuskeskus. Siinä olisi tekniikan eri aloja edustavia tutkimusosastoja, jotka jakaantuisivat laboratorioihin ja hallinnolliseen osastoon, joka vuorostaan jakaantuisi toimistoihin ja muihin toimintayksiköihin. Tämän lisäksi tutkimuskeskukseen tulisi kuulumaan informaatiopalvelulaitos.

Ne virat ja toimet, jotka tutkimuskeskukseen voitaisiin perustaa, on lueteltu lakiehdotuksen 2 §:ssä. Osa virkojen ja toimien nimikkeistä on entisiä, osa on muutettu vastaamaan uutta organisaatiota ja ainoastaan muutaman viran ja toimen nimike on uusi. Hallitus pitää tarpeellisena, että tutkimuskeskuksen virat ja toimet on asteittain muutettava sopimuspalkkaisiksi ja työsuhdeviroiksi ja että koko uusi henkilöstö on palkattava tällaiseen työsopimussuhteeseen.

Voimassa olevien säännösten mukaan laitoksen päätösvaltaan kuuluvat asiat ratkaisee joko kaksitoistajäseninen hallitus tai pääjohtaja. Hallituksen apuna on sen asettama työvaliokunta, jolla ei kuitenkaan ole itsenäistä päätösvaltaa.

Kuten aikaisemmin on jo todettu, on tutkimuslaitoksen toiminta vuosien aikana jatkuvasti kasvanut sekä laajentunut käsittämään yhä uusia tutkimusaloja ja erillisiä tutkimuskohteita, niin että laitoksessa toimii nykyään 26 eri alan tutkimuslaboratoriota ja erittäin merkittäväksi kehittynyt teknillinen informaatiopalvelu. Tutkimuslaitoksen johto on joutunut moninaisten hallintotehtävien lisäksi valvomaan ja ohjaamaan toisistaan huomattavastikin poikkeavien laboratorioiden toimintaa. On ilmeistä, että laitoksen johdolle asetetut tehtävät ovat kasvaneet lähes ylivoimaisiksi. Laitoksen pääjohta-

jalle on sinänsä tärkeiltä hallintotehtäviltä jäänyt varsin vähän aikaa laitoksen päätarkoituksen, tutkimustoiminnan seuraamiseen, valvomiseen ja ohjaamiseen.

Tätä on pidettävä suurena epäkohtana, sillä vaikka kullakin laboratoriolla on oma johtajansa, joka ensi kädessä vastaa sen toiminnasta, on ylimmän johdon jatkuvasti oltava kuitenkin perillä koko laitoksen toiminnasta voidakseen tehokkaasti kehittää ja valvoa sitä. Jotta tutkimuskeskus voisi entistä tehokkaammin ja joustavammin suorittaa sille asetetut valtakunnallisesti tärkeät tehtävät, on tarpeen jakaa laitos suurempiin alayksiköihin, joiden johto kuuluisi tutkimusjohtajille ja hallintojohtajalle.

Ehdotuksen mukaan valtioneuvosto tulisi asettamaan tutkimuskeskuksen toimintaa ohjaamaan ja valvomaan teollisuuden, korkeimman teknillisen opetuksen tai tutkimuksen sekä valtiovallan edustajista koostuvan tutkimuskeskuksen valtuuskunnan, jonka antamien lausuntojen perusteella tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä nimittää pääjohtajan ja tutkimus- sekä hallintojohtajat samoin kuin myös tutkimusprofessorit ja laboratorionjohtajat. Keskuksen toimivan johdon muodostaa tutkimuskeskuksen istunto, jonka puheenjohtajana on pääjohtaja ja jäseninä tutkimusjohtajat sekä hallintojohtaja.

Kosketuksen säilyttämiseksi teollisuuteen on katsottu aiheelliseksi säilyttää laboratoriokohtaisten neuvottelukuntien asettaminen, joiden kutsuminen jäisi valtuuskunnan tehtäväksi. Niissä tapauksissa, joissa tutkimuskeskuksella ja korkeakoululla on rinnakkaislaboratoriot, voidaan niiden jatkuvan yhteistoiminnan säätelemiseksi asettaa pysyviä yhteistyötoimikuntia. Päävastuu yhteyksien ylläpitämisessä niin teollisuuteen kuin korkeakouluunkin jää kuitenkin tutkimuskeskuksen toimivalle johdolle.

Varsinkin perustavaa laatua olevat tutkimustyöt vaativat monissa tapauksissa yhteistoimintaa tutkimuksen suorituksesta kiinnostuneiden eri piirien kesken. Tähän on pyritty esittämällä, että tutkimuskeskus voisi tehdä sopimuksia tietyn tutkimusalan tutkimusten suorittamisesta yhteistoiminnassa valtion muun viraston tai laitoksen tahi teollisuuden taikka sen järjestöjen kanssa.

Erillisiä tutkimusprojekteja varten, joita laatunsa tai laajuutensa vuoksi ei voida toteuttaa yhden laboratorion puitteissa, voidaan perustaa määräaikaisin ohjelmin toimivia projektio-organisaatioita, joille asetetaan erillinen projektin johtoryhmä ja johtaja. Projektin johtaja voidaan kutsua tutkimuskeskuksen ulkopuolelta. Kysymykseen tulevat tällöin tietyn tutkimusalan kokonaistutkimukset ja lähtökohtana on, että sopimuspuolet yhdessä vastaavat tutkimustoiminnasta ja sen rahoittamisesta.

Valtion teknilliselle tutkimuslaitokselle on lailla annettu oikeus ottaa vastaan lahjoituksia yksityisiltä ja yhteisöiltä toimintaansa ja saamiensa erikoistehtävien suorittamista varten. Sama oikeus ehdotetaan pysytettäväksi myös teknillisellä tutkimuskeskuksella.

Tutkimuslaitoksen toiminnan laajentumisesta johtuen voidaan vastaisuudessa entistä useammin järjestää sen toimialaan kuuluvia kursseja ja neuvontatilaisuuksia sekä harjoittaa julkaisutoimintaa. Tämän lisäksi on katsottu tarpeelliseksi, että tutkimuskeskus voi lisäksi harjoittaa keksintöjen patentoimiseen ja hyödyntämiseen liittyvää toimintaa. Tutkimus- ja aineenkoetustehtävistä sekä muusta edellä kerrotusta toiminnasta tutkimuskeskus perii tilaajalta maksun ottaen huomioon suoritetun työn laadun ja määrän sekä muut kustannukset siten kuin asetuksella säädetään.

Kun tutkimuskeskus joutuu laajojen tutkimusprojektien osalta solmimaan useita vuosia kestäviä tutkimussopimuksia, pitää hallitus välttämättömänä, että myös valtion tulo- ja menoarviossa tehtäisiin kyseisten sopimusten täyttäminen mahdolliseksi esimerkiksi arvio- tai siirtomäärärahamenettelyllä.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tehtävänä on harjoittaa teknillistä tutkimustyötä ja toimia erikseen määrätyillä aloilla virallisena aineenkoetus- ja tarkastuslaitoksena.

Tutkimuskeskus kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan.

2 §.

Valtion teknillisessä tutkimuskeskuksessa voi olla pääjohtajan, tutkimusjohtajan, laboratorionjohtajan, tutkimusprofessorin, hallintojohtajan, erikoistutkijan, toimistopäällikön, tutkijan ja käyttöinsinöörin virkoja sekä kirjastoamanuenssin, toimistosihteerin, laboratoriomestarin, kanslistin, valvojan ja toimistoapulaisen toimia. Pääjohtajan, tutkimusjohtajan, laboratorionjohtajan, hallintojohtajan, tutkimusprofessorin, erikoistutkijan ja tutkijan virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

Tutkimuskeskuksessa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

3 §.

Valtion teknillinen tutkimuskeskus voi tuloja menoarvion puitteissa käyttää tarvittaessa asiantuntijoita sekä tehdä sopimuksia viranomaisten, julkisten laitosten, järjestöjen, yksityisten liikelaitosten ja yksityisten henkilöiden kanssa määriteltyjen tutkimusten suorittamisesta sekä yhteistyösopimuksia muiden teknillistä tutkimustyötä suorittavien laitosten ja korkeakoulujen kanssa yhteisten tutkimusohjelmien toteuttamisesta.

Tutkimuskeskuksessa toimitetuista tutkimus-, aineenkoetus-, painatus-, patentti- ja kirjallisuuspalvelutehtävistä sekä niihin liittyvistä toimituksista samoin kuin tutkimuskeskuksessa toimeenpannuista opetus- ja neuvontatilaisuuksista perii tutkimuskeskus tilaajalta tai osanottajalta maksun ottaen huomioon suoritetun työn ja muut kustannukset siten kuin asetuksella erikseen säädetään.

4 §.

Valtion teknillisellä tutkimuskeskuksella on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia toimintaansa varten.

5 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 , ja sillä kumotaan valtion teknillisestä tutkimuslaitoksesta 16 päivänä tammikuuta 1942 annettu laki (44/42).

Mitä valtion teknillisestä tutkimuslaitoksesta on muualla säädetty, koskee tämän lain tultua voimaan valtion teknillistä tutkimuskeskusta.

Tämän lain voimaan tullessa siirretään valtion teknillisestä tutkimuslaitoksesta lakkautettavan viran haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan uuteen virkaan valtion teknillisessä tutkimuskeskuksessa taikka, mikäli häntä ei siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan hänelle soveltuvaan virkaan, asetetaan lakkautuspalkalle.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 62 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta.

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 169 laiksi valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta.

Hallituksen esityksessä todetaan valtion teknillisen tutkimuslaitoksen toiminnan laajentuneen varsin huomattavasti sen perustamisesta, vuodesta 1941 lähtien. Laitoksen kasvusta ja sen monipuolistumisesta johtuneen toimitilatarpeen tyydyttämiseksi on laitoksen toiminnat lähes kokonaan siirretty valtion alueelle Otaniemeen.

Hallituksen esitys tarkoittaa tapahtuneet muutokset ja suoritetut toimenpiteet huomioon ottaen tutkimuslaitoksen järjestysmuodon ja hallinnon saattamista nykyisten olojen ja jatkuvan kehityksen asettamien vaatimusten mukaisiksi. Samalla hallitus ehdottaa laitoksen nimen muutettavaksi valtion teknilliseksi tutkimuskeskukseksi.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet J. Aalto, Eskman, Haukipuro, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sandelin, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Hjerppe, Lintilä ja Mykkänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 145 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 62 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 169 laiksi valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovaraainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 62 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 145, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tehtävänä on harjoittaa teknillistä tutkimustyötä ja toimia erikseen määrätyillä aloilla virallisena aineenkoetus- ja tarkastuslaitoksena.

Tutkimuskeskus kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan.

2 §.

Valtion teknillisessä tutkimuskeskuksessa voi olla pääjohtajan, tutkimusjohtajan, laboratorionjohtajan, tutkimusprofessorin, hallintojohtajan, erikoistutkijan, toimistopäällikön, tutkijan ja käyttöinsinöörin virkoja sekä kirjastoamanuenssin, toimistosihteerin, laboratoriomestarin, kanslistin, valvojan ja toimistoapulaisen toimia. Pääjohtajan, tutkimusjohtajan, laboratorionjohtajan, hallintojohtajan, tutkimusprofessorin, erikoistutkijan ja tutkijan virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

Tutkimuskeskuksessa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

3 §.

Valtion teknillinen tutkimuskeskus voi tuloja menoarvion puitteissa käyttää tarvittaessa asiantuntijoita sekä tehdä sopimuksia viranomaisten, julkisten laitosten, järjestöjen, yksityisten liikelaitosten ja yksityisten henkilöiden kanssa määriteltyjen tutkimusten suorittamisesta sekä yhteistyösopimuksia muiden teknillistä tutkimustyötä suorittavien laitosten ja korkeakoulujen kanssa yhteisten tutkimusohjelmien toteuttamisesta.

Tutkimuskeskuksessa toimitetuista tutkimus-, aineenkoetus-, painatus-, patentti- ja kirjallisuuspalvelutehtävistä sekä niihin liittyvistä toimituksista samoin kuin tutkimuskeskuksessa toimeenpannuista opetus- ja neuvontatilaisuuksista perii tutkimuskeskus tilaajalta tai osanottajalta maksun ottaen huomioon suoritetun työn ja muut kustannukset siten kuin asetuksella erikseen säädetään.

4 §.

Valtion teknillisellä tutkimuskeskuksella on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia toimintaansa varten.

5 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 , ja sillä kumotaan valtion teknillisestä tutkimuslaitoksesta 16 päivänä tammikuuta 1942 annettu laki (44/42).

Mitä valtion teknillisestä tutkimuslaitoksesta on muualla säädetty, koskee tämän lain tultua voimaan valtion teknillistä tutkimuskeskusta.

Tämän lain voimaan tullessa siirretään valtion teknillisestä tutkimuslaitoksesta lakkautettavan viran haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan uuteen virkaan valtion teknillisessä tutkimuskeskuksessa taikka, mikäli häntä ei siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan hänelle soveltuvaan virkaan, asetetaan lakkautuspalkalle.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta.

Meillä on jo useita vuosia ollut voimassa laki ja asetus toimenpiteistä alusten aiheuttamien öljyvahinkojen estämiseksi (289/57 ja 290/57). Ne perustuvat öljyvahinkojen ehkäisemisestä tehtyihin kansainvälisiin sopimuksiin, ja niitten pääsisältönä on, että öljyn päästäminen aluksesta veteen on säännöksissä lähemmin määrätyin tavoin kielletty. Voimassa olevassa lainsäädännössä pidetään kuitenkin silmällä vain öljyn tahallista tai huolimattomuudesta johtuvaa veteen päästämistä varsinaisten vahinkotapausten jäädessä säännösten ulkopuolelle.

Kysymys siitä, kuka on velvollinen korvaamaan mereen päässeen öljyn aiheuttamat vahingot, on viime aikoina ollut vilkkaan pohdinnan kohteena. Marraskuussa 1969 tehtiin Brysselissä kansainvälinen yleissopimus, joka koskee yksityisoikeudellista vastuuta öljyvahingoista. Tämän sopimuksen mukaan korvausvelvollisuus on ensi sijassa laivanisännällä, joka kuitenkin voi rajoittaa vastuunsa tiettyyn määrään yleissopimuksessa tarkemmin määrätyllä tavalla. Yleisesti kuitenkin katsotaan, että tämä sopimus ei vielä tyydyttävästi ratkaise vastuukysymystä. Sen vuoksi on jo Hallitustenvälisen neuvoa-antavan merenkulkujärjestön (IMCO) toimesta valmisteltu uutta yleissopimusta kansainvälisestä korvausrahastosta, joka toisaalta turvaisi vahinkoa kärsineitten mahdollisuudet korvauksen saamiseen ja toisaalta keventäisi lisätystä vastuusta varustamoille aiheutuvaa rasitusta.

Mainitussa Brysselin konferenssissa hyväksyttiin myös kansainvälinen yleissopimus, joka koskee rantavaltion oikeutta ryhtyä aavalla merellä vieraan valtion lipulla kulkevan säiliöaluksen osalta öljyvahinkojen torjumiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Kun kansainvälisten yleissopimusten voimaansaattaminen yleensä vaatii useita vuosia, ja kun meillä öljyvahinkojen torjuntatoiminnan hallinnollinen järjestelykin on osoittautunut puutteelliseksi, on katsottu tarpeelliseksi jo tässä vaiheessa uusia meidän öljysuojalainsäädäntömme. Erityisesti tarvitaan säännöksiä

— aluksia koskevista, öljyvahinkojen ehkäisemistä tarkoittavista turvallisuusmääräyksistä,

— öljysuojatoiminnan hallinnollisesta järjestelystä,

— öljyvahinkojen torjumisessa tarvittavien laitteiden ja tarvikkeiden hankkimisesta, sekä

— korvausjärjestelmästä, joka antaisi öljyvahinkotapauksissa mahdollisuuden saada pikaisesti korvausta riippumatta varsinaisen vastuuja korvauskysymyksen selvittelystä.

Edellä tarkoitettujen uusien aineksien ohella lainsäädäntöön olisi sisällytettävä myös nykyistä öljysuojalainsäädäntöä vastaavat säännökset. Samalla olisi näihin säännöksiin tehtävä eräitä tarkistuksia, jotka johtuvat kansainväliseen yleissopimukseen vuonna 1969 tehdyistä muutoksista.

Edellä on ollut puhe vain niistä öljyvahingoista, jotka aiheutuvat aluksista. Myös maissa tapahtuvien öljyvahinkojen torjuntaa ja korvaamista koskeva lainsäädäntö olisi saatava aikaan. Kun tämä kysymys on vasta äskettäin annettu sitä varten asetetun komitean selvitettäväksi, on asian kiireellisyyden vuoksi katsottu tarkoituksenmukaiseksi rajoittua tässä esityksessä aluksista aiheutuviin öljyvahinkoihin. Siinäkin tapauksessa, että myöhemmin saataisiin aikaan yleinen öljysuojalainsäädäntö, olisivat nyt suunnitellut säännökset ja organisaatiomuodot helposti liitettävissä uuteen kokonaisratkaisuun. Tämän mukaisesti on laadittu lakiehdotus, jonka perusteluiksi esitetään vielä seuraavaa:

Ennakkotoimenpiteet öljyvahinkojen ehkäisemiseksi.

Kuten edellä mainittiin, on jo nykyisessä lainsäädännössä öljyn mereen päästäminen kielletty. Pääsääntö, joka koskee öljyn päästämistä aluksesta Suomen aluevesillä, sisältyy nvkyiseen lakiin, mutta sitä täydentävät lakiin liittyvän

asetuksen säännökset, jotka koskevat suomalaisia aluksia Suomen aluevesien ulkopuolella. Nämä kiellot olisi, kansainväliseen yleissopimukseen vuonna 1969 tehtyjen muutosten mukaan uusittuina, otettava uuteen lainsäädäntöön. Säännösten soveltamisalaa olisi samalla sikäli laajennettava, että öljyn veteen päästämistä koskeva kielto tulisi voimaan myös sisävesillä, kun se tähän saakka on rajoittunut merialueisiin.

Uusi laki tulisi olemaan nykyistä ankarampi sikäli, että se tulisi Suomen alueen osalta koskemaan myös niin sanottuja kevyitä öljyjä kuten bensiiniä ja petroolia eikä vain pysyviä eli raskaita öljyjä.

Kieltojen ja rajoitusten lainsäädännölliseen muotoon ehdotetaan sellaista muutosta, että lakiin tulisivat vain kieltoja sisältävät pääsäännökset, mutta lähemmät tekniset määräykset ja kielloista sallittavat poikkeukset jätettäisiin asetuksella säädettäviksi. Tämä näyttää tarkoituksenmukaiselta senkin vuoksi, että kun kansainvälisiin sopimuksiin jatkuvasti tehdään muutoksia, näitten voimaan saattaminen Suomessa on asetusteitse joustavampaa.

Alusten rakenteesta, varusteista ja miehityksestä voidaan jo nykyisin antaa asetuksella määräyksiä merilain 8 §:n nojalla. Kun tässä lainkohdassa on lähinnä tarkoitettu sellaisia määräyksiä, jotka ovat tarpeen aluksen oman turvallisuuden vuoksi, näyttää asianmukaiselta, että öljyvahinkojen torjumiseksi tarvittavien määräysten säätämiseen asetusteitse annetaan laissa nimenomainen valtuutus.

Merenkulun kansainvälisestä luonteesta johtuu, että aluksien rakennetta ja varusteita koskevia määräyksiä annettaessa on otettava huomioon, ettei rakenne- ja muilla turvallisuusmääräyksillä aseteta suomalaisille aluksille sellaisia lisärasituksia, jotka olennaisesti heikentäisivät niitten taloudellista kilpailukykyä kansainvälisillä rahtimarkkinoilla. Sen vuoksi onkin suunniteltu, että tällaisia määräyksiä annettaisiin lähinnä vain rannikko- ja sisävesiliikenteen alusten osalta. Ulkomaanliikenteen aluksiin edellytetään sovellettavan ainoastaan sellaisia määräyksiä, jotka perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin tai yleiseen käytäntöön.

Mitä alusten kulkurajoituksiin tulee, merenkulkuviranomaisilla on nykyisinkin valta kieltää aluksen lähtö, jos katsovat ilmeisen onnettomuuden vaaran olevan uhkaamassa. Samoin luotsilla on oikeus kieltäytyä alusta luotsaamasta, jos katsoo huonon näkyvyyden tai muun seikan tekevän matkan vaaralliseksi. Säiliöalusten koon yhä kasvaessa on onnettomuuden vaara meidän ahtailla ja vaikeakulkuisilla vesillämme jatkuvasti lisääntynyt. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon, että aluksen oman turvallisuuden kannalta vähäinenkin pohjankosketus saattaa öljyvahingon muodossa aiheuttaa arvaamattoman suurta tuhoa, on pidetty tarpeellisena varata lakiehdotuksessa merenkulkuviranomaisille entistä paremmat mahdollisuudet liikenteen valvomiseen. Lähinnä näitä valtuuksia tultaisiin käyttämään kieltämällä entistä jyrkemmin säiliöalusten kulku sumussa sekä vaikeissa jää- tai sääolosuhteissa. Edelleen saattaa osoittautua tarpeelliseksi asettaa poikkeuksellisen suurille säiliöaluksille erityisvaatimuksia, kuten velvollisuus käyttää useampaa luotsia tahi hinaajia tai varmistusalusta.

Aluksen jouduttua Suomen vesillä karille tai muutoin merionnettomuuteen saattaa öljyvahinkojen välttämiseksi olla tarpeen ryhtyä erittäin pikaisiin toimenpiteisiin aluksen pelastamiseksi tai sen lastin purkamiseksi. Tällaisten toimien aloittaminen riippuu kuitenkin säännönmukaisesti aluksen varustamosta tai asianomaisesta vakuutusyhtiöstä. Sen vuoksi on välttämätöntä, että milloin öljyvahinkojen torjumiseksi tai rajoittamiseksi pelastus- tai purkamistoimenpiteisiin on kiireesti ryhdyttävä, viranomaisilla on valta määrätä tällaisista toimenpiteistä. Sellainen asioihin puuttuminen saattaa osoittautua erityisen tarpeelliseksi ulkomaisen aluksen osalta. Lakiehdotuksessa nämä valtuudet on varattu merenkulkuhallitukselle.

Viranomaisten toimesta aloitettavat pelastusynnä muut toimenpiteet tulisivat kysymykseen ensi sijassa säiliöalusten osalta, mutta toimintavaltuudet voivat osoittautua tarpeellisiksi myös suuren kuivalastialuksen polttoainevarastojen aiheuttaman öljyvaaran vuoksi.

Öljyvahinkojen torjuntaorganisaatio.

Öljyvahinkojen torjuntaorganisaation suunnittelua vaikeuttaa toisaalta se, että vahingonvaara on eri paikkakunnilla kovin erilainen, ja toisaalta se, että torjuntamenetelmät kehittyvät jatkuvasti. Torjuntatoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset saattavat yhden ainoan tapauksen osalta nousta niin suuriksi, ettei niitä voida jättää pelkästään asianomaisen kunnan kannettaviksi. Valtionkaan kustannettavaksi ei öljyvahinkojen torjuntaa voida aivan varauksetta asettaa, mikäli halutaan välttää, että epätarkoi-

tuksenmukaisia ja suhteettoman kalliita torjuntatoimia suoritetaan.

Ainakin siksi, kunnes yleinen, sekä vesillä että maissa tapahtuvat öljyvahingot kattava kokonaisorganisaatio saadaan luoduksi, näyttää parhaalta järjestää aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjunta siten, että

— torjuntatoimen kehittäminen ja johto kuuluu merenkulkuhallitukselle,

— paikallinen vastuu torjuntatoiminnasta kuuluu kunnalle, jonka on sitä varten nimettävä öljyvahinkojen torjunnan johtaja,

— suuren öljyvahingon sattuessa kunta voi pyytää apua merenkulkuhallitukselta, ja että

— kunnan tulee huolehtia torjuntakaluston perushankinnoista ja henkilöstön koulutuksesta sekä yleensä vastata tietystä perusvalmiudesta, mutta sattuneiden öljyvahinkojen aiheuttamat toimintakustannukset korvaa valtio sen mukaan, mikä harkitaan kohtuulliseksi.

Mitä erityisesti torjuntaorganisaation johtoon tulee, on ehkäisevien toimenpiteitten ja turvallisuusmääräysten painopiste niin selvästi merenkulussa, että merenkulkuhallituksella on parhaat edellytykset hoitaa näitä asioita. Käytännössä merenkulkuhallitus onkin jo vuoden 1970 alkupuolelta ollut torjuntatyön johdossa.

Öljyvahinkojen menestyksellinen torjunta edellyttää, että torjuntakalustoa ja -tarvikkeita saadaan nopeasti käytettäväksi. Sitä varten olisi satamakaupungit, öljy-yhtiöt, telakat ja eräät öljyn suurkuluttajat voitava velvoittaa hankkimaan satamiinsa tarpeellista torjuntakalustoa ja kouluttamaan sen käyttöön henkilöstöä. Lähinnä tultaisiin tämä velvollisuus asettamaan varsinaisille öljysatamille sekä suurehkoille muille satamille. Muutoin jäisi kuntien ratkaistavaksi, miten täydellistä torjuntakalustoa ja toimintavalmiutta ne haluavat ylläpitää. Ilmeisesti öljyvahinkojen torjunta monessa tapauksessa tullaan yhdistämään kunnalliseen palotoimeen.

Kun torjuntavälinevarikoita voidaan tarvita myös etäällä satamista, varsinkin rannikolla pitkien tuloväylien varrella, on lakiehdotukseen otettu periaatteellinen lausuma siitä, että näissä tapauksissa asia kuuluu valtiolle.

Ottaen huomioon, että kuntien velvollisuudet ja toimintamahdollisuudet yleensä rajoittuvat kunnan alueeseen, on pidetty tarpeellisena jo laissa tuoda esiin se mahdollisuus, että torjuntakalustoa voidaan joutua käyttämään myös toisen kunnan alueen suojelemiseksi. Tällaisissa tapauksissa on kunnalle jo laissa turvattava oikeus kohtuulliseen korvaukseen.

Öljyvahinkojen korvaaminen.

Vastuu tapahtuneesta öljyvahingosta saattaa jo voimassa olevan oikeuden mukaan olla periaatteellisestikin vaikeasti selvitettävä, ja käytännössä siihen voi vielä liittyä monenlaisia todistus- ja harkintakysymyksiä. Edelleen saattaa tuomittavien korvausten periminen osoittautua yksityiselle kansalaiselle ylivoimaisen vaikeaksi. Sen vuoksi olisi pyrittävä luomaan järjestelmä, jonka puitteissa vahinkoa kärsineille voitaisiin nopeasti myöntää kohtuullisiksi ja välttämättömiksi katsottavia korvauksia.

Yksinkertaisinta olisi tietenkin varata öljyvahinkokorvauksia varten valtion tulo- ja menoarvioon riittävä määräraha. Kun kuitenkin kysymys on vahingoista, jotka aiheutuvat tietystä elinkeinotoiminnasta, ja korvausten maksaminenkin saattaa tulla kysymykseen vain määrätyillä alueilla, näyttää oikeammalta hoitaa korvausten rahoitus valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolella ja siten, että kustannukset ainakin ensi kädessä tulevat asianomaisen elinkeinon kannettaviksi. Luonnollisesti on varauduttava siihen, että näin aiheutuva lisäkustannus sisällytetään öljytuotteiden hintaan ja siten aikanaan kulkeutuu kuluttajain kannettavaksi.

Sanotun perusteella ehdotetaan, että perustetaan valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolella oleva öljyvahinkojen korvausrahasto, johon varat kerätään perimällä öljyn maahantuojilta öljysuojamaksu. Vuosittain maahan tuotavan öljyn määrä on nykyisin niin suuri, että varsin vähäisellä öljysuojamaksulla saadaan muutaman vuoden kuluessa perityksi kohtalainen rahasto. Jo niin pieni maksu kuin 10 penniä öljytonnilta tuottaisi vuodessa nykyisten tuontilukujen mukaan laskien noin 1 000 000 markkaa. Maksun periminen olisi lopetettava, kun rahaston pääoma on noussut neljään miljoonaan markkaan. Uudelleen maksua ryhdyttäisiin perimään vasta, kun rahaston pääoma on alentunut kahteen miljoonaan markkaan.

Öljyvahinkojen korvausrahastosta tulisi suoritettavaksi muun muassa

— varsinaisia öljyvahinkokorvauksia rantojen ja vesialueitten omistajille sekä

— torjuntakustannusten korvauksia kunnille, valtion virastoille ja laitoksille sekä muille torjuntatöiden suorittajille.

Varsinaisten öljyvahinkokorvausten osalta olisi voimassa periaate, että kellään ei ole ehdotonta oikeutta vaatia rahastosta korvausta, vaan korvausten maksaminen on vapaan harkinnan

varassa. Korvauksia myönnettäessä olisi etusija annettava niille, joitten kohdalla öljyvahinko on aiheuttanut välitöntä haittaa tai vahinkoa heidän elinkeinolleen ja toimeentulolleen tai joitten jokapäiväiseen elämään öljyvahinko muutoin välittömästi on tuottanut haittaa ja häiriötä. Vielä olisi varattava mahdollisuus korvata jo tapahtuneitten vahinkojen lisäksi myös ne kustannukset, jotka ovat aiheutuneet vahinkojen torjumiseksi suoritetuista toimenpiteistä. Tämä olisi erittäin tärkeätä sitä varten, että kaikkia asianomaisia rohkaistaisiin ajoissa ryhtymään tarmokkaisiin toimenpiteisiin vahinkojen estämiseksi.

Öljyvahinkotapauksissa saattaa korvaukseen oikeutettujen luku nousta varsin suureksi, samalla kun korvauksen määrä voi joittenkin kohdalla olla suhteellisen vaatimaton. Tällaisissa tapauksissa olisi tarkoituksenmukaista saada korvausoikeudenkäynti hoidetuksi yhteisesti. Sitä varten ja myös kaksinkertaisten korvausten välttämiseksi on tarpeen, että rahastosta korvauksia saaneitten puhevalta siirtyy maksettujen korvausten osalta valtiolle, joka sitten harkintansa mukaan joko ajaa korvauskannetta vastuussa olevaa vastaan, mikäli katsoo siihen olevan edellytyksiä, tai muussa tapauksessa jättää asian rahaston vahingoksi. Vastuussa olevalta mahdollisesti saatava korvaus on palautettava rahastolle.

Jo tähänastinen kokemus on osoittanut, että öljyvahinkojen täsmällinen arvioiminen on erittäin vaikeata, varsinkin sen vuoksi, että vahinkojen pysyvyyttä on vaikea ennakolta arvioida. Sen vuoksi olisi korvaukset pyrittävä aluksi maksamaan vain vuotuiskorvauksina, ja lopullisen vahingon määrääminen jätettävä myöhempään ajankohtaan.

Korvausten myöntämisestä päättäisi lakiehdotuksen mukaan valtioneuvosto. Korvausasiain valmistelua varten on suunniteltu asetettavaksi erityinen toimielin, öljyvahinkolautakunta. Sen tehtäväksi tulisi käsitellä kaikki korvaushakemukset ja antaa niistä lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku.

Aluksia koskevia säännöksiä.

1 §.

Öljyn tai öljypitoisen seoksen päästäminen aluksesta veteen on Suomen vesialueella kielletty.

Öljyn tai öljypitoisen seoksen päästäminen veteen suomalaisesta säiliöaluksesta, jonka bruttovetoisuus on vähintään 150 rekisteritonnia, ja muusta suomalaisesta aluksesta, jonka bruttovetoisuus on vähintään 500 rekisteritonnia, on myös Suomen vesialueen ulkopuolella kiellettyä siinä laajuudessa kuin asetuksella säädetään.

Edellä 1 momentissa säädetystä kiellosta voidaan asetuksella tehdä sellaisia poikkeuksia, joiden merkitys vesiensuojelun kannalta on vähäinen.

2 §.

Mitä 1 §:ssä säädetään, ei koske öljyn tai öljypitoisen seoksen vuotamista, joka aiheutuu aluksen vahingoittumisesta tai väistämättömästä vuodosta, mikäli kaikkiin kohtuullisiin varotoimenpiteisiin vuodon ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi on ryhdytty vahingon tapahtumisen tai vuodon havaitsemisen jälkeen, ei myöskään öljyn tai öljypitoisen seoksen päästämistä veteen aluksen turvallisuuden ollessa kysymyksessä, aluksen tai lastin vahingoittumisen estämiseksi tai ihmishengen pelastamiseksi merellä.

3 §.

Asetuksella määrätään tarkemmin, mitä öljyllä tai öljypitoisella seoksella tätä lakia sovellettaessa tarkoitetaan.

4 §.

Alusten rakenteesta, varusteista, miehityksestä ja käytöstä voidaan asetuksella antaa öljyvahinkojen torjumista tarkoittavia määräyksiä, mikäli kysymys on

1) suomalaisesta tai ulkomaisesta säiliöaluksesta, joka kuljettaa öljyä Suomen rannikolla kotimaanliikenteessä tai sisävesialueella, tai

2) muusta suomalaisesta aluksesta, jos määräys perustuu kansainväliseen sopimukseen tai käytäntöön.

5 §.

Merenkuluntarkastaja voi kieltää aluksen lähdön tai keskeyttää sen matkan, jos aluksella on törkeästi rikottu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten määräyksiä, jos kysymyksessä on tämän lain 6 §:n nojalla annettu liikennerajoitus tai jos matkaan jostakin erityisestä syystä liittyy välitön öljyvahingon vaara.

Merenkuluntarkastajalla sekä merivartio- ja poliisiviranomaisella on oikeus vedessä havaitun öljyn alkuperän selvittämiseksi ottaa öljynäytteitä ja myös öljynäytteen ottamista varten tarvittavaksi ajaksi keskeyttää aluksen matka, jos siitä ei ole alukselle kohtuutonta haittaa.

6 §.

Merenkulkuhallituksella on valta rajoittaa säiliöalusten kulkua Suomen vesialueella, milloin se katsoo rajoituksen sää- tai jääolosuhteista taikka aluksen puutteellisesta kunnosta tai kulkuvesiin nähden suuresta koosta aiheutuvan ilmeisen öljyvahingon vaaran välttämiseksi olevan tarpeen. Rajoitukset on, mikäli mahdollista, ennalta saatettava merenkulkijoiden tietoon.

7 §.

Aluksen päällikön velvollisuudesta pitää kirjaa ja tehdä ilmoituksia asioista, joilla on merkitystä öljyvahinkojen torjumisen kannalta, säädetään asetuksella.

2 luku.

Öljyvahinkojen torjunta.

8 §.

Aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjunnan järjestäminen ja kehittäminen kuuluu merenkulkuhallitukselle, joka myös muutoin valvoo tämän lain ja sen nojalla annettavien määräysten noudattamista.

Tässä laissa tarkoitettuja *öljyvahinkojen torjuntaviranomaisia* ovat merenkulkuhallitus, merenkulkuhallituksen määräämä torjuntatöiden johtaja sekä kunnan alueella se viranomainen, jonka tehtäväksi kunta on määrännyt öljyvahinkojen torjunnan johtamisen.

Jokaisessa kunnassa tulee, jollei se paikallisiin oloihin nähden ole ilmeisen tarpeetonta, olla nimetty viranomainen, joka on vastuussa tässä laissa tarkoitettujen öljyvahinkojen torjunnan järjestämisestä ja johtamisesta kunnan alueella.

Kunta voi sopia edellä 3 momentissa säädetyn velvollisuuden täyttämisestä yhteistoiminnassa toisten kuntien kanssa.

9 §.

Tie- ja vesirakennuslaitos, vesihallitus ja sen alaiset paikalliset viranomaiset, tullilaitos, poliisi, lääninhallitus sekä puolustus- ja rajavartiolaitos ovat velvollisia antamaan merenkulkuhallitukselle sen tarvitsemaa virka-apua tässä laissa tarkoitetuissa asioissa. Virka-avun pyytämisessä ja antamisessa noudatettavasta menettelystä voi valtioneuvosto antaa lähempiä määräyksiä.

10 §.

Satamaan, jossa säännöllisesti käy säiliöaluksia tai erityisen runsaasti muita aluksia, tulee sataman omistajan hankkia öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellisia laitteita ja tarvikkeita ynnä huolehtia siitä, että laitteiden käyttöön on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Sama koskee soveltuvin osin toiminnassaan suurehkoja öljymääriä käsittelevän teollisuus- tai varastolaitoksen sekä alusten korjauksia suorittavan telakan omistajaa.

Hankittavista laitteista ja tarvikkeista sekä niiden määristä antaa tarvittaessa kauppa- ja teollisuusministeriö tarkempia määräyksiä, ottaen huomioon sataman liikenteen ja erityisesti satamassa käyvien säiliöalusten määrän, muut öljyvahingonvaaraan vaikuttavat seikat sekä asianomaisen kunnan tai liikeyrityksen taloudellisen kantokyvyn.

11 §.

Mikäli katsotaan tarpeelliseksi sijoittaa torjuntakalustoa tai -tarvikkeita muihin kuin 10 §:ssä mainittuihin kohteisiin tai mainittuihin kohteisiin enemmän kuin kunta tahi laitoksen tai telakan omistaja voidaan velvoittaa hankkimaan, suorittaa hankinnat merenkulkuhallitus valtion tulo- ja menoarviossa myönnetyn määrä-

rahan puitteissa. Milloin näin hankittua kalustoa tai tarvikkeita luovutetaan kunnan tahi laitoksen tai telakan omistajan hallintaan, tämä on velvollinen huolehtimaan siitä, että kalustoa tai tarvikkeita voidaan tarvittaessa käyttää öljysuojatoimintaan.

12 §.

Sen lisäksi, mitä 10 §:ssä on säädetty, pitää kauppa- ja teollisuusministeriön määräämissä satamissa olla laitteet öljyjätteiden ja öljyseosten vastaanottamiseksi aluksilta. Tarkemmat määräykset näistä laitteista antaa kauppa- ja teollisuusministeriö.

13 §.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi antaa määräyksiä sataman tai 10 §:ssä tarkoitetun laitoksen tai telakan omistajan velvollisuudesta ryhtyä säiliöaluksen osalta öljyvahinkojen ehkäisemiseksi aiheellisiin ennakkotoimenpiteisiin, kuten eristyspuomien asettamiseen ja vartioinnin järjestämiseen.

14 §.

Jos öljyä on päässyt aluksesta veteen, tai öljyvuodon vaara aluksen karilleajon tai konevian taikka muun merivahingon takia on uhkaamassa, tulee öljyvahinkojen torjuntaviranomaisten kiireellisesti ryhtyä vahinkojen torjumiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin, mikäli niistä aiheutuvat kustannukset tai vahingot eivät ole ilmeisessä epäsuhteessa uhattuina oleviin taloudellisiin ja muihin arvoihin.

Milloin öljyä on päässyt tai uhkaa päästä aluksesta veteen on 10 §:ssä tarkoitettu laitoksen tai telakan omistaja velvollinen asettamaan torjuntakalustonsa ja -tarvikkeensa sekä niiden käyttöön tarpeellisen henkilöstön öljyvahinkojen torjuntaviranomaisten käyttöön näiden sitä pyytäessä.

15 §.

Milloin Suomen vesialueella alus uppoaa, joutuu karille, saa vuodon tai konevian taikka muutoin joutuu tilaan, mihin liittyy öljyvahingon vaara, merenkulkuhallitus voi määrätä ryhdyttäväksi aluksen ja sen lastin osalta sellaisiin pelastus- tai muihin toimenpiteisiin, mitkä se katsoo aiheellisiksi öljyvahingon ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi. Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä tulee merenkulkuhallituksen neuvotella aluksen omistajan ja asianomaisten vakuutuksenantajien edustajien kanssa, mikäli se voi tapahtua aiheuttamatta haitallista viivytystä.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee vieraan valtion omistamaa alusta vain, jos sitä tapahtuma-aikana on käytetty kauppamerenkulkuun.

16 §.

Se, joka vastaa veteen päässeen öljyn aiheuttamasta vahingosta tai on aiheuttanut 15 §:ssä tarkoitetun tilanteen, ja laivaisäntä, joka on tällaisen tilanteen aiheuttaneen henkilön toimista merilain (167/39) 11 §:n mukaan vastuussa, on myös velvollinen korvaamaan torjuntatoimenpiteistä viranomaiselle ja uhattuna olleen omaisuuden omistajalle tai haltijalle aiheutuneet kustannukset ja torjuntatoimista alukselle, sen lastille tai muulle siinä olleelle omaisuudelle aiheutuneen vahingon, mikäli toimenpiteet eivät olleet vallinneen tilanteen kannalta arvioiden ilmeisesti tarpeettomia tai epätarkoituksenmukaisia. Siinäkin tapauksessa, että laivanisäntä ei ole vastuussa tapahtuneesta tai uhkaamassa olleesta öljyvahingosta, on hän velvollinen maksamaan 15 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä saamaansa hyötyä vastaavan kohtuullisen korvauksen.

Jos alukselle, sen lastille tai muulle siinä olevalle omaisuudelle on 15 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa aiheutettu enemmän vahinkoa kuin mitä pelastustyötä tavanomaisesti suoritettaessa olisi ollut odotettavissa, eikä kenenkään voida katsoa olevan 1 momentin mukaan vahingosta vastuussa, korvaa ylimenevän osan valtio.

17 §.

Milloin öljyvahinko on sattunut tai sen vaara on uhkaamassa usean kunnan alueella taikka öljyvahinko tai sen vaara on niin suuri, ettei kuntaa kohtuudella voida vaatia yksin huolehtimaan torjuntatöistä, määrää merenkulkuhallitus torjuntatöiden johtajan ja asettaa tämän käyttöön tarpeellisen henkilöstön, kaluston ja tarvikkeet. Sellaisessa tapauksessa on kunta velvollinen merenkulkuhallituksen osoituksen mukaan asettamaan torjuntakalustonsa ja -tarvikkeensa sekä niiden käyttöön tarvittavan henkilöstön torjuntatyön johtajan käytettäväksi.

Siltä osin kuin torjuntatoimia suoritetaan toisen kunnan alueen suojelemiseksi tai, edellä 10 §:ssä tarkoitetusta laitoksesta tai telakasta kysymyksen ollen, muualla kuin sen omalla alueella tai sen välittömässä läheisyydessä, suorittaa valtio merenkulkuhallituksen määräyksestä annetusta torjunta-avusta kohtuullisen korvauksen.

18 §.

Sen aluksen päällikkö, josta öljyvahinko tai öljyvahingon vaara on syntynyt, on velvollinen öljyvahingon torjumiseksi antamaan viranomaisille kaikkea apua, mitä olosuhteet huomioon ottaen voidaan vaatia.

3 luku.

Öljyvahinkojen korvausrahasto.

19 §.

Aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen ja niitten torjuntakustannusten sekä valtiolle 17 §:n 2 momentin nojalla aiheutuvien kustannusten korvaamista varten perustetaan valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolella oleva *öljyvahinkojen korvausrahasto*. Rahasto on kauppa- ja teollisuusministeriön hoidossa, ja siitä maksettavista korvauksista päättää valtioneuvosto.

Mikäli korvausrahaston varat eivät riitä rahastosta maksettavien korvausten suorittamiseen, voidaan tarvittavat varat tulo- ja menoarviossa siirtää korvausrahaston käyttöön. Kun rahastoon on kertynyt riittävästi varoja, suoritetaan valtiolta saadut varat takaisin valtiovarastoon.

20 §.

Öljyvahinkojen korvausrahastoon peritään maahan tuodusta öljystä *öljysuojamaksua* 100 markkaa jokaiselta täydeltä 1 000 tonnilta.

Öljysuojamaksu on sen maksettava, joka ensiksi ilmoittaa öljyn tulliselvitettäväksi.

Öljysuojamaksun perii tullilaitos, ja siihen on soveltuvin kohdin voimassa, mitä tullista on säädetty.

21 §.

Öljysuojamaksun periminen lopetetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden lopussa, jona öljyvahinkojen korvausrahaston pääoma on noussut neljään miljoonaan markkaan, ja se aloitetaan uudelleen sitä seuraavan kalenterikuukauden päätyttyä, jona rahaston pääoma korvausten maksamisen johdosta on pienentynyt alle kahden miljoonan markan.

22 §.

Öljyvahinkojen korvausrahastosta myöntää valtioneuvosto asetuksella säädettävin perustein harkintansa mukaan korvauksia öljyvahingosta kärsimään joutuneille ja öljyvahingon torjuntatoimenpiteisiin osallistuneille niistä aiheutuneista kustannuksista. Korvauksia voidaan myöntää myös tämän lain mukaan torjuntatyöhön velvollisille.

Korvausanomuksia käsiteltäessä on ensisijassa otettava huomioon se välitön haitta tai vahinko, mikä anojalle on aiheutunut sekä ne ylimääräiset kustannukset, joita öljyvahinkojen torjuntaan osallistuneille on torjuntatoimenpiteistä koitunut. Valtiolle 17 §:n 2 momentin nojalla aiheutuneet kustannukset on kuitenkin korvattava kokonaisuudessaan rahaston varoista.

23 §.

Öljyvahinkojen korvausrahastoa sekä siitä maksettavia korvauksia koskevissa asioissa on valtioneuvoston apuna *öljyvahinkolautakunta*. Öljyvahinkolautakunnassa tulee ainakin valtion viranomaisten, rannikko- ja saaristokuntien, luonnon- ja ympäristönsuojelupiirien, öljynjalostusteollisuuden ja vakuutuksenantajien olla edustettuina, niin kuin siitä asetuksella lähemmin säädetään.

Lääninhallituksen tulee asettaa läänin alueella sattuneen öljyvahingon valmistavaa selvittelyä varten *katselmuslautakunta*, jos joku asianosaisista sitä pyytää, eikä vahinko ole ilmeisesti vähäinen tai muutoin helposti selvitettävissä. Katselmuslautakunta on myös asetettava, jos öljyvahinkolautakunta sitä pyytää.

Öljyvahinkolautakunnan ja katselmuslautakunnan kustannukset suoritetaan öljyvahinkojen korvausrahastosta.

24 §.

Öljyvahinkojen korvausrahastosta korvausta saaneen oikeus vaatia korvausta siltä, joka on vahingosta vastuussa, siirtyy valtiolle siltä osin kuin korvausta on maksettu.

Mitä 1 momentin nojalla saadaan valtiolle perityksi on palautettava korvausrahastoon, muun osan maksetuista korvauksista jäädessä rahaston vahingoksi.

4 luku.

Täydentäviä säännöksiä.

25 §.

Joka tahallaan tai törkeällä tuottamuksella aiheuttaa, että öljyä tai öljypitoista seosta tämän lain vastaisesti pääsee veteen, tuomitaan, jollei teosta muualla ole ankarampaa rangaistusta säädetty, sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Joka muutoin rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä, tuomitaan sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos rikkomus on tapahtunut laivanisännän tieten ja hänen tahdostaan, rangaistaan myös häntä niin kuin hän itse olisi ollut tekijä.

26 §.

Virallisen syyttäjän on pantava syytteeseen tässä laissa tarkoitetut rikkomukset.

27 §.

Laillisesta tuomioistuimesta tiettyä alusta tai siitä aiheutuneeksi väitettyä öljyvahinkoa koskevassa asiassa, jossa tätä lakia on sovellettava, on vastaavasti voimassa, mitä merilain 251 ja 264 §:ssä säädetään.

28 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

29 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 ja sillä kumotaan toimenpiteistä alusten aiheuttamien öljyvahinkojen estämiseksi 26 päivänä elokuuta 1957 annettu laki (289/57) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Kauppa- ja teollisusuministeri *Arne Berner*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 170 laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Laki- ja talousvaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa loppuun käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 1972.

Valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain 26 d §:n (328/60) mukaan työnantaja, joka tapaturmavakuutuslain mukaan on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä, on myös velvollinen maksamaan työttömyysvakuutusmaksun, joka peritään tapaturmavakuutuslain mukaisista vakuutuksista maksuunpannun vakuutusmaksun lisämaksuna. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksut suoritetaan työttömyyskassojen keskuskassalle, joka näin kertyneistä varoista maksaa työttömyyskassoille, joilla on oikeus saada apurahaa valtionvaroista, erityistä tukimaksua. Mainitun lain 26 a §:n mukaan työttömyysmaksun suuruus oli ¼ % työnantajan suorittamien työpalkkojen määrästä vuosina 1961 ja 1962, minkä jälkeen suoritettavan maksun suuruus oli vahvistettava erikseen lailla. Sanotun maksun suuruus on vahvistettu vuodelle 1971 0.4 %:ksi suoritettujen palkkojen määrästä 13 päivänä marraskuuta 1970 annetulla lailla (698/70). Maksuun sisältyi työttömyyskassojen keskuskassan eläketurvakeskukselle suorittama työeläkkeisiin tulevista työttömyyslisistä johtuva maksu sekä keskuskassan eroraharahastolle suoritettava maksu.

Kun työttömyyskassojen keskuskassa myös ensi vuonna joutuu suorittamaan eläketurvakeskukselle ja eroraharahastolle edellä mainitut maksut, ehdotetaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudeksi vuodelle 1972 0.4 % maksetuista palkoista.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 1972.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 0.4 prosenttia työnantajan suorittamien työpalkkojen määrästä vuonna 1972.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

AHTI KARJALAINEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 24 hallituksen esityksen johdosta laiksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 1972.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 22 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 171. Valiokunta on hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyt samaa asiaa koskevana ed. S. Suomisen ym. lakialoitteen n:o 218 laiksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 1972. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina hallitussihteeri Tauno Koposta sosiaali- ja terveysministeriöstä ja varatuomari Mauri Morenia Työttömyyskassojen Keskuskassasta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudeksi vuonna 1972 säädettäisiin 0.4 prosenttia palkoista, kuten se on ollut kuluvanakin vuonna. Kertyvät maksut menevät Työttömyyskassojen Keskuskassalle, joka maksaa varoja tukimaksuna työttömyyskassoille. Työttömyyskassojen Keskuskassa maksaisi näistä varoista myös eläketurvakeskukselle työeläkkeisiin tulevista työttömyyslisistä johtuvan maksun sekä eroraharahastolle suoritettavan maksun.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena, minkä vuoksi valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyssä ed. S. Suomisen ym. lakialoitteessa n:o 218 ehdotetaan, että työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudeksi vuonna 1972 säädettäisiin 0.25 prosenttia maksetuista palkoista. Hyväksyessään hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valiokunta ehdottaa lakialoitteen hylkäämistä.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 218 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Partanen, Saimo, Terästö, Tupamäki sekä varajäsen Pursiainen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 177 hallituksen esityksen johdosta laiksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 1972.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. S. Suomisen ym. lakialoitteen n:o 218, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 24 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 218 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 1972.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 171 laiksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 1972, ja Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 24 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 177.

Hyväksyessään lain Eduskunta edellyttää, että Hallitus suorituttaa tutkimuksen, mitä epäkohti aiheutuu siitä, että osallistuminen sosiaalisiin kustannuksiin perustuu maksettujen työpalkkojen määrään ja tämän tutkimuksen perusteella antaa aiheelliseksi osoittautuneen esityksen oikeudenmukaisemman perusteeen ottamiseksi lakiin.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 1972.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 0.4 prosenttia työnantajan suorittamien työpalkkojen määrästä vuonna 1972.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Itävallan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suomen ja Itävallan välillä on voimassa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi 8 päivänä lokakuuta 1963 tehty sopimus (SopS 5/64). Wienissä on 21 päivänä syyskuuta 1970 allekirjoitettu pöytäkirja sanotun sopimuksen 9, 10 ja 24 artiklan muuttamiseksi. Muutokset koskevat osinkotulon verottamista.

Vuonna 1966 muutettiin Itävallan yhtiöverolainsäädäntöä siten, että siellä siirryttiin kaksoisverokantaan, mikä tässä tapauksessa merkitsee jaetun voiton (osingon) osalta veron alenemista puoleen jakamattoman voiton veroista. Suomen ja Itävallan välisen voimassa olevan verosopimuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiossa kotipaikan omaavan yhtiön toisessa sopimusvaltiossa asuvalle henkilölle maksamista osingoista verotetaan tässä toisessa sopimusvaltiossa, joten seurauksena Itävallan verolainsäädännön muutoksesta olisi ollut Itävallalle muun muassa sieltä Suomeen menevien osinkojen osalta huomattava verotulojen pieneneminen. Toisaalta voidaan Suomen osalta osoittaa vastaavan tapainen kehityskulku kuin Itävallassa osinkoja jakavan yhtiön tai osuuspääoman korkoa jakavan osuuskunnan verotuksessa, koska 1 päivänä tammikuuta 1969 voimaan tulleen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) 18 §:n 4 kohdan mukaan vähennyskelpoisina ovat valtionverotuksessa 40 prosenttia osakeyhtiön tai osuuskunnan jakamasta osingosta tai osuuspääoman korosta. Näiden verotuloja koskevien liian suurten supistusten estämiseksi on sovittu, että lähdevaltio saa oikeuden lähdeverotukseen osinkojen osalta. Lähdevero ei saa kuitenkaan ylittää uuden 9 artiklan 2 kohdan mukaan 10 prosenttia osinkojen kokonaismäärästä.

Muutetun 9 artiklan 3 kohdan määräys vastaa voimassa olevan sopimuksen 9 artiklan 2 kohtaa ja oikeuttaa veron pidättämiseen lähteellä täysimääräisenä. Lähdeverosta 10 prosenttia osingon kokonaismäärästä ylittävältä osalta myönnetään huojennus palauttamalla hakemuksesta osingon saajalle liikaa pidätetty vero.

Voimassa olevan sopimuksen 9 artiklan 3 kohdassa on annettu sopimusvaltioiden valtiovarainministeriöille oikeus sopia keskenään edellä selostettujen määräysten soveltamisesta. Sama valtuus sisältyy muutetun 9 artiklan 4 kohtaan.

Muutetun 9 artiklan 5—8 kohta ovat asiallisesti samat kuin voimassa olevan sopimuksen 9 artiklan 4 ja 6—8 kohta.

Verosopimuksen 24 artiklaan on lisätty uusi 3 kohta. Sen mukaan ovat Itävallassa asuvan yhtiön Suomessa asuvalle yhtiölle maksamat osingot Suomessa vapaat verosta, mutta vain siinä laajuudessa kuin osingot Suomen lainsäädännön mukaan olisivat vapaat verosta, milloin myös osingon maksava yhtiö olisi Suomessa asuva. Uusi sopimusmääräys on käynyt tarpeelliseksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain johdosta. Kyseisen lain — lyhennettynä EVL — mukaan osakeyhtiö ja osuuskunta maksavat periaatteessa veron kaikesta tulostaan. Osakeyhtiön ja osuuskunnan osinkona ja osuuspääoman korkona jakama voitto on näin ollen jo kertaalleen verotettu jakajan kädessä. Kun saajaa sitten vielä verotetaan osingosta tai ouuspääoman korosta, muodostuu verotus kaksinkertaiseksi. Tällaisen verotuksen suomalaisten osakeyhtiöiden ja osuuskuntien keskinäisissä suhteissa estää EVL 6 §:n 5 kohdan säännös. Sen mukaan kotimaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta saamat osingot ja osuuspääoman korot eivät ole veronalaista tuloa. Raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksen sekä arvopaperikauppiaan veronalaista tuloa ovat kuitenkin saman lainkohdan mukaan muusta kuin käyttöomaisuuteen kuuluvasta osakkeesta tai osuudesta saadut osingot ja korot silloinkin, kun osingon tai koron on jakanut kotimainen yhteisö. Mainitut säännökset koskevat sekä valtion tuloveroa että kunnallisveroa.

Edellä tarkoitetut uudet säännökset muuttivat EVL:n voimaantuloon saakka tapahtunutta osinkojen verotusta muun muassa siten, ettei kotimaisen osakeyhtiön ulkomaiselta osakeyh-

tiönä pidettävältä oikeushenkilöltä saamaa osinkoa enää voitu katsoa valtion tuloverosta vapaaksi tuloksi, kuten verotuskäytännössä oli siihen saakka tehty. Ulkomailta saatu osinkotulo on ollut kunnallisverotuksessa veronalaista tuloa, kuten se on EVL:n voimaantulon jälkeenkin.

Kun voimassa olevassa verosopimuksessa ei ole suomalaisen osakeyhtiön Itävallasta saaman osingon suhteen EVL 6 §:n 5 kohdan kaltaista ketjuverotuksen ehkäisevää säännöstä, joutuu Itävallasta saatu osinko EVL:n voimaan tultua valtionverotuksessa ankaramman verotuksen kohteeksi kuin aikaisemmin. Kunnallisverotuksessa osinkotulon verotuksellinen kohtelu poikkeaisi EVL 6 §:n 5 kohtaan sisältyvistä periaatteista ketjuverotuksen jäädessä edelleen tältä osin voimaan. Tällaisten verotuksellisten erojen syntyminen EVL:n säätämisen yhteydessä on aiheuttanut, että verosopimusten muutoksilla on jälkikäteen pyritty saattamaan sanottujen tulojen verotuksellinen kohtelu Suomessa ennalleen. Tällaisesta muutoksesta on nyt kysymys myös Itävallan verosopimuksen osalta.

Muut verosopimukseen tehdyt muutokset ovat lähinnä muodollista laatua ja johtuvat edellä selostetuista asiallisista muutoksista.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, esitetään hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä ne Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1970 Itävallan kanssa tehdyn Suomen Tasavallan ja Itävallan Tasavallan välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska kysymyksessä oleva sopimus sisältää säännöksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, esitetään samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

Itävallan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Itävallan Tasavallan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi 8 päivänä lokakuuta 1963 tehdyn sopimuksen muuttamisesta Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1970 tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ulkoasiainministeri *Väinö Leskinen.*

PÖYTÄKIRJA

Suomen Tasavallan ja Itävallan Tasavallan välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamisesta

Suomen Tasavallan Presidentti ja Itävallan Tasavallan Liittopresidentti, haluten tehdä lokakuun 8 päivänä 1963 Wienissä sopimuspuolten välillä allekirjoitettua tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämistä tarkoittavaa sopimusta (jota jäljempänä nimitetään "sopimukseksi") muuttavan pöytäkirjan, ovat tässä tarkoituksessa määränneet valtuutetuikseen:

Suomen Tasavallan Presidentti:

Tasavallan täysivaltaisen erikoissuurlähettilään Wienissä Jussi Mäkisen;

Itävallan Tasavallan Liittopresidentti:

tri Josef Hammerschmidtin, Liittovaltion valtiovarainministeriön osastopäällikön;

jotka esitettyään toisilleen valtakirjansa ja todettuaan niiden olevan oikeat ja asianmukaiset ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Sopimuksen muutokset

1. Sopimuksen 9 artikla muutetaan näin kuuluvaksi:

"9 artikla

1. Sopimusvaltiossa kotipaikan omaavan yhtiön maksamista osingoista henkilölle, jolla on kotipaikka toisessa sopimusvaltiossa, verotetaan tässä toisessa valtiossa.

2. Sopimusvaltiossa, minkä asukas osingon maksava yhtiö on, voidaan kuitenkin verottaa osingosta tämän valtion lainsäädännön mukai-

PROTOKOLL

zur Abänderung des Abkommens zwischen der Republik Finnland und der Republik Österreich zur Vermeidung der Doppelbesteuerung auf dem Gebiete der Steuern vom Einkommen und vom Vermögen

Der Präsident der Republik Finnland und der Bundespräsident der Republik Österreich, von dem Wunsche geleitet, ein Protokoll zur Abänderung des am 8. Oktober 1963 in Wien zwischen den vertragschließenden Parteien unterzeichneten Abkommens zur Vermeidung der Doppelbesteuerung auf dem Gebiete der Steuern vom Einkommen und vom Vermögen (im folgenden als "Abkommen" bezeichnet) abzuschließen, haben zu diesem Zweck zu ihren Bevollmächtigten ernannt:

Der Präsident der Republik Finnland:

Herrn Jussi Mäkinen, ausserordentlichen und bevollmächtigten Botschafter der Republik Finland in Wien;

Der Bundespräsident der Republik Österreich:

Herrn Sektionschef Dr. Josef Hammerschmidt im Bundesministerium für Finanzen;

die, nachdem sie sich ihre Vollmachten mitgeteilt und in guter und gehöriger Form befunden haben, übereingekommen sind wie folgt:

Artikel 1

Änderungen des Abkommens

1. Artikel 9 des Abkommens erhält folgende neue Fassung:

"Artikel 9

1. Dividenden, die eine in einem Vertragstaat ansässige Gesellschaft an eine in dem anderen Vertragstaat ansässige Person zahlt, werden in diesem anderen Staat besteuert.

2. Diese Dividenden können jedoch in dem Vertragstaat, in dem die die Dividenden zahlende Gesellschaft ansässig ist, nach dem Recht

sesti, mutta vero ei saa ylittää 10 prosenttia osinkojen kokonaismäärästä.

3. Mikäli sopimusvaltiossa vero kotimaisista osingoista kannetaan pidättämällä se lähteellä, eivät 1 ja 2 kohdan määräykset rajoita tämän valtion oikeutta veronpidätyksen toimittamiseen täysimääräisenä. Jos veronpidätys on toimitettu, on pidätetty vero toisessa valtiossa asuvan osingon saajan hakemuksesta palautettava, mikäli se ylittää 10 prosenttia osingon kokonaismäärästä. Palauttamishakemus on tehtävä kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana verotuksen kohteena oleva suoritus erääntyi maksettavaksi, sen valtion asianomaiselle viranomaiselle, missä osingonsaajalla on kotipaikkansa.

4. Sopimusvaltioiden asianomaiset viranomaiset sopivat keskenään, miten 2 ja 3 kohdan määräyksiä on sovellettava. Tällöin ei kumpikaan sopimusvaltio ole velvollinen ryhtymään toimenpiteisiin, jotka eivät ole sen lainsäädännön mukaisia.

5. Diplomaatti- tai konsuliedustukseen kuuluvien henkilöiden samoin kuin kansainvälisten järjestöjen, niiden elinten ja toimihenkilöiden 3 kohdan nojalla tekemiin vaatimuksiin sovelletaan seuraavia määräyksiä:

a) sopimusvaltion diplomaatti- tai konsuliedustukseen kuuluvilla lähettäjävaltion kansalaisilla, joiden asemamaa on toisessa sopimusvaltiossa tai kolmannessa valtiossa, katsotaan olevan kotipaikka lähettäjävaltiossa, mikäli he tässä valtiossa ovat velvolliset suorittamaan välitöntä veroa osingoista, jotka toisessa valtiossa ovat lähteellä pidättämällä kannettavan veron alaisia;

b) kansainväliset järjestöt, niiden elimet sekä tällaisten järjestöjen toimihenkilöt samoin kuin kolmannen valtion diplomaatti- tai konsuliedustukseen kuuluvat henkilöt, jotka oleskelevat tai asuvat jommassakummassa sopimusvaltiossa ja ovat tässä valtiossa vapautetut osingoista menevien välittömien verojen suorittamisesta, eivät voi vaatia huojennusta toisessa valtiossa lähteellä pidättämällä kannetuista veroista.

dieses Staates besteuert werden; die Steuer darf aber 10 vom Hundert des Bruttobetrages der Dividenden nicht übersteigen.

3. Soweit in einem Vertragstaat die Steuer von inländischen Dividenden im Abzugsweg an der Quelle erhoben wird, wird das Recht dieses Staates, den Steuerabzug in voller Höhe vorzunehmen, durch die Absätze 1 und 2 nicht berührt. Wenn die Steuer im Abzugsweg erhoben wird, ist sie auf Antrag des im anderen Staat ansässigen Dividendenempfängers rückzuerstatten, soweit sie 10 vom Hundert des Bruttobetrages der Dividenden übersteigt. Der Antrag auf Rückerstattung muß innerhalb von drei Jahren nach Ablauf des Kalenderjahres, in dem die der Steuer unterliegende Leistungt fällig geworden ist, bei der zuständigen Behörde des Staates eingebracht werden, in dem der Dividendenempfänger ansässig ist.

4. Die zuständigen Behörden der Vertragstaaten regeln in gegenseitigem Einvernehmen, wie die Bestimmungen der Absätze 2 und 3 durschzuführen sind. Hierbei soll keiner der beiden Vertragstaaten verpflichtet werden, Maßnahmen zu treffen, die seiner Gesetzgebung nicht entsprechen.

5. Bezüglich der Ansprüche, die nach Absatz 3 den Angehörigen diplomatischer oder konsularischer Vertretungen sowie den internationalen Organisationen, ihren Organen und Beamten zustehen, sind die folgenden Regeln anzuwenden:

a) Angehörige einer diplomatischen oder konsularischen Vertretung des einen Vertragstaates, die im anderen Staat oder in einem dritten Staat residieren und die Staatsangehörigkeit des Entsendestaates besitzen, gelten als in diesem letzteren Staat ansässig, sofern sie dort zur Entrichtung direkter Steuern von Dividenden, die im anderen Staat einer im Abzugsweg an der Quelle erhobenen Steuer unterliegen, verpflichtet sind;

b) internationale Organisationen und ihre Organe sowie die Beamten solcher Organisationen und das Personal diplomatischer oder konsularischer Vertretungen eines dritten Staates, die sich in einem der beiden Vertragstaaten aufhalten oder dort residieren und in diesem Staat von der Entrichtung direkter Steuern von Dividenden befreit sind, haben keinen Anspruch auf Entlastung von den im anderen Staat im Abzugsweg an der Quelle erhobenen Steuern.

6. Osingolla tarkoitetaan tässä artiklassa tuloa, joka on saatu osakkeista, voitto-osuustodistuksista (Genussaktien, Genussscheine), kaivososakkeista (Kuxen), perustajaosuuksista tai muista voittoon osallistuvista oikeuksista — saamisoikeuksia lukuun ottamatta — samoin kuin muista yhtiöosuuksista saatua tuloa, joka sen sopimusvaltion verolainsäädännön mukaan, missä maksun suorittavalla yhtiöllä on kotipaikka, katsotaan osakkeista saaduksi tuloksi.

7. Milloin osingonsaajalla, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, on toisessa sopimusvaltiossa, missä osingon maksavalla yhtiöllä on kotipaikka, kiinteä toimipaikka, jolle maksetun osingon perustana olevat oikeudet tosiasiallisesti kuuluvat, ei 1 ja 2 kohdan määräyksiä sovelleta. Tässä tapauksessa sovelletaan 6 artiklaan sisältyviä, kiinteään toimipaikkaan kuuluvaa tuloa koskevia määräyksiä.

8. Milloin yhtiö, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, saa voittoa tai tuloa toisesta sopimusvaltiosta, ei tämä toinen valtio saa määrätä veroa yhtiön maksamista osingoista henkilöille, joilla ei ole kotipaikkaa tuossa valtiossa, eikä myöskään määrätä veroa yhtiölle jakamattomasta voitosta, vaikka maksetut osingot tai jakamattomat voittovarat kokonaan tai osaksi koostuisivatkin tässä toisessa valtiossa kertyneestä voitosta tai tulosta."

2. 10 artiklan 2 kohta muutetaan näin kuuluvaksi:

"2. Tämän sopimuksen 9 artiklan 3—5 kohtien määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin. Palautusvaatimus koskee kuitenkin koroista lähteellä pidätetyn veron kokonaismäärää."

3. 24 artiklan 2 kohta muutetaan näin kuuluvaksi:

"2. Milloin henkilö, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, saa tuloa toisesta sopimusvaltiosta ja siitä saadaan tämän sopimuksen 9 artiklan 2 kohdan ja 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti verottaa viimeksi mainitussa valtiossa, on ensiksi mainitussa valtiossa vähennettävä verovelvollisen tulosta menevästä verosta toisessa sopimusvaltiossa suoritetun veron määrä. Vähennettävä määrä ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin sellainen osa ennen vähennyksen

6. Der in diesem Artikel verwendete Begriff "Dividenden" bedeutet Einkünfte aus Aktien, Genußaktien oder Genußscheinen, Kuxen, Gründeranteilen oder anderen Rechten — ausgenommen Forderungen — mit Gewinnbeteiligung sowie aus sonstigen Gesellschaftsanteilen stammende Einkünfte, die nach dem Steuerrecht des Vertragstaates, in dem die ausschüttende Gesellschaft ansässig ist, den Einkünften aus Aktien gleichgestellt sind.

7. Die Absätze 1 und 2 sind nicht anzuwenden, wenn der in einem Vertragstaat ansässige Empfänger der Dividenden in dem anderen Vertragstaat, in dem die die Dividenden zahlende Gesellschaft ansässig ist, eine Betriebstätte hat und die Beteiligung, für die die Dividenden gezahlt werden, tatsächlich zu dieser Betriebstätte gehört. In diesem Fall ist Artikel 6 über die Zurechnung von Gewinnen an Betriebstätten anzuwenden.

8. Bezieht eine in einem Vertragstaat ansässige Gesellschaft Gewinne oder Einkünfte aus dem anderen Vertragstaat, so darf dieser andere Staat weder die Dividenden besteuern, die die Gesellschaft an nicht in diesem anderen Staat ansässige Personen zahlt, noch Gewinne der Gesellschaft einer Steuer für nichtausgeschüttete Gewinne unterwerfen, selbst wenn die gezahlten Dividenden oder die nicht ausgeschütteten Gewinne ganz oder teilweise aus in diesem anderen Staat erzielten Gewinnen oder Einkünften bestehen."

2. Artikel 10 Absatz 2 erhält folgende neue Fassung:

"2. Die Bestimmungen des Artikels 9 Absätze 3 bis 5 sind sinngemäß anzuwenden. Der Anspruch auf Rückerstattung bezieht sich jedoch auf den Gesamtbetrag der von Zinsen im Abzugsweg an der Quelle erhobenen Steuer."

3. Artikel 24 Absatz 2 erhält folgende neue Fassung:

"2. Bezieht eine in einem Vertragstaat ansässige Person Einkünfte aus dem anderen Vertragstaat und können diese Einkünfte nach den Artikeln 9 Absatz 2 und 11 Absatz 2 in diesem anderen Vertragstaat besteuert werden, so rechnet der erstgenannte Staat auf die vom Einkommen dieser Person zu erhebende Steuer den Betrag an, der der in dem anderen Vertragstaat gezahlten Steuer entspricht. Der anzurechnende Betrag darf jedoch den Teil der

tekemistä menevästä verosta, joka vastaa toisessa sopimusvaltiossa saatua tuloa."

4. 24 artiklaan lisätään seuraava 3 kohta:

"3. Itävallassa asuvan yhtiön Suomessa asuvalle yhtiölle maksamat osingot ovat Suomessa vapaat verosta, mutta vain siinä laajuudessa kuin osingot Suomen lainsäädännön mukaan olisivat vapaat verosta, milloin myös osingon maksava yhtiö olisi Suomessa asuva."

vor der Anrechnung ermittelten Steuer nicht übersteigen, der auf die Einkünfte entfällt, die aus dem anderen Vertragstaat bezogen werden."

4. Dem Artikel 24 wird als Absatz 3 angefügt:

"3. Dividenden, die von einer in Österreich ansässigen Gesellschaft an eine in Finnland ansässige Gesellschaft gezahlt werden, sind in Finnland steuerfrei, aber nur insofern die Dividenden nach den finnischen Gesetzen von der Besteuerung ausgenommen wären, wenn auch die ausschüttende Gesellschaft in Finnland ansässig wäre."

2 artikla

Voimaantulo ja ensimmäinen soveltaminen

1. Tämä pöytäkirja on ratifioitava ja ratifioimiskirjat vaihdettava mahdollisimman pian Helsingissä.

2. Pöytäkirja tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä ratifioimiskirjojen vaihtamisen jälkeen.

3. Tämän pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan ensimmäisen kerran tammikuun 1 päivänä 1970 tai sen jälkeen erääntyviin osinkoihin.

Artikel 2

Inkrafttreten und erstmalige Anwendung

1. Dieses Protokoll soll ratifiziert und die Ratifikationsurkunden sollen so bald wie möglich in Helsinki ausgetauscht werden.

2. Das Protokoll tritt am dreissigsten Tag nach dem Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft.

3. Die Bestimmungen dieses Protokolls sind erstmals auf Dividenden anzuwenden, die am oder nach dem 1. Jänner 1970 fällig werden.

Tämän vakuudeksi ovat molempien sopimusvaltioiden valtuutetut allekirjoittaneet tämän sopimuksen ja varustaneet sen sineteillä.

Tehty Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1970 kahtena kappaleena suomen- ja saksankielellä molempien tekstien ollessa todistusvoimaisia.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten der beiden Vertragstaaten dieses Abkommen unterzeichnet und mit Siegeln versehen.

Geschehen zu Wien, am 21 September 1970, in zweifacher Ausfertgung, in deutscher und finnischer Sprache, wobei beide Texte gleicherweise authentisch sind.

Suomen Tasavallan puolesta:

Jussi Mäkinen

Itävallan Tasavallan puolesta:

Josef Hammerschmidt

Für die Republik Finnland:

Jussi Mäkinen

Für die Republik Österreich:

Josef Hammerschmidt

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 24 hallituksen esityksen johdosta Itävallan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivältä viime lokakuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 172. Saatuaan esityksestä valtiovarainvaliokunnalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytämänsä lausunnon, joka on pantu tämän mietinnön liitteeksi, sekä kuultuaan hallitusneuvos Olli Sakkia valtiovarainministeriöstä ja jaostopäällikkö Eero Yrjölää ulkoasiainministeriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Hallituksen esitykseen sisältyvällä sopimuksella on sovittu Suomen ja Itävallan välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi vuonna 1963 allekirjoitettuun sopimukseen tehtäväksi muutoksia, jotka koskevat osinkotulon verottamista. Niin kuin esityksen perusteluista ilmenee, sovitut muutokset ovat täyneet tarpeellisiksi Itävallan yhtiöverolainsäädäntöön vuonna 1966 tehdyn muutoksen ja Suomessa vuoden 1969 alusta voimaan tulleen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain johdosta. Käsiteltävänä oleva sopimus liittyy niihin Suomen viime vuosina tekemiin sopimuksiin, joilla on pyritty muuttamaan aikaisempia verosopimuksia siten, että ulkomaisen yhtiön suomalaiselle yhtiölle maksamat osingot vapautuisivat verosta Suomessa. Samalla on sopimuksessa järjestetty lähdevaltion oikeus lähdeverotukseen osinkojen osalta.

Hallituksen esityksen ja valtiovarainvaliokunnan lausunnon perusteluihin yhtyen ulkoasiainvaliokunta pitää esitykseen sisältyvää sopimusta maamme kannalta tarpeellisena ja asianmukaisena. Tämän vuoksi valiokunta puoltaa sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1970 Itävallan kanssa tehdyn Suomen Tasavallan ja Itävallan Tasavallan välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sorsa, varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Holkeri, Honkonen, Ilaskivi, Kuusinen, Lindeman, Perheentupa, Rönkkö, Sinisalo ja Tuomioja sekä varajäsen Friberg.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä,
23 päivänä marraskuuta 1971.
Lausunto n:o 6.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on 2 päivänä marraskuuta 1971 päivätyssä kirjelmässään eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 172 Itävallan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Valiokunta on tarkastettuaan esityksen todennut, että Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1970 tehdyllä sopimuksella muutetaan Suomen ja Itävallan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi 8 päivänä lokakuuta 1963 tehdyn sopimuksen 9, 10 ja 24 artiklat. Muutokset koskevat osinkotulon verottamista ja ne johtuvat siitä, että Itävallan yhtiöverolainsäädäntöä muutettiin vuonna 1966 ja Suomessa tuli voimaan vuoden 1969 alusta elinkeinotulon verottamisesta annettu laki (360/68). Itävallassa yhtiöverolainsäädännön muutos merkitsi siirtymistä kaksoisverokantaa ja Suomessa taas elinkeinotulon verottamisest annetun lain voimaantulosta johtuen ulkomailt saadut osingot tulivat veronalaisiksi tuloiks valtionverotuksessa, vaikka lain tarkoituksen ei ollutkaan nimenomaan poistaa siihen saakk kansainvälisissä suhteissa noudatettua niin sa nottua tytäryhtiöetuutta. Suomen viimeaikaise verosopimuspolitiikan pyrkimyksenä on ollu mikäli muiden maiden erityisistä olosuhteiss ei muuta johdu, vapauttaa ulkomaisen yhtiö suomalaiselle yhtiölle maksamat osingot verost Suomessa.

Valiokunta pitää käsiteltävänä olevaa sopi musta tarpeellisena ja asianmukaisena, mink vuoksi valiokunta pyydettynä lausuntonaa kunnioittaen esittää,

että hallituksen esitys ja siihen sisäl tyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä.

Valiokunnan puolesta:

Erkki Huurtamo.

Tarmo Kivilaakso.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 182 hallituksen esityksen johdosta Itävallan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 24 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Itävallan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 172 Itävallan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 24 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 182, on päättänyt

hyväksyä ne Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1970 Itävallan kanssa tehdyn Suomen Tasavallan ja Itävallan Tasavallan välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Itävallan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Itävallan Tasavallan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi 8 päivänä lokakuuta 1963 tehdyn sopimuksen muuttamisesta Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1970 tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion viljavarastosta annetun lain voimassaolon jatkamisesta.

Valtion viljavarastosta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (595/61) voimassaoloaikaa on viimeksi muutettu 20 päivänä marraskuuta 1970 annetulla lailla (718/70) siten, että laki on voimassa vuoden 1971 loppuun. Kun uuden viljavarastolain valmistelu on vielä kesken, esitetään valtion viljavarastosta annetun nyt voimassa olevan lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi yhdellä vuodella.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion viljavarastosta annetun lain voimassaolon jatkamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, jatketaan valtion viljavarastosta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (595/61), sellaisena kuin se on voimassa vuoden 1971 lopussa, voimassaoloaikaa vuoden 1972 loppuun.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen*

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 31 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion viljavarastosta annetun lain voimassaolon jatkamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä viime lokakuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 173. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Eino Lähdeojaaa maa- ja metsätalousministeriöstä sekä toimitusjohtaja R. Vasaraa Valtion Viljavarastosta valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valtiokunta pitää lakiehdotuksen hyväksymistä tarpeellisena ja siihen sisältyviä säännöksiä tarkoituksenmukaisina. Lakiehdotuksen nimikkeeseen on kuitenkin tehty muodollista laatua oleva muutos. Lakitekstiä on lisäksi muutettu siten, että lakiehdotukseen on sisällytetty erillinen johtolause.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytttäisiin näin kuuluvana:

Laki

valtion viljavarastosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä *määrätyllä* tavalla, *säädetään:*

Valtion viljavarastosta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (595/61), sellaisena kuin se on voimassa vuoden 1971 lopussa, voimassaoloaikaa *pitennnetään* vuoden 1972 loppuun.

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsitttelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raaatikainen, Vartia ja H. Westerlund sekä varajäsen Tähkämaa.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 126 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion viljavarastosta annetun lain voimassaolon jatkamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 31 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valtion viljavarastosta annetun lain voimassaolon jatkamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 173 laiksi valtion viljavarastosta annetun lain voimassaolon jatkamisesta, ja Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 31 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 126, on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa suoritetun käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtion viljavarastosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

Valtion viljavarastosta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain (595/61), sellaisena kuin se on voimassa vuoden 1971 lopussa, voimassaoloaikaa pitennetään vuoden 1972 loppuun.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maanmittaushallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Maanmittaushallitusta ja sen alaisia viranomaisia koskevat hallinnolliset säännökset ovat pääosaltaan maanmittaushallinnosta 6 päivänä heinäkuuta 1928 annetussa asetuksessa (237/28). Yksityiskohtaisemmat määräykset on annettu maanmittaushallinnon johtosäännön sisältävällä, samana päivänä annetulla valtioneuvoston päätöksellä (239/28) ja maanmittaushallituksen vahvistamilla työjärjestyksillä. Hallinnollisiin säännöksiin on myös luettava 19 päivänä maaliskuuta 1954 annettu asetus maanmittauspalkkiosta (133/54) sekä 1 päivänä heinäkuuta 1948 annettu asetus maanmittauspalkkion suorittamisesta eräissä maanmittaustoimituksissa (538/48).

Voimassa olevien säännösten mukaan maanmittaushallintoa johtaa maa- ja metsätalousministeriön alaisena keskusvirastona maanmittaushallitus. Sen alaisena on kussakin läänissä, Ahvenanmaan lääniä lukuun ottamatta, maanmittauskonttori, jonka asiana on lähinnä johtaa ja valvoa maanmittaustoimintaa läänin alueella, pitää maarekisteriä ja rekisterikarttaa sekä huolehtia maanmittaustoimitusten tarkastamisesta ja niissä syntyneiden asiakirjojen ja karttojen arkistoimisesta. Varsinaiset maanmittaustoimitukset ja -tehtävät, joihin maanmittauskonttorit, eräitä jakoasetuksessa mainittuja tapauksia lukuun ottamatta, antavat toimitusmääräyksen, suorittavat toimitusinsinöörin puheenjohdolla toimitusmiehet. Toimitusinsinöörejä ovat vakinaiset ja ylimääräiset maanmittausinsinöörit. Heidän virka-apulaisiaan ovat maanmittausauskultantit, maanmittausteknikot ja ylimääräiset kartoittajat sekä maanmittausharjoittelijat. Lisäksi toimitusinsinööreillä on toimistoapulaisia. Pääsäännön mukaan saavat toimitusinsinöörit vain osan palkkauksestaan valtion maksamana kuukausipalkkana ja muun osan suoritetun työmäärän tai työhön käytetyn ajan mukaan laskettuina palkkioina, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista ja peritään sitten toimituksen asianosaisilta valtiolle. Toimitusinsinöörin virka-apulaiset saavat palkkaa joko yksinomaan toimitusinsinööriltä heidän keskinäisen sopimuksensa mukaan tai sen lisäksi myös kuukausipalkkaa valtiolta. Toimistoapulaiset ovat poikkeuksetta yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa toimitusinsinööriin. Vakinaisessa virassa olevan toimitusinsinöörin virka-alue käsittää koko sen läänin, jossa hänen virkansa on. Käytännöllisistä syistä on kuitenkin määrätty, että maanmittauskonttorin on mahdollisuuden mukaan jaettava toimitusmääräykset niin, että kukin toimitusinsinööri suorittaa töitä määrätyssä piirissä. Maanmittausinsinöörin tosiasiallinen virka-alue on siten määrätty työpiiri.

Edellä pääkohdiltaan selostetun mukainen toimitusinsinöörien palkkausjärjestelmä (taksapalkkausjärjestelmä) on yksinomaisesti ollut noudatettavana aina vuoteen 1948 saakka, jolloin annettiin alussa mainittu asetus maanmittauspalkkion suorittamisesta eräissä maanmittaustoimituksissa. Sanotulla asetuksella tehtiin mahdolliseksi järjestää tietynlaatuisissa toimituksissa toimitusinsinöörin ja hänen apulaistensa palkkaus kokonaisuudessaan valtion varoista maksettavana kuukausipalkkana, joskin kustannukset asianosaisilta tällöinkin peritään niin kuin toimitus olisi tehty taksajärjestelmän mukaisesti.

Maanmittaustoimituksia suorittavista toimitusinsinööreistä työskentelee nykyisin noin puolet taksapalkalla ja puolet kuukausipalkkauksella. Taksapalkkausjärjestelmän pohjalla tapahtuva maanmittaustoimitusten suorittaminen on aikanaan täyttänyt tälle hallintotoiminnalle asetetut vaatimukset. Olosuhteet ja erityisesti kiinteistöjärjestelmän selvyydelle asetettavat vaatimukset ovat kuitenkin siinä määrin muuttuneet, ettei enää voida pitää asianmukaisena soveltaa työn urakkaluonteisuuteen perustuvia palkkausperiaatteita näihin julkisen vallan käyttöä sisältäviin hallintotehtäviin. Taksapalkkausjärjestelmästä aiheutuu epäkohtia myös tällä palkkauksella olevalle henkilökunnalle. Niinpä heidän vuosilomansa käytännössä usein muodostuvat epäsäännöllisiksi. Myöskään heidän oikeutensa

palkkaukseen sellaisten virantoimituksessa tapahtuneiden, sairaudesta, asepalveluksesta ja muusta syystä aiheutuneiden keskeytysten aikana ei ole rinnastettavissa kuukausipalkalla olevien oikeuteen, koska taksapalkkausjärjestelmän voimassa ollessa ansion menetystä taksan perusteella suoritettavan palkkion osalta ei asianomaiselle keskeytyksen ajalta korvata.

Edellä mainitun vuonna 1948 annetun asetuksen säännöksiin perustuvasta kuukausipalkkauksen pohjalle nojautuvasta maanmittaustoimitusten suorittamisesta on jo saatu runsaasti myönteisiä kokemuksia. Ensiksi ryhdyttiin puheena olevaa asetusta soveltamaan Pohjanmaan laajoihin uusjakoihin, sittemmin Kuusamon ja Posion kuntien sekä Enontekiön isojakoihin, samoin kuin eräisiin tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden järjestelytoimituksiin. Helmikuun 18 päivänä 1955 muutettiin asetusta niin, että kuukausipalkkajärjestelmän käyttäminen tuli mahdolliseksi myös muissa tärkeissä ja erikoislaatuisissa maanmittaustoimituksissa sekä asuintaajamassa ja sen lähiympäristössä suoritettavissa maanmittaustoimituksissa, joissa on kiinnitettävä erityistä huomiota kaavallisiin näkökohtiin. Niin ikään on kuukausipalkkausjärjestelmä otettu käytäntöön eräissä asutustoimintaa koskevissa maanmittaustehtävissä, vuokra-alueiden lunastamis- ja järjestelylainsäädännön mukaisissa tehtävissä sekä rajakuntien tilusjärjestelylaissa edellytetyissä tilusjärjestelytoimituksissa. Myös uuden tielainsäädännön edellyttämät maanmittaustoimitukset on lähes kokonaisuudessaan annettu kuukausipalkalla toimivien henkilöiden suoritettaviksi.

Näin syntyneestä taksa- ja kuukausipalkkausjärjestelmän rinnakkaisesta soveltamisesta on kuitenkin tietyt haittansa. Ne toimitukset, joihin sovelletaan kuukausipalkkausjärjestelmää, ovat nimittäin säännönmukaisesti merkitykseltään kauaskantoisempia ja teknillisesti vaikeampia. Ei myöskään voida pitää asianmukaisena, että asianosaisilta toimituksista perittävä maksu silloinkin, kun toimituksen suorittaneen henkilökunnan palkkaus on yksinomaan kuukausipalkkausta, määräytyy niin kuin toimitus olisi suoritettu taksapalkkauksella. Tätä järjestelyä ei kuitenkaan ole voitu välttää, koska asianosaisten maksettavien maksujen suuruuteen ei saa vaikuttaa se seikka, miten maanmittausvirkakunnan palkkaus kussakin tapauksessa on ollut järjestetty.

Asteittain toteutetuilla muutoksilla aikaansaadun epäyhtenäisen hallintojärjestelmän uudistamiseksi on katsottu olevan tarkoituksenmukaista siirtyä maanmittaushallinnon kenttäorganisaatiossa kokonaisuudessaan kuukausipalkkauksen pohjalla toimiviin maanmittaustoimistoihin ja samalla uudistaa maanmittaustoimituksista asianosaisilta perittäviä maksuja koskevat säännökset. Niin ikään on katsottu olevan tarpeellista uudistaa maanmittaushallitusta ja maanmittauskonttoreita ja osittain myös maanjako-oikeuksia koskevia säännöksiä. Tästä lainsäädännön uudistamisesta johtuen on lisäksi tarpeen tehdä eräitä muutoksia yksityisistä teistä annettuun lakiin, maakaaren julkisia kaupanvahvistajia koskeviin säännöksiin sekä leimaverolakiin.

Laki maanmittaushallinnosta.

Tähän esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi maanmittaushallinnosta on otettu perussäännökset maanmittaushallinnon tehtävistä, maanmittaushallituksesta, maanmittauskonttoreista ja maanmittustoimistoista sekä niiden viroista ja toimista.

Maanmittaushallinnon tehtävänä olisi hoitaa maanmittaustoimintaa, pitää maarekisteriä sekä siihen liittyviä kiinteistöluetteloita ja rekisterikarttaa, huolehtia yleisistä kartastotöistä, valvoa ja ohjata kaavoitusmittausta ja -kartoitusta sekä kaavojen maastoon merkitsemistä, harjoittaa karttojen ja toimialansa muiden julkaisujen painatus-, kustannus- ja myyntitoimintaa sekä pitää huolta alansa kehittymisestä ja suorittaa ne muut tehtävät, jotka on säädetty tai määrätty sen toimitettaviksi tai jotka muuten kuuluvat maanmittauksen alaan. Lisäksi maanmittaushallinto voisi ottaa tilauksesta suoritettavakseen kaavoitusmittausta ja -kartoitusta, kaavojen ja tonttijakojen laatimista sekä kaavojen toteuttamiseen liittyviä ja muita maanmittauksen tai kartastotoimen alaan kuuluvia tehtäviä. Huomattava on, että tehtäväpiiriin näin ollen kuuluisi valmistaa tilauksesta myös sellaisia suurimittakaavaisia karttoja, joiden valmistamiseen ei voida katsoa sisältyvän yleisiin kartastotöihin.

Maanmittauslaitokselle on kuulunut myös rakennus- ja yleiskaavojen laatiminen, ja maanmittausviranomaiset ovat sen jälkeen, kun kaavojen laatiminen myös maalaiskunnissa siirrettiin kuntien tehtäväksi, tilauksesta edelleen suorittaneet kunnille kaavojen laatimista. Niin ikään maanmittauslaitos on maanomistajien tilauksesta laatinut rantakaavoja. Kaavoituksen

häiriöttömän jatkumisen turvaamiseksi on katsottu ainakin tässä vaiheessa tarpeelliseksi jatkaa rajoitetusti kaavoitustehtävien hoitamista maanmittauslaitoksen toimesta tulo- ja menoarvion laatimisen yhteydessä kulloinkin harkittavien henkilöresurssien puitteissa. Näitä resursseja ei ole tarkoitettu lisättäväksi vuoden 1971 tasosta.

Maa jaettaisiin maanmittaustoimitusten suorittamista varten maa- ja metsätalousministeriön määräämiin maanmittauspiireihin, joissa jokaisessa olisi ministeriön määräämällä paikkakunnalla maanmittaustoimisto. Tulo- ja menoarvion rajoissa voitaisiin maa- ja metsätalousministeriön määräyksellä perustaa erityisten maanmittaustoimitusten suorittamista varten maanmittauspiirijaosta riippumattomia ylimääräisiä maanmittaustoimistoja.

Tarkemmat säännökset maanmittaushallinnon eriasteisista viranomaisista ja niiden toiminnasta annettaisiin asetuksella. Tarkoituksena on laatia nämä säännökset sen periaatteen mukaisesti, että tehtäviä ja toimivaltaa pidätetään maanmittaushallitukselle vain sellaisissa asioissa, joissa toimivallan antamiseen maanmittauskonttoreille tai maanmittaustoimistoille ei ole edeltyksiä. Huomattavin tehtävien siirto maanmittaushallituksesta maanmittauskonttoreihin tapahtuisi kartastotöissä, jotka tähän saakka on hoidettu keskitetysti maanmittaushallituksessa. Yleensä tultaisiin järjestelyssä noudattamaan samoja periaatteita, mitä muiden keskusvirastojen uudelleen organisoinnissa on seurattu.

Viroissa ja toimissa ja niiden nimikkeissä on perustettavia maanmittaustoimistoja lukuun ottamatta pysytty pääosaltaan nykyisellä pohjalla. Kartastotöiden siirtämisestä johtuen ehdotetaan kuhunkin maanmittauskonttoriin perustettavaksi johtavan kartoitusinsinöörin virka sekä kartoitusinsinöörin virkoja ja kartoittajan toimia. Lisäksi on maanmittauskonttoreihin ja maanmittaustoimistoihin katsottu asianmukaiseksi perustaa maanmittausteknikon peruspalkkaisia toimia. Maanmittaushallituksen teknikkoasteiset toimet, joita on valokuvausteknikon yp ja ap, mittausteknikon yp ja ap, topografin 1 l, 2 l ja 3 l sekä ensimmäisen, toisen ja kolmannen kartografin nimisinä ja joissa teknillisen koulun loppututkinto ei ole yksinomaisena pätevyysvaatimuksena, ehdotetaan nimikkeiltään yhdenmukaistettaviksi kartoittajan toimiksi.

Maanmittausinsinöörien työvoiman vapauttamiseksi suorittamaan vaativampia maanmittaustehtäviä on tarkoitus asetuksella antaa eräitä helpompia, käytännössä hyvin yleisiä toimituksia maanmittaustoimistoissa virkasuhteessa olevien maanmittausteknikoiden suoritettaviksi toimitusinsinöörin valtuuksin. Tällaisia toimituksia olisivat lohkominen, muusta maanmittaustoimituksesta erillisenä suoritettava vaaitus sekä tilusten kartoitus ja selittäminen samoin kuin näiden toimitusten yhteydessä ja muutenkin suoritettava rajankäynti, sikäli kuin siinä käydään ennestään olevia riidattomia rajoja ja rakennetaan, korjataan tai siirretään rajamerkkejä. Määräyksen näiden tehtävien suorittamiseen maanmittausteknikolle antaisi asianomainen toimitusinsinööri ja edellytyksenä määräyksen antamiselle olisi, ettei osuuksista yhteisiin alueisiin, rasitteista tai muista sellaisista seikoista olisi epäselvyyttä eikä kaavoitusalueiden jakolain säännösten mukaan näyttäisi olevan estettä toimituksen suorittamiselle.

Maanmittaushallituksen yhteydessä toimiva karttapaino, joka suorittaa karttojen painattamista ja monistamista sekä huolehtii karttojen myynnistä, on ollut järjestettynä liikeperiaatteiden mukaisesti. Kun on ilmennyt käytännöllisiä vaikeuksia järjestää karttapainon oikeudellista luonnetta ja sen asemaa koskevia kysymyksiä, on karttapainoa koskevien säännösten uudistaminen katsottu tarpeen vaatimaksi. Koska karttapainon tarkoituksena on lähinnä tyydyttää valtion tarpeita, ei sen hallintoon olisi sovellettava valtion teollisuuslaitosten hoidon ja käytön yleisistä perusteista annetun lain (168/31) säännöksiä, vaan sen luonne ja asema olisi maanmittaushallituksessa järjestettävä maanmittaushallintoa koskevaan lakiin otettavin säännöksin. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että karttapainoa olisi hoidettava yleisten liikeperiaatteiden mukaan itsekannattavuutta silmällä pitäen siten, että varsinaiset tulot peittävät varsinaiset menot. Karttapainon tulisi kantaa maksut kaikista suorittamistaan tehtävistä. Mikäli on kysymys muille kuin valtion virastoille ja laitoksille sekä kunnille ja kuntainliitoille suoritettavista töistä ja tehtävistä tai niille myytävistä kartoista ja julkaisuista, tulisi karttapainon periä myös liikevoittoa. Asetuksella on tarkoitus säätää, että karttapainon kirjanpidossa on noudatettava valtion tulo- ja menoarviosta sekä tilinpidosta annettuja säännöksiä ja että karttapainon on pidettävä liikekirjanpidon periaatteiden mukaista kirjanpitoa sekä suoritettava kustannuslaskentaa.

Vakaustoimi hoidetaan vakauslaitoksesta 22 päivänä joulukuuta 1922 annetun asetuksen (305/22) mukaan maanmittaushallituksen yhteydessä. Vakaustoimintaan kuuluvat johto- ja valvontatehtävät samoin kuin eräät vakaukset suorittaa maanmittaushallituksessa oleva vakaustoimisto. Varsinaisen vakaamis- ja merkitsemistyön suorittamista varten maa on jaettu vakauspiireihin, joissa kussakin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta on sivutoiminen vakaaja. Kun vakaustoimi ei luonteensa puolesta liity maanmittaushallintoon, vaan lähinnä siihen tekniliseen tarkastustoimintaan, jota hoidetaan kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla, on vakaustoimen siirtämisestä pois maanmittaushallituksesta tarkoitus antaa eri säännökset.

Laki maanmittausmaksusta.

Maanmittaustoimituksista ja -tehtävistä asianosaisille aiheutuvista kustannuksista suoritetaan osa jo toimituksen aikana, ja niistä tehdään tarvittaessa asianosaisten kesken toimituskustannusten tili, ja toinen osa, joka käsittää lähinnä toimitusinsinöörin palkkion, maksetaan etukäteen valtion varoista ja peritään myöhemmin asianosaisilta takaisin valtiolle maanmittauspalkkiosta annetussa asetuksessa säädetyssä järjestyksessä. Tämä toimituskustannusten jakaminen niiden laadun mukaan kahteen ryhmään on tarkoituksenmukaista edelleen säilyttää. Maanmittausinsinöörien ja heidän apulaistensa palkkausjärjestelmän uudistamisen johdosta on kuitenkin tarpeen uudistaa myös toimituskustannusten valtiolle perimistä koskevat säännökset. Asianosaisilta perittävien toimituskustannusten perusteet on sisällytetty ehdotukseen laiksi maanmittausmaksusta, ja tarkemmat säännökset maanmittausmaksun määräämisestä annettaisiin asetuksella. Tavoitteena säännöksiä laadittaessa on ollut, ettei asianosaisille maanmittaustoimituksista koituva kokonaisrasitus tulisi nykyisestään sanottavasti nousemaan.

Toimituksista valtiolle aiheutuvina kustannuksina peritään nykyisin asianosaisilta toimitusinsinöörin palkasta se osa, jonka hän maanmittauspalkkiosta annetun asetuksen mukaan nostaa palkkiona. Sen sijaan eivät asianosaiset joudu valtiolle korvaamaan sitä osaa toimitusinsinöörin palkkauksesta, jonka hän saa kuukausipalkkana, eikä myöskään kaikkia yleisiä hallintokuluja, eläkkeistä aiheutuvia menoja eikä toimitusten vuoksi toimituspaikoille suoritetuista matkoista aiheutuvia kustannuksia. Yleisiin hallintokuluihin luettavat päivärahaa vastaavat korvaukset ja toimitusinsinöörin toimiston ylläpitämisestä aiheutuvat menot sisältyvät maanmittauspalkkioon ja asianosaiset joutuvat ne valtiolle korvaamaan.

Myös lakiehdotus rakentuu sille pohjalle, että vain määrätty osa valtiolle aiheutuvista kustannuksista peritään asianosaisilta. Maanmittausmaksun määräämisen perusteena käytettäisiin toimituksen tai tehtävän suorittamiseen osallistuneiden henkilökuntaryhmien keskimääräisestä palkkauksesta aiheutuneita kustannuksia toimituksen tai tehtävän suorittamiseen käytetyn työajan mukaan laskettuna (työaikakorvaus) ja muita toimituksesta tai tehtävästä valtiolle aiheutuneita välittömiä kustannuksia (kulunkikorvaus), joita ovat muun muassa toimituksen tiedottamisesta, todistusten, karttojen ja muiden asiakirjojen hankkimisesta, tietojen käsittelystä ja kartoituskojeen käyttämisestä aiheutuvat kustannukset, lukuun ottamatta kuitenkaan matkakustannusten korvausta ja päivärahaa. Perusteena käytettäisiin lisäksi valtiolle aiheutuneiden muiden kustannusten osittaiseksi korvaamiseksi asetuksella säädettävän prosentin mukaan laskettavaa osuutta edellä mainitusta työaikakorvauksesta (yleiskustannuslisä).

Kun lohkomisen ja halkomisen kohdalla toimitukseen käytetty työaika ja valtiolle aiheutuvat kustannukset riippuvat myös erotettavan määräalan ja muodostettavien tilojen pinta-aloista, ehdotetaan maanmittausmaksun määräämiseen liittyvien toimenpiteiden yksinkertaistamiseksi poikettavaksi edellä mainituista yleisistä perusteista siten, että kysymyksessä olevien toimitusten osalta maanmittausmaksu määrättäisiin toimituksista valtiolle aiheutuvien keskimääräisten työaika- ja kulunkikorvausten ja yleiskustannuslisän sekä erotettavien tilanosien pinta-alojen perusteella (pinta-alakorvaus). Tarkoituksena on, että maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä vahvistettaisiin pinta-alan suuruuden mukaan muuttuva markkamääräinen taksa maanmittausmaksun määräämistä varten.

Milloin toimitus on palautettu tai määrätty uudelleen käsiteltäväksi, olisi maanmittausmaksu kuitenkin voitava yksittäistapauksessa määrätä vahvistettujen perusteiden mukaan määräytyvää maksua pienemmäksi, koska palauttaminen tai uudelleen käsiteltäväksi määrääminen useinkin johtuu toimituksen suorittamisessa tapahtuneesta virheelliseksi katsotusta menettelystä. Niin ikään olisi maanmittaus-

maksu lohkomisen ja halkomisen osalta voitava määrätä säännönmukaista pienemmäksi, milloin valtiolle aiheutuneet todelliset kustannukset ilmeisesti ovat keskimääräisiä kustannuksia huomattavasti pienemmät, kuten asianlaita usein on pääasiassa vesialuetta ja joutomaata käsittävien alueiden ja tilojen lohkomisessa ja halkomisessa.

Voimassa olevien säännösten mukaan voidaan maanmittauspalkkio jättää eräissä tapauksissa osaksi tai kokonaan perimättä. Tätä koskevat lakiehdotuksen säännökset vastaavat suurin piirtein voimassa olevia säännöksiä. Huomattavin muutos ehdotetaan tehtäväksi uusjaon edellytysten ja laajuuden tutkimisesta aiheutuvien kustannusten osalta. Kun toimituksen edellytykset ja laajuus uusjaon osalta eivät useinkaan ole määritettävissä yksinomaan toimitusmääräyksen saamista tarkoittavien hakemusasiakirjojen perusteella, vaan se edellyttää kentällä tapahtuvaa selvittelyä, ehdotetaan maanmittausmaksun määrääminen uusjaosta, siltä osin kuin siinä on tutkittu ja ratkaistu toimituksen edellytykset ja laajuus, jätettäväksi maanmittaushallituksen harkintaan.

Edellä selostetut maanmittausmaksun määräämisperusteet eivät sellaisenaan sovellu maanmittausviranomaisten suorittamiin kaavoituskartoitukseen, kaavan ja tonttijaon laatimiseen tai muuttamiseen, kaavan, tonttijaon ja rakennuksen paikan maastoon merkitsemiseen eikä muihin kaavoitukseen ja sen toteuttamiseen liittyviin mittaus-, suunnittelu- ja selvittelytoimituksiin ja -tehtäviin. Tämän vuoksi ehdotetaan mainituista tehtävistä samoin kuin muista maanmittauksen alaan kuuluvista tehtävistä, joista suoritettavista korvauksista ei ole erikseen säädetty, velottavaksi toimituksen ja tehtävän tilaajalta maanmittausmaksun sijasta laskun mukaan korvaus, joka määrättäisiin siten, että se ainakin kattaa näistä tehtävistä valtiolle aiheutuvat keskimääräiset kustannukset. Näihin kustannuksiin luetaan sosiaali- ja huoneistomenot ja muut yleiskustannukset. Korvauksesta olisi voitava myös sopia arvioitujen kustannusten perusteella.

Tila, jonka osalta maanmittausmaksu on määrätty suoritettavaksi, olisi toimituksen lainvoimaiseksi tulemisesta lukien panttina maanmittausmaksusta ja sen korosta samalla etuoikeudella kuin kiinteistöstä menevistä julkisoikeudellisista maksuista on säädetty. Maanmittausmaksu olisi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) tarkoitettu julkinen maksu, joka saataisiin ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä. Se perittäisiin valtiolle maksun suuruudesta riippuen yhtenä tai useampana eränä sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädettäisiin. Maanmittauskonttori vahvistaisi maanmittausmaksun ja edellä tarkoitetun korvauksen, ja sen tehtävänä olisi myös periä ne maksuvelvollisilta. Lakiehdotuksen mukaan voisi maanmittaushallitus asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla myöntää luonnolliselle henkilölle ja jakamattomalle kuolinpesälle, jolle maanmittausmaksun tai sen erän suorittaminen tuottaisi huomattavia taloudellisia vaikeuksia, lykkäystä maksuvelvollisuuden täyttämisessä enintään kaksi vuotta kerrallaan ja yhteensä enintään viisi vuotta.

Jakolain muuttaminen.

Organisaation uudelleen järjestelystä johtuen on tarpeen tehdä eräitä muutoksia myös jakolakiin. Samalla ehdotetaan jakolakiin tehtäväksi eräitä sellaisia muutoksia, jotka eivät suoranaisesti ole yhteydessä organisaatiouudistuksen kanssa.

Jakolain 43 §:n 1 momentissa tarkoitettujen uskottujen miesten kutsuminen toimitukseen kuuluu nyt toimituksen asianosaisille, mutta jos uskotulle miehelle tulee toimituksen aikana este osallistua toimitukseen, kutsuu toimitusinsinööri hänen sijalleen uskotun miehen. Kun on tarkoituksenmukaisempaa, että toimitusinsinööri aina huolehtii uskotun miehen kutsumisesta, on 43 §:n 1 momenttiin ehdotettu tehtäväksi tätä tarkoittava muutos. Tästä johtuen on myös 48 §:ää ehdotettu muutettavaksi.

Uskottuja miehiä on jakolain 44 §:n 1 momentin mukaan valittava kuhunkin kuntaan vähintään kuusi kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Kunnallisten luottamusmiesten yleistä toimiaikaa seuraten ehdotetaan lainkohtaa muutettavaksi siten, että toimiaika pitennetään neljäksi vuodeksi.

Eräänä kelpoisuusehtona uskotuilta miehiltä vaaditaan jakolain 45 §:n mukaan, että heidän tulee olla maatilataloudessa taitavia ja kokeneita, ja eräänä perusteena kieltäytyä tointa vastaanottamasta on säädetty toimiminen kolmena lähinnä edellisenä vuotena uskottuna miehenä. Sanottua säännöstä kelpoisuusehdoista ehdotetaan muutettavaksi siten, että uskottujen miesten tulee olla kiinteistöasioihin perehtyneitä. Yhdenmukaisesti toimiajan pitentämisen kanssa on mainittu kieltäytymisperuste muutettu pi-

tentämällä myös lähinnä edellinen toimiaika neljäksi vuodeksi.

Uskottujen miesten sijasta saadaan jakolain 185 §:n 1 momentin mukaan lohkomisessa ja sen yhteydessä tapahtuvassa vapaaehtoisessa tilusvaihdossa ja rajankäynnissä käyttää kahta esteetöntä todistajaa, mikäli toimitusinsinööri tai asianosainen ei katso tarpeelliseksi, että toimitus suoritetaan uskottujen miesten avulla. Huomioon ottaen mainittujen toimitusten samoin kuin sopimukseen perustuvan rasitetoimituksen sekä tilalle kuuluvan osuuden ja etuuden toiseen tilaan siirtämisen teknillisen luonteen ja sen, että maanmittaustoimituksia olisi pyrittävä yksinkertaistamaan niiden jouduttamiseksi ja asianosaisille koituvien kustannusten alentamiseksi, ehdotetaan, että mainitut toimitukset saisi toimitusinsinööri suorittaa ilman uskottuja miehiä. Mikäli toimitusinsinööri katsoisi sen tarpeelliseksi tai asianosainen sitä pyytää, olisi toimitus kuitenkin suoritettava uskottujen miesten avulla. Sanotussa lainkohdassa oleva säännös todistajien käyttämisestä ehdotetaan samalla tarpeettomana jätettäväksi pois laista ja tästä johtuen jakolain 345 § kumottavaksi.

Maanmittaustoimistojen perustamisen johdosta voitaisiin eräitä tehtäviä siirtää maanmittauskonttoreilta toimistoille. Tällainen siirto ehdotetaan tehtäväksi jakolain 47 §:n 2 momentissa tarkoitetussa, useamman kuin kahden uskotun miehen käyttämisestä samassa toimituksessa koskevan määräyksen antamisessa, 57 §:n 3 momentissa tarkoitetun määräyksen antamisessa toiselle toimitusinsinöörille suorittaa toimitus esteelliseksi todetun toimitusinsinöörin sijasta, 58 §:n 3 momentissa säädetyn, toimituksen peruuttamista koskevan hakemuksen ratkaisemisessa, 257 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa, jossa annetaan määräys vesijätön järjestelyn toimittamiseen, sekä 258 §:ssä tarkoitetun määräyksen antamisessa vesijätön itsenäiseksi tilaksi muodostamista koskevan hakemuksen käsittelemistä vesijätön jaon yhteydessä. Lisäksi ehdotetaan jakolain 58 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimituksen peruuttamista koskeva hakemus, joka nyt voidaan tehdä toimitusinsinöörille, toimitusten käsittelyä koskevien yleisten toimivaltuuksien mukaisesti tehtäväksi maanmittaustoimistolle.

Ensimmäisenä muutoksenhakuasteena maanmittausasioissa on maanjako-oikeus. Maanjako-oikeuden puheenjohtaja nimitetään virkaan samassa järjestyksessä kuin kihlakunnantuomari. Jäseninä ovat lääninmaanmittausinsinööri virkansa puolesta, vakinainen jäsen, jonka nimittää valtioneuvosto viran oltua haettavana ja maanmittaushallituksen tehtyä virkaehdotuksen, sekä kaksi kunnan valitsemaa jäsentä. Kunnallisvaltuusto valitsee jäseniksi viideksi vuodeksi vähintään neljä henkilöä, joista kahden kerrallaan on puheenjohtajan kutsusta oltava maanjako-oikeuden jäseninä.

Kun maanjako-oikeus nimeltään viittaa maanjakoasioihin, jotka muodostavat vain erään, tosin tärkeän osan maanjako-oikeuden käsiteltäväksi tulevista maanmittausasioista, ehdotetaan maanjako-oikeuden nimi muutettavaksi maaoikeudeksi. Kihlakunnanoikeuden ja vesioikeuden puheenjohtajien virkanimikkeitä vastaavasti ehdotetaan maaoikeuden puheenjohtajan nimikkeeksi maaoikeustuomari. Virkansa puolesta olisi maaoikeudessa jäsenenä edelleen lääninmaanmittausinsinööri.

Vakinaisen jäsenen, jonka tulee olla maanmittausinsinööri, nimikkeeksi ehdotetaan maaoikeusinsinööri yhdenmukaisesti vesioikeuden vastaavan jäsenen nimikkeen kanssa ja kunnan valitsemien jäsenten nimikkeeksi maaoikeuden lautamies. Näitä muutoksia vastaavasti on ehdotettu muutettaviksi 37, 38, 40 ja 41 lukujen nimikkeet sekä tehty muutoksia 46, 54, 55, 79, 168, 173, 292—311, 317—320, 322—337, 346 ja 350 §:ään.

Maanjako-oikeuksien suuren työmäärän takia on jo pitemmän aikaa ollut toiminnassa väliaikaisia maanjako-oikeuksia. Kun suuri työmäärä tulee toistaiseksi jatkumaan, on 293 §:n säännöksissä tehty mahdolliseksi ylimääräisten virkojen ja toimien perustaminen maaoikeuksiin.

Kelpoisuusehtoja on tarkistettu sikäli, että maaoikeusinsinööriltä vaadittaisiin teknillisen korkeakoulun maanmittausosastossa suoritetun diplomi-insinöörin tutkinnon lisäksi hyvä kokemus maanmittaustoimitusten suorittamisessa, kun vakinaisella jäsenellä tutkinnon lisäksi tulee nyt olla perusteelliset tiedot ja käytännöllistä kokemusta maanmittaus- ja jakotoimiin kuuluvissa tehtävissä. Kunnan valitsemien jäsenten tulee voimassa olevan lain mukaan olla kokeneita, maatilatalouteen perehtyneitä henkilöitä. Tätä kohtaa näiden jäsenten pätevyysvaatimuksissa, jotka muuten pysytettäisiin nykyisellään, ehdotetaan muutettavaksi siten, että maaoikeuden lautamiesten tulee olla kiinteistöasioihin perehtyneitä henkilöitä. Valitsemisaika on kunnallis-

valtuuston toimiaikaa seuraten lyhennetty viidestä vuodesta neljään vuoteen. Mainitut muutokset on ehdotettu tehtäväksi jakolain 294 ja 296 §:ään.

Kun maaoikeudet tulisivat maanjako-oikeuksien tapaan kuulumaan tuomioistuimina oikeusministeriön hallinnonalaan, ehdotetaan yhdenmukaisesti sen kanssa, mitä kihlakunnantuomarin osalta on säädetty, että virkavapautta maaoikeustuomarille ja maaoikeusinsinöörille myöntää sekä määräyksen viran hoitamisesta virkavapauden aikana, esteen sattuessa ja viran avoinna ollessa antaa enintään kolmeksi kuukaudeksi hovioikeus ja pitemmäksi ajaksi korkein oikeus. Nykyisin on jakolain 297 §:n 1 momentissa, johon mainittu säännös ehdotetaan otettavaksi, säädetty vain vakinaisen jäsenen osalta, että hänen estyneenä ollessaan määrää sijaisen maanmittaushallitus.

Maanjako-oikeuden istunnosta aiheutuvien kustannusten perimistä koskevat, jakolain 328 §:ään sisältyvät säännökset ehdotetaan uudistettaviksi siten, ettei maaoikeuden istunnon yhteydessä enää perittäisi asianosaisilta maksuja, vaan kaikki maaoikeuden menot suoritettaisiin etukäteen valtion varoista, jotka tätä varten asetetaan oikeusministeriön käyttöön. Maaoikeuden päätöksellä määrättäisiin, kenen tai keiden on korvattava kustannukset valtiolle. Maaoikeustuomari lähettäisi tältä osalta otteen päätöksestä lääninhallitukselle perimistoimenpiteitä varten. Maaoikeustuomarin, lääninmaanmittausinsinöörin ja maaoikeusinsinöörin matkakulujen korvaus ja päiväraha suoritettaisiin valtion lopullisena menona.

Jakolain 333 §:n mukaan on asianosaisen valittaessaan maanjako-oikeuden päätöksestä korkeimpaan oikeuteen liitettävä mukaan paitsi maanjako-oikeuden päätöstä myös pöytäkirja kokonaisuudessaan. Kun pöytäkirjan liittämisestä mukaan saattaa aiheutua valittajalle tarpeettomia kustannuksia, ehdotetaan mainittua säännöstä muutettavaksi siten, että tästä velvollisuudesta luovuttaisiin.

Jakolakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eräitä muita muutoksia, jotka eivät ole luonteeltaan yksinomaan lakiteknisiä. Toimituksen tiedottamista koskevaa jakolain 71 §:n säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että rajanaapureita ei tarvitsisi aina kutsua toimitukseen, vaan ainoastaan silloin, kun toimituksessa voi tulla suoritettavaksi piirirajankäynti.

Maanmittauskonttori voi jakolain 141 §:n mukaan määrätä, että asianosaisten hyväksymä jakoehdotus on alistettava maanmittauskonttorin tarkastettavaksi. Kun useinkin on tarkoituksenmukaisempaa, että tarkastaminen suoritetaan jo ennen kuin jakoehdotus esitetään asianosaisille, ehdotetaan sanottua säännöstä tämän mukaisesti muutettavaksi.

Maanmittausmaksua koskevaan lakiehdotukseen liittyen on jakolain 263 § uudistettu siten, että se sisältää vain ne kustannukset, joita ei maanmittausmaksuina peritä valtiolle, vaan jotka toimituksen osakas on velvollinen jo toimituksessa kustantamaan. Maanmittausmaksua koskevaan uudistukseen liittyen on jakolain 177 a §, jonka mukaan eräissä jakotoimituksissa toimitusinsinöörin palkkio määrätään asianosaisten maksettavaksi tietyn osan toimituksesta tultua suoritetuksi, tullut tarpeettomaksi. Tämän vuoksi ehdotetaan sanottu lainkohta ja siihen liittyen myös jakolain 312 §:n 11 kohta kumottavaksi ja 332 §:n 1 momentin 10 kohta jätettäväksi pois laista.

Jakolain 264 §:n mukaan vahvistaa lääninhallitus kunnallisvaltuuston esityksestä sen taksan, jonka mukaan uskottujen miesten palkkiot ja matkarahat suoritetaan. Kun lääninhallitukset on yleensäkin pyritty vapauttamaan maanmittaushallintoon kuuluvien tehtävien hoitamisesta, ehdotetaan mainittua säännöstä muutettavaksi siten, että uskotuille miehille maksettavan palkkion sekä matkakustannusten korvauksen ja päivärahan määräämisperusteet vahvistaisi maanmittaushallitus maanmittauskonttorin esityksestä. Tällä keskittämisellä on myös tarkoitus päästä yhdenmukaisiin korvausperusteisiin.

Hallinnollisten piirien rajankäynnin toimituskustannukset suoritetaan jakolain 274 §:n mukaan, jollei muualla ole toisin säädetty, etukäteen valtion varoista, mutta lääninhallitus ratkaisisi päätöksellään, kenen ne on lopullisesti maksettava. Kun on pidettävä asianmukaisena, että kysymyksessä olevat kustannukset aina jäävät valtion lopulliseksi menoksi, ehdotetaan säännöstä tämän mukaisesti muutettavaksi.

Toimituksen osakkaat ovat jakolain 346 §:n mukaan velvolliset hankkimaan toimitukseen tarpeelliset apumiehet. Kun varsinkin vaativimmissa toimituksissa edellytetään apumiehiltä kokemusta ja ammattitaitoa, ehdotetaan säännöstä siten muutettavaksi, että apumiesten tulee olla toimitusinsinöörin hyväksymiä. Li-

säksi ehdotetaan säännöstä täydennettäväksi siten, että toimituksen osakkaat ovat velvolliset järjestämään toimitusta varten kokous- ja työhuoneen sekä toimitusinsinöörin, hänen apulaistensa, apumiesten, uskottujen miesten, asiantuntijoiden ja toimitsijain kuljetukset toimitusalueella sekä hankkimaan rajojen merkitsemistä varten tarpeelliset tarvikkeet. Mainittuun pykälään lisätyn 2 momentin mukaan olisivat toimituksen osakkaat niin ikään velvolliset, mikäli maaoikeustuomari sitä vaatii, järjestämään maaoikeutta varten istuntohuoneen sekä maaoikeustuomarin, maaoikeuden jäsenten, maaoikeuden kutsumien asiantuntijoiden ja apumiesten kuljetukset toimitusalueella.

Muun lainsäädännön muuttaminen.

Yksityisistä teistä annetun lain (358/62) 40 §:n 1 momentin mukaan tietoimituksen suorittaa maanmittausinsinööri kahden jakotoimituksia varten valitun uskotun miehen taikka tielautakunnan jäsenen, tahi vähäisiksi katsottavissa asioissa, toimitusinsinöörin harkinnan mukaan kahden esteettömän todistajan avulla. Viitaten siihen, mitä edellä on jakolain 185 §:n 1 momentin muuttamisen osalta esitetty, ehdotetaan mainittua 40 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että toimitusinsinööri voi suorittaa tietoimituksen ilman uskottuja miehiä tai tielautakunnan jäseniä, jos asianosaiset ovat sopineet tienpitoa koskevista kysymyksistä. Todistajien käyttämismahdollisuus ehdotetaan jätettäväksi pois laista. Niin ikään ehdotetaan jätettäväksi pois laista tarpeettomaksi osoittautunut 40 §:n 3 momentti, jonka mukaan kiinteistöinsinööri voisi kunnan suostumuksella suorittaa tietoimituksia.

Määräystä tietoimitukseen haetaan yksityisistä teistä annetun lain 41 §:n 1 momentin mukaan maanmittauskonttorilta. Kun määräystä maanmittaustoimitukseen tultaisiin uusittujen säännösten mukaan hakemaan maanmittaustoimistolta, ehdotetaan sanottua 41 §:n 1 momenttia vastaavasti muutettavaksi. Kun maanmittaustoimitusten vireillepanoa koskevia jakoasetuksen säännöksiä on tarkoitus muuttaa siten, ettei toimitusta enää voisi panna vireille suoraan toimitusinsinöörille esitetyllä pyynnöllä, mikä nykyisin on eräissä tapauksissa mahdollista, vaan hakemus olisi aina tehtävä maanmittaustoimistolle, ehdotetaan kysymyksessä oleva 41 §:n 3 momentti, jonka mukaan tietoimitus voitaisiin panna vireille toimitusinsinöörille tehdyllä hakemuksella, jätettäväksi pois laista.

Maakaaren 1 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ovat julkisia kaupanvahvistajia virkansa puolesta muun muassa vakinainen ja ylimääräinen maanmittausinsinööri. Organisaatiouudistusta vastaavasti ehdotetaan säännöstä muutettavaksi niin, että mainittujen maanmittausinsinöörien sijasta olisivat julkisina kaupanvahvistajina maanmittaustoimiston piiri-insinööri, apulaispiiri-insinööri ja maanmittausinsinööri. Lisäksi ehdotetaan, että julkisen kaupanvahvistajan asema virkansa puolesta annettaisiin myös maanmittausinsinöörin pätevyyden omaavalle kiinteistöinsinöörille.

Maanmittausmaksua koskevan lakiehdotuksen mukaan ei maanmittaustoimituksen asianosaisilta tultaisi perimään leimaveroa toimitusta varten laadituista toimituskarttojen ja asiakirjojen jäljennöksistä ja otteista, vaan niiden laatimisesta valtiolle aiheutuvat kustannukset sisältyvät asianosaisilta perittävään maanmittausmaksuun. Kun ehdotus laiksi maanmittaushallinnosta aiheuttaa lisäksi organisatorisia muutoksia maanmittaushallinnon alue- ja paikallishallinnon kohdalla, ehdotetaan leimaverolakia lähinnä viranomaisten luetteloa sekä maanmittaushallintoviranomaisten toimesta annettavia toimituskirjoja koskevalta osin muutettavaksi. Tältä osin on annettu eri lakiehdotus.

Maanmittaushallinnon uudistamisesta aiheutuu valtion vastattavissa kustannuksissa muutoksia lähinnä siirtymisestä kenttäorganisaatiossa nykyisestä taksa- ja kuukausipalkkausjärjestelmästä kokonaisuudessaan kuukausipalkkauksen pohjalla toimiviin maanmittaustoimistoihin. Uudistusta valmisteltaessa on kustannuskysymys ollut erityisen selvittelyn kohteena. Selvityksen mukaan ovat maanmittauskonttoreiden ja nykyisen kenttäorganisaation vuoden 1968 vuosikustannukset vuoden 1969 tasoon muunnettuina 36 269 000 markkaa sekä maanmittauskonttoreiden ja uuden kenttäorganisaation muodostavien 34 maanmittaustoimiston vuosikustannukset 49 862 000 markkaa. Huomattava on, että edellä mainittuihin kustannuksiin on luettu, paitsi hallinnollisen kirjanpidon mukaiset menot, myös valtion taloissa oleville huoneistotiloille arvioidut vuokrakustannukset, eläkekustannukset, käyttöomaisuuden poistot ja sijoitetun pääoman korko. Toisaalta edellä mainituissa kustannuksissa ei ole

otettu huomioon eräitä menoja, jotka ovat riippumattomia siitä, miten alue- ja paikallishallinnon organisaatio järjestetään. Edellä mainitussa kustannusten vertailussa tarkoitetut alue- ja paikallishallinnon hallinnollisessa kirjanpidossa huomioon otetut menot olivat maanmittaushallituksen tilinpäätöksen mukaan vuonna 1968 33 256 000 markkaa, vuonna 1969 30 088 000 markkaa ja vuonna 1970 30 879 000 markkaa.

Edellä mainittuja uuden organisaation kustannuksia arvioitaessa on kuitenkin lähdetty siitä, että se noin 15 prosentin vajaus palvelutasossa, mikä nyt on olemassa maanmittaustoimitusten kysynnän ja niiden suorittamisen välillä, tulisi mainitulla uuden organisaation vuosikustannussummalla täytetyksi. Valtiolle aiheutuvien lopullisten lisäkustannusten määrään tulee huomattavasti vaikuttamaan myös se, mille tasolle valtiolle perittävät maanmittausmaksut tullaan asettamaan. Valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1971 on valtion maksettavia maanmittausmenoja ja takaisin perittäviä maanmittausinsinöörinpalkkioita varten osoitettu yhteensä 9 800 000 markkaa. Kun siirtymävaiheessa joudutaan taksapalkkauksella toimineiden maanmittausinsinöörien toimituksista suorittamaan laskutus toimitusten ollessa vielä keskeneräisiä ja kun toisaalta ennakkojen tilille kirjatut etukäteen valtion varoista maksetut maanmittausinsinöörinpalkkiot on kirjattava asianomaisille menomomenteille, on edellä tarkoitettuja menoja varten otettava tulo- ja menoarvioon vuodelle 1972 yhteensä 14 800 000 markkaa. Aiheutuva lisämeno 5 000 000 markkaa peritään kuitenkin nopeasti takaisin valtiolle. Vuonna 1973 vähenevät edellä tarkoitetut menot arviolta 2 400 000 markaksi.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki
maanmittaushallinnosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maanmittaushallinnon tehtävänä on:

1) hoitaa maanmittaustoimintaa;

2) pitää maarekisteriä sekä siihen liittyviä kiinteistöluetteloita ja rekisterikarttaa;

3) huolehtia yleisistä kartastotöistä;

4) valvoa ja ohjata kaavoitusmittausta ja -kartoitusta sekä kaavan maastoon merkitsemistä sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty;

5) tilauksesta suorittaa kaavoitusmittausta ja -kartoitusta sekä kaavojen laatimista ja niiden toteuttamiseen liittyviä ja muita maanmittauksen ja kartastotoimen alaan kuuluvia tehtäviä;

6) harjoittaa karttojen ja toimialansa muiden julkaisujen painatus-, kustannus- ja myyntitoimintaa; sekä

7) pitää huolta alansa kehittämisestä ja suorittaa ne muut tehtävät, jotka on säädetty tai määrätty sen toimitettaviksi tai jotka muuten kuuluvat maanmittauksen alaan.

2 §.

Maanmittaushallintoa johtaa maa- ja metsätalousministeriön alaisena keskusvirastona maanmittaushallitus.

Kussakin läänissä, Ahvenanmaan lääniä lukuun ottamatta, on maanmittaushallintoa varten maanmittauskonttori. Ahvenanmaan läänin maanmittaushallintoa hoitaa Turun ja Porin läänin maanmittauskonttori.

Maanmittaustoimitusten suorittamista varten maa jaetaan maanmittauskonttoreiden alaisiin maanmittauspiireihin, joihin kuuluu yksi tai useampia kuntia. Maanmittauspiirit määrää maa- ja metsätalousministeriö. Jokaisessa maanmittauspiirissä on maa- ja metsätalousministeriön määräämällä paikkakunnalla maanmittaustoimisto.

Maa- ja metsätalousministeriön määräyksellä voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa erityisten maanmittaustoimitusten suorittamista varten maanmittauspiirijaosta riippumatta ylimääräisiä maanmittaustoimistoja.

3 §.

Maanmittaushallituksessa on karttapaino, jota on hoidettava yleisten liikeperiaatteiden mukaan itsekannattavuutta silmällä pitäen siten, että karttapainon varsinaiset tulot peittävät sen varsinaiset menot. Muille kuin valtion virastoille ja laitoksille sekä kunnille ja kuntainliitolle suoritettavien tehtävien osalta tulee toiminnan kuitenkin olla liiketaloudellisesti kannattavaa.

4 §.

Maanmittaushallituksessa voi olla pääjohtajan, ylijohtajan, osastopäällikön, yli-insinöörin, toimistopäällikön, karttapainon johtajan, toimistoinsinöörin, kamreerin, aktuaarin ja reviisorin virkoja sekä arkistonhoitajan, kartoittajan, pääkirjanpitäjän, toimistosihteerin, kirjaajan, kirjanpitäjän, apulaiskirjaajan, kanslistin, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän, konekirjoittajan, puhelinkeskuksen hoitajan, ylivahtimestarin ja vahtimestarin toimia.

Maanmittauskonttorissa voi olla lääninmaanmittausinsinöörin, apulaislääninmaanmittausinsinöörin, johtavan kartoitusinsinöörin, tarkastajan, toimistoinsinöörin, kartoitusinsinöörin ja arkistonhoitajan virkoja sekä maanmittausteknikon, kartoittajan, sihteerin, kirjaajan, kanslistin, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän, konekirjoittajan ja vahtimestarin toimia.

Pääjohtajan, ylijohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön ja karttapainon johtajan virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

Maanmittaustoimistossa voi olla piiri-insinöörin, apulaispiiri-insinöörin ja maanmittausinsinöörin virkoja sekä maanmittausteknikon, kanslistin, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän ja toimistoapulaisen toimia.

Maanmittaushallinnossa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

5 §.

Tämän lain tullessa voimaan lakkautetaan toimitusinsinööreinä olevien maanmittausinsinöörien virat sanotusta ajankohdasta lukien.

6 §.

Maanmittaustoimistossa olevien virkamiesten oikeuksista suorittaa toimituksia ja niihin kuuluvia tehtäviä säädetään asetuksella. Niin ikään annetaan asetuksella tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta.

7 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1972.

Tässä laissa tarkoitettuja virkoja ja toimia voidaan perustaa ennen lain voimaantuloa.

Asetuksella voidaan 4 §:n 1 ja 2 momentissa mainittuja virkoja ja toimia tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa myös siten, että maanmittaushallituksessa ja maanmittauskonttoreissa jo olemassa olevia virkoja tahi toimia, niiden varsinaisen palkkauksen vähentymättä, vain nimeltään muutetaan 4 §:n 1 ja 2 momentissa mainituiksi viroiksi tai toimiksi, jolloin entisen nimisen viran tai toimen haltija siirtyy ilman enempiä toimenpiteitä nimeltä muutetun viran tai toimen haltijaksi.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään toimitusinsinöörinä oleva maanmittausinsinööri säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan maanmittaustoimistossa tai, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan hänelle soveltuvaan virkaan, asetetaan lakkautuspalkalle.

Edellä 4 momentissa tarkoitetut maanmittaustoimiston virat voidaan sanotussa momentissa mainitussa järjestyksessä samoin kuin 4 §:n 1—3 momentissa mainitut virat ja toimet muutenkin täyttää ennen tämän lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaantuloa täyttää ylimääräiset ja tilapäiset toimet ja ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen maanmittaushallinnon toiminnan jatkamiseksi tämän lain tullessa voimaan.

Laki

maanmittausmaksusta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maanmittaustoimituksista ja -tehtävistä peritään valtiolle maanmittausmaksua sekä tilauksesta suoritetuista muista tehtävistä muuta korvausta sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Maanmittausmaksun määräämisen perusteena käytetään toimituksen tai tehtävän suorittamiseen osallistuneiden eri henkilökuntaryhmien keskimääräisestä palkkauksesta aiheutuneita kustannuksia toimituksen tai tehtävän suorittamiseen käytetyn työajan mukaan laskettuna *(työaikakorvaus)* ja, lukuun ottamatta matkakustannusten korvausta ja päivärahaa, muita toimituksesta tai tehtävästä valtiolle aiheutuneita välittömiä kustannuksia *(kulunkikorvaus)*, sekä lisäksi valtiolle aiheutuneiden muiden kustannusten osittaiseksi korvaamiseksi asetuksella säädettävän prosentin mukaan laskettava osuutta työaikakorvauksesta *(yleiskustannuslisä)*.

Lohkomisen ja halkomisen osalta voidaan maanmittausmaksu kokonaan tai osaksi määrätä tällaisista toimituksista aiheutuvien keskimääräisten työaika- ja kulunkikorvausten ja yleiskustannuslisän sekä erotettavien tilanosien pinta-alojen perusteella *(pinta-alakorvaus)*.

Milloin toimitus on palautettu tai määrätty uudelleen käsiteltäväksi tahi milloin maanmittausmaksu on määrätty 2 momentin mukaisesti ja valtiolle toimituksesta tai tehtävästä aiheutuneet kustannukset ilmeisesti ovat sanotussa momentissa tarkoitettuja keskimääräisiä kustannuksia huomattavasti pienemmät, voidaan maanmittausmaksu, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, yksittäistapauksessa määrätä 1 ja 2 momentissa mainittujen perusteiden mukaisesti määräytyvää maksua pienemmäksi.

3 §.

Valtiolle perittävän maanmittausmaksun osittelemisessa asianosaisten maksettavaksi noudatetaan vastaavasti niitä perusteita, jotka maanmittaustoimituksen ja -tehtävän suorittamisesta johtuvien kustannusten osittelusta asianosaisten kesken on erikseen säädetty. Jollei sanottua ositteluperustetta ole jonkin maanmittaustoimituksen tai -tehtävän osalta muualla laissa säädetty, on maanmittausmaksu määrättävä hakijan suoritettavaksi tai, jos asianosaisia on useita, heidän suoritettavakseen sen mukaan kuin kullakin katsotaan olevan toimituksesta hyötyä. Milloin maanmittaustoimitus on viran puolesta määrätty suoritettavaksi, on maanmittausmaksu, jollei muualla ole toisin säädetty, määrättävä sen maksettavaksi, jonka hyväksi tehdyn toimenpiteen vuoksi toimitus on tullut tarpeelliseksi.

Asianosaiset voivat sopia maanmittausmaksun ositteluperusteista.

Toimitusmiesten on päätettävä ja pöytäkirjaan merkittävä, kenen suoritettavaksi maanmittausmaksu määrätään. Jos maanmittausmaksu tulee ositeltavaksi kahden tai useamman asianosaisen kesken, tulee päätöksen sisältää myös selvitys ositteluperusteista.

4 §.

Maanmittausmaksua ei määrätä:

1) valtion tarvetta varten suoritetusta maanmittaustoimituksesta ja -tehtävästä;

2) rajamerkkien siirtämiseksi ja rakentamiseksi suoritetusta toimituksesta, milloin sellainen toimitus on aiheutunut valtion rautatien tai yleisen tien rakentamisen tai muun valtion varoilla tai avustuksella suoritetun tienrakennus-, vesirakennus-, kuivatus- tai muun niihin verrattavan hankkeen yhteydessä tehdyistä maansiirtotöistä taikka palon tai muun siihen verrattavan vahingon tai sen torjunnan johdosta;

3) maanmittaustoimituksessa tai tilojen rekisteröimisessä sattuneen virheen selvittelyä tai korjaamista tarkoittavasta toimituksesta, jos maanmittaushallitus niin määrää;

4) uusjaosta siltä osin kuin siinä on tutkittu ja ratkaistu toimituksen edellytykset ja laajuus, jos maanmittaushallitus niin määrää;

5) toimituksista ja tehtävistä, joista aiheutuvien kustannusten suorittamisesta valtion varoilla on erikseen säädetty; eikä

6) toimituksista, jotka on suorittanut kiinteistöinsinööri tai, sen mukaan kuin siitä erik-

seen säädetään, muussa kuin valtion palveluksessa oleva, maanmittaushallituksen päätöksellä toimituksia suorittamaan hyväksytty maanmittausinsinöörin pätevyyden omaava henkilö.

Milloin kustannus sen selvittämisestä, keiden maksettavaksi maanmittausmaksu olisi ositeltava ja mikä olisi kunkin osuus, ilmeisesti nousisi valtiolle tulevaa maanmittausmaksua suuremmaksi, ei maanmittausmaksua määrätä, jos maanmittauskonttori niin päättää.

Milloin halkomisessa tai lohkomisessa muodostetun tilan hankkimista varten on ennen toimituksen loppukokousta valtion varoista maksuvelvolliselle myönnetty tai hänen vastattavakseen siirretty laina tai laina, josta valtion varoista maksetaan korkohyvitystä, taikka milloin toimituksessa erotettuun tilaan sisältyy sellainen määräosuus tai määräala, jonka hankkimista on tuettu edellä tarkoitetulla lainalla, peritään erotetun tilan osalle tulevasta maanmittausmaksusta vain puolet. Asianosaisen, joka haluaa käyttää hyväkseen tätä etua, on toimitettava asianomaisen viranomaisen antama todistus tai muu luotettava selvitys edellä tarkoitetusta lainasta viimeistään toimituksen loppukokouksessa toimitusinsinöörille tai siinä asetetun enintään kolmenkymmenen päivän pituisen määräajan kuluessa maanmittaustoimistolle uhalla, että oikeus kysymyksessä olevan edun saamiseen on menetetty.

Jos asianosaiset ovat sopineet maanmittausmaksun osittelun perusteista, ei 3 momentissa tarkoitettua helpotusta myönnetä enempää kuin 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen perusteiden mukaan määrätyn maanmittausmaksun mukaisesti olisi tuleva.

5 §.

Tila, jonka osalta maanmittausmaksu on määrätty suoritettavaksi, on siitä päivästä, jona toimitus on saanut lainvoiman, maanmittausmaksusta ja 9 §:n 3 momentissa tarkoitetusta korosta panttina, ja saadaan maanmittausmaksu korkoineen ottaa tilasta riippumatta siitä, kuinka kauan ne ovat olleet maksamatta, samalla etuoikeudella kuin kiinteistöstä menevistä julkisoikeudellisista maksuista on säädetty.

Henkilökohtaisesti vastaa maanmittausmaksusta se, joka omistaa 1 momentin nojalla panttina olevan tilan.

6 §.

Milloin 5 §:n 1 momentin nojalla panttina ollut tila on halottu, vastaavat siihen kohdistuneesta maanmittausmaksusta kaikki halkomisessa muodostuneet tilat osalukujensa mukaisessa suhteessa.

Milloin 5 §:n 1 momentin nojalla panttina ollut tila on lohottu, vastaa siihen kohdistuneesta maanmittausmaksusta se lohkomisessa muodostuneista tiloista, jonka omistaa tai on omistanut panttina olleen tilan omistaja tai hänen perillisensä. Jos panttina olleen tilan omistaja ei omista eikä ole omistanut mitään lohkomisessa muodostuneista tiloista, vastaavat maanmittausmaksusta kaikki lohkomisessa syntyneet tilat osalukujensa mukaisessa suhteessa.

7 §.

Poiketen siitä, mitä edellä on säädetty, velotaan kaavoituskartoituksesta, kaavan tai tonttijaon laatimisesta taikka muuttamisesta ja kaavan, tonttijaon tai rakennuksen paikan maastoon merkitsemisestä sekä muusta kaavoitukseen ja sen toteuttamiseen liittyvästä mittaus-, suunnittelu- ja selvittelytoimituksesta ja -tehtävästä samoin kuin muista maanmittauksen alaan kuuluvista tehtävistä, joista suoritettavista korvauksista ei ole erikseen säädetty, näiden toimitusten ja tehtävien tilaajalta maanmittausmaksun asemesta laskun mukaan korvaus, joka määrätään siten, että se ainakin kattaa näistä tehtävistä valtiolle aiheutuvat keskimääräiset kustannukset. Sanotusta korvauksesta voidaan myös sopia arvioitujen kustannusten perusteella.

Kartta-, ilmakuva- ja muun sellaisen aineiston luovuttamisesta perittävää korvausta määrättäessä on otettava huomioon aineiston valmistamisesta aiheutuneet kustannukset ja se hyöty, mikä saadaan saman aineiston käyttämisestä muuhun tarkoitukseen.

8 §.

Maanmittausmaksun ja 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun korvauksen perimistä varten on maanmittaustoimiston laadittava kutakin maksuvelvollista varten maanmittaushallituksen vahvistaman kaavan mukainen lasku. Laskusta tulee käydä ilmi toimituksesta tai tehtävästä perittävien maanmittausmaksujen ja korvausten yhteinen määrä ja määräämisperuste sekä maanmittausmaksun osalta ne tilat, joiden kohdalta maksu on määrätty suoritettavaksi, osittelupe-

ruste tilojen kesken, tilojen omistajat sekä mahdollisuuksien mukaan heidän osoitteensa. Rajanaapureita varten laaditun laskun ei kuitenkaan tarvitse sisältää muuta kuin heitä koskevat osat laskusta.

9 §.

Maanmittauskonttorin asiana on vahvistaa maanmittausmaksu ja 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu korvaus sekä periä ne maksuvelvolliselta. Maanmittausmaksu peritään sen jälkeen kun toimitus on merkitty maarekisteriin tai, jollei toimitus tai tehtävä aiheuta merkintää maarekisteriin, sen jälkeen kun se on hyväksytty taikka sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty.

Lasku on annettava maksuvelvolliselle tiedoksi siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/66) on säädetty.

Maanmittausmaksu ja korvaus on suoritettava maksun suuruudesta riippuen yhtenä tai useampana eränä sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Jos suoritus ei tapahdu määräaikana, on erääntyneelle määrälle suoritettava viivästyskorkoa siten kuin asetuksella säädetään, kuitenkin enintään 12 prosenttia vuodessa. Maanmittausmaksu ja korvaus on suoritettava siitä huolimatta, että maanmittauskonttorin 1 momentissa tarkoitettuun vahvistamispäätökseen on haettu muutosta.

10 §.

Maanmittauskonttorin 9 §:n 1 momentissa tarkoitetusta vahvistamispäätöksestä valitetaan sen mukaan kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty, kuitenkin niin, että valituskirja saadaan toimittaa myös maanmittauskonttorille.

Maanmittaushallituksen 1 momentissa tarkoitetun valituksen johdosta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Jos maanmittausmaksu tai korvaus on maanmittaushallituksen päätöksellä poistettu tai niitä on alennettu, on takaisin maksettavalle määrälle suoritettava korkoa puoli prosenttia kultakin täydeltä kuukaudelta siitä lukien kun maanmittausmaksu tai korvaus on maksettu.

11 §.

Maanmittausmaksusta ja korvauksesta on voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetussa laissa (367/61) on säädetty.

12 §.

Luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle, jolle maanmittausmaksun tai sen erän suorittaminen tuottaisi huomattavia taloudellisia vaikeuksia, voidaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa lykkäystä maksun tai sen erän suorittamisessa. Lykkäystä voidaan myöntää enintään kaksi vuotta kerrallaan, kuitenkin yhteensä enintään viisi vuotta. Lykkäysajalta ei peritä korkoa.

Lykkäyksen myöntämisestä päättää maanmittaushallitus. Maanmittaushallituksen päätökseen ei saa hakea muutosta.

13 §.

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta ennen sen voimaantuloa lopetettuun toimitukseen tai tehtävään. Poiketen siitä, mitä aikaisemmissa säännöksissä on sanottu palkkiolaskun tekemisestä, tulee asianomaisen toimitusinsinöörin kuitenkin, jollei laillista estettä ole, toimittaa tällaisesta lopetetusta toimituksesta tai tehtävästä lopullinen palkkiolasku tarkastamista varten asianomaiselle maanmittauskonttorille neljän kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta lukien uhalla, että oikeus palkkion saamiseen muuten menetetään.

Jos toimitus tai tehtävä on tämän lain voimaan tullessa keskeneräinen, on toimitusinsinöörin velotettava maanmittauspalkkio ennen tämän lain voimaantuloa suoritettujen töiden osalta 1 momentissa säädetyssä ajassa ja siinä mainitulla uhalla noudattaen muuten aikaisempia säännöksiä. Palkkio maksetaan etukäteen valtion varoista. Palkkiota ei tällöin ositella asianosaisten kesken eikä palkkiolaskua ole annettava heille tiedoksi.

Painavista syistä maanmittaushallitus voi hakemuksesta myöntää palkkion maksettavaksi siitä huolimatta, ettei laskua ole 1 ja 2 momentissa mainitussa ajassa jätetty maanmittauskonttorille.

Tämän lain voimaan tullessa keskeneräisenä olevasta toimituksesta tai tehtävästä on asianosaisen maksettavaksi tulevan maanmittausmaksun määräämisessä ja perimisessä noudatettava tämän lain säännöksiä, kuitenkin niin, että 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun helpotuksen sijasta noudatetaan aikaisempia säännöksiä. Milloin maanmittausmaksu tulisi määrättäväksi 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuin tavoin laskettuna, on se ennen tämän lain voimaantuloa suoritettujen töiden osalta kuitenkin määrättävä aikai-

semmissa säännöksissä säädettyjen perusteiden mukaisesti. Milloin maa- ja metsätalousministeriö on ennen tämän lain voimaantuloa uusjaon osalta tehnyt maanmittaustoimitusten tukemisesta valtion varoilla 22 päivänä tammikuuta 1960 annetun lain (42/60) 7 §:ssä tarkoitetun päätöksen toimitusinsinöörin palkkion jättämisestä osaksi tai kokonaan valtion lopulliseksi menoksi, on sanottua päätöstä noudatettava vastaavasti maanmittausmaksun osalta.

14 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

15 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1972, ja sillä kumotaan maanmittausinsinöörien matkapalkkion suorittamisen perusteista 20 päivänä kesäkuuta 1924 annettu laki (156/24) sekä maanmittausinsinööreille ja heidän virka-apulaisilleen toimituksista eräissä osissa Oulun lääniä maksettavan korvauksen suorittamisen perusteista samana päivänä annettu laki (157/24).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä lain täytäntöönpanoa varten tarpeellisiin valmistaviin toimenpiteisiin.

Mitä muualla on säädetty maanmittauspalkkiosta, koskee tämän lain voimaan tultua maanmittausmaksua.

Laki

jakolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 14 päivänä joulukuuta 1951 annetun jakolain (604/51) 139 §, sellaisena kuin se 30 päivänä joulukuuta 1961 annetussa laissa (594/61) 177 a § ja 312 §:n 11 kohta, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä marraskuuta 1968 annetussa laissa (649/68), ja 345 §, *muutetaan* lain 43 §:n 1 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 ja 46 §, 47 §:n 2 momentti, 48 §, 50 §:n 3 momentti, 54 ja 55 §, 57 §:n 3 momentti, 58 §:n 1 ja 3 momentti, 71, 79, 141 ja 157 §, 168 §:n 1 momentti, 173 §:n 1 momentti, 185 §:n 1 momentti, 257 §:n 1 momentti, 258, 263, 264, 274 ja 277 §, 37 luvun nimike, 292—302 §, 38 luvun nimike, 303—309 §, 310 §:n 1 momentti, 311 ja 317 §, 40 luvun nimike, 318—320 §, 322—324 §, 325 §:n 1 momentti, 325 a ja 326 §, 327 §:n 1 momentti, 328—331 §, 41 luvun nimike, 332—335 §, 336 §:n 1 momentti, 337 §:n 2 momentti, 346 ja 350 §, sellaisina kuin mainituista lainkohdista 325 a ja 329 § ja osittain muutettuna 307 § ovat 30 päivänä joulukuuta 1961 annetussa laissa (594/61), 337 §:n 2 momentti 10 päivänä helmikuuta 1965 annetussa laissa (59/65) ja 332 § osittain muutettuna 29 päivänä marraskuuta 1968 annetussa laissa (649/68), sekä *lisätään* lain 276 §:ään uusi 3 momentti ja 336 §:ään uusi 2 momentti, jolloin entinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

43 §.

Jakotoimituksen suorittaa toimitusinsinööri kahden uskotun miehen avulla, jotka toimitusinsinööri kutsuu toimitukseen.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

44 §.

Uskottuja miehiä on kuhunkin kuntaan valittava vähintään kuusi neljäksi vuodeksi kerrallaan.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

45 §.

Uskottujen miesten tulee olla kiinteistöasioihin perehtyneitä. Muutoin on vaalikelpoisuudesta uskotun miehen toimeen voimassa, mitä kihlakunnanoikeuden lautamiehestä on säädetty.

Uskotuksi mieheksi valittu ei saa kieltäytyä tointa vastaanottamasta, ellei hän ole neljänä lähinnä edellisenä vuonna ollut sellaisessa toimessa tai tullut kuudenkymmenen vuoden ikään taikka voi vapauttamisensa perusteeksi esittää muuta sellaista tärkeätä syytä, jonka valitseva viranomainen voi hyväksyä.

46 §.

Uskotun miehen on annettava ennen toimeensa ryhtymistä yleisen alioikeuden tai sen puheenjohtajan tahi maaoikeuden taikka maaoikeustuomarin edessä vakuutus, että hän parhaan ymmärryksensä ja omantuntonsa mukaan täyttää hänelle uskotun toimen eikä tee siinä tahallisesti vääryyttä mistään syystä eikä minkään varjolla.

47 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Maanmittaustoimisto voi määrätä, jos se on suurempien jakotoimituksien jouduttamiseksi tarpeen, useamman kuin kahden uskotun miehen käyttämisestä samassa toimituksessa, kuitenkin niin, että samanlaatuisissa tehtävissä mahdollisuuden mukaan käytetään samoja uskottuja miehiä ja että saman kysymyksen käsittelyyn ottaa samalla kertaa osaa vain kaksi uskottua miestä.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

48 §.

Milloin kuntaan valitut uskotut miehet ovat esteellisiä, on toimitukseen kutsuttava naapurikunnan uskotut miehet.

Kutsun saaneen uskotun miehen tulee saapua toimitukseen, jollei hän voi esittää laillista estettä.

Jollei uskottu mies, jonka toimitusinsinööri on kutsunut toimitukseen, sinne saavu eikä toista valittua uskottua miestä voida sopivasti hänen tilalleen saada, on toimitusinsinöörillä oikeus kutsua siksi ajaksi, kunnes valittu uskottu mies toimitukseen saadaan, toimitukseen uskotuksi mieheksi joku entinen uskottu mies tai kihlakunnanoikeuden lautamies, mikäli hän suostuu ottamaan tehtävän vastaan.

Uskottu mies, joka jää toimitukseen saapumatta voimatta esittää laillista estettä, korvatkoon siten aiheuttamansa vahingon ja haitan.

50 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Kosken jaossa on asianomaisen vesipiirin piiriinsinöörin tai hänen määräämänsä insinöörin oltava asiantuntijana apuna.

54 §.

Milloin pätevän sopimuksen aikaansaamiseen ei tarvita kaikkien asianosaisten suostumusta, on senkin asianosaisen, joka ei ole saapuvilla sopimusta tehtäessä, noudatettava 52 ja 53 §:ssä säädetyllä tavalla tehtyä sopimusta, jollei hänellä silloin ollut laillista estettä eikä hän myöskään pätevästä syystä voinut lähettää puolestaan asiamiestä toimitukseen. Tästä johtunut valitus ei estä toimitusta jatkamasta, ellei maaoikeus toisin määrää.

55 §.

Jos saapuvilla olevat asianosaiset hyväksyvät toimitusmiesten päätöksen asiassa, joka muutoin olisi alistettava maaoikeuden ratkaistavaksi, on tällainen hyväksyminen todettava sillä tavalla, kuin 52 ja 53 §:ssä sopimuksesta säädetään, ja on se silloin yhtä pätevä kuin asianosaisten kesken tehty sopimus. Tällöin on myös noudatettava, mitä 54 §:ssä on säädetty.

57 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Toimitusinsinöörin, joka todetaan esteelliseksi, on keskeytettävä toimitus ja ilmoitettava asiasta viipymättä maanmittaustoimistolle toisen toimitusinsinöörin määräämistä varten. Esteellisen uskotun miehen sijaan on toimitusinsinöörin viipymättä kutsuttava toinen.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

58 §.

Jollei toimitusta ole tiedotettu aloitettavaksi ja jos hakija pyytää maanmittaustoimistolta kirjallisesti sen peruuttamista, tulee maanmittaustoimiston peruuttaa antamansa toimitusmääräys.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Jollei toimitusinsinööri ole paikalla ja asianosaiset yksimielisesti haluavat saada toimituksen peruutetuksi, hakekoot sitä maanmittaustoimistolta, jolla on oikeus peruuttaa määräys, jos asianosaiset ovat sopineet toimituskustannusten suorittamisesta ja liittävät hakemukseen sitä koskevan sopimuskirjan.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

71 §.

Sellaisessa tiedotuksessa, josta 70 §:ssä säädetään, on mainittava toimituksen alkamisen aika ja paikka sekä kutsuttava asianosaiset ja, mikäli toimituksessa voi tulla suoritettavaksi piirirajankäynti, rajanaapurit sekä 64 §:n 4 momentissa mainitut oikeuden haltijat toimitukseen saapumaan sekä kehotettava heitä ottamaan mukaansa kaikki hallussaan olevat toimituksen alaisia tiluksia koskevat kartat ja asiakirjat sekä esittämään selvitys omistusoikeudestaan.

79 §.

Kun toimituksen edellytyksiä ja laajuutta koskeva toimitusmiesten päätös on alistettu maaoikeuden ratkaistavaksi, älköön toimitusta jatkettako, ennen kuin riitakysymys on lopullisesti ratkaistu, paitsi mikäli on kysymys riidattoman alueen kartoittamisesta.

141 §.

Maanmittauskonttori voi, havaitessaan sen tarpeelliseksi, määrätä, että jakoehdotus on ennen sen esittämistä asianosaisille alistettava maanmittauskonttorin tarkastettavaksi.

157 §.

Toimituksessa on tehtävä tili 263 §:n 1 momentissa tarkoitetuista menoista.

Jos toimituksen osakkaat eivät sovi 263 §:n 1 momentissa tarkoitettujen menojen suorittamisesta toimituksen aikana, on toimitusmiesten määrättävä, kenen tai keiden ne on suoritettava. Tapahtuneet suoritukset on otettava huomioon 1 momentissa tarkoitettua tiliä tehtäessä.

168 §.

Uusjaossa on uusien tilusten haltuunoton aika määrättävä jakoehdotuksen yhteydessä. Jos jakoehdotus joutuu maaoikeuden tai korkeimman oikeuden käsiteltäväksi, on niiden samalla määrättävä haltuunoton aika.

— — — — — — — — — — — — — — — —

173 §.

Kun toimitus on lainvoimaisesti määrätty muutettavaksi, on muutos viipymättä sen jälkeen toimeenpantava asianmukaisessa järjestyksessä. Jos asianosaiset maaoikeuden vielä ollessa kokouspaikalla ilmoittavat tyytyvänsä maaoikeuden päätökseen, ennen kuin se on saanut lainvoiman, on siinä määrätty muutos tehtävä viipymättä, jos se sopivasti käy päinsä.

— — — — — — — — — — — — — — — —

185 §.

Lohkomisen ja sen yhteydessä tapahtuvan vapaaehtoisen tilusvaihdon, rajankäynnin, sopimukseen perustuvan rasitetoimituksen sekä tilalle kuuluvan osuuden ja etuuden siirtämisen toiseen tilaan suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä. Kuitenkin on toimitus suoritettava uskottujen miesten avulla, milloin toimitusinsinööri katsoo sen tarpeelliseksi tai asianosainen sitä pyytää.

— — — — — — — — — — — — — — — —

257 §.

Milloin vesijättöalueella, joka on syntynyt asianomaisella luvalla toimitetun vesistön laskemisen kautta, on useita 250 §:ssä tarkoitettuja vesijättöosuuksia, ja osuuden muodostamista itsenäiseksi tilaksi on haettu, on maanmittaustoimistolla oikeus, jos muitakin saman alueen vesijättöosuuksia voidaan samalla kertaa tarkoituksenmukaisesti muodostaa tiloiksi, antaa määräys vesijättöjen järjestelyn toimittamiseen.

— — — — — — — — — — — — — — — —

258 §.

Kun hakemus vesijätön muodostamisesta itsenäiseksi tilaksi on tehty ja sen jälkeen haetaan saman vesijätön jakoa, maanmittaustoimiston tulee, jos se määräyksen antaa, tarpeen mukaan määrätä, että ensiksi mainittu hakemus on vesijätön jaon yhteydessä käsiteltävä. Jos vesijätön jaon aikana vesijättöosuuden haltija haluaa sen muodostamista itsenäiseksi tilaksi tai jos toimitusmiehet katsovat jonkin alueen itsenäiseksi tilaksi muodostamisen tarpeelliseksi, on heillä oikeus ilman eri määräystä käsitellä asia samassa toimituksessa noudattaen, mitä 257 §:ssä on sanottu.

Maanmittaustoimiston on osoitettava vesijätön haltija, joka jaon vireillä ollessa hakee sen muodostamista itsenäiseksi tilaksi, esittämään vaatimuksensa asiassa toimitusinsinöörille.

263 §.

Toimituksen osakas on, jollei muualla ole toisin säädetty, velvollinen toimituksessa kustantamaan:

1) apumiehille, uskotuille miehille, asiantuntijoille sekä toimitsijoille suoritettavat palkkiot, päivärahat ja matkakustannusten korvaukset;

2) menot niiden asiakirjojen hankkimisesta, jotka sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, on esitettävä toimitusta haettaessa;

3) toimitusta varten kokous- ja työhuoneen;

4) toimitusinsinöörin ja hänen apulaistensa sekä 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden kuljetukset toimitusalueella;

5) rajan merkitsemisestä ja kartoituslinjoista aiheutuvat menot; sekä

6) ilmakuvien avulla tapahtuvaa tiluskartoitusta varten tehtävistä maastomerkinnöistä aiheutuvat menot.

Maanmittaustoimituksista valtiolle perittävästä maanmittausmaksusta on säädetty erikseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja menoja ja 2 momentissa tarkoitettua maanmittausmaksua sanotaan tässä laissa toimituskustannuksiksi.

264 §.

Uskotuille miehille maksettavan palkkion sekä matkakustannusten korvauksen ja päivärahan määräämisperusteet vahvistaa maanmittaushallitus maanmittauskonttorin esityksestä.

274 §.

Kun käydään hallinnollisten piirien rajoja, suoritetaan rajankäynnin toimituskustannukset, jollei muualla ole toisin säädetty, valtion varoista.

276 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Maanmittausmaksun panttioikeudesta, etuoikeudesta ja perimisestä on säädetty erikseen.

277 §.

Jos toimituksen osakas kieltäytyy hankkimasta tai suorittamasta, mitä hänen velvollisuudekseen on 346 §:ssä säädetty, on toimitusinsinöörillä oikeus se asianosaisen puolesta hankkia tai suorittaa. Tästä aiheutuvat menot voidaan maksaa valtion varoista ja niiden perimisestä on voimassa mitä 2 momentissa säädetään.

Toimituksen osakkaan 157 §:n 2 momentin nojalla suoritettavaksi määrätty meno on, jollei sitä viipymättä suosiolla suoriteta, asianomaisen maanmittausviranomaisen pyynnöstä ja toimitusinsinöörin toimitusasiakirjasta viran puolesta antaman jäljennöksen tai todistuksen nojalla ulosottomiehen toimesta heti perittävä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin on säädetty.

37 luku.

Maaoikeus.

292 §.

Riidat ja valitukset, jotka aiheutuvat toimitusinsinöörin tai toimitusmiesten toimenpiteistä tässä laissa mainituissa jako- ja muissa maanmittaustoimituksissa, ratkaisee, mikäli toisin ei ole säädetty, ensimmäisenä tuomioistuimena maaoikeus.

Tuomiovaltainen on se maaoikeus, jonka piirissä alue, jota asia koskee, on. Jos alue kuuluu kahden tai useamman maaoikeuden piiriin, on asia sen maaoikeuden ratkaistava, jonka piirissä alueen pääosa on.

Riita rajasta, joka samalla on maaoikeuden piirin raja, on sen maaoikeuden käsiteltävä, jonka alueella rajankäynnin suorittanut toimitusinsinööri on virassa.

293 §.

Maaoikeudessa on puheenjohtajana maaoikeustuomari ja lisäksi oikeudessa on neljä jäsentä.

Maaoikeuden jäseninä ovat lääninmaanmittausinsinööri virkansa puolesta, maaoikeusinsinööri ja kaksi kunnan valitsemaa maaoikeuden lautamiestä.

Maaoikeuksien lukumäärästä ja toimialueista säädetään asetuksella. Milloin ratkaisematta olevien asioiden lukumäärän tai muun syyn vuoksi on pidettävä tarpeellisena, voidaan maaoikeuteen 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen maaoikeustuomarin ja maaoikeusinsinöörin lisäksi määräajaksi nimittää ylimääräisiä maaoikeustuomareita ja maaoikeusinsinöörejä, joille maksetaan palkkausta samojen perusteiden mukaan kuin vakinaisille maaoikeustuomareille ja maaoikeusinsinööreille.

Milloin maaoikeuteen on nimitetty ylimääräinen maaoikeustuomari ja maaoikeusinsinööri, maaoikeus toimii, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, kahtena tai useampana jaostona, ja on jaostosta sekä ylimääräisestä maaoikeustuomarista ja maaoikeusinsinööristä silloin soveltuvin osin voimassa, mitä maaoikeudesta sekä maaoikeustuomarista ja maaoikeusinsinööristä on säädetty.

Jos ylimääräiseksi maaoikeustuomariksi tai maaoikeusinsinööriksi nimitetty on ennestään valtion virassa tai toimessa, vapautuu hän sen hoitamisesta ja tulee hänen luopua siihen kuuluvista palkkaeduista siksi ajaksi, jonka hän toimii ensiksi mainitussa tehtävässä.

Maaoikeuteen voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa ottaa ylimääräisiä maaoikeuden sihteereitä ja muita ylimääräisiä toimenhaltijoita sekä tilapäisiä toimihenkilöitä.

294 §.

Maaoikeustuomari ja maaoikeusinsinööri nimitetään virkaan samassa järjestyksessä kuin kihlakunnantuomari.

Hovioikeuden tulee virkaehdotuksen tekemistä varten hankkia maaoikeusinsinöörin viran hakijoista maanmittaushallituksen lausunto.

Kunnallisvaltuuston on valittava neljän vuoden toimikaudeksi maaoikeuden lautamiehiksi

vähintään neljä henkilöä, joista kahden kerrallaan on puheenjohtajan kutsusta oltava oikeuden jäseninä.

295 §.

Maaoikeuden jäsenenä olevan lääninmaanmittausinsinöörin estyneenä ollessa on hänen sijaisenaan se maanmittauskonttorin virkamies, joka tällaisessa tapauksessa hoitaa hänen tehtäviään. Lääninmaanmittausinsinööri tai hänen sijaisensa voi kiireellisen virkatehtävän tai muun erityisen syyn niin vaatiessa määrätä maaoikeuden jäseneksi jonkun muun maanmittauskonttorin tai maanmittaustoimiston virkamiehen, jolla on maanmittausinsinöörin pätevyys.

296 §.

Maaoikeustuomarin virkaan voidaan nimittää vain sellainen taitava henkilö, joka on suorittanut oikeustieteen kandidaatin tai sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon ja jolla on kokemusta tuomarin tehtävissä. Virkaan nimitettäessä on otettava huomioon tieto ja kokemus maanmittaustoimessa tai maa- ja metsätaloudessa.

Kelpoisuusehtona maaoikeusinsinöörin virkaan vaaditaan teknillisen korkeakoulun maanmittausosastossa suoritettu diplomi-insinöörin tutkinto ja hyvä kokemus maanmittaustoimitusten suorittamisessa.

Maaoikeuden lautamiesten tulee olla kiinteistöasioihin perehtyneitä sekä paikkakunnan olot tuntevia henkilöitä. Heidän on asuttava siinä kihlakunnassa taikka kaupungissa tai eri kuntana olevassa kauppalassa, jossa sijaitsevaa aluetta riita koskee. Heidän vaalikelpoisuudestaan on muutoin voimassa, mitä kihlakunnanoikeuden lautamiehen vaalikelpoisuudesta on säädetty.

Maaoikeuden lautamies älköön kieltäytykö ottamasta tointa vastaan, ellei hän ole kuuttakymmentä vuotta täyttänyt tai neljänä edellisenä vuonna ollut sellaisessa toimessa taikka voi näyttää muuta sellaista tärkeätä syytä, jonka lääninhallitus hyväksyy.

Maanmittaushallitus vahvistaa maaoikeustuomarin esityksestä perusteet, joiden mukaan maaoikeuden lautamiehille maksetaan palkkiota sekä matkakustannusten korvausta ja päivärahaa.

297 §.

Virkavapautta maaoikeustuomarille ja maaoikeusinsinöörille myöntää sekä määräyksen viran hoitamisesta virkavapauden aikana, esteen sattuessa ja viran avoinna ollessa antaa enintään kolmeksi kuukaudeksi hovioikeus sekä pitemmäksi ajaksi korkein oikeus.

Jos maaoikeuden lautamies jää pois maaoikeuden istunnosta, johon hänet on kutsuttu, taikka jos hänet havaitaan esteelliseksi eikä toista jäsentä voida ilman viivytystä istuntoon saada, on maaoikeustuomarilla oikeus ottaa hänen sijaansa esteetön maaoikeuden lautamieheksi kelpoinen henkilö.

298 §.

Ennen kuin maaoikeuden jäsen ryhtyy oikeudessa toimeensa, on hänen maaoikeustuomarin edessä tehtävä tuomarinvala, jollei hän sitä ole ennen tehnyt.

299 §.

Maaoikeustuomarin ja maaoikeuden jäsenen esteellisyydestä on voimassa, mitä tuomarin esteellisyydestä on säädetty.

Lääninsinööri ei ole esteellinen sillä perusteella, että hän on suorittanut toimitusta koskevia maanmittauskonttorille kuuluvia tehtäviä.

300 §.

Maaoikeuteen voidaan kutsua asiantuntijoita antamaan tarpeellisia tietoja, jos oikeus katsoo sen tarpeelliseksi.

301 §.

Maaoikeuden puheenjohtajaa ja jäsentä vastaan virkavirheestä tehdyt syytteet käsittelee ja ratkaisee hovioikeus.

302 §.

Maaoikeustuomari ja maaoikeusinsinööri ovat velvolliset asumaan asianomaisen maaoikeuden tuomiopiirissä paikkakunnalla, jonka oikeusministeriö määrää.

38 luku.

Maaoikeudessa käsiteltävät asiat.

303 §.

Maaoikeuden ratkaistavia ovat, mikäli toisin ei ole säädetty, riidat ja valitukset, jotka ovat aiheutuneet toimitusinsinöörin tai toimitusmiesten toimenpiteestä tämän lain perusteella suoritetuissa toimituksissa taikka ovat muutoin niiden yhteydessä esiintyneet ja vaikuttavat toimituksen suorittamiseen; niin kuin ne, jotka koskevat:

1) toimituksen edellytyksiä ja laajuutta;
2) oikeutta olla asianosaisena toimituksessa;

3) omistus- tai hallintaoikeutta tilukseen, tilanosaan, tilaan taikka rakennukseen tai laitteeseen, jota toimitus koskee;

4) luovutus- tai muun asiakirjan pätevyyttä ja sisällystä;

5) kysymystä, onko alue tila tai osa tilasta;

6) alueen kuulumista omaperäistiluksena määrättyyn tilaan sille jakoperusteen mukaan tulevan tilusalan lisäksi;

7) rajoja, rajamerkkejä ja rajankäyntiä;

8) tilusten jyvitystä, nautintaselitelmää, jakoperustetta, alueen erottamista yhteistä tai jonkin tilan erityistä tarvetta varten, tilusten sijoitusta ja tilojen siirtoa;

9) asianosaisen velvollisuutta tyytyä toisten asianosaisten tekemään sopimukseen;

10) palstojen lukua;

11) nautinta- tai rasiteoikeutta;

12) tilusten ja metsän käyttöä sekä rakennusten rakentamista ja korjaamista toimituksen aikana;

13) tilejä;

14) vuokramiehen aseman järjestämistä;

15) toimitusmenettelyä; sekä

16) toimituksen päättymisen jälkeen siinä havaitun virheen korjaamista.

Lisäksi on maaoikeuden käsiteltävä ja ratkaistava muut asianomaisen viranomaisen sen ratkaistaviksi alistamat asiat, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty.

304 §.

Jos lainvoimaisen toimituksen teknillisessä suorittamisessa on tehty laskuvirhe, joka on aiheuttanut asianosaiselle huomattavaa vahinkoa, ja virheen korjaamista haetaan tai esitys siitä tehdään viiden vuoden kuluessa siitä, kun toimitus on tullut lainvoimaiseksi, on maaoikeus oikeutettu määräämään virheen korjattavaksi.

305 §.

Maaoikeuden tehtävistä vuokra-alueiden lunastusta ja maankäyttötoimintaa koskevissa sekä eräissä muissa asioissa säädetään erikseen.

306 §.

Valitus toimitusmiesten päätöksestä, jolla toimitusmiestä koskeva estemuistutus on hylätty, on maaoikeustuomarin käsiteltävä ja ratkaistava, paitsi milloin kysymys esteellisyydestä on tullut maaoikeudessa esille toimituksen ollessa muutoin sen käsiteltävänä.

307 §.

Toimitusmiesten jaossa tekemä päätös, jota asianosainen ei ole hyväksynyt, on toimitusinsinöörin alistettava maaoikeuden tutkittavaksi, jos päätös koskee:

1) uusjaon, vesialueen ja vesijätön jaon, kosken jaon, erillisen yhteisen alueen jaon sekä koskitilan ja muun vesitilan halkomisen edellytyksiä ja laajuutta, paitsi jos toimitus on määrätty jätettäväksi sikseen;

2) jyvitystä, nautintaa, jakoperustetta, maan erottamista yhteistä tai jonkin tilan erityistä tarvetta varten, taikka tilusten sijoitusta, tilan siirtoa tai esitettyä jakoehdotusta muutoin taikka tilusten haltuunoton aikaa uusjaossa; tahi

3) ennen jakoehdotuksen näyttämistä tapahtunutta menettelyä, mikäli siihen ei ole ollut erikseen haettava muutosta.

Milloin jakoehdotus on tehty äänestyksen jälkeen vastoin toimitusinsinöörin mielipidettä, on se niin ikään alistettava maaoikeuden tutkittavaksi.

Jakoehdotus ja muut 1 momentin 2 ja 3 kohdassa mainitut asiat on jakotoimituksessa saatettava yhdellä kertaa maaoikeuden tutkittaviksi, sitten kun jakoehdotus on näytetty, ja on toimituksen jatkaminen lykättävä siksi, kunnes asiasta on saatu lainvoimainen päätös.

Uusjaossa voivat toimitusmiehet kuitenkin samalla päättää, että toimitusta alistuksesta huolimatta jatketaan riidattomilla alueilla käymällä ja pyykittämällä jakorajoja ja suorittamalla alustavia arviointeja tilejä varten. Päätöstä toimituksen jatkamisesta tällöin on noudatettava siksi, kunnes siitä toisin määrätään.

Jos toimitusmiehet 126 §:n 2 momentin perusteella ovat määränneet tilalle annettavaksi useampia kuin kuusi palstaa, on maaoikeuden, kun toimitus 1 momentin 2 tai 3 kohdan mukaan joutuu sen tutkittavaksi, käsiteltävä myös kysymys palstojen luvusta.

308 §.

Toimitusmiesten jaon täydentämisessä toimituksen edellytyksistä ja laajuudesta tekemä päätös, jota asianosainen ei ole hyväksynyt, on toimitusinsinöörin alistettava maaoikeuden tutkittavaksi.

309 §.

Mitä 307 §:ssä on säädetty jakotoimituksesta, on soveltuvilta kohdin noudatettava myös vesi-

jättöjen järjestelyssä. Jollei asianosainen ole hyväksynyt toimitusmiesten päätöstä vesijätön haltijan oikeudesta vesijättöön, on tämäkin kysymys samalla kertaa alistettava maaoikeuden tutkittavaksi.

310 §.

Maanmittauskonttorin on alistettava asia maaoikeuden tutkittavaksi, jos se toimitusta tarkastaessaan havaitsee, että lailliset edellytykset siihen puuttuvat.

— — — — — — — — — — — — — —

311 §.

Jos maanmittaushallitus tarkastaessaan sen käsiteltäväksi joutuneita lainvoimaa vailla olevan toimituksen karttoja ja asiakirjoja havaitsee asian selvittämiseksi tai virheiden korjaamiseksi oikeudellisen käsittelyn tarpeelliseksi, on asia alistettava maaoikeuden tutkittavaksi.

317 §.

Asianosaisen, joka tahtoo saada lainvoimaisen toimituksen teknillisessä suorittamisessa havaitun laskuvirheen korjatuksi, sen mukaan kuin 304 §:ssä säädetään, tulee ennen säädetyn ajan loppua hakea sitä kirjallisesti läänin maanmittauskonttoriin annetulla ja maaoikeudelle osoitetulla hakemuksella, johon on liitettävä tarpeellinen selvitys asianosaisen oikeudesta korjauksen hakemiseen ja väitetyn virheen laadusta.

Myös maanmittaushallituksella on oikeus ennen 304 §:ssä säädetyn ajan loppua tehdä maaoikeudelle sellainen esitys virheen korjaamisesta, kuin 1 momentissa säädetään.

40 luku.

Asian käsittely maaoikeudessa.

318 §.

Jos on selvää, ettei maaoikeuden kansliaan saapunut valitus kuulu maaoikeuden käsiteltäviin tai että se on myöhään tehty tai ettei edellytyksiä asian alistamiseen ole ollut taikka että muu oikeudenkäynnin edellytys puuttuu, ratkaisee asian maaoikeustuomari yksinään asiaa maaoikeuteen saattamatta. Maaoikeustuomarin päätös merkitään asiakirjoihin ja palautettakoon ne maanmittauskonttorille, jonka on saatettava päätös valittajan tietoon tai annettava se toimitusinsinöörille esitettäväksi toimituskokouksessa asianosaisille, joiden tietoon se silloin katsotaan saatetuksi.

Jos toimitusmiesten estemuistutuksesta tekemästä päätöksestä on erikseen valitettu, on maaoikeustuomarin viipymättä ratkaistava asia, ja on päätös saatettava asianosaisten tietoon, siten kuin 1 momentissa on sanottu.

Muissa kuin edellä tässä pykälässä säädetyissä tapauksissa on maaoikeustuomarin kutsuttava viivyttelemättä maaoikeus asiaa käsittelemään.

319 §.

Maaoikeuden tulee kokoontua sen toimituksen alueella, jota riita koskee, tai muussa sopivassa paikassa sen kunnan alueella, jonka piirissä toimituksen kohde on. Milloin erityiset syyt niin vaativat, voidaan maaoikeuden istunto pitää muuallakin paikassa, missä se sopivasti ja vähimmillä kustannuksilla voi käydä päinsä.

320 §.

Maaoikeuden istunnosta on tiedotettava kuulutuksella kunnan ilmoitustaululla ja yhdessä tai kahdessa paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä vähintään neljäätoista päivää ennen istuntoa. Maanmittauskonttorille ja toimitusinsinöörille sekä julkisille asiamiehille on maaoikeustuomarin siitä ilmoitettava virkakirjeellä, joka vähintään neljäätoista päivää ennen istuntoa on kirjattuna annettu postissa kuljetettavaksi. Samalla tavoin on istunnosta ilmoitettava valittajalle, jos tämän osoite on tiedossa.

322 §.

Jos asia on valitusteitse tullut maaoikeuteen ja sellainen asianosainen, joka ei ole valittanut, tahtoo siellä tehdä vaatimuksia sillä perusteella, että asia koskee hänenkin oikeuttaan, saa hän sen tehdä.

Kun asia on alistettu maaoikeuden tutkittavaksi, on asianosainen, vaikkei hän olekaan kieltäytynyt hyväksymästä toimitusmiesten toimenpidettä, oikeutettu tekemään itsenäisenkin vaatimuksen, jos se koskee oikeuden käsiteltävänä olevaa toimituksen osaa ja on toimituksessa esitetty.

323 §.

Oikeudenkäyntiväitteistä on maaoikeuden annettava eri päätös, jos asian laatu niin vaatii. Jollei väitteen hyväksymisestä ole seurauksena asian sikseen jättäminen, on pääasian käsittelyä

jatkettava ja väitepäätökseen tyytymätön osoitettava hakemaan siihen muutosta pääasian yhteydessä.

324 §.

Siitä, mitä asianosaiset lausuvat, on maaoikeuden kuultava toimitusinsinööriä, jonka sitä varten tulee olla saapuvilla oikeudessa asiaa käsiteltäessä sekä ratkaisua valmisteltaessa. Toimitusinsinöörin poissaolo ei kuitenkaan estä asiaa käsittelemästä ja päättämästä. Jos asianosainen niin vaatii tai asian laatu tekee sen tarpeelliseksi on oikeuden tai sen määräämien oikeuden jäsenten pidettävä paikalla katselmus.

325 §.

Jos maaoikeus havaitsee, että toimitus, jota riita koskee, on keskeytettävä tai että keskeytetty toimitus saa riidan käsittelystä riippumatta jatkua, on oikeuden annettava siitä tieto toimitusinsinöörille. Jos maaoikeustuomari valituksen tai alistuksen saavuttua havaitsee pätevien syiden edellyttävän toimituksen keskeyttämistä, on hänen pidettävä huolta, että maaoikeus saadaan mahdollisimman pian asiaa käsittelemään.

— — — — — — — — — — — — — —

325 a §.

Jos toimitusmiehet ovat 307 §:n 4 momentin mukaan päättäneet, että uusjakoa on alistuksesta huolimatta jatkettava, on maaoikeuden tutkittava, olipa sitä vaadittu tai ei, onko päätös edelleen jätettävä voimaan. Asiasta voi maaoikeus antaa eri päätöksen ja voidaan tähän päätökseen hakea muutosta vain pääasian yhteydessä. Maaoikeuden on ilmoitettava ratkaisustaan toimitusinsinöörille.

326 §.

Kun maanmittaustoimitus on saatettu maaoikeuden tutkittavaksi, on oikeuden, vaikka sitä ei olisi vaadittukaan, suoritettava 174 §:ssä mainittu tarkastus.

327 §.

Kun asia maaoikeudessa ratkaistaan, tulee ensin maaoikeusinsinöörin, sitten lääninmaanmittausinsinöörin tai hänen sijaisensa ja sitten maaoikeuden lautamiesten sekä viimeksi maaoikeustuomarin lausua käsityksensä.

— — — — — — — — — — — — — —

328 §.

Maaoikeustuomarille ja maaoikeuden jäsenille tuleva palkkio, matkakulujen korvaus ja päiväraha suoritetaan valtion lopullisena menona. Muut oikeuden istunnossa aiheutuneet kulut suoritetaan etukäteen valtion varoista. Edellä mainitut menot suoritetaan oikeusministeriön käyttöön tätä varten asetetuista varoista.

Maaoikeuden istunnon kustannusten korvauksena peritään valtiolle kustannukset 320 §:ssä mainitusta istunnon ilmoittamisesta sanomalehdessä, apumiesten ja asiantuntijain palkkioista, apumiehille maksetuista matkakulujen korvauksista ja päivärahoista, istuntohuoneen vuokrasta sekä maaoikeustuomarin ja jäsenten, toimitusinsinöörin sekä apumiesten ja asiantuntijain kuljetuksista toimitusalueella.

Maaoikeuden päätöksessä on vahvistettava 1 momentissa tarkoitetut palkkiot, matkakulujen korvaukset ja päivärahat sekä mainittava, kenen on valtiolle suoritettava 2 momentissa tarkoitettu korvaus sekä, jos se pannaan useampien suoritettavaksi, kuinka paljon kunkin on suoritettava. Päätökseen on liitettävä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen korvausten määräämisperusteita ja suuruutta osoittava laskelma.

Maaoikeuden päätös 2 momentissa tarkoitetun korvauksen perimisestä voidaan panna täytäntöön sen estämättä, että siihen on haettu muutosta.

329 §.

Jos asianosainen on vastoin selviä syitä vaatinut maaoikeuden istuntoa, voidaan hänet, poiketen 328 §:n säännöksistä, velvoittaa korvaamaan istunnon kustannukset sekä muut aikaansaamansa kustannukset ja vahinko.

330 §.

Maaoikeuden päätös on julistettava ja samalla ilmoitettava, miten siihen voidaan hakea muutosta.

331 §.

Maaoikeudesta ja oikeudenkäynnistä siellä on, mikäli ei toisin ole säädetty, soveltuvin kohdin noudatettava kihlakunnanoikeudesta voimassa olevia säännöksiä.

Mitä oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä on säädetty tuomioistuimen arvon loukkaamisesta sovelletaan vastaavasti, kun loukkaus kohdistuu maaoikeudessa läsnä olevaan toimitusinsinööriin.

41 luku.

Muutoksenhaku maaoikeuden päätökseen.

332 §.

Maaoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta, mikäli se koskee:

1) tilusten ja metsien käyttöä sekä rakennusten rakentamista ja korjaamista jaon aikana;

2) 177 §:ssä tarkoitettua tonttipaikkojen määrittelyä ja sen yhteydessä olevia toimenpiteitä;

3) 97 §:n 3 momentissa tarkoitetun suunnitelman toteuttamista;

4) uusien teiden rakentamista ennen jakoehdotuksen valmistumista;

5) tilusten jyvitystä muissa toimituksissa kuin kosken jaossa ja koskitilan halkomisessa;

6) toimituksessa syntyneiden uusien rajojen käyntiä ja pyykitystä;

7) asiantuntijan ja toimitsijan palkkiota;

8) tilusten haltuunoton aikaa muissa kuin uusjakotoimituksissa; sekä

9) ratkaisua, jolla maaoikeus, antamatta lausuntoa pääasiasta, on palauttanut toimituksen toimitusmiehille uutta käsittelyä varten.

Maaoikeustuomarin päätökseen toimitusmiehen esteellisyyttä koskevassa asiassa ei myöskään saa hakea muutosta.

333 §.

Joka ei tyydy maaoikeuden muissa kuin 332 §:ssä mainituissa asioissa julistamaan päätökseen, ilmoittakoon siihen puhevallan menettämisen uhalla tyytymättömyyttä joko suullisesti tai kirjallisesti maaoikeustuomarille tai kirjallisesti maanmittauskonttorille kahdeksan päivän kuluessa päätöksen julistamisesta lukien. Tyytymättömyydenilmoituksen toimittamisessa maaoikeustuomarille lähetin välityksellä tai postitse noudatetaan mitä eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimille 7 päivänä toukokuuta 1965 annetussa laissa (248/65) on säädetty. Muutosta on haettava korkeimmalta oikeudelta kirjallisella valituksella, joka valittajan tai hänen laillisesti valtuuttamansa asiamiehen on maaoikeuden päätöksen sekä, jos valitusajan pitennystä on myönnetty, siitä annetun päätöksen ohella annettava maanmittauskonttorille viimeistään ennen kello kahtatoista kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun maaoikeuden päätös julistettiin. Tyytymättömyydenilmoituksen ja valituskirjelmän saa valittaja omalla vastuullaan toimittaa maanmittauskonttorille myös maksettuna postilähetyksenä tai lähetin välityksellä, siten kuin asiakirjain lähettämisestä hallintoviranomaisille on säädetty.

Jos useat valittavat maaoikeuden päätöksestä, älköön vaadittako useampia kuin yksi maaoikeuden päätös valituksiin liitettäväksi.

334 §.

Joka on tyytymätön maaoikeustuomarin päätökseen asiassa, jonka tämä on yksin ratkaissut ja joka ei koske toimitusmiesten esteellisyyttä, on oikeutettu hakemaan muutosta korkeimmalta oikeudelta kirjallisella valituksella, joka valittajan tai hänen laillisesti valtuuttamansa asiamiehen on puhevallan menettämisen uhalla maaoikeustuomarin antaman päätöksen ja siihen kuuluvien asiakirjojen kanssa annettava maanmittauskonttoriin viimeistään ennen kello kahtatoista kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun maaoikeustuomarin päätös saatettiin valittajan tietoon, tai valittajan vastuulla postitse sanotun määräajan kuluessa sinne toimitettava.

335 §.

Jos asianosainen, joka on ilmoittanut tyytymättömyyttä maaoikeuden päätökseen, valitusajan kuluessa näyttää laillisen esteen tai muun erinomaisen syyn, minkä vuoksi hän ei ole voinut säädetyssä ajassa valitustaan tehdä, määrätköön maanmittauskonttori hakemuksesta uuden määräajan sitä varten.

336 §.

Kun valitus maaoikeuden päätöksestä on saapunut maanmittauskonttoriin, on sen lähetettävä valituskirjat asianomaiselle nimismiehelle, maistraatille tai järjestysoikeudelle, ja tulee niiden viipymättä ilmoittaa päätökseen tyytyneille asianosaisille, että valitusasiakirjat ovat kuukauden ajan heidän nähtävinään. Tällainen ilmoitus voidaan tehdä myös kuulutuksella, joka on julkaistava siten kuin julkisista kuulutuksista säädetään. Asianosaisten on sillä uhalla, ettei heitä enää asiassa kuulla, kuukauden kuluessa valituksesta näin tiedon saatuaan annettava sen johdosta selityksensä asianomaiselle viranomaiselle, jonka on lähetettävä se valituskirjain kanssa maanmittauskonttorille.

Nimismiehen, maistraatin tai järjestysoikeuden palautettua valituskirjat selityksineen maanmittauskonttorin on toimitettava ne toimitusinsinöörille. Tämän on kuukauden kuluessa niiden saapumisesta annettava lausuntonsa asiasta maanmittauskonttorille, minkä jälkeen maanmittauskonttorin on lähetettävä valituskirjat ja asiaa koskeva maaoikeuden asiakirjavihko korkeimmalle oikeudelle.

337 §.

Korkeimman oikeuden tuomio tai päätös voidaan kirjoittaa ottamatta siihen selostavaa osaa ja liittää maaoikeuden päätökseen tai sen viran puolesta oikeaksi todistettuun jäljennökseen.

346 §.

Toimituksen osakkaat ovat velvolliset toimitusta varten hankkimaan toimitusinsinöörin hyväksymät apumiehet. Toimitusta varten he ovat niin ikään velvolliset järjestämään kokous- ja työhuoneen sekä toimitusinsinöörin, hänen apulaistensa ja 263 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden kuljetukset toimitusalueella sekä hankkimaan rajojen merkitsemistä varten tarpeelliset tarvikkeet.

Lisäksi ovat toimituksen osakkaat velvolliset, mikäli maaoikeustuomari sitä vaatii, järjestämään maaoikeutta varten istuntohuoneen sekä maaoikeustuomarin, jäsenten, 300 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden ja maaoikeuden käyttämien apumiesten kuljetukset toimitusalueella.

350 §.

Toimitusmiehet ja maaoikeus saavat vuokrasuhteesta johtuvassa asiassa kutsua kuultavaksi asianomaisen maatalouslautakunnan puheenjohtajan, jos sen tarpeelliseksi katsovat.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1972.

Mitä muualla on säädetty maanjako-oikeudesta koskee tämän lain tultua voimaan maaoikeutta.

Tämän lain voimaan tullessa uskottuina miehinä olevien toimituskausi samoin kuin maanjako-oikeuden valittujen jäsenten toimikausi maaoikeuden lautamiehinä kestää kunnallisvaltuutettujen kulumassa olevan toimikauden loppuun.

Laki

yksityisistä teistä annetun lain 40 ja 41 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain (358/62) 40 ja 41 § näin kuuluviksi:

40 §.

Tietoimituksen suorittaa maanmittausinsinööri kahden jakotoimituksia varten valitun uskotun miehen taikka kahden tielautakunnan jäsenen avulla. Jos asianosaiset ovat sopineet tienpitoa koskevista kysymyksistä, voidaan toimitus suorittaa ilman uskottuja miehiä taikka tielautakunnan jäseniä.

Tielautakunnan jäsenen oikeudesta saada palkkiota sekä matkakulujen korvausta ja päivärahaa on voimassa, mitä 1 momentissa tarkoitetun uskotun miehen osalta on säädetty.

41 §.

Määräystä tietoimitukseen on haettava kirjallisesti siltä maanmittaustoimistolta, jonka alueella tie tai suurin osa siitä on.

Hakemukseen on liitettävä, mikäli mahdollista, luettelo niistä kiinteistöistä, maanomistajista, sekä nautinta-, rasite- ja muun käyttöoikeuden samoin kuin määräalan erottamisoikeuden haltijoista, joita toimitus on tarkoitettu välittömästi koskemaan. Mikäli tarkoituksena on saada oikeus ennestään olevaan 38 §:n 1 momentissa tarkoitettuun tiehen, riittää ilmoitus siitä, mistä tiestä on kysymys. Jos tällaisen tien osakkaat muodostavat tiekunnan, on kuitenkin hakemuksessa mainittava myös toimitsijamies tai joku hoitokunnan varsinainen jäsen. Tämän lisäksi tulee hakemuksesta käydä selville luettelossa mainittujen asianosaisten asuinpaikat ja hakijan postiosoite.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1972.

Laki

maakaaren 1 luvun 3 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maakaaren 1 luvun 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 14 päivänä kesäkuuta 1951 annetussa laissa (351/51), näin kuuluvaksi:

3 §.

Julkisia kaupanvahvistajia ovat:

1) virkansa puolesta henkikirjoittaja, nimismies, apulaisnimismies, julkinen notaari, kaupunginvouti, kaupunginviskaali, maanmittaustoimiston piiri-insinööri, apulaispiiri-insinööri ja maanmittausinsinööri, maanmittausinsinöörin pätevyyden omaava kiinteistöinsinööri sekä ulkomailla Suomen lähetystön virkamies ja Suomen konsuli riippumatta siitä, missä kiinteistö sijaitsee; ja

2) erityiset oikeuden määräämät virkavastuulla toimivat julkiset kaupanvahvistajat, joiden toimivalta käsittää oikeuden tuomiopiirissä olevat kiinteistöt.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1972.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen*

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 14 hallituksen esityksen johdosta laiksi maanmittaushallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivänä lokakuuta 1971 lähettänyt laki- ja talusvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 174. Kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Matti Kekkosta maa- ja metsätalousministeriöstä, hallitussihteeri Pentti Virmalaista valtiovarainministeriöstä, ylijohtaja Lauri Kanteeta, asessori Tauno Aminoffia, yli-insinööri Urpo Vileniusta ja yli-insinööri Runo Harmoa maanmittaushallituksesta, kanslianeuvos Otto Salmenkiveä, Maanmittausinsinöörien Liiton puheenjohtajaa, diplomi-insinööri Pentti Mäki-Hakolaa sekä diplomi-insinööri Kalevi Erantia ja diplomi-insinööri Mauri Kettusta Suomen Konsulttitoimistojen Liitosta valiokunta on käsitellyt asian ja esittää seuraavaa.

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus laiksi maanmittaushallinnosta sekä ehdotukset laeiksi maanmittausmaksusta, jakolain muuttamisesta, yksityisistä teistä annetun lain 40 ja 41 §:n muuttamisesta ja maakaaren 1 luvun 3 §:n muuttamisesta.

Valiokunta katsoo, ettei enää — kun laajoja uudistuksia sisältävä hallituksen esitys on annettu eduskunnalle varsin myöhäisessä vaiheessa — ole mahdollisuuksia käsitellä kaikkia puheena olevaan hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia näillä valtiopäivillä. Valiokunta katsoo kuitenkin, että maanmittaushallinnon uudistaminen on välttämätöntä. Kun valiokunnalle on ilmoitettu olevan mahdollista, että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus vain käsitellään ja hallitus antaa tarvittavat muut esitykset vuoden 1972 valtiopäiville, valiokunta ehdottaa, että esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus eli laki maanmittaushallinnosta käsitellään vielä näillä valtiopäivillä ja muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hylätään.

Valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen säännöksiä pääosiltaan asianmukaisina, mutta katsoo yksityiskohtien osalta olevan aihetta seuraaviin huomautuksiin ja muutosehdotuksiin.

Lakiehdotuksen 1 §:n 5 kohdan mukaan maanmittaushallinnon tehtävänä on tilauksesta suorittaa kaavoitusmittausta ja -kartoitusta sekä kaavojen laatimista ja niiden toteuttamiseen liittyviä ja muita maanmittauksen ja kartastotoimen alaan kuuluvia tehtäviä. Puoltaessaan lakiehdotuksen hyväksymistä tältä osalta valiokunta edellyttää, että muille kuin valtion virastoille ja laitoksille tapahtuvan toiminnan tulee olla liiketaloudellisesti kannattavaa.

Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan kussakin läänissä, Ahvenanmaata lukuunottamatta, on maanmittauskonttori ja maanmittauskonttoreiden alaisissa maanmittauspiireissä lisäksi maanmittaustoimisto. Valiokunta yhtyy tältä osalta esityksen perusteluihin, mutta katsoo kuitenkin, että hallituksen olisi tarkoin seurattava tilannetta, jotta vältyttäisiin yliorganisaatiolta ja asioiden hoidon viivästymiseltä.

Valiokunta on pitänyt tarpeellisena lisätä maanmittaustoimistoon kartoittajan toimen, jollainen 4 §:n 2 momentin mukaan olisi vain maanmittauskonttorissa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 4 §:n 4 momenttia muutettavaksi.

Lakiehdotuksen 7 §:n 4 momentin mukaan lain tullessa voimaan siirretään toimitusinsinöörinä oleva maanmittausinsinööri säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan maanmittaustoimistossa tai, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan hänelle soveltuvaan virkaan, asetetaan lakkautuspalkalle. Säännöksessä puhutaan siis vain maanmittausinsinöörin vakinaisen viran haltijoista. Maanmittaushallinnon uudelleen organisoinnin yhteydessä lakkautetaan kuitenkin vakinaisia virkoja ja toimia myös maanmittaushallituksessa ja maanmittauskonttoreissa. Nämä lakkautettavat virat ja toimet on lueteltu vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesityksessä. Maanmittaushallituksessa ja maanmit-

tauskonttoreissa lakkautettavien virkojen ja toimien haltijoiden siirtämisestä tai lakkautuspalkalle asettamisesta ei 7 §:ssä mainita mitään. Valiokunta ehdottaa tämän vuoksi 7 §:n 4 ja 5 momenttia täsmennettäväksi.

Ehdottaessaan hallituksen esitykseen sisältyvät muut lakiehdotukset tässä vaiheessa hylättäviksi valiokunta edellyttää, että hallitus ajoissa antaa vuoden 1972 valtiopäiville uudet esitykset laiksi maanmittausmaksusta ja hallituksen esityksessä tarkoitettujen muiden lakien muuttamisesta. Valiokunta katsoo kuitenkin jo nyt, ettei ole perusteltua aihetta muuttaa maanjako-oikeuden perinteistä nimeä, kuten hallituksen esitykseen sisältyvässä kolmannessa lakiehdotuksessa on ehdotettu.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

maanmittaushallinnosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

4 §.

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Maanmittaustoimistossa voi olla piiri-insinöörin, apulaispiiri-insinöörin ja maanmittausinsinöörin virkoja sekä maanmittausteknikon, *kartoittajan,* kanslistin, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän ja toimistoapulaisen toimia.

(5 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

5 ja 6 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

7 §.

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Tämän lain tullessa voimaan siirretään (*poist.*) *maanmittaushallinnosta lakkautettavan viran tai pysyvän toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen maanmittaushallinnossa, taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun virkaan tai toimeen,* asetetaan lakkautuspalkalle.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut (*poist.*) *virat ja toimet voidaan täyttää ennen tämän lain voimaan tuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaan tuloa täyttää maanmittaushallinnon ylimääräiset ja tilapäiset toimet sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanon aloittamiseksi sen voimaan tullessa.*

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hylkäisi hallituksen esitykseen sisältyvän toisen, kolmannen, neljännen ja viidennen lakiehdotuksen.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, varapuheenjohtaja Mäkinen, jäsenet Breilin, Forsman, Jokinen, R. Kangas, Katajavuori, Loikkanen, Mäki, Pekonen, Saarto, Stenbäck, Syrjä, Tikkanen, S. Westerlund ja Volotinen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 183 hallituksen esityksen johdosta laiksi maanmittaushallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 14 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen *lakiehdotuksen laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisena;* sekä

että Eduskunta päättäisi hylätä hallituksen esitykseen sisältyvän toisen, kolmannen, neljännen *ja* viidennen *lakiehdotuksen.*

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi maanmittaushallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 174 laiksi maanmittaushallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, ja Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 14 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 183.

Eduskunta on katsonut, ettei enää — kun laajoja uudistuksia sisältävä Hallituksen esitys on annettu Eduskunnalle varsin myöhäisessä vaiheessa — ole mahdollisuuksia käsitellä kaikkia puheena olevaan Hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia näillä valtiopäivillä. Eduskunnan mielestä maanmittaushallinnon uudistaminen kuitenkin on välttämätöntä. Kun Eduskunnalle on ilmoitettu olevan mahdollista, että Hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus vain käsitellään ja Hallitus antaa tarvittavat muut esitykset vuoden 1972 valtiopäiville, Eduskunta on käsitellyt esitykseen sisältyvään ensimmäisen lakiehdotuksen eli lain maanmittaushallinnosta näillä valtiopäivillä ja päättänyt hylätä esitykseen sisältyvät muut lakiehdotukset.

Hylätessään muut lakiehdotukset tässä vaiheessa Eduskunta edellyttää, että Hallitus ajoissa antaa vuoden 1972 valtiopäiville uudet esitykset laiksi maanmittausmaksusta ja Hallituksen esityksessä tarkoitettujen muiden lakien muuttamisesta. Eduskunta katsoo kuitenkin jo nyt, ettei ole perusteltua aihetta muuttaa maanjako-oikeuden perinteistä nimeä, kuten Hallituksen esitykseen sisältyvässä kolmannessa lakiehdotuksessa on ehdotettu.

Eduskunta on hyläten Hallituksen esitykseen sisältyvät muut lakiehdotukset, hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

maanmittaushallinnosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maanmittaushallinnon tehtävänä on:

1) hoitaa maanmittaustoimintaa;

2) pitää maarekisteriä sekä siihen liittyviä kiinteistöluetteloita ja rekisterikarttaa;

3) huolehtia yleisistä kartastotöistä;

4) valvoa ja ohjata kaavoitusmittausta ja -kartoitusta sekä kaavan maastoon merkitsemistä sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty;

5) tilauksesta suorittaa kaavoitusmittausta ja -kartoitusta sekä kaavojen laatimista ja niiden toteuttamiseen liittyviä ja muita maanmittauksen ja kartastotoimen alaan kuuluvia tehtäviä;

6) harjoittaa karttojen ja toimialansa muiden julkaisujen painatus-, kustannus- ja myyntitoimintaa; sekä

7) pitää huolta alansa kehittämisestä ja suorittaa ne muut tehtävät, jotka on säädetty tai määrätty sen toimitettaviksi tai jotka muuten kuuluvat maanmittauksen alaan.

2 §.

Maanmittaushallintoa johtaa maa- ja metsätalousministeriön alaisena keskusvirastona maanmittaushallitus.

Kussakin läänissä, Ahvenanmaan lääniä lukuun ottamatta, on maanmittaushallintoa varten maanmittauskonttori. Ahvenanmaan läänin maanmittaushallintoa hoitaa Turun ja Porin läänin maanmittauskonttori.

Maanmittaustoimitusten suorittamista varten maa jaetaan maanmittauskonttoreiden alaisiin maanmittauspiireihin, joihin kuuluu yksi tai useampia kuntia. Maanmittauspiirit määrää maa- ja metsätalousministeriö. Jokaisessa maanmittauspiirissä on maa- ja metsätalousministeriön määräämällä paikkakunnalla maanmittaustoimisto.

Maa- ja metsätalousministeriön määräyksellä voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa erityisten maanmittaustoimitusten suorittamista varten maanmittauspiirijaosta riippumatta ylimääräisiä maanmittaustoimistoja.

3 §.

Maanmittaushallituksessa on karttapaino, jota on hoidettava yleisten liikeperiaatteiden mukaan itsekannattavuutta silmällä pitäen siten, että karttapainon varsinaiset tulot peittävät sen varsinaiset menot. Muille kuin valtion virastoille ja laitoksille sekä kunnille ja kuntainliitolle suoritettavien tehtävien osalta tulee toiminnan kuitenkin olla liiketaloudellisesti kannattavaa.

4 §.

Maanmittaushallituksessa voi olla pääjohtajan, ylijohtajan, osastopäällikön, yli-insinöörin, toimistopäällikön, karttapainon johtajan, toimistoinsinöörin, kamreerin, aktuaarin ja reviisorin virkoja sekä arkistonhoitajan, kartoittajan, pääkirjanpitäjän, toimistosihteerin, kirjaajan, kirjanpitäjän, apulaiskirjaajan, kanslistin, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän, konekirjoittajan, puhelinkeskuksen hoitajan, ylivahtimestarin ja vahtimestarin toimia.

Maanmittauskonttorissa voi olla lääninmaanmittausinsinöörin, apulaislääninmaanmittausinsinöörin, johtavan kartoitusinsinöörin, tarkastajan, toimistoinsinöörin, kartoitusinsinöörin ja arkistonhoitajan virkoja sekä maanmittausteknikon, kartoittajan, sihteerin, kirjaajan, kanslistin, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän, konekirjoittajan ja vahtimestarin toimia.

Pääjohtajan, ylijohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön ja karttapainon johtajan virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

Maanmittaustoimistossa voi olla piiri-insinöörin, apulaispiiri-insinöörin ja maanmittausinsinöörin virkoja sekä maanmittausteknikon, kartoittajan, kanslistin, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän ja toimistoapulaisen toimia.

Maanmittaushallinnossa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

5 §.

Tämän lain tullessa voimaan lakkautetaan toimitusinsinööreinä olevien maanmittausinsinöörien virat sanotusta ajankohdasta lukien.

6 §.

Maanmittaustoimistossa olevien virkamiesten oikeuksista suorittaa toimituksia ja niihin kuuluvia tehtäviä säädetään asetuksella. Niin ikään annetaan asetuksella tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta.

7 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1972.

Tässä laissa tarkoitettuja virkoja ja toimia voidaan perustaa ennen lain voimaantuloa.

Asetuksella voidaan 4 §:n 1 ja 2 momentissa mainittuja virkoja ja toimia tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa myös siten, että maanmittaushallituksessa ja maanmittauskonttoreissa jo olemassa olevia virkoja tahi toimia, niiden varsinaisen palkkauksen vähentymättä, vain nimeltään muutetaan 4 §:n 1 ja 2 momentissa mainituiksi viroiksi tai toimiksi, jolloin entisen nimisen viran tai toimen haltija siirtyy ilman enempiä toimenpiteitä nimeltä muutetun viran tai toimen haltijaksi.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään maanmittaushallinnosta lakkautettavan viran tai pysyvän toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen maanmittaushallinnossa, taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut virat ja toimet voidaan täyttää ennen tämän lain voimaan tuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaan tuloa täyttää maanmittaushallinnon ylimääräiset ja tilapäiset toimet sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanon aloittamiseksi sen voimaan tullessa.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maankäyttölain muuttamisesta.

Maataloustuotannon supistamiseksi siten, että maatilojen lukumäärä ja viljelyssä oleva peltoala vähenevät, säädettiin vuonna 1969 laki pellon käytön rajoittamisesta. Kun tämän lain eli pellonvarauslain mukainen toiminta on ainakin osittain katsottava väliaikaisratkaisuksi ja kun lisäksi on ilmeistä, että peltoalan vähentämiseksi tarvitaan tehostettuja toimenpiteitä, joihin mainitun lain puitteissa ei ole sanottavia mahdollisuuksia, on hallituksen mielestä tarpeen ryhtyä asiassa myös muihin lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin.

Tässä tarkoituksessa ehdotetaan maankäyttölakia siten muutettavaksi, että maatilahallitus voisi ostaa valtiolle myös sellaisia tiloja ja alueita, joita ei kokonaan tai välittömästi tarvita sanotun lain tarkoituksiin, samoin kuin maatalousmaata metsittämistä varten. Ostetun maan kauppahinta ei saisi ylittää käypää hintaa. Maataloustuotannossa olevasta pellosta suoritettaisiin enintään sellainen hinta, mikä siitä edelleen peltona käytettynä voitaisiin maksaa, ja rakennuksista enintään niiden vastaisen käyttötarkoituksen mukainen hinta. Sellaista edellä tarkoitettua maata, jota ei käytetä maankäyttölain tarkoituksiin, voisi maatilahallitus myydä vain muihin kuin maataloudellisiin tarkoituksiin tai siirtää sen hallinnan muulle valtion viranomaiselle. Myytäessä maatalousmaata metsittämistä varten olisi kauppakirjaan otettava ehto, että metsittäminen on suoritettava asetetussa määräajassa sekä että maatilahallitus voi, jollei metsittämisehtoa noudateta, antaa metsittämisen keskus- tai piirimetsälautakunnan toimesta suoritettavaksi vastaanottajan kustannuksella. Milloin metsittäminen suoritettaisiin keskus- tai piirimetsälautakunnan toimesta, maksettaisiin kustannukset, mikäli maanomistaja ei niitä välittömästi suorita, maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Kustannukset voitaisiin tällöin periä maanomistajalta verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin voimassa olevassa järjestyksessä.

Milloin edellä tarkoitetuin tavoin hankitun maan myynnistä saatu hinta tai hallinnan siirrosta saatu korvaus jäisi pienemmäksi kuin luovuttajalle maksettu hinta, jäisi erotus ehdotuksen mukaan maatilatalouden kehittämisarahaston tappioksi.

Maankäyttölain muuttamisesta 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetun lain (260/71) mukaan voidaan vapaaehtoisella kaupalla hankitusta maasta muodostaa viljelystila, jonka pinta-ala on enintään 50 % aikaisempien säännösten mukaista viljelystilan enimmäiskokoa suurempi. Tällaisen viljelystilan myyntihinnan vuotuinen korko on 5 %. Jos lisäaluetta annetaan tilaan, joka on kooltaan sellaisen viljelystilan enimmäiskokoa pienempi, jonka myyntihinnan vuotuinen korko on 1 %, ja siitä muodostuu sanottua enimmäiskokoa suurempi tila, on lisäalueen myyntihinnan vuotuinen korko kuitenkin 3 %. Lisäalueen myyntihinnan osalta on siten voimassa koron porrastus 1, 3 ja 5 %:iin. Vastaavanlainen velallisen taloudelliseen kantokykyyn perustuva koron porrastus tulisi hallituksen mielestä ottaa käytäntöön myös lainoituksessa siten, että lisäalueen hankkimisen rahoittamiseksi myönnetyn maanosto- ja sisarosuuslainan vuotuinen korko, joka muodostuneen tilan koon perusteella muutoin olisi 5 %, on 3 %, milloin lisäalue on hankittu tilaan, joka on ollut kooltaan sellainen, että sen hankkimista varten olisi voitu myöntää maanosto- tai sisarosuuslaina, jonka vuotuinen korko olisi ollut 1 %.

Kun sellaisia tiloja, joiden asukkaille tulisi suoritettavaksi uutistilan perustamispalkkiota, ei enää voida maankäyttölain mukaan perustaa, ei myöskään ole tarkoituksenmukaista säi-

lyttää maankäyttölaissa säännöksiä, jotka antavat mahdollisuuden perustaa sanotunlaisia tiloja lisäaluetta antamalla. Tämän vuoksi ehdotetaan maankäyttölain 16 §:n 3 momentista poistettavaksi säännös, jonka nojalla voidaan antaa lisäalue silloinkin, kun sen saajalle tulisi suoritettavaksi uutistilan perustamispalkkiota. Milloin katselmustoimitus on 31 päivänä joulukuuta 1971 vireillä, sovellettaisiin siihen kuitenkin 16 §:n 3 momenttia sen entisessä muodossa.

Asuntoviljelystilalle rakennettavan uuden asuinrakennuksen rakentamisen samoin kuin tilalla ennestään olevan asuinrakennuksen laajentamisen ja peruskorjauksen suorittamisen lainoittaminen on mahdollista vain laissa säädetyin tilakohtaisin edellytyksin. Asuinrakennuksen peruskorjaukseen tarvittavan lainan osalta on näiden edellytysten vaatimisen havaittu johtaneen toisinaan kohtuuttomuuksiin. Tämän vuoksi ehdotetaan 30 §:n 5 momentissa säädettäväksi, että asuinrakennuksen peruskorjausta varten voidaan myöntää asuntolainaa mainitun pykälän 4 momentissa säädetyistä muista kuin toimeentulovaatimusta koskevista edellytyksistä riippumatta. Saman pykälän 7 momenttiin olisi tehtävä pykäläviittauksesta johtuva muutos.

Lain 50 §:n 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siitä käyvät ilmi kaikki ne asukkaan maksettavaksi tulevaa hintaa koskevat seikat, joista maankäyttötoimikunta joutuu tekemään katselmustoimituksessa päätöksen. Täsmentäminen on tärkeätä nimenomaan 61 §:ssä säädetyn muistutuksenteko-oikeuden kannalta. Niin ikään ehdotetaan täsmennettäväksi 65 §:ää siten, että siitä ilmenevät kaikki ne seikat, joista maataloustoimiston tai maatilahallituksen on tehtävä päätöksensä silloin, kun kysymys on muun tilan tai alueen kuin lisäalueen antamisesta hakijalle.

Hallintasopimukseen liittyvän oikeuden siirtymiseksi testamentilla muulle kuin asukkaan perilliselle tai aviopuolisolle tahi siirtämiseksi sopimuksella toiselle henkilölle vaaditaan maankäyttöviranomaisen lupa. Jos maataloustoimisto ei yhdy maatalouslautakunnan antamaan lausuntoon, on asia saatettava maatilahallituksen ratkaistavaksi. Huomioon ottaen maataloutemme nykyolosuhteet ehdotetaan lain 72 §:ään otettavaksi säännös, että hallintasopimuksen siirtoa koskeva asia on alistettava maatilahallituksen ratkaistavaksi myös silloin, kun kysymys on tilasta tai alueesta, jonka osalta asukkaalle on myönnetty 76 §:ssä tarkoitettua uutistilan perustamispalkkiota.

Tulkintavaikeuksien välttämiseksi ehdotetaan 93 §:n 6 momenttiin sisältyvä säännös lisättäväksi pykälän 7 momenttiin sanamuodoltaan selvennettynä.

Kun maankäyttölain mukaisen asuntolainan vuotuinen korko on 3 %, on asianmukaista, että myös asuntotilan ja -tontin hinnan sekä niiden hankkimiseksi myönnetyn maanostolainan vuotuinen korko on samansuuruinen. Tätä koskeva säännös on ehdotettu otettavaksi 94 §:n 1 momenttiin. Samalla ehdotetaan pykälän 2 momenttiin tehtäväksi muodollista laatua oleva selvennys.

Vuodesta 1968 lukien noudatetun käytännön mukaisesti, joka perustuu siihen, että parhaillaan on valmisteilla uusi maatilalainsäädäntö, ehdotetaan 94 §:n 1 momenttiin sisältyvät korkoa koskevat säännökset olemaan voimassa vain vuoden 1972 loppuun.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maankäyttölain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 16 päivänä elokuuta 1958 annetun maankäyttölain (353/58) 51 §, 85 §:n 7 momentti ja 93 §:n 6 momentti, näistä 51 § ja 85 §:n 7 momentti sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa (408/65) ja 93 §:n 6 momentti sellaisena kuin se on 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (260/71), *muutetaan* 16 §:n 3 momentti, 30 §:n 7 momentti, 33 §, 50 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentti, 72 §:n 4 momentti, 87 §, 93 §:n 7 momentti ja 94 §:n 1, 2 ja 4 momentti, näistä 16 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (586/67), 30 §:n 7 momentti sellaisena kuin se on 18 päivänä elokuuta 1967 annetussa laissa (376/67), 33 § ja 72 §:n 4 momentti sellaisina kuin ne ovat osittain tai kokonaan muutettuina mainitussa 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa, 50 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentti, 93 §:n 7 momentti ja 94 §:n 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 31 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa (82/69), 94 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1968 annetussa laissa (2/68) ja 4 momentti sellaisena kuin se on edellä mainitussa 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa, sekä *lisätään* 30 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä elokuuta 1967 annetussa laissa, uusi 5 momentti, jolloin entinen 5, 6, 7, 8 ja 9 momentti siirtyvät 6, 7, 8, 9 ja 10 momentiksi, ja uusi 85 a ja 85 b § seuraavasti:

16 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, ei lisäaluetta saa antaa, milloin lisäalueen saajalle tulisi suoritettavaksi 76 §:n 2 momentissa tarkoitettua uutistilan perustamispalkkiota.

30 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Asuinrakennuksen peruskorjausta varten voidaan myöntää asuntolainaa edellä 4 momentissa mainituista muista kuin toimeentulovaatimusta koskevista edellytyksistä riippumatta.

— — — — — — — — — — — — — — —

Asuntolainaa ja sen ohessa lisälainaa, sähköistämislainaa sekä 7 momentissa tarkoitettua lainaa voidaan antaa myös vuokramiehelle.

— — — — — — — — — — — — — — —

33 §.

Maatilahallitus ostaa tämän lain tarkoituksiin tiloja, alueita, oikeuksia ja osuuksia. Kauppahinta, joka ei saa ylittää käypää arvoa, maksetaan rahana.

Maatilahallitus voi ostaa 1 momentissa tarkoitetusta hinnasta valtiolle myös sellaisia tiloja ja alueita, joita ei kokonaan tai välittömästi tarvita tämän lain tarkoituksiin, samoin kuin maatalousmaata metsittämistä varten.

Maatilahallituksella on oikeus hankkia maata tämän lain tarkoituksiin vaihtamalla hallinnassaan olevaa maata muiden omistamaan maahan. Mikäli vaihdettavat alueet eivät arvoltaan vastaa toisiaan, korvataan erotus rahana.

Mitä 3 momentissa on säädetty, noudatetaan soveltuvin osin maatilahallituksen ja muiden valtion viranomaisten keskeisiin alueiden hallinnan siirtoihin.

50 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Maankäyttötoimikunnan on 1 momentissa mainitussa katselmustoimituksessa päätettävä asutustilojen, asuntotonttien ja muiden alueiden perustamisesta samoin kuin etuuksien ja osuuksien antamisesta, lisäalueiden, etuuksien ja osuuksien saajista, asukkaan maksettavaksi tulevasta hinnasta ja sen korosta sekä lisäalueen hinnan velaksi annettavasta määrästä ja takaisinmaksuajasta sekä, mikäli hinnan koko määrää ei päätetä antaa velaksi säännönmukaisin maksuehdoin, ylimenevän osan maksuehdoista.

— — — — — — — — — — — — — — —

65 §.

Käyttösuunnitelman tultua vahvistetuksi on maatalouslautakunnan tehtävä, jollei kysymys ole lisäalueesta, maataloustoimistolle ehdotus tilan, asuntotontin, alueen, maatalousirtaimiston ja rakennuksen antamisesta hakijalle, hinnan velaksi annettavasta määrästä ja takaisinmaksuajasta, sekä, mikäli hinnan koko määrää

ei ehdoteta annettavaksi velaksi säännönmukaisin maksuehdoin, ylimenevän osan maksuehdoista. Jos maataloustoimisto ei yhdy maatalouslautakunnan ehdotukseen tai jos ehdotus koskee pakkohuutokaupalla myytävien kiinteistöjen lunastamisesta valtiolle annetun lain nojalla lunastettua kiinteistöä, on asia saatettava maatilahallituksen ratkaistavaksi. Muussa tapauksessa päättää edellä tarkoitetun omaisuuden antamisesta sekä muista edellä mainituista seikoista maataloustoimisto. Maatilahallitus voi kuitenkin määrätä saatettavaksi sen ratkaistaviksi ne tapaukset, joissa maatalouslautakunta tai maataloustoimisto on ehdottanut vahvistetusta hinnasta säännönmukaisin maksuehdoin velaksi jäävän osan suuremmaksi kuin 75 prosenttia ja joissa kysymys ei ole 76 §:n 1 momentissa tarkoitetusta tilasta. Milloin maatilahallitus päättää tilan, asuntotontin tai alueen annettavaksi edellä mainitun lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitetulle henkilölle, määrää maatilahallitus samalla tilasta, asuntotontista tai alueesta maksettavan hinnan ja sen maksuehdot.

— — — — — — — — — — — — — — —

72 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä koskevassa asiassa on maataloustoimiston hankittava lausunto maatalouslautakunnalta. Jos maataloustoimisto ei yhdy maatalouslautakunnan lausuntoon tai jos kysymys on tilasta tai alueesta, jonka osalta asukkaalle on myönnetty 76 §:ssä tarkoitettua uutistilan perustamispalkkiota, on asia saatettava maatilahallituksen ratkaistavaksi. Muussa tapauksessa päättää luvan myöntämisestä maataloustoimisto. Maatilahallituksen ja maataloustoimiston päätöksiin ei saa hakea muutosta.

— — — — — — — — — — — — — — —

85 a §.

Maatilahallitus voi myydä sellaista 33 §:n 2 momentin nojalla hankittua maata, jota ei käytetä tämän lain tarkoituksiin, käyttötarkoituksen mukaisesta käyvästä hinnasta muihin kuin maataloudellisiin tarkoituksiin. Maatilahallitus voi myös siirtää tällaisen maan hallinnan käypää korvausta vastaan muulle valtion viranomaiselle.

85 b §.

Kauppakirjaan, jolla luovutetaan metsitettäväksi tarkoitettua maatalousmaata, on otettava ehto, että metsittäminen on suoritettava kauppakirjassa asetetussa määräajassa sekä että maatilahallitus voi, jollei metsittämisehtoa noudateta, antaa metsittämisen keskus- tai piirimetsälautakunnan toimesta suoritettavaksi vastaanottajan kustannuksella. Tämä ei kuitenkaan estä metsittämisen suorittamista metsänparannuslainsäädännön mukaisena hankkeena. Jos alueen omistusoikeus on ennen metsittämistä siirtynyt, koskee metsittämisehto uutta omistajaa.

Milloin 1 momentissa tarkoitetun maatalousmaan hallinta siirretään toiselle valtion viranomaiselle, ei hallinnan siirtoon liitetä sanotun momentin mukaista metsittämisehtoa.

Keskus- ja piirimetsälautakunnan toimesta suoritetun metsittämisen kustannukset maksetaan, mikäli maanomistaja ei niitä välittömästi suorita, maatilatalouden kehittämisrahaston varoista, ja saadaan kustannukset periä maanomistajalta valtiolle verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin voimassa olevassa järjestyksessä. Nämä kustannukset saadaan riippumatta siitä, kuinka kauan ne ovat olleet maksamatta, ottaa siitä kiinteistöstä, jonka alueella metsittäminen on suoritettu. Kustannusten perimisestä huolehtii maataloustoimisto.

87 §.

Milloin tämän lain nojalla hankitulle omaisuudelle on saajan suoritettavaksi määrätty luovuttajalle maksettua hintaa alempi hinta tai korvaus, jää erotus maatilatalouden kehittämisrahaston tappioksi.

93 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Milloin asutustilan tai asuntotontin hintaa ei ole annettu säännönmukaisin maksuehdoin kokonaan velaksi, on ylimenevä osa maksettava kauppakirjaa allekirjoitettaessa tai kauppakirjassa määrättynä aikana, jota ei saa määrätä viittä vuotta pitemmäksi kaupantekopäivästä lukien. Mikäli ylimenevää osaa ei makseta kauppakirjaa allekirjoitettaessa, on siitä maksettava viiden prosentin suuruinen vuotuinen korko. Sellaisen asutustilan tai asuntotontin hinnasta, joka hallintasopimusta tekemättä myydään asukkaalle, ei saa antaa velaksi säännönmukaisin maksuehdoin maatilahallituksen vahvistamaa määrää enempää.

— — — — — — — — — — — — — — —

94 §.

Edellä 93 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hintojen sekä maanosto- ja sisarosuuslainojen vuotuinen korko, lukuun ottamatta asuntotilan ja -tontin myyntihintaa sekä niiden hankkimiseksi myönnettävää maanostolainaa, joiden vuotuinen korko on kolme prosenttia, on yksi prosentti sekä muiden sanotussa momentissa mainittujen lainojen ja 93 §:n 2 momentissa mainittujen rakentamislainojen kolme prosenttia, jollei lailla toisin säädetä.

Edellä 93 §:n 2 momentissa säädetyn asuntolainan korko on kolme prosenttia. Valtioneuvosto voi kuitenkin asumiskustannusten tasoittamiseksi eri aikoina valmistuneissa taloissa korottaa edellä mainitun koron enintään vastaaviin tarkoituksiin annetuista ensisijaisista kiinnityslainoista yleisesti perittävän koron suuruiseksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa on säädetty, on tilan ja alueen myyntihinnan sekä maanosto- ja sisarosuuslainan vuotuinen korko viisi prosenttia, milloin muodostettu tai hankittu tila tahi alue on 8 §:n 1—5 momentissa tarkoitettua viljelystilaa suurempi, myös sanotun pykälän 7 momentti huomioon ottaen tai, jos kysymys on lisäalueen antamisesta tai sen hankkimisen rahoittamisesta, maatilasta muodostuu sanotunlaista viljelystilaa suurempi tila. Myyntihinnan sekä maanosto- ja sisarosuuslainan vuotuinen korko on kuitenkin kolme prosenttia, milloin lisäaluetta on annettu tai hankittu tilaan, joka on ollut kooltaan 8 §:n 1—5 momentissa tarkoitetun viljelystilan enimmäiskokoa pienempi, myös 8 §:n 7 momentin säännös huomioon ottaen, ja josta lisäalueen antamisen tai hankkimisen jälkeen on muodostunut sanottua enimmäiskokoa suurempi tila.

Milloin 50 §:ssä tarkoitettu katselmustoimitus on ollut 31 päivänä joulukuuta 1971 vireillä, sovelletaan toimitukseen 16 §:n 3 momenttia sellaisena kuin se on 18 päivänä elokuuta 1967 annetussa laissa (376/67).

Mitä 94 §:n 1 momentissa on säädetty, sovelletaan vuoden 1972 alusta lukien saamisiin, jotka ovat syntyneet tai syntyvät ennen sanotun vuoden loppua.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen*

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 35 hallituksen esityksen johdosta laiksi maankäyttölain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä viime lokakuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 175. Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Vilmin ym. lakialoitteen n:o 219, joka niin ikään sisältää ehdotuksen laiksi maankäyttölain muuttamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Heikki Liipolaa maa- ja metsätalousministeriöstä, vt. osastopäällikkö Martti Siroa maatilahallituksesta, maanviljelysneuvos Eino Kurkelaa Lapin läänin maataloskeskuksesta, toiminnanjohtaja Tauno Savolaista Asutus- ja maatilatalousliitosta ja agronomi Reino Urosta Maataloustuottajain Keskusliitosta valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä tarpeellisena ja siihen sisältyviä säännöksiä pääosiltaan tarkoituksenmukaisina. Esityksen yksityiskohtien osalta valiokunta tekee kuitenkin seuraavat huomautukset ja muutosehdotukset.

Valiokunta ei tässä vaiheessa katso asianmukaiseksi kokonaan poistaa mahdollisuutta lisäalueen antamiseen silloin, kun lisäalueen saajalle tulisi suoritettavaksi uutistilan perustamispalkkiota. Tämän vuoksi ei maankäyttölain 16 §:n 3 momenttia tulisi nyt lainkaan muuttaa.

Lakiehdotuksen 33 §:n 2 momentin mukaan maatilahallitus voisi ostaa käyvästä hinnasta valtiolle myös sellaisia tiloja ja alueita, joita ei kokonaan tai välittömästi tarvita maankäyttölain tarkoituksiin, samoin kuin maatalousmaata metsittämistä varten. Kun valiokunnan mielestä ei maatilatalouden kehittämisrahaston varoja tulisi käyttää ehdotettuihin tarkoituksiin lukuun ottamatta epätaloudellisesti tilakohtaiseen viljelyyn soveltuvan maatalousmaan ostamista metsittämistä varten tapauksissa, jolloin maa voidaan käyttää maankäyttölain mukaan lisäalueiksi, valiokunta on, yhtyen tältä osin lakialoitteessa n:o 219 ehdotettuun, tämän mukaisesti muuttanut mainitun 2 momentin sanamuotoa. Kun näin ollen myös alueen käyttötarkoituksesta tulee säädettäväksi maankäyttölain 33 §:n 2 momentissa, valiokunta on tarpeettomana poistanut lakiehdotuksen 85 a §:n ja 85 b §:n 2 momentin säännökset. Lakiehdotuksen 33 §:n 1 momenttiin on tehty muodollista laatua olevia tarkennuksia.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen ja lakialoitteeseen n:o 219 pohjautuva lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

maankäyttölain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 16 päivänä elokuuta 1958 annetun maankäyttölain (353/58) 51 §, 85 §:n 7 momentti ja 93 §:n 6 momentti, näistä 51 § ja 85 §:n 7 momentti sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa (408/65) ja 93 §:n 6 momentti sellaisena kuin se on 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (260/71), muutetaan *(poist.)* 30 §:n 7 momentti, 33 §, 50 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentti, 72 §:n 4 momentti, 87 §, 93 §:n 7 momentti ja 94 §:n 1, 2 ja 4 momentti, näistä 30 §:n 7 momentti sellaisena kuin se on 18 päivänä elokuuta 1967 annetussa laissa (376/67), 33 § ja 72 §:n 4 momentti sellaisina kuin ne ovat osittain tai kokonaan muutettuina mainitussa 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa, 50 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentti, 93 §:n 7 momentti ja 94 §:n 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 31 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa (82/69), 94 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1968 annetussa laissa (2/68) ja 4 momentti sellaisena kuin se on edellä mainitussa 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa, sekä lisätään 30 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä elokuuta 1967 annetussa laissa, uusi 5 momentti, jolloin entinen 5, 6, 7, 8 ja 9 momentti siirtyvät 6, 7, 8, 9 ja 10 momentiksi, ja uusi 85 a *(poist.)* § seuraavasti:

16 §.
(Poist.)

30 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

33 §.
Maatilahallitus ostaa *valtiolle* tämän lain tarkoituksiin *käytettäväksi kiinteistöjä (poist.)* alueita, oikeuksia, *etuuksia* ja osuuksia. Kauppahinnan, joka ei saa ylittää käypää *hintaa*, maksaa *maatilahallitus* rahana.

Maatilahallitus *(poist.)* ostaa 1 momentissa tarkoitetusta hinnasta *epätaloudellisesti tilakohtaiseen viljelyyn soveltuvaa (poist.)* maatalousmaata metsittämistä varten *edellyttäen kuitenkin, että se voidaan käyttää lisäalueina maatilojen rakenteen parantamiseen.*

(3 ja 4 momentti kuten hallituksen esityksessä.)

50, 65 ja 72 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

85 a §.
Kauppakirjaan, jolla luovutetaan metsitettäväksi tarkoitettua maatalousmaata, on otettava ehto, että metsittäminen on suoritettava kauppakirjassa asetetussa määräajassa sekä että maatilahallitus voi, jollei metsittämisehtoa noudateta, antaa metsittämisen keskus- tai piirimetsälautakunnan toimesta suoritettavaksi vastaanottajan kustannuksella. Tämä ei kuitenkaan estä metsittämisen suorittamista metsänparannuslainsäädännön mukaisena hankkeena. Jos alueen omistusoikeus on ennen metsittämistä siirtynyt, koskee metsittämisehto uutta omistajaa.

Keskus- ja piirimetsälautakunnan toimesta suoritetun metsittämisen kustannukset maksetaan, mikäli maanomistaja ei niitä välittömästi suorita, maatilatalouden kehittämisrahaston varoista, ja saadaan kustannukset periä maanomistajalta valtiolle verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin voimassa olevassa järjestyksessä. Nämä kustannukset saadaan riippumatta siitä, kuinka kauan ne ovat olleet maksamatta, ottaa siitä kiinteistöstä, jonka alueella metsittäminen on suoritettu. Kustannusten perimisestä huolehtii maataloustoimisto.

85 b §.
(Poist.)

87, 93 ja 94 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Soveltamissäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen (osittain), Vartia, H. Westerlund (osittain) ja Vilmi sekä varajäsen L. Linna (osittain).

Vastalauseita.

I.

Valiokunnan enemmistön kannanotosta poiketen olemme sitä mieltä, että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus tulisi hyväksyä jäljempänä mainituin tarkennuksin sellaisenaan.

Lakiehdotuksen 33 §:n 2 momentin mukaan maatilahallitus voisi ostaa maatalousmaata myös metsittämistä varten. Kun mielestämme valtiolle tulisi ostaa metsittämistä varten vain sellaista maatalousmaata, jota ei ole tarkoituksenmukaista, lähinnä maan laatu ja sijainti huomioon ottaen, käyttää maataloustuotantoon, ehdotamme tätä tarkoittavan maininnan otettavaksi sanottuun 2 momenttiin.

Kun maatilahallituksen maankäyttölain 33 §:n 2 momentin nojallakin ostama maa tulee ensisijaisesti käyttää maankäyttölain tarkoituksiin, ehdotamme lakiehdotuksen 85 a §:n sanamuotoa muutettavaksi siten, että vain sellainen maa, jota ei sen sijainnin, arvon tai muun syyn vuoksi ole tarkoituksenmukaista käyttää maankäyttölain mukaisesti, voidaan käyttää muihin tarkoituksiin.

Edellä lausutun perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

maankäyttölain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 16 päivänä elokuuta 1958 annetun maankäyttölain (353/58) 51 §, 85 §:n 7 momentti ja 93 §:n 6 momentti, näistä 51 § ja 85 §:n 7 momentti sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa (408/65) ja 93 §:n 6 momentti sellaisena kuin se on 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (260/71), muutetaan *(poist.)* 30 §:n 7 momentti, 33 §, 50 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentti, 72 §:n 4 momentti, 87 §, 93 §:n 7 momentti ja 94 §:n 1, 2 ja 4 momentti, näistä 30 §:n 7 momentti sellaisena kuin se on 18 päivänä elokuuta 1967 annetussa laissa (376/67), 33 § ja 72 §:n 4 momentti sellaisina kuin ne ovat osittain tai kokonaan muutettuina mainitussa 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa, 50 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentti, 93 §:n 7 momentti ja 94 §:n 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 31 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa (82/69), 94 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1968 annetussa laissa (2/68) ja 4 momentti sellaisena kuin se on edellä mainitussa 2 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa, sekä lisätään 30 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä elokuuta 1967 annetussa laissa, uusi 5 momentti, jolloin entinen 5, 6, 7, 8 ja 9 momentti siirtyvät 6, 7, 8, 9 ja 10 momentiksi, ja uusi 85 a *ja 85 b §* seuraavasti:

16 ja 30 §.	33 §.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)	(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Maatilahallitus *voi* ostaa 1 momentissa tarkoitetusta hinnasta *valtiolle myös sellaisia tiloja ja alueita, joita ei kokonaan tai välittömästi tarvita tämän lain tarkoituksiin, samoin kuin sellaista (poist.)* maatalousmaata metsittämistä varten, *jota ei ole tarkoituksenmukaista, maan laatu ja sijainti huomioon ottaen, käyttää maataloustuotantoon.*

(3 ja 4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

50, 65 ja 72 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

85 a §.

Maatilahallitus voi myydä sellaista 33 §:n 2 momentin nojalla hankittua maata, jota ei sen sijainnin, arvon tai muun syyn vuoksi ole tarkoituksenmukaista käyttää tämän lain tarkoituksiin, käyttötarkoituksen mukaisesta käyvästä hinnasta muihin tarkoituksiin. Maatilahallitus voi myös siirtää tällaisen maan hallinnan käypää korvausta vastaan muulle valtion viranomaiselle.

85 b §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

87, 93 ja 94 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Soveltamissäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Samalla ehdotamme,

että lakialoitteeseen n:o 219 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Pauli Puhakka. **Matti Järvenpää.** **Bror Lillqvist.**
Valde Nevalainen. **Heikki Mustonen.** **Kaisa Raatikainen.**
Eeli Lepistö.

II.

Hallituksen esitys maankäyttölain muuttamisesta tarkoittaa pääosaltaan sitä, että maatilahallitus voisi ryhtyä ostamaan yksityisiä tiloja ja alueita, niin ettei niitä tarvitsisi palauttaa yksityisomistukseen, vaan ne jäisivät lopullisesti valtion omistukseen. Hallitus esittää myös, ettei tiloille, joille lain 76 §:n 2 momentin mukaisesti myönnetään perustamispalkkiota, enää lainkaan saisi antaa lisämaa-aluetta. Me SMP:n edustajat valiokunnassa olemme asettuneet jyrkästi näitä esityksiä vastaan, koska pidämme sekä lisämaan antamisen kokonaan kieltämistä että maanostoa yksityisiltä lopullisesti valtion hallintaan maankäyttölain pohjalta vääränä ja kohtuuttomana. Siksi olemmekin esittäneet, että lakiesityksen 16 §:n 3 momentti, 85 a § kokonaisuudessaan ja 85 b §:n 2 momentti poistettaisiin, joihin esityksiimme valiokunnan enemmistö on yhtynyt.

Sen sijaan emme ole voineet yhtyä hallituksen emmekä myöskään valiokunnan enemmistön kantaan lakiesityksen 33 §:n 2 momentin muuttamisesta, vaan olemme esittäneet oman muutosehdotuksen, joka rajoittaa maatilahallituksen maanostotoiminnan alueille, jotka eivät liity välittömästi yhtenäisiin viljelyalueisiin ja jotka alueet eivät sovellu maatalousmaana käytettäväksi tilojen elinkelpoistamiseen. Muutosesityksemme merkitsee myös sitä, että metsitettäväksi ostettavat alueet käytetään lisämetsämaa-alueiksi tilojen rakenteen parantamiseen.

Edellä sanotun perusteella ehdotamme kunnioittavasti,

että hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 33 § hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

33 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Maatilahallitus *voi* ostaa 1 momentissa tarkoitetusta hinnasta *sellaisia tiloja tai alueita,*

ɔtka eivät sijaitse yhtenäisellä viljelyalueella ja ɔtka eivät sovellu maatalousmaana käytettääksi tilojen elinkelpoistamiseen, metsitettääksi, (poist.) edellyttäen kuitenkin, että *nämä ıetsitettävät alueet käytetään lisämetsämaa-alueina (poist.)* tilojen rakenteen parantamiseen.

(3 ja 4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Lauri Linna. Matti Asunmaa. Pentti Antila.

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta laiksi maankäyttölain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 175 laiksi maankäyttölain muuttamisesta, Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Maa- ja metsätalousvaliokuntaan, joka on antanut asiasta mietintönsä, mutta asiaa ei ole ehditty lähettää Suureen valiokuntaan, joten sitä ei ole ehditty loppuun käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta.

Säännökset sairausvakuutuslain mukaisen päivä- ja äitiysrahan määrästä sisältyvät lain 16 §:n 1 momenttiin. Näitä määriä valtioneuvostolla on valta lain 76 §:n nojalla, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (842/70), korottaa enintään huhtikuusta 1963 alkaen laskettua palkkatason nousua vastaavaksi, työtulon ylärajaa ei kuitenkaan 31 päivän joulukuuta 1970 jälkeen. Mainitun säännöksen nojalla päivä- ja äitiysrahan vähimmäismäärää ja siihen oikeuttavan työtulon alarajaa on korotettu viimeksi 1 päivästä maaliskuuta 1971 alkaen. Harkitessaan päivä- ja äitiysrahan vähimmäismäärän suuruutta hallitus on pitänyt tarkoituksenmukaisena korottaa se 10 markaksi. Kun tätä korotusta ei voida toteuttaa lain 76 §:n valtuutuksen perusteella, ehdotetaan lain 16 §:n 1 momenttia muutettavaksi. Samalla olisi muutettava myös 76 §:ää, koska 16 §:n markkamäärät vastaavat korotuksen voimaan tulon tasoa.

Korotuksesta sairausvakuutukselle aiheutuva lisämeno olisi vuonna 1972 noin 33 miljoonaa markkaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 16 ja 76 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (842/70), näin kuuluviksi:

16 §.

Milloin vakuutetun verotuksessa todetut työtulot asetuksella säädettävänä kalenterivuotena ovat olleet vähintään 6 700 markkaa, päivärahan määrä on päivää kohti puolitoista promillea vakuutetun tässä pykälässä tarkoitetuista työtuloista, kuitenkin siten, että päivärahan määrää laskettaessa ei oteta huomioon sitä tulojen osaa, joka ylittää 25 500 markkaa. Jos vakuutetulla ei ole ollut edellä tarkoitettuna aikana työtuloa tai sen määrä ei ole noussut 6 700 markkaan, on päivärahan määrä päivää kohti 10 markkaa.

Mitä työtulolla tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa, säädetään asetuksella.

76 §.

Jos maan yleinen palkkataso on noussut, valtioneuvostolla on oikeus korottaa päivä- ja äitiysrahan vähimmäismäärää ja siihen oikeuttavan työtulon alarajaa koskevia, tämän lain 16 §:ssä säädettyjä markkamääriä enintään tammikuusta 1972 alkaen laskettua palkkatason nousua vastaavaksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi*

Hallituksen kirjelmä Eduskunnalle vuoden 1971 valtiopäiville annetun hallituksen esityksen n:o 176 laiksi sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta peruuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1971 valtiopäiville annettu hallituksen esitys n:o 176 laiksi sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta peruutetaan täten.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Vt. sosiaali- ja terveysministeri *Gunnar Korhonen.*

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Erityislapsilisälain määriä on viimeksi korotettu erityislapsilisälain muuttamisesta 4 päivänä tammikuuta 1968 annetulla lailla 1 päivästä tammikuuta 1968 alkaen siten, että erityislapsilisää suoritetaan täysiorvon ja sairauden vuoksi avuttoman lapsen osalta 92 markkaa sekä muiden erityislapsilisään oikeutettujen lasten osalta 46 markkaa vuosineljännekseltä. Elinkustannusindeksi 1 päivänä tammikuuta 1968 oli 212 ja syyskuussa 1971 se oli 243, joten indeksi on noussut lähes 15 %.

Kun erityislapsilisää suoritetaan taloudellisesti vaikeimmassa asemassa oleville lapsille, on katsottu tarpeelliseksi ja kohtuulliseksi korottaa sen määriä n. 20 %.

Eduskunta on vuoden 1967 valtiopäivillä vastauksessaan Hallituksen esitykseen n:o 167 laiksi erityislapsilisälain muuttamisesta edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy kiireellisesti lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin erityislapsilisälain mukaisten lapsilisien sitomiseksi elinkustannusindeksiin.

Tämän mukaisesti esitetään samalla erityislapsilisien määrät sidottavaksi elinkustannusindeksiin.

Ehdotetusta erityislapsilisien korottamisesta valtiolle aiheutuva menojen lisäys on arvioitu n. 1 200 000 markaksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1960 annetun erityislapsilisälain (538/60) 7 §, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1968 annetussa laissa (11/68) sekä lisätään sanottuun pykälään 2 momentti seuraavasti:

7 §.

Erityislisää suoritetaan 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitusta ja 3 §:n 3 momentin nojalla siihen verrattavasta sekä 3 §:n 2 momentissa mainitusta lapsesta 110 markkaa vuosineljännekseltä. Muista 3 §:ssä mainituista lapsista suoritetaan erityislapsilisää 55 markkaa vuosineljännekseltä.

Elinkustannusten noustua tai laskettua 5 prosentilla 1 päivän tammikuuta 1972 jälkeen on 1 momentissa mainittuja erityislapsilisän määriä korotettava tai laskettava elinkustannusten nousua tai laskua vastaavasti elinkustannusten muutosta seuraavan vuoden alusta lukien.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen*

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksen johdosta laiksi erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivältä lokakuuta 1971 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 177. Valikunta on esityksen yhteydessä käsitellyt samaa asiaa koskevina ed. Aallon ym. lakialoitteen n:o 365 (1970 vp.) laeiksi elatusavun ennakosta annetun lain ja erityislapsilisälain muuttamisesta, ed. Aallon ym. lakialoitteen n:o 366 (1970 vp.) laiksi erityislapsilisälain muuttamisesta ja ed. Tupamäen ym. lakialoitteen n:o 220 laiksi erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijana hallitussihteeri Toivo Setälää sosiaali- ja terveysministeriöstä valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan erityislapsilisälain muuttamista siten, että nykyisiä erityislapsilisän määriä korotetaan noin 20 prosentilla. Lisäksi ehdotetaan erityislapsilisät sidottavaksi 1. 1. 1972 lukien elinkustannusindeksiin siten, että elinkustannusten noustua tai laskettua 5 prosentilla erityislapsilisiä tarkistetaan seuraavan kalenterivuoden alusta lukien nousua tai laskua vastaavasti.

Erityislapsilisien markkamäärät ovat lain voimaantulosta vuodesta 1961 lukien jääneet jälkeen elinkustannusten noususta. Tämän vuoksi niiden korottaminen on tarpeen. Erityislapsilisien sitominen elinkustannusten nousuun on myös tarpeellista, jotta määrät nykyistä paremmin seuraisivat elinkustannusten muutoksia. Näin ollen valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta ehdottaa kuitenkin lakiehdotukseen eräitä lakiteknisiä muutoksia.

Hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyissä lakialoitteissa ehdotetaan erityislapsilisälain 7 §:ää muutettavaksi siten, että erityislapsilisien markkamääriä korotettaisiin enemmän kuin hallituksen esityksessä. Hyväksyessään hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valiokunta ehdottaa, että lakialoitteet hylättäisiin.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1960 annetun erityislapsilisälain *(poist.)* 7 §, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1968 annetussa laissa (11/68), *näin kuuluvaksi:*

7 §.

Erityis*lapsi*lisää suoritetaan 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitusta ja 3 §:n 3 momentin nojalla siihen verrattavasta sekä 3 §:n 2 momentissa mainitusta lapsesta 110 markkaa vuosineljännekseltä. Muista 3 §:ssä mainituista lapsista suoritetaan erityislapsilisää 55 markkaa vuosineljännekseltä.

Elinkustannusten noustua tai laskettua 5 prosentilla 1 päivän tammikuuta 1972 jälkeen on 1 momentissa mainittuja erityislapsilisän määriä korotettava tai laskettava elinkustannusten nousua tai laskua vastaavasti elinkustannusten muutosta seuraavan vuoden alusta lukien.

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:o 365 (1970 vp.), 366 (1970 vp.) ja 220 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Kainulainen, Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Männistö, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen ja Tupamäki.

Vastalauseita.

I.

Sosiaalivaliokunnan enemmistö tyytyy hallituksen esityksen sisältöön erityislapsilisien korottamisesta. Hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan, että viimeisen korotuksen jälkeen on elinkustannusten nousu ollut n. 15 %, mutta nyt ehdotettu korotus on 20 %. Mainінta antaa virheellisen kuvan siitä erityislapsilisien korotustarpeesta, mikä on todella olemassa.

Erityislapsilisien korottamisesta on sovittu jo ns. kansanrintaman hallitusyhteistyön aikana. Sopimuksen mukainen korotus olisi merkinnyt erityislapsilisien jälkeenjääneisyyden poistamista. Ensi vuoden alusta voimaantuleva korotus ei ota huomioon aikaisempien suunnitelmien jälkeisiä hinnankorotuksia. Pelkästään elinkustannusten nousun mukainen korotus, ts. erityislapsilisien jälkeenjääneisyyden poistaminen merkitsisi sitä, että orpouden ja avuttomuuden perusteella saatava erityislapsilisä tulisi olla 120 mk vuosineljännekselläjä muiden erityislapsilisään oikeuttavien yli 60 mk vuosineljännekseltä.

Erityislapsilisät auttavat pääosaltaan pieni-tuloisia perheitä. Sen vuoksi olisi välttämätöntä, että tämä suureen tarpeeseen tuleva tuki olisi tasoltaan nykyistä suurempi. Useat orvot ja avuttomat saavat muiden lakien mukaista tukea, eivätkä sen vuoksi lainkaan erityislapsilisää. Olisi oikein tehdä vielä erityislapsilisää saavat orvot ja avuttomat ja toiset erityislapsilisään oikeutetut tuen suuruuteen nähden samaan asemaan. Tällä korjattaisiin niiden lasten toimeentuloa, jotka eivät saa elatusavunennakosta annetun lain perusteella toimeentuloturvaa.

Erityislapsilisää saavat lapset ovat pienituloisten perheitten jäseniä. Oikeudenmukaisuussyistä olisi taattava heidän elintasonsa nousu samassa suhteessa, kuin maan yleinen palkkataso nousee, sen vuoksi olisi valtioneuvosto velvoitettava korottamaan erityislapsilisän määrää palkkatason nousua vastaavasti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että erityislapsilisästä annetun lain 7 § muutettaisiin seuraavasti:

Laki

erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1960 annetun erityislapsilisälain *(poist.)* 7 §, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1968 annetussa laissa (11/68), *näin kuuluvaksi:*

7 §.

Erityislapsilisää suoritetaan *erityislapsilisään oikeuttavista lapsista 200 markkaa vuosineljännekseltä.*

Jos maan yleinen palkkataso nousee, valtioneuvoston tulee korottaa 1 momentissa mainittua erityislapsilisän määrää palkkatason nousua vastaavasti.

Voimaantulosäännös.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Lauha Männistö. Aulis Juvela. Ensio Laine.

II.

Erityslapsilisää saavat lapset maassamme ovat siksi poikkeuksellisessa asemassa muihin lapsiin nähden, että heidän huoltoonsa saatavan lapsilisän määrän tulisi olla sen suuruinen, että sillä on merkitystä vaikeissa olosuhteissa huollettavan lapsen toimeentuloon nähden. Koska asiantuntijoiden lasuntojen mukaan erityislapsilisät ovat jääneet jälkeen yleisestä elinkustannuksissa tapahtuneesta noususta huolimatta 10 vuoden aikana noin 70 %, ja koska erityislapsilisän suuruus jo alunperin lain tultua voimaan havaittiin täysin riittämättömäksi, olisi mielestämme 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitusta ja 3 §:n 3 momentin mukaan siihen verrattavasta sekä 3§:n 2 momentissa mainitusta lapsesta maksettava erityislapsilisää 200 markkaa vuosineljännekseltä. Muista 3 §:ssä mainituista lapsista olisi suoritettava erityislapsilisää 100 markkaa vuosineljännekseltä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1960 annetun erityislapsilisälain *(poist.)* 7 §, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1968 annetussa laissa (11/68), *näin kuuluvaksi:*

7 §.

Erityislapsilisää suoritetaan 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitusta ja 3 §:n 3 momentin nojalla siihen verrattavasta sekä 3 §:n 2 momentissa mainitusta lapsesta *200* markkaa vuosineljännekseltä. Muista 3 §:ssä mainituista lapsista suoritetaan erityislapsilisää *100* markkaa vuosineljännekseltä.

Elinkustannusten noustua *(poist.)* 5 prosentilla 1 päivän tammikuuta 1972 jälkeen on 1 momentissa mainittuja erityislapsilisän määriä korotettava *(poist.)* elinkustannusten nousua *(poist.)* vastaavasti elinkustannusten nousua *(poist.)* seuraavan *vuosineljänneksen* alusta lukien.

Voimaantulosäännös.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Heikki Kainulainen. Olavi Tupamäki.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 169 hallituksen esityksen johdosta laiksi erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä seuraavat lakialoitteet: ed. Aallon ym. n:ot 365 ja 366 (molemmat 1970 vp.) sekä ed. Tupamäen ym. n:o 220, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 22 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen sosiaalivaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 365 ja 366 (molemmat 1970 vp.) sekä 220 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 177 laiksi erityslapsilisälain 7 §:n muuttamisesta, ja Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 22 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 169.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta edellyttää, että Hallitus selvityttää erityislapsilisälain ulkopuolelle jäävien hoitotuen tarpeessa olevien lapsiryhmien aseman ja ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin heidän saattamisekseen tasavertaiseen asemaan erityislapsilisiä saavien kanssa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1960 annetun erityislapsilisälain 7§, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1968 annetussa laissa (11/68), näin kuuluvaksi:

7 §.

Erityislapsilisää suoritetaan 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainituista ja 3 §:n 3 momentin nojalla siihen verrattavasta sekä 3 §:n 2 momentissa mainitusta lapsesta 110 markkaa vuosineljännekseltä. Muista 3 §:ssä mainituista lapsista suoritetaan erityislapsilisää 55 markkaa vuosineljännekseltä.

Elinkustannusten noustua tai laskettua 5 prosentilla 1 päivän tammikuuta 1972 jälkeen on 1 momentissa mainittuja erityislapsilisän määriä korotettava tai laskettava elinkustannusten nousua tai laskua vastaavasti elinkustannusten muutosta seuraavan vuoden alusta lukien.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tullilain muuttamisesta sekä laiksi erinäisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta.

Tullilaitoksen kehittämissuunnitelman mukaisesti on tullihallinnossa suoritettu ja vireillä laajahkoja paikallishallintoa, tullivalvontaa, verotusmenettelyä, tietojenkäsittelyä ja maksuliikennettä koskevia uudelleenjärjestelyjä, joista osa edellyttää muutoksia tullilakiin. Niin ikään olisi eräitä ulkomaanliikenteeseen, tullinpalautukseen, huutokauppamenettelyyn sekä tullirikosten käsittelyyn ja rankaisemiseen liittyviä säännöksiä tarkistettava.

Tullihallinto.

Tullihallinnon kannalta ei tullialueen jakaminen tullirajavyöhykkeeseen ja tullisisämaahan ole enää tarpeen, vaan koko maa olisi jaettava kohtalaisen suuriin ja itsenäisiin piireihin, joiden hallinnollisena keskuksena olisi piiritullitoimipaikka. Tämän alaisina toimisivat muut tullitoimipaikat, joita ovat tullikamari, tullitoimisto ja tulliasema. Eräitä tullihallituksen ratkaistavia hakemusasioita olisi siirrettävä piiritullikamareille. Muista tullitoimipaikoista siirrettäisiin piiritullikamarin käsiteltäviksi pääosa tulliverotus-, valitus-, henkilö- ja talousasioita. Näihin asioihin liittyvistä järjestelyistä aiheutuu muutoksia 2 ja 10 §:ään, 17 §:n 1 momenttiin, 18, 19, 20, 26, 36, 39, 43 45 ja 46 §:ään, 67 §:n 4 momenttiin, 72 §:n 2 momenttiin sekä 95, 96, 97 ja 99 a §:ään.

Virkojen ja toimien luettelo 11 §:ssä samoin kuin tulliteitä koskevat säännökset 3 §:ssä olisi ajanmukaistettava. Niin ikään olisi 8 §:ssä määritelty tulliverotuksen kannalta keskeinen käsite tullauspäivä muutettava tarkoittamaan sitä päivää, jona tullitoimipaikka vahvistaa verotuspäätöksen. Muutoksella pyritään yhtäältä siihen, että tavaranhaltija saa välittömästi tullitoimipaikasta sellaisen ratkaisun tullaukseensa, josta käy ilmi, miten verotus on toimeenpantu, ja johon voi heti hakea muutosta, sekä toisaalta siihen, että tietokoneiden suoritettavaksi siirrettävä laskutus voitaisiin koko maan osalta toimittaa keskitetysti jälkikäteen.

Pienkoneilla tapahtuvan ilmailun yleistyessä pitäisi eräät tähän liittyvät tullivalvontakysymykset ratkaista kehittämällä, kuten on käytännössä tapahtunutkin, tulli- ja ilmailuviranomaisten välistä yhteistyötä ja antamalla ilmailuviranomaisille sekä valtuudet että velvollisuus suorittaa heille soveltuvia tullivalvontatehtäviä. Tätä tarkoittava säännös on sisällytetty lakiehdotuksen 12 §:n 3 momenttiin.

Tullivalvonta.

Tullilaitokselle on vuoden 1970 alusta lukien siirretty valmisteverotuksen toimeenpano ja valvonta. Tämän johdosta ja kun ulkomaan liikenteeseen kohdistettavia valvontamenetelmiä sekä tavaran tulliselvitysmuotoja on jouduttu kehittämään muuttuneita olosuhteita vastaamaan, olisi eriasteista tullivalvontaa voitava yhtäläisin oikeuksin ja velvollisuuksin hoitaa kaikkialla siellä missä tulliverotustakin suoritetaan tai veronalaisten tavaroiden kuljetusta, varastointia tai kauppaa harjoitetaan. Tästä johtuva muutos koskee 14 ja 15 §:ää, jolloin 16, 21, 22, 33, 35 ja 44 § voidaan tarpeettomina kumota.

Vaikka tavaran tullikäsittelymenetelmiä kehitetään siten, etteivät ne säännönmukaisesti vaadi tavaran pysähtymistä rajalle tai satamaan, joudutaan kuitenkin kuljetus- ja jakeluteknillisistä syistä lähinnä kappaletavaraa varten rakentamaan ja ylläpitämään varsinkin suurehkoilla maahantuontipaikkakunnilla tullaamattoman tavaran varastointitiloja. Yleisen edun ja myös tulliverotuksen kannalta olisi välttämätöntä, että tavara, jollei sitä välittömästi luovuteta vastaanottajalleen, joko kuljetusyhtiön tai varastopaikan haltijan toimesta siirretään tarkoitukseen sopiviin tiloihin ja siellä

säilytetään vastaanottajan lukuun. Tällainen järjestely, joka esitetään toteutettavaksi 24 ja 32 §:ssä ja josta on saatu käytännössä hyviä kokemuksia paitsi ulkomailla myös Suomessa, turvaisi tavaran säilymisen niissä tapauksissa, joissa vastaanottaja ei tiedä tai voi tulla maahantulohetkellä noutamaan tavaraansa.

Lähtevän aluksen selvittämistä koskevat yksityiskohtaiset säännökset 37 §:ssä ehdotetaan asiasisältöön kajoamatta kirjoitettaviksi yleisempään muotoon.

Tavaran käsittely.

Tullilain 5 luvun alussa olevat säännökset tavaran tullikäsittelystä esitetään ryhmiteltäviksi uudelleen siten, että 60 §:ssä säädettäisiin tulliselvitysvelvollisuudesta sekä siitä mitkä ovat tulliselvityksen eri muodot ja miten ilmoitus on tehtävä, 61 §:ssä tulliselvitysajoista, 62 ja 63 §:ssä kaupallista tuontia harjoittavan verovelvollisen eli luottoasiakkaan rekisteröinnistä ja oikeuksista sekä 64 §:ssä velvollisuudesta pitää tullaamattomasta tavarasta kirjaa. Näissä säännöksissä merkitsee keskeistä uudistusta luottoasiakkaan käsitteen omaksuminen. Valtaosa maamme ulkomaankaupasta kulkee ammattimaisesti tuontia tai vientiä harjoittavien melko suurten ja vastuukykyisten kaupallisten, teollisuus- tai huolintaliikkeiden kautta, joiden asiantuntemukseen ratkaisevalla tavalla perustuu myös nykyaikainen tulliverotus- ja tilastointijärjestelmä. Lukuisat vastuu- ja tietojenkäsittelykysymykset voidaan ratkaista luontevasti jakamalla tulliverovelvolliset luotto- ja käteisasiakkaihin. Luottoasiakkaaksi on tarkoitus hyväksyä koosta riippumatta kaikki sellaiset maahantuojat, jotka asianmukaisesti hoitavat tulliselvitystehtävät.

Nestemäisessä muodossa olevan tavaran haihtumisesta johtuvaa tullinalennusta koskeva säännös 69 §:ssä olisi käytännön merkityksensä menettäneenä kumottava.

Tullitariffin soveltaminen.

Tullitariffin muuttuessa on useasta syystä lukuisia tullauksia keskeneräisinä tullikamareissa. Ratkaisevana on tällöin 79 §:n 3 momentin mukaan pidetty tullauspäivää, jona 8 §:n kohdalla esitetyn huomioon ottaen olisi verotuspäätöksen vahvistamispäivä. Kun tullitariffin muutokset yleensä merkitsevät veronalennuksia ja kun uudessa tullausjärjestelmässä tavaranhaltija saa tavaran haltuunsa jo ennen tullausta ja voi halutessaan viivästyttää tullauksen loppuun saattamista, olisi näissä tapauksissa tavaran luovutuspäivän oltava ratkaiseva. Luovutuspäivällä tarkoitettaisiin tällöin sitä päivää, jolloin tavaranhaltija on saanut tullikamarin luovutusluvan. Jos tavara on saapunut useammassa erässä maahan mutta tullataan yhtenä kokonaisuutena, jouduttaisiin kuhunkin erään soveltamaan luovutushetken tariffia. Mikäli kysymyksessä oleva säännös muutetaan esitetyllä tavalla, voidaan 79 §:n 4 momentin tilalle säätää vientitullin määräytymispäivästä, joksi ehdotetaan vientipäivää. Tullilain 80 §:n 1 momenttiin ja 82 §:ään olisi otettava viittaus 79 §:n 3 momenttiin.

Uuden tullausjärjestelmän mukaisesti, joka aiotaan ottaa käytäntöön 1 päivänä tammikuuta 1972, tavaranhaltijan on itse ilmoitettava tullauksessa tavaran verotusperusteet. Kun tavara on säännönmukaisesti luovutettu tavaranhaltijalle jo ennen tullattavaksi ilmoittamista ja kun tullivapaiden tavaroiden määrä jatkuvasti kasvaa, tarvitaan säännös, jonka avulla tavaranhaltija saadaan täyttämään ilmoitusvelvollisuutensa myös niissä tapauksissa, joissa veronkorotusta ei voida käyttää. Tämän vuoksi olisi 83 §:ään, samalla kun sen momenttijaotusta ehdotetaan muutettavaksi, otettava virhemaksua koskeva 4 momentti. Kun uusi tullausjärjestelmä, ilmoitusmenettely, edellyttää luottamuksellisia suhteita tavaranhaltijan ja tullilaitoksen välillä, tullaan tätä lainkohtaa soveltamaan varsin varovaisesti. Silloin kun ilmoituksessa on vähäinen virhe, ei virhemaksua kannettaisi lainkaan. Milloin ilmoitus jätetään säädetyn määräajan jälkeen, vaikuttaisi virhemaksun suuruuteen myöhästymisajan pituus sekä lähetyksen arvo ja paljous. Vastaavasti tultaisiin soveltamaan 3 momentin 1 kohdan veronkorotussäännöstä tullinalaisen lähetyksen osalta.

Ulkomaalla tapahtuvaa korjausta koskevan 88 §:n 1 momentin säännöksen sanamuotoon esitetään sellaista täsmennystä, että tätä lainkohtaa voitaisiin soveltaa silloinkin, kun tavaraa ei varsinaisesti ole korjausta varten viety ulkomaalle.

Jotta suomalaiset kalastajat voisivat aluksillaan tapahtuvassa kalanjalostuksessa käyttää myös kotimaisia tavaroita, kuten sokeria, olisi 90 §:n 7 kohtaa tältä osin muutettava. Niin ikään olisi sallittava ulkomaisten kuljetussäiliöiden käyttö väliaikaisesti myös kotimaan lii-

kenteessä sekä merimiesten lähettää postitse asetuksella säädettävin edellytyksin tullivapaasti tavaroita. Näistä aiheutuvat muutokset tulisivat 90 §:n 14 ja 21 kohtaan sekä 91 §:ään. Perintönä tai testamentin nojalla saatuja tavaroita koskevan 90 §:n 17 kohdan sanonta ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi muuttotavaroita koskevan 18 kohdan sanonnan kanssa. Viimeksi mainitussa lainkohdassa on kotitalouteen kuuluviin tavaroihin vakiintuneen tulkinnan mukaan katsottu kuuluvan myös moottoriajoneuvot.

Tullin suorittaminen ja palauttaminen.

Tullilaskutus ja maksutarkkailu on tarkoitus siirtää tietokoneiden suoritettavaksi siten, että luottoasiakas saisi kolme kertaa kuukaudessa tullilaskun kaikista 10 päivän aikana suoritetuista tullauksista. Maksuaika olisi 30 päivää, ja suorituksen tulisi tapahtua tiliteitse. Maksamisen varmistamiseksi annettavista vakuuksista on yhdenmukaisesti muissa maissa noudatetun käytännön kanssa tarkoitus luopua. Samalla olisi kuitenkin sellaisten luottoasiakkaiden vastuuta tullivelan suorittamisesta lisättävä, jotka eivät ole tavaranhaltijoita. Myöhäisestä maksamisesta johtuva veronlisäys, josta nykyisin on säädetty tullisäännössä, olisi edelleenkin säilytettävä, mutta asiasta olisi säädettävä lailla. Näistä johtuvat muutokset esitetään toteutettaviksi 100—104 §:ssä.

Valtiolle luovutetun tai menetetyksi tuomitun tavaran käytöstä valtion laitoksen tarpeisiin päättää nykyisin sakon ja sen muuntorangaistuksen sekä eräiden muiden rikosoikeudellisten seuraamusten ja valtiolle maksettaviksi tuomittujen korvausten täytäntöönpanosta annetun asetuksen (321/69) 25 §:n mukaisesti sisäasiainministeriö. Kun kysymyksessä ovat lähinnä moottoriajoneuvot, joiden hankintaan liittyvät asiat kuuluvat valtiovarainministeriölle, olisi 106 §:ään lisättävä tätä koskeva säännös samalla kun tulliselvittämättömän tavaran myymisen edellytyksiä ja menettelyä koskevat säännökset 105—107 §:issä olisi muutoinkin saatettava nykyoloja vastaamaan.

Tullilaitos on kantanut veronlisäystä sen johdosta, ettei tavaraa ole säädetyssä ajassa noudettu tullivalvonnassa olevista säilytystiloista. Kun tullilaitos ei säännönmukaisesti rakenna eikä omista varastotiloja ja kun tullaamattoman tavaran säilytyksessä pyritään, kuten 24 §:n yhteydessä on esitetty, terminaalityyppiseen järjestelyyn, olisi mainitun veronlisäyksen kantamisesta luovuttava ja muutettava vastaavasti 104 ja 108 §:ää sekä kumottava 109 §.

Tullirikokset.

Syytettä tullirikoksesta on nykyisin erikoissyyttäjän eli tullihallituksen kanneviskaalin tai asianomaisen tullinhoitajan ajettava. Kun tullirikoksilla ei nykyoloissa ole sellaista erityisasemaa kuin aikaisemmin, ei järjestely enää ole tarkoituksenmukainen, minkä vuoksi syyttäminen tullijutuissa olisi siirrettävä yleisille syyttäjille. Sen sijaan näiden asioiden esitutkinta olisi edelleenkin säilytettävä tulliviranomaisten tehtävänä. Tässä yhteydessä olisi myös etsintää, henkilöön käyvää tarkastusta, takavarikkoa, pidättämistä, oikeuskäsittelyä, rangaistusmääräysmenettelyä ja laillista oikeuspaikkaa koskevat säännökset tarkistettava. Muutokset esitetään toteutettaviksi 119, 121 ja 126 §:ssä, jolloin 118, 127, 129, 132, 133 ja 134 § voitaisiin tarpeettomina tai vanhentuneina kumota. Samalla käy tarpeettomaksi myös erinäisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin säännös, joka olisi kumottava.

Tullilain 9 luvussa on eri tilanteiden varalta joukko yksityiskohtaisia rangaistussäännöksiä, jotka voitaisiin korvata yleisluontoisella säännöksellä. Tämän mukaisesti olisi 153 §:ää muutettava ja samalla kumottava 138—140, 143—147, 151 ja 152 §. Niin ikään olisi 142 §:n 2 momentista poistettava virheellinen viittaus ja kumottava tuomioistuimen harkintaa tarpeettomasti rajoittavat ja muutenkin vanhentuneet 154 §:n säännökset tullirikokseen syyllistyneen valvontavirkamiehen tai muun henkilön erottamisesta tehtävistään.

Muista verolaeista poikkeavasti tullilainsäädännössä ei ole, jollei 109 §:n ja 110 §:n 3 momentin erikoistapauksia oteta lukuun, mahdollista säälittävissä tapauksissa tai kohtuussyistä alentaa tai poistaa veroa. Tämän epäkohdan poistamiseksi esitetään lakiin lisättäväksi uusi 156 a §.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi näin kuuluvat lakiehdotukset:

Laki

tullilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 8 päivänä syyskuuta 1939 annetun tullilain (271/39) 16, 21, 22, 33, 35, 44, 69, 109, 118, 127, 129, 132—134, 138—140, 143—147, 151, 152 ja 154 §, näistä 21, 69 ja 154 § sellaisina kuin ne ovat osittain tai kokonaan muutettuina 18 päivänä marraskuuta 1949 annetussa laissa (707/49) ja 109 § sellaisena kuin se on 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (450/69), *muutetaan* 2, 3, 8, 10—12, 14 ja 15 §, 17 §:n 1 momentti, 18—20, 24, 26, 32, 36, 37, 39, 43, 45, 46, 60—64, 67, 72, 79, 80, 82, 83 ja 88 §, 90 §:n 7, 14, 17 ja 21 kohta, 91, 95, 96, 97, 99 a ja 100—108 §, 8 luvun otsake, 119, 121, 126, 142 ja 153 §, näistä 12, 20, 46, 104, 119 ja 121 § sellaisina kuin ne ovat osittain tai kokonaan muutettuina 18 päivänä marraskuuta 1949 annetussa laissa (707/49), 11, 60, 72, 102, 106 ja 107 § sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa (474/58), 142 § sellaisena kuin se on 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetussa laissa (339/61), 8, 79, 82, 83 ja 88 §, 90 §:n 7, 14 ja 17 kohta, 91, 95, 96, 97, 99 a, 101, 103 ja 108 § sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa (403/65), 90 §:n 21 kohta sellaisena kuin se on 29 päivänä marraskuuta 1968 annetussa laissa (648/68) sekä 17 §:n 1 momentti, 43, 62, 64, 67, 80, 100 ja 105 § sellaisina kuin ne ovat 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (450/69), sekä *lisätään* lakiin uusi 156 a § seuraavasti:

1 luku.

Yleiset säännökset.

2 §.

Tullialue jakaantuu tullipiireihin sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

3 §.

Liikenne tullialueelle ja tullialueelta on sallittu ainoastaan tullitietä myöten, jollei asetuksella ole poikkeusta myönnetty.

Tulliteitä ovat:

1) kulkuväylät, jotka johtavat yleisiin liikennesatamiin;

2) rautatiet, jotka välittävät yleistä liikennettä tullirajan yli;

3) yleiset tiet, jotka välittävät liikennettä tullirajan yli; sekä

4) vahvistetut lentoväylät, jotka johtavat tullilentopaikoille.

Edellä 2 momentin 1 ja 3 kohdassa mainitut kulkuväylät ja tiet ovat kuitenkin tulliteitä ainoastaan, mikäli ne on sellaisiksi julistettu.

Ilma-alus saa ylittää tullirajan muutakin reittiä kuin vahvistettua lentoväylää käyttäen sen mukaan kuin asetuksella määrätään.

8 §.

Tässä laissa tarkoitetaan:

ajoneuvolla kulkuneuvoa, jolla kuljetaan maitse, ei kuitenkaan junaa;

aluksella kulkuneuvoa, jolla kuljetaan vesitse;

ilma-aluksella lentokonetta, ilmalaivaa ja ilmapalloa;

kotimaanliikenteellä sellaista liikennettä tullialueella, joka ei ole ulkomaanliikennettä;

kuljettajalla sitä, jolla ajoneuvossa sen kulkiessa on ylin määräämisvalta;

kulkuneuvolla jokaista välinettä, jolla henkilöitä tai tavaraa kuljetetaan;

päälliköllä sitä, jolla aluksessa, junassa tai ilma-aluksessa sen kulkiessa on ylin määräämisvalta;

tavaranhaltijalla sitä, jolla omistajana tai muutoin on oikeus hallita tavaraa tai siitä määrätä;

terminaalilla tavaran kokoamis- ja jakelukeskusta;

tullauksella tavaran tulliselvitystä sen laskemiseksi vapaaseen liikkeeseen;

tullauspäivällä päivää, jona tullitoimipaikka vahvistaa tulliverotusta koskevan päätöksen;

tullimiehellä henkilöä, joka nimityksen tai määräyksen nojalla hoitaa tullilaitoksen virkaa tai tointa;

tullipaikalla paikkakuntaa, jossa on tullitoimipaikka;

tulliselvityksellä niitä tullitoimenpiteitä, joihin kulkuneuvoja tai tavaraa koskevien tullisäännösten noudattamiseksi on ryhdyttävä;

tullitariffioinnilla tavaraan sovellettavien tullitariffisäännösten ja niiden muiden seikkojen

määräämistä, joiden perusteella tavarasta menevä tulli lasketaan;

tullitavaralla ulkomaista tavaraa sekä sellaista vapaata tavaraa, joka on tullivalvonnan alaisena;

tuontipäivällä päivää, jona tullitoimipaikka on vastaanottanut tuloselvitystä varten hyväksyttävän alus- tai muun vastaavan ilmoituksen;

ulkomaanliikenteellä liikennettä tullialueelle tai sieltä pois tahi tullialueen kautta;

ulkomaisella tavaralla tullialueelle tuotua tavaraa, jota ei ole tullattu;

vapaalla tavaralla oman maan tavaraa sekä tullialueelle tuotua, tullattua ja vapaaseen liikkeeseen laskettua tavaraa; sekä

vientipäivällä päivää, jona tullitoimipaikka on vastaanottanut menoselvitystä varten hyväksyttävän alus- tai muun vastaavan ilmoituksen.

2 luku.

Tullihallinto.

10 §.

Tullihallintoa johtaa tullihallitus valtiovarainministeriön alaisena keskusvirastona.

Paikallisesta tullihallinnosta huolehtii piiritullitoimipaikka kussakin tullipiirissä. Piiritullitoimipaikan alaisina voi olla muita tullitoimipaikkoja, joita ovat tullikamarit, tullitoimistot ja tulliasemat, sekä maarajan yli tapahtuvan liikenteen valvontaa varten tullirajavartiosto.

11 §.

Tullilaitoksessa voi olla:

pääjohtajan, tullineuvoksen, tullijohtajan, toimistopäällikön, kanneviskaalin, ylireviisorin, tullikemistin, tullinhoitajan, apulaistullinhoitajan, tulliylitarkastajan, tullisihteerin, kemistin, reviisorin, tulliverotarkastajan, tullitarkastajan, aktuaarin, koulutustarkastajan, osastosihteerin, apukamreerin, notaarin, kassanhoitajan, tullivartiotarkastajan, tulliekspeditöörin, kirjaajan ja apulaiskassanhoitajan virkoja; sekä

tullirajaviskaalin, tullipäällysmiehen, toimistosihteerin, ylitullivartijan, tullivartijan, tullivalvojan, tilastokoneen hoitajan, tullikirjurin, kirjanpitäjän, apulaiskirjaajan, kanslistin, kirjurin, vahtimestarin, lomakevarastonhoitajan, apulaiskanslistin, konekirjoittajan, lävistäjän, toimistoapulaisen, tarkastusapulaisen ja tilastoapulaisen toimia.

Virkoja ja toimia voi olla eri luokkaisia.

Tullilaitoksessa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

12 §.

Tullilaitokselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta sellaisilla rajaseuduilla, joilla tullilaitos ei ole järjestänyt tullirajan vartiointia, tullivalvonnasta merellä sekä muustakin tullilaitoksen avustamisesta tullivalvonnan toimittamisessa huolehtii rajavartiolaitos, niin kuin siitä on erikseen säädetty.

Ulkomaan merenkulun tullivalvonnassa avustaa tullilaitosta merenkulkulaitos.

Poliisi sekä ilmailu-, rautatie-, posti- ja metsänhoitoviranomaiset ovat velvollisia antamaan tullilaitokselle virka-apua kaikessa, mikä soveltuu niiden omiin virkatehtäviin.

Niin ikään on tullilaitoksella oikeus saada sotilasviranomaisilta nopeaa virka-apua, milloin sitä tullitoimen hoitamiseen tarvitaan.

3 luku.

Tullivalvonta.

14 §.

Tavara- ja henkilöliikenne sekä tavaroiden varastointi, valmistus ja kauppa pidetään, mikäli tulliverotus ja muiden tullitoimenpiteitten suorittaminen niin vaativat, tullilaitoksen toimesta tarpeellisessa valvonnassa.

15 §.

Suorittaessaan tullivalvontaa tullimiehellä on oikeus:

1) esteettömästi kulkea ja suorittaa tarkastuksia liikennepaikoilla, yleisillä teillä ja kulkuneuvoissa sekä myynti-, varasto- ja valmistuspaikoilla;

2) saada haltuunsa tarpeelliset tavaraa, kulkuneuvoa tai matkaa koskevat asiakirjat ja tiedot;

3) milloin toimenpiteestä ei aiheudu liikenteelle olennaista haittaa, sulkea kulkuneuvojen lasti- ja varastotiloja sekä aitauttaa tai muuten eristää purkaus-, lastaus- tai varastoimispaikkoja; sekä

4) saada sellaista apua kulkuneuvon tai muun valvottavana olevan paikan henkilökunnalta, mitä tarkastusten ja muiden tarpeellis-

ten valvontatoimenpiteiden suorittaminen edellyttää.

17 §.

Tullimiehellä on oikeus pysäyttää tarkastusta varten alus, pakottaa laskeutumaan ilma-alus, pidättää juna raja-asemalla niin kauan kuin tullivalvonnan takia on välttämätöntä sekä pysäyttää ajoneuvo ja matkustajat, jotka kulkevat maitse muutoin kuin junalla. Alusta, joka pakenemalla pyrkii tullivalvonnan alaisuudesta, voidaan ajaa takaa tullirajan ulkopuolellekin ja pysäyttää se tarkastusta varten, jos takaa-ajoon heti ryhdytään. Sellainen takaa-ajo-oikeus lakkaa kuitenkin, jos takaa-ajo keskeytetään tai alus saapuu vieraan valtion aluevesille.

— — — — — — — — — — — — — —

18 §.

Jos tullialueella merellä tavataan alus, jolla ei ole kansallisuustodistusta tai muuta, sen kotimaata luotettavasti todistavaa asiakirjaa, tulee tullimiehen käskeä se poistumaan tullialueelta. Jos päällikkö haluaa kuljettaa aluksen tullialueella olevaan satamaan tahi jos on aihetta epäillä, että kansallisuuden todistamiseksi on esitetty vääriä tai puutteellisia asiakirjoja tai että alus on luvattomilla asioilla, on se vietävä sopivaan tullipaikkaan tarpeellisen selvittelyn toimittamista varten. Viimeksi mainitulla tavalla meneteltäköön myös tullirajan ulkopuolella, ei kuitenkaan vieraan valtion aluevesillä, alukseen nähden, joka on suomalainen tai kansallisuudeton tahi käyttää väärää lippua taikka jota ei tunnusta sen maan hallitus, jonka lippua se käyttää, ja jos on todennäköistä, että alus harjoittaa luvatonta tavarankuljetusta Suomeen tai Suomesta.

19 §.

Tullialueelle saapuvassa tai sieltä lähtevässä kulkuneuvossa on tullimiehellä oikeus toimittaa tarkastus. Tullimiehellä on oikeus toimittaa myös kulkuneuvossa olevan matkustajan ja muun henkilön mukanaan kuljettaman tavaran tarpeellinen tarkastus. Jollei tarkastukseen voida heti ryhtyä sillä paikalla, on tullimiehellä valta vaatia, että tavara, niin pian kuin mahdollista, viedään lähimpään tähän tarkoitukseen soveliaaseen paikkaan.

Tullimiehellä on myös oikeus vaatia jokaiselta, joka tulee tullialueelle tai lähtee sieltä, tullivalvontaa varten tarvittavat tiedot hänen henkilöllisyydestään ja matkastaan sekä siitä tavarasta, jota hän kuljettaa mukanaan.

20 §.

Tullialueelle saapuvan ja sieltä lähtevän matkustajan tulee tullimiehen kehotuksesta näyttää, mitä hänellä on yllään. Jos tullimies katsoo siihen syytä olevan, toimittakoon myös henkilöön käyvän tarkastuksen. Niin ikään voidaan vapaasatamassa tai vapaavarastossa tahi 15 §:n mukaisesti eristetyllä purkaus-, lastaus- tai varastoimispaikalla käyvä henkilö hänen tullessaan sinne taikka poistuessaan sieltä tarkastaa, samoin henkilö, joka palvelee taikka käy ulkomaanliikenteessä olevalla aluksella tai ilma-aluksella sen ollessa satamassa taikka lentokentällä, hänen saapuessaan alukseen tai ilma-alukseen tahi poistuessaan siitä.

Naisen henkilöön käyvän tarkastuksen toimittakoon ainoastaan nainen.

24 §.

Tullialueelle tuotu tavara, jollei sitä heti tulliselvitetä, on vietävä tullitavaran käsittelyyn tarkoitettuun tullihallituksen hyväksymään terminaaliin tai muuhun yleiseen purkaus-, lastaus- tai varastoimispaikkaan ja siellä säilytettävä vastaanottajan lukuun.

Tällaisesta viemisestä, säilyttämisestä ja siihen liittyvästä tavaran käsittelystä ja hoidosta on asianomaisella varastonpitäjällä oikeus kantaa kohtuullinen korvaus.

Tavaraa ei ilman tulliviranomaisen lupaa ole luovutettava 1 momentissa mainitusta paikasta.

Tullivalvonta ei estä omistajaa luovuttamasta eikä panttaamasta oikeuttaan kulkuneuvoon tai tavaraan eikä ryhtymästä niiden hoitamiseksi toimenpiteisiin, jotka eivät haittaa tullivalvontaa.

Jos varastotoiminnassa ei noudateta tulliselvityksestä tai -valvonnasta annettuja määräyksiä tai jos 2 momentissa tarkoitettu maksu on vahvistettu suuremmaksi kuin mitä kohtuudella voidaan edellyttää, tullihallitus voi kieltää tullitavaran säilyttämisen terminaalissa tai muussa 1 momentissa mainitussa paikassa.

4 luku.

Ulkomaanliikenne.

26 §.

Kun alus saapuu tullialueelle, tulee päällikön:

1) pysyä tullitiellä;

2) käyttää valtionluotsia siitä erikseen annettujen säännösten mukaisesti;

3) viedä alus tullipaikkaan pysähtymättä muuten kuin tullitoimenpiteiden suorittamista

varten tai jos julkisen viranomaisen toimenpiteet muutoin sitä vaativat;

4) pysähtyä tuloväylän varrella olevan tullitoimipaikan kohdalle tai laskea siellä rantaan niiden tullitoimenpiteiden suorittamista varten, joista tullitoimipaikka huolehtii;

5) valvoa, ettei kukaan ole muussa henkilökohtaisessa yhteydessä aluksen kanssa kuin mitä julkisen viranomaisen toimenpiteet vaativat; sekä

6) huolehtia siitä, ettei mitään tavaraa matkalla pureta tai heitetä aluksesta taikka oteta siihen.

Tullihallituksella on oikeus harkintansa mukaan joko yksittäistapauksissa tai erityislaatuisiin aluksiin nähden myöntää poikkeuksia 1 momentissa säädetyistä velvollisuuksista, luotsinkäyttövelvollisuudesta kuitenkin vain yksissä neuvoin merenkulkuhallituksen kanssa.

32 §.

Kun tullitavara on purettu, on 24 §:n 1 momentissa mainitun paikan pitäjän tahi tavaranhaltijan, jolle tavara on luovutettu, annettava tullitoimipaikkaan selvitys puretun tavaran määrästä ja, mikäli tavara on päällyksessä, tämän kunnosta.

36 §.

Ulkomaalle lähtevään alukseen ei saa, ellei asetuksella toisin sallita, ottaa tavaraa, ennen kuin päällikkö on lähimpään tullitoimipaikkaan ilmoittanut siitä ja saanut tältä luvan lastaamiseen.

Jos tavaraa luvatta lastataan, voidaan päällikkö säädetyn rangaistusseuraamuksen lisäksi velvoittaa purkauttamaan se, mikäli purkaminen havaitaan tarpeelliseksi tavaran tarkistamista tai siitä suoritettavien maksujen määräämistä varten.

37 §.

Ennen aluksen lähtöä on päällikön esitettävä asianomaisessa tullitoimipaikassa tarpeelliset alusta ja lastia koskevat asiakirjat ja annettava alusilmoitus, josta on voimassa mitä 29 §:n 2 momentissa on saapuvan aluksen alusilmoituksesta säädetty.

Matkaa varten annetaan alukselle tullipassi. Aluksen lähtö voidaan estää siksi, kunnes se on säädetyllä tavalla tulliselvitetty.

39 §.

Ulkomaalle menevä alus ei saa viimeisestä Suomen satamasta lähdettyään poiketa tullitieltä, ottaa lastia eikä sitä purkaa eikä myöskään, jos aluksessa on tullitavaraa tai verottomia muonavaroja, ilman lupaa pysähtyä tullialueella.

43 §.

Rautateitse tai yhdysliikenteessä rautateiden kanssa tullialueelle saapuva tavara, käsimatkatavaraa lukuun ottamatta, on rautateiden otettava välittömästi haltuunsa. Tavarat, jotka eivät ole tarkoitetut kuljetettaviksi tullialueen kautta, on rautateiden niin pian kuin mahdollista luovutettava kuittausta vastaan määräpaikan tullitoimipaikkaan tai pidettävä ne hallussaan, kunnes tulliviranomainen antaa luvan tavaran luovuttamiseen vastaanottajalle.

Jos tavara on osoitettu paikkakunnalle, jossa ei ole tullitoimipaikkaa, tai jos muut syyt estävät tavaran edelleen kuljettamisen rajalta, on tavara tulliselvitettävä raja- tai satama-aseman tullitoimipaikassa.

Jollei lähettäjä tai vastaanottaja ole viimeistään tavaran saapuessa maahan toisin määrännyt, tulee rautatieviranomaisten määrättyä maksua vastaan ryhtyä 2 momentissa mainituissa tapauksissa ja muulloinkin, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, tarvittaviin toimiin tavaran tulliselvittämiseksi.

45 §.

Tullialueelle saapuvan tai sieltä lähtevän ilma-aluksen on ensimmäisenä laskeutumispaikkanaan ja viimeisenä lähtöpaikkanaan käytettävä sellaista lentoasemaa, jonka tullihallitus on hyväksynyt tullilentopaikaksi. Piiritullitoimipaikka voi kuitenkin yksittäisissä tapauksissa myöntää luvan laskeutua muuhun kuin tullilentopaikkaan ja nousta muusta kuin sellaisesta paikasta.

46 §.

Ulkomaanliikenteessä olevaan ilma-alukseen ei saa lastata eikä siitä purkaa tavaraa ilman piiritullitoimipaikan lupaa muualla kuin tullilentopaikassa, eikä siitä saa heittää tavaraa tullialueelle. Postin heittämisestä on voimassa, mitä erikseen säädetään.

Jos joku ilma-aluksen matkustajista tai miehistöstä aluksen kulkiessa heittää siitä tavaraa tullialueelle ja jos päällikköllä on tästä tieto, tulee hänen heti aluksen laskeuduttua maahan tulomatkan jälkeen tai, jos heittäminen on tapahtunut menomatkalla, ensi tilaisuudessa ilmoittaa siitä tullivalvontaa suorittavalle viranomaiselle.

5 luku.

Tavaran käsittely.

60 §.

Maahan tuotu ja maasta vietävä tavara on tavaranhaltijan tulliselvitettävä.

Maahan tuodun tavaran tulliselvitysmuodot ovat:

1) tullaus;
2) siirtäminen tullivarastoon, vapaavarastoon tai vapaasatamaan;
3) lähettäminen tullaamattomana toiselle paikkakunnalle; sekä
4) palauttaminen tullialueelta.

Tulliselvitystä varten on tullitoimipaikkaan jätettävä tai lähetettävä kustakin tavaraerästä tahi tietyn enintään kuukauden pituisen jakson aikana tuoduista tai viedyistä tavaraeristä tullihallituksen vahvistaman kaavan mukainen tavarailmoitus, joka sisältää asetuksella tarkemmin säädettävät tavaraa koskevat tiedot.

61 §.

Maahan tuodun tavaran tulliselvitysaika on 15 päivää tuontipäivästä lukien, jollei valtiovarainministeriö jonkin paikkakunnan tai liikenteen osalta erityisistä syistä toisin määrää.

Vientitavara on tulliselvitettävä ennen vientiä. Tullihallitus voi kuitenkin määrätä, että maasta vietävä tavara saadaan selvittää viennin jälkeen, milloin olosuhteet niin vaativat, ja vahvistaa tätä varten määräajat eri vientipaikkojen, kuljetusmuotojen tai tavaroiden osalta.

Edellä 1 momentissa mainittu määräaika lasketaan tullaamattomana toiselle paikkakunnalle lähetetyn tavaran osalta kuitenkin siitä päivästä, jona tavara on tuotu tälle paikkakunnalle ja, tulliselvitettäessä tiettynä ajanjaksona saapuneita lähetyksiä samalla tavarailmoituksella, jakson päättymisestä lukien.

62 §.

Tullihallitus voi hakemuksesta hyväksyä luottoasiakkaaksi sellaisen vastuukykyiseksi katsomansa ja toiminnassaan luotettavan henkilön tai yhteisön, joka ammattimaisesti tai toistuvasti tuo maahan tai vie maasta tavaraa tahi harjoittaa niiden huolintaa tai kuljetusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu suostumus on peruutettava milloin harkitaan syytä siihen olevan. Tällaisena syynä voidaan pitää muun ohella sitä, että asianomainen on asetettu konkurssitilaan tai ettei hänellä taloudellisessa tahi muussa toiminnassaan ole sitä luotettavuutta, jota vastuu tulliselvitykseen liittyvistä velvoitteista edellyttää.

63 §.

Tavara voidaan luovuttaa vapaaseen liikkeeseen, kun edellytykset maahantuonnille on selvitetty, tavara ilmoitettu tullattavaksi ja tullilasku maksettu. Luottoasiakas voi kuitenkin saada tavaran haltuunsa erityistä tarkkailuilmoitusta vastaan jo ennen tullattavaksi ilmoittamista, sen mukaan kuin tullihallitus tarkemmin määrää. Tällöin on tavara säilytettävä tuontipäällyksessä avaamattomana, jollei tulliviranomainen anna lupaa päällyksen avaamiseen tai tavaran käyttöönottamiseen.

64 §.

Tullaamattomasta tavarasta on sen, jonka hallussa tavara on, pidettävä kirjaa ja annettava tietoja tulliviranomaisille sen mukaan kuin tullihallitus määrää.

67 §.

Tullivarastoon pantavan tavaran tulee olla ulkomaista, tullin tai muun veron alaista, tuontipäällyksessään ja muutoinkin sellaisena, kuin se on tullut tullialueelle. Tavara on huolella säilytettävä tullivarastossa siihen asti, kunnes se tullataan, lähetetään tullaamattomana toiselle kotimaan paikkakunnalle tai palautetaan tullialueelta. Tullihallituksella on oikeus erityisen painavista syistä sallia, että tullivarastoon saadaan ulkomaisen tavaran ohella panna myös vapaata tavaraa ehdolla, ettei tullivarmuutta tämän johdosta vaaranneta.

Yleiseen tullivarastoon ja kauttakulkuvarastoon on tavara pantava avaamatta suljettuja kolleja, mutta puutteelliset päällykset on kuitenkin korjattava ja epäselvät merkit uusittava. Yleiseen tullivarastoon tai kauttakulkuvarastoon ei saa panna valtiovarainministeriön luvatta tavaraa, jonka tuonti on ehdottomasti kielletty.

Yksityiseen tullivarastoon saa panna tavaraa tullitariffioinnin jälkeen, joka tavaraa varastosta otettaessa pannaan tullituloutuksen perusteeksi, jollei tullitariffin tai sen soveltamisesta annettujen säännösten muutos aiheuta uutta tariffiointia.

Muonitusvarastoon pantavan tavaran tullitariffiointiin ja mahdolliseen tullituloutukseen sovelletaan vastaavasti, mitä edellä 3 momentissa on säädetty. Muonitusvaraston pitäjän on asetettava piiritullitoimipaikan hyväksymä vakuus, joka vastaa varastossa olevista tavaroista mene-

vää tullia sekä muita veroja ja maksuja. Tullihallituksella on oikeus harkintansa mukaan myöntää vakuuden määrään nähden helpotuksia silloin, kun tämä voi tapahtua tullivarmuutta vaarantamatta.

Asetuksella säädetään, kuinka kauan tavara saa olla tullivarastossa.

72 §.

Oikeus vapaavaraston ja vapaasataman perustamiseen ja pitämiseen on valtiolla, mutta valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää tämän oikeuden myös kunnalle tai, asianomaista kuntaa kuultuaan, suomalaiselle osakeyhtiölle sekä osuuskunnalle tai yhdistykselle, joiden hallitusten jäsenet ovat Suomen kansalaisia, ja tulee valtioneuvoston antaessaan sellaisen luvan samalla vahvistaa ne ehdot ja määräykset, jotka valtion oikeuden ja yleisen edun turvaamiseksi katsotaan tarpeellisiksi.

Tullivaraston perustamiseen vaaditaan lupa. Luvan yksityisen tullivaraston perustamiseen antaa hakemuksesta, asettamillaan ehdoilla piiritullitoimipaikka, muun tullivaraston perustamiseen tullihallitus. Lupa voidaan antaa määräajaksi ja rajoittaa koskemaan vain tiettyjä tavaroita.

Milloin tullivaraston pidossa on tapahtunut häiriöitä tavalla, joka saattaa vaarantaa tullivarmuutta, tai milloin muuten on perusteltua aihetta, tullihallitus voi peruuttaa määräajaksi tai kokonaan 2 momentissa tarkoitetun luvan.

6 luku.

Tullitariffin soveltaminen.

79 §.

Tavarasta on ulkomaalta tullialueelle tuotaessa suoritettava tullia, jollei sitä ole säädetty tullivapaaksi tullitariffissa tai muualla laissa.

Ulkomaalle vietäessä tavara on tullivapaa, jollei siitä tullitariffissa ole säädetty tullia suoritettavaksi.

Tuontitavaroiden tulliverotus suoritetaan, jollei muualla laissa ole toisin säädetty, sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona tavara on luovutettu vapaaseen liikkeeseen, jos luovutus tapahtuu ennen tullauspäivää. Muutoin noudatetaan tullauspäivänä voimassa olevia säännöksiä.

Vientitavaran tulliverotus suoritetaan, jollei muualla laissa ole toisin säädetty, vientipäivänä voimassa olevien säännösten mukaan.

80 §.

Milloin tulli on määrättävä tavaran arvon perusteella, katsotaan verotusarvoksi hinta, mikä tavarasta saataisiin 79 §:n 3 momentissa mainittuna ajankohtana myytäessä avoimilla markkinoilla toisistaan riippumattomien ostajan ja myyjän kesken. Tätä hintaa sanotaan jäljempänä normaalihinnaksi.

Normaalihintaa vahvistettaessa edellytetään:

1) että tavara toimitetaan ostajalle tuontipaikalle;

2) että myyjä vastaa kaikista tavaran myyntiin ja tuontipaikalle toimittamiseen liittyvistä kustannuksista; sekä

3) että ostaja vastaa tullista, muista veroista ja maksuista, jotka tullialueella kannetaan.

Tavarasta maksettu tai maksettava hinta voidaan hyväksyä verotusarvoksi, jos

1) kaupasta päättämisen ja tullattavaksi ilmoittamisen välinen aika ei ole kuutta kuukautta tai, milloin jollakin kaupanalalla on yleisesti pitemmät toimitusajat, vakiintunutta, enintään 24 kuukauden toimitusaikaa pitempi;

2) hinta on sopimuksenteon ajankohtana vastannut sellaisia hintoja, jotka samanlaisista tai vastaavanlaisista tavaroista on saatu myynnissä avoimilla markkinoilla toisistaan riippumattomien ostajan ja myyjän kesken; ja jos

3) hinta on oikaistu niiden tekijöiden osalta, jotka kysymyksessä olevassa myynnissä poikkeavat normaalihinnan ehdot täyttävästä myynnistä ja joita erityisesti ovat 2 momentissa mainitut kustannukset, ainoastaan yksinedustajan tai häneen verrattavan maahantuojan saamat hinnanalennukset, epätavalliset alennukset ja muut tavallisen kilpailuhinnan vastaiset hintajärjestelyt.

Milloin tavara on tuotu maahan muutoin kuin avoimien markkinoiden olosuhteissa, voidaan arvonoikaisu laskea myös vastaavan tavaran jälleenmyyntihinnasta vähentämällä siitä tulli sekä muut tuonnin yhteydessä kannettavat verot ja maksut, tuonnin jälkeiset kustannukset ja tavanomainen voitto. Käytetyn tavaran osalta voidaan arvonoikaisu laskea vastaavan uuden tavaran hinnasta. Tällöin on otettava huomioon myös kohtuullinen arvonvähennys.

82 §.

Ulkomaan valuutassa ilmaistut rahamäärät muunnetaan verotusarvoa määrättäessä Suomen rahaksi 79 §:n 3 momentissa mainittuna ajankohtana voimassa olevan, kansainvälisen valuut-

tarahaston vahvistaman pariarvon mukaan. Jos tällaista pariarvoa ei ole jonkin valuutan osalta vahvistettu tai jos muuten on erityisiä syitä, tullihallitus määrää Suomen Pankkia kuultuaan, mitä vaihtokurssia on käytettävä. Milloin ostaja ja myyjä ovat sopineet tietyn vaihtokurssin käyttämisestä, sovelletaan sitä, jos tullihallitus Suomen Pankkia kuultuaan antaa siihen luvan.

83 §.

Tavaranhaltijan tulee tullausta varten ilmoittaa tähän vaikuttavat seikat. Asetuksella säädetään, miten tavaranhaltijan on verotusarvo eriteltävä ja mitä tietoja tai asiakirjoja hänen tulee ilmoitukseen liittää tai muutoin tullausta varten antaa tai esittää.

Jos tavaranhaltija ei esitä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä tai jos hänen esittämänsä selvitys on puutteellinen, vahvistaa tulliviranomainen tavaran normaalihinnan ja muut tullausperusteet.

Tullia ja muuta tullilaitoksen kannettavaa veroa tai maksua voidaan korottaa:

1) jos tavarailmoituksessa tai muussa tiedossa tahi asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus tai virheellisyys taikka jos 61 §:ssä säädetty tulliselvitysaika on laiminlyöty, enintään 20 prosentilla;

2) jos tavaranhaltija on antanut tavarailmoituksen tahi muun säädetyn tiedon tai asiakirjan olennaisesti vaillinaisena tai virheellisenä, enintään 50 prosentilla ja, jos hän kehotuksen saatuaankin on ilman hyväksyttävää estettä jättänyt velvollisuutensa kokonaan tai osaksi täyttämättä, enintään kaksinkertaiseksi; tai

3) jos tavaranhaltija on jättänyt kokonaan tavarailmoituksen antamatta tai jos hän on tietensä tai törkeästä huolimattomuudesta antanut olennaisesti väärän tavarailmoituksen tai muun säädetyn tiedon tai asiakirjan, eikä häntä ole tullipetoksesta rangaistava, enintään kaksinkertaiseksi.

Milloin tavaranhaltija on menetellyt 3 momentissa mainituin tavoin tulliselvittäessään sellaista maahan tuotua tai maasta vietävää tavaralähetystä, josta ei tulliselvityksen yhteydessä kanneta tullia eikä muuta veroa tai maksua, voidaan tavaranhaltijalta periä virhemaksuna asian laadusta tai laiminlyönnin suuruudesta riippuen enintään 1 000 markkaa.

Jos 3 momentissa tarkoitettu puutteellisuus tai virheellisyys on koskenut vain tiettyä osaa tulliselvitettävistä tavaroista, on korotus määrättävä vain näiden tavaroiden osalta.

88 §.

Tavarasta, joka ulkomaalla korjattuna palautetaan maahan, kannetaan jälleentuotaessa tullia 15 prosenttia korjaus- ja lähetyskustannusten määrästä, ei kuitenkaan yli sen määrän kuin mitä vastaavan tavaran tulli olisi tullitariffin mukaan laskettuna.

Ulkomaalta tuodusta tavarasta, joka kokonaan tai osaksi on valmistettu suomalaisista tai sellaisista täällä tullatuista tarvikkeista, joista maksettua tullia ei ole viennin yhteydessä palautettu, sekä jälleentuodusta tavarasta, jota ulkomaalla on käsitelty muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, kannetaan tullitariffin mukainen tulli alennettuna enintään määrällä, joka vastaa maasta viedyn valmistukseen tai käsittelyyn käytetyn tavaran tullia jälleentuontihetkellä.

Tuotaessa maahan arvotullin alaista tavaraa, joka kokonaan tai osaksi on valmistettu tullialueella suoritetun suomalaisen suunnittelu- tai muun sellaisen työn pohjalta, voidaan tullia alentaa määrällä, joka vastaa mainitun työn suhteellista osuutta tavaran verotusarvosta.

Tullinalennuksen ehtona on, että tavaran vienti tai suomalaisen työn toimitus ulkomaalle on tapahtunut maahantuojan toimesta tai lukuun ja että 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tuonti tapahtuu vuoden kuluessa vientipäivästä lukien.

90 §.

Seuraavat tavarat ovat jäljempänä mainituissa tapauksissa tullivapaat:

— — — — — — — — — — — — — — —

7) suomalaisten kalastajien kotimaisilla aluksilla kansainvälisiltä vesiltä tai vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen mukaan tämän valtion alueelta pyydystämät kalat ja muu saalis sekä niistä aluksella valmistetut tuotteet ja tuotteisiin ehkä käytetyt tavarat;

— — — — — — — — — — — — — — —

14) kuormausalustat ja -siteet sekä kuljetussäiliöt ja niiden varaosat ja korjaustarvikkeet ehdolla, että ne tai vastaava määrä samanlaisia välineitä on tavaranhaltijan toimesta viety tai aiotaan viedä vuoden sisällä tuontipäivästä lukien ja ettei tuonti liity niiden ostoon ulkomaalta;

— — — — — — — — — — — — — — —

17) kotitalouteen kuuluvat tavarat ja henkilökohtaiset esineet, jotka on saatu perintönä tai testamentin nojalla, sekä tavanomaiset lahjat;

— — — — — — — — — — — — — — —

21) ulkomaanliikenteessä olevassa suomalaisessa aluksessa palvelevan merimiehen, jonka pysyvä asunto- ja kotipaikka on Suomessa, mukanaan tuomat tai sellaisin edellytyksin kuin asetuksella säädetään, maahan lähettämät tavarat, joista tuotaessa kannettava tulli sekä muu vero ja maksu on edellisestä tullivapaasta maahantuonnista laskettuna yhteensä enintään 80 markkaa kutakin palveluskuukautta kohti, tai milloin palvelus ei ole jatkunut täyttä kuukautta, vastaavasti sen osaa kohti, kuitenkin niin, ettei samalla kerralla maahan tuoduista tavaroista maksettavan tullin ja muun veron ja maksun määrä saa nousta 240 markkaa suuremmaksi, paitsi siinä tapauksessa, että alus ei ole käynyt suomalaisessa satamassa ainakaan kolmeen kuukauteen, 960 markkaa suuremmaksi; edellä olevien säännösten estämättä saa merimies enintään kerran kuukaudessa tuoda maahan tullitta alkoholijuomia sekä merimies, joka päästökatselmuksen jälkeen jättää aluksen, savukkeita tai muita tupakkavalmisteita sen mukaan kuin asetuksella säädetään;

— — — — — — — — — — — — — —

91 §.

Seuraavat jälleenvietäviksi tarkoitetut tavarat ovat tullialueelle tuotaessa väliaikaisesti tullivapaat:

1) kojeet, työkalut sekä pienehköt koneet ja laitteet, joita tieteen, taiteen tai ammatin harjoittajat matkalla ollessaan omaa käyttöään varten mukanaan kuljettavat tahi jotka heille sitä varten ennakolta tai heidän maassa ollessaan lähetetään;

2) tavarat, jotka tuodaan käytettäviksi pelastustyöhön hätätilanteessa;

3) alukset, ilma-alukset ja liikkuva rautatiekalusto, jotka liikenteessä saapuvat tullialueelle;

4) kulkuneuvo, jota käytetään matkustajien tai tavaran kuljetukseen tullialueelle tahi tullialueelta taikka jonka ulkomaalla pysyvästi asuva henkilö tuo maahan tilapäistä matkaansa varten;

5) varaosat ja korjaustarvikkeet, jotka tuodaan käytettäviksi 1—4 kohdissa tarkoitettujen tavaroiden korjaamiseen;

6) tavarat, jotka tuodaan oikeudellista tutkintaa varten; sekä

7) siitoseläimet.

Tullivapauden ehtona on, että tavarat viedään maasta vuoden kuluessa tuontipäivästä lukien. Tullihallituksella on valta erityisen painavista syistä pitentää sanottua vuoden määräaikaa, ei kuitenkaan 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

6 a luku.

Tullin palauttaminen.

95 §.

Kun elinkeinon harjoittaja on vientitavaran valmistamiseen, korjaamiseen, kunnostamiseen, täydentämiseen tai päällystämiseen käyttänyt ulkomaalta tuotua tullinalaista tavaraa tai apuainetta, on hänellä, mikäli piiritullitoimipaikka on hakemuksesta sellaisen edun myöntänyt, oikeus saada viennin tapahduttua vientipalautus.

Edellä tarkoitettuna tavarana ei kuitenkaan pidetä koneiden ja laitteiden käynnissä tai kunnossa pitämiseen käytettäviä poltto-, voitelu- ja muita aineita eikä myöskään työkaluja, koneita ja laitteita sekä niiden osia, muotteja ja malleja samoin kuin muita tällaisia tavaroita.

Vientipalautuksena suoritetaan enintään se määrä tullia, joka osoitetaan kahden vuoden aikana ennen vientiä maksetun 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen käytetystä tai käytössä hukkaan menneestä tavarasta tahi laadultaan sitä vastaavasta tavarasta tai apuaineesta.

Oikeus 1 momentissa tarkoitettuun vientipalautukseen voidaan myöntää yhteisesti enintään kolmelle elinkeinon harjoittajalle.

Jos tavara, jonka osalta vientipalautusta on suoritettu, tuodaan jälleen maahan, on saatu palautus maksettava takaisin valtiolle.

96 §.

Oikeus saada tullinpalautusta jälleenviedystä tavarasta, joka on myyty ulkomaalle samassa kunnossa kuin se oli maahan tuotaessa, on maahantuojalla, mikäli piiritullitoimipaikka on tällaisen edun myöntänyt. Tullia ei kuitenkaan palauteta enempää, kuin mitä osoitetaan suoritetun kahden vuoden kuluessa ennen vientiä maahan tuoduista vastaavanlaisista tavaroista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kauppapalautusta ei myönnetä tavaroista, jotka jälleenvietäessä eivät ole markkinointikelpoisia tai jotka on tarkoitettu vietäväksi osto- tai alkuperämaahan tahi tuottajan taikka alkuperäisen myyjän asiamiehelle kolmannessa maassa, eikä myöskään muista kuin polttoaineista ja alkoholijuomista sekä kestokulutustavaroista, milloin tavara viedään käytettäväksi 90 §:n 2 kohdassa edellytettyyn tarkoitukseen.

97 §.

Myöntäessään oikeuden 95 ja 96 §:ssä tarkoitettuun tullinpalautukseen piiritullitoimipaikan tulee vahvistaa ehdot, jotka palautuksen saamiseksi katsotaan tarpeelliseksi.

Palautusta ei myönnetä, jollei palautettava määrä ole vähintään 50 markkaa. Palautusta on haettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vienti on tapahtunut.

99 a §.

Tässä luvussa tarkoitetut tullinpalautusasiat ratkaisee piiritullitoimipaikka lukuun ottamatta 98 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja asioita, jotka ratkaisee tullihallitus.

7 luku.

Tullin suorittaminen.

100 §.

Tullin tai tullilaitoksen kannettavan muun veron tai maksun maksuunpanosta tai palauttamisesta on maksuvelvolliselle tai palautuksen saajalle annettava tavarailmoitukselle tai muulle asiakirjalle kirjoitettu verotuspäätös, josta käyvät ilmi veroperusteet, tullaus- tai muu veronmääräämispäivä ja miten päätökseen voidaan hakea muutosta.

Verotuspäätöksen lisäksi kirjoitetaan luottoasiakkaalle noudatettavan tietojenkäsittelyjärjestelmän mukaisesti joko erillinen tullilasku jokaisesta tullauksesta tai yhteinen tullilasku kaikista tietyn enintään kuukauden pituisen ajanjakson tullauksista. Muun asiakkaan osalta verotuspäätös on samalla tullilasku.

Tullilasku on maksettava 30 päivän kuluessa sen kirjoittamispäivästä lukien. Jollei tullihallitus toisin määrää, lasku on maksettava suoraan tai pankin välityksellä tullilaitoksen postisiirtotulotilille, kuitenkin siten, että muun kuin luottoasiakkaan on maksettava laskunsa tulliselvityksen yhteydessä ja ennen kuin tavara luovutetaan tullivalvonnasta. Valmisteveron maksamisesta kotimaisesta tavarasta on säädetty erikseen.

101 §.

Samaan tullitariffin nimikkeeseen kohdistettavien tavaroiden verotusarvo vahvistetaan sekä tulli ja tullilaitoksen kannettava muu vero ja maksu, veronkorotus ja veron lisäys määrätään ja palautetaan täysin markoin tasoittamalla penneihin päättynyt määrä lähimpään täyteen markkalukuun. Tullilasku kirjoitetaan, jos kannettava määrä on vähintään kaksi markkaa.

Kun aluksesta, joka on ulkomaalla rakennettu suomalaiselle laivanisännälle tai siellä siirtynyt ulkomaalaiselta omistajalta suomalaisen omaksi, on maksettava tullia, on se suoritettava, ennen kuin alus ilmoitetaan rekisteröitäväksi, vaikkakaan alus ei silloin vielä olisi saapunut tullialueelle.

102 §.

Tullilaskun maksamisesta on sen vastattava, joka on ilmoittanut tavaran tai kulkuneuvon tulliselvitettäväksi. Sama vastuu on myös luottoasiakkaalla, joka huolitsijana, meklarina tai muutoin on tulliselvittänyt tavaran tai kulkuneuvon.

Se, joka kuljettaa tullaamatonta tavaraa, sekä se, jonka lukuun tai johdon ja valvonnan alaisena kuljetus tapahtuu, vastaavat yhteisvastuullisesti tavarasta menevän tullin sekä tullilaitoksen kannettavan muun veron ja maksun suorittamisesta, jos tavara katoaa. Sama vastuu on myös sillä, jonka on huolehdittava tavaran siirtämisestä yleiseen purkamis- tai varastoimispaikkaan, jos tavara siirrettäessä katoaa. Laivanisännistön ja ilma-aluksen omistajan vastuu on rajoitettu kulkuneuvoon ja rahtiin.

Mikäli katoaminen on tapahtunut tavaran ollessa rautateitten tai posti- ja lennätinlaitoksen hallussa, vastaa mainittu laitos yksin tavarasta menevistä veroista ja maksuista.

Se, joka on ottanut säilyttääkseen tullaamatonta tavaraa, vastaa siitä menevän tullin sekä tullilaitoksen kannettavan muun veron ja maksun suorittamisesta, jos tavara katoaa.

Milloin tavara on tulliselvittämättä joutunut vapaaseen liikkeeseen tai viety maasta, on tavaranhaltija vastuussa tavarasta menevistä veroista ja maksuista sekä velvollinen ilmoittamaan välittömästi asiasta tulliviranomaiselle.

103 §.

Kun samassa tavarailmoituksessa yksityisestä tullivarastosta tullattavaksi ilmoitetusta tavarasta suoritettava tulli sekä muu tullilaitoksen siitä kannettava vero ja maksu on vähintään tuhat markkaa, voi tullitoimipaikka pitentää niiden maksamista varten määrättyä aikaa enintään kahdella kuukaudella. Tulliin ja muihin veroihin ja maksuihin on tällöin lisättävä valtiovarainministeriön määräämä korko kultakin lykkäysajan alkavalta kuukaudelta.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus myöntää maksuajan lykkäystä kotimaisen tuotannon hyväksi enintään neljä kuukautta ja määrätä, millaisin ehdoin ja edellytyksin sellaista lykkäystä saa nauttia. Tällöin on tulliin ja muihin tullilaitoksen tavarasta kannettaviin veroihin ja maksuihin lisättävä korkoa, sen mukaan kuin valtiovarainministeriö määrää.

104 §.

Jos tullilaskun maksaminen viivästyy yli säädetyn määräajan kannetaan viivästymisajalta veronlisäystä 12 prosenttia tullilaskun määrälle vuotuisena korkona.

105 §.

Jollei tavaraa ole tulliselvitetty tai tullilaskua maksettu 30 päivän kuluessa sitä varten säädetyn määräajan päättymisestä lukien, on tavara, mikäli se on tullivalvonnassa, tullitoimipaikan toimesta myytävä tullihuutokaupalla tai tullihallituksen harkinnan mukaan muulla julkisella huutokaupalla.

Milloin tavara on helposti pilaantuvaa tai sen arvo muutoin on vaarassa vähentyä tahi sen säilyttäminen tullivalvonnassa on hankalaa, voidaan se myydä huutokaupalla jo ennen kuin mainittu 30 päivän määräaika on kulunut.

Milloin tullivalvontaan otetun tavaran haltija on tietymättömissä tai hänen on katsottava hylänneen tavaran, voidaan se myydä siten kuin 2 momentissa on säädetty.

Jos tullilaskun maksamisesta on asetettu vakuus, on laskun määrä otettava vakuudesta.

106 §.

Jos 105 §:ssä tarkoitettu tavara on vahingoittunut tahi muutoin ala-arvoinen tai arvoton taikka jos tavaran myyminen tullihuutokaupalla muista syistä ei vastaa tarkoitustaan, tullihallitus voi määrätä tavaran hävitettäväksi tai luovutettavaksi korvauksetta yleiselle hyväntekeväisyyslaitokselle taikka valtion tai kunnan laitokselle.

Postissa saapunutta tulliselvittämätöntä tavaraa älköön myytäkö, ennen kuin posti- ja lennätinhallitus on antanut siihen luvan.

Valtiovarainministeriö voi määrätä, että valtiolle luovutettu tai valtiolle menetetyksi tuomittu tavara voidaan sitä huutokaupalla myymättä luovuttaa valtion laitoksen käyttöön.

107 §.

Huutokaupassa kertyvillä varoilla suoritetaan tavaraan liittyvät kustannukset seuraavassa järjestyksessä:

1. huutokauppakustannukset
2. rahti
3. valtiolle tulevat verot ja maksut sekä huutokauppaprovisio
4. muut kustannukset.

Jos huutokauppahinnasta jää ylijäämää sen jälkeen kun 1 momentissa mainitut kustannukset on vähennetty, on se tilitettävä valtiolle, jollei tavaranhaltija sitä vaadi vuoden kuluessa huutokauppapäivästä lukien.

Jos huutokauppahinta ei vastaa 1 momentissa mainittuja kustannuksia, vajaus jää valtion vahingoksi. Vajaus on kuitenkin perittävä tavaranhaltijalta, jos tavara on ilmoitettu tullattavaksi eikä sitä ole luovutettu valtiolle.

Tavaran tai arvopaperin myymisestä huutokaupalla kannetaan valtiolle provisiota, jonka määrä vahvistetaan asetuksella. Valtiolle luovutetusta tai menetetyksi tuomitusta tavarasta ei provisiota kanneta.

108 §.

Jos tullattavaksi ilmoitettu ja tullitariffioitu tavara ennen kuin se on vapautettu tullivalvonnasta viedään tullialueelta, on tavaranhaltija vapaa tullin tai muun veron maksuvelvollisuudesta.

Jos tavaranhaltija luovuttaa valtiolle tavaran, joka on tullitoimipaikan välittömän valvonnan alaisena tai kauttakulkuvarastossa, yleisessä tullivarastossa, vapaavarastossa tai vapaasatamassa, tahi jos hän tullivalvonnan alaisena hävityttää sellaisen tavaran, on hän myös vapaa tullin tai muun veron maksuvelvollisuudesta.

Kustannukset valtiolle luovutetun tavaran hävittämisestä ja poisviemisestä on tavaranhaltijan maksettava.

8 luku.

Tullirikokset ja niiden selvittäminen.

119 §.

Kotietsinnän pitämisestä, henkilöön käyvästä tarkastuksesta ja katsastuksesta sekä takavarikosta päättää sen lisäksi, mitä siitä muualla on säädetty, tullihallituksen kanneviskaali, tullivalvontatarkastaja, tullitoimipaikan päällikkö

ja tullirajaviskaali sekä rajavartiolaitoksen hallinnollisen osaston ja toimiston päällikkö sekä upseerin viran ja vartioyksikön päällikkönä toimiva toimen haltija. Ilman määräystä saa kotietsinnän suorittaa muukin tulli- ja rajavartiomies, milloin sen tarkoituksena on kiinniotettavan, pidätettävän tai kuulusteluun tuotavan henkilön tavoittaminen tahi sellaisen tavaran takavarikoiminen, jota on voitu seurata tai jäljittää rikoksen teosta verekseltään, sekä muulloinkin, jos asia ei siedä viivytystä.

Muutoin on 1 momentissa mainituista pakkokeinoista voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty. Niin ikään on säädetty erikseen maahan saapuvan matkustajan henkilöön käyvästä tarkastuksesta.

121 §.

Pidättämisen saa toimittaa siihen oikeutetun syyttäjän sekä poliisi- ja rajavartiomiehen lisäksi tullihallituksen kanneviskaali, tullivalvontatarkastaja ja ylietsivä sekä tullitoimipaikan päällikkö, tullivartiotarkastaja, tullirajaviskaali ja tullimestari.

Salakuljetus- tai tullipetosrikoksesta verekseltään tahi pakosalla rikoksenteon jälkeen tavatun henkilön kiinniottamisen saa toimittaa muukin kuin 1 momentissa mainittu tullimies. Tämän on kuitenkin välittömästi ilmoitettava toimenpiteestään 1 momentin mukaan pidättämiseen oikeutetulle tullimiehelle, jonka tulee menetellä asiassa niin kuin 122 §:ssä on säädetty.

126 §.

Jos tullirikos voidaan käsitellä rangaistusmääräysmenettelyssä, tullihallituksen ylietsivä ja etsivä sekä tullitoimipaikan päällikkö tai hänen tähän tehtävään määräämänsä muu tullimies voi syyttäjäviranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti jo esitutkinnan yhteydessä tehdä syyttäjän puolesta ja hänen valvontansa alaisena rangaistusmääräyslain (146/70) 1 §:ssä tarkoitettuja vaatimuksia.

Rangaistusvaatimuksen tekemiseen oikeutettu tullimies voi toimittaa vaatimuksen tiedoksiannon niin kuin haastemies.

9 luku.

Rangaistukset ja eräät muut seuraamukset.

142 §.

Tavaranhaltija, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle laitonta etua ilmoittaa tavaran arvon väärin, on tuomittava tullipetoksesta.

Samoin rangaistaan sitä, joka antamalla harhaanjohtavia tai vääriä tietoja tahi muutoin vilpillisesti käyttää väärin oikeutta tullin takaisin saamiseen tai muuta tavarasta myönnettävää tullietua.

Joka ilmoittaa tai ilmoituttaa tavaran arvon, laadun, alkuperän tai kauppanimityksen väärin tahi muutoin antaa totuudenvastaisen tiedon, joka voi vaikuttaa tullaukseen, on tuomittava, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

153 §.

Joka laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaisen ilmoitus- tai muun velvollisuuden tahi joka muutoin rikkoo tämän lain säännöksen tai sen nojalla annetun määräyksen, on tuomittava sakkoon, jollei siitä ole laissa muuta rangaistusta säädetty.

10 luku.

Erinäisiä säännöksiä.

156 a §.

Mikäli säälittävät tai muut erityisen painavat kohtuussyyt vaativat, valtioneuvosto voi hakemuksesta harkinnan mukaan alentaa valtiolle suoritettua tai suoritettavaa tullia tai muuta tullilaitoksen kannettavaa veroa tai maksua tahi sen kokonaan poistaa. Palautettavalle verolle ei suoriteta korkoa.

Tullihallituksella on oikeus ratkaista 1 momentin nojalla tehty hakemus, milloin poistettavaksi tai palautettavaksi anottu veron määrä ei ole 5 000 markkaa suurempi.

Siinä kertomuksessa, jonka hallitus valtiopäiväjärjestyksen 29 §:n mukaan antaa eduskunnalle, on lueteltava 1 ja 2 momentin mukaan myönnetyt helpotukset, sikäli kuin ne saman verovelvollisen osalta ovat 5 000 markkaa suuremmat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

erinäisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 14 päivänä elokuuta 1901 annetun erinäisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 64 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullilain muuttamisesta sekä laiksi erinäisiä määräyksiä muutoksenhakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta.

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 178 laiksi tullilain muuttamisesta sekä laiksi erinäisiä määräyksiä muutoksenhakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta.

Hallituksen esityksessä todetaan tullihallinnossa suoritetun ja olevan vireillä laajahkoja paikallishallintoa, tullivalvontaa, verotusmenettelyä, tietojenkäsittelyä ja maksuliikennettä koskevia uudelleenjärjestelyjä. Osaksi näiden johdosta hallitus ehdottaa tullilakiin tehtäväksi eräitä muutoksia ja samalla tarkistettavaksi eräitä ulkomaanliikenteeseen, tullinpalautukseen, huutokauppamenettelyyn sekä tullirikosten käsittelyyn ja rankaisemiseen liittyviä säännöksiä. Hallituksen kumottavaksi tai muutettavaksi ehdottaminen, tullirikosten käsittelyyn liittyvien tullilain säännösten seurauksena käy myös tarpeettomaksi erinäisiä määräyksiä muutoksenhakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin säännös, jonka hallitus ehdottaa kumottavaksi.

Valiokunta on käsiteltyään asian todennut ehdotetut lainmuutokset tarpeellisiksi ja asianmukaisiksi ja on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Isomursu, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Sandelin, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Lintilä ja Mykkänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 153 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullilain muuttamisesta sekä laiksi erinäisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 64 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi tullilain muuttamisesta sekä laiksi erinäisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 178 laiksi tullilain muuttamisesta sekä laiksi erinäisiä määräyksiä muutoksenhakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 64 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 153, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tullilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 8 päivänä syyskuuta 1939 annetun tullilain (271/39) 16, 21, 22, 33, 35, 44, 69, 109, 118, 127, 129, 132—134, 138—140, 143—147, 151, 152 ja 154 §, näistä 21, 69 ja 154 § sellaisina kuin ne ovat osittain tai kokonaan muutettuina 18 päivänä marraskuuta 1949 annetussa laissa (707/49) ja 109 § sellaisena kuin se on 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (450/69), *muutetaan* 2, 3, 8, 10—12, 14 ja 15 §, 17 §:n 1 momentti, 18—20, 24, 26, 32, 36, 37, 39, 43, 45, 46, 60—64, 67, 72, 79, 80, 82, 83 ja 88 §, 90 §:n 7, 14, 17 ja 21 kohta, 91, 95, 96, 97, 99 a ja 100—108 §, 8 luvun otsake, 119, 121, 126, 142 ja 153 §, näistä 12, 20, 46, 104, 119 ja 121 § sellaisina kuin ne ovat osittain tai kokonaan muutettuina 18 päivänä marraskuuta 1949 annetussa laissa (707/49), 11, 60, 72, 102, 106 ja 107 § sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa (474/58), 142 § sellaisena kuin se on 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetussa laissa (339/61), 8, 79, 82, 83 ja 88 §, 90 §:n 7, 14 ja 17 kohta, 91, 95, 96, 97, 99 a, 101, 103 ja 108 § sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa (403/65), 90 §:n 21 kohta sellaisena kuin se on 29 päivänä marraskuuta 1968 annetussa laissa (648/68) sekä 17 §:n 1 momentti, 43, 62, 64, 67, 80, 100 ja 105 § sellaisina kuin ne ovat 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (450/69), sekä *lisätään* lakiin uusi 156 a § seuraavasti:

1 luku.

Yleiset säännökset.

2 §.

Tullialue jakaantuu tullipiireihin sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

3 §.

Liikenne tullialueelle ja tullialueelta on sallittu ainoastaan tullitietä myöten, jollei asetuksella ole poikkeusta myönnetty.

Tulliteitä ovat:

1) kulkuväylät, jotka johtavat yleisiin liikennesatamiin;

2) rautatiet, jotka välittävät yleistä liikennettä tullirajan yli;

3) yleiset tiet, jotka välittävät liikennettä tullirajan yli; sekä

4) vahvistetut lentoväylät, jotka johtavat tullilentopaikoille.

Edellä 2 momentin 1 ja 3 kohdassa mainitut kulkuväylät ja tiet ovat kuitenkin tulliteitä ainoastaan, mikäli ne on sellaisiksi julistettu.

Ilma-alus saa ylittää tullirajan muutakin reittiä kuin vahvistettua lentoväylää käyttäen sen mukaan kuin asetuksella määrätään.

8 §.

Tässä laissa tarkoitetaan:

ajoneuvolla kulkuneuvoa, jolla kuljetaan maitse, ei kuitenkaan junaa;

aluksella kulkuneuvoa, jolla kuljetaan vesitse;

ilma-aluksella lentokonetta, ilmalaivaa ja ilmapalloa;

kotimaanliikenteellä sellaista liikennettä tullialueella, joka ei ole ulkomaanliikennettä;

kuljettajalla sitä, jolla ajoneuvossa sen kulkiessa on ylin määräämisvalta;

kulkuneuvolla jokaista välinettä, jolla henkilöitä tai tavaraa kuljetetaan;

päälliköllä sitä, jolla aluksessa, junassa tai ilma-aluksessa sen kulkiessa on ylin määräämisvalta;

tavaranhaltijalla sitä, jolla omistajana tai muutoin on oikeus hallita tavaraa tai siitä määrätä;

terminaalilla tavaran kokoamis- ja jakelukeskusta;

tullauksella tavaran tulliselvitystä sen laskemiseksi vapaaseen liikkeeseen;

tullauspäivällä päivää, jona tullitoimipaikka vahvistaa tulliverotusta koskevan päätöksen;

tullimiehellä henkilöä, joka nimityksen tai määräyksen nojalla hoitaa tullilaitoksen virkaa tai tointa;

tullipaikalla paikkakuntaa, jossa on tullitoimipaikka;

tulliselvityksellä niitä tullitoimenpiteitä, joihin kulkuneuvoja tai tavaraa koskevien tullisäännösten noudattamiseksi on ryhdyttävä;

tullitariffioinnilla tavaraan sovellettavien tullitariffisäännösten ja niiden muiden seikkojen määräämistä, joiden perusteella tavarasta menevä tulli lasketaan;

tullitavaralla ulkomaista tavaraa sekä sellaista vapaata tavaraa, joka on tullivalvonnan alaisena;

tuontipäivällä päivää, jona tullitoimipaikka on vastaanottanut tuloselvitystä varten hyväksyttävän alus- tai muun vastaavan ilmoituksen;

ulkomaanliikenteellä liikennettä tullialueelle tai sieltä pois tahi tullialueen kautta;

ulkomaisella tavaralla tullialueelle tuotua tavaraa, jota ei ole tullattu;

vapaalla tavaralla oman maan tavaraa sekä tullialueelle tuotua, tullattua ja vapaaseen liikkeeseen laskettua tavaraa; sekä

vientipäivällä päivää, jona tullitoimipaikka on vastaanottanut menoselvitystä varten hyväksyttävän alus- tai muun vastaavan ilmoituksen.

2 luku.

Tullihallinto.

10 §.

Tullihallintoa johtaa tullihallitus valtiovarainministeriön alaisena keskusvirastona.

Paikallisesta tullihallinnosta huolehtii piiritullitoimipaikka kussakin tullipiirissä. Piiritullitoimipaikan alaisina voi olla muita tullitoimipaikkoja, joita ovat tullikamarit, tullitoimistot ja tulliasemat, sekä maarajan yli tapahtuvan liikenteen valvontaa varten tullirajavartiosto.

11 §.

Tullilaitoksessa voi olla:

pääjohtajan, tullineuvoksen, tullijohtajan, toimistopäällikön, kanneviskaalin, ylireviisorin, tullikemistin, tullinhoitajan, apulaistullinhoitajan, tulliylitarkastajan, tullisihteerin, kemistin, reviisorin, tulliverotarkastajan, tullitarkastajan, aktuaarin, koulutustarkastajan, osastosihteerin, apukamreerin, notaarin, kassanhoitajan, tullivartiotarkastajan, tulliekspeditöörin, kirjaajan ja apulaiskassanhoitajan virkoja; sekä

tullirajaviskaalin, tullipäällysmiehen, toimistosihteerin, ylitullivartijan, tullivartijan, tullivalvojan, tilastokoneen hoitajan, tullikirjurin, kirjanpitäjän, apulaiskirjaajan, kanslistin, kirjurin, vahtimestarin, lomakevarastonhoitajan, apulaiskanslistin, konekirjoittajan, lävistäjän, toimistoapulaisen, tarkastusapulaisen ja tilastoapulaisen toimia.

Virkoja ja toimia voi olla eri luokkaisia.

Tullilaitoksessa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

12 §.

Tullilaitokselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta sellaisilla rajaseuduilla, joilla tullilaitos ei ole järjestänyt tullirajan vartiointia, tullivalvonnasta merellä sekä muustakin tullilaitoksen avustamisesta tullivalvonnan toimittamisessa huolehtii rajavartiolaitos, niin kuin siitä on erikseen säädetty.

Ulkomaan merenkulun tullivalvonnassa avustaa tullilaitosta merenkulkulaitos.

Poliisi sekä ilmailu-, rautatie-, posti- ja metsänhoitoviranomaiset ovat velvollisia antamaan tullilaitokselle virka-apua kaikessa, mikä soveltuu niiden omiin virkatehtäviin.

Niin ikään on tullilaitoksella oikeus saada sotilasviranomaisilta nopeaa virka-apua, milloin sitä tullitoimen hoitamiseen tarvitaan.

3 luku.

Tullivalvonta.

14 §.

Tavara- ja henkilöliikenne sekä tavaroiden varastointi, valmistus ja kauppa pidetään, mikäli

tulliverotus ja muiden tullitoimenpiteitten suorittaminen niin vaativat, tullilaitoksen toimesta tarpeellisessa valvonnassa.

15 §.

Suorittaessaan tullivalvontaa tullimiehellä on oikeus:

1) esteettömästi kulkea ja suorittaa tarkastuksia liikennepaikoilla, yleisillä teillä ja kulkuneuvoissa sekä myynti-, varasto- ja valmistuspaikoilla;

2) saada haltuunsa tarpeelliset tavaraa, kulkuneuvoa tai matkaa koskevat asiakirjat ja tiedot;

3) milloin toimenpiteestä ei aiheudu liikenteelle olennaista haittaa, sulkea kulkuneuvojen lasti- ja varastotiloja sekä aitauttaa tai muuten eristää purkaus-, lastaus- tai varastoimispaikkoja; sekä

4) saada sellaista apua kulkuneuvon tai muun valvottavana olevan paikan henkilökunnalta, mitä tarkastusten ja muiden tarpeellisten valvontatoimenpiteiden suorittaminen edellyttää.

17 §.

Tullimiehellä on oikeus pysäyttää tarkastusta varten alus, pakottaa laskeutumaan ilma-alus, pidättää juna raja-asemalla niin kauan kuin tullivalvonnan takia on välttämätöntä sekä pysäyttää ajoneuvo ja matkustajat, jotka kulkevat maitse muutoin kuin junalla. Alusta, joka pakenemalla pyrkii tullivalvonnan alaisuudesta, voidaan ajaa takaa tullirajan ulkopuolellekin ja pysäyttää se tarkastusta varten, jos takaa-ajoon heti ryhdytään. Sellainen takaa-ajo-oikeus lakkaa kuitenkin, jos takaa-ajo keskeytetään tai alus saapuu vieraan valtion aluevesille.

— — — — — — — — — — — — — —

18 §.

Jos tullialueella merellä tavataan alus, jolla ei ole kansallisuustodistusta tai muuta, sen kotimaata luotettavasti todistavaa asiakirjaa, tulee tullimiehen käskeä se poistumaan tullialueelta. Jos päällikkö haluaa kuljettaa aluksen tullialueella olevaan satamaan tahi jos on aihetta epäillä, että kansallisuuden todistamiseksi on esitetty vääriä tai puutteellisia asiakirjoja tai että alus on luvattomilla asioilla, on se vietävä sopivaan tullipaikkaan tarpeellisen selvittelyn toimittamista varten. Viimeksi mainitulla tavalla meneteltäköön myös tullirajan ulkopuolella, ei kuitenkaan vieraan valtion aluevesillä, alukseen nähden, joka on suomalainen tai kansallisuudeton tahi käyttää väärää lippua taikka jota ei tunnusta sen maan hallitus, jonka lippua se käyttää, ja jos on todennäköistä, että alus harjoittaa luvatonta tavarankuljetusta Suomeen tai Suomesta.

19 §.

Tullialueelle saapuvassa tai sieltä lähtevässä kulkuneuvossa on tullimiehellä oikeus toimittaa tarkastus. Tullimiehellä on oikeus toimittaa myös kulkuneuvossa olevan matkustajan ja muun henkilön mukanaan kuljettaman tavaran tarpeellinen tarkastus. Jollei tarkastukseen voida heti ryhtyä sillä paikalla, on tullimiehellä valta vaatia, että tavara, niin pian kuin mahdollista, viedään lähimpään tähän tarkoitukseen soveliaaseen paikkaan.

Tullimiehellä on myös oikeus vaatia jokaiselta, joka tulee tullialueelle tai lähtee sieltä, tullivalvontaa varten tarvittavat tiedot hänen henkilöllisyydestään ja matkastaan sekä siitä tavarasta, jota hän kuljettaa mukanaan.

20 §.

Tullialueelle saapuvan ja sieltä lähtevän matkustajan tulee tullimiehen kehotuksesta näyttää, mitä hänellä on yllään. Jos tullimies katsoo siihen syytä olevan, toimittakoon myös henkilöön käyvän tarkastuksen. Niin ikään voidaan vapaasatamassa tai vapaavarastossa tahi 15 §:n mukaisesti eristetyllä purkaus-, lastaus- tai varastoimispaikalla käyvä henkilö hänen tullessaan sinne taikka poistuessaan sieltä tarkastaa, samoin henkilö, joka palvelee taikka käy ulkomaanliikenteessä olevalla aluksella tai ilma-aluksella sen ollessa satamassa taikka lentokentällä, hänen saapuessaan alukseen tai ilma-alukseen tahi poistuessaan siitä.

Naisen henkilöön käyvän tarkastuksen toimittakoon ainoastaan nainen.

24 §.

Tullialueelle tuotu tavara, jollei sitä heti tulliselvitetä, on vietävä tullitavaran käsittelyyn tarkoitettuun tullihallituksen hyväksymään terminaaliin tai muuhun yleiseen purkaus-, lastaus- tai varastoimispaikkaan ja siellä säilytettävä vastaanottajan lukuun.

Tällaisesta viemisestä, säilyttämisestä ja siihen liittyvästä tavaran käsittelystä ja hoidosta on asianomaisella varastonpitäjällä oikeus kantaa kohtuullinen korvaus.

Tavaraa ei ilman tulliviranomaisen lupaa ole luovutettava 1 momentissa mainitusta paikasta.

Tullivalvonta ei estä omistajaa luovuttamasta eikä panttaamasta oikeuttaan kulkuneuvoon tai tavaraan eikä ryhtymästä niiden hoitamiseksi

toimenpiteisiin, jotka eivät haittaa tullivalvontaa.

Jos varastotoiminnassa ei noudateta tulliselvityksestä tai -valvonnasta annettuja määräyksiä tai jos 2 momentissa tarkoitettu maksu on vahvistettu suuremmaksi kuin mitä kohtuudella voidaan edellyttää, tullihallitus voi kieltää tullitavaran säilyttämisen terminaalissa tai muussa 1 momentissa mainitussa paikassa.

4 luku.

Ulkomaanliikenne.

26 §.

Kun alus saapuu tullialueelle, tulee päällikön:

1) pysyä tullitiellä;

2) käyttää valtionluotsia siitä erikseen annettujen säännösten mukaisesti;

3) viedä alus tullipaikkaan pysähtymättä muuten kuin tullitoimenpiteiden suorittamista varten tai jos julkisen viranomaisen toimenpiteet muutoin sitä vaativat;

4) pysähtyä tuloväylän varrella olevan tullitoimipaikan kohdalle tai laskea siellä rantaan niiden tullitoimenpiteiden suorittamista varten, joista tullitoimipaikka huolehtii;

5) valvoa, ettei kukaan ole muussa henkilökohtaisessa yhteydessä aluksen kanssa kuin mitä julkisen viranomaisen toimenpiteet vaativat; sekä

6) huolehtia siitä, ettei mitään tavaraa matkalla pureta tai heitetä aluksesta taikka oteta siihen.

Tullihallituksella on oikeus harkintansa mukaan joko yksittäistapauksissa tai erityislaatuisiin aluksiin nähden myöntää poikkeuksia 1 momentissa säädetyistä velvollisuuksista, luotsinkäyttövelvollisuudesta kuitenkin vain yksissä neuvoin merenkulkuhallituksen kanssa.

32 §.

Kun tullitavara on purettu, on 24 §:n 1 momentissa mainitun paikan pitäjän tahi tavaranhaltijan, jolle tavara on luovutettu, annettava tullitoimipaikkaan selvitys puretun tavaran määrästä ja, mikäli tavara on päällyksessä, tämän kunnosta.

36 §.

Ulkomaalle lähtevään alukseen ei saa, ellei asetuksella toisin sallita, ottaa tavaraa, ennen kuin päällikkö on lähimpään tullitoimipaikkaan ilmoittanut siitä ja saanut tältä luvan lastaamiseen.

Jos tavaraa luvatta lastataan, voidaan päällikkö säädetyn rangaistusseuraamuksen lisäksi velvoittaa purkauttamaan se, mikäli purkaminen havaitaan tarpeelliseksi tavaran tarkistamista tai siitä suoritettavien maksujen määräämistä varten.

37 §.

Ennen aluksen lähtöä on päällikön esitettävä asianomaisessa tullitoimipaikassa tarpeelliset alusta ja lastia koskevat asiakirjat ja annettava alusilmoitus, josta on voimassa mitä 29 §:n 2 momentissa on saapuvan aluksen alusilmoituksesta säädetty.

Matkaa varten annetaan alukselle tullipassi. Aluksen lähtö voidaan estää siksi, kunnes se on säädetyllä tavalla tulliselvitetty.

39 §.

Ulkomaalle menevä alus ei saa viimeisestä Suomen satamasta lähdettyään poiketa tullitieltä, ottaa lastia eikä sitä purkaa eikä myöskään, jos aluksessa on tullitavaraa tai verottomia muonavaroja, ilman lupaa pysähtyä tullialueella.

43 §.

Rautateitse tai yhdysliikenteessä rautateiden kanssa tullialueelle saapuva tavara, käsimatkatavaraa lukuun ottamatta, on rautateiden otettava välittömästi haltuunsa. Tavarat, jotka eivät ole tarkoitetut kuljetettaviksi tullialueen kautta, on rautateiden niin pian kuin mahdollista luovutettava kuittausta vastaan määräpaikan tullitoimipaikkaan tai pidettävä ne hallussaan, kunnes tulliviranomainen antaa luvan tavaran luovuttamiseen vastaanottajalle.

Jos tavara on osoitettu paikkakunnalle, jossa ei ole tullitoimipaikkaa, tai jos muut syyt estävät tavaran edelleen kuljettamisen rajalta, on tavara tulliselvitettävä raja- tai satama-aseman tullitoimipaikassa.

Jollei lähettäjä tai vastaanottaja ole viimeistään tavaran saapuessa maahan toisin määrännyt, tulee rautatieviranomaisten määrättyä maksua vastaan ryhtyä 2 momentissa mainituissa tapauksissa ja muulloinkin, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, tarvittaviin toimiin tavaran tulliselvittämiseksi.

45 §.

Tullialueelle saapuvan tai sieltä lähtevän ilmaaluksen on ensimmäisenä laskeutumispaikkanaan ja viimeisenä lähtöpaikkanaan käytettävä sellaista lentoasemaa, jonka tullihallitus on hyväksynyt tullilentopaikaksi. Piiritullitoimipaikka voi kuitenkin yksittäisissä tapauksissa myöntää luvan laskeutua muuhun kuin tullilentopaikkaan ja nousta muusta kuin sellaisesta paikasta.

46 §.

Ulkomaanliikenteessä olevaan ilma-alukseen ei saa lastata eikä siitä purkaa tavaraa ilman piiritullitoimipaikan lupaa muualla kuin tullilentopaikassa, eikä siitä saa heittää tavaraa tullialueelle. Postin heittämisestä on voimassa, mitä erikseen säädetään.

Jos joku ilma-aluksen matkustajista tai miehistöstä aluksen kulkiessa heittää siitä tavaraa tullialueelle ja jos päälliköllä on tästä tieto, tulee hänen heti aluksen laskeuduttua maahan tulomatkan jälkeen tai, jos heittäminen on tapahtunut menomatkalla, ensi tilaisuudessa ilmoittaa siitä tullivalvontaa suorittavalle viranomaiselle.

5 luku.

Tavaran käsittely.

60 §.

Maahan tuotu ja maasta vietävä tavara on tavaranhaltijan tulliselvitettävä.

Maahan tuodun tavaran tulliselvitysmuodot ovat:

1) tullaus;
2) siirtäminen tullivarastoon, vapaavarastoon tai vapaasatamaan;
3) lähettäminen tullaamattomana toiselle paikkakunnalle; sekä
4) palauttaminen tullialueelta.

Tulliselvitystä varten on tullitoimipaikkaan jätettävä tai lähetettävä kustakin tavaraerästä tahi tietyn enintään kuukauden pituisen jakson aikana tuoduista tai viedyistä tavaraeristä tullihallituksen vahvistaman kaavan mukainen tavarailmoitus, joka sisältää asetuksella tarkemmin säädettävät tavaraa koskevat tiedot.

61 §.

Maahan tuodun tavaran tulliselvitysaika on 15 päivää tuontipäivästä lukien, jollei valtiovarainministeriö jonkin paikkakunnan tai liikenteen osalta erityisistä syistä toisin määrää.

Vientitavara on tulliselvitettävä ennen vientiä. Tullihallitus voi kuitenkin määrätä, että maasta vietävä tavara saadaan selvittää viennin jälkeen, milloin olosuhteet niin vaativat, ja vahvistaa tätä varten määräajat eri vientipaikkojen, kuljetusmuotojen tai tavaroiden osalta.

Edellä 1 momentissa mainittu määräaika lasketaan tullaamattomana toiselle paikkakunnalle lähetetyn tavaran osalta kuitenkin siitä päivästä, jona tavara on tuotu tälle paikkakunnalle ja, tulliselvitettäessä tiettynä ajanjaksona saapuneita lähetyksiä samalla tavarailmoituksella, jakson päättymisestä lukien.

62 §.

Tullihallitus voi hakemuksesta hyväksyä luottoasiakkaaksi sellaisen vastuukykyiseksi katsomansa ja toiminnassaan luotettavan henkilön tai yhteisön, joka ammattimaisesti tai toistuvasti tuo maahan tai vie maasta tavaraa tahi harjoittaa niiden huolintaa tai kuljetusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu suostumus on peruutettava milloin harkitaan syytä siihen olevan. Tällaisena syynä voidaan pitää muun ohella sitä, että asianomainen on asetettu konkurssitilaan tai ettei hänellä taloudellisessa tahi muussa toiminnassaan ole sitä luotettavuutta, jota vastuu tulliselvitykseen liittyvistä velvoitteista edellyttää.

63 §.

Tavara voidaan luovuttaa vapaaseen liikkeeseen, kun edellytykset maahantuonnille on selvitetty, tavara ilmoitettu tullattavaksi ja tullilasku maksettu. Luottoasiakas voi kuitenkin saada tavaran haltuunsa erityistä tarkkailuilmoitusta vastaan jo ennen tullattavaksi ilmoittamista, sen mukaan kuin tullihallitus tarkemmin määrää. Tällöin on tavara säilytettävä tuontipäällyksessä avaamattomana, jollei tulliviranomainen anna lupaa päällyksen avaamiseen tai tavaran käyttöönottamiseen.

64 §.

Tullaamattomasta tavarasta on sen, jonka hallussa tavara on, pidettävä kirjaa ja annettava tietoja tulliviranomaisille sen mukaan kuin tullihallitus määrää.

67 §.

Tullivarastoon pantavan tavaran tulee olla ulkomaista, tullin tai muun veron alaista, tuontipäällyksessään ja muutoinkin sellaisena, kuin se on tullut tullialueelle. Tavara on huolella säilytettävä tullivarastossa siihen asti, kunnes se tullataan, lähetetään tullaamattomana toiselle kotimaan paikkakunnalle tai palautetaan tullialueelta. Tullihallituksella on oikeus erityisen painavista syistä sallia, että tullivarastoon saadaan ulkomaisen tavaran ohella panna myös vapaata tavaraa ehdolla, ettei tullivarmuutta tämän johdosta vaaranneta.

Yleiseen tullivarastoon ja kauttakulkuvarastoon on tavara pantava avaamatta suljettuja kolleja, mutta puutteelliset päällykset on kuitenkin korjattava ja epäselvät merkit uusittava. Yleiseen tullivarastoon tai kauttakulkuvarastoon

ei saa panna valtiovarainministeriön luvatta tavaraa, jonka tuonti on ehdottomasti kielletty.

Yksityiseen tullivarastoon saa panna tavaraa tullitariffioinnin jälkeen, joka tavaraa varastosta otettaessa pannaan tullituloutuksen perusteeksi, jollei tullitariffin tai sen soveltamisesta annettujen säännösten muutos aiheuta uutta tariffiointia.

Muonitusvarastoon pantavan tavaran tullitariffiointiin ja mahdolliseen tullituloutukseen sovelletaan vastaavasti, mitä edellä 3 momentissa on säädetty. Muonitusvaraston pitäjän on asetettava piiritullitoimipaikan hyväksymä vakuus, joka vastaa varastossa olevista tavaroista menevää tullia sekä muita veroja ja maksuja. Tullihallituksella on oikeus harkintansa mukaan myöntää vakuuden määrään nähden helpotuksia silloin, kun tämä voi tapahtua tullivarmuutta vaarantamatta.

Asetuksella säädetään, kuinka kauan tavara saa olla tullivarastossa.

72 §.

Oikeus vapaavaraston ja vapaasataman perustamiseen ja pitämiseen on valtiolla, mutta valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää tämän oikeuden myös kunnalle tai, asianomaista kuntaa kuultuaan, suomalaiselle osakeyhtiölle sekä osuuskunnalle tai yhdistykselle, joiden hallitusten jäsenet ovat Suomen kansalaisia, ja tulee valtioneuvoston antaessaan sellaisen luvan samalla vahvistaa ne ehdot ja määräykset, jotka valtion oikeuden ja yleisen edun turvaamiseksi katsotaan tarpeellisiksi.

Tullivaraston perustamiseen vaaditaan lupa. Luvan yksityisen tullivaraston perustamiseen antaa hakemuksesta, asettamillaan ehdoilla piiritullitoimipaikka, muun tullivaraston perustamiseen tullihallitus. Lupa voidaan antaa määräajaksi ja rajoittaa koskemaan vain tiettyjä tavaroita.

Milloin tullivaraston pidossa on tapahtunut häiriöitä tavalla, joka saattaa vaarantaa tullivarmuutta, tai milloin muuten on perusteltua aihetta, tullihallitus voi peruuttaa määräajaksi tai kokonaan 2 momentissa tarkoitetun luvan.

6 luku.

Tullitariffin soveltaminen.

79 §.

Tavarasta on ulkomaalta tullialueelle tuotaessa suoritettava tullia, jollei sitä ole säädetty tullivapaaksi tullitariffissa tai muualla laissa.

Ulkomaalle vietäessä tavara on tullivapaa, jollei siitä tullitariffissa ole säädetty tullia suoritettavaksi.

Tuontitavaroiden tulliverotus suoritetaan, jollei muualla laissa ole toisin säädetty, sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona tavara on luovutettu vapaaseen liikkeeseen, jos luovutus tapahtuu ennen tullauspäivää. Muutoin noudatetaan tullauspäivänä voimassa olevia säännöksiä.

Vientitavaran tulliverotus suoritetaan, jollei muualla laissa ole toisin säädetty, vientipäivänä voimassa olevien säännösten mukaan.

80 §.

Milloin tulli on määrättävä tavaran arvon perusteella, katsotaan verotusarvoksi hinta, mikä tavarasta saataisiin 79 §:n 3 momentissa mainittuna ajankohtana myytäessä avoimilla markkinoilla toisistaan riippumattomien ostajan ja myyjän kesken. Tätä hintaa sanotaan jäljempänä normaalihinnaksi.

Normaalihintaa vahvistettaessa edellytetään:

1) että tavara toimitetaan ostajalle tuontipaikalle;

2) että myyjä vastaa kaikista tavaran myyntiin ja tuontipaikalle toimittamiseen liittyvistä kustannuksista; sekä

3) että ostaja vastaa tullista, muista veroista ja maksuista, jotka tullialueella kannetaan.

Tavarasta maksettu tai maksettava hinta voidaan hyväksyä verotusarvoksi, jos

1) kaupasta päättämisen ja tullattavaksi ilmoittamisen välinen aika ei ole kuutta kuukautta tai, milloin jollakin kaupanalalla on yleisesti pitemmät toimitusajat, vakiintunutta, enintään 24 kuukauden toimitusaikaa pitempi;

2) hinta on sopimuksenteon ajankohtana vastannut sellaisia hintoja, jotka samanlaisista tai vastaavanlaisista tavaroista on saatu myynnissä avoimilla markkinoilla toisistaan riippumattomien ostajan ja myyjän kesken; ja jos

3) hinta on oikaistu niiden tekijöiden osalta, jotka kysymyksessä olevassa myynnissä poikkeavat normaalihinnan ehdot täyttävästä myynnistä ja joita erityisesti ovat 2 momentissa mainitut kustannukset, ainoastaan yksinedustajan tai häneen verrattavan maahantuojan saamat hinnanalennukset, epätavalliset alennukset ja muut tavallisen kilpailuhinnan vastaiset hintajärjestelyt.

Milloin tavara on tuotu maahan muutoin kuin avoimien markkinoiden olosuhteissa, voidaan arvonoikaisu laskea myös vastaavan tavaran jälleenmyyntihinnasta vähentämällä siitä

tulli sekä muut tuonnin yhteydessä kannettavat verot ja maksut, tuonnin jälkeiset kustannukset ja tavanomainen voitto. Käytetyn tavaran osalta voidaan arvonoikaisu laskea vastaavan uuden tavaran hinnasta. Tällöin on otettava huomioon myös kohtuullinen arvonvähennys.

82 §.

Ulkomaan valuutassa ilmaistut rahamäärät muunnetaan verotusarvoa määrättäessä Suomen rahaksi 79 §:n 3 momentissa mainittuna ajankohtana voimassa olevan, kansainvälisen valuuttarahaston vahvistaman pariarvon mukaan. Jos tällaista pariarvoa ei ole jonkin valuutan osalta vahvistettu tai jos muuten on erityisiä syitä, tullihallitus määrää Suomen Pankkia kuultuaan, mitä vaihtokurssia on käytettävä. Milloin ostaja ja myyjä ovat sopineet tietyn vaihtokurssin käyttämisestä, sovelletaan sitä, jos tullihallitus Suomen Pankkia kuultuaan antaa siihen luvan.

83 §.

Tavaranhaltijan tulee tullausta varten ilmoittaa tähän vaikuttavat seikat. Asetuksella säädetään, miten tavaranhaltijan on verotusarvo eriteltävä ja mitä tietoja tai asiakirjoja hänen tulee ilmoitukseen liittää tai muutoin tullausta varten antaa tai esittää.

Jos tavaranhaltija ei esitä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä tai jos hänen esittämänsä selvitys on puutteellinen, vahvistaa tulliviranomainen tavaran normaalihinnan ja muut tullausperusteet.

Tullia ja muuta tullilaitoksen kannettavaa veroa tai maksua voidaan korottaa:

1) jos tavarailmoituksessa tai muussa tiedossa tahi asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus tai virheellisyys taikka jos 61 §:ssä säädetty tulliselvitysaika on laiminlyöty, enintään 20 prosentilla;

2) jos tavaranhaltija on antanut tavarailmoituksen tahi muun säädetyn tiedon tai asiakirjan olennaisesti vaillinaisena tai virheellisenä, enintään 50 prosentilla ja, jos hän kehotuksen saatuaankin on ilman hyväksyttävää estettä jättänyt velvollisuutensa kokonaan tai osaksi täyttämättä, enintään kaksinkertaiseksi; tai

3) jos tavaranhaltija on jättänyt kokonaan tavarailmoituksen antamatta tai jos hän on tietensä tai törkeästä huolimattomuudesta antanut olennaisesti väärän tavarailmoituksen tai muun säädetyn tiedon tai asiakirjan, eikä häntä ole tullipetoksesta rangaistava, enintään kaksinkertaiseksi.

Milloin tavaranhaltija on menetellyt 3 momentissa mainituin tavoin tulliselvittäessään sellaista maahan tuotua tai maasta vietävää tavaralähetystä, josta ei tulliselvityksen yhteydessä kanneta tullia eikä muuta veroa tai maksua, voidaan tavaranhaltijalta periä virhemaksuna asian laadusta tai laiminlyönnin suuruudesta riippuen enintään 1 000 markkaa.

Jos 3 momentissa tarkoitettu puutteellisuus tai virheellisyys on koskenut vain tiettyä osaa tulliselvitettävistä tavaroista, on korotus määrättävä vain näiden tavaroiden osalta.

88 §.

Tavarasta, joka ulkomaalla korjattuna palautetaan maahan, kannetaan jälleentuotaessa tullia 15 prosenttia korjaus- ja lähetyskustannusten määrästä, ei kuitenkaan yli sen määrän kuin mitä vastaavan tavaran tulli olisi tullitariffin mukaan laskettuna.

Ulkomaalta tuodusta tavarasta, joka kokonaan tai osaksi on valmistettu suomalaisista tai sellaisista täällä tullatuista tarvikkeista, joista maksettua tullia ei ole viennin yhteydessä palautettu, sekä jälleentuodusta tavarasta, jota ulkomaalla on käsitelty muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, kannetaan tullitariffin mukainen tulli alennettuna enintään määrällä, joka vastaa maasta viedyn valmistukseen tai käsittelyyn käytetyn tavaran tullia jälleentuontihetkellä.

Tuotaessa maahan arvotullin alaista tavaraa, joka kokonaan tai osaksi on valmistettu tullialueella suoritetun suomalaisen suunnittelu- tai muun sellaisen työn pohjalta, voidaan tullia alentaa määrällä, joka vastaa mainitun työn suhteellista osuutta tavaran verotusarvosta.

Tullinalennuksen ehtona on, että tavaran vienti tai suomalaisen työn toimitus ulkomaalle on tapahtunut maahantuojan toimesta tai lukuun ja että 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tuonti tapahtuu vuoden kuluessa vientipäivästä lukien.

90 §.

Seuraavat tavarat ovat jäljempänä mainituissa tapauksissa tullivapaat:

— — — — — — — — — — — — — —

7) suomalaisten kalastajien kotimaisilla aluksilla kansainvälisiltä vesiltä tai vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen mukaan tämän valtion alueelta pyydystämät kalat ja muu saalis sekä niistä aluksella valmistetut tuotteet ja tuotteisiin ehkä käytetyt tavarat;

— — — — — — — — — — — — — —

14) kuormausalustat ja -siteet sekä kuljetussäiliöt ja niiden varaosat ja korjaustarvikkeet ehdolla, että ne tai vastaava määrä samanlaisia välineitä on tavaranhaltijan toimesta viety tai aiotaan viedä vuoden sisällä tuontipäivästä lukien ja ettei tuonti liity niiden ostoon ulkomaalta;

— — — — — — — — — — — — — — —

17) kotitalouteen kuuluvat tavarat ja henkilökohtaiset esineet, jotka on saatu perintönä tai testamentin nojalla, sekä tavanomaiset lahjat;

— — — — — — — — — — — — — — —

21) ulkomaanliikenteessä olevassa suomalaisessa aluksessa palvelevan merimiehen, jonka pysyvä asunto- ja kotipaikka on Suomessa, mukanaan tuomat tai sellaisin edellytyksin kuin asetuksella säädetään, maahan lähettämät tavarat, joista tuotaessa kannettava tulli sekä muu vero ja maksu on edellisestä tullivapaasta maahantuonnista laskettuna yhteensä enintään 80 markkaa kutakin palveluskuukautta kohti, tai milloin palvelus ei ole jatkunut täyttä kuukautta, vastaavasti sen osaa kohti, kuitenkin niin, ettei samalla kerralla maahan tuoduista tavaroista maksettavan tullin ja muun veron ja maksun määrä saa nousta 240 markkaa suuremmaksi, paitsi siinä tapauksessa, että alus ei ole käynyt suomalaisessa satamassa ainakaan kolmeen kuukauteen, 960 markkaa suuremmaksi; edellä olevien säännösten estämättä saa merimies enintään kerran kuukaudessa tuoda maahan tullitta alkoholijuomia sekä merimies, joka päästökatselmuksen jälkeen jättää aluksen, savukkeita tai muita tupakkavalmisteita sen mukaan kuin asetuksella säädetään;

— — — — — — — — — — — — — — —

91 §.

Seuraavat jälleenvietäviksi tarkoitetut tavarat ovat tullialueelle tuotaessa väliaikaisesti tullivapaat:

1) kojeet, työkalut sekä pienehköt koneet ja laitteet, joita tieteen, taiteen tai ammatin harjoittajat matkalla ollessaan omaa käyttöään varten mukanaan kuljettavat tahi jotka heille sitä varten ennakolta tai heidän maassa ollessaan lähetetään;

2) tavarat, jotka tuodaan käytettäviksi pelastustyöhön hätätilanteessa;

3) alukset, ilma-alukset ja liikkuva rautatiekalusto, jotka liikenteessä saapuvat tullialueelle;

4) kulkuneuvo, jota käytetään matkustajien tai tavaran kuljetukseen tullialueelle tahi tullialueelta taikka jonka ulkomaalla pysyvästi asuva henkilö tuo maahan tilapäistä matkaansa varten;

5) varaosat ja korjaustarvikkeet, jotka tuodaan käytettäviksi 1—4 kohdissa tarkoitettujen tavaroiden korjaamiseen;

6) tavarat, jotka tuodaan oikeudellista tutkintaa varten; sekä

7) siitoseläimet.

Tullivapauden ehtona on, että tavarat viedään maasta vuoden kuluessa tuontipäivästä lukien. Tullihallituksella on valta erityisen painavista syistä pitentää sanottua vuoden määräaikaa, ei kuitenkaan 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

6 a luku.

Tullin palauttaminen.

95 §.

Kun elinkeinon harjoittaja on vientitavaran valmistamiseen, korjaamiseen, kunnostamiseen, täydentämiseen tai päällystämiseen käyttänyt ulkomaalta tuotua tullinalaista tavaraa tai apuainetta, on hänellä, mikäli piiritullitoimipaikka on hakemuksesta sellaisen edun myöntänyt, oikeus saada viennin tapahduttua vientipalautus.

Edellä tarkoitettuna tavarana ei kuitenkaan pidetä koneiden ja laitteiden käynnissä tai kunnossa pitämiseen käytettäviä poltto-, voitelu- ja muita aineita eikä myöskään työkaluja, koneita ja laitteita sekä niiden osia, muotteja ja malleja samoin kuin muita tällaisia tavaroita.

Vientipalautuksena suoritetaan enintään se määrä tullia, joka osoitetaan kahden vuoden aikana ennen vientiä maksetun 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen käytetystä tai käytössä hukkaan menneestä tavarasta tahi laadultaan sitä vastaavasta tavarasta tai apuaineesta.

Oikeus 1 momentissa tarkoitettuun vientipalautukseen voidaan myöntää yhteisesti enintään kolmelle elinkeinon harjoittajalle.

Jos tavara, jonka osalta vientipalautusta on suoritettu, tuodaan jälleen maahan, on saatu palautus maksettava takaisin valtiolle.

96 §.

Oikeus saada tullinpalautusta jälleenviedystä tavarasta, joka on myyty ulkomaalle samassa kunnossa kuin se oli maahan tuotaessa, on maahantuojalla, mikäli piiritullitoimipaikka on tällaisen edun myöntänyt. Tullia ei kuitenkaan palauteta enempää, kuin mitä osoitetaan suoritetun kahden vuoden kuluessa ennen vientiä maahan tuoduista vastaavanlaisista tavaroista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kauppapalautusta ei myönnetä tavaroista, jotka jälleenvie-

täessä eivät ole markkinointikelpoisia tai jotka on tarkoitettu vietäväksi osto- tai alkuperämaahan tahi tuottajan taikka alkuperäisen myyjän asiamiehelle kolmannessa maassa, eikä myöskään muista kuin polttoaineista ja alkoholijuomista sekä kestokulutustavaroista, milloin tavara viedään käytettäväksi 90 §:n 2 kohdassa edellytettyyn tarkoitukseen.

97 §.

Myöntäessään oikeuden 95 ja 96 §:ssä tarkoitettuun tullinpalautukseen piiritullitoimipaikan tulee vahvistaa ehdot, jotka palautuksen saamiseksi katsotaan tarpeelliseksi.

Palautusta ei myönnetä, jollei palautettava määrä ole vähintään 50 markkaa. Palautusta on haettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vienti on tapahtunut.

99 a §.

Tässä luvussa tarkoitetut tullinpalautusasiat ratkaisee piiritullitoimipaikka lukuun ottamatta 98 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja asioita, jotka ratkaisee tullihallitus.

7 luku.

Tullin suorittaminen.

100 §.

Tullin tai tullilaitoksen kannettavan muun veron tai maksun maksuunpanosta tai palauttamisesta on maksuvelvolliselle tai palautuksen saajalle annettava tavarailmoitukselle tai muulle asiakirjalle kirjoitettu verotuspäätös, josta käyvät ilmi veroperusteet, tullaus- tai muu veronmääräämispäivä ja miten päätökseen voidaan hakea muutosta.

Verotuspäätöksen lisäksi kirjoitetaan luottoasiakkaalle noudatettavan tietojenkäsittelyjärjestelmän mukaisesti joko erillinen tullilasku jokaisesta tullauksesta tai yhteinen tullilasku kaikista tietyn enintään kuukauden pituisen ajanjakson tullauksista. Muun asiakkaan osalta verotuspäätös on samalla tullilasku.

Tullilasku on maksettava 30 päivän kuluessa sen kirjoittamispäivästä lukien. Jollei tullihallitus toisin määrää, lasku on maksettava suoraan tai pankin välityksellä tullilaitoksen postisiirtotulotilille, kuitenkin siten, että muun kuin luottoasiakkaan on maksettava laskunsa tulliselvityksen yhteydessä ja ennen kuin tavara luovutetaan tullivalvonnasta. Valmisteveron maksamisesta kotimaisesta tavarasta on säädetty erikseen.

101 §.

Samaan tullitariffin nimikkeeseen kohdistettavien tavaroiden verotusarvo vahvistetaan sekä tulli ja tullilaitoksen kannettava muu vero ja maksu, veronkorotus ja veron lisäys määrätään ja palautetaan täysin markoin tasoittamalla penneihin päättynyt määrä lähimpään täyteen markkalukuun. Tullilasku kirjoitetaan, jos kannettava määrä on vähintään kaksi markkaa.

Kun aluksesta, joka on ulkomaalla rakennettu suomalaiselle laivanisännälle tai siellä siirtynyt ulkomaalaiselta omistajalta suomalaisen omaksi, on maksettava tullia, on se suoritettava, ennen kuin alus ilmoitetaan rekisteröitäväksi, vaikkakaan alus ei silloin vielä olisi saapunut tullialueelle.

102 §.

Tullilaskun maksamisesta on sen vastattava, joka on ilmoittanut tavaran tai kulkuneuvon tulliselvitettäväksi. Sama vastuu on myös luottoasiakkaalla, joka huolitsijana, meklarina tai muutoin on tulliselvittänyt tavaran tai kulkuneuvon.

Se, joka kuljettaa tullaamatonta tavaraa, sekä se, jonka lukuun tai johdon ja valvonnan alaisena kuljetus tapahtuu, vastaavat yhteisvastuullisesti tavarasta menevän tullin sekä tullilaitoksen kannettavan muun veron ja maksun suorittamisesta, jos tavara katoaa. Sama vastuu on myös sillä, jonka on huolehdittava tavaran siirtämisestä yleiseen purkamis- tai varastoimispaikkaan, jos tavara siirrettäessä katoaa. Laivanisännistön ja ilma-aluksen omistajan vastuu on rajoitettu kulkuneuvoon ja rahtiin.

Mikäli katoaminen on tapahtunut tavaran ollessa rautateitten tai posti- ja lennätinlaitoksen hallussa, vastaa mainittu laitos yksin tavarasta menevistä veroista ja maksuista.

Se, joka on ottanut säilyttääkseen tullaamatonta tavaraa, vastaa siitä menevän tullin sekä tullilaitoksen kannettavan muun veron ja maksun suorittamisesta, jos tavara katoaa.

Milloin tavara on tulliselvittämättä joutunut vapaaseen liikkeeseen tai viety maasta, on tavaranhaltija vastuussa tavarasta menevistä veroista ja maksuista sekä velvollinen ilmoittamaan välittömästi asiasta tulliviranomaiselle.

103 §.

Kun samassa tavarailmoituksessa yksityisestä tullivarastosta tullattavaksi ilmoitetusta tavarasta suoritettava tulli sekä muu tullilaitoksen

siitä kannettava vero ja maksu on vähintään tuhat markkaa, voi tullitoimipaikka pitentää niiden maksamista varten määrättyä aikaa enintään kahdella kuukaudella. Tulliin ja muihin veroihin ja maksuihin on tällöin lisättävä valtiovarainministeriön määräämä korko kultakin lykkäysajan alkavalta kuukaudelta.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus myöntää maksuajan lykkäystä kotimaisen tuotannon hyväksi enintään neljä kuukautta ja määrätä, millaisin ehdoin ja edellytyksin sellaista lykkäystä saa nauttia. Tällöin on tulliin ja muihin tullilaitoksen tavarasta kannettaviin veroihin ja maksuihin lisättävä korkoa, sen mukaan kuin valtiovarainministeriö määrää.

104 §.

Jos tullilaskun maksaminen viivästyy yli säädetyn määräajan kannetaan viivästymisajalta veronlisäystä 12 prosenttia tullilaskun määrälle vuotuisena korkona.

105 §.

Jollei tavaraa ole tulliselvitetty tai tullilaskua maksettu 30 päivän kuluessa sitä varten säädetyn määräajan päättymisestä lukien, on tavara, mikäli se on tullivalvonnassa, tullitoimipaikan toimesta myytävä tullihuutokaupalla tai tullihallituksen harkinnan mukaan muulla julkisella huutokaupalla.

Milloin tavara on helposti pilaantuvaa tai sen arvo muutoin on vaarassa vähentyä tahi sen säilyttäminen tullivalvonnassa on hankalaa, voidaan se myydä huutokaupalla jo ennen kuin mainittu 30 päivän määräaika on kulunut.

Milloin tullivalvontaan otetun tavaran haltija on tietymättömissä tai hänen on katsottava hylänneen tavaran, voidaan se myydä siten kuin 2 momentissa on säädetty.

Jos tullilaskun maksamisesta on asetettu vakuus, on laskun määrä otettava vakuudesta.

106 §.

Jos 105 §:ssä tarkoitettu tavara on vahingoittunut tahi muutoin ala-arvoinen tai arvoton taikka jos tavaran myyminen tullihuutokaupalla muista syistä ei vastaa tarkoitustaan, tullihallitus voi määrätä tavaran hävitettäväksi tai luovutettavaksi korvauksetta yleiselle hyväntekeväisyyslaitokselle taikka valtion tai kunnan laitokselle.

Postissa saapunutta tulliselvittämätöntä tavaraa älköön myytäkö, ennen kuin posti- ja lennätinhallitus on antanut siihen luvan.

Valtiovarainministeriö voi määrätä, että valtiolle luovutettu tai valtiolle menetetyksi tuomittu tavara voidaan sitä huutokaupalla myymättä luovuttaa valtion laitoksen käyttöön.

107 §.

Huutokaupassa kertyvillä varoilla suoritetaan tavaraan liittyvät kustannukset seuraavassa järjestyksessä:

1. huutokauppakustannukset
2. rahti
3. valtiolle tulevat verot ja maksut sekä huutokauppaprovisio
4. muut kustannukset.

Jos huutokauppahinnasta jää ylijäämää sen jälkeen kun 1 momentissa mainitut kustannukset on vähennetty, on se tilitettävä valtiolle, jollei tavaranhaltija sitä vaadi vuoden kuluessa huutokauppapäivästä lukien.

Jos huutokauppahinta ei vastaa 1 momentissa mainittuja kustannuksia, vajaus jää valtion vahingoksi. Vajaus on kuitenkin perittävä tavaranhaltijalta, jos tavara on ilmoitettu tullattavaksi eikä sitä ole luovutettu valtiolle.

Tavaran tai arvopaperin myymisestä huutokaupalla kannetaan valtiolle provisiota, jonka määrä vahvistetaan asetuksella. Valtiolle luovutetusta tai menetetyksi tuomitusta tavarasta ei provisiota kanneta.

108 §.

Jos tullattavaksi ilmoitettu ja tullitariffioitu tavara ennen kuin se on vapautettu tullivalvonnasta viedään tullialueelta, on tavaranhaltija vapaa tullin tai muun veron maksuvelvollisuudesta.

Jos tavaranhaltija luovuttaa valtiolle tavaran, joka on tullitoimipaikan välittömän valvonnan alaisena tai kauttakulkuvarastossa, yleisessä tullivarastossa, vapaavarastossa tai vapaasatamassa, tahi jos hän tullivalvonnan alaisena hävityttää sellaisen tavaran, on hän myös vapaa tullin tai muun veron maksuvelvollisuudesta.

Kustannukset valtiolle luovutetun tavaran hävittämisestä ja poisviemisestä on tavaranhaltijan maksettava.

8 luku.

Tullirikokset ja niiden selvittäminen.

119 §.

Kotietsinnän pitämisestä, henkilöön käyvästä tarkastuksesta ja katsastuksesta sekä takavarikosta päättää sen lisäksi, mitä siitä muualla on säädetty, tullihallituksen kanneviskaali, tullivalvontatarkastaja, tullitoimipaikan päällikkö

ja tullirajaviskaali sekä rajavartiolaitoksen hallinnollisen osaston ja toimiston päällikkö sekä upseerin viran ja vartioyksikön päällikkönä toimiva toimen haltija. Ilman määräystä saa kotietsinnän suorittaa muukin tulli- ja rajavartiomies, milloin sen tarkoituksena on kiinniotettavan, pidätettävän tai kuulusteluun tuotavan henkilön tavoittaminen tahi sellaisen tavaran takavarikoiminen, jota on voitu seurata tai jäljittää rikoksen teosta verekseltään, sekä muulloinkin, jos asia ei siedä viivytystä.

Muutoin on 1 momentissa mainituista pakkokeinoista voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty. Niin ikään on säädetty erikseen maahan saapuvan matkustajan henkilöön käyvästä tarkastuksesta.

121 §.

Pidättämisen saa toimittaa siihen oikeutetun syyttäjän sekä poliisi- ja rajavartiomiehen lisäksi tullihallituksen kanneviskaali, tullivalvontatarkastaja ja ylietsivä sekä tullitoimipaikan päällikkö, tullivartiotarkastaja, tullirajaviskaali ja tullimestari.

Salakuljetus- tai tullipetosrikoksesta verekseltään tahi pakosalla rikoksenteon jälkeen tavatun henkilön kiinniottamisen saa toimittaa muukin kuin 1 momentissa mainittu tullimies. Tämän on kuitenkin välittömästi ilmoitettava toimenpiteestään 1 momentin mukaan pidättämiseen oikeutetulle tullimiehelle, jonka tulee menetellä asiassa niin kuin 122 §:ssä on säädetty.

126 §.

Jos tullirikos voidaan käsitellä rangaistusmääräysmenettelyssä, tullihallituksen ylietsivä ja etsivä sekä tullitoimipaikan päällikkö tai hänen tähän tehtävään määräämänsä muu tullimies voi syyttäjäviranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti jo esitutkinnan yhteydessä tehdä syyttäjän puolesta ja hänen valvontansa alaisena rangaistusmääräyslain (146/70) 1 §:ssä tarkoitettuja vaatimuksia.

Rangaistusvaatimuksen tekemiseen oikeutettu tullimies voi toimittaa vaatimuksen tiedoksiannon niin kuin haastemies.

9 luku.

Rangaistukset ja eräät muut seuraamukset.

142 §.

Tavaranhaltija, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle laitonta etua ilmoittaa tavaran arvon väärin, on tuomittava tullipetoksesta.

Samoin rangaistaan sitä, joka antamalla harhaanjohtavia tai vääriä tietoja tahi muutoin vilpillisesti käyttää väärin oikeutta tullin takaisin saamiseen tai muuta tavarasta myönnettävää tullietua.

Joka ilmoittaa tai ilmoituttaa tavaran arvon, laadun, alkuperän tai kauppanimityksen väärin tahi muutoin antaa totuudenvastaisen tiedon, joka voi vaikuttaa tullaukseen, on tuomittava, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

153 §.

Joka laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaisen ilmoitus- tai muun velvollisuuden tahi joka muutoin rikkoo tämän lain säännöksen tai sen nojalla annetun määräyksen, on tuomittava sakkoon, jollei siitä ole laissa muuta rangaistusta säädetty.

10 luku.

Erinäisiä säännöksiä.

156 a §.

Mikäli säälittävät tai muut erityisen painavat kohtuussyyt vaativat, valtioneuvosto voi hakemuksesta harkinnan mukaan alentaa valtiolle suoritettua tai suoritettavaa tullia tai muuta tullilaitoksen kannettavaa veroa tai maksua tahi sen kokonaan poistaa. Palautettavalle verolle ei suoriteta korkoa.

Tullihallituksella on oikeus ratkaista 1 momentin nojalla tehty hakemus, milloin poistettavaksi tai palautettavaksi anottu veron määrä ei ole 5 000 markkaa suurempi.

Siinä kertomuksessa, jonka hallitus valtiopäiväjärjestyksen 29 §:n mukaan antaa eduskunnalle, on lueteltava 1 ja 2 momentin mukaan myönnetyt helpotukset, sikäli kuin ne saman verovelvollisen osalta ovat 5 000 markkaa suuremmat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

erinäisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 14 päivänä elokuuta 1901 annetun erinäisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta.

Eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä 22 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (582/67) on säädetty ne keskimääräiset vähennykset, jotka verovelvollinen saa verotuksessa ilman eri selvitystä vähentää palkkatuloistaan moottorisahan, hevosen ja ajovälineiden sekä traktorin käytöstä aiheutuneina kustannuksina, milloin hän on käyttänyt moottorisahaa puun kaadossa tai puutavaran valmistamisessa tahi hevosta tai traktoria metsä- tai muussa ajossa. Täten saamastaan palkkatulosta saa mainitun lain mukaan moottorisahan käyttäjä vähentää 30 prosenttia sekä hevosta tai traktoria käyttänyt verovelvollinen metsäajossa 60 prosenttia ja muussa ajossa 50 prosenttia. Jos verovelvollinen esittää selvityksen kustannusten suuruudesta, voidaan moottorisahan, hevosen ja ajovälineiden sekä traktorin käytöstä aiheutuneet kustannukset lain mukaan hyväksyä edellä mainittuja määriä suurempinakin. Lain 1 §:n 2 momentin mukaan verojohtajan tulee yksinään työskentelevän verovelvollisen pyynnöstä määrätä, että verovelvollisen palkkatulosta edellä mainittujen säännösten estämättä vähennetään moottorisahan käytöstä aiheutuneina kustannuksina 40 prosenttia.

Puheena olevan lain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (855/70) mukaan sovelletaan mainittuja säännöksiä vuosilta 1968—1971 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa kuitenkin niin, että lain 1 §:n 2 momenttia sovelletaan vain vuodelta 1971 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa. Kun ne syyt, jotka puolsivat lain säätämistä, ovat edelleen olemassa, hallitus pitää tarpeellisena, että lakia sovelletaan myös vuodelta 1972 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä 22 päivänä joulukuuta 1967 annetun lain 7 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (855/70), näin kuuluvaksi:

7 §.

Tätä lakia sovelletaan vuosilta 1968—1972 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa kuitenkin niin, että lain 1 §:n 2 momenttia sovelletaan vuosilta 1971 ja 1972 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 58 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 179 laiksi eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annettua lakia (582/67) sovellettavaksi nykyisessä muodossaan vielä vuodelta 1972 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa. Mainitussa laissa on säädetty ne keskimääräiset vähennykset, jotka verovelvollinen saa verotuksessa ilman eri selvitystä tehdä palkkatuloistaan moottorisahan, hevosen ja ajovälineiden sekä traktorin käytöstä aiheutuneina tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneina kustannuksina, milloin hän on käyttänyt moottorisahaa puunkaadossa tai puutavaran valmistamisessa tahi hevosta tai traktoria metsä- tai muussa ajossa.

Valiokunta on käsiteltyään hallituksen esityksen todennut, että ne syyt, jotka puolsivat lain eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä säätämistä, edelleen ovat olemassa. Valiokunta on sen vuoksi katsonut voivansa asettua kannattamaan hallituksen ehdotusta lain soveltamisajan jatkamisesta yhdellä vuodella. Tässä yhteydessä valiokunta kuitenkin haluaa kiinnittää hallituksen huomiota siihen, että eduskunta hyväksyessään vuonna 1968 hallituksen tätä samaa asiaa koskevan esityksen edellytti, että hallitus seuraa tarkoin metsätyömenetelmissä tapahtuvaa kehitystä sekä moottorisahakustannusten todellista muodostumista sekä tutkii sanotun vähennysoikeuden korvaamista riittävän työkalukorvauksen tai muun erillisen lisän muodossa, jolloin moottorisahan aiheuttamat kustannukset tulisivat todellisina verovapauden piiriin. Koska edellä mainitussa eduskunnan vastauksessa hallitukselta asiassa edellytettyjä toimenpiteitä ei voida tähän mennessä pitää tyydyttävinä, valiokunta hyväksyessään lakiehdotuksen edellyttää, että hallitus nyt viipymättä selvittää tämän kysymyksen eduskunnan vastauksen mukaisesti ja ottaa samalla huomioon vähennysten nykyistä oikeudenmukaisemman vaikutuksen verovelvollisen sosiaalisiin etuihin.

Edellä lausuttuun viitaten valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Haukipuro, Isomursu, Kurppa, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Salla, Sandelin, Sillantaus, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Hjerppe, Kaarlonen, Lintilä ja Mykkänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 141 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 58 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 179 laiksi eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta, ja Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 58 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 141.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta edellyttää, että Hallitus viipymättä antaa Eduskunnalle esityksen laiksi, jolla työnantajat velvoitetaan maksamaan metsätyömiehille omien työvälineiden käytöstä riittävän suurta työkalukorvausta.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä 22 päivänä joulukuuta 1967 annetun lain 7 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (855/70), näin kuuluvaksi:

7 §.

Tätä lakia sovelletaan vuosilta 1968—1972 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa kuitenkin niin, että lain 1 §:n 2 momenttia sovelletaan vuosilta 1971 ja 1972 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa.

Tasavallan Presidentin avoimella kirjeellä ja käskyllä 29 päivältä lokakuuta 1971 on uudet edustajanvaalit määrätty toimitettaviksi 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972. Valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 3 momentin säännöksen mukaan edustajan toimivalta alkaa silloin, kun hänet on julistettu valituksi, ja jatkuu, kunnes senjälkeiset vaalit on toimitettu. Kansanedustajain vaaleista 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (391/69) 90 §:n säännösten mukaan vaalipiirin keskuslautakunnan on vahvistettava vaalien tulos viidentenä päivänä toisen vaalipäivän jälkeen pidettävässä kokouksessa, joka alkaa kello 12.

Edellä selostetuista säännöksistä seuraa, huomioon ottaen vaalien tuloksen julistamista varten säädetyn päivän sattumisen arkilauantaiksi, että hajoitusmääräykseen perustuvien vaalien tulos on vahvistettava 10 päivänä tammikuuta 1972 ja että sanotusta päivästä lukien ovat toimivaltaisia ne kansanedustajat, jotka ovat tulleet valituiksi näissä vaaleissa.

Tasavallan presidentin ylempänä mainitussa avoimessa kirjeessä ja käskyssä mainitaan, että nykyisille valtiopäiville kokoontuneen eduskunnan on hajaannuttava päivänä, joka myöhemmin määrätään. Siihen nähden, että vaaleilla valittavat kansanedustajat tulevat toimivaltaisiksi 10 päivänä tammikuuta 1972, nykyisen eduskunnan toimivalta päättyy edellisenä päivänä. Tämän vuoksi ei eduskunnan hajoittamiseen tähtäävien toimenpiteiden yhteydessä voida määrätä, että nykyinen eduskunta saattaisi olla kokoontuneena valtiopäiville sanotun ajankohdan jälkeen.

Eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan hallituksen esitys valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972. Hallituksen käsityksen mukaan näissä oloissa näyttää tarkoituksenmukaiselta, että sama eduskunta, joka jo on aloittanut tulo- ja menoarvioesityksen käsittelyn, voisi suorittaa sen loppuun. Kun toisaalta on ilmeistä, että ensi vuoden alkupäiviin sattuvat vaalit tosiasiallisesti saattavat vaikeuttaa ja häiritä tulo- ja menoarvioesityksen käsittelyä eduskunnassa siten, ettei siihen perustuvaa tulo- ja menoarviota ehditä hyväksyä ennen vaaleja, olisi tarkoituksenmukaista, että nykyinen eduskunta saattaisi jatkaa työtään vielä vaalien jälkeen niin pitkän ajan, että tulo- ja menoarvioesityksen hyväksyminen sen toimesta olisi mahdollista.

Voimassa olevien säännösten mukaan voidaan eduskunta määrätä hajaantumaan vasta toimitettavien edustajanvaalien jälkeenkin. Näin tapahtui käytännössä vuonna 1953, jolloin tasavallan presidentti määräsi uusien vaalien toimittamiseen ryhdyttäväksi 7 päivänä maaliskuuta 1954 ja samalla määräsi, että eduskunnan on hajaannuttava saman maaliskuun 29 päivänä. Samoin meneteltiin, kun tasavallan presidentti 14 päivänä marraskuuta 1961 määräsi, että uusiin vaaleihin oli ryhdyttävä 4 päivänä helmikuuta 1962 ja että eduskunnan oli hajaannuttava saman helmikuun 17 päivänä. Vuonna 1969 toteutetusta vaalilainsäädännön uudistamisesta on kuitenkin ollut seurauksena, kun vaalien tuloksen vahvistaminen on siinä edellä selostetuin tavoin määrätty tapahtuvaksi jo viidentenä päivänä toisen vaalipäivän jälkeen, että mahdollisuudet pitää eduskuntaa koolla vaalien jälkeen ovat olennaisesti kaventuneet. Tässä tilanteessa hallitus katsoo, että vaalien tuloksen vahvistamista olisi erityisellä lailla lykättävä myöhemmäksi.

Valtiopäiväjärjestyksen 20 §:n säännösten mukaan eduskunnan on uusien vaalien jälkeen taas kokoonnuttava varsinaisille valtiopäiville sen kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, joka alkaa lähinnä 90 päivän kuluttua hajoittamisen jälkeen, taikka sinä aikaisempana päivänä, jonka presidentti on määrännyt. Säännöksestä seuraa, ettei hajoitusvaalien tuloksen vahvistamista voida siirtää miten myöhäiseksi ta-

hansa, koska näillä vaaleilla valitun eduskunnan tässä tapauksessa on kokoonnuttava varsinaisille valtiopäiville viimeistään 1 päivänä helmikuuta 1972. Perustuslaissa säädettyjen aikarajojen puitteissa pysyen olisi kuitenkin mahdollista ja hallituksen käsityksen mukaan myös tarkoituksenmukaista, että 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 pidettävien vaalien tulos määrättäisiin vahvistettavaksi saman tammikuun 22 päivänä pidettävässä vaalipiirin keskuslautakunnan kokouksessa. Tällöin nykyinen eduskunta olisi, jollei tasavallan presidentti määrää sitä hajaantumaan aikaisemmin, toimivaltainen 21 päivään tammikuuta 1972 saakka.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Poiketen siitä, mitä kansanedustajain vaaleista 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (391/69) 90 §:ssä on säädetty vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta, on vaalipiirien keskuslautakuntien vahvistettava 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavien kansanedustajain vaalien tulos kokouksessa, joka pidetään lauantaina 22 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Oikeusministeri *K. J. Lång*

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksen johdosta laiksi vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 4 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 180. Kuultuaan esityksen johdosta oikeusministeriön kansliapäällikköä Kai Kortetta perustuslakivaliokunta esittää seuraavaa.

Valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 3 momentin mukaan kansanedustajan toimivalta alkaa silloin, kun hänet on julistettu valituksi, ja jatkuu, kunnes sen jälkeiset vaalit on toimitettu. Kansanedustajain vaaleista annetun lain (391/69) 90 §:n säännösten mukaan vaalipiirin keskusvaalilautakunnan on vahvistettava vaalien tulos viidentenä päivänä toisen vaalipäivän jälkeen pidettävässä kokouksessa, joka alkaa kello 12. Selostetuista säännöksistä seuraa, kun otetaan huomioon 2 ja 3 päivinä tammikuuta 1972 toimitettaviksi määrättyjen vaalien tuloksen vahvistamista varten säädetyn päivän sattuminen arkilauantaiksi, että mainittujen vaalien tulos olisi vahvistettava 10 päivänä tammikuuta 1972, jolloin nykyisten edustajien toimivalta päättyisi edellisenä päivänä.

Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan näyttää tarkoituksenmukaiselta, että nykyinen eduskunta voisi suorittaa loppuun jo aloittamansa vuoden 1972 tulo- ja menoarvion käsittelyn. Kun toisaalta on katsottu olevan ilmeistä, että toimitettaviksi määrätyt vaalit saattavat tosiasiallisesti vaikeuttaa ja häiritä tuloja menoarvioesityksen käsittelyä eduskunnassa siinä määrin, että tulo- ja menoarviota ei ehditä hyväksyä ennen vaaleja, hallitus on pitänyt tarkoituksenmukaisena, että nykyinen eduskunta voisi jatkaa työtään vielä vaalien jälkeen niin pitkän ajan, että tulo- ja menoarvion hyväksyminen olisi mahdollista. Siinä tarkoituksessa hallitus esittää erityisellä lailla säädettäväksi, että kansanedustajain vaaleista annetun lain 90 §:n säännöksistä poiketen vaalipiirien keskusvaalilautakuntien on vahvistettava puheena olevien vaalien tulos kokouksessa, joka pidetään 22 päivänä tammikuuta 1972. Silloin nykyinen eduskunta olisi, ellei Tasavallan presidentti määräisi sitä hajaantumaan aikaisemmin, toimivaltainen 21 päivään tammikuuta 1972 saakka.

Yhtyen hallituksen esityksen perusteluissa lausuttuun perustuslakivaliokunta pitää esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena. Kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa lakiehdotuksen yksityiskohtienkaan suhteen, perustuslakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä puheena olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola sekä jäsenet Ehrnrooth, Hykkäälä, Kohtala, Koskenniemi, Orrenmaa, Pekkala, Salmenkivi, Seppä, Silander, Vilponiemi ja Åsvik.

Vastalause.

Hallituksen esityksessä n:o 180 kuluvalta vuodelta Eduskunnalle laiksi vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa esitetään vaalien tuloksen vahvistaminen tapahtuvaksi vasta 22 päivänä tammikuuta 1972. Tämä merkitsee sitä, että jo hajoitettavaksi määrätty eduskunta jatkaa työtään siis ensitulevan tammikuun 21 päivään saakka, jolloin vasta sen toimikausi päättyy. Tämä seikka merkitsee myös sitä, että Karjalaisen johtaman, kyvyttömyyteensä kaatuneen hallituksen harjoittama onneton talouspolitiikka jatkuu ainakin vuoden 1972 ajan, koska mainittujen vaalien toimittamisen jälkeen eduskunta nykyisessä kokoonpanossaan joutuu vahvistamaan mainitunlaisen Karjalaisen hallituksen esittämän, sen harjoittaman umpikujaan johtaneen talouspolitiikan mukaisesti rakennetun tulo- ja menoarvion vuodelle 1972. Ei voi olla oikein eikä kansanvaltaisten periaatteiden mukaista, että p.o. lailla, jos se hyväksytään, estetään äänestäjiä lausumasta vaaleissa mielipidettään harjoitetusta ja vielä vuonna 1972 harjoitettavasta kerrotun laisesta talouspolitiikasta maassamme.

Edellä mainittuun viitaten en katso voivani yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan, vaan katson, että valiokunnan olisi tullut esittää k.o. hallituksen lakiesitys hylättäväksi.

Helsingissä, 12 päivänä marraskuuta 1971.

Matti Silander.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 128 hallituksen esityksen johdosta laiksi vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan perustuslakivaliokunnan mietinnössä n:o 20 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 180 laiksi vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 20 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 128, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Poiketen siitä, mitä kansanedustajain vaaleista 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (391/69) 90 §:ssä on säädetty vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta, on vaalipiirien keskuslautakuntien vahvistettava 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavien kansanedustajain vaalien tulos kokouksessa, joka pidetään lauantaina 22 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta.

Kohtuuttomien vuokrien perimisen estämiseksi annettiin taloudellisen kehityksen turvaamisesta vuosina 1968—1969 koskevaan lainsäädäntöön liittyvänä 31 päivänä joulukuuta 968 laki huoneenvuokrien sovittelusta Helngin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa 748/68). Lain voimassaoloaikaa jatkettiin ttemmin vuoden 1971 loppuun. Laissa tarpitettua sovittelumenettelyä on sovellettu noastaan Helsingin kaupungissa. Valtioneuostolle on tosin annettu valta määrätä lakia ovellettavaksi myös muissa erikseen mainittaissa kunnissa, joissa on todettu kohtuuttomia uokria huomattavassa laajuudessa perittävän. ain soveltamisalaa ei kuitenkaan ole toistaiksi laajennettu Helsingin kaupungin ulkoolelle.

Myös huoneenvuokralain muuttamisesta 19 iivänä marraskuuta 1970 annettu laki (697/)) sisältää säännökset vuokrasopimusehtojen ovittelemisesta. Sovitteluelimin tämän lain ukaan toimivat yleiset tuomioistuimet. Lailla sin voidaan erikseen säätää, että kaikki tai äärätynlaiset huoneenvuokralain mukaan ratistavat asiat käsittelee ja ratkaisee kuhunkin äniin tai valtioneuvoston määräämään läänin aan asetettava asunto-oikeus ja niissä asioissa, issa muutoksenhakua ei kielletä, ylimpänä keusasteena asuntoylioikeus. Asunto-oikeuksia asuntoylioikeutta koskevaa lakia ei kuitenan ehdittäne saada aikaan vielä vuoden 1972 alussa. Näin ollen vuokrien sovittelua koskevat asiat on huoneenvuokralain mukaan toistaiseksi käsiteltävä yleisissä tuomioistuimissa. Näiden työmäärä ainakin Helsingin kaupungissa ja sen lähikunnissa on kuitenkin niin suuri, että sovitteluasiain käsittely muodostuu aikaa vieväksi ja hankalaksi. Huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetussa laissa säädetty sovittelumenettely on sen sijaan tarjonnut soveliaan tavan kohtuuttoman korkeiden tai alhaisten vuokrien tarkistamiseen niin, että vuokralaisten ja vuokranantajien edut tulevat tasapuolisesti otetuiksi huomioon.

Tämän vuoksi ja kun ainakin Helsingin kaupungissa edelleen esiintyy tarvetta antaa asianosaisille mahdollisuus saattaa vuokra tasapuolisen sovittelun kohteeksi, ehdotetaan huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi vuodella eli vuoden 1972 loppuun.

Sovitteluelimen kustannukset suoritetaan lain mukaan valtion varoista. Helsingin kaupungissa nämä menot ovat 1 päivän tammikuuta 1969 ja 31 päivän lokakuuta 1971 väliseltä ajalta noin 50 000 markkaa.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, muutetaan huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun lain 11 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (897/70), näin kuuluvaksi:

11 §.

Tämä laki on voimassa vuoden 1972 loppuun.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sisäasiainministeri *Heikki Tuominen.*

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 21 hallituksen esityksen johdosta laiksi huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 9 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 181.

Huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun, viimeksi 30 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (897/70) muutetun lain voimassaoloaika päättyy kuluvan vuoden lopussa. Hallituksen esityksen tarkoituksena on jatkaa sanotun lain voimassaoloaikaa vuoden 1972 loppuun.

Yhtyen hallituksen esityksen perusteluissa lausuttuun perustuslakivaliokunta pitää mainitun lain voimassaoloajan jatkamista hallituksen esityksen mukaisesti tarpeellisena. Sen vuoksi valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä puheena olevaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakiehdotus käsiteltäisiin valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, jäsenet Ehrnrooth, Hykkäälä, Karpola, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Orrenmaa, Salmenkivi, Seppä, Silander, Vilponiemi ja Åsvik sekä varajäsen Koivisto.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 135 hallituksen esityksen johdosta laiksi huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan perustuslakivaliokunnan mietinnössä n:o 21 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 181 laiksi huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 21 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 135, on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, muutetaan huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun lain 11 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (897/70), näin kuuluvaksi:

11 §.

Tämä laki on voimassa vuoden 1972 loppuun.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi aluevaihdosta valtion ja Kuopion kaupungin välillä.

Valtiolla on Kuopion kaupungin keskustassa omistuksessaan puolustuslaitoksen hallinnassa oleva noin 8 hehtaarin suuruinen kasarmialue, joka Pohjois-Savon Prikaatin siirryttyä kaupungista Kajaaniin ja Asekoulun siirryttyä Kokkolaan on jäänyt toisarvoiseen käyttöön. Toisaalta tarvitsee valtio Kuopiossa valtion virastotalon rakentamiseen soveltuvan tonttialueen. Myöskin Kuopion kaupungille on tärkeää, että kaupungin keskeisillä paikoilla sijaitsevat alueet saadaan kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen piiriin. Kuopion kaupunki tarvitsisi aluetta oman virastotalonsa tonttialueeksi ja on kaupungin tarkoituksena luovuttaa osa alueesta toimintansa aloittavan Kuopion korkeakoulun tarpeisiin.

Jotta asemakaavajärjestelyssä ja sen toteuttamisessa saavutettaisiin tarkoituksenmukainen aluekokonaisuus, on katsottu tarpeelliseksi suorittaa aluevaihto valtion ja kaupungin välillä. Valtio luovuttaisi kaupungille yhteensä 76 235.4 m^2 maa-aluetta rakennuksineen ja kaupunki luovuttaisi valtiolle yhteensä 8 352.5 m^2 maa-aluetta.

Alueet on arvioitu asiantuntijatoimikunnan toimesta. Valtion kaupungille luovutettavaksi ehdotetut alueet on rakennuksineen arvioitu 4 995 964 markaksi ja kaupungin valtiolle luovutettavat alueet 354 743 markaksi, joten kaupungin olisi suoritettava valtiolle välirahaa 4 641 221 markkaa.

Kun vaihdon kohteena oleva valtion maaomaisuus on sellaista, joka hallitusmuodon 74 §:n mukaan voidaan luovuttaa toisen omaksi vain mikäli siihen on lailla myönnetty valtuudet, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

aluevaihdosta valtion ja Kuopion kaupungin välillä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan Kuopion kaupungille yhteensä 76 235.4 neliömetrin suuruiset maa-alueet, jotka kuuluvat Kuopion 5. tarkk'ampujapataljoonan kasarmialueeseen RN:o 2^{14} ja Sotaväen hallinnon maa-alueeseen RN:o 2^{6} Kuopion kaupungin Hatsalan kylässä sekä Koljolanniemi nimiseen tilaan RN:o 2 Kuopion kaupungin Kuopion kylässä, edellyttäen, että Kuopion kaupunki luovuttaa valtiolle yhteensä 8 352.5 neliömetrin suuruiset maa-alueet, jotka kuuluvat VII kaupunginosan tonttiin N:o 3 korttelissa 4 ja tonttiin N:o 3 korttelissa 7, yleisten alueiden rekisteriin tunnuksilla Dd, Di ja Bö merkittyihin katualueisiin sekä Koljolanniemi nimiseen tilaan RN:o 2 Kuopion kaupungin Kuopion kylässä sekä että kaupunki suorittaa lisäksi valtiolle rahana 4 641 221 markkaa sekä muutoin valtioneuvoston määräämin ehdoin.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Puolustusministeri *Arvo Pentti*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 68 hallituksen esityksen johdosta laiksi aluevaihdosta valtion ja Kuopion kaupungin välillä.

Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 182 laiksi aluevaihdosta valtion ja Kuopion kaupungin välillä.

Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella todennut hallituksen esityksessä tarkoitetun aluevaihdon tarpeelliseksi sekä yleisen edun kannalta tarkoituksenmukaiseksi ja on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Haukipuro, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Salla, Teir ja Voutilainen sekä varajäsenet Kaarlonen, Laatio, Suokas ja Turunen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 155 hallituksen esityksen johdosta laiksi aluevaihdosta valtion ja Kuopion kaupungin välillä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 68 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi aluevaihdosta valtion ja Kuopion kaupungin välillä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 182 laiksi aluevaihdosta valtion ja Kuopion kaupungin välillä, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 68 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 155, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

aluevaihdosta valtion ja Kuopion kaupungin välillä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan Kuopion kaupungille yhteensä 76 235.4 neliömetrin suuruiset maa-alueet, jotka kuuluvat Kuopion 5. tarkk'ampujapataljoonan kasarmialueeseen RN:o 2^{14} ja Sotaväen hallinnon maa-alueeseen RN:o 2^{6} Kuopion kaupungin Hatsalan kylässä sekä Koljolanniemi nimiseen tilaan RN:o 2 Kuopion kaupungin Kuopion kylässä, edellyttäen, että Kuopion kaupunki luovuttaa valtiolle yhteensä 8 352.5 neliömetrin suuruiset maa-alueet, jotka kuuluvat VII kaupunginosan tonttiin N:o 3 korttelissa 4 ja tonttiin N:o 3 korttelissa 7, yleisten alueiden rekisteriin tunnuksilla Dd, Di ja Bö merkittyihin katualueisiin sekä Koljolanniemi nimiseen tilaan RN:o 2 Kuopion kaupungin Kuopion kylässä sekä että kaupunki suorittaa lisäksi valtiolle rahana 4 641 221 markkaa sekä muutoin valtioneuvoston määräämin ehdoin.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Veitsiluoto Osakeyhtiön ottamien lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Veitsiluoto Osakeyhtiö toteuttaa parhaillaan vuonna 1969 aloittamaansa kehittämisohjelmaa, jonka tarkoituksena on yhtiön Veitsiluodon tehtaitten paperintuotannon jalostusasteen huomattava nostaminen. Tämä tapahtuu siten, että yhtiö hankkii uuden suuritehoisen sanomalehtipaperikoneen, jolle pääosa nykyisestä noin 185 000 vuositonniin nousevasta sanomalehtipaperin tuotannosta siirretään. Toinen nyt sanomalehtipaperia valmistavista suurista paperikoneista uusitaan siten, että sillä voidaan valmistaa erilaista painopaperia. Hiomoa täydennetään lisääntyvää hiokkeen tarvetta vastaavasti mm. rakentamalla sahajauhon käyttöä paperin raaka-aineena mahdollistava purumassalaitos. Paitsi paperikonetta myös muut kehittämisohjelman edellyttämät konehankinnat on tarkoitus suorittaa pääasiassa kotimaasta. Höyryvoimalaitoksen tehoa on samanaikaisesti lisättävä kasvavaa lämmön tarvetta vastaavaksi, jolloin uuden vastapaineturpiinin hankkiminen on välttämätöntä.

Veitsiluodon paperitehtaan tuotanto, joka vuonna 1970 oli 185 000 tonnia sanomalehtipaperia, 50 000 tonnia päällystettyä painopaperia ja 56 000 tonnia kartonkia ja kääreitä, tulee olemaan laajennuksen toteuttamisen jälkeen 235 000 tonnia sanomalehtipaperia, 85 000 tonnia painopaperia, 50 000 tonnia päällystettyä painopaperia ja 56 000 tonnia kartonkia ja kääreitä. Tuotannon laajennus merkitsee noin 250 pysyvän työpaikan lisäystä. Rakennusaikana hanke työllistää keskimäärin 215 kausiluontoista työntekijää.

Edellä selostetun kehittämisohjelman rahoitustarve on arvioitu noin 174 000 000 markaksi, josta uuden käyttöomaisuuden hankintaan käytetään 165 200 000 markkaa sekä vaihto-omaisuuden kasvuun 8 500 000 markkaa.

Kehitysohjelmaa laatiessaan Veitsiluoto Osakeyhtiö edellytti, että yhtiön oman rahoituksen osuus edellä selostetun hankkeen pääoman tarpeesta olisi noussut 63 500 000 markkaan. Oman rahoituksen osuus tulee kuitenkin vuosina 1971—72 huomattavasti supistumaan, sillä tuote- ja raaka-ainevarastoihin on sitoutunut pääomia ennakoitua enemmän, samalla kun tuotannon kannattavuus on selvästi heikentynyt. Tarkistettujen arvioiden mukaan pienenee yhtiön oman rahoituksen osuus noin 35 000 000 markkaan. Kun suunnitelman rahoittamiseksi jo myönnettyjen luottojen määrä on noin 100 000 000 markkaa, tarvitaan lisäluottoa vielä noin 40 000 000 markkaa. Yhtiöllä on mahdollisuus saada huomattava osa lisäluottojen tarpeesta lainoina ulkomaisilta rahalaitoksilta. Kun nämä vaativat myöntämilleen lainoille Suomen valtion takauksen, yhtiö on pyytänyt, että sellaisen saaminen tehtäisiin mahdolliseksi. Yhtiö on lisäksi pyytänyt, että valtion puolesta taattaisiin myös kotimaiset lisälainat, sillä yhtiöllä ei tässä vaiheessa ole mahdollisuutta tarjota niiden vakuudeksi sellaista reaalivakuutta, jota rahalaitokset vaativat.

Kun Veitsiluoto Osakeyhtiön paperiteollisuuden jalostusasteen kohottaminen on suotavaa senkin vuoksi, että se mahdollistaa Pohjois-Suomen puuvarojen edullisimman käytön kansainvälistä vaihdantaa ajatellen ja edistää kehitysalueen teollistumista, hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että yhtiön pyyntöön suostutaan. Hallitus on lisäksi sitä mieltä, että valtion takaukset tulisi voida antaa, kuten yleensä muillekin valtionenemmistöisille yhtiöille, omavelkaisina ja vastavakuutta vaatimatta.

Edellä olevan nojalla ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuutta vaatimatta mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion takauksia Veitsiluoto Osakeyhtiö nimisen yhtiön Veitsiluodon tehtaitten paperintuotannon jalostusasteen kohottamista sekä mekaanisen puunjalostusteollisuuden ke-

hittämistä varten ottamien yhteensä 40 000 000 markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen ja lainasopimuksissa sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1975 loppuun saakka.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 65 hallituksen esityksen johdosta Veitsiluoto Osakeyhtiön ottamien lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 183 Veitsiluoto Osakeyhtiön ottamien lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä katsonut voivansa asettua puoltamaan ehdotettujen takausvaltuuksien myöntämistä. Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuutta vaatimatta mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion takauksia Veitsiluoto Osakeyhtiö nimisen yhtiön Veitsiluodon tehtaitten paperintuotannon jalostusasteen kohottamista sekä mekaanisen puunjalostusteollisuuden kehittämistä varten ottamien yhteensä 40 000 000 markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen ja lainasopimuksissa sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1975 loppuun saakka.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Isomursu, Koppanen, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Sandelin, Sillantaus, Tamminen, Teir, sekä varajäsenet Hjerppe, Karpola, Vainio, Vartia ja Weckman.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Veitsiluoto Osakeyhtiön ottamien lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 183 Veitsiluoto Osakeyhtiön ottamien lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 65, on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuutta vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion takauksia Veitsiluoto Osakeyhtiö nimisen yhtiön Veitsiluodon tehtaitten paperintuotannon jalostusasteen kohottamista sekä mekaanisen puunjalostusteollisuuden kehittämistä varten ottamien yhteensä 40 000 000 markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen ja lainasopimuksissa sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1975 loppuun saakka.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi postipankkilain muuttamisesta.

Postipankin henkilökunnan pääosa on virkasuhteessa, mutta pankissa on myös yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevaa henkilökuntaa. Postipankkilain (8. 8. 1969/511) 11 §:n mukaan pankin henkilökunnan tehtäviä, palkkausta, työaikaa, virkavapautta ja vuosilomia sekä muita virka- ja työsuhteeseen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista yleisistä perusteista päättää Postipankin hallitus, mikäli niistä ei laissa tai asetuksessa ole erikseen säädetty. Postipankkiasetuksessa (19. 12. 1969/793) on yksityiskohtaisempia säännöksiä pankin henkilökunnan asemasta ja oikeuksista.

Valtion virkaehtosopimuslakia (6. 11. 1970/664) ei sovelleta Postipankin henkilökuntaan. Lain 1 §:ään on kuitenkin otettu säännös, jonka mukaan virkaehtosopimuslain soveltamisesta eräisiin sanotun lain ulkopuolelle jätettyihin virkamiesryhmiin — mm. Postipankin virkamiehiin ja toimihenkilöihin — säädetään erikseen. Tällaisia erillissäännöksiä ei toistaiseksi ole annettu.

Postipankin henkilökunnan palkkaus, eläkkeet, perhe-eläkkeet ym. edut ovat määräytyneet valtion viran tai toimen haltijain vastaavien etujen perusteella, mutta niistä on, Postipankin erityisaseman mukaisesti, säädetty tai määrätty erikseen. Säännöksissä ja määräyksissä on pyritty sellaiseen joustavuuteen, mikä pankin toiminnan kannalta on välttämätöntä.

Kun nykyaikaisen työ- ja virkasuhdepolitiikan on katsottava edellyttävän työehto- tai virkaehtojärjestelmää, on välttämätöntä ulottaa tällainen järjestelmä myös Postipankin henkilökuntaa koskevaksi. Tätä edellytetään myös valtion virkaehtosopimuslain edellä mainitussa säännöksessä. Postipankkilakiin olisi tässä tarkoituksessa otettava uusi säännös (11 a §), jokä määrittelisi Postipankin ja sen henkilökunnan välisen neuvottelu- ja sopimusmenettelyn perustan, mutta jättäisi itse neuvottelumenettelyä, sopimusta ym. koskevat yksityiskohtaisemmat säännökset annettavaksi postipankkiasetuksella. Tällainen järjestely olisi yhdenmukainen niiden Postipankin henkilökunnan asemaa koskevien aikaisempien järjestelyjen kanssa, joihin edellä on viitattu.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki
postipankkilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *lisätään* 8 päivänä elokuuta 1969 annettuun postipankkilakiin (511/69) uusi 11 a § seuraavasti:

11 a §.

Postipankin virkamiesten ja toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtojen vahvistamiseksi virkaehtosopimuksin ja työrauhan turvaamiseksi neuvotellaan valtion virkaehtosopimuslakia (664/70) siten soveltaen kuin asetuksella säädetään.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Jorma Uitto*

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi postipankkilain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 9 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt pankkivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 184. Valiokunta esittää sen johdosta kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys sisältää 6 päivänä marraskuuta 1970 annetun valtion virkaehtosopimuslain (664/70) 1 §:ssä edellytetyn erillissäännöksen Postipankin virkamiesten ja toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta ja työrauhan turvaamisesta. Erillissäännös ehdotetaan otettavaksi uutena 11 a §:nä 8 päivänä elokuuta 1969 annettuun postipankkilakiin (511/69).

Valiokunta on antanut kuluvan vuoden varsinaisilla valtiopäivillä annetusta ja sittemmin peruutetusta hallituksen esityksestä n:o 100, joka oli ehdotetun 11 a §:n osalta samansisältöinen kuin nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys, mietintönsä n:o 7. Sitä varten valiokunta kuuli asiantuntijoina valtiovarainministeriön ja Postipankin edustajia.

Valiokunta pitää esitetyn 11 a §:n lisäämistä lakiin tarpeellisena ja säännöksen sisältöä asianmukaisena, jotta Postipankin virkamiesten ja toimihenkilöiden palvelussuhteen ehdoista voitaisiin sopia.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa varapuheenjohtaja Penttinen, jäsenet Aitio, Alenius, Jaatinen, Korsbäck, Maijala, E. Niskanen, Rodén, Vilponiemi ja Väyrynen sekä varajäsenet Pekkala ja Tarjanne.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 160 hallituksen esityksen johdosta laiksi postipankkilain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan pankkivaliokunnan mietinnössä n:o 8 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi postipankkilain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 184 laiksi postipankkilain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Pankkivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 8 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 160, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
postipankkilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 8 päivänä elokuuta 1969 annettuun postipankkilakiin (511/69) uusi 11 a § seuraavasti:

11 a §.

Postipankin virkamiesten ja toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtojen vahvistamiseksi virkaehtosopimuksin ja työrauhan turvaamiseksi neuvotellaan valtion virkaehtosopimuslakia (664/70) siten soveltaen kuin asetuksella säädetään.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta 11 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (750/70) alennettiin sitrushedelmien tuontimaksuja väliaikaisesti siten, että appelsiinien tuontimaksu alennettiin 10 prosentiksi sekä mandariinien ja klementiinien tuontimaksu 0,15 markaksi kilolta. Alennetut tuontimaksut olivat voimassa 15. 11. 1970—30. 6. 1971 välisenä aikana.

Perusteena sitrushedelmien tuontimaksujen alentamiselle olivat hedelmien kulutuksen lisäämiseen tähtäävät pyrkimykset sekä myös kauppapoliittiset näkökohdat, koska tuontimaksuja alentamalla oli mahdollista saada lisäetuja Suomen viennille eräissä hedelmiä tuottavissa maissa.

Ulkomaankauppatilaston mukaan tuotiin maahamme joulukuun 1970 ja kesäkuun 1971 välisenä seitsemän kuukauden pituisena aikana appelsiineja noin 4,2 miljoonaa kiloa sekä mandariineja ja klementiinejä noin 1,5 miljoonaa kiloa enemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuotta aikaisemmin. Näiden hedelmien tuonnin kokonaisarvo kasvoi samana aikana 6,1 miljoonalla markalla eli noin 17 prosenttia. Ainakin osan tuonnin lisäyksestä on katsottava johtuneen tuontimaksun alentamisesta. Järjestelyllä on myös saavutettu eräitä etuja maamme viennille, minkä vuoksi toimenpide on myös kauppapoliittisesti osoittautunut tarkoitustaan vastaavaksi.

Maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain (376/68) mukaan ovat appelsiinien, mandariinien ja klementiinien tuontimaksut vuosina 1969—1972 seuraavat:

appelsiinit:	1969	1970	1971	1972
— tullattaessa aikana 1. 1.—30. 6.	24 %	21 %	18 %	15 %
— tullattaessa aikana 1. 7.—31. 12.	40 %	40 %	40 %	40 %
mandariinit ja klementiinit:				
— tullattaessa aikana 1. 1.—30. 6. p. 1 kg	—,30	—,27	—,23	—,19
— tullattaessa aikana 1. 7.—31. 12. p. 1 kg	—,30	—,30	—,30	—,30

Jotta sitrushedelmien kulutustaso voitaisiin talvikautena 1971—1972 säilyttää samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin tai kulutusta lisätä ja jotta maamme viennille eräissä hedelmiä tuottavissa maissa saavutetut edut voitaisiin tällä tavoin edelleen turvata, hallitus pitää perusteltuna appelsiinien, mandariinien ja klementiinien tuontimaksujen väliaikaista alentamista myös 15. 11. 1971—30. 6. 1972 välisenä aikana. Järjestely on sopusoinnussa niiden pyrkimysten kanssa, joiden tarkoituksena on lisätä kehitysmaiden kansainvälistä kauppaa, koska näiden hedelmien tuottajien joukossa on myös eräitä kehitysmaita. Ehdotettuna aikana tapahtuva tuontimaksun alentaminen ei vaaranna kotimaisen hedelmäsadon menekkiä.

Tuontimaksujen alentamisen arvioidaan vähentävän valtion tuontimaksutuloja vuonna 1971 noin 900 000 markalla ja vuonna 1972 noin 1 700 000 markalla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti tehdään maataloustuotteiden tuontimaksuista 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (376/68) 2 §:n tuontimaksutaulukkoon seuraavat väliaikaiset muutokset:

Nimikkeen n:o	Tavara	Tuontimaksun määrä
1.	2.	
	8. Ryhmä **Syötävät hedelmät; citrushedelmien ja melonin kuoret**	
08.02	Citrushedelmät, tuoreet tai kuivatut:	
	I. appelsiinit, tullattaessa aikana 15. 11.—30. 6.	10 %
	II. mandariinit ja klementiinit, tullattaessa aikana 15. 11.—30. 6. ..... p. 1 kg	—,15

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 ja on voimassa vuoden 1972 kesäkuun loppuun.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 59 hallituksen esityksen johdosta laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 185 laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on säilyttää sitrushedelmien kulutustaso talvikautena 1971—1972 samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin tai lisätä kulutusta, jotta maamme viennille eräissä hedelmiä tuottavissa maissa saavutetut edut voitaisiin tällä tavoin edelleen turvata. Järjestely on sopusoinnussa niiden pyrkimysten kanssa, joiden tarkoituksena on lisätä kehitysmaiden välistä kauppaa, koska näiden hedelmien tuottajien joukossa on myös eräitä kehitysmaita.

Hallitus ehdottaa appelsiinien tuontimaksujen alentamista marraskuun 15 päivän ja kesäkuun 30 päivän välisenä aikana 10 %:ksi sekä mandariinien ja klementiinien tuontimaksun alentamista samana aikana 15 penniksi kilolta. Ehdotettuna aikana tapahtuvan tuontimaksun alentamisen ei katsota vaarantavan kotimaisen hedelmäsadon menekkiä. Nyt ehdotetun tuontimaksujen alentamisen arvioidaan vähentävän valtion tuontimaksutuloja vuonna 1971 noin 900 000 markalla ja vuonna 1972 noin 1 700 000 markalla.

Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella todennut tuontimaksutaulukkoon ehdotetut väliaikaiset muutokset tarpeellisiksi ja myös asianmukaisiksi. Valiokunta sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Isomursu, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sillantaus, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Hjerppe, Kaarlonen, Lintilä, Mykkänen, Turunen ja Vartia.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 142 hallituksen esityksen johdosta laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 59 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 185 laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 59 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 142, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti tehdään maataloustuotteiden tuontimaksuista 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (376/68) 2 §:n tuontimaksutaulukkoon seuraavat väliaikaiset muutokset:

Nimikkeen n:o	Tavara	Tuontimaksun määrä
1.	2.	
	8. Ryhmä **Syötävät hedelmät; citrushedelmien ja melonin kuoret**	
08.02	Citrushedelmät, tuoreet tai kuivatut:	
	I. appelsiinit, tullattaessa aikana 15. 11.—30. 6.	10 %
	II. mandariinit ja klementiinit, tullattaessa aikana 15. 11.—30. 6. ..... p. 1 kg	—,15

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 ja on voimassa vuoden 1972 kesäkuun loppuun.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta.

Tulo- ja omaisuusverolain 22 §:n, kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 55 §:n 1 kohdan ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 5 kohdan mukaan on omaisuuden satunnaisen luovutuksen tuottama voitto veronalaista tuloa, jos omaisuus on saatu ostamalla tai vaihtamalla tai muulla niihin verrattavalla saannolla vastiketta vastaan ja jos se on ollut luovuttajan omana, kiinteä kymmentä ja irtain viittä vuotta lyhyemmän ajan. Luovutuksen tapahtuessa sanottujen määräaikojen päätyttyä on satunnaisen luovutuksen tuottama voitto kokonaisuudessaan verovapaata.

Mainittujen satunnaisen myyntivoiton verottamista koskevien säännösten tarkoituksena on saattaa verotettavaksi omaisuuden luovutuksesta saatu keinotteluluontoinen voitto. Käytännössä on kuitenkin vaikeata osoittaa, että omaisuuden luovutus on johtunut keinotteluluonteisen voiton tavoittelusta. Laissa on sen vuoksi lähdetty siitä, että edellä mainittuja viiden ja kymmenen vuoden määräaikoja lyhyemmän ajan verovelvollisen omistuksessa olleen omaisuuden luovuttamiseen yleensä liittyy siinä määrin keinottelua, että voiton tulee tällöin olla veronalaista. Kun veronalaisuus siten riippuu siitä ajasta, jonka luovutettu omaisuus on ollut verovelvollisen omistuksessa, joutuu voitto verotettavaksi niissäkin tapauksissa, joissa keinottelunhalulla ei ole mitään osuutta luovutukseen.

Milloin verovelvollinen joutuu vaihtamaan asuntoa esimerkiksi siirtyessään toiselle paikkakunnalle uuden työpaikan johdosta tai asunnon käytyä perhesuhteissa tapahtuneiden muutosten johdosta sopimattomaksi, ei asunnon luovutus johdu osaksikaan keinottelutarkoituksesta. Voiton verottamatta jättäminen näissä tapauksissa ei siten asiallisesti ottaen muodostaisi varsinaista poikkeusta satunnaisen myyntivoiton verottamista koskevista periaatteista, vaan ainoastaan poistaisi kaavamaisista verosäännöksistä johtuvan kohtuuttomuuden. Voiton verottamatta jättämistä ei kuitenkaan tulisi rajoittaa vain tapauksiin, joissa entisen asunnon luovutus ja uuden tilalle hankkiminen on johtunut aivan pakottavista syistä. Voiton verottaminen saattaa olla jopa esteenä tai ainakin vaikeuttaa uuden asunnon hankkimista. Niinpä asuntojen hintatason noustua ei verovelvollinen saamallaan myyntihinnalla, josta on vähennetty luovutusvoitosta suoritettavat verot, voi enää hankkia entisenlaista asuntoa, vaan joutuu tyytymään pienempään. Tämän vuoksi ja kun oman asunnon hankkimista verovelvollisen asuntotarpeisiin on yleiseltä kannalta pidettävä suositeltavana, hallitus esittää, että oman asunnon luovutuksesta saatu voitto olisi verovapaata tuloa aina, milloin verovelvollinen hankkii luovuttamansa asunnon tilalle uuden asunnon, jota hän ryhtyy käyttämään omana tai perheensä vakituisena asuntona.

Uuden asunnon hankkiminen entisen tilalle tapahtuu yleensä joko välittömästi ennen tai jälkeen entisen asunnon luovuttamisen. Mikäli verovelvollinen hankkii asunnon huomattavasti ennen entisen luovuttamista tai vasta pitkän ajan kuluttua siitä, ei asuntoa voida katsoa hankituksi entisen tilalle eikä liioin luovutuksen tuottaman voiton verottamatta jättämistä voida enää perustaa uuden asunnon hankkimiseen. Tästä johtuen olisi näitä tapauksia varten laissa asetettava lyhyt määräaika luovutusvoiton veronalaisuuteen vaikuttavan uuden asunnon hankkimiselle. Määräajan asettaminen yksinkertaistaisi myös verotusmenettelyä ja vähentäisi muutoksenhaun tarvetta erityisesti silloin, kun verovelvollinen on hankkinut uuden asunnon vasta luovutusta seuraavan verovuoden aikana. Edellä esitetyistä syistä johtuen ehdotetaan, että verovelvollisen tulisi hankkia uusi asunto joko vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan vuoden puoliväliin mennessä. Satunnaisen myyntivoiton verottamista koskevan nykyisen oikeuskäytännön mukaan asunto katsotaan hankituksi ja vastaavasti luovutetuksi silloin, kun myyjä ja ostaja ovat asunnon luovuttamisesta tehneet sitovan sopimuksen. Uusi asunto olisi tämän mukaisesti katsottava hankituksi jo silloin, kun sen hankinnasta on asunnon luovuttajan ja vastaanottajan kesken sitovasti sovittu. Milloin uusi asunto sopimushetkellä on vasta rakenteilla,

saattaisi asunnon valmistuminen ja siitä johtuen verovelvollisen entisen asunnon luovuttaminen useissa tapauksissa siirtyä niin pitkälle sopimushetkestä, että edellä ehdotettu vuoden määräaika olisi jo kulunut umpeen. Tällaisten tapausten varalta olisi määräaika voitava lukea jostakin hankintasopimuksen tekemistä myöhemmästä ajankohdasta, joksi parhaiten soveltuisi omistusoikeuden siirtymisen ajankohta. Lakiehdotuksessa on tämän vuoksi päädytty siihen, että verovelvollisen tulee asetetun määräajan sisällä vaihtoehtoisesti joko hankkia uusi asunto omistukseensa tai tehdä sen hankkimisesta sitova sopimus.

Omaisuutena, jonka luovutuksesta saatu voitto edellä esitetyn mukaisesti olisi verovapaata tuloa, pidettäisiin lakiehdotuksen mukaan verovelvollisen pääasiallisesti omana tai perheensä asuntona käyttämää rakennusta sekä osakkeita tai osuuksia, joiden perusteella hallitsemaansa huoneistoa verovelvollinen on käyttänyt sanotuin tavoin. Verovapaus koskisi myös edellä tarkoitetun rakennuksen kaavan mukaista tonttia tai rakennuspaikkaa siltä osin kuin rakennuspaikka ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä.

Verovapautta ei olisi syytä ulottaa käsittämään loma-asuntoja eikä muita sellaisia asuntoja, jotka ovat käytössä vain osan vuotta tai joita verovelvollinen käyttää asumistarkoituksiin vakinaisen asuntonsa ohella. Tämän vuoksi ja verovapaudella keinottelun estämiseksi on verovapauden saannin edellytykseksi ehdotettu, että verovelvollinen on käyttänyt rakennusta tai huoneistoa vakituisena asuntonaan yhtäjaksoisesti vuoden ennen luovutusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *lisätään* 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain (888/43) 22 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

22 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Milloin verovelvollinen luovuttaa sellaisen rakennuksen tai sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet tai osuudet, jota hän yhtäjaksoisesti vuoden ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, ei luovutuksesta saatua voittoa pidetä veronalaisena satunnaisena voittona, jos verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden puoliväliin mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen toisen sellaisen rakennuksen tai toisen sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta koskee myös rakennuksen kaavan mukaista tonttia tai rakennuspaikkaa siltä osin kuin rakennuspaikka ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Laki

kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* kunnallishallituksesta kaupungissa 8 päivänä joulukuuta 1873 annetun asetuksen 55 §:n 1 kohta, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (365/68), ja *lisätään* asetuksen 55 §:ään uusi 1 e kohta seuraavasti:

55 §.

Verotettavaa tuloa taksoitettaessa on, jollei elinkeinotoiminnan tuloksen ja maatilatalouden tulon vahvistamisesta muuta erikseen säädetä, noudatettava seuraavia säännöksiä:

1) Tulona pidetään sitä säästöä, joka syntyy, kun verovelvollisen kiinteän tai irtaimen pääoman, viran tai työtoimen taikka hänen nauttimansa eläkkeen, eläkerahan, armovuoden tai muun sellaisen etuuden rahaksi arvioidusta tuotosta sekä siitä määrästä, minkä verran hänen omaisuutensa muutoin on lisääntynyt lahjan, perinnön, testamentin, sääntöperinnön ynnä muun sellaisen kautta, luetaan pois tarpeelliset vuotuiset kunnossapito- ja käyttökustannukset, työpalkat, kohtuulliset arvonvähennykset, noudattaen soveltuvin osin, mitä niistä elinkeinotulon osalta on säädetty, maasta suoritetut vuokramaksut, velkain korot kuitenkin niin, että kiinnitettyjen velkain korot saadaan vähentää 50 000 markkaan saakka kokonaan ja tämän määrän ylittävältä osalta 20 prosenttia. Verosta vapaa on kuitenkin, mitä on saatu naimaosana, huomenlahjana tai etuosana jakamattomasta pesästä tai myötäjäisinä, niin myös lahja, perintö, testamentti tahi sääntöperintö, joka on tullut puolisolle tahi suoraan ylenevää tai alenevaa polvea olevalle perilliselle. Tuloksi on myös luettava rahaksi arvioituna se etu, joka verovelvollisella on ollut omaan tai perheensä tarpeeseen käytetystä omasta tai vapaasta asunnosta, niin myös se työ, minkä verovelvollisen kotona olevat lapset tahi muut perheenjäsenet, hänen vaimoansa lukuunottamatta, ovat tehneet verovelvollisen talouden hyväksi, ellei heitä erikseen veroteta, kuitenkin huomioon ottaen kunkin perheenjäsenen kohdalta ne vähennykset, jotka tämän pykälän kolmannessa ja neljännessä kohdassa mainitaan. Niin ikään on tuloksi luettava, mitä verovelvollinen on osinkona saanut osakeyhtiöstä tai osuuskunnasta, ei kuitenkaan kotimaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan osakeyhtiöltä saamia osinkoja, ellei elinkeinotulon osalta ole toisin säädetty. Tuloksi katsotaan myös jäljempänä 1 e kohdassa säädetyin poikkeuksin satunnaiset voitot, niihin luettuna sellaisen kiinteän ja irtaimen omaisuuden satunnaisesta luovutuksesta saatu voitto, jonka luovuttaja on saanut ostamalla tai vaihtamalla tahi muulla niihin verrattavalla saannolla vastiketta vastaan, jos se on ollut luovuttajan omana, kiinteä kymmentä ja irtain viittä vuotta lyhyemmän ajan, muusta samanlaisesta luovutuksesta syntynyt tappio kuitenkin voitosta vähennettynä. Tulosta ei saa lukea pois verovelvollisen ja hänen perheensä elantokustannuksia, joihin myös luetaan asunnon vuokra sekä verovelvollisen itseään varten pitämän palvelusväen palkkaus ja elatus, ynnä mitä muuta on niihin verrattava.

— — — — — — — — — — — — — — —

1 e) Edellä 1 kohdassa tarkoitettuna satunnaisena voittona ei pidetä voittoa, joka on saatu sellaisen rakennuksen tai sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien luovutuksesta, jota verovelvollinen yhtäjaksoisesti vuoden ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, mikäli verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden puoliväliin mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen toisen sellaisen rakennuksen tai toisen sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta koskee myös rakennuksen kaavan mukaista tonttia tai rakennuspaikkaa siltä osin kuin rakennuspaikka ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1972 toimitettavassa kunnallisverotuksessa.

Laki

maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* maalaiskuntain kunnallishallinnosta 15 päivänä kesäkuuta 1898 annetun asetuksen 82 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (366/68), ja *lisätään* asetuksen 82 §:ään uusi 5 b kohta seuraavasti:

82 §.

Tuloa taksoitettaessa on, jollei elinkeinotoiminnan tuloksen vahvistamisesta muuta erikseen säädetä, noudatettava seuraavia säännöksiä:

— — — — — — — — — — — — — — —

5) Muunlaista kuin maatalouskiinteistöstä tai poronhoidosta saatua tuloa taksoitettaessa tulona pidetään sitä säästöä, joka syntyy, kun verovelvollisen kiinteän tai irtaimen pääoman, viran tai työtoimen taikka hänen nauttimansa eläkkeen, eläkerahan, armovuoden tai muun sellaisen etuuden rahaksi arvioidusta tuotosta sekä siitä määrästä, minkä verran hänen omaisuutensa muutoin on lisääntynyt lahjan, perinnön, testamentin, sääntöperinnön ynnä muun sellaisen kautta, luetaan pois tarpeelliset vuotuiset kunnossapito- ja käyttökustannukset, työpalkat, kohtuulliset arvonvähennykset, noudattaen soveltuvin osin, mitä niistä elinkeinotulon osalta on säädetty. Verosta vapaa on kuitenkin, mitä on saatu naimaosana, huomenlahjana tai etuosana jakamattomasta pesästä tai myötäjäisinä, niin myös lahja, perintö, testamentti tahi sääntöperintö, joka on tullut puolisolle tahi suoraan ylenevää tai alenevaa polvea olevalle perilliselle. Tuloksi on katsottava myös, mitä verovelvollinen on osinkona saanut osakeyhtiöstä tai osuuskunnasta, ei kuitenkaan kotimaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan osakeyhtiöltä saamia osinkoja, jollei elinkeinotulon osalta ole toisin säädetty. Niin ikään tuloksi katsotaan jäljempänä 5 b kohdassa säädetyin poikkeuksin satunnaiset voitot, niihin luettuna sellaisen kiinteän tai irtaimen omaisuuden satunnaisesta luovutuksesta saatu voitto, jonka luovuttaja on saanut ostamalla tai vaihtamalla tahi muulla niihin verrattavalla saannolla vastiketta vastaan, jos omaisuus on ollut luovuttajan omana, kiinteä kymmentä ja irtain viittä vuotta lyhyemmän ajan, muusta samanlaisesta luovutuksesta syntynyt tappio kuitenkin voitosta vähennettynä.

— — — — — — — — — — — — — — —

5 b) Edellä 5 kohdassa tarkoitettuna satunnaisena voittona ei pidetä voittoa, joka on saatu sellaisen rakennuksen tai sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien luovutuksesta, jota verovelvollinen yhtäjaksoisesti vuoden ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, mikäli verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden puoliväliin mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen toisen sellaisen rakennuksen tai toisen sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta koskee myös rakennuksen kaavan mukaista tonttia tai rakennuspaikkaa siltä osin kuin rakennuspaikka ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1972 toimitettavassa kunnallisverotuksessa.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 73 hallituksen esityksen johdosta laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta.

Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 186 laeiksi tuloja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti valiokunta on pyytänyt hallituksen esityksestä laki- ja talousvaliokunnan lausunnon, mikä on tämän mietinnön liitteenä.

Hallitus ehdottaa esityksessä mainittuihin lakeihin lisättäväksi säännökset siitä, että oman asunnon luovutuksesta saatu voitto olisi verovapaata tuloa aina, milloin verovelvollinen hankkii luovuttamansa asunnon tilalle uuden asunnon, jota hän ryhtyy käyttämään omana tai perheensä vakituisena asuntona. Verovelvollisen tulisi kuitenkin hankkia uusi asunto joko vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan vuoden puoliväliin mennessä. Omaisuutena, jonka luovutuksesta saatu voitto olisi verovapaata tuloa, pidettäisiin lakiehdotuksen mukaan verovelvollisen pääasiallisesti omana tai perheensä asuntona käyttämää rakennusta sekä osakkeita tai osuuksia, joiden perusteella hallitsemaansa huoneistoa verovelvollinen on käyttänyt sanotuin tavoin. Verovapaus koskisi myös edellä tarkoitetun rakennuksen kaavan mukaista tonttia tai rakennuspaikkaa siltä osin kuin rakennuspaikka ei ole suurempi kuin 10 000 m². Kysymyksessä olevan verovapauden saannin edellytykseksi on vielä ehdotettu, että verovelvollinen on käyttänyt rakennusta tai huoneistoa vakituisena asuntonaan yhtäjaksoisesti vuoden ennen luovutusta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja pitää ehdotettuja lainmuutoksia tarpeellisina. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, katsonut voivansa asettua puoltamaan esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä, kuitenkin eräin muutoksin.

Saamansa selvityksen perusteella sekä laki- ja talousvaliokunnan lausunnossa mainituin perustein valiokunta pitää lausunnossa esitettyjä muutosehdotuksia, jotka ovat osaksi luonteeltaan asiallisia ja osaksi muodollisia, asianmukaisina.

Edellä olevan perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset näin kuuluvina:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *lisätään* 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain (888/43) 22 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

22 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Milloin verovelvollinen luovuttaa sellaisen *(poist.)* huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet tai osuudet, *taikka sellaisen rakennuksen,* jota hän yhtäjaksoisesti *vähintään* vuoden ajan ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, ei luovutuksesta saatua voittoa pidetä veronalaisena satunnaisena voittona, jos verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden *(poist.) kesäkuun loppuun* men-

nessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen toisen sellaisen *(poist.)* *Suomessa olevan* huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien *taikka toisen sellaisen rakennuksen* hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään *pääasiallisesti* omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta, koskee myös rakennuksen *(poist.)* rakennuspaikkaa siltä osin kuin *se ei ole* suurempi kuin 10 000 neliömetriä *eikä kaavoitetulla alueella suurempi kuin kaavan mukainen tontti tai rakennuspaikka.*

Soveltamissäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Laki

kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* kunnallishallituksesta kaupungissa 8 päivänä joulukuuta 1873 annetun asetuksen 55 §:n 1 kohta, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (365/68), ja *lisätään* asetuksen 55 §:ään uusi 1 e kohta seuraavasti:

55 §.

Verotettavaa tuloa taksoitettaessa on, jollei elinkeinotoiminnan tuloksen ja maatilatalouden tulon vahvistamisesta muuta erikseen säädetä, noudatettava seuraavia säännöksiä:

(1) kohta kuten hallituksen esityksessä.)

— — — — — — — — — — — — — — —

1 e) Edellä 1 kohdassa tarkoitettuna satunnaisena voittona ei pidetä voittoa, joka on saatu sellaisen *(poist.)* huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien *taikka sellaisen rakennuksen* luovutuksesta, jota verovelvollinen yhtäjaksoisesti *vähintään* vuoden *ajan* ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, mikäli verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden *(poist.)* *kesäkuun lopuun* mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen *(poist.)* *Suomessa olevan* huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien *taikka toisen sellaisen rakennuksen* hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään *pääasiallisesti* omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta, koskee myös rakennuksen *(poist.)* rakennuspaikkaa siltä osin kuin *se* ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä *eikä kaavoitetulla alueella suurempi kuin kaavan mukainen tontti tai rakennuspaikka.*

Soveltamissäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Laki

maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* maalaiskuntain kunnallishallinnosta 15 päivänä kesäkuun 1898 annetun asetuksen 82 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (366/68), ja *lisätään* asetuksen 82 §:ään uusi 5 b kohta seuraavasti:

82 §.

Tuloa taksoitettaessa on, jollei elinkeinotoiminnan tuloksen vahvistamisesta muuta erikseen säädetä, noudatettava seuraavia säännöksiä:

(5) kohta kuten hallituksen esityksessä.)

---

5 b) Edellä 5 kohdassa tarkoitettuna satunnaisena voittona ei pidetä voittoa, joka on saatu sellaisen *(poist.)* huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien *taikka sellaisen rakennuksen* luovutuksesta, jota verovelvollinen yhtäjaksoisesti *vähintään* vuoden *ajan* ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, mikäli verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden *(poist.) kesäkuun loppuun* mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen *(poist.)* *Suomessa olevan* huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien *taikka toisen sellaisen rakennuksen* hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään *pääasiallisesti* omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta, koskee myös rakennuksen *(poist.)* rakennuspaikkaa siltä osin kuin *se* ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä *eikä kaavoitetulla alueella suurempi kuin kaavan mukainen tontti tai rakennuspaikka.*

Soveltamissäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Tamminen sekä varajäsenet Hjerppe, Mykkänen, Procopé, Salmivuori, Suokas ja Turunen.

EDUSKUNNAN
LAKI- JA TALOUSVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä,
23 päivänä marraskuuta 1971.
Lausunto n:o 5.

Valtiovarainvaliokunnalle.

Valtiovarainvaliokunta on kirjeessään 10 päivänä marraskuuta 1971 eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt laki- ja talousvaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 186 laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Lauri Honkavaaraa ja hallitussihteeri Pekka Rautajokea valtiovarainministeriöstä, osastopäällikkö Eino Östermania Suomen Kaupunkiliitosta, apulaisjohtaja Eero Koivukoskea Suomen Kunnallisliitosta ja johtaja K. J. Brunströmiä Finlands svenska kommunförbundista valiokunta esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Hallitus esittää, että tulo- ja omaisuusverolain 22 §:ään lisättäisiin uusi 4 momentti, kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 55 §:n 1 kohtaa muutettaisiin ja sanottuun pykälään lisättäisiin uusi 1 e kohta sekä maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 5 kohtaa muutettaisiin ja sanottuun pykälään lisättäisiin uusi 5 b kohta. Tällöin satunnaisena voittona ei pidettäisi voittoa, joka on saatu sellaisen rakennuksen tai sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien luovutuksesta, jota verovelvollinen yhtäjaksoisesti vuoden ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, mikäli verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden puoliväliin mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen toisen sellaisen rakennuksen tai huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta, koskisi lakiehdotuksen mukaan myös rakennuksen kaavan mukaista tonttia tai rakennuspaikkaa siltä osin kuin rakennuspaikka ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä.

Valiokunta yhtyy hallituksen esityksen perusteluihin ja pitää puheena olevia lainmuutoksia tarpeellisina. Valiokunta katsoo kuitenkin, että luovutettavan rakennuksen tai huoneiston sijalle hankittavan rakennuksen tai huoneiston tulee sijaita Suomessa. Tämän vuoksi ja katsoen, että lakiehdotukseen olisi tehtävä eräitä muodollisia muutoksia, valiokunta esittää, että ensimmäisen lakiehdotuksen 22 §:n 4 momentin ensimmäinen lause muutettaisiin esim. näin kuuluvaksi:

"Milloin verovelvollinen luovuttaa sellaisen *huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet tai osuudet taikka sellaisen rakennuksen,* jota hän yhtäjaksoisesti *vähintään* vuoden ajan ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisena omana tai perheensä vakituisena asuntona, ei luovutuksesta saatua voittoa pidetä veronalaisena satunnaisena voittona, jos verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden *kesäkuun loppuun* mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen toisen sellaisen *Suomessa olevan huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien taikka toisen sellaisen rakennuksen hankkimisesta,* jota hän ryhtyy käyttämään *pääasiallisesti* omana tai perheensä vakituisena asuntona."

Kun kaava-alueella rakennuspaikka määräytyy kaavan mukaan, eikä verovapauden tulisi koskea suurempaa osaa rakennuspaikasta kuin se on kaavassa sekä kun verovapautta olisi voitava soveltaa myös kaava-alueen ulkopuolella olevaan rakennuspaikkaan, valiokunta esittää, että momentin viimeinen lause muutettaisiin näin kuuluvaksi:

"Mitä edellä on sanottu rakennuksesta, koskee myös rakennuksen *rakennuspaikkaa siltä osin kuin se ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä eikä kaavoitetulla alueella suurempi kuin kaavan mukainen tontti tai rakennuspaikka*".

Vastaavat muutokset olisi tehtävä myös toiseen ja kolmanteen lakiehdotukseen.

Hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten mukaan ei luovutuksesta saatavaa voittoa pidettäisi veronalaisena satunnaisena voittona, jos verovelvollinen on tehnyt sitovan sopimuksen toisen sellaisen rakennuksen tai toisen sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään omana tai perheensä vakituisena asuntona. Valiokunta esittää harkittavaksi, olisiko aihetta täsmentää lakiehdotuksia tältä osalta esim. siten, että asetettaisiin määräaika, jonka kuluessa on näytettävä, että sopimukseen perustuvaa rakennusta tai huoneistoa ryhdytään käyttämään lainkohdassa tarkoitettuna asuntona.

Valiokunta yhtyy siihen, että muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1972 toimitettavassa valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Edellä olevan johdosta valiokunta esittää lausuntonaan kunnioittavasti,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin edellä mainituin muutoksin.

Laki- ja talousvaliokunnan puolesta.

Mikko Kaarna.

Aapo Lehtovirta.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 172 hallituksen esityksen johdosta laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 73 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisina.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 186 laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 73 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 172, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *lisätään* 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain (888/43) 22 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

22 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Milloin verovelvollinen luovuttaa sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet tai osuudet, taikka sellaisen rakennuksen, jota hän yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, ei luovutuksesta saatua voittoa pidetä veronalaisena satunnaisena voittona, jos verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden kesäkuun loppuun mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen toisen sellaisen Suomessa olevan huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien taikka toisen sellaisen rakennuksen hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta, koskee myös rakennuksen rakennuspaikkaa siltä osin kuin se ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä eikä kaavoitetulla alueella suurempi kuin kaavan mukainen tontti tai rakennuspaikka.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1972 toimitettavassa verotuksessa.

Laki

kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* kunnallishallituksesta kaupungissa 8 päivänä joulukuuta 1873 annetun asetuksen 55 §:n 1 kohta, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (365/68), ja *lisätään* asetuksen 55 §:ään uusi 1 e kohta seuraavasti:

55 §.

Verotettavaa tuloa taksoitettaessa on, jollei elinkeinotoiminnan tuloksen ja maatilatalouden tulon vahvistamisesta muuta erikseen säädetä, noudatettava seuraavia säännöksiä:

1) Tulona pidetään sitä säästöä, joka syntyy, kun verovelvollisen kiinteän tai irtaimen pääoman, viran tai työtoimen taikka hänen nauttimansa eläkkeen, eläkerahan, armovuoden tai muun sellaisen etuuden rahaksi arvioidusta

tuotosta sekä siitä määrästä, minkä verran hänen omaisuutensa muutoin on lisääntynyt lahjan, perinnön, testamentin, sääntöperinnön ynnä muun sellaisen kautta, luetaan pois tarpeelliset vuotuiset kunnossapito- ja käyttökustannukset, työpalkat, kohtuulliset arvonvähennykset, noudattaen soveltuvin osin, mitä niistä elinkeinotulon osalta on säädetty, maasta suoritetut vuokramaksut, velkain korot kuitenkin niin, että kiinnitettyjen velkain korot saadaan vähentää 50 000 markkaan saakka kokonaan ja tämän määrän ylittävältä osalta 20 prosenttia. Verosta vapaa on kuitenkin, mitä on saatu naimaosana, huomenlahjana tai etuosana jakamattomasta pesästä tai myötäjäisinä, niin myös lahja, perintö, testamentti tahi sääntöperintö, joka on tullut puolisolle tahi suoraan ylenevää tai alenevaa polvea olevalle perilliselle. Tuloksi on myös luettava rahaksi arvioituna se etu, joka verovelvollisella on ollut omaan tai perheensä tarpeeseen käytetystä omasta tai vapaasta asunnosta, niin myös se työ, minkä verovelvollisen kotona olevat lapset tahi muut perheenjäsenet, hänen vaimoansa lukuunottamatta, ovat tehneet verovelvollisen talouden hyväksi, ellei heitä erikseen veroteta, kuitenkin huomioon ottaen kunkin perheenjäsenen kohdalta ne vähennykset, jotka tämän pykälän kolmannessa ja neljännessä kohdassa mainitaan. Niin ikään on tuloksi luettava, mitä verovelvollinen on osinkona saanut osakeyhtiöstä tai osuuskunnasta, ei kuitenkaan kotimaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan osakeyhtiöltä saamia osinkoja, ellei elinkeinotulon osalta ole toisin säädetty. Tuloksi katsotaan myös jäljempänä 1 e kohdassa säädetyin poikkeuksin satunnaiset voitot, niihin luettuna sellaisen kiinteän ja irtaimen omaisuuden satunnaisesta luovutuksesta saatu voitto, jonka luovuttaja on saanut ostamalla tai vaihtamalla tahi muulla niihin verrattavalla saannolla vastiketta vastaan, jos se on ollut luovuttajan omana, kiinteä kymmentä ja irtain viittä vuotta lyhyemmän ajan, muusta samanlaisesta luovutuksesta syntynyt tappio kuitenkin voitosta vähennettynä. Tulosta ei saa lukea pois verovelvollisen ja hänen perheensä elantokustannuksia, joihin myös luetaan asunnon vuokra sekä verovelvollisen itseään varten pitämän palvelusväen palkkaus ja elatus, ynnä mitä muuta on niihin verrattava.

— — — — — — — — — — — — — — —

1 e) Edellä 1 kohdassa tarkoitettuna satunnaisena voittona ei pidetä voittoa, joka on saatu sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien taikka sellaisen rakennuksen luovutuksesta, jota verovelvollinen yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, mikäli verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden kesäkuun loppuun mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen Suomessa olevan huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien taikka toisen sellaisen rakennuksen hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta, koskee myös rakennuksen rakennuspaikkaa siltä osin kuin se ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä eikä kaavoitetulla alueella suurempi kuin kaavan mukainen tontti tai rakennuspaikka.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1972 toimitettavassa kunnallisverotuksessa.

Laki

maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* maalaiskuntain kunnallishallinnosta 15 päivänä kesäkuuta 1898 annetun asetuksen 82 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (366/68), ja *lisätään* asetuksen 82 §:ään uusi 5 b kohta seuraavasti:

82 §.

Tuloa taksoitettaessa on, jollei elinkeinotoiminnan tuloksen vahvistamisesta muuta erikseen säädetä, noudatettava seuraavia säännöksiä:

— — — — — — — — — — — — — — —

5) Muunlaista kuin maatalouskiinteistöstä tai poronhoidosta saatua tuloa taksoitettaessa tulona pidetään sitä säästöä, joka syntyy, kun verovelvollisen kiinteän tai irtaimen pääoman, viran tai työtoimen taikka hänen nauttimansa eläkkeen, eläkerahan, armovuoden tai muun sellaisen etuuden rahaksi arvioidusta tuotosta sekä siitä määrästä, minkä verran hänen omaisuutensa muutoin on lisääntynyt lahjan, perinnön, testamentin, sääntöperinnön ynnä muun sellaisen kautta, luetaan pois tarpeelliset vuotuiset kunnossapito- ja käyttökustannukset, työpalkat, kohtuulliset arvonvähennykset, noudattaen soveltuvin osin, mitä niistä elinkeinotulon osalta on säädetty. Verosta vapaa on kuitenkin, mitä on saatu naimaosana, huomenlahjana tai etuosana jakamattomasta pesästä tai myötäjäisinä, niin myös lahja, perintö, testamentti tahi sääntöperintö, joka on tullut puolisolle tahi suoraan ylenevää tai alenevaa polvea olevalle perilliselle. Tuloksi on katsottava myös, mitä verovelvollinen on osinkona saanut osakeyhtiöstä tai osuuskunnasta, ei kuitenkaan kotimaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan osakeyhtiöltä saamia osinkoja, jollei elinkeinotulon osalta ole toisin säädetty. Niin ikään tuloksi katsotaan jäljempänä 5 b kohdassa säädetyin poikkeuksin satunnaiset voitot, niihin luettuna sellaisen kiinteän tai irtaimen omaisuuden satunnaisesta luovutuksesta saatu voitto, jonka luovuttaja on saanut ostamalla tai vaihtamalla tahi muulla niihin verrattavalla saannolla vastiketta vastaan, jos omaisuus on ollut luovuttajan omana, kiinteä kymmentä ja irtain viittä vuotta lyhyemmän ajan, muusta samanlaisesta luovutuksesta syntynyt tappio kuitenkin voitosta vähennettynä.

---

5 b) Edellä 5 kohdassa tarkoitettuna satunnaisena voittona ei pidetä voittoa, joka on saatu sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien taikka sellaisen rakennuksen luovutuksesta, jota verovelvollinen yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ennen luovutusta on käyttänyt pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona, mikäli verovelvollinen enintään vuotta ennen luovutusta tai viimeistään luovutusvuotta seuraavan kalenterivuoden kesäkuun loppuun mennessä on joko hankkinut omistukseensa tai tehnyt sitovan sopimuksen Suomessa olevan huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien taikka toisen sellaisen rakennuksen hankkimisesta, jota hän ryhtyy käyttämään pääasiallisesti omana tai perheensä vakituisena asuntona. Mitä edellä on sanottu rakennuksesta, koskee myös rakennuksen rakennuspaikkaa siltä osin kuin se ei ole suurempi kuin 10 000 neliömetriä eikä kaavoitetulla alueella suurempi kuin kaavan mukainen tontti tai rakennuspaikka.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1972 toimitettavassa kunnallisverotuksessa.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi liikepankkilain, säästöpankkilain, osuuspankkilain ja kiinnitysluottopankkilain muuttamisesta.

Vuoden 1970 alussa voimaantulleiden liikepankkilain (540/69) 22 §:n, säästöpankkilain (541/69) 28 §:n, osuuspankkilain (542/69) 19 §:n ja kiinnitysluottopankkilain (545/69) 21 §:n mukaan pankit eivät ole oikeutettuja harjoittamaan teollisuutta, rakennustoimintaa, tavarakauppaa, vakuutustoimintaa, liikennettä tai kiinteistönvälitystä eikä muita pankkitoimintaan kuulumattomia elinkeinoja. Liike-, säästö-, osuus- ja kiinnitysluottopankit saavat omistaa osakkeita tai osuuksia näitä elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on 20 prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta. Tämän lisäksi laeissa on eräitä muitakin rajoittavia määräyksiä. Liikepankkilain 29 §:n, säästöpankkilain 35 §:n, osuuspankkilain 26 §:n ja kiinnitysluottopankkilain 27 §:n mukaan ovat pankit kuitenkin oikeutetut rajoitussäännösten estämättä väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa maksamatta jääneen saamisensa panttina tai vakuutena ollutta omaisuutta, muuttamaan saamisensa osakkeiksi tai osuuksiksi asiakkaan liikettä uudelleen järjestettäessä, vaihtamaan osakkeita tai osuuksia osakeyhtiötä tai osuuskuntaa yhdistettäessä toisiksi osakkeiksi tai osuuksiksi, sekä hankkimaan osakkeita tai osuuksia yhteisössä, jossa pankki entuudestaan omistaa niitä, mikäli lisähankinta on niiden arvon turvaamiseksi välttämätön. Tällainen omaisuus on viiden vuoden kuluessa omaisuuden hankkimisesta muutettava rahaksi.

Paitsi edellä luetelluissa tapauksissa, tulee elinkeinoelämässä tilanteita, jolloin pitäisi harkinnanvaraisesti voida lueteltuja tapauksia sivuavissa tapauksissa myöntää pankille oikeus väliaikaisesti omistaa edellä tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavien yhteisöjen osakkeita tai osuuksia. Tämän vuoksi tulisi liikepankkilain 29 §:ään, säästöpankkilain 35 §:ään, osuuspankkilain 26 §:ään ja kiinnitysluottopankkilain 27 §:ään tehdä asiaa koskevat muutokset.

Lakiehdotuksen mukaan oikeus osakkeiden väliaikaiseen omistukseen voitaisiin harkinnanvaraisesti myöntää pankille, milloin tällaista omistusoikeutta olisi pidettävä maan elinkeinoelämän kannalta tai muista erittäin painavista syistä tarpeellisena. Tällaisella asialla täytyy olla talouselämälle laajakantoinen merkitys, minkä vuoksi asian ratkaisu olisi jätettävä valtioneuvostolle. Järjestely tulisi olla väliaikainen kuten muutkin tämänlaatuiset poikkeukset pankkilaeissa omaksutuista periaatteista. Lykkäyksen myöntäminen valtioneuvoston määräämään väliaikaiseen omistussuhteeseen olisi myöskin vain valtioneuvoston asia. Lainmuutosehdotus koskisi myöskin nyt vallitsevia omistusoikeussuhteita sen mukaan kuin lain voimaantulosäännöksessä ehdotetaan.

Edellä olevan johdosta annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

liikepankkilain 29 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun liikepankkilain (540/69) 29 §:n 1 ja 2 momentti näin kuuluviksi:

29 §.

Liikepankki on oikeutettu 22—28 §:n estämättä hankkimaan väliaikaisesti omistukseensa maksamatta jääneen saamisensa panttina tai vakuutena ollutta omaisuutta, muuttamaan saamisensa osakkeiksi tai osuuksiksi asiakkaan lii-

kettä uudelleen järjestettäessä, vaihtamaan osakkeita tai osuuksia osakeyhtiöitä tai osuuskuntia yhdistettäessä toisiksi osakkeiksi tai osuuksiksi sekä hankkimaan osakkeita tai osuuksia yhteisössä, jossa pankki entuudestaan omistaa niitä, mikäli lisähankinta niiden arvon turvaamiseksi on välttämätön. Valtioneuvosto voi oikeuttaa liikepankin väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa osakkeita tai osuuksia 22 §:n 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä, milloin sitä on maan elinkeinoelämän kannalta tahi muista erittäin painavista syistä pidettävä tarpeellisena.

Liikepankin on muutettava tämän pykälän nojalla hankittu omaisuus rahaksi niin pian kuin se tappiotta on mahdollista ja viimeistään viiden vuoden kuluttua omaisuuden hankkimisesta. Pankkitarkastusvirasto voi erityisestä syystä myöntää tähän lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään kolmeksi vuodeksi. Tämän jälkeen voi valtiovarainministeriö myöntää pankkitarkastusviraston esityksestä lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan. Milloin väliaikaisen omaisuuden hankkimisoikeus perustuu valtioneuvoston päätökseen, voi lykkäystä omaisuuden rahaksimuutosta myöntää vain valtioneuvosto erittäin painavista syistä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Mikäli liikepankilla mainittuna päivänä on omistuksessa sellaisia osakkeita tai osuuksia, joita pankki liikepankkilain 22—28 §:n nojalla ei ole ollut oikeutettu hankkimaan, on pankin hankittava siihen lupa valtioneuvostolta kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Laki

säästöpankkilain 35 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun säästöpankkilain (541/69) 35 §:n 1 ja 2 momentti näin kuuluviksi:

35 §.

Säästöpankki on oikeutettu 28—34 §:n estämättä hankkimaan väliaikaisesti omistukseensa maksamatta jääneen saamisensa panttina tai vakuutena ollutta omaisuutta, muuttamaan saamisensa osakkeiksi tai osuuksiksi asiakkaan liikettä uudelleen järjestettäessä, vaihtamaan osakkeita tai osuuksia osakeyhtiöitä tai osuuskuntia yhdistettäessä toisiksi osakkeiksi tai osuuksiksi sekä hankkimaan osakkeita tai osuuksia yhteisössä, jossa pankki entuudestaan omistaa osakkeita tai osuuksia, mikäli lisähankinta niiden arvon turvaamiseksi on välttämätön. Valtioneuvosto voi oikeuttaa säästöpankin väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa osakkeita tai osuuksia 28 §:n 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä, milloin sitä on maan elinkeinoelämän kannalta tahi muista erittäin painavista syistä pidettävä tarpeellisena.

Säästöpankin on muutettava tämän pykälän nojalla hankittu omaisuus rahaksi niin pian kuin se tappiotta on mahdollista ja viimeistään viiden vuoden kuluttua omaisuuden hankkimisesta. Pankkitarkastusvirasto voi erityisestä syystä myöntää tähän lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään kolmeksi vuodeksi. Tämän jälkeen voi valtiovarainministeriö myöntää pankkitarkastusviraston esityksestä lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan. Milloin väliaikainen omaisuuden hankkimisoikeus perustuu valtioneuvoston päätökseen, voi lykkäystä omaisuuden rahaksimuutosta myöntää vain valtioneuvosto erittäin painavista syistä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Mikäli säästöpankilla mainittuna päivänä on omistuksessa sellaisia osakkeita tai osuuksia, joita pankki säästöpankkilain 28—34 §:n nojalla ei ole ollut oikeutettu hankkimaan, on pankin hankittava siihen lupa valtioneuvostolta kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Laki

osuuspankkilain 26 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun osuuspankkilain (542/69) 26 §:n 1 ja 2 momentti näin kuuluviksi:

26 §.

Osuuspankki on oikeutettu 19—25 §:n estämättä hankkimaan väliaikaisesti omistukseensa maksamatta jääneen saamisensa panttina tai vakuutena ollutta omaisuutta, muuttamaan saamisensa osakkeiksi tai osuuksiksi asiakkaan liikettä uudelleen järjestettäessä, vaihtamaan osakkeita tai osuuksia osakeyhtiöitä tai osuuskuntia yhdistettäessä toisiksi osakkeiksi tai osuuksiksi sekä hankkimaan osakkeita tai osuuksia yhteisössä, jossa pankki entuudestaan omistaa niitä, mikäli lisähankinta niiden arvon turvaamiseksi on välttämätöntä. Valtioneuvosto voi oikeuttaa osuuspankin väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa osakkeita tai osuuksia 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä, milloin sitä on maan elinkeinoelämän kannalta tai muista erittäin painavista syistä pidettävä tarpeellisena.

Osuuspankin on muutettava tämän pykälän nojalla hankittu omaisuus rahaksi niin pian kuin se tappiotta on mahdollista ja viimeistään viiden vuoden kuluttua omaisuuden hankkimisesta. Pankkitarkastusvirasto voi erityisestä syystä myöntää tähän lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään kolmeksi vuodeksi. Tämän jälkeen voi valtiovarainministeriö myöntää pankkitarkastusviraston esityksestä lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan. Milloin väliaikainen omaisuuden hankkimisoikeus perustuu valtioneuvoston päätökseen, voi lykkäystä omaisuuden rahaksimuutosta myöntää vain valtioneuvosto erittäin painavista syistä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Mikäli osuuspankilla mainittuna päivänä on omistuksessa sellaisia osakkeita tai osuuksia, joita pankki osuuspankkilain 19—25 §:n nojalla ei ole ollut oikeutettu hankkimaan, on pankin hankittava siihen lupa valtioneuvostolta kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Laki

kiinnitysluottopankkilain 27 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun kiinnitysluottopankkilain (545/69) 27 §:n 1 ja 2 momentti näin kuuluviksi:

27 §.

Kiinnitysluottopankki on oikeutettu 21—26 §:n estämättä hankkimaan väliaikaisesti omistukseensa maksamatta jääneen saamisensa panttina tai vakuutena ollutta omaisuutta, muuttamaan saamisensa osakkeiksi tai osuuksiksi asiakkaan liikettä uudelleen järjestettäessä, vaihtamaan osakkeita tai osuuksia osakeyhtiöitä tai osuuskuntien yhdistettäessä toisiksi osakkeiksi tai osuuksiksi sekä hankkimaan osakkeita tai osuuksia yhteisössä, jossa pankki entuudestaan omistaa niitä, mikäli lisähankinta niiden arvon turvaamiseksi on välttämätön. Valtioneuvosto voi oikeuttaa kiinnitysluottopankin väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa osakkeita tai osuuksia 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä, milloin sitä on maan elinkeinoelämän kannalta tai muista erittäin painavista syistä pidettävä tarpeellisena.

Kiinnitysluottopankin on muutettava tämän pykälän nojalla hankittu omaisuus rahaksi niin pian kuin se tappiotta on mahdollista ja viimeistään viiden vuoden kuluttua omaisuuden hankkimisesta. Pankkitarkastusvirasto voi erityisistä syistä myöntää tähän lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään kolmeksi vuodeksi. Tämän jälkeen voi valtiovarainministeriö myöntää pankkitarkastusviras-

ton esityksestä lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan. Milloin väliaikainen omaisuuden hankkimisoikeus perustuu valtioneuvoston päätökseen, voi lykkäystä omaisuuden rahaksimuutosta myöntää vain valtioneuvosto erittäin painavista syistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Mikäli kiinnitysluottopankilla mainittuna päivänä on omistuksessa sellaisia osakkeita tai osuuksia, joita pankki kiinnitysluottopankkilain 21—26 §:n nojalla ei ole ollut oikeutettu hankkimaan, on pankin hankittava siihen lupa valtioneuvostolta kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Jorma Uitto*

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laeiksi liikepankkilain, säästöpankkilain, osuuspankkilain ja kiinnitysluottopankkilain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein marraskuun 9 päivältä 1971 lähettänyt pankkivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 187. Kuultuaan asiantuntijoina valtiovarainministeri Jorma Uittoa, hallitusneuvos Osmo Kallialaa valtiovarainministeriöstä, ylijohtaja Jussi Linnamoa pankkitarkastusvirastosta, pääjohtaja Mika Tiivolaa Pohjoismaiden Yhdyspankki Oy:stä ja lainopin kandidaatti Esko Turkulaista Suomen Kiinteistönvälittäjäin Liitto r.y:stä valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys sisältää ehdotukset 29 päivänä elokuuta 1969 annetun liikepankkilain (540/69) 29 §:n 1 ja 2 momentin, samana päivänä annetun säästöpankkilain (541/69) 35 §:n 1 ja 2 momentin, samana päivänä annetun osuuspankkilain (542/69) 26 §:n 1 ja 2 momentin sekä samana päivänä annetun kiinnitysluottopankkilain (545/69) 27 §:n 1 ja 2 momentin muuttamiseksi. Muutosten mukaan valtioneuvosto voi oikeuttaa pankin väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa osakkeita tai osuuksia pankkitoimintaan kuulumattomia elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä, milloin sitä on maan elinkeinoelämän kannalta tahi muista erittäin painavista syistä pidettävä tarpeellisena sekä myöntää lykkäystä tällaisen omaisuuden rahaksimuutosta.

Valiokunta pitää lakiehdotusten perusteluja riittävinä ja itse ehdotuksia sisällöltään asianmukaisina. Valiokunta katsoo myös, että lainmuutosten tulee koskea myös nyt vallitsevia omistussuhteita sen mukaan kuin lakien voimaantulosäännöksissä ehdotetaan säädettäväksi.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä puheena olevaan hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja Rytkönen, varapuheenjohtaja Penttinen, jäsenet Aitio, Ilaskivi, Jaatinen, Korsbäck, Rodén, Vilponiemi ja Väyrynen sekä varajäsenet Pekkala ja Tarjanne.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 176 hallituksen esityksen johdosta laeiksi liikepankkilain, säästöpankkilain, osuuspankkilain ja kiinnitysluottopankkilain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan pankkivaliokunnan mietinnössä n:o 10 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 176 a hallituksen esityksen johdosta laeiksi liikepankkilain, säästöpankkilain, osuuspankkilain ja kiinnitysluottopankkilain muuttamisesta.

Asian toisessa käsittelyssä on eduskunta hyväksynyt hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muutoin suuren valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, paitsi että

jokaisen lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen lisättiin sanojen "kuuta 197 " jälkeen sanat "ja on voimassa vuoden 1970 loppuun." ja sanat "mainittuna päivänä" korvattiin sanoilla "tämän lain voimaan tullessa",

jokaisen lakiehdotuksen johtolauseeseen lisättiin sanan "mukaisesti" jälkeen sana "väliaikaisesti" ja

jokaisen lakiehdotuksen nimikkeeseen lisättiin sanan "muuttamisesta" edelle sana "väliaikaisesta".

Kun asia tämän johdosta on uudestaan ollut suuren valiokunnan käsiteltävänä, suuri valiokunta on päättönyt

yhtyä Eduskunnan asiassa tekemään päätökseen.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi liikepankkilain, säästöpankkilain, osuuspankkilain ja kiinnitysluottopankkilain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 187 laeiksi liikepankkilain, säästöpankkilain, osuuspankkilain ja kiinnitysluottopankkilain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Pankkivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 10 ja Suuori valiokunta mietintönsä n:ot 176 ja 176 a, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

liikepankkilain 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti väliaikaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun liikepankkilain (540/69) 29 §:n 1 ja 2 momentti näin kuuluviksi:

29 §.

Liikepankki on oikeutettu 22—28 §:n estämättä hankkimaan väliaikaisesti omistukseensa maksamatta jääneen saamisensa panttina tai vakuutena ollutta omaisuutta, muuttamaan saamisensa osakkeiksi tai osuuksiksi asiakkaan liikettä uudelleen järjestettäessä, vaihtamaan osakkeita tai osuuksia osakeyhtiöitä tai osuuskuntia yhdistettäessä toisiksi osakkeiksi tai osuuksiksi sekä hankkimaan osakkeita tai osuuksia yhteisössä, jossa pankki entuudestaan omistaa niitä, mikäli lisähankinta niiden arvon turvaamiseksi on välttämätön. Valtioneuvosto voi oikeuttaa liikepankin väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa osakkeita tai osuuksia 22 §:n 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä, milloin sitä on maan elinkeinoelämän kannalta tahi muista erittäin painavista syistä pidettävä tarpeellisena.

Liikepankin on muutettava tämän pykälän nojalla hankittu omaisuus rahaksi niin pian kuin se tappiotta on mahdollista ja viimeistään viiden vuoden kuluttua omaisuuden hankkimisesta. Pankkitarkastusvirasto voi erityisestä syystä myöntää tähän lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään kolmeksi vuodeksi. Tämän jälkeen voi valtiovarainministeriö myöntää pankkitarkastusviraston esityksestä lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan. Milloin väliaikaisen omaisuuden hankkimisoikeus perustuu valtioneuvoston päätökseen, voi lykkäystä omaisuuden rahaksimuutosta myöntää vain valtioneuvosto erittäin painavista syistä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 ja on voimassa vuoden 1979 loppuun. Mikäli liikepankilla tämän lain voimaan tullessa on omistuksessa sellaisia osakkeita tai osuuksia, joita pankki liikepankkilain 22—28 §:n nojalla ei ole ollut oikeutettu hankkimaan, on pankin hankittava siihen lupa valtioneuvostolta kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Laki

säästöpankkilain 35 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti väliaikaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun säästöpankkilain (541/69) 35 §:n 1 ja 2 momentti näin kuuluviksi:

35 §.

Säästöpankki on oikeutettu 28—34 §:n estämättä hankkimaan väliaikaisesti omistukseensa maksamatta jääneen saamisensa panttina tai vakuutena ollutta omaisuutta, muuttamaan saamisensa osakkeiksi tai osuuksiksi asiakkaan

liikettä uudelleen järjestettäessä, vaihtamaan osakkeita tai osuuksia osakeyhtiöitä tai osuuskuntia yhdistettäessä toisiksi osakkeiksi tai osuuksiksi sekä hankkimaan osakkeita tai osuuksia yhteisössä, jossa pankki entuudestaan omistaa osakkeita tai osuuksia, mikäli lisähankinta niiden arvon turvaamiseksi on välttämätön. Valtioneuvosto voi oikeuttaa säästöpankin väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa osakkeita tai osuuksia 28 §:n 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä, milloin sitä on maan elinkeinoelämän kannalta tahi muista erittäin painavista syistä pidettävä tarpeellisena.

Säästöpankin on muutettava tämän pykälän nojalla hankittu omaisuus rahaksi niin pian kuin se tappiotta on mahdollista ja viimeistään viiden vuoden kuluttua omaisuuden hankkimisesta. Pankkitarkastusvirasto voi erityisestä syystä myöntää tähän lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään kolmeksi vuodeksi. Tämän jälkeen voi valtiovarainministeriö myöntää pankkitarkastusviraston esityksestä lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan. Milloin väliaikainen omaisuuden hankkimisoikeus perustuu valtioneuvoston päätökseen, voi lykkäystä omaisuuden rahaksimuutosta myöntää vain valtioneuvosto erittäin painavista syistä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 ja on voimassa vuoden 1979 loppuun. Mikäli säästöpankilla tämän lain voimaan tullessa on omistuksessa sellaisia osakkeita tai osuuksia, joita pankki säästöpankkilain 28—34 §:n nojalla ei ole ollut oikeutettu hankkimaan, on pankin hankittava siihen lupa valtioneuvostolta kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Laki

osuuspankkilain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti väliaikaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun osuuspankkilain (542/69) 26 §:n 1 ja 2 momentti näin kuuluviksi:

26 §.

Osuuspankki on oikeutettu 19—25 §:n estämättä hankkimaan väliaikaisesti omistukseensa maksamatta jääneen saamisensa panttina tai vakuutena ollutta omaisuutta, muuttamaan saamisensa osakkeiksi tai osuuksiksi asiakkaan liikettä uudelleen järjestettäessä, vaihtamaan osakkeita tai osuuksia osakeyhtiöitä tai osuuskuntia yhdistettäessä toisiksi osakkeiksi tai osuuksiksi sekä hankkimaan osakkeita tai osuuksia yhteisössä, jossa pankki entuudestaan omistaa niitä, mikäli lisähankinta niiden arvon turvaamiseksi on välttämätöntä. Valtioneuvosto voi oikeuttaa osuuspankin väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa osakkeita tai osuuksia 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä, milloin sitä on maan elinkeinoelämän kannalta tai muista erittäin painavista syistä pidettävä tarpeellisena.

Osuuspankin on muutettava tämän pykälän nojalla hankittu omaisuus rahaksi niin pian kuin se tappiotta on mahdollista ja viimeistään viiden vuoden kuluttua omaisuuden hankkimisesta. Pankkitarkastusvirasto voi erityisestä syystä myöntää tähän lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään kolmeksi vuodeksi. Tämän jälkeen voi valtiovarainministeriö myöntää pankkitarkastusviraston esityksestä lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan. Milloin väliaikainen omaisuuden hankkimisoikeus perustuu valtioneuvoston päätökseen, voi lykkäystä omaisuuden rahaksimuutosta myöntää vain valtioneuvosto erittäin painavista syistä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 ja on voimassa vuoden 1979 loppuun. Mikäli osuuspankilla tämän lain voimaan tullessa on omistuksessa sellaisia osakkeita tai osuuksia, joita pankki osuuspankkilain 19—25 §:n nojalla ei ole ollut oikeutettu hankkimaan, on pankin hankittava siihen lupa valtioneuvostolta kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Laki

kiinnitysluottopankkilain 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti väliaikaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun kiinnitysluottopankkilain (545/69) 27 §:n 1 ja 2 momentti näin kuuluviksi:

27 §.

Kiinnitysluottopankki on oikeutettu 21—26 §:n estämättä hankkimaan väliaikaisesti omistukseensa maksamatta jääneen saamisensa panttina tai vakuutena ollutta omaisuutta, muuttamaan saamisensa osakkeiksi tai osuuksiksi asiakkaan liikettä uudelleen järjestettäessä, vaihtamaan osakkeita tai osuuksia osakeyhtiöitä tai osuuskuntia yhdistettäessä toisiksi osakkeiksi tai osuuksiksi sekä hankkimaan osakkeita tai osuuksia yhteisössä, jossa pankki entuudestaan omistaa niitä, mikäli lisähankinta niiden arvon turvaamiseksi on välttämätön. Valtioneuvosto voi oikeuttaa kiinnitysluottopankin väliaikaisesti hankkimaan omistukseensa osakkeita tai osuuksia 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä, milloin sitä on maan elinkeinoelämän kannalta tai muista erittäin painavista syistä pidettävä tarpeellisena.

Kiinnitysluottopankin on muutettava tämän pykälän nojalla hankittu omaisuus rahaksi niin pian kuin se tappiotta on mahdollista ja viimeistään viiden vuoden kuluttua omaisuuden hankkimisesta. Pankkitarkastusvirasto voi erityisistä syistä myöntää tähän lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään kolmeksi vuodeksi. Tämän jälkeen voi valtiovarainministeriö myöntää pankkitarkastusviraston esityksestä lykkäystä enintään vuodeksi kerrallaan. Milloin väliaikainen omaisuuden hankkimisoikeus perustuu valtioneuvoston päätökseen, voi lykkäystä omaisuuden rahaksimuutosta myöntää vain valtioneuvosto erittäin painavista syistä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 ja on voimassa vuoden 1979 loppuun. Mikäli kiinnitysluottopankilla tämän lain voimaan tullessa on omistuksessa sellaisia osakkeita tai osuuksia, joita pankki kiinnitysluottopankkilain 21—26 §:n nojalla ei ole ollut oikeutettu hankkimaan, on pankin hankittava siihen lupa valtioneuvostolta kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Etelä-Hämeen keskusammattikoulun luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle.

Etelä-Hämeen keskusammattikoulu perustettiin vuonna 1946 valtion toimesta. Koulun toimintaa on vuosi vuodelta laajennettu. Koulussa toimii nykyisin seuraavat opinto-osastot vuosittaisine oppilaspaikkoineen: metallityöosasto 84, auto-osasto 102, sähköosasto 18, puunjalostusosasto 25, rakennusosasto 34, kähertäjäosasto 16, ompeluosasto 28, ravintotalousosasto 54 eli yhteensä 361 vuosittaista oppilaspaikkaa. Koulun kokonaisoppilaspaikkamäärä on 802. Koulussa on 300 oppilaan oppilasasuntola.

Vuonna 1961 Hämeenlinnan kaupunki ja ympäristökunnat varasivat ammattioppilaitoksista annetun lain (184/58) edellyttämän koulutusvelvollisuuden mukaisesti vuosittaiset oppilaspaikkansa keskusammattikoulusta ja suorittivat osaltaan perustamiskustannukset valtiolle. Koulun vuosittaiset oppilaspaikat jakautuvat nykyisin seuraavasti: Hämeenlinnan kaupunki 143, Toijala 4, Hattula (+Tyrväntö, kuntaliitos 1. 1. 1971) 11, Hauho 9, Janakkala 19, Kalvola 6, Kylmäkoski 4, Lammi 10, Renko 5, Tuulos 3 ja Urjala 10 eli yhteensä 224 valtion oppilaspaikkamäärän ollessa 137. Kun suurtalouden emäntälinjan 16 oppilaspaikkaa on tarkoitettu yleisvaltakunnallisiksi, ei näiden paikkojen osalta peritä kuntainliitolta perustamiskustannuksia. Kuntien velvollisuutena on lunastaa loput valtion paikoista eli 121 vuosittaista oppilaspaikkaa.

Etelä-Hämeen keskusammattikoulu on rakennettu Hämeenlinnan kaupungin lahjoittamalle tontille n:o 430 VII kaupunginosan 56 korttelissa. Koulurakennukset käsittävät varsinaisia opetustiloja työpajoineen 80 960 m^3, oppilasasuntolan 18 650 m^3 sekä opettajien ja henkilökunnan asuinrakennukset 5 690 m^3 eli yhteensä rakennustiloja 105 300 m^3.

Rakennuskustannukset olivat 31 päivänä joulukuuta 1969 yhteensä 5 640 000 markkaa. Kone- ja kalustohankinnat ovat yhteensä 279 786,32 markkaa, josta kunnat ovat maksaneet osuutensa. Tämän lisäksi on 1 päivän heinäkuuta 1962—31 päivän joulukuuta 1969 välisenä aikana hankittu uutta koulukalustoa 311 431,05 markalla sekä 1 päivän tammikuuta 1965—31 päivän joulukuuta 1969 välisenä aikana kalustoa uutta auto-osastoa varten 109 776,56 markalla eli yhteensä 421 207,61 markalla. Näistä kalustoista kunnat eivät ole maksaneet osuuttaan.

Koulun henkilökunta käsittää 47 opettajaa, joista 8:lla on peruspalkkainen virka ja muilla 39:llä ylimääräinen toimi sekä taloushenkilöstöön kuuluvista 2:lla peruspalkkainen virka ja 11:llä ylimääräinen toimi. Koko henkilökunta voidaan pysyttää nykyisissä toimissaan kuntainliiton tekemän päätöksen mukaisesti.

Hämeenlinnan ja sen ympäristön ammattikoulutusmahdollisuudet ovat varsin heikot. Vuonna 1969 voitiin pyrkijöistä ottaa vain 41,4 %, kun koko maan keskiarvo yleisissä ammattikouluissa oli 50 %. Uusia oppilaspaikkoja tarvitaan ja suunnitteilla olevan Ammattikoulujen Hämeenlinnan opettajaopiston harjoituskoulun rakentaminen tulee helpottamaan tilannetta. Se tulisi vuosittain ottamaan 108 uutta oppilasta. Harjoituskoulun suunnittelemiseksi on myönnetty vuosien 1968 ja 1969 menoarvioissa yhteensä 200 000 markkaa ja vuoden 1970 menoarviossa on suunnittelun loppuunsaattamiseksi ja rakennustöiden aloittamiseksi myönnetty 800 000 markkaa. Vuoden 1971 tulo- ja menoarvioesityksessä on varattu rakennustöiden aloittamiseen 600 000 markkaa. Harjoituskoulua tullaan käyttämään opettajakoulutuksessa paitsi varsinaiseen opettajakoulutustehtävään myös opetusmenetelmien tutkimuspaikkana ja kokeilukouluna, jollainen ammattikoulujen opetuksellisen toiminnan kehittämisen kannalta on välttämätöntä.

Kun harjoituskoulu on valmis käyttöön, on Hämeenlinnassa 469 yleisen ammattikoulun oppilaspaikkaa, mikä on katsottava riittäväksi. Tämän vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa koulutusta uuden kunnallisen ammattikoulun perustamisella, mikä hanke on ollut kuntien toimesta vireillä. Kun toisaalta ei myöskään ole asianmukaista, että valtio ylläpitäisi Hämeenlinnassa kahta ammatillista perusopetusta antavaa oppilaitosta, on harkittu

parhaaksi luovuttaa keskusammattikoulu kuntainliiton omistukseen 1 päivästä heinäkuuta 1972 lukien. Oppilasasuntolaan olisi kuitenkin jätettävä valtiolle 104 paikkaa, joita koskevat välittömät menot suoritettaisiin vuosittain valtion varoista. Kauppahintaa laskettaessa siirtyisi suurtalouden emäntälinjan 16 oppilaspaikkaa kuntainliitolle veloituksetta, koska opintolinja tulisi edelleenkin toimimaan oppilasoton osalta valtakunnallisena ja kunnat suorittaisivat vuosikustannukset. Maksettavan kauppahinnan vähennyksenä on myös otettu huomioon ammattioppilaitoksista annetun lain mukaan kunnille suoritettavat valtionavustukset. Rakennuskustannuksiin on siten laskettu Hämeenlinnan kaupungin osalta 50 %:n ja maalaiskuntien osalta 65 %:n sekä kalustoon ja oppilasasuntolaan niin kaupungille kuin maalaiskunnillekin 70 %:n suuruinen valtionavustus.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

Etelä-Hämeen keskusammattikoulun luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle Hämeenlinnan kaupungissa toimiva Etelä-Hämeen keskusammattikoulu, joka käsittää sanotun kaupungin VII kaupunginosassa 56 korttelissa sijaitsevan tontin n:o 430 rakennuksineen sekä koulun käytössä olevat koneet, kalustot ja muun omaisuuden 1 095 485 markan kauppahinnasta ja valtioneuvoston määrättävillä muilla ehdoilla.

2 §.

Kun Etelä-Hämeen keskusammattikoulu luovutetaan kuntainliitolle, siirretään asianomaisen niin halutessa koulun peruspalkkainen viran tai toimen haltija ja ylimääräinen toimenhaltija vastaavaan virkaan, tilapäinen toimihenkilö vastaavaan tilapäiseen virkasuhteeseen ja pysyväisluontoisessa työsopimussuhteessa oleva työntekijä vastaavaan työsopimussuhteeseen kuntainliiton palveluksessa.

Peruspalkkaisen viran tai toimen haltija, joka on siirretty kuntainliiton palvelukseen, pysyy virkasuhteessa valtioon, mikäli hänen virkasuhteensa kuntainliittoon ei virasta eroamisen johdosta tai muutoin hänen syystään pääty.

Sillä, joka on siirretty kuntainliiton palvelukseen, on oikeus, mikäli 2 momentista ei muuta johdu, saada virka- tai työsopimussuhteeseensa liittyvät edut sellaisina, että ne eivät ole olennaisesti epäedullisempia kuin hänelle aikaisemmasta virka- tai työsopimussuhteestaan kuuluneet vastaavat edut.

3 §.

Kuntainliiton palvelukseen siirretyllä henkilöllä on sen palveluksessa ollessaan oikeus eläketurvaan kunnalliselta eläkelaitokselta niiden perusteiden mukaan, jotka vastaavasti valtion viran ja toimen haltijoiden ja työntekijöiden eläketurvasta olivat voimassa ennen kuin koulu siirtyi kuntainliitolle ja joita häneen silloin oli sovellettava, jos hän vuoden kuluessa siirtymisestä kirjallisesti liittohallitukselle ilmoittaa niin haluavansa. Sillä, joka ei ole tehnyt tällaista ilmoitusta, on oikeus kuntainliiton virka- tai työsopimussuhteen perusteella annettavaa eläkettä varten lukea hyväkseen aikaisempi valtion palvelus samojen perusteiden mukaan kuin kuntainliiton palvelus.

Valtion palvelukseen rinnastetaan 1 momenttia sovellettaessa sellainen muu palvelus, jota kunnallisen eläkelaitoksen eläketurvaa varten ei lueta eläkkeeseen oikeuttavaksi, mutta joka luetaan tai on asianomaisessa järjestyksessä oikeus lukea hyväksi valtion eläkettä varten.

Kunnalliselle eläkelaitokselle korvataan valtion varoista se osa kuntainliiton palvelukseen siirretylle henkilölle maksetusta eläkkeestä tai hänen jälkeensä suoritetusta perhe-eläkkeestä, mikä vastaa valtion palvelusajan ja siihen 2 momentin mukaan rinnastettavan palvelusajan suhdetta eläkkeeseen oikeuttavaan koko palvelusaikaan, ei kuitenkaan siltä osin, kuin eläkkeen perusteena olevasta palkkauksesta aiheutuneisiin menoihin ei ole ollut myönnettävä valtionapua siitä voimassa olevien säännösten mu-

kaan. Korvaus voidaan, jos niin sovitaan, arvioida ja suorittaa kerralla.

4 §.

Sikäli kuin kuntainliiton palvelukseen siirretylle henkilölle ei ole sitä ennen annettu hänelle kuuluvaa vuosilomaa sinä vuonna, minkä aikana tai päättyessä siirtyminen tapahtuu, hänellä on kuntainliiton palveluksessa ollessaan oikeus saada se samojen perusteiden mukaan kuin siinä tapauksessa, ettei koulua olisi luovutettu kuntainliitolle. Loma-ajan palkasta tai lomakorvauksesta, joka tältä osalta suoritetaan hänelle kuntainliiton palveluksessa kuuluvan palkkauksen mukaisesti, aiheutuvat menot korvataan kuntainliitolle valtion varoista.

Kuntainliiton palvelukseen siirretylle henkilölle on seuraavinakin vuosina kuntainliiton palveluksessa ollessaan annettava vuosiloma vähintään saman pituisena kuin se olisi ollut hänelle myönnettävä valtion viran ja toimen haltijoita tai työntekijöitä koskevien, ennen koulun siirtymistä kuntainliitolle voimassa olleiden säännösten mukaan siinä tapauksessa, ettei koulu olisi siirtynyt kuntainliitolle. Valtion varoista korvataan kuntainliitolle sen suuruinen osa ensimmäisenä kalenterivuonna siirtymisen jälkeen suoritettavasta loma-ajan palkasta tai lomakorvauksesta aiheutuvista menoista, mikä lomaan oikeuttaneesta palvelusajasta on ollut valtion palvelusta.

5 §.

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Jouko Tyyri*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 14 hallituksen esityksen johdosta laiksi Etelä-Hämeen keskusammattikoulun luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 9 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 199. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina hallitussihteeri A. Hedkrokia opetusministeriöstä ja apulaiskaupunginjohtaja P. Viljasta Hämeenlinnan kaupungista, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola sekä jäsenet Ahde, Hetemäki, Häkämies, O. Kangas, Karhuvaara, Koivisto, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 148 hallituksen esityksen johdosta laiksi Etelä-Hämeen keskusammattikoulun luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 14 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi Etelä-Hämeen keskusammattikoulun luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 188 laiksi Etelä-Hämeen keskusammattikoulun luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 14 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 148, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Etelä-Hämeen keskusammattikoulun luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle Hämeenlinnan kaupungissa toimiva Etelä-Hämeen keskusammattikoulu, joka käsittää sanotun kaupungin VII kaupunginosassa 56 korttelissa sijaitsevan tontin n:o 430 rakennuksineen sekä koulun käytössä olevat koneet, kalustot ja muun omaisuuden 1 095 485 markan kauppahinnasta ja valtioneuvoston määrättävillä muilla ehdoilla.

2 §.

Kun Etelä-Hämeen keskusammattikoulu luovutetaan kuntainliitolle, siirretään asianomaisen niin halutessa koulun peruspalkkainen viran tai toimen haltija ja ylimääräinen toimenhaltija vastaavaan virkaan, tilapäinen toimihenkilö vastaavaan tilapäiseen virkasuhteeseen ja pysyväisluontoisessa työsopimussuhteessa oleva työntekijä vastaavaan työsopimussuhteeseen kuntainliiton palveluksessa.

Peruspalkkaisen viran tai toimen haltija, joka on siirretty kuntainliiton palvelukseen, pysyy virkasuhteessa valtioon, mikäli hänen virkasuhteensa kuntainliittoon ei virasta eroamisen johdosta tai muutoin hänen syystään pääty.

Sillä, joka on siirretty kuntainliiton palvelukseen, on oikeus, mikäli 2 momentista ei muuta johdu, saada virka- tai työsopimussuhteeseensa liittyvät edut sellaisina, että ne eivät ole olennaisesti epäedullisempia kuin hänelle aikaisemmasta virka- tai työsopimussuhteestaan kuuluneet vastaavat edut.

3 §.

Kuntainliiton palvelukseen siirretyllä henkilöllä on sen palveluksessa ollessaan oikeus eläketurvaan kunnalliselta eläkelaitokselta niiden perusteiden mukaan, jotka vastaavasti valtion viran ja toimen haltijoiden ja työntekijöiden eläketurvasta olivat voimassa ennen kuin koulu siirtyi kuntainliitolle ja joita häneen silloin oli sovellettava, jos hän vuoden kuluessa siirtymisestä kirjallisesti liittohallitukselle ilmoittaa niin haluavansa. Sillä, joka ei ole tehnyt tällaista ilmoitusta, on oikeus kuntainliiton virka- tai työsopimussuhteen perusteella annettavaa eläkettä varten lukea hyväkseen aikaisempi valtion palvelus samojen perusteiden mukaan kuin kuntainliiton palvelus.

Valtion palvelukseen rinnastetaan 1 momenttia sovellettaessa sellainen muu palvelus, jota kunnallisen eläkelaitoksen eläketurvaa varten ei lueta eläkkeeseen oikeuttavaksi, mutta joka luetaan tai on asianomaisessa järjestyksessä oikeus lukea hyväksi valtion eläkettä varten.

Kunnalliselle eläkelaitokselle korvataan valtion varoista se osa kuntainliiton palvelukseen siirretylle henkilölle maksetusta eläkkeestä tai

hänen jälkeensä suoritetusta perhe-eläkkeestä, mikä vastaa valtion palvelusajan ja siihen 2 momentin mukaan rinnastettavan palvelusajan suhdetta eläkkeeseen oikeuttavaan koko palvelusaikaan, ei kuitenkaan siltä osin, kuin eläkkeen perusteena olevasta palkkauksesta aiheutuneisiin menoihin ei ole ollut myönnettävä valtionapua siitä voimassa olevien säännösten mukaan. Korvaus voidaan, jos niin sovitaan, arvioida ja suorittaa kerralla.

4 §.

Sikäli kuin kuntainliiton palvelukseen siirretylle henkilölle ei ole sitä ennen annettu hänelle kuuluvaa vuosilomaa sinä vuonna, minkä aikana tai päättyessä siirtyminen tapahtuu, hänellä on kuntainliiton palveluksessa ollessaan oikeus saada se samojen perusteiden mukaan kuin siinä tapauksessa, ettei koulua olisi luovutettu kuntainliitolle. Loma-ajan palkasta tai lomakorvauksesta, joka tältä osalta suoritetaan hänelle kuntainliiton palveluksessa kuuluvan palkkauksen mukaisesti, aiheutuvat menot korvataan kuntainliitolle valtion varoista.

Kuntainliiton palvelukseen siirretylle henkilölle on seuraavinakin vuosina kuntainliiton palveluksessa ollessaan annettava vuosiloma vähintään saman pituisena kuin se olisi ollut hänelle myönnettävä valtion viran ja toimen haltijoita tai työntekijöitä koskevien, ennen koulun siirtymistä kuntainliitolle voimassa olleiden säännösten mukaan siinä tapauksessa, ettei koulu olisi siirtynyt kuntainliitolle. Valtion varoista korvataan kuntainliitolle sen suuruinen osa ensimmäisenä kalenterivuonna siirtymisen jälkeen suoritettavasta loma-ajan palkasta tai lomakorvauksesta aiheutuvista menoista, mikä lomaan oikeuttaneesta palvelusajasta on ollut valtion palvelusta.

5 §.

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain muuttamisesta.

Antaessaan 1969 vuoden valtiopäivillä eduskunnalle esityksen laiksi vähittäiskaupan liikeajasta (hall. es. n:o 20/1969 vp.) hallitus esitti, että parturin- ja kähertäjänliikkeet tulisivat jäämään aukiolorajoitusten ulkopuolelle. Hyväksyessään tämän lain eduskunta kuitenkin päätti pysyttää parturi- ja kampaamoalan toistaiseksi vuoden 1971 loppuun aukiolosääntelyn piirissä sekä edellytti samalla hallituksen seuraavan kehitystä parturi- ja kampaamoalalla ja sen perusteella harkitsevan, olisiko sanotulla alalla aihetta jatkaa aukiolorajoituksia vielä vuoden 1971 jälkeen.

Voimassa olevat määräykset parturin- ja kähertäjänliikkeiden aukioloajoista sisältyvät kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta 2 päivänä elokuuta 1946 annettuun lakiin (606/46), jota vähittäiskaupan liikeajasta 24 päivänä kesäkuuta annetun ja 1 päivänä elokuuta 1969 voimaan tulleen lain (435/69) mukaan on vuoden 1971 loppuun saakka sovellettava parturin- ja kähertäjänliikkeisiin. Näiden säännösten mukaan parturin- ja kähertäjänliikettä saa pitää avoinna kello kahdeksan ja kello kahdeksantoista välisenä aikana, paitsi kesäkuun 1 päivän ja syyskuun 1 päivän välisenä aikana kunnissa, joiden valtuusto niin päättää kello seitsemästä kello yhdeksääntoista. Valtuusto voi myös päättää, että nämä liikkeet on mainittujen päivien välisenä aikana suljettava aikaisemmin kuin kello kahdeksantoista.

Hallituksen esitys parturin- ja kähertäjänliikkeiden jättämisestä aukiolosääntelyn ulkopuolelle perustui nimenomaan siihen, että nämä liikkeet tulisi voida rinnastaa työliikkeisiin. Työliikkeinä näitä liikkeitä epäilemättä onkin pidettävä sikäli, että niissä ei myydä tavaroita, vaan palveluksia. Toisaalta ne taas voidaan selvästi olosuhteiltaan rinnastaa vähittäiskauppaan siinä mielessä, että tällaisissa liikkeissä asiakkaan läsnäolo aina on välttämätön. Useimmista muista työliikkeistä parturin- ja kähertäjänliikkeet taas eroavat siinä, ettei niissä voida tehdä työtä varastoon. Rinnastusta kauppaliikkeisiin ei toisaalta voida pitää täysin oikeana sikäli, että aukioloajan vaikutus työväensuojeluun parturi- ja kampaamoalalla ilmeisesti on tuntuvampi ja välittömämpi kuin kauppaliikkeissä.

Maamme parturi- ja kampaamoalan liikkeiden lukumäärä on noin 5 000 ja työntekijämäärä noin 11 000—12 000 henkeä. Alan liikkeet ovat valtaosaltaan pieniä yrityksiä, joissa joko omistaja yksin tai useinkin vain yhden palkkaamansa henkilön kanssa hoitaa liikettä. Aukioloaikasääntelyn kokonaan lopettamisen voidaan olettaa aiheuttavan vaikeita ylimenokauden ongelmia, kuten aukioloaikojen kirjavuutta, epätervettä kilpailua ja alan työvaltaisuudesta johtuen myös kustannusten nousua. Tämän johdosta ei ilmeisesti ole perusteltua kokonaan luopua aukioloaikojen sääntelystä. Toisaalta ei myöskään ole mitään perustetta jättää parturi- ja kampaamoalaa ahtaampien aukioloaikojen piiriin kuin mitä vähittäiskaupasta on säädetty. Niinpä alan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen taholta tätä vaihtoehtoa ei ole edes ehdotettu. Tämän vuoksi hallitus esittääkin, että parturi- ja kampaamoalalla aukioloaika säädettäisiin samaksi kuin vähittäiskaupan liikeaika sisällyttämällä tätä koskevat säännökset vähittäiskaupan liikeajasta annettuun lakiin. Lain nimike olisi vastaavasti muutettava.

Mitä lain säätämästä yleisestä aukioloajasta myönnettäviin poikkeuksiin tulee, saattaa tällaiseen ilmetä tarvetta samoista syistä kuin vähittäiskaupankin kohdalla. Tämän vuoksi esitetään poikkeuslupamenettely järjestettäväksi samalla tavoin kuin vähittäiskaupassakin, jolloin kauppa- ja teollisuusministeriö voi erityisistä syistä myöntää tällaisia poikkeuksia, kuultuaan sitä ennen tarkoitusta varten asetettua vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua neuvottelukuntaa. Myös kaikilta muilta osin tultaisiin parturin- ja kähertäjänliikkeiden aukioloon soveltamaan vähittäiskauppaa koskevia säännöksiä.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vähittäiskaupan liikeajasta 24 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (435/69) nimike sekä 1 ja 2 §, 4 §:n 2 momentti ja 5 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

Laki

vähittäiskaupan ja eräiden työliikkeiden liikeajasta.

1 §.

Ammattimaista vähittäiskauppaa sekä parturin- ja kähertäjänliikettä saa harjoittaa, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, arkipäivänä kello kahdeksan ja kello kahdenkymmenen välisenä aikana, paitsi lauantaina ja kirkollisen juhlapäivän sekä itsenäisyyspäivän ja vapunpäivän aattona kello kahdeksan ja kello kahdeksantoista välisenä aikana.

Mitä tässä laissa on säädetty ammattimaisen vähittäiskaupan sekä parturin- ja kähertäjänliikkeen harjoittamisesta, koskee myös sellaisen liikehuoneiston aukioloa, jossa tällaista kauppaa tai liikettä harjoitetaan.

2 §.

Sunnuntaina, kirkollisena juhlapäivänä, itsenäisyyspäivänä ja vapunpäivänä ei ammattimaista vähittäiskauppaa eikä parturin- ja kähertäjänliikettä saa harjoittaa, mikäli 3—6 §:n säännöksistä ei muuta johdu.

Joulun, uudenvuoden, pääsiäisen, helluntain ja juhannuksen aattona ei vähittäiskauppaa ja parturin- ja kähertäjänliikettä saa harjoittaa kello viidentoista jälkeen.

4 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Poliisipiirin päälliköllä on oikeus määräämillään ehdoilla antaa lupa 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun liikehuoneiston aukioloon 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuina päivinä sellaisen näyttelyn järjestämistä varten, jonka yhteydessä ei tapahdu myyntiä tai suoriteta maksullisia palveluja.

5 §.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi, milloin erityiset syyt sitä puoltavat, myöntää määräämänsä ehdoin poikkeuksia siitä, milloin ammattimaista vähittäiskauppaa ja parturin- ja kähertäjänliikettä saadaan harjoittaa.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen*

Talousvaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 9 päivältä kuluvaa marraskuuta lähettänyt talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 189. Käsiteltyään asian valiokunta, jossa ovat olleet asian johdosta kuultavina kauppa- ja teollisuusministeriöstä apulaisosastopäällikkö Tauno Heikonen, Suomen Kähertäjätyönantajaliitosta varapuheenjohtaja Kosti Heikkinen ja Liiketyöntekijäin Liitosta sihteeri Kunto Kaski, kunnioittaen esittää seuraavaa.

Voimassa olevat määräykset parturin- ja kähertäjänliikkeiden aukioloajoista sisältyvät kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta 2 päivänä elokuuta 1946 annettuun lakiin, jota vähittäiskaupan liikeajasta 24 päivänä kesäkuuta 1969 annetun ja saman vuoden elokuun 1 päivänä voimaan tulleen lain mukaan on vuoden 1971 loppuun saakka sovellettava parturin- ja kähertäjänliikkeisiin. Kun maamme parturi- ja kampaamoalan liikkeet ovat valtaosaltaan pieniä yrityksiä ja kun aukioloaikasääntelyn kokonaan lopettamisen voidaan olettaa aiheuttavan tällä alalla vaikeita ylimenokauden ongelmia, kuten aukioloaikojen kirjavuutta, epätervettä kilpailua ja alan työvaltaisuudesta johtuen myös kustannusten nousua, hallitus ei ole katsonut olevan perusteltua aihetta kokonaan luopua aukioloaikojen sääntelystä. Kun toisaalta ei myöskään ole ollut mitään perustetta jättää parturi- ja kampaamoalaa ahtaampien aukioloaikojen piiriin kuin mitä vähittäiskaupasta on säädetty, käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä on ehdotettu, että parturi- ja kampaamoalalla aukioloaika säädettäisiin samaksi kuin vähittäiskaupan liikeaika sisällyttämällä tätä koskevat säännökset vähittäiskaupan liikeajasta annettuun lakiin ja että tämän johdosta puheena olevan lain nimikettä vastaavasti muutettaisiin.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei lakiehdotuksen muodollisenkaan puolen johdosta ole huomautettavaa, valiokunta on päättänyt asettua kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paananen, varapuheenjohtaja Ruokola, jäsenet Heino, Hemmi, Kaipainen, Kauppi, Paasivuori, Penttinen, Räsänen, Sigfrids, Sutinen, Tiekso ja Vaittinen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 146 hallituksen esityksen johdosta laiksi vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 10 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 189 laiksi vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 10 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 146, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vähittäiskaupan liikeajasta 24 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (435/69) nimike sekä 1 ja 2 §, 4 §:n 2 momentti ja 5 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

Laki

vähittäiskaupan ja eräiden työliikkeiden liikeajasta.

1 §.

Ammattimaista vähittäiskauppaa sekä parturin- ja kähertäjänliikettä saa harjoittaa, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, arkipäivänä kello kahdeksan ja kello kahdenkymmenen välisenä aikana, paitsi lauantaina ja kirkollisen juhlapäivän sekä itsenäisyyspäivän ja vapunpäivän aattona kello kahdeksan ja kello kahdeksantoista välisenä aikana.

Mitä tässä laissa on säädetty ammattimaisen vähittäiskaupan sekä parturin- ja kähertäjänliikkeen harjoittamisesta, koskee myös sellaisen liikehuoneiston aukioloa, jossa tällaista kauppaa tai liikettä harjoitetaan.

2 §.

Sunnuntaina, kirkollisena juhlapäivänä, itsenäisyyspäivänä ja vapunpäivänä ei ammattimaista vähittäiskauppaa eikä parturin- ja kähertäjänliikettä saa harjoittaa, mikäli 3—6 §:n säännöksistä ei muuta johdu.

Joulun, uudenvuoden, pääsiäisen, helluntain ja juhannuksen aattona ei vähittäiskauppaa ja parturin- ja kähertäjänliikettä saa harjoittaa kello viidentoista jälkeen.

4 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Poliisipiirin päälliköllä on oikeus määräämillään ehdoilla antaa lupa 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun liikehuoneiston aukioloon 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuina päivinä sellaisen näyttelyn järjestämistä varten, jonka yhteydessä ei tapahdu myyntiä tai suoriteta maksullisia palveluja.

5 §.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi, milloin erityiset syyt sitä puoltavat, myöntää määrää-

minsä ehdoin poikkeuksia siitä, milloin ammattimaista vähittäiskauppaa ja parturin- ja kähertäjänliikettä saadaan harjoittaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Valtion varmuusvarastoista 23 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain 1 §:n 2 momentti on viimeksi 30 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (902/70) muutettu väliaikaisesti siten, että varastoituja tavaroita voidaan myydä tai vaihtaa paitsi lain 1 momentissa mainitun tarkoituksen toteuttamiseksi ja tavaran pilaantumisvaaran tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi myös, milloin kauppa- tai valuuttapoliittiset syyt niin vaativat. Kauppa- ja valuuttapoliittisia syitä myynnin tai vaihdon edellytyksinä voidaan kuitenkin käyttää vain kuluvan vuoden loppuun saakka, minkä jälkeen lain 1 §:n 2 momentti tulee jälleen voimaan sellaisena kuin se oli ennen lain väliaikaista muuttamista.

Lain suomia valtuuksia myydä varmuusvarastoituja tavaroita kauppa- tai valuuttapoliittisista syistä on edellisenä vuosina jouduttu käyttämään eräissä poikkeusluontoisissa tapauksissa. Samoin kuin tähänkin asti hallituksen olisi edelleenkin voitava välttämättömän tarpeen vaatiessa varautua myymään varmuusvarastoituja tavaroita edellä mainituista syistä voidakseen helpottaa kauppasopimusten toteuttamista ja estääkseen vaihtokelpoisten valuuttojen tarpeetonta supistumista. Tämän vuoksi esitetään varmuusvarastolain 1 §:n 2 momenttia edelleenkin väliaikaisesti muutettavaksi aikaisempaa vastaavalla tavalla vuoden 1972 loppuun.

Edellä olevan perusteella esitetään Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan valtion varmuusvarastoista 23 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain (531/58) 1 §:n 2 momentti väliaikaisesti näin kuuluvaksi:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Varastoituja tavaroita voidaan 1 momentissa mainitun tarkoituksen toteuttamiseksi ja myös, milloin se tavaran pilaantumisvaaran tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi on tarpeen taikka milloin kauppa- tai valuuttapoliittiset syyt niin vaativat, myydä tai vaihtaa.

Tämä laki, joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972, on voimassa vuoden 1972 loppuun, minkä jälkeen valtion varmuusvarastoista annetun lain 1 §:n 2 momentti tulee jälleen voimaan sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1958 annetussa laissa (531/58).

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 66 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 190 laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on jatkaa varmuusvarastolain väliaikaista muuttamista koskevan lain (612/61) voimassaoloaikaa ja siten mahdollistaa se, että varmuusvarastoihin sijoitettuja tavaroita saadaan ensi vuodenkin aikana myydä paitsi tavaran käyttökelpoisuuden ylläpitämiseksi myös silloin, kun kauppa- tai valuuttapoliittiset syyt niin vaativat.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut ehdotetun lainmuutoksen tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Valiokunta on siten, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Isomursu, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Sandelin, Sillantaus, Tamminen, Teir, sekä varajäsenet Hjerppe, Karpola, Laatio, Vainio, Vartia ja Weckman.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 154 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 66 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 190 laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 66 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 154, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan valtion varmuusvarastoista 23 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain (531/58) 1 §:n 2 momentti väliaikaisesti näin kuuluvaksi:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Varastoituja tavaroita voidaan 1 momentissa mainitun tarkoituksen toteuttamiseksi ja myös, milloin se tavaran pilaantumisvaaran tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi on tarpeen taikka milloin kauppa- tai valuuttapoliittiset syyt niin vaativat, myydä tai vaihtaa.

Tämä laki, joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972, on voimassa vuoden 1972 loppuun, minkä jälkeen valtion varmuusvarastoista annetun lain 1 §:n 2 momentti tulee jälleen voimaan sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1958 annetussa laissa (531/58).

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Työntekijäin eläkelain (TEL) ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (LEL) mukaan työnantaja on velvollinen kustantamaan eläketurvan palveluksessaan oleville henkilöille. Lakien soveltaminen edellyttää, että kysymyksessä on työsuhde. Työsuhteen käsite, kuten muutkin yhteiskunnan ilmiöt, on kuitenkin jatkuvan kehityksen alainen. Oikeuskäytännön muutos johtaa helposti siihen, että työnantaja joutuu ehkä pitkältäkin ajalta takautuvasti kustantamaan eläketurvan henkilöille, joita aikaisemman käytännön mukaan ei ole pidetty työntekijöinä. Työnantaja saattaa näin täysin syyttään joutua taloudellisiin vaikeuksiin. Tällaisten tilanteiden välttämiseksi ehdotetaan, että eläketurvakeskus voisi hakemuksesta kokonaan tai osittain vapauttaa työnantajan eläketurvan takautuvista kustannuksista. Niistä vastaisivat tällöin eläkelaitokset yhteisesti sosiaali- ja terveysministeriön antamien perusteiden mukaisesti. Tätä säännöstä, joka koskisi sekä TEL:ia että LEL:ia, ehdotetaan sovellettavaksi silloinkin, kun oikeuskäytännön muutos on tapahtunut ennen uusien säännösten voimaantuloa.

LEL:n mukaisen eläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon ne palkat, joista on suoritettu LEL:n mukainen vakuutusmaksu tai joista työeläkekassa on määrännyt vakuutusmaksun suoritettavaksi. Lakia olisi täydennettävä siten, että myös ne palkat, joiden osalta eläketurvakeskus on vapauttanut työnantajan vakuutusmaksusta, otettaisiin huomioon eläkkeen määrää laskettaessa.

Työeläkekassa voi määrätä työnantajan suoritettavaksi vakuutusmaksun kulumassa olevalta ja enintään viideltä sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta. Vakuutusmaksut vanhentuvat tässä ajassa, koska on katsottu, ettei pitemmältä ajalta ole mahdollista esittää luotettavaa näyttöä maksettujen LEL:n alaisten palkkojen määrästä. Eräissä poikkeustapauksissa kuitenkin voidaan esimerkiksi veroviranomaisen antamalla todistuksella aivan riidattomasti selvittää vanhempiakin LEL:n alaisia palkkoja. Koska tällöin olisi kohtuutonta, että työntekijä menettäisi eläke-etujaan, niin ehdotetaan LEL 10 §:n 5 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan tällaiset palkat on otettava huomioon eläkkeen määrää laskettaessa. Säännöstä olisi sovellettava lainmuutoksen voimaan tultua sattuviin eläketapahtumiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 8 päivänä heinäkuuta 1961 annettuun työntekijäin eläkelakiin (395/61) uusi näin kuuluva 15 a §:

15 a §.

Jos oikeuskäytännön muuttumisen tai muun siihen verrattavan erityisen syyn takia on takautuvasti järjestettävä eläketurva työntekijälle, jonka työsuhdetta ei ole aikaisemmin katsottu tämän lain alaiseksi, eläketurvakeskus voi ha-

kemuksesta vapauttaa työnantajan kokonaan tai osaksi kustantamasta kysymyksessä olevaa eläketurvaa ajalta ennen sanotun syyn ilmaantumista. Eläketurvasta aiheutuvien kustannusten siitä osasta, josta työnantaja edellä sanotun mukaisesti on vapautettu, vastaavat eläkelaitokset yhteisesti siten kuin 12 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa sosiaali- ja terveysministeriön antamissa perusteissa määrätään.

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisiin tapauksiin, joissa oikeuskäytäntö on muuttunut tai muu siihen verrattava syy ilmaantunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 1 §:n 1 momentti ja 10 §:n 4 momentti, näistä 1 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (501/71) ja 10 §:n 4 momentti sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (708/65), sekä *lisätään* 10 §:ään uusi 5 momentti, jolloin entinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, seuraavasti:

1 §.

Työntekijälle, joka työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatila- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tahi kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteenomaisia, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille perhe-eläketurva tämän lain mukaan. Mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3, 5 ja 6 momentissa, 4 a—4 c §:ssä, 7 a—10 §:ssä, 12 §:ssä, 13 §:n 3 momentissa, 14 §:ssä, 15 a—18 §:ssä ja 19 a—23 §:ssä on säädetty.

— — — — — — — — — — — — — — —

10 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos työnantaja on laiminlyönyt suorittaa tämän lain mukaisen vakuutusmaksun eikä kehotuksen saatuaan työeläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa korjaa laiminlyöntiään, työeläkekassa voi hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun vakuutusmaksun. Vakuutusmaksua älköön kuitenkaan määrättäkö muulta ajalta kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta. Työeläkekassan määräämä vakuutusmaksu ja sille viivästymisen ajalta enintään kymmenen prosentin mukaan laskettu vuotuinen korko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verot ja maksut.

Työeläkekassan määräämää vakuutusmaksua ja vakuutusmaksua, jonka suorittamisesta eläketurvakeskus on vapauttanut työnantajan, pidetään 5 ja 7 §:n säännöksiä sovellettaessa suoritettuina vakuutusmaksuina. Myös sellainen tämän lain alaisessa työsuhteessa ansaittu palkka, josta vakuutusmaksua ei enää voida määrätä työnantajan suoritettavaksi, on otettava 5 ja 7 §:n säännöksiä sovellettaessa huomioon ikään kuin vakuutusmaksu olisi suoritettu, jos palkan määrästä esitetään veroviranomaisen todistus tai muu siihen verrattava luotettava selvitys.

— — — — — — — — — — — — — — —

Työntekijäin eläkelain 15 a §:n säännöksiä sovelletaan myös sellaisiin tapauksiin, joissa oikeuskäytäntö on muuttunut tai muu siihen verrattava syy ilmaantunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain 10 §:n 5 momentin säännöksiä ei sovelleta eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 191 laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Sosiaalivaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain muuttamisesta.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta 10 päivänä helmikuuta 1961 annettuun lakiin (PäihdL) tehtiin mainitun lain muuttamisesta 25 päivänä elokuuta 1962 annetulla lailla (460/62) eräitä muutoksia. Huomattavimpia näistä muutoksista oli työlaitos- ja pakkotyömenettelyn poistaminen päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta. Työlaitokseen ja pakkotyöhön määrääminen korvattiin uudessa laissa suljettuun huoltolaan sijoittamisella. Lain 11 §:n 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi hyväksyä huoltolan tai sen osaston suljetuksi huoltolaksi. Huoltolaan määrätty huollettava voidaan lain 14 a §:n mukaan määrätä siirrettäväksi suljettuun huoltolaan, jos hän karkaa tai ei ota ojentuakseen huoltolan kurinpitoseuraamuksista. Siirrosta suljettuun huoltolaan päättää huoltolan johtokunnan esityksestä nykyisin sosiaalihallitus.

Sosiaalihallituksen toiminta-aikana ei yhtään huollettavaa ole jouduttu siirtämään suljettuun huoltolaan. Kurinpito on voitu hoitaa huoltoloiden käytettävissä olevin lain säätämin kurinpitokeinoin sekä huoltolasta toiseen siirroin PäihdL 27 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla. Tällä tavoin voidaan vastaisuudessakin tarvittaessa menetellä. Päihdeongelmaisten hoitomahdollisuuksia ei muutoinkaan voida parantaa suljettuun huoltolaan määräämisellä. Kun suljettu huoltola näin ollen on päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollossa osoittautunut tarpeettomaksi, ehdotetaan, että sitä koskevat säännökset kokonaan poistettaisiin päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetusta laista.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain 17 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan sosiaalilautakunnan on tehtävä viipymättä ilmoitus väkijuomayhtiölle valvontaan tai huoltolaan määrätystä huollettavasta. Oy Alko Ab:n puolesta on esitetty, että sosiaalihallitus ryhtyisi toimenpiteisiin edellä mainitun lainkohdan kumoamiseksi, koska siinä olevien tietojen keruu on yhtiön kannalta käynyt tarpeettomaksi. Tämä johtuu siitä, että yhtiön hallintoneuvosto on päättänyt luovuttavaksi Alkon henkilötodistusten antamisesta 1 päivästä tammikuuta 1971 lukien ja rajoittua myyntikieltotoiminnassa lähinnä sosiaaliviranomaisten ja poliisin tekemien kieltoesitysten käsittelyyn. Kysymyksessä oleva lainkohta voidaan sen vuoksi tarpeettomaksi käyneenä kumota.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta 10 päivänä helmikuuta 1961 annetun lain (96/61) 11 §:n 4 momentti ja 14 a § sellaisina kuin ne ovat 25 päivänä elokuuta 1962 annetussa laissa (460/62), ja 17 §:n 2 momentin 7 kohta sekä *muutetaan* 27 §:n 3 ja 4 momentti, 28 §:n 1 momentin 4 kohta ja 29 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat mainitussa 25 päivänä elokuuta 1962 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

27 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Jos huoltolaan määrätty on toimitettu huoltolahoidon asemesta sairaalaan tai muuhun vastaavaan hoitolaitokseen, päättää hänen siirtämisestään huoltolaan sosiaalihallitus laitoksen johtavan lääkärin tai tämän pyynnöstä sen kun-

nan sosiaalilautakunnan esityksestä, josta huollettava on toimitettu hoitoon.

Ennen kuin huoltolan johtokunta tekee esityksen huollettavan siirtämisestä muuhun huoltolaan, on johtokunnan kuultava huollettavaa, jolle myös on varattava tilaisuus kirjallisen vastineen antamiseen esityksen johdosta.

— — — — — — — — — — — — — — —

28 §.

Edellä 12 §:n 1 momentissa tarkoitettuun hoitoaikaan luetaan myös aika:

— — — — — — — — — — — — — — —

4) jonka huoltolaan määrätty on ollut suljetussa huoltolassa;

— — — — — — — — — — — — — — —

29 §.

Huollettavan työlomalle tai muulle lomalle päästämisestä ja loman keskeyttämisestä päättää huoltolan johtaja. Laitoksen ohjesäännössä voidaan kuitenkin lomalle päästämisestä ja loman keskeyttämisestä päättäminen määrätä johtokunnan tehtäväksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Tämän lain voimaan tullessa on suljetussa huoltolassa oleva henkilö, jollei häntä ole vapautettava, siirrettävä huoltolaan hoidon jatkamista varten.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta laiksi päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 192 päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain muuttamisesta, ja

Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Talousvaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Eduskunnan kirjastosta annetun lain muuttamisesta.

Määräykset eduskunnan kirjaston viran haltijoilta vaadittavista kelpoisuusehdoista, jotka sisältyvät osittain Eduskunnan kirjastosta 20 päivänä elokuuta 1948 annettuun lakiin (627/48) ja osittain eduskunnan hyväksymään kirjaston ohjesääntöön, ovat eräiltä osin vanhentuneet ja ne olisi uudistettava. Valtion hallinnossa yleensä noudatetun menettelytavan mukaan viran haltijain kelpoisuusehdot vahvistetaan asetuksella, johon kirjaston ohjesääntö on rinnastettavissa. Tästä syystä ja myös joustavuuden kannalta on pidettävä tarkoituksenmukaisena, että kirjaston viranhaltijoilta vaadittavat kelpoisuusehdot kokonaisuudessaan vahvistetaan kirjaston ohjesäännössä. Näin ollen olisi kirjastosta annetun lain 7 § kumottava ja lain 11 §:ään lisättävä maininta kirjaston viran haltijoilta vaadittavien kelpoisuusehtojen vahvistamisesta kirjaston ohjesäännössä.

Eduskunnan kirjastosta annetun lain 3 §:n 1 momentissa mainittu Helsingin yliopiston lainopillinen tiedekunta on nykyään nimeltään oikeustieteellinen tiedekunta ja lain 10 §:n 2 momentissa mainitun valtioneuvoston julkaisuvaraston nykyinen nimi on valtion painatuskeskus. Tätä tarkoittavat muutokset olisi tehtävä asianomaisiin pykäliin. Kun tiedekunnan ruotsinkielinen nimi ei kuitenkaan ole muuttunut, ei 3 §:n 1 momentin ruotsinkieliseen tekstiin tulisi muutoksia.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Eduskunnan kirjastosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* Eduskunnan kirjastosta 20 päivänä elokuuta 1948 annetun lain (627/48) 7 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 15 päivänä joulukuuta 1950 annetussa laissa (591/50), sekä *muutetaan* sanotun lain 3 §:n 1 momentti suomenkielisen tekstin osalta, 10 §:n 2 mometti ja 11 § näin kuuluviksi:

3 §.

Eduskunnan kirjaston hallintoa hoitaa kirjaston hallitus, johon kuuluu viisi kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä. Näistä eduskunnan valitsijamiehet valitsevat kolme ja niistä yhden puheenjohtajaksi, valtioneuvosto nimittää yhden ja Helsingin yliopisto oikeustieteellisen tai valtiotieteellisen tiedekunnan jäsenten joukosta yhden. Samalla tavoin valitaan hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille varamiehet.

— — — — — — — — — — — — — — —

10 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Valtion painatuskeskus on velvollinen maksutta luovuttamaan kirjastolle sen työssä sekä parlamenttien välisessä asiakirjain vaihdossa tarpeelliset julkaisut.

11 §.

Kirjaston ja sen hallituksen sekä viran ja toimen haltijain tehtävistä määrätään tarkemmin kirjaston ohjesäännössä, jossa myös annetaan määräykset viran haltijoilta vaadittavista kel-

poisuusehdoista sekä muut tarpeelliset määräykset tämän lain soveltamisesta. Ohjesäännön vahvistaa eduskunta kirjaston hallituksen esityksestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Pääministeri *Teuvo Aura.*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta Eduskunnan kirjastosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 193 Eduskunnan kirjastosta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Sivistysvaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen sisältyvien, vehnän kauppaa ja elintarvikeapua koskevien yleissopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä.

Vuonna 1962 tehtiin kansainvälinen vehnäsopimus kolmeksi vuodeksi. Sittemmin GATT:in Kennedy-kierroksen neuvottelujen tulosta odotettaessa pidennettiin kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloaikaa kolmella v. 1965, v. 1966 ja v. 1967 tehdyllä pöytäkirjalla. Kansainvälinen vehnäneuvosto kutsui kaikki Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen jäsenet konferenssiin sopimaan uudesta viljasopimuksesta. Roomassa 12. 7.—18. 8. 1967 välisenä aikana pidetyn konferenssin tuloksena syntyi kolmeksi vuodeksi tehty vuoden 1967 kansainvälinen viljasopimus (SopS 47—48/68), jolla korvattiin vuoden 1962 kansainvälinen vehnäsopimus. Sopimusta allekirjoitettaessa pidätti Suomi, samalla tavalla kuin aikanaan GATT-muistion allekirjoituksen yhteydessä, oikeuden jatkaa perinteellistä vehnäostojaan. Sopimuksen voimassaoloaika päättyi kesäkuun 30 päivänä 1971. Tämän vuoksi pidettiin Genevessä 18. 1.—20. 2. 1971 kansainvälisen vehnäneuvoston aloitteesta Yhdistyneiden Kansakuntien vehnäkonferenssi, johon osallistui Suomen lisäksi 52 maata ja EEC sekä huomioitsijoita eri kansainvälisistä taloudellisista järjestöistä. Myöskin Neuvostoliitto, josta Suomen pääasiallinen viljatuonti tapahtuu on liittynyt sopimukseen. Neuvottelujen tuloksena syntyi vuoden 1971 kansainvälinen vehnäsopimus.

Vuoden 1971 kansainvälinen vehnäsopimus muodostuu kahdesta asiakirjasta: vehnän kauppaa ja elintarvikeapua koskevista yleissopimuksista, joita yhdistää yhteinen johdanto-osa. Vehnän kauppaa koskeva yleissopimus voidaan ratifioida erikseen, mutta maan, joka ratifioi elintarvikeapua koskevan sopimuksen, on samalla ratifioitava vehnän kauppaa koskeva yleissopimus. Vehnän kauppaa koskeva yleissopimus koskee, niin kuin vuoden 1967 sopimuskin, vain vehnää ja vehnäjauhoja. Genevessä pidetyssä konferenssissa ei voitu päästä yksimielisyyteen vehnän minimihinnoista uuden sopimuskauden aikana eikä myöskään ns. referenssivehnästä eli vehnälaaduista, joiden perusteella kaikkien muiden laatujen suhteelliset hinnat laskettaisiin. Näin ollen ei vuoden 1971 vehnän kauppaa koskeva yleissopimus, päinvastoin kuin vuoden 1967 sopimus, sisällä mitään hintamääräyksiä. Sopimus sisältää ainoastaan hallinnollisia ja konsultatiivisia määräyksiä. Se ei aseta jäsenille toimitus- ja ostovelvollisuuksia eikä anna vastaavia oikeuksia. Viejäjäsenten ei ole kollektiivisesti vastattava siitä, että tarpeellinen määrä vehnää asetetaan tuojajäsenten käyttöön sovitun hinnan puitteissa. Tuojajäsenet eivät ole enää velvollisia tekemään mahdollisimman suuren osan vehnäostoistaan viejäjäseniltä. Näin ollen heinäkuun alusta 1971 lukien säätelee vehnän kansainvälistä kauppaa vapaa hintakilpailu.

Uuden sopimuksen tehtävänä on edistää kansainvälistä yhteistyötä vehnään liittyvissä kysymyksissä ja myötävaikuttaa vehnän ja vehnäjauhon kansainvälisen kaupan laajenemiseen. Lisäksi sopimuksen tarkoituksena on osaltaan myötävaikuttaa kansainvälisen vehnämarkkinain mahdollisimman suureen vakavuuteen sekä tuoja- että viejäjäsenten etujen mukaisesti. Sopimuksen 21 artiklan mukaan kansainvälisen vehnäneuvoston tulee, taatakseen vehnän ja vehnäjauhojen toimitukset tuojajäsenille sekä

markkinat viejäjäsenille kohtuulliseen ja vakaaseen hintaan, tutkia kysymystä hinnoista ja siihen liittyvistä oikeuksista ja velvoituksista. Kansainvälisen vehnäneuvoston tulee pyytää UNCTAD-järjestön pääsihteeriä kutsumaan koolle neuvotteleva konferenssi, kun näistä asioista voidaan katsoa voitavan neuvotella menestyksellisesti. Mainitun säännöksen avulla on pyritty luomaan mahdollisuus siirtyä myöhemmin neuvotteluteitse sopivana ajankohtana uuteen sopimukseen, joka mahdollissti sisältäisi määräykset vehnän hinnasta ja siihen liittyvistä kysymyksistä.

Vehnän kauppaa koskevassa yleissopimuksessa on samansisältöiset säännökset kaupallisista ostoista, erityisistä liiketoimista, kirjaamisesta, raportoinnista, viljan kysyntää ja tarjontaa koskevista arvioista, kuin vuoden 1967 sopimuksessa. Sopimukseen liittyviä hallinnollisia kysymyksiä hoitavat edelleen kansainvälinen vehnäneuvosto ja sen toimeenpaneva komitea. Toimeenpaneva komitea nimittää uuden markkinatilanteita käsittelevän neuvoa-antavan alakomitean, jonka on jatkuvasti tarkkailtava markkinatilannetta ja tehtävä siitä selkoa toimeenpanevalle komitealle. Aikaisemman sopimuksen aikana toiminut hinnantarkastuskomitea on uuden sopimuksen voimaantultua lakkautettu.

Vehnän kauppaa koskevasta yleissopimuksesta aiheutuvat kustannukset jaetaan äänimäärien mukaisessa suhteessa jäsenien kesken. Sekä viejä- että tuojajäsenillä on kummallakin 1 000 ääntä. Suomen äänimäärä nousi yhdestä kahteen, mikä johtui Neuvostoliiton mukaantulosta sopimukseen. Kustannuksen Suomen osalta olivat satovuonna 1970/71 465 mk.

Elintarvikeapua koskeva yleissopimus velvoittaa osallistuvat maat kolmen vuoden aikana toimittamaan kehitysmaille elintarvikeapuna ihmisravinnoksi sopivaa, tyypiltään ja laadultaan hyväksyttävää vehnää, muuta viljaa tai niistä saatuja tuotteita taikka sitä vastaavasti rahaa. Uuden sopimuksen mukaana voidaan vehnän ja vehnäjauhojen asemasta nyt myös toimittaa muuta viljaa, jollaisena Suomen osalta tulee kysymykseen lähinnä kaura ja ohra. Avun kokonaismäärä laski nykyisestä 4 259 000 tonnista 3 974 000 tonniin, koska Englanti, Norja ja Tanska olivat ilmoittaneet, etteivät ne halua jatkaa sopimusta entisessä muodossa. Ruotsi alensi avustustaan 54 000 tonnista 35 000 tonniin. Suomen osuus 14 000 tonnia pysyi ennallaan.

Elintarvikeavun toimittamista valvoo, kuten aikaisemminkin, erityinen elintarvikeapukomitea. Kukin maa voi edelleen yleissopimuksen mukaan määrätä oman avustuksensa osalta apua saavan tai saavat maat. Apu voidaan antaa joko bilateraalisesti tai multilateraalisesti esimerkiksi maailman elintarvikeohjelman (World Food Programme) puitteissa. Suomi on vuodesta 1967 lähtien toimittanut avun multilateraalisella pohjalla. Tämä tarjoaa tiettyjä etuja, avun laivauksissa, jakelussa ja organisoimisessa. Viljana toimitettava apu voidaan antaa joko lahjoituksena tai myyntinä f.o.b.-ehdoilla tuojamaan valuuttaa vastaan, joka ei ole siirrettävissä eikä vaihtokelpoinen muuksi valuutaksi tai jäsenmaan käytettävissä oleviksi tavaroiksi ja palveluksiksi. Lisäksi voidaan viljaa toimittaa elintarvikeapuna luottokauppoina, joissa maksu suoritetaan vuosittain summin vähintäin 20 vuoden aikana sekä maailmanmarkkinoilla vallitsevia kaupallisia hintoja alhaisemmille hinnoille lasketuilla koroilla sillä ehdolla, että elintarvikeapua viljan muodossa on toimitettava mahdollisimman paljon yllämainittujen ehtojen mukaisesti. Avustusta antava ja sitä saava maa voivat sopia tällaisen vastikkeen käytöstä esim. kehitysaputarkoituksiin avustusta saavan maan hyväksi. Vastikkeen pyytämiseen elintarvikeavusta liittyy kuitenkin eräitä periaatteellisia ja käytännöllisiä vaikeuksia.

Suomen osalta kysymystä avun antamistavasta ja vastikkeen pyytämisestä ei ole vielä uuden sopimuksen osalta ratkaistu.

Yleissopimus ei, kuten edeltäjänsäkään anna vastausta siihen kysymykseen, onko elintarvikeapu annettava olemassa olevien kehitysapuvelvoitteiden lisäksi vai voidaanko se sisällyttää niihin. Kun yleissopimus on ensi sijaisesti osa ponnisteluista tukea kehitysmaiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja vasta toissijaisesti viljan suurten tuottajamaiden ylituotanto-ongelman helpottamisyritys, olisi apu Suomen osalta annettava nykyisen kehitysavun lisänä myös siinä tapauksessa, että se edellä olevan mukaan tullaan antamaan täysin vastikkeetta.

Vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen kuuluvat molemmat yleissopimukset tulivat voimaan 1. 7. 1971, lukuunottamatta eräitä hallinnollisia määräyksiä, jotka tulivat voimaan 18. 6. 1971.

Edellä sanotun perusteella esitetään hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta hyväksyisi ne vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen sisältyvät, vehnän kauppaa koskevan yleissopimuksen ja elintarvikeapua koskevan yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Ulkoasiainministeri *Olavi J. Mattila*

(Suomennos)

VUODEN 1971 KANSAINVÄLINEN VEHNÄSOPIMUS

Johdanto

Yhdistyneiden Kansakuntien vuoden 1971 vehnäkonferenssi on,

ottaen huomioon, että vuoden 1949 kansainvälinen vehnäsopimus oli tarkistettu, uudistettu tai pidennetty vuosina 1953, 1956, 1959, 1962, 1965, 1966 ja 1967,

ottaen huomioon, että vuoden 1967 kansainvälisen viljasopimuksen määräykset, jotka muodostuvat toisaalta vehnän kauppaa koskevasta yleissopimuksesta ja toisaalta elintarvikeapua koskevasta yleissopimuksesta menevät umpeen kesäkuun 30 päivänä 1971 ja että on toivottavaa tehdä sopimus uudeksi sopimuskaudeksi,

sopinut, että tämä vuoden 1971 kansainvälinen vehnäsopimus muodostuu kahdesta erillisestä laillisesta asiakirjasta.

a) Vehnän kauppaa koskevasta vuoden 1971 yleissopimuksesta ja

b) Elintarvikeapua koskevasta vuoden 1971 yleissopimuksesta

ja että joko vehnän kauppaa koskeva vuoden 1971 yleissopimus tai sekä vehnän kauppaa koskeva vuoden 1971 yleissopimus että elintarvikeapua koskeva vuoden 1971 yleissopimus, sen mukaan kuin on asianmukaista, jätetään Yhdistyneiden Kansakuntien vuoden 1971 vehnäkonferenssissa edustettuina olleiden hallitusten ja niiden valtioiden hallitusten, jotka ovat sopimuspuolina vuoden 1967 kansainvälisen viljasopimuksen vehnän kauppaa koskevassa yleissopimuksessa, allekirjoitettavaksi, ratifioitavaksi tai hyväksyttäväksi niiden kunkin perustuslaillisen menettelytapojen mukaisesti.

INTERNATIONAL WHEAT AGREEMENT, 1971

Preamble

The United Nations Wheat Conference, 1971,

Considering that the International Wheat Agreement of 1949 was revised, renewed or extended in 1953, 1956, 1959, 1962, 1965, 1966 and 1967.

Considering that the provision of the International Grains Arrangement 1967, consisting of the Wheat Trade Convention, on the one hand, and the Food Aid Convention, on the other, will expire on 30 June 1971 and that it is desirable to conclude an Agreement for a new period.

Have agreed that this International Wheat Agreement 1971 shall consist of two separate legal instruments

a) the Wheat Trade Convention 1971 and

b) the Food Aid Convention 1971

and that either the Wheat Trade Convention, 1971 or both the Wheat Trade Convention, 1971 and the Food Aid Convention, 1971, as appropriate, shall be submitted for signature, ratification, acceptance or approval, in conformity with their respective constitutional procedures, by the Governments represented at the United Nations Wheat Conference, 1971 and by the Governments of States party to the Wheat Trade Convention of the International Grains Arrangement 1967.

Vehnän kauppaa koskeva vuoden 1971 yleissopimus

I OSA — YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

1 artikla

Tarkoitusperät

Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on:

1. Edistää kansainvälistä yhteistyötä vehnään liittyvissä kysymyksissä ottamalla huomioon, että vehnän kauppa ja muiden maata-

Wheat trade Convention, 1971

PART I — GENERAL

Article 1

Objectives

The objectives of this Convention are:

1. To further international co-operation in connexion with world wheat problems, recognizing the relationship of the trade in wheat

loustuotteiden markkinain taloudellinen vakavuus ovat yhteydessä keskenään,

2. edistää vehnän ja vehnäjauhon kansainvälisen kaupan laajenemista ja varmistaa tämän kaupan mahdollisimman suuri vapaus sekä viejä- että tuojajäsenien etujen mukaisesti ja siten edistää niiden maiden kehittymistä, joiden talous on riippuvainen vehnän kaupallisesta myynnistä;

3. osaltaan myötävaikuttaa kansainvälisten vehnämarkkinain mahdollisimman suureen vakavuuteen sekä tuoja- että viejäjäsenten etujen mukaisesti; sekä

4. valmistaa runko, tämän yleissopimuksen 21 artiklan mukaisesti, neuvotteluille vehnän hintaa sekä jäsenten oikeuksia ja velvollisuuksia kansainvälisessä vehnäkaupassa koskevista määräyksistä.

to the economic stability of markets for other agricultural products;

2. To promote the expansion of the international trade in wheat and wheat flour and to secure the freest possible flow of this trade in the interests of both exporting and importing members, and thus contribute to the development of countries, the economies of which depend on commercial sales of wheat;

3. To contribute to the fullest extent possible to the stability of the international wheat market in the interests of both importing and exporting members; and

4. To provide a framework, in conformity with Article 21 of the present Convention, for the negotiation of provisions relating to the prices of wheat and to the rights and obligations of members in respect of international trade in wheat.

2 artikla

Määritelmät

1. Tässä sopimuksessa:

a) "Neuvosto" tarkoittaa kansainvälistä vehnäneuvostoa, joka perustettiin vuoden 1949 kansainvälisellä vehnäsopimuksella ja jonka olemassaoloa on jatkettu 10 artiklan määräyksillä;

b) "jäsen" tarkoittaa tämän yleissopimuksen sopimuspuolta tai aluetta tai alueryhmää, joiden suhteen on tehty 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus;

c) "viejäjäsen" tarkoittaa liitteessä A mainittua jäsentä;

d) "tuojajäsen" tarkoittaa liitteessä B mainittua jäsentä;

e) tuoja- ja viejäjäsenen "alue" käsittää kaikki alueet, joihin sovelletaan 28 artiklan mukaisesti tälle jäsenelle yleissopimuksen mukaan kuuluvia oikeuksia ja velvollisuuksia;

f) "toimeenpaneva komitea" tarkoittaa 15 artiklan mukaisesti perustettua komiteaa;

g) "markkinatilanteita käsittelevä neuvoa-antava alakomitea" tarkoittaa 16 artiklan mukaisesti perustettua alakomiteaa;

h) "vilja" tarkoittaa vehnää, ruista, ohraa, kauraa, maissia ja sorgumia;

i) "vehnä" tarkoittaa mihin tahansa lajikkeeseen, luokkaan, tyyppiin, laatuluokkaan tai lajiin kuuluvan vehnän jyvinä ja, paitsi missä asiayhteydessä muuta ilmenee, vehnäjauhona;

j) "satovuosi" tarkoittaa aikaa heinäkuun 1 päivästä kesäkuun 30 päivään;

Article 2

Definitions

For the purposes of this Convention:

1. a) "Council" means the International Wheat Council established by the International Wheat Agreement 1949 and continued in being by Article 10;

b) "Member" means a party to this Convention or a territory or a group of territories in respect of which a notification has been made pursuant to paragraph 3 of Article 28;

c) "Exporting member" means a member listed in Annex A;

d) "Importing member" means a member listed in Annex B;

e) "Territory" in relation to an exporting or importing member includes any territory in respect of which the rights and obligations of that member under this Convention apply under Article 28;

f) "Executive Committee" means the Committee established under Article 15;

g) "Advisory Sub-Committee on Market Conditions" means the Sub-Committee established under Article 16;

h) "Grains" means wheat, rye, barley, oats, maize and sorghum;

i) "Wheat" includes wheat grain of any description, class, type, grade or quality and, except the context otherwise requires, wheat flour;

j) "Crop year" means the period from 1 July to 30 June;

k) "bushel" tarkoittaa vehnän ollessa kysymyksessä 60 englantilaista naulaa tai 27.2155 kilogrammaa;

l) "metrinen tonni" tai 1 000 kilogrammaa tarkoittaa vehnän ollessa kysymyksessä 36.74371 bushelia;

m) i) "osto" tarkoittaa tapauksesta riippuen vehnän tuontia varten tehtyä ostoa viejäjäseneltä tai muulta kuin viejä jäseneltä taikka näin ostetun vehnän määrää;

ii) "myynti" tarkoittaa tapauksesta riippuen tuojajäsenen tai muun kuin tuojajäsenen maahan tuotua tai tuotavaksi tarkoitettua vehnän vientiä varten tehtyä myyntiä taikka näin myydyn vehnän määrää;

iii) milloin tässä yleissopimuksessa mainitaan osto tai myynti, on sen katsottava tarkoittavan paitsi kysymyksessä olevien hallitusten välillä sovittuja ostoja tai myyntejä, myös yksityisten yrittäjien välisiä ja yksityisen ja asianomaisen hallituksen välisiä ostoja tai myyntejä. Tässä määritelmässä "hallitus" tarkoittaa jokaisen sellaisen alueen hallitusta, jota koskevat minkä tahansa tämän yleissopimuksen ratifioivan, hyväksyvän tai siihen liittyvän hallituksen oikeudet ja velvoitukset 28 artiklan mukaisesti.

n) Jokaisen tämän yleissopimuksen maininnan Yhdistyneiden Kansakuntien vuoden 1971 vehnäkonferenssissa edustettuina olleista valtioista on katsottava sisältävän maininnan Euroopan talousyhteisöstä jäljempänä (EEC). Samoin jokaisen tässä yleissopimuksessa mainitun hallituksen "allekirjoituksen" tai "ratifioimiskirjojen talletuksen, hyväksymisen" tai "liittymiskirjan" tai "väliaikaista soveltamista koskevan ilmoituksen" on katsottava sisältävän, EEC:n kyseessäollessa, sen toimivaltaisen viranomaisen EEC:n puolesta tekemän allekirjoituksen tai väliaikaista soveltamista koskevan ilmoituksen ja EEC:n kansainvälisen sopimuksen voimaansaattamiseksi säädetyn menettelyn vaatiman asiakirjan talletuksen.

2. Kaikki vehnän määrää koskevat laskelmat vehnäjauhoa ostettaessa on laadittava ostajan ja myyjän välisessä sopimuksessa ilmoitetun jauhatusasteen pohjalta. Jos jauhatusastetta ei

k) "Bushel' means in the case of wheat sixty pounds avoirdupois or 27.2155 kilogrammes;

l) "Metric ton", or 1 000 kilogrammes, means in the case of wheat 36.74371 bushels;

m) i) "Purchase" means a purchase for import of wheat exported or to be exported from an exporting member or from other than an exporting member, as the case may be, or the quantity of such wheat so purchased, as the context requires;

ii) "Sale" means a sale for export of wheat imported or to be imported by an importing member or by other than an importing member, as the case may be, or the quantity of such wheat so sold, as the context requires;

iii) Where reference is made in this Convention to a purchase or sale, it shall be understood to refer not only to purchases or sales concluded between the Governments concerned but also to purchases or sales concluded between private traders and to purchases or sales concluded between a private trader and the Government concerned. In this definition "Government" shall be deemed to include the Government of any territory in respect of which the rights and obligations of any Government ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention apply under Article 28;

n) Any reference in this Convention to a "Government represented at the United Nations Wheat Conference, 1971" shall be construed as including a reference to the European Economic Community (hereinafter referred to as the EEC). Accordingly, any reference in this Convention to "signature" or to the "deposit of instruments of ratification, acceptance or approval" or "an instrument of accession" or a "declaration of provisional application" by a Government shall, in the case of the EEC be construed as including signature or declaration of provisional application on behalf of the EEC by its competent authority and the deposit of the instrument required by the institutional procedures of the EEC to be deposited for the conclusion of an international agreement.

2. All calculations of the wheat equivalent of purchases of wheat flour shall be made on the basis of the rate of extraction indicated by the contract between the buyer and the

ole ilmoitettu, tulee sellaisissa laskelmissa seitsemänkymmenenkahden painoyksikön vehnäjauhoa vastata sataa painoyksikköä vehnää jyvinä, jollei neuvosto toisin päätä.

3 artikla

Kaupalliset ostot ja erityiset liiketoimet

1. Kaupallinen osto tämän yleissopimuksen tarkoittamassa mielessä on 2 artiklassa määritelty osto, joka on yhdenmukainen tavanomaisen kansainvälisessä kaupassa noudatetun kaupallisen käytännön kanssa ja johon ei sisälly tämän artiklan 2 kohdassa mainittuja liiketoimia.

2. Erityinen liiketoimi tämän yleissopimuksen tarkoittamassa mielessä on liiketoimi, johon sisältyy asianomaisen maan hallituksen esittämiä määräyksiä, jotka eivät vastaa tavanomaista kaupallista käytäntöä. Erityisiin liiketoimiin kuuluvat:

a) luottokaupat, joissa hallituksen väliintulon seurauksena joko korko, maksuaika tai muut niihin verrattavat määräykset eivät vastaa maailmanmarkkinoilla vallitsevaa korkoa, maksuaikoja tai määräyksiä;

b) kaupat, joissa vehnän ostamiseen tarvittavat varat on saatu viejäjäsenen hallitukselta lainana, joka on sidottu vehnän ostamiseen;

c) myynti tuojajäsenen valuuttaa vastaan, joka ei ole siirrettävissä eikä vaihtokelpoinen viejämaan valuutaksi tai sen käytettävissä oleviksi tavaroiksi;

d) myynnit sellaisia erityisiä maksujärjestelyjä sisältävien kauppasopimusten perusteella, jotka edellyttävät clearing-tilejä luottobilanssien selvittämiseksi bilateraalisesti tavaroita vaihtamalla, paitsi milloin asianomainen viejäjäsen ja tuojajäsen sopivat, että myyntiä on pidettävä kaupallisena;

e) vaihtokauppatoimet:

i) jotka johtuvat hallitusten väliintulosta ja joissa vehnää vaihdetaan johonkin muuhun hintaan kuin vallitseviin maailmanmarkkinahintoihin; tai

ii) joihin sisältyy hallituksen osto-ohjelman mukainen takuu, paitsi milloin vehnän osto aiheutuu vaihtokaupasta, jossa lopullista määrämaata ei mainita alkuperäisessä vaihtosopimuksessa;

seller. If no such rate is indicated, seventy-two units by weight of wheat flour shall, for the purpose of such calculations, be deemed to be equivalent to one hundred units by weight of wheat grain unless the Council decides otherwise.

Article 3

Commercial purchases and special transactions

1. A commercial purchase for the purposes of this Convention is a purchase as defined in article 2 which conforms to the usual commercial practices in international trade and which does not include those transactions referred to in paragraph 2 of this Article.

2. A special transaction for the purposes of this Convention is one which includes features introduced by the Government of a member concerned which do not conform to usual commercial practices. Special transactions include the following:

a) Sales on credit in which, as a result of government intervention, the interest rate, period of payment, or other related terms do not conform to the commercial rates, periods or terms prevailing in the world market;

b) Sales in which the funds for the purchase of wheat are obtained under a loan from the Government of the exporting member tied to the purchase of wheat;

c) Sales for currency of the importing member which is not transferable or convertible into currency or goods for use in the exporting member;

d) Sales under trade agreements with special payments arrangements which include clearing accounts for settling credit balances bilaterally through the exchange of goods, except where the exporting member and the importing member concerned agree that the sale shall be regarded as commercial;

e) Barter transactions:

i) which result from the intervention of governments where wheat is exchanged at other than prevailing world prices, or

ii) which involve sponsorship under a government purchase programme, except where the purchase of wheat results from a barter transaction in which the country of final destination was not named in the original barter contract;

f) vehnän lahjoitus tai vehnän osto lahjavaroilla, jotka viejäjäsen on antanut juuri siihen tarkoitukseen;

g) kaikki muut neuvoston määrättävissä olevat liiketoimien muodot, joihin sisältyy asianomaisen maan hallituksen esittämiä määräyksiä, jotka eivät vastaa tavanomaista kaupallista käytäntöä.

3. Kysymyksen, jonka voi esittää joko toimeenpaneva sihteeri tai mikä tahansa viejä- tai tuojajäsen siitä, onko liiketoimi tämän artiklan 1 kohdassa määritelty kaupallinen osto vai tämän artiklan 2 kohdassa määritelty erityinen liiketoimi, ratkaisee neuvosto.

f) A gift of wheat or a purchase of wheat out of a monetary grant by the exporting member made for that that specific purpose;

g) Any other categories of transactions, as the Council may prescribe, that include features introduced by the Government of a member concerned which do not conform to usual commercial practices.

3. Any question raised by the Executive Secretary or by any exporting or importing member as to whether a transaction is a commercial purchase as defined in paragraph 1 of this Article or a special transaction as defined in paragraph 2 of this Article shall be decided by the Council.

4 artikla

Kirjaaminen ja raportointi

1. Neuvoston tulee pitää erillistä luetteloa jokaista satovuotta varten;

a) tämän yleissopimuksen noudattamiseksi, kaikista jäsenten kaupallisista ostoista muilta jäseniltä ja ei-jäseniltä ja kaikista jäsenten tuonneista muilta jäseniltä tai ei-jäseniltä, ehdoilla, jotka suovat niille mahdollisuuden erityisiin liiketoimiin.

b) kaikista jäsenten kaupallisista myynneistä ei-jäsenille ja jäsenten vienneistä ei-jäsenille, ehdoilla, jotka suovat niille mahdollisuuden erityisiin liiketoimiin.

2. Edellisessä kohdassa mainitut luettelot on pidettävä niin, että erityisten liiketoimien kirjaukset ovat erillään kaupallisten liiketoimien kirjauksista.

3. Helpottaakseen markkinaolosuhteita käsittelevän neuvoa-antavan alakomitean toimintaa 16 artiklan mukaisesti, neuvoston tulee pitää kirjaa vehnän ja vehnäjauhon kansainvälisistä markkinahinnoista ja kuljetuskustannuksista.

4. Kysymyksen ollessa vehnästä, joka saapuu lopulliseen määrämaahan jonkin muun maan kuin se mikä on vehnän alkuperämaa, satamissa tapahtuneen jälleenmyynnin, niiden kautta kulkemisen tai uudelleenlastauksen jälkeen, on jäsnmaiden tästä mahdollisimman tarkasti annettava tiedot, jotka auttavat oston tai liiketoimen kirjaamista tämän artiklan 1 ja 2 kohdissa mainitulla tavalla ostoksi tai liiketoimeksi alkuperämaan ja lopullisen määrämaan välillä. Mikäli on kysymys jälleenmyynnistä, koskevat

Article 4

Recording and reporting

1. The Council shall keep separate records for each crop year:

a) for the purposes of the operation of this Convention, of all commercial purchases by members from other members and non-members and of all imports by members from other members and non-members on terms which render them special transactions; and

b) of all commercial sales by members to non-members and of all exports by members to non-members on terms which render them special transactions.

2. The records referred to in the preceding paragraph shall be kept so that records of special transactions are separate from records of commercial transactions.

3. In order to facilitate the operation of the Advisory Sub-Committee on Market Conditions under Article 16, the Council shall keep records of international market prices for wheat and wheat flour and of transportation costs.

4. In the case of any wheat which reaches the country of final destination after re-sale in, passage through, or trans-shipment from the ports of, a country other than that in which the wheat originated, members shall to the maximum extent possible make available such information as will enable the purchase or transaction to be entered in the records referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article as a purchase or transaction between the country of origin and the country of final destination.

kohdan ehdot sitä ainostaan, jos vehnä on lähtöisin alkuperämaasta saman satovuoden aikana.

5. Neuvosto voi oikeuttaa kirjaamaan ostot määrätylle satovuodelle, jos

a) kyseessä oleva kuormauskausi jää neuvoston päätettävissä olevan kohtuullisen enintään yhden kuukauden pituisen ajanjakson sisälle ennen sanotun satovuoden alkua tai sen loppumisen jälkeen ja jos

b) asianomaiset kaksi jäsentä sopivat asiasta.

6. Tämän artiklan soveltamiseksi:

a) jäsenten tulee lähettää toimeenpanevalle sihteerille sellaiset tiedot kaupallisiin myynteihin ja ostoihin ja erikoisliiketoimiin sisältyvistä vehnämääristä, joita neuvosto toimivaltansa puitteissa voi pyytää, mukaan luettuna,

i) erikoisliiketoimien osalta sellaiset liiketoimien yksityiskohdat, jotka oikeuttavat ne luokiteltaviksi 3 artiklan mukaisesti;

ii) vehnän osalta saatavissa olevat tiedot, tyypistä, luokasta, arvosteesta ja laadusta ja näitä koskevista määristä;

iii) jauhojen osalta saatavissa olevat tiedot jauhojen laadun ja jokaisen eri laadun määrien toteamiseksi;

b) jäsenten, jotka harjoittavat vientiä säännöllisesti, ja sellaisten muiden jäsenten, jotka neuvosto päättää, tulee lähettää toimeenpanevalle sihteerille sellaiset kaupallisten sekä mahdollisten erikoisliiketoimien hintoja koskevat tiedot vehnän ja vehnäjauhojen lajikkeista, luokista, tyypeistä, arvoluokista ja laaduista, joita neuvosto voi pyytää,

c) neuvoston tulee saada säännöllinen ilmoitus yleisesti vallitsevista kuljetuskustannuksista, ja jäsenten tulee mahdollisuuksien rajoissa antaa sellaisia lisätietoja, joita neuvosto voi pyytää.

7. Neuvoston tulee antaa tässä artiklassa mainittuja kertomuksia ja kirjaamisia koskevat menettelyohjeet. Näissä ohjeissa tulee määrätä, miten usein ja millä tavalla nämä kertomukset on tehtävä ja selvittää jäsenten velvollisuudet näiden suhteen. Neuvoston tulee myös päättää säännöistä, jotka koskevat sen hallussa olevien luetteloiden tai asiakirjojen korjaamista tai muuttamista sekä muutosten yhteydessä mahdollisesti syntyvien erimielisyyksien selvittämistä. Jos jokin jäsen toistuvasti ja syyttä jät-

In the case of a re-sale, the provision of this paragraph shall apply if the wheat originated in the country of origin during the same crop year.

5. The Council may authorize purchases to be recorded for a crop year if:

a) the loading period involved is within a reasonable time up to one month, to be decided by the Council, before the beginning or after the end of that crop year; and

b) the two members concerned so agree.

6. For the purpose of this Article:

a) members shall send to the Executive Secretary such information concerning the quantities of wheat involved in commercial sales and purchases and special transactions as the Council within its competence may require, including

i) in relation to special transactions, such detail of the transactions as will enable them to be classified in accordance with Article 3;

ii) in respect of wheat, such information as may be available as to the type, class, grade and quality, and the quantities relating thereto;

iii) in respect of flour, such information as may be available to identify the quality of the flour and the quantities relating to each separate quality;

b) members when exporting on a regular basis, and such other members as the Council shall decide, shall send to the Executive Secretary such information relating to prices of commercial and, where available, special transactions in such descriptions, classes, types, grades and qualities of wheat and wheat flour as the Council may require;

c) the Council shall obtain regular information on currently prevailing transportation costs, and members shall to the extent practicable report such supplementary information as the Council may require.

7. The Council shall make rules of procedure for the reports and records referred to in this Article. Those rules shall prescribe the frequeny and the manner in which those reports shall be made and shall presecribe the duties of members with regard thereto. The Council shall also make provision for the amendment of any records or statements kept by it, including provision for the settlement of any dispute arising in connexion therewith. If any member repatedly and unreasonably fails to make

tää antamatta tässä artiklassa vaaditut kertomukset, tulee toimeenpanevan komitean järjestää neuvottelut asianomaisen maan kanssa tilanteen korjaamiseksi.

5 artikla

Viljan kysyntää ja tarjontaa koskevat arviot

1. Jokaisen tuojajäsenen tulee pohjoisen pallonpuoliskon maiden osalta lokakuun 1 päivään ja eteläisen pallonpuoliskon maiden osalta helmikuun 1 päivään mennessä ilmoittaa neuvostolle arvioimansa kaupallisen vehnän tuontitarve sinä satovuonna. Jokainen tuojajäsen voi senjälkeen ilmoittaa neuvostolle kaikista muutoksista, joita se ehkä haluaa tehdä arvioonsa.

2. Jokaisen viejäjäsenen tulee pohjoisen pallonpuoliskon maiden osalta lokakuun 1 päivään ja eteläisen pallonpuoliskon maiden osalta helmikuun 1 päivään mennessä ilmoittaa neuvostolle arvioimansa vehnämäärä, joka sillä tulee olemaan tarjottavana sinä satovuonna. Jokainen viejäjäsen saa sen jälkeen ilmoittaa neuvostolle kaikista muutoksista, joita se ehkä haluaa tehdä arvioonsa.

3. Kaikkia neuvostolle ilmoitettuja arvioita käytetään tämän yleissopimuksen toteuttamiseksi, ja ne ovat viejä- ja tuojajäsenten saatavissa vain neuvoston määräämillä ehdoilla. Tämän artiklan mukaisesti annetut arviot eivät ole millään tavoin sitovia.

6 artikla

Neuvottelut markkinatilanteista

1. Jos markkinatilanteita käsittelevä neuvoa-antava alakomitea 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa jatkuvassa markkinakatsauksessaan, on sitä mieltä, että markkinatilanne on tullut tai uhkaa pian tulla epävakaaksi tai jos toimeenpaneva sihteeri omasta aloitteestaan tai minkä tahansa viejä- tai tuojajäsenen pyynnöstä huomauttaa tällaisesta tilanteesta neuvoa-antavalle alakomitealle, on sen välittömästi tehtävä selkoa näistä asioista toimeenpanevalle komitealle. Neuvoa-antavan alakomitean tulee näin ilmoittaessaan toimeenpanevalle komitealle kiinnittää erityistä huomiota niihin seikkoihin, jotka ovat aiheuttaneet tai uhkaavat aiheuttaa markkinaolosuhteiden epävakavuuden, mukaanlukien

reports as required by this Article, the Executive Committee shall arrange consultations with that member to remedy the situation.

Article 5

Estimates of requirements and availability of wheat

1. By 1 October in the case of Northern Hemisphere countries and 1 February in the case of Southern Hemisphere countries, each importing member shall notify the Council of its estimate of its commercial import requirements of wheat in that crop year. Any importing member may thereafter notify the Council of any changes it may desire to make in its estimate.

2. By 1 October in the case of Northern Hemisphere countries and 1 February in the case of Southern Hemisphere countries, each exporting member shall notify the Council of its estimate of the wheat it will have available for export in that crop year. Any exporting member may thereafter notify the Council of any changes it may desire to make in its estimate.

3. All estimates notified to the Council shall be used for the purpose of the adminstration of this Convention and may only be made available to exporting and importing members on such conditions as the Council may prescribe. Estimates submitted in accordance with this Article shall in no way be binding.

Article 6

Consultations on market conditions

1. If the Advisory Sub-Committee on Market Conditions, in the course of its continuous review of the market under paragraph 2 of Article 16, is of the opinion that a situation of market instability has arisen or threatens imminently to arise, or if such a situation is called to the Advisory Sub-Committee's attention by the Executive Secretary on his own initiative or at the request of any exporting or importing member it shall immediately report the facts concerned to the Executive Committee. The Advisory Sub-Committee shall in so informing the Executive Committee give particular regard to those circumstances which have brought about, or threaten to bring

hintojen vaihtelut. Toimeenpanevan komitean tulee kokoontua viiden markkinapäivän kuluessa tutkimaan tilannetta ja harkitsemaan olisiko mahdollista päästä yhteisesti hyväksyttäviin ratkaisuihin.

2. Toimeenpanevan komitean tulee, jos se havaitsee sen tarpeelliseksi, ilmoittaa tästä neuvoston puheenjohtajalle, joka voi kutsua koolle neuvoston istunnon tutkimaan tilannetta.

about, the situation of market instability, including price fluctuations. The Executive Committee shall meet within five market days to review the situation and to consider whether it would be possible to arrive at mutually acceptable solutions.

2. The Executive Committee shall, if it considers it appropriate, inform the Chairman of the Council who may convene a session of the Council to review the situation.

7 artikla

Erimielisyydet ja valitukset

1. Jokainen erimielisyys, joka koskee tämän yleissopimuksen tulkitsemista tai soveltamista, ja jota ei sovita neuvotteluilla, on annettava minkä tahansa riidan osapuolen pyynnöstä neuvoston ratkaistavaksi.

2. Jokainen jäsen, joka katsoo, että sen etuja tämän yleissopimuksen sopimuspuolena on vakavasti loukattu minkä tahansa yhden tai useamman muun jäsenen teoilla, jotka koskevat tämän yleissopimuksen soveltamista, voi saattaa asian neuvoston käsiteltäväksi. Tällaisessa tapauksessa neuvoston tulee välittömästi neuvotella asianomaisten jäsenten kanssa asian ratkaisemiseksi. Jos asiaa ei tällaisilla neuvotteluilla ratkaista, tulee neuvoston tutkia asiaa edelleen ja se voi tehdä asianomaisille jäsenille suosituksia.

Article 7

Disputes and complaints

1. Any dispute concerning the interpretation or application of this Convention which is not settled by negotiation shall, at the request of any member which is a party to the dispute, be referred to the Council for decision.

2. Any member which considers that its interests as a party to this Convention have been seriously prejudiced by actions of any one or more members affecting the operation of this Convention may bring the matter before the Council. In such a case, the Council shall immediately consult with the members concerned in order to resolve the matter. If the matter is not resolved through such consultations, the Council shall consider the matter further and may make recommendations to the members concerned.

8 artikla

Vuotuinen katsaus maailman vehnätilanteeseen

1. a) Tämän yleissopimuksen 1 artiklassa mainittujen tarkoitusperien edistämiseksi neuvoston tulee vuosittain tutkia maailman vehnätilannetta ja ilmoittaa jäsenille tästä tarkastuksesta ilmeneväin tosiasiain vaikutuksesta kansainväliseen vehnäkauppaan, jotta mainitut jäsenet pitäisivät mielessä nämä vaikutukset päättäessään ja toteuttaessaan sisäisiä maatalous- ja hintapolitiikan piiriin kuuluvia toimenpiteitään.

b) Tutkimus on suoritettava niiden tietojen valossa, joita on saatavissa vehnän kansallisesta tuotannosta, varastoista, kulutuksesta, hinnoista ja kaupasta, mukaan luettuna sekä kaupalliset että erikoisliiketoimet.

c) Jokainen jäsen voi esittää neuvostolle maailman vehnätilanteen vuosittaiseen tarkkailuun tarpeellisia tietoja, jotka eivät vielä ole

Article 8

Annual review of the world wheat situation

1. a) In the furtherance of the objectives of this Convention as set forth in Article 1, the Council shall annually review the world wheat situation and shall inform members of the effects upon the international trade in wheat of the facts which emerge from the review, in order that these effects be kept in mind by these members in determining and administering their internal agricultural and price policies.

b) The review shall be carried out in the light of information obtainable in relation to national production, stocks, consumption, prices and trade, including both commercial and special transactions of wheat.

c) Each member may submit to the Council information which is relevant to the annual review of the world wheat situation and is not

neuvoston käytettävissä joko suoraan tai Yhdistyneiden Kansakuntien, mukaan lukien Yhdistyniden Kansakuntien Kauppa ja kehityskonferenssi (UNCTAD) ja elintarvike- ja maatalousjärjestö (FAO), järjestelmään kuuluvan tarkoituksenmukaisen järjestön kautta.

2. Suorittaessaan vuosittaista tarkastusta neuvoston tulee harkita keinoja, joiden avulla vehnän kulutusta voitaisiin lisätä ja se voi toimeenpanna yhteistyössä jäsenien kanssa tutkimuksia sellaisista asioista kuten:

a) vehnänkulutukseen vaikuttavat tekijät eri maissa, ja

b) keinot kulutuksen lisäämisen saavuttamiseksi erikoisesti maissa, missä huomataan olevan mahdollisuuksia lisätä kulutusta,

3. Tämän artiklan tarkoitusperien saavuttamiseksi neuvoston tulee ottaa huomioon UNCTAD- ja FAO-järjestöjen ja muiden hallitustenvälisten järjestöjen vilja-alalla suorittama toiminta nimenomaan kaksinkertaisen työn välttämiseksi, ja se voi loukkaamatta 20 artiklan 1 kohdan yleispätevyyttä ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin millä toimialallaan tahansa kuin se katsoo tarpeelliseksi sellaisten hallitustenvälisten järjestöjen kanssa ja myös minkä tahansa tämän yleissopimuksen ulkopuolella olevan Yhdistyneisiin Kansakuntiin tai sen erityisjärjestöihin kuuluvan maan hallituksen kanssa, jotka ovat oleellisesti kiinnostuneita kansainvälisestä viljakaupasta.

4. Mikään tämän artiklan määräys ei saa vaarantaa minkään jäsenmaan täydellistä vapautta oman sisäisen maatalous- ja hintapolitiikkansa hoitamisessa.

already available to the Council either directly or through the appropriate organization in the United Nations system including the United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) and the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO).

2. In carrying out the annual review, the Council shall consider the means through which the consumption of wheat may be increased, and may undertake, in co-operation with members, studies of such matters as:

a) factors affecting the consumption of wheat in various countries, and

b) means of achieving increased consumption, particularly in countries where the possibility of increased consumption is found to exist.

3. For the purposes of this Article, the Council shall take into account work done on grains by UNCTAD and the FAO and by other intergovernmental organizations, in order to avoid duplication of work, and may, without prejudice to the generality of paragraph 1 of Article 20, make such arrangements regarding co-operation in any of its activities as it considers desirable with such intergovernmental organizations and also with any Governments of Members of the United Nations or of the specialized agencies not party to this Convention which have a substantial interest in the international trade in grains.

4. Nothing in this Article shall prejudice the complete liberty of action of any member in the determination and administration of its internal agricultural and price policies.

9 artikla

Satunnaisia liiketoimia koskevat ohjeet

1. Jäsenet sitoutuvat hoitamaan satunnaiset viljaa koskevat liiketoimensa sellaisella tavalla, että vältytään vahingollisilta ristiriidoilta normaalin tuotannon ja kansainvälisen kaupan kanssa.

2. Tätä varten jäsenien tulee ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin taatakseen, että satunnaiset liiketoimet ovat lisänä kaupallisille myynneille, jotka kohtuullisesti olisivat odotettavissa, jollei näitä liiketoimia suoritettaisi. Tällaisten toimenpiteiden tulee olla yhdenmukaisia FAO-järjestön suosittelemien ohjeiden ja

Article 9

Guidelines relating to concessional transactions

1. Members undertake to conduct any concessional transaction in wheat in such a way as to avoid harmful interference with normal patterns of production and international commercial trade.

2. To this end members shall undertake appropriate measures to ensure that concessional transactions are additional to commercial sales which could reasonably be anticipated in the absence of such transactions. Such measures shall be consistent with the Principles of Surplus Disposals and Guiding Lines

ylijäämien käyttöä koskevien periaatteiden kanssa ja ne voivat sisältää, että tämä maa ylläpitää globaalipohjalla tiettyä vehnän kaupallisen vastaanottajamaan kanssa sovittua tuonnin tasoa. Määrättäessä tai tarkistettaessa tätä tasoa on otettava huomioon vastaanottajamaan kaupallisen tuonnin taso edustettavana olevana ajanjaksona sekä taloudelliset olot, mukaanlukien erikoisesti sen maksutasetilanne.

3. Jäsenien tulee ryhtyessään satunnaisiin vientiliiketoimiin neuvotella mahdollisimman suuressa määrin viejäjäsenten kanssa, joiden kaupallisiin myynteihin sellaiset liiketoimet saattavat vaikuttaa, ennenkuin tällaisista järjestelyistä päätetään vastaanottajamaiden kanssa.

4. Toimeenpanevan komitean tulee toimittaa vuosiraportti neuvostolle satunnaisten vehnää koskevien liiketoimien kehityksestä.

recommended by the FAO and may provide that a specified level of commercial imports of wheat, agreed with the recipient country, be maintained on a global basis by that country. In establishing or adjusting this level full regard shall be had to the commercial import levels in a representative period and to the economic circumstances of the recipient country, including, in particular, its balance-of-payments situation.

3. Members, when engaging in concessional export transactions, shall consult with exporting members whose commercial sales might be affected by such transactions, to the maximum possible extent before such arrangements are concluded with recipient countries.

4. The Executive Committee shall furnish an annual report to the Council on developments in concessional transactions in wheat.

II OSA — HALLINTO

10 artikla

Neuvoston kokoonpano

1. Kansainvälinen vehnäneuvosto, joka perustettiin vuoden 1949 kansainvälisen vehnäsopimuksen nojalla, tulee jatkuvasti olemaan toiminnassa tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoa varten siinä kokoonpanossa ja sellaisin valtuuksin ja tehtävin kuin tässä yleissopimuksessa määrätään.

2. Jokainen viejä- ja tuojajäsen on neuvoston äänivaltainen jäsen ja sitä voi edustaa kokouksissa yksi edustaja, varamiehet ja neuvonantajat.

3. Niillä hallituksenvälisillä järjestöillä, joita neuvosto ehkä päättää kutsua johonkin kokoukseensa, saa jokaisella olla yksi ei-äänioikeutettu edustaja seuraamassa mainittuja kokouksia.

4. Neuvosto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jotka hoitavat virkaansa yhden satovuoden ajan. Puheenjohtajalla ei ole äänioikeutta, eikä varapuheenjohtajalla ole äänioikeutta hänen toimiessaan puheenjohtajana.

11 artikla

Neuvoston valtuudet ja toiminta

1. Neuvosto määrää menettelytapasääntönsä.

PART II — ADMINISTRATION

Article 10

Constitution of the Council

1. The International Wheat Council, established by the International Wheat Agreement 1949, shall continue in being for the purpose of administering this Convention with the membership, powers and functions provided in this Convention.

2. Each exporting and importing member shall be a voting member of the Council and may be represented at its meetings by one delegate, alternates, and advisers.

3. Such intergovernmental organizations as the Council may decide to invite to any of its meetings may each have one non-voting representative in attendance at those meetings.

4. The Council shall elect a Chairman and Vice-Chairman who shall hold office for one crop year. The Chairman shall have no vote and the Vice-Chairman shall have no vote while acting as Chairman.

Article 11

Powers and functions of the Council

1. The Council shall establish its Rules of Procedure.

2. Neuvosto hoitaa kirjanpitoa, joka on välttämätöntä tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti ja muunlaistakin luettelointia, jota se pitää suotavana.

3. Neuvosto julkaisee vuotuisen kertomuksen ja voi myös julkaista mitä tahansa muita tiedonantoja (joihin nimenomaisesti sisältyy sen vuosikatsaus tai jokin osa tai yhteenveto siitä), jotka koskevat tämän yleissopimuksen alaan kuuluvia kysymyksiä.

4. Tässä yleissopimuksessa määrättyjen valtuuksien ja tehtävien lisäksi neuvostolla tulee olla sellaisia muita valtuuksia ja sen tulee hoitaa sellaisia muita tehtäviä, jotka ovat välttämättömiä tämän yleissopimuksen määräysten toteuttamiseksi.

5. Neuvosto voi kahdella kolmaosalla viejäjäsenten äänistä ja kahdella kolmasosalla tuojajäsenten äänistä luovuttaa jotkin muut kuin talousarvioon ja 19 artiklan 2 ja 3 kohtiin sisältyvän avustuksen määräämiseen liittyvät valtuudet tai tehtävät jollekin komiteoistaan tai toimeenpanevalle sihteerille. Neuvosto voi minä hetkenä tahansa peruuttaa sellaisen luovutuksen annettujen äänten enemmistöllä. Jokainen neuvoston tämän kohdan mukaisesti luovuttamien valtuuksien tai tehtävien nojalla tehty päätös tulee alistaa neuvoston tarkastettavaksi minkä tahansa viejä- ja tuojajäsenen pyynnöstä, joka on tehtävä neuvoston määräämän ajan kuluessa. Jokainen päätös, jonka suhteen ei tarkastusmääräystä koskevaa pyyntöä ole määräajan kuluessa tehty, tulee olemaan kaikkia jäseniä sitova.

6. Jotta neuvosto pystyisi suorittamaan tehtävänsä tämän yleissopimuksen mukaisesti, neuvosto voi pyytää, ja jäsenet sitoutuvat toimittamaan tätä tarkoitusta varten tarpeelliset tilastot ja tiedonannot.

2. The Council shall keep such records as are required by the terms of this Convention and may keep such other records as it considers desirable.

3. The Council shall publish an annual report and may also publish any other information (including, in particular, its annual review or any part or summary thereof) concerning matters within the scope of this Convention.

4. In addition to the powers and functions specified in this Convention the Council shall have such other powers and perform such other functions as are necessary to carry out the terms of this Convention.

5. The Council may, by two-thirds of the votes cast by the exporting members and two-thirds of the votes cast by the importing members delegate to any of its committees or to the Executive Secretary the exercise of powers or functions other than those relating to the budget and assesment of contributions contained in paragraphs 2 and 3 of Article 19. The Council may at any time revoke such delegation by a majority of the votes cast. Any decision made under any powers or functions delegated by the Council in accordance with this paragraph shall be subject to review by the Council at the request of any exporting or importing members made within a period which the Council shall prescribe. Any decision in respect of which no request for review has been made within the prescribed period shall be binding on all members.

6. In order to enable the Council to discharge its functions under this Convention, the Council may request, and members undertake to supply, such statistics and information as are necessary for this purpose.

12 artikla

Äänten jakautuminen

1. Viejäjäsenillä on yhteensä 1 000 ääntä ja tuojajäsenillä yhteensä 1 000 ääntä.

2. Kunkin viejäjäsenen neuvostossa olevan valtuuskunnan käytettävissä olevat äänet on lueteltu liitteessä A.

Article 12

Votes

1. The Exporting members shall together hold 1 000 votes and the importing members shall together hold 1 000 votes.

2. The votes to be exercised by the respective delegations of exporting members on the Council shall be those specified in Annex A.

3. Kunkin tuojajäsenen neuvostossa olevan valtuuskunnan käytettävissä olevat äänet on lueteltu liitteessä B.

4. Jokainen viejäjäsen voi valtuuttaa minkä tahansa muun viejäjäsenen ja jokainen tuojajäsen voi valtuuttaa minkä tahansa tuojajäsenen edustamaan etujaan ja käyttämään äänioikeuttaan missä tahansa tai kaikissa neuvoston kokouksissa. Tyydyttävät todisteet mainitunlaisesta valtuutuksesta on esitettävä neuvostolle.

5. Jos jossakin neuvoston kokouksessa tuojajäsenellä tai viejäjäsenellä ei ole edustajanaan täysivaltaista edustajaa eikä se ole valtuuttanut toista jäsentä käyttämään äänioikeuttaan tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti, ja jos jokin maa kokouksen ajankohtana on luopunut äänioikeudestaan, tai äänioikeus on siltä otettu pois tai se on saanut takaisin äänioikeutensa tämän yleissopimuksen jonkin määräyksen nojalla, niin viejäjäsenten käytössä olevien äänten kokonaismäärä tullaan tarkistamaan sellaiseksi, että se vastaa tuojajäsenten kokonaisäänimäärää tässä kokouksessa, ja äänet jaetaan uudestaan viejäjäsenten kesken niiden äänimääräin mukaisessa suhteessa.

6. Kun jokin maa tulee tämän yleissopimuksen sopimuspuoleksi tai jäsen eroaa sen jäsenyydestä neuvoston tulee jakaa uudlleen joko liitteessä A tai liiteessä B mainitut äänet tapauksen mukaan, siinä suhteessa kuin kullakin tällaisessa liitteessä mainitulla jäsenellä on ollut ääniä.

7. Millään tuoja- tai viejäjäsenellä ei ole vähempää kuin yksi ääni ja osaääniä ei ole.

3. The votes to be exercised by the respective delegations of importing members on the Council shall be those specified in Annex B.

4. Any exporting member may authorize any other exporting member, and any importing member may authorize any other importing member, to represent its interests and to exercise its votes at any meeting or meetings of the Council. Satisfactory evidence of such authorization shall be submitted to the Council.

5. If at any meeting of the Council an exporting member or an importing member is not represented by an accredited delegate and has not authorized another member to exercise its votes in accordance with paragraph 4 of this Article, and if at the date of any meeting any member has forfeited, has been deprived of, or has recovered its votes under any provisions of this Convention, the total votes to be exercised by the exporting members shall be adjusted to a figure equal to the total of votes to be exercised at that meeting by the importing members and redistributed among exporting members in proportion to their votes.

6. Whenever any country becomes or any member ceases to be a party to this Convention, the Council shall redistribute the votes within either Annex A or Annex B, as the case may be, proportionally to the number of votes held by each member listed in that Annex.

7. No exporting or importing member shall have less than one vote and there shall be no fractional votes.

13 artikla

Sijaintipaikka, kokoontumiset ja päätösvaltaisuus

1. Neuvoston sijaintipaikka on Lontoo, jollei neuvosto toisin päätä.

2. Neuvosto kokoontuu ainakin kerran jokaisen satovuoden puoliskon aikana ja muuten niinä aikoina, jotka puheenjohtaja määrää, tai kun tämä yleissopimus toisin määrää.

3. Puheenjohtaja kutsuu koolle neuvoston kokouksen, jos sitä koskevan pyynnön ovat esittäneet a) viisi jäsentä tai b) yksi tai useammat jäsenet, joiden hallussa on vähintään kymmenen prosenttia kokonaisäänimäärästä, tai c) toimeenpaneva komitea.

4. Jotta neuvoston kokous olisi päätösvaltainen, täytyy kokouksessa olla läsnä niin monta

Article 13

Seat, sessions and quorum

1. The seat of the Council shall be London unless the Council decides otherwise.

2. The Council shall meet at least once during each half of each crop year and at such other times as the Chairman may decide, or as otherwise required by this Convention.

3. The Chairman shall convene a session of the Council if so requested by a) five members or b) one or more members holding a total of not less than 10 per cent of the total votes or c) the Executive Committee.

4. The presence of delegates with a majority of the votes held by the exporting mem-

edustajaa, että he ennen äänten mahdollista tarkistamista 12 artiklan määräysten mukaisesti edustavat viejäjäsenten hallussa olevien äänten enemmistöä ja tuojamaiden hallussa olevien äänten enemmistöä.

14 artikla

Päätökset

1. Jollei tässä yleissopimuksessa ole toisin määrätty, neuvoston päätökset tulee ratkaista erikseen viejäjäsenten äänten enemmistöllä ja tuojajäsenten äänten enemmistöllä.

2. Jokainen jäsenmaa sitoutuu pitämään sitovana kaikkia neuvoston tämän yleissopimuksen mukaisesti tekemiä päätöksiä.

15 artikla

Toimeenpaneva komitea

1. Neuvosto asettaa toimeenpanevan komitean. Toimeenpanevan komitean jäseniä ei saa olla enempää kuin neljä viejäjäsentä, jotka viejäjäsenet valitsevat vuosittain, eikä enempää kuin kahdeksan tuojajäsentä, jotka tuojajäsenet valitsevat vuosittain. Neuvosto nimittää toimeenpanevan komitean puheenjohtajan ja voi nimittää varapuheenjohtajan.

2. Toimeenpaneva komitea on vastuullinen neuvostolle ja toimii sen yleisohjeiden alaisena. Sillä on sellaiset valtuudet ja tehtävät kuin sille nimenomaan on tässä yleissopimuksessa määrätty ja sellaisia muita valtuuksia ja tehtäviä, jotka neuvosto voi luovuttaa sille 11 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

3. Viejäjäsenillä on toimeenpanevassa komitaessa sama kokonaisäänimäärä kuin tuojajäsenillä. Viejäjäsenien äänet toimeenpanevassa komiteassa jakaantuvat niiden kesken sillä tavoin kuin ne itse määräävät, kuitenkin siten, ettei millään viejäjäsenellä tule olemaan enempää kuin 40 prosenttia viejäjäsenten kokonaisäänimäärästä. Tuojajäsenien äänet toimeenpanevassa komiteassa jakautuvat niiden kesken siten, kuin ne itse määräävät, kuitenkin niin, ettei millään tuojajäsenellä ole enempää kuin 40 prosenttia tuojajäsenien kokonaisäänimäärästä.

4. Neuvosto antaa ohjeet toimeenpanevassa komiteassa tapahtuvia äänestyksiä varten ja voi antaa toimeenpanevalle komitealle sellaisia muibers and a majority of the votes held by the importing members prior to any adjustment of vots under Article 12 shall be necessary to constitute a quorum at any meeting of the Council.

Article 14

Decisions

1. Except where otherwise specified in this Convention, decisions of the Council shall be by a majority of the votes cast by the exporting members and a majority of the votes cast by the importing members, counted separately.

2. Each member undertakes to accept as binding all decisions of the Council under the provisions of this Convention.

Article 15

Executive Committee

1. The Council shall establish an Executive Committee. The members of the Executive Committee shall be not more than four exporting members elected annually by the exporting members and not more than eight importing members elected annually by the importing members. The Council shall appoint the Chairman of the Executive Committee and may appoint a Vice-Chairman.

2. The Executive Committee shall be responsible to and work under the general direction of the Council. It shall have such powers and functions as are expressly assigned to it under this Convention and such other powers and functions as the Council may delegate to it under paragraph 5 of Article 11.

3. The exporting members of the Executive Commitee shall have the same total number of votes as the importing members. The votes of the exporting members on the Executive Committee shall be divided among them as they shall decide, provided that no such exporting member shall have more than 40 per cent of the total votes of those exporting members. The votes of the importing members on the Executive Committee shall be divided among them as they shall decide, provided that no such importing member shall have more than 40 per cent of the total votes of those importing members.

4. The Council shall prescribe rules of procedure regarding voting in the Executive Committee and may make such other provi-

takin menetelytapaohjeita, joita pitää suotavina. Toimeenpanevan komitean päätös vaatii saman äänten enemmistön, kuin mitä tässä yleissopimuksessa määrätään neuvoston osalta sen ratkaistessa samanlaisia kysymyksiä.

5. Jokainen viejä- tai tuojajäsen, joka ei ole toimeenpanevan komitean jäsen, saa osallistua ilman äänioikeutta jokaista toimeenpanevan komitean käsiteltäväksi annettua kysymystä koskevaan keskusteluun, jos komitea katsoo, että kysymys koskee mainitun jäsenen etuja.

16 artikla

Markkinatilanteita käsittelevä neuvoa-antava alakomitea

1. Toimeenpaneva komitea asettaa markkinatilanteita käsittelevän neuvoa-antavan alakomitean, joka muodostuu enintään viiden viejäjäsenen ja enintään viiden tuojajäsenen teknillisistä edustajista. Neuvoa-antavan alakomitean puheenjohtajan nimittää toimeenpaneva komitea.

2. Neuvoa-antavan alakomitean on jatkuvasti tarkkailtava senhetkistä markkinatilannetta ja sen on tehtävä selkoa toimeenpanevalle komitealle kuten on määrätty 6 artiklassa. Neuvoa-antavan alakomitean tulee toiminnassaan ottaa huomioon kaikki minkä tahansa viejä- tai tuojajäsenen tekemät esitykset.

3. Jokainen jäsen, joka ei ole neuvoa-antavan alakomitean jäsen voi osallistua mihin tahansa neuvoa-antavan alakomitean keskusteluun milloin viimemainittu katsoo, että tämän jäsenen etu on suoranaisesti kysymyksessä.

4. Neuvoa-antavan alakomitean tulee antaa lausuntonsa tämän yleissopimuksen asianmukaisten artiklojen mukaisesti ja sellaisista asioista, jotka neuvosto tai toimeenpaneva komitea voi sille antaa, mukaanlukien sellaiset asiat kuten esimerkiksi ne, jotka neuvosto voi sille antaa tämän yleissopimuksen 21 artiklan mukaisesti.

17 artikla

Sihteeristö

1. Neuvostolla tulee olla sihteeristö, jonka muodostaa toimeenpaneva sihteeri korkeimpana hallinnollisena virkamiehenä ja sellainen hen-

sion regarding rules of procedure in the Executive Committee as it thinks fit. A decision of the Executive Committee shall require the same majority of votes as this Convention prescribes for the Council when making a decision on a similar matter.

5. Any exporting or importing member which is not a member of the Executive Committee may participate, without voting, in the discussion of any question before the Executive Committee whenever the latter considers that the interests of that member are affected.

Article 16

Advisory Sub-Committee on Market Conditions

1. The Executive committee shall establish an Advisory Sub-Committee on Markt Conditions consisting of technical representatives of not more than five exporting members and of not more than five importing members. The Chairman of the Advisory sub-Committee shall be appointed by the Executive Committee.

2. The Advisory Sub-Committee shall keep under continuous review current market conditions and shall report to the Executive Committee as provided in Article 6. The Advisory Sub-Committee shall, in the exercise of its functions, take into account any representations made by any exporting or importing member.

3. Any member which is not a member of the Advisory Sub-Committee may participate in the discussion of any question before the Advisory Sub-Committee whenever the latter considers that the interests of that member are directly affected.

4. The Advisory Sub-Committee shall advise in accordance with the relevant Articles of this Convention and on such other matters as the Council or the Executive Committee may refer to it, including such matters as the Council may refer to it under Article 21 of this Convention.

Article 17

Secretariat

1. The Council shall have a Secretariat consisting of an Executive Secretary, who shall be its chief administrative officer, and

kilökunta kuin tarvitaan neuvoston ja sen komiteain työtä varten.

2. Neuvosto nimittää toimeenpanevan sihteerin. Tämä tulee olemaan vastuussa niiden velvollisuuksien täyttämisestä, jotka kuuluvat sihteeristön tehtäviin tämän yleissopimuksen toteuttamisessa, ja niiden muiden velvollisuuksien suorittamisesta, jotka neuvosto ja sen komiteat antavat hänen tehtäväkseen.

3. Toimeenpaneva sihteeri nimittää henkilökunnan neuvoston antamien määrysten mukaisesti.

4. Toimeenpanevan sihteerin ja henkilökunnan työsuhteen ehtona on, ettei asianomaisilla ole rahallista etua vehnäkaupasta tai että he luopuvat sellaisesta edusta, ja etteivät he tehtäviensä suorituksessa pyydä tai ota vastaan ohjeita miltään hallitukselta tai miltään neuvoston ulkopuolella olevalta viranomaiselta.

such staff as may be required for the work of the Council and its Committees.

2. The Council shall appoint the Executive Secretary who shall be responsible for the performance of the duties devolving upon the Secretariat in the administration of this Convention and for the performance of such other duties as are assigned to him by the Council and its Committees.

3. The staff shall be appointed by the Executive Secretary in accordance with regulations established by the Council.

4. It shall be a condition of employment of the Executive Secretary and of the staff that they do not hold or shall cease to hold financial interest in the trade in wheat and that they shall not seek or receive instructions regarding their duties under this Convention from any Government or from any other authority external to the Council.

18 artikla

Erioikeudet ja -vapaudet

1. Neuvosto on oikeushenkilö. Sillä on erityisesti kelpoisuus tehdä sopimuksia, hankkia ja pitää hallussaan irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä nostaa kannetta.

2. Neuvoston aseman, erioikeudet ja -vapaudet Yhdistyneen Kuningaskunnan alueella määrittelee edelleen Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan hallituksen ja Kansainvälisen vehnäneuvoston välillä Lontoossa 28 päivänä marraskuuta 1968 tehty päämajaa koskeva sopimus.

3. Tämän artiklan 2 kohdassa mainittu sopimus on riippumaton tästä yleissopimuksesta. Se päättyy kuitenkin:

a) Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan hallituksen ja neuvoston välisellä sopimuksella tai

b) siinä tapauksessa, että neuvoston kotipaikka siirtyy pois Yhdistyneen Kuningaskunnan alueelta tai

c) siinä tapauksessa, että neuvosto lakkaa olemasta.

4. Siinä tapauksessa, että neuvoston kotipaikka siirtyy pois Yhdistyneestä Kuningaskunnasta, sen jäsenen hallitus, jonka alueella neuvoston kotipaikka on tulee tekemään neuvoston kanssa kansainvälisen sopimuksen, joka koskee neuvoston, sen toimeenpanevan sihtee-

Article 18

Privileges and immunities

1. The Council shall have legal personality. It shall in particular have the capacity to contract, acquire and dispose of movable and immovable property and to institute legal proceedings.

2. The status, privileges and immunities of the Council in the territory of the United Kingdom shall continue to be governed by the Headquarters Agreement between the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the International Wheat Council signed at London on 28 November 1968.

3. The Agreement referred to in paragraph 2 of this Article shall be indepent of the present Convention. It shall however terminate:

a) by agreement between the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Council, or

b) in the event of the seat of the Council being moved from the United Kingdom, or

c) in the event of the Council ceasing to exist.

4. In the event of the seat of the Council being moved from the United Kingdom, the Government of the member in which the seat of the Council is situated shall conclude with the Council an international agreement relating to the status, privileges and immunities

rin, sen henkilökunnan ja neuvoston koollekutsuman kokouksen jäsenien edustajien asemaa, erioikeuksia ja -vapauksia.

19 artikla

Rahoitus

1. Neuvoston kokouksiin osallistuvien valtuuskuntien ja sen komiteoiden jäsenten kuluista vastaa kunkin asianomaisen maan hallitus. Tämän yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi välttämättömät muut menot maksetaan viejä- ja tuojajäsenten vuosittain suorittamista maksuista. Jokaisen tällaisen jäsenen satovuotta koskevan maksun tulee olla suhteessa siihen kuinka sen hallussa olevat äänet suhtautuvat viejä- ja tuojamaiden kokonaisäänimääriin kysymyksessä olevan satovuoden alkaessa.

2. Ensimmäisessä istunnossaan tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen neuvosto hyväksyy menoarvionsa ajanjaksolle, joka päättyy kesäkuun 30 päivänä 1972, ja määrittelee kunkin viejä- ja tuojajäsenen osalle tulevat maksuosuudet.

3. Neuvoston tulee kunkin satovuoden toisen puoliskon aikana tapahtuvassa istunnossa hyväksyä seuraavaa satovuotta koskeva menoarvionsa ja vahvistaa summat, jotka kunkin viejä- ja tuojajäsenen on suoritettava sitä satovuotta varten.

4. Jokaisen tähän yleissopimukseen liittyvän jäsenen ensimmäisen maksuerän määrää 25 artiklan 2 kohdan nojalla neuvosto mainitulle maalle annettavien äänien ja kuluvasta satovuodesta jäljellä olevan ajan perusteella, mutta toisille viejä- ja tuojajäsenille kuluvaksi satokaudeksi määrättyjä maksuja ei muuteta.

5. Maksut on suoritettava heti, kun ne on vahvistettu. Jokainen viejä- ja tuojajäsen, joka lyö laimin maksunsa suorittamisen yhden vuoden aikana sen vahvistamisesta, menettää äänioikeutensa siihen asti, kunnes maksu suoritetaan, mutta sitä ei vapauteta tämän yleissopimuksen asettamista velvoituksista, eikä siltä oteta pois mitään tämän yleissopimuksen määräämiä oikeukisa, jollei neuvosto tee sitä koskevaa päätöstä.

6. Neuvosto julkaisee jokaisena satovuonna virallisesti tarkastetun selonteon edellisen satovuoden tuloista ja menoista.

of the Council, its Executive Secretary, its staff and representatives of members at meetings convened by the Council.

Article 19

Finance

1. The expenses of delegations to the Council and of representatives on its Committees and Sub-Committees shall be met by their respective Governments. The other expenses necessary for the administration of this Convention shall be met by annual contributions from the exporting and importing members. The contribution of each such member for each crop year shall be in the proportion which the number of its votes bears to the total of the votes of the exporting and importing members at the beginning of that crop year.

2. At its first session after this Convention comes into force, the Council shall approve its budget for the period ending 30 June 1972 and assess the contribution to be paid by each exporting and importing member.

3. The Council shall, at a session during the second half of each crop year, approve its budget for the following crop year and assess the contribution to be paid by each exporting and importing member for that crop year.

4. The initial contribution of any exporting or importing member acceding to this Convention under paragraph 2 of Article 25 shall be assessed by the Council on the basis of the votes to be distributed to it and the period remaining in the current crop year, but the assessments made upon other exporting and importing members for the current crop year shall not be altered.

5. Contributions shall be payable immediately upon assessment. Any exporting or importing member failing to pay its contribution within one year of its assessment shall forfeit its voting rights until its contribution is paid, but shall not be relieved of its obligations under this Convention, nor shall it be deprived of any of its rights under this Convention unless the Council so decides.

6. The Council shall, each crop year, publish an audited statement of tis receipts and expenditures in the previous crop year.

7. Neuvoston tulee ennen toimintansa lopettamista huolehtia velvollisuuksiensa siirrosta toisiin käsiin ja ryhtyä toimenpiteisiin asiakirjojensa ja varojensa luovuttamiseksi.

7. The Council shall, prior to its dissolution, provide for the settlement of its liabilities and the disposal of its records and assets.

20 artikla

Yhteistoiminta muiden hallitustenvälisten järjestöjen kanssa

1. Neuvosto voi määrätä toimenpiteitä, jotka ovat tarkoituksenmukaisia neuvottelujen ja yhteistyön järjestämiseksi Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen elimien, erityisesti UNCTAD- ja FAO-järjestöjen ja muiden Yhdistyneiden Kansakuntien erityisjärjestöjen sekä sopivien hallitustenvälisten järjestöjen kanssa.

2. Neuvosto tulee, pitäen mielessä UNCTAD-järjestön erityisen merkityksen kansainvälisessä perushyödykkeiden kaupassa, harkintansa mukaan, ilmoittamaan UNCTAD-järjestölle toimistaan ja työohjelmistaan.

3. Jos neuvosto huomaa, että jotkin määräykset tässä yleissopimuksessa ovat oleellisesti ristiriidassa niiden vaatimusten kanssa, jotka koskevat Yhdistyneiden Kansakuntien tai sen elinten tai erityisjärjestöjen asettamia hallituksenvälisiä perushyödykesopimuksia, on tätä seikkaa pidettävä tämän yleissopimuksen toimeenpanemiseen haitallisesti vaikuttavana asiana ja 27 artiklan 2, 3 ja 4 kohdissa määrättyä menettelyä on silloin sovellettava.

Article 20

Co-operation with other intergovernmental organizations

1. The Council may make whatevr arrangements are appropriate for consultation or co-operation with the United Nations and its organs, in particular UNCTAD, and with the FAO and such other specialized agencies of the United Nations and intergovernmental organizations as may be appropriate.

2. The Council, bearing in mind the particular role of UNCTAD in international commodity trade, will, as it considers appropriate, keep UNCTAD informed of its activities and programmes of work.

3. If the Council finds that any terms of this Convention are materially inconsistent with such requirements as may be laid down by the United Nations or through its appropriate organs and specialized agencies regarding intergovernmental commodity agreements, the inconsistency shall be deemed to be a circumstance affecting adversely the operation of this Convention and the procedure prescribed in paragraphs 2, 3 and 4 of Article 27 shall be applied.

21 artikla

Hinnat ja siihen liittyvät oikeudet ja velvoitukset

1. Taatakseen vehnän ja vehnäjauhojen toimitukset tuojajäsenille sekä markkinat viejäjäsenille kohtuulliseen ja vakaaseen hintaan, neuvoston tulee sopivana ajankohtana tutkia kysymystä hinnoista ja siihen liittyvistä oikeuksista ja velvoituksista. Kun näiden asioiden todetaan olevan valmiita menestykselliseen neuvotteluun, jonka tarkoituksena on saattaa ne täytäntöön tämän yleissopimuksen ajaksi, neuvoston tulee pyytää UNCTAD-järjestön pääsihteeriä kutsumaan koolle neuvotteleva konferenssi.

Article 21

Prices and related rights and obligations

In order to assure supplies of wheat and wheat flour to importing members and markets for wheat and wheat-flour to exporting members at equitable and stable prices, the Council shall at an appropriate time examine the questions of prices and related rights and obligations. When it is judged that these matters are capable of successful negotiation with the objective of bringing them into effect within the life of this Convention, the Council shall request the Secretary-General of UNCTAD to convene a negotiating conference.

22 artikla

Allekirjoitus

Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Washingtonissa maaliskuun 29 päivästä 1971 toukokuun 3 päivään 1971 vuoden 1967 vehnän kauppaa koskevan yleissopimuksen sopimuspuolina olevien maiden hallituksille ja Yhdistyneiden Kansakuntien vuoden 1971 vehnäkonferenssissa edustettuina olleille hallituksille.

Article 22

Signature

This Convention shall be open for signature in Washington from 29 March 1971 until and including 3 May 1971 by Governments of countries party to the Wheat Trade Convention 1967 and by Governments represented at the United Nations Wheat Conference, 1971.

23 artikla

Ratifiointi, hyväksyminen

Tämä yleissopimus on jokaisen allekirjoittajahallituksen ratifioitava tai hyväksyttävä kunkin maan perustuslakien mukaisesti. Ratifiointi- tai hyväksymiskirja on talletettava Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan viimeistään vosto pidentää yhden tai useampia kertoja tätä kesäkuun 17 päivänä 1971 paitsi milloin neuaikaa allekirjoittajahallituksen osalta, joka ei ole tallettanut ratifiointi- tai hyväksymiskirjansa mainittuun päivään mennessä.

Article 23

Ratification, acceptance, approval

This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by each signatory Government in accordance with its respective constitutional procedures. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Government of the United States of America not later than 17 June 1971, except that the Council may grant one or more extensions of time to any signatory Government that has not deposited its instrument of ratification, acceptance or approval by that date.

24 artikla

Väliaikainen soveltaminen

Mikä tahansa allekirjoittajahallitus voi tallettaa Amerikan Yhdysvaltain hallituksen huostaan tämän yleissopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta. Mikä tahansa muu hallitus, joka on oikeutettu allekirjoittamaan tämän yleissopimuksen tai jonka liittymisanomuksen neuvosto on hyväksynyt, voi myös tallettaa Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan ilmoituksen väliaikaisesta soveltamisesta. Jokaisen hallituksen, joka tallettaa tällaisen ilmoituksen, tulee väliaikaisesti soveltaa tätä yleissopimusta ja sitä pidetään yleissopimuksen sopimuspuolena.

Article 24

Provisional application

Any signatory Government may deposit with the Government of the United States of America a declaration of provisional application of this Convention. Any other Government eligible to sign this Convention or whose application for accession is approved by the Council may also deposit with the Government of the United States of America a declaration of provisional application. Any Government depositing such a declaration shall provisionally apply this Convention and be provisionally regarded as a party thereto.

25 artikla

Liittyminen

1. Mikä tahansa Yhdistyneiden Kansakuntien vuoden 1971 vehnäkonferenssissa edustettuna ollut hallitus tai minkä tahansa vuoden 1967 vehnän kauppaa koskevan yleissopimuksen sopimuspuolena oleva mnaan hallitus voi liittyä tähän sopimukseen ksäkuun 17 päivään 1971 mennessä, tämä päivä mukaanluettuna,

Article 25

Accession

1. Any Government represented at the United Nations Wheat Conference, 1971 or the Government of any country party to the Wheat Trade Convention 1967 may accede to the present Convention until and including 17 June 1971, except that the Council may grant one or more extensions of time to any

mutta neuvosto voi myöntää yhden tai useampia määräajan pidennyksiä mille tahansa hallitukselle joka ei ole tallettanut asiakirjansa tähän päivään mennessä.

2. Kesäkuun 17 päivän 1971 jälkeen mikä tahansa Yhdistyneiden Kansakuntien vuoden 1971 vehnäkonferenssiin kutsuttu hallitus voi liittyä tähän yleissopimukseen sellaisilla ehdoilla, jotka neuvosto katsoo sopiviksi, kahdella kolmasosalla viejämaiden äänistä ja kahdella kolmasosalla tuojamaiden äänistä.

3. Liittyminen tapahtuu tallettamalla liittymiskirja Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan.

4. Silloin kun tämän yleissopimuksen soveltamisen yhteydessä viitataan jäseniin, jotka on lueteltu liitteessä A tai B, pidetään jokaista jäsentä, jonka hallitus on liittynyt tähän yleissopimukseen neuvoston määräämillä ehdoilla tämän artiklan mukaisesti, asianomaiseen liitteeseen merkittynä.

26 artikla

Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan niiden hallitusten kesken, jotka ovat tallettaneet ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjan seuraavasti:

a) kesäkuun 18 päivänä 1971 kaikkien muiden kuin 3—9 artikloiden ja 21 artiklan määräysten osalta, ja

b) heinäkuun 1 päivänä 1971 3—9 artikloiden ja 21 artiklan osalta edellyttäen että sellaisen ratifioimis-, liittymis-, hyväksymiskirjan tai väliaikaista soveltamista koskevan ilmoituksen ovat tallettaneet viimeistään kesäkuun 17 päivänä 1971 ne viejäjäsenien hallitukset, joilla on yhteensä vähintään 60 prosenttia liitteessä A luetelluista äänistä ja ne tuojajäsenien hallitukset, joilla on yhteensä vähintään 50 prosenttia liitteessä B luetelluista äänistä.

2. Tämä yleissopimus tulee voimaan minkä tahansa hallituksen osalta, joka tallettaa ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa kesäkuun 18 päivän 1971 jälkeen tämän yleissopimuksen asianmukaisten määräysten mukaisesti, näiden asiakirjojen jättöpäivänä, paitsi että mikään osa siitä ei tule voimaan tällaisen hallituksen kohdalta ennenkuin tämä mainittu osa tulee voimaan muiden hallitusten osalta tämän artiklan 1 tai 3 kohdan mukaisesti.

Government which has not deposited its instrument by that date.

2. After 17 June 1971, any Government invited to the United Nations Wheat Conference, 1971, may accede to the present Convention upon such conditions as the Council considers appropriate by two-thirds of the votes cast by exporting members and by two-thirds of the votes cast by importing members.

3. Accession shall be effected by deposit of an instrument of accession with the Government of the United States of America.

4. Where, for the purposes of the operation of this Convention, reference is made to members listed in Annex A or B, any member the Government of which has acceded to this Convention on conditions prescribed by the Council in accordance with this Article shall be deemed to be listed in the appropriate Annex.

Article 26

Entry into force

1. This Convention shall enter into force among those Gvernments that have deposited instruments of ratification, acceptance, aproval or accession as follows:

a) On 18 June 1971 with respect to all provisions other than Articles 3 to 9 inclusive and Article 21, and

b) On 1 July 1971 with respect to Articles 3 to 9 inclusive and Article 21 if such instruments of ratification, acceptance, approval or accession, or declarations of provisional application have been deposited not later than 17 June 1971 on behalf of Governments representing exporting members holding at least 60 per cent of the votes set out in Annex A and representing importing members holding at least 50 per cent of the votes set out in Annex B.

2. This Convention shall enter into force for any Government that deposits an instrument of ratification, acceptance, approval or accession after 18 June 1971 in accordance with the relevant provisions of this Convention on the date of such deposit, except that no part of it shall enter into force for such a Government until that part enters into force for other Governments under paragraph 1 or 3 of this Article..

3. Jos tämä yleissopimus ei tule voimaan tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, hallitukset, jotka ovat tallettaneet ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tai ilmoituksen väliaikaisesta soveltamisesta, voivat keskinäisellä sopimuksella päättää, että se tulee voimaan niiden hallitusten osalta, jotka ovat tallettaneet ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

3. If this Convention does not enter into force in accordance with paragraph 1 of this Article, the Governments which have deposited instruments of ratification, acceptance, approval or accession, or declarations of provisional application may decide by mutual consent that it shall enter into force among those Governments that have deposited instruments of ratification, acceptance, approval or accession.

27 artikla

Voimassaoloaika, muutokset ja eroaminen

1. Tämä yleissopimus on voimassa kesäkuun 30 päivään 1974 saakka. Kuitenkin jos uudesta vehnää koskevasta sopimuksesta neuvotellaan, kuten 21 artikla edellyttää ja se tulee voimaan ennen kesäkuun 30 päivää 1974, tämä yleissopimus on voimassa vain uuden sopimuksen voimaantulopäivään saakka.

2. Neuvosto voi ehdottaa jäsenille tämän yleissopimuksen muuttamista.

3. Neuvosto saa määrätä ajan, jonka kuluessa jokaisen jäsenmaan tulee ilmoittaa Amerikan Yhdysvaltojen hallitukselle, hyväksyykö se muutoksen vai eikö. Muutos tulee voimaan, kun sen ovat hyväksyneet ne viejäjäsenet, joiden hallussa on kaksi kolmasosaa viejäjäsenien äänistä ja ne tuojajäsenet, joiden hallussa on kaksi kolmasosaa tuojajäsenien äänistä.

4. Jokainen jäsenmaa, joka ei ole ilmoittanut Amerikan Yhdysvaltojen hallitukselle muutosta koskevaa hyväksymistään siihen päivämäärään mennessä, josta alkaen muutos astuu voimaan, voi annettuaan Yhdysvaltain hallitukselle sellaisen kirjallisen eroamista koskevan ilmoituksen, kuin neuvosto kussakin tapauksessa vaatii, erota tästä sopimuksesta kulumassa olevan satovuoden lopussa, mutta sitä ei tämän nojalla vapauteta mistään tämän yleissopimuksen mukaisista velvoitteista, joita ei ole täytetty satovuoden loppuun mennessä. Eroavaa maata eivät sido ne muutokseen sisältyvät ehdot, jotka aiheuttavat sen eroamisen. Jos joku jäsen tekee neuvostolle ensimmäisessä kokouksessa muutoksen voimaantulopäivän jälkeen tiettäväksi ettei se ole voinut saada muutosta hyväksytyksi ajoissa perustuslaillisten tai institutionaalisten vaikeuksien vuoksi ja ilmoittaa että sen tarkoituksena on soveltaa muutosta väliaikaisesti kunnes muutos on hyväksytty, neuvosto voi pidentää sellaisen jäsenen kohdalla

Article 27

Duration, amendment and withdrawal

1. This Convention shall remain in force until and including 30 June 1974. However, if a new agreement covering wheat is negotiated as envisaged by Article 21 and enters into force before 30 June 1974, this Convention shall remain in force only until the date of entry into force of the new agreement.

2. The Council may recommend an amendment of this Convention to the members.

3. The Council may fix a time within which each member shall notify the Government of the United States of America whether or not it accepts the amendment. The amendment shall become effective upon its acceptance by exporting members which hold two-thirds of the votes of the exporting members and by importing members which hold two-thirds of the votes of the importing members.

4. Any member which has not notified the Government of the United States of America of its acceptance of an amendment by the date on which such amendment becomes effective, may, after giving such written notice of withdrawal to the Government of the United States of America as the Council may require in each case, withdraw from this Convention at the end of the current crop year, but shall not thereby be released from any obligations under this Convention which have not been discharged by the end of that crop year. Any such withdrawing member shall not be bound by the provisions of the amendment occasioning its withdrawal. If any member statisfies the Council at its first meeting following the effective date of the amendment that its acceptance could not be secured in time by reason of constitutional or institutional difficulties and declares its intention to apply the amendment provisionally pending acceptance of that amendment, the Council may extend

muutoksen hyväksymiselle määräaikaa kunnes vaikeuksista on suoriuduttu.

5. Jokainen jäsen, joka katsoo että sen edut ovat vaarassa tätä yleissopimusta noudatettaessa, voi selostaa tapaustaan neuvostolle ja neuvoston tulee kolmenkymmenen päivän kuluessa tutkia asia. Jos kyseinen jäsen katsoo että huolimatta neuvoston asioihin puuttumisesta sen edut ovat jatkuvasti vaarassa, se voi erota yleissopimuksesta minkä tahansa satovuoden päättyessä lähettämällä Amerikan Yhdysvaltain hallitukselle kirjallisen ilmoituksen eroamisestaan viimeistään yhdeksänkymmentä päivää ennen tämä satovuoden loppua, mutta ei siten vapaudu niistä tämän yleissopimuksen mukaisista velvoitteista, joita ei ole täytetty satovuoden loppuun mennessä.

6. Jokaisen jäsenen, josta tulee EEC:n jäsenvaltio tämän yleissopimuksen voimassaoloaikana, on ilmoitettava siitä neuvostolle, ja neuvoston tulee kolmenkymmenen päivän kuluessa tutkia asia neuvotellakseen tämän jäsenen ja EEC:n kanssa näiden kunkin tämän yleissopimuksen mukaisten oikeuksien ja velvoitteiden tarkoituksenmukaisesta järjestelystä. Neuvostolla on valta tällaisissa tilanteissa suositella tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti muutosta.

28 artikla

Alueellinen soveltaminen

1. Jokainen hallitus voi allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tämän yleissopimuksen, ilmoittaessaan sen väliaikaisesta soveltamisesta tai liittyessään siihen ilmoittaa, että sen tämän yleissopimuksen mukaiset oikeudet ja velvoitteet eivät ole voimassa yhteen tai useampaan alueeseen nähden, jonka kansainvälisistä suhteista se on vastuussa.

2. Lukuun ottamatta alueita, joiden suhteen on tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti tehty ilmoitus, jokaisen hallituksen oikeudet ja velvoitteet tämän yleissopimuksen jäsenenä ovat voimassa kaikkiin alueisiin nähden, joiden kansainvälisistä suhteista mainittu hallitus on vastuussa.

3. Jokainen hallitus voi milloin tahansa tämän yleissopimuksen ratifioinnin, hyväksymisen tai väliaikaisen soveltamisen tai siihen liittymisen jälkeen ilmoittaa Amerikan Yhdysvaltojen hallitukselle antamallaan ilmoituksella selittää, että sen yleissopimuksen mukaiset oi-

for such member the period fixed for acceptance until these difficulties have been overcome.

5. If any member considers that its interests are prejudiced by operation of this Convention, it may state its case to the Council and the Council shall, within thirty days, examine the matter. If the member concerned considers that notwithstanding the Council's intervention its interests continue to be prejudiced, it may withdraw from this Convention at the end of any crop year by giving written notice of withdrawal to the Government of the United States of America at least ninety days prior to the end of that crop year, but shall not, thereby, be released from any obligations under this Convention which have not been discharged by the end of that crop year.

6. Any member which becomes a member State of the EEC during the currency of this Convention shall notify the Council, and the Council shall within thirty days consider the matter with a view to negotiating with that member and the EEC an appropriate adjustment of their respectice rights and obligations under this Convention. The Council shall have power, in such circumstances, to recommend an amendment in accordance with paragraph 2 of this Article.

Article 28

Territorial application

1. Any Government may, at the time of signature or ratification, acceptance, approval, provisional application of or accession to this Convention declare that its rights and obligations under this Convention shall not apply in respect of one or more of the territories for the international relations of which it is responsible.

2. With the exception of territories of which a declaration has been made in accordance with paragraph 1 of this Article, the rights and obligations of any Government under this Convention shall apply in respect of all territories for the international relations of which that Government is responsible.

3. Any member may, at any time after its ratification, acceptance, approval, provisional application of or accession to this Convention, by notification to the Government of the United States of America, declare that its rights and obligations under this Convention

keudet ja velvoitukset koskevat yhtä tai useampaa aluetta, jonka osalta se on tehnyt ilmoituksen tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti.

4. Jokainen jäsen voi toimittamalla Amerikan Yhdysvaltojen hallitukselle eroamisilmoituksen, erota tästä yleissopimuksesta erikseen yhden tai useamman alueen kohdalta, joiden kansainvälisistä suhteista se on vastuussa.

5. Kun alue johon tätä yleissopimusta sovelletaan tämän artiklan 2 ja 3 kohdan mukaan sittemmin saavuttaa itsenäisyyden, voi tämän alueen hallitus yhdeksänkymmenen päivän kuluessa itsenäisyyden saavuttamisesta selittää ilmoituksella Amerikan Yhdysvaltain hallitukselle, että se ottaa vastatakseen tämän yleissopimuksen sopimuspuolen oikeudet ja velvoitukset.

6. 12 artiklan mukaisen äänten uudelleen jakamisen yhteydessä tämän artiklan mukaisesti tehty muutos tämän yleissopimuksen sovellutuksessa katsotaan muutokseksi tähän yleissopimukseen osallistumisessa tavalla, joka kulloinkin vastaa olosuhteita.

shall apply in respect of one or more of the territories regarding which it has made a declaration in accordance with paragraph 1 of this Article.

4. Any member may, by giving notification of withdrawal to the Government of the United States of America, withdraw from this Convention separately in respect of one or more of the territories for whose international relations it is responsible.

5. When a territory to which this Convention extends under paragraphs 2 and 3 of this Article subsequently attains independence, the Government of that territory may, within ninety days after the attainment of independence, declare by notification to the Government of the United States of America that it has assumed the rights and obligations of a party to this Convention.

6. For the purposes of the redistribution of votes under Article 12, any change in the application of this Convention in accordance with this Article shall be regarded as a change in participation in this Convention in such a manner as may be appropriate to the circumstances.

29 artikla

Tallettajahallituksen ilmoitukset

Amerikan Yhdysvaltojen hallitus tallettajahallituksena ilmoittaa kaikille yleissopimuksen allekirjoittaneille ja siihen liittyneille hallituksille jokaisesta tämän yleissopimuksen allekirjoituksesta, ratifioinnista, hyväksymiesta, sen väliaikaisesta soveltamisesta, tai siihen liittymisestä samoin kuin jokaisesta 27 artiklan perusteella vastaanotetusta ilmoituksesta ja jokaisesta 28 artiklan perusteella vastaanotetusta ilmoituksesta.

Article 29

Notification by depositary Government

The Government of the United States of America as the depositary Government shall notify all signatory and acceding Governments of each signature, ratification, acceptance, approval, provisional application of, and accession to, this Convention, as well as each notification and notice received under Article 27 and each declaration and notification received under Article 28.

30 artikla

Yleissopimuksen oikeaksi todistettu jäljennös

Niin pian kuin mahdollista tämän yleissopimuksen lopullisen voimaantulon jälkeen tallettajahallituksen tulee lähettää oikeaksi todistettu jäljennös tästä yleissopimuksesta englannin-, ranskan-, venäjän- ja espanjankielisinä Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille rekisteröitäväksi Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti. Kaikki tämän yleissopimuksen muutokset on samoin tiedotettava.

Article 30

Certified copy of the Convention

As soon as possible after the definitive entry into force of this Convention, the depositary Government shall send a certified copy of this Convention in the English, French, Russian and Spanish languages to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations. Any amendments to this Convention shall likewise be communicated.

31 artikla

Johdannon suhde yleissopimukseen

Tämä yleissopimus sisältää v. 1971 kansainvälisen vehnäsopimuksen johdannon.

Minkä vakuudeksi allekirjoittaneet, hallitustensa siihen asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen niinä päivinä, jotka ilmenevät niiden allekirjoituksen kohdalla.

Tämän yleissopimuksen englannin-, ranskan-, venäjän- ja espanjankieliset tekstit ovat kaikki yhtä todistusvoimaisia, alkuperäiset tekstit talletetaan Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan, joka toimittaa niistä oikeaksi todistetut jäljennökset jokaiselle yleissopimuksen allekirjoittaneelle ja siihen liittyneelle hallitukselle sekä neuvoston toimeenpanevalle sihteerille.

Article 31

Relationship of Preamble to Convention

This Convention includes the Preamble to the International Wheat Agreement, 1971.

In witness whereof the undersigned, having been duly authorized to this effect by their respective Governments have signed this Convention on the dates appearing opposite their signatures.

The texts of this Convention in the English, French, Russian and Spanish languages shall all be equally authentic, the originals being deposited with the Government of the United States of America, which shall transmit a certified copy thereof to each signatory and acceding Government and to the Executive Secretary of the Council.

Liite A

Viejäjäsenien äänet

Argentiina	100
Australia	100
Bulgaria	5
Espanja	5
Euroopan Talousyhteisö	100
Kanada	280
Kenia	5
Kreikka	5
Meksiko	5
Neuvostoliitto	100
Ruotsi	10
Uruguay	5
Yhdysvallat	280
	1 000

Annex A

Votes of exporting members

Australia	100
Argentina	100
Bulgaria	5
Canada	280
European Economic Community	100
Greece	5
Kenya	5
Mexico	5
Spain	5
Sweden	10
United States of America	280
Union of Soviet Socialist Republics	100
Uruguay	5
	1 000

Liite B

Tuojajäsenien äänet

Alankomaat[1)]	1
Algeria	14
Barbados	1
Bolivia	5
Brasilia	71
Ceylon	17
Colombia	8
Costa Rica	3
Dominikaaninen tasavalta	1
El Salvador	2
Equador	3
Etelä-Afrikka	10
Euroopan talousyhteisö	152
Guatemala	3
Indonesia	7
Intia	34
Iran	2
Irlanti	7
Israel	5
Itävalta	1
Japani	178
Kiinan tasavalta	19
Korea	16
Kuuba	2
Kuwait	3
Libanon	9
Libya	5
Malta	2

Annex B

Votes of importing members

Algeria	14
Austria	1
Barbados	1
Bolivia	5
Brazil	71
Ceylon	17
Republic of China	19
Colombia	8
Costa Rica	3
Cuba	2
Denmark	1
Dominican Republic	1
Ecuador	3
El Salvador	2
European Economic Community	152
Finland	2
Guatemala	3
India	34
Indonesia	7
Iran	2
Ireland	7
Israel	5
Japan	178
Kingdom of the Netherlands[1)]	1
Korea, Republic of	16
Kuwait	3
Lebanon	9
Libya	5

Marokko	10
Mauritius	2
Nigeria	7
Norja	14
Pakistan	16
Panama	2
Peru	2
Portugal	18
Saudi Arabia	10
Suomi	2
Sveitsi	16
Syyrian Arabitasavalta	5
Tanska	1
Trinidad & Tobago	4
Tunisia	5
Turkki	4
Vatikaani	1
Venezuela	29
Yhdistynyt Arabitasavalta	65
Yhdistynyt Kuningaskunta	183
	1 000

[1]) Huomioon ottaen Alankomaiden Antillien ja Surinamin edut.

Malta	2
Mauritius	2
Morocco	10
Nigeria	7
Norway	14
Pakistan	16
Panama	2
Peru	25
Portugal	18
Saudi Arabia	10
South Africa	16
Switzerland	16
Syria	5
Trinidad and Tobago	4
Tunisia	5
Turkey	4
United Arab Rebuplic	65
United Kingdom	183
Vatican City	1
Venezuela	29
	1 000

[1]) With respect to the interests of Netherlands Antilles and Surinam.

ELINTARVIKEAPUA KOSKEVA VUODEN 1971 YLEISSOPIMUS

1 artikla

Tarkoitusperät

Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on toteuttaa annettaviin avustuksiin perustuva elintarvikeapuohjelma kehitysmaiden hyväksi.

2 artikla

Kansainvälinen elintarvikeapu

1. Tämän yleissopimuksen sopimuspuolet sopivat siitä, että ne asettavat käytettäväksi elintarvikeapuna kehitysmaille vehnää, muuta viljaa tai siitä saatunja tuotteita, ihmisravinnoksi sopivia ja tyypiltään ja laadultaan hyväksyttäviä, taikka sitä vastaavasti rahaa, vuosittain vähintään 2 kohdassa luetellut määrät.

2. Kunkin tämän yleissopimuksen sopimuspuolena olevan maan avustuksen vähimmäismäärä on seuraava:

	metritonnia
Argentiina	23 000
Australia	225 000
Kanada	495 000
Euroopan Talousyhteisö	1 035 000
Suomi	14 000
Japani	225 000
Ruotsi	35 000
Sveitsi	32 000
Yhdysvallat	1 890 000

3. Tämän yleissopimuksen noudattamiseksi jokainen maa, joka on allekirjoittanut tämän yleissopimuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti tai joka on liittynyt tähän yleissopimukseen 8 artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisesti on lueteltava 2 artiklan 2 kohdassa mainiten 6 tai 8 artiklan asianomaisten määräysten mukaisesti määritellyn vähimmäisavustuksen.

4. Sellaisen maan avustus, joka suorittaa ohjelman mukaisen avustuksensa kokonaan tai

FOOD AID CONVENTION, 1971

Article 1

Objective

The objective of this Convention is to carry out a food aid programme with the help of contributions for the benefit of developing countries.

Article 2

International food aid

1. The countries parties to this Convention agree to contribute as food aid to the developing countries wheat, coarse grains or products derived therefrom, suitable for human consumption and of an acceptable type and quality, or the cash equivalent thereof, in the minimum annual amounts specified in paragraph 2 below.

2. The minimum annual contribution of each country party to this Convention is fixed as follows:

	Metric tons
Argentina	23 000
Australia	225 000
Canada	495 000
European Economic Community	1 035 000
Finland	14 000
Japan	225 000
Sweden	35 000
Switzerland	32 000
United States of America	1 890 000

3. For the purpose of the operation of this Convention, any country which has signed this Convention pursuant to paragraph 2 of Article 6 or which has acceded to this Convention pursuant to paragraph 2 or 3 of Article 8 shall be deemed to be listed in paragraph 2 of Article 2 together with the minimum contribution of such country as determined in accordance with the relevant provisions of Article 6 or Article 8.

4. The contribution of a country making the whole or part of its contribution to the

osittain rahana, tulee laskea arvioimalla tuota maata varten määrätty viljamäärä (tai se osa tästä määrästä, jota ei toimiteta viljana) 1,73 Yhdysvaltojen dollaria bushelilta.

5. Viljana toimitettava elintarvikeapu tulee antaa seuraavilla ehdoilla:

a) myyntinä tuojamaan valuuttaa vastaan, joka ei ole siirrettävissä eikä vaihtokelpoinen muuksi valuutaksi tai jäsenmaan käytettävissä oleviksi tavaroiksi ja palveluksiksi [1]);

b) viljalahjana tai rahallisena avustuksena, joka on tarkoitettu viljan ostoon tuojamaan hyväksi; tai

c) luottokauppoina, joissa maksu suoritetaan järkevin vuosittasin summin vähintään kahdenkymmenen vuoden aikana sekä maailmanmarkkinoilla vallitsevia kaupallisia korkokantoja alhaisemmilla koroilla [2]), sillä ehdolla että elintarvikeapua viljan muodossa on toimitettava mahdollisimman paljon ylläolevien a ja b alakohtien ehtojen mukaisesti.

6. Viljaostot tulee tehdä osanottajamaista.

7. Avustusvaroja käytettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota kehittyvien jäsenmaiden viljanviennin helpottamiseen. Tämän vuoksi on meneteltävä siten, että vähintään 35 % raha-avustuksesta, joka on annettu elintarvikeavun tarkoittaman viljan ostamiseen, taikka sellainen osa tästä avustuksesta, joka tarvitaan 200 000 metritonnin suuruisen viljaerän ostamiseen, on käytettävä kehittyvissä jäsenmaissa tuotetun viljan ostamiseen.

8. Viljan muodossa annettava avustus on antajamaiden toimitettava f.o.b. ehdoilla.

9. Tämän yleissopimuksen sopimuspuolina olevat maat voivat oman, elintarvikeapuohjelman mukaisen avustuksen osalta nimetä yhden tai useamman apua vastaanottavan maan.

10. Tämän yleissopimuksen sopimuspuolina olevat maat voivat suorittaa avustuksensa kansainvälisen järjestön kautta tai bilateraalisesti. Kuitenkin Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen päätöslauselman 2 682 (XXV) 3 kohdan mukaisesti niiden on annettava täysi merkitys eduille, jotka aiheutuvat suuremman

[1]) Poikkeuksellisissa olosuhteissa voidaan myöntää enintään 10 %:n poikkeus.

[2]) Viljaa toimitettaessa luottokauppasopimus voi edellyttää maksua aina 15 prosenttiin viljan hinnasta.

programme in the form of cash shall be calculated by evaluating the quantity determined for that country (or that portion of the quantity not contributed in grain) at US $ 1,73 per bushel.

5. Food aid in the form of grain shall be supplied on the following terms:

a) sales for the currency of the importing country which is not transferable and is not convertible into currency or goods and services for use by the member country [1]);

b) a gift of grain or a monetary grant to be used to purchase grain for the importing country; or

c) sales on credit with payment to be made in reasonable annual amounts over periods of twenty years or more and with interest at rates which are below commercial rates prevailing in world markets [2]), on the understanding that food aid in the form of grains shall be supplied to the maximum extent possible on the terms indicated in sub-paragraphs a) and b) above.

6. Grain purchases shall be made from participating countries.

7. In the use of grant funds, special regard shall be had to facilitating grain exports of developing member countries. To this end priority shall be given so that not less than 35 per cent of the cash contribution to purchase grain for food aid or that part of such contribution reruired to purchase 200 000 metric tons of grain shall be used to purchase grains produced in developing member countries.

8. Contributions in the form of grains shall be placed in f.o.b. forward position by donor countries.

9. Countries parties to this Convention may, in respect of their contribution to the food aid programme, specify a recipient country or countries.

10. Countries parties to this Convention may make their contribution through an international organization or bilaterally. However, in accordance with the recommendation made in paragraph 3 of resolution 2682 (XXV) of the United Nations General Assembly, they shall give full consideration to the advantages

[1]) Under exceptional circumstances an exemption of not more than 10 per cent may be granted.

[2]) The credit sales agreement may provide for payment of up to 15 per cent of principal upon delivery of the grain.

avustusosuuden antamisesta multilateraalisia kanavia myöten ja niiden on annettava erityinen paino Maailman Elintarvikeohjelman käytölle.

3 artikla

Elintarvikeapukomitea

1. Perustetaan elintarvikeapukomitea, jonka muodostavat ne maat, jotka on lueteltu tämän yleissopimuksen 2 artiklan 2 kohdassa ja ne muut maat, jotka tulevat tämän yleissopimuksen sopimuspuoliksi. Komitea nimittää itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

2. Komitea voi kutsua, milloin harkitaan sopivaksi, muiden sellaisten kansainvälisten järjestöjen, joiden jäsenyys on rajoitettu hallituksiin, jotka ovat myös Yhdistyneiden Kansakuntien tai sen erityisjärjestöjen jäseniä, sihteeristöjen edustajia osallistumaan komitean työhön huomioitsijoina.

3. Komitean tulee:

a) vastaanottaa avustusta jäsenmailta säännöllisesti kertomuksia niiden tämän yleissopimuksen mukaisten elintarvikeavustusten määrästä, sisällyksestä, toimittamistavasta ja ehdoista;

b) valvoa raha-avustuksilla rahoitettuja viljaostoja, pitäen erityisesti mielessä 2 artiklan 7 kohdan velvoitus, joka koskee viljan ostamista kehittyvistä osanottajamaista.

4. Komitean tulee:

a) tutkia millä tavalla elintarvikeapuohjelmaan perustuvat velvoitukset on täytetty;

b) vaihtaa säännöllisesti tietoja tähän yleissopimukseen perustuvien elintarvikeapujärjestelyjen toiminnasta ja erikoisesti, mikäli tietoja siitä on saatavissa, sen vaikutuksista apua vastaanottavien maiden elintarviketuotantoon.

Komitean tulee tarpeen vaatiessa raportoida näistä seikoista.

5. Täyttääkseen tämän artiklan 4 kohdan mukaiset tehtävänsä komitea voi vastaanottaa tietoja apua vastaanottavilta mailta sekä neuvotella niiden kanssa.

4 artikla

Hallinnollisia määräyksiä

Edellä olevan 3 artiklan määräysten mukaisesti perustetun elintarvikeapukomitean tulee käyttää kansainvälisen vehnäneuvoston sihteeristöä.

of directing a greater proportion of food aid through multilateral channels and shall place special emphasis on using the World Food Programme.

Article 3

Food Aid Committee

1. There shall be established a Food Aid Committee whose membership shall consist of the countries listed in paragraph 2 of Article 2 of this Convention and of the other countries that become party to this Convention. The Committee shall appoint a Chairman and a Vice-Chairman.

2. The Committee may, when appropriate, invite representatives of the secretariats of other international organizations whose membership is limited to Governments that are also Members of the United Nations or its specialized agencies to attend as observers.

3. The Committee shall:

a) Receive regular reports from member countries on the amount, content, channelling and terms of their food aid contributions under this Convention;

b) Keep under review the purchase of grains financed by cash contributions with particular reference to the obligation in paragraph 7 of Article 2 concerning purchase of grain from developing participating countries.

4. The Committee shall:

a) Examine the way in which the obligations undertaken under the food aid programme have been fulfilled;

b) Exchange information on a regular basis on the functioning of the food aid arrangements under this Convention, in particular, where information is available, on its effects on food production in recipient countries.

The Committee shall report as necessary.

5. For the purposes of paragraph 4 of this Article the Committee may receive information from recipient countries and may consult with them.

Article 4

Administrative provisions

The Food Aid Committee as set up according to the provisions of Article 3 shall use the services of the Secretariat of the In-

ristön apua sellaisten hallinnollisten tehtävien suorittamista varten, joita komitea saattaa pyytää, mukaanluettuna asiakirjojen ja kertomusten monistaminen ja jakelu.

ternational Wheat Council for the performance of such administrative duties as the Committee may request, including the processing and distribution of documentation and reports.

5 artikla

Velvoitusten laiminlyönti ja erimielisyydet

Kun on kysymyksessä tämän yleissopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskeva erimielisyys tai tämän yleissopimuksen mukaisten velvoitusten laiminlyönti, elintarvikeapukomitean tulee kokoontua ja ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Article 5

Defaults and disputes

In the case of a dispute concerning the interpretation or application of this Convention or of a default in obligations under this Convention, the Food Aid Committee shall meet and take appropriate action.

6 artikla

Allekirjoitus

1. Tämä yleissopimus on Argentiinan, Australian, Kanadan, Suomen, Japanin, Ruotsin, Sveitsin ja Yhdysvaltojen hallitusten ja Euroopan Talousyhteisön ja sen jäsenvaltioiden allekirjoitusta varten avoinna Washingtonissa maaliskuun 29 päivästä 1971 toukokuun 3 päivään 1971 tämä päivä mukaanluettuna, edellyttäen, että ne allekirjoittavat sekä tämän yleissopimuksen että vehnän kauppaa koskevan vuoden 1971 yleissopimuksen.

2. Tämä yleissopimus on, samoin edellytyksin, muiden elintarvikeapua koskevan vuoden 1967 yleissopimuksen allekirjoittaneiden valtioiden, joita ei ole lueteltu tämän artiklan 1 kohdassa, allekirjoitettavissa, edellyttäen että niiden avustus on vähintään yhtä suuri kuin mihin ne ovat sitoutuneet elintarvikeapua koskevassa vuoden 1967 yleissopimuksessa.

Article 6

Signature

1. This Convention shall be open for signature in Washington from 29 March 1971 until and including 3 May 1971 by the Governments of Argentina, Australia, Canada, Finland, Japan, Sweden, Switzerland and the United States of America and by the European Economic Community and its member States, provided that they sign both this Convention and the Wheat Trade Convention, 1971.

2. This Convention shall also be open for signature on the same conditions to countries signatories of the Food Aid Convention 1967 which are not enumerated in paragraph 1 of this Article, provided that their contribution is at least equal to that which they agreed to make in the Food Aid Convention 1967.

7 artikla

Ratifiointi ja hyväksyminen

Kunkin allekirjoittajan on ratifioitava tai hyväksyttävä tämä yleissopimus oman perustuslakinsa tai sisäisten määräystensä mukaisesti, edellyttäen, että se myös ratifioi tai hyväksyy vehnän kauppaa koskevan vuoden 1971 yleissopimuksen. Ratifiointi- tai hyväksymiskirjat on talletettava Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan kesäkuun 17 päivään 1971 mennessä, paitsi milloin elintarvikeapukomitea pidentää yhden tai useamman kerran tätä aikaa allekirjoittajan osalta, joka ei ole tallettanut ratifiointi- tai hyväksymiskirjansa sanottuun päivään mennessä.

Article 7

Ratification, acceptance or approval

This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by each signatory in accordance with its constitutional or institutional procedures, provided that it also ratifies, accepts or approves the Wheat Trade Convention, 1971. Instruments of ratification, acceptance, approval or conclusion shall be deposited with the Government of the United States of America not later than 17 June 1971, except that the Food Aid Committee may grant one or more extensions of time to any signatory that has not deposited its instrument of ratification, acceptance, approval or conclusion by that date.

8 artikla

Liittyminen

1. Tämä yleissopimus on Euroopan Talousyhteisön ja sen jäsenvaltioiden tai muun 6 artiklassa luetellun hallituksen osalta avoinna liittymistä varten, edellyttäen, että hallitus myös liittyy vehnän kauppaa koskevaan vuoden 1971 yleissopimukseen ja edellyttäen edelleen, 6 artiklan 2 kohdassa mainittujen hallitusten kyseessä ollessa, että niiden avustus on vähintään yhtä suuri kuin mihin ne ovat sitoutuneet Elintarvikeapua koskevassa vuoden 1967 yleissopimuksessa. Tämän kohdan mukainen liittymiskirja on talletettava kesäkuun 17 päivään 1971 mennessä, paitsi milloin elintarvikeapukomitea pidentää yhden tai useamman kerran tätä aikaa hallituksen osalta, joka ei ole tallettanut liittymiskirjaansa sanottuun päivään mennessä.

2. Elintarvikeapukomitea voi hyväksyä minkä tahansa Yhdistyneisiin Kansakuntiin tai sen erityisjärjestöihin kuuluvan hallituksen liittymisen tämän yleissopimukseen lahjoittajana sellaisilla ehdoilla, jotka elintarvikeapukomitea katsoo sopiviksi.

3. Mikäli hallitus, jota ei mainita 6 artiklassa tahtoo anoa liittymistä tähän yleissopimukseen allekirjoitusta varten määrätyn ajan päättymisen ja tämän yleissopimuksen voimaantulon välisenä aikana, tämän yleissopimuksen allekirjoittajat voivat hyväksyä liittymisen sopiviksi harkitsemillaan ehdoilla. Sellainen hyväksyminen ja sitä koskevat ehdot ovat yhtä päteviä tämän yleissopimuksen mukaan kuin jos hyväksyminen olisi tapahtunut elintarvikeapukomitean toimesta tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen.

4. Liittyminen tapahtuu tallettamalla liittymiskirja Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan.

9 artikla

Väliaikainen soveltaminen

Euroopan Talousyhteisö ja sen jäsenvaltiot ja 6 artiklassa lueteltu muu hallitus voi tallettaa Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan tämän yleissopimuksen väliaikaista soveltamista koskevan ilmoituksen, edellyttäen, että se myöskin tallettaa vehnän kauppaa koskevan 1971 vuoden yleissopimuksen väliaikaista soveltamista koskevan ilmoituksen. Jokainen muu hallitus, jonka liittymistä koskeva pyyntö on

Article 8

Accession

1. This Convention shall be open for accession by the European Economic Community and its member States or by any other Government referred to in Article 6, provided the Government also accedes to the Wheat Trade Convention, 1971 and provided further that in the case of Governments referred to in paragraph 2 of Article 6 their contribution is at least equal to that which they agreed to make in the Food Aid Convention 1967. Instruments of accession under this paragraph shall be deposited not later than 17 June 1971, except that the Food Aid Committee may grant one or more extensions of time to any Government that has not deposited its instrument of accession by that date.

2. The Food Aid Committee may approve accession to this Convention, as a donor, by the Government of any Member of the United Nations or its specialized agencies on such conditions as the Food Aid Committee considers appropriate.

3. If any such Government, which is not referred to in Article 6, wishes to apply for accession to this Convention between the close of the period fixed for signature and the entry into force of this Convention, the signatories of this Convention may approve accession on such conditions as they consider appropriate. Any such approval and conditions shall be as valid under this Convention as if this action had been taken by the Food Aid Committee after the entry into force of this Convention.

4. Accession shall be effected by deposit of on instrument of accession with the Government of the United States of America.

Article 9

Provisional application

The European Economic Community and its member States and the Government of any other country referred to in Article 6 may deposit with the Government of the United States of America a declaration of provisional application of this Convention, provided they also deposit a declaration of provisional application of the Wheat Trade Convention, 1971. Any other Government whose application for

hyväksytty, voi myöskin tallettaa Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan väliaikaista soveltamista koskevan ilmoituksen. Euroopan Talousyhteisön ja sen jäsenvaltion samoin kuin jokaisen hallituksen, joka tallettaa sellaisen ilmoituksen, tulee väliaikaisesti soveltaa tätä yleissopimusta, ja sitä pidetään väliaikaisesti sen sopimuspuolena.

10 artikla

Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan Euroopan Talousyhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja sellaisten hallitusten osalta, jotka ovat tallettaneet ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjan seuraavasti:

a) kesäkuun 18 päivänä 1971 kaikkien muiden kuin 2 artiklan määräysten osalta; sekä

b) heinäkuun 1 päivänä 1971 2 artiklan määräysten osalta, edellyttäen, että Euroopan Talousyhteisö ja sen jäsenvaltiot sekä kaikki muut 6 artiklan 1 kohdassa luetellut hallitukset ovat tallettaneet sellaisen asiakirjan tai väliaikaista soveltamista koskevan ilmoituksen kesäkuun 17 päivään 1971 mennessä ja että vehnän kauppaa koskevan 1971 vuoden yleissopimuksen kaikki määräykset ovat voimassa. Tämä yleissopimus tulee voimaan sellaisen muun hallituksen osalta, joka tallettaa ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjan sen jälkeen kun yleissopimus on tullut voimaan, sellaisen talletus päivänä.

2. Mikäli tämä yleissopimus ei tule voimaan tämän artiklan 1 kohdan määräysten mukaisesti, hallitukset, jotka heinäkuun 18 päivään 1971 mennessä ovat tallettaneet ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tai väliaikaista soveltamista koskevan ilmoituksen, voivat päättää keskinäisellä sopimuksella, että se tulee voimaan niiden hallitusten osalta, jotka ovat tallettaneet ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjan, edellyttäen, että vehnän kuppaa koskeva vuoden 1971 yleissopimus on voimassa, tai ne voivat ryhtyä mihinkä tahansa muuhun toimenpiteeseen, jonka ne katsovat tilanteen vaatimusten mukaiseksi.

11 artikla

Voimassaoloaika

Tämä yleissopimus on voimassa 3 vuotta siitä päivästä lukien jolloin tämän yleissopimuksen 2 artikla tulee voimaan.

accession is approved may also deposit with the Government of the United States of America a declaration of provisional application. The European Economic Community and its member States as well as any Government depositing such a declaration shall provisionally apply this Convention and be provisionally regarded as parties thereto.

Article 10

Entry into force

1. This Convention shall enter into force for the European Economic Community and its member States and for those Governments that have deposited instruments of ratification, acceptance, approval, conclusion or accession as follows:

a) on 18 June 1971 with respect to all provisions other than Article 2; and

b) on 1 July 1971 with respect to Article 2, provided that the European Economic Community and its member States and all Governments listed in paragraph 1 of Article 6 have deposited such instruments or a declaration of provisional application by 17 June 1971 and that the Wheat Trade Convention 1971 is in force. For any other Government that deposits an instrument of ratification, acceptance, approval, conclusion or accession after the entry into force of the Convention, this Convention shall enter into force on the date of such deposit.

2. If this Convention does not enter into force in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article, the Governments which by 18 June 1971 have deposited instruments of ratification, acceptance, approval, conclusion or accession or declarations of provisional application may decide by mutual consent that it shall enter into force among those Governments that have deposited instruments of ratification, acceptance, approval, conclusion or accession, provided that the Wheat Trade Convention, 1971 is in force, or they may take whatever other action they consider the situation requires.

Article 11

Duration

This Convention shall be effective for a three-year period from the date of the entry into force of Article 2 of this Convention.

12 artikla

Tallettajahallituksen ilmoitukset

Amerikan Yhdysvaltojen hallitus tulee asiakirjojen tallettajahallituksena ilmoittamaan kaikille yleissopimuksen allekirjoittaneille tai siihen liittyneille hallituksille jokaisesta tätä yleissopimusta koskevasta allekirjoituksesta, ratifioinnista, hyväksymisestä, väliaikaisesta soveltamisesta ja liittymisestä.

Article 12

Notification by depositary Government

The Government of the United States of America as the depositary Government shall notify all signatory and acceding parties of each signature, ratification, acceptance, approval, conclusion, provisional application of, and accession to, this Convention.

13 artikla

Yleissopimuksen oikeaksi todistettu jäljennös

Niin pian kuin mahdollista tämän yleissopimuksen lopullisen voimaantulon jälkeen tallettajahallituksen tulee lähettää oikeaksi todistettu jäljennös tästä yleissopimuksesta englannin-, ranskan-, venäjän- ja espanjankielisinä Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti rekisteröitäväksi. Kaikki tämän yleissopimuksen muutokset on samoin tiedoitettava.

Article 13

Certified copy of the Convention

As soon as possible after the definitive entry into force of this Convention, the depositary Government shall send a certified copy of this Convention in the English, French, Russian and Spanish languages to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations. Any amendments to this Convention shall likewise be communicated.

14 artikla

Johdannon suhde yleissopimukseen

Tämä yleissopimus sisältää vuoden 1971 kansainvälisen vehnäsopimuksen johdannon.

Minkä vakuudeksi allekirjoittaneet, hallitustensa siihen asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen niinä päivinä, jotka ilmenevät niiden allekirjoitusten kohdalla.

Tämän yleissopimuksen englannin-, ranskan-, venäjän- ja espanjankieliset tekstit ovat kaikki yhtä todistusvoimaisia. Alkuperäiset tekstit talletetaan Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen arkistoon, joka toimittaa niistä oikeaksi todistetut jäljennökset jokaiselle yleissopimuksen allekirjoittaneelle ja siihen liittyneelle copimuspuolelle.

Article 14

Relationship of Preamble to Convention

This Convention includes the Preamble to the International Wheat Agreement, 1971.

In Witness Whereof the undersigned, having been duly authorized to this effect by their respective Governments or authorities, have signed this Convention on the dates appearing opposite their signature.

The texts of this Convention in the English, French, Russian and Spanish languages shall all be equally authentic. The originals shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America, which shall transmit certified copies thereof to each signatory and acceding party.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 25 hallituksen esityksen johdosta vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen sisältyvien, vehnän kauppaa ja elintarvikeapua koskevien yleissopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 16 päivältä viime marraskuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 194. Käsiteltyään asian ja kuultuaan sen johdosta jaostopäällikkö Eero Yrjölää ulkoasiainministeriöstä ja valtion viljavaraston toimitusjohtajaa Risto Vasaraa valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Suomi on vuodesta 1962 lähtien ollut kansainvälisen vehnäsopimuksen jäsenmaa. Sen jälkeen kun sanottuna vuonna tehdyn vehnäsopimuksen voimassaoloaikaa oli eri otteeseen pitennetty, tehtiin vuonna 1967 kansainvälinen viljasopimus, jolla korvattiin edellä mainittu vuoden 1962 vehnäsopimus. Vuoden 1967 viljasopimus muodostui kahdesta asiakirjasta: vehnän kauppaa ja elintarvikeapua koskevista yleissopimuksista, joita yhdisti yhteinen johdanto-osa. Myös hallituksen esitykseen sisältyvä vuoden 1971 kansainvälinen vehnäsopimus käsittää molemmat mainitut yleissopimukset yhteisine johdanto-osineen. Sanotun johdanto-osan mukaan vehnän kauppaa koskeva yleissopimus voidaan ratifioida erikseen, kun sen sijaan maan, joka ratifioi elintarvikeapua koskevan yleissopimuksen, on samalla ratifioitava vehnän kauppaa koskeva yleissopimus.

Käsiteltävänä olevaan kansainväliseen vehnäsopimukseen kuuluva vehnän kauppaa koskeva yleissopimus koskee, niin kuin vuoden 1967 sopimuskin, vain vehnää ja vehnäjauhoja. Sopimuksen tarkoituksena on edistää kansainvälistä yhteistyötä vehnään liittyvissä kysymyksissä ja vehnän ja vehnäjauhojen kansainvälisen kaupan laajenemista sekä osaltaan myötävaikuttaa kansainvälisten vehnämarkkinain mahdollisimman suureen vakavuuteen niin tuoja- kuin viejäjäsenten etujen mukaisesti. Sopimus on kuitenkin aikaisempaan sopimukseen verrattuna huomattavasti rajoitetumpi. Se ei nimittäin sisällä mitään hintamääräyksiä. Se ei liioin aseta jäsenmaille toimitus- ja ostovelvollisuuksia eikä anna vastaavia oikeuksia. Sopimus sisältää vain hallinnollisia ja konsultatiivisia määräyksiä.

Elintarvikeapua koskeva yleissopimus velvoittaa sopimuksen osapuolina olevat maat kolmen vuoden aikana toimittamaan kehitysmaille elintarvikeapuna vehnää, muuta viljaa tai niistä saatuja tuotteita taikka sitä vastaavasti rahaa. Yleissopimuksen mukaan kukin näistä maista voi määrätä oman avustuksensa osalta avun saavan tai saavat maat. Apu voidaan antaa joko bilateraalisestai tai multilateraalisesti. Viljana toimitettava apu voidaan antaa sopimuksessa mainittuja eri tapoja käyttäen. Niin kuin esityksen perusteluissa mainitaan, elintarvikeavun kokonaismäärä on laskenut 4 259 000 tonnista 3 974 000 tonniin Suomen osuuden pysyessä entisen suuruisena eli 14 000 tonnina. Esityksen mukaan apu Suomen osalta olisi annettava nykyisen kehitysavun lisänä myös siinä tapauksessa, että se annetaan täysin vastikkeetta.

Edellä lausutun perusteella ulkoasiainvaliokunta puoltaa hallituksen esityksessä tehdyn ehdotuksen hyväksymistä ja sen vuoksi kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen sisältyvien, vehnän kauppaa koskevan yleissopimuksen ja elintarvikeapua koskevan yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sorsa, varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Honkonen, Kuusinen, Lindeman, Pohjonen, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne ja Virolainen sekä varajäsenet Friberg, Stenbäck ja Väyrynen.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen sisältyvien, vehnän kauppaa ja elintarvikeapua koskevien yleissopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 194 vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen sisältyvien, vehnän kauppaa ja elintarvikeapua koskevien yleissopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 23, on päättänyt

hyväksyä ne vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen sisältyvien, vehnän kauppaa koskevan yleissopimuksen ja elintarvikeapua koskevan yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja sen liitteiden sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen ja sen liitteen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Pohjoismaiden neuvoston suosituksen johdosta vireille tulleen monivuotisen valmistelutyön tuloksena on Suomen ja Ruotsin välillä 16 päivänä syyskuuta 1971 allekirjoitettu Tornionjoen vesistöä koskeva rajajokisopimus sekä lisäsopimus Ruotsin kanssa vuonna 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen.

Valtakunnanraja Suomen ja Ruotsin välillä seuraa Könkämäeno-, Muonion- ja Tornionjokia. Raja on noin 500 kilometriä pitkä. Vuonna 1810 allekirjoitetun rajajärjestelysopimuksen mukaan tuli rajan joissa kulkea syväuomaa ja järvissä niiden syvimmällä kohdalla. Rajantarkistus on viimeksi toimitettu vuonna 1956. Tällöin sovittiin myös siitä, että rajan kulku vesistössä pysytettäisiin syvyyssuhteiden muuttumisesta huolimatta rajankäyntiasiakirjojen osoittamissa kohdissa, kunnes myöhemmässä rajankäyntitoimituksessa toisin määrätään.

Viidensadan kilometrin pituisella jokitaipaleella Kilpisjärven ja meren välillä rajavesistön putouskorkeus on yhteensä noin 475 metriä. Tästä tulee lähes kolmannes noin 100 kilometrin pituisen Könkämäenon osalle. Kahtaannejuoksujen esiintyminen kuvastaa maaston kaltevuussuhteita tunturivyöhykkeen alapuolella. Tärennön kahtaannejuoksun kautta virtaa vähän yli puolet Tornionjoen yläosan vesimäärästä Ruotsin puolella olevaan Kainuunjokeen. Niin ikään toinen kahtaannejuoksu, Pipiöjoki, Tärennönjoen laskun alapuolella, vie pienehkön osan Tornionjoen jäljellä olevasta vesimäärästä Lainionjokeen, joka liittyy Tornionjokeen sivujokena ennen Tornionjoen yhtymistä Muonionjokeen. Lainionjokikin kuuluu rajajokien vesistöalueeseen.

Paitsi Tornionjoen Ruotsin puoleista haaraa on Lainionjoki, joka saa alkunsa tuntureilta, ainoa huomattavampi rajajokiin Ruotsin puolella liittyvä vesistö. Suomen puolella liittyy vesistöön eräitä suurehkoja sivujokia, muun muassa Lätäseno ja Tengellönjoki.

Tornionjoen sadealueen suuruus joen suussa on noin 40 000 km², josta 15 000 km² on Suomen ja 25 000 km² Ruotsin puolella. Ruotsin puolella kuuluu tästä kuitenkin Tärennön kahtaannejuoksun takia noin 10 000 km² myös Kainuunjoen sadealueeseen.

Vesistön pienestä järvipinta-alasta joutuu, että jokien vesimäärä voimakkaasti vaihtelee. Samalla kun normaali keskivirtaama Tornionjoen suussa on 350 m³/sek, on normaali alivirtaama noin 60 m³/sek ja normaali ylivirtaama noin 2 500 m³/sek.

Sen lisäksi, mitä vuoden 1810 rajanjärjestelysopimus ja eräät siihen liittyvät sopimusmääräykset sisältävät, on rajavesistä tehty sopimuksia vain harvoissa muissa suhteissa. Kalastusta ja uittoa on jo pitemmän aikaa enemmän tai vähemmän täydellisesti säännelty yhteisin määräyksin. Tämän lisäksi kysymykset liikenneyhteyksistä, kuten siltojen ja lauttojen rakentamisesta eri paikkoihin, ovat tulleet valtioiden välisten sopimusten kohteiksi. Kalastuksen osalta on edelleen voimassa yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa 10 päivänä toukokuuta 1927 tehty sopimus ja siihen liittyvä Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntö. Kuten aikaisemmat vastaavat sopimukset koskee tämäkin sopimus vain valtioiden yhteistä lohenkalastusta ja nojautuu edellytykseen, että oikeus lohen- ja taimenenpyyntiin rajajoissa kuuluu itse valtiolle eikä rannanomistajille. Vuoden 1927 sopimus määrää, että lohenpyynti Tornion- ja Muonionjoista, joen suusta ja niin pitkälle kuin lohi nousee, on harjoitettava, kuten ennenkin, valtioiden yhteisenä, lukuun ottamatta joitakin perinnöksi myytyjä kalastuspaikkoja. Kalastusta harjoittavat sopimuksen mukaan kyläkunnat tai yksityiset, joille kalastusoikeus on luovutettu määräajaksi. Kalastus tapahtuu osaksi eräillä erikseen mainituilla isohkoilla kalastuslaitteilla ja arvokkaimmilla nuotta-apajilla, osaksi taas niin sanotuilla vähemmän arvokkailla laitteilla, jollaisia ovat rantapadot, nuotat ja muut lohenpyydykset, sekä osittain myös uistimella ja siihen verrattavilla väli-

neillä. Lääninhallituksilla molemmissa rajalääneissä on valta edustaa valtiota kaikissa kysymyksissä, jotka koskevat yhteistä kalastusta. Ennen kuin kalastusoikeuden luovutus tapahtuu, on erityisen suomalais-ruotsalaisen komission selvitettävä kysymykset luovutuksen ehdoista. Sopimukseen liittyvän kalastussäännön määräykset koskevat, paitsi niitä jokien osia, joissa yhteistä lohenpyyntiä harjoitetaan, myös sivujokia sekä merialuetta joen suun edustalla. Edelleen on sääntöön sisällytetty joitakin määräyksiä myös muiden kalalajien kuin lohen ja taimenen kalastuksesta. Niin laajalti kuin nämä määräykset osoittavat voidaan siis myös muuta kalastusta kuin sopimuksessa tarkoitettua pitää eräiltä osin yhteisesti säänneltynä. Yleensä on rajan kummallakin puolella kuitenkin sovellettava asianomaisen valtion sisäistä kalastuslainsäädäntöä.

Jo vuoden 1927 lohenkalastussopimuksen syntyessä esitettiin paikallisen väestön taholta väitteitä sitä käsitystä vastaan, että valtiolla on yksinoikeus lohenpyyntiin. Tällaisia vastaväitteitä on erityisesti Ruotsin puolella esiintynyt myös sopimuksen voimassaoloaikana. Kun sittemmin Ruotsin kruunun oikeus lohenpyyntiin muun muassa joissakin osissa Muonionjokea oli hylätty tuomioilla jutuissa, jotka koskivat luvattomaksi katsottua kalastusta, panivat Hietaniemen pitäjässä olevan Vitsaniemen kylän asukkaat vuonna 1949 vireille kanteen Ruotsin valtiota vastaan paremmasta oikeudesta lohenpyyntiin kylän edustalla Tornionjoessa. Näiden oikeusriitojen seurauksena syntyi huomattavia vaikeuksia soveltaa vuoden 1927 sopimuksen määräyksiä yhteisen lohenpyynnin harjoittamisesta. Oikeusjuttu Vitsaniemen kyläläisten ja Ruotsin valtion välillä ratkaistiin sittemmin Ruotsin korkeimman oikeuden tuomiolla vuonna 1967. Sillä kyläläisten kanne paremmasta oikeudesta lohenpyyntiin kylän rannan edustalla Tornionjoessa hylättiin. Tuomiota on pidetty ennakkoratkaisuna sikäli kuin kysymys on maakirjaan otetusta "Tornionjoen regaalinen lohenkalastus" nimisestä oikeudesta alueella, joka käsittää joen Ruotsin puoleisen osan joen suusta Marjosaareen Ylitornion pitäjässä. Joen pohjoisemmassa osassa taas Ruotsin valtio vallitsee laajalti kalavesiä muun kuin regaalisen oikeuden perusteella. Vaikeudet vuoden 1927 lohenkalastussopimuksen soveltamisessa ovat täten osittain väistyneet. Eri asia on, että kalastusolojen järjestäminen on, niin kuin jäljempänä lähemmin mainitaan, osoittautunut muuttuneissa oloissa kipeän tarpeen vaatimaksi.

Joukko osittaisia uudistuksia, jotka perustuvat vuonna 1954 asetetun niin sanotun Tornionjoen kalastussopimuskomitean ja eräiden myöhempien komiteain ehdotuksiin on kuitenkin tehty. Niinpä vuonna 1964 hyväksyttiin eräitä muutoksia niihin uittoa koskeviin määräyksiin, jotka koskevat uittajien ja kalastusrakennelmien omistajien välisiä suhteita. Odotettaessa, että kysymys lohenkalastusoikeudesta rajajokien Ruotsin puoleisessa osassa tulisi oikeudenkäynnissä selvitetyksi ja että yleinen vesioikeudellinen sopimus saataisiin aikaan, tehtiin vuonna 1966 molempien valtioiden välillä sopimus vuoden 1927 lohenkalastussopimuksen edelleensoveltamisesta. Samanaikaisesti lisättiin Tornionjoen kalastussääntöön kielto käyttää määrättyjä kalanpyydyksiä. Viimeksi on vuonna 1967 samaan sääntöön tehdyllä lisäyksellä vahvistettu määräykset niin kutsutuista rauhoitusvyöhykkeistä Tornion saaristossa.

Yhteiset määräykset ovat järjestelleet uittoa täydellisemmin kuin kalastusta. Ensimmäinen vuonna 1917 tehty uittosopimus korvattiin 17 päivänä helmikuuta 1949 tehdyllä sopimuksella, joka edelleen on voimassa. Siinä uittoolot on järjestetty mahdollisimman yhdenmukaisesti sen kanssa kuin silloin oli uiton osalta voimassa Suomessa ja Ruotsissa. Vuoden 1949 uittomääräykset on jaettu toisaalta varsinaiseen sopimukseen, jossa on yleisluontoisia säännöksiä, ja toisaalta sopimukseen liitettyyn uittosääntöön, johon on otettu määräyksiä, mitkä välittömästi koskevat toimintaa uittoväylällä sekä uittajien ja kolmannen miehen välistä suhdetta. Kuten jo aikaisemmin, uittoa on hoitanut yhteinen elin, Suomalais-ruotsalainen uittoyhdistys. Yhteisten uittomääräysten soveltamisalue, samoin kuin uittoyhdistyksen toiminta-aluekin, käsittää rajajoet sekä tietyn alueen meressä joen suun edustalla, mutta ei sen sijaan kummallakaan puolella rajajokien sivujokia. Aikaisemmin uitettiin Tornionjoessa noin 12 miljoonaa kuutiojalkaa vuodessa. Viime vuosina uittotavaran määrät kuitenkin ovat laskeneet, koska puutavaraa alemmalta joen osalta entistä enemmän on kuljetettu autoilla. Nyttemmin on tehty päätös yhteisuiton lopettamisesta Tornionjoen vesistössä vuoden 1971 uittokauden päättymisestä lukien ja uiton lopettamiseen ja uittoyhdistyksen toiminnan lakkauttamiseen liittyvät toimenpiteet ovat käynnissä.

Mitä tulee liikenneyhteyksiin koskivat aikaisemmat vuosina 1916 ja 1924 tehdyt sopimukset rautatiesiltaa Tornionjoen yli Haaparannan ja Tornion kohdalla. Lauttayhteyksiä rajajokien yli alettiin järjestää 1940-luvun lopulla. Näistä asioista on tehty sopimuksia vuosina 1949, 1958 ja 1960. Vuonna 1963 Suomen ja Ruotsin hallitusten välillä sovittiin sillan rakentamisesta Ylitornioon. Sopimuksen mukaan tuli sekä suomalaisen että ruotsalaisen vesituomioistuimen antaa lupa sillan rakentamiseen siltä osin kuin se oli tarkoitettu toteutettavaksi sen valtion alueella Tornionjoessa. Vähäinen osa sillasta lienee epähuomiossa kuitenkin jäänyt kummankin valtion vesioikeuden antaman päätöksen ulkopuolelle. Siltoja koskevia sopimuksia on sittemmin tehty myös vuosina 1968 ja 1969.

Tornionjoen vesistön käyttöä koskevien sopimusjärjestelyjen moninaisuus, erityisesti kalastusta ja uittoa koskevien sopimusten uusimisen tarve, muuttuneet olosuhteet ja katsomukset, pyrkimys Tornionjoen ympäristöalueen taloudellisten olojen kohottamiseen sekä toisaalta Tornionjoen vesistön luonnonrikkauksien säilyttämiseen ovat vähitellen johtaneet käsitykseen siitä, että Tornionjoen vesistön käytön oikeudelliset perusteet olisi järjestettävä yhdenmukaisin ja nykyajan vaatimuksia vastaavin muodoin. Pyrkimykset, jotka ovat johtaneet sittemmin allekirjoitettujen sopimusten valmistamiseen, lähtivät kuitenkin liikkeelle eräiden erityistavoitteiden pohjalta. Edellä on jo mainittu vuonna 1954 asetettu Tornionjoen kalastussopimuskomitea, joka laati ehdotuksen uudeksi kalastussopimukseksi ja siihen liittyväksi kalastussäännöksi. Pohjoismaiden neuvosto suositteli puolestaan vuonna 1957 Suomen, Norjan ja Ruotsin hallituksille harkittavaksi mitä mahdollisuuksia olisi yhteistyöhön luonnonvarojen hyväksikäyttämiseksi niin sanotun pohjoiskalotin alueella. Suositus tarkoitti muun ohella yhteistyötä vesivoiman tuotannon alalla. Samana vuonna muodostettu niin sanottu pohjoismainen vesivoimakomitea suoritti laajan tutkimuksen, joka koski teknisiä mahdollisuuksia vesivoiman rakentamiseksi Tornion- ja Kainuunjoissa. Tutkittuaan kolmea eri päävaihtoehtoa komitea katsoi, että asiaa olisi edelleen vielä selvitettävä ja että oikeudelliset kysymykset, jotka koskivat rakentamista, olisi järjestettävä Suomen ja Ruotsin kesken vesioikeudellisella sopimuksella. Vesivoimakomitean juriidinen alakomitea lausui vuonna 1960 antamassaan loppuraportissa tästä asiasta muun muassa seuraavaa: "Erittäin tärkeä näkökohta, joka puoltaa yleisen rajavesistöjen käyttöä koskevan sopimuksen aikaansaamista Suomen ja Ruotsin välillä, on alakomitean hankkimien selvitysten mukaan se, että Tornionjoen vesistön osalta nyt voimassa olevat sanottujen valtioiden välillä tehdyt sopimukset (uittosopimus ja kalastussopimus niihin liittyvinen sääntöineen) eivät ratkaise kaikkia niitä kysymyksiä, jotka käytännössä vaativat järjestelyä. Erityisesti vesistöön rakentamista yleensä, veden ottamista ja vesien pilaantumisen ehkäisemistä koskevat kysymykset ovat toistaiseksi vailla tällaista järjestelyä ja puoltavat mainitunlaisen yleisen sopimuksen aikaansaamista siitä riippumatta, tullaanko vesivoiman rakentaminen toteuttamaan valtioitten välisenä yrityksenä vai eikö". Alakomitea suositteli, että ehdotus yleiseksi vesioikeussopimukseksi annettaisiin erityisten hallitusten kutsumien asiantuntijain valmisteltavaksi. Esitys johti siihen, että valtiot vuonna 1961 asettivat Tornionjoen vesistöä koskevaa yleistä vesioikeudellista sopimusta valmistelemaan yhteisen toimikunnan, joka otti nimekseen Suomalais-ruotsalainen rajajokikomitea. Komitea, jolle sen työn aikana oli annettu useita lisätehtäviä, sai työnsä valmiiksi vuonna 1968. Sanottuna vuonna julkaistussa mietinnössään (NU 1968:17) komitea esitti ehdotuksen sopimukseksi Suomen ja Ruotsin välillä rajavesistöistä siihen liittyvine sääntöinen. Rajajokikomitean ehdotus lähetettiin sitten kummassakin maassa lausunnolle eri viranomaisille ja järjestöille. Lausunnoissa, joissa yleisesti korostettiin valmisteilla olevan sopimuksen aikaansaamisen tärkeyttä, esitettiin ehdotuksen johdosta joukko huomautuksia, joista merkittävimmät koskivat ympäristönsuojeluun liittyvien näkökohtien huomioon ottamista erityisesti Ruotsissa tällä alalla toteutetun uudistuksen pohjalta lähtien. Lausunnoissa esitetyt huomautukset on otettu varteen lopullisia sopimusehdotuksia laadittessa. Koska rajavesistön käyttöä koskevat kysymykset saattavat samalla kertaa sivuta monia eri intressejä, Suomen ja Ruotsin välinen rajajokisopimus on laadittu vesitalouden kaikki eri alat käsittävän yleisen rajavesistön sopimuksen muotoon. Poikkeuksena on kuitenkin puutavaran uitto, jota koskevat määräykset yhteisuiton vuonna 1971 tapahtuvan lakkauttamisen johdosta on jätetty pois itse rajajokisopimuk-

sesta. Niiden asemasta on katsottu tarkoituksenmukaiseksi pitää eräin lisäyksin ja muutoksin edelleen voimassa 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehty sopimus ja siihen liittyvä sääntö. Sanotut muutokset ja täydennykset, jotka koskevat lääninhallituksille ja uittoyhdistykselle uiton osalta kuuluneiden tehtävien siirtämistä perustettavalle rajajokikomissiolle, uitosta kannettavien maksujen perimisen lopettamista sekä yhteisuiton lakkauttamisesta johtuvia ennalleenpalauttamistoimenpiteitä, on sisällytetty rajajokisopimuksen yhteydessä allekirjoitettuun lisäsopimukseen Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen. Lisäsopimuksen liitteenä on sääntö, johon on otettu ennalleenpalauttamistoimenpiteistä johtuvia lisäyksiä sääntöön, joka koskee uittoa rajajokien uittoväylässä.

Sopimusta laadittaessa on otettu huomioon, paitsi Suomen ja Ruotsin vesioikeuden monilta osin yhdenmukaiset periaatteet, myös uudemman kansainvälisen vesioikeuden alalla hyväksytyt säännöt ja prinsiipit. Voidaan todeta, että rajajokisopimus olennaisilta osiltaan on sopusoinnussa niin sanotuissa Helsingin säännöissä ilmaistujen oikeusperiaatteiden kanssa. Rajavesistön hallinnon ja valvonnan osalta taas on sopimusta laadittaessa pyritty käyttämään hyväksi kokemuksia, joita eri tahoilla on saatu valtioiden yhteisten rajavesistökomissioiden ja muiden vastaavien elinten toiminnasta. Tässä yhteydessä voidaan myös viitata 24 päivänä huhtikuuta 1964 allekirjoitetulla ja Suomen ja Neuvostoliiton välisellä rajavesistöjä koskevalla sopimuksella perustettuun yhteiseen rajavesistöjen käyttökomissioon, jonka toiminta on tuottanut myönteisiä tuloksia.

Rajajokisopimus jakautuu kymmeneen lukuun, joista ensimmäinen käsittää muun muassa sopimuksen soveltamista koskevia yleisiä säännöksiä. Rajajokisopimuksen soveltamisalue käsittää rajajokien ja niiden sivuhaarojen ja lasku-uomien lisäksi sen osan Pohjanlahtea, joka on Suomen ja Ruotsin Alatornion kuntien alueella. Sopimuksen kalastusta koskevilla määräyksillä on erityinen soveltamisalue, ioka lähemmin määritetään sopimuksen kalastusta koskevassa 5. luvussa.

Aineellisessa mielessä sopimusta sovelletaan rajajoessa tapahtuvaan vesistön rakentamiseen, vesistön säännöstelyyn tai toimenpiteeseen, joka voi aiheuttaa vesistön pilaantumista, sekä muuallakin sopimuksen soveltamisalueella sanotunlaiseen rakentamiseen tai toimenpiteeseen, mikäli sillä saattaa olla vaikutuksia toisessa valtiossa. Rajavesistöjen käytön yleisistä periaatteista sopimuksessa lausutaan, että siinä tarkoitettuja vesialueita on käytettävä siten, että kumpikin maa saa käyttää hyväkseen rajavesistöistä saatavaa hyötyä ja että rajaseudun etuja parhaiten edistetään. Luonnonsuojeluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kalakannan säilyttämisestä ja vesistön pilaantumisen ehkäisemisestä on pidettävä huolta mahdollisimman suuressa määrin.

Sopimuksen 1. luvussa on niin ikään määräyksiä samaa vesialuetta koskevien eri yritysten ja muiden vastakkaisten etujen sovittelemisesta, rajajokien vesimäärän jakautumisesta tasan kummallekin puolelle, yleiskäytöstä ja rannan edustalla olevan vesialueen käyttämisestä tiettyihin tarkoituksiin sekä oikeudesta vapaasti kulkea veneillä rajajoissa.

Rajajokisopimuksen suhde kummassakin maassa voimassa olevaan lainsäädäntöön on järjestetty siten, että siltä osin kuin sopimus sisältää määräyksiä sen soveltamisalan piiriin kuuluvista asioista, niitä sovelletaan vastaavien Suomen ja Ruotsin lakien säännösten asemesta. Muulta osin noudatetaan kummassakin valtiossa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Tästä on sopimukseen otettu nimenomainen säännös, jossa lausutaan, että mikäli sopimuksessa ei ole erityisiä määräyksiä, on kummassakin valtiossa sovellettava siellä voimassa olevaa oikeutta.

Tornionjoen rajavesistöä koskevien voimassa olevien sopimusten mukaan lääninhallituksille kummallakin puolella rajaa kuuluu tiettyjä sopimusten soveltamiseen liittyviä tehtäviä, minkä lisäksi vesioikeudet kummassakin valtiossa ovat olleet toimivaltaisia käsittelemään myös rajavesistöä koskevia asioita. Rajajokisopimuksessa tarkoitetun rajavesistön käytön yleisen järjestelyn kannalta, ja erityisesti ottaen huomioon vesitalouden ja kalastusolojen kehittämiseen, eri etujen yhteensovittamiseen sekä luonnonsuojeluun liittyvät näkökohdat, nykyistä järjestelmää ei voida pitää tehokkaana ja tarkoituksenmukaisena. Tämän johdosta sopimuksessa määrätään, että sopimuksen soveltamista varten on olemassa valtioiden yhteisesti asettama pysyvä komissio, Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio, joka sille annettavien muiden tehtävien lisäksi olisi toimivaltainen myös sellaisissa sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, jotka tähän mennessä ovat kuuluneet lääninhallituksille tai vesioikeuksille. Tarkemmat määräykset rajajokikomission kokoonpa-

nosta ja tehtävistä sisältyvät sopimuksen 2. lukuun sekä sopimuksen liitteenä olevaan rajajokikomission ohjesääntöön.

Rajajokikomissioon kuuluisi kuusi jäsentä, joista kummankin valtion hallitus määrää kolme. Jäsenet määrätään määräajaksi. Yksi jäsenistä määrätään toimimaan, valtioiden vuorotellessa, vuoden kerrallaan komission puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana. Komissiolla olisi sihteeri ja tarpeen mukaan muuta henkilökuntaa. Komitean kanslia, joka sijaitsee sillä rajaseudun paikkakunnalla, jonka molemmat hallitukset yhdessä määräävät, olisi pidettävä yleisölle avoinna jokaisena työpäivänä komission määräämän ajan. Kumpikin valtio suorittaa palkkion valitsemilleen komission jäsenille. Komission työstä aiheutuvat kustannukset maksaa puoliksi kumpikin valtio, mikäli kustannusta ei ilmeisesti ole pidettävä yksinomaan jomman kumman valtion menona.

Rajajokikomission tehtävistä määrätään, että sen tulee oman päätöksensä mukaan panna toimeen tarvittavia tutkimuksia ja selvityksiä. Komissio antaa vesioikeuden lupapäätöksiin verrattavia päätöksiä vesistöön rakentamista ynnä muuta koskevissa hakemusasioissa, määrää korvauksista, joita yrityksen takia on suoritettava, valvoo yhteistoiminnassa kummankin valtion asianomaisten viranomaisten kanssa vesien käyttöä ja vesistöoloja sopimuksen soveltamisalueella sekä suorittaa eräitä muitakin sopimuksessa sille annettuja tehtäviä.

Menettelystä rajajokikomission toimivaltaan kuuluvissa hakemus- ja muissa asioissa on määrätty sopimuksen 8. luvussa. Komission asiana on ratkaista, kuuluuko jokin asia sen käsiteltäväksi. Kummankin maan tuomioistuinten ja viranomaisten on ilmoitettava komissiolle hakemus- ja muista asioista, jotka koskevat sopimuksen soveltamisaluetta. Milloin komissio, tällaisen ilmoituksen saatuaan, katsoo, että asian käsittely kuuluu komissiolle, on asia siirrettävä sille. Milloin taas komissio päättää, ettei asian käsittely kuulu komissiolle, sen ratkaisu vastaavasti sitoo tuomioistuimia ja muita viranomaisia.

Hakemusasiain käsittelyyn tulee kaikkien rajajokikomission jäsenten osallistua. Äänestämistä koskevan pääsäännön mukaan tulee erimielisyyden sattuessa päätökseksi se mielipide, johon vähintään neljä komission jäsentä, niistä vähintään kaksi kummastakin valtiosta, on yhtynyt. Eräissä tapauksissa komission tulee, ennen luvan myöntämistä, alistaa kummankin hallituksen harkittavaksi kysymys yrityksen sallittavuudesta ja niistä ehdoista, joiden tulee yleisen edun kannalta olla yrityksen osalta voimassa. Paitsi sopimuksessa erikseen mainituissa tapauksissa, komissio voi päättää alistamisesta hallituksille muulloinkin, milloin se katsoo siihen olevan erityistä syytä. Myös kummankin valtion hallituksella on oikeus pidättää itselleen yritystä koskeva harkintavalta ja antaa siitä komissiolle tieto ennen kuin komissio on ratkaissut kysymyksen luvan myöntämisestä yritykselle. Myös tällaisessa tapauksessa on alistaminen toimitettava. Näillä alistamista koskevilla määräyksillä on periaatteellisesti tärkeä merkitys, koska niistä käy ilmi, ettei rajajokikomissio ole sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa hallitusten yläpuolella, vaan hallitukset voivat, silloin kun katsovat sen tarpeelliseksi, käyttää asiassa lopullista päätäntävaltaa.

Rajajokikomission hakemusasiassa antamaan päätökseen voidaan eräissä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa hakea muutosta asianomaisen valtion vesiylioikeudesta. Sellainen komission päätös, joka sisältää luvan yritykseen tai toimenpiteeseen, voidaan muutoksen hakemuksesta huolimatta heti panna täytäntöön.

Rajajokikomission toimivaltaan kuuluvista hallintoasioista sopimuksessa määrätään, että erimielisyyden sattuessa tulee päätökseksi mielipide, johon vähintään neljä komission jäsentä, niistä vähintään kaksi kummastakin valtiosta, on yhtynyt. Jollei mikään mielipide saa tällaista kannatusta, asia katsotaan rauenneeksi tai siirretään hallitusten käsiteltäväksi.

Sopimuksen 3. luku sisältää määräyksiä rakentamisesta vesistöön. Rakentamiseksi vesistöön katsotaan paitsi laitoksen tekeminen vesialueelle, myös muu toimenpide, josta voi aiheutua veden korkeuden, veden juoksun, veden syvyyden tai aseman muuttuminen. Lisäksi sovelletaan rakentamista koskevia määräyksiä myös eräihin muihin toimenpiteisiin. Sopimuksessa tarkoitettuun vesistöön rakentamiseen on yleensä saatava rajajokikomission lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvitse hakea, milloin rakentamishanke on vähäinen ja on ilmeistä, että rakentaminen ei vaikuta haitallisesti yleiseen tai yksityiseen etuun. Niin kuin edellä on mainittu, on kysymys hankkeen luvallisuudesta ja luvan ehdoista tietyissä tapauksissa alistettava hallitusten harkittavaksi. Luvan edellytyksiä, tapauksia, joissa luvan myöntäminen ei tule kysymykseen, korvauksia ja rakentajalle määrättäviä velvollisuuksia koskevilta osin sopimuksen määräykset ovat lähellä meillä voimassa olevan

vesilain vastaavia säännöksiä. Sama koskee myös sopimuksen määräyksiä toiselle kuuluvan koskiosuuden ja yhteisen kosken käyttämisestä sekä oikeudesta ottaa pysyvästi tai tilapäisesti käyttöön toisen kiinteätä omaisuutta. Ruotsin vesilaista taas lähinnä ovat peräisin määräykset, jotka koskevat yrityksen toimeenpanijalle määrättävää vuotuista maksua ja erityisiä ehtoja sekä myönnetyn luvan ehtojen uudelleentutkimista. Harkittaessa saako suunniteltu rakentaminen tapahtua on sopimuksen mukaan tasavertaisina otettava huomioon olosuhteet molemmissa valtioissa.

Erityisiä määräyksiä vesistön säännöstelystä sisältävässä sopimuksen 4. luvussa on säännöksiä osallistumisesta säännöstely-yritykseen sekä hyötyä saavan teollisuus- ja voimalaitosyrityksen velvoittamisesta suorittamaan säännöstely-yritykselle hyvitystä saamastaan edusta. Muutoin on säännöstelyn osalta voimassa, mitä sopimuksessa on määrätty rakentamisesta vesistöön. Edellä on jo viitattu syihin, joiden vuoksi kalastusta koskevien sopimusmääräysten uudistamista on pidetty tarpeellisena. Tosin Ruotsin korkeimman oikeuden päätös Vitsaniemen kylän osakkaiden ja Ruotsin valtion välisessä oikeutta lohenkalastukseen koskeneessa riitajutussa on selvittänyt tilannetta ja eräs tärkeä osauudistus, rauhoituspiirien perustaminen Tornionjoen suun edustalla olevalle merialueelle, on toteutettu kalastussäännön lisäyksellä vuonna 1967, mutta Tornionjoen kalastusalueella tapahtuvaa kalastusta koskevien määräysten kokonaisuudistusta niin, että ne vastaavat muuttuneita oloja ja tulevaa kehittämistarvetta, on silti pidettävä tärkeänä. Tämä tarkoitus on katsottu voitavan parhaiten saavuttaa sisällyttämällä uudistetut määräykset omana lukunaan rajajokisopimukseen. Kalastusta koskevien määräysten sisällyttäminen rajajokisopimukseen kuvastaa kalastuksen tärkeätä merkitystä kyseessä olevalla vesialueella ja saattaa sen sopimuksessa määrätyiltä osin perustettavan rajajokikomission toimivallan ja valvonnan piiriin.

Sopimuksen 5. luvun mukaan Tornionjoen kalastusalue jakaantuu jokialueeseen ja merialueeseen. Jokialueella tulee jokaisessa haarautumassa missä kala kulkee olla kalaväylä veden syvimmällä kohdalla. Kalaväylä on, jollei erityistä lupaa ole annettu, pidettävä vapaana kalan kulkua estävistä pyydyksistä tai muista laitteista. Merialueen osalta sopimuksessa on uudistettu vuonna 1967 perustettuja rauhoituspiirejä koskevat säännökset. Toisin kuin aikaisemmat lohenkalastusta säännelleet sopimukset, rajajokisopimus koskee kaikkea kalastamista Tornionjoen kalastusalueella. Pysyväiseksi tarkoitetun kiinteän kalastuslaitteen rakentamisesta vesistöön on säädetty, ettei sitä saa tehdä, jollei sen luvallisuutta ole tutkittu niin kuin vesistöön rakentamisesta on säädetty. Muun kiinteän kalanpyydyksen asettamisesta sekä nuottakalastuksesta antaa rajajokikomissio tarpeelliset määräykset. Yhteistä lohenpyyntiä patoja käyttäen ei enää edellytetä tapahtuvan. Sen sijaan voi rajajokikomissio päätöksellään, joka kummankin maan hallitusten on vahvistettava, sallia jokialueella tietyssä kalastuspaikassa tapahtuvan lohen tai taimenen kalastamisen nuotalla yhteisesti yli valtakunnanrajan. Niin ikään voidaan valtakunnanrajasta riippumatta määrätä, että lohen tai taimenen kalastus tietyssä jokialueen osassa uistinta tai siihen verrattavaa pyyntivälinettä käyttäen on sallittu kalastusoikeudesta annetun todistuksen perusteella. Päätöksen tästäkin tekee rajajokikomissio. Kalastuskorttien, joita nimenomaan urheilukalastajien edellytetään lunastavan, tietyllä alueella tuottama tulo kuuluu niille, joilla sillä alueella on kalastusoikeus, heidän osuuksiensa mukaisessa suhteessa. Tarkemmat määräykset kalastamisesta Tornionjoen kalastusalueella annetaan sopimuksen liitteenä olevassa kalastussäännössä.

Niin kuin jo edellä esitetystä käy ilmi on vesistön pilaantumisen ehkäisemistä koskevia rajajokisopimuksen 6. luvun määräyksiä valmistettaessa merkittäviltä osin otettu lähtökohdaksi Ruotsin uuden ympäristönsuojelulainsäädännön määräykset. Rajavesistön yleinen pilaamiskielto on kuitenkin peräisin Suomen vesilaista. Sen mukaan vesialueelle ei saa, suuremmassa määrin kuin sopimuksen mukaan on luvallista, päästää kiinteää tai nestemäistä jätettä tai muuta ainetta siten, että siitä syntyy sopimuksessa lähemmin tarkoitettua vahinkoa tai haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Ruotsin laista ovat sen sijaan peräisin määräykset, jotka koskevat maan, rakennuksen tai laitoksen käyttämistä sellaisella tavalla, mikä voi aiheuttaa pilaantumista vesialueella. Sopimuksen mukaan rajajokikomissio voi sen hakemuksesta, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa edellä tarkoitettua toimintaa, myöntää luvan tällaiseen toimintaan sekä määrätä ehdot, jotka ovat tarpeen yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi. Tätä sopimuksen määräystä täydentää sopimuksen liitteenä oleva sääntö, joka koskee edellä tarkoitetun toiminnan lupakäsittely- ja ilmoitusvelvollisuutta.

Sääntöön sisältyvä luettelo tehtaista ja laitoksista, joita ei saa perustaa ilman rajajokisopimuksen mukaisesti myönnettyä rajajokikomission lupaa, käsittää yli 50 nimikettä tai nimikeryhmää. Samoin kuin rakentamisen osalta on määrätty komissio voi myös tällaisessa tapauksessa alistaa kysymyksen toiminnan luvallisuudesta ja niistä ehdoista, joiden yleisen edun kannalta tulee sitä koskea, kummankin hallituksen harkittavaksi. Tällainen alistus on aina tehtävä, jos jompi kumpi hallitus pidättää itselleen harkintaoikeuden ja antaa siitä komissiolle tiedon ennen kuin se on ratkaissut kysymyksen toiminnan luvallisuudesta.

Muut rajajokisopimuksen 6. luvun määräykset koskevat vesistöä pilaavan toiminnan aiheuttamasta vahingosta ja haitasta suoritettavaa korvausta, haitan estämiseksi edullisimman paikan valitsemista toiminnan harjoittamista varten, suojatoimenpiteitä, edellytyksiä, joilla lupa voidaan myöntää erityisen suurta haittaa aiheuttavaan toimintaan tai joiden vallitessa luvan myöntäminen on evättävä sekä jätevesien puhdistamista. Niin ikään lukuun on otettu määräyksiä luvan menettämisestä, jos sen ehtoja ei noudateta, sekä luvan ehtojen uudelleentutkimisesta. Luvan haltijan hakemuksesta voi rajajokikomissio myös kumota tai lieventää lupapäätöksen ehtoja jos on ilmeistä, että ehto ei enää ole tarpeen tai on ankarampi kuin on välttämätöntä tai jos muutos johtuu olosuhteista, joita lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty.

Rajajokisopimuksen 7. luvussa on määräyksiä korvauksista. Korvauksen määrää rajajokikomissio yleensä samalla kertaa kuin se antaa luvan vahinkoa aiheuttavaan toimenpiteeseen. Yleisenä sääntönä, eräin sopimuksesta johtuvin poikkeuksin, on määrätty, että käyttöönotetun tai vahingoittuneen omaisuuden omistajan oikeudesta vaatia korvausta sekä korvauksen suorittamisen tavasta ja ajasta on voimassa sen valtion laki, jossa käyttöönotettu omaisuus on tai jossa menetys, vahinko tai haitta muutoin syntyy.

Rajajokisopimuksen 8. luvun menettelyä koskevista määräyksistä on jo edellä tehty selkoa. Sopimuksen 9. luvussa on valvonta- ja rangaistusmääräyksiä. Sopimuksen noudattamisen yleinen valvonta kuuluu rajajokikomissiolle yhteistoiminnassa kummankin valtion asianomaisten viranomaisten kanssa. Sopimus ei rajoita valvontaa, jota kummankin valtion lainsäädännön mukaan muutoin on suoritettava. Rajajokikomissio voi käyttää valvonnan suorittamiseen erityisesti määrättyjä asiantuntijoita. Kalastuksen valvontaa taas toimittavat rajajokikomission määräyksen mukaan valtioiden yhteiset valvontapartiot. Vesistöolojen valvonnan osalta mainitaan sopimuksessa erityisenä kohteena Tärennönjoki, jota myöten vettä virtaa Tornionjoesta Ruotsin puolella olevaan Kainuunjokeen. Tärennönjokea lienee aikaisemmin uittotarkoituksia varten perattu sellaisin seurauksin, että Tornionjoesta Kainuunjokeen siirtyvä vesimäärä on lisääntynyt. Sopimuksen mukaan rajajokikomission tulee jatkuvasti valvoa veden virtaussuhteita sillä kohdalla, jossa Tärennönjoki lähtee Tornionjoesta.

Virka-avusta määrätään sopimuksessa, että jos joku ryhtyy sellaiseen toimenpiteeseen, jota ilmeisesti ei saisi suorittaa ilman rajajokikomission lupaa, voi asianomainen viranomainen siinä valtiossa, jossa toimenpide suoritetaan, kieltää työn jatkamisen ja muutoinkin antaa virka-apua sen oikaisemiseksi, mitä laittomasti on tehty. Virka-apua voidaan myös antaa milloin työ, mihin lupa on saatu, suoritetan vastoin annettuja määräyksiä. Sopimuksen 6. luvussa olevat rangaistusmääräykset koskevat luvatonta rakentamista ja muuta sopimuksen tai siihen perustuvien käskyjen ja kieltojen rikkomista. Rangaistuksena on sakkoa tai vankeutta enintään yksi vuosi. Syyte teosta, joka sopimuksen mukaan on rangaistava, pannaan vireille yleisessä alioikeudessa sillä paikkakunnalla, missä rikkomus on tehty. Eräiden kalastusta koskevien määräysten rikkomisesta määrätään rangaistus sopimukseen liittyvässä Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännössä. Säännön mukaan tuomittava rangaistus on sakkoa, mutta saalis ja pyyntivälineet voidaan tietyissä tapauksissa määrätä menetetyiksi.

Sopimuksen viimeinen eli 10. luku sisältää eräitä sopimusteknisiä määräyksiä. Ne koskevat muun muassa sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevien erimielisyyksien ratkaisemista, ennen sopimuksen voimaantuloa annetun luvan nojalla tehtyjen laitosten ja toteutettujen yritysten asemaa, sopimuksen voimaan tullessa vireillä olevien asioiden edelleenkäsittelyä sekä Kivikannanpadon käyttämisoikeutta. Sopimus on ratifioitava ja tarkoitettu tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972. Sopimuksen voimaantullessa lakkaavat aikaisemmat Suomen ja Ruotsin välillä yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa tehdyt sopimusmääräykset ja niihin liittyvä kalastussääntö olemasta voimassa.

Sen varalta, että sopimus irtisanottaisiin ja lakkaisi olemasta voimassa, sopimuksen viimeisessä artiklassa on määräys, jonka mukaan valtioiden on irtisanomisen sattuessa välttääkseen yleisten etujen ja yksityisten oikeuksien loukkaamista ryhdyttävä neuvottelemaan niiden laitosten pysyttämisestä, jotka ulottuvat valtakunnanrajan ylitse ja jotka on rakennettu sopimuksen mukaisesti.

Rajajokikomission asemaa ja päätäntävallan käyttöä koskevia kysymyksiä järjestettäessä on erityistä huomiota kiinnitetty asiaan liittyviin valtio-oikeudellisiin näkökohtiin. Valtioiden yhteisenä erityistä päätäntävaltaa käyttävänä elimenä rajajokikomissio suorittaa tehtäviä, jotka muutoin kuuluisivat valtion omille viranomaisille. Mitään täysivaltaisuuden rajoittamista tällainen järjestely ei kuitenkaan käytännössä tulisi merkitsemään, koska kaikissa tärkeimmissä asioissa ratkaisut tulisi alistaa hallitusten vahvistettaviksi. Lisäksi on otettava huomioon äänestämistä koskevat säännöt, joiden mukaan komission päätös säännön mukaisesti edellyttää, että sitä kannattaa enemmistö kumpaakin valtiota edustavista komission jäsenistä.

Kun rajajokisopimuksen osalta on kysymys sellaisesta sopimuksesta, jota tarkoitetaan vesilain 21. luvun 13 §:ssä, ja kun siinä sekä lisäsopimuksessa vuoden 1949 uittosopimukseen on määräyksiä, jotka tarkoittavat eräiden tuomioistuimille ja hallintoviranomaisille kuuluvien asioiden käsittelyn uskomista valtioiden yhteiselle, sanotuissa asioissa päätäntävaltaa käyttävälle elimelle, esitetään hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen ja Ruotsin väliseen rajajokisopimukseen sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska molemmat sopimukset sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Suomen ja Ruotsin välillä 16 päivänä syyskuuta 1971 allekirjoitettujen rajajokisopimuksen sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen sekä niiden liitteiden määräykset ovat, mikäli ne koskevat lainsäädännön alaa, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ulkoasiainministeri *Olavi J. Mattila*

Suomen ja Ruotsin välinen

RAJAJOKISOPIMUS

Suomen hallitus ja Ruotsin hallitus varmistaakseen rajavesistöjen sellaisen käytön, joka mahdollisimman hyvin vastaa kummankin valtakunnan ja rajaseudun etuja, ovat tehneet eräiden näitä vesistöjä koskevien vesioikeudellisten ja kalastusoikeudellisten kysymysten järjestämisestä seuraavan sopimuksen.

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 artikla

Sopimusta sovelletaan vesialueella, jonka muodostavat:

Könkämäeno ja Muonionjoki sekä se osa Tornionjoesta ja ne järvet, missä Suomen ja Ruotsin välinen valtakunnanraja kulkee *(rajajoet);*

ne järvet ja vesistöt, jotka ovat rajajokien haarautumia tai laskevat näihin jokiin;

ne erityiset lasku-uomat, jotka muodostavat Tornionjoen eri suuhaaroista; sekä

se osa Pohjanlahtea, joka on Suomen ja Ruotsin Alatornion kuntien alueilla.

Sopimuksen kalastusta koskevilla määräyksillä on erityinen soveltamisalue, sen mukaisesti kuin 5 luvun 1 artiklassa sanotaan.

2 artikla

Sopimus koskee:

toimenpidettä, joka on 3 luvussa tarkoitettua rakentamista vesistöön, tai 4 luvussa tarkoitettua vesistön säännöstelyä, taikka joka voi aiheuttaa 6 luvussa tarkoitettua pilaantumista, milloin toimenpide suoritetaan rajajoessa;

samanlaista toimenpidettä, milloin toimenpide muuten suoritetaan edellä 1 artiklan 1 momentissa määrätyllä soveltamisalueella jommassa kummassa valtiossa ja sillä saattaa olla vaikutuksia toisessa valtiossa; sekä

kalastusta 5 luvun 1 artiklassa määrätyllä erityisellä soveltamisalueella.

Uittoa koskevat määräykset ovat Suomen ja Ruotsin kesken uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa 17 päivänä helmikuuta 1949 tehdyssä sopimuksessa siihen liittyvine sääntöineen uitosta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä. Tarpeelliset täydentävät määräykset annetaan mainitun sopimuksen lisäyksessä ja siihen liittyvässä lisäyksessä sanottuun sääntöön.

3 artikla

Sopimuksen tarkoittamia vesialueita on tässä sopimuksessa tarkemmin osoitetuin perustein käytettävä siten, että kumpikin maa saa käyttää hyväkseen rajavesistöistä saatavaa hyötyä ja että rajaseudun etuja parhaiten edistetään. Luonnonsuojeluun on kiinnitettävä erityistä huomiota; kalakannan säilyttämisestä ja vesistön pilaantumisen ehkäisemisestä on pidettävä huolta mahdollisimman suuressa määrin.

4 artikla

Jos on kysymys eri yrityksistä, jotka koskevat samaa vesialuetta tai joita muusta syystä ei voida rinnakkain toteuttaa, on etusija annettava sille yritykselle, jonka voidaan olettaa yleiseltä ja yksityiseltä kannalta tuottavan suurinta hyötyä. Vastakkaisia etuja on, mikäli mahdollista, siten soviteltava, että kukin niistä voidaan tyydyttää muita olennaisesti loukkaamatta.

5 artikla

Rajajoissa sivuhaaroineen tulee yhtä suuren osuuden vesimäärästä kuulua kummallekin puolelle siinäkin tapauksessa, että vedestä virtaa toisen valtion alueella suurempi osa kuin toisen valtion alueella. Tämä ei muuta sitä oikeutta veteen, joka yksityisellä saattaa olla tuomion, ylimuistoisen nautinnan tai muun erityisen oikeusperusteen nojalla.

6 artikla

Joka omistaa rajajoella rantaa tai jolla on rannan käyttöoikeus, saa valtakunnanrajasta riippumatta käyttää toiselle kuuluvaa vesialuetta rantansa edessä pienehkön laiturin, venevajan, uimahuoneen tai pesutuvan taikka muun sellaisen rakennuksen rakentamiseen.

Jokaisella on oikeus ottaa rajajoesta vettä ja jäätä kotitarpeeksi sekä muuhun samanlaiseen tarkoitukseen käyttää sen vettä.

Vesialuetta älköön käytettäkö tässä artiklassa sanottuun tarkoitukseen, jos siitä aiheutuu alueen omistajalle mainittavaa haittaa tai jos kalastus taikka uitto sen vuoksi vaikeutuu. Tämä artikla ei muuta sitä, mikä muutoin on voimassa valtakunnanrajan yli tapahtuvasta yhdysliikenteestä.

7 artikla

Sen mukaan kuin on määrätty 8/20 päivänä marraskuuta 1810 tehdyn rajanjärjestelysopimuksen IV artiklassa, on kummankin valtion asukkailla oikeus vapaasti kulkea veneellä rajajoissa sekä, milloin se on tarpeellista veneelläkulun turvallisuuden tai veneen vetämisen vuoksi, laskea vastapäiseen rantaan.

8 artikla

Mikäli sopimuksessa ei ole erityisiä määräyksiä, on kummassakin valtiossa sovellettava siellä voimassa olevaa oikeutta.

2 luku

Rajajokikomissio

1 artikla

Tämän sopimuksen soveltamista varten on valtioiden yhteisesti asettama pysyvä komissio *(suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio)*.

2 artikla

Rajajokikomissioon kuuluu kuusi jäsentä, joista kummankin valtion hallitus määrää kolme. Jäsenet määrätään määräajaksi. Kummankin valtion määräämistä jäsenistä tulee yhden olla lainoppinut ja omata kokemusta tuomarintoimissa sekä yhden olla teknillinen asiantuntija; kolmannen tulee olla rajaseudun oloihin hyvin perehtynyt henkilö, joka määrätään Lapin lääninhallituksen tehtyä suomalaisesta ja Norrbottenin lääninhallituksen ruotsalaisesta jäsenestä ehdotuksen.

Kummankin maan hallitus määrää yhden tätä valtiota edustavista jäsenistä toimimaan valtioiden vuorotellessa, vuoden kerrallaan komission puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana.

Kullekin jäsenelle määrätään samassa järjestyksessä yksi tai useampia varamiehiä, jotka täyttävät jäsenelle asetetut kelpoisuusvatimukset.

Komission käytettäväksi on asetettava sihteerejä sekä se muu henkilökunta, jotka komissio tarvitsee.

3 artikla

Rajajokikomissio panee oman päätöksensä mukaan toimeen ne tutkimukset ja selvitykset, jotka ovat tarpeen sen tässä sopimuksessa määrättyjen tehtävien täyttämiseksi.

Komissio voi ottaa välittömästi yhteyden kummankin valtion viranomaisiin ja saada näiden apua tarpeellisten tietojen hankkimiseksi ja tarvittavan yhteistyön aikaansaamiseksi. Tarvittaessa on komissiolla oikeus käyttää asiantuntijoita erityisiin selvitystehtäviin.

4 artikla

Kumpikin valtio suorittaa palkkion valitsemilleen komission jäsenille. Komission työstä aiheutuvat kustannukset maksaa puoliksi kumpikin valtio, mikäli kustannusta ei ilmeisesti ole pidettävä yksinomaan jomman kumman valtion menona.

5 artikla

Rajakomission jäsen on rikosoikeudellisesti vastuunalainen sen valtion lain mukaan, jonka hallitus on hänet määrännyt. Komission palveluksessa olevan henkilön tällaisesta vastuusta on voimassa, mitä hänen kotipaikkansa valtion laki säätää julkisessa virassa olevasta.

Komission jäsenen ja toimenhaltijan tulee, kun hän suorittaa tehtäviään, nauttia siinä valtiossa ,missä tehtäviä suoritetaan, sellaista rikosoikeudellista suojaa, joka kuuluu siinä valtiossa julkisessa virassa olevalle.

6 artikla

Kummankin valtion viranomaisten tulee sallia, että rajajokikomission jäsen tai toimenhaltija taikka asiantuntija, joka 9 luvun 1 artiklan mukaisesti on määrätty suorittamaan valvontaa, saa ylittää rajan siellä, missä se komission työn vuoksi taikka valvonnan suorittamista varten on soveliasta, sekä antaa heille mahdollisimman suuret helpotukset kysymyksen ollessa passista ja muista henkilöllisyyttä osoittavista asiakirjoista sekä siitä ajasta, jona rajan ylittäminen ja viipyminen toisen valtakunnan alueella voi tapahtua.

7 artikla

Rajajokikomissiolle kuuluva omaisuus on vapaa kaikesta tullikäsittelystä sekä tuonti- ja vientimaksuista.

8 artikla

Tämän sopimuksen A-liite sisältää rajajokikomission ohjesäännön.

3 luku

Rakentaminen vesistöön

1 artikla

Rakentamiseksi vesistöön katsotaan tässä sopimuksessa:

laitoksen tekeminen vesialueelle;

vedenkorkeuden järjestely tai vedenjuoksun säännöstely;

veden johtaminen pois vesialueelta; sekä

muun sellaisen toimenpiteen suorittaminen, josta voi aiheutua vedenkorkeuden tai vedenjuoksun taikka veden syvyyden tahi aseman muuttuminen.

Mitä rakentamisesta vesistöön on määrätty, koskee myös:

sellaista vesialueella tapahtuvaa toimenpidettä, joka voi vaikuttaa pohjavesioloihin;

sillan tai muun laitoksen rakentamista vesialueen yli;

johdon vetämistä tai laitoksen tekemistä vesialueen alle.

Vesistössä olevan rakennelman muuttaminen tai purkaminen katsotaan rakentamiseksi, jos toimenpide voi merkittävästi muuttaa olosuhteita vesistössä.

2 artikla

Vesistöön rakentamisen tulee tapahtua siten, että tarkoitus ilman kohtuuttomia kustannuksia saavutetaan mahdollisimman vähän loukkaamalla tai haittaamalla muita etuja jommassakummassa valtiossa. Kohtuullisessa määrin on otettava huomioon odotettavissa olevat yritykset, joihin rakentaminen voi vaikuttaa.

3 artikla

Milloin joku kärsii vesistöön rakentamisen johdosta vahinkoa tai haittaa, saa rakentaminen tapahtua vain, jos sen harkitaan yleiseltä ja yksityiseltä kannalta tuottavan etuja jotka ovat olennaisesti suuremmat kuin siitä johtuvat haitat.

Jos rakentaminen olennaisesti huonontaa väestön elämänoloja, tai aiheuttaa sellaisen pysyvän muutoksen luonnosuhteissa, josta voidaan pelätä seuraavan lähistöllä asuvien viihtyisyyden olennaista vähentymistä tahi luonnonsuojelua koskeva huomattava menetys. taikka jos se muutoin loukkaa merkittävää yleistä etua, sallittakoon rakentaminen edellytyksellä, että se on erittäin tärkeä elinkeinoelämälle tai paikkakunnalle taikka muutoin yleiseltä kannalta.

Vahingosta ja haitasta on suoritettava korvaus 7 luvun mukaisesti.

4 artikla

Harkittaessa, saako suunniteltu rakentaminen tapahtua, on tasavertaisina otettava huomioon olosuhteet molemmissa valtioissa.

5 artikla

Jos useammalla on omistusoikeuden tahi pysyvän rasite- taikka käyttöoikeuden perusteella osuus jommassa kummassa valtiossa olevaan koskeen, voidaan yhdelle tai useammalle heistä 13 artiklan mukaisessa menettelyssä antaa oikeus käyttää toisen osuutta, milloin niin voi tapahtua niiden ehtojen mukaisesti, jotka ovat tässä kohden voimassa sen valtion lain mukaan, mihin koskiosuus kuuluu. Käyttämisestä on suoritettava korvaus 7 luvun mukaisesti.

6 artikla

Joka rajajoessa omistusoikeuden tahi pysyvän rasite- taikka käyttöoikeuden perusteella vallitsee jommassa kummassa valtiossa olevaa koskiosuutta, tahi, joka tällaisen oikeuden ja 5 artiklasta johtuvan oikeuden nojalla voi käyttää hyväkseen sellaista koskiosuutta, tehköön sille, joka vallitsee vastakkaista puolta, tarjouksen kosken yhteisestä käyttämisestä. Jos tarjous hylätään, voidaan tarjouksen tekijälle 13 artiklan mukaisessa menettelyssä antaa 7 luvussa säädettyä korvausta vastaan lupa käyttää toisen osuutta.

Jos se, joka vallitsee vastakkaista puolta, on selittänyt olevansa halukas kosken rakentamiseen, mutta yksimielisyyteen osallistumisen ehdoista ei päästä, määrätään nämä ehdot 13 artiklan mukaisessa menettelyssä.

7 artikla

Jos vesistöön rakentaminen voi haitallisesti vaikuttaa kalastukseen, tulee rakentajan suorit-

taa tai kustantaa sellaiset toimenpiteet, jotka kohtuuden mukaan havaitaan tarpeellisiksi kalastuksen turvaamiseksi tai samanarvoisen kalastuksen ylläpitämiseksi.

8 artikla

Vesistöön rakentaja on velvollinen kohtuullisessa määrin suorittamaan tai kustantamaan toimenpiteitä liikenteeseen kohdistuvan haitan välttämiseksi.

Rakentaja on myös velvollinen suoritamaan tai kustantamaan tarpeelliset toimenpiteet uitolle syntyvän mainittavan haitan ehkäisemiseksi. Milloin jossakin tapauksessa tarvitaan verraten laajoja toimenpiteitä uitolle aiheutuvan haitan torjumiseksi, on valtioiden yhdessä harkittava voidaanko ja missä määrin sanotut toimenpiteet kustantaa yleisillä varoilla.

9 artikla

Vesistöön rakennettaessa on pidettävä huolta siitä, että toimenpiteestä, lukuun ottamatta veden tilapäistä ja ohimenevää samentumista, ei aiheudu vesistön pilaantumista, jolla on mainittava haitallista merkitystä.

10 artikla

Jos vesistöön rakentaminen aiheuttaa olennaisen muutoksen vesistön olosuhteisiin tai muutoin on laajuudeltaan huomattava taikka vaikutuksiltaan tuntuva, voidaan yrityksen toimeenpanija velvoittaa suorittamaan määrätty vuotuinen maksu. Tämä maksu on käytettävä yrityksen aiheuttaman sellaisen vahingon tai haitan ehkäisemiseen tai vähentämiseen, joka ei ole sen luontoinen, että siitä suoritetaan korvausta, tai sanotunlaisen vahingon tahi haitan hyvittämiseen, taikka johonkin muuhun tarkoitukseen sen paikkakunnan hyväksi, jota yritys koskee.

Maksun suuruus on vahvistettava kohtuuden mukaan ottaen huomioon toiselta puolen yrityksen tuottama etu ja toiselta puolen siitä aiheutuva vahinko ja haitta. Maksua älköön missään tapauksessa määrättäkö suuremmaksi kuin kaksi prosenttia yrityksen arvioidusta puhtaasta hyödystä. Maksu on suoritettava rajajokikomissiolle ja siirrettävä rahastoon, joka mainitaan 9 luvun 8 artiklassa.

Myös muutoin voidaan vesistöön rakentamista tarkoittavalle yritykselle määrätä sellaiset erityiset ehdot, joiden kohtuudella voidaan katsoa olevan tarpeellisia seudun ja muut yleiset edut huomioon ottaen.

11 artikla

Siinä tarkoituksessa, että sellainen vesistöön rakentaminen, jolla on olennainen merkitys yleiseltä tai yksityiseltä kannalta, kävisi mahdolliseksi, samoin kuin vesistön rakentamisesta aiheutuvan vahingon tai haitan ehkäisemiseksi tahi vähentämiseksi, voidaan rakentajalle antaa oikeus 7 luvussa säädettyä korvausta vastaan ottaa pysyvästi tai tilapäisesti käyttöön kiinteätä omaisuutta.

12 artikla

Edellytyksin, jotka mainitaan 11 artiklassa, voidaan rakentajalle myöntää oikeus 7 luvussa säädettyä korvausta vastaan muuttaa tai purkaa toiselle kuuluva vesistöön tehty rakennelma.

13 artikla

Sopimuksessa tarkoitettuun vesistöön rakentamiseen on saatava rajajokikomission lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvitse hakea, milloin rakentamishanke on vähäinen ja on ilmeistä, että rakentaminen ei vaikuta haitallisesti yleiseen tai yksityiseen etuun.

Milloin on kysymys padon rakentamisesta rajajokeen taikka padon merkittävästä muuttamisesta tahi sellaisesta vesistön säännöstelystä, joka on omansa olennaisesti vaikuttamaan rajajoen vesioloihin, tulee komission ennen luvan myöntämistä alistaa kummankin hallituksen harkittavaksi kysymys yrityksen sallittavuudesta ja niistä ehdoista, joiden tulee yleisen edun kannalta olla yrityksen osalta voimassa. Yrityksen laadusta riippumatta on tällainen alistus tehtävä, jos komissio havaitsee, että yrityksellä voi olla 3 artiklan 2 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia. Muussakin tapauksessa asia on alistettava kummallekin hallitukselle, jos komissio katsoo siihen olevan erityistä syytä tai jos jompikumpi hallitus pidättää itselleen yritystä koskevan harkintaoikeuden ja antaa siitä komissiolle tiedon ennen kuin komissio on ratkaissut kysymyksen luvan myöntämisestä yritykselle.

Edellä 6 artiklan 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntäminen ja sanotun artiklan 2 momentissa mainittujen ehtojen määrääminen on alistettava hallituksen harkittavaksi.

14 artikla

Jos vesistöön rakentaminen on pantu toimeen ilman, että sitä varten on myönnetty lupa tämän sopimuksen tai aikaisemmin voimassa olleiden määräysten mukaisesti on rakentajalla oikeus vaatia rajajokikomissiota tutkimaan rakentamisen laillisuus.

Rakennelman omistajalla on todistusvelvollisuus ennen rakennelman syntyä vesistössä vallinneiden olosuhteiden osalta. Rajajokikomission päätöksen vaikutuksiin nähden sovelletaan vastaavasti 16, 18 ja 19 artiklan määräyksiä.

15 artikla

Lupa vesistöön rakentamiseen voidaan, milloin olosuhteet vaativat, antaa määräajaksi.

16 artikla

Päätös, jolla on annettu lupa rakentaa vesistöön, on, kun se on lainvoimainen, voimassa jokaista kohtaan, kuitenkin 17—19 artiklasta johtuvien rajoituksin.

17 artikla

Jos vesistöön rakentamista koskevaa yritystä ei ole saatettu loppuun siinä ajassa, mikä luvassa on 8 luvun 9 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrätty, on lupa rauennut siltä osin, kuin se koskee sellaista yrityksen osaa, jota ei ole toteutettu. Rajajokikomissio voi kuitenkin hakemuksesta, joka tehdään ennen sanotun ajan päättymistä, myöntää pidennettyä aikaa enintään kymmenen vuotta, mikäli siihen on syytä.

18 artikla

Lupa rakentaa vesistöön voidaan jomman kumman valtion asianomaisen viranomaisen tai yrityksen omistajan hakemuksesta ottaa uudelleen tutkittavaksi, mikäli on kysymys niistä ehdoista, joita yleisen edun kannalta on yrityksen osalta sovellettava. Hakemus voidaan tehdä neljäntenäkymmenentenä vuotena sen kalenterivuoden jälkeen, jona lupa annettiin, ja sen jälkeen joka neljäskymmenes vuosi; tämän luvun 10 artiklan tarkoittaman maksun osalta sanottu aika kuitenkin on kymmenen vuotta. Jos uutta tutkimusta ei ole haettu edellä tarkoitetun ajanjakson viimeisenä vuotena, ovat aikaisemmin annetut määräykset voimassa myös seuraavana ajanjaksona.

Määräys, jota tarkoitetaan 7 artiklassa, voidaan määräajasta riippumatta ottaa uudelleen tutkittavaksi tämän artiklan mukaisesti, jos määräys osoittautuu vähemmän soveliaaksi kalakannan suojaamiseen; määräyksen muuttaminen ei saa kuitenkaan loukata kolmannen miehen oikeutta.

Uudessa tutkimuksessa älköön yrityksen omistajalle asetettako velvoituksia, joista hänelle aiheutuu olennaisia kustannuksia tai hankalutta sen lisäksi, mihin hänet aikaisemmin on velvoitettu.

19 artikla

Vaatimus saada korvausta sellaisesta vahingosta tai haitasta, jota rajajokikomissio ei lupaa myöntäessään ole edellyttänyt, on tehtävä kymmenen vuoden kuluessa luettuna rakentamisen loppuun saattamiseen määrätyn ajan päättymisestä. Milloin vahinko tai haitta on huomattava, on saman ajan kuluessa vaadittava sellaisten, yritystä koskevien muutettujen määräysten antamista, jotka loukkaamatta kolmannen miehen oikeutta tai tuottamatta omistajalle olennaista haittaa ovat omansa vastaisuudessa ehkäisemään tai mahdollisimman suuressa määrin vähentämään vahinkoa tai haittaa.

20 artikla

Vesistöön rakentamista koskevan yrityksen omistaja on velvollinen pitämään yritykseen kuuluvat laitteet sellaisessa kunnossa, ettei niistä aiheudu vaaraa yleiselle tai yksityiselle oikeudelle.

21 artikla

Vesistön perkaaminen, joka on välttämätön vesistön syvyyden tai aseman pysyttämiseksi, voidaan 13 artiklan säännöksen estämättä suorittaa ilman rajajokikomission käsittelyä. Maa sekä muu perattaessa pohjasta nostettu aine voidaan tarvittaessa, jollei siitä aiheudu huomattavaa haittaa, panna lähimmälle rannalle tai viedä lähellä olevaan sopivaan paikkaan. Toimenpiteestä on hyvissä ajoin ilmoitettava sen kiinteistön haltijalle, jota toimenpide koskee.

Jos vesistö on siirtynyt sijoiltaan, on sitä entiseen uomaan johdettaessa vastaavasti sovellettava, mitä 1 momentissa on sanottu, mikäli takaisin siirtäminen tapahtuu kolmen vuoden kuluessa muutoksesta lukien.

Vahingosta ja haitasta, joka johtuu tässä artiklassa tarkoitetusta toimenpiteestä, on korvausta suoritettava 7 luvun mukaisesti.

22 artikla

Kun kysymyksessä on vesistöön rakentaminen, joka tarkoittaa vesistön säännöstelyä tai palvelee kalastuksen tarpeita, ovat määrätyiltä osin voimassa 4 ja 5 luvun määräykset.

4 luku

Erityisiä määräyksiä vesistön säännöstelystä

1 artikla

Lupa säännöstellä vedenjuoksua järvestä tai muutoin vesistössä voidaan antaa sille, joka edistääkseen liikennettä, uittoa, vesivoiman käyttämistä, maanviljelystä, metsätaloutta, kalastusta, vedenhankintaa, vesistön suojelua tai muuta merkittävää yleistä etua pyrkii veden taloudellisempaan käyttöön.

Yritystä, jota tarkoitetaan 1 momentissa, koskevat soveltuvin osin 3 luvun määräykset.

2 artikla

Jos joku on hakenut lupaa yritykseen, josta säädetään 1 artiklassa, on toisella, jolla on artiklassa mainitussa suhteessa etua yrityksestä, oikeus yhtyä hakemukseen ja päästä osakkaaksi yritykseen.

3 artikla

Samalla kun myönnetään lupa sellaiseen vesistön säännöstelyyn, johon osallistuu kaksi tai useampia edunhaltijoita, on rajajokikomission annettava määräykset osallistumisesta yritykseen. Jos katsotaan tarpeelliseksi, on komission niin ikään vahvistettava yritykselle säännöt, joissa määrätään yrityksen hallituksesta, hallituksen hoitaman hallinnon tarkastuksesta sekä yrityksen asioiden muusta hoitamisesta.

4 artikla

Rajakomissio voi velvoittaa teollisuus- tai voimalaitosyrityksen tai muun sellaisen yrityksen, joka 1 artiklan 1 momentissa tarkoitetulla tavalla saa hyötyä säännöstelystä rajajoessa olematta siinä osallisena, suorittamaan säännöstelyyritykselle hyvitystä, joka vastaa kohtuullista osuutta säännöstelykustannuksista. Hyvitys vahvistetaan määrätyksi vuotuismaksuksi tai suoritettavaksi muulla sopivaksi harkitulla tavalla.

5 luku

Kalastus

1 artikla

Kalastuksesta alueella, jonka muodostavat rajajoet sivuhaaroineen ja lasku-uomineen, sekä Suomen ja Ruotsin puoleisissa Alatornion kunnissa leveysasteen 65°35'P pohjoispuolella oleva Pohjanlahden osa *(Tornionjoen kalastusalue)*, on voimassa mitä jäljempänä säädetään.

Sitä osaa Tornionjoen kalastusalueen, joka on pohjoispuolella jokisuuta, eli Hellälän pohjoisen niemen kärjestä Suomen puolella Ruotsin puolella lähinnä vastassa olevan Viraakarin niemen kärkeen vedettyä suoraa viivaa, sanotaan jokialueeksi; siitä etelään olevaa osaa sanotaan merialueeksi. Tornionjoen lasku-uomat kuuluvat jokialueeseen.

2 artikla

Jokialueella tulee jokaisessa haarautumassa, missä kala kulkee, olla kalaväylä veden syvimmällä kohdalla. Kalaväylä on kolmannes veden leveydestä tavallisimmin esiintyvän alivedenkorkeuden aikana. Kalaväylä, joka asianomaisen valtion lain mukaan on jokialueelle laskevassa vesistössä, jatkuu leveydeltään muuttumattomana jokialueella olevaan kalaväylään saakka.

Rajajokikomissio voi, milloin siihen on syytä, määrätä, että kalaväylä kulkee vesistössä muussa kohdassa kuin 1 momentissa sanotaan; sellainen muutos voidaan kuitenkin tehdä vain siinä tapauksessa, että siitä ei voida olettaa koituvan olennaista haittaa kenellekään, joka ei ole suostunut toimenpiteeseen.

Kalanpyydystä tai muuta laitetta ei saa, jollei toimenpiteeseen ole saatu lupaa siinä järjestyksessä kuin tässä sopimuksessa säädetään vesistöön rakentamisesta, sijoittaa ja käyttää siten, että kalan kulku kalaväylässä voi estyä tai että kala muutoin ei pääse siihen tai siinä liikkumaan. Rajajokikomissio voi kuitenkin määrätyssä tapauksessa myöntää edellä sanotusta poikkeuksia, jollei niiden voida olettaa vaarantavan kalastuksen hoitoa eikä myöskään aiheuttavan olennaista haittaa jollekin, joka ei ole toimenpiteeseen suostunut. Jos jollakin on erityinen oikeus kalastusta varten sulkea kalaväylä, pysyköön sellainen oikeus.

3 artikla

Merialueella tulee, kummankin valtion laissa säädetyn kalaväylän lisäksi, olla rauhoituspiirejä.

Nämä muodostuvat vesialueista, jotka ulottuvat 200 metrin etäisyyteen seuraavien suorien viivojen kummallekin puolelle:

a) Kraaselikarista joen suun ulkopuolella suuntimassa 196° pisteeseen 65°45,85'P, 24°06, 45'I, siitä pisteeseen 65°44,0'P, 24°10,0'I, siitä pisteeseen 65°40,55'P, 24°11,95'I sekä sieltä Sarvenkatajan ja Linnaklupun välitse suuntimassa 193°;

b) Kraaselikarista a-kohdan mukaan lähtevän viivan ja leveysasteen 65°46,0'P leikkauskohdasta pisteeseen 65°46,05'P, 24°02,75'I, siitä suuntimassa 213,5° pisteeseen 65°44,0'P, 23°59,50'I, siitä pisteeseen 65°42,0'P, 24°01, 70'I, siitä pisteeseen 65°36,0'P, 23°59,25'I ja siitä suuntimassa 160°;

c) pisteestä 65°44,0'P, 23°59,50'I pitkin b-kohdassa mainittua suuntimalinjaa 213°, pisteeseen 65°39,0'P, 23°51,50'I, siitä pisteeseen 65°38,0'P, 23°50,65'I sekä siitä suuntimassa 171°;

d) b-kohdassa mainitun suuntimalinjan ja leveysasteen 65°44,60'P leikkauskohdasta pisteeseen 65°44,50'P, 23°50,30'I, siitä pisteeseen 65°43,60'P, 23°48,50'I, siitä pisteeseen 65°42, 80'P, 23°48,70'I, siitä pisteeseen 65°41,40'P, 23°46,85'I ja siitä suuntimassa 200°;

e) a-kohdassa mainitusta taitepisteestä 65°44, 0'P, 24°10,0'I pisteeseen 65°43,95'P, 24°14, 15'I, ja siitä Vähä Huiturin ja Iso Huiturin länsipuolitse suuntimassa 160°; sekä

f) e-kohdassa mainitusta taitepisteestä 65°43, 95'P, 24°14,15'I pisteeseen 65°43,80'P, 24°19, 40'I siitä pisteeseen 65°42,30'P, 24°22,85'I ja siitä edelleen suuntimassa 172°.

Koordinaatit liittyvät ruotsalaiseen merikarttaan n:o 417 (Haparanda), kaikkiin painoksiin vuosilta 1960—1967.

Rahoituspiirien suunnat on merkitty merikartalle, joka on liitetty 1 päivänä huhtikuuta 1967 tehtyyn selityskirjaan, joka koskee toukokuun 10 päivänä 1927 Suomen ja Ruotsin välillä tehtyyn Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön vahvistamista koskevan selityskirjaan liittyvän säännön muuttamista.

Lapin ja Norrbottenin lääninhallitusten asiana on, kummankin omalla puolellaan valtakunnanrajaa, ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin rauhoituspiirien sijainnin merkitsemiseksi veteen.

Kalanpyydystä tai muuta laitetta ei saa, jollei toimenpiteeseen ole saatu lupaa siinä järjestyksessä kuin tässä sopimuksessa säädetään vesistöön rakentamisesta, sijoittaa ja käyttää siten, että kalan kulku rauhoituspiirissä voi estyä tai kala muutoin ei pääse siihen tai siinä liikkumaan.

4 artikla

Kaikenlainen kalastaminen isorysällä, pohjalla varustetulla pyydyksellä ja mutkaverkolla sekä muulla lohen ja taimenen pyydystämiseen tarkoitetulla välineellä on kielletty merialueen siinä osassa, jota rajoittaa jokisuu sekä Salmenlahden suun eteläiseltä rannalta Kraaselin ja Tirron saarten eteläisten niemen sekä Sellön luoteisen kärjen yli Pirkkiön luoteiseen niemeen vedetty viiva.

Ison Tervakarin ja Hamppuleiviskän saarten väliseen salmeen ei kummaltakaan puolelta saa asettaa 200 metriä pitempää kalanpyydystä.

5 artikla

Pysyväiseksi tarkoitetun, rakennetun tai puusta tehdyn kalanpyydyksen vesistöön asettaminen katsotaan 3 luvun 1 artiklan mukaiseksi vesistöön rakentamiseksi *(kiinteä kalastuslaite)* eikä sitä niin muodoin saa suorittaa, jollei sen luvallisuutta ole tutkittu niin kuin siitä 3 luvun 13 artiklassa on määrätty.

Muun rantaan tai pohjaan kiinnitetyn kalanpyydyksen asettamisesta sekä nuottakalastuksesta antaa rajakomissio, sikäli kuin se havaitaan tarpeelliseksi, määräyksiä, jotka tarkoittavat, sanottavasti loukkaamatta yksityistä oikeutta, uitolle ja liikenteelle aiheuttavan haitan ehkäisemistä.

6 artikla

Jokaialueella tietyssä kalastuspaikassa tapahtuvan lohen tai taimenen kalastaminen nuotalla voidaan, edellyttäen, ettei muunlainen kalastus siitä kärsi merkittävää haittaa, määrätä harjoitettavaksi yhteisenä yli valtakunnanrajan. Tätä koskevan päätöksen, joka on voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan, tekee rajajokikomissio yhden tai useamman kalastusoikeuden haltijan esityksestä. Päätöksessä on komission vahvistettava yhteisen kalastuksen säännöt, joissa määrätään asianomainen alue sekä yhteisen kalastuksen harjoittamisen ja hallinnon perusteet. Kalastuspaikalla ja sen läheisyydessä olevien kylien tilallisilla on säännöissä mainituin perustein etuoikeus kalastusoikeuden käyttämiseen.

Komission päätös tulee voimaan kun kumpikin hallitus on sen vahvistanut.

7 artikla

Valtakunnanrajasta riippumatta voidaan määrätä, että lohen tai taimenen kalastus tietyssä jokialueen osassa uistinta tai siihen verrattavaa pyyntivälinettä käyttäen on sallittu kalastuskortin (kalastusoikeudesta annetun todistuksen) perusteella. Päätöksen tästä tekee rajajokikomissio enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Päätös on, tullakseen voimaan, kummankin hallituksen vahvistettava. Kalastuskortin tulee koskea tiettyä siinä osoitettua aluetta ja se on voimassa enintään vuoden kerrallaan.

Komissio antaa kalastuskorttien myymisestä muut tarpeelliset määräykset. Kalastuskorttien tietyllä alueella tuottama tulo kuuluu niille, joilla sillä alueella on kalastusoikeus, heidän osuuksiensa mukaisessa suhteessa.

8 artikla

Tämän sopimuksen B-liitteenä on Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntö.

6 luku

Vesistön pilaantumisen ehkäiseminen

1 artikla

Vesialueelle ei saa, suuremmassa määrin kuin tämän sopimuksen mukaan on luvallista, päästää kiinteätä tai nestemäistä jätettä tai muuta ainetta siten, että siitä syntyy haitallista madaltumista, veden laadun vahingollista muuttumista, vahinkoa kalakannalle, väestön viihtyisyyden vähentymistä, tai vaaraa sen terveydelle taikka muuta sellaista vahinkoa tai haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

2 artikla

Tämän luvun määräysten lisäksi on voimassa, mitä siinä valtiossa, jossa aineen päästäminen tapahtuu tai on tarkoitettu tapahtuvaksi, on säädetty terveydenhoito-, rakennus- ja luonnonsuojelulainsäädännössä sekä tietynlaatuisen vesistön pilaantumisen ehkäisemistä tarkoittavassa lainsäädännössä.

3 artikla

Määräykset 4—14 artiklassa koskevat maan, rakennuksen tai laitoksen käyttämistä sellaisella tavalla, mikä voi aiheuttaa pilaantumista vesialueella, mikäli käyttäminen ei ole rakentamista vesistöön.

4 artikla

Rajajokikomissio voi sen hakemuksesta, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa, käsiteltyään asian tämän sopimuksen mukaisesti, myöntää luvan tällaiseen toimintaan sekä määrätä ehdot, jotka ovat tarpeen yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi. Tämän sopimuksen C-liitteenä on sääntö, joka koskee 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan lupakäsittely- ja ilmoitusvelvollisuutta.

Komissio voi, jos se toiminnan laadun ja vaikutusten perusteella tai muusta syystä katsoo aiheelliseksi, alistaa kysymyksen toiminnan luvallisuudesta ja niistä ehdoista, joiden yleisen edun kannalta tulee sitä koskea, kummankin hallituksen harkittavaksi. Sellainen alistus on aina tehtävä, jos jompi kumpi hallitus pidättää itselleen harkintaoikeuden ja antaa siitä komissiolle tiedon, ennen kuin se on ratkaissut kysymyksen toiminnan luvallisuudesta.

5 artikla

Edellä 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan aiheuttamasta vahingosta ja haitasta on suoritettava korvausta 7 luvun mukaisesti.

Harkittaessa onko toimintaa varten annettava lupa, on olosuhteet kummassakin valtiossa yhdenvertaisina otettava huomioon.

Toimintaa varten on valittava sellainen paikka, että sen tarkoitus ilman kohtuuttomia kustannuksia voidaan saavuttaa mahdollisimman vähäistä haitaa aiheuttavalla tavalla.

6 artikla

Sen, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa, tulee suorittaa sellaiset suojatoimenpiteet, sallia ne toiminnan rajoitukset ja muutoinkin ottaa huomioon ne varokeinot, jotka kohtuuden mukaan voidaan vaatia haitan torjumiseksi ja poistamiseksi.

Edellisessä momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien laajuus arvioidaan pitämällä lähtökohtana sitä, mikä sellaisessa toiminnassa, josta on kysymys, on teknillisesti mahdollista, ja ottamalla huomioon sekä yleiset että yksityiset edut.

Eri etuja keskenään verrattaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä toisaalta sen alueen laatuun, joka voi tulla pilaantumisen kohteeksi, ja pilaantumisen vaikutusten merkitykseen sekä toisaalta toiminnasta saatavaan hyötyyn ja suojatoimenpiteiden kustannuksiin sekä muutoin kysymykseen tulevien varokeinojen taloudelliseen vaikutukseen.

7 artikla

Jos toiminnasta, jota tarkoitetaan 3 artiklassa, on siinäkin tapauksessa, että 6 artiklassa tarkoitettuja varokeinoja noudatetaan, pelättävissä johtuvan haittaa, jolla on olennaista merkitystä, saa toimintaa harjoittaa vain, mikäli erityisiä syitä siihen on olemassa.

Milloin odotettavissa oleva haitta käsittäisi sen, että lukuisien ihmisten elämänolot olennaisesti huonontuisivat, että luonnonsuojelunäkökohdat merkittävällä tavalla kärsivät tai että muuta vastaavaa yleistä etua huomattavasti vahingoitetaan, ei toimintaa ole lupa harjoittaa.

8 artikla

Jätevettä, joka tulee vesikäymälästä tai on peräisin taaja-asutuksesta ja jonka puhdistaminen rajoittuu enintään lietteen erottamiseen, ei saa päästää vesistöön, järveen tai muuhun vesialueeseen, jollei ole ilmeistä, että se voi tapahtua haittaa aiheuttamatta.

9 artikla

Milloin vesialueeseen päästettävän jäteveden puhdistamista varten on tarpeen tehdä laitos toiselle kuuluvalle kiinteistölle, voi rajajokikomissio 7 luvun mukaista korvausta vastaan velvoittaa omistajan kärsimään laitoksesta johtuvan haitan. Tonttia, puutarhaa tai puistoa ei saa kiutenkaan käyttää tässä mainittuun tarkoitukseen, mikäli sitä ilman erityistä haittaa voidaan välttää.

10 artikla

Mikäli olosuhteet vaativat, voidaan 4 artiklan mukainen lupa antaa määräajaksi.

Päätös, jolla on annettu lupa 4 artiklan mukaisesti, on, mikäli se on lainvoimainen, voimassa jokaiseen nähden, kuitenkin sellaisin rajoituksin, jotka johtuvat 11 ja 12 artiklasta. Kysymyksen ollessa määräyksestä, jota tarkoitetaan 8 luvun 10 artiklan 4 kohdassa, on vastaavasti sovellettava, mitä on määrätty 3 luvun 17 artiklassa.

11 artikla

Milloin joku jättää noudattamatta ehtoja, jotka on määrätty lupapäätöksessä, ja tämä poikkeaminen on merkittävä, rajakomissio voi julistaa luvan menetetyksi ja kieltää jatkuvan toiminnan.

Kun kymmenen vuotta on kulunut lupapäätöksen antamisesta tai olosuhteet sitä ennen ovat alennaisesti muuttuneet, rajajokikomissio voi määrätä uusia tai ankarampia ehtoja toimintaa varten sen mukaan kuin on kohtuullista. Milloin on erityisiä syitä, komissio voi edellä mainitun ajan kuluttua myös ottaa uudelleen tutkittavaksi luvan päästää jätevettä tietylle vesialueelle.

Jos toiminnasta, jota tarkoitetaan 3 artiklassa, johtuu huomattavaa haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei edellytetty rajajokikomissio voi antaa määräyksiä haitan estämiseksi tai vähentämiseksi tulevaisuudessa.

Asia, jota tarkoitetaan tässä artiklassa, käsitellään jomman kumman valtion asianomaisen viranomaisen tai yksityisen asinomistajan hakemuksesta.

12 artikla

Luvanhaltijan hakemuksesta rajajokikomissio voi kumota tai lieventää lupapäätöksen ehtoja, jos on ilmeistä, että ehto ei enää ole tarpeen tai on ankarampi, kuin on välttämätöntä, tai jos muutos johtuu olosuhteista, joita ei edellytetty, kun lupa annettiin.

Milloin hallitukset ovat vahvistaneet lupaehdon, ei rajajokikomissio soveltaessaan edellisen momentin määräystä saa olennaisesti poiketa ehdosta, ilman että hallitukset siihen suostuvat.

13 artikla

Milloin 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan aiheuttamasta vahingosta ja haitasta johtuva korvaus on määrätty suoritettavaksi tiettynä vuotuisena maksuna, päätös ei estä komissiota, sen päättäessä uusista tai muutetuista määräyksistä pilaantumisen ehkäisemiseksi, tai milloin muutoin olosuhteiden muutos on tapahtunut, antamasta tästä johtuvia muutettuja määräyksiä korvauksesta ja sen suorittamistavasta.

14 artikla

Milloin lupaa tämän sopimuksen mukaisesti ei ole myönnetty, rajajokikomissio voi päättää 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan kieltämisestä

taikka sille, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa tällaista toimintaa, määrättävästä velvollisuudesta suorittaa varotoimenpiteitä.

Asia, jota tarkoitetaan tässä artiklassa, käsitellään jomman kumman valtion asianomaisen viranomaisen tai yksityisen asianomistajan hakemuksesta.

7 luku

Korvaukset

1 artikla

Se, jolle tämän sopimuksen mukaan annetaan oikeus ottaa käyttöönsä toiselle kuuluvaa omaisuutta tai käyttää hyväkseen toiselle kuuluvaa vesivoimaa taikka ryhtyä toimenpiteeseen, jonka johdosta toisen omaisuus muutoin kärsii vahinkoa tai haittaa, on velvollinen suorittamaan korvausta omaisuudesta, jota käytetään, tai edun menetyksestä, vahingosta taikka haitasta, joka aiheutetaan.

Korvaus on, jollei muuta säädetä, vahvistettava samalla kertaa, kun annetaan lupa asianomaiseen toimenpiteeseen.

2 artikla

Rajajokikomissiolla on oikeus muutoinkin kuin lupahakemuksen yhteydessä päättää korvauksesta, joka johtuu tässä sopimuksessa tarkoitetusta toimenpiteestä.

Korvauksen vahingosta ja haitasta, joka johtuu 3 luvun 21 artiklassa tarkoitetusta toimenpiteestä, vahvistaa, jollei siitä sovita, rajajokikomissio.

3 artikla

Mikäli tästä sopimuksesta ei muuta johdu, on korvauksen perusteista, käyttöön otetun tai vahingoittuneen omaisuuden omistajan oikeudesta vaatia lunastusta sekä korvauksen suorittamisen tavasta ja ajasta voimassa sen valtion laki, jossa käyttöön otettu omaisuus on tai jossa menetys, vahinko tai haitta muutoin syntyy.

8 luku

Menettely

1 artikla

Rajajokikomission tulee hakemuksesta ottaa hakemusasiana käsiteltäväksi kysymykset, jotka koskevat:

1) lupaa vesistöön rakentamiseen 3 luvun 13 artiklan nojalla tai vesistön säännöstelyyn 4 luvun 1 artiklan mukaan taikka kiinteän kalastuslaitteen asettamiseen 5 luvun 5 artiklan 1 momentin perusteella;

2) rakennelman laillisuuden tutkimista 3 luvun 14 artiklan nojalla;

3) lykkäystä 3 luvun 17 artiklan nojalla;

4) uutta tutkimusta, jota tarkoitetaan 3 luvun 18 artiklassa;

5) arvaamattomasta vahingosta aiheutuvaa korvausta tai 3 luvun 19 artiklan mukaan muutettuja määräyksiä;

6) määräysten antamista 4 luvun 3 artiklan nojalla;

7) hyvitystä 4 luvun 4 artiklan nojalla;

8) lupaa toimenpiteeseen, jota tarkoitetaan 6 luvun 3 artiklassa;

9) lykkäystä, joka perustuu 6 luvun 10 artiklaan verrattuna 3 luvun 17 artiklaan;

10) uutta tutkimusta 6 luvun 11—3 artiklan nojalla;

11) kieltoa tai velvollisuuden määräämistä 6 luvun 14 artiklan nojalla; sekä

12) korvauksen määräämistä 7 luvun 2 artiklan nojalla.

Komission tulee myös ottaa käsiteltäväksi asia, joka perustuu 1 luvun 2 artiklan 2 momentissa mainittuun uittosopimukseen.

2 artiklan

Hakemuksen, jota tarkoitetaan 1 artiklan 1 momentin 1, 2 tai 8 kohdassa, tulee sisältää ne selvitykset, joita tarvitaan yrityksen laadun, laajuuden ja vaikutusten arvostelemiseksi. Yrityksen vaikutuspiirissä olevat kiinteistöt on ilmoitettava mahdollisimman täydellisesti, samoin kuin omistajien ja käyttöoikeuden haltijain nimet ja kotipaikat. Jos aiottu yritys on huomattavan laaja tai vaikutuksiltaan merkittävä, on ilmoitettava, missä määrin yritystä suunniteltaessa on oltu yhteistyössä niiden viranomaisten ja yhtymien kanssa, joita yritys koskee.

Muun 1 artiklassa tarkoitetun hakemuksen tulee sisältää ne tiedot, jotka olosuhteisiin katsoen ovat tarpeelliset kysymyksessä olevan toimenpiteen arvostelemiseksi.

Hakemus siihen liitettyine asiakirjoineen on annettava tai postitse lähetettävä kuusin kappalein tai milloin rajajokikomissio erityisessä tapauksessa niin määrää, sitä useampana kappaleena.

Jos rajajokikomissio katsoo hakemuksen jossakin kohdin puutteelliseksi, tulee komission velvoittaa hakija määräajassa täydentämään puutteellisuudet uhalla, että, mikäli tämä laiminlyödään, hakemus julistetaan rauenneeksi.

3 artikla

Milloin komissio havaitsee hakemuksen sellaiseksi, ettei sen käsitteleminen kuulu komissiolle, on hakemus jätettävä tutkittavaksi ottamatta.

Kummankin maan asianomaisten tuomioistuinten ja muiden viranomaisten tulee ilmoittaa rajajokikomissiolle hakemus- ja muista asioista, jotka koskevat 1 luvun 1 artiklan 1 momentissa tarkoitettua soveltamisaluetta. Jos komissio katsoo, että asian käsitteleminen sopimuksen mukaan kuuluu sille, on asia siirrettävä komissiolle.

Milloin komissio on jättänyt hakemuksen tutkimatta 1 momentin mukaisesti tai saatuaan ilmoituksen 2 momentin nojalla todennut, ettei asian käsittely kuulu komissiolle, sen ratkaisu sitoo tuomioistuimia ja muita viranoimaisia.

4 artikla

Jos hakemus on täydellinen eikä rajajokikomissio katso, että hakemus on 3 artiklan 1 momentin mukaan heti jätettävä tutkittavaksi ottamatta, on tiedossa oleville asianomaisille sekä asianomaisille viranomaisille ja yhteisöille postitse ilmoitettava hakemuksesta ja varattava näille tilaisuus tehdä sen johdosta muistutuksensa. Hakemuksesta on myös, jos siitä ei muulla sopivalla tavalla voida ilmoittaa asianosaisille, kuulutettava yhdessä tai useammassa paikallisessa sanomalehdessä. Kuulutuksen tulee sisältää hakemuksen pääasiallista sisältöä selvittävät tarpeelliset tiedot sekä ilmoitus muistutusten tekemisen ajasta, tavasta, jolla asianosaiset saavat kutsun, sekä paikasta, jossa asiakirjat 5 artiklan mukaan ovat nähtävissä.

Sikäli kuin katsotaan tarpeelliseksi, on hakemusasiakirjoista lähetettävä kappale kummankin valtion asianomaisille viranomaisille.

Muistutusten saavuttua voidaan kirjelmien vaihtoa jatkaa sen mukaan kuin rajajokikomissio määrää.

5 artikla

Yksi kappale hakemusasiain asiakirjoista on, jollei se ole ilmeisesti tarpeetonta, pidettävä luotettavan henkilön *(asiakirjain säilyttäjän)* luona asianosaisille soveliaassa paikassa niiden nähtävänä, jotka haluavat asiakirjoihin tutustua.

6 artikla

Hakemusasiassa on rajajokikomission toimitettava suullinen käsittely. Päätös, jolla hakemus 2 artiklan viimeisen momentin nojalla julistetaan rauenneeksi tai 3 artiklan 1 momentin nojalla jätetään tutkittavaksi ottamatta, voidaan kuitenkin tehdä ilman sellaista käsittelyä.

7 artikla

Rajajokikomission tulee huolehtia, että hakemusasia selvitetään siinä määrin kuin sen laadusta johtuen on aiheellista. Milloin havaitaan tarpeelliseksi, on komission tai yhden taikka useamman sen jäsenistä toimitettava paikalla katselmus.

Jos asian selvittäminen vaatii, että siinä toimitetaan todistajien kuulustelu tai että asianosaista kuulustellaan totuusvakuutuksen nojalla, on sellainen todistelu komission pyynnöstä toimitettava tuomioistuimessa, jonka komissio määrää.

8 artikla

Asiaa tutkiessaan ei rajajokikomission tule puuttua kysymykseen, joka koskee omistusoikeutta kiinteistöön tai sitä, mitä tiluksia kiinteistöön kuuluu.

Jos on riitaa 1 momentissa tarkoitetusta kysymyksestä tai muusta kysymyksestä, jonka komissio ei katso kuuluvan sen tutkittavaksi, on komission julistettava, että asia on jäävä lepäämään odotettaessa riidan ratkaisua tai, milloin niin katsotaan, annettava asiassa ratkaisu, jonka pysyvyys edellyttää riidan päättymistä määrätyllä tavalla.

9 artikla

Rajajokikomission päätöksen, jolla annetaan lupa vesistöön rakentamiseen, tulee sisältää:

1) tarkka selitys rakennelman sijainnista ja laadusta;

2) tarpeelliset määräykset veden nostamisen ja laskemisen rajoista sekä veden käytöstä ja juoksutuksesta;

3) määräykset korvauksesta, mikä yrityksen johdosta on suoritettava;

4) määräys 3 luvun 10 artiklan mukaisesta maksusta tai muusta erityisestä ehdosta;

5) määräys ajasta, jonka kuluessa yritykseen kuuluvien rakennelmien tulee olla valmiit;

6) tarvittaessa määräys 9 luvun 8 artiklan mukaisesta tarkastuksesta; sekä

7) muut ehdot, jotka voivat olla tarpeen yleisen tai yksityisen oikeuden turvaamiseksi.

10 artikla

Rajajokikomission päätöksen, jolla annetaan lupa toimintaan, jota tarkoitetaan 6 luvun 3 artiklassa, tulee sisältää:

1) tarkat määräykset siitä toiminnasta, jota varten lupa myönnetään;

2) määräykset niistä toimenpiteistä, jotka vesistön pilaantumisen ehkäisemiseksi on suoritettava;

3) määräykset korvauksesta, mikä yrityksen johdosta on suoritettava;

4) määräys ajasta, jonka kuluessa yrityksen laitteiden tulee olla valmiit;

5) tarvittaessa määräys 9 luvun 7 artiklan mukaisesta tarkastuksesta; sekä

6) muut ehdot, jotka voivat olla tarpeen yleisen tai yksityisen oikeuden turvaamiseksi.

11 artikla

Rajajokikomission tulee erikseen ratkaista kysymys yrityksen sallittavuudesta ja, jos yritys katsotaan voitavan sallia antaa lupa tarpeellisiin töihin.

Jollei yrityksen vaikutuksia voida joltain osin riittävän varmasti ennakolta arvioida, on komission, kun se antaa luvan yrityksen, kokemusten saamiseksi lykättävä toistaiseksi kysymys niistä määräyksistä, joita korvausten tai muiden seikkojen osalta tässä kohden tarvitaan. Mikäli havaitaan aiheelliseksi, on annettava väliaikaisia määräyksiä korvauksesta tai toimenpiteistä, joita on suoritettava vahingonkärsijäin turvaamiseksi.

12 artikla

Edellä 1 artiklan 1. 2, 3, 8 ja 9 kohdassa tarkoitetussa asiassa on hakija velvollinen, sen mukaan kuin rajajokikomissio määrää, hyvittämään vastapuolelle sellaiset kustannukset, joiden harkitaan olleen tarpeellisia, jotta hän voisi valmistautua käyttämään puhevaltaansa sekä käyttää sitä komissiossa.

Muussa hakemusasiassa on komission olosuhteiden mukaan määrättävä, kenen on korvattava kustannukset.

Komission kutsumalle asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta aiheutuvat kustannukset suorittaa etukäteen hakija, jollei komissio toisin määrää. Sellaisten kustannusten lopullisesta maksamisesta määrätään 1 tai 2 momentissa mainittujen perusteiden mukaisesti.

13 artikla

Hakemusasian käsittelyyn tulee kaikkien rajajokikomission jäsenten osallistua. Erimielisyyden sattuessa tulee päätökseksi mielipide, johon vähintään neljä jäsentä, niistä vähintään kaksi kummastakin valtiosta, on yhtynyt. Jollei mikään mielipide saa sellaista kannatusta ja kysymys on käyttöön otetun omaisuuden tai edunmenetyksen, vahingon, haitan taikka 12 artiklassa tarkoitetun kustannuksen korvaamisesta, tulee päätökseksi mielipide, johon, tapauksen mukaan soveltaen tuomioistuimen äänestämissääntöjä siinä valtiossa, johon jäsenet kuuluvat, yhtyy enemmistö sitä valtiota edustavista jäsenistä, missä omaisuus sijaitsee tai missä edunmenetys, vahinko taikka haitta ilmenee, tahi minne kustannus kohdistuu; muu kysymys on siirrettävä hallitusten ratkaistavaksi.

Puheenjohtaja päättää yksin kysymyksestä, joka koskee ainoastaan asian valmistelua.

14 artikla

Rajajokikomission päätös on, jollei sitä anneta välittömästi asian suullisen käsittelyn yhteydessä, annettava päivänä, josta käsittelyssä ilmoitetaan. Jollei sellaista ilmoitusta voida tehdä, on tieto päätöksen antamispäivästä toimitettava asianosaisille samassa järjestyksessä kuin heidän kutsumisestaan on määrätty.

15 artikla

Rajajokikomission päätökseen hakemusasiassa, mikäli on kysymys käyttöön otetun omaisuuden tai edunmenetyksen, vahingon taikka haitan tahi 12 artiklassa tarkoitetu kustannuksen korvaamisesta, voidaan hakea muutosta asianomaisen valtion vesiylioikeudessa. Muutoksenhakukirjelmä on annettava sanotulle tuomioistuimelle viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä komission päätöksen antamisesta lukien. Veto tai tyytymättömyyden ilmoitus ei ole tarpeen. Muutoksenhakumenettelystä on muutoin voimassa, mitä asianomaisessa valtiossa on säädetty muutoksenhausta vesiasiassa, joka ei ole rikosasia.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa hakemusasiassa tulee komission päätös heti lainvoimaiseksi.

Sellainen komission päätös, joka sisältää luvan yritykseen tai toimenpiteeseen, voidaan panna täytäntöön sen estämättä, että päätöksen 1 momentin nojalla haetaan muutosta.

16 artikla

Asiassa, jonka rajajokikomissio on ratkaissut, on soveltuvin osin noudatettava, mitä ylimääräisistä muutoksenhakukeinoista säädetään sen valtion laissa, johon kuuluvaa etua asia koskee.

17 artikla

Asia, joka kuuluu rajajokikomission käsiteltäviin, mutta jota ei tarkoiteta 1 artiklassa, on komission käsiteltävä hallintoasiana.

Hallintoasian komissio ottaa käsiteltäväkseen omasta aloitteesta tai asianomaisen viranomaisen taikka oikeudeomistajan esityksestä. Asian selvittämiseksi on komission annettava sanotuille viranomaisille ja oikeudenomistajille tilaisuus antaa siitä lausuntonsa sekä hankittava ne tiedot ja suoritettava ne muut toimenpiteet, jotka asian laatuun katsoen ovat tarpeellisia. Asian suullinen käsittely on toimitettava, jos voidaan otaksua sen edistävän asian selvittämistä.

Hallintoasiain käsittelyyn tulee komission kaikkien jäsenten osallistua. Erimielisyyden sattuessa tulee päätökseksi mielipide. johon vähintään neljä jäsentä, niistä vähintään kaksi kummastakin valtiosta, on yhtynyt. Jollei mikään mielipide saa tällaista kannatusta, on vireille pantu asia katsottava rauenneeksi; sen laatuinen asia, jossa kuitenkin jokin ratkaisu olisi tehtävä, on siirrettävä hallitusten käsiteltäväksi. Ainoastaan hallintoasiain valmistelua koskevasta kysymyksestä päättää komission puheenjohtaja yksin.

Komission päätökseen hallintoasiassa ei saa hakea muutosta; eräissä tapauksissa on kuitenkin päätös, sen mukaan kuin siitä määrätään 5 luvun 6 ja 7 artiklassa, molempien hallitusten vahvistettava.

9 luku

Valvonta- ja rangaistusmääräykset ym.

1 artikla

Rajakomission tulee yhteistoiminnassa kummankin valtion asianomaisten viranomaisten kanssa valvoa vesien käyttöä ja muutoinkin pitää silmällä vesistöoloja sopimuksen soveltamisalueella. Kalastuksen valvonnan osalta edellä sanottu koskee 5 luvun 1 artiklassa mainittua erityistä soveltamisaluetta.

Tämä sopimus ei millään tavoin rajoita valvontaa, jota kummankin valtion lainsäädännön mukaan on suoritettava.

Rajajokikomissio voi antaa määräyksiä valvonnan suorittamisesta erikseen määrätyn asiantuntijan toimesta. Kalastuksen valvontaa voivat rajajokikomission määräyksen mukaan suorittaa valtioiden yhteiset valvontapartiot. Kummankin valtion on palkattava ja varustettava omat valvojansa.

2 artikla

Rajajokikomission tulee huolehtia siitä, että valvontaviranomaiset kummassakin valtiossa saavat käyttöönsä sen aineiston, jota ne tarvitsevat valvontatoimintaa varten.

Milloin siihen on aihetta, on komission saatettava tehdyt havainnot, jotka koskevat olosuhteita sopimuksen soveltamisalueella, asianomaisen viranomaisen tietoon tälle mahdollisesti kuuluvien toimenpiteiden suorittamista varten.

3 artikla

Rajajokikomission tulee jatkuvasti valvoa veden virtaussuhteita sillä kohdalla, jossa Tärennönjoki lähtee Tornionjoesta. Valvonnan perustaksi komission on niin pian kuin mahdollista annettava suorittaa tarpeelliset tutkimukset ja laskelmat niiden vesimäärien toteamiseksi, jotka vallitsevissa luonnonmukaisissa olosuhteissa virtaavat kummassakin edellä mainitussa joessa.

4 artikla

Tämän sopimuksen mukaisen valvonnan suorittamista varten on rajajokikomissiolla ja asiantuntijoilla, jotka on määrätty 1 artiklan mukaisesti, oikeus päästä tehtaaseen tai muuhun laitokseen, olipa se käytössä tai ei, sekä suorittaa tutkimus laitoksessa tai siihen kuuluvalla alueella.

Milloin tutkimus muulla paikalla on tarpeen on komissiolla ja asiantuntijalla oikeus päästä sinne tutkimuksen suorittamista varten. Tämä ei kuitenkaan koske taloa, tonttia tai puutarhaa.

5 artikla

Jos toiminnan pelätään olevan vastoin tätä sopimusta, on se, joka toimintaa harjoittaa, velvollinen pyynnöstä antamaan rajajokikomissiolle tarvittavat tiedot toiminnasta.

6 artikla

Se, joka on toimittanut valvontaa tämän sopimuksen mukaisesti, ei saa luvatta ilmaista ammattisalaisuutta, josta hän siten on saanut tiedon, taikka käyttöjärjestelyä, liikesuhdetta tai jomman kumman maan puolustukselle merkityksellistä olosuhdetta, joka täten on tullut hänen tietoonsa.

7 artikla

Samalla kun rajajokikomissio antaa päätöksellään luvan tässä sopimuksessa tarkoitettuun yritykseen tai toimenpiteeseen, on komission, milloin siihen on syytä, määrättävä, että asiantuntijan on töiden tultua valmiiksi suoritettava niiden lopputarkastus yrityksen toimeenpanijan kustannuksella.

Tarkastusmiehen määrää komissio tai sen puheenjohtaja.

8 artikla

Tämän sopimuksen nojalla suoritettavia maksuja varten on erillinen rahasto. Hallitukset antavat rajajokikomission esityksestä määräykset, jotka koskevat rahaston hallintoa ja sen varojen käyttöä niille osoitettuun tarkoitukseen.

9 artikla

Jos joku ryhtyy sellaiseen toimenpiteeseen, jota ilmeisesti ei saisi suorittaa ilman rajajokikomission lupaa, voi asianomainen viranomainen siinä valtiossa, jossa toimenpide suoritetaan, kieltää työn jatkamisen, kunnes sellainen lupa on saatu, sekä, milloin siihen on syytä, antaa virka-apua sen oikeisemiseksi, mitä laittomasti on tapahtunut. Jos työ johon lupa on saatu, suoritetaan vastoin siitä annettuja määräyksiä, annettakoon myös tällainen määräys, jollei ole ilmeistä, ettei määräyksistä poikkeaminen loukkaa yleistä eikä yksityistä oikeutta.

10 artikla

Joka vastoin 3 luvun 13 artiklan 1 momentin säännöstä rakentaa vesistöön tai vastoin 4 luvun 1 artiklan säännöstä, verrattuna 3 luvun 13 artiklan 1 momenttiin, toimittaa vesistön säännöstelyä taikka vastoin 5 luvun 5 artiklan 1 momentin säännöstä asettaa veteen kiinteän kalastuslaitteen saamatta siihen rajajokikomission lupaa, tuomittakoon, jos hän tiesi tai hänen kohtuuden mukaan olisi pitänyt tietää, että lupa olisi sanottujen säännösten mukaan ollut tarpeen, sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka saatuaan 1 momentissa tarkoitettuun yritykseen tai toimenpiteeseen komission luvan, poikkeaa yleistä tai yksityistä oikeutta loukkaavalla tavalla yrityksestä tai toimenpiteestä annetuista määräyksistä, tuomittakoon niin ikään sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

11 artikla

Joka tahallisesti tai varomattomuudesta

1. rikkoo 6 luvun 1 artiklassa mainittua kieltoa;
2. rikkoo kieltoa, joka on annettu 6 luvun 11 tai 14 artiklan nojalla;
3. laiminlyö noudattaa määräystä lupakäsittely- ja ilmoittamisvelvollisuudesta, josta valtiot ovat määränneet 6 luvun 4 artiklan nojalla; tai
4. jättää noudattamatta ehdon tai määräyksen, joka on annettu 6 luvun 4, 11, 12 tai 14 artiklan nojalla, niin, että siitä voi olla seurauksena yleisen tai yksityisen edun loukkaaminen,

tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka tahallisesti tai varomattomuudesta rikkoo 9 luvun 6 artiklan säännöstä, tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka tahallisesti tai varomattomuudesta laiminlyö noudattaa, mitä hänen velvollisuudekseen 9 luvun 5 artiklan nojalla on määrätty, tuomittakoon sakkoon.

12 artikla

Syyte teosta, jota tarkoitetaan 10 ja 11 artiklassa, pantakoon vireille yleisessä alioikeudessa sillä paikkakunnalla, missä rikkomus on tehty.

Milloin 9 luvun 6 artiklaa vastaan tehty rikos koskee muuta kuin jommankumman maan puolustukselle merkityksellistä olosuhdetta, saa syyttäjä panna vireille syytteen vain asianomistajan tehtyä siitä ilmiannon.

13 artikla

Seuraamuksesta sille, joka asettaa veteen ja käyttää kalanpyydyksiä tai muita laitteita vastoin 5 luvun 2 tahi 3 artiklan määräyksiä kalaväylästä tai rauhoituspiireistä taikka kalastaa vastoin 5 luvun 4 artiklassa olevia tahi 5 luvun 5 artiklan 2 momentin nojalla annettuja määräyksiä, määrätään Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännössä.

10 luku

Loppumääräykset

1 artikla

Tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskeva valtioiden välinen erimielisyys on ratkaistava noudattaen pysyväisen tutkinta- ja sovittelulautakunnan asettamisesta Suomen ja Ruotsin välillä 27 päivänä kesäkuuta 1924 tehtyä sopimusta.

2 artikla

Tämä sopimus, joka on tehty kaksin ruotsin- ja suomenkielisin kappalein, on ratifioitava. Ratifioimisasiakirjat on mahdollisimman pian vaihdettava Helsingissä.

Suomenkielinen ja ruotsinkielinen teksti ovat kumpikin yhtä todistusvoimaiset.

3 artikla

Sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

4 artikla

Tämän sopimuksen tullessa voimaan lakkaavat olemasta voimassa

Suomen ja Ruotsin välillä yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa 10 päivänä toukokuuta 1927 tehty sopimus,

Suomen ja Ruotsin välillä 8 päivänä syyskuuta 1966 tehty selityskirja, joka koskee yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoessa 10 päivänä toukokuuta 1927 tehdyn sopimuksen soveltamista sekä Suomen ja Ruotsin välillä 10 päivänä toukokuuta 1927 tehty Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön vahvistamista koskeva selityskirja.

5 artikla

Jos tässä sopimuksessa tarkoitettu laitos on tehty tai yritys toteutettu ennen sopimuksen voimaantuloa tai sen jälkeen tuomioistuimen taikka muun viranomaisen aikaisempien määräysten mukaisesti antaman luvan nojalla, on sanottuja aikaisempia määräyksiä sovelletava kysymyksen ollessa laitoksen tai yrityksen laillisuudesta sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Tämän sopimuksen määräyksiä uudelleen tutkimisesta saadaan kuitenkin soveltaa tässä tarkoitettuun laitokseen tai yritykseen.

Hakemus- tai muu asia, joka tämän sopimuksen voimaan tullessa on vireillä tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa ja joka koskee kysymystä, joka kuuluu sopimuksen piiriin, on käsiteltävä ja ratkaistava aikaisemmin voimassa olleiden määräysten mukaisesti.

Kivirannan pato saadaan rakentaa ja sitä voidaan käyttää tähän asti voimassa olleiden määräysten mukaisesti vielä yhden vuoden aikana sopimuksen voimaantulosta lukien.

6 artikla

Sopimus lakkaa olemasta voimassa sen kalenterivuoden alusta lukien, joka ensiksi sattuu kahden vuoden kuluttua siitä, kun jompikumpi valtio on sanonut irti sopimuksen. Valtioiden on irtisanomisen sattuessa, välttääkseen yleisten etujen ja yksityisten oikeuksien loukkaamista, ryhdyttävä neuvottelemaan niiden laitosten pysyttämisestä, jotka ulottuvat valtakunnan rajan ylitse ja jotka on rakennettu sopimuksen mukaisesti.

Minkä vakuudeksi alla mainitut valtuutetut ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Tukholmassa 16 päivänä syyskuuta 1971

Suomen hallituksen puolesta:

Leo Tuominen

Ruotsin hallituksen puolesta:

Krister Wickman

Liite A

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission ohjesääntö

Kanslia ja henkilökunta

1 §.

Suomalais-ruotsalaisella rajajokikomissiolla tulee olla kanslia sillä rajaseudun paikkakunnalla, jonka molemmat hallitukset yhdessä määräävät. Komissiolla pitää olla postiosoite kummassakin valtiossa.

Kansliaa varten tarpeelliset huoneistotilat asettaa käytettäväksi ja kustantaa se valtio, minkä alueella kanslia sijaitsee.

2 §.

Komissiolla tulee olla sen valitsema lainoppinut sihteeri. Sihteeriksi on valittava henkilö, joka hallitsee sekä suomen että ruotsin kieltä. Tarvittaessa voidaan valita useampia sihteereitä.

Lisäksi tulee komission palveluksessa olla muuta henkilökuntaa, jota tarvitaan kansliatehtävien suorittamiseen. Myös tämän henkilökunnan valitsee komissio.

Virkatehtävät, palkkaus ym.

3 §.

Komission puheenjohtajan asiana on johtaa ja valvoa hakemus- ja hallintoasiain valmistelua. Hänen tulee huolehtia siitä, että komission palveluksessa oleva henkilökunta täyttää tehtävänsä ja että esille tulevat hakemus- ja hallintoasiat viivytyksettä otetaan käsiteltäviksi.

Komission muun jäsenen tulee puheenjohtajan kutsusta ottaa osaa komission kokouksiin sekä asiain laadun mukaan erityisin selvityksin tai tutkimuksin avustaa omalla pätevyysalallaan asiain valmistelua.

Varajäsenen tulee puheenjohtajan kutsusta ryhtyä virantoimitukseen jäsenen ollessa estyneenä.

4 §.

Sihteerin tulee puheenjohtajan ohjeiden mukaan avustaa hakemus- ja hallintoasioiden valmisteluissa, pitää komission pöytäkirjoja ja diaarioita, huolehtia kutsujen ja muiden asiakirjojen lähettämisestä sekä rahavarojen hallinnosta, niin kuin tämän ohjesäännön 12 §:ssä määrätään, sekä muutoinkin avustaa kansliatehtävien suorittamisessa.

Muun henkilökunnan tulee puheenjohtajan tarkempien määräysten ja sihteerin ohjeiden mukaan suorittaa kansliassa esiintyvät kirjoitustyöt ja muut tehtävät.

5 §.

Komission jäseneltä vaaditaan, että hän ennen virantoimitukseen ryhtymistä, on kotimaassaan vannonut tuomarinvalan tai antanut tuomarinvakuutuksen.

6 §.

Komission jäsen ja sen palveluksessa oleva henkilö ei saa ilmaista, mitä komissio tai sen puheenjohtaja on päättänyt, ennen kuin päätös on asianomaisessa järjestyksessä annettu tiedoksi.

7 §.

Komission jäsenen palkkion sekä häntä koskevat matkakustannusten korvaukset ja päivärahan maksamisen perusteet määrää hänen kotivaltionsa hallitus.

8 §.

Komissio määrää henkilökuntansa palkkiot tai palkkauksen. Muista palvelusehdoista on soveltuvin osin voimassa, mitä palveluksessa olevan henkilön kotipaikkakunnan valtion laki säätää julkiseen toimeen otetusta.

Aukiolo- ja vastaanottoaika

9 §.

Kanslian tulee olla yleisölle avoinna jokaisena työpäivänä komission määräämän ajan.

Puheenjohtajan tai sihteerin tulee, mikäli komission suorittama toimitus tai muu pätevä syy ei ole esteenä, olla toimistossa tavattavana määrättyyn aikaan, vähintään kerran viikossa.

Kanslian ovella tulee olla ilmoitus aukioloajasta sekä ajoista, joina puheenjohtaja tai sihteeri yleensä ovat siellä tavattavissa. Ilmoitus aukioloajasta on myös mainittava yleisessä puhelinluettelossa.

Taloushallinto

10 §.

Komission jäsenen palkkion maksaa hänelle hänen kotivaliossaan tämän hallituksen määräämä viranomainen.

11 §.

Komission työstä aiheutuvat muut, kuin 1 §:n 2 momentissa ja 10 §:ssä mainitut kustannukset, maksaa komissio. Tähän tarkoitukseen on komission käytettäväksi osoitettava ennakolta varoja. Ennakko on, yleensä yhtä suurena kummaltakin valtiolta, komission tilauksesta maksettava komissiolle kummankin valtion hallituksen määräämän viranomaisen toimesta.

12 §.

Komission rahavarojen hoidosta huolehtii sihteeri.

Sihteerin on puolivuosittain annettava hallintoa koskeva tilitys komission tarkastettavaksi. Tarkastuksen yhteydessä on komission päätettävä kustannusten lopullisesta jakautumisesta valtioiden kesken.

Komission on annettava kappale tilityskirjoista kummankin valtion hallituksen määräämälle viranomaiselle. Tilintarkastuksesta määräävät kummankin valtion hallituksen yhdessä.

Määräyksiä hakemus- ja hallintoasiain käsittelyssä

13 §.

Hakemukset ja muut asiakirjat, jotka annetaan tai lähetetään komissiolle, voivat olla joko suomen- tai ruotsinkielisiä. Mikäli niiden kääntämiseen on syytä, huolehtii siitä kommissio.

Komission pöytäkirjat ja päätökset on asianhaarain mukaan laadittava jommalla kummalla tai kummallakin kielellä.

14 §.

Kokouksiaan varten saa komissio asianomaisen lääninhallituksen määräyksen mukaan käyttää tarpeellisia huoneistotiloja käräjätalossa, koulussa tai muussa yleisessä rakennuksessa. Lämmityksestä, siivouksesta ja muusta sellaisesta aiheutuneet erityiset menot on korvattava.

15 §.

Komission päätöksistä ja muista toimituskirjoista suoritettavista maksuista antaa määräyksiä sen valtion hallitus, jonka alueella kanslia on; kertyneet maksut kuuluvat sanotulle valtiolle.

Liite B

Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntö

Yleisiä määräyksiä

1 §.

Tornionjoen kalastusalue käsittää seuraavat vesialueet:

Könkämäenon ja Muonionjoen sekä sen osan Tornionjoesta ja ne järvet, missä Suomen ja Ruotsin välinen valtakunnanraja kulkee *(rajajoet);*

ne järvet ja vesistöt, jotka ovat rajajokien haarautumia;

ne erityiset lasku-uomat, jotka muodostavat Tornionjoen eri suuhaaroista; sekä

sen osan Pohjanlahtea, joka sijaitsee Suomen ja Ruotsin puoleisissa Alatornion kunnissa leveysasteen 65°35'P pohjoispuolella.

Sitä osaa Tornionjoen kalastusalueesta, joka on pohjoispuolella jokisuuta, eli Hellälän pohjoisen niemen kärjestä Suomen puolella Ruotsin puolella lähinnä vastassa olevan Virtakarin niemen kärkeen vedettyä suoraa viivaa, sanotaan jokialueeksi; siitä etelään olevaa osaa sanotaan merialueeksi. Tornionjoen lasku-uomat kuuluvat jokialueeseen.

2 §.

Tässä säännössä tarkoitetaan

kiinteällä pyydyksellä: kiinteätä kalastuslaitetta ja lisäksi johtoaidalla varustettua pyydystä, joka vajoin, painoin tai muulla tavoin on kiinnitetty pohjaan tai rantaan ja joka on tarkoitettu olemaan paikoillaan kahta vuorokautta pitemmän ajan kerrallaan;

kiinteällä kalastuslaitteella: rakennettua tai puusta tehtyä kalanpyydystä, joka on pysyväisluontoinen, niin kuin pato;

isorysällä: rysää, joka joltakin osaltaan on korkeampi kuin 1,5 metriä; sekä

laiskalla eli kosteverkolla: verkkoa, jonka toinen pää on kiinnitetty luonnollisen tai keinotekoisen virtasuojan kosteeseen.

3 §.

Silmänsuuruudella tarkoitetaan tässä säännössä:

havaspyydyksessä, joka voidaan vetää suoraksi: vastakkain ja pisimmällä toisistaan olevien solmujen keskipisteiden väliä, mitattuna pyydyksen ollessa märkänä ja silmän ollessa vaakasuoraan vedettynä pyydyksen pituussuuntaan; sekä

havaspyydyksessä, jota ei voida vetää suoraksi: silmän kahden lähinnä toisistaan olevan vastakkaisen sivun lyhintä väliä.

Silmänsuuruutta koskevaa määräystä ei ole katsottava rikotun, milloin muutama silmäpoikkeaa määrätystä mitasta.

Kalastuksen hoito ja harjoittaminen

4 §.

Kalaväylästä jokialueella ja merialueen rauhoituspiireistä määrätään Suomen ja Ruotsin välillä rajajoista tehdyn sopimuksen 5 luvun 2 ja 3 artiklassa.

Rajajokisopimuksen 5 luvun 4 artiklassa on määräyksiä, jotka kieltävät kalastuksen merialueella lähinnä jokisuuta.

5 §

Isorysällä kalastaminen jokialueella on kielletty. Kalastus keinotekoiseen virtasuojaan asetetulla laiskalla eli kosteverkolla on kielletty.

6 §.

Kalastus atraimella on kielletty.

Kalastus varrellisella kalakoukulla on kielletty; sellaista välinettä saa kuitenkin käyttää muuhun pyydykseen tarttuneen kalan nostamiseen. Mitä tässä on sanottu, koskee myös muuta välinettä, jolla kalan voi keihästää.

7 §.

Haavilla kalastettaessa ei saa käyttää tulta tai valoa.

8 §.

Kalastus harrilaudalla tai siihen verrattavalla pyydyksellä, kuten kalastajien välille pingoitetulla siimalla yksine tai useampine perukkeineen, joihin on kiinnitetty koukkuja, uistimia tai muita vieheitä, sekä veto- tai heittosiimalla, jossa samassa siimassa on enemmän kuin kolme erillistä koukkua, on jokialueella kielletty.

9 §.

Räjähdysaineen, huumaavan tai myrkyllisen aineen taikka sähkövirran käyttäminen kalastuksessa on kielletty.

Kalastukseen älköön myöskään käytettäkö sellaisia pohjassa, vedessä tai sen yläpuolella olevia esineitä, joiden tarkoituksena on pelottamalla ohjata kala pyydykseen.

Kalastaminen ampuma-aseella on kielletty.

10 §.

Könkämäenosassa Kilpisjärvestä Lätäsenon yhtymäkohtaan on kaikenlainen kalastus kielletty syyskuun 15 päivän alusta lokakuun 20 päivän loppuun.

Jokialueella Lätäsenon yhtymäkohdasta alavirtaan on kalastus kiinteällä pyydyksellä kielletty syyskuun 1 päivän alusta syyskuun 14 päivän loppuun.

Jokialueella Lätäsenon yhtymäkohdasta alavirtaan on kaikenlainen muu kalastus kuin nahkiaisen (silmun) pyydystäminen kielletty syyskuun 15 päivän alusta marraskuun 15 päivän loppuun.

11 §.

Jokialueella on kalastaminen nuotalla tai kulteella muussa kuin kiinteässä kalastuslaitteessa samoin kuin kalastaminen ajoverkolla kielletty kello 8 ja kello 18 välillä Ruotsin aikaa ja vastaavana aikana Suomen aikaa.

12 §.

Ravustaminen on kielletty, jollei rajajokikomissio toisin määrää.

Helmisimpukan pyydystäminen on kielletty.

13 §.

Seuraavia kalalajeja ei saa pyydystää, jollei kala täytä alempana mainittua vähimmäismittaa mitattuna leuan päästä pyrstöevään uloimpaan kärkeen:

1) lohi 50 senttimetriä;

2) taimen kalastettaessa Kilpisjärvessä ja Könkämäenossa Lätäsenon yhtymäkohtaan saakka 25 senttimetriä ja Tornionjoen kalastusalueella 35 senttimetriä; sekä

3) harjus 25 senttimetriä.

14 §.

Joka luvallista kalalajia pyydystäessään on tahtomattaan saanut kalan, jota hän 10 §:n 3 kohdan tai 13 §:n mukaan ei olisi saanut pyydystää, ei hänen, jos kala heti lasketaan takaisin veteen, katsota rikkoneen pyydystämiskieltoa.

15 §.

Rauhoitusaikana ja alueella, jolla kalastus on kielletty ei mitään kalanpyydyksiä, lukuun ottamatta nahkiaisen (silmun) pyydyksiä, milloin sellainen pyynti on sallittu, saa olla vedessä.

Kalastuksen päätyttyä, on paalut, vaajat, pukit ja muut kalastuksessa käytetyt esineet viipymättä poistettava vedestä ja nostettava maalle.

Patoa purettaessa on siihen kuuluvat painot tuotava maalle.

Mateen pyydystämiseen talvella tarkoitettujen patojen kaikki rakennustarpeet on keväällä ennen jäiden lähtöä poistettava vedestä ja nostettava maalle

16 §.

Kiinteän kalastuslaitteen seinämä on tehtävä siten, että pystyssä olevien liisteiden väli on vähintään 6 senttimetriä ja pitkällään olevien väli vähintään 9 senttimetriä.

17 §.

Siian tai muun pienemmän kalan pyydystämiseen tarkoitetussa padossa ei saa käyttää mutkaa eli potkuverkkoa eikä myöskään rysää, mertaa tai lanaa, jonka pyyntiaukko tai siinä oleva nielurengas on johonkin suuntaan läpimitaltaan 16 senttimetriä suurempi.

18 §.

Jokialueella tulee kalanpyydyksessä olla seuraava silmäsuuruus:

lohen ja taimenen pyyntiin tarkoitetussa pyydyksessä:

1) kiinteässä pyydyksessä vähintään 66 millimetriä;

2) nuotassa vähintään 100 millimetriä, kuitenkin siten, että nuotassa, jota käytetään kalan nostamiseen karsinapadossa, mitta saa olla vähintään 80 millimetriä; sekä

3) verkossa vähintään 100 millimetriä;

muun kalan pyyntiin tarkoitetussa pyydyksessä:

1) padossa, rysässä, merrassa ja muussa lanassa kuin nahkiaispyydyksessä vähintään 60 millimetriä;

2) nuotassa vähintään 64 ja enintään 80 millimetriä; sekä

3) verkossa vähintään 60 ja enintään 80 millimetriä.

19 §.

Merialueella tulee kalanpyydyksessä olla seuraava silmänsuuruus:

kiinteässä pyydyksessä:

1) jos pyydys on tarkoitettu silakan ja muikun pyyntiin, vähintään 24 millimetriä ja enintään 38 millimetriä niin sanotussa kalapesässä; sekä

2) jos pyydys on tarkoitettu muun kalan pyyntiin, vähintään 66 millimetriä;

nuotassa:

1) jos se on tarkoitettu silakan ja muikun pyyntiin, vähintään 24 millimetriä ja enintään 38 millimetriä;

2) jos se on tarkoitettu lohen ja taimenen pyyntiin, vähintään 100 millimetriä; sekä

3) jos se on tarkoitettu muun kalan pyyntiin, vähintään 66 millimetriä;

verkossa:

1) jos se on tarkoitettu silakan, muikun ja syöttikalanpyyntiin, vähintään 24 millimetriä ja enintään 38 millimetriä; sekä

2) jos se on tarkoitettu muun kalan pyyntiin, vähintään 60 millimetriä.

Jos tässä pykälässä mainitun silakan, muikun ja syöttikalan pyyntiin tarkoitetun pyydyksen käyttäminen osoittautuisi vaikutukseltaan vahingolliseksi näille tai muille kalalajeille, voi rajajokikomissio rajoittaa pyydyksen käyttöä tai kieltää sen.

20 §.

Rajajokikomissio voi antaa määräyksiä veteen asetettujen kalanpyydysten välisestä vähimmästä etäisyydestä sekä kiinteiden kalanpyydysten suoja-alueesta, jolla liikkuvan pyydyksen käyttäminen on kielletty.

21 §.

Rajajokikomissio voi, sikäli kuin se kalastuksen hoidon kannalta tai kalanviljelystä tahi tieteellistä tarkoitusta varten osoittautuu tarpeelliseksi, myöntää poikkeuksia tämän säännön määräyksistä.

Kalanistutusta, jota ei suoriteta erikseen annetun määräyksen täyttämiseksi, ei saa toimittaa ilman rajajokikomission lupaa. Lupa voidaan antaa vasta, kun valtion kalastusviranomainen on puoltanut hakemusta.

Ensimmäisessä ja toisessa momentissa mainitussa luvassa on annettava asianmukaiset määräykset luvan väärinkäyttämisen estämiseksi.

22 §.

Rajajokikomissiolla on oikeus muussakin kuin 21 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa myöntää poikkeuksia 10 sekä 16—19 §:n määräyksistä sikäli, kuin se osoittautuu tarpeelliseksi. Milloin kysymyksellä on erityistä merkitystä, on se alistettava molempien hallitusten harkittavaksi.

Kalanpyydysten merkitseminen

23 §.

Pyyntiin asetettu kalanpyydys, jota ei valvota, on merkittävä siten, että merkinnästä selvästi ilmenee, kuka on pyydyksen omistaja tai käyttäjä, sekä hänen kotipaikkansa. Merkinnän tulee olla hyvin havaittavissa ilman, että pyydystä tarvitsee nostaa vedestä.

Rikkomusvastuu ym.

24 §.

Joka tahallaan asettaa kalanpyydyksen tai muun laitteen ja sitä käyttää ilmeisesti sen vastaiseksi, mitä rajajokisopimuksen 5 luvun 2 tai 3 artiklassa on säädetty kalaväylästä tai rauhoituspiireistä;

tahi, joka kalastaa selvästi vastoin rajajokisopimuksen 5 luvun 4 artiklassa määrättyä kieltoa;

taikka, joka kalastaa tavalla, joka tämän säännön 5, 7 tai 9 §:ssä on kielletty tai on vastoin 10—13 §:ssä olevaa määräystä, tuomittakoon sakkoon tahi vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

25 §.

Sakkoon tuomitaan, jos joku tahallaan

kalastaa 6 tai 8 §:ssä kielletyllä pyydyksellä;

tai, harjoittaakseen taikka edistäkseen kalastamista 6 §:n 1 momentissa tai 8 §:ssä tarkoitetulla pyydyksellä, ottaa kalavesille mennessään mukaansa tällaisen pyydyksen;

tai, harjoittaakseen taikka edistäkseen 9 §:n 1 tai 2 momentissa mainittua kalastusta, ottaa kalavesille mennessään mukaansa sellaisen kalastukseen tarkoitetun aineen, esineen tai laitteen;

tai kiinteässä kalastuslaitteessa käyttää pyyntiaukkoa, jossa liisteiden väli ei ole 16 §:n mukainen;

tai kalastaa pyydyksellä, joka 17 §:ssä on kielletty, tai pyydyksellä, jossa silmänsuuruus ei vastaa 18 tai 19 §:n määräyksiä;

tai rikkoo 20 §:n nojalla annettua määräystä;

tai istuttaa kalaa ilman 22 §:n 2 momentissa mainittua lupaa;

taikka kalastaa vastoin rajajokisopimuksen 5 luvun 5 artiklan 2 momentin nojalla annettua määräystä.

26 §.

Joka tahallaan tai varomattomuudesta rikkoo 15 tai 23 §:n määräyksiä, tuomittakoon sakkoon.

27 §.

Jos jonkun todetaan syyllistyneen 24 tai 25 §:n mukaan rangaistavaan kalastukseen, on pyydystetty kala tai, milloin se on pilaantunut taikka ei enää ole tallella, sen arvo julistettava menetetyksi, mikäli tätä ei katsota ilmeisesti kohtuuttomaksi.

Jos jostakin kalaerästä tavataan sellaista kalaa, joka 1 momentin nojalla on oleva menetetty sen vuoksi, että se on pyydystetty luvattomana aikana tai on alamittaista on, milloin kalaerän haltija ei heti omalla kustannuksellaan anna luotettavan henkilön lajitella muuta kalaa erilleen, myös viimeksi mainittu kala julistettava menetetyksi, mikäli tätä ei katsota ilmeisesti kohtuuttomaksi.

Milloin kala julistetaan menetetyksi, on myös laatikko tai muu päällys, missä kalaa säilytetään, oleva menetetty.

28 §.

Kalanpyydys, jota on käytetty 24 tai 25 §:n nojalla rangastavaan kalastukseen;

tai, joka, vaikka kalastamista ei olekaan harjoitettu, on otettu mukaan kalavesille mennessä olosuhteissa, jotka 25 §:n mukaan aiheuttavat rangaistuksen;

tai, joka on ollut asetettuna pyyntiin vastoin 15 §:n määräystä tai jätetty merkitsemättä 23 §:n mukaisesti.

on julistettava kokonaan tai osaksi menetetyksi, mikäli omistaja tai hänen sijaisensa on tehnyt teon tai siihn tahallisesti myötävaikuttanut eikä menettäminen ole ilmeisesti kohtuutonta; jollei pyydys ole tallella, on sen arvo julistettava menetetyksi.

Mitä tässä pykälässä on säädetty, ei koske ampuma-asetta.

29 §.

Edellä 27 ja 28 §:ssä omaisuuden menettämisestä annetut määräykset eivät koske henkilöä, joka vilpittömässä mielessä on saanut omaisuuden tai erityisen oikeuden siihen.

Menetetyksi julistettu omaisuus tai sen arvo on tuleva sille valtiolle, jossa menettämistä koskeva päätös annetaan.

30 §.

Jos 24 tai 25 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa joku tavataan verekseltään tai jos kalavedestä tavataan pyydys, joka tämän säännön mukaan on luvaton tai joka on asetettu pyyntiin ilmeisesti vastoin 15 §:n säännöstä tai jätetty merkitsemättä 23 §:n mukaisesti, voidaan omaisuus, joka 27 tai 28 §:n nojalla voidaan julistaa menetetyksi, sekä vene ja muu, jolla voidaan olettaa olevan merkitystä teon selvittämisessä, takavarikoida.

Oikeus toimittaa takavarikko 1 momentin nojalla on, paitsi poliisiviranomaisella, poliisimiehellä ja virallisella syyttäjällä, myös valtion viranomaisen määräämällä kalastuksenvartijalla sekä asianomaisen meri- ja rajavartioston toimenhaltijalla. Jos takavarikkon on toimittanut muu kuin poliisiviranomainen, poliisimies tai virallinen syyttäjä, on takavarikosta mahdollisimman pian tehtävä ilmoitus poliisiviranomaiselle tai syyttäjälle taikka lähimmälle poliisimiehelle; ilmoituksen saajan tulee menetellä niin kuin hän itse olisi toimittanut takavarikon.

31 §.

Milloin on ilmeistä, että kalanpyydys on asetettu tai muuhun toimenpiteeseen ryhdytty vastoin kalaväylästä tai rauhoituspiireistä rajajokisopimuksen 5 luvun 2 tai 3 artiklan mukaan voimassa olevia määräyksiä taikka vastoin sanotun sopimuksen 5 luvun 4 artiklassa säädetty kieltoa, eikä asiaa tehdyn huomautuksen johdosta heti korjata, tulee paikkakunnan ulosottomiehen vahinkoa kärsineen hakemuksesta

ja toimitettuaan yhdessä luotettavan henkilön kanssa paikalla katselmuksen antaa tarvittavaa virka-apua niskoittelevan kustannuksella.

Milloin yleistä kalastusetua loukataan, voi myös virallinen syyttäjä, valtion kalastusvirkamies tai valtion viranomaisen määräämä kalastuksenvartija pyytää virka-apua.

32 §.

Jos kalanpyydyksen omistaja tai haltija laiminlyö täyttää 15 §:ssä säädetyn velvollisuutensa, on ulosottomiehen asiana määrätä työn teettämisestä laiminlyöjän kustannuksella.

33 §.

Syyte tämän säännön rikkomisesta on pantava vireille sen paikkakunnan yleisessä alioikeudessa, missä rikkomus on tapahtunut, tai yleisessä alioikeudessa sillä paikkakunnalla jommassa kummassa valtiossa, missä rikkomuksesta epäillyllä on kotipaikka tai missä hän pysyvähkösti oleskelee.

Liite C

Sääntö, joka koskee Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen 6 luvun 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan lupakäsittely- ja ilmoitusvelvollisuutta

1 §.

Tässä säännössä tarkoitetaan luvalla sellaista lupaa Suomen ja Ruotsin välisen rajajokia koskevan sopimuksen 6 luvun 3 artiklan mukaiseen toimintaan, jonka suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio antaa sanotun sopimuksen 6 luvun 8 pykälän mukaisesti.

2 §.

Seuraavan laatuisia tehtaita tai muita laitoksia ei saa perustaa ilman lupaa, jos laitoksessa tullaan harjoittamaan toimintaa, jota tarkoitetaan rajajokisopimuksen 6 luvun 3 artiklassa:

1. kaivos tai rikastulaitos,
2. sintrauslaitos, rauta- tai terästehdas tai raudanseostuslaitos,
3. metallitehdas tai metallinjalostuslaitos,
4. metallien pintakäsittelyä suorittava laitos,
5. valimo,
6. kaapelitehdas,
7. sementtitehdas, murskaamo, sepelilaitos, kivenhakkaamo,
8. kalkkia tai kalkkituotteita valmistava laitos,
9. asfalttitehdas, öljysoralaitos,
10. liitutehdas,
11. mineraaleihin perustuvia rakennusaineita valmistava laitos,
12. mineraalivillatehdas,
13. kalliolouhos taikka kiven-, soran- tai hiekanottopaikka,
14. posliini-, kaakeli- tai savituotetehdas,
15. lasinvalmistustehdas,
16. puukyllästyslaitos,
17. puuhioke-, paperi-, selluloosa- tai rakennuslevytehdas,
18. sokeritehdas,
19. tärkkelystehdas,
20. meijeri, kuivamaitotehdas tai jäätelötehdas,
21. teurastamo, lihasäilyketehdas tai destruktiolaitos,
22. kalajauho- tai kalaöljytehdas tai kalanvalmistus- tai säilöntätehdas,
23. vihannesten, juureksien, hedelmien tai marjojen valmistus- tai säilöntätehdas,
24. margariinitehdas,
25. hiivatehdas,
26. luujauho- tai nahkaliimatehdas,
27. panimo, mallastehdas, viinanpolttimo, virvoitusjuomatehdas,
28. einesvalmistetehdas, savustamo,
29. kahvinpaahtimo,
30. tekstiilejä valmistava tai värjäävä tehdas, villapesula,
31. pesulaitos, jossa voidaan käsitellä yli 500 kiloa pyykkiä vuorokaudessa,
32. parkitsimo tai muu nahankäsittelylaitos,
33. peruskemikaaleja valmistava tehdas,
34. lannoitusainetta valmistava tehdas,
35. muovia, tekokuitua, synteettistä kumia tai muovituotteita valmistava tehdas,
36. kumitehdas,
37. kimröökitehdas,
38. lääketehdas tai serobakteriologinen laitos,
39. ruuti- tai räjähdysainetehdas,
40. öljyn- tai rasvanpuhdistamo,
41. väriainetta, hartsia vernissaa tai liuotusainetta valmistava tehdas,
42. paperi-, muovi- tai tekokuituaineiden kyllästystehdas,
43. elektrodikoksia, grafiittia tai grafiittielektrodeja valmistava tehdas,
44. täytemassoja tai pigmenttejä valmstava tehdas,
45. pesuainetehdas,
46. torjunta-aineita valmistava tehdas,
47. atomi- tai kaasuturbiinivoimalaitos,
48. höyryvoima- tai muu laitos, jossa lämmitykseen käytetään fossiilista polttoainetta ja jonka teho ylittää 50 MW,
49. hiili-, nestekaasu- tai asetyleenikaasulaitos,
50. jätteiden käsittely- tai säilytyslaitos, johon tuodaan jätettä yli 50 tonnia vuodessa, tai öljyjätteen tai muun erityisjätteen käsittely- tai keskityslaitos,
51. romuvarasto tai romunkäsittelylaitos,

52. eläintenkasvattamo, jossa on tilaa yli 500 teurassialle tai 10 000 siipikarjayksilölle,
53. eläinlannan kuivaamislaitos,
54. tehdas, josta myrkyn päästämistä voi tapahtua.

3 §.

Kysymyksen ollessa toimenpiteestä, joka sisältää muutoksen laitokseen, jota tarkoitetaan 2 §:ssä, tai tällaisen laitoksen käyttöön, on voimassa seuraavaa.

Milloin toimenpide yhdellä kertaa tai ajan mittaan voi aiheuttaa pilaantumisen lisääntymisen tai muutoksen, joka koskee pilaavan aineen kokoonpanoa tai sen päästämistapaa, toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa, jollei ole ilmeistä, että se voi tapahtua ilman merkittävää haittaa terveydelliseltä tahi luonnonhoidon kannalta tai muuhun yleiseen etuun katsoen.

4 §.

Jos laitos, joka mainitaan 2 §:ssä, tehdään tai sitä muutetaan niin, että jätevesi laitoksesta johdetaan toiselle kuuluvaan jätevesilaitokseen, ei tämä saa laskea jätevettä jätevesilaitoksesta ilman lupaa.

5 §.

Seuraavan laatuista jätevettä ei saa päästää vesistöön, järveen tai muuhun vesialueeseen tai johtaa toiselle kuuluvaan jätevesilaitokseen ilman lupaa:

1. jätevettä asutustaajamasta, joka käsittää enemmän kuin 200 asukasta, tai yli 200 henkilölle tarkoitetusta kasarmista, hotellista, sairaalasta tai muusta niihin verrattavasta laitoksesta,
2. puristusmehua siilolaitoksesta,
3. virtsaa eläinsuojasta,
4. heraa, joka ei ole pelkästään jätteen luontoista,
5. metalliteollisuudessa pintakäsittelyyn käytettävää kylpyliuosta tai tällaisen kylpyliuoksen väkevöitynyttä huuhteluvettä.

6 §.

Jos rajajokisopimuksen nojalla tai aikaisemmin voimassa olleen järjestyksen mukaisesti on myönnetty lupa johtaa jätevettä, jota tarkoitetaan 5 §:ssä, ei jätevettä saa ilman lupaa päästää suurempia määriä laadultaan tai koostumukseltaan toisenlaisena kuin aikaisemmin on määrätty, ellei ole ilmeistä että se voi tapahtua ilman merkittävää haittaa terveydelliseltä tahi luonnonhoidon kannalta tai muuhun yleiseen etuun katsoen.

7 §.

Kiinteätä jätettä tai muuta kiinteätä ainetta, maalta, rakennuksesta tai laitoksesesta ei saa päästää vesistöön, järveen tai muuhun vesialueeseen ilman lupaa, ellei ole ilmeistä, että se voi tapahtua ilman merkittävää haittaa terveydelliseltä tai luonnonhoidon kannalta tai muuhun yleiseen etuun katsoen. Mitä tässä on sanottu, koskee vastaavasti kiinteän aineen varastoimista siten, että vesialue voi pilaantua.

8 §.

Sikäli kuin luvanhakuvelvollisuutta 2—7 §:n mukaan ei ole olemassa, on siinä valtiossa, jossa toimintaa aiotaan harjoittaa säädetty ilmoittamisvelvollisuus voimassa siellä noudaettabien määräysten mukaisesti.

9 §.

Lupakäsittely- tai ilmoitusvelvollisuutta ei ole olemassa kysymyksen ollessa toimenpiteestä, johon lupa on annettu tai josta ilmoitus tai hakemus on tehty aikaisemmin voimassa olleen järjestyksen mukaisesti.

Lisäsopimus Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen

Suomen hallitus ja Ruotsin hallitus ovat katsoneet tarpeelliseksi tänään Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen yhteydessä tehdä tiettyjä lisäyksiä molempien maiden välillä 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen ja tällä sopimuksella vahvistettuun sääntöön, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylästä, sekä tässä tarkoituksessa sopineet seuraavaa:

I artikla

Yhteisen uiton lopettamisesta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylissä sekä ennalleen palauttamistoimenpiteistä on määräyksiä tämän liitteenä olevassa lisäyksessä sääntöön, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä.

II artikla

Mitä on säädetty lääninhallituksesta säännössä, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä, koskee rajajokisopimuksessa tarkoitettua rajajokikomissiota. Komission tulee myös uittoyhdistyksen hallituksen tilalle, jos uittoyhdistystä ei enää ole.

III artikla

Uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehdyn sopimuksen V artiklan mukaista maksua ei enää peritä. Maksut, jotka on peritty sanotun artiklan mukaisesti ja joita ei ole otettu käytettäväksi niitä varten määrättyyn tarkoitukseen on siirrettävä rajajokisopimuksen 9 luvun 8 artiklassa mainittuun rahastoon.

IV artikla

Kummankin maan viranomaisten asiana on sallia niiden, jotka vastaavat ennalleenpalauttamistyöstä, sitä johtavat tai siihen osallistuvat, sanottua työtä varten ylittää raja siellä, missä se työn kannalta on soveliasta, samoin kuin antaa heille mahdollisimman suuret helpotukset kysymyksen ollessa passista ja muista henkilöllisyyttä osoittavista asiakirjoista sekä siitä ajasta, jona rajan ylittäminen ja viipyminen toisen valtakunnan alueella voi tapahtua.

Tämä sopimus, joka on tehty kahtena suomen- ja ruotsinkielisenä kappaleena, on ratifioitava. Ratifiointiasiakirjat on mahdollisimman pian vaihdettava Helsingissä. Sopimus tulee voimaan kun se on ratifioitu, kuitenkin aikaisintaan samanaikaisesti rajajokisopimuksen kanssa. Kysymyksen ollessa erimielisyydestä valtioiden välillä tämän sopimuksen ja siihen liittyvän säännön tulkinnasta ja soveltamisesta sekä sopimuksen irtisanomisesta nuodatetaan, mitä vuoden 1949 sopimuksen VI ja VII artiklassa on määrätty. Suomen- ja ruotsinkielisillä teksteillä on sama todistusvoima.

Minkä vakuudeksi allamainitut valtuutetut ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Tukholmassa 16 päivänä syyskuuta 1971.

Suomen hallituksen puolesta:

Leo Tuominen

Ruotsin hallituksen puolesta:

Krister Wickman

Liite

Lisäys sääntöön, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä

1 §.

Suunniteltaessa siirtymistä Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä tapahtuvasta uitosta muunlaiseen kuljetustapaan, uittajien on siitä ilmoitettava lääninhallituksille ja rajajokikomissiolle.

2 §.

Uittoväylän kuuluvan omaisuuden myynnistä kertyviä ylijäämävaroja älköön käytettäkö vuoden juoksevien menojen peittämiseen, vaan ne on käytettävä pääomanlisäykseksi joko avustusrahastoon, joka on tarkoitettu uittopäällikölle, muulle toimenhaltijalle tahi työntekijälle suoritettavien eläkkeiden, tapaturma- ja sairausavustuksien sekä muiden niiden kaltaisten maksujen eri vuosina aiheuttamien menojen tasoittamiseen, tai rahastoon 5 §:ssä mainittuja ennalleenpalauttamistoimenpiteitä varten.

Avustusrahaston hallinnosta rajajokikomissio voi antaa ohjesäännönluontoisia määräyksiä. Rahaston varat on pidettävä erillään yhdistyksen muista varoista älköönkä niitä käytettäkö tai ulosmitattako muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten rahasto on muodostettu.

Mikäli rahastoon syntyy ylijäämää, rajajokikomissio päättää sen käytöstä.

3 §.

Siinä tapauksessa, että yhteisuitto Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä on lopetettu tai on ilmeistä, että se pian lopetetaan, noudatetaan 4—14 §:n määräyksiä.

Rajajokikomissio voi sallia kunnan, 6 §:n mukaisesti valitun toimitsijan tai sen, jolle uittoväylässä olevan laitoksen pysyttämisestä saattaa olla haittaa, poistavan laitoksen oikeuksin vapaasti siitä määrätä. Rajajokikomissio antaa tarvittavat poistamista koskevat määräykset. Komissio voi tällöin määrätä, että se, jota poistaminen koskee, saa itse suorittaa työn hakijan kustannuksella, jollei tämä täytä hänelle asetettuja velvoituksia.

Jos on todennäköistä, että laitos on poistettavissa yleistä tai yksityistä oikeutta loukkaamatta, poistaminen saadaan toimittaa hankkimatta siihen komission lupaa. Jos toimitsija on valittu 6 §:n mukaisesti ja toimenpiteen suorittaa toinen henkilö, on kuitenkin toimitsijan annettava siihen suostumuksensa. Mikäli laitos on poistettu ilman edellä käypää tutkimusta toimenpiteeseen ryhtynyt on todistamisvelvollinen kysymyksen ollessa ennen toimenpidettä vesistössä vallinneista olosuhteista.

Jos kiinteä omaisuus saattaa vanhingoittua sen takia, että uittoväylässä oleva laitos poistetaan tai jos joku haluaa käyttää sellaista laitosta veden hyväksikäyttöä varten, rajajokikomissio voi määrätä, että laitos siirtyy kiinteistön omistajalle tai sille, joka haluaa käyttää vettä hyväkseen, Jos jompikumpi valtioista tai kunta turvatakseen yleisiä etuja haluaa ottaa uittoväylään kuuluvan laitoksen haltuunsa, komissio voi siitä päättää. Uusi omistaja on velvollinen ylläpitämään laitosta siten, ettei siitä ole vaaraa yleiselle eikä yksityiselle oikeudelle.

5 §.

Jos uittoyhdistyksen varat ovat velkoja suuremmat, ylijäämä on käytettävä vanhinkoa tai haittaa ehkä aiheuttavien uittoväylälaitteiden poistamiseen sekä vesistön ja sen äärellä olevan alueen saattamiseen ennen kaikkea kalastuksen ja luonnonsuojelun kannalta soveliaaseen kuntoon (ennalleenpalauttamistoimenpiteet).

Jos yhteisuitto on lopetettu vain osassa uittoväylää, on arvioitava se ylijäämä, jonka kohtuudella voidaan katsoa tulevan sen osalle.

Jos ylijäämää on vielä senkin jälkeen, kun tarpeellisiin ennalleenpalauttamistoimenpiteisiin on ryhdytty, ylijäämä on käytettävä rajajokikomission määräämällä tavalla.

6 §.

Rajajokikomissio valitsee erityisen toimitsijan ottamaan haltuunsa uittoväylää kuuluvan omaisuuden ja ryhtymään sen osalta tarpeellisiin toimenpiteisiin, sekä ylijäämän ja niiden varojen puitteissa, jotka muutoin voidaan asettaa toimitsijan käytettäväksi, päättämään tar-

vittavista ennalleenpalauttamistöistä ja suorituttamaan niitä. Toimitsijan on tällaisten toimenpiteiden ollessa kyseessä neuvoteltava asianomaisten viranomaisten, kuntien ja muiden edunhaltijain kanssa.

7 §.

Toimitsijan ennalleenpalauttamistoimenpiteitä koskeva päätös on ilmoitettava kirjallisesti, jos sitä pyydetään tai jos asian laatu niin vaatii.

Päätös ilmoitetaan sille, jota se koskee, milloin tähän on aihetta.

Kanne päätöstä vastaan on pantava vireille rajajokikomissiossa kolmen viikon kuluessa tiedoksisaannisa.

8 §.

Toimitsijan käytettävissä olevat varat, jollei niitä heti tarvita, on talletettava pankkiin korkoa vastaan.

9 §.

Toimitsijalle ennalleenpalauttamistoimenpiteitä koskevasta työstä tulevasta korvauksesta päättää rajajokikomissio. Mikäli toimitsijan käytettävissäolevat varat eivät riitä korvaukseen, voidaan päättää, että valtiot yhteisesti suorittavat korvauksen.

10 §.

Toimitsijan on tehtävä rajajokikomissiolle tili suorittamistaan tehtävistä. Sitä varten toimitsijan on kalenterivuosittain annetava komissiolle kirjallinen selviys, joka kulloinkin sisältää, osaksi tiedot toimenpiteistä, joihin kalenterivuoden aikana on ryhdytty yhteisuiton lakkauttamiseksi, sekä toimitsijalle lakkauttamisesta aiheutuneista menoista, osaksi tiedot niistä ennalleenpalauttamistoimenpiteistä, joihin toimitsija vuoden kuluessa on ryhtynyt, osaksi tilityksen vuoden taloudenhoidosta, sekä osaksi tiedot toimitsijan korvausvaatimuksista hänen ennalleenpalauttamistoimenpiteiden yhteydessä suorittamastaan työstä.

Selvitys annetaan komissiolle seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Ensimmäisen momentin mukainen selvitys annetaan myös, kun tehtävä on loppuun suoritettu.

11 §.

Tarkastettuaan 10 §:n mukaisen selvityksen rajajokikomissio päättää toimitsijalle ennalleenpalauttamistoimenpiteitä koskevasta työstä suoritettavasta korvauksesta.

Sikäli kuin varoja on toimitsijan käytettävänä, komissio saa päättää korvauksen suorittamisesta myös muuna kuin 1 momentissa tarkoitettuna ajankohtana.

12 §.

Rajajokikomissio voi vapauttaa toimitsijan toimestaan ennen kuin tehtävä on saatettu päätökseen.

13 §.

Rajajokikomissio voi velvoittaa toimitsijan esittämään sille suunnitelman ennalleenpalauttamistoimenpiteistä. Rajajokikomissio voi muutoinkin antaa tarkempia ohjeita toimitsijan toiminnasta.

14 §.

Rannanomistaja tai muu, jolle uponneen puutavaran jättäminen paikoilleen voi tuottaa haittaa, saa nostaa sen ja on oikeutettu vapaasti siitä määräämään. Puutavaran omistajalle, mikäli hän on tiedossa, tai 6 §:n mukaisesti valitulle toimitsijalle on asiasta kuitenkin ensin ilmoitettava sekä annettava kohtuullinen aika puutavaran poistamiseen.

Kolmen vuoden kuluttua, uiton lopettamisen jälkeinen vuosi mukaan luettuna saa puutavaran nostaa vedestä siitä ilmoittamatta.

Mitä 1 momentissa on sanottu koskee vastaavasti puutavara, joka uppoavassa tilassa on pystyssä uittoväylässä tai on jäänyt rannoille.

Tämän pykälän johdosta aiheutunut riita on rajajokikomission käsiteltävä.

15 §.

Jollei yhteisuittoa harjoiteta, uittaja saa, ilmoitettuaan asiasta rajajokikomissiolle, toimittaa erillisuittoa komission antamien ohjeiden mukaisesti. Jos komissio on saanut ilmoituksen useammalta kuin yhdeltä, joka aikoo harjoittaa erillisuittoa, sen tulee, mikäli on olemassa varteen otettava vaara, että uitettava puutavara sekaantuu toiselle kuuluvaan uittotavaraan, huolehtia siitä, että uittoyhdistys perustetaan.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksen johdosta Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja sen liitteiden sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen ja sen liitteen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 16 päivältä kuluvaa marraskuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 195. Käsiteltyään asian ja kuultuaan sen johdosta oikeusneuvos E. J. Manneria, Tornionjokilaakson kuntain toimikunnan varapuheenjohtajaa, kansanedustaja Veikko Hanhirovaa ja ylijohtaja Tauno V. Mäkeä maa- ja metsätalousministeriöstä valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Pohjoismaiden neuvoston suosituksen johdosta vireille tulleen monivuotisen valmistelutyön tuloksena on Suomen ja Ruotsin välillä 16 päivänä syyskuuta 1971 allekirjoitettu Tornionjoen vesistöä koskeva rajajokisopimus sekä lisäsopimus Ruotsin kanssa vuonna 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen. Molemmat sopimukset yhdessä niiden liitteinä olevien sääntöjen kanssa sisältyvät käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen.

Edellä mainittu rajajokisopimus on laadittu vesioikeuden kaikki eri alat käsittävän yleisen rajavesistön sopimuksen muotoon. Poikkeuksena on kuitenkin puutavaran uitto, jota koskevat määräykset yhteisuiton vuonna 1971 tapahtuvan lakkauttamisen johdosta on jätetty pois itse rajajokisopimuksesta. On katsottu tarkoituksenmukaiseksi pitää edelleen voimassa vuoden 1949 uittosopimus täydennettynä rajajokisopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä tehdyllä lisäsopimuksella.

Kysymyksessä olevan rajajokisopimuksen soveltamisalue käsittää rajajokien ja niiden sivuhaarojen ja lasku-uomien lisäksi sen osan Pohjanlahtea, joka on Suomen ja Ruotsin Alatornion kuntien alueella. Kalastusta koskevilla määräyksillä on kuitenkin sopimuksessa lähemmin määritelty erityinen soveltamisalue. Aineellisessa mielessä sopimusta sovelletaan rajajoessa tapahtuvaan vesistön rakentamiseen, vesistön säännöstelyyn tai toimenpiteeseen, joka voi aiheuttaa vesistön pilaantumista, ja muuallakin sopimuksen soveltamisalueella sanotunlaiseen rakentamiseen tai toimenpiteeseen, mikäli sillä saattaa olla vaikutuksia toisessa valtiossa, sekä kalastukseen. Rajavesistöjen käytön yleisistä periaatteista sopimuksessa lausutaan, että siinä tarkoitettuja vesialueita on käytettävä siten, että kumpikin maa saa käyttää hyväkseen rajavesistöistä saatavaa hyötyä ja että rajaseudun etuja parhaiten edistetään. Luonnonsuojeluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kalakannan säilyttämisestä ja vesistön pilaantumisen ehkäisemisestä on pidettävä huolta mahdollisimman suuressa määrin.

Rajajokisopimuksessa tarkoitetun rajavesistön käytön yleisen järjestelyn kannalta, ja erityisesti ottaen huomioon vesitalouden ja kalastusolojen kehittämiseen, eri etujen yhteensovittamiseen sekä luonnonsuojeluun liittyvät näkökohdat, nykyistä, esityksen perusteluissa selostettua järjestelmää ei voida pitää tehokkaana eikä tarkoituksenmukaisena. Tämän johdosta sopimuksessa määrätään, että sopimuksen soveltamista varten on olemassa valtioiden yhteisesti asettama pysyvä komissio, Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio. Sen tehtävänä on muun muassa toimia lupia myöntävänä, korvauksia määräävänä sekä valvovana ja kehittävänä elimenä vesien käyttöä ja vesioloja koskevissa asioissa.

Rajakomissioon kuuluu kuusi jäsentä, joista kummankin valtion hallitus määrää kolme. Äänestämistä koskevan pääsäännön mukaan tulee erimielisyyden sattuessa päätökseksi se mielipide, johon vähintään neljä komission jäsentä, niistä vähintään kaksi kummastakin valtiosta, on yhtynyt. Kaikissa tärkeimmissä asiois-

sa ratkaisut on kuitenkin alistettava hallitusten vahvistettaviksi.

Valiokunta edellyttää, että hallitus seuraa nyt käsiteltävien sopimusten toimeenpanoa käytännössä sekä ryhtyy tarvittaessa välittömästi toimenpiteisiin neuvottelujen aloittamiseksi tällöin mahdollisesti havaittavien epäkohtien poistamiseksi sopimusteitse osapuolten kesken.

Valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä sopimusjärjestelyjä tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Tämän vuoksi ja hallituksen esittämiin perusteluihin yhtyen valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Holkeri, Honkonen, Lindeman, Pohjonen, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne ja Tuomioja sekä varajäsenet Friberg, Juvela, Lähteenmäki, T. Niskanen ja Väyrynen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 171 hallituksen esityksen johdosta Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja sen liitteiden sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen ja sen liitteen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 22 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja sen liitteiden sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen ja sen liitteen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 195 Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja sen liitteiden sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen ja sen liitteen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 22 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 171, on päättänyt

hyväksyä ne Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Suomen ja Ruotsin välillä 16 päivänä syyskuuta 1971 allekirjoitettujen rajajokisopimuksen sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen sekä niiden liitteiden määräykset ovat, mikäli ne koskevat lainsäädännön alaa, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Ydinaseiden leviämisen estämistä koskeva sopimus eli ydinsulkusopimus (SopS 11/70) tuli kansainvälisesti voimaan 5 päivänä maaliskuuta 1970. Suomi talletti ydinsulkusopimuksen ratifioimiskirjat 5 päivänä helmikuuta 1969. Paitsi sitoumusta olla valmistamatta ja hankkimatta ydinaseita tai muita ydinräjähteitä (2 artikla) ydinsulkusopimus sisältää Suomea ydinaseettomana valtiona koskevan velvoitteen hyväksyä kansainvälinen valvonta sen todentamiseksi, ettei ydinmateriaalia siirretä rauhanomaisesta käytöstä ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin (3 artiklan 1 kohta). Valvontatehtävä on uskottu Kansainväliselle atomienergiajärjestölle, jota jäljempänä kutsutaan Järjestöksi, ja jonka kanssa Suomi on 11 päivänä kesäkuuta 1971 ensimmäisenä valtiona maailmassa allekirjoittanut Järjestön kanssa ydinsulkusopimukseen perustuvan, valvontaa koskevan sopimuksen. Valvontajärjestelyt kohdistetaan sekä niin sanottuun lähtöaineeseen että erityiseen halkeamiskelpoiseen aineeseen kaikessa ydinvoiman rauhanomaisessa käytössä ydinaseettoman valtion alueella, sen oikeudenkäyttövallan alaisuudessa tai muutoin sen valvonnassa. Ydinsulkusopimuksen määräysten mukaan valvontasopimus on saatettava Suomessa voimaan viimeistään 28 päivänä helmikuuta 1972.

Ydinsulkusopimuksen muista velvoitteista mainittakoon tässä yhteydessä seuraavat:

— Ydinasevaltiot eivät siirrä ydinaseita tai muita ydinräjähteitä ydinaseettomille valtioille tai auta näitä tällaisten aseiden tai räjähteiden hankkimisessa (1 artikla).
— Ydinaseettomat valtiot puolestaan sitoutuvat olemaan valmistamatta tai hankkimatta ydinaseita (2 artikla).
— Jokainen sopimuspuolena oleva valtio — siis sekä ydinaseeton että ydinasevaltio — sitoutuu olemaan toimittamatta ydinmateriaalia tai sen käsittelyyn liittyviä laitteita tai aineita millekään ydinaseettomalle valtiolle, ellei ydinmateriaali ole siellä järjestön valvonnan alaista.

Kuten edellä todettiin, ydinsulkusopimuksessa edellytetty valvonta on uskottu Kansainväliselle atomienergiajärjestölle. Sen tulee varsin lyhyessä ajassa olla valmis hoitamaan ydinsulkusopimuksen ratifioineiden ydinaseettomien valtioiden koko ydinenergian rauhanomaisen käytön valvonta. Koska Järjestön noudattama aikaisempi valvontajärjestelmä ei ollut tarkoitettu tällaista valvontaa varten, oli sitä kehitettävä uusia vaatimuksia vastaavaksi. Tätä varten Järjestön hallintoneuvosto asetti kesäkuussa 1970 kaikille jäsenmaille avoimen valvontakomitean. Komitean työskentelyn pohjana olivat toisaalta Järjestön aikaisempi valvontajärjestelmä ja toisaalta tulokset niistä neuvotteluista, joita oli käyty Suomen ja Järjestön sihteeristön välillä syksystä 1969 alkaen. Valvontakomitea sai työnsä päätökseen maaliskuussa 1971 ja sen suosituksen perusteella Järjestön hallintoneuvosto hyväksyi kesäkuussa 1971 sopimusmallin Järjestön ja ydinsulkusopimukseen liittyneiden ydinaseettomien valtioiden väliseksi kahdenkeskiseksi valvontasopimukseksi.

Suomen allekirjoittama valvontasopimus noudattaa tätä sopimusmallia. Lopullisissa neuvotteluissa valvontakomitean suositus kuitenkin muokattiin Suomen tarpeita vastaavaksi.

Suomella on tähän mennessä kahdenkeskiset ydinalan yhteistyösopimukset Iso-Britannian, Ruotsin, Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain kanssa. Näihin sopimuksiin sisältyy myös valvontaa koskevia määräyksiä. Suomen ja Järjestön välisen valvontasopimuksen tullessa voimaan on tarkoitus sopia näihin ydinalan yhteistyösopimuksiin liittyvien valvontaoikeuksien lykkäämisestä siksi ajaksi kun valvontasopimus Järjestön kanssa on voimassa. Tätä koskevat toimenpiteet, joihin nimenomaan viitataan näissä yhteistyösopimuksissa, ovat jo vireillä.

Suomella on entuudestaan Järjestön kanssa valvontasopimukset valtion teknillisen tutkimuslaitoksen hallinnassa olevan FiR 1-reaktorin sekä teknillisen korkeakoulun hallinnassa ole-

van alikriitillisen järjestelmän osalta. Jotta ydinalan valvonnassa Suomessa ei jouduttaisi soveltamaan toisistaan jossain määrin poikkeavia järjestelyitä, valvontasopimuksessa on määräys, että näiden aikaisemmin tehtyjen sopimusten mukainen valvonta lykätään siksi ajaksi, kun viime kesäkuussa allekirjoitettu valvontasopimus on voimassa (23 artikla).

Valvontasopimus jakaantuu kahteen osaan, joita täydentävät liitännäisjärjestelyt. Sopimuksen I osaan on sisällytetty periaatteelliset määräykset ydinsulkusopimuksessa edellytetystä valvonnasta ja sen toteuttamisesta. Valvontasopimuksen II osassa ovat valvonnan toimeenpanon kannalta tarpeelliset lähemmät määräykset. Nämä määräykset on laadittu niin, että II osaa voidaan, poikkeamatta luonnollisestikaan I osan määräyksistä, muuttaa 24 artiklassa tarkoitettua yksinkertaistettua menettelyä käyttäen, toisin sanoen muussa kuin lainsäätämisjärjestyksessä. Kun liitännäisjärjestelyihin sisältyvät valvonnan käytännöllistä järjestämistä koskevat yksityiskohtaiset, osittain jopa yksityisiä laitoksia koskevat määräykset, on niitä voitava muuttaa mahdollisimman yksinkertaisella tavalla. Tarkoituksena on, että liitännäisjärjestelyihin kuuluvat asiat hoidetaan kauppa- ja teollisuusministeriöstä. Liitännäisjärjestelyjen teknisen ja yksityiskohtaisen laadun vuoksi ei ole pidetty tarpeellisena niiden liittämistä tähän hallituksen esitykseen. Niitä ei myöskään tulla julkaisemaan asetuskokoelmassa.

Ydinsulkusopimuksen velvoite hyväksyä valvonta sen todentamiseksi, ettei ydinmateriaaleja siirretä rauhanomaisesta käytöstä ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin, on otettu valvontasopimuksen 1 artiklaan. Sanottuun velvoitteeseen liittyy valvontasopimuksen 28 artiklan määräys, jossa todetaan valvonnan päämääränä olevan saada ajoissa selville merkittävien ydinmateriaalierien siirtäminen myös tuntemattomaan tarkoitukseen. Tällaisen täydennyksen tekemistä kansainväliseen valvontajärjestelmään on pidetty tärkeänä ja tarpeellisena, koska Järjestön saattaa olla vaikeata paljastaa ydinmateriaalin siirtojen tapahtuneen nimenomaisesti ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin.

Kansainvälisen atomienergiajärjestön velvoite valvonnan toimeenpanemiseen Suomessa on otettu valvontasopimuksen 2 artiklaan.

Valvonnan kohteena on kaikki rauhanomaisessa käytössä oleva lähtöaine ja erityinen halkeamiskelpoinen aine. Lähtöaineella tarkoitetaan uraania, jonka isotooppisuhde on sama kuin luonnossa, isotoopin U-235 suhteen köyhdytettyä uraania, toriumia sekä Järjestön hallintoneuvoston määräämiä mahdollisia muita aineita. Erityisellä halkeamiskelpoisella aineella tarkoitetaan isotooppeja plutonium Pu-239, uraani U-233, isotooppien U-235 tai U-233 suhteen rikastettua uraania sekä muuta materiaalia, joka sisältää edellä mainittuja isotooppeja. Lisäksi tämän käsitteen piiriin kuuluvat ne halkeamiskelpoiset aineet, jotka Järjestön hallintoneuvosto tällaisiksi saattaa määrätä. Käsite ydinmateriaali sisältää sekä lähtöaineet että erityiset halkeamiskelpoiset aineet (1 artikla ja 98 artiklan O-kohta).

Koska käytännössä ei ole mahdollista eikä ydinmateriaalien käyttöä ajatellen tarkoituksenmukaistakaan kohdistaa valvontaa näihin aineisiin vielä silloin, kun ne ovat malmeina, päätyi valvontakomitea esittämään valvonnan aloittamista vaiheittain. Valvontasopimuksessa on määrätty, että valvontaa ei sovelleta kaivostoiminnassa tai malminrikastusvaiheessa olevaan materiaaliin (33 ja 34 artiklat). Tämä vastaa myös Suomen lainsäädännössä jo entuudestaan olevaa periaatetta, jonka mukaan ainoastaan malmien ja rikasteiden vienti ja tuonti ovat valvonnan alaisia.

Vasta, kun ydinmateriaali polttoainekierrossa on saanut sellaisen muodon tai se on saavuttanut sellaisen valmistusasteen, että se on sopivaa polttoaineen valmistusta tai rikastuslaitoskäsittelyä varten, siihen kohdistetaan valvontatoimenpiteet kaikessa laajuudessaan (34 artikla c-kohta). Tätä aikaisemmassa vaiheessa olevan materiaalin osalta on Järjestölle pääsääntöisesti ainoastaan ilmoitettava tuonti- ja vientitapahtumista (34 artikla a- ja b-kohdat). On erityisesti huomattava, että valvonnan kohteena on nimenomaisesti vain ydinmateriaali eikä reaktori tai muu laitos, vaikka valvonta käytännössä tapahtuukin laitostoimintoja seuraamalla.

Eräin edellytyksin valvonnan alaista ydinmateriaalia voidaan vapauttaa valvonnasta tieteellisiin ja muihin tarkoituksiin. Tämä voi tapahtua joko käyttötarkoituksen tai materiaalimäärien perusteella. Vapauttaminen käyttötarkoituksen perusteella tulee kysymyksen muun muassa, milloin materiaalia käytetään korkeintaan grammamäärissä mittalaitteiden tuntoelimissä tai kun materiaalia siirretään muuhun kuin ydintekniseen käyttöön, materiaalin ollessa kuitenkin palautettavissa tästä käytöstä takaisin

(36 artikla). Materiaalimäärien perustella valtio voi pyynnöstä saada vapautetuksi eri muodoissa olevaa ydinainetta enintään yhden efektiivikilogramman määrän (37 artikla). Kummastakin tapauksesta on kuitenkin erikseen sovittava Järjestön kanssa, ja mikäli vapautettuja materiaaleja tullaan käsittelemään tai varastoimaan yhdessä valvonnan alaisen materiaalin kanssa, tulevat ne jälleen valvonnan alaisiksi (38 artikla).

Ydinmateriaaliin kohdistuva valvonta päättyy, milloin materiaali on kulutettu tai laimentunut siten, että se ei ole enää valvonnan kannalta käyttökelpoista mihinkään ydintoimintaan tai se on tullut käytännöllisesti katsoen takaisinsaamattomaksi (11 ja 35 artiklat). Luonnollista on myös, että ydinmateriaalin valvonta Suomen osalta päättyy, kun se siirretään pois Suomesta. Oman erityistapauksensa valvonnan päättymiseksi muodostavat ne tapaukset, jolloin materiaaleja siirretään muihin kuin ydintoimintoihin. Tällaisina toimintoina tulevat kyseeseen esimerkiksi ydinmateriaalin käyttö seosaineena metalliseoksissa tai keraamisten tuotteiden valmistuksessa (13 artikla).

Ydinaseettomien valtioiden edellä mainittu sitoumus olla siirtämättä ydinmateriaaleja rauhanomaisesta käytöstä ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin ei sinänsä estä käyttämästä ydinmateriaaleja muunlaisten sotilaallisten toimintojen yhteydessä. Valvontasopimuksen 14 artiklaan on otettu määräykset sellaisten tapausten varalta, että valtio haluaa käyttää valvontavaatimuksen alaista ydinmateriaalia sotilaallisiin toimintoihin, joihin se ei halua valvontaa sovellettavaksi. Tällöinkään ei siirto ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin luonnollisestikaan saa tulla kysymykseen, mikä osaltaan on otettu huomioon artiklan määräyksissä. Kun edellä tarkoitettu sotilaallinen käyttö päättyy, materiaali on palautettava valvontaan. Järjestö pitää luetteloa edellä tarkoitetussa käytössä olevista materiaaleista.

Valvontasopimuksessa edellytetään, että Suomessa on kansallinen valvontajärjestelmä, jolla valvotaan kaikkea Suomessa olevaa valvontasopimuksen mukaan valvonnan alaista ydinmateriaalia (7 artikla). Yksityiskohtaiset vaatimukset, jotka kansalliselle valvontajärjestelmälle asetetaan, on otettu valvontasopimuksen 32 artiklaan. Järjestön on mahdollisimman suuressa määrin käytettävä valvonnassaan hyväksi kansallista järjestelmää ja erityisesti vältettävä valvonnan tarpeetonta moninkertaistamista (31 artikla).

Suomen kansallisen valvontajärjestelmän saattamiseksi vastaamaan valvontasopimuksen vaatimuksia on tarkoitus samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa antaa Eduskunnalle hallituksen esitys atomienergialain (356/57) muuttamisesta.

Ydinmateriaalia käytetään tai sitä säilytetään yleensä erityisissä laitoksissa. Valvontasopimuksessa laitoksella ymmärretään muun muassa reaktoria, isotooppien erottamislaitosta, jälleenkäsittelylaitosta ja erillistä varastolaitosta (98 artikla I-kohta).

Ydinmateriaalin valvonta, tuntematta riittävästi ydinmateriaalia sisältävän laitoksen rakennetta ja teknisiä ominaispiirteitä, olisi vaikeaa ja epävarmaa, joten kustakin valvonnan alaista materiaalia sisältävästä laitoksesta on toimitettava Järjestölle suunnittelutiedot (8, 42 ja 43 artiklat). Tämän informaation perusteella päätetään materiaalitasealueista, mahdollisista materiaalinmittauspaikoista sekä muista valvonnan kannalta oleellisista seikoista (46 artikla). Mikäli laitoksessa tehdään suurempia muutoksia, on näistäkin luonnollisesti ilmoitettava Järjestölle (45 artikla).

Mikäli ydinmateriaalia säilytetään tavanomaisesti muualla kuin edellä tarkoitetussa laitoksessa, on Järjestölle annettava tiedot muun muassa ydinmateriaalin käytöstä, sijainnista ja käyttäjistä (49 ja 50 artiklat).

Valvontajärjestelmän kirjanpidosta on valvontasopimukseen otettu lähempiä määräyksiä. Muun muassa määrätään, että jokaisesta materiaalitasealueesta on pidettävä omaa kirjanpitoa. Valvottavista ydinmateriaaleista on pidettävä materiaalikirjanpitokirjoja ja tällaista materiaalia sisältäviä laitoksia varten tulee lisäksi olla niin sanottuja toimintakirjoja. Kirjanpitokirjat tulee kansainvälisen valvonnan tarpeita varten säilyttää vähintään 5 vuotta (51—54 artiklat).

Valvontasopimuksen perusteella Suomen tulee toimittaa Järjestölle kansalliseen kirjanpitoonsa perustuvia raportteja. Raportoinnista on yksityiskohtaisia määräyksiä sisällytetty myös liitännäisjärjestelyihin. Valvonnan aloittamista varten on Järjestölle toimitettava alkuraportti, josta käy ilmi Suomessa valvonnan alkaessa oleva ydinmateriaali (62 artikla). Tämän jälkeen on sovituin väliajoin Järjestölle lähetettävä raportteja, joista ilmenevät kaikki

ydinmateriaalivarastot ja niiden muutokset (63—67 artiklat). Mikäli jokin epätavallinen tapahtuma tai muu olosuhde antaa aiheen uskoa, että ydinmateriaalia on hävinnyt epätavallisessa määrin, samoin kuin eräissä muissakin tapauksissa on Suomen tehtävä Järjestölle erityisraportti (68 artikla).

Edellä mainittujen raporttien perusteella Järjestö laatii ja ylläpitää yhtenäistä inventaaria kaikesta Suomessa olevasta valvonnan alaisesta ydinmateriaalista (41 artikla).

Valvontasopimuksen toimeenpano edellyttää myös Järjestön tarkastajien tarkastuksia Suomessa. Tarkastuksia on kolmenlaisia: ad hoc-, eli tapauskohtaisia tarkastuksia, rutiinitarkastuksia ja erityistarkastuksia. Ad hoc-tarkastuksilla voidaan todentaa alkuraportin tiedot ja sen jälkeiset materiaalivaraston muutokset sekä maahan tuodun ja maasta vietävän ydinmateriaalin määrä ja koostumus. Rutiinitarkastuksilla todennetaan aika ajoin, että raportit vastaavat kirjanpitokirjoja. Edelleen niillä todennetaan muun muassa syntyneet varastovajaukset sekä materiaalin lähettäjän ja vastaanottajan ilmoitusten eroavuuksien ja kirjanpitoon perustuvan inventaarin epäselvyyksien mahdolliset syyt (72 artikla). Järjestö voi tehdä erityistarkastuksia todentaakseen erityisraporttien tiedot samoin kuin eräissä muissa poikkeustapauksissa (73 artikla).

Valvontakomiteassa sai erityistä huomiota osakseen kysymys siitä, kuinka usein järjestön tarkastuskäyntejä erilaisissa laitoksissa olisi sallittava ja tehtävä. Useat valtiot korostivat sitä, ettei valvontaa tulisi ylimitoittaa, jolloin myös valvontakustannukset pysyisivät alhaisempina. Toisaalta pidettiin tärkeänä turvata Järjestölle mahdollisuus suorittaa tarkastuksia valvonnan tehokkuuden kannalta riittävässä määrin. Valvontasopimuksessa on rutiinitarkastuksille määrätty tietyt ylärajat. Tarkastusten enimmäismäärä kutakin laitosta kohti riippuu ensisijaisesti laitoksessa olevan ydinmateriaalin määrästä (79 ja 80 artiklat).

Valvontatoimia kutakin laitosta varten määrättäessä tulee lisäksi kiinnittää huomiota muun muassa ydinmateriaalin esiintymismuotoon, kansallisen valvontajärjestelmän tehokkuuteen ja käytetyn ydinpolttoainekierron ominaispiirteisiin (81 artikla).

Järjestön tarkastajien pääsyoikeuksien osalta voidaan todeta, että ad hoc-tarkastuksia varten tarkastajalla on pääsy paikkoihin, joissa ydinmateriaalia on ilmoitettu olevan. Rutiinitarkastuksissa ulottuu tarkastajan pääsyoikeus mittausten kannalta strategisiin paikkoihin, samoin kuin kirjanpitoon (76 artikla a—c-kohdat). Eräissä poikkeustilanteissa Järjestö ja Suomi voivat tehdä tarkastuksia koskevia erityisjärjestelyjä (76 artiklan d-kohta). Erityistarkastuksia varten Järjestön tarkastajille voidaan sallia pääsy muihinkin paikkoihin ja tietolähteisiin kuin edellä on sanottu. Edellytyksenä tällöin kuitenkin on, että Järjestön ja Suomen välillä on asiasta neuvoteltu (77 artikla).

Järjestön on valvontasopimuksen mukaan myös aika ajoin tiedotettava Suomelle toimittamiensa tarkastusten tuloksista (90 artikla). Järjestö nimittää tarkastajansa Suomea varten tiettyjä menettelytapoja noudattaen. Ennen tarkastajien nimittämistä Järjestön on alistettava ehdotus Suomen hallituksen hyväksyttäväksi (85 artikla).

Valvontasopimuksessa on määräyksiä, joiden tarkoituksena on, ettei valvonnasta aiheudu liiallista haittaa valvottaville laitoksille. Laitosten normaalille toiminnalle ei saa asettaa esteitä eikä Järjestön tarkastaja saa puuttua laitosten käyttöön. Tarkastaja ei liioin saa ilmaista valvonnan yhteydessä tietoonsa saamiaan liikesalaisuuksia tai muita luottamuksellisia tietoja (9 ja 87 artiklat). Näitä kieltoja rikkonutta tarkastajaa voidaan rangaista Järjestön henkilökuntaa koskevien sääntöjen mukaisesti.

Koska tarkastajat ja muut valvontaan osallistuvat virkamiehet valvontatehtävässään toimivat Järjestön virkamiehinä heihin sovelletaan (10 artikla) Järjestön kanssa tehtyä sopimusta Järjestön erioikeuksista ja vapauksista (SopS 27/60).

Ydinmateriaalin kansainvälisten siirtojen yhteydessä on valvonnan kannalta tarpeen määrätä se hetki, jolloin vastuu ydinmateriaalista siirtyy valtiolta toiselle. Valvontasopimuksen mukaan valtioiden tulee tästä sopia. Mikään ei estä sopimasta valvontavastuun siirtymisestä esimerkiksi samojen periaatteiden mukaisesti kuin sovitaan vahinkovastuun siirtymisen osalta. Vastuunsiirtohetkeä ei kuitenkaan saa sopia myöhäisemmäksi kuin tavaran saapumiseen määräpaikkaansa.

On huomattava, ettei ydinmateriaali ole Suomen vastuulla pelkästään siksi, että se on kauttakulussa Suomessa tai sen ilmatilassa, taikka siksi, että se on suomalaisessa aluksessa tai lentokoneessa (91 artikla).

Vietäessä valvonnan alaista ydinmateriaalia Suomesta on siirrosta etukäteen ilmoitettava

Järjestölle, milloin kuljetettava määrä ylittää tietyn rajan. Ilmoituksen tarkoituksena on antaa Järjestölle mahdollisuus lähetyksen tarkastamiseen (92 artikla).

Valvontasopimuksessa on myös määräykset sen noudattamatta jättämisen varalta. Mikäli hallintoneuvosto Järjestön pääjohtajan raportin perusteella havaitsee, ettei Järjestö kykene todentamaan, ettei valvonnan alaista ydinmateriaalia ole siirretty ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin, hallintoneuvosto voi tehdä Järjestön perussäännön (SopS 21/58) 12 artiklan c-kohdan mukaiset ilmoitukset Järjestön kaikille jäsenvaltioille, Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvostolle ja yleiskokoukselle (19 artikla).

Edellä selostettua menettelyä täydentää 18 artiklan määräys siitä, että mikäli Järjestön hallintoneuvosto päättää Järjestön tehokkaan valvontatoiminnan edellyttävän valtion puolelta joitakin tärkeitä ja kiireellisiä toimenpiteitä, se voi kehottaa niiden toimeenpanemista viipymättä ja odottamatta 22 artiklan mukaan mahdollisesti pyydettyä välitysmenettelyä.

Suomen kannalta on tärkeätä, että se voi saattaa Järjestön kanssa neuvottelujen kohteeksi minkä tahansa valvontasopimuksen soveltamiseen tai täytäntöönpanoon liittyvän kysymyksen (20 artikla). Mikäli Suomi haluaa saattaa jonkin tällaisen kysymykseen Järjestön hallintoneuvoston käsiteltäväksi, sillä on tähän mahdollisuus sopimuksen 21 artiklan perusteella.

Valvonnan soveltamisessa ja täytäntöönpanossa mahdollisesti syntyvät erimielisyydet, joita ei ole ratkaistu neuvotteluin tai muulla tavalla, on jomman kumman sopimuspuolen pyynnöstä ratkaistava välimiesoikeudessa, jonka kokoonpanosta valvontasopimuksen 22 artikla sisältää määräykset.

Valvontasopimukseen sisältyy myös tarpeelliset määräykset sopimusta täytäntöönpantaessa mahdollisesti sattuvan vahingon varalta. Valvontasopimuksessa määrätään ydinvahinkovastuun osalta Suomen hallitukselle velvollisuus varmistaa, että Järjestön edustajat tarkastustehtäviä suorittaessaan saavat saman suojan kuin Suomen kansalainen (16 artikla). Tämä velvoite tulee täytetyksi Suomen liittyessä Pariisissa vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla tehtyyn yleissopimukseen, jota koskeva hallituksen esitys on annettu 14 päivänä toukokuuta 1971. Korvausvaatimukset muissa kuin ydinvahinkotapauksissa on selvitettävä kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti.

Valvontasopimuksen muista määräyksistä mainittakoon, että valvontasopimuksessa on erityisesti huolehdittu siitä, että valvonta on toimeenpantava välttäen tuottamasta haittaa Suomen taloudelliselle tai tekniselle kehitykselle, kansainväliselle ydinalan rauhanomaiselle toiminnalle tahi kansainväliselle ydinmateriaalin vaihdannalle (4 artikla). Edelleen Järjestön on ryhdyttävä kaikkiin varotoimiin kaupallisten tai teollisten salaisuuksien tai muiden luottamuksellisten tietojen suojelemiseksi. Suomea koskevien tietojen julkaisemisesta valvontasopimukseen sisältyy rajoituksia (5 artikla). Lisäksi valvontasopimuksessa on määrätty, että Järjestön on valvonnassa käytettävä hyväksi valvontatekniikan viimeisimpiä kehitystuloksia ja pyrittävä mahdollisimman suureen säästämiseen kustannuksissa (6 artikla).

Valvontakustannuksista on sovittu, että kumpikin sopimuspuoli vastaa omista kuluistaan. Järjestön hallinnolliset kustannukset, joihin Järjestölle valvonnasta aiheutuvat kustannukset on luettava, nousevat luonnollisesti valtioiden alistaessa ydinalan rauhanomaisen toimintansa valvonnan piiriin. Järjestön jäsenmaana Suomi osallistuu näihinkin kuluihin Järjestön varsinaisen budjetin kautta. Kustannusten jakautumisessa jäsenvaltioiden kesken noudatetaan pääsääntöisesti Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenmaksuosuuksien mukaisia suhteita, joskin kehitysmaille on suotu varsin huomattavia helpotuksia, Järjestön valvontakustannuksiin osallistumisesta, mikä vastaavasti nostaa muiden valtioiden maksuosuuksia. Tätä järjestelyä koskevan päätöksen Järjestön yleiskokous teki syyskuussa 1971.

Tarkkojen laskelmien tekeminen Järjestön valvontakustannuksista on toistaiseksi mahdotonta, mutta edellä mainittua valvontakomiteaa varten hankittujen selvitysten mukaan muodostuisi Suomen osuus valvonnan Järjestölle vuonna 1975 aiheuttamista kustannuksista noin 30 000 Yhdysvaltain dollariksi, kun se vuonna 1972 on runsaat 10 000 Yhdysvaltain dollaria. Nämä menoerät tullaan ottamaan huomioon Järjestön jäsenmaksuja varten tarkoitetulla momentilla 32.44.29 (vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesityksessä) kauppa- ja teollisuusministeriöstä tehtävissä tulo- ja menoarvioesityksissä.

Valvontasopimuksen voimaantulo edellyttää Suomen puolelta ratifiointia. Sen tapahduttua

Suomen hallituksen tulee jättää Järjestölle ilmoitus siitä, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtiosäännön mukaiset toimenpiteet on suoritettu. Valvontasopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua tällaisen ilmoituksen jättämisestä. Sopimus on määrätty olemaan voimassa niin kauan kuin Suomi on ydinsulkusopimuksen osapuoli.

Kuten edellä jo on todettu, valvontasopimus edellyttää eräitä muutoksia sisäiseen lainsäädäntöön, minkä johdosta on tarkoitus samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa saattaa Eduskunnan käsiteltäväksi tällaisia muutoksia sisältävä esitys atomienergialain muuttamisesta.

Edellä olevan nojalla ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa 11 päivänä kesäkuuta 1971 allekirjoitetun valvontasopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska kysymyksessä oleva sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, esitetään samalla Eduskunnalle hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Suomen Tasavallan ja Kansainvälisen atomienergiajärjestön välillä 11 päivänä kesäkuuta 1971 allekirjoitetun valvontasopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ulkoasiainministeri *Olavi J. Mattila.*

Suomen Tasavallan ja Kansainvälisen Atomienergiajärjestön välinen

VALVONTASOPIMUS

Ottaen huomioon, että Suomen Tasavalta (jota jäljempänä kutsutaan "Suomeksi") on osapuolena ydinaineiden leviämisen estämisestä tehdyssä sopimuksessa (jota jäljempänä kutsutaan "ydinsulkusopimukseksi"), joka avattiin allekirjoittamista varten 1 päivänä heinäkuuta 1968 Lontoossa, Moskovassa ja Washingtonissa ja joka astui voimaan 5 päivänä maaliskuuta 1970;

Ottaen huomioon, että Suomi on siten sitoutunut solmimaan Kansainvälisen Atomienergiajärjestön (jota jäljempänä kutsutaan "Järjestöksi") kanssa sopimuksen ydinsulkusopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa edellytetyn valvonnan soveltamisesta Suomen ydinenergia-alan rauhanomaisiin toimintoihin;

Ottaen huomioon, että Suomi on solminut toisten valtioiden kanssa atomienergian rauhanomaista käyttöä koskevia yhteistyösopimuksia, joissa edellytetään Järjestön soveltama valvontaa;

Ottaen huomioon, että Suomella on kiistaton oikeus kehittää ydinenergian tutkimusta, tuotantoa ja käyttöä rauhanomaisiin tarkoituksiin ilman syrjintää ja sopusoinnussa ydinsulkusopimuksen asianomaisten määräysten kanssa;

Ottaen huomioon, että Järjestö on perussääntönsä 3 artiklan mukaan oikeutettu solmimaan sellaisia sopimuksia;

niin Suomi ja Järjestö ovat sopineet seuraavaa:

AGREEMENT

between the Republic of Finland and the International Atomic Energy Agency on Safeguards

Whereas the Republic of Finland (hereinafter referred to as "Finland") is a party to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons opened for signature at London, Moscow and Washington on 1 July 1968 and which entered into force on 5 March 1970 (hereinafter referred to as "the Treaty");

Whereas Finland has thereby undertaken to conclude an agreement with the International Atomic Energy Agency (hereinafter referred to as "the Agency") for the application of safeguards to Finland's peaceful nuclear activities in the field of atomic energy pursuant to paragraph 1 of article III of the Treaty;

Whereas Finland has concluded agreements with other States for co-operation in the peaceful uses of atomic energy which foresee the application of safeguards by the Agency;

Whereas it is the inalienable right of Finland to develop research, production and use of nuclear energy for peaceful purposes without discrimination and in conformity with the relevant provisions of the Treaty;

Whereas the Agency is authorized, pursuant to article III of its Statute, to conclude such agreements;

Now therefore Finland and the Agency have agreed as follows:

I OSA

Perusvelvoite

1 artikla

Suomen hallitus sitoutuu ydinsulkusopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksymään tämän sopimuksen ehtojen mukaisen valvonnan, joka kohdistuu kaikkeen lähtöaineeseen tai erityiseen halkeamiskelpoiseen aineeseen kaikissa ydinenergia-alan rauhanomaisissa toiminnoissa alueellaan, oikeudenkäyttövaltansa alaisuudessa tai kun tällaista toimintaa harjoitetaan missä tahansa muualla sen valvonnassa, jolloin ainoana tarkoituksena on todentaa, että tällaista ainetta ei siirretä ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin.

Valvonnan soveltaminen

2 artikla

Järjestöllä on oikeus ja velvollisuus varmistua siitä, että valvontaa sovelletaan tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti kaikkeen Suomen alueella, sen oikeudenkäyttövallan alaisuudessa, tai missä tahansa muuallakin sen valvonnan alaisuudessa harjoitetuissa kaikissa ydinenergia-alan rauhanomaisissa toiminnoissa olevaan lähtö- ja erityiseen halkeamiskelpoiseen aineeseen, jolloin ainoana tarkoituksena on todentaa, että tällaista ainetta ei siirretä ydinaineisiin tai muihin ydinräjähteisiin.

Yhteistyö Suomen ja Järjestön välillä

3 artikla

Suomen hallituksen ja Järjestön tulee toimia yhteistyössä helpottaakseen tässä sopimuksessa tarkoitetun valvonnan toteuttamista.

Valvonnan toimeenpano

4 artikla

Tässä sopimuksessa tarkoitettu valvonta tulee panna toimeen pyrkien:

a) olemaan estämättä Suomen taloudellista ja teknologista kehitystä tai rauhanomaisen ydinenergia-alan kansainvälistä yhteistyötä, mukaanlukien ydinaineiden kansainvälisen vaihdannan;

PART I

Basic undertaking

Article 1

The Government of Finland undertakes, pursuant to paragraph 1 of Article III of the Treaty, to accept safeguards, in accordance with the terms of this Agreement, on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within its territory, under its jurisdiction or carried out under its control anywhere, for the exclusive purpose of verifying that such material is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices.

Application of safeguards

Article 2

The Agency shall have the right and the obligation to ensure that safeguards will be applied, in accordance with the terms of this Agreement, on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within the territory of Finland, under its jurisdiction or carried out under its control anywhere, for the exclusive purpose of verifying that such material is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices.

Co-operation between Finland and the Agency

Article 3

The Government of Finland and the Agency shall co-operate to faciliate the implementation of the safeguards provided for in this Agreement.

Implementation of safeguards

Article 4

The safeguards provided for in this Agreement shall be implemented in a manner designed:

a) To avoid hampering the economic and technological development of Finland or international co-operation in the field of peaceful nuclear activities, including international exchange of nuclear material;

b) välttämään epäasiallista puuttumista Suomen rauhanomaiseen ydintoimintaan ja erityisesti laitosten käyttöön; ja

c) noudattamaan selalisia järkeviä toimintatapoja, joita ydintoimintojen taloudellinen ja turvallinen suorittaminen edellyttää.

5 artikla

a) Järjestön tulee ryhtyä kaikkiin tarvittaviin varokeinoihin suojellakseen niitä kaupallisia ja teollisia salaisuuksia ja muita luottamuksellisia tietoja, jotka se saa tätä sopimusta toimeenpannessaan.

b) 1. Järjestö ei saa julkaista tai ilmaista millekään valtiolle, järjestölle tai henkilölle mitään tietoa, jonka se on saanut tätä sopimusta toimeenpantaessa, sitä poikkeusta lukuunottamatta, että erityisiä tietoja, jotka liittyvät tämän sopimuksen toimeenpanemiseen voidaan antaa Järjestön hallintoneuvostolle (jota jäljempänä kutsutaan "hallintoneuvostoksi") ja sellaisille Järjestön henkilökunnan jäsenille, jotka valvontaan liittyvien virkavelvollisuuksiensa johdosta tarvitsevat sellaisia tietoja, ja tällöinkin vain siinä laajuudessa, kuin Järjestön kannalta on välttämätöntä sen täyttäessä velvoitteitaan tämän sopimuksen toimeenpanossa.

2. Tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaista ydinmateriaalia koskevia yhteenvetoja voidaan julkaista hallintoneuvoston päätöksellä, jos Suomen hallitus siihen suostuu.

6 artikla

a) Järjestön tulee tähän sopimukseen perustuvaa valvontaa toimeenpannessaan, ottaa täysin huomioon ydinvalvonta-alan teknologinen kehitys ja pyrkiä kaikin tavoin kustannuksiin nähden parhaaseen tehokkuuteen sekä soveltamaan sellaista valvontaperiaatetta, jolla tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaista ydinmateriaalivuota valvotaan tehokkaasti käyttämällä tiettyihin strategisiin kohtiin sijoitettuja instrumentteja ja muita teknisiä keinoja siinä määrin kuin nykyinen tai tuleva teknologia sen sallii.

b) Kustannuksiin nähden parhaan tehokkuuden saavuttamiseksi tulee käyttää esimerkiksi seuraavia keinoja:

1) Suljettavissa olevia tiloja keinona määritellä materiaalitasealueita kirjanpitotarkoituksia varten;

2) Tilastotekniikkaa ja satunnaisnäytteiden ottamista ydinmateriaalivuota määritettäessä; ja

b) To avoid undue interference in Finland's peaceful nuclear activities, and in particular in the operation of facilities; and

c) To be consistent with prudent management practices required for the economic and safe conduct of nuclear activities.

Article 5

a) The Agency shall take every precaution to protect commercial and industrial secrets and other confidential information coming to its knowledge in the implementation of this Agreement.

b)1. The Agency shall not publish or communicate to any State, organization or person any information obtained by it in connection with the implementation of this Agreement, except that specific information relating to the implementation thereof may be given to the Board of Governors of the Agency (hereinafter referred to as "the Board") and to such Agency staff members as require such knowledge by reason of their official duties in connection with safeguards, but only to the extent necessary for the Agency to fulfil its responsibilities in implementing this Agreement.

2. Summarized information on nuclear material subject to safeguards under this Agreement may be published upon decision of the Board if the Government of Finland agrees thereto.

Article 6

a) The Agency shall, in implementing safeguards pursuant to this Agreement, take full account of technological developments in the field of safeguards, and shall make every effort to ensure optimum cost-effectiveness and the application of the principle of safeguarding effectively the flow of nuclear material subject to safeguards under this Agreement by use of instruments and other techniques at certain strategic points to the extent that present or future technology permits.

b) In order to ensure optimum cost-effectiveness, use shall be made, for example, of such means as:

1. Containment as a means of defining material balance areas for accounting purposes;

2. Statistical techniques and random sampling in evaluating the flow of nuclear material; and

3) Todentamismenetelmien keskittämistä niihin ydinpolttoaineen kierron tuotanto-, valmistus-, käyttö- tai ydinaineen varastointivaiheisiin, joista ydinaineita tai muita ydinräjähteitä voitaisiin nopeasti valmistaa ja vähentämällä vähimmäismäärään muuta ydinainetta koskevat todentamismenetelmät, edellyttäen kuitenkin, että se ei estä Järjestöä soveltamasta valvontaa tämän sopimuksen perusteella.

Kansallinen materiaalivalvontajärjestelmä

7 artikla

a) Suomen hallituksen tulee perustaa kaikkia tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisia ydinaineita koskeva kirjanpito- ja valvontajärjestelmä, ja ylläpitää sitä.

b) Järjestön tulee soveltaa valvontaa siten, että se voi todentaa, varmistuessaan siitä, että ydinainetta ei ole siirretty rauhanomaisesta käytöstä ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin, Suomen hallituksen ylläpitämän järjestelmän toteamukset. Järjestön todentamistoimenpiteisiin tulee kuulua muun ohessa Järjestön suorittamat riippumattomat mittaukset ja havainnot sen mukaisesti kuin tämän sopimuksen II osassa esitetään. Järjestön tulee todentamismenettelyssään ottaa asianmukaisesti huomioon Suomen hallituksen ylläpitämän järjestelmän tehokkuus.

Informaation toimittaminen Järjestölle

8 artikla

a) Tämän sopimuksen mukaisen valvonnan tehokkaan toimeenpanemisen varmistamiseksi Suomen hallituksen tulee sopimuksen II osan säännösten mukaisesti toimittaa Järjestölle tiedot tämän sopimuksen perusteella valvonnan alaisista ydinaineista ja tällaisten aineiden valvonnan kannalta merkityksellisten laitosten ominaisuuksista.

b) 1. Järjestö saa vaatia tämän sopimuksen sille asettamien velvoitteiden täyttämiseksi tarvittavaa informaatiota ja tietoja vain vähimmäismäärän.

2. Laitoksia koskevat tiedot tulee rajoittaa tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisen ydinaineen valvomisen kannalta välttämättömimpään vähimmäismäärään.

3. Concentration of verification procedures on those stages in the nuclear fuel cycle involving the production, processing, use or storage of nuclear material from which nuclear weapons or other nuclear explosive devices could readily be made, and minimization of verification procedures in respect of other nuclear material, on condition that this does not hamper the Agency in applying safeguards under this Agreement.

National system of material control

Article 7

a) The Government of Finland shall establish and maintain a system of accounting for and control of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement.

b) The Agency shall apply safeguards in such a manner as to enable it to verify, in ascertaining that there has been no diversion of nuclear material from peaceful uses to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, findings of the system maintained by the Government of Finland. The Agency's verification shall include, inter alia, independent measurements and observations conducted by the Agency in accordance with the procedures specified in Part II of this Agreement. The Agency, in its verification, shall take due account of the technical effectiveness of the system maintained by the Government of Finland.

Provision of information to the Agency

Article 8

a) In order to ensure the effective implementation of safeguards under this Agreement, the Government of Finland shall, in accordance with the provisions set out in Part II of this Agreement, provide the Agency with information concerning nuclear material subject to safeguards under this Agreement and the features of facilities relevant to safeguarding such material.

b) 1. The Agency shall require only the minimum amount of information and data consistent with carrying out its responsibilities under this Agreement.

2. Information pertaining to facilities shall be the minimum necessary for safeguarding nuclear material subject to safeguards under this Agreement.

c) Suomen hallituksen niin pyytäessä Järjestön tulee olla valmis tutkimaan Suomen hallituksen erityisen arkaluontoiseksi katsomat suunnittelutiedot Suomen hallituksen tiloissa. Sellaisia tietoja ei ole tarpeen siirtää aineellisesti Järjestölle edellyttäen, että ne pidetään Suomen hallituksen tiloissa Järjestön heti saatavilla jatkotutkimuksia varten.

c) If the Government of Finland so requests, the Agency shall be prepared to examine on premises of the Government of Finland design information which the Government of Finland regads as being of particular sensitivity. Such information need not be physically transmitted to the Agency provided that it remains readily available for further examination by the Agency on premises of the Government of Finland.

Järjestön tarkastajat

9 artikla

a) 1. Järjestön tulee varmistautua Suomen hallituksen suostumuksesta nimittäessään tarkastajia Suomea varten.

2. Jos Suomen hallitus nimitysehdotuksen yhteydessä tai milloin hyvänsä nimityksen jälkeen vastustaa nimitystä, Järjestön tulee esittää Suomen hallitukselle vaihtoehtoinen nimitys tai vaihtoehtoisia nimityksiä.

3. Jos, Suomen hallituksen kieltäydyttyä toistuvasti hyväksymästä Järjestön tarkastajien nimityksiä, tämän sopimuksen mukaisten tarkastusten suorittaminen joutuisi uhanalaiseksi, hallintoneuvostoon tulee pääjohtajan esittelystä ottaa kieltäytyminen käsiteltäväkseen asianomaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

b) Suomen hallituksen tulee ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen sen, että Järjestön tarkastajat voivat tehokkaasti suorittaa tämän sopimuksen mukaiset tehtävänsä.

c) Järjestön tarkastajien käynnit ja toiminta tulee järjestää siten,

1. että Suomen hallitukselle ja tarkastetuille ydinalan rauhanomaisille toiminnoille mahdollisesti aiheutuva haitta ja häiriö jää mahdollisimman pieneksi ja

2. että tarkastajien tietoon tulevien teollisten salaisuuksien ja muiden luottamuksellisten tietojen suojelu varmistetaan.

Agency inspectors

Article 9

a)1. The Agency shall secure the consent of the Government of Finland to the designation of Agency inspectors to Finland.

2. If the Government of Finland, either upon proposal of a designation or at any other time after a designation has been made, objects to the designation, the Agency shall propose to the Government of Finland an alternative designation or designations.

3. If, as a result of the repeated refusal of the Government of Finland to accept the designation of Agency inspectors, inspections to be conducted under this Agreement would be impeded, such refusal shall be considered by the Board, upon referral by the Director General, with a view to its taking appropriate action.

b) The Government of Finland shall take the necessary steps to ensure that Agency inspectors can effectively discharge their functions under this Agreement.

c) The visits and activities of Agency inspectors shall be so arranged as:

1. To reduce to a minimum the possible inconvenience and disturbance to the Government of Finland and to the peaceful nuclear activities inspected; and

2. To ensure protection of industrial secrets or any other confidential information coming to the inspectors' knowledge.

Erioikeudet ja vapaudet

10 artikla

Suomen hallituksen tulee soveltaa Järjestöön (mukaanluettuna sen omaisuus, rahastot ja varat) ja sen tarkastajiin ja muihin virkailijoihin, jotka suorittavat tämän sopimuksen mukaisia tehtäviä, Kansainvälisen atomienergiajärjestön erioikeuksia ja vapauksia koskevan sopimuksen soveltuvia määräyksiä.

Privileges and immunities

Article 10

The Government of Finland shall apply to the Agency (including its property, funds and assets) and to its inspectors and other officials, performing functions under this Agreement, the relevant provisions of the Agreement on the Privileges and Immunities of the International Atomic Energy Agency.

Valvonnan päättyminen

Ydinmateriaalin kuluminen tai laimentuminen

11 artikla

Valvonnan alaisen ydinmateriaalin valvonnan tulee päättyä Järjestön tultua siihen tulokseen, että materiaali on kulunut, tai se on laimentunut siten, että se ei enää ole valvonnan kannalta katsoen käyttökelpoista mihinkään ydintoimintaan tai se on tullut käytännöllisesti katsoen takaisinsaamattomaksi.

Ydinmateriaalin siirtäminen Suomesta

12 artikla

Suomen hallituksen tulee ilmoittaa etukäteen Järjestölle, siten kuin tämän sopimuksen II osan määräykset edellyttävät, tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisten ydinaineiden aiotuista siirroista Suomesta. Järjestön tulee lopettaa tämän sopimuksen alaista ydinainetta koskeva valvonta kun vastaanottajavaltio on ottanut materiaalin vastuulleen siten kuin tämän sopimuksen II osassa määrätään. Järjestön tulee pitää kirjaa, josta käyvät ilmi kaikki siirrot ja tarvittaessa valvonnan uudelleen soveltaminen siirrettyyn materiaaliin.

Muihin kuin ydintoimintoihin käytettyjä ydinaineita koskevat määräykset

13 artikla

Sikäli kuin tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaista ydinainetta käytetään muihin kuin ydintoimintoihin kuten metalliseos- ja keramiikkatuotteiden valmistukseen, Suomen hallituksen tulee sopia Järjestön kanssa ennen kuin ydinainetta siten käytetään niistä asianhaaroista, joitten vallitessa tällaisen aineen valvonta voidaan lopettaa.

Valvonnan soveltamatta jättäminen muuhun kuin rauhanomaisesti käytettyyn ydinmateriaaliin

14 artikla

Mikäli Suomi aikoo käyttää oikeuttaan käyttää sellaista ydinainetta, jota tämän sopimuksen mukaan olisi valvottava, ydintoiminnassa, joka ei tämän sopimuksen mukaisesti vaadi valvonnan soveltamista on meneteltävä seuraavasti:

Termination of safeguards

Consumption or dilution of nuclear material

Article 11

Safeguards shall terminate on nuclear material subject to safeguards upon determination by the Agency that the material has been consumed, or has been diluted in such a way that it is no longer usable for any nuclear activity relevant from the point of view of safeguards, or has become practically irrecoverable.

Transfer of nuclear material out of Finland

Article 12

The Government of Finland shall give the Agency advance notification of intended transfers of nuclear material subject to safeguards under this Agreement out of Finland, in accordance with the provisions set out in Part II of this Agreement. The Agency shall terminate safeguards on nuclear material under this Agreement when the recipient State has assumed responsibility therefor, as provided for in Part II of this Agreement. The Agency shall maintain records indicating each transfer and, where applicable, the reapplication of safeguards to the transferred nuclear material.

Provisions relating to nuclear material to be used in non-nuclear activities

Article 13

Where nuclear material subject to safeguards under this Agreement is to be used in non-nuclear activities, such as the production of alloys or ceramics, the Government of Finland shall agree with the Agency, before the material is so used, on the circumstances under which the safeguards on such material may be terminated.

Non-application of safeguards to nuclear material to be used in non-peaceful activities

Article 14

If Finland intends to exercise its discretion to use nuclear material which is required to be safeguarded under this Agreement in a nuclear activity which does not require the application of safeguards under this Agreement, the following procedures shall apply:

a) Suomen hallituksen tulee ilmoittaa Järjestölle tästä toiminnasta ja samalla selvittää;

1. että ydinaineen käyttö sallittuun sotilaalliseen toimintaan ei ole ristiriidassa minkään sellaisen Suomen hallituksen mahdollisesti antaman sitoumuksen kanssa, että materiaalia käytetään vain rauhanomaisiin tarkoituksiin jolloin Järjestön valvontaa olisi sovelletava; ja

2. että sinä aikana, jolloin valvontaa ei sovelleta, ydinainetta ei käytetä ydinaseiden tai muiden ydinräjähteiden tuottamiseen;

b) Suomen hallituksen ja Järjestön tulee järjestää niin, että tässä sopimuksessa edellytetty valvonta jätetään soveltamatta vain sinä aikana, jolloin ydinaine on tällaisessa toiminnassa. Järjestelyssä on siinä määrin kuin mahdollista yksilöitävä se ajanjakso tai ne olosuhteet, jolloin valvontaa ei sovelleta. Joka tapauksessa tämän sopimuksen mukaista valvontaa on sovellettava uudelleen niin pian kuin ydinaine on palautettu rauhanomaiseen ydintoimintaan. Järjestö on pidettävä selvillä tällaisen, valvonnan ulkopuolella Suomessa olevan materiaalin kokonaismäärästä ja koostumuksesta sekä kaikesta tällaisen materiaalin maastaviennistä; ja

c) Kaikki järjestelyt on tehtävä Järjestön suostumuksella. Tällainen suostumus on annettava mahdollisimman pian ja se saa koskea vain muun muassa sellaisia asioita kuin aika- ja menettelytapamääräyksiä ja raportointijärjestelyjä eikä se saa sisältää mitään sotilaallista toimintaa koskevia hyväksymisiä tai salaisia tietoja taikka koskea ydinmateriaalin käyttöä siinä.

a) The Government of Finland shall inform the Agency of the activity, making it clear:

1. that the use of the nuclear material in a non-proscribed military activity will not be in conflict with an undertaking the Government of Finland may have given and in respect of which Agency safeguards apply, that the material will be used only in a peaceful nuclear activity; and

2. that during the period of non-application of safeguards the nuclear material will not be used for the production of nuclear weapons or other nuclear explosive devices;

b) The Government of Finland and the Agency shall make an arrangement so that the safeguards provided for in this Agreement will not be applied only while the nuclear material is in such an activity. The arrangement shall identify, to the extent possible, the period or circumstances during which safeguards will not be applied. In any event, the safeguards provided for in this Agreement shall apply again as soon as the nuclear material is reintroduced into a peaceful nuclear activity. The Agency shall be kept informed of the total quantity and composition of such unsafeguarded material in Finland and of any export of such material; and

c) Each arrangement shall be made in agreement with the Agency. Such agreement shall be given as promptly as possible and shall relate only to such matters as, inter alia, temporal and procedural provisions and reporting arrangements, and shall not involve any approval or classified knowledge of the military activity or relate to the use of the nuclear material therein.

Rahoitus

15 artikla

Suomi ja Järjestö vastaavat kumpikin tässä sopimuksessa niille asetettujen velvoitteiden toimeenpanemisesta aiheutuneista kustannuksistaan. Kuitenkin, jos Järjestön erityisen pyynnön johdosta on aiheutunut ylimääräisiä kustannuksia Suomelle tai sen oikeudenkäyttövallan alaisille henkilöille, Järjestön tulee korvata sanotut kustannukset, mikäli se on siihen etukäteen suostunut. Joka tapauksessa Järjestön tulee vastata kaikista sen tarkastajien ehkä pyytämistä lisämittauksista tai -näytteidenotosta aiheutuvista kustannuksista.

Finance

Article 15

Finland and the Agency will bear the expenses incurred by them in implementing their respective responsibilities under this Agreement. However, if Finland or persons under its jurisdiction incur extraordinary expenses as a result of a specific request by the Agency, the Agency shall reimburse such expenses provided that it has agreed in advance to do so. In any case the Agency shall bear the cost of any additional measuring or sampling which inspectors may request.

Kolmatta osapuolta koskeva ydinvahinkojen korvausvastuu

16 artikla

Suomen hallituksen tulee varmistaa, että kaikkea sitä suojaa, joka kolmannella osapuolella Suomen lain tai muiden säännösten mukaan saattaa olla ydinvahinkovastuun varalta, kaikki vakuutukset ja muut varallisuusvakuudet mukaanluettuina, sovelletaan Järjestöön ja sen virkailijoihin tätä sopimusta toimeenpantaessa samalla tavalla kuin suojaa sovelletaan Suomen kansalaisiin.

Third party liability for nuclear damage

Article 16

The Government of Finland shall ensure that any protection against third party liability in respect of nuclear damage, including any insurance or other financial security, which may be available under the Finnish laws or regulations shall apply to the Agency and its officials for the purpose of the implementation of this Agreement, in the same way as that protection applies to nationals of Finland.

Kansainvälinen vastuu

17 artikla

Vaade, joka johtuu tämän sopimuksen mukaisen valvonnan toimeenpanossa syntyneestä, muusta kuin ydintapahtumasta aiheutuneesta vahingosta on ratkaistava kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

International responsibility

Article 17

Any claim by Finland against the Agency or by the Agency against Finland in respect of any damage resulting from the implementation of safeguards under this Agreement, other than damage arising out of a nuclear incident, shall be settled in accordance with international law.

Toimenpiteet todennettaessa, että siirtokieltoa noudatetaan

18 artikla

Jos hallintoneuvosto pääjohtajan raportin pohjalta päättää, että Suomen olisi välttämättömästi ja kiireellisesti ryhdyttävä johonkin toimenpiteeseen, jotta voitaisiin varmistaa sen seikan todentaminen, että tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaista ydinainetta ei siirretä ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin, hallintoneuvosto voi kehottaa Suomea ryhtymään viipymättä vaadittuun toimenpiteeseen riippumatta siitä, onko tämän sopimuksen 22 artiklan mukaista menettelyä riidan ratkaisemiseksi pyydetty.

Measures in relation to verification of non-diversion

Article 18

If the Board, upon report of the Director General, decides that an action by Finland is essential and urgent in order to ensure verification that nuclear material subject to safeguards under this Agreement is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, the Board may call upon Finland to take the required action without delay, irrespective of whether procedures have been invoked pursuant to Article 22 of this Agreement for the settlement of a dispute.

19 artikla

Jos hallintoneuvosto pääjohtajan sille toimittamaa asiaanvaikuttavaa aineistoa tutkittuaan havaitsee, että Järjestö ei kykene todentamaan, että tämän sopimuksen mukaan valvontavaatimuksen alaista ydinainetta ei siirretä ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin, se voi lähettää perussäännön 12 artiklan c kohdassa tarkoitetut raportit ja voi myös ryhtyä, sikäli kun on soveliasta, muihin sanotussa artiklassa mainittuihin toimenpiteisiin. Hallintoneuvoston tulee näihin toimiin ryhtyessään ottaa huomioon so-

Article 19

If the Board, upon examination of relevant information reported to it by the Director General, finds that the Agency is not able to verify that there has been no diversion of nuclear material required to be safeguarded under this Agreement to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, it may make the reports provided for in Article XII C of the Statute and may also take, where applicable, the other measures provided for in that Article. In taking such action the Board shall

vellettujen valvontamenetelmien vakuuttavuusaste ja antaa Suomelle kaikki kohtuulliseksi katsottavat mahdollisuudet esittää hallintoneuvostolle kaikkea tarpeellista lisäaineistoa niiden vakuuttavuudesta.

take account of the degree of assurance provided by the safeguards measures that have been applied and shall afford Finland every reasonable opportunity to furnish the Board with any necessary reassurance.

Sopimuksen tulkinta ja soveltaminen sekä erimielisyyksien ratkaiseminen

20 artikla

Suomen hallituksen ja Järjestön tulee, jommankumman pyynnöstä, neuvotella kaikista tämän sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta johtuvista kysymyksistä.

21 artikla

Suomen hallituksella on oikeus pyytää hallintoneuvostoa käsittelemään jokainen tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta johtuva kysymys. Hallintoneuvoston tulee esittää Suomen hallitukselle kutsu osallistua hallintoneuvoston kaikkia tällaisia kysymyksiä koskeviin keskusteluihin.

22 artikla

Niitä erimielisyyksiä lukuunottamatta, jotka koskevat hallintoneuvoston 19 artiklan mukaista havaintoa taikka hallintoneuvoston tällaisen havainnon johdosta suorittamaa toimenpidettä, voidaan jokainen tämän sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta johtuva erimielisyys, jota ei ole ratkaistu Suomen hallituksen ja Järjestön välisissä neuvotteluissa tai muussa sovitussa menettelyssä, saattaa jomman kumman sopimuspuolen pyynnöstä seuraavalla tavalla kokoonpannun välimiesoikeuden ratkaistavaksi: Suomen hallitus ja Järjestö nimittävät kumpikin yhden välimiehen ja nämä kaksi täten nimitettyä valitsevat kolmannen, joka toimii puheenjohtajana. Ellei kolmenkymmenen päivän kuluttua välitysmenettelypyynnön esittämisestä joko Suomen hallitus tai Järjestö ole nimittänyt välimiestä, joko Suomen hallitus tai Järjestö voi pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen presidenttiä määräämään välimiehen. Samaa menettelyä sovelletaan, jos kolmenkymmenen päivän kuluttua toisen välimiehen nimittämisestä tai määräämisestä ei ole valittu kolmatta välimiestä. Välitysoikeus on päätösvaltainen enemmistön jäsenistä ollessa läsnä ja kaikki päätökset edellyttävät kahden välimiehen yksimielisyyttä. Tuomioistuin määrää itse menettelytapansa. Tuomioistuimen päätökset sitovat sekä Suomen hallitusta että Järjestöä.

Interpretation and application of the Agreement and settlement of disputes

Article 20

The Government of Finland and the Agency shall, at the request of either, consult about any question arising out of the interpretation or application of this Agreement.

Article 21

The Government of Finland shall have the right to request that any question arising out of the interpretation or application of this Agreement be considered by the Board. The Board shall invite the Government of Finland to participate in the discussion of any such question by the Board.

Article 22

Any dispute arising out of the interpretation or application of this Agreement, except a dispute with regard to a finding by the Board under Article 19 above or an action taken by the Board pursuant to such a finding, which is not settled by negotiation or another procedure agreed to by the Government of Finland and the Agency shall, at the request of either, be submitted to an arbitral tribunal composed as follows: the Government of Finland and the Agency shall each designate one arbitrator, and the two arbitrators so designated shall elect a third, who shall be the Chairman. If, within thirty days of the request for arbitration, either the Government of Finland or the Agency has not designated an arbitrator, either the Government of Finland or the Agency may request the President of the International Court of Justice to appoint an arbitrator. The same procedure shall apply if, within thirty days of the designation or appointment of the second arbitrator, the third arbitrator has not been elected. A majority of the members of the arbitral tribunal shall constitute a quorum, and all decisions shall require the concurrence of two arbitrators. The arbitral procedure shall be fixed by the tribunal. The decisions of the tribunal shall be binding on the Government of Finland and the Agency.

Järjestön kanssa tehtyjen muiden sopimusten mukaisen valvonnan soveltamisen lykkääminen

23 artikla

Järjestön kanssa tehtyjen muiden valvontasopimusten mukaisen valvonnan soveltaminen Suomessa lykätään tämän sopimuksen voimassaoloajaksi. Koska Suomi on saanut Järjestön apua perustuen 30 päivänä joulukuuta 1960 voimaantulleeseen projektisopimukseen siihen tehtyine muutoksineen, sekä 30 päivänä heinäkuuta 1963 voimaantulleeseen projektisopimukseen, sovelletaan edelleenkin Suomen näissä sopimuksissa antamia sitoumuksia olla käyttämättä näissä sopimuksissa tarkoitettuja materiaaleja ja laitteita minkään sotilaallisen tarkoituksen edistämiseen.

Suspension of application of Agency safeguards under other Agreements

Article 23

The application of Agency safeguards in Finland under other safeguards agreements with the Agency shall be suspended while this Agreement is in force. As Finland has received assistance from the Agency pursuant to the terms of the Project Agreement which entered into force on 30 December 1960, as amended, and the Project Agreement which entered into force on 30 July 1963, Finland's undertaking in those Agreements not to use items which are subject thereto in such a way as to further any military purpose shall continue to apply.

Sopimuksen muuttaminen

24 artikla

a) Suomen hallituksen ja Järjestön tulee jomman kumman pyynnöstä neuvotella toistensa kanssa tämän sopimuksen muutamisesta.

b) Kaikki muutokset vaativat sekä Suomen hallituksen että Järjestön hyväksymisen.

c) Tämän sopimuksen muutokset tulevat voimaan samassa järjestyksessä kuin itse sopimus tai yksinkertaistetussa menettelyjärjestyksessä.

d) Pääjohtajan tulee heti ilmoittaa jokaiselle Järjestön jäsenvaltiolle kaikista tämän sopimuksen muutoksista.

Amendment of the Agreement

Article 24

a) The Government of Finland and the Agency shall, at the request of either, consult each other on amendments to this Agreement.

b) All amendments shall require the agreement of the Government of Finland and the Agency.

c) Amendments to this Agreement shall enter into force in the same conditions as entry into force of the Agreement itself or in accordance with a simplified procedure.

d) The Director General shall promptly inform all Member States of the Agency of any amendment to this Agreement.

Voimaantulo ja voimassaoloaika

25 artikla

Tämä sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun Järjestö on vastaanottanut Suomen hallituksen kirjallisen ilmoituksen siitä, että Suomen valtiosäännön ja perustuslain mukaiset voimaantulovaatimukset on täytetty. Pääjohtajan tulee heti ilmoittaa kaikille Järjestön jäsenvaltioille tämän sopimuksen voimaantulosta.

Entry into force and duration

Article 25

This Agreement shall enter into force thirty days after the date upon which the Agency receives from the Government of Finland written notification that Finland's statutory and constitutional requirements for entry into force have been met. The Director General shall promptly inform all Member States of the Agency of the entry into force of this Agreement.

26 artikla

Tämä sopimus on voimassa niin kauan, kuin Suomi on ydinsulkusopimuksen sopimuspuoli.

Article 26

This Agreement shall remain in force as long as Finland is party to the Treaty.

II OSA

Johdanto

27 artikla

Tämän osan tarkoituksena on määritellä ne menettelytavat, joita sovelletaan toimeenpantaessa I osan valvontamääräyksiä.

Valvonnan päämäärät

28 artikla

Sopimuksen tässä osassa mainittujen valvontamenetelmien päämääränä on saada ajoissa selville merkittävien ydinainemäärien siirtäminen rauhanomaisista ydintoiminnoista ydinaseiden tai muiden ydinräjähteiden valmistukseen tai tuntemattomiin tarkoituksiin sekä ehkäistä ennalta sellaiset siirrot saattamalla ne alttiiksi varhaiselle ilmitulolle.

29 artikla

Tässä tarkoituksessa materiaalikirjanpitoa tulee käyttää merkitykseltään oleellisimpana valvontakeinona, sekä suljettavia tiloja ja katselmusta tärkeinä täydennyskeinoina.

30 artikla

Järjestön todentamistoimintojen teknillisenä lopputuloksena on jokaisen materiaalitasealueen osalta annettu selonteko, josta ilmenee tiettynä ajanjaksona syntynyt kirjaamaton materiaali ja josta ilmenevät ne tarkkuusrajat, joilla määrät on ilmoitettu.

Kansallinen ydinmateriaalin kirjanpito- ja valvontajärjestelmä

31 artikla

Järjestön tulee, siten kuin 7 artiklassa edellytetään, todentamistoimia suorittaessaan käyttää täysin määrin hyväkseen kaiken tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisen ydinmateriaalin kansallista kirjanpitoa ja valvontaa sekä välttää kansallisen kirjanpito- ja valvontatoimien tarpeetonta kaksinkertaistamista.

32 artikla

Kaiken tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisen ydinmateriaalin kansallisen kirjanpito- ja valvontajärjestelmän tulee rakenteeltaan perustua materiaalitasealueisiin ja siinä tulee

PART II

Introduction

Article 27

The purpose of this part of the Agreement is to specify the procedures to be applied in the implementation of the safeguards provisions of Part I.

Objectives of safeguards

Article 28

The objective of the safeguards procedures set forth in this part of the Agreement is the timely detection of diversion of significant quantities of nuclear material from peaceful nuclear activities to the manufacture of nuclear weapons or of other nuclear explosive devices or for purposes unknown, and deterrence of such diversion by the risk of early detection.

Article 29

For this purpose material accountancy shall be used as a safeguards measure of fundamental importance, with containment and surveillance as important complementary measures.

Article 30

The technical conclusion of the Agency's verification activities shall be a statement, in respect of each material balance area, of amount of material unaccounted for over a specific period, and giving the limits of accuracy of the amounts stated.

National system of accounting for and control of nuclear material

Article 31

Pursuant to Article 7 above, the Agency, in carrying out its verification activities, shall make full use of the national system of accounting for and control of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement and shall avoid unnecessary duplication of the national accounting and control activities.

Article 32

The national system of accounting for and control of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement shall be based on a structure of material balance areas, and

olla asianmukaiset ja liitännäisjärjestelyissä tarkemmin esitetyt määräykset sellaisten menetelmien perustamisesta, kuten:

a) Mittausmenetelmä vastaanotetun, tuotetun, lähetetyn, kadonneen taikka muutoin inventaarista siirrettyjen ja siinä olevien ydinainemäärien määrittäminen;

b) Mitta- ja mittaustarkkuuden sekä mittausluotettavuuden arviointi;

c) Menetelmä lähettäjän ja vastaanottajan ilmoittamien mittaustulosten erojen yksilöimiseksi, tarkistamiseksi ja arvioimiseksi;

d) Inventoinnin suorittamismenetelmät;

e) Menetelmät varaston mittausvajausten ja -lisäysten kasaantumisen arvioimiseksi;

f) Kirjanpito- ja raportoinjärjestelmä, josta ilmenee kunkin materiaalitasealueen osalta ydinmateriaalivarasto ja sen muutokset mukaan luettuna tälle materiaalitasealueelle ja sieltä pois tapahtuneet siirrot;

g) Määräykset sen varmistamiseksi, että kirjanpitoon liittyviä menetelmiä ja järjestelyjä käytetään oikein;

h) Menetelmät 59—69 artiklojen mukaisten raporttien toimittamiseksi Järjestölle.

shall make provision, as appropriate and specified in the subsidiary arrangements, for the establishment of such measures as:

a) A measurement system for the determination of the quanties of nuclear material received, produced, shipped, lost or otherwise removed from inventory, and the quantities on inventory;

b) The evaluation of precision and accuracy of measurements and the estimation of measurement uncertainty;

c) Procedures for identifying, reviewing and evaluating differences in shipper/receiver measurements;

d) Procedures for taking a physical inventory;

e) Procedures for the evalution of accumulations of unmeasured inventory and unmeasured losses;

f) A system of records and reports showing, for each material balance area, the inventory of nuclear material and the changes in that iventory including receipts into and transfers out of the material balance area;

g) Provisions to ensure that the accounting procedures and arrangements are being operated correctly; and

h) Procedures for the submission of reports to the Agency in accordance with Articles 59—69 below.

Valvonnan alkamiskohta

33 artikla

Tämän sopimuksen mukaista valvontaa ei tule soveltaa kaivostoiminnassa tai malminrikastusvaiheessa olevaan aineeseen.

Starting point of safeguards

Article 33

Safeguards under this Agreement shall not apply to material in mining or ore processing activities.

34 artikla

a) Kun jotakin ainetta, joka sisältää uraania tai toriumia ja joka ei ole saavuttanut ydinpolttoainekierrossa sellaista vaihetta, jota tarkoitetaan jäljempänä c-kohdassa, viedään suoraan taikka epäsuorasti Suomesta ydinaseettomaan maahan, Suomen hallituksen tulee ilmoittaa Järjestölle aineen määrä, koostumus ja määränpää, ellei materiaalia viedä nimenomaan muihin kuin ydintarkoituksiin;

b) Kun jotakin ainetta, joka sisältää uraania tai toriumia ja joka ei ole saavuttanut ydinpolttoainekierrossa sellaista vaihetta, jota tarkoitetaan jäljempänä c-kohdassa, tuodaan Suomeen, Suomen hallituksen tulee ilmoittaa Järjestölle aineen määrä ja koostumus, ellei ai-

Article 34

a) When any material containing uranium or thorium which has not reached stage of the nuclear fuel cycle described in paragraph c) below is directly or indirectly exported to a non-nuclear-weapon State, the Government of Finland shall inform the Agency of its quantity, composition and destination, unless the material is exported for specifically non-nuclear purposes;

b) When any material containing uranium or thorium which has not reached the stage of the nuclear fuel cycle described in paragraph c) below is imported, the Government of Finland shall inform the Agency of its quantity and composition, unless the material

netta tuoda maahan nimenomaan muuhun kuin ydintarkoituksiin; ja

c) Kun jokin koostumukseltaan ja puhtaudeltaan polttoaineen valmistukseen taikka isotooppiseen väkevöintiin soveltuva ydinaine jättää sen laitoksen tai valmistusvaiheen, jossa se on tuotettu, taikka kun tällaista tai jotakin ydinpolttoainekierron myöhäisemmässä vaiheessa tuotettua muuta ydinainetta tuodaan Suomeen, ydinaine joutuu tässä sopimuksessa määriteltyjen muiden valvontamenetelmien alaiseksi.

Valvonnan päättyminen

35 artikla

a) Valvonta päättyy tämän sopimuksen mukaan valvonnanalaiseen ydinmateriaaliin nähden edellä 11 artiklassa määrätyin edellytyksin. Mikäli mainitun artiklan edellytykset eivät ole täyttyneet, mutta Suomen hallitus katsoo, että valvonnan alaisen ydinaineen takaisin saanti jäännöksistä ei kysymyksessä olevana ajankohtana ole käytännössä mahdollista tai toivottavaa, Suomen hallituksen ja Järjestön tulee neuvotella sopivien valvontamenetelmien käyttämisestä.

b) Valvonta päättyy tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaiseen ydinaineeseen nähden edellä 13 artiklassa mainituin edellytyksin, mikäli Suomen hallitus ja Järjestö ovat yhtä mieltä siitä, että sellainen ydinaine on käytännössä takaisinsaamatonta.

Valvonnasta vapauttamiset

36 artikla

Suomen hallituksen pyynnöstä Järjestön tulee vapauttaa valvonnasta ydinainetta seuraavissa tapauksissa:

a) Erityinen halkeamiskelpoinen aine, kun sitä käytetään gramma- tai pienempinä määrinä instrumenttien ilmaisinosana;

b) Ydinaine 13 artiklassa mainittuihin muihin kuin ydintoimintoihin käytettynä ja jos materiaali on takaisin saatavissa; ja

c) Plutonium, jos sen isotooppinen plutonium-238-pitoisuus ylittää 80 %.

37 artikla

Suomen hallituksen pyynnöstä Järjestön tulee vapauttaa valvonnasta ydinainetta, joka muuis imported for specifically non-nuclear purposes; and

c) When any nuclear material of a composition and purity suitable for fuel fabrication or for isotopic enrichment leaves the plant or the process stage in which it has been produced, or when such nuclear material, or any other nuclear material produced at a later stage in the nuclear fuel cycle, is imported into Finland, the nuclear material shall become subject to the other safeguards procedures specified in this Agreement.

Termination of safeguards

Article 35

a) Safeguards shall terminate on nuclear material subject to safeguards under this agreement, under the conditions set forth in Article 11 above. Where the conditions of that Article are not met, but the Government of Finland considers that the recovery of safeguarded nuclear material from residues is not for the time being practicable or desirable, the Government of Finland and the Agency shall consult on the appropriate safeguards measures to be applied.

b) Safeguards shall terminate on nuclear material subject to safeguards under this Agreement, under the conditions set forth in Article 13 above, provided that the Government of Finland and the Agency agree that such nuclear material is practicably irrecoverable.

Exemptions from safeguards

Article 36

At the request of the Government of Finland, the Agency shall exempt nuclear material from safeguards, as follows:

a) Special fissionable material, when it is used in gram quantities or less as a sensing component in instruments;

b) Nuclear material, when it is used in non-nuclear activities in accordance with Article 13 above, if such nuclear material is recoverable; and

c) Plutonium with an isotopic concentration of plutonium-238 exceeding 80 %.

Article 37

At the request of the Government of Finland, the Agency shall exempt from safeguards

toin tämän sopimuksen mukaan olisi valvonnan alaista, mikäli tämän artiklan mukaan valvonnasta vapautetun ydinmateriaalin kokonaismäärä Suomessa ei minään hetkenä ylitä:

a) Yhteensä yhtä kilogrammaa kysymyksen ollessa erityisestä halkeamiskelpoisesta aineesta, mikä voi koostua yhdestä tai useammasta allamainituista aineista:

1. plutonium;

2. uraani, jonka väkevöintiaste on 0,2 (20 %) tai tätä suurempi laskettuna kertomalla sen paino väkevöintiasteella;

3. uraani, jonka väkevöintiaste on alle 0,2 (20 %) mutta suurempi kuin luonnonuraanin, laskettuna kertomalla sen paino viisinkertaisella väkevöintiasteen neliöllä.

b) Yhteensä kymmentä tonnia kysymyksen ollessa luonnonuraanista tai köyhdytetystä uraanista, jonka väkevöintiaste on yli 0,005 (0,5 %);

c) Kahtakymmentä tonnia kysymyksen ollessa köyhdytetystä uraanista, jonka väkevöintiaste on 0,005 tai tätä pienempi; ja

d) Kahtakymmentä tonnia kysymyksen ollessa toriumista; taikka sellaisia suurempia määriä, jotka hallintoneuvosto on määrännyt yhtenäistä soveltamista varten.

38 artikla

Jos valvonnasta vapautettua ydinmateriaalia tullaan käsittelemään tai varastoimaan yhdessä tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisen ydinmateriaalin kanssa, Suomen hallituksen ja Järjestön tulee järjestää valvonnan uudelleen soveltaminen.

Liitännäisjärjestelyt

39 artikla

Suomen hallituksen ja Järjestön tulee sopia liitännäisjärjestelyistä, joissa määritellään yksityiskohtaisesti, siinä laajuudessa kuin on tarpeen, jotta Järjestö voisi täyttää tämän sopimuksen mukaiset velvollisuutensa tehokkaalla ja tuloksia tuottavalla tavalla, kuinka tässä sopimuksessa määrättyjä menetelmiä sovelletaan. Suomen hallitus ja Järjestö voivat sopia liitännäisjärjestelyjen laajentamisesta tai muuttamisesta muuttamatta tätä sopimusta.

nuclear material that would otherwise be subject to safeguards under this Agreement, provided that the total quantity of nuclear material which has been exempted in Finland in accordance with this Article may not at any time exceed:

a) One kilogram in total of special fissionable material, which may consist of one or more of the following:

1. Plutonium;

2. Uranium with an enrichment of 0.2 (20 %) and above, taken account of by multiplying its weight by its enrichment; and

3. Uranium with an enrichment below 0.2 (20 %) and above that of natural uranium, taken account of by multiplying its weight by five times the square of its enrichment;

b) Ten metric tons in total of natural uranium and depleted uranium with an enrichment above 0.005 (0.5 %);

c) Twenty metric tons of depleted uranium with an enrichment of 0.005 (0.5 %) or below; and

d) Twenty metric tons of thorium;

or such greater amounts as may be specified by the Board of Governors for uniform application.

Article 38

If exempted nuclear material is to be processed or stored together with nuclear material subject to safeguards under this Agreement, the Government of Finland and the Agency shall make arrangements for the reapplication of safeguards thereto.

Subsidiary arrangements

Article 39

The Government of Finland and the Agency shall make subsidiary arrangements which shall specify in detail, to the extent necessary to permit the Agency to fulfil its responsibilities under this Agreement in an effective and efficient manner, how the procedures laid down in this Agreement are to be applied. The subsidiary arrangements may be extended or changed by agreement between the Government of Finland and the Agency without amendment of this Agreement.

40 artikla

Liitännäisjärjestelyt tulevat voimaan samaan aikaan tämän sopimuksen voimaantulon kanssa tai niin pian kuin mahdollista sen jälkeen. Suomen hallituksen ja Järjestön tulee kaikin tavoin pyrkiä saamaan liitännäisjärjestelyt voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta; määräajan pidentämiseen tarvitaan sekä Suomen hallituksen että Järjestön suostumus. Suomen hallituksen tulee toimittaa Järjestölle heti liitännäisjärjestelyjen laatimiseen tarvittavat tiedot. Tämän sopimuksen tultua voimaan, Järjestö voi soveltaa tässä mainittuja menettelyjä siihen ydinaineeseen, joka sisältyy jäljempänä 41 artiklassa tarkoitettuun inventaariin, vaikka liitännäisjärjestelyt eivät olisikaan vielä tulleet voimaan.

Inventaari

41 artikla

Jäljempänä 62 artiklassa tarkoitetun alkuraportin perusteella Järjestön tulee laatia kaikesta Suomessa olevasta ja tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisesta ydinmateriaalista, sen alkuperästä riippumatta, yhtenäinen inventaari ja ylläpitää sitä myöhempien raporttien ja todentamistoimintojen tulosten pohjalta. Inventaarista tulee antaa Suomen hallitukselle jäljennöksiä sovituin väliajoin.

Suunnittelutiedot

Yleiset määräykset

42 artikla

Edellä olevan 8 artiklan säännösten mukaisesti olemassa olevien laitosten suunnittelutiedot tulee toimittaa Järjestölle liitännäisjärjestelyistä käytävien keskustelujen kuluessa. Uusia laitoksia koskevien suunnittelutietojen toimittamiselle asetettavat aikarajat määritellään liitännäisjärjestelyissä ja tällaiset tiedot tulee toimittaa mahdollisimman aikaisin ennen ydinmateriaalin sijoittamista uuteen laitokseen.

43 artikla

Järjestölle toimitettavien suunnittelutietojen tulee sisältää jokaisesta laitoksesta sovelletuin osin seuraavat tiedot:

Article 40

The subsidiary arrangements shall enter into force at the same time as, or as soon as possible after,the entry into force of this Agreement. The Government of Finland and the Agency shall make every effort to achieve their entry into force within 90 days of the entry into force of this Agreement; an extension of that period shall require agreement between the Government of Finland and the Agency. The Government of Finland shall provide the Agency promptly with the information required for completing the subsidiary arrangements. Upon the entry into force of this Agreement, the Agency shall have the right to apply the procedures laid down therein in respect of the nuclear material listed in the inventory provided for in Article 41 below, even if the subsidiary arrangements have not yet entered into force.

Inventory

Article 41

On the basis of the initial report referred to in Article 62 below, the Agency shall establish a unified inventory of all nuclear material in Finland subject to safeguards under this Agreement, irrespective of its origin, and shall maintain this inventory on the basis of subsequent reports and of the results of its verification activities. Copies of the inventory shall be made available to the Government of Finland at intervals to be agreed.

Design information

General Provisions

Article 42

Pursuant to Article 8 above, design information in respect of existing facilities shall be provided to the Agency during the discussion of the subsidiary arrangements. The time limits for the provision of design information in respect of the new facilities shall be specified in the subsidiary arrangements and such information shall be provided as early as possible before nuclear material is introduced into a new facility.

Article 43

The design information to be provided to the Agency shall include, in respect of each facility, when applicable:

a) Laitoksen yksilöinti, josta ilmenee laitoksen yleinen luonne, tarkoitus, nimelliskoko ja maantieteellinen sijainti sekä nimi ja osoite tavanomaisten liiketoimien hoitamista varten;

b) Kuvaus laitoksen yleisistä järjestelyistä käsitellen sopivassa määrin ydinaineiden muotoa, sijaintia ja vuota sekä näiden aineiden käytössä, valmistuksessa ja käsittelyssä tärkeiden laitteiden yleistä sijoittelua;

c) Kuvaus laitoksen yleispiirteistä materiaalikirjanpidon, suljettavissa olevien tilojen ja katselmuksen kannalta; ja

d) Kuvaus laitoksella olemassa olevista ja ehdotetuista menetelmistä ydinainekirjanpidon valvonnan hoitamiseksi käsitellen erityisesti laitoksen haltijan perustamia materiaalitasealueita, vuon mittausmenetelmiä sekä niitä menetelmiä, joita noudatetaan inventoinnissa.

a) The identification of the facility, stating its general character, purpose, nominal capacity and geographic location, and the name and address to be used for routine business purposes;

b) A description of the general arrangement of the facility with reference, to the extent feasible, to the form, location and flow of nuclear material and to the general layout of important items of equipment which use, produce or process nuclear material;

c) A description of features of the facility relating to material accountancy, containment and surveillance; and

d) A description of the existing and proposed procedures at the facility for nuclear material accountancy and control, with special reference to material balance areas established by the operator, measurements of flow and procedures for physical inventory taking.

44 artikla

Järjestölle tulee toimittaa myös muuta valvonnan soveltamisen kannalta asiaan kuuluvaa informaatiota jokaisesta laitoksesta, erityisesti materiaalikirjanpidon ja valvonnan organisatorista vastuuta koskevia tietoja. Suomen hallituksen tulee toimittaa Järjestölle sellaista täydentävää terveys- ja turvallisuusmenetelmiä koskevaa informaatiota, joka Järjestön tulee ottaa huomioon ja jota sen tarkastajien tulee laitoksella noudattaa.

Article 44

Other information relevant to the application of safeguards shall also be provided to the Agency in respect of each facility, in particular on organizational responsibility for material accountancy and control. The Government of Finland shall provide the Agency with supplementary information on the health and safety procedures which the Agency shall observe and with which the inspectors shall comply at the facility.

45 artikla

Järjestölle tulee toimittaa tarkastusta varten valvonnan kannalta merkittävistä muutoksista suunnittelutiedot ja sille tulee ilmoittaa kaikesta edellä 44 artiklan mukaisesti toimitettuun informaatioon tehtävistä muutoksista tarpeeksi etukäteen, jotta valvontamenetelmät voidaan tarvittaessa tarkistaa.

Article 45

The Agency shall be provided with design information in respect of a modification relevant for safeguards purposes, for examination, and shall be informed of any change in the information provided to it under Article 44 above, sufficiently in advance for the safeguards procedures to be adjusted when necessary.

Suunnittelutietojen tarkistamisen tarkoitus

46 artikla

Järjestölle toimitettuja suunnittelutietoja tulee käyttää seuraaviin tarkoituksiin:

a) Yksilöimään ydinaineen valvonnan soveltamista varten merkitykselliset laitosten ja ydinaineen pääpiirteet riittävän yksityiskohtaisesti, jotta todentaminen helpottuisi;

Purposes of examination of design information

Article 46

The design information provided to the Agency shall be used for the following purposes:

a) To identify the features of facilities and nuclear material relevant to the application of safeguards to nuclear material in sufficient detail to facilitate verification;

b) Määrittelemään Järjestön kirjanpitotarkoituksiin käytetyt materiaalitasealueet ja valitsemaan ne strategiset kohdat, jotka ovat mittauksen kannalta avainasemissa olevia paikkoja ja joita käytetään ydinmateriaalivuota ja -varastoa määritettäessä; sanotunlaisia materiaalitasealueita määrättäessä tulee Järjestön muun ohessa noudattaa seuraavia kriteerioita:

1. materiaalitasealueen koon tulee olla sopusoinnussa sen tarkkuuden kanssa, jolla materiaalitase voidaan perustaa;

2. materiaalitasealuetta määrättäessä tulee käyttää hyväksi jokaista mahdollisuutta käyttää suljettavissa olevia tiloja ja katselmusta vuomittausten täydellisyyden varmistamisen apuna ja siten yksinkertaistaa valvonnan soveltamista ja keskittää mittaustoimet mittauksen kannalta avainasemassa oleviin paikkoihin;

3. laitoksessa tai siitä erillään olevia materiaalitasealueita voidaan yhdistää Järjestön kirjanpitotarkoituksia varten yhdeksi materiaalitasealueeksi, jos Järjestö katsoo, että se on soveliasta sen todentamisvaatimusten kannalta;

4. Suomen hallituksen pyynnöstä voidaan perustaa erityinen materiaalitasealue sellaisen käsittelyvaiheen ympärille, jossa on kaupallisesti katsoen arkaluontoista tietoa;

c) Nimellisaikataulun ja menettelytapojen laatimiseen ydinaineiden inventaarin tekemiseksi Järjestön kirjanpitotarkoituksia varten.

d) Kirjanpitokirjoilla ja raporteilla asetettavien vaatimuksien sekä kirjanpitokirjojen tarkastusmenetelmien laatimiseen.

e) Ydinaineen määrää ja sijaintia koskevien todentamisvaatimusten ja -menetelmien laatimiseen.

f) Sopivien yhdistelmien valitsemiseen menetelmille ja tekniikalle suljettavissa olevia tiloja ja katselmusta varten sekä sellaisten strategisten kohtien valitsemiseen, joissa näitä sovelletaan.

Suunnittelutietojen tarkastuksen tulokset tulee sisällyttää liitännäisjärjestelyihin.

Suunnittelutietojen uudelleen tarkastaminen

47 artikla

Suunnittelutiedot tulee tarkastaa uudelleen toimintaolosuhteissa tapahtuneiden muutosten, valvontatekniikan kehittymisen tai todentamismenetelmien soveltamisessa saadun kokemuk-

b) To determine material balance areas to be used for Agency accounting purposes and to select those strategic points which are key measurement points and which will be used to determine flow and inventory of nuclear material; in determining such material balance areas the Agency shall, inter alia, use the following criteria:

1. The size of the material balance area shall be related to the accuracy with which the material balance can be established;

2. In determining the material balance area advantage shall be taken of any opportunity to use containment and surveillance to help ensure the completeness of flow measurements and thereby to simplify the application of safeguards and to concentrate measurement efforts at key measurement points;

3. A number of material balance areas in use at a facility or at distinct sites may be combined in one material balance area to be used for Agency accounting purposes when the Agency determines that this is consistent with its verification requirements; and

4. A special material balance area may be established at the request of the Government of Finland around a process step involving commercially sensitive information;

c) To establish the nominal timing and procedures for taking of physical inventory of nuclear material for Agency accounting purposes;

d) To establish records and reports requirements and records evaluation procedures;

e) To establish requirements and procedures for verification of the quantity and location of nuclear material; and

f) To select appropriate combinations of containment and surveillance methods and techniques and the strategic points at which they are to be applied.

The results of the examination of the design information shall be included in the subsidiary arrangements.

Re-examination of design information

Article 47

Design information shall be re-examined in the light of changes in operating conditions, of developments in safeguards technology or of experience in the application of verification

sen valossa, siinä mielessä, että voitaisiin muuttaa niitä toimenpiteitä, joihin Järjestö on 46 artiklan mukaisesti ryhtynyt.

Suunnittelutietojen todentaminen

48 artikla

Järjestö voi yhteistoiminnassa Suomen hallituksen kanssa lähettää tarkastajia laitoksiin todentamaan 42—45 artiklojen mukaisesti järjestölle toimitetut suunnittelutiedot 46 artiklassa esitettyjen tarkoitusperien toteuttamiseksi.

Laitosten ulkopuolella olevaa ydinmateriaalia koskeva informaatio

49 artikla

Järjestölle tulee toimittaa tavanomaisesti laitosten ulkopuolella käytetystä ydinmateriaalista soveltuvin osin seuraavia tietoja:

a) Yleinen kuvaus ydinmateriaalin käytöstä, sen maantieteellinen sijainti ja käyttäjän nimi ja osoite tavanomaisia liiketarkoituksia varten; ja

b) Yleinen kuvaus olemassa olevista ja ehdotetuista ydinmateriaalin kirjanpito- ja valvontamenetelmistä mukaan luettuna materiaalikirjanpidon ja -valvonnan organisatorinen vastuu.

Järjestölle tulee ilmoittaa määrätyin väliajoin kaikista muutoksista, jotka ovat tapahtuneet tämän artiklan perusteella sille toimitetussa informaatiossa.

50 artikla

Edellä olevan 49 artiklan mukaisesti Järjestölle toimitettuja tietoja voidaan käyttää siinä laajuudessa, kuin niillä on merkitystä edellä 46 artiklan b—f-kohdissa mainittuihin tarkoituksiin.

Kirjanpitojärjestelmä

Yleiset määräykset

51 artikla

Perustettaessa edellä 7 artiklassa tarkoitettua kansallista materiaalivalvontajärjestelmää Suomen hallituksen tulee huolehtia siitä, että jokaisella materiaalitasealueella pidetään kirjanpitoa. Pidettävät kirjat määritellään liitännäisjärjestelyissä.

procedures, with a view to modifying the action Agency has taken pursuant to Article 46 above.

Verification of design information

Article 48

The Agency, in co-operation with the Government of Finland, may send inspectors to facilities to verify the design information provided to the Agency pursuant to Articles 42—45 above, for the purposes stated in Article 46 above.

Information in respect of nuclear material outside facilities

Article 49

The Agency shall be provided with the following information when nuclear material is to be customarily used outside facilities, as applicable:

a) A general description of the use of the nuclear material, its geographic location, and the user's name and address for routine business purposes; and

b) A general description of the existing and proposed procedures for nuclear material accountancy and control, including organizational responsability for material accountancy and control.

The Agency shall be informed, on a timely basis, of any change in the information provided to it under this Article.

Article 50

The information provided to the Agency pursuant to Article 49 above may be used to the extent relevant, for the purposes set out in Article 46 b)—f) above.

Records system

General Provisions

Article 51

In establishing a national system of materials control as referred to in Article 7 above, the Government of Finland shall arrange that records are kept in respect of each material balance area. The records to be kept shall be described in the subsidiary arrangements.

52 artikla

Suomen hallituksen tulee ryhtyä järjestelyihin helpottaakseen tarkastajien toimittamaa kirjanpidon tarkastusta erityisesti, jos kirjanpitoa ei ole pidetty englanniksi, ranskaksi, venäjäksi tai espanjaksi.

53 artikla

Kirjanpitokirjat tulee säilyttää vähintään viisi vuotta.

54 artikla

Kirjanpitoon tulee kuulua, sen mukaan kuin on tarkoituksenmukaista:

a) Materiaalikirjanpitokirjat kaikesta tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisesta ydinmateriaalista; ja

b) Toimintakirjat laitoksissa, joissa on sellaista ydinmateriaalia.

55 artikla

Raporttien laatimiseen käytetyn kirjanpidon perustana olevan mittausjärjestelmän tulee olla yhdenmukainen viimeisimpien kansainvälisten standardien kanssa tai olla laadullisesti niihin rinnastettava.

Materiaalikirjanpitokirjat

56 artikla

Materiaalikirjanpidossa tulee käydä ilmi jokaisen materiaalitasealueen osalta seuraavaa:

a) Kaikki varastomuutokset jotta kirjanpidollinen varasto voidaan määrittää milloin tahansa;

b) Kaikki todellista varastoa määritettäessä käytetyt mittaustulokset; ja

c) Kaikki varastomuutoksissa, kirjanpidollisissa ja todellisissa varastoissa tehdyt tarkistukset ja oikaisut.

57 artikla

Kaikkien varastomuutoksien ja suoritetun inventoinnin kohdalta tulee kirjanpitokirjoissa osoittaa jokaisesta ydinmateriaalierästä: materiaalin yksilöinti, materiaalierätiedot ja lähdetiedot. Kirjanpitokirjoissa tulee ilmetä erikseen jokaisen ydinmateriaalierän osalta uraani-, torium- ja plutonium määrät. Jokaisen varastomuutoksen osalta tulee ilmoittaa varastomuu-

Article 52

The Government of Finland shall make arrangements to facilitate the examination of records by inspectors, particularly if the records are not kept in English, French, Russian or Spanish.

Article 53

Records shall be retained for at least five years.

Article 54

Records shall consist, as appropriate, of:

a) Accounting records of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement; and

b) Operating records for facilities containing such nuclear material.

Article 55

The system of measurements on which the records used for the preparation of reports are based shall either conform to the latest international standards or be equivalent in quality to such standards.

Accounting records

Article 56

The accounting records shall set forth the following in respect of each material balance area:

a) All inventory changes, so as to permit a determination of the book inventory at any time;

b) All measurement results that are used for determination of the physical inventory; and

c) All adjustments and corrections that have been made in respect of inventory changes, book inventories and physical inventories.

Article 57

For all inventory changes and physical inventories the records shall show, in respect of each batch of nuclear material: material identification, batch data and source data. The records shall account for uranium, thorium and plutonium separately in each batch of nuclear material. For each inventory change, the date of the inventory change and, when

toksen päivämäärä ja sen mukaan kuin on tarkoituksenmukaista lähtömateriaalitasealue ja vastaanottava tasealue tai vastaanottaja.

Toimintakirjat

58 artikla

Toimintakirjoista tulee käydä ilmi soveltuvin osin jokaisen materiaalitasealueen osalta:

a) Ne toimintatiedot, joita on käytetty perustana määritettäessä ydinmateriaalin määrissä ja koostumuksessa tapahtuneet muutokset;
b) Säiliöiden ja instrumenttien kalibroinnista sekä näytteidenotoista ja analyyseistä saadut tiedot, menettelytavat, joilla valvotaan mittausten laatua, sekä satunnais- ja systemaattiselle virheelle johdetut arviot;
c) Kuvaus käytettyjen toimenpiteiden suoritusjärjestyksestä valmisteltaessa ja suoritettaessa inventointia, jotta varmistuttaisiin siitä, että inventaari on oikea ja täydellinen; ja
d) Kuvaus toimista, joihin on ryhdytty, jotta saataisiin varmuus jokaisen mahdollisesti sattuneen, onnettomuudesta johtuneen tai määrittelemättömän häviön syystä ja suuruudesta.

Raportointijärjestelmä

Yleiset määräykset

59 artikla

Suomen hallituksen tulee toimittaa Järjestölle raportit siten kuin jäljempänä 60—69 artikloissa on lähemmin esitetty tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisesta ydinmateriaalista.

60 artikla

Raportit tulee laatia englannin-, ranskan-, venäjän- tai espanjankielellä, jollei toisin ole määrätty liitännäisjärjestelyissä.

61 artikla

Raporttien tulee perustua 51—58 artiklojen mukaisesti pidettyihin kirjanpitokirjoihin ja niiden tulee tapauksesta riippuen olla kokoonpantu kirjanpito- ja erityisraporteista.

Kirjanpitoraportit

62 artikla

Järjestölle tulee toimittaa kaikkea tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaista ydinmate-

appropriate, the originating material balance area and the receiving material balance area or the recipient, shall be indicated.

Operating records

Article 58

The operating records shall set forth, as appropriate, in respect of each material balance area:

a) Those operating data which are used to establish changes in the quantities and composition of nuclear material;
b) The data obtained from the calibration of tanks and instruments and from sampling and analyses, the procedures to control the quality of measurements and the derived estimates of random and systematic error;
c) A description of the sequence of the actions taken in preparing for, and in taking, a physical inventory, in order to ensure that it is correct and complete; and
d) A description of the actions taken in order to ascertain the cause and magnitude of any accidental or unmeasured loss that might occur.

Reports system

General Provisions

Article 59

The Government of Finland shall provide the Agency with reports as detailed in Articles 60—69 below in respect of nuclear material subject to safeguards under this Agreement.

Article 60

Reports shall be made in English, French, Russian or Spanish, except as otherwise specified in the subsidiary arrangements.

Article 61

Reports shall be based on the records kept in accordance with Articles 51—58 above and shall consist, as appropriate, of accounting reports and special reports.

Accounting reports

Article 62

The Agency shall be provided with an initial report on all nuclear material subject to

riaalia koskeva alkuraportti. Suomen hallituksen tulee toimittaa alkuraportti Järjestölle kolmenkymmenen päivän kuluessa sen kuukauden viimeisestä päivästä, jolloin tämä sopimus tulee voimaan, ja raportista tulee käydä ilmi tuon kuukauden viimeisen päivän tilanne.

63 artikla

Suomen hallituksen tulee toimittaa Järjestölle kaikista materiaalitasealueista seuraavat kirjanpitoraportit:

a) Varastomuutosraportit, jotka osoittavat kaikki ydinmateriaalivaraston muutokset. Raportit tulee toimittaa niin pian kuin mahdollista ja joka tapauksessa kolmenkymmenen päivän kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jona varastomuutos tapahtui tai merkittiin kirjoihin; ja

b) Materiaalitaseraportit, jotka osoittavat materiaalitasealueella kulloinkin olevan, inventointiin perustuvan materiaalitaseen. Raportit tulee toimittaa niin pian kuin mahdollista ja joka tapauksssa kolmenkymmenen päivän kuluessa inventoinnin suorittamisesta.

Raporttien tulee perustua käytettävissä oleviin tietoihin raportointipäivältä ja niitä voidaan myöhemmin tarvittaessa oikaista.

64 artikla

Varastomuutosraportista tulee käydä ilmi jokaisen ydinmateriaalierän osalta yksilöinti- ja erätiedot, varastomuutospäivä ja tapauksesta riippuen lähettävä ja vastaanottava materiaalitasealue taikka vastaanottaja. Näihin raportteihin tulee liittää lyhyet ilmoitukset:

a) Joissa selvitetään varastomuutokset niiden toimintakirjoihin sisältyvien toimintatietojen pohjalta, joita tarkoitetaan edellä 58 artiklan a) kohdassa; ja

b) esitetään, siten kuin liitännäisjärjestelyissä on tarkemmin määrätty, aiottu toimintaohjelma, erityisesti inventoinnin suorittaminen.

65 artikla

Suomen hallituksen tulee ilmoittaa kaikista varastomuutoksista, tarkistuksista ja oikaisuista joko aika ajoin yhdistetyllä listalla tai erikseen. Varastomuutokset tulee ilmoittaa materiaalierittäin. Ydinmateriaalivaraston pienet muu-

safeguards under this Agreement. The initial report shall be dispatched by the Government of Finland to the Agency within thirty days of the last day of the calendar month in which this Agreement enters into force, and shall reflect the situation as of the last day of that month.

Article 63

The Government of Finland shall provide the Agency with the following accounting reports for each material balance area:

a) Inventory change reports showing all changes in the inventory of nuclear material. The reports shall be dispatched as soon as possible and in any event within thirty days after the end of the month in which the inventory changes occurred or were established; and

b) Material balance reports showing the material balance based on a physical inventory of nuclear material actually present in the material balance area. The reports shall be dispatched as soon as possible and in any event within thirty days after the physical inventory has been taken.

The reports shall be based on data available as of the date of reporting and may be corrected at a later date, as required.

Article 64

Inventory change reports shall specify identification and batch data for each batch of nuclear material, the date of the inventory change and, as appropriate, the originating material balance area and the receiving material balance area or the recipient. These reports shall be accompanied by concise notes:

a) Explaining the inventory changes, on the basis of the operating data contained in the operating records provided for under Article 58 a) above; and

b) Describing, as specified in the subsidiary arrangements, the anticipated operational programme, particularly the taking of a physical inventory.

Article 65

The Government of Finland shall report each inventory change, adjustment and correction, either periodically in a consolidated list or individually. Inventory changes shall be reported in terms of batches. As specified in the

tokset, kuten analyysinäytteiden siirrot, voidaan liitännäisjärjestelyissä määritellyin tavoin yhdistää yhdeksi materiaalieräksi ja ilmoittaa yhtenä varastomuutoksena.

66 artikla

Järjestön tulee materiaalitasealueittain toimittaa puolivuosittain Suomen hallitukselle selonteot tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisen ydinmateriaalin kirjanpidollisista varastoista, jotka perustuvat mainitun selontekojakson varastomuutosraportteihin.

67 artikla

Materiaalitaseraporttien tulee sisältää, jollei Suomen hallituksen ja Järjestön välillä ole muuta sovittu, seuraavat merkinnät:

a) todelliset alkuvarastot;

b) varastomuutokset (ensin lisäykset sitten vähennykset);

c) kirjanpidollinen loppuvarasto;

d) lähettäjän ja vastaanottajan ilmoitusten väliset eroavuudet;

e) tarkistettu kirjanpidollinen loppuvarasto;

f) todellinen loppuvarasto; ja

g) kirjaamaton materiaali

Todellista varastoa koskeva selonteko, jossa kaikki materiaalierät luetellaan erikseen ja jossa ilmoitetaan materiaalin yksilöinti- ja materiaalierätiedot kaikkien materiaalierien osalta, tulee liittää jokaiseen materiaalitaseraporttiin.

subsidiary arrangements, small changes in inventory of nuclear material, such as transfers of analytical samples, may be combined in one batch and reported as one inventory change.

Article 66

The Agency shall provide the Government of Finland with semi-annual statements of book inventory of nuclear material subject to safeguards under this Agreement, for each material balance area, as based on the inventory change reports for the period covered by each such statement.

Article 67

Material balance reports shall include the following entries, unless otherwise agreed by the Government of Finland and the Agency:

a) Beginning physical inventory;

b) Inventory changes (first increases, then decreases);

c) Endig book inventory;

d) Shipper/receiver differences;

e) Adjusted ending book inventory;

f) Ending physical inventory; and

g) Material unaccounted for.

A statement of the physical inventory, listing all batches separately and specifying material identification and batch data for each batch, shall be attached to each material balance report.

Erityisraportit

68 artikla

Suomen hallituksen tulee viipymättä tehdä erityisraportit:

a) Jos jokin epätavallinen tapahtuma tai epätavalliset olosuhteet antavat Suomen hallitukselle aiheen uskoa, että ydinmateriaalia on kadonnut tai saattanut kadota siinä määrin, että liitännäisjärjestelyissä tällaista tapahtumaa varten määritellyt rajat ylitetään.

b) Jos suljettavissa olevia tiloja on vastoin odotuksia siinä määrin muutettu siitä, miksi ne on liitännäisjärjestelyissä määrätty, että luvaton ydinmateriaalin poiskuljettaminen on käynyt mahdolliseksi.

Special reports

Article 68

The Government of Finland shall make special reports without delay:

a) If any unusual incident or circumstances lead the Government of Finland to believe that there is or may have been loss of nuclear material that exceeds the limits specified for this purpose in the subsidiary arrangements; or

b) If the containment has unexpectedly changed from that specified in the subsidiary arrangements to the extent that unauthorized removal of nuclear material has become possible.

Raporttien täydentäminen ja selventäminen

69 artikla

Järjestön niin pyytäessä, Suomen hallituksen tulee toimittaa jokaisesta raportista lisätietoja ja selvennyksiä, sikäli kuin se on valvonnan kannalta merkityksellistä.

Amplification and clarification of reports

Article 69

If the Agency so requests, the Government of Finland shall provide it with amplifications or clarifications of any report, in so far as relevant for the purpose of safeguards.

Tarkastukset

Yleisiä määräyksiä

70 artikla

Järjestöllä tulee olla oikeus suorittaa tarkastuksia siten kuin jäljempänä 71—82 artikloissa määrätään.

Inspections

General Provisions

Article 70

The Agency shall have the right to make inspections as provided for in Articles 71—82 below.

Tarkastusten päämäärät

71 artikla

Järjestö voi suorittaa ad hoc-tarkastuksia:

a) todentaakseen alkuraporttiin sisältyvän tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaista ydinmateriaalia koskevan informaation;
b) yksilöidäkseen ja todentaakseen alkuraportin päiväyksen jälkeen tilanteessa tapahtuneet muutokset; ja
c) yksilöidäkseen ja mikäli mahdollista todentaakseen 93 ja 96 artiklojen mukaisesti ydinmateriaalin määrän ja koostumuksen ennen sen kuljettamista Suomesta tai Suomeen.

Purposes of inspections

Article 71

The Agency may make ad hoc inspections in order to:

a) Verify the information contained in the initial report on the nuclear material subject to safeguards under this Agreement;
b) Identify and verify changes in the situation which have occurred since the date of the initial report; and
c) Identify, and if possible verify, the quantity and composition of nuclear material in accordance with Articles 93 and 96 below, before its transfer out of or upon its transfer into Finland.

72 artikla

Järjestö voi suorittaa rutiinitarkastuksia:

a) todentaakseen, että raportit ovat yhtäpitäviä kirjanpidon kanssa;
b) todentaakseen kaiken tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisen ydinmateriaalin sijainnin, yksilöintitiedot, määrän ja koostumuksen; ja
c) todentaakseen kirjaamattoman materiaalin, lähettäjän ja vastaanottajan ilmoitusten välisten eroavuuksien ja kirjanpidollisen varaston epätarkkuuksien mahdollisia syitä koskevan informaation.

Article 72

The Agency may make routine inspections in order to:

a) Verify that reports are consistent with records;
b) Verify the location, identity, quantity and composition of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement; and

c) Verify information on the possible causes of material unaccounted for, shipper/receiver differences and uncertainties in the book inventory.

73 artikla

Järjestö voi huomioon ottaen artiklassa 77 määrätyt menettelytavat suorittaa erityistarkastuksia:

Article 73

Subject to the procedures laid down in Article 77 below, the Agency may make special inspections:

a) todentaakseen erityisraporttien sisällön; tai

b) mikäli Järjestö katsoo, että Suomen hallituksen sille toimittama informaatio, mukaan luettuna Suomen hallituksen selitykset ja rutiinitarkastuksissa saatu informaatio, ei ole riittävä, jotta Järjestö voisi täyttää tämän sopimuksen mukaiset velvoitteensa.

Tarkastuksen on katsottava olevan erityistarkastus mikäli se toimitetaan 78—82 artikloissa tarkoitettujen rutiinitarkastusten lisäksi tai, jos siihen sisältyy mahdollisuus saada muuta informaatiota tai päästä muihin paikkoihin kuin 76 artiklassa ad hoc- ja rutiinitarkastusten suhteen on määrätty.

Tarkastusten puitteet

74 artikla

Saavuttaakseen 71—73 artikloissa määritellyt päämäärät Järjestö voi:

a) tarkastaa 51—58 artiklojen mukaisesti pidetyt kirjanpitokirjat;

b) suorittaa itsenäisesti kaiken tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisen ydinmateriaalin mittauksia;

c) todentaa instrumenttien ja muiden mittaus- ja valvontavälineiden toiminta ja kalibrointi;

d) soveltaa ja käyttää katselmusta ja suljettavissa olevia tiloja; ja

e) käyttää muita objektiivisia menettelytapoja, joiden on osoitettu olevan teknillisesti siihen sopivia.

75 artikla

Edellä 74 artiklassa määrätyissä puitteissa Järjestölle tulee tehdä mahdolliseksi:

a) tarkkailla, että näytteet materiaalikirjanpitoa varten mittausten kannalta avainasemassa olevista paikoista otetaan sellaisia menettelytapoja noudattaen, että näytteet ovat edustavia, ja tarkkailla näytteiden käsittelyä ja analysointia sekä saada sellaisista näytteistä kaksoiskappaleet;

b) tarkkailla, että mittauksen kannalta avainasemassa olevissa paikoissa suoritetut ydinmateriaalin mittaukset ovat edustavia ja tarkkailla siinä käytettyjen instrumenttien ja laitteiden kalibrointia;

c) ryhtyä tarpeen mukaan Suomen hallituksen kanssa järjestelyihin:

1. Lisämittauksien toimittamiseksi ja lisänäytteiden ottamiseksi Järjestön käyttöön;

a) In order to verify the information contained in special reports; or

b) If the Agency considers that information made available by the Governement of Finland, including explanations from the Government of Finland and information obtained from routine inspections, is not adequate for the Agency to fulfil its responsibilities under the Agreement.

An inspection shall be deemed to be special when it is either additional to the routine inspection effort provided for in Article 78—82 below, or involves access to information or locations in addition to the access specified in Article 76 below for ad hoc and routine inspections, or both.

Scope of inspections

Article 74

For the purposes specified in Articles 71—73 above, the Agency may:

a) Examine the records kept pursuant to Articles 51—58 above;

b) Make independent measurements of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement;

c) Verify the functioning and calibration of instruments and other measuring and control equipment;

d) Apply and make use of surveillance and containment measures; and

e) Use other objective methods which have been demonstrated to be technically feasible.

Article 75

Within the scope of Article 74 above, the Agency shall be enabled:

a) To observe that samples at key measurement points for material balance accountancy are taken in accordance with procedures which produce representative samples, to observe the treatment and analysis of the samples and to obtain duplicates of such samples;

b) To observe that the measurements of nuclear material at key measurement points for material balance accountancy are representative, and to observe the calibration of the instruments and equipment involved;

c) To make arrangements with the Government of Finland that, if necessary:

1. Additional measurements are made and additional samples taken for the Agency's use;

2. Järjestön analysoitavien standardinäytteiden analysoimiseksi;

3. asianmukaisten absoluuttisten standardien käyttämiseksi tarkistettaessa instrumentteja ja muita laitteita; ja

4. muiden kalibrointien suorittamiseksi.

d) Järjestää sen omien laitteiden käyttö riippumattomien mittausten ja katselmusten suorittamiseksi ja, mikäli liitännäisjärjestelyissä niin sovitaan ja määrätään, järjestää sellaisten laitteiden asentaminen;

e) käyttää sinettejään ja muita yksilöimis- ja väärinkäytön ilmaisulaitteitaan suljettavissa oleviin tiloihin, mikäli liitännäisjärjestelyissä niin sovitaan ja määrätään; ja

f) ryhtyä järjestelyihin Suomen hallituksen kanssa Järjestön käyttöön otettujen näytteiden lähettämiseksi.

2. The Agency's standard analytical samples are analysed;

3. Appropriate absolute standards are used in calibrating instruments and other equipment; and

4. Other calibrations are carried out;

d) To arrange to use its own equipment for independent measurement and surveillance, and if so agreed and specified in the subsidiary arrangements to arrange to install such equipment;

e) To apply its seals and other identifying and tamper-indicating devices to containments, if so agreed and specified in the subsidiary arrangements; and

f) To make arrangements with the Government of Finland for the shipping of samples taken for the Agency's use.

Tarkastuksiin liittyvät pääsyoikeudet

76 artikla

a) Edellä 71 artiklan a- ja b-kohdissa mainittujen päämäärien saavuttamiseksi ja kunnes strategiset kohdat on määritelty liitännäisjärjestelyissä, Järjestön tarkastajilla tulee olla oikeus päästä kaikkiin paikkoihin, joissa alkuraportti tai siihen liittyvänä suoritettu tarkastus osoittaa ydinmateriaalia olevan;

b) edellä 71 artiklan e-kohdassa mainittujen päämäärien saavuttamiseksi tarkastajilla tulee olla oikeus päästä kaikkiin paikkoihin, joista Järjestölle on ilmoitettu 92 artiklan d 3 kohdan tai 95 artiklan d 3-alakohdan perusteella;

c) edellä 72 artiklassa mainittujen päämäärien saavuttamiseksi tarkastajilla tulee olla oikeus päästä vain liitännäisjärjestelyissä määriteltyihin strategisiin kohtiin ja tutkimaan edellä 51—58 artiklojen perusteella pidetyt kirjanpitokirjat; ja

d) siinä tapauksessa, että Suomen hallitus on tullut siihen tulokseen, että jokin epätavallinen seikka vaatii Järjestön pääsyoikeuksien laajempaa rajoittamista, Suomen hallituksen ja Järjestön tulee heti ryhtyä toimenpiteisiin asian hoitamiseksi siten, että Järjestö voi suorittaa valvontavelvollisuutensa näiden rajoitusten puitteissa. Pääjohtajan tulee ilmoittaa kustakin sellaisesta järjestelystä hallintoneuvostolle.

Access for inspections

Article 76

a) For the purposes specified in Article 71 a) and b) above and until such time as the strategic points have been specified in the subsidiary arrangements, the Agency inspectors shall have access to any location where the initial report or any inspections carried out in connection with it indicate that nuclear material is present;

b) For the purposes specified in Article 71 c) above the inspectors shall have access to any location of which the Agency has been notified pursuant to Articles 92 d) 3. or 95 d) 3. below;

c) For the purposes specified in Article 72 above the inspectors shall have access only to the strategic points specified in the subsidiary arrangements and to the records maintained pursuant to Articles 51—58 above; and

d) In the event of the Government of Finland concluding that any unusual circumstances require extended limitations on access by the Agency, the Government of Finland and the Agency shall promptly make arrangements with a view to enabling the Agency to discharge its safeguards responsibilities in the light of these limitations. The Director General shall report each such arrangement to the Board.

77 artikla

Sellaisissa olosuhteissa, joista voi olla seurauksena erityistarkastus 73 artiklassa mainittujen päämäärien saavuttamiseksi, Suomen hallituksen ja Järjestön tulee neuvotella keskenään välittömästi. Tällaisten neuvottelujen tuloksena Järjestö voi:

a) suorittaa tarkastuksia niiden rutiinitarkastusten lisäksi, joista määrätään 78—89 artikloissa; ja

b) saada mahdollisuuden, Suomen hallituksen kanssa niin sovittuaan, päästä muihinkin tietolähteisiin ja paikkoihin, kuin mitä edellä 76 artiklassa on määrätty. Kaikki erimielisyydet, jotka koskevat tarvetta saada lisää pääsymahdollisuuksia, tulee ratkaista 21 ja 22 artiklojen mukaisesti; milloin Suomen ryhtyminen johonkin toimenpiteeseen on tähdellistä ja kiireellistä, tulee soveltaa 18 artiklan määräyksiä.

Article 77

In circumstances which may lead to special inspections for the purposes specified in Article 73 above, the Government of Finland and the Agency shall consult forthwith. As a result of such consultations the Agency may:

a) Make inspections in addition to the routine inspection effort provided for in Articles 78—82 below; and

b) Obtain access, in agreement with the Government of Finland, to information or locations in addition to those specified in Article 76 above. Any disagreement concerning the need for additional access shall be resolved in accordance with Articles 21 and 22 above; in case action by Finland is essential and urgent, Article 18 above shall apply.

Rutiinitarkastusten taajuus ja voimaperäisyys

78 artikla

Järjestön tulee pitää, parasta mahdollista ajoitusta noudattaen, rutiinitarkastusten lukumäärä, voimaperäisyys ja kestoaika niin pienenä kuin tässä sopimuksessa edellytettyjen valvontamenetelmien tehokas soveltaminen sallii, ja sen tulee käyttää mahdollisimman hyvin ja taloudellisesti hyväkseen käytettävissään olevat valvontavoimat.

Frequency and intensity of routine inspections

Article 78

The Agency shall keep the number, intensity and duration of routine inspections, applying optimum timing, to the minimum consistent with the effective implementation of the safeguards procedures set forth in this Agreement, and shall make the optimum and most economical use of inspection resources available to it.

79 artikla

Järjestö voi suorittaa yhden rutiinitarkastuksen vuodessa sellaisissa laitoksissa tai laitosten ulkopuolella olevilla materiaalitasealueilla, joilla oleva tai vuosittain läpikulkeva ydinmateriaalimäärä, riippuen siitä kumpi on suurempi, ei ylitä viittä efektiivistä kilogrammaa.

Article 79

The Agency may carry out one routine inspection per year in respect of facilities and material balance areas outside facilities with a content or annual throughput, whichever is greater, of nuclear material not exceeding five effective kilograms.

80 artikla

Sellaisten laitosten osalta, joissa oleva tai joiden läpi vuosittain kulkeva ydinmateriaalimäärä ylittää viisi efektiivistä kilogrammaa, rutiinitarkastusten lukumäärä, voimaperäisyys, kestoaika, ajoitus ja suoritustapa tulee määritellä sillä perusteella, että enimmäis- tai rajatapauksissa tarkastustoiminta ei saa olla voimaperäisempää kuin on välttämätöntä ja tarpeen, jotta voitaisiin jatkuvasti pysyä tietoisena ydinmateriaalivuosta ja varastosta, ja rutiinitarkastusten enimmäismäärä tulee tällaisten laitosten osalta määrätä seuraavasti:

Article 80

The number, intensity, duration, timing and mode of routine inspections in respect of facilities with a content or annual throughput of nuclear material exceeding five effective kilograms shall be determined on the basis that in the maximum or limiting case the inspection régime shall be no more intensive than is necessary and sufficient to maintain continuity of knowledge of the flow and inventory of nuclear material, and the maximum routine inspection effort in respect of such facilities shall be determined as follows:

a) reaktoreiden ja sinetöityjen varastolaitosten osalta vuosittain toimitettavien rutiinitarkastusten enimmäismäärä tulee määrätä siten että sallitaan yksi kuudesosa tarkastusmiestyövuotta kutakin laitosta varten;

b) muiden laitosten kuin reaktoreiden ja sinetöityjen varastolaitosten osalta, jotka sisältävät yli 5 prosenttisesti väkevöityä uraania tai plutoniumia, vuotuinen rutiinitarkastusten enimmäismäärä tulee määrätä siten, että sallitaan kutakin laitosta varten erikseen tarkastuksia $30 \times \sqrt{E}$ tarkastusmiestyöpäivää vuodessa, jolloin E tarkoittaa varastossa olevaa tai vuosittain läpikulkevaa ydinmateriaalimäärää riippuen siitä, kumpi on suurempi, efektiivisissä kilogrammoissa ilmaistuna. Millekään tällaiselle laitokselle määrätty tarkastusten enimmäismäärä ei saa kuitenkaan olla pienempi kuin 1,5 tarkastusmiestyövuotta; ja

c) sellaisten laitosten osalta, joihin edellä a- tai b-kohdissa sanottu ei sovellu, vuotuisten rutiinitarkastusten enimmäismäärä tulee määrätä siten, että vuodessa sallitaan tällaista laitosta varten kolmannes tarkastusmiestyövuotta ynnä $0{,}4 \times E$ tarkastusmiestyöpäivää, jolloin E tarkoittaa varastossa olevaa tai vuosittain läpikulkevaa ydinmateriaalimäärää, riippuen siitä kumpi on suurempi, efektiivisissä kilogrammoissa ilmaistuna.

Suomen hallitus ja Järjestö voivat sopia tässä artiklassa mainittujen enimmäistarkastusmäärien muuttamisesta, jos hallintoneuvosto pitää sellaista muuttamista kohtuullisena.

a) For reactors and sealed storage installations the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing one sixth of a man-year of inspection for each such facility;

b) For facilities, other than reactors or sealed storage installations, involving plutonium or uranium enriched to more than 5 %, the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing for each such facility $30 \times \sqrt{E}$ man-days of inspection per year, where E is the inventory or annual throughput of nuclear material, whichever is greater, expressed in effective kilograms. The maximum established for any such facility shall not, however, be less than 1.5 man-years of inspection; and

c) For facilities not covered by paragraphs a) or b) above, the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing for each such facility one third of a man-year of inspection plus $0.4 \times E$ man-days of inspection per year, where E is the inventory or annual throughput of nuclear material, whichever is greater, expressed in effective kilograms.

The Government of Finland and the Agency may agree to amend the figures for the maximum inspection effort specified in this Article, upon determination by the Board of Governors that such amendment is reasonable.

81 artikla

Huomioon ottaen 78—80 artiklojen määräykset tulee niihin kriteereihin, joita käytetään määrättäessä rutiinitarkastusten lukumäärää, voimaperäisyyttä, kestoaikaa, ajoitusta ja suoritustapaa kutakin laitosta varten, kuulua:

a) *ydinmateriaalin esiintymismuoto,* erityisesti se, onko ydinmateriaali irrallisena vai useammissa erillisissä pakkauksissa; kemiallinen koostumus ja, uraanin kyseessä ollen, onko väkevöintiaste matala vai korkea; ja materiaalin luokse päästävyys;

b) *Kansallisen kirjanpito- ja valvontajärjestelmän tehokkuus,* mukaan lukien sen seikan, missä määrin laitosten haltijat toiminnassaan ovat riippumattomia kansallisesta kirjanpito- ja valvontajärjestelmästä; missä määrin Suomessa on käytetty 32 artiklassa tarkoitettuja

Article 81

Subject to Articles 78—80 above the criteria to be used for determining the actual number, intensity, duration, timing and mode of routine inspections in respect of any facility shall include:

a) *The form of the nuclear material,* in particular, whether the nuclear material is in bulk form or contained in a number of separate items; its chemical composition and, in the case of uranium, whether it is of low or high enrichment; and its accessibility;

b) *The effectiveness of the national accounting and control system,* including the extent to which the operators of facilities are functionally independent of the national accounting and control system; the extent to which the measures specified in Article 32 above

menetelmiä; kuinka täsmällisesti raportit on toimitettu Järjestölle; kuinka yhtäpitäviä raportit ovat Järjestön riippumattomien todentamistulosten kanssa; sekä Järjestön todentaman kirjaamattoman materiaalin määrän ja tarkkuuden;

c) *ydinpolttoainekierron ominaispiirteet,* erityisesti valvonnan alaista ydinmateriaalia sisältävien laitosten lukumäärä ja laatu sekä laitosten valvonnan kannalta merkitykselliset ominaispiirteet, etenkin suljettavissa olevien tilojen käytön aste; missä määrin laitosten rakenne helpottaa ydinmateriaalivuon ja -varaston todentamista; ja missä määrin eri materiaalitasealueilta saadut tiedot ovat keskenään vertailukelpoiset;

d) *kansainväliset riippuvuussuhteet,* erityisesti missä määrin ydinmateriaalia vastaanotetaan tai lähetetään toisiin valtioihin käytettäväksi tai käsiteltäväksi; kaikki Järjestön todentamistoimenpiteet tällaisten siirtojen yhteydessä; ja missä määrin Suomen rauhanomaiset toiminnot kytkeytyvät muiden valtioiden vastaaviin toimintoihin; ja

e) *valvonta-alan teknillinen kehitys,* mukaan lukien tilastoteknillisten menetelmien ja satunnaisnäytteiden käyttö ydinmateriaalivuon määrittämisessä.

82 artikla

Suomen hallituksen ja Järjestön tulee neuvotella keskenään, mikäli Suomen hallitus katsoo tarkastustoimintaa kehitettävän keskittymällä epäasiallisesti määrättyihin laitoksiin.

Tarkastuksista ilmoittaminen

83 artikla

Järjestön tulee antaa ennakkoilmoitus Suomen hallitukselle seuraavasti ennen tarkastajien saapumista laitoksiin tai laitosten ulkopuolella oleville materiaalitasealueille:

a) 71 artiklan c-kohdassa mainituista ad hoc-tarkastuksista vähintään kaksikymmentäneljä tuntia etukäteen; 71 artiklan a- ja b-kohtien mukaisista tarkastuksista samoinkuin 48 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä vähintään viikko etukäteen;

b) 73 artiklan mukaisista erityistarkastuksista niin pian kuin on mahdollista Suomen hallituksen ja Järjestön neuvoteltua 77 artiklassa edellytetyllä tavalla, jolloin saapumisilmoi-

have been implemented by Finland; the promptness of reports provided to the Agency; their consistency with the Agency's independent verification; and the amount and accuracy of the material unaccounted for, as verified by the Agency;

c) *Characteristics of the nuclear fuel cycle,* in particular, the number and types of facilities containing nuclear material subject to safeguards, the characteristics of such facilities relevant to safeguards, notably the degree of containment; the extent to which the design of such facilities facilitates verification of the flow and inventory of nuclear material; and the extent to which information from different material balance areas can be correlated;

d) *International interdependence,* in particular, the extent to which nuclear material is received from or sent to other States for use or processing; any verification activities by the Agency in connection therewith; and the extent to which Finland's peaceful nuclear activities are interrelated with those of other States; and

e) *Technical developments in the field of safeguards,* including the use of statistical techniques and random sampling in evaluating the flow of nuclear material.

Article 82

The Government of Finland and the Agency shall consult if the Government of Finland considers that the inspection effort is being deployed with undue concentration on particular facilities.

Notice of inspections

Article 83

The Agency shall give advance notice to the Government of Finland before arrival of inspectors at facilities or material balance areas outside facilities, as follows:

a) For ad hoc inspections pursuant to Article 71 c) above, at least twenty-four hours; for those pursuant to Article 71 a) and b) above as well as the activities provided for in Article 48 above, at least one week;

b) For special inspections pursuant to Article 73 above, as promptly as possible after the Agency and the Government of Finland have consulted as provided for in Article 77,

tuksen on säännönmukaisesti katsottava muodostavan osan neuvotteluista; ja

c) 72 artiklassa tarkoitetuista rutiinitarkastuksista vähintään kaksikymmentäneljä tuntia etukäteen milloin kyseessä on 80 artiklan b-kohdassa tarkoitetut laitokset ja sinetöidyistä varastolaitoksista, jotka sisältävät yli 5 prosenttisesti väkevöityä uraania tai plutoniumia, ja viikko etukäteen kaikissa muissa tapauksissa.

Tällaisiin tarkastajien saapumisilmoituksiin tulee sisältyä tarkastajien nimet ja niistä tulee ilmetä ne laitokset ja laitosten ulkopuolella olevat materiaalitasealueet, joilla on tarkoitus käydä sekä ne ajat, jolloin niillä käydään. Jos tarkastajien on määrä saapua Suomen ulkopuolelta, Järjestön tulee myös ilmoittaa etukäteen heidän Suomeen saapumispaikkansa ja -aikansa.

84 artikla

Huolimatta 83 artiklan määräyksistä Järjestö voi lisätoimenpiteenä ilman ennakkovaroitusta suorittaa osan 80 artiklan mukaisista rutiinitarkastuksista noudattaen satunnaisnäytteiden ottamista koskevia periaatteita. Suorittaessaan ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia Järjestön tulee ottaa täysin huomioon kaikki Suomen hallituksen 64 artiklan b-kohdan mukaisesti ilmoittamat toimintaohjelmat. Järjestön tulee edelleen milloin se on käytännössä mahdollista ja toimintaohjelman perusteella, ilmoittaa Suomen hallitukselle aika ajoin ennalta ilmoitettuja ja ilmoittamattomia tarkastuksia koskevasta yleisohjelmastaan, ja eritellä tällöin yleisesti ne ajankohdat, jolloin tarkistuksia on odotettavissa. Suorittaessaan ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia Järjestön tulee kaikin keinoin pyrkiä pitämään Suomelle ja laitoksen haltijoille aiheutuvat käytännölliset haitat mahdollisimman pieninä, ottaen huomioon 44 ja 89 artiklojen asianomaiset määräykset. Suomen tulee samoin kaikin tavoin pyrkiä helpottamaan tarkastajien tehtävää.

Tarkastajien nimittäminen

85 artikla

Tarkastajia nimitettäessä tulee noudattaa seuraavaa menettelyä:

a) Pääjohtajan tulee kirjallisesti ilmoittaa Suomen hallitukselle nimi, kelpoisuus, kansallisuus, virka-asema ja muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tiedot jokaisesta Järjestön virkailijasta, ilmoituksen ollessa ymmärrettävä siten, että saapumisilmoituksen on yleensä katsottava muodostavan osan neuvotteluista; ja

it being understood that notification of arrival normally will constitute part of the consultations; and

c) For routine inspections pursuant to Article 72 above, at least twenty-four hours in respect of the facilities referred to in Article 80 b) above and sealed storage installations containing plutonium or uranium enriched to more than 5 %, and one week in all other cases.

Such notice of inspections shall include the names of the inspectors and shall indicate the facilities and the material balance areas outside facilities to be visited and the periods during which they will be visited. If the inspectors are to arrive from outside Finland the Agency shall also give advance notice of the place and time of their arrival in Finland.

Article 84

Notwithstanding the provsiions of Article 83 above, the Agency may, as a supplementary measure, carry out without advance notification a portion of the routine inspections pursuant to Article 80 above in accordance with the principle of random sampling. In performing any unannounced inspections, the Agency shall fully take into account any operational programme provided by the Government of Finland pursuant to Article 64 b) above. Moreover, whenever practicable, and on the basis of the operational programme, it shall advise the Government of Finland periodically of its general programme of announced and unannounced inspections, specifying the general periods when inspections are foreseen. In carrying out any unannounced inspections, the Agency shall make every effort to minimize any practical difficulties for Finland and for facility operators, bearing in mind the relevant provisions of Articles 44 above and 89 below. Similarly Finland shall make every effort to facilitate the task of the inspectors.

Designation of inspectors

Article 85

a) The Director General shall inform the designation of inspectors:

1. The Director General shall inform the Government of Finland in writing of the name, qualifications, nationality, grade and such other particulars as may be relevant, of each Agency

jasta, jota hän esittää Suomea varten määrättäväksi tarkastajaksi;

b) Suomen hallituksen tulee kolmenkymmenen päivän kuluessa tällaisen esityksen saatuaan ilmoittaa pääjohtajalle hyväksyykö se esityksen;

c) Pääjohtaja voi nimittää kenet tahansa Suomen hallituksen hyväksymän virkailijan tarkastajaksi Suomea varten, ja hänen tulee ilmoittaa Suomen hallitukselle sellaisesta nimityksestä; ja

d) Pääjohtajan tulee vastauksena Suomen hallituksen pyyntöön tai omasta aloitteestaan ilmoittaa välittömästi Suomen hallitukselle jollekin virkailijalle annetun nimityksen peruuttamisesta toimia Suomea varten määrättynä tarkastajana.

Kuitenkin, sikäli kuin on kyse tarkastajista, joita tarvitaan 48 artiklassa mainittuihin toimenpiteisiin tai 71 artiklan a- ja b-kohtien mukaisiin ad hoc-tarkastuksiin, nimitysmenettely tulee saattaa loppuun, mikäli mahdollista, kolmenkymmenen päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Mikäli nimittäminen osoittautuu mahdottomaksi tässä ajassa, tarkastajat tulee nimittää niitä tarkoituksia varten väliaikaisesti.

official he proposes for designation as an inspector for Finland;

b) The Government of Finland shall inform the Director General within thirty days of the receipt of such a proposal whether it accepts the proposal;

c) The Director General may designate each official who has been accepted by the Government of Finland as one of the inspectors for Finland, and shall inform the Government of Finland of such designations; and

d) The Director General, acting in response to a request by the Government of Finland or on his own initiative, shall immediately inform the Government of Finland of the withdrawal of the designation of any official as an inspector for Finland.

However, in respect of inspectors needed for the activities provided for in Article 48 above and to carry out ad hoc inspections pursuant to Article 71 a) and b) the designation procedures shall be completed if possible within thirty days after the entry into force of this Agreement. If such designation appears impossible within this time limit, inspectors for such purposes shall be designated on a temporary basis.

86 artikla

Suomen hallituksen tulee mikäli on tarpeen myöntää tai uudistaa mahdollisimman nopeasti asianmukaiset viisumit kullekin Suomea varten nimitetylle tarkastajalle.

Article 86

The Government of Finland shall grant or renew as quickly as possible appropriate visas, where required, for each inspector designated for Finland.

Tarkastajien käyttäytyminen ja käynnit

87 artikla

Tarkastajien tulee, 48 ja 71—75 artikloissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan, pyrkiä toimimaan välttäen laitosten rakentamisen, käyttöön oton tai toiminnan estämistä tahi viivyttämistä taikka niiden turvallisuuden vaarantamista. Etenkään tarkastajat eivät saa itse käyttää mitään laitosta eivätkä määrätä laitoksen henkilökuntaa niitä käyttämään. Jos tarkastajat katsovat 74 ja 75 artikloihin nojautuen, että haltijan tulisi laitoksella suorittaa erityisiä toimenpiteitä, heidän tulee tehdä tätä tarkoittava pyyntö.

Conduct and visits of inspectors

Article 87

Inspectors, in exercising their functions under Articles 48 and 71—75 above, shall carry out their activities in a manner designed to avoid hampering or delaying the construction, commissioning or operation of facilities, or affecting their safety. In particular, inspectors shall not operate any facility themselves or direct the staff of a facility to carry out any operation. If inspectors consider that in pursuance of Articles 74 and 75 above, particular operations in a facility should be carried out by the operator, they shall make a request therefor.

88 artikla

Kun tarkastajat tarvitsevat tarkastustehtäviä suorittaessaan Suomessa saatavissa olevia palve-

Article 88

When inspectors require services available in Finland, including the use of equipment, in

luja, mukaan luettuna laitteiden käyttö, Suomen hallituksen tulee helpottaa tarkastajia saamaan sellaisia palveluja ja käyttämään sellaisia laitteita.

89 artikla

Suomen hallituksella on oikeus määrätä edustajansa seuraamaan tarkastajia tarkastusten aikana, edellyttäen, että tarkastajia ei täten viivytetä tai muutoin estetä suorittamasta tehtäviään.

Järjestön todentamistoimia koskevat selonteot

90 artikla

Järjestön tulee ilmoittaa Suomen hallitukselle:

a) Tarkastuksen tuloksista liitännäisjärjestelyissä määrätyin väliajoin; ja

b) niistä johtopäätöksistä, joihin se on tullut Suomessa suorittamiensa todentamistoimien johdosta käyttäen erityisesti apunaan kaikista materiaalitasealueista laadittuja selontekoja, jotka tulee tehdä niin pian kuin mahdollista Järjestön suoritettua ja todennettua inventoinnin sekä materiaalitaseen valmistuttua.

Kansainväliset siirrot

Yleiset määräykset

91 artikla

Tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisen tai valvonnan alaiseksi määrätyn ydinmateriaalin, joka on kansainvälisen siirron kohteena, tulee katsoa olevan tämän sopimuksen tarkoituksia varten Suomen hallituksen vastuulla:

a) Suomeen tuotaessa siitä lukien, jolloin vastuu lakkaa olemasta viejävaltiolla, ja viimeistään siitä lukien kun materiaali saapuu päämääräänsä; ja

b) Suomesta vietäessä, siihen saakka, jolloin vastaanottava valtio ottaa materiaalin vastuulleen, ja enintään siihen saakka, jolloin materiaali saapuu päämääräänsä.

Asianomaisten valtioiden, tulee sopivin järjestelyin määrätä vastuun siirtymisestä. Ei Suo-

connection with the performance of inspections, the Government of Finland shall facilitate the procurement of such services and the use of such equipment by inspectors.

Article 89

The Government of Finland shall have the right to have inspectors accompanied during their inspections by representatives of the Government of Finland, provided that inspectors shall not thereby be delayed or otherwise impeded in the exercise of their functions.

Statements on the Agency's verification activities

Article 90

The Agency shall inform the Government of Finland of:

a) The results of inspections, at intervals to be specified in the subsidiary arrangements; and

b) The conclusions it has drawn from its verification activities in Finland, in particular by means of statements in respect of each material balance area, which shall be made as soon as possible after a physical inventory has been taken and verified by the Agency and a material balance has been struck.

International transfers

General Provisions

Article 91

Nuclear material subject or required to be subject to safeguards under this Agreement which is transferred internationally shall, for purposes of this Agreement, be regarded as being the responsibility of the Government of Finland:

a) In the case of import into Finland, from the time that responsibility ceases to lie with the exporting State, and no later than the time at which the material reaches its destination; and

b) In the case of export of Finland, up to the time at which the recipient State assumes such responsibility, and no later than the time at which the nuclear material reaches its destination.

The point at which the transfer of responsibility will take place shall be determined in

mella eikä muullakaan valtiolla voida katsoa olevan tällaista vastuuta ydinmateriaalista yksinomaan siitä syystä, että ydinmateriaali on kauttakulussa sen alueella tai sen alueen yläpuolella, taikka että materiaalia kuljetetaan sen lipun alla purjehtivassa laivassa tai sen ilma-aluksessa.

Siirrot Suomesta

92 artikla

a) Suomen hallituksen tulee ilmoittaa Järjestölle kaikista aiotuista tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaisen ydinmateriaalin siirroista Suomen ulkopuolelle, milloin lähetyksen määrä ylittää yhden efektiivisen kilon tai milloin kolmen kuukauden kuluessa on määrä toimittaa samaan valtioon useita erillisiä lähetyksiä, joista kukin on alle yhden efektiivisen kilon, mutta joiden yhteismäärä ylittää yhden efektiivisen kilon;

b) Tällainen ilmoitus tulee toimittaa Järjestölle sen jälkeen kun siirtoon johtaneet sopimusjärjestelyt on tehty ja normaalisti vähintään kaksi viikkoa ennen kuin ydinmateriaalin on määrä olla valmis lähetettäväksi;

c) Suomen hallitus ja Järjestö voivat sopia muunlaisesta menettelystä etukäteisilmoituksen antamisesta;

d) Ilmoituksesta tulee käydä selville:

1. Siirrettävän ydinmateriaalin yksilöinti ja, mikäli mahdollista, sen odotettavissa oleva määrä ja koostumus ja se materiaalitasealue, jolta materiaali toimitetaan;
2. Valtio, johon ydinmateriaali on osoitettu;
3. päivämäärät, jolloin ja paikat, joissa ydinmateriaalin on määrä olla valmis lähetettäväksi;
4. Ydinmateriaalin arvioidut lähettämis- ja saapumispäivät; ja
5. Hetki, jolloin vastaanottava valtio ottaa vastuun ydinmateriaalista tämän sopimuksen tarkoituksia varten, ja se todennäköinen päivämäärä, jolloin mainittu hetki saavutetaan.

93 artikla

Edellä 92 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen tulee antaa Järjestölle mahdollisuus tarvittaessa suorittaa ad hoc-tarkastus ydinmateriaalin yksilöimiseksi, ja mikäli mahdollista, sen määrän ja koostumuksen todentamiseksi ennen ma-

accordance with suitable arrangements to be made by the States concerned. Neither Finland nor any other State shall be deemed to have such responsibility for nuclear material merely by reason of the fact that the nuclear material is in transit on or over its territory, or that it is being transported on a ship under its flag or in its aircraft.

Transfers out of Finland

Article 92

a) The Government of Finland shall notify the Agency of any intended transfer out of Finland of nuclear material subject to safeguards under this Agreement if the shipment exceeds one effective kilogram, or if, within a period of three months, several separate shipments are to be made to the same State, each of less than one effective kilogram but the total of which exceeds one effective kilogram.

b) Such notification shall be given to the Agency after the conclusion of the contractual arrangements leading to the transfer and normally at least two weeks before the nuclear material is to be prepared for shipping.

c) The Agency and the Government of Finland may agree on different procedures for advance notification.

d) The notification shall specify:

1. The identification and, if possible, the expected quantity and composition of the nuclear material to be transferred, and the material balance area from which it will come;
2. The State for which the nuclear material is destined;
3. The dates on and locations at which the nuclear material is to be prepared for shipping;
4. The approximate dates of dispatch and arrival of the nuclear material; and
5. At what point of the transfer the recipient State will assume responsibility for the nuclear material for the purpose of this Agreement, and the probable date on which that point will be reached.

Article 93

The notification referred to in Article 92 above shall be such as to enable the Agency to make, if necessary, an ad hoc inspection to identify, and if possible verify the quantity and composition of the nuclear material before it is

teriaalin siirtoa. Suomen ulkopuolelle ja Järjestön niin haluessa, tai Suomen hallituksen sitä pyytäessä, sinettien kiinnittämiseksi ydinmateriaaliin sen ollessa valmis lähetettäväksi. Kuitenkaan Järjestön sanotun ilmoituksen perusteella tekemät tai aikomat toimenpiteet eivät saa millään tavoin viivästyttää ydinmateriaalin siirtoa.

94 artikla

Ellei ydinmateriaali tule vastaanottavassa valtiossa olemaan Järjestön valvonnan alaista, Suomen hallituksen tulee sopia sellaisista järjestelyistä, että Järjestö kolmen kuukauden kuluessa siitä kun vastaanottava valtio ottaa vastuun Suomesta tulleesta ydinmateriaalista tulee saamaan vastaanottavan valtion vahvistuksen siirrosta.

Siirrot Suomeen

95 artikla

a) Suomen hallituksen tulee ilmoittaa Järjestölle kaikista odotettavissa olevista ja tämän sopimuksen mukaan valvonnan alaiseksi edellytetyn ydinmateriaalin siirroista Suomeen, milloin lähetyksen määrä ylittää yhden efektiivisen kilon, tai milloin samasta valtiosta on määrä saapua useita erillisiä lähetyksiä, joista kukin on alle yhden efektiivisen kilon, mutta joiden yhteismäärä ylittää yhden efektiivisen kilon;

b) Järjestölle tulee ilmoittaa odotettavissa olevasta ydinmateriaalin saapumisesta mahdollisimman aikaisin etukäteen ei kuitenkaan myöhemmin kuin sinä päivänä, jolloin Suomen hallitus ottaa ydinmateriaalin vastuulleen;

c) Suomen hallitus ja Järjestö voivat sopia muunlaisesta menettelystä etukäteisilmoituksen antamiseksi;

d) Ilmoituksesta tulee käydä selville:

1. siirrettävän ydinmateriaalin yksilöinti ja mikäli mahdollista sen odotettavissa oleva määrä ja koostumus;

2. hetki, jolloin Suomen hallitus ottaa vastuun ydinmateriaalista tämän sopimuksen tarkoituksia varten, ja se todennäköinen päivämäärä, jolloin mainittu hetki saavutetaan; ja

3. oletettu saapumispäivä sekä paikka ja aika, jolloin ydinmateriaali on tarkoitus purkaa.

transferred out of Finland and, if the Agency so wishes or the Government of Finland so requests, to affix seals to the nuclear material when it has been prepared for shipping. However, the transfer of the nuclear material shall not be delayed in any way by any action taken or contemplated by the Agency pursuant to such a notification.

Article 94

If the nuclear material will not be subject to Agency safeguards in the recipient State, the Government of Finland shall make arrangements for the Agency to receive, within three months of the time when the recipient State assumes responsibility for the nuclear material from Finland, confirmation by the recipient State of the transfer.

Transfers into Finland

Article 95

a) The Government of Finland shall notify the Agency of any expected transfer into Finland of nuclear material required to be subject to safeguards under this Agreement if the shipment exceeds one effective kilogram, or if within a period of three months, several separate shipments are to be received from the same State, each of less than one effective kilogram but the total of which exceeds one effective kilogram.

b) The Agency shall be notified as much in advance as possible of the expected arrival of the nuclear material, and in any case not later than the date on which the Government of Finland assumes responsibility for the nuclear material.

c) The Agency and the Government of Finland may agree on different procedures for advanee notification.

d) The notification shall specify:

1. The identification and, if possible, the expected quantity and composition of the nuclear material;

2. At what point of the transfer the Government of Finland will assume responsibility for the nuclear material for the purpose of this Agreement, and the probable date on which that point will be reached; and

3. The expected date of arrival, the location where, and the date on which the nuclear material is intendended to be unpacked.

96 artikla

Edellä 95 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen tulee antaa Järjestölle mahdollisuus tarvittaessa suorittaa ad hoc-tarkastus ydinmateriaalin yksilöimiseksi, ja mikäli mahdollista, sen määrän ja koostumuksen todentamiseksi silloin kun pakkaus avataan. Kuitenkaan mikään Järjestön tällaisen ilmoituksen johdosta suorittama tai aikoma toimenpide ei saa millään tavoin viivästyttää purkamista.

Article 96

The notification referred to in Article 95 above shall be such as to enable the Agency to make, if necessary, an ad hoc inspection to identify, and if possible verify the quantity and composition of the nuclear material at the time the consignment is unpacked. However, unpacking shall not be delayed by any action taken or contemplated by the Agency pursuant to such a notification.

97 artikla

Erityisraportit

Suomen hallituksen tulee tehdä 68 artiklassa tarkoitettu erityisraportti milloin jokin epätavallinen tapahtuma tai epätavalliset olosuhteet antavat Suomen hallitukselle aiheen uskoa, että ydinmateriaalia on kansainvälisen siirron aikana kadonnut tai saattanut kadota, samoin kuin siinä tapauksessa, että lähetys on huomattavasti viivästynyt.

Special Reports

Article 97

The Government of Finland shall make a special report as envisaged in Article 68 above if any unusual incident or circumstances lead the Government of Finland to believe that there is or may have been loss of nuclear material, including the occurrence of significant delay, during an international transfer.

Määritelmät

98 artikla

Tämän sopimuksen tarkoitusperiä varten:

A. *Tarkistus* tarkoittaa kirjanpitomerkintää tai raporttia, joka osoittaa lähettäjän ja vastaanottajan ilmoittamien mittaustulosten eroavuuden tai kirjaamattoman materiaalin.

B. *Vuosittain läpikulkevalla ydinmateriaalimäärällä* tarkoitetaan 79 ja 80 artikloissa mainitussa tarkoituksessa sitä ydinmateriaalimäärää, joka vuosittain siirretään pois laitoksesta sen käydessä nimellisteholla.

C. *Materiaalierä* tarkoittaa sellaista ydinmateriaalimäärää, jota käsitellään yhtenä kirjanpitoyksikkönä mittauksen avainasemapaikassa ja jonka koostumus ja määrä ilmaistaan yhdellä erittely- tai mittasarjalla. Ydinmateriaali voi olla irrallista tai useammassa erillisessä pakkauksessa.

D. *Materiaalierätiedot* tarkoittavat ydinmateriaalin kunkin aineosan yhteispainoa, ja pultoniumin ja uraanin kyseessä ollessa tarpeen vaatiessa niiden isotooppista koostumusta.

Kirjanpitoyksiköitä ovat:

a) plutoniumin määrä grammoissa;

b) uraanin kokonaismäärä grammoissa, ja siihen sisältyvän uraani-235 sekä uraani-233 määrät grammoissa, mikäli uraani on väkevöity näiden isotooppien suhteen; ja

Definitions

Article 98

For the purposes of this Agreement:

A. *Adjustment* means an entry into an accounting record or a report showing a shipper/receiver difference or material unaccounted for.

B. *Annual throughput* means, for the purposes of Articles 79 and 80 above, the amount of nuclear material transferred annually out of a facility working at nominal capacity.

C. *Batch* means a portion of nuclear material handled as a unit for accounting purposes at a key measurement point and for which the composition and quantity are defined by a single set of specifications or measurements. The nuclear material may be in bulk form or contained in a number of separate items.

D. *Batch data* means the total weight of each element of nuclear material and, in the case of plutonium and uranium, the isotopic composition when appropriate. The units of account shall be as follows:

a) Grams of contained plutonium;

b) Grams of total uranium and grams of contained uranium-235 plus uranium-233 for uranium enriched in these isotopes; and

c) toriumin, luonnon uraanin ja köyhdytetyn uraanin määrä kilogrammoissa.

Raportointitarkoituksia varten tulee materiaalierässä olevien erillisten ainesosien painot laskea yhteen ennen niiden pyöristämistä lähimpään yksikköön.

E. *Kirjanpidollinen varasto* materiaalitasealueella tarkoittaa tämän materiaalitasealueen viimeisimmän inventoinnin ja kaikkien tämän inventoinnin suorittamisen jälkeen tapahtuneiden varastomuutosten algebrallista summaa.

F. *Oikaisu* tarkoittaa kirjanpitovientiä tai raporttia, jolla oikaistaan havaittu virhe tai tehdään parannettuun mittaukseen perustuva merkintä määrästä, josta on jo tehty kirjanpitomerkintä tai raportti. Jokaisessa oikaisussa tulee yksilöidä se kirjanpitovienti, johon se liittyy.

G. *Efektiivisellä kilogrammalla* tarkoitetaan erityistä mittayksikköä, jota käytetään valvottaessa ydinmateriaalia. Määrä efektiivisissä kilogrammoissa saadaan laskemalla:

a) plutoniumin paino kilogrammoissa;

b) sellaisen uraanin osalta, jonka väkevöintiaste on 0.01 (1 %) tai suurempi, sen paino kilogrammoissa kerrottuna sen väkevöintiasteen neliöllä;

c) sellaisen uraanin osalta, jonka väkevöintiaste on alle 0.01 (1 %) mutta yli 0.005 (0.5 %), sen paino kilogrammoissa kerrottuna luvulla 0.0001; ja

d) sellaisen köyhdytetyn uraanin, jonka väkevöintiaste on 0.005 (0.5 %) tai alle ja toriumin osalta, sen paino kilogrammoissa kerrottuna luvulla 0.00005.

H. *Väkevöinti* tarkoittaa isotooppien uraani-233 ja uraani-235 yhteispainon suhdetta kyseessä olevan uraanin kokonaispainoon.

I. *Laitoksella* tarkoitetaan:

a) reaktoria, kriittistä järjestelmää, konversiolaitosta, valmistuslaitosta, jälleenkäsittelylaitosta, isotooppien erotuslaitosta tai erillistä varastolaitosta;

b) jokaista paikkaa, jossa tavanomaisesti käytetään yhtä efektiivistä kilogrammaa suurempia ydinmateriaalimääriä.

J. *Varastomuutos* tarkoittaa ydinmateriaalin lisäystä tai vähennystä materiaalitasealueella, materiaalierissä ilmaistuna; ja tällaisen muutoksen tulee kuulua johonkin seuraavista ryhmistä:

a) Lisäykset:

1. tuonti;

c) Kilograms of contained thorium, natural uranium or depleted uranium.

For reporting purposes the weights of individual items in the batch shall be added together before rounding to the nearest unit.

E. *Book inventory* of a material balance area means the algebraic sum of the most recent physical inventory of that material balance area and of all inventory changes that have occurred since that physical inventory was taken.

F. *Correction* means an entry into an accounting record or a report to rectify an identified mistake or to reflect an improved measurement of a quantity previously entered into the record or report. Each correction must identify the entry to which it pertains.

G. *Effective kilogram* means a special unit used in safeguarding nuclear material. The quantity in effective kilograms is obtained by taking:

a) For plutonium, its weight in kilograms;

b) For uranium with an enrichment of 0.01 (1 %) and above, its weight in kilograms multiplied by the square of its enrichment;

c) For uranium with an enrichment below 0.01 (1 %) and above 0.005 (0.5 %), its weight in kilograms multiplied by 0.0001; and

d) For depleted uranium with an enrichment of 0.005 (0.5 %) or below, and for thorium, its weight in kilograms multiplied by 0.00005.

H. *Enrichment* means the ratio of the combined weight of the isotopes uranium-233 and uranium-235 to that of the total uranium in question.

I. *Facility* means:

a) A reactor, a critical facility, a conversion plant, a fabrication plant, a reprocessing plant, an isotope separation plant or a separate storage installation; or

b) Any location where nuclear material in amounts greater than one effective kilogram is customarily used.

J. *Inventory change* means an increase or decrease, in terms of batches, of nuclear material in a material balance area; such a change shall involve one of the following:

a) Increases:

1. Import;

2. kotimainen saanto: saannot muilta materiaalitasealueilta, saannot muusta kuin valvonnan alaisesta (muusta kuin rauhanomaisesta) toiminnasta, taikka saannot ydinpolttoainekierron sellaisesta vaiheesta, joka on määritelty 34 artiklan c-kohdassa;

3. ydintuotanto: reaktorissa tapahtunut erityisen halkeamiskelpoisen aineen tuotanto; ja

4. valvontaan palauttaminen : valvonnan uudelleen soveltaminen ydinmateriaaliin, joka aikaisemmin on käyttötapansa tai määränsä vuoksi ollut vapautettu valvonnasta.

b) Vähennykset:

1. vienti;

2. kotimainen lähetys; lähetykset muille materiaalitasealueille taikka muuhun kuin valvottuun (muuhun kuin rauhanomaiseen) toimintaan;

3. ydintappio: ydinmateriaalin häviäminen sen muuttuessa ydinreaktioiden seurauksena toisiksi aineiksi tai isotoopeiksi;

4. mitattu poistuma: mitattu tai mittojen perusteella arvioitu ydinmateriaalimäärä, jonka suhteen on menetelty siten, että se ei enää sovellu ydinkäyttöön;

5. säilytetty jäte: käsittelystä tai käyttöonnettomuudesta peräisin oleva ydinmateriaali, jota ei sillä hetkellä katsota voitavan saattaa entiselleen, mutta joka on varastoitu;

6. vapauttaminen: ydinmateriaalin valvonnasta vapauttaminen käyttötapansa tai määränsä perusteella;

7) muu tappio: esimerkiksi satunnainen häviäminen (käyttöonnettomuuden aiheuttama korvaamaton ja tahaton ydinmateriaalin häviäminen) tai varkaus.

K. *Mittauksen avainasemapaikka* tarkoittaa paikkaa, jossa ydinmateriaali ilmenee sellaisessa muodossa, että sitä voidaan mitata materiaalivuodon tai varaston määrittämiseksi. Mittauksen avainasemapaikkoihin kuluvat siis muiden mahdollisten paikkojen lisäksi ainakin materiaalitasealueilla olevat materiaalin sisään- ja ulostulopaikat (mukaan lukien mitatut poistumat) ja varastot.

L. *Tarkastusmiestyövuosi* tarkoittaa 80 artiklassa mainitussa tarkoituksessa 300 tarkastusmiestyöpäivää, jolloin miestyöpäivällä tarkoitetaan päivää, jonka kuluessa yksittäisellä tarkastajalla on milloin hyvänsä mahdollisuus päästä laitokseen enintään 8 tunnin ajaksi.

2. Domestic receipt: receipts from other material balance areas, receipts from a non-safeguarded (non-peaceful) activity or receipts at the point in the nuclear fuel cycle defined in Article 34 c) above;

3. nuclear production: production of special fissionable material in a reactor; and

4. De-exemption: reapplication of safeguards on nuclear material previosly exempted therefrom on account of its use or quantity.

b) Decreases:

1. Export;

2. Domestic shipment: Shipments to other material balance areas or shipments for a non-safeguarded (non-peaceful) activity;

3. Nuclear loss: loss of nuclear material due to its transformation into other element(s) or isotope(s) as a result of nuclear reactions;

4. Measured discard: nuclear material which has been measured, or estimated on the basis of measurements, and disposed of in such a way that it is not suitable for further nuclear use;

5. Retained waste: nuclear material generated from processing or from an operational accident, which is deemed to be unrecoverable for the time being but which is stored;

6. Exemption: exemption of nuclear material from safeguards on account of its use or quantity; and

7. Other loss: for example, accidental loss (that is, irretrievable and inadvertent loss of nuclear material as the result of an operational accident) or theft.

K. *Key measurement point* means a location where nuclear material appears in such a form that it may be measured to determine material flow or inventory. Key measurement points thus include, but are not limited to, the inputs and outputs (including measured discards) and storages in material balance areas.

L. *Man-year of inspection* means, for the purposes of Article 80 above, 300 man-days of inspection, a man-day being a day during which a single inspector has access to a facility at any time for a total of not more than eight hours.

M. *Materiaalitasealue* tarkoittaa laitoksessa tai sen ulkopuolella olevaa sellaista aluetta:

a) jolla jokaisella materiaalitasealueelta tai jokaiselle materiaalitasealueelle tapahtuvan jokaisen siirron ydinmateriaalimäärä on määrättävissä; ja

b) jolla jokaisen materiaalitasealueen varasto voidaan tarpeen vaatiessa todeta vahvistettujen menettelytapojen mukaisesti,

jotta Järjestön valvontatarkoituksia varten voitaisiin laatia materiaalitase.

N. *Kirjaamaton materiaali* tarkoittaa kirjanpidollisen ja todellisen varaston välistä eroa.

O. *Ydinmateriaali* tarkoittaa kaikkea lähtöja erityistä halkeamiskelpoista ainetta siten kuin Kansainvälisen atomienergiajärjestön perussäännön 20 artiklassa määrätään. Lähtömateriaalikäsitettä ei ole tulkittava koskemaan malmia tai malmijätettä. Hallintoneuvoston perussäännön 20 artiklan nojalla tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen, tekemä päätös, jonka mukaan lähtö- tai erityiseksi halkeamiskelpoiseksi aineeksi katsottavien aineiden lukumäärää lisätään, tulee voimaan tämän sopimuksen osalta ainoastaan, jos Suomen hallitus sen hyväksyy.

P. *Todellinen varasto* tarkoittaa kaikkien jollakin materiaalitasealueella tietyllä hetkellä käsillä olevien ydinmateriaalierien mitattujen ja johdettujen arviomäärien summaa, joka on saatu vahvistettuja menettelytapoja noudattaen.

Q. *Lähettäjän ja vastaanottajan ilmoittamien mittaustulosten eroavuus* tarkoittaa eroavuutta lähtömateriaalitasealueen ilmoittaman ja vastaanottavalla materiaalitasealueella mitatun materiaalierän ydinmateriaalimäärissä.

R. *Lähdetiedot* tarkoittavat sellaisia tietoja, jotka on kirjattu mittauksen tai kalibronnin aikana tai joita on käytetty kokemusperäisten yhteyksien johtamiseen, ja jotka yksilöivät ydinmateriaalin ja mahdollistavat materiaalierätietojen laatimisen. Lähdetiedot voivat esimerkiksi sisältää yhdisteiden painot, aineen painon määritystä varten tavittavat muuntotekijät, ominaispainon, aineen pitoisuuden, isotooppiset suhteet, tilavuus- ja painemittauslukemien väliset yhteydet ja tuotetun plutoniumin ja kehitetyn tehon välisen riippuvuuden.

S. *Strategisella kohdalla* tarkoitetaan suunnittelutietoja tutkittaessa valittua paikkaa, josta normaaliolosuhteissa ja yhdistettyinä kaikista

M. *Material balance area* means an are in or outside of a facility such that:

a) The quantity of nuclear material in each transfer into or out of each material balance area can be determined; and

b) The physical inventory of nuclear mamaterial in each material balance area can be determined when necessary ,in accordance with specified procedures,

in order that the material balance for Agency safeguards purposes can be established.

N. *Material unaccounted for* means the difference between book inventory and physical inventory.

O. *Nuclear material* means any source or any special fissionable material as defined in Article XX of the Statute. The term source material shall not be interpreted as applying to ore or ore residue. Any determination by the Board under Article XX of the Statute after the entry into force of this Agreement which adds to the materials considered to be source material or special fissionable material shall have effect under this Agreement only upon acceptance by the Government of Finland.

P. *Physical inventory* means the sum of all the measured or derived estimates of batch quantities of nuclear material on hand at a given time within a material balance area, obtained in accordance with specified procedures.

Q. *Shipper/receiver difference* means the difference between the quantity of nuclear material in a batch as stated by the shipping material balance area and as measured at the receiving material balance area.

R. *Source data* means those data, recorded during measurement or calibration or used to derive empirical relationships, which identify nuclear material and provide batch data. Source data may include, for example, weight of compounds, conversion factors to determine weight of element, specific gravity, element concentration, isotopic ratios, relationship between volume and manometer readings and relationship between plutonium produced and power generated.

S. *Strategic point* means a location selected during examination of design information where, under normal conditions and when

muista strategisista kohdista saatuihin tietoihin voidaan saada ja todentaa valvontamenetelmien soveltamiseksi välttämättömät ja riittävät tiedot; strategiseen kohtaan voi kuulua jokainen paikka, jossa suoritetaan avainasemassa olevia materiaalikirjanpitoon liittyviä mittauksia, ja jossa käytetään suljettavissa olevia tiloja ja suoritetaan tarkkailua.

Tehty Wienissä 11 päivänä kesäkuuta 1971 kahtena englanninkielisenä kappaleena.

Suomen Tasavallan puolesta:

Jussi Mäkinen

combined with the information from all strategic points taken together, the information necessary and sufficient for the implementation of safeguards measures is obtained and verified; a strategic point may include any location where key measurements related to material balance accountancy are made and where containment and surveillance measures are executed.

Done in Vienna on the eleventh day of June 1971 in duplicate in the English language.

For the International Atomic Energy Agency:

Sigvard Eklund

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 23 hallituksen esityksen johdosta Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 16 päivältä kuluvaa marraskuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 196. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut esityksestä jaostosihteeri Erkki Kivimäkeä ulkoasiainministeriöstä, kunnioittaen esittää seuraavaa.

Ydinaseiden leviämisen estämistä koskeva sopimus eli ydinsulkusopimus tuli kansainvälisesti voimaan 5 päivänä maaliskuuta 1970. Suomi talletti ydinsulkusopimuksen ratifioimiskirjat 5 päivänä helmikuuta 1969. Paitsi sitoumusta olla valmistamatta ja hankkimatta ydinaseita tai muita ydinräjähteitä ydinsulkusopimus sisältää Suomea ydinaseettomana valtiona koskevan velvoitteen hyväksyä kansainvälinen valvonta sen todentamiseksi, ettei ydinmateriaalia siirretä rauhanomaisesta käytöstä ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin.

Ydinsulkusopimuksessa edellytetty valvontatehtävä on uskottu Kansainväliselle atomienergiajärjestölle. Sen tulee hoitaa ydinsulkusopimuksen ratifioineiden ydinaseettomien valtioiden koko ydinenergian rauhanomaisen käytön valvonta. Järjestön hallintoneuvosto on hyväksynyt sopimusmallin järjestön ja sanottujen valtioiden väliseksi kahdenkeskiseksi valvontasopimukseksi. Suomi on 11 päivänä kesäkuuta 1971 ensimmäisenä valtiona maailmassa allekirjoittanut järjestön kanssa ydinsulkusopimukseen perustuvan, valvontaa koskevan sopimuksen. Allekirjoitettu sopimus noudattaa edellä mainittua sopimusmallia.

Suomella on kahdenkeskiset ydinalan yhteistyösopimukset Iso-Britannian, Ruotsin, Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain kanssa. Näihin sopimuksiin sisältyy myös valvontaa koskevia määräyksiä. Suomen ja Kansainvälisen atomienergiajärjestön välisen valvontasopimuksen tullessa voimaan on tarkoitus sopia näihin ydinalan yhteistyösopimuksiin liittyvien valvontaoikeuksien lykkäämistä siksi ajaksi kun valvontasopimus järjestön kanssa on voimassa. Tätä koskevat toimenpiteet ovat jo vireillä. Suomella sanotun järjestön kanssa entuudestaan olevien, esityksen perusteluissa mainittujen ydinalan valvontaan liittyvien sopimusten osalta on taas huomattava, että käsiteltävänä olevassa valvontasopimuksessa näiden aikaisempien sopimusten mukainen valvonta lykätään siksi ajaksi kun esityksessä hyväksyttäväksi ehdotettu valvontasopimus on voimassa.

Valvontasopimuksessa edellytetään, että Suomessa on kansallinen valvontajärjestelmä, jolla valvotaan kaikkea Suomessa olevaa valvontasopimuksen mukaan valvonnan alaista ydinmateriaalia. Kansainvälisen atomienergiajärjestön on mahdollisimman suuressa määrin käytettävä valvonnassa hyväksi kansallista järjestelmää ja erityisesti vältettävä valvonnan tarpeetonta moninkertaistamista. Suomen kansallisen valvontajärjestelmän saattamiseksi vastaamaan valvontasopimuksen vaatimuksia on hallitus antanut eduskunnalle esityksen atomienergialain muuttamisesta.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta pitää käsiteltävänä olevan sopimuksen mukaista valvontajärjestelmää tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja sen vuoksi puoltaa sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa 11 päivänä kesäkuuta 1971 allekirjoitetun valvontasopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sorsa, varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Holkeri, Honkonen, Ilaskivi, Kuusinen, Lindeman, Perheentupa, Rönkkö, Sinisalo ja Tuomioja sekä varajäsen Friberg.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 181 hallituksen esityksen johdosta Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 23 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 196 Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 25 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 181, on päättänyt

hyväksyä ne Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa 11 päivänä kesäkuuta 1971 allekirjoitetun valvontasopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Eduskunta samalla on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Suomen Tasavallan ja Kansainvälisen atomienergiajärjestön välillä 11 päivänä kesäkuuta 1971 allekirjoitetun valvontasopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 1971 kolmanneksi lisämenoarvioksi.

Tässä lisämenoarvioesityksessä ehdotetaan lisäystä menoihin 708 milj. markkaa ja tuloihin 976 milj. markkaa.

Menojen lisäysehdotuksista 570 milj. markkaa aiheutuu arviomäärärahojen lisäysehdotuksista, joista markkamääräisesti suurin osa koskee lakisääteisiä menoja.

Ehdotetuista lisämäärärahoista markkamääräisesti suurimmat lisäykset kohdistuvat maatalouteen, sosiaaliturvaan, terveydenhuoltoon, opetustoimeen sekä työllisyyden ylläpitoon. Näihin tarkoituksiin ehdotetaan lisämenoarviossa yhteensä 552 milj. markkaa eli 78 % kokonaislisäyksestä.

Opetustoimen alalle ehdotetusta 91.3 milj. markan lisäyksestä kohdistuvat suurimmat lisäykset kansakoulujen, oppikoulujen ja yhteiskunnallisen sivistystyön valtionapuihin. Kansakoululaitoksen valtionapuun ehdotetaan lisäystä yhteensä 24.7 milj. markkaa, yksityisoppikoulujen valtionapuun 25 milj. markkaa ja yhteiskunnalliseen sivistystyöhön myönnettävään valtionapuun 9.7 milj. markkaa. Opetustoimen osalta lisäykset johtuvat lähinnä opettajien palkkausten tarkistuksista, uusien koulujen ja luokkien perustamisesta, yksityisoppikoulujen kunnallistamisesta, opetustoiminnan muusta laajentumisesta sekä yksityisoppikoulujen valtionavun ennakkomaksua koskevien eräiden säännösten muuttamisesta. Uusien ammatillisten kurssikeskusten perustamisen johdosta ehdotetaan työllisyyttä edistävien ammattikurssien järjestämiseen tarvittavien koneiden ja kaluston hankkimista varten lisäystä 4.8 milj. markkaa.

Maataloustuotteiden vaikea ylituotantotilanne vaatii kuluvana vuonna edelleen määrärahojen lisäämistä huomattavasti yli varsinaisessa tuloja menoarviossa arvioidun tarpeen. Toisaalta kertyy määrärahoissa eräiltä osin myös huomattavia säästöjä. Maidon tuotannon supistuvasta kehityksestä huolimatta maidon ylituotanto on edelleen jatkunut. Maitotuotteiden vientituen tarve on suotuisasta kansainvälisestä hintakehityksestä johtuen ollut kuitenkin nimenomaan voin osalta olennaisesti pienempi kuin mitä varsinaista tulo- ja menoarviota laadittaessa edellytettiin, mistä johtuen voin vientituen osalta syntyy säästöä 40 milj. markkaa. Maitojouheen vientituen osalta syntyy säästöä 16.2 milj. markkaa, mikä johtuu puolestaan maitojauheen vientimahdollisuuksien supistumisesta kuluvan vuoden aikana. Voin varastotilanteen tasapainottuessa aiheutuu voin varastointikorvauksiin säästöä 6 milj. markkaa. Maataloustuotteiden hintaratkaisujen yhteydessä suoritetut voin hintajärjestelyt edellyttävät puolestaan meijerivoin hinnanalennuskorvauksiin lisävaroja 83.6 milj. markkaa.

Vientitukivarojen lisäämistarve kohdistuu suurimpana kananmuniin, sianlihaan ja naudanlihaan, joiden tuotannon kasvu on ylittänyt varsinaista tulo- ja menoarviota laadittaessa tehdyt ennakkoarviot. Kananmunien ja sianlihan osalta on myös kansainvälinen hintakehitys ollut kuluvan vuoden aikana erityisen heikko. Myöskään vuoden alussa toteutetut sian- ja naudanlihan tavoitehintojen korotukset ja niiden vaikutukset vientitukeen eivät olleet varsinaista tulo- ja menoarviota valmisteltaessa arvioitavissa. Lähinnä näiden syiden johdosta ehdotetaan lisäystä kananmunien vientitukeen 34.6 milj. markkaa, sianlihan vientitukeen 67.7 milj. markkaa ja naudanlihan vientitukeen 13.4 milj. markkaa.

Yhteensä ehdotetaan maataloustuotteiden markkinoinnin edistämiseen lisäystä 146.8 milj. markkaa. Tämän lisäksi ehdotetaan siirtona

viljavarastorahastoon valtion viljavaraston rahoitustilanteen helpottamiseksi 10 milj. markkaa. Maataloustuotteiden markkinointimenot nousevat nyt tulo- ja menoarvioon ehdotettujen lisäysten jälkeen vuonna 1971 noin 805 milj. markkaan. Vuonna 1970 nämä menot olivat noin 764 milj. markkaa ja vuonna 1969 noin 691 milj. markkaa.

Kokonaisvaltaisessa tulopoliittisessa ratkaisussa, joka koskee aikaa 1. 1. 1971—31. 3. 1972, edellytettiin, että vuoden 1971 alussa maataloustuotteiden tavoitehintataso nousee 3.5 prosenttia ja syyskuun 1971 alusta 1.75 prosenttia. Jotta edellä mainitun sopimuksen voimassaoloaikana tapahtuva maataloustuotteiden tavoitehintatason jälkeenjääneisyys tulisi korvatuksi, ehdotetaan tässä lisämenoarvioesityksessä maataloustuotteiden hintojen jälkeenjääneisyyden korvaamiseksi myönnettäväksi 20 milj. markkaa. Tämä lisäys rahoitetaan maatalousmäärärahojen sisäisin järjestelyin siten, että vastaavasti viljelmäkoon mukaan maksettavaa hintapoliittista tukea varten varatusta vuoden 1970 siirtomäärärahasta tuloutetaan valtiolle tässä lisämenoarvioesityksessä 10 milj. markkaa ja kuluvan vuoden vastaavasta määrärahasta jätetään tarkoitukseen käyttämättä ja seuraavalle vuodelle siirtämättä samoin 10 milj. markkaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan lakisääteiset määrärahat ovat eräiltä osin osoittautuneet riittämättömiksi. Niinpä valtion osuutena sairausvakuutuslaista johtuviin menoihin on laskettu tarvittavan lisäystä 10 milj. markkaa sairausvakuutuksen ennakolta arvioitua suuremmista menoista johtuen. Valtion osuutena kansaneläkelaista johtuviin menoihin on laskettu tarvittavan lisäystä 41.5 milj. markkaa johtuen eläkkeiden indeksikorotuksista sekä tukiosajakautumaa koskevan kansaneläkelain muutoksesta. Sotilasvammakorvauksiin ehdotetaan lisäystä 6.5 milj. markkaa 1. 10. 1971 voimaantulleesta sotilasvammalain muutoksesta johtuen. Rintamasotilaseläkkeestä annetun lain (294/71) mukaisten rintamasotilaseläkkeiden sekä kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä ja asumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (296/71) mukaisten rintamasotilaiden asumistukien maksamiseen tarvitaan lisäystä 20 milj. markkaa. Valtionapuna kunnalliseen sairaalatoimeen on sairaansijamäärän kasvun aiheuttaman henkilökunnan lisäyksen ja palkkakustannusten nousun johdosta laskettu tarvittavan lisäystä vielä kuluvana vuonna noin 74 milj. markkaa, josta valtionapuna yleissairauksien hoitoon noin 49 milj. markkaa, mielisairauksien vastustamiseen ja hoitoon noin 17 milj. markkaa ja tuberkuloosin vastustamiseen ja hoitoon noin 8 milj. markkaa. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan menojen lisäys on kaikkiaan 179.2 milj. markkaa.

Vaikkakin työllisyystilanne on useimmissa maan eteläosan asutuskeskuksissa säilynyt verrattain tyydyttävänä ja eräillä aloilla on työvoimasta ollut jopa puutetta, tilanne on Pohjois- ja Itä-Suomessa selvästi heikentymässä. Työttömyysaste nousee vuoden loppua kohti noin 3 prosenttiin. Ensi talvikautena työttömien määrä kohonnee keskimäärin noin 80 000 henkeen. Tämän vuoksi on sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi tarvittu arvioitua enemmän varoja. Kuluvan syksyn aikana jo käytettyihin ja loppuvuoden aikana vielä tarvittaviin sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi ehdotetaan lisäystä 114 milj. markkaa. Valtionapuihin työttömyyskassoille on ehdotettu lisäystä 8 milj. markkaa, joka johtuu myös osittain korvausten korottamisesta.

Rikkihappo Oy:n Vuorikemian tehtaiden tuotantokapasiteetin laajentamiseksi ehdotetaan yhtiön osakepääomaa korotettavaksi 25 milj. markalla. Neuvostoliiton kanssa on käyty neuvotteluja eräiden teknillisten laitteiden hankkimisesta. Tältä pohjalta ehdotetaan, että eri korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille sekä lääkintöhallitukselle hankitaan niiden tarvitsemia tutkimus- ja opetusvälineitä sekä lääkintätarvikkeita 15 milj. markan edestä. Hankintojen hinta voidaan suorittaa siten, että 30 % kauppahinnasta maksetaan asianomaisen hankintasopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ja 70 % vuoden 1974 loppuun mennessä. Viimeiselle maksuerälle tulisi suorittaa 6 ½ %:n vuotuinen korko tavaran toimittamisesta lukien. Ensimmäisten maksuerien suorittamista varten ehdotetaan tässä lisämenoarvioesityksessä asianomaisille momenteille yhteensä 4 500 000 mk.

Tuloihin ehdotetaan merkittäväksi ne lisäykset, joihin tulojen kertymisen perusteella on aihetta. Verotuloihin on merkitty lisäystä yhteensä 955 milj. markkaa, josta 355 milj. markkaa lisäyksenä tulo- ja omaisuusveroon, 9 milj. markkaa merimiesveroon, 20 milj. markkaa arpajaisveroon, 288 milj. markkaa liikevaihtoveroon, 10 milj. markkaa tupakkavalmisteveroon, 70 milj. markkaa alkoholijuoma-

veroon, 45 milj. markkaa nestemäisten polttoaineiden valmisteveroon, 38 milj. markkaa leimaveroon sekä 20 milj. markkaa Oy Alko Ab:n vlijäämään. Näiden verotuloarvioiden tarkistusten lisäksi tähän lisämenoarvioesitykseen on merkitty 5. 6. 1971 eräistä tavaroista suoritettavasta liikevaihtoveron lisäverosta annettuun lakiin (428/71) sekä tasausverolakiin (429/71) perustuvina tuottoina liikevaihtoveron lisäveroa 40 milj. markkaa ja tasausveroa 60 milj. markkaa.

Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki on 17. 2. 1971 allekirjoitetun lainasopimuksen mukaisesti myöntänyt Suomen valtiolle eri valuutoissa vasta-arvoltaan 13 000 000 Yhdysvaltain dollarin määräisen lainan, jolla rahoitetaan Helsingin—Lahden moottoritien rakentamista sekä vuonna 1971 toteutettavaa kestopäällystysohjelmaa. Valtioneuvosto on päättänyt lainan ottamisesta sille vuodeksi 1971 annettujen lainanottovaltuuksien nojalla. Kun lainavarat saadaan nostaa töiden edistymisen mukaan, tähän lisämenoarvioesitykseen on merkitty tästä lainasta tulona 25 620 000 mk, mikä vastaa lainarahoituksen osuutta kuluvan vuoden varsinaisessa tulo- ja menoarviossa ko. tarkoituksiin myönnetyillä määrärahoilla suoritettavista töistä.

Tähän esitykseen liittyvään lisämenoarvioon on merkitty myös ne kuluvan vuoden menoarvion lisäykset ja muutokset, joista jo on eduskunnan päätös.

Ennen myönnetyt ja nyt ehdotetut menojen lisäykset jakaantuvat eri pääluokkiin seuraavasti:

Pääluokka	Eduskunnan aikaisemmin myöntämät lisäykset mk	Nyt ehdotetut lisäykset mk	Lisäys yhteensä mk
21	7 350	15 000	22 350
22	26 500	1 358 000	1 384 500
23	370 247	5 810 700	6 180 947
24	10 637 500	5 716 000	16 353 500
25	1 081 410	2 992 600	4 074 010
26	77 630 307	16 206 550	93 836 857
27	6 574 000	10 875 600	17 449 600
28	168 222 069	13 172 500	181 394 569
29	69 155 829	91 320 083	160 475 912
30	37 631 551	182 194 123	219 825 674
31	28 205 125	15 583 300	43 788 425
32	30 400 554	43 891 500	74 292 054
33	6 499 143	179 226 966	185 726 109
34	131 000	114 473 100	114 604 100
35	—	11 168 358	11 168 358
36	26 902 000	14 473 000	41 375 000
Lisäys menoihin yhteensä mk	463 474 585	708 477 380	1 171 951 965

Ennen merkityt ja nyt ehdotetut tulojen muutokset jakaantuvat eri osastoihin seuraavasti:

Osasto	Eduskunnan aikaisemmin hyväksymät lisäykset mk	Nyt ehdotetut muutokset mk	Muutokset yhteensä mk
11	125 000 000	955 000 000	1 080 000 000
12	31 182 600	17 368 800	48 551 400
13	—	—	—
14	7 648 750	— 21 949 943	— 14 301 193
15	17 500 000	25 620 000	43 120 000
Lisäys tuloihin yhteensä mk	181 331 350	976 038 857	1 157 370 207

Kuluvan vuoden budjetoitujen tulojen ja menojen määrät tulisivat näin ollen olemaan seuraavat:

	Tulot mk	Menot mk
Varsinainen tulo- ja menoarvio	11 019 054 600	11 003 490 963
Lisämenoarviot	1 157 370 207	1 171 951 965
Yhteensä mk	12 176 424 807	12 175 442 928

Seuraavassa perustellaan yksityiskohtaisemmin niitä lisäyksiä ja muutoksia, joita tällä kertaa ehdotetaan tulo- ja menoarvioon tehtäväksi.

TULOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja omaisuuden perusteella kannettavat verot

01. *Tulo- ja omaisuusvero*

Palkkasumman arvioitua voimakkaamman kasvun johdosta momentille merkitään lisäystä 355 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) .... mk 355 000 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 2 645 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) .... mk 2 594 729 109
„ 1969 „ .... mk 2 275 346 708

02. *Merimiesvero*

Merimiesten ansiotason nousun ja merenkulun vilkastumisen johdosta momentille merkitään lisäystä 9 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 9 000 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 23 300 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 29 389 728
„ 1969 „ ..... mk 24 546 122

04. *Arpajaisvero*

Arpajaisveroa on kertynyt arvioitua enemmän, minkä vuoksi momentille merkitään lisäystä 20 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 20 000 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 5 000 000

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Liikevaihtovero*

Liikevaihtoveroa on kertynyt arvioitua enemmän, minkä vuoksi momentille merkitään lisäystä 288 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) .... mk 288 000 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 2 878 200 000
„ 1970 (tilinpäätös) .... mk 2 821 307 012
„ 1969 „ .... mk 2 410 186 782

09. *Liikevaihtoveron lisävero*

Viitaten eräistä tavaroista suoritettavasta liikevaihtoveron lisäverosta 5. 6. 1971 annettuun lakiin (428/71) momentille arvioidaan kertyvän 40 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämeno-arvioesitys) ..... mk 40 000 000

06. Tullit ja tuontimaksut

09. *Tasausvero*

Viitaten 5. 6. 1971 annettuun tasausverolakiin (429/71) momentille arvioidaan kertyvän 60 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämeno-arvioesitys) ..... mk 60 000 000

08. Valmisteverot

01. *Tupakkavalmistevero*

Kuluvana vuonna suoritetun tupakkavalmisteiden vähittäishintojen korotuksen johdosta momentille merkitään lisäystä 10 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämeno-arvioesitys) ..... mk 10 000 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 435 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) .... mk 456 641 587
„ 1969 „ ..... mk 457 163 737

04. *Alkoholijuomavero*

Alkoholijuomien arvioitua suuremman kulutuksen sekä vuoden 1971 alussa suoritetun hintojen korotuksen johdosta momentille merkitään lisäystä 70 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämeno-arvioesitys) ..... mk 70 000 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 434 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 457 849 391
„ 1969 „ ..... mk 359 574 877

07. *Nestemäisten polttoaineiden valmistevero*

Momentille merkitään lisäystä 45 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämeno-arvioesitys) ..... mk 45 000 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 680 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 621 322 715
„ 1969 „ ..... mk 561 797 118

10. Muut verot

01. *Leimavero*

Momentille merkitään lisäystä 38 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämeno-arvioesitys) ..... mk 38 000 000

V. 1971 (tuloarvio) ..... mk 202 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 228 706 600
„ 1969 „ ..... mk 200 068 212

19. Muut veronluonteiset tulot

01. *Oy Alko Ab:n ylijäämä*

Alkoholijuomien arvioitua suuremman kulutuksen sekä vuoden 1971 alussa suoritetun hintojen korotuksen johdosta momentille merkitään lisäystä 20 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämeno-arvioesitys) ..... mk 20 000 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 220 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 214 890 922
„ 1969 „ ..... mk 367 778 018

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*

Momentille merkitään lisäystä 300 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	300 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	800 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 189 025
„ 1969	„	mk	979 558

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala

63. *Poliisivarusvarikon tulot*

Momentille merkitään lisäystä 900 000 mk, joka johtuu vastaavien menojen noususta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	900 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	650 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 646 861
„ 1969	„	mk	655 754

27. Puolustusministeriön hallinnonala

99. *Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot*

1. *Palvelutoiminta.* Viitaten alamomentin 27.29.26.1 perusteluihin alamomentille merkitään lisäystä 46 000 mk. Alamomentin loppusumma on 856 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	46 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	10 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	7 374 323
„ 1969	„	mk	7 848 757

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

65. *Otaniemen valtionalueen tulot*

1. *Otaniemen lämpö- ja sähkölaitoksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän lämmön ja sähkön hinnankorotuksen vuoksi lisää tuloja 150 000 mk. Alamomentin loppusumma on 750 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	150 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	1 340 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 511 159
„ 1969	„	mk	1 288 579

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

19. *Vesihallinnon tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 200 000 mk seuraavasti:

1. *Vesiensuojelumaksut.* Alamomentille merkitään kalakannan säilyttämiseen tarkoitettujen vesiensuojelumaksujen ohella myös niihin verrattavia vapaaehtoisia vesiensuojelumaksuja. Alamomentin loppusumma jää ennalleen.

2. *Muut tulot.* Alamomentille merkitään lisäystä 200 000 mk, joka aiheutuu vesihallinnon

sekalaisten tulojen arvioitua suuremmasta kasvusta. Alamomentin loppusumma on 600 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 200 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk 600 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 297 700

37. *Maksut kalatalouden edistämiseksi*

2. *Vesioikeudelliset velvoitemaksut.* Alamomentille merkitään lisäystä vesilain 10 luvun 27 §:ssä tarkoitettuina kalakannan säilyttämiseksi käytettävinä vesiensuojelumaksuina 190 000 mk. Vastaava meno on merkitty momentille 30.37.49. Alamomentin loppusumma on 1 190 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 190 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk 2 996 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 2 443 965
„ 1969	„	mk 2 832 770

84. *Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot*

Viitaten momentin 30.84.24 perusteluihin momentille merkitään lisäystä 400 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 400 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk 1 600 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 2 055 396
„ 1969	„	mk 1 587 611

99. *Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 2 500 000 mk. Lisäys johtuu lähinnä valtion viljavarastorahastosta myönnettyjen rakentamislainojen kuoletusten tuloutuksesta tälle momentille.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 500 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk 565 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 466 033
„ 1969	„	mk 958 400

32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

12. *Merenkulkuhallituksen karttapainon tulot*

Merikarttojen lisääntyneen myynnin johdosta momentille merkitään lisäystä 100 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 100 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk 300 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 387 785
„ 1969	„	mk 184 060

13. *Majakkamaksut*

Meriliikenteen vilkastumisen johdosta momentille merkitään lisäystä 1 000 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 1 000 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk 13 500 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 14 294 683
„ 1969	„	mk 10 370 523

15. *Luotsausmaksut*

Meriliikenteen vilkastumisen vuoksi momentille merkitään lisäystä 500 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 500 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk 4 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 4 568 641
„ 1969	„	mk 3 131 502

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

72. *Kuntien osuudet keskussairaaloiden perustamisesta aiheutuvista menoista*

Keskussairaalan perustamiskustannusosuuksien suorittamisen helpottamiseksi ehdotetaan, että Kainuun ja Keski-Pohjanmaan keskussairaalan ja Oulun yliopistollisen keskussairaalan 1—4 kantokykyluokkaan kuuluville osakaskunnille voi valtioneuvosto myöntää lykkäystä niille vuoden 1971 aikana maksuunpantujen keskussairaalan perustamiskustannusosuuksien suorittamisesta edellyttäen, että kunta antaa kuluvan vuoden loppuun mennessä lääkintöhallitukselle sitoumuksen rästissä olevien maksuerien suorittamisesta tasaisesti maksuajan kuluessa seuraavien perusteiden mukaan:

kantokyky-luokka	maksuaika enintään	korko
1	4 vuotta	3 %
2	3 „	4 %
3	2 „	5 %
4	1 „	6 %

Vastaava järjestely toteutettiin vuonna 1969 ja 1970 lisämenoarvion yhteydessä.

V. 1971 (tuloarvio) ..... mk 17 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 13 579 611
„ 1969 „ ..... mk 20 958 210

34. Työvoimaministeriön hallinnonala

20. *Majoitustukikohtien tulot*

Vuodepaikkojen lisääntymisen johdosta momentille merkitään lisäystä 200 000 mk. Tulot vastaavat momentin 34.20.25 menoja.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 200 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 1 600 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 043 843
„ 1969 „ ..... mk 244 412

39. Muut sekalaiset tulot

04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset

Momentille merkitään lisäystä momentille 30.31.42/1970 viljelmäkoon mukaan maksettavaan hintapoliittiseen tukeen varatusta kuluvalle vuodelle siirretystä määrärahasta 10 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 10 000 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 26 000 000
V. 1970 (tilinpäätös) ..... mk 35 532 215
„ 1969 „ ..... mk 35 066 233

09. Muut sekalaiset tulot

Viitaten alamomentin 33.76.36.2 perusteluun momentille merkitään lisäystä 882 800 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 882 800
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 11 886 900
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 16 115 434
„ 1969 „ ..... mk 12 284 887

Osasto 14

VALTION LIIKEYRITYKSET SEKÄ METSÄT JA MAATILAT

01. Valtionrautatiet

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on valtionrautateiden vajaus merkitty 112 468 700 markaksi. Kun valtionrautateiden käyttömenoihin pääluokan 36 kohdalla ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk, lisääntyy valtionrautateiden vajaus vastaavasti 5 000 000 markalla ja on 117 468 700 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys), vajaus mk 117 468 700
„ 1971 (tuloarvio) „ mk 112 468 700
„ 1970 (tilinpäätös) „ mk 118 913 578
„ 1969 „ „ mk 115 869 684

04. Posti- ja lennätinlaitos

01. Postitoimen liikennetulot

Liikenteen lisääntymisen johdosta merkitään momentille lisäystä 10 000 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	10 000 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	232 350 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	231 819 115
„ 1969	„	mk	184 649 323

03. Muilta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset

Vuoden 1970 aikana suoritettujen Postipankin maksettavien korvausten korotusten ja liikenteen lisääntymisen johdosta merkitään momentille lisäystä 3 500 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	3 500 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	14 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	16 119 245
„ 1969	„	mk	11 577 988

04. Teletoimen liikennetulot

Liikenteen lisääntymisen johdosta merkitään momentille lisäystä 25 500 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	25 500 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) .	mk	10 000 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	325 800 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	319 178 466
„ 1969	„	mk	271 660 927

06. Autoliikenteen tulot

Maksujen korotusten ja liikenteen lisääntymisen johdosta merkitään momentille lisäystä 500 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	500 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	17 500 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	17 354 178
„ 1969	„	mk	17 084 836

07. Sekalaiset tulot

Päivä- ja äitiysrahojen korotusten johdosta saatavista lisätuloista ja satunnaisten tulojen kasvusta johtuen merkitään momentille lisäystä 2 000 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	2 000 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	7 800 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	9 363 775
„ 1969	„	mk	6 737 227

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on posti- ja lennätinlaitoksen ylijäämäksi merkitty 43 900 800 mk. Kun posti- ja lennätinlaitoksen käyttötuloihin on tämän vuoden toisessa lisämenoarviossa merkitty lisäystä 10 000 000 mk ja kun nyt merkitään 41 500 000 mk ja kun käyttömenoihin pääluokan 36 kohdalla on tämän vuoden toisessa lisämenoarviossa myönnetty lisäystä 2 465 000 mk ja nyt ehdotetaan 63 519 943 mk, vähenee posti- ja lennätinlaitoksen ylijäämä 14 484 943 markalla ja on 29 415 857 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	29 415 857
„ 1971	(II lisämenoarvio) .	mk	51 435 800
„ 1971	(tuloarvio)	mk	43 900 800
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	74 563 064
„ 1969	„	mk	15 384 814

05. Posti- ja lennätinlaitoksen konepajat

01. Televan tulot

Tuloja arvioidaan kertyvän 18 210 000 mk, joten momentille merkitään lisäystä 4 000 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	4 000 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	14 210 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	12 461 610
„ 1969	„	mk	9 576 067

02. Turun asennuspajan tulot

Tuloja arvioidaan kertyvän 8 188 000 mk, joten momentille merkitään lisäystä 1 500 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	1 500 000
„ 1971	(tuloarvio)	mk	6 688 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	7 169 709
„ 1969	„	mk	6 082 470

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on posti- ja lennätinlaitoksen konepajojen ylijäämä merkitty 873 000 markaksi. Kun konepajojen käyttötuloihin merkitään lisäystä 5 500 000 mk ja kun käyttömenoihin ehdotetaan lisäystä samoin 5 500 000 mk, jää posti- ja lennätinlaitoksen konepajojen ylijäämä entiselleen.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 873 000
„	1971	(tuloarvio)	mk 873 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 774 396
„	1969	„	mk 707 196

07. Valtion väliaikainen ravitsemiskeskus

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on valtion väliaikaisen ravitsemiskeskuksen käyttötulot ja -menot merkitty 6 000 000 markaksi. Kun käyttömenoihin pääluokan 36 kohdalla ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk, merkitään käyttötuloihin vastaavasti lisäystä 1 500 000 mk, joten valtion väliaikaisen ravitsemiskeskuksen käyttötulot ja -menot merkitään 7 500 000 markaksi.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk —
„	1971	(tuloarvio)	mk —
„	1970	(tilinpäätös)	mk 20 159
„	1969	„	mk 138 432

20. Puolustuslaitoksen teollisuus- ja liiketoiminta

01. Pukutehtaan tulot

Viitaten momentin 36.20.21 perusteluihin momentille merkitään lisäystä 1 079 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 1 079 000
„	1971	(tuloarvio)	mk 6 300 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 6 189 257
„	1969	„	mk 5 053 789

02. Vammaskosken tehtaan tulot

Viitaten momentin 36.20.22 perusteluihin momentille merkitään lisäystä 1 025 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 1 025 000
„	1971	(tuloarvio)	mk 6 800 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 7 179 226
„	1969	„	mk 6 139 436

03. Patruunatehtaan tulot

Viitaten momentin 36.20.23 perusteluihin momentille merkitään lisäystä 2 650 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 650 000
„	1971	(tuloarvio)	mk 10 596 000
V.	1970	(tilinpäätös)	mk 11 212 937
„	1969	„	mk 9 266 907

04. Metsätaloustoiminnan tulot

Viitaten momentin 36.20.24 perusteluihin momentille merkitään lisäystä 100 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 100 000
„	1971	(tuloarvio)	mk 2 350 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 2 639 894
„	1969	„	mk 2 654 041

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on puolustuslaitoksen teollisuus- ja liiketoiminnan ylijäämä merkitty 1 436 300 markaksi. Kun käyttötuloihin merkitään lisäystä 4 854 000 mk ja kun käyttömenoihin ehdotetaan 36 pääluokan kohdalla lisäystä 4 794 000 mk, lisääntyy puolustuslaitoksen teollisuus- ja liiketoiminnan ylijäämä 60 000 mk ja on 1 496 300 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 1 496 300
„	1971	(tuloarvio)	mk 1 436 300
„	1970	(tilinpäätös)	mk 1 409 610
„	1969	„	mk 1 537 487

30. Valtion hankintakeskus

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on valtion hankintakeskuksen ylijäämä merkitty 263 600 markaksi. Kun käyttömenoihin pääluokan 36 kohdalla nyt ehdotetaan lisäystä 191 000 mk, merkitään käyttötuloihin vastaavasti lisäystä 191 000 mk, joten valtion hankintakeskuksen ylijäämä jää entiselleen ja on 263 600 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 263 600
„	1971	(tuloarvio)	mk 263 600
„	1970	(tilinpäätös)	mk 670 987
„	1969	„	mk 514 597

32. Valtion polttoainekeskus

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on valtion polttoainekeskuksen ylijäämä merkitty 95 000 markaksi. Kun käyttömenoihin on pääluokan 36 kohdalla kuluvan vuoden toisesssa lisämenoarviossa myönnetty 100 000 mk ja nyt ehdotetaan lisäystä 19 400 000 mk merkitään käyttötuloihin vastaavasti lisäystä 19 500 000 mk, joten valtion polttoainekeskuksen ylijäämä jää entiselleen ja on 95 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 95 000
„	1971	(tuloarvio)	mk 95 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 819 322
„	1969	„	mk 773 560

45. Metsähallituksen metsät

02. *Puutavaran hankintatulot*

Momentille merkitään lisäystä 2 100 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 100 000
„	1971	(tuloarvio)	mk 162 350 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 168 226 221
„	1969	„	mk 168 525 042

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on metsähallituksen metsien ylijäämä merkitty 12 668 300 markaksi. Kun käyttömenoihin pääluokan 36 kohdalla on toisessa lisämenoarviossa myönnetty lisäystä 2 100 000 mk, merkitään hankintatuloihin vastaavasti lisäystä 2 100 000 mk, joten metsähallituksen metsien ylijäämä jää entiselleen ja on 12 668 300 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 12 668 300
„	1971	(tuloarvio)	mk 12 668 300
„	1970	(tilinpäätös)	mk 21 624 112
„	1969	„	mk 19 585 030

47. Maatalouden tutkimuskeskuksen maatila

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on maatalouden tutkimuskeskuksen maatilain käyttötulot ja -menot merkitty 4 539 600 markaksi. Kun käyttömenoihin pääluokan 36 kohdalla on toisessa lisämenoarviossa myönnetty 61 750 mk ja tässä lisämenoarvioesityksessä ehdotetaan 350 000 mk merkitään käyttötuloihin vastaavasti lisäystä 411 750 mk, joten maatalouden tutkimuskeskuksen maatilain käyttötulot ja -menot merkitään 4 951 350 markaksi.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk —
„	1971	(tuloarvio)	mk —

80. Liikeyritysten, metsien ja maatilojen poistot

20. *Puolustuslaitoksen teollisuuslaitokset*
Viitaten momentin 36.20.28 perusteluihin momentille merkitään lisäystä 10 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 10 000
„ 1971 (tuloarvio) ..... mk 900 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 706 487
„ 1969 „ ..... mk 590 704

Osasto 15

LAINAT

02. Lainanotto

04. *Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta saatu III tielaina*
Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki on helmikuun 17 päivänä 1971 allekirjoitetun lainasopimuksen mukaisesti myöntänyt valtiolle eri valuutoissa vasta-arvoltaan 13 000 000 Yhdysvaltain dollarin määräisen lainan. Lainavarat käytetään Helsingin—Lahden moottoritien rakentamiseen välillä Tattariharju—Järvenpää ja vuonna 1971 toteutettavaan kestopäällystysohjelmaan.

Valtioneuvosto on päättänyt lainan ottamisesta sille vuodeksi 1971 annettujen lainanottovaltuuksien nojalla. Kun lainavarat saadaan nostaa töiden edistymisen mukaan, on tarkoituksenmukaista, että eri vuosien tulo- ja menoarvioissa myönnettävillä määrärahoilla suoritettavien töiden edellyttämät lainamäärät merkitään näiden määrärahojen myöntämisvuoden tuloksi. Näillä perusteilla merkitään tälle uudelle momentille kuluvan vuoden varsinaisessa tulo- ja menoarviossa myönnetyillä määrärahoilla suoritettavien töiden osalta 6.1 milj. Yhdysvaltain dollaria vastaava määrä eli 25 620 000 mk. Mikäli vuodelle 1971 varattua osuutta ei lainasopimuksen ehtojen mukaisesti kokonaisuudessaan käytetä kuluvan vuoden aikana, merkitään nostamatta jäänyt lainaosuus tulorästiksi tälle momentille vuoden 1971 tilinpäätöksessä.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 25 620 000

MENOT

Pääluokka 21

TASAVALLAN PRESIDENTTI

02. Tasavallan Presidentin kanslia

29. *Muut kulutusmenot*

Valtiovierailuista aiheutuneiden lisämenojen ja hintojen nousun vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 15 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 15 000
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk 7 350
„ 1971	(menoarvio)	mk 66 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 68 971
„ 1969	„	mk 60 805

Pääluokka 22

EDUSKUNTA

01. Kansanedustajat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

7. *Edustajain palkkiot, päivärahat ja muut korvaukset.* Virkamiespalkkojen yleisen korotuksen vuoksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 112 400 mk sekä edustajan palkkiosta annetun lain muutoksen vuoksi päivärahoihin lisäystä 600 000 mk eli lisäystä yhteensä 712 400 mk. Alamomentin loppusumma on 8 939 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 712 400
„ 1971	(menoarvio)	mk 8 226 600
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 7 993 283
„ 1969	„	mk 7 775 541

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Lentolippujen hintojen nousun vuoksi sekä edustajan palkkiosta annetun lain muutoksesta johtuvien korvausten maksamiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 60 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 60 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 714 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 676 802
„ 1969	„	mk 636 773

02. Eduskunnan kanslia

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 147 000 mk seuraavasti:

7. *Eduskunnan virkamiesten palkkiot.* Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ehdotetaan alamomentille virkamiesten palkkioihin lisäystä 110 011 mk. Kun varaus on 45 711 mk, on lisäys 64 300 mk. Alamomentin loppusumma on 1 599 089 mk.

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Valiokuntien työn tehostamisen sekä eduskunnan istuntojen pidentymisen takia ehdotetaan muihin palk-

koihin ja palkkioihin lisäystä 82 700 mk. Alamomentin loppusumma on 401 900 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 147 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 899 700
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 731 275
„ 1969 „ ..... mk 1 647 674

19. *Painatus* (arviomääräraha)
Painatustöiden lisääntymisen ja painatuskustannusten nousun vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 260 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 260 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 750 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 597 374
„ 1969 „ ..... mk 655 355

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Eduskunnan käytössä olevan moottoriajoneuvokannan lisäämiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 25 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 25 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 445 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 308 803
„ 1969 „ ..... mk 443 566

09. Valtiontilintarkastajat

19. *Painatus* (arviomääräraha)
Valtiontilintarkastajain kertomuksen laajentumisen ja painatuskustannusten nousun vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 3 500 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 3 500
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 27 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 24 440
„ 1969 „ ..... mk 23 150

14. Eduskunnan oikeusasiamies

19. *Painatus*
Kun oikeusasiamiehen vuotta 1969 koskeva ruotsinkielinen toimintakertomus painatettiin vasta kuluvana vuonna ja kun painatuskustannukset ovat nousseet, ehdotetaan momentille lisäystä 14 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 14 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 16 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 10 340
„ 1969 „ ..... mk 14 185

29. *Muut kulutusmenot*
Kustannusten nousun ja välttämättömäksi käyneiden konttorikonehankintojen vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 1 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 1 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 3 500
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 3 275
„ 1969 „ ..... mk 4 000

19. Eduskunnan kirjasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta lisäystä varaukseen 23 100 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 23 100
„ 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 18 500
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 570 900
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 560 247
„ 1969 „ ..... mk 504 594

25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Yhteispohjoismaisen sihteeristön perustamisesta sekä painatustöiden lisääntymisestä johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 100 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 100 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 260 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 428 859
„ 1969 „ ..... mk 248 535

99. Eduskunnan muut menot

22. *Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi*
Parlamenttienvälisen toiminnan vilkastumisesta aiheutuneiden menojen kasvun vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 12 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 12 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 72 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 72 000
„ 1969 „ ..... mk 82 000

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTO

01. Valtioneuvosto

21. *Käyttövarat*
Lisääntyneen tarpeen takia ehdotetaan momentille lisäystä 100 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 100 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 500 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 758 570
„ 1969 „ ..... mk 593 233

02. Valtioneuvoston kanslia

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Tulopoliittista neuvottelutehtävää varten tarpeellisten neuvottelevan virkamiehen ja hänen sihteerikseen otettavan henkilön palkkaamiseksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 15 700 mk. Alamomentin loppusumma on 22 420 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 15 700
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 987 300
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 867 758
„ 1969 „ ..... mk 750 613

19. *Painatus*
Painatustöiden lisääntymisestä johtuen momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 10 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 35 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 48 000
„ 1969 „ ..... mk 29 615

21. *Kunniamerkkien ja virka-ansiomerkkien korvaaminen sekä toimikuntien menot* (arviomääräraha)
Kunniamerkkien ja virka-ansiomerkkien jakelun arvioitua suuremmasta määrästä sekä merkkien hinnan noususta johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 74 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 74 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 130 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 146 795
„ 1969 „ ..... mk 169 730

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Valtioneuvoston kanslian keskitetyssä käytössä olevan kopiokoneen lisääntyneen käytön takia ehdotetaan alamomentille lisäystä 10 000 mk. Alamomentin loppusumma on 84 560 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 10 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 12 150
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 63 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 46 921
„ 1969 „ ..... mk 37 129

10. Valtakunnansuunnittelutoimisto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

2. *Vuosipalkkiot.* Alamomentilta voidaan vähentää 2 000 mk. Alamomentin loppusumma on 287 834 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk tutkimus- ja selvitystyössä tarvittavan tilapäisen työvoiman palkkausmenoihin. Alamomentin loppusumma on 37 000 mk.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 393 400
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 337 778
„ 1969 „ ..... mk 293 903

19. *Painatus*

Erityisesti suunnittelutoimintaa varten valmistettavan valtakunnallisen pohjakartan painatuskustannuksia varten ehdotetaan momentille lisäystä 5 000 mk. Vastaavasti voidaan alamentilta 23.10.01.2 jättää käyttämättä 3 000 mk ja momentilta 23.10.09 2 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 5 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 14 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 6 645
„ 1969 „ ..... mk 36 368

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 6 000 mk, joka johtuu lisääntyneestä tietokoneiden käyttämisestä tutkimus- ja selvitystyössä. Alamomentin loppusumma on 134 000 mk. Vastaavasti jätetään käyttämättä 6 000 mk alamomentilta 23.10.01.8.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) 6 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 128 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 125 420
„ 1969 „ ..... mk 94 822

16. Taloudellinen suunnittelukeskus

09. *Talousneuvosto*

Tietokoneiden lisääntyneen käytön, komiteain kokouspalkkioiden korottamisen sekä talousneuvoston rakenne- ja rahoituspoliittisen mietinnön painatuksen vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä 49 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 49 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 20 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 111 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 92 682

25. Valtioneuvoston linna ja eräät edustus- ja virkahuoneistot

88. *Kiinteistön hankkiminen valtiolle* (siirtomääräraha)

Jotta SALT-neuvotteluja Suomessa voitaisiin jatkaa, on osoittautunut välttämättömäksi hankkia valtion omistukseen Espoon kauppalan Otaniemessä sijaitseva koulutuskeskus, joka nyt on vuokrattu Yhdysvaltain SALT-valtuuskunnan käyttöön. Neuvottelujen päätyttyä on kiinteistöä tarkoitus käyttää erilaisiin kongressi- ja koulutustarkoituksiin. Ostettavan maa-alueen pinta-ala on n. 2.84 hehtaaria koulutuskeskusrakennuksen pinta-alan ollessa 2 150 m^2 ja tilavuuden 10 250 m^3. Kauppahinta on 5 500 000 mk, mikä määrä ehdotetaan myönnettäväksi mometille.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 5 500 000

99. Valtioneuvoston muut menot

09. *Neuvottelukunnat*

1. *Kehitysalueiden neuvottelukunta.* Jotta kehitysalueiden neuvottelukunta voisi tehokkaasti täyttää kehitysalueiden talouden edistämistä tarkoittavassa lainsäädännnössä sille asetetut tehtävät, ehdotetaan alamomentille lisäys 11 000 mk uuden tutkimussihteerin palkkaamista varten ja 30 000 mk kiireellisten selvitystöiden ja tutkimustöiden jatkamista varten. Alamomentin loppusumma lisääntyy 41 000 mk ja on 320 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 41 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ...	mk 290 600
„ 1971	(menoarvio)	mk 455 400
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 183 252
„ 1969	„	mk 100 000

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)	V. 1971 menoarvio mk	Muutos ± mk	Alamomentin loppusumma tai varaus mk
3. *Yleiset lisät*	643 553	— 63 000	580 553
4. *Erityiset lisät*	44 039	+ 25 909	69 948
6. *Työsuhdepalkat*	90 000	— 16 820	73 180
8. *Muut palkat ja palkkiot*	151 368	+ 100 913	252 281
Varaus	200 388	— 47 002	153 386

Muutosten perustelut:

a) Momentilta voidaan yleisistä lisistä vähentää 63 000 mk ja työsuhdepalkoista 18 000 mk eli yhteensä 81 000 mk.

b) Erityisiin lisiin ehdotetaan lisäystä sunnuntaityökorvauksiin 21 600 mk, ylityökorvauksiin 4 007 mk ja pikakirjoituslisiin 302 mk eli yhteensä 25 909 mk.

c) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä ulkoasiainministeriön käytettäväksi asetettujen virkamiesten palkkauksiin 71 030 mk ja muihin palkkoihin ja palkkioihin 29 883 mk eli yhteensä 100 913 mk.

d) Radiotoimen hoitajan palkkaamiseksi 1. 12. 1971 lukien ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 1 180 mk.

e) Kun momentin varauksesta voidaan samalla vähentää 47 002 mk, jää momentin loppusumma ennalleen.

V. 1971	(menoarvio)	mk 7 122 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 5 629 219
„ 1969	„	mk 4 885 046

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Vuokratilojen vaihtamisen ja lisäämisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 60 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 409 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 434 852
„ 1969	„	mk 212 953

21. *Sähke-, posti- ja puhelinmenot* (arviomääräraha)

Toiminnan vilkastumisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 115 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 115 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 650 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 727 284
„ 1969	„	mk 664 001

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 991 000 mk seuraavasti:

1. *Käyttövarat.* Ulkoasiainministeriön hoitamia Suomessa tapahtuvia kansainvälisiä neuvotteluja ja vierailuja varten sekä suomalais-neuvostoliittolaisen ystävyyskaupunkitoiminnan kustannuksiin osallistumista varten enintään 39 000 markalla alamomentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 065 000 mk.

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lähinnä kopiointimenojen kasvun johdosta lisäystä 191 000 mk. Alamomentin loppusumma on 577 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 991 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ...	mk 250 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 401 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 850 702
„ 1969	„	mk 360 820

10. Edustustot

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)
Vuokratilojen hankinnan ja vuokrien kohoamisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 1 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 3 650 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 4 858 617
„ 1969	„	mk 3 477 671

13. *Kiinteistöjen kunnossapito* (arviomääräraha)
Valtion omistamien edustustokiinteistöjen menojen nousun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 400 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 780 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 201 607
„ 1969	„	mk 844 153

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 3 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 3 238 451
„ 1969	„	mk 3 006 722

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

09. *Pysyvät toimikunnat*
Lähinnä siirtolaisasiain neuvottelukunnan menoja varten momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 40 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 31 800
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 17 809
„ 1969	„	mk 19 276

21. *Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa* (arviomääräraha)
Neuvottelu- ja vierailumatkojen lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 2 250 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 2 829 465
„ 1969	„	mk 2 249 646

23. *Suomen kansalaisten kotiinlähettäminen ja avustaminen* (arviomääräraha)
Momentilta maksettavien korvausten saajien piirin laajenemisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 30 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 49 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 72 089
„ 1969	„	mk 48 126

24. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Liukuviin valuutta-arvoihin siirtymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 80 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 80 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 40 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk —
„ 1969	„	mk 64 991

25. *Eräiden kansainvälisten kokousten järjestelyt* (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Helsingissä kesällä 1971 pidetyn SALT V-neuvottelukierroksen järjestelyistä sekä seuraavan neuvottelukierroksen samoinkuin muiden kansainvälisten kokousten valmisteluista aiheutuvien palkkaus-, vuokra-, kuljetus-, ym. menoihin ehdotetaan momentille 2 000 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 000 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ..	mk 930 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 600 000
„ 1969	„	mk 700 000

26. *Eräät jäsenmaksut ja maksuosuudet*

Euroopan maiden teknologisen yhteistyön selvittelyvaiheeseen osallistumista varten virkamies- ja asiantuntijatasolla ehdotetaan momentin käyttösuunnitelmaan lisättäväksi 36 000 mk. Lisäystä vastaava määrä voidaan vähentää käyttösuunnitelman kohdasta Yhdistyneiden kansakuntien valvontajoukot. Momentin loppusumma jää ennalleen.

V. 1971	(menoarvio)	mk 4 620 900
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 4 457 896
„ 1969	„	mk 4 146 873

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Oikeusministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Esittelijätyövoiman lisäämiseksi oikeushallintoosastolla ehdotetaan tilapäisten toimihenkilöiden palkkioihin lisäystä 16 400 mk. Alamomentin loppusumma on 79 581 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 16 400
„ 1971	(II lisämenoarvio) .	mk 6 483
„ 1971	(menoarvio)	mk 3 848 700
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 3 268 955
„ 1969	„	mk 2 949 436

19. *Painatus*

Painatustöiden lisääntymisestä ja kustannustason noususta johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 70 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 70 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 110 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 149 979
„ 1969	„	mk 113 025

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Matkakustannusten korvausten ja päivärahojen tarkistamisesta sekä virkamatkojen lisääntymisestä johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 15 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 15 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 21 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 29 572
„ 1969	„	mk 21 198

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 33 000 mk, josta 20 000 mk aiheutuu koko hallinnonalan palkanlaskennan siirtämisestä tietokoneilla tapahtuvaksi, 10 000 mk puhelinten ja kopiokoneiden lisääntyneestä käytöstä sekä 3 000 mk muiden kulutusmenojen kasvusta. Alamomentin loppusumma on 204 600 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 33 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 173 400
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 122 635
„ 1969 „ ..... mk 82 442

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen*

Lasku- ja muiden konttorikoneiden sekä kaluston hankkimiseen ehdotetaan momentille lisäystä 10 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 10 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 25 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 21 000
„ 1969 „ ..... mk 2 000

10. Korkein oikeus

19. *Painatus*
Momentille ehdotetaan painatuskustannusten nousun johdosta lisäystä 5 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 5 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 16 400
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 19 182
„ 1969 „ ..... mk 16 392

11. Korkein hallinto-oikeus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
1. *Peruspalkat.* Korkeimman hallinto-oikeuden työskentelyn tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi ehdotetaan 15. 12. 1971 lukien perustettavaksi yksi vanhemman hallintosihteerin virka (B 2) ja yksi nuoremman hallintosihteerin virka (A 30). Lisäys on peruspalkkoina 2 900 mk. Alamomentin loppusumma on 2 279 846 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 2 900
„ 1971 (II lisämenoarvio) . mk 27 750
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 3 096 600
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 879 781
„ 1969 „ ..... mk 3 166 869

29. *Muut kulutusmenot*
2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk, joka aiheutuu kopiokoneen lisääntyneestä käytöstä. Alamomentin loppusumma on 65 300 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 8 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 58 300
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 52 993
„ 1969 „ ..... mk 56 900

20. Hovioikeudet

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 8 400 mk tilapäisen apulaiskanslistin palkkaamiseksi Helsingin hovioikeuteen. Alamomentin loppusumma on 609 468 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 8 400
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 7 572 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 7 136 154
„ 1969 „ ..... mk 6 617 076

29. *Muut kulutusmenot*
2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 19 000 mk, josta 13 000 mk aiheutuu kopiokoneiden arvioitua suuremmasta käytöstä sekä 6 000 mk kulutusmenojen kasvusta ja painatustöiden lisääntymisestä. Alamomentin loppusumma on 180 400 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 19 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 166 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 111 450
„ 1969 „ ..... mk 85 981

39. Eräät oikeudenhoitomenot

21. *Maksuton oikeudenkäynti* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 2 000 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 4 500 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 6 165 321
„ 1969 „ ..... mk 5 018 495

50. Vankeinhoitolaitos

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Vankiloiden lämmitykseen käytettävien polttoaineiden hintojen nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 400 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 400 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 290 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 527 398
„ 1969 „ ..... mk 2 287 466

21. *Ravintomenot ja siviilipalvelusmiesten ylläpito* (arviomääräraha)

Momentin nimike ehdotetaan muutettavaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 mk aseettomasta palveluksesta ja siviilipalveluksesta annetussa laissa (132/69) tarkoitettujen siviilipalvelusmiesten ylläpitomenoja varten.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 25 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 4 250 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 4 422 111
„ 1969 „ ..... mk 4 331 556

50. *Valtionapu kriminaalihuoltotyöhön*

Momentille ehdotetaan lisäystä 112 900 mk, josta 52 900 mk aiheutuu Kriminaalihuolto ry:n valtionapupalkkausten tarkistamisesta virkamiespalkkausten tarkistuksia vastaavasti, 30 000 mk valtionavun piiriin kuuluvista yhdistyksen toimihenkilöille maksettavista eläkkeistä sekä 30 000 mk rangaistus- ja pakkolaitoksista vapautuneiden henkilöiden jälkihuollon järjestämisestä.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 112 900
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 956 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 842 992
„ 1969 „ ..... mk 746 000

74. *Uudisrakennukset ja peruskorjaukset* (siirtomääräraha)

2. *Uudet työt.* Alamomentille ehdotetaan tulipalossa tuhoutuneiden Huittisten varavankilan henkilökunnan asuinrakennusten jälleenrakentamiseksi kustannusarvion mukaiset 250 000 mk. Rakennusten pinta-ala on 280 m^2 ja tilavuus 910 m^3. Alamomentin loppusumma on 1 100 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 250 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 228 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 285 000
„ 1969 „ ..... mk 1 820 000

60. Kriminologinen tutkimuslaitos

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 000 mk tutkimuslaitoksen uusien toimitilojen vuokraamiseksi sekä näiden aiheuttamia sekalaisia menoja varten.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 6 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 21 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 28 220
„ 1969 „ ..... mk 17 315

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen*

Tutkimuslaitoksen uusien toimitilojen kalustamisesta ja henkilökunnan lisääntymisestä johtuen momentille ehdotetaan 11 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 11 000

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot

21. *Vaaleista aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää vuoden 1972 tammikuussa toimitettavien kansanedustajien vaalien valmistelusta aiheutuvien menojen suorittamiseen. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971	(menoarvio)	..... mk	800 000
„ 1970	(tilinpäätös)	..... mk	1 900 246
„ 1969	„	..... mk	852 000

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sisäasiainministeriö

19. *Painatus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk, joka aiheutuu painatusten lisääntymisestä.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	..... mk	3 000
„ 1971	(menoarvio)	..... mk	25 000
„ 1970	(tilinpäätös)	..... mk	24 991
„ 1969	„	..... mk	20 219

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk, joka johtuu puhelinmenojen ja kopiointikoneen käytön lisääntymisestä. Alamomentin loppusumma on 100 900 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	..... mk	8 000
„ 1971	(menoarvio)	..... mk	96 500
„ 1970	(tilinpäätös)	..... mk	86 492
„ 1969	„	..... mk	84 760

05. Lääninhallitukset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

1. *Perus- ja sopimuspalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä tehtävien huomattavan lisääntymisen johdosta 3 561 mk peruspalkkaisen lääninasessorin (B 2) viran perustamiseksi Uudenmaan lääninhallitukseen 1. 12. 1971 lukien. Kun avoimista viroista jää vastaava säästö, ei alamomentille ehdoteta lisäystä.

V. 1971	(menoarvio)	..... mk	23 739 000
„ 1970	(tilinpäätös)	..... mk	22 209 733
„ 1969	„	..... mk	21 158 440

19. *Painatus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 27 000 mk, joka aiheutuu painatusten lisääntymisestä, kustannusten noususta ja henkikirjojen sitomiskustannuksista.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	..... mk	27 000
„ 1971	(menoarvio)	..... mk	100 000
„ 1970	(tilinpäätös)	..... mk	93 744
„ 1969	„	..... mk	92 183

06. Väestörekisterikeskus

19. *Painatus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 120 000 mk, joka aiheutuu kuluvan vuoden henkikirjojen sitomisesta ja esitäytettyjen henkikirjoituslomakkeiden postituksesta.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	..... mk	120 000
„ 1971	(II lisämenoarvio)	... mk	200 000
„ 1971	(menoarvio)	..... mk	350 000
„ 1970	(tilinpäätös)	..... mk	85 874
„ 1969	„	..... mk	85 980

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk, joka aiheutuu puhelinkulujen, sekalaisten menojen ja terveydenhuollon lisääntymisestä. Alamomentin loppusumma on 33 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 8 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 25 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 23 979
„ 1969 „ ..... mk 14 989

07. Paikalliset väestörekisterit

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk, joka aiheutuu matkakustannusten noususta ja väestönlaskennasta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 8 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 32 500
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 37 995
„ 1969 „ ..... mk 30 662

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 87 000 mk, joka aiheutuu pääasiassa henkikirjoittajien kokonaispalkkausjärjestelmään siirtymisestä ja siihen liittyvistä kustannuksista.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 87 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 90 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 28 352
„ 1969 „ ..... mk 31 151

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 180 000 mk kortistolaatikoiden hankkimiseksi paikallisissa väestörekistereissä pidettäviä kotipaikkarekistereitä varten.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 180 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 300 000

10. Asuntohallitus

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 4 500 mk, josta aiheutuu arvioitua suuremmista muuttokustannuksista. Alamomentin loppusumma on 113 700 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 4 500
„ 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 10 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 100 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 89 254
„ 1969 „ ..... mk 128 809

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 mk uusien toimitilojen varustamiseksi tarpeellisilla kalusteilla.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 25 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 248 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 40 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 19 333
„ 1969 „ ..... mk 29 577

12. Asuntotuotannon edistäminen

83. *Asuntolainat* (arviomääräraha)

Asuntopulasta johtuvan työvoimavajauksen jatkuvasti haitatessa elinkeinotoimintaa on valtion tukemaa asuntotuotantoa tarpeen edelleen laajentaa. Kun lisäksi rakennuslupatilastojen mukaan asuntorakennustoiminta on tulevana

talvikautena supistumassa, on kuluvan vuoden varsinaisessa menoarvioesityksessä hyväksytty asuntolainojen myöntämisvaltuus osoittautunut suhdanne- ja työllisyyspoliittisista syistä riittämättömäksi. Tämän johdosta ehdotetaan asuntolainojen myöntämisvaltuuden määrää lisättäväksi 60 000 000 markalla. Kun vuodelle 1971 asuntolainojen maksatukseen osoitettu määräraha riittää, momentille ei ehdoteta lisäystä.

Pääosaltaan edellä tarkoitettujen lainojen maksatus tapahtuisi vuoden 1972 menoarviossa myönnettävästä määrärahasta. Kun hallitus on esityksessään valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 ehdottanut asuntolainojen maksatukseen myönnettäväksi 730 000 000 mk, josta 100 000 000 mk rahoitettaisiin valtion suhdannerahaston varoilla, on tarkoituksena, että sanotusta rahastosta siirrettävät varat käytetään välittömästi vuoden 1972 alusta lukien myös edellä tarkoitettujen ja muiden jo myönnettyjen asuntolainojen maksatukseen.

Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 580 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 420 731 898
„ 1969 „ ..... mk 296 960 402

50. Kaupunkien poliisilaitokset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 725 000 mk seuraavasti:

4. *Erityiset lisät.* Työaikalain soveltamisalan laajentumisen johdosta sekä erityisesti henkilöön kohdistuvien ja huumausainerikosten sekä liikennerikkomusten lisääntymisen vuoksi ehdotetaan alamomentille lisäystä sunnuntaityökorvauksiin 2 855 000 mk, lakisääteisiin ylityökorvauksiin 1 604 000 mk, lakisääteisiin varallaolokorvauksiin 6 000 mk, vapaamuotoisiin varallaolokorvauksiin 11 000 mk, ilta- ja yötyölisiin 914 000 mk, järjestyspoliisilisiin 163 000 mk sekä kuulustelijalisiin 56 000 mk eli yhteensä 5 609 000 mk. Alamomentin loppusumma on 16 880 607 mk.

5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Tilapäisten toimihenkilöiden virkavapauden aikana sijaisiksi otettujen tilapäisten toimihenkilöiden palkkaamisen vuoksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 27 000 mk. Alamomentin loppusumma on 661 891 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Poliisimiesten käyttämiseksi varsinaisiin poliisitehtäviin on muissa kuin poliisikoulutusta edellyttävissä tehtävissä jouduttu ajoittain käyttämään muita työntekijöitä, mistä aiheutuu alamomentille lisäystä 89 000 mk. Alamomentin loppusumma on 738 270 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 5 725 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 77 821 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 78 975 510
„ 1969 „ ..... mk 71 946 772

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk, joka aiheutuu matkakustannusten korvausperusteiden muuttumisesta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 60 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 95 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 94 796
„ 1969 „ ..... mk 90 313

21. *Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito*

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, joka aiheutuu moottoriajoneuvojen lukumäärän kasvusta, käytön lisääntymisestä ja kustannusten noususta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 200 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 210 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 205 267
„ 1969 „ ..... mk 1 149 399

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 201 000 mk seuraavasti:

1. *Käyttövarat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä rikospoliisimiesten käyttövaroina 6 000 mk. Alamomentin loppusumma on 169 000 mk.

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 195 000 mk, joka aiheutuu lisääntyneiden ja osittain uusien toimintojen toimistotarvikekustannuksista ja puhelinmenojen noususta. Alamomentin loppusumma on 1 665 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	201 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ..	mk	44 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 589 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 558 161
„ 1969	„	mk	1 377 079

51. Nimismiespiirit

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 400 000 mk seuraavasti:

4. *Erityiset lisät.* Työaikalain soveltamisalan laajentumisen johdosta sekä erityisesti henkilöön kohdistuvien rikosten ja liikennerikkomusten lisääntymisen vuoksi ehdotetaan alamomentille lisäystä sunnuntaityökorvauksiin 1 673 000 mk, ei-lakisääteisiin ylityökorvauksiin 4 000 mk, lakisääteisiin ylityökorvauksiin 968 000 mk, lakisääteisiin varallaolokorvauksiin 295 000 mk, vapaamuotoisiin varallaolokorvauksiin 390 000 mk, ilta- ja yötyölisiin 484 000 mk, järjestyspoliisilisiin 160 000 mk, rikospoliisilisiin 110 000 mk sekä kuulustelijalisiin 16 000 mk eli yhteensä 4 100 000 mk. Alamomentin loppusumma on 9 451 046 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Poliisimiesten käyttämiseksi varsinaisiin kenttätehtäviin on muihin kuin poliisikoulutusta edellyttäviin tehtäviin otettu vahtimestareita ja siivoojia sekä käytetty toimistotyössä tilapäisesti toimistotyöntekijöitä. Tästä aiheutuu alamomentille lisäystä 300 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 439 200 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	4 400 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	49 484 500
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	49 662 694
„ 1969	„	mk	44 951 479

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 356 000 mk, joka aiheutuu nimismiespiireille vuokratuista uusista ja lisätyistä huonetiloista sekä valaistus- ja muiden menojen kasvusta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	356 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 984 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	2 085 990
„ 1969	„	mk	1 901 315

21. *Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito*

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, joka aiheutuu moottoriajoneuvojen lukumäärän kasvusta, käytön lisääntymisestä ja kustannusten noususta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	300 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 550 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 475 667
„ 1969	„	mk	1 433 629

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, joka aiheutuu puhelinmenojen ja sekalaisten menojen kasvusta toimintojen lisääntyessä. Alamomentin loppusumma on 1 550 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	200 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) .	mk	41 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 350 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 353 919
„ 1969	„	mk	1 254 088

54. Keskusrikospoliisi

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 232 000 mk seuraavasti:

4. *Erityiset lisät.* Vaikeasti selvitettävien rikosten lisäännyttyä ja työaikalain soveltamisalan laajennuttua käsittämään myös keskus-

rikospoliisin tutkijat ehdotetaan alamomentille lisäystä 229 000 mk, josta 49 000 mk aiheutuu sunnuntaityökorvauksista, 168 000 mk lakisääteisistä ylityökorvauksista sekä 12 000 mk ilta- ja yötyölisistä. Alamomentin loppusumma on 540 228 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk, joka aiheutuu siivoojien palkkojen lisääntymisestä. Alamomentin loppusumma on 57 126 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	232 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	4 030 100
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	3 862 726
„ 1969	„	mk	3 513 559

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 22 000 mk, joka aiheutuu vuokra-, valaistus- ja eräiden muiden menojen kasvusta.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	22 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	65 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	60 919
„ 1969	„	mk	62 160

19. *Painatus* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 48 000 mk, joka aiheutuu painatusten lisääntymisestä ja painatuskustannusten noususta.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	48 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	230 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	209 838
„ 1969	„	mk	205 844

20. *Matkat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk, joka aiheutuu matkakustannusten korvausten noususta.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	30 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	255 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	249 953
„ 1969	„	mk	245 875

29. *Muut kulutusmenot*
1. *Käyttövarat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 4 400 mk, joka aiheutuu rikospoliisimiehille virkaehtosopimuksen mukaan suoritettavasta erinäisistä menoista maksettavan korvauksen tarkistamisesta. Alamomentin loppusumma on 21 100 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	4 400
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk	69 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	197 200
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	197 328
„ 1969	„	mk	156 831

56. Suojelupoliisi

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 53 650 mk seuraavasti:

4. *Erityiset lisät.* Työaikalain soveltamisalan laajennuttua käsittämään myös suojelupoliisin kenttätyötä tekevät toimenhaltijat ehdotetaan alamomentille lisäystä 50 000 mk, josta 1 500 mk aiheutuu sunnuntaityökorvauksista, 42 300 mk lakisääteisistä ylityökorvauksista sekä 6 200 mk ilta- ja yötyölisistä. Alamomentin loppusumma on 225 550 mk.

5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 150 mk, joka aiheutuu palkkausten tarkistamisesta. Alamomentin loppusumma on 19 406 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 500 mk, joka aiheutuu siivouskustannusten noususta. Alamomentin loppusumma on 25 100 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	53 650
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 698 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 620 871
„ 1969	„	mk	1 522 484

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk, joka aiheutuu puhelinmenojen kasvusta. Alamomentin loppusumma on 73 900 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 3 000
„	1971	(II lisämenoarvio) ..	mk 4 000
„	1971	(menoarvio)	mk 166 900
„	1970	(tilinpäätös)	mk 166 893
„	1969	„	mk 163 997

58. Liikkuva poliisi

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 452 500 mk seuraavasti:

4. *Erityiset lisät.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä liikennevalvonnan tehostamisen johdosta 442 000 mk, josta 139 000 mk aiheutuu sunnuntaityökorvauksista, 148 000 mk lakisääteisistä ylityökorvauksista, 64 000 mk ilta- ja yötyölisistä ja 91 000 mk järjestyspoliisilisistä. Alamomentin loppusumma on 3 318 267 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 10 500 mk, joka aiheutuu henkilökunnan palkkojen noususta. Alamomentin loppusumma on 265 812 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 452 500
„	1971	(menoarvio)	mk 14 596 400
„	1970	(tilinpäätös)	mk 14 560 524
„	1969	„	mk 13 227 803

21. *Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito*

Momentille ehdotetaan lisäystä 95 000 mk, joka aiheutuu poliisin yhteistoiminnan ja liikennevalvonnan tehostamisesta sekä polttonesteen hintojen ja korjauskustannusten noususta.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 95 000
„	1971	(menoarvio)	mk 1 640 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 1 575 950
„	1969	„	mk 1 442 762

60. Poliisiopisto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 300 mk seuraavasti:

4. *Erityiset lisät.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 900 mk, joka aiheutuu työmäärän lisääntymisestä. Alamomentin loppusumma on 41 958 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 6 400 mk, joka aiheutuu siivouskustannusten noususta. Alamomentin loppusumma on 76 600 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 8 300
„	1971	(menoarvio)	mk 596 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 574 989
„	1969	„	mk 550 544

21. *Oppilaiden huolto*

Momentille ehdotetaan lisäystä 90 000 mk, joka aiheutuu muonituskustannusten noususta ja koulutettavien poliisikokelaiden määrän lisääntymisestä.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 90 000
„	1971	(menoarvio)	mk 550 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 540 495
„	1969	„	mk 504 209

62. Poliisiautovarikko

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk, joka aiheutuu puhelin- ja sekalaisten menojen kasvusta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 3 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 13 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 12 998
„ 1969	„	mk 11 973

63. Poliisivarusvarikko

22. *Varusteet ja tarvikkeet* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 900 000 mk, joka aiheutuu poliisimiesten vaatetus- ja varusesineiden lisääntyneestä tarpeesta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 900 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 650 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 808 669
„ 1969	„	mk 705 350

69. Muut poliisimenot

02. *Viransijaisten palkkiot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk, joka aiheutuu viransijaisuustapausten lisääntymisestä ja työaikalain soveltamisesta nimismiespiirien toimenhaltijoihin.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 40 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 168 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 162 765
„ 1969	„	mk 163 966

23. *Oikeuslääkeopilliset tutkimukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, joka aiheutuu lääkäreille ja hammaslääkäreille oikeuslääkeopillisten tutkimusten toimittamisesta tulevan korvauksen sekä verenalkoholitutkimusten suorittamisesta maksettavan korvauksen korottamisesta ja tapausten lukumääräisestä kasvusta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 750 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 2 132 383
„ 1969	„	mk 1 726 019

70. Kaavoitus- ja rakennustoimi

23. *Rakennuskaavoitusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, joka aiheutuu maksatusvalmiina olevien rakennuslain (250/66) 115 §:n 1 momenttiin perustuvien lakisääteisten rakennuskaava-alueiden mittaamis- ja kartoituskustannusten valtionosuuksien suorittamisesta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 1 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 800 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 899 396
„ 1969	„	mk 396 464

30. *Valtionapu rakennustarkastajien palkkaukseen* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 281 900 mk, joka aiheutuu rakennustarkastajien palkkatason noususta ja lukumäärän kasvusta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 281 900
„ 1971	(menoarvio)	mk 2 600 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 2 767 300
„ 1969	„	mk 2 528 386

33. *Valtion osuus seutukaavoituksen kustannuksista* (arviomääräraha)

Rakennuslain (370/58) 24 §:n 2 momentin mukaisena ylimääräisenä valtionapuna Kainuun seutukaavaliitolle eräitä kiireellisiä selvityksiä varten momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 40 000
„	1971	(menoarvio)	mk 3 800 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 3 103 585
„	1969	„	mk 2 339 137

80. Väestönsuojelu

09. *Väestönsuojeluneuvottelukunta*
Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk käytettäväksi neuvottelukunnan toimesta suoritettavia tutkimuksia varten.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 15 000
„	1971	(menoarvio)	mk 28 600
„	1970	(tilinpäätös)	mk 26 082
„	1969	„	mk 27 000

90. Rajavartiolaitos

21. *Kuljetus- ja kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito*
Momentille ehdotetaan lisäystä 421 000 mk, josta 120 000 mk aiheutuu poltto- ja voiteluaineiden hintojen noususta, 75 000 mk ulkomaan valuutan kurssien muutoksista, 36 000 mk telakoiden palvelusten hintojen noususta ja 190 000 mk helikopterin korjauskustannuksista.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 421 000
„	1971	(menoarvio)	mk 4 000 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 3 152 668
„	1969	„	mk 3 194 721

70. *Kaluston ja välineiden hankkiminen* (siirtomääräraha)
1. *Aluskannan uusiminen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 34 300 mk, joka aiheutuu ulkomaan valuuttakurssien muutoksista. Alamomentin loppusumma on 1 704 300 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 34 300
„	1971	(menoarvio)	mk 3 690 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 2 300 000
„	1969	„	mk 2 000 000

99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot

02. *Viransijaisten palkkiot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, joka aiheutuu henkilökunnan kasvusta johtuvasta viransijaisuuksien lisääntymisestä.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 20 000
„	1971	(menoarvio)	mk 185 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 203 494
„	1969	„	mk 167 607

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustusministeriö

09. *Pysyvät toimikunnat*
Momentille ehdotetaan työmäärän lisääntymisen ja kokouspalkkioiden nousun johdosta lisäystä 35 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 35 000
„	1971	(menoarvio)	mk 125 700
„	1970	(tilinpäätös)	mk 104 983
„	1969	„	mk 92 739

20. *Matkat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk työehtosopimuksen edellyttämän työnluokitustoimikunnan matkoja varten.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 5 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 95 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 90 771
„ 1969	„	mk 88 735

28. *Käyttövarat*
Momentille ehdotetaan lisäystä 35 000 mk lisääntyneen kansainvälisen kanssakäymisen aiheuttamien kustannusten johdosta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 35 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ...	mk 50 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 140 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 137 961
„ 1969	„	mk 139 945

10. Pääesikunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

3. *Yleiset lisät.* Alamomentilta voidaan vähentää 57 000 mk. Alamomentin loppusumma on 3 013 492 mk.

4. *Erityiset lisät.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 57 000 mk, josta 46 000 mk sotilasasiamiesten sijoitusmaiden hinta- ja kurssitason noususta ja 11 000 mk Washingtonin sotilasasiamiesten uudesta asuntolisäjärjestelmästä johtuen. Alamomentin loppusumma on 798 496 mk.

V. 1971	(menoarvio)	mk 15 282 900
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 14 148 143
„ 1969	„	mk 13 529 101

12. Muun puolustuslaitoksen palkkausmenot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 758 000 mk seuraavasti:

4. *Erityiset lisät.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 778 000 mk, josta 618 000 mk työaikasäännösten mukaisiin korvauksiin ja 160 000 mk toimenpidepalkkioihin. Kun alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi sotaharjoituslisistä siirtona momentille 27.16.20 70 000 mk, lisäys on 708 000 mk. Alamomentin loppusumma on 11 727 324 mk.

5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk tilapäisen sairaalahenkilöstön erityisiin lisiin. Alamomentin loppusumma on 1 033 899 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 758 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 200 842 100
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 185 650 604
„ 1969	„	mk 173 796 995

14. Asevelvollisten ylläpitomenot

02. *Varusmiesten ja kadettien päivärahat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 589 500 mk, josta työllisyysnäkökohtien vuoksi vapaaehtoisina asevelvollisuuttaan suorittamaan 15. 10. 1970 kutsuttujen 1 630 asevelvollisen päivärahoja varten 421 000 mk ja 15. 10. 1971 kutsuttujen 1 800 vapaaehtoisen asevelvollisen päivärahoja varten 168 500 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 589 500
„ 1971	(menoarvio)	mk 15 104 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 15 145 800
„ 1969	„	mk 15 816 832

20. *Kuljetukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 184 000 mk momentin 27.14.02 perusteluissa mainittujen

vapaaehtoisten asevelvollisten palvelukseenastumis-, loma- ja kotiuttamiskuljetuksia varten.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	184 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	4 087 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	3 886 251
„ 1969	„	mk	4 190 739

21. *Muonitus* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 511 200 mk, josta 1 396 200 mk aiheutuu momentin 27.14.02 perusteluissa mainittujen vapaaehtoisten asevelvollisten muonituskustannuksista, 1 000 000 mk hintojen noususta ja 115 000 mk palkkojen noususta.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	2 511 200
„ 1971	(menoarvio)	mk	34 641 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	35 729 400
„ 1969	„	mk	34 523 967

22. *Vaatetus ja puhtaanapito* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 900 000 mk, josta 631 000 mk aiheutuu momentin 27.14.02 perusteluissa mainittujen vapaaehtoisten asevelvollisten vaatetus- ja puhtaanapitomenoista ja 269 000 mk asevelvollisten vaatetuksen täydentämiseksi kotimaasta suoritettavista hankinnoista.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	900 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	17 198 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	16 857 710
„ 1969	„	mk	18 124 235

23. *Terveydenhuolto* (arviomääräraha)

1. *Yleiset terveydenhuoltomenot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 94 400 mk momentin 27.14.02 perusteluissa mainittujen vapaaehtoisten asevelvollisten terveydenhuoltoa varten. Alamomentin loppusumma on 2 573 400 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	94 400
„ 1971	(menoarvio)	mk	2 851 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	2 895 551
„ 1969	„	mk	2 548 296

16. Koulutuksen erityismenot

20. *Koulutuspäivärahat ja -matkat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 194 000 mk, josta 124 000 mk aiheutuu päivärahan tarkistamisesta ja 70 000 mk siirtona alamomentilta 27.12.01.4 sotaharjoituksiin osallistuvien päivärahoihin varatun määrärahan ja sotaharjoituslisän keskinäisen suhteen muuttumisen johdosta.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	194 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	2 286 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	3 801 608
„ 1969	„	mk	2 678 952

25. Varustuksen käyttö- ja kunnossapitomenot

24. *Varustuksen käyttö ja kunnossapito*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk lentokoneiden korjaustoiminnassa tapahtuneen arvioitua suuremman kustannustason nousun johdosta.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	1 000 000
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk	3 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	60 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	55 409 572
„ 1969	„	mk	34 999 913

27. Kiinteistömenot

10. *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

1. *Kiinteistöjen ylläpito.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 4 000 000 mk, josta 650 000 mk johtuu palkkojen korotuksista, 2 153 000 mk hintojen noususta ja 1 197 000 mk tilojen lisääntymisestä. Alamomentin loppusumma on 36 013 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 4 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 33 048 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 32 290 544
„ 1969	„	mk 28 924 904

29. Puolustuslaitoksen muut menot

19. *Painatus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 69 500 mk varastosta loppuvien lomakkeiden painatusta varten.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 69 500
„ 1971	(menoarvio)	mk 230 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 290 000
„ 1969	„	mk 209 860

25. *Joukkojen ja tavaran kuljetukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, josta 38 000 mk aiheutuu rautatieliikenteen henkilö- ja umpivaunujen rahtien noususta, 145 000 mk rautatieliikenteen muiden rahtien noususta ja 217 000 mk maantieliikenteen rahtien noususta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 400 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 4 700 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 4 549 076
„ 1969	„	mk 4 131 655

26. *Palvelutoiminta* (arviomääräraha)

1. *Palvelutoiminta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk topografikunnan tilaustöiden lisääntymisestä johtuvasta materiaalin lisätarpeesta. Vastaavasti on alamomentille 12.27.99.1 merkitty tulojen lisäystä 46 000 mk. Alamomentin loppusumma on 600 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 40 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 700 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 699 264
„ 1969	„	mk 610 387

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk varastosta loppuvien toimistotarvikkeiden hankintaan loppuvuoden tarvetta varten. Alamomentin loppusumma on 1 797 300 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 60 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 867 300
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 756 300
„ 1969	„	mk 1 498 421

30. Suomalainen valvontajoukko

22. *YK:n suomalaisen valvontajoukon menot* (siirtomääräraha)

Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saataisiin käyttää valvontajoukon muonituksen parantamiseksi 1. 11. 1971 lukien yksi markka miespäivältä. Lisäksi ehdotetaan, ettei näitä muonituskustannuksia laskuteta korvattavaksi maallemme Yhdistyneiden Kansakuntien toimesta. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971	(II lisämenoarvio) ..	mk 3 350 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 8 120 000
„ 1969	„	mk 8 370 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Valtiovarainministeriö

21. *Palkkausten tarkistusmenettelystä aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

1. *Käyttövarat.* Alamomentille ehdotetaan virkaehtosopimusten aiheuttamien neuvottelumenojen vuoksi lisäystä 5 000 mk. Alamomentin loppusumma on enintään 30 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 5 000
„	1971	(II lisämenoarvio)	mk 10 000
„	1971	(menoarvio)	mk 175 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 173 491
„	1969	„	mk 134 804

05. Valtiokonttori

19. *Painatus*

Eläketietorekisterin perustamisesta aiheutuneiden painatustöiden lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 10 000
„	1971	(menoarvio)	mk 80 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 74 629
„	1969	„	mk 60 934

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk eläkeosaston puhelinvaihteen laajennustöitä varten.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 130 000
„	1971	(II lisämenoarvio)	mk 28 000
„	1971	(menoarvio)	mk 50 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 174 035
„	1969	„	mk 37 937

07. Eläkkeet

06. *Ylimääräiset eläkkeet* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 55 000 mk seuraavasti:

3. *Vuoden kuluessa kansanedustajille myönnetyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä kuluvana vuonna vielä myönnettäviä ylimääräisiä eläkkeitä varten 10 000 mk. Alamomentin loppusumma on enintään 30 000 mk.

5. *Ylimääräisten lisäeläkkeiden myöntäminen eräille entisille poliisimiehille ja ylikonduktööreille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä kuluvana vuonna vielä myönnettäviä ylimääräisiä eläkkeitä varten 45 000 mk. Alamomentin loppusumma on 195 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 55 000
„	1971	(menoarvio)	mk 14 034 600
„	1970	(tilinpäätös)	mk 11 803 690
„	1969	„	mk 11 351 988

40. Tullilaitos

74. *Tullitalojen rakentaminen* (siirtomääräraha)

2. *Uudet työt.* Vainikkalan tullihenkilökunnan asuinrakennuksen peruskorjauksen ja talousrakennuksen uusimisen tarkistettu kokonaiskustannusarvio on 248 000 mk. Tarkoitukseen

myönnettyyn määrärahaan ehdotetaan töiden loppuunsaattamiseksi alamomentille lisäystä 25 000 mk. Alamomentin loppusumma on 530 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 25 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 590 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 440 000
„ 1969 „ ..... mk 850 000

50. Rahapaja

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

6. *Työsuhdepalkat.* Rahanlyönnin huomattavan lisääntymisen johdosta alamomentille ehdotetaan lisäystä 235 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 010 010 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 235 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 850 900
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 815 796
„ 1969 „ ..... mk 684 272

22. *Raaka-aineet* (arviomääräraha)

Rahanlyönnin lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 800 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 3 020 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 3 400 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 4 593 113
„ 1969 „ ..... mk 937 475

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

2. *Sekalaiset menot.* Rahanlyönnin lisääntymisen ja siitä aiheutuvan energia-, teollisuustarvike-, kone- ja työkalu- sekä sosiaalimenojen kasvun johdosta alamomentille ehdotetaan lisäystä 180 000 mk. Alamomentin loppusumma on 825 600 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 180 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .... mk 279 700
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 366 100
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 530 934
„ 1969 „ ..... mk 297 730

52. Tilastokeskus

19. *Painatus*

Painettavien julkaisujen ja niiden painosten määrän lisääntymisen sekä painatuksen hintojen nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 61 200 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 61 200
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 323 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 361 999
„ 1969 „ ..... mk 292 368

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 42 000 mk uuden huoneiston puhelinvaihteen asennuskustannuksiin, muuttokustannuksiin sekä lisääntyneitä puhelin- ja tarvikemenoja varten. Alamomentin loppusumma on 226 250 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 42 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 185 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 143 970
„ 1969 „ ..... mk 113 712

64. Eräiden valtion kiinteistöjen menot

88. *Virastotilojen hankkiminen valtiolle* (siirtomääräraha)

Valtion virastojen ja laitosten toimistotilojen tarve Helsingissä on huomattava. Vuokrattavien

tilojen saanti on vaikeutunut ja useiden virastojen hallinnassa olevia vuokratiloja on irtisanottu. Työvoimaministeriön hallinnonala joutuu luopumaan noin 5 500 m²:n suuruisesta vuokratilasta vuoden 1972 aikana. Koska työvoimaministeriön hallinnonalan kiireellistä tilantarvetta ei voida tyydyttää valtion kiinteistöissä eikä uusia tiloja vuokraamalla, on tarkoitusta varten ostettava kiinteistö tai riittäviin tiloihin oikeuttavat osakkeet. Hankkeen kokonaiskustannukset on arvioitu noin 16 000 000 markaksi. Alkurahoitusta varten ehdotetaan momentille 11 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 11 000 000

65. Otaniemen valtionalue

09. *Otaniemen hoitokunta*

Komiteain kokouspalkkioiden korottamisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 6 500 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 6 500
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 24 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 22 061
„ 1969 „ ..... mk 20 476

21. *Lämpö- ja sähkölaitos* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk polttoöljyn hinnan nousun takia.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 550 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 850 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 615 341
„ 1969 „ ..... mk 1 323 309

29. *Muut kulutusmenot*

Terveydenhoitomenojen kasvun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 15 800 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 15 800
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 46 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 50 661
„ 1969 „ ..... mk 39 413

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot

50. *Sotainvalidien keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman hinnan välisen hinnaneron korvaaminen*

Sotainvalidien Veljesliiton jäsenyhdistykset ovat vuosittain saaneet maanviljelijöiltä lahjoituksena viljaa, jonka ne ovat myyneet myllyille ja kauppaliikkeille, ja käyttäneet saamansa varat työnsä tukemiseen. Korkein hallinto-oikeus on kuitenkin katsonut, että kysymyksessä ei ole viljan ostaminen alkutuottajalta, vaan ei-verovelvollisilta yhdistyksiltä, joten viljan ostajilla ei ole oikeutta liikevaihtoverolain nojalla vähentää viljan ostohintaa myynnin verotusarvoa laskettaessa. Koska viljan ostajat ovat päätöksen antamisen jälkeen maksaneet keräysviljasta ainoastaan liikevaihtoveron määrällä alennetun hinnan, on liiton keräyksestä saama tuotto vastaavasti vähentynyt. Sotainvalidien Veljesliitto pyysi liikevaihtoverolain 71 §:n nojalla vuoden 1969 keräysviljasta suoritettavan liikevaihtoveron poistamista. Kun tämä ei lain mukaan ollut mahdollista, vuoden 1970 viimeisessä lisämenoarviossa myönnettiinkin 53 000 markan määräraha keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman hinnan välisen hinnaneron korvaamiseksi. Kun olosuhteissa ei ole tapahtunut muutosta ja kun määräraha edelleenkin on tarpeen, ehdotetaan hinnaneron korvaamista varten momentille myönnettäväksi vuoden 1970 keräysviljan yleisten luovutushintojen yhteismäärästä 11 prosentin liikevaihtoveron mukaan laskettua veromäärää vastaavat 57 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 57 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 52 612

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Opetusministeriö

19. *Painatus*

Momentille ehdotetaan painatustöiden arvioitua suuremman lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta lisäystä 35 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 35 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 35 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 46 000
„ 1969 „ ..... mk 29 988

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan matkakustannusten nousun ja toiminnan laajentumisesta aiheutuvien virkamatkojen lisääntymisen johdosta lisäystä 25 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 25 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 40 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 44 281
„ 1969 „ ..... mk 34 856

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä toimitilojen lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta 60 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 60 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 85 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 98 374
„ 1969 „ ..... mk 78 594

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen*

Momentille ehdotetaan ministeriön huonetilojen lisääntymisen johdosta lisäystä 10 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankkimiseksi.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 10 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .... mk 10 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 30 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 14 926
„ 1969 „ ..... mk 39 986

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentin 29.01.88 kohdalla on ehdotettu ostettavaksi valtiolle Helsingin kaupungissa osoitteessa Neitsytpolku 1 b sijaitseva kiinteistö. Rakennuksen korjaus- ja muutostöiden kustannukset on arvioitu noin 2 000 000 markaksi. Korjaustöiden suunnitelua varten ehdotetaan myönnettäväksi 100 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 100 000

88. *Virastotilojen hankkiminen valtiolle* (siirtomääräraha)

Valtiolle on tarjottu ostettavaksi Helsingin kaupungissa osoitteessa Neitsytpolku 1 b sijaitseva kiinteistö, jonka tilavuus on 16 100 m^3 ja kerrosala 5 004 m^2. Kiinteistön hankkimista on sen sijainnin ja valtion tilantarpeiden vuoksi pidettävä tarkoituksenmukaisena. Kiinteistö on tässä vaiheessa tarkoitus luovuttaa Helsingin yliopiston käyttöön. Kiinteistön kauppahinta on 3 000 000 mk ja korjaus- ja muutostöiden kustannukset uutta käyttötarkoitusta silmälläpitäen on arvioitu noin 2 000 000 markaksi. Kauppahinnan suorittamista varten momentille ehdotetaan 3 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 3 000 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 6 927 000

06. Papisto ja opetustoimi

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kanttorikurssin arvioitua suurempia menoja varten.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 5 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 22 900
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 13 753
„ 1969 „ ..... mk 700

07. Ortodoksinen pappisseminaari

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk lähinnä oppilasruokailusta aiheutuvien kustannusten nousun johdosta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 3 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 18 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 15 000
„ 1969 „ ..... mk 16 400

08. Muut ortodoksisen kirkon menot

52. *Valtionapu rakennustoimintaan* (siirtomääräraha)
Kuluvan vuoden toisessa lisämenoarviossa on myönnetty 50 000 mk Lintulan luostarikirkon rakentamisen avustamista varten. Tarkoituksena oli, että rakentamisen muu rahoitus olisi hoidettu kirkkokunnan omilla varoilla sekä yleisellä keräyksellä saatavilla varoilla. Nyttemmin on käynyt selville, että keräyksellä saadaan kootuksi huomattavasti vähemmän varoja kuin rahoitussuunnitelmaa laadittaessa arvioitiin. Myös rakennuskustannukset ovat nousseet melkoisesti kustannusarvion laatimisen ajankohdasta lukien. Jotta suunniteltu rakennushanke voitaisiin toteuttaa, ehdotetaan Lintulan luostarikirkon rakentamisen avustamiseen myönnettäväksi vielä 100 000 mk. Kirkon rakentamisen kokonaiskustannusarvio on noin 250 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 100 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 50 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 26 000 mk Lapin ortodoksisen seurakunnan käyttöön rakennettavan Sevettijärven seurakuntahuoneen kustannusarvion tarkistamisen johdosta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 26 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 62 000
„ 1969 „ ..... mk 257 000

10. Nykysuomen laitos

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 2 100 mk siivous- ja painatuskustannusten nousun johdosta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 2 100
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 13 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 12 273
„ 1969 „ ..... mk 12 993

12. Helsingin yliopisto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)	V. 1971 menoarvio ja II lisämenoarvio mk	Muutos ± mk	Alamomentin loppusumma mk
3. *Yleiset lisät*	5 579 686	— 1 037 585	4 542 101
4. *Erityiset lisät*	1 114 563	+ 24 650	1 139 213
5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot*	4 853 287	+ 402 750	5 256 037
6. *Työsuhdepalkat*	3 312 608	+ 412 360	3 724 968
8. *Muut palkat ja palkkiot*	5 774 824	+ 197 825	5 972 649

Muutosten perustelut:
a) Yleisistä lisistä voidaan vähentää ikälisinä 1 037 585 mk.
b) Erityisiin lisiin ehdotetaan lisäystä 24 650 mk varallaolokorvauksia varten.
c) Tilapäisten toimihenkilöiden palkkioihin ehdotetaan lisäystä 402 750 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja määrärahan arvioitua suuremman tarpeen johdosta.
d) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan vuonna

1971 tapahtuneen työsuhdepalkkojen tarkistuksen johdosta lisäystä 344 760 mk.

e) Yliopiston saamien lisätilojen johdosta ehdotetaan välttämättömän lisähenkilökunnan palkkaamiseksi työsuhdepalkkoihin lisäystä 67 600 mk.

f) Dosenttipalkkioita varten ehdotetaan muihin palkkoihin ja palkkioihin lisäystä 197 825 mk.

Momentin loppusumma jää ennalleen.

V. 1971	(II lisämenoarvio) .	mk	80 480
„ 1971	(menoarvio)	mk	58 398 400
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	51 255 801
„ 1969	„	mk	45 891 098

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä lähinnä yliopiston saamien lisätilojen johdosta vuokria varten 61 900 mk sekä lämmitys-, valaistus- ja puhtaanapitomenoja varten 250 000 mk eli yhteensä 311 900 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	311 900
„ 1971	(menoarvio)	mk	4 960 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	4 859 582
„ 1969	„	mk	4 218 878

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk automaattisen tietojenkäsittelytarpeen lisääntymisen sekä posti- ja puhelinmaksujen kasvun johdosta.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	100 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	965 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	822 430
„ 1969	„	mk	812 900

70. *Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että Helsingin yliopistolle saataisiin hankkia tutkimus- ja opetusvälineitä Neuvostoliitosta 4 200 000 markalla seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:	mk
Matemaattis-luonnontieteellinen osasto ja maatalous-metsätieteellinen tiedekunta	1 300 000
Lääketieteellinen tiedekunta	2 200 000
Konsistorin käyttöön	700 000
Yhteensä mk	4 200 000

Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 1 260 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	1 260 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	5 100 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	4 850 000
„ 1969	„	mk	4 750 000

71. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kiinteistö Oy Heimolasta ostettujen lisätilojen kalustamiseen, Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalta Domus Academica'sta vuokrattujen luentosalitilojen kalustamiseen sekä kiinteistön Fabianinkatu 28 kalustamiseen.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	300 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	850 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	750 000
„ 1969	„	mk	950 000

19. Jyväskylän yliopisto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)	V. 1971 menoarvio ja II lisämenoarvio mk	Muutos ± mk	Alamomentin loppusumma mk
3. *Yleiset lisät*	1 374 952	— 120 127	1 254 825
5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot*	1 024 571	+ 188 770	1 213 341
6. *Työsuhdepalkat*	996 633	+ 120 127	1 116 760
8. *Muut palkat ja palkkiot*	1 366 714	— 188 770	1 177 944

Muutosten perustelut:

a) Yleisistä lisistä voidaan vähentää ikälisinä 120 127 mk.

b) Alamomenttijaottelun oikaisemiseksi ehdotetaan muista palkoista ja palkkioista siirrettäväksi ruotsin aineopettajakurssin ja erityisopettajakurssien palkkioina 70 671 mk ja tuntiopetuspalkkioina peruskoulukokeilun kuuden apulaislehtorin ja peruskoulun opinto-ohjaajakurssin lehtorin palkkoja vastaava määrä 118 099 mk eli yhteensä 188 770 mk tilapäisten toimihenkilöiden palkkioihin. Momentin loppusumma jää ennalleen.

c) Aikaisemmin momentille 29.19.28 kirjattu kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen asiakaspalvelutoimintaa hoitavan tutkimussihteerin palkka 14 400 mk ehdotetaan siirrettäväksi työsuhdepalkkoihin. Vastaavasti saman suuruinen määräraha säästyy momentilta 29.19.28.

d) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 105 727 mk työehtosopimuksessa sovittujen palkkatarkistusten johdosta.

Momentin loppusumma jää ennalleen.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 13 308 300
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 10 845 114
„ 1969 „ ..... mk 9 013 071

02. *Viransijaisten palkkiot* (arviomääräraha)

Viransijaisuuksien lukumäärän kasvun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 140 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 140 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 90 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 146 112
„ 1969 „ ..... mk 99 798

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk yliopiston jatkuvan laajenemisen ja hallinnon tehtävien lisääntymisen aiheuttamien puhelin- ja lomakekulujen sekä etenkin jäljenne- ja painatusmenojen kasvun johdosta. Alamomentin loppusumma on 328 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 60 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 270 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 276 929
„ 1969 „ ..... mk 214 976

70. *Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että Jyväskylän yliopistolle saataisiin hankkia tutkimus- ja opetusvälineitä Neuvostoliitosta 600 000 markalla.

Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 180 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 180 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 860 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 199 600
„ 1969 „ ..... mk 850 000

20. Oulun yliopisto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

3. *Yleiset lisät.* Alamomentilta voidaan vähentää ikälisinä 277 783 mk. Alamomentin loppusumma on 1 292 980 mk.

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 277 783 mk seuraavasti:

a) Virkojen hakumenettelyssä ja väitöskirjojen tarkastuksessa tarvittavien asiantuntijoiden lukumäärän arvioitua nopeammasta kasvusta johtuen alamomentille ehdotetaan asiantuntijapalkkioina lisäystä 32 000 mk.

b) Tuntiopettajien palkkioiden korotuksesta sekä laajentuneesta tuntiopetuksesta johtuen alamomentille ehdotetaan tuntiopettajien palkkioina lisäystä 228 283 mk sekä dosenttien palkkioina lisäystä 5 500 mk eli lisäystä yhteensä 233 783 mk.

c) Valintakokeisiin osallistuneiden opiskelijoiden lukumäärän kasvusta ja tästä syystä valintahenkilökunnan lukumäärän lisääntymisestä sekä opiskelijavalinnan toimituspalkkioperusteiden muutoksista johtuen alamomentille ehdotetaan tiedekuntien valintakokeiden järjestämistä varten lisäystä 12 000 mk.

Alamomentin loppusumma on 1 742 986 mk.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 18 901 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 15 924 225
„ 1969 „ ..... mk 13 672 277

02. *Viransijaisten palkkiot* (arviomääräraha)

Palkkojen korotuksien sekä viransijaisten tarpeen lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 190 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 190 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 100 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 110 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 194 081
„ 1969 „ ..... mk 139 681

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Yliopiston vuokratilojen lisäyksen sekä lääketieteellisen tiedekunnan I rakennusvaiheen rakennusten käyttöönoton takia ehdotetaan vuokriin lisäystä 155 000 mk sekä muihin rakennusten käyttömenoihin uusista tiloista ja lämmityskustannusten noususta johtuen 318 000 mk eli lisäystä yhteensä 473 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 473 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 600 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 555 857
„ 1969 „ ..... mk 2 330 328

19. *Painatus*

Painatushintojen noususta ja laajentuneen toiminnan aiheuttamasta painatustarpeen kasvusta johtuen momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 15 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 40 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 33 000
„ 1969 „ ..... mk 29 757

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Matkakustannusten nousun, korvausperusteiden muutoksen sekä hallintohenkilökunnan koulutustarpeen lisääntymisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 32 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 32 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 110 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 112 276
„ 1969 „ ..... mk 88 497

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Toiminnan laajenemisen sekä kustannusten nousun aiheuttamien kasvaneiden puhelinmenojen vuoksi alamomentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk. Alamomentin loppusumma on 390 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 60 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 345 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 337 249
„ 1969 „ ..... mk 309 481

70. *Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että Oulun yliopistolle saataisiin hankkia tutkimusja opetusvälineitä Neuvostoliitosta 600 000 markalla.

Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 180 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 180 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 3 100 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 400 000
„ 1969 „ ..... mk 2 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

2. *Uudet rakennustyöt.* Ehdotetaan, että filosofisen tiedekunnan matemaattisen opintosuunnan I rakennusvaiheen rakennustöiden aloittamiseen varatusta 10 500 000 markan suuruisesta määrärahasta saadaan käyttää 210 000 markkaa yliopiston Linnanmaan yliopistoalueen I rakennusvaiheen puhelinvaihteen tilaamiseen. Alamomentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 16 670 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 12 265 000
„ 1969 „ ..... mk 7 926 100

21. Joensuun korkeakoulu

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 mk kustannusten nousun aiheuttamien kasvaneiden puhelin- ja muiden kansliamenojen johdosta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 7 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 50 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 49 700

22. Kuopion korkeakoulu

26. *Kirjahankinnat* (siirtomääräraha)
Kuopion korkeakoulun toiminnan aloittamiseksi syksyllä 1972 on kirjastoon hankittava kiireellisesti tarpeellinen peruskirjallisuus. Tämän johdosta momentille ehdotetaan 50 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 50 000

70. *Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen* (siirtomääräraha)
Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että Kuopion korkeakoululle saataisiin hankkia tutkimus- ja opetusvälineitä Neuvostoliitosta 250 000 markalla.

Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille 75 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 75 000

74. *Korkeakoulun suunnittelu* (siirtomääräraha)
Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 450 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 159 758
„ 1969 „ ..... mk 167 373

23. Turun yliopisto

51. *Valtionapu muihin kulutusmenoihin* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 67 000 mk seuraavasti:

1. *Lakisidonnainen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä valtionapuna uusien vuokratilojen vuokria varten 54 500 mk ja psykiatrisen klinikan sähkötöiden suorittamista varten 12 500 mk eli lisäystä yhteensä 67 000 mk. Alamomentin loppusumma on 3 779 096 mk.

2. *Harkinnanvarainen valtionapu.* Ehdotetaan, että alamomentin määrärahaa saataisiin käyttää myös sairaanhoitajille maksettavia pukukorvauksia varten. Alamomentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 67 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 120 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 6 529 300
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 6 223 209
„ 1969 „ ..... mk 6 065 915

52. *Valtionapu perushankintamenoihin* (siirtomääräraha)
Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että Turun yliopistolle saataisiin hankkia tutkimusja opetusvälineitä Neuvostoliitosta 500 000 markalla.
Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 150 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 150 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 600 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 600 000
„ 1969 „ ..... mk 2 400 000

24. Åbo Akademi

51. *Valtionapu muihin kulutusmenoihin* (arviomääräraha)
2. *Harkinnanvarainen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 41 000 mk Hangossa ja Maarianhaminassa järjestetyn kesäopetuksen menoja varten. Alamomentin loppusumma on enintään 767 296 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 41 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 35 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 320 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 291 870
„ 1969 „ ..... mk 1 208 100

52. *Valtionapu perushankintamenoihin* (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että Åbo Akademi'lle saataisiin hankkia tutkimus- ja opetusvälineitä Neuvostoliitosta 400 000 markalla.

Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 120 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 120 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 600 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 390 000
„ 1969 „ ..... mk 200 000

25. Tampereen Yliopisto

50. *Valtionapu palkkausmenoihin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 187 400 mk seuraavasti:

3. *Yleiset lisät.* Alamomentilta voidaan vähentää ikälisinä 40 000 mk. Alamomentin loppusumma on 543 674 mk.

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä valtionapuun 158 500 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioiden tarkistuksen sekä demonstraatio- ja harjoitustuntipalkkioiden maksuperusteiden muutosten johdosta. Alamomentin loppusumma on 749 961 mk.

9. *Vakuutusmaksut.* Alamomentille ehdotetaan valtionapuna lisäystä sosiaaliturvamaksuja varten 60 000 mk sekä tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksuja varten 8 900 mk eli lisäystä yhteensä 68 900 mk. Alamomentin loppusumma on 535 175 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 187 400
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 7 170 100
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 6 167 444
„ 1969 „ ..... mk 5 863 044

52. *Valtionapu perushankintamenoihin*

Momentille ehdotetaan lisäystä valtionapuna lähinnä uusien vuokratilojen kalustohankintoja varten 40 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 40 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 247 500
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 230 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 175 000
„ 1969 „ ..... mk 123 700

27. Teknillinen korkeakoulu

29. *Muut kulutusmenot*

1. *Sekalaiset menot.* Korkeakoulun toiminnan laajentumisen sekä hintojen ja palkkojen nousun takia ehdotetaan alamomentille lisäystä 30 000 mk. Alamomentin loppusumma on 146 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 30 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 282 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 275 970
„ 1969 „ ..... mk 241 803

72. *Otaniemeen siirtyneiden osastojen ja laboratorioiden kaluston, tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kojeiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että Teknilliselle korkeakoululle saataisiin hankkia tutkimus- ja opetusvälineitä Neuvostoliitosta 3 000 000 markalla.

Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 900 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 900 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 5 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 4 000 000
„ 1969 „ ..... mk 3 100 000

28. Tampereen teknillinen korkeakoulu

72. *Hervantaan siirtyvien osastojen ja laboratorioiden kaluston sekä tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että Tampereen teknilliselle korkeakoululle saataisiin hankkia tutkimus- ja opetusvälineitä Neuvostoliitosta 650 000 markalla.

Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 195 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 195 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 040 000

29. Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu

27. *Automaattinen tietojenkäsittely*

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk tietokoneiden huolto- ja käyttökustannusten lisääntymisen johdosta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 8 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 35 000

70. *Koneistojen, kalustojen, opetusvälineiden ja kokoelmien hankkiminen* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että Lappeenrannan teknilliselle korkeakoululle saataisiin hankkia tutkimus- ja opetusvälineitä Neuvostoliitosta 200 000 markalla.

Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 60 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 60 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 300 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 200 000

33. Turun Kauppakorkeakoulu

50. *Valtionapu palkkausmenoihin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

3. *Yleiset lisät.* Alamomentilta voidaan vähentää ikä- ja kalliinpaikanlisinä 17 000 mk. Alamomentin loppusumma on 44 080 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä valtion osuutena 13 000 mk tietokoneen pääteaseman hoitamiseen tarvittavan henkilön palkkaamiseen sekä opintotukiasioita hoitavan henkilökunnan palkkaamiseen 4 000 mk eli lisäystä yhteensä 17 000 mk. Alamomentin loppusumma on 20 000 mk.

V. 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 4 244
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 397 400
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 187 681
„ 1969 „ ..... mk 1 050 368

34. Vaasan Kauppakorkeakoulu

50. *Valtionapu palkkausmenoihin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

1. *A- ja B-palkkiot.* Alamomentilta voidaan vähentää avoinna olevien ja osaksi hoidettujen virkojen vuoksi 23 000 mk. Alamomentin loppusumma on 237 605 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä valtionapuna kirjaston lisääntyneen työmäärän vuoksi 11 700 mk, siivoojien palkkoihin siivottavan pinta-alan kasvun vuoksi 4 600 mk sekä tietokoneen pääteaseman sivutoimisen hoitajan palkkaukseen 4 200 mk eli yhteensä lisäystä 20 500 mk. Alamomentin loppusumma on 33 151 mk.

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Korkeakoulun avoimien opettajanvirkojen täyttämisessä joudutaan käyttämään ulkopuolista asiantuntijatyö-

voimaa, jonka palkkioihin ehdotetaan alamomentille lisäystä valtionapuna 2 500 mk. Alamomentin loppusumma on 36 771 mk.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 810 400
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 632 703
„ 1969 „ ..... mk 443 400

37. Muut korkeakoulumenot

09. *Korkeakouluneuvosto*
Korkeakouluneuvoston uudelleen järjestelyn aiheuttaman toiminnan laajentumisen vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 40 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 40 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 67 700
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 37 350
„ 1969 „ ..... mk 42 383

39. Valtion opintotukikeskus

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, mikä aiheutuu arvioitua suuremmasta tietokonepalvelusten käyttötarpeesta, painatuskustannuksista sekä toimisto- ja puhelinkuluista.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 20 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 150 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 192 511
„ 1969 „ ..... mk 32 925

52. *Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 2 300 000 mk, mikä aiheutuu uusien opintolainojen arvioitua suuremmasta kokonaismäärästä ja valtion varoista suoritettavan korkohyvityksen osuuden noususta 3 ½ prosentista 4 prosenttiin 1. 6. 1971 lukien.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 2 300 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 7 700 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 900 211
„ 1969 „ ..... mk 72 172

41. Kouluhallitus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
8. *Muut palkat ja palkkiot.* Peruskoulun opetussuunnitelmaa varten on valmistettu ainekohtaiset menetelmäoppaat. Näiden oppaiden kääntämiseksi ruotsinkielelle ehdotetaan alamomentille lisäystä 14 500 mk. Alamomentin loppusumma on 72 031 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 14 500
„ 1971 (II lisämenoarvio) . mk 24 526
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 4 048 100
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 3 593 327
„ 1969 „ ..... mk 3 309 086

02. *Viransijaisten palkkiot* (arviomääräraha)
Viransijaisuuksien lukumäärän lisääntymisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 600 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 600 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 880 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 109 587
„ 1969 „ ..... mk 1 118 128

29. *Muut kulutusmenot*
2. *Sekalaiset menot.* Kouluhallituksen tiedotuslehden painoksen lisäämiseksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 4 000 mk sekä koteja ja kouluja varten julkaistavien peruskoulua kuvaavien esitteiden painattamista varten 90 000 mk eli lisäystä yhteensä 94 000 mk. Alamomentin loppusumma on 402 800 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 94 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 320 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 272 805
„ 1969 „ ..... mk 201 677

42. Valtion oppikoulut

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 162 562 mk seuraavasti:

4. *Erityiset lisät.* Valtion virkaehtosopimuksen mukaan toimistoapulaisille maksettavia rinnakkaisluokkapalkkioita varten ehdotetaan alamomentille lisäystä 59 000 mk. Alamomentin loppusumma on 24 460 108 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 103 562 mk seuraavasti:

a) Työehtosopimuksen mukaisiin palkankorotuksiin sekä apusiivoojien palkkauksiin lukukauden aikaisemman alkamisajankohdan johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 100 000 mk.

b) Nykarleby samlyceumissa toimii 28-paikkainen oppilasasuntola. Tarvittavan henkilökunnan palkkaamiseksi tätä asuntolaa varten ehdotetaan lisäystä alamomentille 3 562 mk.

c) Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on Jyväskylään perustettu iltaoppikoulu 1. 9. 1971 lukien. Samoin on Kotkan lyseoon, Kemin tyttölyseoon sekä Vasa svenska flicklyceum- ja Andra svenska lyceum- nimisiin oppikouluihin perustettu samasta ajankohdasta lukien iltalinjat. Koulujen toiminnan järjestäminen edellyttää, että iltaoppikouluun voidaan määrätä rehtori ja iltalinjalle apulaisrehtori jo ennen lukukauden alkua. Tämän vuoksi ehdotetaan, että määrärahaa saataisiin käyttää näiden koulujen ja iltalinjojen rehtorien ja apulaisrehtorien palkkaamiseen 1. 8. 1971 lukien. Alamomentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

Alamomentin loppusumma on 2 249 713 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	162 562
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk	3 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	127 912 800
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	116 189 602
„ 1969	„	mk	107 499 672

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Uusien koulurakennusten käyttöönottamisen, polttoaineiden hintojen sekä muiden kustannusten nousun vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 3 000 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	3 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	5 470 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	6 099 514
„ 1969	„	mk	5 404 845

25. *Oppilaiden terveydenhuolto*

Perustettujen iltaoppikoulujen ja oppikoulujen iltalinjojen oppilaiden terveystarkastusten järjestämistä varten ehdotetaan momentille lisäystä 4 500 mk sekä koululääkärien ja terveyssisarten palkkioiden korottamisesta samoin kuin terveystarkastusten lisääntymisestä johtuen 95 500 mk eli lisäystä yhteensä 100 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	100 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	690 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	599 975
„ 1969	„	mk	529 943

29. *Muut kulutusmenot*

Opetuksen monipuolistuessa on kouluille hankittu uusia opetusvälineitä, joiden tehokas käyttäminen on aiheuttanut odotettua enemmän käyttö- ja huoltokustannuksia. Tämän vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 100 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	100 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	800 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	747 157
„ 1969	„	mk	736 132

43. Yksityisoppikoulut

50. *Valtionapu yksityisoppikouluille* (arviomääräraha)

1. *Lakisidonnainen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä lain 1—6 §:n mukaiseen valtionapuun 25 000 000 mk oppikoulun opettajien palkkausten tarkistamisesta, uusien koulujen ja luokkien perustamisesta ja lukusuunnitelman uudistamisesta aiheutuvien menojen arvioitua suuremmasta lisäyksestä samoin kuin opettajakohtaisten, luokkakohtaisten ja opettajien kalliinpaikanlisien valtionavun ennakkomaksua koskevien säännösten muutta-

misesta johtuen. Alamomentin loppusumma on 246 040 000 mk.

Lisäys käyttösuunnitelmaan:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin ...	17 000 000
Muu lakisidonnainen valtionapu ..	8 000 000
Yhteeensä mk	25 000 000

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	25 000 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) .	mk	3 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	226 280 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	226 174 728
„ 1969	„	mk	233 484 516

44. Oppikoulujen yhteiset menot

29. *Muut kulutusmenot*

Ehdotetaan, että oppikirjain julkaisemisen avustamiseen ja tarkistamiseen varattua määrärahaa saadaan käyttää myös oppimismateriaalin ja opetussuunnitelmien kehittämistä tarkoittaviin, kouluhallituksen määräyksestä suoritettaviin alustaviin selvityksiin. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971	(II lisämenoarvio) ...	mk	23 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	350 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	240 331
„ 1969	„	mk	198 044

45. Koulutoimen piirihallinto

29. *Muut kulutusmenot*

Kuopion, Oulun ja Pohjois-Karjalan lääninhallitusten kouluosastoja varten on vuokrattu entistä tilavammat toimistotilat ja Uudenmaan lääninhallitus on saanut lisätiloja. Näiden tilojen vuokrien maksamista ja kaluston täydentämistä varten sekä lisääntyneestä henkilökunnasta ja toiminnasta aiheutuviin muihin sekalaisiin menoihin ehdotetaan lisäystä 120 000 mk, josta vuokrien osuus on 78 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys	mk	120 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	350 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	368 307
„ 1969	„	mk	178 425

46. Kansakoululaitoksen valtionapu

30. *Kaupunkien kansakoulujen valtionapu* (arviomääräraha)

1. *Lakisidonnainen valtionapu.* Kansakoululain (247/57) 81 §:n 1, 2 ja 3 momenteissa tarkoitettuja valtionapuja varten merkitään alamomentille lisäystä 5 000 000 mk, joka johtuu lähinnä luokan oppilasmäärän pienentämisestä, alueliitosten ja kuntamuodon muutosten aihauttamasta opettajien ja oppilaiden lukumäärän odotettua suuremmasta kasvusta sekä kunnossapitomenojen arvioitua suuremmasta noususta. Alamomentin loppusumma on 84 940 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	5 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	80 240 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	84 616 584
„ 1969	„	mk	65 956 799

33. *Maalais- ja kauppalakansakoulujen muu valtionapu* (arviomääräraha)

Kansakoululain (247/57) 74 §:n 4 momentin sekä 77 ja 78 §:n ja kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain (248/57) 31 §:n 2 momentin mukaisesti momentille merkitään lisäystä 14 200 000 mk, joka aiheutuu lähinnä kansakoulujen ja kunnallisten keskikoulujen sekä uusien kunnallistettujen koulujen aiheuttamien perushankinta- ja ylläpitomenojen arvioitua suuremmasta noususta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	14 200 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	88 500 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	98 700 000
„ 1969	„	mk	87 079 018

35. *Ylimääräinen valtionapu kansakoululaitoksen ylläpitomenoihin* (arviomääräraha)

Kansakoululain (247/57) 80 §:n ja 83 §:n 3 momentin mukaisesti momentille merkitään lisäystä 5 500 000 mk, joka johtuu kustannusten nousun lisäksi siitä, että ylimääräistä valtionapua saavien kuntien lukumäärää on vuoden 1971 alusta lukien lisätty, mitä seikkaa ei ole kuluvan vuoden tulo- ja menoarviota laadittaessa voitu ottaa huomioon.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	5 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	27 500 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	32 272 063
„ 1969	„	mk	28 706 782

47. Kansakoululaitoksen muut menot

29. *Muut kulutusmenot*

3. *Kokeilukoulujen ohjaustoiminta.* Ohjaustoimintaan liittyvien koulutustilaisuuksien kustannuksiin ehdotetaan alamomentille lisäystä 30 000 mk. Koska koulutettavat opettajat saattavat menettää tältä ajalta palkkauksestaan sen osan mikä vastaa koulutuspäivien osuutta ylitunti- ym. palkkioista, ehdotetaan, että määrärahaa saadaan käyttää tätä ansionmenetystä vastaaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 520 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	30 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ..	mk	115 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 120 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	642 746
„ 1969	„	mk	382 077

49. Väliaikaiset opettajakorkeakoulut

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Opintosihteerin palkkaamiseksi Helsingin opettajakorkeakouluun alamomentille ehdotetaan lisäystä 3 748 mk. Alamomentin loppusumma on 24 914 mk.

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentilta voidaan vähentää 3 748 mk. Alamomentin loppusumma on 698 087 mk.

V. 1971	(menoarvio)	mk	1 901 600
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 154 790
„ 1969	„	mk	1 086 655

51. Svenska social- och kommunalhögskolan

50. *Valtionapu palkkausmenoihin* (arviomääräraha)

	V. 1971 menoarvio mk	Muutos ± mk	Alamomentin loppusumma mk
1. *A- ja B-palkkiot*	250 833	+ 26 000	276 833
2. *Yleiset lisät*	53 861	— 6 300	47 561
8. *Muut palkat ja palkkiot*	50 076	+ 16 000	66 076
9. *Vakuutusmaksut*	25 405	+ 6 400	31 805

Muutosten perustelut:

Virkamiespalkkausten tarkistusten ja palkkausluokkiin sijoittelun tarkistusten johdosta momentille ehdotetaan valtionapuna lisäystä A- ja B-palkkioihin 26 000 mk, muihin palkkoihin ja palkkioihin luento- ja tuntiopetuspalkkioina 16 000 mk sekä vakuutusmaksuihin lisäystä 6 400 mk. Kun yleisistä lisistä voidaan vähentää ikä- ja kalliinpaikanlisinä 6 300 mk, momentin loppusumma lisääntyy 42 100 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 42 100
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 390 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 378 233
„ 1969 „ ..... mk 305 599

52. *Ylimääräinen harkinnanvarainen valtionapu*

Momentille ehdotetaan ylimääräisenä harkinnanvaraisena valtionapuna oppilaitoksen heikentyneen taloudellisen tilan johdosta enintään 60 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 60 000

55. Kuurojen- ja sokeainkoulut

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
6. *Työsuhdepalkat.* Työehtosopimuksen mukaisten palkkojen tarkistusten johdosta alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk. Alamomentin loppusumma on 657 403 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 100 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 4 700 900
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 3 987 415
„ 1969 „ ..... mk 3 650 407

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)
Uusien koulurakennusten käyttöönottamisen, polttoaineiden hintojen sekä muiden kustannusten nousun vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 200 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 350 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 416 365
„ 1969 „ ..... mk 331 638

20. *Oppilaiden kuljetukset* (arviomääräraha)
Oppilaiden kotiinkuljetusten lisääntymisestä johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 7 000 mk ja viisipäiväisen kouluviikon järjestelyistä aiheutuvaa oppilaiden yhtä kotimatkaa varten 20 000 mk sekä Ruotsissa opiskelevien oppilaiden koulu- ja lomamatkoja varten lukuvuodelta 1970—71 ja syyslukukaudelta 1971 13 000 mk eli yhteensä 40 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 40 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 60 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 64 865
„ 1969 „ ..... mk 57 998

25. *Oppilaiden terveydenhuolto* (arviomääräraha)
Toiminnan laajentumisen ja maksuperusteiden muuttumisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 30 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 40 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 51 831

56. Valtion kirjastotoimi

30. *Kirjastojen valtionapu* (arviomääräraha)
Kirjastolain (235/61) 5 ja 9 §:ien mukaisesti merkitään kirjastojen valtionapuun lisäystä 2 240 000 mk, joka johtuu lähinnä toiminnan arvioitua suuremmasta laajentumisesta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 2 240 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 18 325 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 17 649 977
„ 1969 „ ..... mk 17 149 885

57. Yhteiskunnallinen sivistystyö

50. *Kansanopistojen valtionapu* (arviomääräraha)

1. *Lakisidonnainen valtionapu.* Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (556/69) 3—

6 §:ien mukaiseen valtionapuun merkitään alamomentille lisäystä 3 050 000 mk. Lisäys johtuu laajennetun ja tehostetun opetuksen aiheuttamasta odotettua suuremmasta menojen kasvusta. Alamomentin loppusumma on 25 478 700 mk.

Lisäys käyttösuunnitelmaan:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	2 080 000
Valtionapu vähävaraisavustuksiin ..	76 300
Valtionapu muihin menoihin	893 700
Yhteensä mk	3 050 000

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 3 050 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 22 528 700
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 22 762 720
„ 1969	„	mk 19 491 634

51. *Kansalais- ja työväenopistojen valtionapu* (arviomääräraha)

Kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta annetun lain (521/62) 2 §:n 1 momentin ja 3 §:n mukaisesti momentille merkitään lisäystä 6 500 000 mk. Lisäys johtuu opistojen lukumäärän ja opiskelijamäärän lisääntymisestä sekä toiminnan laajenemisesta jatko-, täydennys- ja uudelleenkoulutuksen aloille.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 6 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 16 606 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 21 405 110
„ 1969	„	mk 15 812 804

55. *Valtionapu opintokerhotoimintaan* (arviomääräraha)

1. *Opintokeskusten ja opintokerhojen valtionapu.* Opintokerhotoiminnan valtionavusta annetun lain (186/64) 2 §:n ja 5 §:n mukaiseen valtionapuun alamomentille ehdotetaan lisäystä 175 000 mk, koska opintokerhojen osalta toiminta on laajentunut arvioitua enemmän ja opintokeskusten valvonta-, ohjaus- ja koulutustehtävien kasvu on ollut arvioitua suurempi. Alamomentin loppusumma on 1 567 500 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 175 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 432 500
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 077 482
„ 1969	„	mk 955 947

59. Ammattikasvatushallitus

19. *Painatus*

Ammattikasvatushallituksen toiminnan laajentumisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 15 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 15 000
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk 15 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 40 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 45 184
„ 1969	„	mk 43 265

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Vielä kuluvana vuonna tehtäviä välttämättömiä virkamatkoja varten ehdotetaan momentille lisäystä 40 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 40 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 50 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 60 978
„ 1969	„	mk 50 408

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Ammattikasvatushallituksen lisätilojen, kasvaneiden puhelin-, sähkö- ja siivoustarvikekulujen sekä ammattikasvatushallituksen ja ammatinvalinnanohjausviranomaisten yhteistoimin tapahtuvasta ammattioppilaitosten tehostetusta oppilaaksiotosta aiheutuvien ilmoituskulujen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 25 000 mk. Alamomentin loppusumma on 234 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 25 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ..	mk 125 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 85 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 101 000
„ 1969	„	mk 75 615

61. Hotelli- ja ravintolakoulut

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan 7 000 mk Rovaniemen hotelli- ja ravintolakoulun toiminnan aloittamisesta aiheutuneista arvioitua suuremmista matka-, puhelin- ja ilmoituskuluista johtuen.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 7 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .... mk 62 000

63. Valtion maatalousoppilaitokset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 441 000 mk seuraavasti:

4. *Erityiset lisät.* Talonmies-lämmittäjille tehdystä ylityöstä ja hätätyöstä maksettavaa talonmiesten työaikalain edellyttämää palkkaa varten ehdotetaan alamomentille lisäystä 10 000 mk ja pätevyyslisien suorittamiseen 195 000 mk eli lisäystä yhteensä 205 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 099 089 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Työehtosopimuksen edellyttämien palkankorotusten vuoksi sekä työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkkaamiseksi koko vuodeksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 236 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 512 279 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 441 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 10 105 600
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 8 993 109
„ 1969 „ ..... mk 8 403 786

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)
Lähinnä kohonneitten lämmitys- ja valaistuskustannusten johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 150 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 150 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 130 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 136 373
„ 1969 „ ..... mk 1 906 153

21. *Ravintomenot* (arviomääräraha)
Ruoka-ainekustannusten ja keittiöhenkilökunnan palkkojen nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 160 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 160 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 441 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 467 478
„ 1969 „ ..... mk 2 342 911

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
2. *Uudet talonrakennustyöt.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä käyttösuunnitelmaan 200 000 mk seuraavasti:

a) Korsholms lantbruksskolor-nimisen oppilaitoksen raakaveden puhdistuslaitoksen rakennustöiden loppuunsaattamiseksi arvioidaan tarvittavan lisäystä 40 000 mk kustannusarvion nousun johdosta.

b) Etelä-Pohjanmaan järvialueen maatalousoppilaitoksen raakaveden puhdistuslaitoksen rakentamista varten ehdotetaan 90 000 mk.

c) Lapin maatalousoppilaitoksen konehalli- ja työpajarakennuksen rakentamista varten arvioidaan tarvittavan lisäystä 70 000 mk kustannusarvion tarkistuksen johdosta.

Alamomentin loppusumma on 1 273 350 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 200 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) . mk 240 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 910 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 439 000
„ 1969 „ ..... mk 4 298 000

68. Valtion keskusammattikoulut

23. *Oppilaskodit*
Lähinnä kehitysalueilla sijaitsevien keskusammattikoulujen toiminnan laajentumisesta johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 32 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 32 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 270 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 239 388
„ 1969 „ ..... mk 214 014

29. *Muut kulutusmenot*

Opetustoiminnan laajentumisesta johtuvan koulutarvikkeiden hankintakustannusten sekä puhelin-, ilmoitus- ym. menojen lisääntymisen johdosta sekä siksi, että sosiaalisen huolenpidon tarpeessa olevat uudet oppilaat on sijoitettu valtion keskusammattikouluihin valtion ammattikoulukodin vuonna 1972 suunnitellun lakkauttamisen johdosta, ehdotetaan momentille lisäystä 70 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 70 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 430 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 439 998
„ 1969 „ ..... mk 399 677

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

1. *Uudet talonrakennustyöt.* Lapin keskusammattikoulun pääkoulun parturi-kampaamo-osaston toimintaedellytysten parantamiseksi ovat tarpeen muutostyöt, joiden toteuttamiseen arvioidaan tarvittavan 70 000 mk. Tämän vuoksi ehdotetaan, että keskusammattikoulun Kemijärven sivukoulun muutos- ja peruskorjaustöihin käyttösuunnitelmassa varattua määrärahaa, josta arvioidaan jäävän käyttämättä 150 000 mk, saataisiin käyttää myös mainitun parturi-kampaamo-osaston muutostöihin. Alamomentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 300 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 3 300 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 222 000
„ 1969 „ ..... mk 719 000

71. Kunnalliset ja yksityiset ammattioppilaitokset

32. *Valtionapu kunnallisten ammattioppilaitosten työpajoille* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 474 500 mk ammattioppilaitoksista annetun lain (184/58) 16 §:n mukaisen valtionavun suorittamista varten.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 474 500
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 7 047 600
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 5 915 550
„ 1969 „ ..... mk 6 021 246

33. *Valtionapu kunnallisille ammattioppilaitoksille huoneistojen hankkimiseen*

Momentille ehdotetaan kustannustason nousun ja työllisyyden edistämisen kannalta tärkeiden rakennustöiden aloittamistarpeen johdosta lisäystä 1 000 000 mk ammattioppilaitoksista annetun lain (184/58) 14 §:n mukaisen valtionavun suorittamista varten.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 1 000 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 7 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 7 000 000
„ 1969 „ ..... mk 9 000 000

35. *Kunnallisten ja yksityisten ammattioppilaitosten rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentin 29.71.33 perusteluihin viitaten ehdotetaan, että vuonna 1971 myönnettäviksi ehdotettujen korkohyvitykseen oikeutettujen 7 000 000 markkaan nousevien pitkäaikaisten halpakorkoisten lainojen määrä saataisiin korottaa enintään 8 000 000 markkaan. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 561 500
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 219 742
„ 1969 „ ..... mk 32 205

52. *Valtionapu yksityisten ammattioppilaitosten työpajoille* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 418 600 mk ammattioppilaitoksista annetun lain (184/58) 16 §:n mukaisen valtionavun suorittamista varten.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 418 600
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 100 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 367 421
„ 1969 „ ..... mk 912 304

73. Invalidien ammattioppilaitokset

50. *Valtionapu invalidien ammattioppilaitoksille* (arviomääräraha)

Ammattioppilaitosten opettajien palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta sekä täydellisiä huoltoetuja saavien oppilaiden määrän lisääntymisestä johtuen momentille ehdotetaan lisäystä palkkausmenoihin 566 000 mk ja muihin menoihin 115 000 mk eli yhteeensä 681 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	681 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	10 300 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	9 422 250
„ 1969	„	mk	9 101 729

74. Valtion merimiesammattikoulut

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 62 921 mk seuraaavasti:

6. *Työsuhdepalkat.* Työehtosopimuksen edellyttämiä palkankorotuksia varten sekä työsuhteeessa olevan henkilökunnan palkkaamiseksi koko vuodeksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 18 807 mk. Alamomentin loppusumma on 99 279 mk.

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Helsingin merimiesammattikoulun kolmen lukukauden koulutukseen siirtymisestä aiheutuvia tuntiopetuspalkkioita varten ehdotetaan alamomentille lisäystä 44 114 mk. Alamomentin loppusumma on 241 632 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	62 921
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 445 300
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	954 436
„ 1969	„	mk	790 108

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Kohonneitten lämmitys- ja valaistuskustannusten johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 60 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	60 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	225 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	197 829
„ 1969	„	mk	141 328

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 21 000 mk kohonneitten koulutarvike-, puhelin-, ilmoitusym. menojen sekä Helsingin merimiesammattikoulun ympärivuotisen toiminnan johdosta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	21 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	50 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	43 000
„ 1969	„	mk	30 210

75. Merenkulkuoppilaitokset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

4. *Erityiset lisät.* Alamomentilta voidaan vähentää 9 706 mk. Alamomentin loppusumma on 172 998 mk.

5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Lisääntyneiden toimistotöiden aiheuttamasta tilapäisen toimistohenkilökunnan tarpeen kasvusta johtuen ehdotetaan alamomentille lisäystä 3 406 mk. Alamomentin loppusumma on 14 787 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Åbo Navigationsinstitutnimisen oppilaitoksen talonmiehen vapaapäivien järjestämiseksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 6 300 mk. Alamomentin loppusumma on 54 782 mk.

V. 1971	(menoarvio)	mk	857 800
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	705 983
„ 1969	„	mk	671 311

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Kohonneitten lämmitys- ja valaistuskustannusten johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 40 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	40 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	100 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	102 467
„ 1969	„	mk	92 883

76. Valtion teknilliset oppilaitokset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

	V. 1971 menoarvio mk	Muutos ± mk	Alamomentin loppusumma mk
3. *Yleiset lisät*	2 931 333	— 250 000	2 681 333
4. *Erityiset lisät*	4 182 207	+ 735 000	4 917 207
Varaus	779 059	— 485 000	294 059

Muutosten perustelut:

a) Momentilta voidaan vähentää yleisistä lisistä 250 000 mk ja varauksesta 485 000 mk eli yhteensä 735 000 mk.

b) Opetusvelvollisuutta koskevasta järjestelystä johtuvan ylituntien määrän kasvun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä erityisinä lisinä 735 000 mk.

Momentin loppusumma jää ennalleen.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 27 720 400
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 22 745 777
„ 1969 „ ..... mk 20 891 060

78. Kauppaoppilaitokset

30. *Valtionapu kunnallisille kauppaoppilaitoksille* (arviomääräraha)

1. *Lakisidonnainen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan kauppaoppilaitosten opettajien palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta sekä oppilaitosten arvioitua suuremmasta laajentumisesta johtuen lisäystä 1 326 000 mk, josta palkkausmenojen osuus on 1 000 000 mk ja muiden menojen osuus 326 000 mk. Alamomentin loppusumma on 18 155 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 1 326 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 17 714 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 18 393 847
„ 1969 „ ..... mk 14 996 771

50. *Valtionapu yksityisille kauppaoppilaitoksille* (arviomääräraha)

2. *Muut yksityiset kauppaoppilaitokset.* Alamomentille ehdotetaan kauppaoppilaitosten opettajien palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta sekä oppilaitosten arvioitua suuremmasta laajentumisesta johtuen lisäystä 1 190 000 mk, josta palkkausmenojen osuus on 900 000 mk ja muiden menojen osuus 290 000 mk. Alamomentin loppusumma on 11 070 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 1 190 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 11 850 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 12 231 751
„ 1969 „ ..... mk 11 109 406

79. Valtion kotitalousoppilaitokset

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Kohonneitten lämmitys- ja valaistuskustannusten johdosta sekä Rovaniemen kotitalousopiston vesijohto- ja viemäriverkostoon liittämisestä aiheutuvaa maksua varten ehdotetaan momentille lisäystä 250 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 250 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 050 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 029 566
„ 1969 „ ..... mk 935 098

80. Valtion kotiteollisuusoppilaitokset

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 mk Lahden kotiteollisuusopettajaopiston harjoituskoulun oppilasmäärän kasvusta ja hintojen noususta aiheutuvasta kustannusten lisääntymisestä johtuen.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 7 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 12 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 11 301
„ 1969 „ ..... mk 9 585

81. Yksityiset kotitalousoppilaitokset

52. *Muut ylläpitomenot* (arviomääräraha)
Maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksista annetun lain (62/62) edellyttämien avustusten maksamiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 188 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	188 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	2 111 700
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	2 152 500
„ 1969	„	mk	2 022 600

82. Yksityiset kotiteollisuusoppilaitokset

52. *Muut ylläpitomenot* (arviomääräraha)
Vastavalmistuneiden koulurakennusten kalustoavustuksista sekä vuosiin 1968 ja 1969 kohdistuvista valtionavun loppusuorituksista johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 360 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	360 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	3 647 300
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	3 502 824
„ 1969	„	mk	3 488 636

54. *Rakennusavustukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan kustannustason nousun ja työllisyyden edistämisen kannalta tärkeiden rakennustöiden aloittamistarpeen johdosta lisäystä 150 000 mk rakennettavien kotiteollisuusoppilaitosten avustuksia varten.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	150 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	150 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	150 000
„ 1969	„	mk	340 000

55. *Yksityisten kotiteollisuusoppilaitosten rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)
Momentin 29.82.54 perusteluihin viitaten ehdotetaan, että vuonna 1971 myönnettäviksi ehdotettujen korkohyvitykseen oikeutettujen 300 000 markkaan nousevien pitkäaikaisten halpakorkoisten lainojen määrä saataisiin korottaa enintään 500 000 markkaan. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971	(menoarvio)	mk	23 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	9 379
„ 1969	„	mk	7 495

85. Ammattikurssit

70. *Työllisyyttä edistävien ammattikurssien kone- ja kalustohankinnat* (siirtomääräraha)
Työllisyyttä edistävien ammattikurssien järjestämiseen tarvittavien koneiden ja kaluston hankintaa varten ehdotetaan momentille lisäystä 4 800 000 mk uusien kurssikeskusten perustamisen johdosta.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	4 800 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	9 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	8 500 000

88. Valtion tieteelliset toimikunnat (Suomen Akatemia) ja tiedeneuvosto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

3. *Yleiset lisät.* Alamomentilta voidaan vähentää ikälisinä 32 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 101 402 mk.

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 32 000 mk, josta 12 000 mk asiantuntijoiden palkkioihin ja 20 000 mk kokouspalkkioihin niiden korotuksen ja toiminnan voimakkaan laajentumisen vuoksi. Alamomentin loppusumma on 235 668 mk.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 7 344 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 4 606 014
„ 1969 „ ..... mk 3 698 985

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk, josta 10 000 mk aiheutuu pohjoismaisen tieteellisen yhteistyön arvioitua suuremmasta lisääntymisestä ja 20 000 mk hallinto- ja taloustoimiston kansliamenojen lisääntymisestä.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 30 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 75 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 463 700
„ 1969 „ ..... mk 265 135

90. Taiteen tukeminen

09. *Valtion taidetoimikunnat*
Momentille ehdotetaan toimikuntien laajentuneen toiminnan johdosta lisäystä 110 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 110 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 190 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 202 426
„ 1969 „ ..... mk 142 900

95. Muinaistieteellinen toimikunta

20. *Matkat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk ennalta arvaamattomien kiireellisten tutkimustöiden aiheuttaman matkustustarpeen takia.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 30 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 98 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 112 953
„ 1969 „ ..... mk 114 121

21. *Valvonta-, hoito- ja tutkimusmäärärahat*
Momentille ehdotetaan lisäystä 17 300 mk työehtosopimusten edellyttämien palkankorotusten johdosta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 17 300
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 998 300
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 837 960
„ 1969 „ ..... mk 697 223

22. *Suomenlinnan menot*
Suomenlinnan työsiirtolan vankityövoiman suorittamat työt edellyttävät työkohteiden ennalta tapahtuvaa suunnittelua. Jotta töitä voitaisiin tehokkaasti jatkaa vuoden loppuun saakka, ehdotetaan momentille työkohteiden suunnittelua varten lisäystä 40 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys ..... mk 40 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 450 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 320 000
„ 1969 „ ..... mk 330 423

98. Kansainvälinen yhteistyö

23. *Kansainvälisestä kulttuuritoiminnasta aiheutuvat menot*
2. *Toiminta ulkosuomalaisten keskuudessa.* Ruotsin suomalaisseurojen keskusliiton toiminnan tukemiseksi sekä Ruotsin-suomalaisten koulutusongelmia käsittelevän toimikunnan palkkauskustannusten ja lisääntyneen toiminnan aiheuttamien menojen peittämiseksi alamomentille ehdotetaan lisäystä 52 000 mk. Alamomentin loppusumma on 297 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 52 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 85 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 348 800
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 627 452
„ 1969 „ ..... mk 1 486 980

24. *Suomen osuus pohjoismaisesta yhteistyöstä aihetuvista menoista*

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

1. *Pohjoismaiden kulttuuritoimikunnan Suomen osasto.* Osaston toiminnasta aiheutuneiden kustannusten peittämiseksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 26 000 mk. Alamomentin loppusumma on 118 700 mk.

5. *Suomen osuus pohjoismaisten laitosten menoista.* Alamomentilta voidaan vähentää 63 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 202 100 mk.

8. *Opetusministeriön käytettäväksi pohjoismaisia hankkeita varten.* Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön sihteeeristön perustamisesta aiheutuvien kuluvan vuoden kustannusten Suomen osuuden peittämiseksi alamomentille ehdotetaan lisäystä 37 000 mk. Alamomentin loppusumma on 97 000 mk.

V. 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 30 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 805 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 273 983
„ 1969 „ ..... mk 1 911 601

26. *Kulttuurisopimuksien ja vaihto-ohjelmien toteuttaminen*

Kulttuurivaihto-ohjelmien toteuttamiseen ehdotetaan momentille kustannusten nousun takia lisäystä 70 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 70 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 55 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 460 000

88. *Ulkomaalaisten valtionstipendiaattien asuntojen hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk valtion osuutena kiinteistöosakeyhtiön osakepääoman korottamista varten.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 60 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 170 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 160 000

99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk toiminnan laajentumisen ja kokouspalkkioiden korotuksen johdosta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 550 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 650 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 939 093
„ 1969 „ ..... mk 643 399

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 200 mk tieteellisen informoinnin neuvottelukunnan käytettäväksi Suomen kustannusosuudeksi pohjoismaisen tieteellisen ja teknillisen informaatiopalvelun ja dokumentaation yhteistyöelimen NORDOKin toiminnasta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 25 200
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 252 900
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 159 973
„ 1969 „ ..... mk 142 637

27. *Malminkartanon alueen suunnittelukilpailu*

Valtio osallistuu maanomistajana yhteistyöhön Helsingin kaupungin kanssa yleisen suunnittelukilpailun järjestämiseksi asemakaavan aikaansaamiseksi Malminkartanon alueelle. Tarkoitusta varten ehdotetaan momentille 60 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 60 000

88. *Kiinteistön hankkiminen valtiolle* (siirtomääräraha)

Jean Sibeliuksen perikunta on tarjonnut valtiolle ostettavaksi Järvenpään kaupungin Jär-

venpään kylässä sijaitsevan Ainola-nimisen tilan RN:o 1[897], joka käsittää noin 36 000 neliömetrin suuruisen tontin sekä sillä sijaitsevat rakennukset. Kauppahinta olisi 790 000 mk, johon sisältyisivät kaikki rakennuksessa olevat taideteokset sekä muu koti-irtaimisto.

Kiinteistön hallinto ja hoito on tarkoitus luovuttaa sitä varten perustettavalle säätiölle, jonka tehtävänä olisi säilyttää Ainola muuttumattomana, sellaisena kuin se oli Jean ja Aino Sibeliuksen eläessä.

Kauppahinnan suorittamista varten ehdotetaan momentille 790 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 790 000

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Maa- ja metsätalousministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan vesihallintoasioita käsittelevän toimistopäällikön palkkiota sekä tilapäisen harjoittelijan palkkiota varten lisäystä 49 760 mk. Alamomentin loppusumma on 78 256 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	49 760
„ 1971	(II lisämenoarvio) ..	mk	2 430
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 753 400
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 563 238
„ 1969	„	mk	1 306 664

25. *Luonnonmarjojen viljelyn tutkiminen* (siirtomääräraha)

Luonnonmarjojen viljelyn tutkimista varten ehdotetaan momentille 50 000 mk. Varojen jakamisesta tutkimuksen suorittajille päättäisi maa- ja metsätalousministeriö.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 50 000

02. Maatilahallitus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Ehdotetaan, että alamomentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 1 000 mk valtion virkapukuavustuksista annetun asetuksen (850/69) mukaisiin virkapukineiden perus- ja uusinta-avustuksiin maatilahallituksen vahtimestareille. Alamomentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 5 381 600

04. Maatalouspiirit

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

4. *Erityiset lisät.* Alamomentille ehdotetaan konekirjoituslisien maksamista varten 416 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	416
„ 1971	(menoarvio)	mk	5 578 800

10. Valtion maatalouskemian laitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

4. *Erityiset lisät.* Alamomentille ehdotetaan määrävuosikorotusten maksamista varten 230 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 230
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 169 200
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 146 074
„ 1969	„	mk 1 054 921

12. Valtion siementarkastuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 500 mk laitoksen juhlajulkaisuun ja toimintakertomukseen tarvittavien referaattien käännöstöihin sekä tarkastustulosten tilastoinnin koneellistamisesta aiheutuviin palkkioihin. Alamomentin loppusumma on 3 126 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 1 500
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 131 500
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 028 406
„ 1969	„	mk 985 521

19. *Painatus*

Painatustöiden lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 2 200 mk, josta 1 100 mk juhlajulkaisuun ja 1 100 mk muihin painatusmenoihin.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 200
„ 1971	(menoarvio)	mk 13 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 8 656
„ 1969	„	mk 14 772

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk, josta työntekijäin terveydenhuoltomenojen lisääntymisen vuoksi 500 mk ja sekalaisten menojen arvioitua suuremman tarpeen johdosta 1 500 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 38 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 37 173
„ 1969	„	mk 29 208

14. Maatalouskoneiden tutkimuslaitos

70. *Kaluston ja koneiden hankkiminen*

Maatalouskoneiden tutkimuslaitoksessa suoritettavassa traktorien ja niiden turvahyttien sekä muiden maa- ja metsätalouskoneiden koetuksessa ja lakisääteisissä tarkastuksissa tarvittavan jarruauton alustan hankkimista varten momentille ehdotetaan lisäystä 19 500 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 19 500
„ 1971	(menoarvio)	mk 30 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 39 634
„ 1969	„	mk 9 604

15. Maitotaloustuotteiden tarkastuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

4. *Erityiset lisät.* Alamomentille ehdotetaan määrävuosikorotusten maksamista varten 460 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 460
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 006 600
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 893 097
„ 1969	„	mk 834 062

19. Vesihallitus

19. *Painatus*
Momentille ehdotetaan lisäystä hydrologisen vuosikirjan painatukseen 7 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 7 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 30 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 60 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 29 148

23. *Vesien tutkimus ja suunnittelu* (arviomääräraha)
1. *Vesiensuojelumaksuilla rahoitettava vesiensuojelutoiminta.* Vesilain (264/61) 10 luvun 27 §:n nojalla alamomentille 12.30.19.1 kertyvistä maksuista on vesihallitukselle vesilain 12 luvun 13 §:n mukaan suoritettava ne maksut, joita ei käytetä kalakannan säilyttämiseen. Alamomentille 12.30.19.1 arvioidaan kertyvän lisäksi sanottuihin maksuihin verrattavia vapaaehtoisia vesiensuojelumaksuja, mitkä ehdotetaan myös käytettäväksi vesiensuojelun tutkimukseen ja suunnitteluun. Alamomentin loppusumma jää ennalleen.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 2 200 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 017 230

29. *Muut kulutusmenot*
2. *Sekalaiset menot.* Koska vesihallituksen puhelin-, kopiointi- ja muut sekalaiset menot ovat olleet arvioitua suuremmat, alamomentille ehdotetaan lisäystä 56 400 mk. Vastaava määrä jätetään käyttämättä momentilta 30.19.09. Alamomentin loppusumma on 299 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 56 400
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 244 600
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 341 243

30. *Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)
Momentin perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että korkotukilainoja kuluvana vuonna saadaan myöntää yhteensä enintään 35 000 000 markkaan nouseva määrä. Lisäys 10 000 000 mk myönnettäisiin erityisesti työllisyysnäkökohtia silmällä pitäen. Kun lainamäärän lisäys ei vaikuta vielä kuluvana vuonna maksettavan korkotuen määrään, momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 2 300 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 927 334

20. Vesipiirit

21. *Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lähinnä suunnittelu-, valvonta- ja tutkimustoiminnasta aiheutuneen moottoriajoneuvojen arvioitua suuremman käytön johdosta lisäystä 40 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 40 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 300 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 315 192

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk, joka aiheutuu tutkimuksen ja valvonnan tehostumisen seurauksena syntyneistä laboratoriokustannusten ja sekalaisten menojen, erityisesti puhelin- ja kopiointimenojen arvioitua suuremmasta kasvusta.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 30 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 97 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 634 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 563 292

29. Valtion viljavarasto

60. *Siirto viljavarastorahastoon*
Valtion viljavaraston kasvaneet varastomäärät ovat sitoneet siinä määrin valtion viljavaraston varoja, että viljavarasto on huomattavassa määrin joutunut rahoittamaan toimintaansa lainavaroilla. Valtion viljavaraston rahoitustilanteen helpottamiseksi ehdotetaan momentille siirtona viljavarastorahastoon myönnettäväksi 10 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 10 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 6 200 000

62. *Vehnän markkinoimismaksusta valtion viljavarastolle aiheutuvan tappion korvaaminen* (arviomääräraha)

Maidon ja vehnän markkinoimismaksusta annetun lain nojalla kannetaan satovuosien 1970/71 ja 1971/72 aikana vehnästä markkinoimismaksua 3 p/kg. Maksun kantaminen alkoi 1 päivänä elokuuta 1970. Velvollinen suorittamaan markkinoimismaksua on valtion viljavarasto ja jokainen, joka Suomessa harjoittaa myllyliikettä. Edellä mainitun lain 25 §:n 1 momentin mukaan maatilahallitus palauttaa hakemuksesta vehnän markkinoimismaksun suorittamiseen velvolliselle markkinoimismaksun sen vehnän osalta, jonka hän on luovuttanut toiselle maksuvelvolliselle, sekä saman pykälän 3 momentin mukaan suorittaa hakemuksesta valtion viljavarastolle sekä rehu- ja siemenkauppaa harjoittavalle myllyliikkeen harjoittajalle 3.12 penniä kilolta muulle kuin markkinoimismaksun suorittamiseen velvolliselle siemenviljaksi tai rehuksi myydyn kotimaisen vehnän osalta. Kun edellä tarkoitettuja markkinoimismaksun palautuksia on suoritettu vasta sitten, kun maksuvelvollisen varastossa 1. 8. 1970 ollut kotimainen vehnä on kokonaan markkinoitu, ei valtion viljavarastolle, jonka vehnävarastot mainittuna ajankohtana olivat yli 300 milj. kiloa, ole markkinoimismaksua palautettu. Kun viljavarasto saa myymästään viljasta noin 3 penniä alemman hinnan kuin mitä se on viljasta maksanut, aiheutuu tästä viljavarastolle tappiota. Mainitun tappion korvaamiseksi ehdotetaan, että viljavarastolle saataisiin suorittaa 3 penniä kilolta sen vuoden 1970 elokuun alusta vuoden 1971 joulukuun loppuun markkinoiman vehnämäärän osalta. Tarkoitusta varten ehdotetaan momentille 1 200 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 1 200 000

30. Maatalouden neuvontatyön avustaminen

40. *Maanviljelyn ja maatalouden rakennustoiminnan edistäminen*

Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan momentille järjestöjen kuluvan vuoden palkkojen tarkistusta varten lisäystä 496 364 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 496 364
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 9 189 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 9 158 267
„ 1969 „ ..... mk 6 540 300

41. *Kotieläintalouden edistäminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 143 680 mk seuraavasti:

1. *Karjatalouden edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille järjestöjen kuluvan vuoden palkkojen tarkistusta varten lisäystä 74 210 mk. Alamomentin loppusumma on 1 632 657 mk.

2. *Karjanjalostuksen edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille lisäystä 46 930 mk. Alamomentin loppusumma on 1 330 210 mk.

3. *Sikatalouden edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille lisäystä 6 679 mk. Alamomentin loppusumma on 243 210 mk.

4. *Lammastalouden edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille lisäystä 5 178 mk. Alamomentin loppusumma on 163 736 mk.

5. *Siipikarjatalouden edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille lisäystä 3 115 mk. Alamomentin loppusumma on 142 838 mk.

6. *Mehiläistalouden edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille lisäystä 902 mk. Alamomentin loppusumma on 28 226 mk.

7. *Turkiseläintalouden edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille lisäystä 1 197 mk. Alamomentin loppusumma on 53 754 mk.

8. *Hevostalouden edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille lisäystä 5 469 mk. Alamomentin loppusumma on 155 469 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	143 680
„ 1971	(menoarvio)	mk	3 606 420
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	3 895 164
„ 1969	„	mk	3 448 767

43. *Kerhotoiminnan tukeminen*
Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen momentille ehdotetaan lisäystä 162 620 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	162 620
„ 1971	(menoarvio)	mk	3 174 500
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	3 174 924
„ 1969	„	mk	3 069 800

46. *Puutarhatalouden edistäminen*
Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan momentille järjestöjen kuluvan vuoden palkkojen tarkistusta varten lisäystä 14 284 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	14 284
„ 1971	(menoarvio)	mk	386 900
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	388 831
„ 1969	„	mk	295 600

47. *Muu neuvontatyön avustaminen*
Momentille ehdotetaan lisäystä 18 805 mk seuraavasti:

1. *Suoviljelyn edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille kuluvan vuoden palkkojen tarkistusta varten lisäystä 1 969 mk. Alamomentin loppusumma on 68 785 mk.

2. *Salaojituksen edistäminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille kuluvan vuoden palkkojen tarkistusta varten lisäystä 5 386 mk. Alamomentin loppusumma on 160 661 mk.

3. *Maatalouden rationalisointi ja työn tehostaminen.* Virkamiesten palvelussuhteen ehtojen tarkistukseen liittyen ehdotetaan alamomentille kuluvan vuoden palkkojen tarkistusta varten lisäystä 11 450 mk. Alamomentin loppusumma on 406 659 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	18 805
„ 1971	(menoarvio)	mk	617 300
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	587 670
„ 1969	„	mk	590 985

31. Maatalouden hintatuki

41. *Maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen sekä markkinoinnin ja maatalouden hintatason vakaannuttaminen* (arviomääräraha)
3. *Muu maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen sekä markkinoinnin ja maatalouden hintatason vakaannuttaminen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 146 800 000 mk. Alamomentin loppusumma on 804 300 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Voin vientituki	60 000 000
Juuston vientituki	57 300 000
Kananmunien vientituki	64 550 000
Maitojauheen vientituki	58 850 000
Sianlihan vientituki	87 700 000
Naudanlihan vientituki	48 400 000
Muiden lihavalmisteiden vientituki	1 500 000
Rehuviljan vientituki	22 500 000
Nautaeläinten vientituki	1 000 000
Muu vientituki	4 500 000
Vehnän käyttö vientiturkiseläimille	8 000 000
Meijerivoin hinnanalennuskorvaus	323 600 000
Voin alennusmyynti teollisuudelle	15 500 000
Kotivoin hinnanalennuskorvaus	1 000 000
Rukiin hinnanalennuskorvaus ..	12 300 000
Kotimaisen kasviöljyn hinnanalennuskorvaus	3 500 000
Kvarkin hinnanalennuskorvaus ..	1 000 000
Mallasohran hinnanalennuskorvaus	8 000 000
Perunajauhon hinnanalennuskorvaus	1 000 000
Voin varastointi	12 000 000
Öljyväkirehujen varastointi	500 000
Mallasohran varastointikorvaus ..	600 000
Vehnän vientituki	11 000 000
Yhteensä mk	804 300 000

Maataloustuotannon tasapainottamiseksi suoritetut toimenpiteet ovat alkuvuodesta heijastuneet maidon tuotannon laskuna. Kun lehmien lukumäärän supistuminen on hidastunut

ja lehmien keskituotos noussut, on maidon tuotannon lasku kuitenkin hidastunut. Supistuvasta kehityksestä huolimatta maidon ylijäämätilanne on jatkunut. Kuluvan vuoden aikana on maitotuotteiden kansainvälinen hintatilanne kehittynyt suotuisasti. Maitotuotteiden vientituen tarve on siten ollut olennaisesti nimenomaan voin osalta pienempi, kuin mitä tulo- ja menoarviota laadittaessa edellytettiin. Kun voista on saatu aikaisempaa korkeampaa hintaa, ehdotetaan momentin perusteluja muutettavaksi siten, että voin vienti kalenterivuoden tuotannon ja kotimaisen kulutuksen erotuksen ylittävältäkin osalta on mahdollista varastojen palauttamiseksi normaalille tasolle. Maitojauheen vientimahdollisuuksien supistuminen kuluvan vuoden aikana aiheuttaa osaltaan säästöä tulo- ja menoarviossa varattuihin määrärahoihin. Maataloustuotteiden hintaratkaisujen yhteydessä suoritetut voin hintajärjestelyt edellyttävät voin hinnanalennuskorvauksiin 83,6 milj. mk lisävaroja. Voin varastotilanteen tasapainottuessa aiheutuu voin varastointikorvauksiin säästöä.

Kun tuotannon tasapainottamistoimenpiteet ovat voimakkaasti kohdistuneet maitotuotteiden tuotantoon ja kun peltoalan supistuma ei liene, ottaen huomioon satotason nousun, täysin vastaavassa määrin pienentänyt käytettävissä olevaa rehumäärää, on seurauksena ollut verrattain nopeasti muutettavissa olevien tuotantosuuntien kuten kananmunien ja sianlihan tuotannon voimakas kasvu, joka on ylittänyt huomattavasti ennakkoarviot. Kun näiden tuotteiden hintakehitys on kansainvälisillä markkinoilla ollut kulumassa olevan vuoden aikana erityisen heikko, on seurauksena ollut huomattava vientituen kasvu. Tuotantopoliittiset toimenpiteet ovat johtaneet siihen, että naudanlihan tuotanto on lisääntymässä. Pyrittäessä lisäämään tarkoituksellisesti naudanlihan tuotantoa, koska sen vienti on valtiontaloudelle suhteellisesti edullisempaa kuin useimpien muiden maataloustuotteiden vienti, on naudanlihan hintatasoa korotettu verrattain voimakkaasti. Tämä on kuitenkin, samanaikaisesti kuin sianlihan hintataso on pidetty suhteellisesti alempana, aiheuttanut sen, että naudanlihan kulutuksen kasvu on pysähtynyt ja kuluvana vuonna jopa laskenut. Naudanlihan vientitarve on siten aikaisempaa runsaampaa. Syyskuun alussa toteutettu naudanlihan tavoitehinnan korotus on myös osaltaan lisännyt vientituen tarvetta. Myöskään vuoden alussa toteutetut sian- ja naudanlihan tavoitehintojen korotukset ja niiden vaikutukset vientitukeen eivät olleet tulo- ja menoarvion valmisteluvaiheessa arvioitavissa.

Kuluvana vuonna saadaan kaurasta erityisen runsas sato. Koska rehuylijäämä purkautuu lähinnä sianlihan ja kananmunien liikatuotantona, olisi vielä tämän vuoden puolella pyrittävä sijoittamaan osa kauraylijäämästämme vientiin. Viennin toteuttamiseksi ehdotetaan käyttösuunnitelmaan tätä tarkoitusta varten varattuihin määrärahoihin lisäystä.

Kotimaisen kasviöljyn hinnanalennuskorvauksissa syntyy säästöä lähinnä siitä syystä, että tuotanto ei ole laajentunut siinä määrin kuin tulo- ja menoarviota laadittaessa arvioitiin. Samoin syntyy öljyväkirehujen ja mallasohran varastointikorvauksiin varatussa määrärahassa säästöä. Kun valtioneuvoston päätöksen mukaan öljyväkirehuille ei suoriteta vientitukea, voidaan tätä tarkoittava kohta käyttösuunnitelmasta poistaa.

Mallasohran varastoimissopimuksen mukaan maksetaan varastoimiskorvaus satovuosittain. Kun varastoimiskausi näin ollen ajoittuu kahdelle varainhoitovuodelle, ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää myös edelliseltä varainhoitovuodelta suoritettaviin korvauksiin.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	146 800 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	658 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	764 097 449
„ 1969	„	mk	690 877 745

32. Muu maatalouden välitön tuki

43. *Maataloustuotteiden hintojen jälkeenjääneisyyden korvaaminen* (siirtomääräraha)

Kokonaisvaltaisessa tulopoliittisessa ratkaisussa, joka koskee aikaa 1. 1. 1971—31. 3. 1972, edellytettiin, että vuoden 1971 alussa maataloustuotteiden tavoitehintataso nousee 3.5 prosenttia ja syyskuun 1971 alusta 1.75 prosenttia. Tämän toteuttamiseksi annettiin

30. 12. 1970 laki eräistä poikkeuksista maataloustulon vakaannuttamisesta annettuun lakiin (871/70). Maatalouden hintatoimikunta on todennut, että niiden tuotteiden, joille edellä mainitun lain mukaan määrätään tavoitehinta, keskimääräinen hintataso on vuoden 1971 tammi—elokuun aikana jäänyt 1.01 % tavoitehintatason alapuolelle. Jotta edellä mainitun sopimuksen voimassaoloaikana tapahtuva maataloustuotteiden tavoitehintatason jälkeenjääneisyys tulisi korvatuksi, ehdotetaan valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein suoritettavaksi viljelijöille korvausta peltohehtaarimäärän perusteella siten, että korvausta maksetaan viljelijälle, jonka hallitsema peltopinta-ala Etelä-Suomessa on enintään 8 ha, Keski-Suomessa enintään 10 ha ja Pohjois-Suomessa enintään 12 ha ja jonka verotettavien tulojen kokonaismäärä viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa yhdessä tai useammassa kunnassa ei yhteensä nouse valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää suuremmaksi. Tarkoitusta varten momentille ehdotetaan myönnettäväksi 20 000 000 mk. Vastaavasti jätetään käyttämättä ja vuodelle 1972 siirtämättä 10 000 000 mk momentilta 30.31.42./1970 sekä 10 000 000 mk momentilta 30.31.42.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 20 000 000

37. Kalastus

24. *Vesioikeudelliset kalatalousselvitykset* (siirtomääräraha)

Momentin perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että määrärahaa saadaan käyttää myös kalatalousviranomaisten hakemuksesta suoritettavista katselmustoimituksista aiheutuviin menoihin samoin kuin vesioikeuden päätösten toteuttamisen edellyttämän tilapäisen työvoiman palkkausmenoihin. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 50 000

42. *Kalansaaliin talteenoton ja käytön edistäminen* (siirtomääräraha)

Kuluvan vuoden toisessa lisämenoarviossa on momentille myönnetty 600 000 mk rehuksi ja teollisuuden käyttöön menevästä silakasta kalastajille tarvittaessa maksettavaa hintatukea varten. Kun käytännössä ei voida erotella, mikä osa myydyistä silakkaeristä tulee tuoreena ihmisravinnoksi, ehdotetaan momentin perusteluja muutettavaksi siten, että mainittua määrärahaa saadaan käyttää myös tuoreena ihmisravinnoksi luovutettavan silakan hintatukea varten. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 600 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 360 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 200 000
„ 1969 „ ..... mk 200 000

49. *Kalakannan hoitovelvoitteet* (arviomääräraha)

Vesilain (264/61) 10 luvun 27 §:n nojalla maksettavaksi määrätyistä maksuista on vesilain 12 luvun 13 §:n mukaan ne maksut, jotka vesioikeus on määrännyt suoritettavaksi valtiolle käytettäväksi kalakannan säilyttämiseen, maksettava maa- ja metsätalousministeriölle (aikaisemmin maatilahallitukselle), jonka on käytettävä varat vesioikeuden lupapäätöksessä määräämällä tavalla. Momentin perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että määrärahaa voidaan käyttää myös edellä mainitun mukaisesti kalakannan säilyttämiseen. Alamomentille 12.30.37.2 kertyväksi arvioitua lisäystä vastaavasti momentille ehdotetaan lisäystä 190 000 mk. Vastaavasti jätetään alamomentilta 30.19.23.1 käyttämättä 100 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 190 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 1 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 745 443
„ 1969 „ ..... mk 660 488

42. Asutuspiirit

23. *Maankäyttötoimikuntien kenttätyöt* (arviomääräraha)

Ehdotetaan, että määrärahaa saadaan käyttää myös kuluvan vuoden helmikuun jälkeiseen

aikaan kohdistuvista maankäyttötoimikuntien kenttätöistä aiheutuviin menoihin. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 28 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 168 313
„ 1969 „ ..... mk 173 455

52. Valtion metsäopetus

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 154 000 mk metsäoppilaitosten oppilas-, harjoitustyömaa- ja huoltokuljetuksissa tarvittavien pienoisbussien hankkimiseen sekä Nikkarilan metsätyökoulun suorittaman työssä olevan työvoiman kurssiopetuksen opetus- ja majoitusolosuhteiden parantamiseksi vuokrattujen tilojen kalustohankintoihin. Vastaavasti jätetään käyttämättä 22 000 mk alamomentilta 30.52.29.2.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 154 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 300 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 600 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 650 000
„ 1969 „ ..... mk 251 000

(74/1970). *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää myös Tuomarniemen metsäopiston teiden ja piha-alueen kuntoonsaattamiseen sekä jätteiden huollon järjestämiseen. Lisätöiden kustannusarvio on 75 000 mk.

V. 1970 (tilinpäätös) ..... mk 7 301 000
„ 1969 „ ..... mk 3 180 600

56. Yksityinen metsäopetus

50. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

1. *Palkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 6 049 mk Pohjois-Savon metsäkoululle 1. 11. 1971 lukien palkattavien koulutustoiminnan esimiehenä toimivan metsänhoitajan (A 29) ja metsätyönopettajan (A 15) palkkausmenoihin. Kun vastaava määrä voidaan vähentää alamomentilla sen johdosta, että Keski-Pohjanmaan metsäkoulu on lakkautettu 1. 7. 1971, alamomentin loppusumma jää ennalleen.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 1 193 900
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 833 833
„ 1969 „ ..... mk 835 714

58. Yksityismetsätalous

40. *Valtionapu metsälautakunnille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 941 504 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu keskusmetsälautakunnille metsänparannustöiden yleismenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 654 577 mk, josta 521 108 mk palkkausmenoihin suomenkieliselle keskusmetsälautakunnalle ja 29 469 mk palkkausmenoihin ruotsinkieliselle keskusmetsälautakunnalle, 30 000 mk suomenkieliselle keskusmetsälautakunnalle työnjohtajille suoritettaviin toimistohuonekorvauksiin sekä 74 000 mk suomenkielisen keskusmetsälautakunnan sekalaisiin menoihin. Vastaavasti jätetään käyttämättä ja vuodelle 1972 siirtämättä 298 409 mk alamomentilta 30.58.83.1 ja 356 168 mk momentilta 30.58.84. Alamomentin loppusumma on 8 884 027 mk.

2. *Muu valtionapu keskusmetsälautakunnille.* Alamomentille ehdotetaan virkaehtosopimuksen seurausvaikutuksista johtuen lisäystä 91 332 mk, josta 79 932 mk palkkausmenoihin ja 11 400 mk matkakustannuksiin. Alamomentin loppusumma on 1 699 022 mk.

Lisäykset käyttösuunnitelmaan:

Palkkausmenot:	mk
suomenkieliselle keskusmetsälautakunnalle	71 574
ruotsinkieliselle keskusmetsälautakunnalle	8 358
Matkakustannukset:	
suomenkieliselle keskusmetsälautakunnalle	9 900
ruotsinkieliselle keskusmetsälautakunnalle	1 500
Yhteensä mk	91 332

3. *Valtionapu piirimetsälautakunnille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 195 595 mk, josta 733 234 mk aiheutuu palkkausmenojen kasvusta virkaehtosopimuksen seurausvaikutuksena, 5 361 mk koulutusmetsänhoitajan toimen perustamisesta Keski-Pohjanmaan piirimetsälautakuntaan, 146 600 mk matkakustannusten korvausperusteiden noususta, 800 mk ehdotetun uuden toimen matkakustannuksista ja 309 600 mk suhdanneverovarojen käytöstä lannoitus- ja taimikonhoitotöihin sekä matkakustannusten lisäyksestä metsänparannuslain 5 ja 20 §:n sekä maankäyttölain ja muiden asutuslakien mukaisesta toiminnasta aiheutuviin lisämenoihin sekä yksityismetsälain nojalla suoritettuihin metsänuudistustoiminnan tarkastus- ja valvontatehtäviin. Vastaavasti jätetään käyttämättä ja vuodelle 1972 siirtämättä 244 100 mk alamomentilta 30.58.42.1. Alamomentin loppusumma on 17 078 555 mk.

Lisäykset käyttösuunnitelmaan:

Palkkausmenot:	mk
suomenkielisille piirimetsälautakunnille	699 619
ruotsinkielisille piirimetsälautakunnille	38 976
Matkakustannukset:	
suomenkielisille piirimetsälautakunnille	137 400
ruotsinkielisille piirimetsälautakunnille	10 000
Metsänparannuslain 5 ja 20 §:n sekä maankäyttölain ja muiden asutuslakien mukaisesta toiminnasta aiheutuvat lisämenot sekä yksityismetsälain nojalla suoritetun metsänuudistustoiminnan tarkastus- ja valvontatehtävät	309 600
Yhteensä mk	1 195 595

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 1 941 504
„ 1971 (II lisämenoarvio) mk 101 500
„ 1971 (menoarvio) mk 26 038 600
„ 1970 (tilinpäätös) mk 33 201 894
„ 1969 „ mk 29 995 358

55. *Metsäpuiden siemenhankinnan korkotuki* (arviomääräraha)

Pohjois-Suomen männyn siementä on varastossa enää vain taimitarhakylvöihin 2—3 vuodeksi riittävä määrä. Kuluvana vuonna on Pohjois-Suomessa paikoitellen runsaastikin männyn käpyjä ja kesän lämpösummien perusteella voidaan odottaa, että ainakin osassa Pohjois-Suomea saadaan käyttökelpoiseksi tuleentunutta siementä, joka olisi saatava kerätyksi. Keräyksen rahoittaisi keskusmetsälautakunta Tapio, joka joutuu ottamaan tarkoitusta varten noin 870 000 markan suuruisen lainan. Tästä lainasta johtuvien kustannusten alentamiseksi ehdotetaan, että valtio suorittaisi keskusmetsälautakunta Tapiolle korkotukea, joka vastaisi luottolaitosten yleisesti antolainauksestaan perimän koron ja kuuden prosentin koron välistä erotusta. Kuluvana vuonna maksettavaa korkotukea varten ehdotetaan momentille 2 500 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 2 500

(86/1970). *Lainat metsäpuiden siementen hankintaan* (siirtomääräraha)

Vuoden 1970 viidennessä lisämenoarviossa on momentilla myönnetty keskusmetsälautakunta Tapiolle korotonta ja vakuudetonta lainaa 300 000 mk kuusen siemenen hankintaan ehdolla, että valtiolle pidätetään oikeus määrätä siemenen hinnasta. Lainasta on nostettu 170 000 mk. Kuluvana vuonna on Pohjois-Suomessa paikoitellen runsaastikin männyn käpyjä ja kesän lämpösummien perusteella voidaan odottaa, että ainakin osassa Pohjois-Suomea siemen tuleentuu käyttökelpoiseksi. Koska Pohjois-Suomen männyn siementä on varastossa vain taimitarhakylvöihin 2—3 vuodeksi riittävä määrä, ehdotetaan, että jäljellä oleva 130 000 markan määräraha saataisiin käyttää myös männyn siemenen hankintaan etupäässä Pohjois-Suomessa.

V. 1970 (tilinpäätös) ..... mk 300 000

62. Vakaustoimisto

70. *Koneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentin perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentille pienimpien täsmäpunnusten vakaukseen tarvittavan valoasteikkovaa'an hankkimista varten osoitetusta 5 800 mk määrärahasta saadaan käyttää 3 812 mk sorvin hankkimiseen. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971	(menoarvio)	mk 5 800
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 20 000
„ 1969	„	mk 4 000

70. Maatalouden tutkimuskeskus

70. *Irtaimiston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 91 400 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

a) Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että maatalouden tutkimuskeskukselle saataisiin hankkia tutkimusvälineitä Neuvostoliitosta 250 000 markalla. Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 75 000 mk.

b) Etelä-Savon koeaseman rikkoutuneen perunannostokoneen tilalle hankittavaa konetta varten ehdotetaan momentille lisäystä 16 400 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 91 400
„ 1971	(menoarvio)	mk 350 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 180 000
„ 1969	„	mk 65 000

72. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Vuokramenojen ja muiden kustannusten nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 11 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 11 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 41 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 48 071
„ 1969	„	mk 39 928

76. Metsäntutkimuslaitos

19. *Painatus*

Valmiiden ja vielä tämän vuoden aikana valmistuvien tutkimusten julkaisemiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 55 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 55 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 90 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 130 000
„ 1969	„	mk 136 000

22. *Metsien inventointi-, puunkäyttö- ja metsäekonomiset tutkimukset* (siirtomääräraha)

1. *Metsien inventointitutkimukset.* Vuonna 1971 tapahtuneiden palkkojen yleiskorotusten, tietokonemaksujen, sosiaali- ja LEL-maksujen nousun johdosta sekä matkakustannusten korvausperusteiden muutoksen vuoksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 54 600 mk. Alamomentin loppusumma on 511 500 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 54 600
„ 1971	(menoarvio)	mk 796 900
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 898 500
„ 1969	„	mk 600 800

23. *Metsien tuoton kohottamistutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 174 300 mk seuraavasti:

1. *Soiden metsätaloudellinen käyttö.* Vuonna 1971 tapahtuneiden palkkojen yleiskorotusten sekä matkakustannusten korvausperusteiden muutoksen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 11 000 mk. Alamomentin loppusumma on 133 000 mk.

2. *Metsäpuiden jalostus.* Pohjois-Suomessa tapahtuvaa männynkäpyjen keräystä ja kuljetusta sekä siemenen hankintaa ja varastointia varten ehdotetaan alamomentille lisäystä 50 000 mk. Alamomentin loppusumma on 790 000 mk.

3. *Pohjois-Suomen metsien hoito.* Pohjois-Suomessa tapahtuvaa männynkäypyjen keräystä ja kuljetusta sekä siemenen hankintaa ja varastointia varten ehdotetaan alamomentille lisäystä 70 000 mk. Alamomentin loppusumma on 490 000 mk.

4. *Pysyvien koealojen hoito ja mittaus.* Vuonna 1971 tapahtuneiden palkkojen yleiskorotusten sekä matkakustannusten korvausperusteiden muutoksen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 4 100 mk. Alamomentin loppusumma on 96 600 mk.

5. *Metsien lannoitus.* Vuonna 1971 tapahtuneiden palkkojen yleiskorotusten sekä matkakustannusten korvausperusteiden muutoksen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 23 900 mk. Alamomentin loppusumma on 418 900 mk.

7. *Metsien luontainen uudistaminen ja metsänviljely.* Metsikköilmaston mittaustutkimuksissa käytettävien ilmastomittausmastojen varustamiseksi tapaturmaviranomaisten suosittelemilla turvalaitteilla alamomentille ehdotetaan lisäystä 9 800 mk. Vuonna 1971 tapahtuneiden palkkojen yleiskorotusten johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 1 200 mk. Alamomentin loppusumma lisääntyy 11 000 mk ja on 439 500 mk.

9. *Muut puun tuoton kohottamistutkimukset.* Vuonna 1971 tapahtuneiden palkkojen yleiskorotusten sekä matkakustannusten korvausperusteiden muutoksen johdosta alamomentille ehdotetaan lisäystä 4 300 mk. Alamomentin loppusumma on 64 300 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	174 300
„ 1971	(menoarvio)	mk	2 469 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	2 327 700
„ 1969	„	mk	1 558 900

24. *Puun- ja metsätyön tutkimukset*

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 600 mk seuraavasti:

1. *Metsätyöntutkimukset.* Vuonna 1971 tapahtuneiden palkkojen yleiskorotusten johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 5 000 mk. Alamomentin loppusumma on 184 500 mk.

2. *Pienpuu- ja muut puututkimukset.* Vuonna 1971 tapahtuneiden palkkojen yleiskorotusten johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 6 600 mk. Alamomentin loppusumma on 240 600 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	11 600
„ 1971	(menoarvio)	mk	413 500
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	391 583
„ 1969	„	mk	269 478

26. *Muu koe- ja tutkimustoiminta*

1. *Metsien suojelua koskevat tutkimukset.* Vuonna 1971 tapahtuneiden palkkojen yleiskorotusten johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 4 600 mk. Alamomentin loppusumma on 294 600 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	4 600
„ 1971	(menoarvio)	mk	340 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	289 186
„ 1969	„	mk	232 237

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Osanotto kansainväliseen metsätieteelliseen tutkimustyöhön.* Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton jäsenmaksun nousun johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 8 400 mk. Alamomentin loppusumma on 48 600 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	8 400
„ 1971	(menoarvio)	mk	268 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	232 714
„ 1969	„	mk	200 179

74. *Koeasemien rakennustyöt* (siirtomääräraha)

Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää myös suojakaiteiden rakentamiseksi Suonenjoen metsänviljelyn koeaseman tutkimustaimitarhan kasvatuslohkojen välisille penkereille sekä koeasemarakennuksen ympäristön viimeistelytöihin. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971	(menoarvio)	mk	2 590 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	720 000
„ 1969	„	mk	1 552 900

84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos

24. *Ulkomaiset seerumit ja rokotusaineet* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, joka johtuu lisääntyneen minkkikannan arvioitua suuremmasta rokotteiden tarpeesta. Vastaava tulo kertyy momentille 12.30.84.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 400 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 800 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 319 891
„ 1969	„	mk 929 796

Pääluokka 31

LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Liikenneministeriö

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk liikennetilastollisen vuosikirjan valmistelemisesta aiheutuviin menoihin.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 14 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 6 325
„ 1969	„	mk 12 146

20. Tie- ja vesirakennushallitus

19. *Painatus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk tie- ja vesirakennuslaitoksen kehitystoiminnan vaatimasta koulutuksesta aiheutuvien julkaisujen painatustöitä varten.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 40 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 64 600
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 67 800
„ 1969	„	mk 66 008

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Virkapalkkalaskennasta aiheutuvan työmäärän lisäyksen vuoksi ovat kolmen tie- ja vesirakennuspiirin laskentakeskukset tulleet siinä määrin ylikuormitetuiksi, että niihin joudutaan hankkimaan entisten lisäksi kuhunkin vielä yksi toimistotietokone.

Momentille ehdotetaan myönnettäväksi lisäystä 270 000 mk kolmen toimistotietokoneen hankkimista varten. Vastaavasti voidaan momentilta 31.20.27 jättää käyttämättä 270 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 270 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 60 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 514 000
„ 1969	„	mk 966 000

24. Tiet

77. *Yleisten teiden tekeminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 648 500 mk seuraavasti:

	Lisäys mk	Alamomentin loppusumma mk
2. *Turun tie- ja vesirakennuspiiri*	970 000	29 736 000
6. *Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri*	82 000	10 885 000
9. *Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri*	150 000	31 406 000
10. *Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri*	90 000	12 558 600
11. *Oulun tie- ja vesirakennuspiiri*	356 500	18 763 500

Alamomenttien lisäyksiä, yhteensä 1 648 500 mk, vastaten peruutetaan vuoden 1968 määrärahasta 1 241 500 mk ja vuoden 1969 määrärahasta 407 000 mk, jotka tuloutetaan momentille 12.39.04.

Lisäksi ehdotetaan alamomenttien 2, 3, 5, 6, 9, 10 ja 11 käyttösuunnitelmiin jäljempänä olevat muutokset:

	Pituus km Kestoaika	Kust.arvio 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Muutos ± mk
2. Turun tie- ja vesirakennuspiiri				
Käyttösuunnitelma:				
5. Vt 1 välillä Skanssinmäki—Ylikylä, Turku, Kaarina (nimen muutos)	4.90+2.17 1969—72	12 867	7 994	+ 770 000
29. Mt 213 Loimaa—Vampula ja mt 210 Oripää—Hirvikoski Hirvikosken rakennuskaava-alueella, Loimaan mlk (uusi hanke)	1.02 1971—72	624	—	+ 200 000
Alamomentti 2 yhteensä mk				+ 970 000
3. Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri				
Käyttösuunnitelma:				
15. Vt 12 välillä Suorama—Keisarinharju, Kangasala (uusi hanke)	10.10+9.32 1971—76	12 351	—	+ 620 000
Käyttösuunnitelman muista kohteista vähennetään				— 620 000
Alamomentti 3 yhteensä mk				—
5. Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri				
Käyttösuunnitelma:				
9. Mt 413 Sysmä—Hartola, välillä Sysmän kk—Hartola, Sysmä, Hartola (työn laajennus ja nimen muutos)	20.29+1.24 1971—73	5 403	760	—
Alamomentti 5 yhteensä mk				—
6. Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri				
Käyttösuunnitelma:				
12. Vt 18 välillä Kontiolahti—Kuokkastensalmi, Juuka, Nurmes mlk.	76.2+2.9 1962—71	21 146	21 064	+ 82 000
Alamomentti 6 yhteensä mk				+ 82 000
9. Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri				
Käyttösuunnitelma:				
34. Vt 3 välillä Vanha satama—Pada, Mustasaari (uusi hanke)	6.60 1971	200	—	+ 150 000
Alamomentti 9 yhteensä mk				+ 150 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arvio 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Muutos ± mk
10. Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri				
Käyttösuunnitelma:				
3. Vt 8 välillä Vaasan piirin raja—Marinkainen ja kt 85 Kokkola—Kajaani välillä Haavistonkangas—Kälviä, Kälviä, Lohtaja	17.21+2.53 1970—72	8 160	4 800	+ 90 000
Alamomentti 10 yhteensä mk				+ 90 000
11. Oulun tie -ja vesirakennuspiiri				
Käyttösuunnitelma:				
5. Vt 4 välillä Keski-Pohjanmaan piirin raja —Pulkkila, Piippola, Pulkkila	19.90+3.50 1970—72	5 660	3 480	+ 100 000
8. Mt 815 Lentoasema—Kiviniemi, Oulunsalo, Kempele, Oulu	7.7 1971—74	2 990	390	+ 95 000
11. Kiutakönkään silta ja mt Käylä—valtakunnan raja, Kuusamo	0.98 1971—72	1 049	307	+ 100 000
19. Mt 8152 Kempele—Oulunsalo, Kempele, Oulunsalo (uusi hanke)	4.94+3.18 1971—72	1 300	261	+ 30 000
20. Pt Vorna—Pihkala, Pulkkila, Kestilä (uusi hanke)	9.86 1971—72	1 419	—	+ 31 500
Alamomentti 11 yhteensä mk				+ 356 500

Käyttösuunnitelmien muutokset merkitsevät kunkin alamomentin kohdalla osaksi eri työkohteisiin myönnettyjen määrärahojen siirtoja muihin kohteisiin ja osaksi muita suluissa mainittuja muutoksia.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 1 648 500
„ 1971 (II lisämenoarvio) mk 5 198 600
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 378 132 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 360 969 672
„ 1969 „ ..... mk 395 401 846

88. *Maantie- ja paikallistiealueiden lunastaminen* (arviomääräraha)

Määrärahan tarve on kuluvana vuonna noussut aikaisempia vuosia korkeammaksi erityisesti Helsingin—Lahden moottoritien rakentamisen johdosta. Lähinnä tämän vuoksi momentille tarvitaan lisäystä 6 000 000 mk. Lisäksi Uudenmaan lääninhallitus on pakkolunastuslain nojalla antamallaan päätöksellä määrännyt Helsingin—Jorvaksen moottoritien rakentamisen johdosta valtion suorittamaan korvauksia 5 500 000 mk. Nämä korvaukset on suoritettava viimeistään kuluvan vuoden joulukuun aikana. Edellä olevista syistä ehdotetaan momentille lisäystä 11 500 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 11 500 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 25 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 30 507 450
„ 1969 „ ..... mk 27 217 081

40. Autorekisterikeskus ja moottoriajoneuvojen katsastus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan varakatsastusmiesten palkkioina toiminnan laajenemisen johdosta lisäystä 121 000 mk. Alamomentin loppusumma on 941 410 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	121 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	7 253 500
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	6 794 252
„ 1969	„	mk	6 100 269

47. Ilmailu

14. *Lentoasemien kunnossapito- ja käyttömenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk solmittujen työehtosopimusten edellyttämien palkankorotusten sekä lämmitys- ja moottoripolttoaineiden, kunnossapitotarvikkeiden ja sähköenergian hintojen nousun vuoksi.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	1 000 000
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk	378 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	11 615 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	7 601 589
„ 1969	„	mk	6 681 126

21. *Ilmailuviestitoiminnan huolto- ja käyttömenot*

Energian hinnan ja palkkojen nousun, lisääntyneen laitteiston vaatiman huoltotoiminnan sekä eräiden ennalta arvaamattomien korjaustöiden vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 150 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	150 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	3 706 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	3 649 838
„ 1969	„	mk	3 649 950

74. *Lentokenttien talonrakennustyöt* (siirtomääräraha)

2. *Uudet talonrakennustyöt.* Oulun lentoaseman kaukolämpökeskuksen ja -verkoston laajentamista sekä laitoksen muuttamista polttoöljykäyttöiseksi koskevia suunnitelmia on jouduttu muuttamaan välttämättömäksi katsotun suuremman varastosäiliön saamiseksi. Tämän johdosta työn kustannusarvio on noussut 200 000 markalla eli 660 000 markkaan. Työn loppurahoitusta varten ehdotetaan alamomentille lisäystä 200 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 070 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	200 000
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk	190 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	955 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	4 272 000
„ 1969	„	mk	15 195 000

88. *Lentokenttien maanlunastukset* (arviomääräraha)

Vaasan lentokentän kiitotien käynnissä olevan korjaustyön edellyttämien maanlunastusten loppuun saattamiseksi ehdotetaan momentille 25 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	25 000
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk	65 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	628 473
„ 1969	„	mk	100 000

50. Ilmatieteen laitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan radioaktiivisen säteilyn rekisteröintiasemien kokoonpanotyössä tarvittavan asentajan palkkausta varten lisäystä 4 800 mk. Alamomentin loppusumma on 139 409 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	4 800
„ 1971	(menoarvio)	mk	4 745 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	4 581 606
„ 1969	„	mk	4 276 063

28. *Kansainvälinen yhteistyö* (siirtomääräraha)

OECD:lle vuosina 1971—1974 tehtävän saasteiden liikkumista käsittelevän yhteiseurooppalaisen selvityksen Suomen osuuden suorittamisesta aiheutuviin kulutusmenoihin ehdotetaan momentille 55 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 55 000

70. *Kaluston ja kojeiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että ilmatieteen laitokselle saataisiin hankkia meteorologisia laitteita Neuvostoliitosta 1 800 000 markalla. Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 540 000 mk. Lisäksi ehdotetaan OECD:lle vuosina 1971—74 tehtävän saasteiden liikkumista käsittelevän yhteiseurooppalaisen selvityksen Suomen osuuden suorittamiseksi tarpeellisten havaintovälineiden hankkimiseksi 27 000 mk eli momentin käyttösuunnitelmaan yhteensä lisäystä 567 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 567 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 705 300
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 688 000
„ 1969 „ ..... mk 688 895

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Kauppa- ja teollisuusministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

6. *Työsuhdepalkat.* Autonkuljettajan palkkaamiseksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 6 500 mk. Alamomentin loppusumma on 59 172 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 6 500
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 139 333
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 3 688 300
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 788 736
„ 1969 „ ..... mk 2 427 107

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 71 800 mk lisätilojen vuokriin ja muihin rakennusten käyttömenoihin.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 71 800
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 123 200
„ 1971 (tilinpäätös) ..... mk 81 922
„ 1969 „ ..... mk 63 947

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Lähinnä ulkomaanmatkojen lisääntymisen vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 10 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 40 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 36 177
„ 1969 „ ..... mk 39 827

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk toiminnan lisääntymisestä johtuen. Alamomentin loppusumma on 228 900 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 20 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .... mk 30 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 180 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 148 542
„ 1969 „ ..... mk 131 333

10. Merenkulkuhallitus

21. *Öljyvahinkojen torjunta* (siirtomääräraha)

Eduskunnalle annetussa hallituksen esityksessä laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta on tarkoitus järjestää torjuntakustannusten korvaukset kunnille, valtion virastoille ja laitoksille sekä muille torjuntatöiden suorittajille erityisestä öljyvahinkojen korvausrahastosta suoritettaviksi. Lakiesityksen mukaan tullaan eräissä tapauksissa tehtävät torjuntakaluston ja -tarvikkeiden hankinnat suorittamaan merenkulkuhallituksen toimesta valtion tulo- ja menoarviossa myönnetyn määrärahan puitteissa. Jotta momentin määrärahalla tapahtuva öljyntorjuntatarvikkeiden hankinta merenkulkuhallituksen toimesta perustettaville uusille öljyntorjunta-asemille, nykyisten asemien tarvikevarastojen täydennykset sekä öljyvahinkolainsäädännön edellyttämät tarvikehankinnat ja koulutustoiminta voitaisiin suorittaa, ehdotetaan määräraha muutettavaksi siirtomäärärahaksi. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 600 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 1 355 000

28. *Talviliikennetekniikan perustutkimukset* (siirtomääräraha)

Yhteistyönä Suomen ja Ruotsin merenkulkuviranomaisten kesken on valmisteltu talviliikenteen kehittämiseksi tarvittavaa yhtenäistä tutkimusohjelmaa. Se käsittää laivanrakennustekniikan, meren- ja jääntutkimuksen sekä muita yleisen liikennetekniikan aloille kuuluvia tutkimuksia, kokeita ja selvityksiä. Ohjelman kokonaiskustannukset on arvioitu noin 2 000 000 markaksi, mistä Ruotsi tulisi rahoittamaan noin 1 000 000 mk. Suomalaisin varoin kustannettavasta tutkimuksesta ja varain käytöstä määräisi merenkulkuhallitus.

Tutkimustyön aloittamista varten ehdotetaan myönnettäväksi 300 000 mk. Samalla ehdotetaan, että määräraha saataisiin käyttää sekä työvoiman palkkaukseen että tutkimuslaitteiden hankintaan.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 300 000

14. Merenkulku- ja luotsipiirit

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

4. *Erityiset lisät.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 286 000 mk luotsausmaksutuloja vastaaviin luotsausmaksuosuuksiin. Alamomentin loppusumma on 4 994 633 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 286 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 16 707 800
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 14 964 289
„ 1969 „ ..... mk 14 049 150

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk luotsi- ja majakkapaikkojen puhelinkustannuksiin, maa-aluevuokriin sekä merenkulku- ja luotsipiirien puhelin- ja muihin toimistomenoihin.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 30 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 151 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 147 528
„ 1969 „ ..... mk 126 493

16. Merenkulkulaitoksen alukset ja muut kulkuvälineet

11. *Korjaus ja kunnossapito*

Hinta- ja palkkatason nousun sekä korjaustöiden lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 830 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 830 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 5 150 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 4 805 983
„ 1969 „ ..... mk 4 594 464

19. Merenkulkulaitoksen yhteiset menot

29. *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha)
Momentilla on myönnetty kertamenona 100 000 mk Merenkulkulainsäädäntö-nimisen teoksen uusimiseen. Kun lähiaikoina on odotettavissa runsaasti uutta lainsäädäntöä, olisi teoksen painattamista jonkin verran lykättävä. Sen vuoksi ehdotetaan, että momentti muutetaan siirtomäärärahaksi.

V. 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 3 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 145 800
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 69 339
„ 1969 „ ..... mk 45 699

62. Merentutkimuslaitos

19. *Painatus*
Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk Itämeren likaantumistapahtumia selvittävien tutkimustulosten painattamista varten.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 10 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 11 500
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 11 490
„ 1969 „ ..... mk 14 493

63. Valtion teknillinen tutkimuslaitos

23. *Otaniemeen siirtyvien laboratorioiden suunnittelu* (siirtomääräraha)
Rakennusten ja laitteiden suunnittelun jatkamiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 30 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 30 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 20 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 20 000
„ 1969 „ ..... mk 20 000

70. *Koneiden ja kojeiden hankkiminen* (siirtomääräraha)
Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että eri laboratorioiden ja osastojen kalustojen ja koneistojen Neuvostoliitosta suoritettaviin täydennyshankintoihin saataisiin käyttää 1 000 000 mk. Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 300 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 300 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 150 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 000 000
„ 1969 „ ..... mk 1 000 000

65. Patentti- ja rekisterihallitus

19. *Painatus*
Painatusten lisääntymisestä johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 105 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 105 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 330 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 329 267
„ 1969 „ ..... mk 326 484

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Henkilökunnan lisäyksestä ja tilojen laajentumisesta johtuviin menoihin alamomentille ehdotetaan lisäystä 22 000 mk. Alamomentin loppusumma on 115 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 22 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 94 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 89 956
„ 1969	„	mk 108 295

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan kaluston ja konttorikoneiden hankkimiseen lisähenkilökunnalle 64 700 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 64 700

66. Lisenssivirasto

19. *Painatus*

Lomakkeiden painosmäärien lisäämisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 3 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 3 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 15 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 11 873
„ 1969	„	mk 7 767

80. Pienteollisuuspiiritoimistot ja pienteollisuuden edistäminen

60. *Siirto pienteollisuuden takausrahastoon* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk toiminnan laajentumisesta johtuvien luottotappioiden suorittamista varten.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 600 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 400 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 400 000
„ 1969	„	mk 100 000

85. Sijoitukset valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin

88. *Osakepääomien korotukset* (siirtomääräraha)

5. *Rikkihappo Oy:n osakepääoman korottaminen.* Yhtiön Vuorikemian tehtailla valmistetaan titaanioksiidia. Vuonna 1970 tämän tuotannon myynti oli 87.2 milj. markkaa. Viennin osuus myynnistä on noin 85 %. Suoritettujen markkinatutkimusten mukaan on olemassa edellytyksiä lisätä titaanioksiidin vientiä. Tämän vuoksi yhtiö on ryhtynyt investointeihin, joiden avulla on mahdollista laajentaa Vuorikemian tehtaiden nykyistä tuotantokapasiteettia noin 40 %. Myynnin arvioidaan laajennuksen jälkeen nousevan noin 145 milj. markkaan vuodessa, josta viennin osuus on noin 120 milj. markkaa. Laajennusinvestointien kustannusarvion on laskettu nousevan 62 milj. markkaan, minkä lisäksi on käyttöpääoman lisätarpeeksi laskettu 5 milj. markkaa. Laajennusinvestointien arvioidaan rakennusvaiheen aikana työllistävän noin 350 työntekijää. Tuotantotoiminnan laajentumisesta aiheutuvaksi työntekijöiden lisäykseksi arvioidaan noin 200 henkilöä. Laajennusinvestointien rahoitus on suunniteltu jär-

jestettäväksi siten, että valtio merkitsisi tarkoitusta varten uusia osakkeita 25 000 000 mk. Tämän johdosta ehdotetaan alamomentille valtiolle tulevien Rikkihappo Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten 25 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 25 000 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 110 010 300
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 110 010 210
„ 1969 „ ..... mk 66 600 000

86. Viennin edistäminen

Kuluvana vuonna kauppataseen alijäämän supistamiseksi käynnistettyjen toimenpiteiden valmistelun yhteydessä on todettu tarpeelliseksi pyrkiä edelleen tehostamaan valtion yhteistoiminnassa elinkeinoelämän kanssa hoitamia vienninedistämistoimia. Erityisesti on tarpeen lisätä sekä vientiin suuntautuvalle tuotannolle että vientimarkkinoinnille toimintojen ennakkosuunnittelun kannalta yhä välttämättömämmiksi muodostuvia markkinatutkimuksia. Teollisuusyritysten yksin tai yhteistoiminnassa perustettavien ulkomaisten myyntikonttoreiden ja muiden pysyväluontoisten markkinointiorganisaatioiden toimintaan joudutaan myös kiinnittämään entistä enemmän huomiota. Tämän johdosta on tarpeen lisätä määrärahoja vientituotteiden markkinoinnin edistämiseen, vientinäyttelyihin ja vientikampanjatoimintaan sekä ulkomaankauppaliiton valtionapuun.

40. *Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen* (siirtomääräraha)

Lähinnä luvun perusteluissa mainittuihin markkinatutkimuksiin sekä pysyvien markkinointiorganisaatioiden toiminnan käynnistämisvaiheen henkilökunnan palkkaukseen, huoneistojen vuokriin ym. toimistomenoihin myönnettäviä valtionavustuksia varten momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 3 000 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 7 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 7 000 000
„ 1969 „ ..... mk 7 500 000

42. *Vientinäyttelyt ja vientikampanjatoiminta* (siirtomääräraha)

Yritysten yksittäisten näyttelyosallistumisten lisääntymisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 525 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 525 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 3 500 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 3 600 000
„ 1969 „ ..... mk 2 900 000

45. *Valtionapu vienninedistämisorganisaation menoihin* (siirtomääräraha)

Suomen Ulkomaankauppaliiton toiminnan laajentumisesta johtuen ja liiton jäsenjärjestöjen rahoitusosuuden lisääntyessä vastaavalla määrällä ehdotetaan valtion rahoitusosuuden lisäyksenä momentille lisäystä 37 500 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 37 500
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 780 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 765 000

87. Kehitysalueiden elinkeinoelämän edistäminen

47. *Valtionapu Kehitysaluerahasto Oy:n tutkimus-, kehittämis- ja koulutustoimintaan* (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu. Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Kehitysaluerahasto Oy:n aloitettua toimintansa kuluvan vuoden huhtikuussa on yhtiö myöntänyt luottoja lokakuun loppuun mennessä lähes 30 milj. markan verran. Näistä luotoista sekä vuonna 1972 myönnettävistä luotoista arvioidaan vuonna 1972 kertyvän korkotuloja noin 2.3 milj. markkaa. Yhtiön hallintomenojen arvioidaan vuonna 1972 nousevan noin 2.2 milj. markkaan. Kuluvana vuonna on yhtiö myöntänyt avustuksina kehitysalueilla tapahtuvan tutkimus-, tuotekehittely- ja markkinointitoiminnan eri kohteisiin noin 600 000 mk.

Kun Kehitysaluerahasto Oy:n luotoista kertyvillä korkotuloilla ei vielä voida kattaa tutkimus-, tuotekehittely- ja markkinointitoimintaan myönnettävien avustusten aiheuttamia menoja ehdotetaan tätä tarkoitusta varten myönnettäväksi 2 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 2 000 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 2 500 000

88. Matkailun edistäminen

21. *Ulkomailla suoritettava matkailun markkinointitoiminta*

Suomeen suuntautuvan matkailun voimakkaan lisääntymisen johdosta ehdotetaan tiedotusmateriaalin hankkimiseksi ja erilaisten markkinointitoimenpiteiden toteuttamiseksi lisäystä 190 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 190 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .. mk 230 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 3 720 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 3 573 073
„ 1969 „ ..... mk 2 698 106

89. Muu elinkeinojen edistäminen

28. *Kotimaisen tuotannon valtuuskunnan menot*

Kun kotimaisten tavaroiden menekkiä on edelleen pyrittävä edistämään, ehdotetaan momentille lisäystä 550 000 mk valtuuskunnan toiminnan tehostamiseksi.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 550 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) .... mk 100 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 150 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 150 000
„ 1969 „ ..... mk 150 000

60. *Siirto tuontikaupparahastoon*

Vuonna 1971 maahan tuodun sokerin hinnanerokorvauksista aiheutuu rahastolle menoa noin 9 900 000 mk sen lisäksi, mitä rahastoon tätä tarkoitusta varten kuluvan vuoden toisessa lisämenoarviossa on siirretty. Tämän johdosta ehdotetaan momentille myönnettäväksi siirtona tuontikaupparahastoon 9 900 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 9 900 000
„ 1971 (II lisämenoarvio) . mk 10 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 27 900 000
„ 1969 „ ..... mk 6 900 000

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk seuraavasti:

6. *Työsuhdepalkat.* Siivottavan pinta-alan lisääntymisen ja palkkojen tarkistuksen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä siivoojien palkkoihin 15 600 mk. Lähettien ja muun työsuhteeseen palkatun henkilökunnan palkkoihin ehdotetaan lisäystä 6 400 mk. Kun työosaston koulutus- ja tiedotusasioiden hoitoa varten tällä alamomentilla myönnetystä kertamenosta jätetään käyttämättä vastaavat erät, ehdotetaan, että tätä määrärahaa saataisiin käyttää siivoojien ja lähettien sekä muiden työsuhteisten palkkauksiin. Alamomentin loppusumma ei muutu.

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä työriitojen piirisovittelijain palkkioita varten 5 000 mk sekä käännös- ja muita sekalaisia menoja varten 5 000 mk eli yhteensä 10 000 mk. Alamomentin loppusumma on 33 900 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	10 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ..	mk	175 162
„ 1971	(menoarvio)	mk	4 738 500
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	4 483 197
„ 1969	„	mk	4 107 997

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Huonetilojen lisääntymisen johdosta ehdotetaan lisäystä vuokramenoja ja muita rakennusten käyttömenoja varten 52 500 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	52 500
„ 1971	(menoarvio)	mk	251 600
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	268 537
„ 1969	„	mk	252 749

19. *Painatus*

Kustannusten nousun ja sosiaalipoliittisen tutkimusosaston painatusmenojen lisääntymisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 22 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	22 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	130 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	142 304
„ 1969	„	mk	100 286

21. *Erityistutkimukset*

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 mk, josta työtapaturmatilaston keskeneräisten tietokoneajojen kustannuksiin 22 000 mk ja kahden erityistutkimuksen tietokonekäsittelyyn 3 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	25 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	176 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	148 662
„ 1969	„	mk	151 877

23. *Sosiaalihallinnon opasjulkaisun menot*

Sosiaalioppaan lopulliset kustannukset arvioidaan 460 000 markaksi. Kun valtion osuus kustannuksista on 70.9 prosenttia eli 326 200 mk, ehdotetaan momentille 136 200 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	136 200
„ 1971	(II lisämenoarvio) ...	mk	190 000

29. *Muut kulutusmenot*

2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 46 000 mk, josta 16 000 mk hinta- ja palkkaneuvoston ja ministeriön hintaosaston muutosta aiheutuvia menoja varten ja 30 000 mk ministeriön käyttöön vuokratun

suoramonistuskoneen vuokra- ja käyttömenoihin sekä ministeriön henkilökunnan lisäyksen aiheuttamiin sekalaisiin menoihin. Alamomentin loppusumma on 213 650 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 46 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 168 500
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 180 736
„ 1969 „ ..... mk 165 363

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 700 mk ministeriön eri osastojen kalusto- ja konttorikonehankintoja varten.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 9 700
„ 1971 (II lisämenoarvio) .... mk 10 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 15 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 58 135
„ 1969 „ ..... mk 30 298

74. *Huoneiston hankkiminen*

Työtuomioistuimen käytössä olevat nykyiset huonetilat eivät riitä laajentuvan toiminnan hoitamiseen. Vuokrahuoneiston saaminen on kuitenkin osoittautunut mahdottomaksi. Kun tarkoitukseen sopiva huoneisto, johon voidaan sijoittaa myös työneuvosto, on tarjottu ostettavaksi, ehdotetaan momentille myönnettäväksi 635 000 mk noin 450 m²:n suuruisen osakehuoneiston ostamiseksi.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 635 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 595 000

02. Sosiaali- ja terveystoimen piirihallinto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

2. *Vuosipalkkiot.* Alamomentilta voidaan vähentää 30 000 mk. Alamomentin loppusumma on 619 723 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä toimihenkilöiden palkkoihin 6 500 mk ja siivoojien palkkoihin 23 500 mk eli yhteensä 30 000 mk. Alamomentin loppusumma on 57 633 mk.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 2 596 854

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen virkamiesten matkakustannuksia varten ehdotetaan momentille lisäystä 50 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 50 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 150 100

29. *Muut kulutusmenot*

Toimisto- ja puhelinkuluja varten ehdotetaan momentille lisäystä 24 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 24 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 115 500

04. Ammattientarkastus

29. *Muut kulutusmenot*

Tilapäisten tarkastajien ammattientarkastuskanslioihin sijoittamisesta aiheutuneisiin kalusto- ja tarvikehankintoihin sekä muihin kulutusmenoihin ehdotetaan momentille lisäystä 31 000 mk sekä melu- ja ilmanvirtausmitta-

reiden, mittauskojeiden sekä kemian ja työhygienian kirjallisuuden hankkimiseen 29 000 mk eli lisäystä yhteensä 60 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 60 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 40 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 44 628
„ 1969 „ ..... mk 36 390

08. Vakuutusoikeus

19. *Painatus*
Painatusmenojen lisääntymisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 2 200 mk. Vastaava määrä jätetään käyttämättä momentilla 33.08.10.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) . mk 2 200
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 4 400
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 4 393
„ 1969 „ ..... mk 3 303

09. Työtuomioistuin

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.
Uusien entistä huomattavasti laajempiin huonetiloihin muuttamisen johdosta ehdotetaan kaluston, koneiden ja puhelinosuuksien hankintaan sekä puhelinlaitteiden asennustöihin työtuomioistuinta samoin kuin työtuomioistuimen ja työneuvoston yhteistiloja varten momentille lisäystä 35 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 35 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 20 000

11. Sairausvakuutuslain ja kansaneläkelain mukainen tarkastuslautakunta

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk, josta muuttokustannuksiin 2 200 mk ja jäsenten matkakustannuksia varten 2 800 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 5 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 14 600
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 17 412
„ 1969 „ ..... mk 13 768

12. Työneuvosto

29. *Muut kulutusmenot*
Uuteen huoneistoon muutosta aiheutuvia kustannuksia varten ehdotetaan momentille lisäystä 8 200 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) . mk 8 200
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 5 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 903
„ 1969 „ ..... mk 5 384

14. Tapaturmavirasto

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)
Tapaturmaviraston käyttöön on saatu lisätilaa 221 m².
Momentille ehdotetaan lisäystä 12 300 mk, josta 5 000 mk huoneistossa tarvittavia korjaus- ja kunnostustöitä varten ja 7 300 mk vuokraa varten.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 12 300
„ 1971	(menoarvio)	mk 502 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 496 493
„ 1969	„	mk 492 993

19. *Painatus*
Täydennyskorkoasioista tarvittavien lausuntolomakkeiden painatuskustannuksia varten ehdotetaan momentille lisäystä 5 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 5 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 30 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 29 999
„ 1969	„	mk 27 499

21. *Lausunto- ja jäsenmaksut* (arviomääräraha)
Lausunto- ja jäsenmaksujen nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 19 500 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 19 500
„ 1971	(menoarvio)	mk 22 800
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 41 223
„ 1969	„	mk 22 012

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
2. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, liikennevakuutuslain aiheuttamiin oikeudenkäynti- ja selvittelykustannuksiin, muuttokustannuksiin sekä kaluston ja konttorikoneiden hankintaan. Alamomentin loppusumma on 130 700 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 20 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 111 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 100 992
„ 1969	„	mk 93 954

15. Sotatapaturma-arkisto

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 8 600 mk, josta 2 100 mk sotatapaturma-arkiston käyttöön luovutetun lisätilan vuokraa varten ja 6 500 mk huoneiston korjauskustannuksiin.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 8 600
„ 1971	(menoarvio)	mk 138 800
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 136 580
„ 1969	„	mk 137 060

29. *Muut kulutusmenot*
Lisätilan kalustamiseen ehdotetaan myönnettäväksi momentille lisäystä 2 250 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 250
„ 1971	(menoarvio)	mk 25 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 23 862
„ 1969	„	mk 23 775

18. Työttömyysvakuutus

50. *Valtionapu työttömyyskassoille* (arviomääräraha)
Momentille merkitään lisäystä 8 000 000 mk, mikä johtuu päiväavustusten korottamisesta sekä kertavuotiseen karenssiaikaan siirtymisestä 1. 7. 1971 alkaen.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 8 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 45 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 44 159 905
„ 1969	„	mk 56 401 628

19. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)
Momentille merkitään lisäystä 10 000 000 mk, mikä johtuu sairausvakuutuksen ennakolta arvioitua suuremmista menoista.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 10 000 000
„	1971	(menoarvio)	mk 28 000 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 24 000 000
„	1969	„	mk 30 000 000

20. Vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutus

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)
Momentille merkitään lisäystä 41 500 000 mk, mikä johtuu eläkkeiden indeksikorotuksista sekä siitä, että tukiosajakautumaa koskeva kansaneläkelain 62 §:n (741/70) säännös tuli voimaan vasta 1. 2. 1971.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 41 500 000
„	1971	(menoarvio)	mk 97 000 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 391 362 803
„	1969	„	mk 380 823 508

21. Sotilasvammakorvaukset

50. *Korvaukset sodasta ja sotapalveluksesta aiheutuneen ruumiinvamman tai sairauden johdosta* (arviomääräraha)
Momentille merkitään lisäystä 6 500 000 mk, joka johtuu 1. 10. 1971 voimaantulleesta sotilasvammalain muutoksesta.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 6 500 000
„	1971	(menoarvio)	mk 219 000 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 206 414 047
„	1969	„	mk 194 962 135

22. Sotaeläkkeet

50. *Ylimääräiset sotaeläkkeet* (arviomääräraha)

3. *Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki.*
Rintamasotilaseläkkeestä annetun lain (294/71) mukaisten rintamasotilaseläkkeiden sekä kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä ja asumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (296/71) mukaisten rintamasotilaiden asumistukien maksamiseen merkitään alamomentille 20 000 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 20 000 000
„	1971	(menoarvio)	mk 30 000 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk 13 463 505
„	1969	„	mk 8 874 318

26. Hintavalvonta ja kuluttajavalistus

09. *Kuluttajaneuvosto*
Pohjoismaisen kuluttajakomitean Suomen osuus on noussut 20 000 Norjan kruunusta 25 000 kruunuun, jota varten momentille ehdotetaan lisäystä 2 900 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 2 900
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 204 300
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 154 972
„ 1969 „ ..... mk 131 750

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Hämeen lääninhallituksen hintatarkastajien virkahuoneiden kalusto- ja konttorikoneiden hankintaan ehdotetaan myönnettäväksi 4 200 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 4 200
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 110 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 105 535
„ 1969 „ ..... mk 107 020

30. Sosiaalihallitus

29. *Muut kulutusmenot*
2. *Sekalaiset menot.* Sosiaalihallituksen henkilökunnan määrän lisääntymisen ja siitä aiheutuneen toimistotilojen uudelleen järjestelyn ja lisätoimitilojen vuokrauksen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 20 000 mk. Alamomentin loppusumma on 113 800 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 20 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 95 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 74 886
„ 1969 „ ..... mk 79 956

35. Invalidihuolto

50. *Varsinainen huolto* (arviomääräraha)
Vuoden 1968 varsinaisessa menoarviossa hyväksyttiin Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liitto r.y:n, nykyisin Invalidiliitto r.y:n, rakenteilla olleen paraplegiasairaalan rahoituksen järjestäminen invalidihuoltolain (682/62) 25 a §:n 3 momentin 9 kohdan mukaisesti siten, että valtio korvaa rakennustoimintaa varten otettavien lainojen korot ja kuoletukset käyttötalousmenoina. Korkokannan enimmäismääräksi hyväksyttiin perusteluissa 7 ½ %. Saman vuoden III lisämenoarviossa muutettiin perusteluja siten, että korkokannan enimmäismääräksi hyväksyttiin 8 ½ %. Kun kuluvan vuoden aikana korkokanta on noussut, ehdotetaan momentin perusteluja muutettavaksi siten, että korkokannan enimmäismäärä 1. 6. 1971 lukien olisi 9 ½ %. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 19 684 900
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 17 410 979
„ 1969 „ ..... mk 15 086 207

51. *Invalidiraha* (arviomääräraha)
Momentille merkitään lisäystä 2 500 000 mk, josta 1 700 000 mk aiheutuu invalidirahan saajien lukumäärän lisääntymisestä ja 800 000 mk virkamiespalkkausten tarkistukseen liittyvästä invalidirahan korottamisesta.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 2 500 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 21 354 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 21 345 988
„ 1969 „ ..... mk 19 865 266

54. *Valtionapu invalidien erityishuoltolaitosten perustamiseen*
Momentille ehdotetaan lisäystä 8 537 mk myönnettäväksi Lapsi-Invalidien (ent. Raajarikkojen) koulusäätiön Ruskeasuon koulun CP-osaston rakennuskustannuksiin.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 8 537
„ 1971 (II lisämenoarvio) .... mk 31 400
„ 1969 (tilinpäätös) ..... mk 75 600

83. *Invalidihuoltolain mukaiset lainat* (arviomääräraha)

1. *Opinto- ja työhuoltolainat invalideille.* Alamomentille ehdotetaan invalidihuoltolain (907/46) nojalla myönnettäviin opinto- ja työhuoltolainoihin lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu lainamäärien noususta ja myönnettyjen lainojen lukumäärän lisääntymisestä. Alamomentin loppusumma on 275 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 100 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 875 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 238 830
„ 1969	„	mk 159 520

38. Lastenhuolto ja kasvatus

30. *Valtionapu kodinhoitajatoimintaan* (arviomääräraha)

1. *Kodinhoitajien palkkaukset.* Kodinhoitajien lukumäärän ja palkkauskustannusten arvioitua suuremman kasvun johdosta alamomentille merkitään lisäystä 2 800 000 mk. Alamomentin loppusumma on 13 694 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 800 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 11 294 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 13 510 868
„ 1969	„	mk 9 422 925

42. Valtion koulukodit

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Jyväskylän yliopistossa kuluvan syyslukukauden aikana järjestettyyn lähikasvattajakurssiin osallistuneen laitoshenkilökunnan tehtäviä hoitamaan palkattujen harjoittelijoiden palkkioita varten ehdotetaan muihin palkkoihin ja palkkioihin lisäystä 6 000 mk. Alamomentin loppusumma on 84 627 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 6 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 3 742 400
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 3 209 588
„ 1969	„	mk 3 260 753

29. *Muut kulutusmenot*

Koulukotien oppilaille järjestettävien ammattikurssien kustannuksien sekä puhelinkulujen kasvamisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 15 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 95 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 103 375
„ 1969	„	mk 97 875

45. Valtion vajaamielislaitokset

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Polttoöljyn hinnan nousun vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 118 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 118 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 316 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 327 902
„ 1969	„	mk 319 990

24. *Säästö- ja työosuusrahat* (arviomääräraha)

Huollettaville työsuorituksista maksettavaa kehotusrahaa varten ehdotetaan momentille lisäystä 3 400 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 3 400
„ 1971	(menoarvio)	mk 11 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 9 500
„ 1969	„	mk 4 900

29. *Muut kulutusmenot*

Laitosten puhelinkustannusten arvioitua suuremman kasvun johdosta ehdotetaan käyttösuunnitelman sekalaisiin menoihin lisäystä 8 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 8 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 45 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 46 149
„ 1969	„	mk 40 507

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Nastolan hoitokodin päärakennuksen peruskorjausta varten on alustavan kustannusarvion perusteella myönnetty vuosien 1969 ja 1971 menoarviossa yhteensä 1 800 000 mk. Urakkatarjousten perusteella tarkistettu kokonaiskustannusarvio kohoaa 2 360 000 markkaan. Tarkoitukseen ehdotetaan näin ollen lisäystä 560 000 mk. Rakennuksen pinta-ala on 4 580 m^2 ja tilavuus 14 700 m^3. Tarkistettu kustannusarvio on 515 mk/m^2 ja 161 mk/m^3.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 560 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 581 000
„ 1969	„	mk 1 100 000

46. Vajaamielisten hoidon avustaminen

33. *Kunnallisen vajaamielisten avohuollon avustaminen*

Vajaamielislain (257/69) 25 a §:n ja vajaamielisten avohuollon avustamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen (311/69) 2 ja 4 §:n mukaiseen kunnalliseen vajaamielisten avohuollon avustamiseen ehdotetaan lisäystä 240 000 mk vuodeksi 1971 hyväksyttyjen toimintasuunnitelmien toteuttamista varten.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 240 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 700 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 207 745

53. *Yksityisen vajaamielisten avohuollon avustaminen*

Vajaamielislain (257/69) 25 a §:n ja vajaamielisten avohuollon avustamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen (311/69) 2 ja 4 §:n mukaiseen yksityisen vajaamielisten avohuollon avustamiseen ehdotetaan lisäystä 53 000 mk vuodeksi 1971 hyväksyttyjen toimintasuunnitelmien toteuttamista varten.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 53 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 500 000
„ 1970	„	mk 445 136

53. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolat

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Polttoaineiden hintojen nousun ja rakennustilan lisääntymisen johdosta ehdotetaan Järvenpään sosiaalisairaalan ja Lapinjärven huoltolan rakennusten käyttömenoihin lisäystä 36 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 36 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 303 500
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 247 454
„ 1969 „ ..... mk 284 162

21. *Ravintomenot* (arviomääräraha)
Huollettavien lukumäärän lisääntymisen ja yleisen hintatason nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 48 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 48 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 350 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 383 025
„ 1969 „ ..... mk 331 010

25. *Terveydenhuolto* (arviomääräraha)
Jatkuvaa lääkehoitoa sekä erikoishoitoa tarvitsevien huollettavien lukumäärän lisääntymisen vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä 30 500 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 30 500
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 100 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 113 738
„ 1969 „ ..... mk 103 795

29. *Muut kulutusmenot*
Huoltoloissa hoidettavien lukumäärän lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 15 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 15 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 60 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 67 631
„ 1969 „ ..... mk 69 066

54. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon avustaminen

30. *Kunnille korvattavat matkakustannukset* (arviomääräraha)
Hoidettavien lukumäärän lisääntymisen ja matkakustannusten nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 11 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 11 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 11 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 18 738
„ 1969 „ ..... mk 10 470

61. *Valtion osuus laitoshuollosta* (arviomääräraha)
Kunnallisten ja yksityisten huoltoloiden paikkaluvun ja laitoshuoltoon vapaaehtoisesti hakeutuvien päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien lukumäärän kasvun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 450 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 800 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 873 534
„ 1969 „ ..... mk 597 934

57. Eräät ammattikoulutuksesta aiheutuvat menot

61. Valtionapu lastentarhaseminaareille ja erityislastentarhanopettajien koulutukseen
1. *Valtionapu lastentarhaseminaareille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 45 300 mk, josta palkkausmenoihin 20 300 mk ja muihin toimintamenoihin 25 000 mk. Alamomentin loppusumma on 858 300 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 45 300
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 828 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 696 000
„ 1969 „ ..... mk 670 473

58. Muu sosiaaliturva

30. *Huoltoapulain mukaiset korvaukset ja valtion osuus* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 534 000 mk seuraavasti:

1. *Huoltoapulain mukaiset korvaukset kunnille.* Huoltoapukustannusten nousun johdosta merkitään alamomentille lisäystä 1 034 000 mk. Alamomentin loppusumma on 9 834 000 mk.

2. *Huoltoapulain mukainen valtion osuus kunnille.* Tarkoitukseen varattu määräraha on tarkistettujen sosiaalihuoltotilaston tietojen mukaan osoittautunut riittämättömäksi, minkä vuoksi alamomentille merkitään lisäystä 500 000 mk. Alamomentin loppusumma on 8 100 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	1 534 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	16 650 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	9 140 099
„ 1969	„	mk	6 901 718

51. *Valtionapu sosiaalijärjestöille*

Sosiaalioppaan painattamista varten sokeain kirjoituksella ehdotetaan momentille lisäystä 10 400 mk Sokeain Keskusliitto — De Blindas Centralförbund r.y:lle.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	10 400
„ 1971	(menoarvio)	mk	241 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	99 171
„ 1969	„	mk	105 633

60. Lääkintöhallitus

19. *Painatus*

Painatustöiden lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	40 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ...	mk	46 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	119 500
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	119 500
„ 1969	„	mk	190 054

29. *Muut kulutusmenot*

3. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 44 500 mk. Lisäys aiheutuu lähinnä lisääntyneestä konttoritarvikkeiden kulutuksesta, auton käyttö- ja kunnossapitokustannuksista, sekä monistus- ja valokopiolaitteiden käytöstä. Alamomentin loppusumma on 166 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	44 500
„ 1971	(menoarvio)	mk	128 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	128 000
„ 1969	„	mk	134 300

64. Valtion sairaalat

Oulun yliopistollisen keskussairaalaliiton kanssa on tarkoitus sopia, että se antaa vastaanottamansa varsinaiset sairaanhoidolliset tilat vastikkeetta Oulun lääninsairaalan käyttöön 1 päivästä helmikuuta 31 päivään joulukuuta 1972. Sanotun ajanjakson alussa tulisi kyseessä oleviin tiloihin sijoitettavaksi muun ohella sisätautien, kirurgian ja osa naistentautien alalla järjestettävästä sairaanhoidosta. Samanaikaisesti voidaan lopettaa Oulun lääninsairaalan keittiö ja pesula, koska keskussairaalaliitto aloittaa vastaavat toiminnot ja toi-

mittaa palvelukset lääninsairaalalle täyttä korvausta vastaan. Lääninsairaalan keittiö- ja pesulahenkilökunta tulee siirrettäväksi keskussairaalaliiton palvelukseen. Syksyllä 1972 siirretään valmistuviin tiloihin loput lääninsairaalan omassa kiinteistössä sijaitsevasta toiminnasta ja vuoden lopulla myös Oulun Diakonissalaitokselta vuokratuissa tiloissa järjestetty toiminta. Kuten alamomentin 33.72.74.1 kohdalla on esitetty, tarkoituksena on, että väliaikainen järjestely päättyy vuoden 1972 lopussa, että Oulun yliopistollinen keskussairaala aloittaa toimintansa vuoden 1973 alussa ja että Oulun lääninsairaala samalla lakkautetaan.

13. *Rakennusten kunnossapito*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk Niuvanniemen sairaalan kestopäällystämättömien pihojen ja teiden kunnossapitokustannuksiin sekä sairaalan hissien korjauskustannuksiin.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 5 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 96 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 94 747
„ 1969	„	mk 99 403

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk. Lisäys aiheutuu kohonneista poliopotilaiden päivärahakustannuksista, lasten psykiatrisen osaston opetustuntimäärän lisääntymisestä, painatuskustannusten ja hintatason noususta sekä lisääntyneestä kertakäyttöesineiden käytöstä.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 150 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 400 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 345 875
„ 1969	„	mk 1 190 025

70. *Kaluston ja koneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 35 000 mk kaluston ja koneiden hankkimiseen Niuvanniemen sairaalaan. Lisäys aiheutuu kohonneiden hintojen aiheuttamasta kaluston ja koneiden hankintasuunnitelman tarkistuksesta sekä uusien tekstiilien hankinnoista.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 35 000
„ 1971	(II lisämenoarvio) ...	mk 165 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 900 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 700 000
„ 1969	„	mk 750 000

65. Kansanterveyslaboratorio

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan keskuslaboratorion ja Oulun aluelaboratorion tilapäisen lisähenkilökunnan palkkaamiseen 1. 12. 1971 lukien 4 783 mk. Alamomentin loppusumma on 744 242 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 4 783
„ 1971	(II lisämenoarvio) ..	mk 36 609
„ 1971	(menoarvio)	mk 5 408 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 4 141 602

22. *Tarvikkeet ja tarveaineet* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä tarvikkeiden ja tarveaineiden kulutuksen lisääntymisestä ja hintatason noususta johtuen 225 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 225 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 517 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 467 000

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä laboratorioitten tehostuneesta toiminnasta ja hintatason noususta johtuen 87 600 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 87 600
„ 1971	(II lisämenoarvio) ...	mk 5 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 684 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 582 959

68. Säteilyfysiikan laitos

13. *Radioaktiivisten jätteiden säilytyspaikan kunnostaminen Santahaminassa* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk, josta 8 000 mk aiheutuu uuden voimalinjan vetämisestä, 4 000 mk panssariverkkoaidan hinnan noususta sekä 3 000 mk varaston lattian ja katon vesieristämisestä.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 15 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 30 000

70. *Kaluston ja koneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 23 900 mk säteilyfysiikan laitoksen toimitiloissa tapahtuneessa tulipalossa tuhoutuneiden tai nokeentuneiden kalusteiden ja säteilyn mittausvälineiden uusimiseksi.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 23 900
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 150 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 100 000
„ 1969 „ ..... mk 100 000

69. Terveydenhuollon koulutus

24. *Kunnallisten terveystarkastajien täydennyskoulutus*

Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen terveystarkastajien koulutusta varten ehdotetaan momentille 1 500 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 1 500

72. Keskussairaaloiden rakentaminen

74. *Keskussairaaloiden rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 773 000 mk seuraavasti:

1. *Oulun yliopistollinen keskussairaala.* Vastauksessaan hallituksen esitykseen valtion tuloja menoarvioksi vuodelle 1971 Eduskunta edellytti Oulun yliopistollisen keskussairaalaliiton tulevan perustetuksi siten, että eräät Oulun yliopistolliseen keskussairaalan valmistuvat osat voidaan ottaa käyttöön. Kyseessä olevat rakennukset kiinteine kojeineen, laitteineen ja irtaimistoineen sekä keskussairaalan maa-alue on tarkoitus luovuttaa sanotulle keskussairaalaliitolle siten, että se ryhtyisi 1 päivästä helmikuuta 1972 lukien huolehtimaan näiden kiinteistöjen hoidosta sekä aloittaisi keittiö- ja pesulatoiminnan. Kun sairaanhoitotoiminnan osalta ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että potilaiden tutkimus ja hoito tapahtuisi osittain Oulun yliopistollisessa keskussairaalassa ja osittain Oulun lääninsairaalassa, ehdotetaan sovittavaksi Oulun yliopistollisen keskussairaalaliiton kanssa, että kyseessä olevien rakennusten tultua luovutetuiksi sille niihin siirretään Oulun lääninsairaalan toimintaa asteittain vuoden 1972 aikana. Sanottuun sopimukseen on muun ohella tarkoitus ottaa ehto, että keskussairaalaliitto suorittaa sille luovutetuissa tiloissa hoidettujen, piirinsä kunnista olevien potilaiden osalta korvauksena valtiolle määrän, joka lasketaan siten kuin niin sanottu kuntien nettotappio. Tällaisen ehdon johdosta luovutetuissa tiloissa järjestettävästä sairaanhoitotoiminnasta aiheutuvat kustannukset periaatteessa jakautuisivat valtion ja keskussairaalaliiton välillä sellaisessa suhteessa kuin tarkoitetaan yliopistollisen keskussairaalan käyttökustannuksiin an-

nettavan valtionavun perusteista annetuissa säännöksissä. Tarkoituksena on, että edellä selostettu väliaikainen järjestely päättyy vuoden 1972 lopussa ja että Oulun yliopistollinen keskussairaala aloittaa toimintansa vuoden 1973 alussa. Alamomentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

2. *Lahden keskussairaala.* Lahden keskussairaalan huonetilaohjelmaa on tarkistettu siten, että huonetilaohjelman mukainen yhteenlaskettu nettopinta-ala ilman asuntoja on 28 695 m². Tämän lisäksi tulevat tarpeelliset lämpökeskukseen liittyvät tilat sekä muut tekniset aputilat ja väestönsuojat. Luonnospiirustusten mukainen sairaalan kokonaistilavuus lämpökeskus mukaan luettuna ilman asuntoja on 197 600 m³ ja rakennuskustannukset ilman asuntoja vuoden 1971 alun hintatason mukaan 78 726 000 mk eli 398 mk/m³.

Eduskunta edellytti vastauksessaan hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1971, että Lahden keskussairaalan suunnittelua jatketaan vuoden 1971 aikana rakennustöiden aloittamiseksi vuoden 1972 kuluessa. Tämän johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 773 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 173 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	773 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	56 900 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	56 299 264
„ 1969	„	mk	49 684 300

74. Kunnallinen terveydenhoito

30. *Valtionapu kaupungin-, kauppalan- ja kunnanlääkärien palkkaamiseen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

1. *Lakisidonnainen valtionapu.* Alamomentilta voidaan vähentää 50 000 mk. Alamomentin loppusumma on 10 370 000 mk.

2. *Harkinnanvarainen valtionapu.* Yleisestä lääkärinhoidosta annetun lain (141/51) 20 §:n 4 momentissa edellytettyyn tarkoitukseen on kuluvana vuonna varattu enintään 410 000 mk. Taloudelliselta kantokyvyltään keskimääräistä heikommille kunnille on mainitun lainkohdan perusteella, sellaisena kuin se on muutettuna lailla (424/69), annettu niiden ylläpitämiä kunnanlääkärin virkoja varten valtionavustuksena viran koko peruspalkka kalliinpaikanlisineen ja luontoisetujen raha-arvo tai suurempi osa niistä kuin mainitun pykälän 1 momentissa säädetään valtioneuvoston vuosittain vahvistamien perusteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin taloudelliselta kantokyvyltään keskimääräistä heikommille kunnille myöntää 20 §:n 4 mom. edellyttämä ylimääräinen valtionapu, ehdotetaan alamomentille lisäystä 50 000 mk. Alamomentin loppusumma on enintään 460 000 mk.

V. 1971	(menoarvio)	mk	10 830 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	8 399 876
„ 1969	„	mk	5 937 540

31. *Valtionapu kuntien kouluhammaslääkärien palkkaamiseen* (arviomääräraha)

1. *Lakisidonnainen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 343 400 mk vuosilta 1968 ja 1969 maksamatta jääneiden valtionapujen maksamista varten. Alamomentin loppusumma on 20 243 400 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	1 343 400
„ 1971	(menoarvio)	mk	19 050 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	18 100 000
„ 1969	„	mk	15 200 000

35. *Valtionapu kunnallisten terveystarkastajien palkkaamiseen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 206 500 mk, joka aiheutuu terveystarkastajien lukumäärän lisääntymisestä sekä terveystarkastajien sivuvirkojen ja yhdistettyjen virkojen muuttamisesta päätoimisiksi.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	1 206 500
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 932 809
„ 1969	„	mk	954 308

36. *Valtionapu äitiys- ja lastenneuvoloille* (arviomääräraha)

Kun neuvolalääkärien palkkiot ovat kunnallisen yleisen virkaehtosopimuksen johdosta nousseet, ehdotetaan momentille lisäystä 530 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	530 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 630 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 530 000
„ 1969	„	mk	1 979 955

76. Kunnallinen yleissairauksien vastustaminen ja hoito

30. *Valtionapu yleissairauksien hoitoon* (arviomääräraha)

Henkilökunnan lisäyksen ja kunnallisten virka- ja työehtosopimusten aiheuttaman palkkauskustannusten nousun johdosta momentille merkitään lisäystä 48 700 000 mk seuraavasti:

1. *Yliopistolliset keskussairaalat.* Alamomentille merkitään lisäystä 12 400 000 mk. Alamomentin loppusumma on 133 041 000 mk.

2. *Keskussairaalat.* Alamomentille merkitään lisäystä 18 800 000 mk. Alamomentin loppusumma on 142 254 000 mk.

3. *Alue- ja paikallissairaalat.* Alamomentille merkitään lisäystä 17 500 000 mk. Alamomentin loppusumma on 140 955 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	48 700 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	367 750 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	336 669 783
„ 1969	„	mk	308 044 726

31. *Sukupuolitautien vastustaminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 573 110 mk, joka aiheutuu sukupuolitautien voimakkaasta lisääntymisestä, yleisestä kustannusten noususta sekä siirtymisestä kalliimpiin ja tehokkaampiin lääkkeisiin.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	573 110
„ 1971	(menoarvio)	mk	690 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 398 310
„ 1969	„	mk	690 000

34. *Valtion osuus yliopistollisten keskussairaaloiden laajentamisesta ja peruskorjauksista yliopistojen merkitsemien sairaansijojen osalta*

Momentille ehdotetaan seuraavat muutokset:

1. *Helsingin yliopistollinen keskussairaala.* Yliopistollisen keskussairaalan laskutuksen perusteella alamomentilta voidaan vähentää 45 600 mk. Alamomentin loppusumma on 1 267 600 mk.

2. *Turun yliopistollinen keskussairaala.* Yliopistollisen keskussairaalan laskutusten perusteella arvioidaan määrärahan tarpeen olevan vuoden 1971 aikana 979 500 mk, joten alamomentille ehdotetaan lisäystä 45 600 mk. Alamomentin loppusumma on 979 500 mk.

V. 1971	(menoarvio)	mk	2 247 100
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	2 309 189
„ 1969	„	mk	709 922

35. *Valtionapu keskussairaaloiden laajentamiseen, peruskorjauksiin ja perushankintoihin*

2. *Muut keskussairaalat.* Jotta vireillä olevat Kemin keskussairaalan laajennus- ja perushankinnat, jotka ovat edistyneet arvioitua nopeammin, voitaisiin toteuttaa tarkoituksenmukaisella tavalla, ehdotetaan, että valtionapua edellyttävään suunnitelmaan saataisiin vuonna 1971 ottaa keskussairaaloiden uudisrakennus-, laajennus- ja peruskorjaushankkeita enintään sellainen määrä, että valtionavun osuus kaikkien näiden töiden ja hankintojen kustannusarviosta vastaa 24 000 000 mk kuluvan vuoden toisessa lisämenoarviossa hyväksytyn 21 000 000 mk asemesta. Alamomentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 ((enoarvio) ..... mk 25 083 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 24 542 200
„ 1969 „ ..... mk 13 859 666

36. *Valtionapu alue- ja paikallissairaaloiden perustamiseen*

2. *Muut paikallissairaalat.* Riihimäen aluesairaala on siirtynyt vuonna 1971 valmistuneisiin uusiin tiloihin. Vanha sairaalarakennus on muutettu kuntainliiton yleislääkärijohtoiseksi paikallissairaalaksi, minkä vuoksi kuntainliitto joutuu palauttamaan aluesairaalan valtionapuosuuden 882 800 mk momentille 12.39.09. Paikallissairaalan valtionapua varten ehdotetaan alamomentille lisäystä 565 000 mk. Alamomentin loppusumma on 9 065 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 565 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 17 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 24 032 106
„ 1969 „ ..... mk 20 393 568

77. Kunnallinen mielisairauksien vastustaminen ja hoito

30. *Valtionapu mielisairauksien vastustamiseen ja hoitoon* (arviomääräraha)

Henkilökunnan lisäyksen ja kunnallisten virka- ja työehtosopimusten aiheuttaman palkkauskustannusten nousun johdosta momentille merkitään lisäystä 17 521 500 mk seuraavasti:

1. *A-luokan mielisairaanhoitolaitokset.* Alamomentille merkitään lisäystä 13 000 000 mk. Alamomentin loppusumma on 87 240 100 mk.

2. *B-luokan mielisairaanhoitolaitokset.* Alamomentille merkitään lisäystä 3 800 000 mk. Alamomentin loppusumma on 49 858 700 mk.

3. *Huoltotoimistot.* Alamomentille merkitään lisäystä 721 500 mk. Alamomentin loppusumma on 4 775 500 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 17 521 500
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 124 362 800
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 116 576 698
„ 1969 „ ..... mk 117 673 800

78. Kunnallinen tuberkuloosin vastustaminen ja hoito

30. *Valtionapu tuberkuloosin vastustamiseen ja hoitoon* (arviomääräraha)

Henkilökunnan lisäyksen ja kunnallisten virka- ja työehtosopimusten aiheuttaman palkkauskustannusten nousun johdosta momentille merkitään lisäystä 8 431 100 mk seuraavasti:

1. *Keskusparantolat.* Alamomentille merkitään lisäystä 6 300 000 mk. Alamomentin loppusumma on 40 705 000 mk.

2. *Tuberkuloosipiirien tuberkuloositoimistot.* Alamomentille merkitään lisäystä 2 131 100 mk. Alamomentin loppusumma on 9 633 100 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 8 431 100
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 42 102 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 40 226 615
„ 1969 „ ..... mk 42 394 906

80. Yksityiset sairaalat ja hoitolaitokset

54. *Valtionapu reumatautisten hoitoon* (arviomääräraha)

2. *Valtiolle varattujen sairaansijojen nettotappion korvaaminen.* Alamomentille ehdote-

taan lisäystä 185 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 383 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 185 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 3 791 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 3 536 792
„ 1969 „ ..... mk 3 542 173

55. *Valtionapu reumatautisten hoitolaitosten perustamiseen* (kertameno)
2. *Valtiolle varattujen sairaansijojen osuus perustamiskustannuksista.* Vuoden 1971 aikana Reumasäätiön sairaalassa suoritettavista perustamiskustannuksista valtion on suoritettava sille varattujen 100 sairaansijan osuus. Kun tarkoitukseen myönnetty 19 000 markan määräraha ei riitä valtion osuuden maksamiseen, alamomentille ehdotetaan lisäystä 19 000 mk. Alamomentin loppusumma on 38 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 19 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 139 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 164 145
„ 1969 „ ..... mk 576 266

85. Terveydenhuollon muut menot

02. *Viransijaisten palkkiot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 1 351 700 mk, josta Oulun lääninsairaalalle 746 800 mk, Kätilöopiston sairaalalle 415 000 mk, Niuvanniemen sairaalalle 41 700 mk, Mustasaaren sairaalalle 113 200 mk ja Kansanterveyslaboratoriolle 35 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 1 351 700
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 2 300 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 2 730 810
„ 1969 „ ..... mk 2 472 003

27. *Automaattinen tietojenkäsittely*
Automaattisesta tietojenkäsittelystä aiheutuvia kustannuksia varten ehdotetaan momentille lisäystä 80 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 80 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 150 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 286 000
„ 1969 „ ..... mk 80 000

54. *Helsingin yliopistollisen keskussairaalapiirin kunnille palautettava perustamiskustannusosuus*
Uudenmaan lääninhallituksen päätöksen perusteella on Helsingin yliopistollisen keskussairaalapiirin palautettava kunnille perustamiskustannusosuuksia 198 868 mk eli yhteensä korkoineen 263 486 mk. Tämän johdosta ehdotetaan momentille myönnettäväksi 263 486 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 263 486
„ 1971 (II lisämenoarvio) ... mk 375 200

55. *Korvaus lyijysaastumista koskevaan tutkimukseen*
Momentille ehdotetaan 63 200 mk Työterveyslaitoksen suorittamaa lyijysaastumista koskevaa tutkimusta varten.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) ..... mk 63 200

70. *Varmuusvarastojen hankinnat* (siirtomääräraha)
Suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen lääkintähuollon varalle tehtyjen suunnitelmien mukaan terveyden- ja sairaanhoito-organisaation tulee valmistautua katastrofilääkintään laajentamalla toimintaansa. Tämä edellyttää lääkintävälineiden ja -tarvikkeiden lisähankintoja. Yleisperusteluihin viitaten ehdotetaan, että varmuusvarastoja varten saataisiin hankkia lääkintävälineitä ja -tarvikkeita Neuvostoliitosta 1 550 000 markalla.
Hankintojen ensimmäisen maksuerän suorittamista varten ehdotetaan momentille 465 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvioesitys) mk 465 000

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot

02. *Viransijaisten palkkiot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 16 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 16 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 16 600
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 14 259
„ 1969	„	mk 14 284

53. *Liikennevakuutuskorvaukset* (arviomääräraha)
Korvattavien tapausten lukumäärän ja korjauskustannusten nousun vuoksi momentille merkitään lisäystä 700 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 700 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 050 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 072 558
„ 1969	„	mk 929 316

Pääluokka 34

TYÖVOIMAMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Työvoimaministeriö

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*
Työvoimaministeriössä on kuluvana vuonna vireillä laajahkoja selvitystöitä ja lakiuudistuksia, joihin neuvottelu- ja toimikunnat joutuvat osallistumaan. Tämän johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 21 000 mk. Vastaava säästö jätetään momentille 34.99.08.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 21 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 36 400
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 28 994
„ 1969	„	mk 39 330

19. *Painatus*
Työnvälityksen menetelmiä on uudistettu mm. avovälityksen käyttöön otolla. Tämän ja uuden työllisyyslain aiheuttamista lomakeuudistuksista johtuen momentille ehdotetaan lisäystä 18 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 18 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 100 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 475 553
„ 1969	„	mk 335 668

23. *Julkaisu- ja tiedotustoiminta*
Avoimista työpaikoista tiedottavan Työmarkkinat-nimisen lehden sivulukua ja painosmäärää on lisätty avovälityksen periaatteiden toteuttamiseksi ja jakelun laajentamiseksi koskemaan myös ammatillisista oppilaitoksista valmistuvat. Tästä syystä ehdotetaan momentille lisäystä 38 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 38 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 600 000

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 26 000 mk puhelinliikenteen ja sisäisen tiedotustoiminnan monistuskustannusten lisääntymisestä johtuen.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 26 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 260 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 269 978
„ 1969	„	mk 261 602

50. *Valtionapu Suomi-Seura ry:lle*
TEL-maksujen maksamiseksi vuosilta 1969 ja 1970 ehdotetaan momentille lisäystä 2 100 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 2 100
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 26 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 24 493
„ 1969 „ ..... mk 24 013

70. *Kaluston hankkiminen*
Työnvälityksen kaukovälityksen työpaikkaluettelot laaditaan tietokoneilla. Jakelussa tarvittavan offsetmonistuskoneen ja arkinkokoojakoneen hankkimiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 40 000 mk. Vastaava säästö jätetään momentille 34.01.27.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 40 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 35 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 59 769

05. Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto

09. *Neuvottelukunnat*
Työllisyyttä edistävän ammattikurssitoiminnan tehostamiseksi ovat neuvottelukuntien ammattikurssijaostot joutuneet kokoontumaan arvioitua suuremmassa määrin, mistä johtuen momentille ehdotetaan lisäystä 9 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 9 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 21 200
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 10 785
„ 1969 „ ..... mk 10 565

07. Ammatinvalinnanohjausasiain piiri- ja paikallishallinto

20. *Matkat* (arviomääräraha)
Vaasan ja Jyväskylän ammatinvalinnanohjauspiireissä on aloitettu koko alueen kattava informaatio- ja opetustoiminta kaikissa kansalais- ja keskikouluissa sekä lukioissa. Edellä esitetystä sekä matkakorvausperusteiden muuttumisesta johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 25 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 25 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 95 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 99 216
„ 1969 „ ..... mk 82 390

29. *Muut kulutusmenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk, joka aiheutuu lisätystä informaatiotoiminnasta erityisesti Vaasan ja Jyväskylän piiritoimistojen alueilla sekä kotipaikkakuntansa ulkopuolelle ammatinvalinnanohjaukseen hakeutuvien matkojen korvaamisesta erityisesti Rovaniemen, Oulun, Kajaanin ja Joensuun piirien alueilla, joissa matkat ovat pitkiä ja ammatinvalinnanohjaukseen hakeutuvia arvioitua enemmän.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 40 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 260 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 244 950
„ 1969 „ ..... mk 209 981

61. *Vajaakuntoisten testaaminen erityislaitoksissa* (arviomääräraha)
Ammatinvalinnanohjaus on lähettänyt monivammaisia asiakkaita erityislaitoksiin testattaviksi. Lisääntyneistä lääkärintutkimusmenoista johtuen momentille ehdotetaan lisäystä 54 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 54 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 417 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 341 452
„ 1969 „ ..... mk 300 000

20. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen

25. *Majoitustukikohtien käyttömenot*
Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mikä aiheutuu Helsingin vastaanottoasuntolan valmistumisesta ja Turun ja Tampereen vastaanottoasuntoloiden laajentamisesta noin 500 vuodepaikalla. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.34.20.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	200 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 600 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	1 003 643
„ 1969	„	mk	204 374

74. *Majoitustukikohtien rakentaminen* (siirtomääräraha)
Ehdotetaan että momentin määrärahaa saadaan käyttää myös uusien asuntoloiden rakentamiseksi. Momentin määrärahalla voidaan rakentaa noin 750 vuodepaikan lisätilat sosiaalitiloineen. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971	(menoarvio)	mk	3 700 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	3 047 586
„ 1969	„	mk	2 613 968

50. Työllisyyden hoito

77. *Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi* (arviomääräraha)
Vaikeutuneen työllisyystilanteen aiheuttamien lisätyöohjelmien sekä työllisyyskohteiden suunnitteluohjelman rahoittamiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 114 000 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	114 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	50 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	92 523 715
„ 1969	„	mk	99 638 108

Pääluokka 35

VALTIONVELKA

03. Ulkomaisen velan korko

90. *Ulkomaisen pitkäaikaisen velan korko* (arviomääräraha)
Vuoden 1970 8 ½ %:n DM-lainan korkojen suorittamista varten tarvitaan 7 830 100 mk. Momentin käyttösuunnitelmaan on menoarvioesityksen antamisen jälkeen vuonna 1970 otettavien lainojen kohdalle merkitty 6 000 000 mk, joten lainan korkoja varten tarvitaan lisäystä 1 830 100 mk. Vuonna 1971 tapahtuneen sveitsinfrangin revalvoinnin sekä DM:n kurssimuutoksen johdosta tarvitaan muiden DM-lainojen ja vuoden 1961 5 %:n sveitsin-

frangilainan korkoja varten lisäystä 1 145 000 mk. Kun vuoden 1968 vaihtuvakorkoisen dollarilainan (alkuaan sveitsinfrangilainan) koroista säästyy 960 600 mk, merkitään momentille lisäystä 2 014 500 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	2 014 500
„ 1971	(menoarvio)	mk	80 967 200
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	78 790 744
„ 1969	„	mk	69 539 045

08. Yhdistetyn kruunuluoton järjestely

Suomen ja Ruotsin hallitusten 21. 6. 1971 allekirjoittamassa, 17 päivänä syyskuuta 1971 erikseen eduskunnan hyväksyttäväksi annetussa sopimuksessa, joka koskee eräiden Suomen valtiolle myönnettyjen ruotsalaisten lainojen eli ns. yhdistetyn kruunuluoton maksamista, on sovittu siitä, että Suomen hallitus ottaa vastattavakseen ja suorittaa Ruotsin merenkulkulaitoksen puolesta Oy Wärtsilä Ab:lle Ruotsin merenkulkulaitoksen mainitulta yhtiöltä 10. 5. 1971 tehdyllä sopimuksella tilaaman vuonna 1974 toimitettavan jäänmurtajan kauppahinnan 64 554 000 mk, sekä eräistä lisähankinnoista mahdollisesti aiheutuvat kustannukset, enintään kuitenkin 279 400 mk, eli yhteensä 64 833 400 mk. Muut sopimuksesta aiheutuvat maksut, myöhemmin tehtävistä lisähankinnoista aiheutuvat maksut mukaanluettuina, suorittaa Ruotsin merenkulkulaitos. Varsinainen kauppahinta suoritetaan viidessä erässä seuraavasti:

I erä	1. 7. 1971	2.5 %	kauppahinnasta	1 613 850	mk
II „	1. 7. 1972	34.5 %	„	22 271 130	mk
III „	1. 7. 1973	33.0 %	„	21 302 820	mk
IV „	1. 7. 1974	20.0 %	„	12 910 800	mk
V „	syysk. 1974	10.0 %	„	6 455 400	mk

Lisäksi on sovittu siitä, että Suomen hallitus ottaa vuonna 1971 tehtävään lisämenoarvioesitykseen 9 000 000 kruunua vastaavan, 7 471 800 Suomen markkamääräisen määrärahan suoritettavaksi Suomalais-ruotsalaiselle kulttuurirahastolle. Edellä mainittujen edellytysten tultua Suomen hallituksen taholta suoritetuiksi, Ruotsin hallitus puolestaan luopuu yhdistettyyn kruunuluottoon sisältyvien lainojen vielä maksamatta olevasta lainapääomasta, joka sopimushetkellä oli 189 126 588,41 kruunua, vasta-arvoltaan 153 778 829,04 mk.

Edellä tarkoitetun jäänmurtajan kauppahinnan ensimmäinen maksuerä erääntyi maksettavaksi kuluvan vuoden heinäkuun 1 päivänä. Oy Wärtsilä Ab on väliaikaisesti rahoittanut tämän maksuerän ottamalla Postipankista 1 613 850 markan määräisen luoton. Kun valtio suorittaa edellä tarkoitetun ensimmäisen maksuerän, olisi valtion maksettava sille myös 8 ½ prosentin vuotuinen korko laskettuna maksun eräpäivästä maksupäivään.

90. *Yhdistetyn kruunuluoton järjestelyyn liittyvät menot* (arviomääräraha)

Momentille merkitään tämän luvun perustelujen mukaisesti 9 153 858 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäänmurtajan kauppahinnan I erä tämän erän maksujärjestelyyn liittyvine korkoineen	1 682 058
Suomalais-ruotsalaiselle kulttuurirahastolle	7 471 800
Yhteensä mk	9 153 858

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	9 153 858

Pääluokka 36

VALTION LIIKEYRITYKSET SEKÄ METSÄT JA MAATILAT

01. Valtionrautatiet

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

1. *Perus- ja sopimuspalkat.* Talousosaston tehtävien lisääntymisen takia ehdotetaan perustettavaksi 15. 12. 1971 lähtien yksi apulaisjohtajan sopimuspalkkainen virka (S 14), jonka haltija toimii taloustoimiston päällikkönä. Lisäys on sopimuspalkkana 1 780 mk. Kun avoimista viroista jää vastaava säästö, jää alamomentin loppusumma ennalleen.

V. 1971	(menoarvio)	mk	300 468 700
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	288 738 184
„ 1969	„	mk	282 145 987

22. *Liikenteen hoidon ja markkinoinnin menot* (arviomääräraha)

1. *Sekalaiset menot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk, mikä aiheutuu liikenteen lisääntymisestä ja kustannusten noususta kansainvälisessä yhdysliikenteessä sekä tavarajunaliikenteeseen liittyvien kuorma-autokuljetusten lisääntymisestä ja kuljetusmaksujen korotuksista. Alamomentin loppusumma on 35 470 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	5 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	32 600 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	32 918 604
„ 1969	„	mk	28 734 539

73. *Liikkuvan rautatiekaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Sosiaali- ja terveysministeriön hintaneuvoston päätöksen mukaisesti rautatiehallituksen on suoritettava kahdentoista VR-12 dieselvaihtoveturin hinnantarkistuksia 606 960 mk ja 30 moottorijunan sarjasta jo toimitettujen 20 sähkömoottorijunan hinnantarkistuksia 1 686 000 mk. Tämän johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 2 293 000 mk.

Kotimaisen sähköalan ja konepajateollisuuden kilpailuedellytyksien ylläpitämiseksi niiden käytettävissä tulisi olla raskaiden, 350 tonniakin painavien tuoteyksiköitten kuljettamiseen rautateillä soveltuva vaunu. Valtionrautateiden nykyisellä kaulustolla näitä kuljetuksia ei voida suorittaa. Tämän vuoksi ehdotetaan rautatiehallitukselle annettavaksi valtuus tilata mainitunlaisiin kuljetuksiin tarvittava suurkuljetusvaunu, jonka arvioidaan maksavan noin 4 milj. markkaa. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	2 293 000
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk	8 400 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	73 870 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	67 750 000
„ 1969	„	mk	55 000 000

04. Posti- ja lennätinlaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 41 903 243 mk seuraavasti:

1. *Perus- ja sopimuspalkat.* Posti- ja lennätinhallituksen postiosastoon ehdotetaan perustettavaksi suunnittelua varten toimisto. Toi-

mistopäällikön tehtäviin tulee kuulumaan postitoimen toiminnan pitkän tähtäyksen taloussuunnitelmien, liikenne- ja kuljetuskysymysten, mekanisoinnin ja automatisoinnin suunnittelun johto. Tämän vuoksi ehdotetaan 1. 12. 1971 lukien perustettavaksi yksi toimistopäällikön virka (S 12). Lisäys on sopimuspalkkana 3 243 mk. Alamomentin loppusumma on 114 747 293 mk.

3. *Yleiset lisät.* Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä ikälisinä 6 000 000 mk. Alamomentin loppusumma on 46 021 639 mk.

4. *Erityiset lisät.* Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä eri korvauksina ja lisinä 3 700 000 mk. Alamomentin loppusumma on 19 695 089 mk.

5. *Tilapäisten toimihenkilöiden palkkiot.* Satunnaisten autonkuljettajien tilapäistämisen, vuosilomalisän suorittamisen sekä määrärahan arvioitua suuremman tarpeen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä tilapäisten palkkioina 500 000 mk, liikenneoppilaiden palkkioina 400 000 mk, sunnuntaityökorvauksina 400 000 mk sekä ilta- ja yötyölisinä 300 000 mk eli lisäystä yhteensä 1 600 000 mk. Alamomentin loppusumma on 22 503 479 mk.

6. *Työsuhdepalkat.* Alamomentin määrärahaan on vuoden 1971 toisessa lisämenoarviossa myönnetty lisäystä 1 715 000 mk. Työsuhteisten arvioitua suuremman tarpeen, lisääntyneen liikenteen sekä palkkausperusteiden muuttumisen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä toimihenkilöiden palkkoina 3 700 000 mk, siivoojien palkkoina 1 700 000 mk, maalaiskirjeenkantajien palkkoina 4 400 000 mk, puhelinaseman hoitajien palkkoina 800 000 mk, sähkösanomien viejien palkkoina 200 000 mk sekä sanomalehdenjakajien palkkoina 1 600 000 mk eli lisäystä yhteensä 12 400 000 mk. Alamomentin loppusumma on 66 214 666 mk.

8. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentin määrärahaan on vuoden 1971 toisessa lisämenoarviossa myönnetty lisäystä 750 000 mk. Määrärahojen arvioitua suuremman tarpeen, lisääntyneen liikenteen sekä palkkausperusteiden muuttumisen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä viransijaisten palkkioina 4 600 000 mk, satunnaisten apulaisten palkkoina 10 500 000 mk sekä postihaaraosastojen, -asemien ja -pysäkkien hoitajien palkkioina 3 100 000 mk eli lisäystä yhteensä 18 200 000 mk. Alamomentin loppusumma on 60 576 144 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	41 903 243
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk	2 465 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	358 426 300
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	346 010 823
„ 1969	„	mk	309 752 788

04. *Sosiaaliturvamaksu* (arviomääräraha)
Momentille merkitään lisäystä 3 216 700 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	3 216 700
„ 1971	(menoarvio)	mk	25 089 900
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	22 970 092
„ 1969	„	mk	19 816 796

05. *Eläkkeet* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 5 300 000 mk seuraavasti:

1. *Vakinaiset eläkkeet ja ennen myönnetyt ylimääräiset eläkkeet.* Eläkkeiden lukumäärän lisääntymisen ja niiden tarkistuksen johdosta ehdotetaan alamomentille lisäystä 4 000 000 mk. Alamomentin loppusumma on 25 594 000 mk.

3. *Perhe-eläkkeet ja hautausavut.* Perhe-eläkkeiden lukumäärän lisääntymisen ja niiden tarkistuksen johdosta alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 300 000 mk. Alamomentin loppusumma on 4 883 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	5 300 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	25 750 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	24 806 076
„ 1969	„	mk	21 147 871

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)
Huoneistojen tarpeen kasvun sekä rakennusten hoitokustannusten nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 3 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 3 000 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 26 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 26 310 322
„ 1969 „ ..... mk 24 016 808

13. *Rakennusten ja huoneistojen kunnossapito* (arviomääräraha)

Rakennusten lisääntymisen ja kunnossapitokustannusten nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 500 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 500 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 4 500 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 4 399 320
„ 1969 „ ..... mk 4 041 549

21. *Kuljetusvälineiden käyttö ja kunnossapito* (arviomääräraha)

Hintatason nousun ja palkkojen korotusten johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 3 000 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 3 000 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 21 600 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 19 937 834
„ 1969 „ ..... mk 19 760 509

22. *Korvaukset postinkuljetuksista* (arviomääräraha)

Ulkomaisen ja kotimaisen postin kuljetuskorvausten lisääntymisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 600 000 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 600 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 18 000 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 17 770 471
„ 1969 „ ..... mk 17 853 774

29. *Muut käyttömenot* (arviomääräraha)

4. *Sekalaiset käyttömenot.* Matkakustannuksista, painatus- ja sitomiskustannuksista sekä tarve- ja kulutusaineista aiheutuvien menojen lisääntymisen johdosta sekä sen johdosta, että kansainvälisten postipaketti- ja kauttakulkumaksujen tilitysten kirjaamismenettelyssä on bruttoperiaatteen noudattamista entisestään tehostettu, ehdotetaan alamomentille lisäystä 6 000 000 mk. Alamomentin loppusumma on 28 027 600 mk.

V. 1971 (III lisämenoarvio-esitys) ..... mk 6 000 000
„ 1971 (menoarvio) ..... mk 22 233 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 24 576 716
„ 1969 „ ..... mk 19 065 637

71. *Televerkon kehittäminen* (siirtomääräraha)

Ehdotetaan, että posti- ja lennätinlaitos saa käyttää momentin määrärahaa Kansainväliseen telesateliittijärjestöön (INTELSAT) liittymisestä sekä Euroopan posti- ja lennätinhallintojen yhteistyöelimen (CEPT) järjestämään datatoimintaa koskevaan yleiseurooppalaiseen markkinatutkimukseen osallistumisesta aiheutuviin menoihin, joista ensinmainittuun tarvitaan arviolta enintään 700 000 mk ja jälkimmäiseen 150 000 mk. Momentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

V. 1971 (menoarvio) ..... mk 77 400 000
„ 1970 (tilinpäätös) ..... mk 65 500 000
„ 1969 „ ..... mk 43 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 150 000 mk seuraavasti:

1. *Keskeneräiset työt.* Seinäjoen asema- ja postitalon kustannusarviota on jouduttu ylittämään posti- ja lennätinlaitoksen toimeksiannosta suoritetuista muutos- ja lisätöistä sekä eräistä kiintokalustehankinnoista johtuen 150 000 markalla, minkä vuoksi alamomentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk. Alamomentin loppusumma on 14 465 000 mk.

2. *Uudet talonrakennustyöt.* Turun postitalon muutos- ja peruskorjaustyön urakka-ajan lyhentämiseksi viidellä kuukaudella alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk. Vuonna 1973 hankkeeseen tarvittava rahoitus pienenee

vastaavalla määrällä. Korjaustyön pinta-ala ja tilavuus on tarkistettu ja ne ovat 11 200 m² ja 52 300 m³. Työn kustannusarvio on noussut 9 250 000 markkaan eli 826 markkaan neliömetriltä ja 177 markkaan kuutiometriltä. Alamomentin loppusumma on 13 435 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	1 150 000
„ 1971	(II lisämenoarvio)	mk	95 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	27 655 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	16 960 000
„ 1969	„	mk	9 354 000

88. *Tonttien sekä huoneisto-osakkeiden hankinta* (siirtomääräraha)

Posti- ja lennätinhallituksen huonetilojen tarve lisääntyy eräiden irtisanomisten, henkilökunnan kasvun ja Helsingin pääkaukokeskuksen laajennusten vuoksi vuonna 1972 4 200 m² ja vuonna 1973 edelleen ainakin 2 500 m². Lisäksi on toiminnan tehostamiseksi tarpeen keskittää nykyisin vuokratiloissa 30 eri paikassa toimivia keskushallinnon yksiköitä mahdollisimman laajasti yhteen. Kun tämän johdosta on tarpeen ostaa eräitä varsin suuria yhtenäisiä tiloja, ehdotetaan, että posti- ja lennätinhallitus oikeutetaan tekemään tarpeelliset sopimukset enintään 15 000 m² suuruisten, pääasiassa toimistokäyttöön tarkoitettujen huonetilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostamiseksi. Kauppahintojen alkuerien suorittamista varten momentille ehdotetaan lisäystä 6 000 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	6 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	1 200 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	3 280 000
„ 1969	„	mk	500 000

05. Posti- ja lennätinlaitoksen konepajat

21. *Televa* (arviomääräraha)

Kustannustason nousun ja tuotannon lisääntymisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 4 000 000 mk. Tuloihin on merkitty vastaava lisäys momentille 14.05.01.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	4 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	13 050 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	11 598 387
„ 1969	„	mk	8 824 795

22. *Turun asennuspaja* (arviomääräraha)

Kustannusten nousun ja liiketoiminnan vilkastumisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 1 500 000 mk. Tuloihin on merkitty vastaava lisäys momentille 14.05.02.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	1 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	6 500 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	6 979 268
„ 1969	„	mk	5 895 820

07. Valtion väliaikainen ravitsemiskeskus

29. *Käyttömenot* (arviomääräraha)

Liikevaihdon odotettua suuremmasta kasvusta johtuen momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk. Vastaava lisäys on merkitty tulomomentille 14.07.01.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk	1 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk	6 000 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk	6 758 639
„ 1969	„	mk	7 334 803

20. Puolustuslaitoksen teollisuus- ja liiketoiminta

05. *Eläkkeet* (arviomääräraha)

1. *Vakinaiset ja ennen myönnetyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 205 000 mk eläkkeeseen oikeutettujen lisääntymisestä ja eläkkeiden korottamisesta johtuen. Alamomentin loppusumma on 895 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys	mk 205 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 700 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 713 377
„ 1969	„	mk 629 595

21. *Pukutehdas* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan tilauskannan lisääntymisen johdosta lisäystä 1 034 000 mk, josta 290 000 mk palkkauksiin ja 744 000 mk muihin tuotantomenoihin. Vastaavasti on momentille 14.20.01 merkitty lisäystä 1 079 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 1 034 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 5 793 700
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 5 821 687
„ 1969	„	mk 4 732 524

22. *Vammaskosken tehdas* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan palkka- ja raaka-ainekustannusten kohoamisesta johtuen lisäystä 1 000 000 mk, josta 500 000 mk palkkauksiin ja 500 000 mk muihin tuotantomenoihin. Vastaavasti on momentille 14.20.02 merkitty lisäystä 1 025 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 1 000 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 6 020 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 6 723 998
„ 1969	„	mk 5 595 625

23. *Patruunatehdas* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan kohonneista palkka- ja muista kustannuksista sekä lisääntyneestä tuotannosta johtuen lisäystä 2 500 000 mk, josta 1 000 000 mk palkkauksiin ja 1 500 000 mk muihin tuotantomenhoin. Vastaavasti on momentille 14.20.03 merkitty lisäystä 2 650 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 2 500 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 9 506 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 10 228 460
„ 1969	„	mk 8 596 008

24. *Metsätalous* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan palkka- ja muiden kustannusten noususta johtuen lisäystä 45 000 mk, josta 20 000 mk palkkauksiin ja 25 000 mk muihin metsätaloustoiminnan menoihin. Vastaavasti on momentille 14.20.04 merkitty lisäystä 100 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 45 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 690 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 617 695
„ 1969	„	mk 1 432 232

28. *Poistot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk, joka aiheutuu Valtion pukutehtaan käyttöomaisuuden lisääntymisestä vuoden 1970 lisämenoarvioissa tavarahissin ja liinaprässin hankintaan myönnetyillä määrärahoilla. Vastaavasti on momentille 14.80.20 merkitty lisäystä 10 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 10 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 900 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 706 487
„ 1969	„	mk 590 704

70. *Teollisuuslaitosten konehankinnat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 16 000 mk uuden puhelinvaihteen hankkimiseksi Valtion pukutehtaalle.

V. 1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk 16 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 803 500
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 745 000

30. Valtion hankintakeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

6. *Työsuhdepalkat.* Sopimusten mukaisista palkkojen tarkistuksista johtuen ehdotetaan alamomentille lisäystä 131 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 756 428 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 131 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 678 400
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 559 593
„ 1969	„	mk 1 461 827

29. *Muut käyttömenot* (arviomääräraha)

2. *Yleiset toimistomenot.* Toiminnan kasvun vuoksi ehdotetaan toimistomenoihin alamomentille lisäystä 60 000 mk. Alamomentin loppusumma on 444 800 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 60 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 387 800
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 367 733
„ 1969	„	mk 351 737

32. Valtion polttoainekeskus

05. *Eläkkeet* (arviomääräraha)

1. *Vakinaiset eläkkeet sekä ennen myönnetyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk eläkkeen saajien lukumäärän kasvusta johtuen. Alamomentin loppusumma on 1 563 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 300 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 1 265 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 1 207 610
„ 1969	„	mk 968 210

21. *Hankinta- ja jakelutoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä lämmityspolttoaineiden ja puutavaran hintojen nousun johdosta 19 100 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 19 100 000
„ 1971	(menoarvio)	mk 65 321 000
„ 1970	(tilinpäätös)	mk 63 891 212
„ 1969	„	mk 59 319 569

47. Maatalouden tutkimuskeskuksen maatila

05. *Eläkkeet* (arviomääräraha)

Kuluvan vuoden varsinaisessa menoarviossa on alamomentilta 36.48.05.1 siirretty 533 300 mk maataloushallituksen koulutilojen 5/6 vuoden osuutena alamomentille 36.70.05.1. Tästä määrästä on kuitenkin Jokioisten kartanoiden osuutta 350 000 mk, minkä vuoksi momentille ehdotetaan maatalouden tutkimuskeskuksen maatilan eläkkeitä varten 350 000 mk. Vastaavasti jätetään alamomentilta 36.70.05.1 käyttämättä 350 000 mk.

V. 1971	(III lisämenoarvio-esitys)	mk 350 000

50. Sosiaalihallituksen maatilat

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Kustannusten nousun johdosta on Lapinjärven huoltolan maatilan työväen asuinrakennuksen rakentamiseen myönnetty 98 000 markan määräraha osoittautunut riittämättömäksi. Rakennustöiden loppuun saattamiseksi momentille ehdotetaan lisäystä 14 000 mk.

V.	1971	(III lisämenoarvioesitys)	mk	14 000
„	1971	(menoarvio)	mk	98 000
„	1970	(tilinpäätös)	mk	97 110
„	1969	„	mk	265 463

Edellä esitetyn nojalla ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset, mikäli niistä ei jo ole Eduskunnan päätöstä, vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon.

Lisäyksiä ja muutoksia vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon

TULOT

Osasto 11

11.	**VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT**	**1 080 000 000**
01.	**Tulon ja omaisuuden perusteella kannettavat verot**	**384 000 000**
01.	Tulo- ja omaisuusvero, lisäystä	355 000 000
02.	Merimiesvero, lisäystä	9 000 000
04.	Arpajaisvero, lisäystä	20 000 000
04.	**Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut**	**328 000 000**
01.	Liikevaihtovero, lisäystä	288 000 000
09.	Liikevaihtoveron lisävero	40 000 000
06.	**Tullit ja tuontimaksut**	**60 000 000**
09.	Tasausvero	60 000 000
08.	**Valmisteverot**	**125 000 000**
01.	Tupakkavalmistevero, lisäystä	10 000 000
04.	Alkoholijuomavero, lisäystä	70 000 000
07.	Nestemäisten polttoaineiden valmistevero, lisäystä	45 000 000
10.	**Muut verot**	**163 000 000**
01.	Leimavero, lisäystä	38 000 000
05.	Suhdannevero (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)	125 000 000
19.	**Muut veronluonteiset tulot**	**20 000 000**
01.	Oy Alko Ab:n ylijäämä, lisäystä	20 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	48 551 400
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	300 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot, lisäystä	300 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	900 000
63. Poliisivarusvarikon tulot, lisäystä	900 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	46 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	46 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	10 150 000
50. Rahapajan tulot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	10 000 000
65. Otaniemen valtionalueen tulot, lisäystä	150 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	21 000 000
91. Valtion osuus veikkausvoittovaroista, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	21 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	3 397 600
10. Valtion maatalouskemian laitoksen tulot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	70 000
19. Vesihallinnon tulot, lisäystä	200 000
37. Maksut kalatalouden edistämiseksi, lisäystä	190 000
50. Metsähallituksen sekalaiset tulot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	37 600
84. Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot, lisäystä	400 000
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	2 500 000
31. Liikenneministeriön hallinnonala	75 000
50. Ilmatieteen laitoksen tulot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	75 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	1 600 000
12. Merenkulkuhallituksen karttapainon tulot, lisäystä	100 000
13. Majakkamaksut, lisäystä	1 000 000
15. Luotsausmaksut, lisäystä	500 000

34.	**Työvoimaministeriön hallinnonala**	**200 000**
	20. Majoitustukikohtien tulot, lisäystä	200 000
39.	**Muut sekalaiset tulot**	**10 882 800**
	04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset, lisäystä	10 000 000
	09. Muut sekalaiset tulot, lisäystä	882 800

Osasto 14

14.	**VALTION LIIKEYRITYKSET SEKÄ METSÄT JA MAATILAT**	**— 14 301 193**
01.	**Valtionrautatiet**	
	Käyttömenot (36.01.01—29)	664 368 700
	Vajaus	117 468 700
04.	**Posti- ja lennätinlaitos**	
	01. Postitoimen liikennetulot	242 350 000
	02. Valtiolta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset	64 800 000
	03. Muilta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset	17 500 000
	04. Teletoimen liikennetulot	361 300 000
	05. Valtiolta teletoimen palveluksista saatavat korvaukset	1 520 000
	06. Autoliikenteen tulot	18 000 000
	07. Sekalaiset tulot	9 800 000
	Käyttötulot yhteensä	715 270 000
	(Eduskunnan päätöksen 2. 6. 1971 mukaan 673 770 000 mk)	
	Käyttömenot (36.04.01—29)	685 854 143
	(Eduskunnan päätöksen 2. 6. 1971 mukaan 622 334 200 mk)	
	Ylijäämä	29 415 857
05.	**Posti- ja lennätinlaitoksen konepajat**	
	01. Televan tulot	18 210 000
	02. Turun asennuspajan tulot	8 188 000
	03. Keskusautokorjaamon tulot	2 000 000
	Käyttötulot yhteensä	28 398 000
	Käyttömenot (36.05.01—29)	27 525 000
	Ylijäämä	873 000

07. Valtion väliaikainen ravitsemiskeskus

01. Ravitsemiskeskuksen käyttötulot	7 500 000	
Käyttömenot (36.07.29)	7 500 000	
Ylijäämä		—

16. Valtion tietokonekeskus

01. Tietokonekeskuksen käyttötulot	19 650 000	
(Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		
Käyttömenot (36.16.01—29)	18 706 050	
(Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		
Ylijäämä		943 950

20. Puolustuslaitoksen teollisuus- ja liiketoiminta

01. Pukutehtaan tulot	7 379 000	
02. Vammaskosken tehtaan tulot	7 825 000	
03. Patruunatehtaan tulot	13 246 000	
04. Metsätaloustoiminnan tulot	2 450 000	
Käyttötulot yhteensä	30 900 000	
Käyttömenot (36.20.01—28)	29 403 700	
Ylijäämä		1 496 300

30. Valtion hankintakeskus

01. Hankintakeskuksen käyttötulot	3 234 200	
Käyttömenot (36.30.01—29)	2 970 600	
Ylijäämä		263 600

32. Valtion polttoainekeskus

01. Polttoainekeskuksen käyttötulot	89 100 000	
Käyttömenot (36.32.01—29)	89 005 000	
(Eduskunnan päätöksen 2. 6. 1971 mukaan 69 605 000 mk)		
Ylijäämä		95 000

45. Metsähallituksen metsät

01. Puun pystymyyntitulot	2 000 000	
02. Puutavaran hankintatulot	164 450 000	
03. Sekalaiset tulot	4 000 000	
04. Työkoneiden käyttötulot	7 100 000	
Käyttötulot yhteensä	177 550 000	
Käyttömenot (36.45.01—29)	164 881 700	
(Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		
Ylijäämä		12 668 300

47. **Maatalouden tutkimuskeskuksen maatila**		
01. Maatilan käyttötulot	4 951 350	
Käyttömenot (36.47.01—29)	4 951 350	
(Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		
Ylijäämä		—
80. **Liikeyritysten, metsien ja maatilojen poistot**		10 000
20. Puolustuslaitoksen teollisuuslaitokset, lisäystä		10 000

Osasto 15

15. **LAINAT**	43 120 000
01. **Takaisin maksetut lainat**	17 500 000
04. Muiden lainojen lyhennykset, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	17 500 000
02. **Lainanotto**	25 620 000
04. Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta saatu III tielaina	25 620 000

Lisäys tuloihin: 1 157 370 207

MENOT

Pääluokka 21

21.	**TASAVALLAN PRESIDENTTI**	22 350
02.	**Tasavallan presidentin kanslia** (010)	22 350
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä	22 350
	(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 7 350 mk)	

Pääluokka 22

22.	**EDUSKUNTA**	1 384 500
01.	**Kansanedustajat** (010)	772 400
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	712 400
	20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä	60 000
02.	**Eduskunnan kanslia** (010)	432 000
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	147 000
	19. Painatus (arviomääräraha), lisäystä	260 000
	29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä	25 000
09.	**Valtiontilintarkastajat** (010)	3 500
	19. Painatus (arviomääräraha), lisäystä	3 500
14.	**Eduskunnan oikeusasiamies** (010)	15 000
	19. Painatus, lisäystä	14 000
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä	1 000
19.	**Eduskunnan kirjasto** (260)	49 600
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	41 600
	(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 18 500 mk)	
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ...	8 000

25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta	(010)	**100 000**
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä		100 000
99. Eduskunnan muut menot	(010)	**12 000**
22. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi, lisäystä		12 000

Pääluokka 23

23. VALTIONEUVOSTO		**6 180 947**
01. Valtioneuvosto	(010)	**100 000**
21. Käyttövarat, lisäystä		100 000
02. Valtioneuvoston kanslia	(010)	**121 850**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		15 700
19. Painatus, lisäystä		10 000
21. Kunniamerkkien ja virka-ansiomerkkien korvaaminen sekä toimikuntien menot (arviomääräraha), lisäystä		74 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 12 150 mk)		22 150
03. Oikeuskanslerinvirasto	(010)	**27 497**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		27 497
10. Valtakunnansuunnittelutoimisto	(040)	**11 000**
19. Painatus, lisäystä		5 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		6 000
16. Taloudellinen suunnittelukeskus	(040)	**89 000**
09. Talousneuvosto, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 20 000 mk)		69 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		20 000
25. Valtioneuvoston linna ja eräät edustus- ja virkahuoneistot	(010)	**5 500 000**
88. Kiinteistön hankkiminen valtiolle (siirtomääräraha)		5 500 000
99. Valtioneuvoston muut menot	(010)	**331 600**
09. Neuvottelukunnat, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 290 600 mk)		331 600

Pääluokka 24

24.	**ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA**		16 353 500
01.	**Ulkoasiainministeriö**	(030)	1 416 000
	10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		60 000
	21. Sähke-, posti- ja puhelinmenot (arviomääräraha), lisäystä		115 000
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 250 000 mk)		1 241 000
10.	**Edustustot**	(030)	3 500 000
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		1 400 000
	10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		1 000 000
	13. Kiinteistöjen kunnossapito (arviomääräraha), lisäystä		400 000
	29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä		500 000
	70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		200 000
20.	**Kansainvälinen kehitysyhteistyö**	(030)	7 700 000
	66. Kansainvälisten järjestöjen kautta tapahtuva kehitysapu (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		7 700 000
99.	**Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot**	(030)	3 737 500
	09. Pysyvät toimikunnat, lisäystä		40 000
	21. Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha), lisäystä		500 000
	23. Suomen kansalaisten kotiinlähettäminen ja avustaminen (arviomääräraha), lisäystä		30 000
	24. Kurssivaihtelut (arviomääräraha), lisäystä		80 000
	25. Eräiden kansainvälisten kokousten järjestelyt (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 930 000 mk)		2 930 000
	27. Kansainväliseen yhteistyöhön Suomessa liittyvät menot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		57 500
	28. Valtion tehtävissä ulkomailla olevien Suomen kansalaisten terveydenhuollon kustannusten korvaaminen (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		100 000

Pääluokka 25

25.	**OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA**		4 074 010
01.	**Oikeusministeriö**	(050)	150 883
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 6 483 mk)		22 883

19.	Painatus, lisäystä	70 000
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä	15 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	33 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä	10 000
10.	**Korkein oikeus** (060)	**5 000**
19.	Painatus, lisäystä	5 000
11.	**Korkein hallinto-oikeus** (060)	**38 650**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 27 750 mk)	30 650
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	8 000
20.	**Hovioikeudet** (060)	**27 400**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	8 400
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	19 000
30.	**Kihlakunnanoikeudet** (060)	**692 010**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	407 010
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	92 000
20.	Matkat (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	24 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	29 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	140 000
39.	**Eräät oikeudenhoitomenot** (060)	**2 000 000**
21.	Maksuton oikeudenkäynti (arviomääräraha), lisäystä	2 000 000
50.	**Vankeinhoitolaitos** (100)	**897 900**
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	400 000
21.	Ravintomenot ja siviilipalvelusmiesten ylläpito (arviomääräraha), lisäystä	25 000
50.	Valtionapu kriminaalihuoltotyöhön, lisäystä	112 900
70.	Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	110 000
74.	Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha), lisäystä	250 000
60.	**Kriminologinen tutkimuslaitos** (100)	**52 167**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	35 167
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	6 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen	11 000

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot	(050)	**210 000**
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		210 000

Pääluokka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		**93 836 857**
01. Sisäasiainministeriö	(050)	**104 590**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		93 590
19. Painatus, lisäystä		3 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		8 000
05. Lääninhallitukset	(040)	**148 800**
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		17 600
19. Painatus, lisäystä		27 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		64 200
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		40 000
06. Väestörekisterikeskus	(040)	**711 500**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		170 000
19. Painatus, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 200 000 mk)		320 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		13 500
27. Väestön keskusrekisteri, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		200 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		8 000
07. Paikalliset väestörekisterit	(040)	**585 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		310 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä		8 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		87 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		180 000
10. Asuntohallitus	(530)	**382 917**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		3 417

10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 92 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 14 500
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 mk)
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä 273 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 248 000 mk)

12. **Asuntotuotannon edistäminen** ..... (530) 75 000 000
84. Asuntolainat suhdanneverovaroista (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971) 75 000 000

Poliisi

50. **Kaupunkien poliisilaitokset** ..... (070) 6 230 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 5 725 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä 60 000
21. Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito, lisäystä 200 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 245 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 44 000 mk)

51. **Nimismiespiirit** ..... (070) 5 297 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 4 400 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä 356 000
21. Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito, lisäystä 300 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 241 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 41 000 mk)

54. **Keskusrikospoliisi** ..... (070) 405 400
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 232 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä 22 000
19. Painatus (arviomääräraha), lisäystä 48 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä 30 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 73 400
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 69 000 mk)

56. **Suojelupoliisi** ..... (070) 60 650
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 53 650
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 7 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 4 000 mk)

58. **Liikkuva poliisi** ..... (070) 567 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 452 500
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 20 000
21. Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito, lisäystä 95 000

60. Poliisiopisto	(070)	**98 300**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		8 300
21. Oppilaiden huolto, lisäystä		90 000
62. Poliisiautovarikko	(070)	**3 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		3 000
63. Poliisivarusvarikko	(070)	**900 000**
22. Varusteet ja tarvikkeet (arviomääräraha), lisäystä		900 000
69. Muut poliisimenot	(070)	**555 000**
02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä		40 000
23. Oikeuslääkeopilliset tutkimukset (arviomääräraha), lisäystä		500 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		15 000
70. Kaavoitus- ja rakennustoimi	(510)	**1 381 900**
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		60 000
23. Rakennuskaavoitusmenot (arviomääräraha), lisäystä		1 000 000
30. Valtionapu rakennustarkastajien palkkaukseen (arviomääräraha), lisäystä		281 900
33. Valtion osuus seutukaavoituksen kustannuksista (arviomääräraha), lisäystä		40 000
80. Väestönsuojelu	(170)	**525 000**
09. Väestönsuojeluneuvottelukunta, lisäystä		15 000
74. Eräiden suojatilojen rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		510 000
90. Rajavartiolaitos	(080)	**855 300**
21. Kuljetus- ja kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito, lisäystä		421 000
70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		34 300
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		300 000
88. Maa-alueiden ja rakennusten hankkiminen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		100 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot	(050)	**25 000**
02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä		20 000
28. Koulutustoiminta (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		5 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		**17 449 600**
01. Puolustusministeriö	(150)	**125 000**
09. Pysyvät toimikunnat, lisäystä		35 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä		5 000
28. Käyttövarat, lisäystä		85 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 50 000 mk)		
Puolustuslaitos		
10. Pääesikunta	(160)	**24 000**
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		24 000
12. Muun puolustuslaitoksen palkkausmenot	(160)	**758 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		758 000
14. Asevelvollisten ylläpitomenot	(160)	**4 279 100**
02. Varusmiesten ja kadettien päivärahat (arviomääräraha), lisäystä		589 500
20. Kuljetukset (arviomääräraha), lisäystä		184 000
21. Muonitus (arviomääräraha), lisäystä		2 511 200
22. Vaatetus ja puhtaanapito (arviomääräraha), lisäystä		900 000
23. Terveydenhuolto (arviomääräraha), lisäystä		94 400
16. Koulutuksen erityismenot	(160)	**194 000**
20. Koulutuspäivärahat ja -matkat (arviomääräraha), lisäystä		194 000
25. Varustuksen käyttö- ja kunnossapitomenot	(160)	**4 000 000**
24. Varustuksen käyttö ja kunnossapito, lisäystä		4 000 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 3 000 000 mk)		
27. Kiinteistömenot	(160)	**4 000 000**
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha), lisäystä		4 000 000
29. Puolustuslaitoksen muut menot	(160)	**719 500**
19. Painatus, lisäystä		69 500
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		150 000
25. Joukkojen ja tavaran kuljetukset (arviomääräraha), lisäystä		400 000
26. Palvelutoiminta (arviomääräraha), lisäystä		40 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		60 000

30. Suomalainen valvontajoukko	(030)	**3 350 000**
22. YK:n suomalaisen valvontajoukon menot (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		3 350 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		**181 394 569**
01. Valtiovarainministeriö	(020)	**52 226**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		37 226
21. Palkkausten tarkistusmenettelystä aiheutuvat menot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 mk)		15 000
05. Valtiokonttori	(020)	**322 232**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		136 232
19. Painatus, lisäystä		10 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		18 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 28 000 mk)		158 000
07. Eläkkeet	(990)	**55 000**
06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha), lisäystä		55 000

Verotustoimi

18. Verohallitus	(020)	**74 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		74 000
23. Liikevaihtovero-oikeus	(020)	**10 311**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		10 311
38. Suhdannevaraukset	(890)	**150 000 000**
60. Siirto valtion suhdannerahastoon (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)		150 000 000

40. Tullilaitos	(020)	**25 000**
74. Tullitalojen rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä		25 000
50. Rahapaja	(020)	**4 514 700**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		235 000
22. Raaka-aineet (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 3 020 000 mk)		3 820 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 279 700 mk)		459 700
52. Tilastokeskus	(040)	**270 800**
19. Painatus, lisäystä		61 200
23. Erityisselvitykset, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		167 600
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		42 000
54. Pankkitarkastusvirasto	(820)	**30 000**
27. Automaattinen tietojenkäsittely (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		30 000
62. Piirirakennustoimistot	(040)	**15 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		15 000
64. Eräiden valtion kiinteistöjen menot	(040)	**11 000 000**
88. Virastotilojen hankkiminen valtiolle (siirtomääräraha)		11 000 000
65. Otaniemen valtionalue	(240)	**572 300**
09. Otaniemen hoitokunta, lisäystä		6 500
21. Lämpö- ja sähkölaitos (arviomääräraha), lisäystä		550 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		15 800
90. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot	(990)	**2 300 000**
01. Eräät lisäpalkkiot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 000 000
02. Lisähenkilökunnan ja virkamiesharjoittelijain palkkiot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		300 000
91. Kansainväliset rahoitusyhteisöt	(030)	**12 096 000**
66. Suomen osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		12 096 000

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot	(020)	**57 000**
50. Sotainvalidien keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman hinnan välisen hinnaneron korvaaminen		57 000

Pääluokka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		**160 475 912**
01. Opetusministeriö	(210)	**10 167 000**
19. Painatus, lisäystä		35 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä		25 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		60 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 mk)		20 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		100 000
88. Virastotilojen hankkiminen valtiolle (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 6 927 000 mk)		9 927 000

Ortodoksinen kirkko

06. Papisto ja opetustoimi	(280)	**5 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		5 000
07. Ortodoksinen pappisseminaari	(280)	**3 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		3 000
08. Muut ortodoksisen kirkon menot	(280)	**176 000**
52. Valtionapu rakennustoimintaan (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 50 000 mk)		150 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		26 000
10. Nykysuomen laitos	(250)	**2 100**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		2 100

Helsingin yliopisto

12. Helsingin yliopisto	(240)	**3 602 380**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 480
02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		350 000

10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	311 900
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	100 000
70.	Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	1 260 000
71.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	300 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 200 000
16.	**Kuvalaitos** (240)	**10 998**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	10 998
19.	**Jyväskylän yliopisto** (240)	**380 000**
02.	Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä	140 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	60 000
70.	Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	180 000
20.	**Oulun yliopisto** (240)	**1 050 000**
02.	Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 100 000 mk)	290 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	473 000
19.	Painatus, lisäystä	15 000
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä	32 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	60 000
70.	Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	180 000
21.	**Joensuun korkeakoulu** (240)	**129 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	92 000
13.	Rakennusten korjaus (siirtomääräraha) (kertameno), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	30 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	7 000
22.	**Kuopion korkeakoulu** (240)	**125 000**
26.	Kirjahankinnat (siirtomääräraha)	50 000
70.	Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	75 000
74.	Korkeakoulun suunnittelu (siirtomääräraha)	—
23.	**Turun yliopisto** (240)	**337 000**
51.	Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 120 000 mk)	187 000
52.	Valtionapu perushankintamenoihin (siirtomääräraha), lisäystä	150 000

24.	**Åbo Akademi**	(240)	**396 000**
51.	Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 35 000 mk)		76 000
52.	Valtionapu perushankintamenoihin (siirtomääräraha), lisäystä		120 000
54.	Ylimääräinen valtionapu museolaiva Sigynin peruskorjaukseen (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		200 000
25.	**Tampereen Yliopisto**	(240)	**474 900**
50.	Valtionapu palkkausmenoihin (arviomääräraha), lisäystä		187 400
52.	Valtionapu perushankintamenoihin, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 247 500 mk)		287 500
26.	**Eläinlääketieteellinen korkeakoulu**	(240)	**322 700**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		22 700
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		300 000
27.	**Teknillinen korkeakoulu**	(240)	**1 330 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		320 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		30 000
72.	Otaniemeen siirtyneiden osastojen ja laboratorioiden kaluston, tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kojeiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		900 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 000
28.	**Tampereen teknillinen korkeakoulu**	(240)	**366 101**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		17 701
26.	Kirjasto, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		50 000
27.	Automaattinen tietojenkäsittely, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		63 400
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		40 000
72.	Hervantaan siirtyvien osastojen ja laboratorioiden kaluston sekä tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		195 000
29.	**Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu**	(240)	**68 000**
27.	Automaattinen tietojenkäsittely, lisäystä		8 000
70.	Koneistojen, kalustojen, opetusvälineiden ja kokoelmien hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		60 000

Kauppakorkeakoulut

30. **Kauppakorkeakoulu**	(240)	**137 000**
51. Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		137 000
33. **Turun Kauppakorkeakoulu**	(240)	**29 994**
50. Valtionapu palkkausmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		4 244
51. Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		25 750
34. **Vaasan Kauppakorkeakoulu**	(240)	**31 700**
51. Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		31 700
37. **Muut korkeakoulumenot**	(240)	**130 000**
09. Korkeakouluneuvosto, lisäystä		40 000
52. Kesäyliopistojen valtionapu, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		90 000
38. **Kieli-instituutit**	(240)	**5 000**
09. Kieli-instituuttien valvontalautakunta, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		5 000
39. **Valtion opintotukikeskus**	(290)	**2 320 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		20 000
52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha), lisäystä		2 300 000
41. **Kouluhallitus**	(220)	**733 026**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 24 526 mk)		39 026
02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä		600 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		94 000

Oppikoulut

42. **Valtion oppikoulut**	(220)	**7 362 562**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 3 500 000 mk)		3 662 562
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		3 000 000
25. Oppilaiden terveydenhuolto, lisäystä		100 000

29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	100 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	500 000
43.	**Yksityisoppikoulut** (220)	**28 560 000**
50.	Valtionapu yksityisoppikouluille (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 3 500 000 mk)	28 500 000
51.	Vieraskielisten oppikoulujen valtionapu, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	60 000
44.	**Oppikoulujen yhteiset menot** (220)	**23 000**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	23 000

Kansakoulut

45.	**Koulutoimen piirihallinto** (220)	**120 000**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	120 000
46.	**Kansakoululaitoksen valtionapu** (220)	**25 000 000**
30.	Kaupunkien kansakoulujen valtionapu (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000
33.	Maalais- ja kauppalakansakoulujen muu valtionapu (arviomääräraha), lisäystä	14 200 000
35.	Ylimääräinen valtionapu kansakoululaitoksen ylläpitomenoihin (arviomääräraha), lisäystä	5 500 000
52.	Ylimääräinen rakennusavustus Haukkalan lasten neuropsykiatriselle hoitolaitokselle (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	300 000
47.	**Kansakoululaitoksen muut menot** (220)	**145 000**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 115 000 mk)	145 000
48.	**Kansakoulunopettajaseminaarit** (230)	**27 900**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	27 900
51.	**Svenska social- och kommunalhögskolan** (240)	**102 100**
50.	Valtionapu palkkausmenoihin (arviomääräraha), lisäystä	42 100
52.	Ylimääräinen harkinnanvarainen valtionapu	60 000
55.	**Kuurojen- ja sokeainkoulut** (220)	**370 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	100 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	200 000
20.	Oppilaiden kuljetukset (arviomääräraha), lisäystä	40 000
25.	Oppilaiden terveydenhuolto (arviomääräraha), lisäystä	30 000

56. Valtion kirjastotoimi	(260)	**2 240 000**
30. Kirjastojen valtionapu (arviomääräraha), lisäystä		2 240 000
57. Yhteiskunnallinen sivistystyö	(260)	**9 725 000**
50. Kansanopistojen valtionapu (arviomääräraha), lisäystä		3 050 000
51. Kansalais- ja työväenopistojen valtionapu (arviomääräraha), lisäystä		6 500 000
55. Valtionapu opintokerhotoimintaan (arviomääräraha), lisäystä		175 000
59. Ammattikasvatushallitus	(230)	**250 000**
19. Painatus, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 15 000 mk)		30 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä		40 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 125 000 mk)		150 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		30 000
61. Hotelli- ja ravintolakoulut	(230)	**232 818**
01. Palkkaukset (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		78 148
04. Sosiaaliturvamaksu (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		5 670
29. Muut kulutusmenot (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 62 000 mk)		69 000
70. Työkoneiden, kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 000
62. Valtion hammasteknikkokoulu	(230)	**15 000**
70. Kaluston, koneistojen ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		15 000
63. Valtion maatalousoppilaitokset	(230)	**1 191 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		441 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		150 000
21. Ravintomenot (arviomääräraha), lisäystä		160 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 240 000 mk)		440 000
68. Valtion keskusammattikoulut	(230)	**802 000**
23. Oppilaskodit, lisäystä		32 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		70 000
70. Työkoneiden, kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		400 000

74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	300 000
71.	**Kunnalliset ja yksityiset ammattioppilaitokset** (230)	**1 893 100**
32.	Valtionapu kunnallisten ammattioppilaitosten työpajoille (arviomääräraha), lisäystä	474 500
33.	Valtionapu kunnallisille ammattioppilaitoksille huoneistojen hankkimiseen, lisäystä	1 000 000
52.	Valtionapu yksityisten ammattioppilaitosten työpajoille (arviomääräraha), lisäystä	418 600
73.	**Invalidien ammattioppilaitokset** (230)	**681 000**
50.	Valtionapu invalidien ammattioppilaitoksille (arviomääräraha), lisäystä	681 000
74.	**Valtion merimiesammattikoulut** (230)	**143 921**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	62 921
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	60 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	21 000
75.	**Merenkulkuoppilaitokset** (230)	**610 000**
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	40 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	570 000
78.	**Kauppaoppilaitokset** (230)	**2 516 000**
30.	Valtionapu kunnallisille kauppaoppilaitoksille (arviomääräraha), lisäystä	1 326 000
50.	Valtionapu yksityisille kauppaoppilaitoksille (arviomääräraha), lisäystä	1 190 000
79.	**Valtion kotitalousoppilaitokset** (230)	**256 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	6 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	250 000
80.	**Valtion kotiteollisuusoppilaitokset** (230)	**7 000**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	7 000
81.	**Yksityiset kotitalousoppilaitokset** (230)	**188 000**
52.	Muut ylläpitomenot (arviomääräraha), lisäystä	188 000

82. Yksityiset kotiteollisuusoppilaitokset	(230)	**510 000**
52. Muut ylläpitomenot (arviomääräraha), lisäystä		360 000
54. Rakennusavustukset (siirtomääräraha), lisäystä		150 000
85. Ammattikurssit	(230)	**6 800 000**
70. Työllisyyttä edistävien ammattikurssien kone- ja kalustohankinnat (siirtomääräraha), lisäystä		4 800 000
74. Ammattikurssikeskusten rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 000 000
86. Ammattikasvatuksen muut menot	(230)	**25 061 000**
09. Ammattikasvatusneuvosto, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		11 000
23. Raahen tietokonealan oppilaitoksen järjestelymenot (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		50 000
61. Ammattikoulutuksen edistäminen suhdanneverovaroilla (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)		25 000 000
99. Ammattikoulutuksen edistäminen suhdanneverovaroilla (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		—
87. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos	(250)	**35 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		35 000
88. Valtion tieteelliset toimikunnat (Suomen Akatemia) ja tiedeneuvosto	(250)	**87 612**
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		37 612
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		30 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		20 000
89. Tieteen tukeminen	(250)	**2 200 000**
54. Veikkausvoittovarat tieteen tukemiseen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 200 000
90. Taiteen tukeminen	(250)	**6 910 000**
09. Valtion taidetoimikunnat, lisäystä		110 000
53. Veikkausvoittovarat taiteen tukemiseen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		6 800 000
91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen	(270)	**12 000 000**
50. Veikkausvoittovarat urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		10 500 000

51.	Veikkausvoittovarat nuorisonkasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 500 000
93.	**Valtionarkisto** ..... (260)	**9 000**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ..	9 000
95.	**Muinaistieteellinen toimikunta** ..... (260)	**197 800**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	12 500
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä	30 000
21.	Valvonta-, hoito- ja tutkimusmäärärahat, lisäystä	17 300
22.	Suomenlinnan menot, lisäystä	40 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ..	8 000
89.	Museokiinteistön hankkiminen (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	90 000
98.	**Kansainvälinen yhteistyö** ..... (030)	**372 000**
09.	Suomen Unesco-toimikunta, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	20 000
23.	Kansainvälisestä kulttuuritoiminnasta aiheutuvat menot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 85 000 mk)	137 000
24.	Suomen osuus pohjoismaisesta yhteistyöstä aiheutuvista menoista, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	30 000
26.	Kulttuurisopimuksien ja vaihto-ohjelmien toteuttaminen, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 55 000 mk)	125 000
88.	Ulkomaalaisten valtionstipendiaattien asuntojen hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	60 000
99.	**Opetusministeriön hallinnonalan muut menot** ..... (210)	**1 500 200**
08.	Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha), lisäystä	550 000
09.	Neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä	25 200
22.	Korkeakoulujen oppilasvalinnan ja lukion päättötutkinnon kehittäminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	40 000
27.	Malminkartanon alueen suunnittelukilpailu	60 000
50.	Eräät valtionavut, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	35 000
88.	Kiinteistön hankkiminen valtiolle (siirtomääräraha)	790 000

Pääluokka 30

30.	**MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA**	**219 825 674**
01.	**Maa- ja metsätalousministeriö** ..... (710)	**102 190**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 2 430 mk)	52 190
25.	Luonnonmarjojen viljelyn tutkiminen (siirtomääräraha)	50 000

04. **Maatalouspiirit**	(720)	34 416
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		416
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		34 000
10. **Valtion maatalouskemian laitos**	(750)	230
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		230
12. **Valtion siementarkastuslaitos**	(750)	5 700
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		1 500
19. Painatus, lisäystä		2 200
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		2 000
14. **Maatalouskoneiden tutkimuslaitos**	(750)	19 500
70. Kaluston ja koneiden hankkiminen, lisäystä		19 500
15. **Maitotaloustuotteiden tarkastuslaitos**	(750)	460
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		460
19. **Vesihallitus**	(540)	354 400
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		21 000
19. Painatus, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 30 000 mk)		37 000
22. Katselmustoimitukset ja vesistöjen valvonta (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		150 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		90 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		56 400
20. **Vesipiirit**	(540)	1 072 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		65 000
11. Työkoneiden ja kaluston kunnossapito, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		110 000
21. Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha), lisäystä		40 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 97 000 mk)		127 000
70. Kaluston, koneiden ja tutkimusvälineiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		30 000
77. Vesistötyöt (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		700 000

22. Maankuivatustoiminnan tukeminen	(720)	**1 300 000**
40. Valtionapu kuivatustöihin (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		500 000
83. Lainat kuivatustöihin (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		800 000
29. Valtion viljavarasto	(720)	**11 200 000**
60. Siirto viljavarastorahastoon		10 000 000
62. Vehnän markkinoimismaksusta valtion viljavarastolle aiheutuvan tappion korvaaminen (arviomääräraha)		1 200 000
30. Maatalouden neuvontatyön avustaminen	(720)	**835 753**
40. Maanviljelyn ja maatalouden rakennustoiminnan edistäminen, lisäystä		496 364
41. Kotieläintalouden edistäminen, lisäystä		143 680
43. Kerhotoiminnan tukeminen, lisäystä		162 620
46. Puutarhatalouden edistäminen, lisäystä		14 284
47. Muu neuvontatyön avustaminen, lisäystä		18 805
31. Maatalouden hintatuki	(720)	**153 928 200**
41. Maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen sekä markkinoinnin ja maatalouden hintatason vakaannuttaminen (arviomääräraha), lisäystä		146 800 000
42. Viljelmäkoon mukaan maksettava hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 330 000
43. Alueittainen hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 398 200
47. Maidon kuljetusavustukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 000 000
48. Villan tuotantopalkkiot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		400 000
32. Muu maatalouden välitön tuki	(720)	**20 000 000**
43. Maataloustuotteiden hintojen jälkeenjääneisyyden korvaaminen (siirtomääräraha)		20 000 000
35. Porotalous	(720)	**106 150**
40. Porotalouden edistäminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		6 150
42. Poroaitojen kunnossapito ja rakentaminen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		100 000
37. Kalastus	(740)	**790 000**
42. Kalansaaliin talteenoton ja käytön edistäminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		600 000
49. Kalakannan hoitovelvoitteet (arviomääräraha), lisäystä		190 000

38. **Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos**	(750)	**117 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		117 000
39. **Riistanhoidon muut menot**	(740)	**35 000**
21. Kalavesien ja riistan hoito valtion mailla, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		35 000

Metsätalous

50. **Metsähallitus**	(730)	**86 751**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2.6. 1971)		86 751
52. **Valtion metsäopetus**	(230)	**888 120**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		318 870
26. Opettajavalmennus, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		3 800
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		100 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 300 000 mk)		454 000
77. Joutsijoen sillan rakennus (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		11 450
58. **Ykstyismetsätalous**	(730)	**27 075 504**
40. Valtionapu metsälautakunnille, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 101 500 mk)		2 043 004
43. Valtionapu Kalajoen ja Limingan suurmetsäpaloalueiden metsänparannustöinä kaivettujen metsäojien kunnostamiseen (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		30 000
55. Metsäpuiden siemenhankinnan korkotuki (arviomääräraha)		2 500
99. Tehostetun metsänparannusohjelman toteuttaminen suhdanneverovaroilla (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)		25 000 000
59. **Metsätalouden muut menot**	(730)	**225 200**
40. Valtionapu Työtehoseuralle metsätalouden rationalisoimistyön tukemiseen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 000
77. Yleiset uittoväylätyöt (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		145 200

Maanmittaus

60. **Maanmittaushallitus**	(520)	**220 000**
21. Kartastotyöt (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		220 000

66.	**Maanmittaustoimistot** ..... (520)	278 600
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	238 600
	70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	40 000
70.	**Maatalouden tutkimuskeskus** ..... (750)	321 400
	22. Kasvinsuojelutoimenpiteet (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	230 000
	70. Irtaimiston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	91 400
72.	**Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos** ..... (750)	11 000
	10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	11 000
76.	**Metsäntutkimuslaitos** ..... (750)	338 500
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	30 000
	19. Painatus, lisäystä	55 000
	22. Metsien inventointi-, puunkäyttö- ja metsäekonomiset tutkimukset (siirtomääräraha), lisäystä	54 600
	23. Metsien tuoton kohottamistutkimukset (siirtomääräraha), lisäystä	174 300
	24. Puun- ja metsätyön tutkimukset, lisäystä	11 600
	26. Muu koe- ja tutkimustoiminta, lisäystä	4 600
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä	8 400
84.	**Valtion eläinlääketieteellinen laitos** ..... (750)	400 000
	24. Ulkomaiset seerumit ja rokotusaineet (arviomääräraha), lisäystä	400 000
95.	**Kansainvälinen yhteistyö** ..... (720)	79 600
	21. Suomen osanotto kansainvälisten yhtymäin vuotuisiin menoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	21 000
	22. Maailman metsäopetuskongressiin liittyvän retkeilyn järjestäminen (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	58 600

Pääluokka 31

31.	**LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA**	43 788 425
01.	**Liikenneministeriö** ..... (610)	12 000
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	10 000
	09. Neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä	2 000

Tie- ja vesirakennuslaitos

20.	**Tie- ja vesirakennushallitus** ..... (620)	310 000
	19. Painatus, lisäystä	40 000
	70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	270 000
22.	**Tie- ja vesirakennuslaitoksen piirihallinto** ..... (620)	1 076 525
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	76 525
	20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 000 000
24.	**Tiet** ..... (620)	19 797 100
	33. Rakennuslain mukaiset korvaukset ja valtionavut (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 450 000
	77. Yleisten teiden tekeminen (siirtomääräraha), lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 5 198 600 mk)	6 847 100
	88. Maantie- ja paikallistiealueiden lunastaminen (arviomääräraha), lisäystä	11 500 000
26.	**Muut vesitiet** ..... (640)	1 500 000
	77. Vesitietyöt (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 500 000
40.	**Autorekisterikeskus ja moottoriajoneuvojen katsastus** ..... (620)	171 000
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	121 000
	28. Ajokorttikeskusrekisterin perustamisen valmistelu (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971	50 000
47.	**Ilmailu** ..... (650)	4 688 000
	14. Lentoasemien kunnossapito- ja käyttömenot, lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 378 000 mk)	1 378 000
	21. Ilmailuviestitoiminnan huolto- ja käyttömenot, lisäystä	150 000
	70. Koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	2 180 000
	74. Lentokenttien talonrakennustyöt (siirtomääräraha), lisäystä .... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 190 000 mk)	390 000
	77. Lentokenttien rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	500 000
	88. Lentokenttien maanlunastukset (arviomääräraha) ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 65 000 mk)	90 000
50.	**Ilmatieteen laitos** ..... (860)	733 800
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	4 800
	21. Ilmastotutkimus, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	37 000

27.	Tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	70 000
28.	Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha)	55 000
70.	Kaluston ja kojeiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	567 000
85.	**Sijoitukset valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin** (660)	**15 500 000**
88.	Oy Yleisradio Ab:n osakepääoman korottaminen (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)	15 500 000

Pääluokka 32

32.	**KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA**	**74 292 054**
01.	**Kauppa- ja teollisuusministeriö** (810)	**277 633**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 139 333 mk)	145 833
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	71 800
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä	10 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 30 000 mk)	50 000
10.	**Merenkulkuhallitus** (640)	**521 884**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	81 884
21.	Öljyvahinkojen torjunta (siirtomääräraha)	—
28.	Talviliikennetekniikan perustutkimukset (siirtomääräraha)	300 000
74.	Rakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	140 000
14.	**Merenkulku- ja luotsipiirit** (640)	**2 316 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	286 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	30 000
70.	Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	2 000 000
16.	**Merenkulkulaitoksen alukset ja muut kulkuvälineet** (640)	**2 679 580**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 677 580
11.	Korjaus ja kunnossapito, lisäystä	830 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	172 000
19.	**Merenkulkulaitoksen yhteiset menot** (640)	**3 500**
26.	Kansainvälinen yhteistyö, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	500
29.	Muut kulutusmenot (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	3 000

61. Geologinen tutkimuslaitos	(830)	**460 000**
70. Tutkimus- ja kuljetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		460 000
62. Merentutkimuslaitos	(860)	**80 000**
19. Painatus, lisäystä		10 000
70. Tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		70 000
63. Valtion teknillinen tutkimuslaitos	(830)	**1 090 000**
22. Laboratoriotarvikkeet, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		60 000
23. Otaniemeen siirtyvien laboratorioiden suunnittelu (siirtomääräraha), lisäystä		30 000
24. Automaattinen tietojenkäsittely (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 000
70. Koneiden ja kojeiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 150 000 mk)		450 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		470 000
65. Patentti- ja rekisterihallitus	(820)	**266 444**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		74 744
19. Painatus, lisäystä		105 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		22 000
70. Kaluston hankkiminen		64 700
66. Lisenssivirasto	(820)	**3 000**
19. Painatus, lisäystä		3 000
69. Paineastiain tarkastuslaitos	(820)	**37 000**
09. Paineastialautakunta, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		37 000
72. Varmuusvarastointi	(180)	**8 790 000**
21. Varmuusvarastoinnista aiheutuvat menot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		690 000
60. Siirto varmuusvarastorahastoon, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		8 100 000
74. Elintarvikevalvonta	(820)	**15 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		15 000
78. Teknillisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen	(830)	**2 679 000**
40. Teollisuusyritysten tutkimustoiminnan tukeminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 000 000

43. Teollisuusyritysten tutkimustoiminnan tukeminen vientimaksuvaroilla (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 679 000

80. Pienteollisuuspiiritoimistot ja pienteollisuuden edistäminen .... (840) 640 513

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 40 513
60. Siirto pienteollisuuden takausrahastoon (arviomääräraha), lisäystä 600 000

85. Sijoitukset valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin ..... (840) 25 000 000

88. Osakepääomien korotukset (siirtomääräraha), lisäystä 25 000 000

86. Viennin edistäminen ..... (850) 3 562 500

40. Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen (siirtomääräraha), lisäystä 3 000 000
42. Vientinäyttelyt ja vientikampanjatoiminta (siirtomääräraha), lisäystä 525 000
45. Valtionapu vienninedistämisorganisaation menoihin (siirtomääräraha), lisäystä 37 500

87. Kehitysalueiden elinkeinoelämän edistäminen ..... (840) 4 500 000

47. Valtionapu Kehitysaluerahasto Oy:n tutkimus-, kehittämis- ja koulutustoimintaan (siirtomääräraha) 4 500 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 2 500 000 mk)

88. Matkailun edistäminen ..... (890) 820 000

21. Ulkomailla suoritettava matkailun markkinointitoiminta, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 230 000 mk) 420 000
41. Valtionapu matkailua palvelevalle laivaliikenteelle, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 400 000

89. Muu elinkeinojen edistäminen ..... (890) 20 550 000

28. Kotimaisen tuotannon valtuuskunnan menot, lisäystä 650 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 100 000 mk)
60. Siirto tuontikaupparahastoon 19 900 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 000 mk)

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA 185 726 109

01. Sosiaali- ja terveysministeriö ..... (310) 1 344 562

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 185 162
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 175 162 mk)

09.	Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		33 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		52 500
19.	Painatus, lisäystä		22 000
21.	Erityistutkimukset, lisäystä		25 000
23.	Sosiaalihallinnon opasjulkaisun menot (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 190 000 mk)		326 200
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		46 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 mk)		19 700
74.	Huoneistojen hankkiminen		635 000
02.	**Sosiaali- ja terveystoimen piirihallinto**	(310)	**154 000**
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä		50 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		24 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 000
04.	**Ammattientarkastus**	(320)	**212 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		152 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		60 000
08.	**Vakuutusoikeus**	(060)	**2 200**
19.	Painatus, lisäystä		2 200
09.	**Työtuomioistuin**	(060)	**49 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		12 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		35 000
11.	**Sairausvakuutuslain ja kansaneläkelain mukainen tarkastuslautakunta**	(060)	**5 000**
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä		5 000
12.	**Työneuvosto**	(320)	**18 400**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		10 200
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		8 200

14.	**Tapaturmavirasto** ..... (320)	**56 800**
	10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	12 300
	19. Painatus, lisäystä	5 000
	21. Lausunto- ja jäsenmaksut (arviomääräraha), lisäystä	19 500
	29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä	20 000
15.	**Sotatapaturma-arkisto** ..... (380)	**10 850**
	10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	8 600
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä	2 250
18.	**Työttömyysvakuutus** ..... (330)	**8 000 000**
	50. Valtionapu työttömyyskassoille (arviomääräraha), lisäystä	8 000 000
19.	**Sairausvakuutus** ..... (340)	**10 000 000**
	60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000
20.	**Vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutus** ..... (350)	**41 500 000**
	60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	41 500 000
21.	**Sotilasvammakorvaukset** ..... (380)	**6 500 000**
	50. Korvaukset sodasta ja sotapalveluksesta aiheutuneen ruumiinvamman tai sairauden johdosta (arviomääräraha), lisäystä	6 500 000
22.	**Sotaeläkkeet** ..... (380)	**20 000 000**
	50. Ylimääräiset sotaeläkkeet (arviomääräraha), lisäystä	20 000 000
26.	**Hintavalvonta ja kuluttajavalistus** ..... (820)	**23 100**
	09. Kuluttajaneuvosto, lisäystä	2 900
	29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä	4 200
	50. Tavaraselosteliiton valtionapu, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	16 000
30.	**Sosiaalihallitus** ..... (310)	**106 725**
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	38 225
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä	20 000
	70. Kaluston ja kirjaston hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	48 500

35. Invalidihuolto	(350)	**2 639 937**
51. Invalidiraha (arviomääräraha), lisäystä		2 500 000
54. Valtionapu invalidien erityishuoltolaitosten perustamiseen (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 31 400 mk)		39 937
83. Invalidihuoltolain mukaiset lainat (arviomääräraha), lisäystä		100 000
37. Perhekustannusten tasaus	(360)	**4 500 000**
53. Erityislapsilisät (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		4 500 000
38. Lastenhuolto ja -kasvatus	(360)	**2 800 000**
30. Valtionapu kodinhoitajatoimintaan (arviomääräraha), lisäystä		2 800 000
42. Valtion koulukodit	(360)	**21 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		6 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		15 000
45. Valtion vajaamielislaitokset	(370)	**689 400**
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		118 000
24. Säästö- ja työosuusrahat (arviomääräraha), lisäystä		3 400
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		8 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä		560 000
46. Vajaamielisten hoidon avustaminen	(370)	**293 000**
33. Kunnallisen vajaamielisten avohuollon avustaminen, lisäystä		240 000
53. Yksityisen vajaamielisten avohuollon avustaminen, lisäystä		53 000
53. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolat	(390)	**477 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		47 500
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		36 000
21. Ravintomenot (arviomääräraha), lisäystä		48 000
25. Terveydenhuolto (arviomääräraha), lisäystä		30 500
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		15 000
70. Kaluston ja työvälineiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		300 000
54. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon avustaminen	(390)	**511 000**
30. Kunnille korvattavat matkakustannukset (arviomääräraha), lisäystä		11 000
52. Valtionapu päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien vapaaehtoiseen huoltotyöhön, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		50 000
61. Valtion osuus laitoshuollosta (arviomääräraha), lisäystä		450 000

57.	**Eräät ammattikoulutuksesta aiheutuvat menot** ..... (230)	45 300
61.	Valtionapu lastentarhaseminaareille ja erityislastentarhanopettajien koulutukseen, lisäystä	45 300
58.	**Muu sosiaaliturva** ..... (400)	1 544 400
30.	Huoltoapulain mukaiset korvaukset ja valtion osuus (arviomääräraha), lisäystä	1 534 000
51.	Valtionapu sosiaalijärjestöille, lisäystä	10 400

Lääkintölaitos

60.	**Lääkintöhallitus** ..... (450)	130 500
19.	Painatus, lisäystä	86 000
	(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 46 000 mk)	
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	44 500
64.	**Valtion sairaalat** ..... (470)	403 347
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	48 347
13.	Rakennusten kunnossapito, lisäystä	5 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	150 000
70.	Kaluston ja koneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä ..	200 000
	(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 165 000 mk)	
65.	**Kansanterveyslaboratorio** ..... (460)	358 992
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	41 392
	(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 36 609 mk)	
22.	Tarvikkeet ja tarveaineet (arviomääräraha), lisäystä	225 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	92 600
	(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 5 000 mk)	
68.	**Säteilyfysiikan laitos** ..... (460)	38 900
13.	Radioaktiivisten jätteiden säilytyspaikan kunnostaminen Santahaminassa (arviomääräraha), lisäystä	15 000
70.	Kaluston ja koneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä ..	23 900
69.	**Terveydenhuollon koulutus** ..... (290)	1 500
24.	Kunnallisten terveystarkastajien täydennyskoulutus	1 500
72.	**Keskussairaaloiden rakentaminen** ..... (470)	773 000
74.	Keskussairaaloiden rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä	773 000

74.	**Kunnallinen terveydenhoito** ..... (460)	3 079 900
31.	Valtionapu kuntien kouluhammaslääkärien palkkaamiseen (arviomääräraha), lisäystä	1 343 400
35.	Valtionapu kunnallisten terveystarkastajien palkkaamiseen (arviomääräraha), lisäystä	1 206 500
36.	Valtionapu äitiys- ja lastenneuvoloille (arviomääräraha), lisäystä	530 000
76.	**Kunnallinen yleissairauksien vastustaminen ja hoito** ..... (470)	49 838 110
30.	Valtionapu yleissairauksien hoitoon (arviomääräraha), lisäystä ..	48 700 000
31.	Sukupuolitautien vastustaminen (arviomääräraha), lisäystä	573 110
36.	Valtionapu alue- ja paikallissairaaloiden perustamiseen, lisäystä ..	565 000
77.	**Kunnallinen mielisairauksien vastustaminen ja hoito** ..... (470)	17 521 500
30.	Valtionapu mielisairauksien vastustamiseen ja hoitoon (arviomääräraha), lisäystä	17 521 500
78.	**Kunnallinen tuberkuloosin vastustaminen ja hoito** ..... (470)	8 431 100
30.	Valtionapu tuberkuloosin vastustamiseen ja hoitoon (arviomääräraha), lisäystä	8 431 100
80.	**Yksityiset sairaalat ja hoitolaitokset** ..... (470)	209 000
50.	Valtionapu yksityisille sairaaloille, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	5 000
54.	Valtionapu reumatautisten hoitoon (arviomääräraha), lisäystä ..	185 000
55.	Valtionapu reumatautisten hoitolaitosten perustamiseen (kertameno), lisäystä	19 000
85.	**Terveydenhuollon muut menot** ..... (460)	2 620 586
02.	Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä	1 351 700
25.	Pohjoismainen farmakopea, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	22 000
27.	Automaattinen tietojenkäsittely, lisäystä	80 000
54.	Helsingin yliopistollisen keskussairaalapiirin kunnille palautettava perustamiskustannusosuus ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 375 200 mk)	638 686
55.	Korvaus lyijysaastumista koskevaan tutkimukseen	63 200
70.	Varmuusvarastojen hankinnat (siirtomääräraha)	465 000
99.	**Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot** .... (400)	816 000
02.	Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä	16 000
26.	Kansainvälinen yhteistyö, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	100 000
53.	Liikennevakuutuskorvaukset (arviomääräraha), lisäystä	700 000

Pääluokka 34

34. TYÖVOIMAMINISTERIÖN HALLINNONALA		**114 604 100**
01. Työvoimaministeriö	(870)	**145 100**
09. Neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä		21 000
19. Painatus, lisäystä		18 000
23. Julkaisu- ja tiedotustoiminta, lisäystä		38 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		26 000
50. Valtionapu Suomi-Seura ry:lle, lisäystä		2 100
70. Kaluston hankkiminen, lisäystä		40 000
05. Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto	(870)	**140 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		131 000
09. Neuvottelukunnat, lisäystä		9 000
07. Ammatinvalinnanohjausasiain piiri- ja paikallishallinto	(870)	**119 000**
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä		25 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		40 000
61. Vajaakuntoisten testaaminen erityislaitoksissa (arviomääräraha), lisäystä		54 000
20. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen	(870)	**200 000**
25. Majoitustukikohtien käyttömenot, lisäystä		200 000
50. Työllisyyden hoito	(880)	**114 000 000**
77. Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (arviomääräraha), lisäystä		114 000 000

Pääluokka 35

35. VALTIONVELKA		**11 168 358**
03. Ulkomaisen velan korko	(910)	**2 014 500**
90. Ulkomaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha), lisäystä		2 014 500
08. Yhdistetyn kruunuluoton järjestely	(910)	**9 153 858**
90. Yhdistetyn kruunuluoton järjestelyyn liittyvät menot (arviomääräraha)		9 153 858

Pääluokka 36

36.	**VALTION LIIKEYRITYKSET SEKÄ METSÄT JA MAATILAT**		41 375 000
01.	**Valtionrautatiet** ..... (630)		
	22. Liikenteen hoidon ja markkinoinnin menot (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000	
	Käyttömenot: 5 000 000		
	Lisäys valtiorautateiden vajaukseen		5 000 000
	60. Siirto valtionrautateiden uudistusrahastoon, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		1 907 000
	72. Vahva- ja heikkovirtalaitteiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		5 600 000
	73. Liikkuvan rautatiekaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 8 400 000 mk)		10 693 000
	74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		400 000
	Sijoitusmenot, siirto uudistusrahastoon ja vajaus: 23 600 000		
04.	**Posti- ja lennätinlaitos** ..... (660)		
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 2 465 000 mk)	44 368 243	
	04. Sosiaaliturvamaksu (arviomääräraha), lisäystä ..	3 216 700	
	05. Eläkkeet (arviomääräraha), lisäystä	5 300 000	
	10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä ..	3 000 000	
	13. Rakennusten ja huoneistojen kunnossapito (arviomääräraha), lisäystä	500 000	
	21. Kuljetusvälineiden käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha), lisäystä	3 000 000	
	22. Korvaukset postinkuljetuksista (arviomääräraha), lisäystä	600 000	
	29. Muut käyttömenot (arviomääräraha), lisäystä ..	6 000 000	
	Käyttömenot: 65 984 943		
	60. Siirto posti- ja lennätinlaitoksen uudistusrahastoon, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		5 000 000
	74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 95 000 mk)		1 245 000
	88. Tonttien sekä huoneisto-osakkeiden hankinta (siirtomääräraha), lisäystä		6 000 000
	Sijoitusmenot ja siirto uudistusrahastoon: 12 245 000		
05.	**Posti- ja lennätinlaitoksen konepajat** ..... (660)		
	21. Televa (arviomääräraha), lisäystä	4 000 000	
	22. Turun asennuspaja (arviomääräraha), lisäystä ...	1 500 000	
	Käyttömenot: 5 500 000		

07. **Valtion väliaikainen ravitsemiskeskus** ..... (040)

29. Käyttömenot (arviomääräraha), lisäystä 1 500 000

Käyttömenot: 1 500 000

16. **Valtion tietokonekeskus** ..... (040)

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 500 000

04. Sosiaaliturvamaksu (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 36 250

Käyttömenot: 536 250

74. Uudisrakennus (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 300 000

Sijoitusmenot: 300 000

20. **Puolustuslaitoksen teollisuus- ja liiketoiminta** (840)

05. Eläkkeet (arviomääräraha), lisäystä 205 000
21. Pukutehdas (arviomääräraha), lisäystä 1 034 000
22. Vammaskosken tehdas (arviomääräraha), lisäystä 1 000 000
23. Patruunatehdas (arviomääräraha), lisäystä 2 500 000
24. Metsätalous (arviomääräraha), lisäystä 45 000
28. Poistot (arviomääräraha), lisäystä 10 000

Käyttömenot: 4 794 000

70. Teollisuuslaitosten konehankinnat (siirtomääräraha), lisäystä 16 000

Sijoitusmenot: 16 000

30. **Valtion hankintakeskus** ..... (040)

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 131 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha), lisäystä .. 60 000

Käyttömenot: 191 000

32. **Valtion polttoainekeskus** ..... (040)

05. Eläkkeet (arviomääräraha), lisäystä 300 000
21. Hankinta- ja jakelutoiminta (arviomääräraha), lisäystä 19 100 000
22. Turpeen polttamistekniikan tutkiminen (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 100 000

Käyttömenot: 19 500 000

70. Moottoriajoneuvojen, koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 2 000 000
78. Polttoturvetuotannon valmistelu (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 2 400 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 500 000

Sijoitusmenot: 4 900 000

42. **Maitotalouskoelaitoksen meijeri** ..... (720)

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 300 000

Sijoitusmenot: 300 000

45. **Metsähallituksen metsät** ..... (730)

22. Metsien hoito (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 2 100 000

Käyttömenot: 2 100 000

47. **Maatalouden tutkimuskeskuksen maatila** ..... (720)

05. Eläkkeet (arviomääräraha) 350 000

21. Maatilatalouden menot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 61 750

Käyttömenot: 411 750

50. **Sosiaalihallituksen maatilat** ..... (720)

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä 14 000

Sijoitusmenot: 14 000

Pääluokka 36:

Lisäys sijoitusmenoihin, siirtoihin uudistusrahastoihin ja vajauksiin: 41 375 000

Lisäys käyttömenoihin: 105 517 943

Lisäys menoihin: 1 171 951 965

Lisäksi ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa Valtioneuvoston edellä mainittujen menojen suorittamiseen käyttämään valtiolle vuoden 1971 aikana kertyviä tuloja.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 77 hallituksen esityksen johdosta lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunta on 19 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 197 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon.

Valiokunta on käsitellyt asian ja päättänyt asettua puoltamaan esityksen hyväksymistä, kuitenkin seuraavin muutoksin ja huomautuksin.

TULOT

12.30.19. Momentin alamomentin 1. *Vesiensuojelumaksut* perusteluissa on todettu, että alamomentille merkitään kalakannan säilyttämiseen tarkoitettujen vesiensuojelumaksujen ohella myös niihin verrattavia vapaaehtoisia vesiensuojelumaksuja. Tarkoituksena on ollut tämän asemesta todeta, että alamomentille merkitään muiden kuin kalakannan säilyttämiseen tarkoitettujen vesiensojelumaksujen ohella myös mainittuihin muihin maksuihin verrattavia vapaaehtoisia vesiensuojelumaksuja.

MENOT

23.01.21. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella momentille on merkitty 180 000 markan lisäys.

23.25.88. Valiokunta on momentin perusteluissa päättänyt lausuttavaksi, että hyväksyessään momentille merkityn 5 500 000 markan siirtomäärärahan kiinteistön hankkimiseen valtiolle valiokunta edellyttää, että valtion edustus-, kongressi- ja koulutustarkoituksiin tarvittavien tilojen ja kiinteistöjen vastainen tarve sekä niiden tehokas käyttö tutkitaan ja selvitetään ensi tilassa.

30.32.43. Momentin perusteluissa on ehdotettu, että lisämenoarvioesityksestä lähemmin ilmenevää korvausta suoritetaan viljelijälle, jonka hallitsema peltopinta-ala on enintään momentin perusteluissa mainitun suuruinen ja jonka verotettavien tulojen kokonaismäärä viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa yhdessä tai useammassa kunnassa ei yhteensä nouse valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää suuremmaksi. — Kun perusteluissa mainittu korvaus olisi voitava suorittaa riittävän nopeasti ja joustavasti, valiokunta on katsonut kohtuulliseksi ehdottaa, että edellä tarkoitettua verotettavien tulojen kokonaismäärää laskettaessa voidaan perustana käyttää valtioneuvoston määräämää vuotta.

32.10.21. Momentin perusteluissa on selostettu eduskunnalle annettua hallituksen esitystä laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta sekä ehdotettu momentin määräraha muutettavaksi siirtomäärärahaksi, jotta momentin määrärahalla tapahtuva öljyntorjuntatarvikkeiden hankinta merenkulkuhallituksen toimesta perustettaville uusille öljyntorjunta-asemille, nykyisten asemien tarvikevarastojen täydennykset sekä öljyvahinkolainsäädännön edellyttämät tarvikehankinnat ja koulutustoiminta voitaisiin suorittaa. — Kun hallituksen esitystä n:o 170 laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta ei ole ehditty eduskunnassa käsitellä, valiokunta ehdottaa momentin perusteluissa lausuttavaksi lisämenoarvioesityksessä ehdotetun sijasta, että momentin määräraha on muutettu siirtomäärärahaksi, jotta määrärahalla tapahtuva öljyntorjuntatarvikkeiden hankinta merenkulkuhallituksen toimesta perustettaville uusille öljyntorjunta-asemille sekä nykyisten asemien tarvikevarastojen täydennykset voitaisiin suorittaa.

Edellä lausuttuun viitaten ja muissa kohdin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon:

Numerotaulukko.

(Kuten hallituksen esityksessä kuitenkin sellaisin muutoksin, että momentille 23.01.21 merkitään lisäystä 180 000 markkaa).

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston edellä mainittujen menojen suorittamiseen käyttämään valtiolle vuoden 1971 aikana kertyviä tuloja.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Salla, Sandelin, Tamminen, Teir sekä varajäsenet Kaarlonen, Karpola, Laatio, Salmivuori, Suokas, Turunen ja Vainio.

Vastalause

Hallituksen esitys kolmanneksi lisämenoarvioksi vuodelle 1971 osoittaa, että noudatettu talouspolitiikka on ollut virheellistä, koska menoihin ehdotetaan lisäystä peräti 708 milj. mk. Menojen perusteluksi ei riitä se, että hallitus väittää valtaosan lisäyksistä olevan lakisääteisiä menoja. Julkisen hallinnon kyvyttömyyttä osoittaa se, että meillä vuodesta vuoteen täytyy vuoden mittaan tehdä useita lisäbudjetteja, joissa joudutaan myöntämään lisää varoja sellaisiinkin tarkoituksiin, mitkä varsinaista tuloja menoarvioesitystä valmisteltaessa olivat valtiovarainministeriön tiedossa. Lisämenoarvion tulopuolelle on kirjattu melkoinen veron ja veronluonteisten tulojen kasvu. Kasvumäärä osoittaa, että verotusta kuluvan vuoden aikana olisi voitu lieventää ja että monet korotukset ovat olleet tarpeettomia. Lisämenoarvion tulopuoli osoittaa myös sen seikan, ettei hallitus uskalla varsinaista tulo- ja menoarviota antaessaan arvioida verotuksen tuottoa täysimääräisenä, vaan täysimääräinen tuotto kirjataan vasta vuoden lopussa. Tällä menetelmällä yritetään näyttää toteen, ettei verotusta voida lieventää, vaan sitä on vuodesta toiseen kiristettävä, jos ei muulla, niin ainakin pitämällä veroasteikot ennallaan. On selvää, että lisämenoarvio on paikallaan silloin, kun kesken vuotta todella ilmenee jokin tarve, mikä ei ollut tiedossa varsinaista tulo- ja menoarvioesitystä annettaessa, mutta näinkin suuri korjausesitys on periaatteessa tuomittava ja väärä, sillä jo budjettilain mukaan varsinaiseen tulo- ja menoarvioon on kirjattava valtion kaikki tulot ja menot ja budjettia on tiukasti noudatettava. Seuraavassa on luettelo niistä kohdista, joissa emme ole voineet yhtyä valtiovarainvaliokunnan kantaan. Osa tästä luettelosta on kohtia, joihin olemme halunneet puuttua periaatteellisist syistä. Katsomme, että nykyisissä olosuhteissa tulisi pyrkiä mitä suurimpaan säästäväisyyteen eikä julkisen vallan menoja tulisi tarpeettomasti paisuttaa.

Edellä esitettyyn viitaten ehdotamme kunnioittaen,

että mietintöön tehtäisiin seuraavat muutokset:

Yleisistä säästäväisyyssyistä esitämme pääluokan 21 luvun 02 kohdan 29 osalta vähennystä 1 000 mk. Momentin 22.02.29 kohdalla samoin yleisistä säästäväisyyssyistä ja ottaen huomioon, että eduskunta tulee toimeen yhdellä puhemiehen autolla vähennystä 25 000 mk. Momentin 23.01.21 kohdalla vähennystä yleisistä säästäväisyyssyistä 100 000 mk. Sa-

man 23 pääluokan luvun 02 kohta 21 vähennystä 20 000 mk. Edelleen saman pääluokan 25 luvun kohdalla 88 katsomme, että valtion ei ole tässä vaiheessa tarpeellista ostaa Espoon kauppalan Otaniemessä sijaitsevaa koulutuskeskusta, sillä tarpeelliset kansainväliset neuvottelut voidaan käydä muissakin tiloissa, joten ehdotamme määrärahan 5 500 000 poistettavaksi lisämenoarviosta. Momentin 24.01.29 kohdalla esitämme vähennystä yleisistä säästäväisyyssyistä 100 000 mk. 26 pääluokan 50 luvun 01 kohdalla esitämme lisäystä 700 000 mk, koska yleinen turvallisuus etenkin maamme suurissa kaupungiessa on poliisin miehistöpulan takia joutunut vaaraan. 31 pääluokan 24 luvun 88 kohtaan ehdotamme lisäystä 300 000 mk maantie- ja paikallistiealueiden lunastuksen jouduttamiseksi. 34 pääluokan 50 luvun 77 kohtaan ehdotamme lisäystä 10 milj. mk johtuen huonontuneesta työllisyystilanteesta ja katsomme, että tämä summa voidaan saada verotuksen tuoton liian pieneksi arvioidusta osasta.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Mikko Vainio. **Mauno Kurppa.**

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 77 a hallituksen esityksen johdosta lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon.

Sen johdosta, ettei eduskunta käsitellessään valtiovarainvaliokunnan ehdotusta lisäyksiksi ja muutoksiksi vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon ole valiokunnan mietintöä muuttamattomana hyväksynyt, eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 76 §:n mukaisesti tänä päivänä lähettänyt mainitun kolmannen lisämenoarvion, niin muutettuna kuin se eduskunnan päätöksellä on hyväksytty, takaisin valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee antaa lausuntonsa eduskunnan tekemistä muutoksista.

Eduskunta on tehnyt valtiovarainvaliokunnan mietintöön n:o 77 hallituksen esityksen johdosta lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon seuraavat muutokset:

Luvun 30.31. perusteluissa on hyväksytty lausuttavaksi:

"Eduskunta edellyttää hyväksyessään lisämenoarvion, että hallitus valmistellessaan vastaisuudessa maataloustuen jakoperusteita asettaa lähtökohdaksi tähänastisen pienviljelijöitä ja kehitysalueita syrjineen jakoperusteen muuttamisen siten, että maatalouden sekä sisäiset että alueelliset tuloerot kaventuvat."

Luvun 30.32. perusteluissa on hyväksytty lausuttavaksi:

"Eduskunta edellyttää, että tässä lisätulo- ja menoarviossa maataloustuotteiden hintojen jälkeenjääneisyyden korvaamiseen otettavat varat eivät saa vaarantaa varsinaisten pinta-alalisien maksamista pienviljelijöille."

Käsiteltyään edellä mainitut muutokset valiokunta on päättänyt

yhtyä Eduskunnan tekemiin päätöksiin.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Mäki-Hakola, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sandelin, Sillantaus, Tamminen, Voutilainen sekä varajäsenet Kaarlonen, Karpola, Lintilä, Mykkänen, Nieminen, Turunen ja Vainio.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 197 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon, ja Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:ot 77 ja 77 a.

Eduskunta on hyväksynyt Hallituksen esityksen seuraavin muutoksin ja huomautuksin.

TULOT

12.30.19. Momentin alamomentin 1. *Vesiensuojelumaksut* perusteluissa on todettu, että alamomentille merkitään kalakannan säilyttämiseen tarkoitettujen vesiensuojelumaksujen ohella myös niihin verrattavia vapaaehtoisia vesiensuojelumaksuja. Tarkoituksena on ollut tämän asemesta todeta, että alamomentille merkitään muiden kuin kalakannan säilyttämiseen tarkoitettujen vesiensuojelumaksujen ohella myös mainittuihin muihin maksuihin verrattavia vapaaehtoisia vesiensuojelumaksuja.

MENOT

23.01.21. Eduskunnan saaman selvityksen perusteella momentille on merkitty 180 000 markan lisäys.

23.25.88. Eduskunta on momentin perusteluissa päättänyt lausuttavaksi, että hyväksyessään momentille merkityn 5 500 000 markan siirtomäärärahan kiinteistön hankkimiseen valtiolle Eduskunta edellyttää, että valtion edustus-, kongressi- ja koulutustarkoituksiin tarvittavien tilojen ja kiinteistöjen vastainen tarve sekä niiden tehokas käyttö tutkitaan ja selvitetään ensi tilassa.

30.31. Eduskunta edellyttää hyväksyessään lisämenoarvion, että Hallitus valmistellessaan vastaisuudessa maataloustuen jakoperusteita asettaa lähtökohdaksi tähänastisen pienviljelijöitä ja kehitysalueita syrjineen jakoperusteen muuttamisen siten, että maatalouden sekä sisäiset että alueelliset tuloerot kaventuvat.

30.32. Eduskunta edellyttää, että tässä lisätulo- ja menoarviossa maataloustuotteiden hintojen jälkeenjääneisyyden korvaamiseen otettavat varat eivät saa vaarantaa varsinaisten pinta-alalisien maksamista pienviljelijöille.

30.32.43. Momentin perusteluissa on ehdotettu, että lisämenoarvioesityksestä lähemmin ilmenevää korvausta suoritetaan viljelijälle, jonka verotettavien tulojen kokonaismäärä viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa yhdessä tai useammassa kunnassa ei yhteensä nouse valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää suuremmaksi. — Kun perusteluissa mainittu korvaus olisi voitava suorittaa riittävän nopeasti ja joustavasti, Eduskunta on päättänyt, että edellä tarkoitettua verotettavien tulojen kokonaismäärää laskettaessa voidaan perustana käyttää valtioneuvoston määräämää vuotta.

32.10.21. Momentin perusteluissa on selostettu Eduskunnalle annettua Hallituksen esitystä laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta sekä ehdotettu momentin määräraha muutettavaksi siirtomäärärahaksi, jotta momentin määrärahalla tapahtuva öljyntorjuntatarvikkeiden hankinta merenkulkuhallituksen toimesta perustettaville uusille öljyntorjuntaasemille, nykyisten asemien tarvikevarastojen täydennykset sekä öljyvahinkolainsäädännön edellyttämät tarvikehankinnat ja koulutustoiminta voitaisiin suorittaa. — Kun Hallituksen esitystä n:o 170 laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta ei ole ehditty Eduskunnassa käsitellä, Eduskunta on päättänyt momentin perusteluissa lausua lisämenoarvioesi-

tyksessä ehdotetun sijasta, että momentin määräraha on muutettu siirtomäärärahaksi, jotta määrärahalla tapahtuva öljyntorjuntatarvikkeiden hankinta merenkulkuhallituksen toimesta perustettaville uusille öljyntorjunta-asemille sekä nykyisten asemien tarvikevarastojen täydennykset voitaisiin suorittaa.

Edellä lausuttuun viitaten ja muissa kohdin Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen Eduskunta on päättänyt

hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset, mikäli niistä ei jo ole Eduskunnan päätöstä, vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon:

Lisäyksiä ja muutoksia vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon

TULOT

Osasto 11

11.	**VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT**	**1 080 000 000**
01.	**Tulon ja omaisuuden perusteella kannettavat verot**	**384 000 000**
	01. Tulo- ja omaisuusvero, lisäystä	355 000 000
	02. Merimiesvero, lisäystä	9 000 000
	04. Arpajaisvero, lisäystä	20 000 000
04.	**Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut**	**328 000 000**
	01. Liikevaihtovero, lisäystä	288 000 000
	09. Liikevaihtoveron lisävero	40 000 000
06.	**Tullit ja tuontimaksut**	**60 000 000**
	09. Tasausvero	60 000 000
08.	**Valmisteverot**	**125 000 000**
	01. Tupakkavalmistevero, lisäystä	10 000 000
	04. Alkoholijuomavero, lisäystä	70 000 000
	07. Nestemäisten polttoaineiden valmistevero, lisäystä	45 000 000
10.	**Muut verot**	**163 000 000**
	01. Leimavero, lisäystä	38 000 000
	05. Suhdannevero (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)	125 000 000
19.	**Muut veronluonteiset tulot**	**20 000 000**
	01. Oy Alko Ab:n ylijäämä, lisäystä	20 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	**48 551 400**
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	**300 000**
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot, lisäystä	300 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	**900 000**
63. Poliisivarusvarikon tulot, lisäystä	900 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	**46 000**
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	46 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	**10 150 000**
50. Rahapajan tulot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	10 000 000
65. Otaniemen valtionalueen tulot, lisäystä	150 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	**21 000 000**
91. Valtion osuus veikkausvoittovaroista, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	21 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	**3 397 600**
10. Valtion maatalouskemian laitoksen tulot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	70 000
19. Vesihallinnon tulot, lisäystä	200 000
37. Maksut kalatalouden edistämiseksi, lisäystä	190 000
50. Metsähallituksen sekalaiset tulot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	37 600
84. Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot, lisäystä	400 000
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	2 500 000
31. Liikenneministeriön hallinnonala	**75 000**
50. Ilmatieteen laitoksen tulot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	75 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	**1 600 000**
12. Merenkulkuhallituksen karttapainon tulot, lisäystä	100 000
13. Majakkamaksut, lisäystä	1 000 000
15. Luotsausmaksut, lisäystä	500 000

34.	**Työvoimaministeriön hallinnonala**	200 000
	20. Majoitustukikohtien tulot, lisäystä	200 000
39.	**Muut sekalaiset tulot**	10 882 800
	04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset, lisäystä	10 000 000
	09. Muut sekalaiset tulot, lisäystä	882 800

Osasto 14

14.	**VALTION LIIKEYRITYKSET SEKÄ METSÄT JA MAATILAT**	— 14 301 193
01.	**Valtionrautatiet**	
	Käyttömenot (36.01.01—29) 664 368 700	
	Vajaus 117 468 700	
04.	**Posti- ja lennätinlaitos**	
	01. Postitoimen liikennetulot 242 350 000	
	02. Valtiolta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset 64 800 000	
	03. Muilta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset 17 500 000	
	04. Teletoimen liikennetulot 361 300 000	
	05. Valtiolta teletoimen palveluksista saatavat korvaukset 1 520 000	
	06. Autoliikenteen tulot 18 000 000	
	07. Sekalaiset tulot 9 800 000	
	Käyttötulot yhteensä 715 270 000	
	(Eduskunnan päätöksen 2. 6. 1971 mukaan 673 770 000 mk)	
	Käyttömenot (36.04.01—29) 685 854 143	
	(Eduskunnan päätöksen 2. 6. 1971 mukaan 622 334 200 mk)	
	Ylijäämä	29 415 857
05.	**Posti- ja lennätinlaitoksen konepajat**	
	01. Televan tulot 18 210 000	
	02. Turun asennuspajan tulot 8 188 000	
	03. Keskusautokorjaamon tulot 2 000 000	
	Käyttötulot yhteensä 28 398 000	
	Käyttömenot (36.05.01—29) 27 525 000	
	Ylijäämä	873 000

07. Valtion väliaikainen ravitsemiskeskus

01. Ravitsemiskeskuksen käyttötulot	7 500 000	
Käyttömenot (36.07.29)	7 500 000	
Ylijäämä		—

16. Valtion tietokonekeskus

01. Tietokonekeskuksen käyttötulot	19 650 000	
(Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		
Käyttömenot (36.16.01—29)	18 706 050	
(Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		
Ylijäämä		943 950

20. Puolustuslaitoksen teollisuus- ja liiketoiminta

01. Pukutehtaan tulot	7 379 000	
02. Vammaskosken tehtaan tulot	7 825 000	
03. Patruunatehtaan tulot	13 246 000	
04. Metsätaloustoiminnan tulot	2 450 000	
Käyttötulot yhteensä	30 900 000	
Käyttömenot (36.20.01—28)	29 403 700	
Ylijäämä		1 496 300

30. Valtion hankintakeskus

01. Hankintakeskuksen käyttötulot	3 234 200	
Käyttömenot (36.30.01—29)	2 970 600	
Ylijäämä		263 600

32. Valtion polttoainekeskus

01. Polttoainekeskuksen käyttötulot	89 100 000	
Käyttömenot (36.32.01—29)	89 005 000	
(Eduskunnan päätöksen 2. 6. 1971 mukaan 69 605 000 mk)		
Ylijäämä		95 000

45. Metsähallituksen metsät

01. Puun pystymyyntitulot	2 000 000	
02. Puutavaran hankintatulot	164 450 000	
03. Sekalaiset tulot	4 000 000	
04. Työkoneiden käyttötulot	7 100 000	
Käyttötulot yhteensä	177 550 000	
Käyttömenot (36.45.01—29)	164 881 700	
(Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		
Ylijäämä		12 668 300

47.	**Maatalouden tutkimuskeskuksen maatila**		
	01. Maatilan käyttötulot	4 951 350	
	Käyttömenot (36.47.01—29)	4 951 350	
	(Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		
		Ylijäämä	—
80.	**Liikeyritysten, metsien ja maatilojen poistot**		**10 000**
	20. Puolustuslaitoksen teollisuuslaitokset, lisäystä		10 000

Osasto 15

15.	**LAINAT**	**43 120 000**
01.	**Takaisin maksetut lainat**	**17 500 000**
	04. Muiden lainojen lyhennykset, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	17 500 000
02.	**Lainanotto**	**25 620 000**
	04. Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta saatu III tielaina	25 620 000

Lisäys tuloihin: 1 157 370 207

MENOT

Pääluokka 21

21.	**TASAVALLAN PRESIDENTTI**	22 350
02.	**Tasavallan presidentin kanslia** (010)	22 350
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 7 350 mk)	22 350

Pääluokka 22

22.	**EDUSKUNTA**	1 384 500
01.	**Kansanedustajat** (010)	772 400
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	712 400
	20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä	60 000
02.	**Eduskunnan kanslia** (010)	432 000
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	147 000
	19. Painatus (arviomääräraha), lisäystä	260 000
	29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä	25 000
09.	**Valtiontilintarkastajat** (010)	3 500
	19. Painatus (arviomääräraha), lisäystä	3 500
14.	**Eduskunnan oikeusasiamies** (010)	15 000
	19. Painatus, lisäystä	14 000
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä	1 000
19.	**Eduskunnan kirjasto** (260)	49 600
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 18 500 mk)	41 600
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	8 000

25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta	(010)	**100 000**
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä		100 000
99. Eduskunnan muut menot	(010)	**12 000**
22. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi, lisäystä		12 000

Pääluokka 23

23. VALTIONEUVOSTO		**6 360 947**
01. Valtioneuvosto	(010)	**280 000**
21. Käyttövarat, lisäystä		280 000
02. Valtioneuvoston kanslia	(010)	**121 850**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		15 700
19. Painatus, lisäystä		10 000
21. Kunniamerkkien ja virka-ansiomerkkien korvaaminen sekä toimikuntien menot (arviomääräraha), lisäystä		74 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 12 150 mk)		22 150
03. Oikeuskanslerinvirasto	(010)	**27 497**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		27 497
10. Valtakunnansuunnittelutoimisto	(040)	**11 000**
19. Painatus, lisäystä		5 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		6 000
16. Taloudellinen suunnittelukeskus	(040)	**89 000**
09. Talousneuvosto, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 20 000 mk)		69 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		20 000
25. Valtioneuvoston linna ja eräät edustus- ja virkahuoneistot	(010)	**5 500 000**
88. Kiinteistön hankkiminen valtiolle (siirtomääräraha)		5 500 000
99. Valtioneuvoston muut menot	(010)	**331 600**
09. Neuvottelukunnat, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 290 600 mk)		331 600

Pääluokka 24

24.	**ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA**	16 353 500
01.	**Ulkoasiainministeriö** (030)	**1 416 000**
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	60 000
21.	Sähke-, posti- ja puhelinmenot (arviomääräraha), lisäystä	115 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 250 000 mk)	1 241 000
10.	**Edustustot** (030)	**3 500 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 400 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	1 000 000
13.	Kiinteistöjen kunnossapito (arviomääräraha), lisäystä	400 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä	500 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	200 000
20.	**Kansainvälinen kehitysyhteistyö** (030)	**7 700 000**
66.	Kansainvälisten järjestöjen kautta tapahtuva kehitysapu (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	7 700 000
99.	**Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot** (030)	**3 737 500**
09.	Pysyvät toimikunnat, lisäystä	40 000
21.	Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha), lisäystä	500 000
23.	Suomen kansalaisten kotiinlähettäminen ja avustaminen (arviomääräraha), lisäystä	30 000
24.	Kurssivaihtelut (arviomääräraha), lisäystä	80 000
25.	Eräiden kansainvälisten kokousten järjestelyt (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 930 000 mk)	2 930 000
27.	Kansainväliseen yhteistyöhön Suomessa liittyvät menot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	57 500
28.	Valtion tehtävissä ulkomailla olevien Suomen kansalaisten terveydenhuollon kustannusten korvaaminen (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	100 000

Pääluokka 25

25.	**OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA**	4 074 010
01.	**Oikeusministeriö** (050)	**150 883**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 6 483 mk)	22 883

19.	Painatus, lisäystä	70 000
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä	15 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	33 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä	10 000
10.	**Korkein oikeus** (060)	**5 000**
19.	Painatus, lisäystä	5 000
11.	**Korkein hallinto-oikeus** (060)	**38 650**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 27 750 mk)	30 650
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	8 000
20.	**Hovioikeudet** (060)	**27 400**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	8 400
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	19 000
30.	**Kihlakunnanoikeudet** (060)	**692 010**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	407 010
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	92 000
20.	Matkat (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	24 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	29 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	140 000
39.	**Eräät oikeudenhoitomenot** (060)	**2 000 000**
21.	Maksuton oikeudenkäynti (arviomääräraha), lisäystä	2 000 000
50.	**Vankeinhoitolaitos** (100)	**897 900**
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	400 000
21.	Ravintomenot ja siviilipalvelusmiesten ylläpito (arviomääräraha), lisäystä	25 000
50.	Valtionapu kriminaalihuoltotyöhön, lisäystä	112 900
70.	Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	110 000
74.	Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha), lisäystä	250 000
60.	**Kriminologinen tutkimuslaitos** (100)	**52 167**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	35 167
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	6 000
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen	11 000

99. **Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot**	(050)	210 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		210 000

Pääluokka 26

26. **SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA**		93 836 857
01. **Sisäasiainministeriö**	(050)	104 590
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		93 590
19. Painatus, lisäystä		3 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		8 000
05. **Lääninhallitukset**	(040)	148 800
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		17 600
19. Painatus, lisäystä		27 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ..		64 200
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		40 000
06. **Väestörekisterikeskus**	(040)	711 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		170 000
19. Painatus, lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 200 000 mk)		320 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		13 500
27. Väestön keskusrekisteri, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		200 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		8 000
07. **Paikalliset väestörekisterit**	(040)	585 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		310 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä		8 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		87 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		180 000
10. **Asuntohallitus**	(530)	382 917
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		3 417

10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		92 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 mk)		14 500
70.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 248 000 mk)		273 000
12.	**Asuntotuotannon edistäminen**	(530)	**75 000 000**
84.	Asuntolainat suhdanneverovaroista (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)		75 000 000

Poliisi

50.	**Kaupunkien poliisilaitokset**	(070)	**6 230 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		5 725 000
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä		60 000
21.	Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito, lisäystä		200 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 44 000 mk)		245 000
51.	**Nimismiespiirit**	(070)	**5 297 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		4 400 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		356 000
21.	Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito, lisäystä		300 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 41 000 mk)		241 000
54.	**Keskusrikospoliisi**	(070)	**405 400**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		232 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		22 000
19.	Painatus (arviomääräraha), lisäystä		48 000
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä		30 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 69 000 mk)		73 400
56.	**Suojelupoliisi**	(070)	**60 650**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		53 650
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 4 000 mk)		7 000
58.	**Liikkuva poliisi**	(070)	**567 500**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		452 500
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		20 000
21.	Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito, lisäystä		95 000

60.	**Poliisiopisto** ..... (070)	98 300
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	8 300
	21. Oppilaiden huolto, lisäystä	90 000
62.	**Poliisiautovarikko** ..... (070)	3 000
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä	3 000
63.	**Poliisivarusvarikko** ..... (070)	900 000
	22. Varusteet ja tarvikkeet (arviomääräraha), lisäystä	900 000
69.	**Muut poliisimenot** ..... (070)	555 000
	02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä	40 000
	23. Oikeuslääkeopilliset tutkimukset (arviomääräraha), lisäystä	500 000
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ...	15 000
70.	**Kaavoitus- ja rakennustoimi** ..... (510)	1 381 900
	09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	60 000
	23. Rakennuskaavoitusmenot (arviomääräraha), lisäystä	1 000 000
	30. Valtionapu rakennustarkastajien palkkaukseen (arviomääräraha), lisäystä	281 900
	33. Valtion osuus seutukaavoituksen kustannuksista (arviomääräraha), lisäystä	40 000
80.	**Väestönsuojelu** ..... (170)	525 000
	09. Väestönsuojeluneuvottelukunta, lisäystä	15 000
	74. Eräiden suojatilojen rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	510 000
90.	**Rajavartiolaitos** ..... (080)	855 300
	21. Kuljetus- ja kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito, lisäystä	421 000
	70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä ..	34 300
	74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	300 000
	88. Maa-alueiden ja rakennusten hankkiminen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	100 000
99.	**Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot** ..... (050)	25 000
	02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä	20 000
	28. Koulutustoiminta (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	5 000

Pääluokka 27

27.	**PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA**		**17 449 600**
01.	**Puolustusministeriö**	(150)	**125 000**
09.	Pysyvät toimikunnat, lisäystä		35 000
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä		5 000
28.	Käyttövarat, lisäystä		85 000
	(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 50 000 mk)		
	Puolustuslaitos		
10.	**Pääesikunta**	(160)	**24 000**
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		24 000
12.	**Muun puolustuslaitoksen palkkausmenot**	(160)	**758 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		758 000
14.	**Asevelvollisten ylläpitomenot**	(160)	**4 279 100**
02.	Varusmiesten ja kadettien päivärahat (arviomääräraha), lisäystä		589 500
20.	Kuljetukset (arviomääräraha), lisäystä		184 000
21.	Muonitus (arviomääräraha), lisäystä		2 511 200
22.	Vaatetus ja puhtaanapito (arviomääräraha), lisäystä		900 000
23.	Terveydenhuolto (arviomääräraha), lisäystä		94 400
16.	**Koulutuksen erityismenot**	(160)	**194 000**
20.	Koulutuspäivärahat ja -matkat (arviomääräraha), lisäystä		194 000
25.	**Varustuksen käyttö- ja kunnossapitomenot**	(160)	**4 000 000**
24.	Varustuksen käyttö ja kunnossapito, lisäystä		4 000 000
	(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 3 000 000 mk)		
27.	**Kiinteistömenot**	(160)	**4 000 000**
10.	Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha), lisäystä		4 000 000
29.	**Puolustuslaitoksen muut menot**	(160)	**719 500**
19.	Painatus, lisäystä		69 500
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		150 000
25.	Joukkojen ja tavaran kuljetukset (arviomääräraha), lisäystä		400 000
26.	Palvelutoiminta (arviomääräraha), lisäystä		40 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		60 000

30. **Suomalainen valvontajoukko**	(030)	3 350 000
22. YK:n suomalaisen valvontajoukon menot (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		3 350 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		181 394 569
01. **Valtiovarainministeriö**	(020)	52 226
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		37 226
21. Palkkausten tarkistusmenettelystä aiheutuvat menot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 mk)		15 000
05. **Valtiokonttori**	(020)	322 232
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		136 232
19. Painatus, lisäystä		10 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		18 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 28 000 mk)		158 000
07. **Eläkkeet**	(990)	55 000
06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha), lisäystä		55 000

Verotustoimi

18. **Verohallitus**	(020)	74 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		74 000
23. **Liikevaihtovero-oikeus**	(020)	10 311
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		10 311
38. **Suhdannevaraukset**	(890)	150 000 000
60. Siirto valtion suhdannerahastoon (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)		150 000 000

40. Tullilaitos	(020)	**25 000**
74. Tullitalojen rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä		25 000
50. Rahapaja	(020)	**4 514 700**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		235 000
22. Raaka-aineet (arviomääräraha), lisäystä		3 820 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 3 020 000 mk)		
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä		459 700
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 279 700 mk)		
52. Tilastokeskus	(040)	**270 800**
19. Painatus, lisäystä		61 200
23. Erityisselvitykset, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		167 600
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		42 000
54. Pankkitarkastusvirasto	(820)	**30 000**
27. Automaattinen tietojenkäsittely (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		30 000
62. Piirirakennustoimistot	(040)	**15 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		15 000
64. Eräiden valtion kiinteistöjen menot	(040)	**11 000 000**
88. Virastotilojen hankkiminen valtiolle (siirtomääräraha)		11 000 000
65. Otaniemen valtionalue	(240)	**572 300**
09. Otaniemen hoitokunta, lisäystä		6 500
21. Lämpö- ja sähkölaitos (arviomääräraha), lisäystä		550 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		15 800
90. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot	(990)	**2 300 000**
01. Eräät lisäpalkkiot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 000 000
02. Lisähenkilökunnan ja virkamiesharjoittelijain palkkiot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		300 000
91. Kansainväliset rahoitusyhteisöt	(030)	**12 096 000**
66. Suomen osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		12 096 000

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot	(020)	**57 000**
50. Sotainvalidien keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman hinnan välisen hinnaneron korvaaminen		57 000

Pääluokka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		**160 475 912**
01. Opetusministeriö	(210)	**10 167 000**
19. Painatus, lisäystä		35 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä		25 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		60 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 mk)		20 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		100 000
88. Virastotilojen hankkiminen valtiolle (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 6 927 000 mk)		9 927 000

Ortodoksinen kirkko

06. Papisto ja opetustoimi	(280)	**5 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		5 000
07. Ortodoksinen pappisseminaari	(280)	**3 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		3 000
08. Muut ortodoksisen kirkon menot	(280)	**176 000**
52. Valtionapu rakennustoimintaan (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 50 000 mk)		150 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		26 000
10. Nykysuomen laitos	(250)	**2 100**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		2 100

Helsingin yliopisto

12. Helsingin yliopisto	(240)	**3 602 380**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 480
02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		350 000

10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		311 900
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		100 000
70.	Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		1 260 000
71.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		300 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		1 200 000
16.	**Kuvalaitos**	(240)	**10 998**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		10 998
19.	**Jyväskylän yliopisto**	(240)	**380 000**
02.	Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä		140 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		60 000
70.	Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		180 000
20.	**Oulun yliopisto**	(240)	**1 050 000**
02.	Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 100 000 mk)		290 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		473 000
19.	Painatus, lisäystä		15 000
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä		32 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		60 000
70.	Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		180 000
21.	**Joensuun korkeakoulu**	(240)	**129 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		92 000
13.	Rakennusten korjaus (siirtomääräraha) (kertameno), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		30 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä		7 000
22.	**Kuopion korkeakoulu**	(240)	**125 000**
26.	Kirjahankinnat (siirtomääräraha)		50 000
70.	Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)		75 000
74.	Korkeakoulun suunnittelu (siirtomääräraha)		—
23.	**Turun yliopisto**	(240)	**337 000**
51.	Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 120 000 mk)		187 000
52.	Valtionapu perushankintamenoihin (siirtomääräraha), lisäystä		150 000

24. Åbo Akademi	(240)	**396 000**
51. Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä .. (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 35 000 mk)		76 000
52. Valtionapu perushankintamenoihin (siirtomääräraha), lisäystä		120 000
54. Ylimääräinen valtionapu museolaiva Sigynin peruskorjaukseen (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		200 000
25. Tampereen Yliopisto	(240)	**474 900**
50. Valtionapu palkkausmenoihin (arviomääräraha), lisäystä		187 400
52. Valtionapu perushankintamenoihin, lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 247 500 mk)		287 500
26. Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	(240)	**322 700**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		22 700
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		300 000
27. Teknillinen korkeakoulu	(240)	**1 330 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		320 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		30 000
72. Otaniemeen siirtyneiden osastojen ja laboratorioiden kaluston, tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kojeiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		900 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 000
28. Tampereen teknillinen korkeakoulu	(240)	**366 101**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		17 701
26. Kirjasto, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		50 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		63 400
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ..		40 000
72. Hervantaan siirtyvien osastojen ja laboratorioiden kaluston sekä tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		195 000
29. Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	(240)	**68 000**
27. Automaattinen tietojenkäsittely, lisäystä		8 000
70. Koneistojen, kalustojen, opetusvälineiden ja kokoelmien hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		60 000

Kauppakorkeakoulut

30. Kauppakorkeakoulu	(240)	**137 000**
51. Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		137 000
33. Turun Kauppakorkeakoulu	(240)	**29 994**
50. Valtionapu palkkausmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		4 244
51. Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		25 750
34. Vaasan Kauppakorkeakoulu	(240)	**31 700**
51. Valtionapu muihin kulutusmenoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		31 700
37. Muut korkeakoulumenot	(240)	**130 000**
09. Korkeakouluneuvosto, lisäystä		40 000
52. Kesäyliopistojen valtionapu, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		90 000
38. Kieli-instituutit	(240)	**5 000**
09. Kieli-instituuttien valvontalautakunta, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		5 000
39. Valtion opintotukikeskus	(290)	**2 320 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		20 000
52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha), lisäystä		2 300 000
41. Kouluhallitus	(220)	**733 026**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 24 526 mk)		39 026
02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä		600 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		94 000

Oppikoulut

42. Valtion oppikoulut	(220)	**7 362 562**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 3 500 000 mk)		3 662 562
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		3 000 000
25. Oppilaiden terveydenhuolto, lisäystä		100 000

29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	100 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	500 000
43.	**Yksityisoppikoulut** (220)	**28 560 000**
50.	Valtionapu yksityisoppikouluille (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 3 500 000 mk)	28 500 000
51.	Vieraskielisten oppikoulujen valtionapu, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	60 000
44.	**Oppikoulujen yhteiset menot** (220)	**23 000**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	23 000

Kansakoulut

45.	**Koulutoimen piirihallinto** (220)	**120 000**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	120 000
46.	**Kansakoululaitoksen valtionapu** (220)	**25 000 000**
30.	Kaupunkien kansakoulujen valtionapu (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000
33.	Maalais- ja kauppalakansakoulujen muu valtionapu (arviomääräraha), lisäystä	14 200 000
35.	Ylimääräinen valtionapu kansakoululaitoksen ylläpitomenoihin (arviomääräraha), lisäystä	5 500 000
52.	Ylimääräinen rakennusavustus Haukkalan lasten neuropsykiatriselle hoitolaitokselle (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	300 000
47.	**Kansakoululaitoksen muut menot** (220)	**145 000**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 115 000 mk)	145 000
48.	**Kansakoulunopettajaseminaarit** (230)	**27 900**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	27 900
51.	**Svenska social- och kommunalhögskolan** (240)	**102 100**
50.	Valtionapu palkkausmenoihin (arviomääräraha), lisäystä	42 100
52.	Ylimääräinen harkinnanvarainen valtionapu	60 000
55.	**Kuurojen- ja sokeainkoulut** (220)	**370 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	100 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	200 000
20.	Oppilaiden kuljetukset (arviomääräraha), lisäystä	40 000
25.	Oppilaiden terveydenhuolto (arviomääräraha), lisäystä	30 000

56. Valtion kirjastotoimi	(260)	**2 240 000**
30. Kirjastojen valtionapu (arviomääräraha), lisäystä		2 240 000
57. Yhteiskunnallinen sivistystyö	(260)	**9 725 000**
50. Kansanopistojen valtionapu (arviomääräraha), lisäystä		3 050 000
51. Kansalais- ja työväenopistojen valtionapu (arviomääräraha), lisäystä		6 500 000
55. Valtionapu opintokerhotoimintaan (arviomääräraha), lisäystä		175 000
59. Ammattikasvatushallitus	(230)	**250 000**
19. Painatus, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 15 000 mk)		30 000
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä		40 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 125 000 mk)		150 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		30 000
61. Hotelli- ja ravintolakoulut	(230)	**232 818**
01. Palkkaukset (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		78 148
04. Sosiaaliturvamaksu (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		5 670
29. Muut kulutusmenot (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 62 000 mk)		69 000
70. Työkoneiden, kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 000
62. Valtion hammasteknikkokoulu	(230)	**15 000**
70. Kaluston, koneistojen ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		15 000
63. Valtion maatalousoppilaitokset	(230)	**1 191 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		441 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		150 000
21. Ravintomenot (arviomääräraha), lisäystä		160 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 240 000 mk)		440 000
68. Valtion keskusammattikoulut	(230)	**802 000**
23. Oppilaskodit, lisäystä		32 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		70 000
70. Työkoneiden, kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		400 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 300 000

71. Kunnalliset ja yksityiset ammattioppilaitokset ..... (230) **1 893 100**

32. Valtionapu kunnallisten ammattioppilaitosten työpajoille (arviomääräraha), lisäystä 474 500
33. Valtionapu kunnallisille ammattioppilaitoksille huoneistojen hankkimiseen, lisäystä 1 000 000
52. Valtionapu yksityisten ammattioppilaitosten työpajoille (arviomääräraha), lisäystä 418 600

73. Invalidien ammattioppilaitokset ..... (230) **681 000**

50. Valtionapu invalidien ammattioppilaitoksille (arviomääräraha), lisäystä 681 000

74. Valtion merimiesammattikoulut ..... (230) **143 921**

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 62 921
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä 60 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 21 000

75. Merenkulkuoppilaitokset ..... (230) **610 000**

10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä 40 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 570 000

78. Kauppaoppilaitokset ..... (230) **2 516 000**

30. Valtionapu kunnallisille kauppaoppilaitoksille (arviomääräraha), lisäystä 1 326 000
50. Valtionapu yksityisille kauppaoppilaitoksille (arviomääräraha), lisäystä 1 190 000

79. Valtion kotitalousoppilaitokset ..... (230) **256 000**

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 6 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä 250 000

80. Valtion kotiteollisuusoppilaitokset ..... (230) **7 000**

29. Muut kulutusmenot, lisäystä 7 000

81. Yksityiset kotitalousoppilaitokset ..... (230) **188 000**

52. Muut ylläpitomenot (arviomääräraha), lisäystä 188 000

82. Yksityiset kotiteollisuusoppilaitokset	(230)	**510 000**
52. Muut ylläpitomenot (arviomääräraha), lisäystä		360 000
54. Rakennusavustukset (siirtomääräraha), lisäystä		150 000
85. Ammattikurssit	(230)	**6 800 000**
70. Työllisyyttä edistävien ammattikurssien kone- ja kalustohankinnat (siirtomääräraha), lisäystä		4 800 000
74. Ammattikurssikeskusten rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 000 000
86. Ammattikasvatuksen muut menot	(230)	**25 061 000**
09. Ammattikasvatusneuvosto, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		11 000
23. Raahen tietokonealan oppilaitoksen järjestelymenot (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		50 000
61. Ammattikoulutuksen edistäminen suhdanneverovaroilla (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)		25 000 000
99. Ammattikoulutuksen edistäminen suhdanneverovaroilla (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		—
87. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos	(250)	**35 000**
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		35 000
88. Valtion tieteelliset toimikunnat (Suomen Akatemia) ja tiedeneuvosto	(250)	**87 612**
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		37 612
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		30 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		20 000
89. Tieteen tukeminen	(250)	**2 200 000**
54. Veikkausvoittovarat tieteen tukemiseen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 200 000
90. Taiteen tukeminen	(250)	**6 910 000**
09. Valtion taidetoimikunnat, lisäystä		110 000
53. Veikkausvoittovarat taiteen tukemiseen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		6 800 000
91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen	(270)	**12 000 000**
50. Veikkausvoittovarat urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		10 500 000

51.	Veikkausvoittovarat nuorisonkasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 500 000
93.	**Valtionarkisto** ..... (260)	**9 000**
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ..	9 000
95.	**Muinaistieteellinen toimikunta** ..... (260)	**197 800**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	12 500
20.	Matkat (arviomääräraha), lisäystä	30 000
21.	Valvonta-, hoito- ja tutkimusmäärärahat, lisäystä	17 300
22.	Suomenlinnan menot, lisäystä	40 000
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ..	8 000
89.	Museokiinteistön hankkiminen (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	90 000
98.	**Kansainvälinen yhteistyö** ..... (030)	**372 000**
09.	Suomen Unesco-toimikunta, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	20 000
23.	Kansainvälisestä kulttuuritoiminnasta aiheutuvat menot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 85 000 mk)	137 000
24.	Suomen osuus pohjoismaisesta yhteistyöstä aiheutuvista menoista, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	30 000
26.	Kulttuurisopimuksien ja vaihto-ohjelmien toteuttaminen, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 55 000 mk)	125 000
88.	Ulkomaalaisten valtionstipendiaattien asuntojen hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	60 000
99.	**Opetusministeriön hallinnonalan muut menot** ..... (210)	**1 500 200**
08.	Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha), lisäystä	550 000
09.	Neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä	25 200
22.	Korkeakoulujen oppilasvalinnan ja lukion päättötutkinnon kehittäminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	40 000
27.	Malminkartanon alueen suunnittelukilpailu	60 000
50.	Eräät valtionavut, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	35 000
88.	Kiinteistön hankkiminen valtiolle (siirtomääräraha)	790 000

Pääluokka 30

30.	**MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA**	**219 825 674**
01.	**Maa- ja metsätalousministeriö** ..... (710)	**102 190**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 2 430 mk)	52 190
25.	Luonnonmarjojen viljelyn tutkiminen (siirtomääräraha)	50 000

04.	**Maatalouspiirit**	(720)	34 416
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		416
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		34 000
10.	**Valtion maatalouskemian laitos**	(750)	230
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		230
12.	**Valtion siementarkastuslaitos**	(750)	5 700
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		1 500
	19. Painatus, lisäystä		2 200
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä		2 000
14.	**Maatalouskoneiden tutkimuslaitos**	(750)	19 500
	70. Kaluston ja koneiden hankkiminen, lisäystä		19 500
15.	**Maitotaloustuotteiden tarkastuslaitos**	(750)	460
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		460
19.	**Vesihallitus**	(540)	354 400
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		21 000
	19. Painatus, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 30 000 mk)		37 000
	22. Katselmustoimitukset ja vesistöjen valvonta (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		150 000
	27. Automaattinen tietojenkäsittely, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		90 000
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä		56 400
20.	**Vesipiirit**	(540)	1 072 000
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		65 000
	11. Työkoneiden ja kaluston kunnossapito, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		110 000
	21. Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha), lisäystä		40 000
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 97 000 mk)		127 000
	70. Kaluston, koneiden ja tutkimusvälineiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		30 000
	77. Vesistötyöt (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		700 000

22.	**Maankuivatustoiminnan tukeminen** ..... (720)	**1 300 000**
40.	Valtionapu kuivatustöihin (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	500 000
83.	Lainat kuivatustöihin (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	800 000
29.	**Valtion viljavarasto** ..... (720)	**11 200 000**
60.	Siirto viljavarastorahastoon	10 000 000
62.	Vehnän markkinoimismaksusta valtion viljavarastolle aiheutuvan tappion korvaaminen (arviomääräraha)	1 200 000
30.	**Maatalouden neuvontatyön avustaminen** ..... (720)	**835 753**
40.	Maanviljelyn ja maatalouden rakennustoiminnan edistäminen, lisäystä	496 364
41.	Kotieläintalouden edistäminen, lisäystä	143 680
43.	Kerhotoiminnan tukeminen, lisäystä	162 620
46.	Puutarhatalouden edistäminen, lisäystä	14 284
47.	Muu neuvontatyön avustaminen, lisäystä	18 805
31.	**Maatalouden hintatuki** ..... (720)	**153 928 200**
41.	Maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen sekä markkinoinnin ja maatalouden hintatason vakaannuttaminen (arviomääräraha), lisäystä	146 800 000
42.	Viljelmäkoon mukaan maksettava hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	2 330 000
43.	Alueittainen hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	2 398 200
47.	Maidon kuljetusavustukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	2 000 000
48.	Villan tuotantopalkkiot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	400 000
32.	**Muu maatalouden välitön tuki** ..... (720)	**20 000 000**
43.	Maataloustuotteiden hintojen jälkeenjääneisyyden korvaaminen (siirtomääräraha)	20 000 000
35.	**Porotalous** ..... (720)	**106 150**
40.	Porotalouden edistäminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	6 150
42.	Poroaitojen kunnossapito ja rakentaminen (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	100 000
37.	**Kalastus** ..... (740)	**790 000**
42.	Kalansaaliin talteenoton ja käytön edistäminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	600 000
49.	Kalakannan hoitovelvoitteet (arviomääräraha), lisäystä	190 000

38. **Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos**	(750)	117 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ..		117 000
39. **Riistanhoidon muut menot**	(740)	35 000
21. Kalavesien ja riistan hoito valtion mailla, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		35 000

Metsätalous

50. **Metsähallitus**	(730)	86 751
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2.6. 1971)		86 751
52. **Valtion metsäopetus**	(230)	888 120
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		318 870
26. Opettajavalmennus, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		3 800
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) ..		100 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 300 000 mk)		454 000
77. Joutsijoen sillan rakennus (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		11 450
58. **Ykstyismetsätalous**	(730)	27 075 504
40. Valtionapu metsälautakunnille, lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 101 500 mk)		2 043 004
43. Valtionapu Kalajoen ja Limingan suurmetsäpaloalueiden metsänparannustöinä kaivettujen metsäojien kunnostamiseen (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		30 000
55. Metsäpuiden siemenhankinnan korkotuki (arviomääräraha)		2 500
99. Tehostetun metsänparannusohjelman toteuttaminen suhdanneverovaroilla (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)		25 000 000
59. **Metsätalouden muut menot**	(730)	225 200
40. Valtionapu Työtehoseuralle metsätalouden rationalisoimistyön tukemiseen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 000
77. Yleiset uittoväylätyöt (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		145 200

Maanmittaus

60. **Maanmittaushallitus**	(520)	220 000
21. Kartastotyöt (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		220 000

66.	**Maanmittaustoimistot** ..... (520)	278 600
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	238 600
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	40 000
70.	**Maatalouden tutkimuskeskus** ..... (750)	321 400
22.	Kasvinsuojelutoimenpiteet (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	230 000
70.	Irtaimiston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	91 400
72.	**Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos** ..... (750)	11 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	11 000
76.	**Metsäntutkimuslaitos** ..... (750)	338 500
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	30 000
19.	Painatus, lisäystä	55 000
22.	Metsien inventointi-, puunkäyttö- ja metsäekonomiset tutkimukset (siirtomääräraha), lisäystä	54 600
23.	Metsien tuoton kohottamistutkimukset (siirtomääräraha), lisäystä	174 300
24.	Puun- ja metsätyön tutkimukset, lisäystä	11 600
26.	Muu koe- ja tutkimustoiminta, lisäystä	4 600
29.	Muut kulutusmenot, lisäystä	8 400
84.	**Valtion eläinlääketieteellinen laitos** ..... (750)	400 000
24.	Ulkomaiset seerumit ja rokotusaineet (arviomääräraha), lisäystä	400 000
95.	**Kansainvälinen yhteistyö** ..... (720)	79 600
21.	Suomen osanotto kansainvälisten yhtymäin vuotuisiin menoihin (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	21 000
22.	Maailman metsäopetuskongressiin liittyvän retkeilyn järjestäminen (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	58 600

Pääluokka 31

31.	**LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA**	43 788 425
01.	**Liikenneministeriö** ..... (610)	12 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	10 000
09.	Neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä	2 000

Tie- ja vesirakennuslaitos

20. Tie- ja vesirakennushallitus	(620)	**310 000**
19. Painatus, lisäystä		40 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		270 000
22. Tie- ja vesirakennuslaitoksen piirihallinto	(620)	**1 076 525**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		76 525
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		1 000 000
24. Tiet	(620)	**19 797 100**
33. Rakennuslain mukaiset korvaukset ja valtionavut (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		1 450 000
77. Yleisten teiden tekeminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 5 198 600 mk)		6 847 100
88. Maantie- ja paikallistiealueiden lunastaminen (arviomääräraha), lisäystä		11 500 000
26. Muut vesitiet	(640)	**1 500 000**
77. Vesitietyöt (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		1 500 000
40. Autorekisterikeskus ja moottoriajoneuvojen katsastus	(620)	**171 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		121 000
28. Ajokorttikeskusrekisterin perustamisen valmistelu (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971		50 000
47. Ilmailu	(650)	**4 688 000**
14. Lentoasemien kunnossapito- ja käyttömenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 378 000 mk)		1 378 000
21. Ilmailuviestitoiminnan huolto- ja käyttömenot, lisäystä		150 000
70. Koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 180 000
74. Lentokenttien talonrakennustyöt (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 190 000 mk)		390 000
77. Lentokenttien rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		500 000
88. Lentokenttien maanlunastukset (arviomääräraha) (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 65 000 mk)		90 000
50. Ilmatieteen laitos	(860)	**733 800**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		4 800
21. Ilmastotutkimus, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		37 000

27. Tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	70 000
28. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha)	55 000
70. Kaluston ja kojeiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	567 000
85. Sijoitukset valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin (660)	**15 500 000**
88. Oy Yleisradio Ab:n osakepääoman korottaminen (Eduskunnan päätös 2. 4. 1971)	15 500 000

Pääluokka 32

32. KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	**74 292 054**
01. Kauppa- ja teollisuusministeriö (810)	**277 633**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 139 333 mk)	145 833
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä	71 800
20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä	10 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 30 000 mk)	50 000
10. Merenkulkuhallitus (640)	**521 884**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	81 884
21. Öljyvahinkojen torjunta (siirtomääräraha)	—
28. Talviliikennetekniikan perustutkimukset (siirtomääräraha)	300 000
74. Rakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	140 000
14. Merenkulku- ja luotsipiirit (640)	**2 316 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä	286 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä	30 000
70. Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	2 000 000
16. Merenkulkulaitoksen alukset ja muut kulkuvälineet (640)	**2 679 580**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 677 580
11. Korjaus ja kunnossapito, lisäystä	830 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	172 000
19. Merenkulkulaitoksen yhteiset menot (640)	**3 500**
26. Kansainvälinen yhteistyö, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	500
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	3 000

61. Geologinen tutkimuslaitos	(830)	460 000
70. Tutkimus- ja kuljetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		460 000
62. Merentutkimuslaitos	(860)	80 000
19. Painatus, lisäystä		10 000
70. Tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		70 000
63. Valtion teknillinen tutkimuslaitos	(830)	1 090 000
22. Laboratoriotarvikkeet, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		60 000
23. Otaniemeen siirtyvien laboratorioiden suunnittelu (siirtomääräraha), lisäystä		30 000
24. Automaattinen tietojenkäsittely (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		80 000
70. Koneiden ja kojeiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 150 000 mk)		450 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		470 000
65. Patentti- ja rekisterihallitus	(820)	266 444
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		74 744
19. Painatus, lisäystä		105 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		22 000
70. Kaluston hankkiminen		64 700
66. Lisenssivirasto	(820)	3 000
19. Painatus, lisäystä		3 000
69. Paineastiain tarkastuslaitos	(820)	37 000
09. Paineastialautakunta, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		37 000
72. Varmuusvarastointi	(180)	8 790 000
21. Varmuusvarastoinnista aiheutuvat menot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		690 000
60. Siirto varmuusvarastorahastoon, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		8 100 000
74. Elintarvikevalvonta	(820)	15 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		15 000
78. Teknillisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen	(830)	2 679 000
40. Teollisuusyritysten tutkimustoiminnan tukeminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		2 000 000

43. Teollisuusyritysten tutkimustoiminnan tukeminen vientimaksuvaroilla (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 679 000

80. Pienteollisuuspiiritoimistot ja pienteollisuuden edistäminen .... (840) 640 513

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 40 513
60. Siirto pienteollisuuden takausrahastoon (arviomääräraha), lisäystä 600 000

85. Sijoitukset valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin ..... (840) 25 000 000

88. Osakepääomien korotukset (siirtomääräraha), lisäystä 25 000 000

86. Viennin edistäminen ..... (850) 3 562 500

40. Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen (siirtomääräraha), lisäystä 3 000 000
42. Vientinäyttelyt ja vientikampanjatoiminta (siirtomääräraha), lisäystä 525 000
45. Valtionapu vienninedistämisorganisaation menoihin (siirtomääräraha), lisäystä 37 500

87. Kehitysalueiden elinkeinoelämän edistäminen ..... (840) 4 500 000

47. Valtionapu Kehitysaluerahasto Oy:n tutkimus-, kehittämis- ja koulutustoimintaan (siirtomääräraha) 4 500 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 2 500 000 mk)

88. Matkailun edistäminen ..... (890) 820 000

21. Ulkomailla suoritettava matkailun markkinointitoiminta, lisäystä 420 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 230 000 mk)
41. Valtionapu matkailua palvelevalle laivaliikenteelle, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 400 000

89. Muu elinkeinojen edistäminen ..... (890) 20 550 000

28. Kotimaisen tuotannon valtuuskunnan menot, lisäystä 650 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 100 000 mk)
60. Siirto tuontikaupparahastoon 19 900 000
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 000 mk)

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA 185 726 109

01. Sosiaali- ja terveysministeriö ..... (310) 1 344 562

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 185 162
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 175 162 mk)

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 33 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä 52 500
19. Painatus, lisäystä 22 000
21. Erityistutkimukset, lisäystä 25 000
23. Sosiaalihallinnon opasjulkaisun menot 326 200
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 190 000 mk)
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 46 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä 19 700
(Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 10 000 mk)
74. Huoneistojen hankkiminen 635 000

02. Sosiaali- ja terveystoimen piirihallinto ..... (310) **154 000**

20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä 50 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 24 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 80 000

04. Ammattientarkastus ..... (320) **212 000**

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 152 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 60 000

08. Vakuutusoikeus ..... (060) **2 200**

19. Painatus, lisäystä 2 200

09. Työtuomioistuin ..... (060) **49 000**

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 12 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) .. 2 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä 35 000

11. Sairausvakuutuslain ja kansaneläkelain mukainen tarkastuslautakunta ..... (060) **5 000**

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä 5 000

12. Työneuvosto ..... (320) **18 400**

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 10 200
29. Muut kulutusmenot, lisäystä 8 200

14. **Tapaturmavirasto**	(320)	56 800
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		12 300
19. Painatus, lisäystä		5 000
21. Lausunto- ja jäsenmaksut (arviomääräraha), lisäystä		19 500
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä		20 000
15. **Sotatapaturma-arkisto**	(380)	10 850
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		8 600
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		2 250
18. **Työttömyysvakuutus**	(330)	8 000 000
50. Valtionapu työttömyyskassoille (arviomääräraha), lisäystä		8 000 000
19. **Sairausvakuutus**	(340)	10 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä		10 000 000
20. **Vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutus**	(350)	41 500 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä		41 500 000
21. **Sotilasvammakorvaukset**	(380)	6 500 000
50. Korvaukset sodasta ja sotapalveluksesta aiheutuneen ruumiinvamman tai sairauden johdosta (arviomääräraha), lisäystä		6 500 000
22. **Sotaeläkkeet**	(380)	20 000 000
50. Ylimääräiset sotaeläkkeet (arviomääräraha), lisäystä		20 000 000
26. **Hintavalvonta ja kuluttajavalistus**	(820)	23 100
09. Kuluttajaneuvosto, lisäystä		2 900
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha), lisäystä		4 200
50. Tavaraselosteliiton valtionapu, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		16 000
30. **Sosiaalihallitus**	(310)	106 725
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		38 225
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		20 000
70. Kaluston ja kirjaston hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		48 500

35. Invalidihuolto	(350)	**2 639 937**
51. Invalidiraha (arviomääräraha), lisäystä		2 500 000
54. Valtionapu invalidien erityishuoltolaitosten perustamiseen (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 31 400 mk)		39 937
83. Invalidihuoltolain mukaiset lainat (arviomääräraha), lisäystä		100 000
37. Perhekustannusten tasaus	(360)	**4 500 000**
53. Erityislapsilisät (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		4 500 000
38. Lastenhuolto ja -kasvatus	(360)	**2 800 000**
30. Valtionapu kodinhoitajatoimintaan (arviomääräraha), lisäystä		2 800 000
42. Valtion koulukodit	(360)	**21 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		6 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		15 000
45. Valtion vajaamielislaitokset	(370)	**689 400**
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		118 000
24. Säästö- ja työosuusrahat (arviomääräraha), lisäystä		3 400
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		8 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä		560 000
46. Vajaamielisten hoidon avustaminen	(370)	**293 000**
33. Kunnallisen vajaamielisten avohuollon avustaminen, lisäystä		240 000
53. Yksityisen vajaamielisten avohuollon avustaminen, lisäystä		53 000
53. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolat	(390)	**477 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		47 500
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä		36 000
21. Ravintomenot (arviomääräraha), lisäystä		48 000
25. Terveydenhuolto (arviomääräraha), lisäystä		30 500
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		15 000
70. Kaluston ja työvälineiden hankkiminen, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		300 000
54. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon avustaminen	(390)	**511 000**
30. Kunnille korvattavat matkakustannukset (arviomääräraha), lisäystä		11 000
52. Valtionapu päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien vapaaehtoiseen huoltotyöhön, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		50 000
61. Valtion osuus laitoshuollosta (arviomääräraha), lisäystä		450 000

57. Eräät ammattikoulutuksesta aiheutuvat menot	(230)	**45 300**
61. Valtionapu lastentarhaseminaareille ja erityislastentarhanopettajien koulutukseen, lisäystä		45 300
58. Muu sosiaaliturva	(400)	**1 544 400**
30. Huoltoapulain mukaiset korvaukset ja valtion osuus (arviomääräraha), lisäystä		1 534 000
51. Valtionapu sosiaalijärjestöille, lisäystä		10 400

Lääkintölaitos

60. Lääkintöhallitus	(450)	**130 500**
19. Painatus, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 46 000 mk)		86 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		44 500
64. Valtion sairaalat	(470)	**403 347**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		48 347
13. Rakennusten kunnossapito, lisäystä		5 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä		150 000
70. Kaluston ja koneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 165 000 mk)		200 000
65. Kansanterveyslaboratorio	(460)	**358 992**
01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 36 609 mk)		41 392
22. Tarvikkeet ja tarveaineet (arviomääräraha), lisäystä		225 000
29. Muut kulutusmenot, lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 5 000 mk)		92 600
68. Säteilyfysiikan laitos	(460)	**38 900**
13. Radioaktiivisten jätteiden säilytyspaikan kunnostaminen Santahaminassa (arviomääräraha), lisäystä		15 000
70. Kaluston ja koneiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä		23 900
69. Terveydenhuollon koulutus	(290)	**1 500**
24. Kunnallisten terveystarkastajien täydennyskoulutus		1 500
72. Keskussairaaloiden rakentaminen	(470)	**773 000**
74. Keskussairaaloiden rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä		773 000

74. Kunnallinen terveydenhoito	(460)	**3 079 900**
31. Valtionapu kuntien kouluhammaslääkärien palkkaamiseen (arviomääräraha), lisäystä		1 343 400
35. Valtionapu kunnallisten terveystarkastajien palkkaamiseen (arviomääräraha), lisäystä		1 206 500
36. Valtionapu äitiys- ja lastenneuvoloille (arviomääräraha), lisäystä		530 000
76. Kunnallinen yleissairauksien vastustaminen ja hoito	(470)	**49 838 110**
30. Valtionapu yleissairauksien hoitoon (arviomääräraha), lisäystä		48 700 000
31. Sukupuolitautien vastustaminen (arviomääräraha), lisäystä		573 110
36. Valtionapu alue- ja paikallissairaaloiden perustamiseen, lisäystä		565 000
77. Kunnallinen mielisairauksien vastustaminen ja hoito	(470)	**17 521 500**
30. Valtionapu mielisairauksien vastustamiseen ja hoitoon (arviomääräraha), lisäystä		17 521 500
78. Kunnallinen tuberkuloosin vastustaminen ja hoito	(470)	**8 431 100**
30. Valtionapu tuberkuloosin vastustamiseen ja hoitoon (arviomääräraha), lisäystä		8 431 100
80. Yksityiset sairaalat ja hoitolaitokset	(470)	**209 000**
50. Valtionapu yksityisille sairaaloille, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		5 000
54. Valtionapu reumatautisten hoitoon (arviomääräraha), lisäystä		185 000
55. Valtionapu reumatautisten hoitolaitosten perustamiseen (kertameno), lisäystä		19 000
85. Terveydenhuollon muut menot	(460)	**2 620 586**
02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä		1 351 700
25. Pohjoismainen farmakopea, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		22 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely, lisäystä		80 000
54. Helsingin yliopistollisen keskussairaalapiirin kunnille palautettava perustamiskustannusosuus (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 375 200 mk)		638 686
55. Korvaus lyijysaastumista koskevaan tutkimukseen		63 200
70. Varmuusvarastojen hankinnat (siirtomääräraha)		465 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot	(400)	**816 000**
02. Viransijaisten palkkiot (arviomääräraha), lisäystä		16 000
26. Kansainvälinen yhteistyö, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		100 000
53. Liikennevakuutuskorvaukset (arviomääräraha), lisäystä		700 000

Pääluokka 34

34.	**TYÖVOIMAMINISTERIÖN HALLINNONALA**		**114 604 100**
01.	**Työvoimaministeriö**	(870)	**145 100**
	09. Neuvottelu- ja toimikunnat, lisäystä		21 000
	19. Painatus, lisäystä		18 000
	23. Julkaisu- ja tiedotustoiminta, lisäystä		38 000
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä		26 000
	50. Valtionapu Suomi-Seura ry:lle, lisäystä		2 100
	70. Kaluston hankkiminen, lisäystä		40 000
05.	**Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto**	(870)	**140 000**
	01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)		131 000
	09. Neuvottelukunnat, lisäystä		9 000
07.	**Ammatinvalinnanohjausasiain piiri- ja paikallishallinto**	(870)	**119 000**
	20. Matkat (arviomääräraha), lisäystä		25 000
	29. Muut kulutusmenot, lisäystä		40 000
	61. Vajaakuntoisten testaaminen erityislaitoksissa (arviomääräraha), lisäystä		54 000
20.	**Työvoiman liikkuvuuden edistäminen**	(870)	**200 000**
	25. Majoitustukikohtien käyttömenot, lisäystä		200 000
50.	**Työllisyyden hoito**	(880)	**114 000 000**
	77. Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (arviomääräraha), lisäystä		114 000 000

Pääluokka 35

35.	**VALTIONVELKA**		**11 168 358**
03.	**Ulkomaisen velan korko**	(910)	**2 014 500**
	90. Ulkomaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha), lisäystä		2 014 500
08.	**Yhdistetyn kruunuluoton järjestely**	(910)	**9 153 858**
	90. Yhdistetyn kruunuluoton järjestelyyn liittyvät menot (arviomääräraha)		9 153 858

Pääluokka 36

36.	**VALTION LIIKEYRITYKSET SEKÄ METSÄT JA MAATILAT**	41 375 000
01.	**Valtionrautatiet** ..... (630)	
22.	Liikenteen hoidon ja markkinoinnin menot (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000
	Käyttömenot: 5 000 000	
	Lisäys valtiorautateiden vajaukseen	5 000 000
60.	Siirto valtionrautateiden uudistusrahastoon, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	1 907 000
72.	Vahva- ja heikkovirtalaitteiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	5 600 000
73.	Liikkuvan rautatiekaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 8 400 000 mk)	10 693 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	400 000
	Sijoitusmenot, siirto uudistusrahastoon ja vajaus: 23 600 000	
04.	**Posti- ja lennätinlaitos** ..... (660)	
01.	Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 2 465 000 mk)	44 368 243
04.	Sosiaaliturvamaksu (arviomääräraha), lisäystä ..	3 216 700
05.	Eläkkeet (arviomääräraha), lisäystä	5 300 000
10.	Rakennusten käyttö (arviomääräraha), lisäystä ..	3 000 000
13.	Rakennusten ja huoneistojen kunnossapito (arviomääräraha), lisäystä	500 000
21.	Kuljetusvälineiden käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha), lisäystä	3 000 000
22.	Korvaukset postinkuljetuksista (arviomääräraha), lisäystä	600 000
29.	Muut käyttömenot (arviomääräraha), lisäystä ..	6 000 000
	Käyttömenot: 65 984 943	
60.	Siirto posti- ja lennätinlaitoksen uudistusrahastoon, lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971)	5 000 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä ..... (Eduskunnan päätöksellä 2. 6. 1971 myönnetty 95 000 mk)	1 245 000
88.	Tonttien sekä huoneisto-osakkeiden hankinta (siirtomääräraha), lisäystä	6 000 000
	Sijoitusmenot ja siirto uudistusrahastoon: 12 245 000	
05.	**Posti- ja lennätinlaitoksen konepajat** ..... (660)	
21.	Televa (arviomääräraha), lisäystä	4 000 000
22.	Turun asennuspaja (arviomääräraha), lisäystä ...	1 500 000
	Käyttömenot: 5 500 000	

07. **Valtion väliaikainen ravitsemiskeskus** ..... (040)

29. Käyttömenot (arviomääräraha), lisäystä 1 500 000

Käyttömenot: 1 500 000

16. **Valtion tietokonekeskus** ..... (040)

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 500 000
04. Sosiaaliturvamaksu (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 36 250

Käyttömenot: 536 250

74. Uudisrakennus (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 300 000

Sijoitusmenot: 300 000

20. **Puolustuslaitoksen teollisuus- ja liiketoiminta** (840)

05. Eläkkeet (arviomääräraha), lisäystä 205 000
21. Pukutehdas (arviomääräraha), lisäystä 1 034 000
22. Vammaskosken tehdas (arviomääräraha), lisäystä 1 000 000
23. Patruunatehdas (arviomääräraha), lisäystä 2 500 000
24. Metsätalous (arviomääräraha), lisäystä 45 000
28. Poistot (arviomääräraha), lisäystä 10 000

Käyttömenot: 4 794 000

70. Teollisuuslaitosten konehankinnat (siirtomääräraha), lisäystä 16 000

Sijoitusmenot: 16 000

30. **Valtion hankintakeskus** ..... (040)

01. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 131 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha), lisäystä .. 60 000

Käyttömenot: 191 000

32. **Valtion polttoainekeskus** ..... (040)

05. Eläkkeet (arviomääräraha), lisäystä 300 000
21. Hankinta- ja jakelutoiminta (arviomääräraha), lisäystä 19 100 000
22. Turpeen polttamistekniikan tutkiminen (arviomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 100 000

Käyttömenot: 19 500 000

70. Moottoriajoneuvojen, koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 2 000 000
78. Polttoturvetuotannon valmistelu (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 2 400 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 500 000

Sijoitusmenot: 4 900 000

42. **Maitotalouskoelaitoksen meijeri** ..... (720)

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha) (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 300 000

Sijoitusmenot: 300 000

45. **Metsähallituksen metsät** ..... (730)

22. Metsien hoito (siirtomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 2 100 000

Käyttömenot: 2 100 000

47. **Maatalouden tutkimuskeskuksen maatila** ..... (720)

05. Eläkkeet (arviomääräraha) 350 000

21. Maatilatalouden menot (arviomääräraha), lisäystä (Eduskunnan päätös 2. 6. 1971) 61 750

Käyttömenot: 411 750

50. **Sosiaalihallituksen maatilat** ..... (720)

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä 14 000

Sijoitusmenot: 14 000

Pääluokka 36:

Lisäys sijoitusmenoihin, siirtoihin uudistusrahastoihin ja vajauksiin: 41 375 000

Lisäys käyttömenoihin: 105 517 943

Lisäys menoihin: 1 172 131 965

Samalla Eduskunta on päättänyt

oikeuttaa Valtioneuvoston edellä mainittujen menojen suorittamiseen käyttämään valtiolle vuoden 1971 aikana kertyviä tuloja.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle ulkomaisen kunnallisobligaatiolainan valtion takauksesta.

Vuosina 1969 ja 1971 ovat Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy, Suomen Kiinteistöpankki Oy sekä Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy yhdessä toteuttaneet kolme lainajärjestelyä kuntien luotonsaantimahdollisuuksien helpottamiseksi. Ensimmäinen laina hoidettiin yhdessä Suomen Pankin kanssa, ja sen avulla saatiin 33 000 000 markkaa kuntien investointien rahoitukseen. Muut kaksi lainajärjestelyä hoidettiin mainittujen kiinnitysluottopankkien yhteisvastuullisesti Länsi-Saksassa liikkeeseenlaskemien kunnallisobligaatiolainojen avulla, joista kumpikin oli määrältään 60 000 000 DM-markkaa. Näiden obligaatiolainojen varat käytettiin niinikään kuntien sellaisten investointien rahoitukseen, jotka välillisesti tai välittömästi palvelevat elinkeinoelämän kehitystä ja työllisyyden lisäämistä.

Edellä mainitut kiinnitysluottopankit ovat nyttemmin käyneet neuvotteluja uuden kunnallisobligaatiolainan liikkeenseenlaskemisesta kansainvälisillä pääomamarkkinoilla. Alustavien suunnitelmien mukaan olisi obligaatiolaina, jonka määräksi on kaavailtu 15—25 milj. dollaria, liikkeeseenlaskettavissa vuodenvaihteen jälkeen, ja on lainavarat suunniteltu käytettäväksi kunnallisten investointien ja rakennustoiminnan rahoittamiseen päämääränä elinkeinoelämän kehitys ja työllisyyden edistäminen.

Lainanantajat edellyttävät tälle lainalle, kuten aikaisemmillekin DM-markkamääräisille obligaatiolainoille, Suomen valtion omavelkaista takausta. Koska lainan liikkeeseenlaskijat ovat julkisen tarkastuksen alaisia kiinnitysluottopankkeja ja koska lainavarat käytetään luottoihin kunnille ja kuntainliitoille, hallitus katsoo, että takaus voidaan antaa vastavakuutta vaatimatta.

Edellä lausutun nojalla ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuutta vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisen takauksen Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy:n, Suomen Kiinteistöpankki Oy:n sekä Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy:n yhteisvastuullisesti ottaman, vasta-arvoltaan enintään 120 000 000 markan määräisen ulkomaisen lainan maksamisen ja sen ehtojen täyttämisen vakuudeksi.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 67 hallituksen esityksen johdosta ulkomaisen kunnallisobligaatiolainan valtion takauksesta.

Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 198 ulkomaisen kunnallisobligaatiolainan valtion takauksesta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä katsonut voivansa asettua puoltamaan ehdotettujen takausvaltuuksien myöntämistä. Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuutta vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisen takauksen Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy:n, Suomen Kiinteistöpankki Oy:n sekä Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy:n yhteisvastuullisesti ottaman, vasta-arvoltaan enintään 120 000 000 markan määräisen ulkomaisen lainan maksamisen ja sen ehtojen täyttämisen vakuudeksi.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Isomursu, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Sandelin, Sillantaus, Tamminen ja Teir sekä varajäsenet Hjerppe, Karpola, Laatio, Vainio, Vartia ja Weckman.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen ulkomaisen kunnallisobligaatiolainan valtion takauksesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 198 ulkomaisen kunnallisobligaatiolainan valtion takauksesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 67, on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuutta vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisen takauksen Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy:n, Suomen Kiinteistöpankki Oy:n sekä Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy:n yhteisvastuullisesti ottaman, vasta-arvoltaan enintään 120 000 000 markan määräisen ulkomaisen lainan maksamisen ja sen ehtojen täyttämisen vakuudeksi.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvion voimassaoloajan jatkamisesta.

Kun saattaa olla mahdollista, että Eduskunta ei ehdi päättää valtion tulo- ja menoarviota vuodelle 1972 ennen sanotun vuoden alkua, olisi Hallitusmuodon 69 §:n 1 momenttiin mainitun tilanteen varalta jo sisältyvän säännöksen lisäksi välttämätöntä häiriöiden estämiseksi valtiontalouden hoidossa saada aikaan väliaikainen järjestely vuotta 1972 varten. Tämä järjestely olisi sopivinta toteuttaa siten, että vuoden 1971 tulo- ja menoarvion voimassaoloaikaa väliaikaisesti jatketaan siihen asti, kunnes valtion vuoden 1972 tulo- ja menoarvio on julkaistu, enintään kuitenkin sanotun vuoden maaliskuun loppuun saakka. Kuitenkin olisi harkinnanvaraisten sijoitusmenojen, eräiden siirtomenojen sekä valtioon virkasuhteessa olevien henkilöiden palkkausmenojen osalta mainittuna aikana saatava noudattaa Eduskunnalle 10 päivänä syyskuuta 1971 annettua esitystä n:o 104 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan Eduskunnan päätettäväksi,

että siihen asti kunnes valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1972 on julkaistu, ei kuitenkaan sanotun vuoden maaliskuun 31 päivän jälkeen, saadaan soveltuvin osin väliaikaisesti noudattaa vuoden 1971 tulo- ja menoarviota, kuitenkin niin,

että harkinnanvaraisten sijoitusmenojen (momentin tunnus 70—89) ja siirtomenojen (momentin tunnus 30—69) osalta, siltä osin kuin siirtomenot on tarkoitettu valtionavuiksi sijoitusmenoihin, sekä valtioon virkasuhteessa olevien henkilöiden palkkausmenojen osalta saadaan noudattaa Eduskunnalle 10 päivänä syyskuuta 1971 annettuun esitykseen n:o 104 sisältynyttä ehdotusta valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 72 hallituksen esityksen johdosta valtion tulo- ja menoarvion voimassaoloajan jatkamisesta.

Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 199 valtion tulo- ja menoarvion voimassaoloajan jatkamisesta.

Hallitus on siltä varalta, ettei valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1972 ehdi valmistua ennen sanotun vuoden alkua, käsiteltävänä olevassa esityksessään ehdottanut hallitusmuodon 69 §:n 1 momenttiin jo sisältyvän säännöksen lisäksi, että kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion voimassaoloaikaa väliaikaisesti jatkettaisiin siihen asti, kunnes vuoden 1972 tulo- ja menoarvio on julkaistu, ei kuitenkaan pitemmäksi ajaksi kuin sanotun vuoden maaliskuun loppuun saakka. Kuitenkin olisi harkinnanvaraisten sijoitusmenojen, eräiden siirtomenojen sekä valtioon virkasuhteessa olevien henkilöiden palkkausmenojen osalta mainittuna aikana saatava noudattaa hallituksen ehdotusta vuoden 1972 tulo- ja menoarvioksi.

Kun valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1972 valmistuu eduskunnassa vasta ensi vuoden puolella ja kun hallitusmuodon 69 §:n 1 momentissa oleva säännös ensi vuoden alussa syntyvän tilanteen varalta ei valiokunnankaan mielestä anna riittävää ohjetta valtiontalouden hoidolle, valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitystä.

Valiokunta näin ollen kunnioittaen eduskunnan päätettäväksi ehdottaa,

että siihen asti kunnes valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1972 on julkaistu, ei kuitenkaan sanotun vuoden maaliskuun 31 päivän jälkeen, saadaan soveltuvin osin väliaikaisesti noudattaa vuoden 1971 tulo- ja menoarviota, kuitenkin niin,

että harkinnanvaraisten sijoitusmenojen (momentin tunnus 70—89) ja siirtomenojen (momentin tunnus 30—69) osalta, siltä osin kuin siirtomenot on tarkoitettu valtionavuiksi sijoitusmenoihin, sekä valtioon virkasuhteessa olevien henkilöiden palkkausmenojen osalta saadaan noudattaa Eduskunnalle 10 päivänä syyskuuta 1971 annettuun esitykseen n:o 104 sisältynyttä ehdotusta valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koppanen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Rosnell, Salla, Sandelin, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Karpola, Lintilä, Mykkänen, Nieminen ja Turunen.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvion voimassaoloajan jatkamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 199 valtion tulo- ja menoarvion voimassaoloajan jatkamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 72, on päättänyt,

että siihen asti, kunnes valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1972 on julkaistu, ei kuitenkaan sanotun vuoden maaliskuun 31 päivän jälkeen, saadaan soveltuvin osin väliaikaisesti noudattaa vuoden 1971 tulo- ja menoarviota, kuitenkin niin,

että harkinnanvaraisten sijoitusmenojen (momentin tunnus 70—89) ja siirtomenojen (momentin tunnus 30—69) osalta, siltä osin kuin siirtomenot on tarkoitettu valtionavuiksi sijoitusmenoihin, sekä valtioon virkasuhteessa olevien henkilöiden palkkausmenojen osalta saadaan noudattaa Eduskunnalle 10 päivänä syyskuuta 1971 annettuun esitykseen n:o 104 sisältynyttä ehdotusta valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle tasausverolaiksi.

Kesäkuun 5 päivänä 1971 annettua ja saman kuun 6 päivänä voimaan tullutta tasausverolakia (429/71) sovelletaan maahan tuotuun tavaraan, joka lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin ennen 1 päivää tammikuuta 1972, luovutetaan tullivalvonnasta. Tasausvero kohdistuu periaatteessa kaikkiin sellaisiin tavaroihin, joita kotimaassa valmistettuina rasittaa piilevä liikevaihtovero, ja vero on määrätty siten, että se kussakin tapauksessa mahdollisimman tarkoin vastaa kysymyksessä olevan kotimaisen tuotannonalan piilevää liikevaihtoverorasitusta.

Tasausveron alaisia eivät ole eräät vähän tai ei lainkaan teollisesti jalostetut alkutuotteet, kuten malmit, raa'at vuodat ja nahat, pyöreä puutavara, villa ja puuvilla, rehut sekä kiinteät ja nestemäiset polttoaineet, eivät myöskään eräät peruselintarvikkeet. Nämä edustavat noin neljännestä koko tuonnista. Lain 5 §:n mukaan ovat tasausverosta vapautettuja tavarat, jotka ovat tullivapaat muun lain, asetuksen tai määräyksen kuin tullitariffin perusteella, samoin kuin vientitavaran valmistamiseen, korjaamiseen, kunnostamiseen, täydentämiseen tai päällystämiseen käytettävät tavarat. Valtiovarainministeriö voi lisäksi lain 6 §:n mukaan myöntää vapautuksen tasausverosta sellaisille maahan tuoduille tavaroille, joita käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja joita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa. Kuluneen syyskuun loppuun mennessä on viimeksi mainitulla perusteella runsas kymmenesosa tuonnista vapautunut tasausverosta, ja kaikkiaan arvioidaan noin 40 prosenttia koko tuonnista olevan tällä hetkellä verotonta. Keskimääräinen veroprosentti on 2.2.

Tuonnin nopean kasvun johdosta kohosi kauppataseen alijäämä vuonna 1970 1 465 miljoonaan markkaan ja vaihtotaseen alijäämä 1 005 miljoonaan markkaan. Ulkomaankaupan tasapainottomuus on jatkunut myös vuoden 1971 alkupuoliskolla. Kuluvan vuoden tammi—syyskuussa on tuonnin arvo kasvanut ennakkotietojen mukaan lähes 6 prosenttia viennin arvon pysyessä edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna suunnilleen saman suuruisena. Kokonaiskysynnän kasvun hidastuessa arvioidaan tuonnin lisäyksen vuoden 1971 viimeisen neljänneksen aikana jäävän vähäiseksi. Suhdannekehityksen heikentymisen ja kysyntää rajoittavien toimenpiteiden johdosta arvioidaan myös yksityisen kulutuskysynnän määrällisen kasvun vuonna 1971 alenevan edelliseen vuoteen verrattuna.

Kun niissä olosuhteissa, joiden perusteella voimassa oleva tasausverolaki säädettiin, ei ole tapahtunut olennaista muutosta, hallitus pitää tasausverojärjestelmän jatkamista edelleen vuonna 1972 tarpeellisena.

Tasausverolakiehdotus ei sisällä oleellisia muutoksia voimassa olevaan lakiin verrattuna. Lakiehdotuksen 3 §:ssä olevasta verollisten tavaranimikkeiden luettelosta on kuitenkin poistettu kauppa-alukset (tullitariffin nimike 89.01.C.II), koska ne ovat yleensä kaikissa maissa vapaat tuontiveroista. Eräiden tullitariffin 29 ja 39 ryhmään kuuluvien kemian teollisuuden tuotteiden samoin kuin 70 ryhmään kuuluvien lasikuitujen ja 87 ryhmään kuuluvien henkilöautojen tasausveron määrää ehdotetaan tarkistettavaksi kotimaisten tuotteiden tarkistettua piilevää liikevaihtoverorasitusta vastaavasti.

Lakiehdotuksen 6 §:ään on sen ensimmäiseksi momentiksi otettu säännös valtioneuvoston oikeudesta myöntää erityisen painavista kohtuussyistä vapautuksia ja helpotuksia tasausverosta. Tällainen kohtuussäännös on tasausveron soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella havaittu tarpeelliseksi. Kun ei voida pi-

tää tarkoituksenmukaisena, että tasausveroa kannettaisiin sellaisistakin tavaroista, joita käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja joita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa, valtiovarainministeriölle ehdotetaan edelleen myönnettäväksi oikeus harkinnan mukaan myöntää vapautus tasausverosta tällaisille tavaroille. Säännös sisältyy lakiehdotuksen 6 §:n 2 momenttiin.

Tasausverolain ehdotetaan olevan voimassa vuoden 1972, ja sitä sovellettaisiin tavaraan, joka lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin ennen 1 päivää tammikuuta 1973, luovutetaan tullivalvonnasta.

Tasausveron arvioidaan tuottavan vuodessa noin 120 000 000 markkaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Tasausverolaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maahan tuoduista tavaroista on suoritettava valtiolle tasausveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Velvollinen suorittamaan tasausveroa on jokainen, joka tuo maahan tässä laissa tarkoitettuja tavaroita.

3 §.

Tasausveroa on suoritettava tullitariffilakiin (359/68) liittyvän tullitariffin jäljempänä mainittuihin ryhmiin ja nimikkeisiin kuuluvista tavaroista niiden verotusarvon mukaan laskettuna seuraavasti:

11.	Ryhmä		3.6 %
15.	Ryhmä		2.6 %
16.	Ryhmästä nimikkeet	16.01—03	3.7 %
		16.04—05	2.6 %
17.	Ryhmästä nimikkeet	17.02—05	2.6 %
18.	Ryhmästä nimikkeet	18.01.B, 18.03—06	2.6 %
19.	Ryhmä		3.6 %
20.	Ryhmä		2.6 %
21.	Ryhmä		2.6 %
22.	Ryhmä		4.0 %
24.	Ryhmästä nimike	24.02	3.0 %
25.	Ryhmästä nimikkeet	25.22—23	5.0 %
27.	Ryhmästä nimikkeet	27.12—13	3.2 %
28.	Ryhmä		3.9 %
29.	Ryhmästä nimikkeet	29.01—14	3.9 %
		29.15	6.0 %
		29.16—45	3.9 %
30.	Ryhmästä nimikkeet	30.03—04	1.8 %
		30.05	3.9 %
31.	Ryhmästä nimikkeet	31.02—05	3.9 %
32.	Ryhmä		3.9 %
33.	Ryhmä		3.9 %
34.	Ryhmä		3.9 %
35.	Ryhmä		3.9 %
36.	Ryhmä		3.9 %
37.	Ryhmästä nimikkeet	37.01—02	3.9 %
		37.03	4.4 %
		37.05—08	3.9 %
38.	Ryhmä		3.9 %
39.	Ryhmästä nimikkeet	39.01.A.I ja II	3.9 %
		39.01.A.III	6.0 %
		39.01.B	3.9 %
		39.02.A.I	3.9 %
		39.02.A.II	6.0 %
		39.02.B	3.9 %
		39.03—07	3.9 %
40.	Ryhmästä nimikkeet	40.05—16	1.8 %
41.	Ryhmästä nimikkeet	41.02—10	1.5 %
42.	Ryhmästä nimikkeet	42.01—02	1.5 %
		42.03	1.8 %
		42.04—06	1.5 %
43.	Ryhmästä nimikkeet	43.02—04	1.8 %
44.	Ryhmästä nimikkeet	44.05—08	3.0 %
		44.10—22	3.0 %
		44.23	2.2 %
		44.24—28	3.0 %
45.	Ryhmästä nimikkeet	45.03—04	3.0 %
46.	Ryhmä		1.8 %
47.	Ryhmä		3.9 %
48.	Ryhmä		4.4 %
49.	Ryhmä		3.1 %
50.	Ryhmästä nimikkeet	50.04—10	1.8 %
51.	Ryhmä		1.8 %
52.	Ryhmä		1.8 %

53.	Ryhmästä nimikkeet 53.06—13	1.8 %
54.	Ryhmästä nimikkeet 54.03—05	1.8 %
55.	Ryhmästä nimikkeet 55.05—09	1.8 %
56.	Ryhmä	1.8 %
57.	Ryhmästä nimikkeet 57.05—12	1.8 %
58.	Ryhmä	1.8 %
59.	Ryhmä	1.8 %
60.	Ryhmä	1.8 %
61.	Ryhmä	1.8 %
62.	Ryhmä	1.8 %
63.	Ryhmä	1.8 %
64.	Ryhmä	1.5 %
65.	Ryhmä	1.8 %
66.	Ryhmä	1.8 %
67.	Ryhmä	2.0 %
68.	Ryhmä	5.0 %
69.	Ryhmä	5.0 %
70.	Ryhmästä nimikkeet 70.01—19	5.0 %
	70.20	6.0 %
	70.21	5.0 %
71.	Ryhmä	2.0 %
73.	Ryhmä	2.0 %
74.	Ryhmä	2.0 %
75.	Ryhmä	2.0 %
76.	Ryhmä	2.0 %
77.	Ryhmä	2.0 %
78.	Ryhmä	2.0 %
79.	Ryhmä	2.0 %
80.	Ryhmä	2.0 %
81.	Ryhmä	2.0 %
82.	Ryhmä	2.0 %
83.	Ryhmä	2.0 %
84.	Ryhmä	2.0 %
85.	Ryhmä	2.1 %
86.	Ryhmä	1.9 %
87.	Ryhmästä nimikkeet 87.01	1.9 %
	87.02.A.I	1.2 %
	87.02.A.II	2.0 %
	87.02.B ja C	1.2 %
	87.03—06	1.2 %
	87.07—14	1.9 %
88.	Ryhmä	1.9 %
89.	Ryhmästä muut nimikkeet paitsi 89.01.C.II	1.9 %
90.	Ryhmä	2.0 %
91.	Ryhmä	2.0 %
92.	Ryhmä	2.0 %
93.	Ryhmä	2.0 %
94.	Ryhmä	2.2 %
95.	Ryhmä	2.0 %
96.	Ryhmä	2.0 %
97.	Ryhmä	2.0 %
98.	Ryhmä	2.0 %

4 §.

Tavaran verotusarvoksi katsotaan sen tullilaissa tarkoitettu normaalihinta.

5 §.

Tasausverosta ovat vapautettuja:

1) tavarat, jotka maahan tuotaessa ovat tullivapaat muun lain, asetuksen tai määräyksen kuin tullitariffin perusteella, jollei mainitussa laissa, asetuksessa tai määräyksessä ole toisin säädetty tai määrätty, sekä

2) vientitavaran valmistamiseen, korjaamiseen, kunnostamiseen, täydentämiseen tai päällystämiseen käytettävät tavarat.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu vapautus tasausverosta toteutetaan vakuus- tai vakuutusmenetelmää käyttäen noudattamalla soveltuvin osin niitä määräyksiä, jotka ovat voimassa teollisuustulleista, tai palauttamalla.

6 §.

Valtioneuvosto voi erityisen painavista kohtuussyistä kokonaan tai osittain vapauttaa verovelvollisen tasausveron suorittamisesta tai määrätä jo suoritetun veron tai osan siitä palautettavaksi.

Valtiovarainministeriö voi harkinnan mukaan myöntää vapautuksen tasausverosta sellaisille maahan tuoduille tavaroille, joita käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja joita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa.

7 §.

Mikäli tavaran maahantuonnista kannetaan liikevaihtoveroa, tavaran liikevaihtoveron alaiseen arvoon lisätään myös tasausvero.

Jos tasausveroa on tämän lain säännösten nojalla palautettu, tavarasta suoritetun liikevaihtoveron määrää ei tämän johdosta alenneta.

8 §.

Verotuksen yleinen valvonta kuuluu tullihallitukselle. Verotuksen toimittaa tullilaitos tavaran tulliselvityksen yhteydessä.

Tasausveron suorittamisesta ja palauttamisesta, verotuksen toimittamisesta, muutoksenhausta ja muutoinkin on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty tai määrätty.

9 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1972, ja sitä sovelletaan tavaraan, joka lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin ennen 1 päivää tammikuuta 1973, luovutetaan tullivalvonnasta.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 75 hallituksen esityksen johdosta tasausverolaiksi.

Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 200 tasausverolaiksi.

Hallituksen esityksessä todetaan tuonnin nopean kasvun johdosta kauppataseen alijäämän vuonna 1970 kohonneen 1 465 miljoonaan markkaan ja ulkomaankaupan tasapainottomuuden jatkuneen myös vuoden 1971 alkupuoliskolla. Kuluvan vuoden tammi—syyskuussa oli tuonnin arvo kasvanut ennakkotietojen mukaisesti lähes 6 %, viennin arvon pysyessä edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna suunnilleen saman suuruisena.

Koska niissä olosuhteissa, joiden perusteella voimassa oleva tasausverolaki säädettiin, ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia, hallitus pitää tasausverojärjestelmän jatkamista edelleen vuonna 1972 tarpeellisena. Hallituksen esitykseen sisältyvä tasausverolaki ei sisällä oleellisia muutoksia voimassa olevaan lakiin verrattuna. Hallitus on kuitenkin 3 §:ssä olevasta verovelvollisten luettelosta poistanut kauppa-alukset, koska ne ovat yleensä kaikissa maissa vapaat tuontiveroista. Hallitus ehdottaa myös eräiden tullitariffin 29 ja 39 ryhmään kuuluvien kemian teollisuuden tuotteiden samoin kuin 70 ryhmään kuuluvien lasikuitujen ja 87 ryhmään kuuluvien henkilöautojen tasausveron määrää tarkistettavaksi kotimaisten tuotteiden tarkistettua piilevää liikevaihtoverorasitusta vastaavasti.

Tasausveron tuoton hallitus on arvioinut 120 miljoonaksi markaksi vuodessa.

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen ja todennut tasausverojärjestelmän jatkamisen nykytilanteessa tarpeelliseksi toimenpiteeksi. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä, kuitenkin eräin muutoksin.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ei ole pitänyt tarpeellisena hallituksen ehdottamaa tullitariffin 29 ja 39 ryhmään kuuluvien eräiden kemian teollisuuden tuotteiden tasausveron määrän tarkistamista, vaan valiokunta ehdottaa, että tasausveroa suoritetaan edelleen mainittuihin ryhmiin kuuluvista tavaroista 3.9 %, kuten voimassa olevankin tasausverolain mukaan.

Edellä olevan perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Tasausverolaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 ja 2 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 §.

Tasausveroa on suoritettava tullitariffilakiin (359/68) liittyvän tullitariffin jäljempänä mainittuihin ryhmiin ja nimikkeisiin kuuluvista tavaroista niiden verotusarvon mukaan laskettuna seuraavasti:

11., 15.—22., 24., 25., 27. ja 28. Ryhmä (kuten hallituksen esityksessä.)

29. Ryhmä *(poist.) 3.9 %.*

30.—38. Ryhmä (kuten hallituksen esityksessä.)

39. Ryhmä *(poist.) 3.9%.*

40.—71. ja 73.—98. Ryhmä (kuten hallituksen esityksessä.)

4—10 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Landström, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell ja Tamminen sekä varajäsenet Hjerppe, Kaarlonen, Knuuti, Laatio, Mykkänen, Turunen ja Vainio.

Vastalauseita.

I

Hallitus esittää tuonnin tasausverolain jatkamista eräin pienin muutoksin ensi vuoden loppuun saakka. Valiokunnan enemmistö on yhtynyt mietinnössään hallituksen esitykseen. Tuonnin tasausvero säädettiin viime keväänä yhdessä liikevaihtoveron lisäveron kanssa. Niiden molempien tarkoitus oli hintatasoa nostamalla vähentää kansalaisten kulutusmahdollisuutta ja siten pienentää tuontia. Vaikka hinnat ovat nousseet on tuonnin tasapainottamisessa epäonnistuttu. Siksi tuonnin tasausverostakin tulisi luopua.

Lain hyväksyminen merkitsee:

1. Hintataso tulee sen vaikutuksesta pysymään korkeana ja hintapaine edelleen kasvaa. Lain avulla on tarkoitus kerätä kansalaisilta lisäveroa vuoden aikana 120 milj. mk.

2. Lain avulla uskotellaan vaikutettavan ulkomaan tuontiin pienentävästi. Siten ei myöskään ryhdytä välttämättömään tuontisäännöstelyyn ulkomaankaupan tasapainottamiseksi tai siihen ryhtyminen siirtyy ja vaikeudet tulevat kasvamaan.

3. Lain tarkoitus on pohjustaa siirtymistä nykyisestä liikevaihtoverojärjestelmästä arvonlisäverojärjestelmään, kuten hallituksen esityksen perusteluissa lain säätämisen yhteydessä todettiin. Kun arvonlisäverotus merkitsee tuntuvaa rasituksen siirtämistä teollisuudelta kuluttajahintoihin, ei tällaista siirtymälakia tulisi hyväksyä.

Edellä olevaan viitaten ehdotamme, että lakiesitys hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Kauko Hjerppe.
Matti Koivunen.
Irma Rosnell.
Kauko Tamminen.

II

Kuten tunnettua, tasausverolaki on eräs niistä toimenpiteistä, joilla hallitus yritti korjata maksutasetta. Yhtä tunnettua on, että hallituksen toimenpiteiden seurauksena ei maksutase suinkaan korjaantunut, vaan seurauksena oli kotimaisen elinkeinotoiminnan ja tuotannon vaikeutuminen ja työttömyyden paheneminen. Myönnämme, että tavararyhmissä, joita tasausvero koskee, on paljon sellaisia tuotteita, joiden kohdalla tämän laatuinen vero on paikallaan, tai se ei ainakaan vaikeuta kotimaista tuotantoa. Olisimme kuitenkin odottaneet, että hallitus todella olisi nopeasti suorittanut tutkimuksen tasausveron ja muiden maksutaseen kannalta tärkeänä pitämiensä ratkaisujen todellisista vaikutuksista sekä maksutaseeseen että työllisyyteen. Tällaista tutkimusta ei kuitenkaan ole tehty ja katsomme, että 6 §:ssä

mainitut lievennykset eivät sinänsä vielä lievennä lakia niin, etteikö siitä olisi haittaa elinkeinotoiminnalle ja tuotannolle. Tästä syystä emme voi hyväksyä sitä, että valiokunta asettuu puoltamaan lain jatkamista koko ensivuodeksi. Katsomme, että maksutaseongelma on niin vaikea kysymys, että ennenkuin eduskunta hyväksyy mitään sen korjaamiseen tarkoitettua esitystä, tulisi hallituksen antaa sille selonteko niistä kokonaistoimenpiteistä, joita maksutasekysymyksen ratkaisemiseksi aiotaan tehdä. Tämän johdosta katsomme, että tasausverolaki tässä muodossa tulisi hylätä ja toivomme, että vaalien jälkeen muodostettava poliittinen hallitus nopeasti puuttuisi maksutaseongelmaan ja ryhtyisi toimenpiteisiin, jotka todella tehokkaasti auttavat maksutasekysymyksessä, mutta eivät samanaikaisesti vaaranna kotimaista tuotantoa ja lisää työttömyyttä.

Edellä lausuttuun viitaten ehdotamme, että lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Mikko Vainio. Antti Isomursu.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 174 hallituksen esityksen johdosta tasausverolaiksi.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 75 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen tasausverolaiksi.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 200 tasausverolaiksi, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 75 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 174, on hyväksynyt seuraavan lain:

Tasausverolaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maahan tuoduista tavaroista on suoritettava valtiolle tasausveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Velvollinen suorittamaan tasausveroa on jokainen, joka tuo maahan tässä laissa tarkoitettuja tavaroita.

3 §.

Tasausveroa on suoritettava tullitariffilakiin (359/68) liittyvän tullitariffin jäljempänä mainittuihin ryhmiin ja nimikkeisiin kuuluvista tavaroista niiden verotusarvon mukaan laskettuna seuraavasti:

11.	Ryhmä		3.6 %
15.	Ryhmä		2.6 %
16.	Ryhmästä nimikkeet	16.01—03	3.7 %
		16.04—05	2.6 %
17.	Ryhmästä nimikkeet	17.02—05	2.6 %
18.	Ryhmästä nimikkeet	18.01.B, 18.03—06	2.6 %
19.	Ryhmä		3.6 %
20.	Ryhmä		2.6 %
21.	Ryhmä		2.6 %
22.	Ryhmä		4.0 %
24.	Ryhmästä nimike	24.02	3.0 %
25.	Ryhmästä nimikkeet	25.22—23	5.0 %
27.	Ryhmästä nimikkeet	27.12—13	3.2 %
28.	Ryhmä		3.9 %
29.	Ryhmä		3.9 %
30.	Ryhmästä nimikkeet	30.03—04	1.8 %
		30.05	3.9 %
31.	Ryhmästä nimikkeet	31.02—05	3.9 %
32.	Ryhmä		3.9 %
33.	Ryhmä		3.9 %
34.	Ryhmä		3.9 %
35.	Ryhmä		3.9 %
36.	Ryhmä		3.9 %
37.	Ryhmästä nimikkeet	37.01—02	3.9 %
		37.03	4.4 %
		37.05—08	3.9 %
38.	Ryhmä		3.9 %
39.	Ryhmä		3.9 %
40.	Ryhmästä nimikkeet	40.05—16	1.8 %
41.	Ryhmästä nimikkeet	41.02—10	1.5 %
42.	Ryhmästä nimikkeet	42.01—02	1.5 %
		42.03	1.8 %
		42.04—06	1.5 %
43.	Ryhmästä nimikkeet	43.02—04	1.8 %
44.	Ryhmästä nimikkeet	44.05—08	3.0 %
		44.10—22	3.0 %
		44.23	2.2 %
		44.24—28	3.0 %
45.	Ryhmästä nimikkeet	45.03—04	3.0 %
46.	Ryhmä		1.8 %
47.	Ryhmä		3.9 %
48.	Ryhmä		4.4 %
49.	Ryhmä		3.1 %
50.	Ryhmästä nimikkeet	50.04—10	1.8 %
51.	Ryhmä		1.8 %
52.	Ryhmä		1.8 %

53.	Ryhmästä	nimikkeet 53.06—13	1.8 %
54.	Ryhmästä	nimikkeet 54.03—05	1.8 %
55.	Ryhmästä	nimikkeet 55.05—09	1.8 %
56.	Ryhmä		1.8 %
57.	Ryhmästä	nimikkeet 57.05—12	1.8 %
58.	Ryhmä		1.8 %
59.	Ryhmä		1.8 %
60.	Ryhmä		1.8 %
61.	Ryhmä		1.8 %
62.	Ryhmä		1.8 %
63.	Ryhmä		1.8 %
64.	Ryhmä		1.5 %
65.	Ryhmä		1.8 %
66.	Ryhmä		1.8 %
67.	Ryhmä		2.0 %
68.	Ryhmä		5.0 %
69.	Ryhmä		5.0 %
70.	Ryhmästä	nimikkeet 70.01—19	5.0 %
		70.20	6.0 %
		70.21	5.0 %
71.	Ryhmä		2.0 %
73.	Ryhmä		2.0 %
74.	Ryhmä		2.0 %
75.	Ryhmä		2.0 %
76.	Ryhmä		2.0 %
77.	Ryhmä		2.0 %
78.	Ryhmä		2.0 %
79.	Ryhmä		2.0 %
80.	Ryhmä		2.0 %
81.	Ryhmä		2.0 %
82.	Ryhmä		2.0 %
83.	Ryhmä		2.0 %
84.	Ryhmä		2.0 %
85.	Ryhmä		2.1 %
86.	Ryhmä		1.9 %
87.	Ryhmästä	nimikkeet 87.01	1.9 %
		87.02.A.I	1.2 %
		87.02.A.II	2.0 %
		87.02.B ja C	1.2 %
		87.03—06	1.2 %
		87.07—14	1.9 %
88.	Ryhmä		1.9 %
89.	Ryhmästä	muut nimikkeet paitsi 89.01.C.II	1.9 %
90.	Ryhmä		2.0 %
91.	Ryhmä		2.0 %
92.	Ryhmä		2.0 %
93.	Ryhmä		2.0 %
94.	Ryhmä		2.2 %
95.	Ryhmä		2.0 %
96.	Ryhmä		2.0 %
97.	Ryhmä		2.0 %
98.	Ryhmä		2.0 %

4 §.

Tavaran verotusarvoksi katsotaan sen tullilaissa tarkoitettu normaalihinta.

5 §.

Tasausverosta ovat vapautettuja:

1) tavarat, jotka maahan tuotaessa ovat tullivapaat muun lain, asetuksen tai määräyksen kuin tullitariffin perusteella, jollei mainitussa laissa, asetuksessa tai määräyksessä ole toisin säädetty tai määrätty, sekä

2) vientitavaran valmistamiseen, korjaamiseen, kunnostamiseen, täydentämiseen tai päällystämiseen käytettävät tavarat.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu vapautus tasausverosta toteutetaan vakuus- tai vakuutusmenetelmää käyttäen noudattamalla soveltuvin osin niitä määräyksiä, jotka ovat voimassa teollisuustulleista, tai palauttamalla.

6 §.

Valtioneuvosto voi erityisen painavista kohtuussyistä kokonaan tai osittain vapauttaa verovelvollisen tasausveron suorittamisesta tai määrätä jo suoritetun veron tai osan siitä palautettavaksi.

Valtiovarainministeriö voi harkinnan mukaan myöntää vapautuksen tasausverosta sellaisille maahan tuoduille tavaroille, joita käytetään teollisessa tuotantotoiminnassa ja joita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa.

7 §.

Mikäli tavaran maahantuonnista kannetaan liikevaihtoveroa, tavaran liikevaihtoveron alaiseen arvoon lisätään myös tasausvero.

Jos tasausveroa on tämän lain säännösten nojalla palautettu, tavarasta suoritetun liikevaihtoveron määrää ei tämän johdosta alenneta.

8 §.

Verotuksen yleinen valvonta kuuluu tullihallitukselle. Verotuksen toimittaa tullilaitos tavaran tulliselvityksen yhteydessä.

Tasausveron suorittamisesta ja palauttamisesta, verotuksen toimittamisesta, muutoksenhausta ja muutoinkin on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty tai määrätty.

9 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1972, ja sitä sovelletaan tavaraan, joka lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin ennen 1 päivää tammikuuta 1973, luovutetaan tullivalvonnasta.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi nuorison talletustoiminnan edistämisestä.

Nuorison talletustoiminnan lisäämiseksi säädettiin laki nuorison talletustoiminnan edistämisestä (30. 12. 1966, 748/66) ja annettiin asetus nuorison talletustoiminnan edistämisestä (30. 12. 1966, 749/66). Lakia sovelletaan talletuksiin, jotka on tehty vuosina 1967—1971.

Nuorisotalletustilien lukumäärien ja palkintojen markkamäärien kehitys on ollut seuraava:

Vuosi	Avattu tilejä	Tallettajia mukana arvonnassa	Säästöpalkintojen yhteismäärä mk
1967	349 618	291 549	600 000
1968	53 401	196 512	694 200
1969	34 772	154 849	756 700
1970	37 845	139 859	817 600
1971 (arvio)	18 500	120 000	880 000

Vaikka säästöpalkintojen arvontaan osallistuneiden nuorisotallettajien lukumäärä on vuodesta 1967 jatkuvasti pienentynyt, nuorisotallettajien määrä on edelleenkin varsin huomattava. Nuorison talletustoiminnan edistämistä tarkoittavan lakisääteisen järjestelmän jatkaminen näyttääkin nykytilanteessa perustellulta. Kuten säästäminen yleensä, nuorison säästämistoiminta on tarpeellista kahdesta syystä. Nuorisolle itselleen se on hyödyllistä ja kasvattavaa, koska säästämisen avulla varaudutaan johonkin myöhemmin tapahtuvaan hankintaan tai käyttöön. Myös maan talouselämälle nuorison talletustoiminta on tärkeätä. Rahalaitokset voivat käyttää talletuksia hyväkseen lisäämällä luotonantomahdollisuuksiaan.

Hallitus katsoo tarpeelliseksi, että lakisääteistä, valtion säästöpalkinnoilla tuettua nuorisotalletusjärjestelmää jatketaan eräin muutoksin kuuden vuoden ajan. Tarvittavat muutokset johtuvat toisaalta tarpeesta kehittää järjestelmää asialliselta kannalta entistä tarkoituksenmukaisemmaksi. Toisaalta niillä pyritään saattamaan järjestelmä teknillisten perusteiden kannalta riittävän joustavaksi.

Mitä asiallisiin muutoksiin tulee, ehdotetaan nuorisotallettajaksi sopivan henkilön enimmäisikä alennettavaksi 27 vuoteen (3 §). Sitä vanhemman henkilön voidaan katsoa kuuluvan rahalaitoksien normaaliin asiakaskuntaan. Vuotuisen vähimmäistalletuksen määrä olisi rahan arvon muuttumisen vuoksi nostettava nykyisen järjestelmän mukaisesta 200 markasta 300 markkaan (4 §). Säästöpalkinnoista valtiolle aiheutuvien menojen pysyttämiseksi kohtuullisina olisi niiden määräytymisperuste muutettava viimeksi ennen arvontaa kuluneen talletusvuoden vähimmäistalletuksiin pohjautuvaksi, ja tulisi säästöpalkinnoille lisäksi asettaa enimmäismäärä (5 §).

Nuorisotalletusjärjestelmän joustavuutta lisäisi sellainen menettely, että nuorisotallettaja saisi suorittaa vähimmäistalletuksensa vuosineljänneksittäin tilille kertyvinä yhtäsuurina erinä (4 §). Samaa tarkoitusta edistäisi se, että vähimmäistalletuksen tililtään nostanut nuorisotallettaja saisi uudelleen ryhtyä nuorisotallettajaksi nostamista lähinnä seuraavan kalenterivuoden aikana (6 §).

Nuorisotalletustileille nykyisen järjestelmän puitteissa kertyneiden varojen pysyttämiseksi mahdollisimman suuressa määrin rahalaitoksissa vielä vuoden 1971 jälkeen olisi mainitun vuoden päättyessä oleville, nykyisen järjestelmän mukaisille nuorisotallettajille tarjottava tilaisuus jatkaa talletustoimintaansa uuden järjestelmän puitteissa. Näille tallettajille olisi kuitenkin tarjottava siirtymävaiheessa jokin etu, joksi soveltuisi oikeus ilman vuoden 1972 aikana tehtävää talletusta osallistua sanottuna vuonna kertyneiden talletusten perusteella vuonna 1973 toimitettavaan arvontaan.

Edellä esitetyn nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

nuorison talletustoiminnan edistämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Rahalaitoksiin tapahtuvan nuorison talletustoiminnan edistämiseksi arvotaan valtion varoista maksettavia säästöpalkintoja niillä edellytyksillä, joista tässä laissa säädetään.

Rahalaitoksella tarkoitetaan tässä laissa liikepankkia, säästöpankkia, Postipankkia, osuuspankkia ja osuuskaupan yhteydessä toimivaa säästökassaa.

Henkilöä, joka osallistuu säästöpalkintojen arvontaan oikeuttavaan talletustoimintaan, nimitetään nuorisotallettajaksi.

2 §.

Säästöpalkinto voidaan maksaa vain sellaisesta korkoakasvavasta talletuksesta, joka on tehty nuorisotalletusten keräilytilille siinä tarkoituksessa, että talletus lähinnä seuraavan kalenterivuoden alussa siirretään kahden vuoden määräaikaistalletukseksi.

3 §.

Nuorisotallettajana voi olla henkilö, joka talletusvuoden aikana täyttää 15 vuotta ja enintään 27 vuotta.

4 §.

Säästöpalkintojen arvonta toimitetaan niiden nuorisotallettajien kesken, jotka viimeksi kuluneena kalenterivuonna ovat tallettaneet 75 markkaa kunkin vuosineljänneksen aikana eivätkä ole täten kertyneitä vähimmäistalletuksia nostaneet sen kalenterivuoden loppuun mennessä, jonka aikana tehtyihin talletuksiin arvonta kohdistuu. Arvontaan osallistuu kukin nuorisotallettaja yhdellä arpalipulla.

5 §.

Säästöpalkintoina jaetaan vuosittain vähintään yksi prosentti arvontaan oikeuttavien, 4 §:n mukaisesti kertyneiden viimeksi kuluneen talletusvuoden vähimmäistalletusten yhteenlasketusta määrästä, enintään kuitenkin 500 000 markkaa.

Säästöpalkintojen suuruudesta ja lukumäärästä päättää valtiovarainministeriö.

Valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha säästöpalkintoja varten.

6 §.

Jos nuorisotallettaja on osaksi tai kokonaan nostanut tililtään 4 §:ssä tarkoitetun vähimmäistalletuksensa, saa hän uudelleen ryhtyä nuorisotallettajaksi sen nostamista lähinnä seuraavan kalenterivuoden aikana.

7 §.

Edellä 4 §:ssä mainitun arvonnan toimittaa valtiokonttori kultakin talletusvuodelta lähinnä seuraavan kesäkuun loppuun mennessä.

Rahalaitosten on toimitettava valtiokonttorille tiedot arvontaan oikeutetuista nuorisotallettajista kultakin talletusvuodelta lähinnä seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

8 §.

Jos vääriä tietoja antamalla tai salaamalla todellinen asianlaita on saatu aikaan, että arvonnassa saatu säästöpalkinto on suoritettu oikeudettomasti, on valtiokonttorin välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin näin suoritetun säästöpalkinnon perimiseksi takaisin valtiolle. Nostetun säästöpalkinnon määrän saa tällöin ulosottaa siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin on säädetty.

9 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972 ja sitä sovelletaan talletuksiin, jotka on tehty vuosina 1972—1977.

Henkilö, joka 31 päivänä joulukuuta 1971 on nuorison talletustoiminnan edistämisestä 30 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (748/66) tarkoitettu, vuonna 1971 tehtyjen vähimmäistalletusten nojalla säästöpalkintojen arvontaan oikeutettu nuorisotallettaja, saa ilman vuoden 1972 aikana tehtävää vähimmäistalletusta osallistua sanottuna vuonna kertyneiden vähimmäistalletusten perusteella vuonna 1973 toimitettavaan arvontaan. Tämän oikeuden edellytyksenä on, että hän jättää mainitun lain 4 §:ssä tarkoitetun vähimmäistalletuksensa koko määrän nostamatta ja että se

talletuksen eräännyttyä siirretään kahden vuoden määräaikaistilille. Jos tällaisen nuorisotallettajan vähimmäistalletuksen koko määrä 31 päivänä joulukuuta 1971 on 200 markkaa, tulee hänen säilyttääkseen oikeutensa osallistua vuonna 1973 toimitettavaan arvontaan talletttaa tämän lain 2 §:ssä tarkoitetulle keräilytilille 100 markkaa vuoden 1972 kesäkuun loppuun mennessä. Tällainen nuorisotallettaja on oikeutettu osallistumaan vuosina 1973—1977 kertyneiden vähimmäistalletusten perusteella toimitettaviin arvontoihin, jos hän täyttää tämän lain 4 §:ssä asetetut arvontaan osallistumisen edellytykset eikä ole kokonaan tai osaksi tililtään nostanut 1 momentissa tarkoitettua vähimmäistalletustansa.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 70 hallituksen esityksen johdosta laiksi nuorison talletustoiminnan edistämisestä.

Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 201 laiksi nuorison talletustoiminnan edistämisestä.

Hallitus toteaa esityksessään, että nuorison talletustoiminnan lisäämiseksi säädettyä lakia nuorison talletustoiminnan edistämisestä sovelletaan talletuksiin, jotka on tehty vuosina 1967—1971. Vaikka säästöpalkintojen arvontaan osallistuneiden nuorisotallettajien lukumäärä on vuodesta 1967 jatkuvasti pienentynyt, nuorisotallettajien määrä on edelleenkin varsin huomattava. Hallitus katsoo tarpeelliseksi, että lakisääteistä, valtion säästöpalkinnoilla tuettua nuorisotalletusjärjestelmää jatketaan eräin muutoksin kuuden vuoden ajan. Tarvittavat muutokset johtuvat toisaalta tarpeesta kehittää järjestelmää asialliselta kannalta entistä tarkoituksenmukaisemmaksi. Toisaalta niillä pyritään saattamaan järjestelmä teknillisten perusteiden kannalta riittävän joustavaksi.

Valtiovarainvaliokunta on käsiteltyään asian todennut valtion säästöpalkinnoilla tuetun nuorisotalletusjärjestelmän jatkamisen tarkoituksenmukaiseksi ja tarpeelliseksi toimenpiteeksi. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Hanhirova, Haukipuro, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Rosnell, Sandelin, Sillantaus, Tamminen, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Karpola, Lintilä, Mykkänen ja Procopé.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 159 hallituksen esityksen johdosta laiksi nuorison talletustoiminnan edistämisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 70 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi nuorison talletustoiminnan edistämisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 201 laiksi nuorison talletustoiminnan edistämisestä, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 70 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 159, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

nuorison talletustoiminnan edistämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Rahalaitoksiin tapahtuvan nuorison talletustoiminnan edistämiseksi arvotaan valtion varoista maksettavia säästöpalkintoja niillä edellytyksillä, joista tässä laissa säädetään.

Rahalaitoksella tarkoitetaan tässä laissa liikepankkia, säästöpankkia, Postipankkia, osuuspankkia ja osuuskaupan yhteydessä toimivaa säästökassaa.

Henkilöä, joka osallistuu säästöpalkintojen arvontaan oikeuttavaan talletustoimintaan, nimitetään nuorisotallettajaksi.

2 §.

Säästöpalkinto voidaan maksaa vain sellaisesta korkoakasvavasta talletuksesta, joka on tehty nuorisotalletusten keräilytilille siinä tarkoituksessa, että talletus lähinnä seuraavan kalenterivuoden alussa siirretään kahden vuoden määräaikaistalletukseksi.

3 §.

Nuorisotallettajana voi olla henkilö, joka talletusvuoden aikana täyttää 15 vuotta ja enintään 27 vuotta.

4 §.

Säästöpalkintojen arvonta toimitetaan niiden nuorisotallettajien kesken, jotka viimeksi kuluneena kalenterivuonna ovat tallettaneet 75 markkaa kunkin vuosineljänneksen aikana eivätkä ole täten kertyneitä vähimmäistalletuksia nostaneet sen kalenterivuoden loppuun mennessä, jonka aikana tehtyihin talletuksiin arvonta kohdistuu. Arvontaan osallistuu kukin nuorisotallettaja yhdellä arpalipulla.

5 §.

Säästöpalkintoina jaetaan vuosittain vähintään yksi prosentti arvontaan oikeuttavien, 4 §:n mukaisesti kertyneiden viimeksi kuluneen talletusvuoden vähimmäistalletusten yhteenlasketusta määrästä, enintään kuitenkin 500 000 markkaa.

Säästöpalkintojen suuruudesta ja lukumäärästä päättää valtiovarainministeriö.

Valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha säästöpalkintoja varten.

6 §.

Jos nuorisotallettaja on osaksi tai kokonaan nostanut tililtään 4 §:ssä tarkoitetun vähimmäistalletuksensa, saa hän uudelleen ryhtyä nuorisotallettajaksi sen nostamista lähinnä seuraavan kalenterivuoden aikana.

7 §.

Edellä 4 §:ssä mainitun arvonnan toimittaa valtiokonttori kultakin talletusvuodelta lähinnä seuraavan kesäkuun loppuun mennessä.

Rahalaitosten on toimitettava valtiokonttorille tiedot arvontaan oikeutetuista nuorisotallettajista kultakin talletusvuodelta lähinnä seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

8 §.

Jos vääriä tietoja antamalla tai salaamalla todellinen asianlaita on saatu aikaan, että arvonnassa saatu säästöpalkinto on suoritettu oikeudettomasti, on valtiokonttorin välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin näin suoritetun säästöpalkinnon perimiseksi takaisin valtiolle. Nostetun säästöpalkinnon määrän saa tällöin ulosottaa siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin on säädetty.

9 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972 ja sitä sovelletaan talletuksiin, jotka on tehty vuosina 1972—1977.

Henkilö, joka 31 päivänä joulukuuta 1971 on nuorison talletustoiminnan edistämisestä 30 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (748/66) tarkoitettu, vuonna 1971 tehtyjen vähimmäistalletusten nojalla säästöpalkintojen arvontaan oikeutettu nuorisotallettaja, saa ilman vuoden 1972 aikana tehtävää vähimmäistalletusta osallistua sanottuna vuonna kertyneiden vähimmäistalletusten perusteella vuonna 1973 toimitettavaan arvontaan. Tämän oikeuden edellytyksenä on, että hän jättää mainitun lain 4 §:ssä tarkoitetun vähimmäistalletuksensa koko määrän nostamatta ja että se talletuksen eräännyttyä siirretään kahden vuoden määräaikaistilille. Jos tällaisen nuorisotallettajan vähimmäistalletuksen koko määrä 31 päivänä joulukuuta 1971 on 200 markkaa, tulee hänen säilyttääkseen oikeutensa osallistua vuonna 1973 toimitettavaan arvontaan talletettaa tämän lain 2 §:ssä tarkoitetulle keräilytilille 100 markkaa vuoden 1972 kesäkuun loppuun mennessä. Tällainen nuorisotallettaja on oikeutettu osallistumaan vuosina 1973—1977 kertyneiden vähimmäistalletusten perusteella toimitettaviin arvontoihin, jos hän täyttää tämän lain 4 §:ssä asetetut arvontaan osallistumisen edellytykset eikä ole kokonaan tai osaksi tililtään nostanut 1 momentissa tarkoitettua vähimmäistalletustansa.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä.

Ennen peruskoulu-uudistuksen toteuttamista on järjestettävä peruskoulun viranhaltijain palkkaus ja eläketurva. Peruskoulu on kunnan ylläpitämä koulu, minkä vuoksi peruskoulun viranhaltijat ovat virkasuhteessa kuntaan. Kunnallisen virkaehtosopimuslainsäädännön mukaan viranhaltijain palvelussuhteen ehdoista sovitaan yleensä virkaehtosopimuksilla. Palvelussuhteen ehtona ei kuitenkaan pidetä muun muassa organisaatiomuutoksen yhteydessä tapahtuvaa uuden viran perustamista, mihin kuuluu myös viran palkkauksen ja virkaan liittyvien muiden oikeuksien ja velvollisuuksien määrääminen. Edellä sanotun vuoksi peruskoulun virkoihin kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet on aluksi järjestettävä lainsäädäntöteitse. Tämän jälkeen peruskoulun viranhaltijain palvelussuhteen ehdoista, siltä osin kuin kunnallinen virkaehtosopimuslaki (669/70) sen sallii, voidaan sopia virkaehtosopimuksilla.

Peruskoulun viranhaltijain työnantaja on sama ja palvelussuhde samanluonteinen kuin kansakoululaitoksen viranhaltijain. Tämän vuoksi esitykseen sisältyvä lakiehdotus peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä pohjautuu voimassa oleviin kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annettuun lakiin (248/57), kansakoululaitoksen perhe-eläkkeistä annettuun lakiin (783/68) sekä kansakoululaitoksen viranhaltijoita koskeviin virkaehtosopimusten määräyksiin. Nykyisiin säännöksiin ja määräyksiin verrattuna lakiehdotus sisältää kuitenkin monia asiallisia ja muodollisia muutoksia, mitkä ilmenevät seuraavista yksityiskohtaisista perusteluista.

1 §. Säännöksen mukaan viranhaltijalla tarkoitetaan peruskoulussa vakinaisena palvelevaa opettajaa ja oppilasasuntolan hoitajaa. Lakia sovelletaan kuitenkin myös peruskoulun muihin opettajiin ja asuntolanhoitajiin. Samoin on asia nykyisin kansakoululaitoksen viranhaltijoiden palkkausta, eläkettä ja perhe-eläkettä koskevien lakien osalta. Ehdotetut säännökset samoin kuin vastaavat nykyiset säännökset eivät koske muita koulun palveluksessa olevia henkilöitä kuin opettajia, tuntiopettajat ja työnohjaajat näihin mukaan lukien, sekä asuntolanhoitajia. Muiden henkilöiden palkkaus, eläke ja perheeläke määräytyy tavallisesti kunnan työntekijöistä voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaan.

3 §. Opettajan ja asuntolanhoitajan virkojen palkkausluokat määräytyvät nykyisin valtion viran ja toimen haltijain palkkauksesta voimassa olevien palkkausluokkien mukaan. Näin on asia tarkoituksenmukaista järjestää myös peruskoulun opettajan ja asuntolanhoitajan virkojen osalta.

Hallituksen mielestä peruskoulun lehtorin viran palkkausluokka olisi määrättävä samaksi kuin nykyisin oppikoulun nuoremmalla lehtorilla. Peruskouluasetuksen (443/70) mukaan näiden opettajien kelpoisuus on myös sama. Peruskoulun aineenopettajan palkkausluokaksi hallitus ehdottaa A 21 palkkausluokkaa, jotta aineenopettajan ja lehtorin palkkaus opetusvelvollisuuden eron huomioon ottaen tulisi oikeaan suhteeseen. Tämä palkkausluokka on yhtä korkeampi kuin nykyisin kansalaiskoulun opettajilla ja oppikoulun aineenopettajilla. Hallitus katsoo myös, että peruskoulun lehtorin palkkaukseen verrattuna peruskoulun luokanopettajan, erikoistuneen luokanopettajan, alaasteen käsityönopettajan, alakansakoulunopettajan, erityisopettajan sekä apukoulun, tarkkailuluokan ja muiden erityiskoulujen ja -luokkien opettajan palkkausta olisi korotettava yhdellä palkkausluokalla siitä, mikä se on vastaavilla opettajilla nykyisin.

Peruskoulun luokanopettajan tutkintoa, jonka edellyttämät opinnot kestävät ylioppilaspohjalta kolme vuotta ja johon sisältyy muun muassa erikoistumisopinnot kolmessa aineessa, on pidettävä kansakoulunopettajan tutkintoa vaativampana. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa, että uuden valmistuksen saaneelle luokanopettajalle ja erikoistuneelle luokanopettajalle suori-

tetaan palkkaus A 21 palkkausluokan mukaan. Tästä palkkausluokan korotuksesta olisi päästävä osalliseksi myös kansakoulunopettajan tutkinnon suorittaneiden luokanopettajien riippumatta siitä, hoitavatko he luokanopettajan tai erikoistuneen luokanopettajan virkaa, jos he ovat suorittaneet peruskoulun luokanopettajan valmistukseen sisältyvän laajennetun kurssin vähintään kahdessa aineessa taikka filosofian kandidaatin tutkinnon vaatimusten mukaisen arvosanan ja kouluhallituksen määräämän lisäopiskelun niin ikään kahdessa aineessa.

Hallituksen mielestä olisi myös asuntolanhoitajan palkkausta korotettava nykyisestä yhdellä palkkausluokalla.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettua määrävuosikorotusta laskettaessa otetaan oppikoulussa huomioon vain oppikoulussa palveltu aika. Kansakoulussa määrävuosikorotus ei ole sidottu koulumuotoon, mutta sitä vastoin kansakoulussa ei oteta huomioon sellaista aikaa, joka on palveltu virassa, jossa on oikeus määrävuosikorotukseen vain kymmenen vuoden palveluksen perusteella. Hallituksen mielestä peruskoulussa tulisi laskea määrävuosikorotukseen oikeuttavaksi ajaksi koulumuodosta riippumatta sellainen aika, joka on palveltu opettajanvirassa tai -toimessa, jossa määrävuosikorotusta määrättäessä on oikeus viiden tai kymmenen vuoden palveluksen perusteella palkkausluokan korotukseen. Momentissa on myös selvyyden vuoksi todettu, että määrävuosikorotus luetaan tämän lain mukaiseksi peruspalkaksi.

4 §. Säännöstä on jonkin verran väljennetty kansakoululaitoksen viranhaltijoita koskevan virkaehtosopimuksen määräykseen verrattuna, jotta asetuksella voidaan säätää valtioon työsopimussuhteessa tapahtuva palvelus ikälisää oikeuttavaksi ajaksi.

6 §. Pykälän 2 momentin säännös on nykyisin asetuksessa.

7 §. Pykälässä tarkoitetuista palkkioista ehdotetaan säädettäväksi asetuksella tai määrättäväksi opetusministeriön päätöksellä. Peruskoulun palkkauskomitean mietinnössä (1971: B 22) on opettajien ylituntipalkkiota eräiltä osin ja koulun johtajan johtajanpalkkiota ehdotettu korotettavaksi sekä erikseen korvattavia erityistehtäviä jonkinverran lisättäväksi nykyisestään. Palkkauskomitea on myös ehdottanut puolen palkkausluokan suuruista lisäpalkkiota luokanopettajille ja erikoistuneille luokanopettajille, jotka ovat suorittaneet säädetyt erikoistumisopinnot toisessa kotimaisessa tai vieraassa kielessä, äidinkielessä tai matematiikassa taikka joilla on toisen kotimaisen tai vieraan kielen tuntiopettajan kelpoisuus. Tätä lisäpalkkiota ei kuitenkaan tulisi suorittaa opettajalle, joka saa palkkausluokan korotuksen sen vuoksi, että hän on erikoistunut vähintään kahteen aineeseen. Vastaavanlainen lisäpalkkio suoritetaan säädetyin edellytyksin nykyisin vain toisen kotimaisen tai vieraan kielen tuntiopettajan kelpoisuuden omaavalle kansakoulunopettajalle. Tarkoituksenmukaista on, että mahdollisimman monet luokanopettajat erikoistuvat juuri edellä mainittuihin peruskoulun ala-asteen keskeisiin aineisiin, joissa tuntimäärä on suuri.

12 §. Tämän säännöksen mukaan peruskoulun viranhaltijalla ei ole, kuten kansakoululaitoksen viranhaltijalla, oikeutta palkata sijaista virkavapautensa ajaksi. Kansakoululaitoksen vakinaiselle viranhaltijalle voidaan nykyisin myöntää palkallista virkavapautta kouluhallituksen järjestämien oppikurssien lisäksi opintoihin, jotka ovat omiaan edistämään virkatehtävien suorittamista. Pykälän 2 momentin mukaan vaaditaan, että muiden kuin kouluhallituksen järjestämien opintojen tulee olla opetusministeriön hyväksymiä ja niiden tulee edistää virkaan kuuluvien tehtävien suorittamista.

18 §. Pykälää on täsmennetty voimassa olevaan vastaavaan säännökseen verrattuna.

19 §. Nykyiset lakkautuspalkan pidättämistä koskevat säännökset ovat puutteelliset. On nimittäin monia valtion, kunnan ja valtionapua saavien yhtymien palvelussuhteita, joita säännökset eivät peitä. Tästä johtuen lakkautuspalkalla oleva voi saada lakkautuspalkan lisäksi täyden palkan tehtävästä, jonka palkkauskustannukset suoritetaan osaksi tai kokonaan valtion varoista. Valtion viran ja toimen haltijoita koskevassa laissa viran ja toimen haltijain oikeuksista ja velvollisuuksista, kun virka tai toimi lakkautetaan (182/31), esiintyi alunperin vastaavia puutteellisuuksia, mutta ne poistettiin pääosaltaan lakkautuspalkan pidättämisestä eräissä tapauksissa annetuilla laeilla (167/32 ja 789/44). Viimeksi mainittua lakia on pidetty lähtökohtana lakiehdotuksen 19 §:ää laadittaessa. Pykälässä on kuitenkin otettu huomioon eri palvelussuhteet valtioon ja työsopimussuhde kuntaan, joita palvelussuhteita lakkautuspalkan pidättämisestä eräissä tapauksissa annettu laki ei koske. Mainitun lain mukaan pidätetään uuden viran tai toimen palkkausta vastaava osa lakkautuspalkasta. Hallituksen

mielestä olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että lakkautuspalkka pidätettäisiin vain siltä osin, kuin lakkautuspalkka ja uuden palvelussuhteen palkka yhteensä ylittävät lakkautettua virkaa vastaavasta virasta kulloinkin voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan suoritettavan palkkauksen. Ilmeisesti tällainen lakkautuspalkan pidättämissäännös lisäisi lakkautuspalkalla olevan mielenkiintoa tehtäviin, joissa palkka olisi lakkautetun viran palkkausta pienempi.

20 §. Pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa on asianmukaista, että lakkautuspalkan pidättämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vastaavissa tapauksissa on säädetty muun palkkauksen pidättämisestä.

21 §. Pykälään on tehty eräitä asiallisia muutoksia ja selvennyksiä kansakoululaitoksen viranhaltijoita koskevaan säännökseen verrattuna.

22—25 §. Näissä eläkettä koskevissa säännöksissä on otettu huomioon ne muutosehdotukset, jotka sisältyvät kansakoululaitoksen viranhaltijain osalta eduskunnassa vireillä olevaan hallituksen esitykseen laiksi valtion eläkelain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

26 ja 27 §. Kansakoululaitoksen perhe-eläkkeistä annetun lain 2 §:ssä säädetään, että jos edunsaajalla kunnallisen kansakoululaitoksen viranhaltijan jälkeen on oikeus perhe-eläkkeeseen myös kunnan varoista, hänellä on oikeus tämän lain mukaiseen suoritukseen vain sikäli ja siltä osin kuin se on kunnan varoista maksettavaa perhe-eläkettä suurempi. Vastaavaa säännöstä hallitus ei ole ottanut lakiehdotukseen, koska on asianmukaista, että tässäkin tapauksessa perhe-eläke suoritetaan ensisijaisesti valtion varoista. Kunnallisista eläkesäännöksistä johtuu, ettei kaksinkertaista perhe-eläkesuoritusta tapahdu.

28 §. Kansa- ja oppikoulujen opettajilla ei ole, kuten yleensä muilla virkamiehillä, säännöllistä työaikaa. Sen sijaan opettajille on määrätty viikkotunteina opetusvelvollisuus, johon nykyisin luetaan luokkatunnit ja eräät erikseen määrätyt tehtävät. Opettajien vuotuinen opetusvelvollisuus, mikä saadaan kertomalla viikottainen opetusvelvollisuus koulun työviikkojen luvulla, on huomattavasti pienempi kuin muiden virkamiesten vuotuinen työvelvollisuus. Tämä johtuu osaltaan siitä, että opettajan työvelvollisuuteen katsotaan sisältyvän opetusvelvollisuuteen kuuluvien tuntien lisäksi oppituntien valmistamiseen ja suunnitteluun sekä kirjallisten harjoitusten ja kokeiden suunnitteluun ja korjaamiseen sekä muihin luokan ulkopuolella suoritettaviin tehtäviin käytetty aika. Nämä tehtävät ovat eräissä oppiaineissa keskimääräistä suuritöisemmät, mikä seikka on otettu huomioon kysymyksessä olevan aineen opettajan opetusvelvollisuutta määrättäessä.

Peruskoulun opettajien viikottaista opetusvelvollisuutta koskevassa ehdotuksessa on otettu huomioon koulun siirtyminen viisipäiväiseen työviikkoon. Tällöin koulun työviikkojen luku on 38 ja työpäivien 190, minkä lisäksi opettajille on tarkoitus järjestää opinto- ja suunnittelutilaisuuksia kolmena päivänä lukuvuodessa. Lakiehdotuksen mukaan opettajanviran haltijan opetusvelvollisuus voidaan tarvittaessa määrätä vuotuisena opetusvelvollisuutena.

Hallituksen mielestä peruskoulun lehtorien ja aineenopettajien nykyisin ainekohtaiset opetusvelvollisuudet tulisi yksityiskohtaisesti määrätä opetusministeriön päätöksellä. Tämän vuoksi näiden opettajien osalta on lakiehdotuksessa mainittu vain opetusvelvollisuuksien ylä- ja alaraja. Peruskoulun muiden opettajien kuin lehtorien ja aineenopettajien opetusvelvollisuudet ehdotetaan säädettäviksi laissa.

Tässä vaiheessa ei voida luotettavasti selvittää, mikä vaikutus muun muassa peruskoulun uusilla opetusmenetelmillä, opetussuunnitelmalla ja opetusryhmien suuruutta koskevilla säännöksillä on opettajien työvelvollisuuteen. Myöskään ei vielä voida tehdä vertailuja peruskoulun opettajien ja muiden virkamiesten vuotuisen työvelvollisuuden välillä. Edellä sanotun vuoksi ja kun syksystä 1970 lukien toimeenpantiin komiteatyöhön perustunut oppikoulun lehtorien opetusvelvollisuuksien uudelleenjärjestely, on tarkoituksenmukaista, että peruskoulun lehtorien opetusvelvollisuudet opetusministeriön päätöksessä vahvistettaisiin niin, että opetustuntien määrä vuodessa olisi likimäärin yhtä suuri, kuin se nykyisin on vastaavilla oppikoulun nuoremmilla lehtoreilla. Sellaisen käsityön lehtorin opetusvelvollisuutta, joka ei ole ennen toiminut vastaavassa virassa tai toimessa, olisi kuitenkin korotettava noin yhdellä tunnilla työviikkoa kohti, jotta se niveltyisi tarkoituksenmukaisesti peruskoulun teknisten aineiden ja tekstiilityön aineenopettajien opetusvelvollisuuteen. Peruskoulun aineenopettajien opetusvelvollisuus on opetusministeriön päätöksellä tarkoitus vahvistaa yhtä viikkotuntia pienemmäksi kuin vastaavan lehtorin tai, jos vastaavaa leh-

toria ei ole, likimäärin yhtä suureksi kuin kansalaiskoulun opettajien opetusvelvollisuus on nykyisin viisipäiväiseen kouluviikkoon siirtyminen huomioon ottaen.

Lakiehdotuksen mukaan alakansakoulunopettajan sekä luokanopettajana tai erikoistuneena luokanopettajana toimivan apukoulun, tarkkailuluokan ja muiden erityiskoulujen ja -luokkien opettajan opetusvelvollisuus vuodessa on likimäärin yhtä suuri kuin nykyisin. Sitä vastoin luokanopettajan, erikoistuneen luokanopettajan, ala-asteen käsityönopetajan ja erityisopettajan opetusvelvollisuutta on ehdotettu alennettavaksi noin 50 tunnilla vuodessa siitä, mikä se on vastaavilla opettajilla nykyisin, jotta näiden opettajien opetusvelvollisuus olisi oikeudenmukaisessa suhteessa peruskoulun muiden opettajien opetusvelvollisuuteen.

Pykälän 4 momentissa tarkoitetusta koulun johtajan ja niin sanotun kiertävän opettajan opetusvelvollisuuden vähennyksestä ehdotetaan määrättäväksi opetusministeriön päätöksellä. Peruskoulun palkkauskomitea on ehdottanut johtajan opetusvelvollisuuden vähennystä nykyisestään korotettavaksi, etenkin peruskoulun yläasteen johtajan osalta, koska yläasteen johtajan tehtäviä on pidettävä vaativampina kuin samankokoisen oppikoulun rehtorin tehtäviä. Kiertävän opettajan opetusvelvollisuuden vähennys koskee palkkauskomitean ehdotuksen mukaan kaikkia kiertäviä opettajia eikä vain kielenopettajia kuten nykyisin. Vähennysperusteessa on myös otettu huomioon nykyistä paremmin erilaiset olosuhteet.

29 §. Säännös on laadittu nykyistä yleisempään muotoon sitä asiallisesti muuttamatta.

31 §. Tuntiopettajan ja työnohjaajan palkkioperusteet ehdotetaan säädettäviksi asetuksella, jossa on tarkoitus määritellä tuntipalkkion peruste nykyistä täsmällisemmin ja samalla ottaa huomioon oppikoululainsäädännön mukaisesti tuntiopettajan kelpoisuus tuntipalkkiota korottavana tekijänä.

34 §. Pykälän 1 momentin säännöstä on väljennetty nykyisestään.

36 §. Kansakoulun viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain 43 §:n 1 momentin mukaan, sellaisena kuin se oli ennen 13 päivänä kesäkuuta 1967 tapahtunutta lain muutosta, kunnat saattoivat kansakoulun ohjesäännössä määrätä maksettavaksi suurempaa palkkausta ja eläkettä, kuin mainitussa laissa on säädetty. Lainkohdan muuttamisen jälkeen tällaisen niin sanottua kunnanpalkkaa koskevan määräyksen ottaminen kansakoulun ohjesääntöön on tehty valtioneuvoston luvasta riippuvaksi ja luvan myöntäminen tulee kysymykseen vain erittäin painavasta syystä. Lain muutoksesta huolimatta kunnanpalkan maksaminen kaupungeissa on edelleen yleistä, koska kaupungit eivät ole muuttaneet kouluohjesääntöjensä määräyksiä, vaikka kunnanpalkan suorittamista ei voidakaan pitää enää nykyoloissa koulutoimen kannalta tarkoituksenmukaisena. Se nimittäin aiheuttaa epätervettä kilpailua opettajista ja suosii yleensä varakkaita kaupunkeja. Lisäksi kunnanpalkan maksaminen aiheuttaa epäoikeudenmukaista palkkauksen eriytymistä samaa opetustyötä tekevien, mutta eri paikkakunnilla toimivien opettajien keskuudessa. Kunnanpalkka sopii myös huonosti opettajien nykyiseen palkkausjärjestelmään ja se on omiaan vaikeuttamaan uusia palkkausjärjestelyjä ja -tarkistuksia. Kunnan siirtyessä peruskoulujärjestelmään on sen laadittava uusi kouluohjesääntö. Hallituksen mielestä uuteen kouluohjesääntöön ei saisi enää ottaa määräystä kunnanpalkan maksamisesta. Lakiehdotuksen 43 §:stä ilmenee, että kunnanpalkkaa saava kansakoululaitoksen opettaja, joka on siirretty saman kunnan peruskoulun palvelukseen, voi valita kansakoululaitoksen tai peruskoulun palkkausjärjestelmien välillä. Jos hän valitsee kansakoululaitoksen palkkausjärjestelmän kunnanpalkkoineen, ei hän luonnollisesti pääse osalliseksi peruskoulun palkkausjärjestelmän eduista.

37 §. Ikälisää koskevan asian ratkaiseminen on tarkoitus asetuksella siirtää lääninhallitukselta kunnallishallitukselle, joka jo nykyisin ratkaisee asian määrävuosikorotuksen osalta. Tällöin ikälisää koskevassa muutoksenhaussa tulisi sovellettavaksi tässä pykälässä säädetty oikaisuvaatimusmenettely kuten muussakin palkkausasiassa. Oikaisuvaatimukseen haetaan muutosta lääninhallitukselta.

39—45 §. Voimaantulosäännöksistä ilmenee, milloin peruskoulun palvelukseen tuleviin opettajiin ja asuntolanhoitajiin, heidän niin halutessaan, sovelletaan aikaisempia palkkausja eläketurvasäännöksiä. Lakiehdotuksen 44 §:ssä ei ole kuitenkaan kysymys vanhaan palkkausjärjestelmään jäämisestä, vaan henkilökohtaisen lisän suorittamisesta siinä tapauksessa, että oppikoulun opettajanviran tai -toimen haltija joudutaan siirtämään sellaiseen peruskoulun opettajanvirkaan, jonka palkkaus on pienempi kuin opettajan entisen viran palkkaus. Valtion oppikoulun peruspalkkaisiin opettajiin tätä

säännöstä ei sovelleta, koska he saavat henkilökohtaisen lisän lakkautuspalkkalainsäädännön mukaan.

Peruskouluun siirtymisen yhteydessä suoritettavien palkkausjärjestelyjen aiheuttamat lisäkustannukset ovat likimääräisestikin vaikeasti arvioitavissa. Tämä johtuu toisaalta siitä, ettei laskelmia varten ole riittävän yksityiskohtaista aineistoa käytettävissä, sekä toisaalta siitä, että siirtyminen peruskouluun tapahtuu usean vuoden kuluessa.

Huomattavin lisäkustannuserä aiheutuu luokanopettajan, erikoistuneen luokanopettajan, ala-asteen käsityönopettajan ja erityisopettajan opetusvelvollisuuden alentamisesta ja palkkausluokan korottamisesta yhdellä palkkausluokalla. Näistä toimenpiteistä aiheutuu lisäkustannuksia arviolta noin 29 000 000 markkaa vuodessa. Toinen huomattava kustannuserä muodostuu aineenopettajille, alakansakoulunopettajille sekä erityiskoulujen ja -luokkien opettajille ehdotetusta yhden palkkausluokan korotuksesta, mikä merkitsee noin 7 000 000 markan lisäkustannusta vuodessa. Palkkausluokan korotus kahteen aineeseen erikoistuneelle samoin kuin uuden valmistuksen saaneelle luokanopettajalle ja erikoistuneelle luokanopettajalle aiheuttaa ajan mittaan merkittäviä lisäkustannuksia, joiden suuruutta ei kuitenkaan tässä vaiheessa voida laskea. Lisäkustannuksia aiheuttavat myös eräät edellä esitetyt asetuksella tai opetusministeriön päätöksellä toimeenpantavat palkkausjärjestelyt. Arviolta lisäkustannukset yhteensä nousevat 36—40 miljoonaan markkaan vuodessa. Uuden opettajanvalmistuksen saaneiden luokanopettajien osuuden lisääntyessä kustannukset aikaa myöten nousevat. Toisaalta kunnanpalkan poisjääminen puolestaan vähitellen alentaa kuntien palkkausmenoja.

Huomattava on, että edellä mainitut lisäkustannukset syntyvät sitä mukaa kuin peruskouluun siirrytään. Täysimääräisinä lisäkustannukset on otettava huomioon vasta sitten, kun koko maassa on siirrytty peruskoulujärjestelmään. Laskelmat perustuvat nyt voimassa olevaan palkkaustasoon ja nykyiseen opettajien lukumäärään.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Laki

peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Lain soveltamisala.

1 §.

Peruskoulun viranhaltijalle suoritetaan palkkausta ja eläkettä sekä hänen jälkeensä perhe-eläkettä tämän lain mukaan.

Viranhaltijoita ovat kunnan peruskoulussa vakinaisena palvelevat opettajat ja oppilasasuntolan hoitajat. Opettajanviran haltijalla tarkoitetaan tässä laissa peruskoulussa vakinaisena palvelevaa alakansakoulunopettajaa, luokanopettajaa, erikoistunutta luokanopettajaa, ala-asteen käsityönopettajaa, aineenopettajaa, lehtoria sekä apukoulun, tarkkailuluokkien ja muiden erityiskoulujen ja -luokkien opettajaa ja erityisopettajaa.

Edellä 2 momentissa tarkoitetussa virassa koeaikaa palvelevalle, viran väliaikaiselle hoitajalle ja viransijaiselle sekä tuntiopettajalle ja työnohjaajalle suoritetaan tämän lain mukaan palkkausta ja eläkettä sekä heidän jälkeensä perhe-eläkettä.

Varsinainen palkkaus.

2 §.

Viranhaltijan varsinaisena palkkauksena on peruspalkka ikälisineen.

3 §.

Viranhaltijat saavat peruspalkkaa valtion peruspalkkaisten viran ja toimen haltijain palkkauksesta voimassa olevien palkkausluokkien mukaan seuraavasti: alakansakoulunopettaja A 16, luokanopettaja, erikoistunut luokanopettaja ja ala-asteen käsityönopettaja A 20, aineenopettaja sekä apukoulun, tarkkailuluokkien ja muiden erityiskoulujen ja -luokkien opettaja ja erityisopettaja A 21, lehtori A 22 ja oppilasasuntolanhoitaja A 16 palkkausluokan mukaan.

Luokanopettaja ja erikoistunut luokanopettaja, jotka ovat suorittaneet säädetyt erikoistumisopinnot vähintään kahdessa aineessa, saavat palkkauksen A 21 palkkausluokan mukaan. Lehtori, joka on suorittanut filosofian kandidaatin, valtiotieteen kandidaatin tai kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon tahi uskonnonopettajana toimiva teologian kandidaatin tutkinnon tai liikunnanopettajana toimiva liikuntatieteiden kandidaatin tutkinnon taikka kotitalousopettajana toimiva maatalous- ja metsätieteiden kandidaatin tutkinnon, saa palkkauksen A 24 palkkausluokan mukaan. Lehtori, joka on suorittanut muun yliopistollisen loppututkinnon tai kuvaamataidon, käsityön, kotitalouden taikka musiikin opettajan tutkinnon, saa palkkauksen A 23 palkkausluokan mukaan.

Opettajanviran haltijalle, joka on palvellut yhteensä vähintään viisi vuotta vakinaisena, koeajaksi määrättynä, väliaikaisena tai viransijaisena sellaisessa peruskoulun tai muussa opettajanvirassa tai -toimessa, jossa on oikeus viiden tai kymmenen vuoden palveluksen perusteella palkkausluokan korotukseen, suoritetaan peruspalkaksi luettavana määrävuosikorotuksena palkkaus yhtä palkkausluokkaa korkeampana, kuin virassa muuten suoritetaan.

4 §.

Viranhaltija saa ikälisää 3, 6, 9, 12 ja 15 ikälisävuoden kuluttua yhden ikälisän kullakin kerralla. Ikälisä on saman suuruinen kuin valtion viran tai toimen haltijan ikälisä vastaavassa palkkausluokassa.

Ikälisävuosiksi luetaan se aika, minkä viranhaltija täytettyään kahdeksantoista vuotta on palvellut kunnan koululaitoksen tai kansakoululaitoksen päätoimisessa virassa taikka muutoin ollut päätoimiseksi katsottavassa peruskoulun, kansakoululaitoksen tai kunnallisen oppikoulun palveluksessa taikka lakkautuspalkalla peruskoulun tai kansakoululaitoksen virasta.

Asetuksella säädetään, missä määrin viranhaltijalla on oikeus ikälisävuosina lukea hyväkseen se aika, minkä hän on ollut päätoimeksi katsottavassa muussa kunnan palveluksessa tahi kuntien keskusjärjestön tai kuntien yhtymän taikka valtion palveluksessa tahi uskonnollisen yhdyskunnan virassa tai toimessa tahi yksityisessä toimessa taikka sotatilan aikana lotta- tai sotapalveluksessa.

Takautuvasti ikälisää ei myönnetä pitemmältä ajalta kuin yhdeltä vuodelta sen kalenterikuukauden päättymisestä lukien, jonka aikana ikälisän saamiseksi säädetty ilmoitus on jätetty koululautakunnalle.

5 §.

Varsinainen palkkaus maksetaan viranhaltijalle kuukausittain etukäteen.

Virkaan nimitetyn viranhaltijan oikeus varsinaiseen palkkaukseen alkaa sen kuukauden alusta, jonka kuluessa hän on virkaan astunut. Virassa oleva viranhaltija saa ikälisää sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka kuluessa hän on oikeuden siihen saavuttanut.

Virkasuhteen lakkaaminen kuukauden aikana ei vaikuta viranhaltijan eikä hänen oikeudenomistajainsa oikeuteen sen kuukauden palkkaan.

Erinäiset palkanlisät ja palkkiot.

6 §.

Viranhaltija saa kalliinpaikanlisää ja syrjäseutulisää samojen perusteiden mukaan kuin valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltija.

Kalliinpaikanlisä ja syrjäseutulisä maksetaan viranhaltijalle kuukausittain etukäteen.

7 §.

Opettajanviran haltija saa vahvistetun opetusvelvollisuutensa lisäksi hoitamistaan ylitunneista ylituntipalkkiota sen mukaan kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Koulun johtajan tehtävää hoitava opettajanviran haltija saa johtajanpalkkiota opetusministeriön määräämien perusteiden mukaan.

Opetusministeriö määrää myös ne perusteet, joiden mukaan opettajanviran haltijalle korvataan erikseen määrätyt erityistehtävät. Niin ikään opetusministeriö määrää kokeilutoiminnasta johtuvien lisätehtävien korvausperusteista.

Asetuksella säädetään lisäpalkkiosta sellaisen yksiopettajaisen koulun opettajanviran haltijalle, jossa koulun työaika on pitempi kuin satayhdeksänkymmentä työpäivää lukuvuodessa. Samoin asetuksella säädetään lisäpalkkiosta toisen kotimaisen tai vieraan kielen tuntiopettajan kelpoisuuden omaavalle tai toisessa kotimaisessa tahi vieraassa kielessä, äidinkielessä taikka matematiikassa säädetyt erikoistumisopinnot suorittaneelle luokanopettajana tai erikoistuneena luokanopettajana toimivalle opettajanviran haltijalle, joka antaa mainitun kielen tai erikoistumisaineensa opetusta.

Palkkaus virantoimituksen keskeytyksen ajalta.

8 §.

Jos viranhaltija on todistetun sairauden vuoksi ollut estynyt virkaansa hoitamasta saman kalenterivuoden aikana yhteensä yli kolmekymmentä päivää, on hänen peruspalkastaan ja syrjäseutulisästään tämän yli menevältä ajalta pidätettävä kolmannes. Jos sellainen sairaus kestää yhtäjaksoisesti enemmän kuin satakahdeksankymmentä päivää, on peruspalkasta ja syrjäseutulisästä ylimenevältä ajalta pidätettävä puolet.

Jos sairaus on virassa sattuneen tapaturman taikka ammattitaudin aiheuttama, saa viranhaltija varsinaisen palkkauksensa sekä kalliinpaikan- ja syrjäseutulisänsä sairauden alkamispäivää seuraavan kuudenkymmenen päivän ajalta vähentämättömänä. Sairauden jatkuessa sen yli tehdään peruspalkasta ja syrjäseutulisästä 1 momentissa mainitut vähennykset.

Milloin sairaus on aiheutunut viranhaltijaa virantoimituksen johdosta kohdanneesta väkivallasta tai niistä erityisistä olosuhteista, joihin viranhaltija on virkansa vuoksi sodan aikana joutunut, saa hän varsinaisen palkkauksensa sekä kalliinpaikan- ja syrjäseutulisänsä vähentämättömänä koko sairauden ajalta, kuitenkin enintään kolmeltasadaltakuudeltakymmeneltä päivältä, jollei valtioneuvosto erityistapauksessa harkitse kohtuulliseksi määrätä palkkausta suoritettavaksi tätäkin pitemmältä ajalta. Sairauden jatkuessa sen yli tehdään peruspalkasta ja syrjäseutulisästä 1 momentissa mainitut vähennykset.

Edellä säädetyt pidätykset tehdään myös silloin, kun viranhaltijan ei sairauden vuoksi voida sallia hoitaa virkaansa.

Sen estämättä, mitä edellä on säädetty, viranhaltijalta, jolle sairauden vuoksi on myönnetty 22 §:ssä tarkoitettu työkyvyttömyyseläke, pidätetään virantoimituksen keskeytyksen ajalta koko hänen palkkauksensa sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka kuluessa työkyvyttömyyseläke on myönnetty.

9 §.

Naispuoliselle viranhaltijalle myönnetään hakemuksesta raskauden ja synnytyksen vuoksi virkavapaus täysin palkkaeduin ajaksi, johon sisältyy seitsemänkymmentäkaksi arkipäivää ja joka alkaa kahdentenakymmenentenäneljäntenä arkipäivänä ennen laskettua synnytysaikaa. Jos synnytys tapahtuu aikaisemmin kuin kahdentenakymmenentenäneljäntenä arkipäivänä ennen laskettua synnytysaikaa, alkaa virkavapaus synnytyspäivää seuraavasta päivästä lukien.

10 §.

Viranhaltija, jolle on myönnetty palkallista virkavapautta sairauden taikka raskauden ja synnytyksen vuoksi, on velvollinen noudattamaan niitä määräyksiä ja ohjeita, joita annetaan sairausvakuutuslain (364/63) 28 §:n mukaan työnantajalle suoritettavan päivä- ja äitiysrahan hakemisesta.

Jos viranhaltija laiminlyö 1 momentissa tarkoitettujen määräysten ja ohjeiden noudattamisen, voidaan hänelle virkavapausajalta suoritettu palkkaus päivä- ja äitiysrahaa vastaavalta osalta periä takaisin myöhemmän palkanmaksun yhteydessä.

11 §.

Viranhaltijalta, joka on estynyt hoitamasta virkaansa kansanedustajan tai sellaisen julkisen tehtävän vuoksi, josta ei ole lupa kieltäytyä, pidätetään kolmannes hänen peruspalkastaan ja syrjäseutulisästään.

Viranhaltijalta, joka on kutsuttu rauhan aikana suorittamaan asevelvollisuuttaan vakinaisessa väessä, pidätetään palvelusajalta koko palkkaus. Reservin kertausharjoituksiin tai ylimääräiseen palvelukseen taikka sotatilan aikana palvelukseen kutsutulle maksettavasta palkkauksesta säädetään erikseen.

12 §.

Viranhaltijalta, jolle myönnetään virkavapautta muusta kuin 8, 9 ja 11 §:ssä mainitusta syystä, pidätetään virkavapauden ajalta koko hänen palkkauksensa.

Milloin virkavapaus myönnetään osanottoa varten oppikursseihin, jotka kouluhallitus on järjestänyt, tai opetusministeriön hyväksymiä muita opintoja varten, jotka edistävät virkaan kuuluvien tehtävien hoitamista, voi kouluhallitus opetusministeriön määräämien perusteiden mukaan sallia palkkauksen suorittamisen joko osaksi tai kokonaan.

13 §.

Palkkaus pidätetään kokonaan viranhaltijalta, joka on rangaistuslaitoksessa suorittamassa vapausrangaistusta taikka on sieltä päästetty ehdonalaiseen vapauteen tai joka on tuomioistuimessa taikka kurinpidollisesti tuomittu virantoimituksesta erotettavaksi.

14 §.

Jos viranhaltija pidätetään virantoimituksesta rikossyytteen, kurinpitomenettelyn tai

tutkimuksen ajaksi, pidätetään hänen palkkauksestaan tänä aikana puolet. Milloin viranhaltija on tuomioistuimen tai viranomaisen päätöksellä tuomittu viralta pantavaksi, on häneltä pidätettävä koko palkkaus, vaikkei päätös ole lainvoimainen.

Jollei virantoimituksesta pidätettyä tuomita tai määrätä rangaistukseen siitä teosta, jonka johdosta hänet oli virantoimituksesta pidätetty, on pidätetty määrä hänelle suoritettava. Jos viraltapano muutetaan lievemmäksi rangaistukseksi, on viranhaltijalle suoritettava puolet häneltä viraltapanon vuoksi pidätetyn koko palkkauksen määrästä.

Luontoisedut.

15 §.

Kunta on velvollinen antamaan oppilasasuntolan hoitajalle luontoisetuina vähintään yhden huoneen asunnon valoineen ja lämpöineen, veden, saunan käyttöoikeuden tai kylpyhuoneen sekä tarpeelliset asunnon lisätilat. Tämän lisäksi on oppilasasuntolan hoitajalle annettava ruoka asuntolassa koulutyön aikana.

Oppilasasuntolan hoitaja on velvollinen suorittamaan vastiketta ja korvausta saamistaan luontoiseduista samojen perusteiden mukaan, kuin valtion viran tai toimen haltijan virkaasuntojen ja muiden luontoisetujen vastikkeista ja korvauksista on säädetty tai määrätty.

Lakkautuspalkka.

16 §.

Peruskoulun viranhaltija, jonka virka on lakkautettu, on asetettava lakkautuspalkalle, jollei häntä ole siirretty toiseen peruskoulun tai kansakoululaitoksen virkaan.

17 §.

Lakkautuspalkan määrästä ja sen maksamisesta on voimassa, mitä siitä valtion viran tai toimen haltijain osalta on säädetty tai määrätty.

18 §.

Jos lakkautuspalkalla ollut siirretään peruskoulun tai kansakoululaitoksen virkaan tai hän on siirtynyt tällaiseen virkaan taikka lakkautuspalkkaan oikeuttavaan valtion virkaan tai toimeen, josta hänelle suoritettavat palkkaedut ovat pienemmät kuin ne palkkaedut, jotka hänelle kulloinkin voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan suoritettaisiin lakkautettua virkaa vastaavasta virasta, on ero suoritettava henkilökohtaisena palkkauksen lisänä valtion varoista. Yhtäläisin edellytyksin ja saman perusteen mukaan kuin edellä on sanottu, on, jos uusi virka lakkautetaan, myönnettävä lisäystä siitä tulevaan lakkautuspalkkaan.

Lakkautuspalkalla olleelle, joka siirretään toisella paikkakunnalla olevaan virkaan tai toimeen, on korvattava muuttokustannukset. Muuttokustannukset korvataan valtion varoista siinä tapauksessa, että hänet siirretään toiseen kuntaan.

19 §.

Milloin lakkautuspalkalla oleva ryhtyy valtion, kunnan, muun yhdyskunnan tai kuntain yhtymän tahi peruskoulua korvaavan yksityisen oppikoulun palvelukseen taikka sellaisen säätiön, laitoksen, yhtiön, yhdistyksen tai muun yhtymän palvelukseen, joka toimintaansa varten välittömästi tai välillisesti taikka erityisten toimenpiteiden perusteella saa valtiolta taloudellista avustusta, pidätetään, mikäli 21 §:stä ei muuta johdu, lakkautuspalkka siltä osin, kuin lakkautuspalkka ja uuden palvelussuhteen perusteella maksettu palkka yhteensä ylittävät lakkautettua virkaa vastaavasta virasta kulloinkin voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan suoritettavan palkkauksen.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on myös voimassa, jos lakkautuspalkalla oleva tulee valtion liikeyrityksen tai sellaisen yhtiön palvelukseen, jossa valtiolla on määräämisvalta taikka jos hän saa viran tai pysyvän toimen Ahvenanmaan maakuntahallinnossa.

20 §.

Lakkautuspalkan pidättämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 13 ja 14 §:ssä on palkkauksen pidättämisestä säädetty.

21 §.

Oikeus lakkautuspalkkaan tämän lain mukaan lakkaa siltä:

1) joka nimitetään lakkautuspalkkaan oikeuttavaan valtion, kunnan, muun yhdyskunnan, kuntain yhtymän tai Ahvenanmaan maakuntahallinnon virkaan tai toimeen;

2) joka kieltäytyy ottamasta vastaan sellaista virkaa, jonka hän lain mukaan on velvollinen ottamaan vastaan taikka kieltäytyy suostumasta siirrettäväksi tällaiseen virkaan;

3) jolle myönnetään ero taikka joka erotetaan tai pannaan viralta;

4) joka menettää Suomen kansalaisuuden;

5) joka ilman opetusministeriön lupaa ryhtyy vieraan vallan palvelukseen; sekä

6) joka opetusministeriön luvatta pysyvästi asettuu asumaan valtakunnan ulkopuolelle.

Eläke.

22 §.

Viranhaltijalla on oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen, jäljempänä säädetyin poikkeuksin, soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

Viranhaltija saa työkyvyttömyyseläkkeen paitsi niissä tapauksissa, joista valtion eläkelaissa on säädetty, myös jos hänet vapautetaan virasta sen johdosta, että hän ruumiinvian tahi vähentyneiden ruumiin- tai sielunvoimien vuoksi on menettänyt työkykynsä.

23 §.

Eläkeikä on 60 vuotta. Asetuksella voidaan säätää, että joissakin opettajan viroissa, joiden laatu sitä vaatii, eläkeikä on alempi, ei kuitenkaan 55 vuotta pienempi.

Eläkeikä on 65 vuotta, jos palvelus on päättynyt ennen 1 momentissa tarkoitettua yleistä tai erityistä eläkeikää.

24 §.

Viranhaltijan eläkkeen perusteena oleva palkka määräytyy pitämällä perusteena hänelle tämän lain tai valtionavun perusteeksi hyväksytyn kunnallisen virkaehtosopimuksen nojalla tulevaa palkkausta.

25 §.

Eläkeiän saavuttamisesta riippumatta oppilasasuntolan hoitaja saa vanhuuseläkkeen, jos hänet on vapautettu sillä perusteella, että siihen on harkittu syytä olevan, virastaan ja jos hänellä vapauttamista välittömästi edeltäneen viiden vuoden kuluessa on eläkeaikaa yhteensä vähintään kolme vuotta. Mitä edellä on säädetty, ei sovelleta oppilasasuntolan hoitajaan, jonka vapauttaminen virasta on johtunut siitä, että hän on toiminnallaan tai käyttäytymisellään virassa tai sen ulkopuolella taikka virkatehtäviensä laiminlyömisellä osoittanut, ettei hän ansaitse sitä luottamusta ja kunnioitusta, jota hänen asemansa edellyttää.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa eläkkeen määrä lasketaan siten kuin valtion eläkelain (280/66) 10 §:n 2 momentissa on säädetty.

Perhe-eläke.

26 §.

Viranhaltijana olleen henkilön kuoltua suoritetaan hänen jälkeensä valtion varoista perheeläkettä soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olleen henkilön jälkeen.

27 §.

Sen estämättä, mitä 26 §:ssä on säädetty, perhe-eläkettä ei kuitenkaan suoriteta sellaisen 26 §:ssä tarkoitetun kansakoululaitoksen leski- ja orpokassan osakkaana olleen henkilön jälkeen, joka on säilyttänyt kassavakuutuksensa entisellään, ellei hän ole eronnut sanotusta vakuutuksesta.

Opetusvelvollisuus.

28 §.

Opettajanvirkojen haltijain viikottainen opetusvelvollisuus on: alakansakoulunopettajan 21, luokanopettajan, erikoistuneen luokanopettajan, ala-asteen käsityönopettajan ja erityisopettajan 23 sekä luokanopettajana tai erikoistuneena luokanopettajana toimivan apukoulun, tarkkailuluokkien ja erityiskoulujen sekä -luokkien opettajan 21 viikkotuntia. Lehtorin ja aineenopettajan opetusvelvollisuus on 16—23 viikkotuntia sen mukaan kuin opetusministeriö tarkemmin määrää.

Opettajanviran haltijan opetusvelvollisuus voidaan tarvittaessa määrätä vuotuisena opetusvelvollisuutena, mikä saadaan kertomalla 1 momentissa mainitut viikottaiset opetusvelvollisuudet kolmellakymmenelläkahdeksalla.

Opettajanviran haltijan, joka toimii alakansakoulunopettajana, luokanopettajana tai erikoistuneena luokanopettajana peruskoulun ala-asteella, apukoulussa, tarkkailuluokalla taikka muussa erityiskoulussa tai -luokalla ja jonka luokkaan kuuluu kahden tai useamman vuosiluokan oppilaita, viikottaisesta opetusvelvollisuudesta vähennetään yksi viikkotunti.

Opetusministeriö määrää koulun johtajan oikeudesta saada vähennystä säädetystä opetusvelvollisuudesta johtajantehtävien hoitamista

varten sekä kahdessa tai useammassa toimipaikassa opettavan opettajan opetusvelvollisuuden vähennyksestä.

Opetusvelvollisuuteen kuuluvien viikkotuntien lisäksi opettajanviran haltija on velvollinen hoitamaan ylitunteja. Näiden enimmäismäärästä säädetään asetuksella.

Koeaikaa palvelevat, väliaikaiset, viransijaiset, tuntiopettajat ja työnohjaajat.

29 §.

Koeaikaa palvelevasta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa on viranhaltijasta säädetty.

30 §.

Peruskoulun virkaa väliaikaisesti hoitamaan määrätyllä on oikeus saada palkkausta samojen perusteiden mukaan kuin sitä 3 ja 4 §:n, 6 §:n 1 momentin ja 7 §:n nojalla suoritetaan vakinaiselle viranhaltijalle. Palkkauksesta virantoimituksen keskeytyksen ajalta on voimassa, mitä 8, 9 ja 10 §:ssä on säädetty. Oppilasasuntolan hoitajan viran väliaikaisella hoitajalla on lisäksi sama oikeus luontoisetuihin kuin vakinaisella viranhaltijalla, ja hän on velvollinen suorittamaan niistä vastiketta ja korvausta, niin kuin 15 §:ssä on säädetty.

Viransijainen saa saman palkkauksen, johon väliaikainen viranhoitaja 1 momentin mukaan on oikeutettu, ei kuitenkaan 3 §:n 2 momentin mukaista palkkausta, jollei hänellä siihen ole oikeutta oman virkansa perusteella. Palkkausta virantoimituksen keskeytyksen ajalta suoritetaan 8, 9 ja 10 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaan kuitenkin vain sellaiselle viransijaiselle, joka on ollut peruskoulun, kansakoululaitoksen tai oppikoulun päätoimisessa palveluksessa vähintään kuusi kuukautta välittömästi ennen keskeytystä, ja yhtäjaksoisesti enintään sadaltakahdeksaltakymmeneltä päivältä, jollei viransijainen ole ollut peruskoulun, kansakoululaitoksen tai oppikoulun päätoimisessa palveluksessa välittömästi ennen virantoimituksen keskeytystä vähintään kolme vuotta tai sairaus ole virantoimituksessa sattuneen tapaturman tai ammattitaudin aiheuttama tai aiheutunut viransijaista virantoimituksen johdosta kohdanneesta väkivallasta. Edellä tarkoitettua kuuden kuukauden palvelusaikaa laskettaessa viransijaisen palvelussuhde, joka on päättynyt lukukauden työajan päättyessä tai sitä seuraavan loman aikana, katsotaan yhtäjaksoiseksi, mikäli se on jälleen alkanut lähinnä seuraavan lukukauden työajan alussa samassa tai toisessa perus-, kansa- tai oppikoulussa. Oppilasasuntolan hoitajan viran viransijaisen luontoiseduista säädetään asetuksella.

Viran väliaikaiselle hoitajalle ja viransijaiselle, joka virkasuhteen kestäessä ei ole koulun lomaaikoina saanut arkipäivinä puoltatoista lomapäivää virkasuhteen kestoajan kutakin 30 päivää kohden, suoritetaan puuttuvista lomapäivistä varsinaista palkkausta kalliinpaikan- ja syrjäseutulisineen vastaava korvaus, jolloin päivän osa lasketaan täydeksi päiväksi.

31 §.

Tuntiopettaja ja työnohjaaja saavat tuntipalkkiota, joka suoritetaan kultakin viikkotunnilta, sen mukaan kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Päätoimisen tuntiopettajan ja työnohjaajan oikeudesta syrjäseutulisään ja palkkioon palveluksen keskeytyksen ajalta, vapautuksesta tehtäviensä suorittamisesta raskauden ja synnytyksen vuoksi sekä palkkioperusteen korottamisesta määrävuotisen palveluksen johdosta säädetään asetuksella.

32 §.

Virkaa väliaikaisesti hoitamaan määrätyn, viransijaisen, tuntiopettajan ja työnohjaajan oikeudesta valtion varoista suoritettavaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä heidän jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä viranhaltijan osalta edellä on säädetty.

33 §.

Viran väliaikaisen hoitajan ja viransijaisen osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä 11 §:n 2 momentissa, 28 ja 34—37 §:ssä on säädetty.

Tuntiopettajan ja työnohjaajan osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä 7 §:n 3 momentissa, 34 §:n 2 momentissa ja 35—37 §:ssä on säädetty.

Erinäiset säännökset.

34 §.

Peruskoulun omassa rakennuksessa vapaana oleva opettaja-asunto on luovutettava ensisijassa asianomaisen kunnan virassa olevan opettajan käytettäväksi.

Milloin opettajan käytettäväksi on virkasuhteen perusteella annettu peruskoulun omassa

rakennuksessa sijaitseva asunto, on siitä perittävä vuokraa samojen perusteiden mukaan kuin valtion virkamiehelle vuokra-asuntona luovutetusta valtion virkamiesasunnosta.

35 §.

Peruskoulun viranhaltija saa virkamatkastaan korvausta, niinkuin siitä asetuksella säädetään.

36 §.

Jos kunta maksaa viranhaltijalle suurempaa palkkausta, kuin tässä laissa on säädetty tai valtionavun perusteeksi hyväksytyssä kunnallisessa virkaehtosopimuksessa määrätty, voidaan koulujärjestelmän perusteista annetussa laissa (467/68) säädetty valtionapu palkkauksen osalta evätä osaksi tai kokonaan.

37 §.

Viranhaltijalle tämän lain mukaan tulevan palkkauksen maksamisesta päättää kunnallishallitus.

Joka katsoo, että kunnan viranomainen on kieltänyt hänelle tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten mukaan tulevan palkkauksen, esittäköön kirjallisen oikaisuvaatimuksensa kunnallishallitukselle, jonka on annettava asiasta kirjallinen ratkaisu. Tähän tyytymätön voi 30 päivän kuluessa ratkaisusta tiedon saatuaan hakea siihen muutosta valittamalla lääninhallitukseen.

Jollei 2 momentissa mainittua oikaisuvaatimusta ole esitetty kunnallishallitukselle vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin palkkaerä olisi ollut maksettava, on oikeus siihen menetetty.

38 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Voimaantulo- ja soveltamissäännökset.

39 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

40 §.

Sen estämättä, mitä 22—25 ja 32 §:ssä on säädetty, aikaisemmin voimassa olleita eläkesäännöksiä sovelletaan tässä laissa tarkoitettuun henkilöön, joka on tehnyt valtion eläkelain voimaanpanolain (281/66) 4 §:ssä tai yksityisoppikouluasetuksen muuttamisesta 9 päivänä joulukuuta 1966 annetun asetuksen (617/66) voimaantulosäännöksessä tarkoitetun ilmoituksen.

41 §.

Sen estämättä, mitä 26, 27 ja 32 §:ssä on säädetty, aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä sovelletaan valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain (775/68) 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

42 §.

Peruskoulun virkaan siirretty kansakoulunopettaja ja asuntolanhoitaja, joka on nimitetty kansakoululaitoksen virkaan ennen 1 päivää elokuuta 1958, säilyttää siihen saakka voimassa olleiden säännösten tai häntä koskevan virkaehtosopimuksen mukaisen palkkaus- ja eläkeoikeutensa, jos hän on kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain (248/57) 48 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa ilmoittanut sitä haluavansa. Jos tähän entiseen palkkaus- ja eläkejärjestelmään jäänyt viranhaltija haluaa siirtyä tässä laissa tarkoitettuun palkkaus- ja eläkejärjestelmään, on hänellä siihen oikeus kalenterivuoden alusta lukien, mikäli hän on tehnyt siitä ilmoituksen viimeistään kolme kuukautta ennen sanottua ajankohtaa asianomaiselle kunnallishallitukselle. Sen tulee viipymättä ilmoittaa asiasta kouluhallitukselle.

43 §.

Kansakoululaitoksen vakinainen, koeaikaa palveleva tai väliaikainen opettaja, joka on siirretty saman kunnan peruskoulun palvelukseen ja jolle kunta on suorittanut suurempaa palkkausta kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain 43 §:n nojalla, säilyttää mainitun lain tai häntä koskevan virkaehtosopimuksen mukaisen palkkaus- ja eläkeoikeutensa, jos hän viimeistään kuuden kuukauden kuluessa peruskoulun palvelukseen siirtymisestä lukien ilmoittaa kunnallishallitukselle sitä haluavansa. Jos tähän palkkaus- ja eläkejärjestelmään jäänyt henkilö haluaa siirtyä tässä laissa tarkoitettuun palkkaus- ja eläkejärjestelmään, on hänellä siihen oikeus kalenterivuoden alusta lukien, mikäli hän on tehnyt siitä ilmoituksen viimeistään kolme kuukautta ennen sanottua ajankohtaa asianomaiselle kunnallishallitukselle. Sen tulee viipymättä ilmoittaa asiasta kouluhallitukselle.

44 §.

Tässä laissa tarkoitettuun peruskoulun opettajanvirkaan siirretty oppikoulun opettajanviran tai -toimen haltija, jolla ei ole entisen virkansa perusteella oikeutta lakkautuspalkkaan, saa peruskoulun virassa ollessaan henkilökohtaisena lisänä aikaisempien säännösten ja määräysten mukaisen palkkauksen ja peruskoulun virassa saamansa palkkauksen erotuksen. Palkkauksella tarkoitetaan tässä peruspalkkaa ikä-, kalliinpaikan- ja syrjäseutulisineen sekä säännöksiin ja määräyksiin perustuvaa henkilökohtaista lisää.

Mitä edellä 1 momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta valtion oppikoulun vanhemman lehtorin virkaa vastaavan yksityisoppikoulun toimen toimenhaltijaan, jos toimi on perustettu helmikuun 1 päivän 1971 jälkeen, eikä yksityisoppikoulun rehtorintoimen haltijaan siltä osin kuin hänen palkkauksensa ja rehtorinpalkkionsa ylittävät vastaavan opettajan palkkauksen.

45 §.

Mitä 36 §:ssä on säädetty, ei sovelleta sellaiseen palkkaukseen, jota kunta on velvollinen maksamaan 42—44 §:n nojalla.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Matti Louekoski*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksen johdosta laiksi peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 16 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 202. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina päätoimittaja A. Henttosta ja tutkimussihteeri A. Joutsimäkeä Suomen Opettajain Liitosta, toiminnanjohtaja P. Jänkälää Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, varatuomari A. Mentulaa Suomen Kunnallisliitosta, hallitusneuvos V. Kalliota ja hallitussihteeri T. Niemistä opetusministeriöstä, varatuomari K. Rautalaa Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, professori O. Rytkölää Turun yliopistosta, hallitusneuvos K. Salmista valtiovarainministeriöstä sekä koulusuunnittelupäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas (osittain), Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Vastalause.

Hallituksen esitykseen n:o 202 laiksi peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä sisältyvät voimassa oleviin kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annettuun lakiin (248/57), kansakoululaitoksen perhe-eläkkeistä annettuun lakiin (783/68) sekä kansakoululaitoksen viranhaltijoita koskeviin virkaehtosopimusten määräyksiin pohjautuvat yksityiskohtaiset säännökset muun ohessa peruskoulun viranhaltijain varsinaisesta palkkauksesta, erinäisistä palkanlisistä ja palkkioista, palkkauksesta

virantoimituksen keskeytyksen ajalta, luontoiseduista ja lakkautuspalkasta. Vaikka voimassa olevan kunnallisen virkaehtosopimuslain (669/70) 2 §:n 2 momentin mukaan viranhaltijain virkaehtosopimuksin määrättäviin palvelussuhteen ehtoihin ei kuulukaan mm. viran perustaminen eikä tästä johtuen myöskään perustettavan viran palkkauksen vahvistaminen, niin siinä määrin yksityiskohtainen viranhaltijain palkkauksesta määrääminen kuin lakiehdotuksen 2—21 §:iin sisältyy, ei suinkaan ole virkaehtosopimusten ulkopuolelle jäävä kysymys. Päinvastoin lakiehdotuksessa on määräyksiä asioista, joita selvästi on pidettävä sopimuksenvaraisina ja sellaisina virkaehtosopimuslainsäädännön piiriin kuuluvina virkaehtosopimuksin järjestettävinä asioina. Edes viran perustamisen yhteydessä ei toisin sanoen tällaisia määräyksiä voida antaa ilman muuta yksipuolisesti lainsäädäntöteitse, vaan niistä on sovittava virkaehtosopimuksin. Toisaalta on myönnettävä, että ehdotettu lakisääteinen järjestely on kyllä tarkoituksenmukainen niin kauan kuin kaikista sopimuksenvaraisistakaan palvelussuhteen ehdoista ei virkaehtosopimuksiin ole otettu määräyksiä. Tämän ristiriidan poistamiseksi ehdotetun lain ja voimassa olevan virkaehtosopimuslainsäädännön välillä olisi lakiehdotukseen sisällytettävä säännös, josta selvästi ilmenisi puheena olevain määräysten toissijaisuus virkaehtosopimusten määräyksiin nähden.

Tällainen lainsäännösten toissijaisuutta osoittava säännös sisältyy esim. kunnallisen virkaehtosopimuslain 19 §:ään ja valtion virkaehtosopimuslain 18 §:ään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että hallituksen esityksessä olevaan lakiehdotukseen lisättäisiin seuraavan sisältöinen uusi pykälä:

46 §.

Mitä edellä tässä laissa on säädetty kunnallisen virkaehtosopimuslain (669/70) mukaan sopimuksenvaraisiksi katsottavista viranhaltijain palvelussuhteen ehdoista sovelletaan ainoastaan, mikäli virkaehtosopimuksissa ei asiasta ole toisin sovittu.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Anna-Liisa Linkola.
Elsi Hetemäki.
Sinikka Karhuvaara.
Erkki Häkämies.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 188 hallituksen esityksen johdosta laiksi peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 22 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 202 laiksi peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 22 ja Suuri valiokunta mietinnössä n:o 188, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Lain soveltamisala.

1 §.

Peruskoulun viranhaltijalle suoritetaan palkkausta ja eläkettä sekä hänen jälkeensä perhe-eläkettä tämän lain mukaan.

Viranhaltijoita ovat kunnan peruskoulussa vakinaisena palvelevat opettajat ja oppilasasuntolan hoitajat. Opettajanviran haltijalla tarkoitetaan tässä laissa peruskoulussa vakinaisena palvelevaa alakansakoulunopettajaa, luokanopettajaa, erikoistunutta luokanopettajaa, ala-asteen käsityönopettajaa, aineenopettajaa, lehtoria sekä apukoulun, tarkkailuluokkien ja muiden erityiskoulujen ja -luokkien opettajaa ja erityisopettajaa.

Edellä 2 momentissa tarkoitetussa virassa koeaikaa palvelevalle, viran väliaikaiselle hoitajalle ja viransijaiselle sekä tuntiopettajalle ja työnohjaajalle suoritetaan tämän lain mukaan palkkausta ja eläkettä sekä heidän jälkeensä perhe-eläkettä.

Varsinainen palkkaus.

2 §.

Viranhaltijan varsinaisena palkkauksena on peruspalkka ikälisineen.

3 §.

Viranhaltijat saavat peruspalkkaa valtion peruspalkkaisten viran ja toimen haltijain palkkauksesta voimassa olevien palkkausluokkien mukaan seuraavasti: alakansakoulunopettaja A 16, luokanopettaja, erikoistunut luokanopettaja ja ala-asteen käsityönopettaja A 20, aineenopettaja sekä apukoulun, tarkkailuluokkien ja muiden erityiskoulujen ja -luokkien opettaja ja erityisopettaja A 21, lehtori A 22 ja oppilasasuntolanhoitaja A 16 palkkausluokan mukaan. Luokanopettaja ja erikoistunut luokanopettaja, jotka ovat suorittaneet säädetyt erikoistumisopinnot vähintään kahdessa aineessa, saavat palkkauksen A 21 palkkausluokan mukaan. Lehtori, joka on suorittanut filosofian kandidaatin, valtiotieteen kandidaatin tai kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon tahi uskonnonopettajana toimiva teologian kandidaatin tutkinnon tai liikunnanopettajana toimiva liikuntatieteiden kandidaatin tutkinnon taikka kotitalousopettajana toimiva maatalous- ja metsätieteiden kandidaatin tutkinnon, saa palkkauksen A 24 palkkausluokan mukaan. Lehtori, joka on suorittanut muun yliopistollisen loppututkinnon tai kuvaamataidon, käsityön, kotitalouden taikka musiikin opettajan tutkinnon, saa palkkauksen A 23 palkkausluokan mukaan.

Opettajanviran haltijalle, joka on palvellut yhteensä vähintään viisi vuotta vakinaisena, koeajaksi määrättynä, väliaikaisena tai viransijaisena sellaisessa peruskoulun tai muussa opettajanvirassa tai -toimessa, jossa on oikeus viiden tai kymmenen vuoden palveluksen perusteella palkkausluokan korotukseen, suoritetaan

peruspalkaksi luettavana määrävuosikorotuksena palkkaus yhtä palkkausluokkaa korkeampana, kuin virassa muuten suoritetaan.

4 §.

Viranhaltija saa ikälisää 3, 6, 9, 12 ja 15 ikälisävuoden kuluttua yhden ikälisän kullakin kerralla. Ikälisä on saman suuruinen kuin valtion viran tai toimen haltijan ikälisä vastaavassa palkkausluokassa.

Ikälisävuosiksi luetaan se aika, minkä viranhaltija täytettyään kahdeksantoista vuotta on palvellut kunnan koululaitoksen tai kansakoululaitoksen päätoimisessa virassa taikka muutoin ollut päätoimiseksi katsottavassa peruskoulun, kansakoululaitoksen tai kunnallisen oppikoulun palveluksessa taikka lakkautuspalkalla peruskoulun tai kansakoululaitoksen virasta.

Asetuksella säädetään, missä määrin viranhaltijalla on oikeus ikälisävuosina lukea hyväkseen se aika, minkä hän on ollut päätoimeksi katsottavassa muussa kunnan palveluksessa tahi kuntien keskusjärjestön tai kuntien yhtymän taikka valtion palveluksessa tahi uskonnollisen yhdyskunnan virassa tai toimessa tahi yksityisessä toimessa taikka sotatilan aikana lotta- tai sotapalveluksessa.

Takautuvasti ikälisää ei myönnetä pitemmältä ajalta kuin yhdeltä vuodelta sen kalenterikuukauden päättymisestä lukien, jonka aikana ikälisän saamiseksi säädetty ilmoitus on jätetty koululautakunnalle.

5 §.

Varsinainen palkkaus maksetaan viranhaltijalle kuukausittain etukäteen.

Virkaan nimitetyn viranhaltijan oikeus varsinaiseen palkkaukseen alkaa sen kuukauden alusta, jonka kuluessa hän on virkaan astunut. Virassa oleva viranhaltija saa ikälisää sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka kuluessa hän on oikeuden siihen saavuttanut.

Virkasuhteen lakkaaminen kuukauden aikana ei vaikuta viranhaltijan eikä hänen oikeudenomistajainsa oikeuteen sen kuukauden palkkaan.

Erinäiset palkanlisät ja palkkiot.

6 §.

Viranhaltija saa kalliinpaikanlisää ja syrjäseutulisää samojen perusteiden mukaan kuin valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltija.

Kalliinpaikanlisä ja syrjäseutulisä maksetaan viranhaltijalle kuukausittain etukäteen.

7 §.

Opettajanviran haltija saa vahvistetun opetusvelvollisuutensa lisäksi hoitamistaan ylitunneista ylituntipalkkiota sen mukaan kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Koulun johtajan tehtävää hoitava opettajanviran haltija saa johtajanpalkkiota opetusministeriön määräämien perusteiden mukaan.

Opetusministeriö määrää myös ne perusteet, joiden mukaan opettajanviran haltijalle korvataan erikseen määrätyt erityistehtävät. Niin ikään opetusministeriö määrää kokeilutoiminnasta johtuvien lisätehtävien korvausperusteista.

Asetuksella säädetään lisäpalkkiosta sellaisen yksiopettajaisen koulun opettajanviran haltijalle, jossa koulun työaika on pitempi kuin satayhdeksänkymmentä työpäivää lukuvuodessa. Samoin asetuksella säädetään lisäpalkkiosta toisen kotimaisen tai vieraan kielen tuntiopettajan kelpoisuuden omaavalle tai toisessa kotimaisessa tahi vieraassa kielessä, äidinkielessä taikka matematiikassa säädetyt erikoistumisopinnot suorittaneelle luokanopettajana tai erikoistuneena luokanopettajana toimivalle opettajanviran haltijalle, joka antaa mainitun kielen tai erikoistumisaineensa opetusta.

Palkkaus virantoimituksen keskeytyksen ajalta.

8 §.

Jos viranhaltija on todistetun sairauden vuoksi ollut estynyt virkaansa hoitamasta saman kalenterivuoden aikana yhteensä yli kolmekymmentä päivää, on hänen peruspalkastaan ja syrjäseutulisästään tämän yli menevältä ajalta pidätettävä kolmannes. Jos sellainen sairaus kestää yhtäjaksoisesti enemmän kuin satakahdeksankymmentä päivää, on peruspalkasta ja syrjäseutulisästä ylimenevältä ajalta pidätettävä puolet.

Jos sairaus on virassa sattuneen tapaturman taikka ammattitaudin aiheuttama, saa viranhaltija varsinaisen palkkauksensa sekä kalliinpaikan- ja syrjäseutulisänsä sairauden alkamispäivää seuraavan kuudenkymmenen päivän ajalta vähentämättömänä. Sairauden jatkuessa sen yli tehdään peruspalkasta ja syrjäseutulisästä 1 momentissa mainitut vähennykset.

Milloin sairaus on aiheutunut viranhaltijaa virantoimituksen johdosta kohdanneesta väkivallasta tai niistä erityisistä olosuhteista, joihin

viranhaltija on virkansa vuoksi sodan aikana joutunut, saa hän varsinaisen palkkauksensa sekä kalliinpaikan- ja syrjäseutulisänsä vähentämättömänä koko sairauden ajalta, kuitenkin enintään kolmeltasadaltakuudeltakymmeneltä päivältä, jollei valtioneuvosto erityistapauksessa harkitse kohtuulliseksi määrätä palkkausta suoritettavaksi tätäkin pitemmältä ajalta. Sairauden jatkuessa sen yli tehdään peruspalkasta ja syrjäseutulisästä 1 momentissa mainitut vähennykset.

Edellä säädetyt pidätykset tehdään myös silloin, kun viranhaltijan ei sairauden vuoksi voida sallia hoitaa virkaansa.

Sen estämättä, mitä edellä on säädetty, viranhaltijalta, jolle sairauden vuoksi on myönnetty 22 §:ssä tarkoitettu työkyvyttömyyseläke, pidätetään virantoimituksen keskeytyksen ajalta koko hänen palkkauksensa sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka kuluessa työkyvyttömyyseläke on myönnetty.

9 §.

Naispuoliselle viranhaltijalle myönnetään hakemuksesta raskauden ja synnytyksen vuoksi virkavapaus täysin palkkaeduin ajaksi, johon sisältyy seitsemänkymmentäkaksi arkipäivää ja joka alkaa kahdentenakymmenentenäneljäntenä arkipäivänä ennen laskettua synnytysaikaa. Jos synnytys tapahtuu aikaisemmin kuin kahdentenakymmenentenäneljäntenä arkipäivänä ennen laskettua synnytysaikaa, alkaa virkavapaus synnytyspäivää seuraavasta päivästä lukien.

10 §.

Viranhaltija, jolle on myönnetty palkallista virkavapautta sairauden taikka raskauden ja synnytyksen vuoksi, on velvollinen noudattamaan niitä määräyksiä ja ohjeita, joita annetaan sairausvakuutuslain (364/63) 28 §:n mukaan työnantajalle suoritettavan päivä- ja äitiysrahan hakemisesta.

Jos viranhaltija laiminlyö 1 momentissa tarkoitettujen määräysten ja ohjeiden noudattamisen, voidaan hänelle virkavapausajalta suoritettu palkkaus päivä- ja äitiysrahaa vastaavalta osalta periä takaisin myöhemmän palkanmaksun yhteydessä.

11 §.

Viranhaltijalta, joka on estynyt hoitamasta virkaansa kansanedustajan tai sellaisen julkisen tehtävän vuoksi, josta ei ole lupa kieltäytyä, pidätetään kolmannes hänen peruspalkastaan ja syrjäseutulisästään.

Viranhaltijalta, joka on kutsuttu rauhan aikana suorittamaan asevelvollisuuttaan vakinaisessa väessä, pidätetään palvelusajalta koko palkkaus. Reservin kertausharjoituksiin tai ylimääräiseen palvelukseen taikka sotatilan aikana palvelukseen kutsutulle maksettavasta palkkauksesta säädetään erikseen.

12 §.

Viranhaltijalta, jolle myönnetään virkavapautta muusta kuin 8, 9 ja 11 §:ssä mainitusta syystä, pidätetään virkavapauden ajalta koko hänen palkkauksensa.

Milloin virkavapaus myönnetään osanottoa varten oppikursseihin, jotka kouluhallitus on järjestänyt, tai opetusministeriön hyväksymiä muita opintoja varten, jotka edistävät virkaan kuuluvien tehtävien hoitamista, voi kouluhallitus opetusministeriön määräämien perusteiden mukaan sallia palkkauksen suorittamisen joko osaksi tai kokonaan.

13 §.

Palkkaus pidätetään kokonaan viranhaltijalta, joka on rangaistuslaitoksessa suorittamassa vapausrangaistusta taikka on sieltä päästetty ehdonalaiseen vapauteen tai joka on tuomioistuimessa taikka kurinpidollisesti tuomittu virantoimituksesta erotettavaksi.

14 §.

Jos viranhaltija pidätetään virantoimituksesta rikossyytteen, kurinpitomenettelyn tai tutkimuksen ajaksi, pidätetään hänen palkkauksestaan tänä aikana puolet. Milloin viranhaltija on tuomioistuimen tai viranomaisen päätöksellä tuomittu viralta pantavaksi, on häneltä pidätettävä koko palkkaus, vaikkei päätös ole lainvoimainen.

Jollei virantoimituksesta pidätettyä tuomita tai määrätä rangaistukseen siitä teosta, jonka johdosta hänet oli virantoimituksesta pidätetty, on pidätetty määrä hänelle suoritettava. Jos viraltapano muutetaan lievemmäksi rangaistukseksi, on viranhaltijalle suoritettava puolet häneltä viraltapanon vuoksi pidätetyn koko palkkauksen määrästä.

Luontoisedut.

15 §.

Kunta on velvollinen antamaan oppilasasuntolan hoitajalle luontoisetuina vähintään yhden huoneen asunnon valoineen ja lämpöineen, veden, saunan käyttöoikeuden tai kylpyhuoneen

sekä tarpeelliset asunnon lisätilat. Tämän lisäksi on oppilasasuntolan hoitajalle annettava ruoka asuntolassa koulutyön aikana.

Oppilasasuntolan hoitaja on velvollinen suorittamaan vastiketta ja korvausta saamistaan luontoiseduista samojen perusteiden mukaan, kuin valtion viran tai toimen haltijan virka-asuntojen ja muiden luontoisetujen vastikkeista ja korvauksista on säädetty tai määrätty.

Lakkautuspalkka.

16 §.

Peruskoulun viranhaltija, jonka virka on lakkautettu, on asetettava lakkautuspalkalle, jollei häntä ole siirretty toiseen peruskoulun tai kansakoululaitoksen virkaan.

17 §.

Lakkautuspalkan määrästä ja sen maksamisesta on voimassa, mitä siitä valtion viran tai toimen haltijain osalta on säädetty tai määrätty.

18 §.

Jos lakkautuspalkalla ollut siirretään peruskoulun tai kansakoululaitoksen virkaan tai hän on siirtynyt tällaiseen virkaan taikka lakkautuspalkkaan oikeuttavaan valtion virkaan tai toimeen, josta hänelle suoritettavat palkkaedut ovat pienemmät kuin ne palkkaedut, jotka hänelle kulloinkin voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan suoritettaisiin lakkautettua virkaa vastaavasta virasta, on ero suoritettava henkilökohtaisena palkkauksen lisänä valtion varoista. Yhtäläisin edellytyksin ja saman perusteen mukaan kuin edellä on sanottu, on, jos uusi virka lakkautetaan, myönnettävä lisäystä siitä tulevaan lakkautuspalkkaan.

Lakkautuspalkalla olleelle, joka siirretään toisella paikkakunnalla olevaan virkaan tai toimeen, on korvattava muuttokustannukset. Muuttokustannukset korvataan valtion varoista siinä tapauksessa, että hänet siirretään toiseen kuntaan.

19 §.

Milloin lakkautuspalkalla oleva ryhtyy valtion, kunnan, muun yhdyskunnan tai kuntain yhtymän tahi peruskoulua korvaavan yksityisen oppikoulun palvelukseen taikka sellaisen säätiön, laitoksen, yhtiön, yhdistyksen tai muun yhtymän palvelukseen, joka toimintaansa varten välittömästi tai välillisesti taikka erityisten toimenpiteiden perusteella saa valtiolta taloudellista avustusta, pidätetään, mikäli 21 §:stä ei muuta johdu, lakkautuspalkka siltä osin, kuin lakkautuspalkka ja uuden palvelussuhteen perusteella maksettu palkka yhteensä ylittävät lakkautettua virkaa vastaavasta virasta kulloinkin voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan suoritettavan palkkauksen.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on myös voimassa, jos lakkautuspalkalla oleva tulee valtion liikeyrityksen tai sellaisen yhtiön palvelukseen, jossa valtiolla on määräämisvalta taikka jos hän saa viran tai pysyvän toimen Ahvenanmaan maakuntahallinnossa.

20 §.

Lakkautuspalkan pidättämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 13 ja 14 §:ssä on palkkauksen pidättämisestä säädetty.

21 §.

Oikeus lakkautuspalkkaan tämän lain mukaan lakkaa siltä:

1) joka nimitetään lakkautuspalkkaan oikeuttavaan valtion, kunnan, muun yhdyskunnan, kuntain yhtymän tai Ahvenanmaan maakuntahallinnon virkaan tai toimeen;

2) joka kieltäytyy ottamasta vastaan sellaista virkaa, jonka hän lain mukaan on velvollinen ottamaan vastaan taikka kieltäytyy suostumasta siirrettäväksi tällaiseen virkaan;

3) jolle myönnetään ero taikka joka erotetaan tai pannaan viralta;

4) joka menettää Suomen kansalaisuuden;

5) joka ilman opetusministeriön lupaa ryhtyy vieraan vallan palvelukseen; sekä

6) joka opetusministeriön luvatta pysyvästi asettuu asumaan valtakunnan ulkopuolelle.

Eläke.

22 §.

Viranhaltijalla on oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen, jäljempänä säädetyin poikkeuksin, soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

Viranhaltija saa työkyvyttömyyseläkkeen paitsi niissä tapauksissa, joista valtion eläkelaissa on säädetty, myös jos hänet vapautetaan virasta sen johdosta, että hän ruumiinvian tahi vähentyneiden ruumiin- tai sielunvoimien vuoksi on menettänyt työkykynsä.

23 §.

Eläkeikä on 60 vuotta. Asetuksella voidaan säätää, että joissakin opettajan viroissa, joiden laatu sitä vaatii, eläkeikä on alempi, ei kuitenkaan 55 vuotta pienempi.

Eläkeikä on 65 vuotta, jos palvelus on päättynyt ennen 1 momentissa tarkoitettua yleistä tai erityistä eläkeikää.

24 §.

Viranhaltijan eläkkeen perusteena oleva palkka määräytyy pitämällä perusteena hänelle tämän lain tai valtionavun perusteeksi hyväksytyn kunnallisen virkaehtosopimuksen nojalla tulevaa palkkausta.

25 §.

Eläkeiän saavuttamisesta riippumatta oppilasasuntolan hoitaja saa vanhuuseläkkeen, jos hänet on vapautettu sillä perusteella, että siihen on harkittu syytä olevan, virastaan ja jos hänellä vapauttamista välittömästi edeltäneen viiden vuoden kuluessa on eläkeaikaa yhteensä vähintään kolme vuotta. Mitä edellä on säädetty, ei sovelleta oppilasasuntolan hoitajaan, jonka vapauttaminen virasta on johtunut siitä, että hän on toiminnallaan tai käyttäytymisellään virassa tai sen ulkopuolella taikka virkatehtäviensä laiminlyömisellä osoittanut, ettei hän ansaitse sitä luottamusta ja kunnioitusta, jota hänen asemansa edellyttää.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa eläkkeen määrä lasketaan siten kuin valtion eläkelain (280/66) 10 §:n 2 momentissa on säädetty.

Perhe-eläke.

26 §.

Viranhaltijana olleen henkilön kuoltua suoritetaan hänen jälkeensä valtion varoista perheeläkettä soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olleen henkilön jälkeen.

27 §.

Sen estämättä, mitä 26 §:ssä on säädetty, perhe-eläkettä ei kuitenkaan suoriteta sellaisen 26 §:ssä tarkoitetun kansakoululaitoksen leski- ja orpokassan osakkaana olleen henkilön jälkeen, joka on säilyttänyt kassavakuutuksensa entisellään, ellei hän ole eronnut sanotusta vakuutuksesta.

Opetusvelvollisuus.

28 §.

Opettajanvirkojen haltijain viikottainen opetusvelvollisuus on: alakansakoulunopettajan 21, luokanopettajan, erikoistuneen luokanopettajan, ala-asteen käsityönopettajan ja erityisopettajan 23 sekä luokanopettajana tai erikoistuneena luokanopettajana toimivan apukoulun, tarkkailuluokkien ja erityiskoulujen sekä -luokkien opettajan 21 viikkotuntia. Lehtorin ja aineenopettajan opetusvelvollisuus on 16—23 viikkotuntia sen mukaan kuin opetusministeriö tarkemmin määrää.

Opettajanviran haltijan opetusvelvollisuus voidaan tarvittaessa määrätä vuotuisena opetusvelvollisuutena, mikä saadaan kertomalla 1 momentissa mainitut viikottaiset opetusvelvollisuudet kolmellakymmenelläkahdeksalla.

Opettajanviran haltijan, joka toimii alakansakoulunopettajana, luokanopettajana tai erikoistuneena luokanopettajana peruskoulun ala-asteella, apukoulussa, tarkkailuluokalla taikka muussa erityiskoulussa tai -luokalla ja jonka luokkaan kuuluu kahden tai useamman vuosiluokan oppilaita, viikottaisesta opetusvelvollisuudesta vähennetään yksi viikkotunti.

Opetusministeriö määrää koulun johtajan oikeudesta saada vähennystä säädetystä opetusvelvollisuudesta johtajantehtävien hoitamista varten sekä kahdessa tai useammassa toimipaikassa opettavan opettajan opetusvelvollisuuden vähennyksestä.

Opetusvelvollisuuteen kuuluvien viikkotuntien lisäksi opettajanviran haltija on velvollinen hoitamaan ylitunteja. Näiden enimmäismäärästä säädetään asetuksella.

Koeaikaa palvelevat, väliaikaiset, viransijaiset, tuntiopettajat ja työnohjaajat.

29 §.

Koeaikaa palvelevasta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa on viranhaltijasta säädetty.

30 §.

Peruskoulun virkaa väliaikaisesti hoitamaan määrätyllä on oikeus saada palkkausta samojen perusteiden mukaan kuin sitä 3 ja 4 §:n, 6 §:n 1 momentin ja 7 §:n nojalla suorite-

taan vakinaiselle viranhaltijalle. Palkkauksesta virantoimituksen keskeytyksen ajalta on voimassa, mitä 8, 9 ja 10 §:ssä on säädetty. Oppilasasuntolan hoitajan viran väliaikaisella hoitajalla on lisäksi sama oikeus luontoisetuihin kuin vakinaisella viranhaltijalla, ja hän on velvollinen suorittamaan niistä vastiketta ja korvausta, niin kuin 15 §:ssä on säädetty.

Viransijainen saa saman palkkauksen, johon väliaikainen viranhoitaja 1 momentin mukaan on oikeutettu, ei kuitenkaan 3 §:n 2 momentin mukaista palkkausta, jollei hänellä siihen ole oikeutta oman virkansa perusteella. Palkkausta virantoimituksen keskeytyksen ajalta suoritetaan 8, 9 ja 10 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaan kuitenkin vain sellaiselle viransijaiselle, joka on ollut peruskoulun, kansakoululaitoksen tai oppikoulun päätoimisessa palveluksessa vähintään kuusi kuukautta välittömästi ennen keskeytystä, ja yhtäjaksoisesti enintään sadaltakahdeksaltakymmeneltä päivältä, jollei viransijainen ole ollut peruskoulun, kansakoululaitoksen tai oppikoulun päätoimisessa palveluksessa välittömästi ennen virantoimituksen keskeytystä vähintään kolme vuotta tai sairaus ole virantoimituksessa sattuneen tapaturman tai ammattitaudin aiheuttama tai aiheutunut viransijaista virantoimituksen johdosta kohdanneesta väkivallasta. Edellä tarkoitettua kuuden kuukauden palvelusaikaa laskettaessa viransijaisen palvelussuhde, joka on päättynyt lukukauden työajan päättyessä tai sitä seuraavan loman aikana, katsotaan yhtäjaksoiseksi, mikäli se on jälleen alkanut lähinnä seuraavan lukukauden työajan alussa samassa tai toisessa perus-, kansa- tai oppikoulussa. Oppilasasuntolan hoitajan viran viransijaisen luontoiseduista säädetään asetuksella.

Viran väliaikaiselle hoitajalle ja viransijaiselle, joka virkasuhteen kestäessä ei ole koulun lomaaikoina saanut arkipäivinä puoltatoista lomapäivää virkasuhteen kestoajan kutakin 30 päivää kohden, suoritetaan puuttuvista lomapäivistä varsinaista palkkausta kalliinpaikan- ja syrjäseutulisineen vastaava korvaus, jolloin päivän osa lasketaan täydeksi päiväksi.

31 §.

Tuntiopettaja ja työnohjaaja saavat tuntipalkkiota, joka suoritetaan kultakin viikkotunnilta, sen mukaan kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Päätoimisen tuntiopettajan ja työnohjaajan oikeudesta syrjäseutulisään ja palkkioon palveluksen keskeytyksen ajalta, vapautuksesta tehtäviensä suorittamisesta raskauden ja synnytyksen vuoksi sekä palkkioperusteen korottamisesta määrävuotisen palveluksen johdosta säädetään asetuksella.

32 §.

Virkaa väliaikaisesti hoitamaan määrätyn, viransijaisen, tuntiopettajan ja työnohjaajan oikeudesta valtion varoista suoritettavaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä heidän jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä viranhaltijan osalta edellä on säädetty.

33 §.

Viran väliaikaisen hoitajan ja viransijaisen osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä 11 §:n 2 momentissa, 28 ja 34—37 §:ssä on säädetty.

Tuntiopettajan ja työnohjaajan osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä 7 §:n 3 momentissa, 34 §:n 2 momentissa ja 35—37 §:ssä on säädetty.

Erinäiset säännökset.

34 §.

Peruskoulun omassa rakennuksessa vapaana oleva opettaja-asunto on luovutettava ensisijassa asianomaisen kunnan virassa olevan opettajan käytettäväksi.

Milloin opettajan käytettäväksi on virkasuhteen perusteella annettu peruskoulun omassa rakennuksessa sijaitseva asunto, on siitä perittävä vuokraa samojen perusteiden mukaan kuin valtion virkamiehelle vuokra-asuntona luovutetusta valtion virkamiesasunnosta.

35 §.

Peruskoulun viranhaltija saa virkamatkastaan korvausta, niinkuin siitä asetuksella säädetään.

36 §.

Jos kunta maksaa viranhaltijalle suurempaa palkkausta, kuin tässä laissa on säädetty tai valtionavun perusteeksi hyväksytyssä kunnallisessa virkaehtosopimuksessa määrätty, voidaan koulujärjestelmän perusteista annetussa laissa (467/68) säädetty valtionapu palkkauksen osalta evätä osaksi tai kokonaan.

37 §.

Viranhaltijalle tämän lain mukaan tulevan

palkkauksen maksamisesta päättää kunnallishallitus.

Joka katsoo, että kunnan viranomainen on kieltänyt hänelle tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten mukaan tulevan palkkauksen, esittäköön kirjallisen oikaisuvaatimuksensa kunnallishallitukselle, jonka on annettava asiasta kirjallinen ratkaisu. Tähän tyytymätön voi 30 päivän kuluessa ratkaisusta tiedon saatuaan hakea siihen muutosta valittamalla lääninhallitukseen.

Jollei 2 momentissa mainittua oikaisuvaatimusta ole esitetty kunnallishallitukselle vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin palkkaerä olisi ollut maksettava, on oikeus siihen menetetty.

38 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Voimaantulo- ja soveltamissäännökset.

39 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

40 §.

Sen estämättä, mitä 22—25 ja 32 §:ssä on säädetty, aikaisemmin voimassa olleita eläkesäännöksiä sovelletaan tässä laissa tarkoitettuun henkilöön, joka on tehnyt valtion eläkelain voimaanpanolain (281/66) 4 §:ssä tai yksityisoppikouluasetuksen muuttamisesta 9 päivänä joulukuuta 1966 annetun asetuksen (617/66) voimaantulosäännöksessä tarkoitetun ilmoituksen.

41 §.

Sen estämättä, mitä 26, 27 ja 32 §:ssä on säädetty, aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä sovelletaan valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain (775/68) 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

42 §.

Peruskoulun virkaan siirretty kansakoulunopettaja ja asuntolanhoitaja, joka on nimitetty kansakoululaitoksen virkaan ennen 1 päivää elokuuta 1958, säilyttää siihen saakka voimassa olleiden säännösten tai häntä koskevan virkaehtosopimuksen mukaisen palkkaus- ja eläkeoikeutensa, jos hän on kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain (248/57) 48 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa ilmoittanut sitä haluavansa. Jos tähän entiseen palkkaus- ja eläkejärjestelmään jäänyt viranhaltija haluaa siirtyä tässä laissa tarkoitettuun palkkaus- ja eläkejärjestelmään, on hänellä siihen oikeus kalenterivuoden alusta lukien, mikäli hän on tehnyt siitä ilmoituksen viimeistään kolme kuukautta ennen sanottua ajankohtaa asianomaiselle kunnallishallitukselle. Sen tulee viipymättä ilmoittaa asiasta kouluhallitukselle.

43 §.

Kansakoululaitoksen vakinainen, koeaikaa palveleva tai väliaikainen opettaja, joka on siirretty saman kunnan peruskoulun palvelukseen ja jolle kunta on suorittanut suurempaa palkkausta kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain 43 §:n nojalla, säilyttää mainitun lain tai häntä koskevan virkaehtosopimuksen mukaisen palkkaus- ja eläkeoikeutensa, jos hän viimeistään kuuden kuukauden kuluessa peruskoulun palvelukseen siirtymisestä lukien ilmoittaa kunnallishallitukselle sitä haluavansa. Jos tähän palkkaus- ja eläkejärjestelmään jäänyt henkilö haluaa siirtyä tässä laissa tarkoitettuun palkkaus- ja eläkejärjestelmään, on hänellä siihen oikeus kalenterivuoden alusta lukien, mikäli hän on tehnyt siitä ilmoituksen viimeistään kolme kuukautta ennen sanottua ajankohtaa asianomaiselle kunnallishallitukselle. Sen tulee viipymättä ilmoittaa asiasta kouluhallitukselle.

44 §.

Tässä laissa tarkoitettuun peruskoulun opettajanvirkaan siirretty oppikoulun opettajanviran tai -toimen haltija, jolla ei ole entisen virkansa perusteella oikeutta lakkautuspalkkaan, saa peruskoulun virassa ollessaan henkilökohtaisena lisänä aikaisempien säännösten ja määräysten mukaisen palkkauksen ja peruskoulun virassa saamansa palkkauksen erotuksen. Palkkauksella tarkoitetaan tässä peruspalkkaa ikä-, kalliinpaikan- ja syrjäseutulisineen sekä säännöksiin ja määräyksiin perustuvaa henkilökohtaista lisää.

Mitä edellä 1 momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta valtion oppikoulun vanhemman lehtorin virkaa vastaavan yksityisoppikoulun toimen toimenhaltijaan, jos toimi on perustettu helmikuun 1 päivän 1971 jälkeen,

eikä yksityisoppikoulun rehtorintoimen haltijaan siltä osin kuin hänen palkkauksensa ja rehtorinpalkkionsa ylittävät vastaavan opettajan palkkauksen.

45 §.

Mitä 36 §:ssä on säädetty, ei sovelleta sellaiseen palkkaukseen, jota kunta on velvollinen maksamaan 42—44 §:n nojalla.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa.

Koulunuudistuksen eräänä tarkoituksena on kunnan koululaitoksen luominen ja näin ollen useat valtion oppikoulut muuttuvat kunnan peruskouluiksi tai kunnallisiksi lukioiksi. Koulujärjestelmän perusteista annetun lain (467/68) 18 §:n mukaan voidaankin valtion oppikoulu peruskoulu-uudistuksen yhteydessä muuttaa eräin edellytyksin yhden tai useamman kunnan kouluksi. Valtion oppikoulu lakkaa tällöin valtioneuvoston päättämästä ajankohdasta lukien, jolloin myös koulun virat ja toimet lakkautetaan. Viran ja toimen haltijain oikeuksista ja velvollisuuksista, kun virka tai toimi lakkautetaan, annetun lain (182/31, jäljempänä lakkautuspalkkalaki) mukaan valtion peruspalkkainen virkamies voidaan hänen virkansa tultua lakkautetuksi siirtää vain valtion virkaan tai toimeen. Hän ei ole myöskään velvollinen vastaanottamaan kunnan koululaitoksen virkaa tai tehtävää lakkautuspalkkaoikeuden menettämisen uhalla. Muiden kuin peruspalkkaisten virkamiesten osalta virkamiesten siirtämiseen oikeuttavia säännöksiä ei ole lainkaan. Näin ollen valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunta voidaan nykyisten säännösten puitteissa ottaa kunnan koululaitoksen palvelukseen vain normaalia virantäyttömenettelyä käyttäen, jolloin heillä ei ole viran saamiseen parempaa oikeutta kuin muillakaan hakijoilla.

Hallituksen mielestä on kohtuullista ja tarkoituksenmukaista, että valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunta voidaan ottaa kunnan kouluksi muuttuvan entisen koulunsa palvelukseen ennen muita hakijoita. Tämä edellyttää hakemukseen perustuvan virantäyttömenettelyn korvaamista menettelyllä, jolla virkamies siirretään koulun virkaan tai toimeen sitä haettavaksi julistamatta.

Peruskoulu-uudistuksen kannalta on myös tärkeätä, että valtion lakkautetun oppikoulun peruspalkkainen virkamies voidaan lakkautuspalkkaoikeuden menettämisen uhalla velvoittaa ottamaan vastaan valtion viran tai toimen lisäksi hänen entistä virkaansa vastaavan kunnan koululaitokseen kuuluvan koulun viran tai tehtävän. Tällaisessa tapauksessa virkamiehen oikeudellinen asema ei saa huonontua. Valtion lakkautetun oppikoulun muun henkilökunnan kuin peruspalkkaisten virkamiesten osalta ei tarvita säännöksiä, jotka velvoittavat asianomaisen ottamaan vastaan kunnan koululaitokseen kuuluvan koulun viran tai tehtävän, koska muulla kuin peruspalkkaisella virkamiehellä ei ole oikeutta lakkautuspalkkaan.

Siirrettäessä valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunta kunnan koululaitoksen palvelukseen, vaihtuu ilman uusia säännöksiä eräiden henkilöiden eläketurvajärjestelmä. Tämä ei koske kunnan koululaitokseen kuuluvan lukion palvelukseen siirrettyjä eikä peruskoulun opettajantehtäviin siirrettyjä, koska heillä kunnan palveluksessakin on oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä perhe-eläkkeeseen samojen säännösten mukaan kuin valtion virkamiehilläkin. Sitä vastoin valtion oppikoulujen vahtimestareita, talonmies-lämmittäjiä, toimistoapulaisia ja siivoojia vastaavissa tehtävissä olevat henkilöt ovat peruskoulussa kunnallisten eläkesääntöjen alaisia. Hallituksen mielestä on kohtuullista, että nämä henkilöt peruskoulun palveluksessa säilyttävät aikaisemman eläketurvajärjestelmänsä.

Jotta valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan asema peruskoulu-uudistuksen yhteydessä voitaisiin järjestää edellä selostetulla tavalla, olisi säädettävä hallituksen esitykseen sisältyvä laki. Tämä laki lienee säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä tarkoitetulla tavalla, koska sen eräät säännökset kajoavat val-

tion peruspalkkaisten virkamiesten saavutettuihin oikeuksiin.

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaiset perustelut lakiehdotuksen säännöksille.

1 §. Valtion oppikoulun lakatessa sovelletaan lakkautettujen virkojen haltijoihin lakiehdotuksessa olevien säännösten lisäksi myös heitä koskevia jo voimassa olevia säännöksiä. Näin ollen valtion lakkautetun peruspalkkaisen viran haltija voidaan tarvittaessa uusien nyt ehdotettujen säännösten estämättä siirtää lakkautuspalkkalain nojalla uuteen valtion virkaan. Peruspalkkaisten viranhaltijain osalta ehdotettujen säännösten ensisijainen tarkoitus onkin täydentää voimassa olevia säännöksiä.

2 §. Lakkautuspalkkalain mukaan valtion peruspalkkaisen opettajanviran haltija voidaan hänen virkansa tultua lakkautetuksi siirtää toiseen hänelle soveltuvaan valtion virkaan tai toimeen. Viran ei tarvitse olla opettajanvirka. Lakiehdotuksen mukaan sitävastoin vaaditaan, että kunnan koululaitoksen virka tai tehtävä, johon valtion oppikoulun opettaja voidaan siirtää, on opettajan virka tai tehtävä. Kuten lakiehdotuksesta ilmenee, tehtävällä tarkoitetaan palvelusta, jossa palveluksessa oleva on työsopimussuhteessa koulun ylläpitäjään. Koulunuudistuksen kannalta on nimittäin tarpeellista, että valtion peruspalkkainen virkamies voidaan siirtää entistä virkaansa vastaavaan tehtävään, vaikka tehtävän suorittaja kunnan koululaitoksen palveluksessa olisikin työsopimussuhteessa. Peruskoulussa esimerkiksi muut henkilöt kuin opettajan tai asuntolanhoitajan viran haltijat ovat useissa tapauksissa työsopimussuhteessa kuntaan. Kunnan koululaitokseen kuuluvassa lukiossa voi taas koko henkilökunta olla työsopimussuhteessa koulun ylläpitäjään, vaikkakin tämä palvelussuhde on eräiden valtionapusäännösten johdosta saanut monia virkasuhteeseen liittyviä lisäpiirteitä. Kuten jäljempänä esitetään, säilyy kunnan koululaitoksen tehtävään siirretyn valtion peruspalkkaisen virkamiehen oikeudellinen asema yhtä hyvänä kuin se on hänen ollessaan valtion virassa.

Lakiehdotuksen mukaan valtion koulun peruspalkkaisen virkamiehen siirtämisen suorittaa kouluhallitus, kuten nykyisinkin lakkautuspalkkalain mukaan. Tarkoituksenmukaista on, että peruspalkkainen virkamies siirretään ensisijaisesti sen koulun palvelukseen, joksi hänen entinen koulunsa on muuttunut. Tarvittaessa virkamies voidaan kuitenkin siirtää kunnan koululaitokseen kuuluvan muun koulun tai toisen kunnan koululaitokseen kuuluvan koulun palvelukseen. Jos peruspalkkainen virkamies ei suostu ottamaan vastaan hänelle tarjottua virkaa tai tehtävää, menetellään asiassa niin kuin virkamiehen kieltäytyessä ottamasta vastaan valtion virkaa lakkautuspalkkalain mukaan.

Koska valtion lakkautetun oppikoulun muulla henkilökunnalla kuin peruspalkkaisilla virkamiehillä ei ole lakkautuspalkkaoikeutta, sen siirtäminen kunnan koululaitoksen palvelukseen ehdotetaan kunnallishallituksen tehtäväksi. Lakiehdotuksen mukaan siirtäminen tulee tällöin kysymykseen vain asianomaisen virkamiehen entisen koulun sijaintikunnan puitteissa. Eduskunnalle annettu hallituksen esitys laiksi eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä haettaviksi julistamatta sisältää laaja-alaisemmat mahdollisuudet lakkautuspalkkaoikeutta vailla olevien opettajien siirtämiseen.

Pykälän viimeisen momentin mukaan valtion oppikoulun pätevä päätoiminen tuntiopettaja otetaan, mikäli mahdollista, kunnan koululaitoksen palvelukseen. Tuntiopettajan tehtävää ei siis tarvitse julistaa haettavaksi, vaan kunnallishallitus ottaa siihen valtion lakkautetun oppikoulun pätevän päätoimisen tuntiopettajan, mikäli tämä sitä haluaa. Säännösehdotuksen mukaan mainittu tuntiopettaja voidaan ottaa myös kunnan koululaitoksen avoinna olevaan opettajan virkaan tai -toimeen näitä haettavaksi julistamatta.

3 §. Peruskoulun opettajanviran haltijalla on oikeus lakkautuspalkkaan pääasiassa samojen perusteiden mukaan kuin valtion peruspalkkaisella virkamiehellä. Tämän vuoksi peruskoulun opettajanvirkaan siirretylle ei ole syytä säilyttää oikeutta lakkautuspalkkaan myös valtion virasta tai toimesta.

Jos valtion peruspalkkainen virkamies siirretään sellaiseen kunnan koululaitoksen virkaan, jossa ei ole oikeutta lakkautuspalkkaan, tai koululaitoksen tehtävään, säilyttää hän entiseen virkaansa kuuluvan lakkautuspalkkaoikeuden. Pykälän 2 momentin mukaan hänelle ei kuitenkaan suoriteta lakkautuspalkkaa sinä aikana, jona hän on uudessa palvelussuhteessa, mikäli uuden viran tai tehtävän palkkaus on vähintään yhtä suuri kuin entisen viran. Muussa tapauksessa hän saa palkkausten erotusta vastaavan määrän henkilökohtaisena palkkauksen lisänä.

Lakkautuspalkkalakia on sovellettu siten, että

lakkautuspalkalla oleva voidaan siirtää esimerkiksi valtion ylimääräiseen toimeen tai tilapäiseen tehtävään, jolloin lakkautuspalkka säädetyin edellytyksin pidätetään uudessa toimessa tai tehtävässä oloajalta. Tällaiseen toimeen tai tehtävään siirretty voi kuitenkin heti taikka myöhemmin hakeutua toisiin tehtäviin ja säännösten puuttuessa on epäselvää, menettääkö hän tässä tapauksessa aina oikeutensa lakkautuspalkkaan. Jotta samaa epäselvyyttä ei esiintyisi kunnan koululaitoksen palvelukseen siirrettyjen osalta, on pykälän 3 momenttiin sisällytetty säännös siitä, milloin oikeus lakkautuspalkkaan valtion virasta tai toimesta lakkaa 1 momentissa säädetyn lakkaamisperusteen lisäksi.

Siltä varalta, että lakkautuspalkalla oleva ryhtyy omasta aloitteestaan kunnan palvelukseen työsopimussuhteessa, ei ole säännöksiä lakkautuspalkan pidättämisestä. Tämän vuoksi olisi säädettävä, että kunnan koululaitoksen tehtävän vastaanottaneelta pidätetään lakkautuspalkka samoin kuin lakkautuspalkan pidättämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (789/44) mukaan pidätetään kunnan viran tai toimen vastaanottaneelta.

4 §. Kuten edellä on jo esitetty, lakkautuspalkkalain säännökset koskevat valtion peruspalkkaisen virkamiehen siirtämistä toiseen valtion virkaan tai toimeen. Lakkautuspalkkalain säännöksiä henkilökohtaisen palkkauksen lisästä, lisäyksestä eläkkeeseen ja uudesta virasta tulevaan lakkautuspalkkaan sekä muuttokustannusten korvaamisesta olisi kuitenkin voitava soveltaa myös silloin, kun valtion peruspalkkainen virkamies siirretään kunnan koululaitoksen virkaan tai tehtävään.

5 §. Kun peruskoulun opettajien kelpoisuusvaatimuksia ei ole oleellisesti muutettu valtion oppikoulujen vastaavien opettajien kelpoisuusvaatimuksiin verrattuna, on tällä säännöksellä merkitystä vain harvoissa poikkeustapauksissa.

6 §. Edellä on jo todettu, että peruskoulun vahtimestarit, talonmies-lämmittäjät, toimistoapulaiset ja siivoojat eivät kuulu samaan eläketurvajärjestelmään kuin valtion oppikoulun vastaavat henkilöt. Tämän vuoksi on lakiehdotuksen 6 §:n säännös tarpeen, ja se koskee valtion vakinaisessa ja ylimääräisessä toimessa, tilapäisessä tehtävässä sekä työsopimussuhteessa olleita henkilöitä. Säännöksen mukaan peruskoulun palvelukseen siirretty valtion oppikoulun vahtimestari, talonmies-lämmittäjä, toimistoapulainen ja siivooja pysyy edelleen valtion eläketurvajärjestelmän piirissä ja hänen eläkkeensä ja perhe-eläkkeensä määräytyy hänen valinnastaan riippuen joko valtion vanhan tai uuden eläketurvajärjestelmän mukaan.

Ehdotetuista säännöksistä ei aiheudu valtiolle lisäkustannuksia nykyisiin palkkaus- ja eläkemenoihin verrattuna.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (467/68) 18 §:n nojalla lakkautetun valtion oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisessä on sen lisäksi, mitä muutoin on säädetty tai määrätty, noudatettava tämän lain säännöksiä.

2 §.

Valtion lakkautetun oppikoulun peruspalkkaisen opettajanviran haltijan voi kouluhallitus siirtää suoraan tai lakkautuspalkalle asettamisen jälkeen hänelle soveltuvaan peruskoulun tai kunnallisen oppikoulun opettajan virkaan tai tehtävään. Tehtävällä tarkoitetaan tässä laissa palvelusta, jossa palveluksessa oleva on työsopimussuhteessa koulun ylläpitäjään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu viranhaltija on velvollinen kouluhallituksen osoituksesta vastaanottamaan hänelle soveltuvan peruskoulun tai kunnallisen oppikoulun opettajan viran tai tehtävän. Jollei asianomainen ole suostunut vastaanottamaan hänelle tarjottua virkaa tai tehtävää, on valtioneuvoston asianomaista kuultuaan määrättävä, onko hänen se vastaanotettava.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty opettajasta, on soveltuvin osin voimassa valtion lakkautetun oppikoulun muista peruspalkkaisen viran tai toimen haltijoista.

Valtion lakkautetun oppikoulun koevuosille määrätyn opettajan, ylimääräisen toimen haltijan, tilapäisen toimihenkilön ja pysyväisluontoisessa työsopimussuhteessa olevan työntekijän, joka sitä haluaa, siirtää kunnallishallitus, mikäli se on mahdollista, peruskoulun tai kunnallisen oppikoulun vastaavaan virkaan tai tehtävään.

Mitä 4 momentissa on säädetty siinä tarkoitettujen henkilöiden siirtämisestä, on soveltuvin osin voimassa valtion lakkautetun oppikoulun pätevän päätoimisen tuntiopettajan ottamisesta peruskoulun tai kunnallisen oppikoulun palvelukseen.

3 §.

Oikeus lakkautuspalkkaan valtion virasta tai toimesta lakkaa henkilöltä, joka siirretään sellaiseen kunnan koululaitoksen virkaan, jossa on oikeus lakkautuspalkkaan.

Muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun kunnan koululaitoksen virkaan tai kunnan koululaitoksen tehtävään siirretylle valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltijalle ei suoriteta lakkautuspalkkaa sinä aikana, jonka hän sanottua virkaa tai tehtävää hoitaa. Jos siirretylle uudesta virasta tai tehtävästä suoritettava palkka on pienempi kuin lakkautettua virkaa tai tointa vastaavasta virasta tai toimesta kulloinkin voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan suoritettava palkkaus, hän saa niiden eroa vastaavan määrän henkilökohtaisena palkkauksen lisänä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun virkaan tai tehtävään siirretyltä lakkaa oikeus lakkautuspalkkaan valtion virasta tai toimesta, jos hänet pannaan viralta tai jos hänen työsopimuksensa hänen syystään puretaan taikka jos hän eroaa kunnan koululaitoksen palveluksesta siirtymättä välittömästi toiseen kunnan koululaitoksen tai valtion sellaiseen virkaan, toimeen tai tehtävään, jossa ei ole oikeutta lakkautuspalkkaan.

Kunnan koululaitoksen tehtävään omasta aloitteestaan ryhtyneeltä pidätetään lakkautuspalkka tai sanotun tehtävän palkkausta vastaava osa lakkautuspalkasta sinä aikana, jona hän tehtävää hoitaa.

4 §.

Mitä henkilökohtaisen palkkauksen lisästä, lisäyksestä eläkkeeseen ja uudesta virasta tulevaan lakkautuspalkkaan ja muuttokustannusten korvaamisesta on säädetty siinä tapauksessa, että valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltija siirretään toiseen valtion virkaan tai toimeen, on soveltuvin osin voimassa, kun hänet siirretään kunnan koululaitoksen virkaan tai tehtävään.

Valtion osallistumisesta 1 momentissa tarkoitettujen menojen korvaamiseen kunnalle on voimassa, mitä peruskoulun viranhaltijoita koskevien vastaavien menojen osalta on säädetty.

5 §.

Viran tai toimen haltija voidaan 2 §:n mukaisesti siirtää peruskoulun tai kunnallisen oppikoulun virkaan tai tehtävään, vaikka hän ei täytä säädettyjä kelpoisuusehtoja, jos hänet katsotaan kykeneväksi hoitamaan sitä virkaa tai tehtävää, johon hänet siirretään.

6 §.

Kunnan peruskoulun palvelukseen siirretyllä valtion oppikoulun vahtimestarilla, talonmieslämmittäjällä, toimistoapulaisella ja siivoojalla on oikeus eläkkeeseen valtion varoista ja hänen jälkeensä suoritetaan valtion varoista perhe-eläkettä, hautausapua tai hautauskustannusten korvausta niiden perusteiden mukaan, jotka vastaavasti valtion viran tai toimen haltijoiden ja työntekijöiden oikeudesta eläkkeeseen ja heidän jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä, hautausavusta tai hautauskustannusten korvauksesta ovat voimassa ja joita häneen on sovellettava.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on vastaavasti voimassa, jos mainitussa momentissa tarkoitettu henkilö peruskoulun palveluksesta siirtyy toisen peruskoulun palvelukseen.

7 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Matti Louekoski*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 23 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 16 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 203. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina päätoimittaja A. Henttosta ja tutkimussihteeri A. Joutsimäkeä Suomen Opettajain Liitosta, toiminnanjohtaja P. Jänkälää Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, varatuomari A. Mentulaa Suomen Kunnallisliitosta, hallitusneuvos V. Kalliota ja hallitussihteeri T. Niemistä opetusministeriöstä, varatuomari K. Rautalaa Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, professori O. Rytkölää Turun yliopistosta, hallitusneuvos K. Salmista valtiovarainministeriöstä sekä koulusuunnittelupäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas (osittain), Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 189 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 23 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Samalla suuri valiokunta puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla. valla.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 203 laiksi valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa, ja Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 23 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 189.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta edellyttää Hallituksen huolehtivan lain soveltamisen yhteydessä siitä, että oppikoulujen tuntiopettajien edut turvataan samanlaisiin periaatteisiin nojaavilla järjestelyillä kuin tässä laissa muiden opettajien kohdalla tapahtuu.

Eduskunta edellyttää myös, että valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestäminen koskee myös koulun terveydenhuoltohenkilökuntaa kouluterveydenhuoltoa koskevat suunnitelmat huomioon ottaen.

Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (467/68) 18 §:n nojalla lakkautetun valtion oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisessä on sen lisäksi, mitä muutoin on säädetty tai määrätty, noudatettava tämän lain säännöksiä.

2 §.

Valtion lakkautetun oppikoulun peruspalkkaisen opettajanviran haltijan voi kouluhallitus siirtää suoraan tai lakkautuspalkalle asettamisen jälkeen hänelle soveltuvaan peruskoulun tai kunnallisen oppikoulun opettajan virkaan tai tehtävään. Tehtävällä tarkoitetaan tässä laissa palvelusta, jossa palveluksessa oleva on työsopimussuhteessa koulun ylläpitäjään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu viranhaltija on velvollinen kouluhallituksen osoituksesta vastaanottamaan hänelle soveltuvan peruskoulun tai kunnallisen oppikoulun opettajan viran tai tehtävän. Jollei asianomainen ole suostunut vastaanottamaan hänelle tarjottua virkaa tai tehtävää, on valtioneuvoston asianomaista kuultuaan määrättävä, onko hänen se vastaanotettava.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty opettajasta, on soveltuvin osin voimassa valtion lakkautetun oppikoulun muista peruspalkkaisen viran tai toimen haltijoista.

Valtion lakkautetun oppikoulun koevuosille määrätyn opettajan, ylimääräisen toimen haltijan, tilapäisen toimihenkilön ja pysyväisluontoisessa työsopimussuhteessa olevan työntekijän, joka sitä haluaa, siirtää kunnallishallitus, mikäli se on mahdollista, peruskoulun tai kunnallisen oppikoulun vastaavaan virkaan tai tehtävään.

Mitä 4 momentissa on säädetty siinä tarkoitettujen henkilöiden siirtämisestä, on soveltuvin osin voimassa valtion lakkautetun oppikoulun pätevän päätoimisen tuntiopettajan ottamisesta peruskoulun tai kunnallisen oppikoulun palvelukseen.

3 §.

Oikeus lakkautuspalkkaan valtion virasta tai toimesta lakkaa henkilöltä, joka siirretään sellaiseen kunnan koululaitoksen virkaan, jossa on oikeus lakkautuspalkkaan.

Muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun kunnan koululaitoksen virkaan tai kunnan koululaitoksen tehtävään siirretylle valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltijalle ei suoriteta lakkautuspalkkaa sinä aikana, jonka hän sanottua virkaa tai tehtävää hoitaa. Jos siirretylle uudesta virasta tai tehtävästä suoritettava palkka on pienempi kuin lakkautettua virkaa tai tointa vastaavasta virasta tai toimesta kulloinkin voimassa olevien säännösten tai mää-

räysten mukaan suoritettava palkkaus, hän saa niiden eroa vastaavan määrän henkilökohtaisena palkkauksen lisänä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun virkaan tai tehtävään siirretyltä lakkaa oikeus lakkautuspalkkaan valtion virasta tai toimesta, jos hänet pannaan viralta tai jos hänen työsopimuksensa hänen syystään puretaan taikka jos hän eroaa kunnan koululaitoksen palveluksesta siirtymättä välittömästi toiseen kunnan koululaitoksen tai valtion sellaiseen virkaan, toimeen tai tehtävään, jossa ei ole oikeutta lakkautuspalkkaan.

Kunnan koululaitoksen tehtävään omasta aloitteestaan ryhtyneeltä pidätetään lakkautuspalkka tai sanotun tehtävän palkkausta vastaava osa lakkautuspalkasta sinä aikana, jona hän tehtävää hoitaa.

4 §.

Mitä henkilökohtaisen palkkauksen lisästä, lisäyksestä eläkkeeseen ja uudesta virasta tulevaan lakkautuspalkkaan ja muuttokustannusten korvaamisesta on säädetty siinä tapauksessa, että valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltija siirretään toiseen valtion virkaan tai toimeen, on soveltuvin osin voimassa, kun hänet siirretään kunnan koululaitoksen virkaan tai tehtävään.

Valtion osallistumisesta 1 momentissa tarkoitettujen menojen korvaamiseen kunnalle on voimassa, mitä peruskoulun viranhaltijoita koskevien vastaavien menojen osalta on säädetty.

5 §.

Viran tai toimen haltija voidaan 2 §:n mukai sesti siirtää peruskoulun tai kunnallisen oppi koulun virkaan tai tehtävään, vaikka hän e täytä säädettyjä kelpoisuusehtoja, jos hänet kat sotaan kykeneväksi hoitamaan sitä virkaa ta tehtävää, johon hänet siirretään.

6 §.

Kunnan peruskoulun palvelukseen siirretyll valtion oppikoulun vahtimestarilla, talonmies lämmittäjällä, toimistoapulaisella ja siivoojall on oikeus eläkkeeseen valtion varoista ja häne jälkeensä suoritetaan valtion varoista perhe eläkettä, hautausapua tai hautauskustannuste korvausta niiden perusteiden mukaan, jotk vastaavasti valtion viran tai toimen haltijoide ja työntekijöiden oikeudesta eläkkeeseen ja he dän jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeest hautausavusta tai hautauskustannusten korvaul sesta ovat voimassa ja joita häneen on sovelle tava.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on vasta vasti voimassa, jos mainitussa momentissa ta koitettu henkilö peruskoulun palveluksesta siir tyy toisen peruskoulun palvelukseen.

7 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöön panosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaess asetuksella.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansakoululain 66 §:n muuttamisesta sekä laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Kansakoululain 66 §:n mukaan kansakoululaitoksen vakinainen opettaja tai asuntolanhoitaja, jonka virka on lakkautettu, on siirrettävä vastaavanlaiseen hänelle soveltuvaan toiseen kansakoululaitoksen virkaan. Koulujärjestelmän perusteista annetussa laissa (467/68) säädetään, että hallitusmuodossa tarkoitettuna kansakouluna toimii peruskoulu ja että peruskoulusta on soveltuvin kohdin voimassa, mitä kansakoulusta on lailla säädetty, mikäli koulujärjestelmän perusteista annetusta laista ei muuta johdu. Näistä säännöksistä huolimatta ja vaikka kansakoululaitoksen virasta peruskoulun virkaan siirretty henkilö pysyy virkasuhteessa kuntaan, on pidettävä ainakin selvyyden vuoksi tarpeellisena, että kansakoululain 66 §:ssä mainitaan peruskoulun virka kansakoululaitoksen viran rinnalla.

Edellä on jo todettu, että kansakoululaitoksen viranhaltija on voimassa olevan säännöksen mukaan siirrettävä vastaavanlaiseen hänelle soveltuvaan virkaan. Sanaa vastaavanlainen on tulkittu siten, että esimerkiksi kansakoulunopettajan kelpoisuuden omaavaa kansalaiskoulun opettajaa ei ole voitu siirtää varsinaisen kansakoulun opettajanvirkaan, vaikka hän olisi sitä nimenomaan halunnutkin. Tämän vuoksi opettaja on toisinaan jouduttu sijoittamaan toiselle paikkakunnalle vastoin hänen tahtoaan. Siirtävän viranomaisen kannalta kansakoululain 66 §:n nykyinen sanamuoto on myös tarpeettoman ahdas ja se saattaa aiheuttaa peruskouluun siirtymisen yhteydessä monia hankaluuksia. Hallituksen mielestä kansakoululaitoksen opettaja olisi voitava siirtää sellaiseen toiseen kansakoululaitoksen tai peruskoulun opettajan virkaan, jonka kelpoisuusehdot hän täyttää ja joka muutoin on hänelle soveltuva. Uuden viran mahdollisesti alempi palkkauskaan ei aiheuta vaikeuksia, koska siirretyllä on oikeus saada henkilökohtaisena palkkauksen lisänä vanhan ja uuden viran palkkauksen erotus. Todettakoon tässä yhteydessä, että viran ja toimen haltijain oikeuksista ja velvollisuuksista, kun virka tai toimi lakkautetaan, annetun lain (182/31) mukaan valtion lakkautetun viran tai toimen haltija on velvollinen valtiolta vastaanottamaan hänelle soveltuvan peruspalkkaisen viran tai toimen taikka, ellei sitä hänen taloudellisiin oloihinsa nähden ole pidettävä kohtuuttomana, hänelle soveltuvan muun viran tai toimen. Säännöksen mukaan siis valtion koulun opettaja voidaan siirtää muuhunkin kuin opettajan virkaan ja näin ollen säännös on vielä väljempi kuin 66 §:ään ehdotettu muutos.

Kansakoululaitoksen vakinaisen viranhaltijan siirtäminen toiseen virkaan ei aina ole tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa, että viranhaltija voitaisiin toiseen virkaan siirtämisen sijasta asettaa lakkautuspalkalle, vaikka hänelle soveltuva virka olisikin avoinna. Periaate on sama kuin valtion lakkautuspalkkalainsäädännössä, ja tämä menettely on sovelias etenkin silloin, kun lähellä eläkeikää oleva viranhaltija jouduttaisiin siirtämään toisen kunnan palvelukseen. Kun viranhaltijan lakkautuspalkka suoritetaan pääosaltaan valtion varoista, on asianmukaista, että viranhaltijan asettamisesta lakkautuspalkalle, vaikka hänelle soveltuva virka olisikin avoinna, päättää viimekädessä valtion viranomainen. Tämän vuoksi hallitus ei ehdota kansakoululain 85 §:n 2 momentin kumoamista.

Kansakoululain 66 §:n muutos lienee säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä tarkoitetulla tavalla, koska virkamiesten lakkautuspalkkaa koskevat edut on katsottu saavutetuiksi oikeuksiksi.

Ehdotettu kansakoululain 66 §:n muutos aiheuttaa eräitä muodollisia muutoksia kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annettuun lakiin (248/57). Viimeksi mainitun lain 28 §:n 1 momentissa ja 31 §:n 1 momentissa olisi mainittava peruskoulun virka kansakoululaitoksen viran rinnalla. Lisäksi 28 §:n 1 momentissa olisi viitattava myös kansakoululain 66 §:n 5 momenttiin.

Kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain 32 §:n mu-

kaan lakkautuspalkan pidättämisestä niissä tapauksissa, joissa lakkautuspalkalla oleva kansakoululaitoksen viranhaltija määrätään hoitamaan valtion virkaa tai tointa tahi kunnan virkaa taikka otetaan koevuosille tällaiseen virkaan tai toimeen, säädetään asetuksella. Kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun asetuksen (322/58) 30 §:n säännös lakkautuspalkan pidättämisestä on puutteellinen. On nimittäin monia valtion, kunnan ja valtionapua saavien yhtymien palvelussuhteita, joita säännös ei koske. Tästä syystä lakkautuspalkalla oleva kansakoululaitoksen viranhaltija voi saada lakkautuspalkan lisäksi täyden palkan tehtävästä, jonka palkkakustannukset suoritetaan osaksi tai kokonaan valtion varoista. Valtion viran ja toimen haltijoita koskevassa lakkautuspalkkalainsäädännössä oli alunperin vastaavia puutteellisuuksia, mutta ne poistettiin pääosaltaan lakkautuspalkan pidättämisestä eräissä tapauksissa annetuilla laeilla (167/32 ja 789/44). Viimeksi mainittu laki on lähtökohtana kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain 32 §:n muutosehdotukselle. Muutosehdotuksessa on kuitenkin otettu huomioon myös erilaiset palvelussuhteet valtioon ja työsopimussuhde kuntaan, joita palvelussuhteita lakkautuspalkan pidättämisestä eräissä tapauksissa annettu laki ei koske. Mainitun lain mukaan pidätetään uuden viran tai toimen palkkausta vastaava osa lakkautuspalkasta. Hallituksen mielestä olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että lakkautuspalkka pidätettäisiin vain siltä osin, kuin lakkautuspalkka ja uuden palvelussuhteen palkka yhteensä ylittävät lakkautettua virkaa vastaavasta virasta kulloinkin voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan suoritettavan palkkauksen. Ilmeisesti tällainen lakkautuspalkan pidättämissäännös lisäisi lakkautuspalkalla olevan mielenkiintoa tehtäviin, joissa palkka olisi lakkautetun viran palkkausta pienempi.

Kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain 32 §:n muutos lienee säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä tarkoitetulla tavalla samasta syystä kuin kansakoululain 66 §:n muutoskin.

Ehdotetuista muutoksista voi aiheutua valtiolle vähäisiä lisäkustannuksia sen johdosta, että kansakoululain 66 §:n muutosehdotuksen mukaan viranhaltija voidaan uuteen virkaan siirtämisen sijasta asettaa lakkautuspalkalle.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

kansakoululain 66 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan 1 päivänä heinäkuuta 1957 annetun kansakoululain (247/57) 66 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1967 annetussa laissa (275/67), näin kuuluvaksi:

66 §.

Opettaja, jonka virka on lakkautettu, on siirrettävä hänelle soveltuvaan toiseen kansakoululaitoksen tai peruskoulun opettajanvirkaan taikka asetettava lakkautuspalkalle, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty. Jollei opettajanvirkaa ole avoinna samassa kunnassa, voi kouluhallitus siirtää hänet vastaavaan virkaan muualle. Kouluhallitus voi myös asianomaisen opettajan suostumuksella ja sen mukaan kuin asetuksella säädetään siirtää hänet toisen kunnan kansakoululaitoksen tai peruskoulun opettajanvirkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva opettajanvirka avoinna.

Jos opettajanvirka piirijaon tai kunnallisen jaoituksen muuttuessa muutetaan toisen koulun tai kunnan viraksi, siirretään muutetun viran haltija uuden viran haltijaksi.

Jos opettaja 1 ja 2 momentissa mainituissa tapauksissa kieltäytyy suostumasta siirtoon tai jos lakkautuspalkalle asetettu kieltäytyy ottamasta vastaan sellaista virkaa, johon hänet lain mukaan voidaan siirtää, annetaan hänelle ero hakemuksetta.

Jos lakkautuspalkalle asetettua opettajaa ei ole voitu siirtää hänelle soveltuvaan opettajanvirkaan, kouluhallitus voi määrätä hänet hänen suostumuksellaan väliaikaisena tai sijaisena hoitamaan kansakoululaitoksen tai peruskoulun virkaa sen estämättä, ettei hän täytä virkaan vaadittuja kelpoisuusehtoja.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty opettajasta, on soveltuvin osin voimassa asuntolanhoitajasta, jonka virka on lakkautettu.

Vakinaiset opettajat tai asuntolanhoitajat voivat vaihtaa keskenään virkoja, jos asianomaiset johtokunnat ja kouluhallitus siihen suostuvat.

Laki

kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä 1 päivänä heinäkuuta 1957 annetun lain (248/57) 28 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1966 annetussa laissa (290/66), sekä 32 § näin kuuluviksi:

28 §.

Kansakoululaitoksen viranhaltija, jonka virka on lakkautettu, on asetettava lakkautuspalkalle, jollei häntä kansakoululain 66 §:n 1, 2 tai 5 momentin nojalla ole siirretty toiseen kansakoululaitoksen tai peruskoulun virkaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

31 §.

Jos lakkautuspalkalla ollut siirretään kansakoululaitoksen tai peruskoulun virkaan taikka hän on siirtynyt tällaiseen virkaan tahi valtion virkaan tai toimeen, josta hänelle suoritettavat palkkaedut ovat pienemmät kuin ne palkkaedut, jotka hänelle kulloinkin voimassa olevien säännösten mukaan suoritettaisiin lakkautettua virkaa vastaavasta virasta, on ero suoritettava henkilökohtaisena palkkauksen lisänä valtion varoista. Yhtäläisin edellytyksin ja saman perusteen mukaan, kuin edellä on sanottu, on, jos uusi virka lakkautetaan, myönnettävä lisäystä siitä tulevaan lakkautuspalkkaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

32 §.

Milloin lakkautuspalkalla oleva ryhtyy valtion, kunnan, muun yhdyskunnan tai kuntain yhtymän taikka peruskoulua korvaavan yksityisen oppikoulun palvelukseen tai sellaisen säätiön, laitoksen, yhtiön, yhdistyksen tai muun yhtymän palvelukseen, joka toimintaansa varten välittömästi tai välillisesti taikka erityisten toimenpiteiden perusteella saa valtiolta taloudellista avustusta, pidätetään, mikäli 34 §:stä ei muuta johdu, lakkautuspalkka siltä osin, kuin lakkautuspalkka ja uuden palvelussuhteen perusteella maksettu palkka yhteensä ylittävät lakkautettua virkaa vastaavasta virasta kulloinkin voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan suoritettavan palkkauksen.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on myös voimassa, jos lakkautuspalkalla oleva tulee valtion liikeyrityksen tai sellaisen yhtiön palvelukseen, jossa valtiolla on määräämisvalta, taikka jos hän saa viran tai pysyvän toimen Ahvenanmaan maakuntahallinnossa.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Matti Louekoski*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 24 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansakoululain 66 §:n muuttamisesta sekä laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 16 päivältä ıarraskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokunıan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen ıellä mainitun esityksen n:o 204. Tämän johosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntiıina päätoimittaja A. Henttosta ja tutkimushteeri A. Joutsimäkeä Suomen Opettajain Liiısta, toiminnanjohtaja P. Jänkälää Oppikouınopettajain Keskusjärjestöstä, osastopäällikkö . Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, varatuoıari A. Mentulaa Suomen Kunnallisliitosta, allitusneuvos V. Kalliota ja hallitussihteeri . Niemistä opetusministeriöstä, varatuomari . Rautalaa Oppikoulunopettajain Keskusjärıstöstä, professori O. Rytkölää Turun yliopistosta, hallitusneuvos K. Salmista valtiovarainministeriöstä sekä koulusuunnittelupäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaeet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenıhtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas (osittain), Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 190 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansakoululain 66 §:n muuttamisesta sekä laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 24 tehtyä edotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Samalla suuri valiokunta puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä molemmat hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kansakoululain 66 §:n muuttamisesta sekä laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 204 laiksi kansakoululain 66 §:n muuttamisesta sekä laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta, ja Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 24 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 190.

Hyväksyessään lakiehdotukset Eduskunta edellyttää, että Hallitus huolehtii lain soveltamisen yhteydessä siitä, että kunnan siirtyessä peruskoulujärjestelmään kansakoululaitoksen pätevien päätoimisten tuntiopettajien siirtämisessä peruskoulun palvelukseen noudatetaan samaa menettelyä kuin lakkautetun valtion oppikoulun pätevästä päätoimisesta tuntiopettajasta on voimassa.

Eduskunta edellyttää myös, että Hallitus huolehtii lain soveltamisen yhteydessä siitä, että siirrettäessä lakkautetun viran haltijaa hänelle soveltuvaan toiseen virkaan hänet pyritään ensisijaisesti siirtämään hänen entistä kouluastettaan vastaavan kouluasteen virkaan.

Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kansakoululain 66 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan 1 päivänä heinäkuuta 1957 annetun kansakoululain (247/57) 66 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1967 annetussa laissa (275/67), näin kuuluvaksi:

66 §.

Opettaja, jonka virka on lakkautettu, on siirrettävä hänelle soveltuvaan toiseen kansakoululaitoksen tai peruskoulun opettajanvirkaan vaikka asetettava lakkautuspalkalle, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty. Jollei opettajanvirkaa ole avoinna samassa kunnassa, voi kouluhallitus siirtää hänet vastaavaan virkaan muualle. Kouluhallitus voi myös asianomaisen opettajan suostumuksella ja sen mukaan kuin asetuksella säädetään siirtää hänet toisen kunnan kansakoululaitoksen tai peruskoulun opettajanvirkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva opettajanvirka avoinna.

Jos opettajanvirka piirijaon tai kunnallisen aoituksen muuttuessa muutetaan toisen koulun tai kunnan viraksi, siirretään muutetun viran haltija uuden viran haltijaksi.

Jos opettaja 1 ja 2 momentissa mainituissa tapauksissa kieltäytyy suostumasta siirtoon tai jos lakkautuspalkalle asetettu kieltäytyy ottamasta vastaan sellaista virkaa, johon hänet lain mukaan voidaan siirtää, annetaan hänelle ero hakemuksetta.

Jos lakkautuspalkalle asetettua opettajaa ei ole voitu siirtää hänelle soveltuvaan opettajanvirkaan, kouluhallitus voi määrätä hänet hänen suostumuksellaan väliaikaisena tai sijaisena hoitamaan kansakoululaitoksen tai peruskoulun virkaa sen estämättä, ettei hän täytä virkaan vaadittuja kelpoisuusehtoja.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty opettajasta, on soveltuvin osin voimassa asuntolanhoitajasta, jonka virka on lakkautettu.

Vakinaiset opettajat tai asuntolanhoitajat voivat vaihtaa keskenään virkoja, jos asianomaiset johtokunnat ja kouluhallitus siihen suostuvat.

Laki

kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä 1 päivänä heinäkuuta 1957 annetun lain (248/57) 28 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1966 annetussa laissa (290/66), sekä 32 § näin kuuluviksi:

28 §.

Kansakoululaitoksen viranhaltija, jonka virka on lakkautettu, on asetettava lakkautuspalkalle, jollei häntä kansakoululain 66 §:n 1, 2 tai 5 momentin nojalla ole siirretty toiseen kansakoululaitoksen tai peruskoulun virkaan.

— — — — — — — — — — — — — —

31 §.

Jos lakkautuspalkalla ollut siirretään kansakoululaitoksen tai peruskoulun virkaan taikka hän on siirtynyt tällaiseen virkaan tahi valtion virkaan tai toimeen, josta hänelle suoritettavat palkkaedut ovat pienemmät kuin ne palkkaedut, jotka hänelle kulloinkin voimassa olevien säännösten mukaan suoritettaisiin lakkautettua virkaa vastaavasta virasta, on ero suoritettava henkilökohtaisena palkkauksen lisänä valtion varoista. Yhtäläisin edellytyksin ja saman perusteen mukaan, kuin edellä on sanottu, on, jos uusi virka lakkautetaan, myönnettävä lisäystä siitä tulevaan lakkautuspalkkaan.

— — — — — — — — — — — — — —

32 §.

Milloin lakkautuspalkalla oleva ryhtyy valtion, kunnan, muun yhdyskunnan tai kuntain yhtymän taikka peruskoulua korvaavan yksityisen oppikoulun palvelukseen tai sellaisen säätiön, laitoksen, yhtiön, yhdistyksen tai muun yhtymän palvelukseen, joka toimintaansa varten välittömästi tai välillisesti taikka erityisten toimenpiteiden perusteella saa valtiolta taloudellista avustusta, pidätetään, mikäli 34 §:stä ei muuta johdu, lakkautuspalkka siltä osin, kuin lakkautuspalkka ja uuden palvelussuhteen perusteella maksettu palkka yhteensä ylittävä lakkautettua virkaa vastaavasta virasta kulloinkin voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan suoritettavan palkkauksen.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on myös voimassa, jos lakkautuspalkalla oleva tulee valtion liikeyrityksen tai sellaisen yhtiön palvelukseen, jossa valtiolla on määräämisvalta, taikka jos hän saa viran tai pysyvän toimen Ahvenanmaan maakuntahallinnossa.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä.

Koulujärjestelmän perusteista annetun lain (467/68) 20 §:n mukaan kunnan koululaitokseen kuuluvaksi kouluksi muutetun yksityisen oppikoulun vakinaisessa palveluksessa tai koevuosilla oleva rehtori ja opettaja, joka siihen suostuu, siirretään mikäli mahdollista entistä tointaan vastaavaan kunnan koulun virkaan tai tehtävään. Yksityisen oppikoulun muukin henkilökunta on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä sijoittamaan kunnan koulun palvelukseen. Säännöksen edellyttämissä tapauksissa voidaan siis kunnan tai yksityisen omistaman yksityisoppikoulun palveluksessa oleva siirtää tai sijoittaa hänen suostumuksellaan toimipaikkakuntansa koululaitoksen palvelukseen ilman säännönmukaista virantäyttömenettelyä.

Edellä mainitun lainkohdan mukaan kunnan koululaitokseen kuuluvaksi kouluksi muutetun yksityisen oppikoulun henkilökunnan eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä säädetään erikseen.

Yksityisoppikoulun sekä kunnan koululaitokseen kuuluvan lukion henkilökunnan eläkettä ja perhe-eläkettä koskevat samat säännökset. Tämän vuoksi yksityisoppikoulun palveluksessa oleva, joka siirretään tai sijoitetaan kunnan koululaitokseen kuuluvan lukion palvelukseen, säilyttää eläke- ja perhe-eläketurvansa entisellään. Sama koskee myös peruskoulun palvelukseen siirrettyä yksityisoppikoulun opettajaa. Sitä vastoin yksityisoppikouluasetuksen (23/51) 17 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1963 annetussa asetuksessa (4/63), tarkoitetut toimihenkilöt ja palveluskuntaan kuuluvat ovat peruskoulussa kunnallisten eläke- ja perhe-eläkesäännösten alaisia, siis eri eläketurvajärjestelmän alaisia kuin yksityisoppikoulun palveluksessa ollessaan. Hallituksen mielestä näiden henkilöiden eläketurvajärjestelmä olisi säilytettävä entisellään.

Lakiehdotuksen mukaan edellä tarkoitetut toimihenkilöt ja palveluskuntaan kuuluvat henkilöt, peruskoulun palvelukseen sijoitettuina, kuuluisivat edelleen eläkkeiden osalta valintansa mukaan valtion uuteen eläkejärjestelmään tai heidän eläkkeensä määräytyisi yksityisoppikouluasetuksen vanhojen eläkesäännösten mukaan. Viimeksi mainittuihin säännöksiin perustuva eläke on samankaltainen kuin virkamieseläkkeistä 30 päivänä syyskuuta 1950 annetun lain (459/50) eli niin sanotun valtion vanhan eläkelain mukainen eläke. Perhe-eläkkeiden osalta mainitut henkilöt ovat kuuluneet vain valtion perhe-eläkejärjestelmiin, joten heidän perhe-eläkkeensä määräytyisi heidän valinnastaan riippuen joko valtion uuden tai vanhan perhe-eläkejärjestelmän mukaan.

Tästä lakiehdotuksesta ei aiheudu valtiolle mainittavia lisäkustannuksia nykyisiin eläkemenoihin verrattuna.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (467/68) nojalla kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun sellaisen toimihenkilön ja palveluskuntaan kuuluvan, jolla yksityisoppikoulun pal-

veluksessa olisi ollut oikeus valtion varoista kustannettavaan eläkkeeseen ja jonka jälkeen olisi suoritettu valtion varoista perhe-eläkettä, hautausapua tai hautauskustannusten korvausta tai jonka eläkettä varten yksityisoppikoululla olisi ollut oikeus saada valtionapua yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun lain (291/66) voimaantulosäännöksen mukaan, eläkkeestä, perhe-eläkkeestä, hautausavusta ja hautauskustannusten korvauksesta on siitä poiketen, mitä muutoin on säädetty ja määrätty, noudatettava tämän lain säännöksiä.

2 §.

Kunnan peruskoulun palvelukseen sijoitetulla, 1 §:ssä tarkoitetulla yksityisoppikoulun toimihenkilöllä ja palveluskuntaan kuuluvalla on oikeus eläkkeeseen valtion varoista ja hänen jälkeensä suoritetaan valtion varoista perhe-eläkettä, hautausapua tai hautauskustannusten korvausta niiden perusteiden mukaan, jotka ovat voimassa yksityisen oppikoulun vastaavien toimihenkilöiden tai palveluskuntaan kuuluvien oikeudesta eläkkeeseen ja heidän jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä, hautausavusta tai hautauskustannusten korvauksesta ja joita häneen on sovellettava.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on vastaavasti voimassa, jos mainitussa momentissa tarkoitettu henkilö peruskoulun palveluksesta siirtyy toisen peruskoulun palvelukseen.

3 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Matti Louekoski*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 25 hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 16 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 205. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina päätoimittaja A. Henttosta ja tutkimussihteeri A. Joutsimäkeä Suomen Opettajain Liitosta, toiminnanjohtaja P. Jänkälää Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, varatuomari A. Mentulaa Suomen Kunnallisliitosta, hallitusneuvos V. Kalliota ja hallitussihteeri T. Niemistä opetusministeriöstä, varatuomari K. Rautalaa Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, professori O. Rytkölää Turun yliopistosta, hallitusneuvos K. Salmista valtiovarainministeriöstä sekä koulusuunnittelupäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas (osittain), Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 191 hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 25 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 205 laiksi kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä, ja Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 25 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 191.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta edellyttää, että kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestely koskee myös koulun terveydenhuoltohenkilökuntaa kouluterveydenhuoltoa koskevat suunnitelmat huomioon ottaen.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun lain (467/68) nojalla kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun sellaisen toimihenkilön ja palveluskuntaan kuuluvan, jolla yksityisoppikoulun palveluksessa olisi ollut oikeus valtion varoista kustannettavaan eläkkeeseen ja jonka jälkeen olisi suoritettu valtion varoista perhe-eläkettä, hautausapua tai hautauskustannusten korvausta tai jonka eläkettä varten yksityisoppikoululla olisi ollut oikeus saada valtionapua yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun lain (291/66) voimaantulosäännöksen mukaan, eläkkeestä, perhe-eläkkeestä, hautausavusta ja hautauskustannusten korvauksesta on siitä poiketen, mitä muutoin on säädetty ja määrätty, noudatettava tämän lain säännöksiä.

2 §.

Kunnan peruskoulun palvelukseen sijoitetulla, 1 §:ssä tarkoitetulla yksityisoppikoulun toimihenkilöllä ja palveluskuntaan kuuluvalla on oikeus eläkkeeseen valtion varoista ja hänen jälkeensä suoritetaan valtion varoista perhe-eläkettä, hautausapua tai hautauskustannusten korvausta niiden perusteiden mukaan, jotka ovat voimassa yksityisen oppikoulun vastaavien toimihenkilöiden tai palveluskuntaan kuuluvien oikeudesta eläkkeeseen ja heidän jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä, hautausavusta tai hautauskustannusten korvauksesta ja joita häneen on sovellettava.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on vastaavasti voimassa, jos mainitussa momentissa tarkoitettu henkilö peruskoulun palveluksesta siirtyy toisen peruskoulun palvelukseen.

3 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Yksityisoppikoulun palveluksessa olevilla henkilöillä on nykyisin yleensä oikeus valtion varoista kustannettavaan eläkkeeseen samojen säännösten mukaan kuin valtion palveluksessa olevillakin. Näin asia on ollut 1 päivästä tammikuuta 1967 lukien. Ennen tätä ajankohtaa myönnetyt eläkkeet samoin kuin niiden henkilöiden eläkkeet, jotka ovat valinneet aikaisemman eläkejärjestelmän, on suoritettava yksityisoppikoulun varoista. Näitä eläkkeitä varten valtio suorittaa valtionapua 75 prosenttia eläkkeiden määrästä, mikäli eläke ei ylitä vastaavaan palkkausluokkaan kuuluvasta valtion virasta tai toimesta maksettavan eläkkeen määrää.

Kunnan tai yksityisen omistama yksityisoppikoulu voi peruskoulu-uudistuksen yhteydessä muuttua kokonaan peruskouluksi. Näin on asia, jos koulu käsittää vain keskikouluasteen, joka muutetaan kunnan peruskouluksi taikka jos peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun lukioaste lakkaa. Peruskoulu ei voi saada edellä mainittua valtionapua eläkkeisiin. Tämän vuoksi hallituksen mielestä näiden niin sanottujen vanhojen eläkkeiden maksaminen pitäisi siirtää kokonaan valtion vastuulle siinä tapauksessa, että yksityisoppikoulu, jossa ei ole lukioastetta tai jonka lukioaste lakkaa, muutetaan kunnan peruskouluksi. Lainsäädännöllisesti asia on järjestettävissä siten, että eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa annetun lain 1 §:n 1 momenttia muutetaan.

Edellä tarkoitettujen vanhojen eläkkeiden suorittamiseen käyttävät yksityisoppikoulut omia varojaan nykyisin noin 700 000 markkaa vuodessa. Tästä määrästä kuitenkin vain vähäinen osa siirtyy ehdotetun lainmuutoksen perusteella valtion vastuulle.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa 9 päivänä kesäkuuta 1960 annetun lain (279/60) 1 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

1 §.

Kun yksityisluontoinen oppilaitos otetaan valtion haltuun tai kun yksityisoppikoulu, jossa ei ole lukioastetta tai jonka lukioaste lakkaa, muutetaan kunnan peruskouluksi, siirtyy oppilaitoksen rehtorille ja johtajalle, vakinaiselle ja ylimääräiselle opettajalle sekä muulle toimihenkilölle oppilaitoksen varoista myönnetty sellainen eläke, jonka maksamiseen oppilaitoksella lain mukaan on ollut oikeus saada valtionapua, valtion vastattavaksi. Jos eläke on suurempi kuin vastaavaan valtion virkaan tai toimeen kuuluva eläke, siirtyy eläkkeestä valtion vastattavaksi vain se osa, joka vastaa sanotusta valtion virasta tai toimesta tulevan eläkkeen määrää.

— — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Matti Louekoski*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 26 hallituksen esityksen johdosta laiksi eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 16 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 206. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina päätoimittaja A. Henttosta ja tutkimussihteeri A. Joutsimäkeä Suomen Opettajain Liitosta, toiminnanjohtaja P. Jänkälää Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, varatuomari A. Mentulaa Suomen Kunnallisliitosta, hallitusneuvos V. Kalliota ja hallitussihteeri T. Niemistä opetusministeriöstä, varatuomari K. Rautalaa Oppikoulunopettajain Keskusjärjestystä, professori O. Rytkölää Turun yliopistosta, hallitusneuvos K. Salmista valtiovarainministeriöstä sekä koulusuunnittelupäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas (osittain), Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 192 hallituksen esityksen johdosta laiksi eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 26 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa annetun lain 1 §n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 206 laiksi eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 26 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 192, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa 9 päivänä kesäkuuta 1960 annetun lain (279/60) 1 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

1 §.

Kun yksityisluontoinen oppilaitos otetaan valtion haltuun tai kun yksityisoppikoulu, jossa ei ole lukioastetta tai jonka lukioaste lakkaa, muutetaan kunnan peruskouluksi, siirtyy oppilaitoksen rehtorille ja johtajalle, vakinaiselle ja ylimääräiselle opettajalle sekä muulle toimihenkilölle oppilaitoksen varoista myönnetty sellainen eläke, jonka maksamiseen oppilaitoksella lain mukaan on ollut oikeus saada valtionapua, valtion vastattavaksi. Jos eläke on suurempi kuin vastaavaan valtion virkaan tai toimeen kuuluva eläke, siirtyy eläkkeestä valtion vastattavaksi vain se osa, joka vastaa sanotusta valtion virasta tai toimesta tulevan eläkkeen määrää.

— — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta.

Uuteen koulujärjestelmään siirryttäessä opettajanvirkojen ja -toimien tarve todennäköisesti kasvaa. Tästä huolimatta saattaa eräissä tapauksissa oppi- ja kansakoulun palveluksessa olevan opettajan sijoittaminen uuteen opettajanvirkaan tai -toimeen olla vaikeata, mikäli häntä ei voida säännönmukaista virantäyttömenettelyä käyttämättä siirtää joko hänen toimipaikkakunnallaan olevan tai tarvittaessa muussa kunnassa sijaitsevan koulun palvelukseen. Valtion oppikoulun peruspalkkaisten sekä kansakoulun vakinaisten ja koevuosilla olevien opettajien sijoittaminen uuteen palvelussuhteeseen on järjestettävissä jo voimassa olevien säännösten sekä niiden säännösten nojalla, jotka sisältyvät hallituksen esityksiin laiksi valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa ja laiksi kansakoululain 66 §:n muuttamisesta. Muiden opettajien osalta asian järjestäminen vaatii lisäsäännöksiä.

Koulujärjestelmän perusteista annetun lain (467/68) 20 §:n mukaan yksityisoppikoulun opettaja siirretään tai sijoitetaan hänen suostumuksellaan säädetyin edellytyksin kunnan koulun virkaan tai tehtävään. Siirtämisen ja sijoittamisen suorittaa asianomainen kunnallishallitus, ja siirto on mahdollinen vain lakkautetun yksityisoppikoulun sijaintikunnan koululaitoksen palvelukseen. Vastaavat säännökset valtion oppikoulun koevuosille määrättyjen ja ylimääräisten opettajien osalta sisältyvät edellä mainittuun hallituksen esitykseen laiksi valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa. Näiden säännösten mukaan ei siis yksityisoppikoulun opettajia eikä valtion oppikoulun koevuosille määrättyjä ja ylimääräisiä opettajia voida siirtää toisen kunnan koululaitoksen, valtion tai yksityisen oppikoulun taikka kansakoululaitoksen palvelukseen. Myöskään säännöksissä ei ole otettu huomioon sellaisia kansa- ja oppikoulun opettajanviran tai -toimen väliaikaisia hoitajia, jotka ovat palvelleet yhtäjaksoisesti useamman vuoden väliaikaisina opettajina.

Kun on tarkoituksenmukaista, että vakinaiset, koevuosille määrätyt, ylimääräiset ja vähintään kaksi vuotta saman kunnan tai koulun palveluksessa yhtäjaksoisesti palvelleet väliaikaiset opettajat voidaan peruskoulu-uudistuksen yhteydessä sijoittaa uusiin opettajanvirkoihin tai -toimiin ennen muita hakijoita, hallitus ehdottaa säädettäväksi lain eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta. Lakiehdotus koskee käytännöllisesti katsoen kaikkien oppikoulujen, kunnan kansakoululaitoksen ja peruskoulun opettajanvirkoja ja -toimia. Näihin virkoihin ja toimiin kouluhallitus voi lakiehdotuksen mukaan siirtää ilman normaalia nimittämismenettelyä sellaisia lakiehdotuksen 2 §:ssä tarkoitettuja lakkautuspalkkaoikeutta vailla olevia opettajia, joille koulunuudistuksen yhteydessä kunta ei voi osoittaa uutta opettajanvirkaa tai -tointa. Lähtökohtana siis on, että opettajat siirretään ensisijassa oman kuntansa koululaitoksen palvelukseen.

Jotta siirtäminen olisi mahdollista muihinkin kuin valtion oppikoulun opettajanvirkoihin ja -toimiin, ehdotetaan lain 4 §:ssä, että kouluhallitus voi määrätä jätettäväksi täyttämättä kansakoululaitoksen, peruskoulun ja kunnallisen oppikoulun opettajanvirkoja ja -toimia, kunnes siirtomahdollisuudet on selvitetty. Vastaava säännös valtionapua saavan tai peruskoulua korvaavan yksityisen oppikoulun osalta on lakiehdotuksen 5 §:ssä. Lakiehdotuksen 4 §:ssä tarkoitettua menettelyä olisi voitava käyttää myös niissä tapauksissa, joissa lakkautuspalkkaan oikeuttavassa virassa ollut opettaja on tarpeen sijoittaa peruskoulun tai kunnan koululaitokseen kuuluvan lukion palvelukseen.

Tästä lakiehdotuksesta ei aiheudu valtiolle kustannuksia.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Sen estämättä, mitä kunnan kansakoululaitoksen ja peruskoulun sekä valtion, kunnallisen ja yksityisen oppikoulun opettajanvirkojen ja -toimien haettaviksi julistamisesta ja täyttämisestä on säädetty, saadaan näiden koulujen vakinaiset ja ylimääräiset opettajanvirat ja -toimet täyttää haettaviksi julistamatta siinä järjestyksessä, kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Kouluhallituksen määräämänä ajankohtana ennen koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetussa laissa (467/68) tarkoitetun kunnan koululaitoksen perustamista kunnan on ilmoitettava kouluhallitukselle kunnan alueella sijaitsevien kansa- ja oppikoulujen vakinaiset, koevuosille määrätyt, ylimääräiset ja vähintään kaksi vuotta yhtäjaksoisesti samassa kunnassa tai koulussa palvelleet väliaikaiset opettajat, joiden virka tai toimi koulujärjestelmän muutoksen yhteydessä lakkaa ja joita ei voida siirtää kunnan koululaitoksen palvelukseen, sekä kunnan alueella sijaitsevien perus- ja oppikoulujen ne avoimeksi tulevat opettajanvirat ja -toimet, joita koulun ylläpitäjä siirtomenettelyä käyttäen ei voi täyttää.

3 §.

Edellä 2 §:ssä tarkoitetun opettajan, jolla ei ole entisen virkansa perusteella oikeutta lakkautuspalkkaan, kouluhallitus siirtää hänen suostumuksellaan avoinna olevaan kunnan kansakoululaitoksen tai peruskoulun taikka kunnallisen oppikoulun opettajanvirkaan tai -toimeen, mikäli asianomainen täyttää viran tai toimen kelpoisuusehdot.

Valtion oppikoulun avoinna olevia opettajanvirkoja ja -toimia kouluhallitus voi täyttää 1 momentissa säädetyin edellytyksin samassa järjestyksessä virkaa tai tointa haettavaksi julistamatta.

Opettajanviran haltijan, jolla on oikeus lakkautuspalkkaan, siirtämisestä on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

4 §.

Kouluhallitus voi määrätä, että jokin tai joitakin kunnan kansakoululaitoksen ja peruskoulun sekä kunnallisen oppikoulun avoinna olevia opettajanvirkoja ja -toimia on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 2 §:ssä tarkoitettu opettaja siirtää johonkin niistä. Kouluhallitus voi myös määrätä, että määrätyllä alueella sijaitsevien kansakoululaitokseen kuuluvien koulujen, peruskoulujen ja kunnallisten oppikoulujen tietynlaisia opettajanvirkoja ja -toimia ei saa täyttää kulumassa olevana lukuvuotena.

5 §.

Mitä edellä 3 §:n 1 momentissa ja 4 §:ssä on säädetty kunnan kansakoululaitoksen ja peruskoulun sekä kunnallisen oppikoulun opettajanvirkojen ja -toimien osalta, on soveltuvin kohdin voimassa myös yksityisen oppikoulun vakinaisten ja ylimääräisten opettajantoimien osalta, mikäli yksityinen oppikoulu tai, milloin on kysymys kunnan peruskoulua korvaavasta yksityisestä oppikoulusta, kunta saa valtionapua koulun käyttömenoihin.

6 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Matti Louekoski*

Sivistysvalioakunnan mietintö n:o 27 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 16 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 207. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina päätoimittaja A. Henttosta ja tutkimussihteeri A. Joutsimäkeä Suomen Opettajain Liitosta, toiminnanjohtaja P. Jänkälää Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, varatuomari A. Mentulaa Suomen Kunnallisliitosta, hallitusneuvos V. Kalliota ja hallitussihteeri T. Niemistä opetusministeriöstä, varatuomari K. Rautalaa Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, professori O. Rytkölää Turun yliopistosta, hallitusneuvos K. Salmista valtiovarainministeriöstä sekä koulusuunnittelupäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas (osittain), Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 193 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 27 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 207 laiksi eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 27 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 193, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Sen estämättä, mitä kunnan kansakoululaitoksen ja peruskoulun sekä valtion, kunnallisen ja yksityisen oppikoulun opettajanvirkojen ja -toimien haettaviksi julistamisesta ja täyttämisestä on säädetty, saadaan näiden koulujen vakinaiset ja ylimääräiset opettajanvirat ja -toimet täyttää haettaviksi julistamatta siinä järjestyksessä, kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Kouluhallituksen määräämänä ajankohtana ennen koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetussa laissa (467/68) tarkoitetun kunnan koululaitoksen perustamista kunnan on ilmoitettava kouluhallitukselle kunnan alueella sijaitsevien kansa- ja oppikoulujen vakinaiset, koevuosille määrätyt, ylimääräiset ja vähintään kaksi vuotta yhtäjaksoisesti samassa kunnassa tai koulussa palvelleet väliaikaiset opettajat, joiden virka tai toimi koulujärjestelmän muutoksen yhteydessä lakkaa ja joita ei voida siirtää kunnan koululaitoksen palvelukseen, sekä kunnan alueella sijaitsevien perus- ja oppikoulujen ne avoimeksi tulevat opettajanvirat ja -toimet, joita koulun ylläpitäjä siirtonenettelyä käyttäen ei voi täyttää.

3 §.

Edellä 2 §:ssä tarkoitetun opettajan, jolla ei ole entisen virkansa perusteella oikeutta lakkautuspalkkaan, kouluhallitus siirtää hänen suostumuksellaan avoinna olevaan kunnan kansakoululaitoksen tai peruskoulun taikka kunnallisen oppikoulun opettajanvirkaan tai -toimeen, mikäli asianomainen täyttää viran tai toimen kelpoisuusehdot.

Valtion oppikoulun avoinna olevia opettajanvirkoja ja -toimia kouluhallitus voi täyttää 1 momentissa säädetyin edellytyksin samassa järjestyksessä virkaa tai tointa haettavaksi julistamatta.

Opettajanviran haltijan, jolla on oikeus lakkautuspalkkaan, siirtämisestä on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

4 §.

Kouluhallitus voi määrätä, että jokin tai joitakin kunnan kansakoululaitoksen ja peruskoulun sekä kunnallisen oppikoulun avoinna olevia opettajanvirkoja ja -toimia on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 2 §:ssä tarkoitettu opettaja siirtää johonkin niistä. Kouluhallitus voi myös määrätä, että määrätyllä alueella sijaitsevien kansakoululaitokseen kuuluvien koulujen, peruskoulujen ja kunnallisten oppikoulujen tietynlaisia opettajanvirkoja ja -toimia ei saa täyttää kulumassa olevana lukuvuotena.

5 §.

Mitä edellä 3 §:n 1 momentissa ja 4 §:ssä on säädetty kunnan kansakoululaitoksen ja peruskoulun sekä kunnallisen oppikoulun opettajanvirkojen ja -toimien osalta, on soveltuvin kohdin voimassa myös yksityisen oppikoulun vakinaisten ja ylimääräisten opettajantoimien

osalta, mikäli yksityinen oppikoulu tai, milloin on kysymys kunnan peruskoulua korvaavasta yksityisestä oppikoulusta, kunta saa valtionapua koulun käyttömenoihin.

6 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytär töönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvit taessa asetuksella.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi peruskoulun aineenopettajan viran perustamisesta eräissä tapauksissa.

Lakkautuspalkkaoikeutta vailla olevan opettajan kannalta on tärkeätä, että hänet peruskouluuudistuksen yhteydessä voidaan välittömästi hänen toimensa tultua lakkautetuksi siirtää peruskoulun palvelukseen. Tämä edellyttää paitsi joustavia säännöksiä opettajien siirtämisestä uusiin virkoihin myös mahdollisuutta perustaa siirrettävälle opettajalle soveltuva virka peruskouluun. Useimmiten tällaisen viran perustaminen onkin mahdollista, koska peruskoulun opettajanvirat eivät oleellisesti poikkea oppi- ja kansakoulujen vastaavista viroista tai toimista. Eräissä peruskoulun oppiaineissa, joissa tuntimäärä on vähäinen, saattaa kuitenkin siirrettävälle opettajalle soveltuvan viran perustaminen tuottaa vaikeuksia. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa, että peruskouluun voitaisiin kouluhallituksen luvalla perustaa määräajaksi aineenopettajan virkoja, joiden opetusvelvollisuus ja sitä vastaavasti myös palkkaus olisi pienempi kuin opettajan viroissa yleensä.

Hallituksen mielestä edellä tarkoitetut vähätuntiset virat voisivat olla olosuhteista riippuen joko sellaisia, joiden palkkaus ja opetusvelvollisuus on puolet taikka sellaisia, joiden palkkaus ja opetusvelvollisuus on kolme neljäsosaa peruskoulun vastaavan aineenopettajan palkkauksesta ja opetusvelvollisuudesta. Lakiehdotuksen mukaan tällaisten virkojen perustaminen tulisi kysymykseen vain kouluhallituksen luvalla, koska ei ole syytä kuntien antaa vapaasti perustaa vähätuntisia virkoja ainakaan ennen kuin on selvitetty, miten opettajat ovat siirtymisvaiheen jälkeen sijoitettavissa muihin virkoihin ja mikä merkitys vähätuntisilla viroilla on koulun toimintaan ja opettajanvalmistukseen.

Valtion edun mukaista ei ole, että vähätuntisiin virkoihin siirretään sellaisia opettajia, joiden viran palkkaus on lakiehdotuksessa tarkoitetun viran palkkausta suurempi ja joilla sen lisäksi on entisen virkansa perusteella oikeus lakkautuspalkkaan, koska he lakkautuspalkkalainsäädännön nojalla saisivat henkilökohtaisena lisänä entisen ja uuden viran palkkauksen erotuksen. Tämän vuoksi vähätuntisen viran perustamisen ehdoksi olisi asetettava, että viran perustaminen on välttämätöntä lakkautuspalkkaoikeutta vailla olevan oppikoulun opettajanviran tai -toimen haltijan taikka valtion oppikoulun sellaisen peruspalkkaisen opettajanviran haltijan, jonka entisen viran palkkaus ei ylitä lakiehdotuksessa tarkoitetun viran palkkausta, siirtämiseksi hänen suostumuksellaan kunnan koululaitoksen perustamisen yhteydessä uuteen palvelussuhteeseen.

Hallinnollinen siirtyminen peruskouluun tapahtuu kunnan puitteissa yhtä aikaa kaikilla vuosiluokilla. Sitä vastoin pedagoginen siirtyminen useimmiten tapahtuu vuosiluokittain useamman vuoden kuluessa. Koulun toiminnan kannalta siirtymisvaiheessa vähätuntisilla viroilla on merkitystä siinä suhteessa, että vaikka aluksi ei olisikaan riittävästi tunteja täysituntisen viran perustamiseen, tämä puute saattaa korjautua yläasteen luokkien ja opetuksen eriytymisen lisääntyessä. Tämän vuoksi ja kun näiden vähätuntisten virkojen ensisijainen tarkoitus on lakkautuspalkkaoikeutta vailla olevien, oppikoulun vakinaisten, koevuosilla olevien ja ylimääräisten opettajien aseman turvaaminen peruskoulu-uudistuksen yhteydessä, hallitus ehdottaa, että virat on lakkautettava viimeistään kolmen vuoden kuluessa niiden perustamisesta. Tämän jälkeen viranhaltijat siirretään täysituntisiin virkoihin tai asetetaan lakkautuspalkalle.

Tästä lakiehdotuksesta ei aiheudu mainittavia lisäkustannuksia valtiolle edellyttäen, ettei vähätuntisten virkojen haltijoita tarvitse asettaa myöhemmin lakkautuspalkalle.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

peruskoulun aineenopettajan viran perustamisesta eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Sen estämättä, mitä peruskoulun opettajanviran perustamisesta on säädetty, voidaan kunnan peruskouluun perustaa tässä laissa säädetyssä järjestyksessä aineenopettajan virka, jonka haltijan palkkaus ja opetusvelvollisuus on puolet tai kolme neljäsosaa peruskoulun vastaavan aineenopettajan palkkauksesta ja opetusvelvollisuudesta. Jos opetusvelvollisuudeksi ei tule kokonaislukua, tasoitetaan opetusvelvollisuuden määrä lähimpään kokonaislukuun. Jos kaksi kokonaislukua on yhtä lähellä, tasoittaminen tapahtuu pienempään lukuun.

Palkkauksella tarkoitetaan peruspalkkaa ikä-, kalliinpaikan- ja syrjäseutulisineen sekä määrävuosikorotusta.

2 §.

Kouluhallitus myöntää luvan 1 §:ssä tarkoitetun viran perustamiseen, jos viran perustaminen on välttämätöntä lakkautuspalkkaoikeutta vailla olevan, oppikoulun opettajanviran tai -toimen haltijan taikka valtion oppikoulun sellaisen peruspalkkaisen opettajanviran haltijan, jonka viran palkkaus ei ylitä tässä laissa tarkoitetun viran palkkausta, siirtämiseksi hänen suostumuksellaan kunnan koululaitoksen perustamisen yhteydessä uuteen palvelussuhteeseen.

3 §.

Edellä 1 §:ssä tarkoitettu virka on lakkautettava viimeistään kolmen vuoden kuluessa viran perustamisesta.

Jos lakkautetun viran haltijaa ei voida säädetyssä järjestyksessä siirtää toiseen opettajanvirkaan, on hänet asetettava lakkautuspalkalle sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty.

4 §.

Tässä laissa tarkoitetusta viran haltijasta on edellä säädetyin poikkeuksin soveltuvin kohdin voimassa, mitä peruskoulun aineenopettajan viran haltijasta on säädetty tai määrätty.

Tässä laissa tarkoitetussa virassa palveltu aika luetaan päätoimiseksi palvelukseksi.

5 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Matti Louekoski*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 28 hallituksen esityksen johdosta laiksi peruskoulun aineenopettajan viran perustamisesta eräissä tapauksissa.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 16 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 208. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina päätoimittaja A. Henttosta ja tutkimussihteeri A. Joutsimäkeä Suomen Opettajain Liitosta, toiminnanjohtaja P. Jänkälää Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, varatuomari A. Mentulaa Suomen Kunnallisliitosta, hallitusneuvos V. Kalliota ja hallitussihteeri T. Niemistä opetusministeriöstä, varatuomari K. Rautalaa Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, professori O. Rytkölää Turun yliopistosta, hallitusneuvos K. Salmista valtiovarainministeriöstä sekä koulutussuunnittelupäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas (osittain), Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 194 hallituksen esityksen johdosta laiksi peruskoulun aineenopettajan viran perustamisesta eräissä tapauksissa.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 28 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi peruskoulun aineenopettajan viran perustamisesta eräissä tapauksissa.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 208 laiksi peruskoulun aineenopettajan viran perustamisesta eräissä tapauksissa, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 28 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 194, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

peruskoulun aineenopettajan viran perustamisesta eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Sen estämättä, mitä peruskoulun opettajanviran perustamisesta on säädetty, voidaan kunnan peruskouluun perustaa tässä laissa säädetyssä järjestyksessä aineenopettajan virka, jonka haltijan palkkaus ja opetusvelvollisuus on puolet tai kolme neljäsosaa peruskoulun vastaavan aineenopettajan palkkauksesta ja opetusvelvollisuudesta. Jos opetusvelvollisuudeksi ei tule kokonaislukua, tasoitetaan opetusvelvollisuuden määrä lähimpään kokonaislukuun. Jos kaksi kokonaislukua on yhtä lähellä, tasoittaminen tapahtuu pienempään lukuun.

Palkkauksella tarkoitetaan peruspalkkaa ikä-, kalliinpaikan- ja syrjäseutulisineen sekä määrävuosikorotusta.

2 §.

Kouluhallitus myöntää luvan 1 §:ssä tarkoitetun viran perustamiseen, jos viran perustaminen on välttämätöntä lakkautuspalkkaoikeutta vailla olevan, oppikoulun opettajanviran tai -toimen haltijan taikka valtion oppikoulun sellaisen peruspalkkaisen opettajanviran haltijan, jonka viran palkkaus ei ylitä tässä laissa tarkoitetun viran palkkausta, siirtämiseksi hänen suostumuksellaan kunnan koululaitoksen perustamisen yhteydessä uuteen palvelussuhteeseen.

3 §.

Edellä 1 §:ssä tarkoitettu virka on lakkautettava viimeistään kolmen vuoden kuluessa viran perustamisesta.

Jos lakkautetun viran haltijaa ei voida säädetyssä järjestyksessä siirtää toiseen opettajanvirkaan, on hänet asetettava lakkautuspalkalle sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty.

4 §.

Tässä laissa tarkoitetusta viran haltijasta on edellä säädetyin poikkeuksin soveltuvin kohdin voimassa, mitä peruskoulun aineenopettajan viran haltijasta on säädetty tai määrätty.

Tässä laissa tarkoitetussa virassa palveltu aika luetaan päätoimiseksi palvelukseksi.

5 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi poikkeuksista kansa- ja oppikoulujen opettajien eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin.

Peruskoulu-uudistuksen yhteydessä koulun opetussuunnitelmat ja työtavat muuttuvat. Niin ikään koulun organisaation uudistaminen aiheuttaa usein opettajan työympäristön muuttumisen, toisinaan myös hänen toimipaikkansa vaihtumisen. Eläkeiässä ja lähellä sitä oleville opettajille saattaa usein olla vaikeata mukautua uusiin työoloihin ja omaksua uusia menettelytapoja, minkä ohessa heidän halukkuutensa tähän läheisen eläkkeelle siirtymisen takia on ymmärrettävästi vähäisempi kuin nuorempien opettajien. Näin ollen peruskoulu-uudistuksen yhteydessä eläkeiässä olevia opettajia olisi voitava siirtää eläkkeelle ja samalla sallittava lähellä eläkeikää olevien opettajien siirtyminen eläkkeelle nykyistä jonkin verran aikaisemmin. Vanhempien opettajien siirtyminen tai siirtäminen nykyistä aikaisemmin eläkkeelle on myös omiaan helpottamaan muiden opettajien sijoittamista uuden koulun palvelukseen.

Edellä sanotun vuoksi hallitus ehdottaa eräitä poikkeuksia kansa- ja oppikoulujen opettajien eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin.

Lakiehdotuksen mukaan 58 vuotta täyttäneellä opettajalla tulisi olla oikeus siirtyä eläkkeelle siinä yhteydessä, kun hänen koulunsa sijaintikunta perustaa kunnan koululaitoksen. Samanaikaisesti olisi myös siirrettävä eläkkeelle sellainen kansakoulun ja oppikoulun opettaja, joka on täyttänyt 60 vuotta ja jolla on vähintään 30 vuotta eläkeaikaa, ellei kouluhallitus koulun ylläpitäjän hakemuksesta toisin päätä.

Näiden eläkejärjestelyjen aiheuttamia lisäkustannuksia on vaikeata arvioida. Tämä johtuu toisaalta siitä, ettei laskelmia varten ole riittävän yksityiskohtaista aineistoa käytettävissä, sekä toisaalta siitä, että siirtyminen uuteen koulujärjestelmään tapahtuu usean vuoden kuluessa.

Opettajarekisteristä saatujen tietojen mukaan voidaan todeta, että tällä hetkellä on toimessa noin 900 sellaista kansakoululaitoksen opettajaa, jotka ovat täyttäneet 60 vuotta ja jolla on vähintään 30 eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusvuotta. Vastaavia opettajia oppikoulussa on noin 400. Jos peruskouluun siirtyminen tapahtuisi koko maassa yhtä aikaa, jouduttaisiin, ellei kouluhallitus koulujen ylläpitäjien hakemuksesta toisin päättäisi, eläkkeelle siirtämään noin 900 kansakoululaitoksen ja noin 400 oppikoulun opettajaa. Keskimääräisten eläkkeiden mukaan arvioiden olisi tässä tapauksessa ylimääräinen eläkemeno ensimmäisenä vuotena noin 20 000 000 markkaa. Tämä eläkemeno on täysin teoreettinen, jolla valtion budjettia ajatellen ei ole suoranaista merkitystä. Lisäksi on mahdotonta arvioida, miten ylimääräinen eläkemeno jakautuu eri vuosille siirtymäkauden aikana ja mikä ylimääräisen eläkemenon suuruus on siirtymäkauden lopussa.

Eläkemenojen osalta on vielä otettava huomioon ne tapaukset, joissa opettajalla on mahdollisuus mutta ei velvollisuutta siirtyä eläkkeelle. Tällaisia ovat ne opettajat, joiden ikä on vähintään 58 vuotta, mutta alle 60 vuotta, samoin kuin ne opettajat, joiden ikä on vähintään 60 vuotta, mutta joilla ei ole vielä 30 vuotta eläkeaikaa. Osa näistä opettajista tulee käyttämään tätä mahdollisuutta hyväkseen, mikä lisää eläkemenoja.

Eräänlainen eläkekustannusten teoreettinen enimmäismäärä voidaan arvioida siten, että oletetaan peruskouluun siirtymisen tapahtuvan koko maassa samanaikaisesti ja kaikkien niiden opettajien, joilla ehdotettujen järjestelyjen johdosta on mahdollisuus tai velvollisuus siirtyä eläkkeelle, myös siirtyvän. Kansakoulunopettajista on arviolta noin 1 600 vähintään 58 vuotiaita ja oppikoulunopettajista vastaavasti runsaat 1 000 opettajaa. Opettajien keskimääräisiä eläkkeitä perusteena käyttäen saadaan eläkemenoksi näiden kaikkien opettajien osalta noin 42 000 000 markkaa ensimmäisenä vuotena. Lakiehdotuksen aiheuttamat todelliset eläkekustannukset jäävät kuitenkin huomattavasti pienemmiksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

poikkeuksista kansa- ja oppikoulujen opettajien eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Sen estämättä, mitä kansa- ja oppikoulun opettajan eläke- ja eroamisiästä on säädetty, opettajalla on oikeus siirtyä eläkkeelle taikka hänelle voidaan myöntää ero ja vanhuuseläke hakemuksetta siinä järjestyksessä kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Kunnan perustaessa koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetussa laissa (467/68) tarkoitetun kunnan koululaitoksen on asianomaisen kunnan alueella toimineen kansa- tai oppikoulun opettajalla oikeus siirtyä vanhuuseläkkeelle kunnan koululaitoksen perustamisesta lukien, jos hän on täyttänyt 58 vuotta.

3 §.

Edellä 2 §:ssä tarkoitetulle opettajalle, joka on täyttänyt 60 vuotta ja jolla on eläkeaikaa vähintään 30 vuotta, myönnetään kunnan koululaitoksen perustamisajankohdasta ero ja vanhuuseläke hakemuksetta, jollei kouluhallitus koulun ylläpitäjän hakemuksesta toisin päätä.

4 §.

Opettaja on velvollinen antamaan koulun ylläpitäjälle ja valtiokonttorille sellaiset tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeelliset 3 §:ssä tarkoitettujen ratkaisujen tekemistä varten.

5 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Matti Louekoski*

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 29 hallituksen esityksen johdosta laiksi poikkeuksista kansa- ja oppikoulujen opettajien eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 16 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 209. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina päätoimittaja A. Henttosta ja tutkimussihteeri A. Joutsimäkeä Suomen Opettajain Liitosta, toiminnanjohtaja P. Jänkälää Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, varatuomari A. Mentulaa Suomen Kunnallisliitosta, hallitusneuvos V. Kalliota ja hallitussihteeri T. Niemistä opetusministeriöstä, varatuomari K. Rautalaa Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, professori O. Rytkölää Turun yliopistosta, hallitusneuvos K. Salmista valtiovarainministeriöstä sekä koulusuunnittelupäällikkö E. Toivosta Suomen Kunnallisliitosta, esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas (osittain), Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Tuomioja, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 195 hallituksen esityksen johdosta laiksi poikkeuksista kansa- ja oppikoulujen opettajien eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 29 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi poikkeuksista kansa- ja oppikoulujen opettajien eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 209 laiksi poikkeuksista kansa- ja oppikoulujen opettajien eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 29 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 195, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

poikkeuksista kansa- ja oppikoulujen opettajien eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Sen estämättä, mitä kansa- ja oppikoulun opettajan eläke- ja eroamisiästä on säädetty, opettajalla on oikeus siirtyä eläkkeelle taikka hänelle voidaan myöntää ero ja vanhuuseläke hakemuksetta siinä järjestyksessä kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Kunnan perustaessa koulujärjestelmän perusteista 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetussa laissa (467/68) tarkoitetun kunnan koululaitoksen on asianomaisen kunnan alueella toimineen kansa- tai oppikoulun opettajalla oikeus siirtyä vanhuuseläkkeelle kunnan koululaitoksen perustamisesta lukien, jos hän on täyttänyt 58 vuotta.

3 §.

Edellä 2 §:ssä tarkoitetulle opettajalle, joka on täyttänyt 60 vuotta ja jolla on eläkeaikaa vähintään 30 vuotta, myönnetään kunnan koululaitoksen perustamisajankohdasta ero ja vanhuuseläke hakemuksetta, jollei kouluhallitus koulun ylläpitäjän hakemuksesta toisin päätä.

4 §.

Opettaja on velvollinen antamaan koulun ylläpitäjälle ja valtiokonttorille sellaiset tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeelliset 3 §:ssä tarkoitettujen ratkaisujen tekemistä varten.

5 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi atomienergialain muuttamisesta.

Genevessä vuonna 1955 järjestetty ensimmäinen atomienergian rauhanomaista käyttöä koskenut konferenssi antoi viitteitä siitä, että ydinaseita omistavat valtiot avaisivat myös muille mahdollisuuksia atomienergian käyttöön tietyin valvontarajoituksin. Kehitys johti sittemmin erityisen atomienergialainsäädännön syntymiseen myös näissä maissa. Suomessa annettiin 25 päivänä lokakuuta 1957 atomienergialaki (356/57) sekä tämän nojalla 4 päivänä helmikuuta 1958 atomienergia-asetus (75/58), jota on 27 marraskuuta 1970 muutettu (735/70) siten, että eräitä valvontatehtäviä on annettu säteilyfysiikan laitokselle.

Atomienergia-alan toiminnat keskittyivät Suomessa aluksi tutkimus- ja koulutustyöhön. Ainoa toiminnassa oleva reaktori Suomessa on edelleenkin Otaniemessä sijaitseva FiR 1 koulutus- ja tutkimusreaktori, joka nyttemmin on valtion teknillisen tutkimuslaitoksen hallinnassa. Kaupallisen ydinenergian aika Suomessa on kuitenkin alkamassa Imatran Voima Osakeyhtiön rakentaessa parhaillaan Loviisan kaupunkiin 440 MW:n tehoista vuonna 1976 valmistuvaa ydinvoimalaitosta. Yhtiö on lisäksi tilannut laitokseen toisen samanlaisen yksikön, jonka on määrä valmistua vuonna 1978, jolloin Loviisan laitoksen yhteistehoksi tulee 880 MW. Teollisuuden Voima Oy on myös ilmoittanut rakentavansa ydinvoimalaitoksia, joista ensimmäinen yksikkö, suuruudeltaan 600 MW, tulee valmistumaan käyttöön vuonna 1977.

Atomienergia-alan rauhanomaisen toiminnan kansainväliseksi yhdyssiteeksi perustettiin vuonna 1956 Kansainvälinen atomienergiajärjestö (Järjestö), englanninkieliseltä nimeltään International Atomic Energy Agency eli lyhennettynä IAEA, johon Suomi liittyi vuonna 1957. Ydinenergian maailmanlaajuiseen rauhanomaiseen käyttöön liittyvien tehtävien, kuten ydinalan palvelusten varaamisen jäsenvaltioille, tällaisten palvelusten välittämisen, alan tieteellisten ja teknillisten tietojen vaihdon edistämisen ja turvallisuusmääräysten antamisen ohella Järjestö toteuttaa ydinalan toimintojen kansainvälistä valvontaa, johon jäljempänä viitataan.

Sopimukseen ydinaseiden leviämisen estämisestä eli ydinsulkusopimukseen, jonka Suomi allekirjoitti 1 päivänä heinäkuuta 1968, ja joka tuli kansainvälisesti voimaan 5 päivänä maaliskuuta 1970, sisältyy ydinaseettomien valtioiden osalta velvollisuus valvontasopimuksen tekemiseen Järjestön kanssa. Suomi allekirjoitti tämän ydinsulkusopimuksen edellyttämän valvontasopimuksen 11 päivänä kesäkuuta 1971. Kun tämä valvontasopimus on tarkoitus saattaa eduskunnan käsiteltäväksi saman aikaisesti tämän lainmuutoksen kanssa, ei sen yksityiskohtaisempi tarkastelu tässä yhteydessä liene aiheellista. Todettakoon ainoastaan, että valvonnalla ydinsulkusopimuksen ja valvontasopimuksen tarkoittamassa mielessä ymmärretään yleisesti ottaen sen todentamista, ettei ydinmateriaalia siirretä rauhanomaisesta käytöstä ydinaseisiin tai muihin ydinräjähteisiin.

Suomen kansainväliseen atomienergia-alan sopimuskenttään kuuluvat myös Iso-Britannian, Sosialististen Neuvostotasavaltain liiton, Amerikan Yhdysvaltain ja Ruotsin kanssa tehdyt kahdenkeskiset sopimukset atomienergia-alan rauhanomaisesta yhteistyöstä Suomen ja sanottujen valtioiden kesken.

Edellä mainittu valvontasopimus samoinkuin Suomen solmimat atomienergia-alan bilateraalisopimukset asettavat Suomelle sellaisia velvollisuuksia, että on nähty aiheelliseksi kehittää ja parantaa sisäisesti atomienergia-alan valvonta- ja tarkkailujärjestelmää, jotta se paremmin mahdollistaisi sopimusten edellyttämien valvontatoimien suorittamisen. Tämä edellyttää atomienergialain ja sen nojalla annetun atomienergia-asetuksen muuttamista eräiltä osin. Varsin suuri osa annettavista säännöksistä tulee sisältämään materiaalikirjanpitoa ja mittausmenetelmiä koskevia erityisohjeita, jotka nekin on tarkoitus antaa joko valtioneuvoston tai kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksinä.

Edellä mainitun valvontasopimuksen mukaan Suomen on annettava IAEA:lle tiedot maassa olevista valvottavista ydinmateriaaleista samoin kuin valvonnan toteuttamisen kannalta tarpeelliset suunnittelutiedot ydinlaitoksista ja muista paikoista, joissa valvottavia ydinmateriaaleja esiintyy, jotta tällaisissa laitoksissa valvonnan kohteena olevan materiaalin valvomiseksi tarvittavat valvontajärjestelyt voitaisiin laatia. Edelleen laitoksenhaltijoiden on pidettävä materiaalikirjanpitoa IAEA:n kanssa liitännäisjärjestelyissä kutakin laitosta varten sovitulla tavalla. Laitoksenhaltijain on myös lähetettävä kauppa- ja teollisuusministeriölle Järjestölle toimitettaviksi tarkoitetut vahvistettujen kaavojen mukaiset raportit. Kun tällaiset laitokset tulevat IAEA:n tarkastuksen piiriin, on kansainvälisen järjestön nimeämällä tarkastajalle varmistettava pääsy liitännäisjärjestelyissä laitoskohtaisesti sovittuihin tarkastuspaikkoihin.

Edellä mainittujen yhteistyösopimusten perusteella Suomeen toimitetut ydinmateriaalit sekä eräät muut atomienergia-alaan läheisesti liittyvät materiaalit, kuten raskas vesi ja ydinlaitokset- ja -laitteet ovat käytöltään erinäisten rajoitusten alaisia. Suomi on nimittäin sitoutunut näissä sopimuksissa varmistamaan, että tällaisia materiaaleja ja laitteita käytetään vain rauhanomaisiin tarkoituksiin, siirretään maamme lainkäyttövallan piirissä vain valtuutetuille henkilöille ja siirretään Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle vain toisen sopimusvaltion suostumuksella. Nämä velvoitukset ovat kaikissa yhteistyösopimuksissamme jokseenkin yhdenmukaiset.

IAEA:n kanssa solmittu valvontasopimus ja neljä yhteistyösopimustamme asettavat valtion sisäisesti kansainvälisiä ydinalan toimintoja harjoittavalle oikeusalamaiselle, toisaalta rajoituksia materiaalin ja laitteiden käyttöön, toisaalta velvoituksia tiettyihin positiivisiin toimenpiteisiin. Suomen valtio taasen vastaa sopimuskumppaneihinsa päin, että oikeusalamaiset valtionsisäisesti noudattavat valtiosopimusten määräyksiä. Tämän johdosta on harkittu tarpeelliseksi muuttaa lain 4 §:n 2 momenttia siten, että laissa kulloinkin edellytettyyn lupaan on liitettävä, muiden säädettyjen lupaehtojen ohella myös ehdot, jotka ovat tarpeen maamme kansainvälisen ydinalan sitoumusten täyttämisen kannalta.

Kuten edellä on todettu, yhteistyösopimuksiimme sisältyy myös määräyksiä muista materiaaleista kuin ydinmateriaaleista, samoin kuin laitteita koskevia määräyksiä. Tämän vuoksi on nähty välttämättömäksi lisätä lain 2 §:ään uusi 3 momentti, jolla tällaisiin materiaaleihin ja laitteisiin liittyvät kansainväliset velvoitteet on saatettu atomienergialain piiriin. Määräys ei koske Suomessa valmistettuja ja käytettäviä materiaaleja ja laitteita. Sen sijaan maasta vietäviä laitteita ja laitteistoja on voitava valvoa ydinsulkusopimuksen 3 artiklan 2 kohdan määräysten toteuttamiseksi. IAEA:n valvonta ei lainkaan koske laitteita eikä ydinmateriaalien piirien ulkopuolelle jääviä materiaaleja. Järjestö ei myöskään valvo ydinlaitoksia sinänsä, vaan käyttää laitosta vain rajattuna valvonta-alueena ydinmateriaalien valvonnassa.

Atomienergialain 3 §:ssä asetetaan valvonnan alaiseksi ydinmateriaalin valmistuslaitos sekä reaktori ja edellytetään, että niitten rakentamiseen, hallussapitoon ja käyttöön on luvat. Koska kuitenkin sanottu säännös ei nykyisellään peitä muun muassa jälleenkäsittelylaitoksia, joitten merkitys ydinpolttoainekierrossa on erittäin tärkeä, esitetään pykälään lisättäväksi maininta myös muiden käsittelylaitosten saattamisesta luvanvaraisiksi.

Atomienergialaissa lähdetään siitä, että siinä tarkoitettuja lupia ei voida myöntää ulkomaalaiselle. Kuitenkin on todettava, että mainittu säännös saattaa joissakin tapauksissa olla liian ehdoton. Esimerkkinä voidaan mainita tapaukset, joissa ydinaineiden usein erikoiskalustoa vaativat kuljetukset on edullisinta toteuttaa käyttämällä ulkomaista rahdinkuljettajaa, samoin kuin kauttakulkutapaukset. Edellä olevan johdosta on perusteltua, että atomienergialain mukaisia lupia tulisi nimenomaan kuljetustapauksissa erityisistä tyistä voida myöntää ulkomaalaiselle, jolloin lakiin tulisi lisätä tätä koskeva 4 §:n 2 momentti ja entinen edellä muutetuksi esitetty 2 momentti olisi siirrettävä 3 momentiksi. Tämä siirto aiheuttaa muutoksen viittauksen osalta myös atomienergialain 5 §:n 1 momenttiin.

Valvonnan toteuttaminen käytännössä muodostaa erittäin oleellisen elementin Suomen kansainvälisten sitoumusten toteuttamisessa. Vaikka voimassaolevan atomienergialain 8 §:ssä on säädetty valvonnasta, ei näiden säännösten voida katsoa tyydyttävän sopimusten edellyttämän valvonnan toteuttamiseksi tarpeellisia vaatimuksia. Sen vuoksi esitetään 8 § muutettavaksi kokonaan. Uuden 8 §:n alussa to-

detaan, että valvontaviranomaisella, joka on kauppa- ja teollisuusministeriö ja eräissä tapauksissa säteilyfysiikan laitos, on atomienergialain ja sen nojalla annettujen määräysten sekä Suomen tekemien kansainvälisten atomialaa koskevien sopimusten sisältämien velvoitteiden täyttämisen valvontaa varten tietyt oikeudet. Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdissa annetaan valvontaviranomaiselle pääsyoikeus valvonnan kannalta merkityksellisiin paikkoihin sekä oikeus suorittaa siellä tarkastuksia ja saada näytteitä, sikäli kun se katsotaan tarpeelliseksi. Kohdassa 3 on käsitelty kohdissa 1 ja 2 mainittujen aineiden ja laitteiden kuljetuksien ja kansainvälisen kaupan valvontaa, kun taas 4 kohdassa käsitellään malmien ja rikasteiden tuontia ja vientiä, joka on ainoa valvottu toiminta malmien ja rikasteiden osalta. Malmien ja rikasteiden kansainvälisistä kuljetuksista on myös IAEA:lle lähetettävä määriä ja koostumusta sekä määräpaikkaa koskevat tiedot. Kohtaan 5 on katsottu tarkoituksenmukaiseksi ottaa säännös materiaalikirjanpidosta ja käyttökirjanpidosta sekä asettaa kohdassa 6 luvanhaltijoille raportointivelvollisuus. Kohdassa 7 on tarkoitus mahdollistaa muutkin kuin edellä kohdissa 1—6 tarkoitetut valvontatoimet, joista esimerkkinä voidaan mainita valvottavien kohteiden sinetöinti ja erityisten mekaanisten valvontalaitteiden sijoittaminen valvottaviin laitoksiin.

Edellä mainitusta IAEA:n tarkastajien oikeudesta suorittaa tarkastuksia Suomessa on katsottu kansainvälisten sopimusten asianomaisten määräysten olevan riittäviä.

Voimassaolevan atomienergialain 11 §:ssä käsitellään lain velvoitteiden täyttämiseksi tarpeellisia pakkokeinoja. Koska mainitussa säännöksessä tunnetaan vain takavarikko ja sekin on mahdollista kohdistaa vain aineisiin, esitetään sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi pakkokeinoihin lisättäväksi kotietsintä ja henkilöön käyvä tarkastus sekä pakkokeinojen kohteiksi ne aineet, laitteet ja muut kohteet joita atomienergialaissa uusitussa muodossaan edellytetään valvottaviksi.

Atomienergialain 12 §:n 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että rangaistusmaksimiksi säädetään 2 vuotta vankeutta. Tältä osin voitaneen todeta, että säteilysuojauslain (174/57) 13 §:ssä on asetettu juuri mainittu rangaistusmaksimi ja että atomienergialain rikkomisesta johtuvat sekä taloudelliset että henkilöä koskevat seuraukset voivat olla suuruudeltaan varsin mittavat. Atomienergialain 12 §:n 2 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että kaikki sellaiset aineet, laitteet ja muut kohteet, joita atomienergialaki tämän esityksen mukaisessa muodossaan koskee, saatetaan menettämisuhan alaisiksi.

Atomienergialain 15 §:ssä sen nykyisessä muodossa on varattu mahdollisuus asetuksella myöntää poikkeuksia 2 ja 3 §:n säännöksiin, milloin on kyseessä tieteellinen tutkimustyö ja eräät teolliset toiminnat. Koska ydinsulkusopimukseen perustuvassa valvontasopimuksessa ei anneta mahdollisuutta vapauttaa tieteellisessä työssä käytettyjä ydinaineita valvonnasta juuri tällä perusteella, esitetään lain 15 §:ää muutettavaksi siten, että mahdollisuus myöntää vapautuksia asetetaan riippuvaksi aineen käyttötarkoituksesta ja määrästä. Asetuksessa on tarkoitus lähemmin ottaa huomioon valvontasopimuksen mahdollistamat tapaukset.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiesitys:

Laki

atomienergialain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 25 päivänä lokakuuta 1957 annetun atomienergialain (356/57) 3 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 8 §, 11 §:n 2 ja 3 momentit, 12 § ja 15 § sekä *lisätään* lakiin uusi 2 §:n 3 momentti ja 4 §:n 3 momentti seuraavasti:

2 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on niin ikään tarpeen muiden kuin edellä 1 ja 2 momenteissa mainittujen aineiden, samoin kuin laitteistojen ja laitteiden kauppaan ja muuhun luovutukseen, hallussapitoon, käyttöön sekä

tuontiin ja vientiin, milloin sellaisten atomienergia-alan kansainvälisten sopimusten, joissa Suomi on sopimuspuolena, velvoitteet koskevat tällaisia aineita, laitteistoja ja laitteita.

3 §.

Edellä 2 §:n 1 momentissa mainittu lupa on niin ikään tarpeen atomienergian aikaansaamiseen soveltuvien aineiden valmistukseen tai käsittelyyn tarkoitetun laitoksen ja atomireaktorin rakentamiseen, hallussapitoon ja käyttöön.

4 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Lupa kuljetuksiin voidaan erityisistä syistä myöntää ulkomaalaiselle.

Lupaan on liitettävä ne ehdot ja ohjeet, jotka katsotaan turvallisuuden varmistamisen, edellä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettujen Suomen kansainvälisten sopimusten mukaisten velvoitteiden täyttämisen tai muutoin yleisen edun kannalta tarpeellisiksi. Tarvittaessa on lupaan liitettävä määräykset 3 §:ssä tarkoitetun laitoksen tai reaktorin käytössä syntyvien vaarallisten jäteaineiden käsittelystä ja vaarattomaksi tekemisestä.

5 §.

Edellä 4 §:n 3 momentissa mainittujen jäteaineiden käsittelyn ja vaarattomaksi tekemisen tulee tapahtua asianomaisen omistajan tai haltijan toimesta ja kustannuksella.

— — — — — — — — — — — — — —

8 §.

Valvontaviranomaisella on tässä laissa sekä sen nojalla annetuissa määräyksissä sekä Suomen tekemissä atomienergia-alan kansainvälisissä sopimuksissa edellytettyä valvontaa varten:

1) oikeus päästä paikkaan, jossa säilytetään, valmistetaan taikka käytetään 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita tai aineyhdisteitä tai niiden jäteaineita tahi 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuja aineita, laitteistoja tai laitteita ja saada niistä näytteitä samoin kuin suorittaa tällaisessa paikassa tarkastuksia;

2) oikeus päästä paikkaan, jossa rakennetaan taikka käytetään 3 §:ssä tarkoitettuja laitoksia tai reaktoreita sekä suorittaa tällaisessa paikassa tarkastuksia ja saada näytteitä;

3) oikeus tarkastaa ja tarkkailla edellä tämän momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitettujen aineiden, aineyhdisteiden, jäteaineiden, laitteistojen, laitteiden, laitosten ja reaktoreiden kuljetusta, tuontia ja vientiä sekä saada tarvittaessa näytteitä;

4) oikeus tarkastaa ja tarkkailla atomienergian aikaansaamiseen soveltuvia aineita sisältävien malmien ja niiden rikasteiden tuontia ja vientiä sekä saada niistä näytteitä;

5) oikeus velvoittaa tämän lain mukaisten lupien haltijat pitämään vahvistettujen kaavojen mukaista materiaalikirjanpitoa ja käyttökirjanpitoa sekä tarkastaa nämä kirjanpidot;

6) oikeus velvoittaa tämän lain mukaisten lupien haltijat antamaan vahvistettujen kaavojen mukaiset raportit samoin kuin muut tarvittavat tiedot ja ilmoitukset; ja

7) oikeus ryhtyä tai velvoittaa tämän lain mukaisten lupien haltijat ryhtymään muihinkin tässä pykälässä tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Valvontaviranomaisen tulee edellä tarkoitettujen toimiensa ja tarkastustensa tuloksista ilmoittaa välittömästi asianomaiselle.

11 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Asianomaisella poliisipiirin päälliköllä on valta valvontaviranomaisen pyynnöstä toimittaa kotietsintä tai henkilöön käyvä tarkastus luvattomasti täällä valmistettujen, kuljetettujen, hallussapidettyjen, käytettyjen, maahantuotujen taikka maastavietäviksi yritettyjen tässä laissa tarkoitettujen aineiden, laitteistojen, laitteiden, laitosten ja reaktoreiden löytämiseksi sekä määrätä ne pantavaksi takavarikkoon. Takavarikko on voimassa, kunnes 12 §:n nojalla vireille pantu aineen, laitteiston, laitteen, laitoksen tai reaktorin menettämistä koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai oikeus tahi virka-apua pyytäneen valvontaviranomaisen esityksestä asianomaisen poliisipiirin päällikkö toisin määrää.

Takavarikkoon otetut aineet, laitteistot, laitteet, laitokset ja reaktorit on säilytettävä omistajan tai haltijan kustannuksella viranomaisen sinetöimänä varmassa paikassa.

12 §.

Joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä tahi 4 §:ssä tarkoitettuja ehtoja, on tuomittava, jollei muualla ole ankarampaa rangaistusta säädetty, sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Rangaistuksen ohella voidaan 2 tai 3 §:n nojalla myönnetty lupa peruuttaa ja vastoin

tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä valmistettu, luovutettu, hallussapidetty, kuljetettu, käytetty tai maahan tuotu tai maasta viety aine, laitteisto, laite, laitos tai reaktori taikka sen arvo kokonaan tai osaksi sekä rikkomuksen tuottama taloudellinen hyöty tuomita valtiolle menetetyksi.

15 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella. Asetuksella voidaan myös säätää poikkeuksia 2 ja 3 §:n säännöksistä, milloin se 2 §:ssä mainittujen aineiden käyttötarkoituksen tai määrän kannalta on tarkoituksenmukaista.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta atomienergialain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 210 laiksi atomienergialain muuttamisesta, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Laki- ja talousvaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Syyskuun 14 päivänä 1962 annetun vientitakuulain (479/62) 1 §:n mukaan, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (655/66 ja 532/69), valtion vientitakuu voidaan myöntää teollisuustuotteiden, turkisten, turvetuotteiden ja elävien eläinten viennin sekä kehitysmaihin suuntautuvien investointien yhteydessä syntyvän tappionvaaran varalta. Vientitakuulakia koskevaa hallituksen esitystä eduskunnassa käsiteltäessä täsmennettiin hallituksen esityksessä ollut sanonta vienti sanonnaksi teollisuustuotteiden vienti, lähinnä siitä syystä, että vientitakuulakia ei oltu tarkoitettu koskemaan maataloustuotteiden vientiä.

Lain 2 §:n 1 momentissa luetellaan ne riskit, joiden varalta takuu voidaan myöntää ja 2 momentissa säädetään: "Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös valmistus- ja patenttioikeuden siirtoa ulkomaille sekä suunnittelu- tai muun työn suorittamista ulkomailla." Kun lakia käytännössä sovellettaessa on syntynyt epätietoisuutta tämän kohdan tulkinnasta ja kun tarkoitus on ollut ulottaa vientitakuulaki koskemaan kaikkea teollisuustuotteiden ja siihen rinnastettavaa palvelusuoritusten vientiä ja kun lisäksi erilaisten palvelusuoritusten vienti on muodostumassa yhä merkityksellisemmäksi, on tärkeätä, etteivät voimassa olevat säännökset aiheuta sellaisia tulkintaerimielisyyksiä, jotka tarkoituksettomasti rajoittaisivat vientitakuiden käyttöalan liian suppeaksi ja estäisivät takuiden myöntämisen tällaisen viennin yhteydessä. Hallitus katsoo, että lain tulkintavaikeudet saadaan poistetuksi siten, että voimassa olevan vientitakuulain 2 §:n 2 momentti siirretään lain 1 §:n 2 momentiksi ja että momentin nykyinen sanonta ". . . sekä suunnittelu- tai muun työn suorittamista ulkomailla" muutetaan sanonnaksi "sekä suunnittelu-, asennus-, rakennus- tai muun työn suorittamista ulkomaiselle tilaajalle".

Vientitakuulain 2 §:n 4 kohdan mukaan suoraan pankille tai muulle luotonantajalle myönnettävä valtion vientitakuu voidaan myöntää viejän saaman luoton vakuudeksi silloin, kun myönnetty luotto liittyy tietyn vientikaupan tai lain 2 §:n 3 kohdassa tarkoitetun markkinoimistoimenpiteen rahoittamiseen. Vientitakuun kohteena olevan luoton käyttötarkoituksen määrittely on aiheuttanut tulkintavaikeuksia silloin, kun takuun kohteena on määrätylle ostajalle tapahtuvien jatkuvien toimitusten rahoittamiseksi tarkoitettu luotto. Lainkohdan luoton käyttötarkoituksen määrittely on hallituksen käsityksen mukaan tarpeettomasti rajoittanut vientitakuiden sovellutusaluetta ja on siten estänyt mahdollisuuden vientitakuiden myöntämiseen joustavasti yleisesti vientikaupan rahoituksessa käytettävien luottomuotojen yhteydessä. Useissa kanssamme kilpailevissa markkinatalousmaissa on vientitakuulaitosten toimesta jo pitkään myönnetty takuita, jotka voivat liittyä sekä yksittäisten että jatkuvien yhdelle tai useammalle ostajalle tapahtuvien vientitoimitusten rahoittamiseksi myönnettyjen luottojen vakuusjärjestelyihin. Muiden maiden vientitakuulaitosten saamat kokemukset mainitusta takuujärjestelystä ovat olleet myönteisiä. Meillä Suomessakin voidaan poliittisten ja kaupallisten riskien varalta myönnettäviä vientitakuita myöntää joko vain yhtä nimenomaista kauppaa koskevina yksittäistakuina tai yleistakuina, jolloin takuun piiriin kuuluvat jatkuvat toimitukset yhdelle tai useammalle ostajalle. Hallituksen käsityksen mukaan olisi tarkoituksenmukaista, että myös lain 2 §:n 4 kohdan tarkoittamien vientitakuiden osalta voitaisiin päästä samanlaiseen joustavaan menettelyyn. Tämän vuoksi ehdotetaan vientitakuulain 2 §:n 4 kohta muutettavaksi siten, että tästä kohdasta poistetaan sana "tietyn".

Vientitakuulain 3 §:n 2 momentin mukaan vientitakuulain nojalla myönnettyjen, samanaikaisesti voimassa olevien takuiden yhteenlaskettu määrä saa nousta enintään 1 500 miljoonaan markkaan, kuitenkin siten, että 2 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen kehitysmaata-

kuiden määrä saa nousta enintään 300 miljoonaan markkaan ja 2 b §:ssä tarkoitettujen investointitakuiden määrä enintään 200 miljoonaan markkaan.

Hallituksen esityksen perusteluissa eduskunnalle (n:o 88/1969 vp.) lausutaan puheena olevien vastuiden laskemistavasta seuraavaa: "Laissa määrättyjä enimmäisvastuita laskettaessa otettaisiin muiden kuin lain 2 §:n 7 kohdan tarkoittamien takuiden osalta huomioon voimaan tulleiden, toteutuneisiin vientikauppoihin liittyvien vientitakuiden aiheuttama takuuvastuu kokonaisuudessaan ja puolet sitovien takuutarjousten aiheuttamasta vastuusta. Lain 2 §:n 7 kohdan tarkoittamien takuiden osalta otettaisiin takuuvastuuta laskettaessa huomioon ennakoitavissa olevasta kustannustason noususta aiheutuva, voimassa olevia takuita koskeva arvioitu korvausvastuu."

Koska vientitakuulaitokselle osoitettujen takuuhakemusten sisältämien kauppojen suuruus on vuoden 1971 aikana huomattavassa määrin kasvanut ja näin ollen sitovien tarjousten ja voimassa olevien takuiden aiheuttama vastuu noussut lähelle edellä mainittua vientitakuulain sallimaa vastuun enimmäismäärää ja kun on odotettavissa, että lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdan tarkoittamien rahoitustakuiden myöntämisen päästyä kunnolla alkuun kokonaisvastuu tulee vielä huomattavasti nykyisestään nousemaan, ehdotetaan samanaikaisesti voimassa olevien takuiden ja sitovien tarjousten yhteenlaskettua määrää korotettavaksi 3 000 miljoonaan markkaan sekä niin ikään 2 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen kehitysmaatakuiden määrää korotettavaksi enintään 400 miljoonaan markkaan.

Vientitakuulakiin ei ole sisällytetty nimenomaista määräystä siitä, miten takuulaitoksen vastuun enimmäismäärä olisi laskettava. Kun laskemistavassa on ohjeena käytetty edellä mainittua hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi vientitakuulain muuttamisesta (n:o 88/1969 vp.) perusteluissa mainittua menettelyä, ehdotetaan tulkintavaikeuksien välttämiseksi lain 3 §:ään sisällytettäväksi 3 momentti mainitun hallituksen esityksen perustelujen mukaisena.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vientitakuulain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 14 päivänä syyskuuta 1962 annetun vientitakuulain (479/62) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä elokuuta 1969 annetussa laissa (532/69), *muutetaan* 2 §:n 4 kohta ja 3 §, sellaisina kuin ne ovat mainitussa 29 päivänä elokuuta 1969 annetussa laissa, sekä *lisätään* 1 §:ään, sellaisena kuin sekin on sanotussa 29 päivänä elokuuta 1969 annetussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 momentissa on sanottu, koskee myös valmistus- ja patenttioikeuden siirtoa ulkomaille sekä suunnittelu-, asennus-, rakennus- tai muun työn suorittamista ulkomaiselle tilaajalle.

2 §.

Valtion vientitakuu viennin yhteydessä mahdollisesti syntyvän tappion korvaamiseksi voidaan myöntää:

— — — — — — — — — — — — — — — — —

4) pankille tai muulle luotonantajalle sellaisen luoton vakuudeksi, joka on myönnetty viejälle vientikaupan tai 3 kohdassa tarkoitetun markkinoimistoimenpiteen rahoittamista varten tai joka on myönnetty vientituotteen ostamista varten ulkomaiselle tilaajalle tai muulle velalliselle;

— — — — — — — — — — — — — — — — —

3 §.

Vientitakuu myönnetään vain osalle viennin yhteydessä syntyvästä tappionvaarasta. Tämän lain 2 §:n 4 kohdan tarkoittama takuu voi kuitenkin korvata luotonantajalle aiheutuvan tappion kokonaan.

Tämän lain nojalla myönnettyjen, samanaikaisesti voimassa olevien takuiden yhteen laskettu määrä saa nousta enintään 3 000 miljoonaan markkaan, kuitenkin siten, että 2 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen takuiden määrä saa nousta enintään 400 miljoonaan markkaan ja 2 b §:ssä tarkoitettujen takuiden määrä enintään 200 miljoonaan markkaan.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vientitakuulaitoksen enimmäisvastuuta laskettaessa otetaan muiden kuin tämän lain 2 §:n 7 kohdan tarkoittamien takuiden osalta huomioon voimaan tulleiden, toteutuneisiin vientikauppoihin liittyvien vientitakuiden aiheuttama takuuvastuu kokonaisuudessaan ja puolet sitovien takuutarjousten aiheuttamasta vastuusta. Tämän lain 2 §:n 7 kohdan tarkoittamien takuiden osalta otetaan takuuvastuuta laskettaessa huomioon ennakoitavissa olevasta kustannustason noususta aiheutuva, voimassa olevia takuita koskeva arvioitu korvausvastuu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 76 hallituksen esityksen johdosta laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Eduskunta on 23 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 211 laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä todetaan muun muassa, että vientitakuulaitokselle osoitettujen takuuhakemusten sisältämien kauppojen suuruus on vuoden 1971 aikana huomattavassa määrin kasvanut. Näin ollen sitovien tarjousten ja voimassa olevien takuiden aiheuttama vastuu on noussut lähelle vientitakuulain sallimaa vastuun enimmäismäärää ja odotettavissa on, että laissa tarkoitettujen rahoitustakuiden myöntämisen päästyä kunnolla alkuun, kokonaisvastuu tulee vielä huomattavasti nykyisestään nousemaan. Tästä syystä hallitus ehdottaa samanaikaisesti voimassa olevien takuiden ja sitovien tarjousten yhteenlaskettua määrää korotettavaksi 3 000 miljoonaan markkaan sekä niin ikään kehitysmaatakuiden määrää korotettavaksi enintään 400 miljoonaan markkaan. Muut hallituksen ehdottamat muutokset tarkoittavat pääasiassa voimassa olevan vientitakuulain soveltamisessa käytännössä ilmenneiden tulkintaerimielisyyksien ja -vaikeuksien poistamista ja välttämistä.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut vientitakuulakiin tällä kertaa ehdotetut muutokset tarpeellisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Landström, Mäkihakola, Pekkarinen, Rosnell, Sillantaus ja Tamminen sekä varajäsenet Kaarlonen, Karpola, Laatio, Lintilä ja Turunen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 175 hallituksen esityksen johdosta laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 76 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 211 laiksi vientitakuulain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 76 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 175, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

vientitakuulain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 14 päivänä syyskuuta 1962 annetun vientitakuulain (479/62) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä elokuuta 1969 annetussa laissa (532/69), *muutetaan* 2 §:n 4 kohta ja 3 §, sellaisina kuin ne ovat mainitussa 29 päivänä elokuuta 1969 annetussa laissa, sekä *lisätään* 1 §:ään, sellaisena kuin sekin on sanotussa 29 päivänä elokuuta 1969 annetussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 momentissa on sanottu, koskee myös valmistus- ja patenttioikeuden siirtoa ulkomaille sekä suunnittelu-, asennus-, rakennus- tai muun työn suorittamista ulkomaiselle tilaajalle.

2 §.

Valtion vientitakuu viennin yhteydessä mahdollisesti syntyvän tappion korvaamiseksi voidaan myöntää:

— — — — — — — — — — — — — — —

4) pankille tai muulle luotonantajalle sellaisen luoton vakuudeksi, joka on myönnetty viejälle vientikaupan tai 3 kohdassa tarkoitetun markkinoimistoimenpiteen rahoittamista varten tai joka on myönnetty vientituotteen ostamista varten ulkomaiselle tilaajalle tai muulle velalliselle;

— — — — — — — — — — — — — — —

3 §.

Vientitakuu myönnetään vain osalle viennin yhteydessä syntyvästä tappionvaarasta. Tämän lain 2 §:n 4 kohdan tarkoittama takuu voi kuitenkin korvata luotonantajalle aiheutuvan tappion kokonaan.

Tämän lain nojalla myönnettyjen, samanaikaisesti voimassa olevien takuiden yhteen laskettu määrä saa nousta enintään 3 000 miljoonaan markkaan, kuitenkin siten, että 2 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen takuiden määrä saa nousta enintään 400 miljoonaan markkaan ja 2 b §:ssä tarkoitettujen takuiden määrä enintään 200 miljoonaan markkaan.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vientitakuulaitoksen enimmäisvastuuta laskettaessa otetaan muiden kuin tämän lain 2 §:n 7 kohdan tarkoittamien takuiden osalta huomioon voimaan tulleiden, toteutuneisiin vientikauppoihin liittyvien vientitakuiden aiheuttama takuuvastuu kokonaisuudessaan ja puolet sitovien takuutarjousten aiheuttamasta vastuusta. Tämän lain 2 §:n 7 kohdan tarkoittamien takuiden osalta otetaan takuuvastuuta laskettaessa huomioon ennakoitavissa olevasta kustannustason nou-

susta aiheutuva, voimassa olevia takuita koskeva arvioitu korvausvastuu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Brysselissä toimiva tulliyhteistyöneuvosto, jonka tehtäviin kuuluu valvoa Brysselin nimikkeistön yhdenmukaista tulkintaa ja sovellutusta, on tavaroiden sijoittelua tullitariffien nimikkeisiin koskevan yleissopimuksen (tehty Brysselissä 15. 12. 1950 ja johon Suomi on liittynyt 27. 1. 1961 AsK 172/61, SopS 6/61) XVI artiklan mukaisesti 9 päivänä kesäkuuta 1970 hyväksynyt sopimuspuolille esitettäviksi eräitä nimikkeistön muutoksia, jotka on katsottu välttämättömiksi huomioonottaen viime vuosien aikana tapahtuneen teknisen kehityksen sekä siitä johtuvat kansainvälisen kaupan muutokset. Belgian ulkoasiainministeriön toimesta on mainittu tulliyhteistyöneuvoston suositus jätetty sopimuspuolille vuosien 1970—1971 vaihteessa. Sopimuksen XVI artiklan edellyttämään määräpäivään 1 päivään heinäkuuta 1971 mennessä ei nyt esitettäviä muutoksia vastaan ole tehty huomautuksia, joten ne yleissopimuksen mukaan pitäisi saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Muutosten tarkoituksena on sovittaa nimikkeistö paremmin vastaamaan tapahtunutta teknistä kehitystä sekä myös saada aikaan selvempi rajanveto nimikkeiden välille ja suurempi yhtäläisyys nimikkeistön kahden alkuperäistekstin (englannin- ja ranskankielisen) kesken. Muutokset voidaan jakaa kahteen ryhmään eli muodollista laatua oleviin, jotka vain selventävät tekstiä muuttamatta nykyistä tulkintaa, sekä sellaisiin, jotka aiheuttavat tavaroiden siirtymisen eri nimikkeisiin tai ryhmiin nimikkeistössä. Kaikki muutokset ovat puhtaasti teknistä laatua eivätkä lainkaan koske jäsenmaissa kannettavaa tullia.

Nämä muutokset sekä samassa yhteydessä nimikkeistön eräiden muidenkin vastaavien kohtien sanamuodon muodolliset tarkistukset johdonmukaisen terminologian ja sanontatavan aikaansaamiseksi esitetään toteutettaviksi Suomen tullitariffissa (359/68) jäljempänä selostetulla tavalla.

Eräissä tapauksissa, jolloin tavaran sijoittelu nimikkeistössä muuttuu, esitetään tullien tai alanimikkeiden muutoksia. Koska myös eräiden kansallisten säädösten ja veroperusteiden on havaittu olevan vanhentuneita tai käytännössä vaikeasti sovellettavia, esitetään samassa yhteydessä kansallisia tarkistuksia tullitariffin tulkintasääntöihin, merkkien selityksiin p.-painon osalta ja vastaavasti p.-merkinnän poistamisia eräistä nimikkeistä, 22. ryhmän p.- ja P.-painotullien muuttamista litran perusteella kannettaviksi tulleiksi sekä tullitariffin XI tekstiiliosan eräiden alanimikkeiden yhdistämisiä.

Tullitaso on pyritty ehdotuksessa säilyttämään ennallaan joskin pientä laskua tai korotusta tapahtuu joidenkin vähemmän merkityksellisten tuotteiden kohdalla.

Tärkeimmät muutokset ovat seuraavat:

Tullitariffin nimikkeistön tulkintasäännöt.

Nimikkeistön eri osien ja ryhmien sovellutusta rajoittavien huomautusten sanamuotoa on selvennetty, niiden nykyistä merkitystä muuttamatta, minkä johdosta nykyinen huomautusten tulkintaa koskeva 4. yleissääntö on käynyt tarpeettomaksi ja siten suosituksessa poistettu.

Uuden tulkintasäännön 2. (a)-kohdan pääasiallisena tarkoituksena on antaa koko tullitariffin kattava laillinen perusta nykyisin mainitussa säännössä tarkoitettujen tavaroiden osalta vallitsevalle tariffointikäytännölle, joka perustuu tullitariffissa hajallaan oleviin ja nyt poistettaviksi ehdotettuihin säännöksiin.

Sääntö on kokoamattomien tai osiinsa purettujen tavaroiden osalta laadittu tarkoituksellisesti niin väljäksi, että jäsenmaille on jäänyt valta kansallisin säännöksin määrätä, miten eri lähetyksinä maahan tuotavat tavarat on tariffoitava. Suomen tätä koskeva kansallinen yleissääntö *3:1 ehdotetaan säilytettäväksi muutettuna ja uudelleen numeroituna sääntönä *5.—.

Tähän kansalliseen yleissääntöön, että kaikki osat on tuotava yhdellä kertaa, esitetään vah-

vistettavaksi poikkeussääntö *6.— niiden tapauksien varalta, jolloin kuljetusteknisistä syistä on mahdotonta samanaikaisesti toimittaa koko XVI osaan kuuluvana koneena tai laitteena tullattava yksikkö yhtenä lähetyksenä, samalla kun nykyiset kansalliset XVI osan *4.—(1) ja XVII osan *6.—(1) huomautuksien määräykset esitetään kumottaviksi. Poikkeussääntöön ei ole otettu nykyistä määräystä, että erillisinä lähetyksinä maahan tulevat osat on tariffoitava kuten koottu kone siinä tapauksessa, että on ilmeistä, että osat muodostavat koneena tariffoitavan yksikön, vaikkakaan maahantuoja ei ole sitä vaatinut, koska tämän määräyksen soveltaminen käytännössä on osoittautunut hankalaksi. XVII osan nykyistä poikkeussääntöä *6.—(1) ei myöskään ole uusittu, koska kuljetusneuvoja tuodaan harvemmin kuljetusteknisistä syistä osalähetyksinä ja vähintään 10 metrin pituisen aluksen (ryhmä 89.) samoin kuin ilma-aluksen (ryhmä 88.) rakentamiseen käytettävät tavarat lisäksi ovat tullivapaat tullilain 93 §:n nojalla.

Vähittäismyyntipakkauksissa olevien, erilaisia esineitä tai tuotteita käsittävien yhteishintaan myytävien tullitariffissa erikseen mainitsemattomien sarjojen tariffointi edellyttäisi eri tavaroiden tariffoimista omien nimikkeidensä mukaan, sekä vastaavaa yhteisen arvon ja painon jakamista, minkä toimittaminen käytännössä on vaikeaa luotettavien jakoperusteiden puuttuessa. Sen johdosta esitetään uusi kansallinen tulkintasääntö *7.—, joka laajentaa 3. tulkintasääntöä sovellettavaksi myös tällaisiin tapauksiin.

Merkkien selityksiä.

Tullitariffin alussa olevia merkkien selityksiä esitetään muutettaviksi siten, että p.-merkillä varustetun nimikkeen tullinalaiseen painoon luetaan ainoastaan sellainen sisäpäällys, jossa tavaraa pidetään kaupan vähittäismyynnissä. Säännön muutoksen yhteydessä esitetään p.-merkki poistettavaksi eräistä nimikkeistä, joihin kuuluvia tavaroita yleensä ei tuoda vähittäismyyntipakkauksissa, sekä nimikkeistä, joissa tavaran tarkka nettopaino tavallisesti käy selville kauppalaskusta nettopainon liittyessä tavarasta maksettavaan hintaan tai ollessa muutoin helposti todettavissa. Sensijaan ehdotetaan p.-merkki säilytettäväksi nimikkeissä, joihin kuuluvien tavaroiden nettopaino on vaikeasti todettavissa (esim. säilykkeet ja kosmeettiset tavarat).

Koska eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta 3 päivänä joulukuuta 1971 annetun lain (808/71) 3 §:n mukaan valmistevero on määrätty kannettavaksi kysymykseen tulevien elintarviketuotteiden nettopainosta, ehdotetaan, kaksinkertaisen verotusperusteen määräämisen välttämiseksi, että tällaisesta tavarasta myös tulli kannetaan nettopainon mukaan p.-merkin selityksen määräyksestä riippumatta.

Tärkeimmät muut muutokset käyvät ilmi seuraavasta luettelosta:

Luettelo nimikkeistä, joissa tapahtuu tavaran siirtymistä ja joissa esitetään tulli- ja/tai alanimikemuutoksia

Entinen nimike	Tulli	Tavara	Uusi nimike	Ehdotettu tulli
1.	2.	3.	4.	5.
04.05 05.15	vapaa	eläinalkuperää olevat syötävät tuotteet, muualle kuulumattomat	04.07	vapaa
16.04	15 % P.kg —,13	kalauute	16.03	15 %
16.02 tm 16.04	vapaa 4,73 15 %			
20.02 tm 20.06 tm	vapaa —,90 vapaa 7.5 %—45 %	homogenisoidut ravintovalmisteseokset	21.05.B	25 %
38.19.E	5 %	kemikaalien ja ravintoaineiden seokset, ravintovalmisteisiin sekoitettavat	21.07.G.I	5 %

1.	2.	3.	4.	5.
38.19.E	5 %	huoneilmanraikastajat, hajustamattomat ..... (33.ryhmä huom.2.)	33.06.G.I	20 %
34.02	20 %	toalettisaippuana käytettävät org. pinta-aktiiviset tuotteet, käsikappaleina	34.01.B	p.kg 4,—
38.19.E	5 %	eräät kemialliset alkuaineet, elektroniikassa käytettävät (esim. pii ja seleeni) ..... (38.ryhmä huom. 2(g); 28.ryhmä huom. 8)	38.19.C	vapaa
		molemmin puolin muovilla päällystetyt kudelmat: (59.ryhmä huom. 2.(A).(c))		
59.08.A.	15 %	kaistaleet, tekstiilikudelma tuki-aineena, enint. 5 cm ..	39.01.III.a 39.02.III.a 39.03.III.a	15 %
		tekstiilikudelmavälikerroksin ja jotka murtumatta voidaan taivuttaa 59. ryhmän 2.A.(b) mukaisella tavalla:		
	15 %	— kaistaleet, enint. 5 cm	39.01.V.a.1 39.02.V.a.1 39.03.V.a.1	15 %
59.08.D.I.	20 %	— muut	39.01.V.a.2 39.02.V.a.2 39.03.V.a.2	20 %
61.01.A./ 61.02.A. v.t. 62.04	35 % 8,— 35 %	vaatteet ja tavarat e.m. kankaista	39.07.D	35 %
84—92 ryhmistä		puolat, rullat, pohjalliset, esim. filmirullat ja kelat:		
		— muovia	39.07.C	5 %
		— muut	laatunsa mukaan	
		(XVI osa huom.1.(c); 90. ryhmä huom. 1.(1); 92.ryhmä huom.1.(g))		
84.55	1 %			
85.13	6.5 %			
85.15	17 %			
85.19	5 % 20 %	painetut piirit	85.19.E	5 %
85.28	13 %	(85.ryhmä huom.4)		
90.29	10 % e 5 %			
90.07	3 %			
90.10	5 %			
84.54	1 %	kopiolaitteet	90.10.A	3 %
84.17	7.5 % e vap			

Luettelo nimikkeistä, joissa tapahtuu tavaran siirtymistä, mutta tullimuutoksia ei esitetä

Entinen nimike	Tulli	Tavara	Uusi nimike	Tulli
1.	2.	3.	4.	5.
15.06	10 % 16 %	liuottimien avulla uutetut rasvat	15.01 15.02	vapaa 6 %
38.19.C	vapaa	seostetut alkeenit (38.ryhmän 2(g) poistumisen johdosta)	27.10	vapaa/ —,13/1
38.19.E	5 %	harvinaisten maametallien ytriumin ja skandiumin keskinäiset seokset	28.05	vapaa
38.19.E	5 %	veriryhmän määritysreagenssit (30. ryhmä huom. 3.(e))	30.05	vapaa
29.25	vapaa	virtsa-aine, jossa yli 45 % painosta typpeä (31. ryhmä huom. (A)(8))	31.02 31.05	vapaa
29.40	vapaa	monoammonium- ja diammoniumortofosfaatit (31. ryhmä huom. 4.)	31.05	vapaa
32.12 32.09.E 38.19.E	12 % 12 % 5 %	ei-tulenkestävät pintojen peittämiseen tarkoitetut valmisteet	32.12	12 %
34.01	20 %	hiomajauhetta sisältävät tuotteet, olomuodosta riippuen (34. ryhmä huom. 2.)	34.05	12.5 %
57.04	vapaa	jutin kaltaiset niinikuidut	57.03	vapaa
57.07 v.t. v.t.	10 % —,20 5 % —,40	niinikuitulangat	57.06 v.t.	7 % —,13
57.11 v.t.	15 % —,75	niinikuitukankaat	57.10 v.t.	20 % —,50
73.22	10 %	rauta- ja terässäiliöt kaasuja varten	73.24	9 %
73.37 84.17	10 % 7.5 % e vap	kattilat kiehumapisteen yli kuumennettavan veden lämmittämiseen	84.01	8 % e vap
74.03	2—3 %	työstetyt lankaharkot ja tankoteelmät, kuparia (74. ryhmä huom. 2(b))	74.01	vapaa
74.09	7.5 %	kuparisäiliöt kaasuja varten	74.19	6 %
76.09	7.5 %	alumiinisäiliöt kaasuja varten	76.11	6 %
84.52 84.53 84.54 84.55 85.19 85.01	1 % 1 % 1 % 1 % 20 % 15 % e 5 %	tietokoneet ja tietokonejärjestelmien yksiköt (84. ryhmä huom. 3.)	84.53	1 %
87.02	14 % 8 %	haaratrukit puutavaran kuljetukseen	87.07	5 % 9 %
esim. 85.22	5 %	vamman tai vajavuuden korjaamiseen käytettävät välineet (eri nimikkeistä)	90.19	vapaa

22. ryhmän p.- ja P.-tullien muuttaminen litratulleiksi
(kansallinen muutos)

Nimike	Entinen tulli	Tavara	Ehdotettu tulli
1.	2.	3.	4.
22.01.A 22.02	—,25/p.kg	kivennäisvesi jne.; limonaati yms. juomat	—,30/1
22.03.B	—,60/P.kg	mallasjuomat	—,75/1
22.04.B 22.05.B.I.b 22.06.B.I 22.07.B.II.a.	—,80/P.kg	rypälemehu, isoissa astioissa ..... viini, enint. 14 %, isoissa astioissa ..... vermutti, enint. 14 %, isoissa astioissa ..... muut juomat, enint. 14 %, isoissa astioissa	—,80/1
22.05.B.II.b 22.06.B.II 22.07.B.II.b	1,25/P.kg	viini, yli 14 %, isoissa astioissa ..... vermutti, yli 14 %, isoissa astioissa ..... muut juomat, yli 14 %, isoissa astioissa	1,25/1
22.08	1,30/P.kg	etyylialkoholi, denaturoimaton, väh. 80 %; denaturoitu	1,—/1
22.09.A	1,30/P.kg	etyylialkoholi, muu	2,50/1
22.09.B.II	4,15/P.kg	likööorit yms., isoissa astioissa	4,15/1
22.09.C.II	1,90/P.kg	genever, isoissa astioissa	1,75/1
22.09.D.II	2,78/P.kg	konjakki, viski, gini ym. isoissa astioissa	2,50/1
22.10.A	—,85/P.kg —,45/kg	viinietikka: — pulloissa ..... — muissa astioissa	1,50/1 —,50/1

XI. TEKSTIILIOSA

p.-merkin poistamista esitetään kaikista nimikkeistä, lukuunottamatta nimikkeitä 53.10, 55.06 ja 56.06 (lanka vähittäismyyntipakkauksissa) sekä nimikkeitä 60.03.A ja 60.04.A (sukat ja alusvaatteet).

Lisäksi esitetään eräitä alajakojen yhdistämisiä seuraavan luettelon mukaan.

Nimike	Tulli	Tavara	Ehdotettu nimike	Ehdotettu tulli
1.	2.	3.	4.	5.
54.05		Pellava- ja ramikankaat		
A.	24 %	— tavaranpeitekangas	A.	24 %
B.I	1,50/p.kg	— muut yli 500 g/m²	v.t.	1,50/kg
B.II	24 %	— muut, enint. 500 g/m²	B.	24 %
	3,—/p.kg		v.t.	3,—/kg
55.09		Muut puuvillakankaat		
C.II.b.	20 %	— 100—250 g/m²	C.II.b	20 %
v.t.	3,—/p.kg		v.t.	3,—/kg
C.II.c.	20 %	— enint. 100 g/m²		
v.t.	4,—/p.kg			
56.07		Tekokuitukankaat		
C.II	22 %	— 100—250 g/m²	C.II	22 %
v.t.	3,80/p.kg		v.t.	3,80/kg
C.III	22 %	— enint. 100 g/m²		
v.t.	4,—/p.kg			

1.	2.	3.	4.	5.
57.05		Hamppulanka		
A.	6 %			
v.t.	—,40/kg	— yksisäikeinen	57.05	2.5 %
B.	2.5 %			
v.t.	—,20/kg	— useampisäikeinen	v.t.	—,20/kg
57.06		Jutilanka		
A.	7 %	— yksisäikeinen	57.06	7 %
v.t.	—,13/kg			
B.	7 %	— useampisäikeinen	v.t.	—,13
v.t.	—,23/kg			
57.09		Hamppukankaat		
A.	15 %	— tavaranpeitekangas		
v.t.	—,75/p.kg		A.	15 %
B.I	15 %	— muut, yli 500 g/m²		
v.t.	—,75/p.kg		v.t.	—,75/kg
B.II	20 %	— muut enint. 500 g/m²	B.	20 %
v.t.	2,—/p.kg		v.t.	2,—/kg
57.10		Jutikankaat ja kankaat muista niinitekstiilikuiduista		
A.	20 %	— valkaisemattomat jne.		
v.t.	—,40/p.kg		57.10	20 %
B.	20 %	— muut		
v.t.	—,70		v.t.	—,50
58.02		Matot, muut kuin solmitut		
A.	35 %	— joiden pinta on lampaanvillaa tai eläimenkarvaa		
v.t.	3,90/p.kg		C.	35 %
D.	35 %	— joiden pinta on muuta tekstiiliainetta		
v.t.	3,50/p.kg		v.t.	3,50/kg
		(entinen B. = A. ja ent. C. = B.)		
58.05		Kudotut nauhat jne.		
A.I.	25 %	— satulavyönauha, jutia	yhd.nim.C.	
v.t.	—,50/p.kg			
A.II.	30 %	— satulavyönauha, muuta ainetta	yhd.nim.D.	
B.I.	20 %	— muut, silkkiä	A.	20 %
B.II.	30 %	— muut, 51.01:n kuitua	yhd.nim.D.	
B.III.	30 %	— muut, villaa ym.	B.	30 %
v.t.	5,50/p.kg		v.t.	5,50/kg
B.IV.	30 %	— muut jutinauhat ja muut, muuta tekstiiliainetta	yhd.nim.C. ja D.	
v.t.	2,70/p.kg			
		eli:		
		A.I. + ex B.IV = jutia	C.	25 %
			v.t.	—,50/kg
		A.II. + B.II. + ex B.IV. = muuta tekstiiliainetta	D.	30 %
58.07		Palmikot yms.:		
D.II	30 %	— nim. 51.01 tekokuitua		
D.IV	30 %	— muuta ainetta	D.III	30 %
v.t.	2,70/p.kg			
		(ent. D.III = D.II.)		
58.08		Tylli ja solmitut verkkokudokset		
B.I	20 %	— silkkiä		
B.II	20 %	— nim. 51.01 kuitua	B.	20 %
B.III	20 %	— muuta tekstiiliainetta		
58.09		Tylli, lankauudinkangas jne.		
A.	20 %	— silkkiä	58.09	20 %
B.	20 %	— muuta tekstiiliainetta		

1.	2.	3.	4.	5.
59.17		Tekstiilikudelmat teknisiin tarkoituksiin: konehuopa:		
B.I.	6 %	— villaa		
v.t.	1,30/p.kg			
B.II	6 %	— tekokuitua	B.	6 %
vt.	1,60/p.kg			
B.III	6 %	— muuta tekstiiliainetta		
vt.	—,70			

Muissa nimikkeissä esitettävät korjaukset ovat tekstin tarkistuksia, p.-merkin poistamisia tai aiheutuvat Kennedy-tullien muuttumisesta 1. 1. 1972, jolloin esim. nimikkeissä 87.06.A.I. ja 87.07.B.I. teollisuusetumuistutukset käyvät tarpeettomiksi, koska tulli laskee samalle tasolle kuin mitä muistutuksessa on ollut.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tullitariffiin, joka liittyy 28 päivänä kesäkuuta 1968 annettuun tullitariffilakiin (359/68), sellaisena kuin se on osittain muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (451/69), 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetussa laissa (494/70), 16 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (290/71) ja 26 päivänä marraskuuta 1971 annetussa laissa (798/71), tehdään seuraavat muutokset:

SUOMEN TULLITARIFFI

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

Tullitariffin nimikkeistön tulkintasääntöjä .....

I osa. Elävät eläimet; eläintuotteet .....

1 ryhmä. — — —

Tullitariffin nimikkeistön tulkintasääntöjä

Nimikkeistöä sovelletaan seuraavien sääntöjen mukaan:

1. — Osien, ryhmien ja alaryhmien otsikot ovat vain ohjaavia; tariffointi tapahtuu nimikkeiden sanamuodon sekä asianomaisen osan tai ryhmän huomautusten mukaisesti ja ellei näistä nimikkeistä tai huomautuksista muuta johdu, seuraavien sääntöjen mukaan:

2. — (a) Nimikkeessä tavarasta olevan maininnan katsotaan tarkoittavan myös tätä tavaraa epätäydellisenä tai viimeistelemättömänä, edellyttäen, että sillä maahan tuotaessa on täydellisen tai valmiin tavaran oleellinen luonne. Sen katsotaan myös tarkoittavan tätä tavaraa täydellisenä tai valmiina (tai tavaraa, joka tariffoidaan täydellisenä tai valmiina tämän säännön perusteella) siinä tapauksessa, että se tuodaan maahan kokoamattomana tai osiinsa purettuna.

(b) Nimikkeessä aineesta olevan maininnan katsotaan tarkoittavan myös tämän aineen ja muiden aineiden seoksia tai yhdistelmiä. Maininnan tiettyä ainetta olevista tavaroista katsotaan tarkoittavan tavaroita, jotka ovat kokonaan tai osaksi mainittua ainetta. Sekoitetut ja kokoonpannut tavarat tariffoidaan 3 säännön määräysten mukaan.

3. — Kun tavarat jostain syystä voitaisiin sijoittaa kahteen tai useampaan nimikkeeseen, ne tariffoidaan seuraavasti:

(a) nimikettä, jonka selostus tavarasta on yksityiskohtaisin, on sovellettava ennen nimikkeitä, joissa selostus on yleisempi;

(b) seokset sekä yhdistetyt tavarat, joissa on erilaisia aineita tai jotka on kokoonpantu eri osista ja joita ei voida tariffoida 3 (a)-kohdan perusteella, tariffoidaan niinkuin ne koostuisivat siitä aineesta tai osasta, joka antaa tavaralle sen oleellisen luonteen, mikäli tällainen kriteeri on sovellettavissa;

(c) tavarat, joita ei voida tariffoida 3 (a)- tai 3 (b)-kohdan perusteella, sijoitetaan korkeimman tullin alaiseen nimikkeeseen, joka voi tulla kysymykseen.

4. — Tavarat, jotka eivät kuulu mihinkään nimikkeistön nimikkeeseen, kohdistetaan nimikkeeseen, joka tarkoittaa lähinnä samankaltaisia tavaroita.

*5. — Edellä 2.-(a)-kohdan kokoamattomana tai osiinsa purettuna tuotua tavaraa koskevaa määräystä voidaan soveltaa, ellei toisin ole määrätty, ainoastaan tavaraan, jonka kokoaminen ei tapahdu teollisesti ja vain, jos koko tavara tuodaan yhdellä kertaa.

*6. — Poikkeuksena *5.-kohdan säännöksestä voidaan 2.-(a)-kohdan määräystä soveltaa nimikkeistön XVI osaan kuuluviin koneisiin ja laitteisiin myös silloin, kun ne kuljetusteknisistä syistä tuodaan osalähetyksinä eri aikoina, edellyttäen, että tullattavaksi ilmoitettaessa esitetään tätä koskeva vaatimus ja selvitys siitä, että osalähetykset muodostavat yhtenä koneena tai laitteena tariffoitavan yksikön.

Tämä yhteistariffointia koskeva sääntö ei koske osina tuotuja koneyhdistelmiä, eri osalaitteiden muodostamia toiminnallisia yksikköjä eikä sellaisia osalähetyksiä, joihin kuuluu pelkästään koneiden käyttöelimiä, kuten moottoreita, tai koneiden tarvikkeiksi tai varusteiksi katsottavia tavaroita, kuten paine- ja lämpömittareita, kytkintauluja ja ohjauspöytiä.

Tullihallitus voi antaa tämän tulkintasäännön soveltamisesta tarkempia ohjeita.

*7. — Ellei toisin ole määrätty, tariffoidaan vähittäismyyntipakkauksissa olevat sarjat nimikkeistön tulkintasäännön 3.-(b)- tai 3.-(c)-kohdan mukaan, edellyttäen, että sarjan erilaisilla esineillä tai tuotteilla on tietty käyttöyhteys ja ne muodostavat sellaisenaan vähittäismyynnissä myytävän kaupallisen kokonaisuuden ja on pakattu yhteiseen vähittäismyyntipäällykseen tai kiinnitetty yhteiseen alustaan.

Jatkuvaan käyttöön tarkoitettu yhteinen kotelo tms., jonka sisältö vaihdetaan tai täydennetään, katsotaan tariffoitaessa varsinaisen tavaran osaksi eikä vain päällykseksi.

Vähittäismyyntipakkauksessa olevana sarjana ei pidetä osina maahantuotuja tavaroita, jotka vasta kokoonpanon jälkeen muodostavat kokonaisuuden. Sellaiset tavarat tariffoidaan niin kuin niistä on erikseen säädetty.

Merkkien selityksiä

p. painoyksikön edessä merkitsee, että tavaran tullinalaiseen painoon tullattaessa luetaan sellainen päällys, jossa tavaraa pidetään kaupan vähittäismyynnissä, paitsi milloin tavarasta on kannettava valmisteveroa nettopainon mukaan, myös tavaran tullinalaiseksi painoksi katsotaan sen nettopaino.

P. painoyksikön edessä merkitsee, että tullattaessa luetaan tavaran tullinalaiseen painoon sekä sisäpäällys että ulkopäällys.

e tullimäärän edessä merkitsee, että tullimäärää tai tullittomuutta sovelletaan, jos tavaranhaltija näyttää toteen, että vastaavia tavaroita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa.

Tuontitavarat

I OSA

ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET

1. Ryhmä

Elävät eläimet

Huomautus

Tämä ryhmä käsittää kaikki elävät eläimet, lukuun ottamatta:

(a) nimikkeiden 03.01 ja 03.03 kaloja, äyriäisiä ja nilviäisiä;
(b) mikrobiviljelmiä ja muita nimikkeen 30.02 tuotteita;
(c) nimikkeen 97.08 eläimiä.

2. Ryhmä

Liha ja syötävät eläimenosat

Huomautus

Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) nimikkeissä 02.01, 02.02, 02.03, 02.04 ja 02.06 mainittujen kaltaiset tuotteet ihmisravinnoksi soveltumattomina;
(b) eläinten suolet, rakot ja vatsat (nimike 05.04) eikä eläimen veri (nimike 05.15);
(c) eläinrasva, paitsi nimikkeen 02.05 tuotteita (15. ryhmä).

Nimikkeen n:o	Tavara	Paljous-yksikkö	Tullimäärä
02.05	Sian rasva, vailla lihaskudosta sekä siipikarjan rasva (sulattamattomat ja puristamattomat tai liuottimilla uuttamattomat), tuoreet, jäähdytetyt, jäädytetyt, suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut		vapaa
	3. Ryhmä **Kalat, äyriäiset ja nilviäiset**		
03.02	Kala, kuivattu, suolattu tai suolavedessä; savustettu kala, myös ennen savustamista tai sen aikana kuumakäsitelty:		
	4. Ryhmä **Maitotaloustuotteet; linnunmunat; luonnonhunaja; muualle kuulumattomat eläinalkuperää olevat syötävät tuotteet**		
04.05	Linnunmunat ja munankeltuainen, tuoreet, kuivatut tai muulla tavoin säilötyt, myös makeutetut		vapaa
04.07	Muualle kuulumattomat eläinalkuperää olevat syötävät tuotteet		vapaa

5. Ryhmä

Eläinalkuperää olevat tuotteet, muualle kuulumattomat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
(a) syötävät tuotteet (muut kuin eläinten suolet, rakot ja vatsat ja niiden osat sekä nestemäinen tai kuivattu eläimen veri);
(b) vuodat eivätkä nahat (ei myöskään turkisnahat), muut kuin nimikkeisiin 05.05, 05.06 tai 05.07 kuuluvat tavarat (41. tai 43. ryhmä);

— —

(d) harjantekoon tarkoitetut valmiit harjaskimput (nimike 96.03).

— —

II OSA

KASVITUOTTEET

6. Ryhmä

Elävät kasvit ja kukkaviljelyn tuotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään kuuluvat vain elävät puut ja tuotteet (myös siemenistä kasvatetut taimet), jollaisia tavallisesti puutarhurit, taimistot tai kukkakauppiaat toimittavat istutus- tai koristetarkoituksia varten; tähän ryhmään eivät kuitenkaan kuulu perunat, ruoka-, shalotti- ja valkosipulit eivätkä muut 7. ryhmän tuotteet.

— —

7. Ryhmä

Vihannekset ja kasvikset, syötävät juuret ja juurimukulat

Huomautus

Nimikkeissä 07.01, 07.02 ja 07.03 katsotaan sanontaan vihannekset ja kasvikset sisältyvän myös syötävät sienet ja tryffelit, oliivit, kapris, tomaatit, perunat, punajuuret, kurkut, kurpitsat, aubergiinit, makea paprika, saksankumina eli fenkoli, persilja, kirveli, estragoni, krassi, meirami (Majorana hortensis tai Origanum majorana), piparjuuri ja valkosipuli.

Nimike 07.04 käsittää kaikki nimikkeisiin 07.01—07.03 kuuluvat vihannekset ja kasvikset kuivattuina, dehydratoituina tai haihdutettuina, lukuun ottamatta:
(a) kuivaa silvittyä palkoviljaa (nimike 07.05);
(b) jauhettua makeaa paprikaa (nimike 09.04);
(c) nimikkeeseen 07.05 kuuluvasta kuivasta palkoviljasta saatua jauhoa (nimike 11.03);
(d) perunasta valmistettuja jauhoja (hienoja ja karkeita) ja hiutaleita (nimike 11.05);

— —

8. Ryhmä

Syötävät hedelmät; citrus-hedelmien ja melonin kuoret

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu syötäväksi kelpaamattomat pähkinät eivätkä hedelmät.
2. — Sanojen tuoreet hedelmät katsotaan tarkoittavan myös jäähdytettyjä hedelmiä.

— —

9. Ryhmä

Kahvi, tee, matte ja mausteet

Huomautuksia

1. — Nimikkeisiin 09.04—09.10 kuuluvien tuotteiden seokset tariffoidaan seuraavasti:
(a) kahden tai useamman samaan nimikkeeseen kuuluvan tuotteen seokset sijoitetaan tuohon nimikkeeseen;
(b) kahden tai useamman eri nimikkeisiin kuuluvan tuotteen seokset sijoitetaan nimikkeeseen 09.10.

Muiden aineiden lisääminen nimikkeiden 09.04—09.10 tuotteisiin (tai edellä (a) tai (b) kohdissa mainittuihin seoksiin) ei vaikuta niiden tariffointiin, edellyttäen, että näin saadut seokset säilyttävät näihin nimikkeisiin kuuluvien tuotteiden oleellisen luonteen. Muussa tapauksessa tällaiset seokset eivät kuulu tähän ryhmään; seokset, jotka ovat maustamisvalmisteita, sijoitetaan nimikkeeseen 21.04.

2.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) makea paprika, jauhamaton (7. ryhmä);

(b) kubebapippuri (Piper cubeba) eivätkä muut nimikkeen 12.07 tuotteet.

09.01	Kahvi, myös paahdettu tai koffeiiniton; kahvinkuoret ja -kalvot; kahvinkorvikkeet, joissa on kahvia, sen määrästä riippumatta:		
	— —		
	B. paahdettu kahvi	1 kg	1,85
	C. kahvinkorvike, jossa on kahvia	1 kg	1,85
	— —		

11. Ryhmä

Myllytystuotteet; maltaat; tärkkelys; gluteeni; inuliini

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) kahvinkorvikkeeksi valmistetut paahdetut maltaat (nimike 09.01 tai 21.01);

(b) nimikkeeseen 19.02 kuuluvat pikkulasten ravinnoksi, dieettitarkoituksiin tai ruoanlaittoon käytettäviksi valmistetut jauhot;

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

11.05	Perunasta valmistetut jauhot (hienot ja karkeat) ja hiutaleet		vapaa
11.06	Saagosta tai maniokki-, arrow-, salep- tai muista nimikkeeseen 07.06 kuuluvista juurista ja juurimukuloista valmistetut jauhot (hienot ja karkeat)		vapaa
11.09	Vehnägluteeni, myös kuivattu		vapaa

12. Ryhmä

Öljysiemenet ja -hedelmät; erinäiset siemenet ja hedelmät; teollisuus- ja lääkekasvit; oljet ja kasvirehu

Huomautuksia

1. — Nimikkeeseen 12.01 katsotaan kuuluvan muun muassa maapähkinät, soijapavut, sinapin siemenet, öljyunikon- ja unikonsiemenet sekä kopra. Siihen eivät kuulu kookospähkinät, muut nimikkeeseen 08.01 kohdistettavat tuotteet eivätkä oliivit (7. tai 20. ryhmä).

2. — Nimikkeessä 12.03 juurikkaan, heinän ja muiden ruohokasvien, koristekukkien, keittiökasvien, metsä- ja hedelmäpuiden, virnan ja lupiinin siemeniä pidetään siemeninä, jollaisia käytetään kylvämiseen. Nimikkeen 12.03 ei kuitenkaan katsota käsittävän seuraavia tuotteita siinäkään tapauksessa, että ne on tarkoitettu kylvämiseen:
   (a) palkovilja (7. ryhmä);
   (b) mausteet eivätkä muut 9. ryhmän tuotteet;
   (c) vilja (10. ryhmä);
   (d) nimikkeeseen 12.01 tai 12.07 kuuluvat tuotteet.

3. — Nimikkeeseen 12.07 eivät kuulu:
   (b) 30. ryhmään kuuluvat lääkkeet;
   (c) 33. ryhmään kuuluvat hajuste- ja toalettivalmisteet;
   (d) nimikkeeseen 38.11 kuuluvat desinfiointiaineet, hyönteisten, tuhosienten ja rikkaruohojen hävittämisaineet eivätkä niiden kaltaiset valmisteet.

13. Ryhmä

Värjäykseen tai parkitukseen soveltuvat raa'at kasviaineet; kumit, hartsit ja muut kasvimehut ja -uutteet

Huomautus

Tähän nimikkeeseen eivät kuulu:
   (a) lakritsiuute, jossa on sakkaroosia yli 10 % painosta tai joka on makeisten muodossa (nimike 17.04);
   (e) kamferi, glycyrrhitsiini eivätkä muut nimikkeiden 29.13 ja 29.14 tuotteet;
   (f) nimikkeeseen 30.03 kuuluvat lääkkeet eivätkä veriryhmän määritysreagenssit (nimike 30.05);
   (h) haihtuvat öljyt, nestemäiset tai jähmeät, ja resinoidit (nimike 33.01) eivätkä haihtuvien öljyjen vesitisleet ja vesiliuokset (nimike 33.05);

14. Ryhmä

Palmikointi- ja veistoaineet, kasvialkuperää; muualle kuulumattomat kasvituotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu seuraavat tuotteet, jotka tariffoidaan XI osaan: **kasviaineet ja kasvikuidut**, jollaisia käytetään pääasiassa tekstiilituotteiden valmistukseen, valmistustapaan katsomatta, eivätkä muut kasviaineet, jotka on käsitelty käytettäväksi yksinomaan tekstiiliaineina.

2. — Nimikkeen 14.01 katsotaan soveltuvan muun muassa seuraaville aineille: halkaistu koripaju, ruoko, bambu ja niiden kaltaiset aineet sekä peddigrottinki ja halkaistu rottinki. Nimikkeen ei katsota soveltuvan puulastulle (nimike 44.09).

3. — Nimikkeen 14.02 ei katsota soveltuvan lastuvillalle (nimike 44.12).

4. — Nimikkeen 14.03 ei katsota soveltuvan harjantekoon tarkoitetuille valmiille harjaskimpuille (nimike 96.03).

III OSA

ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN HAJOTTAMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT

15. Ryhmä

Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajottamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) nimikkeessä 02.05 mainittu sian ja siipikarjan rasva;
   (b) kaakaovoi (rasva tai öljy) (nimike 18.04);
   (c) eläinrasvan puristusjätteet (nimike 23.01) eivätkä nimikkeen 23.04 jätteet;

15.01	Sianihra (lardi), muu sian ja siipikarjan rasva, sulatettu, puristettu tai liuottimilla uutettu		vapaa
15.02	Nautakarjan, lampaan tai vuohen sulattamaton tai puristamaton rasva; näistä rasvoista saatu sulatettu, puristettu tai liuottimilla uutettu rasva (myös "premier jus"):		

IV OSA

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI JA ETIKKA; TUPAKKA

16. Ryhmä

Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet

Huomautus

Tähän ryhmään eivät kuulu 2. ja 3. ryhmässä mainituilla tavoilla valmistetut tai säilytetyt liha, muut eläimenosat, kala, äyriäiset ja nilviäiset.

16.03	Lihauute ja -mehu; kalauute		15 %

17. Ryhmä

Sokeri ja sokerivalmisteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (b) kemiallisesti puhtaat sokerilajit (muut kuin sakkaroosi, glukoosi ja laktoosi) eivätkä muut nimikkeen 29.43 tuotteet;
   (c) lääkkeet eivätkä muut 30. ryhmän tuotteet.

17.04	Sokerivalmisteet, kaakaota sisältämättömät:		
	A. lakritsivalmisteet	1 kg	—,69
	B. muut	1 kg	2,56

18. Ryhmä

Kaakao ja kaakaovalmisteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu nimikkeissä 19.02, 19.08, 22.02, 22.09 ja 30.03 määritellyt kaakaota tai suklaata sisältävät valmisteet.

18.04	Kaakaovoi (rasva tai öljy) ..... (Muist.)		2 %
18.06	Suklaa ja muut kaakaota sisältävät ravintovalmisteet	1 kg	—,74

19. Ryhmä

Vilja-, jauho- ja tärkkelysvalmisteet; leipomatuotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) jauho-, tärkkelys- eikä mallasuutevalmisteet, jollaisia käytetään pikkulasten ravinnoksi tai dieettitarkoituksiin tai ruoanlaittoon, ja joissa on kaakaota vähintään 50 % painosta (nimike 18.06);
   (c) lääkkeet eivätkä muut 30. ryhmän tuotteet.

19.02	Jauhovalmisteet (hienosta tai karkeasta jauhosta), tärkkelys- ja mallasuutevalmisteet, jollaisia käytetään pikkulasten ravinnoksi, dieettitarkoituksiin tai ruoanlaitton, myös jos niissä on kaakaota alle 50 % painosta		vapaa
19.05	Viljasta tai viljatuotteista paisuttamalla tai paahtamalla valmistetut ravintovalmisteet (esim. "puffed rice", maissihiutaleet ja niiden kaltaiset tuotteet)	1 kg	—,45
19.06	Ehtoollisleipä, tyhjät kapselit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet	1 kg	—,65

20. Ryhmä

Vihanneksista, kasviksista, hedelmistä tai muista kasvinosista valmistetut tuotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) vihannekset, kasvikset ja hedelmät, jotka on valmistettu tai säilytetty 7. tai 8. ryhmässä mainituilla tavoilla;

2. — Nimikkeisiin 20.01 ja 20.02 kuuluvat vihannekset ja kasvikset ovat tuotteita, jotka kohdistettaisiin nimikkeisiin 07.01—07.05 viimemainittujen nimikkeiden edellyttämässä tilassa tuotuina.

3. — Sokeriliuoksessa säilötyt syötävät kasvit, kasvinosat ja kasvin juuret (esim. inkivääri ja angelica) tariffoidaan nimikkeen 20.06 mukaan; paahdetut maapähkinät tariffoidaan samoin nimikkeeseen 20.06.

21. Ryhmä

Erinäiset elintarvikevalmisteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) nimikkeen 07.04 sekavihannekset;
   (b) paahdetut kahvinkorvikkeet, joissa on kahvia, sen määrästä riippumatta (nimike 09.01);
   (c) mausteet eivätkä muut nimikkeiden 09.04—09.10 tuotteet;
   (d) hiiva lääkkeen muodossa eivätkä muut nimikkeen 30.03 tuotteet.

3. — Sanonta homogenisoidut ravintovalmisteseokset nimikkeessä 21.05 tarkoittaa valmisteita, jollaisia käytetään pikkulasten ravinnoksi tai dieettitarkoituksiin ja jotka koostuvat kahden tai useamman perusaineen kuten lihan (myös muiden eläimenosien), kalan, vihannesten ja kasvisten sekä hedelmien hienoksi homogenisoidusta seoksesta. Tätä määritelmää sovellettaessa huomiota ei kiinnitetä vähäisiin määriin muita aineita, jotka on voitu lisätä seokseen maustamista tai säilömistä varten tai muussa tarkoituksessa. Nämä valmisteet voivat sisältää pieniä määriä silmin havaittavia paloja, jotka ovat muuta ainetta kuin lihaa, muita eläimenosia tai kalaa.

21.01	Paahdettu sikurijuuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet; niiden uutteet, esanssit ja tiivisteet	1 kg	—,40
21.02	Kahvi-, tee- ja matteuutteet, -esanssit ja -tiivisteet; näihin uutteisiin, esanssiihin tai tiivisteisiin perustuvat valmisteet:		
	A. kahviuutteet, -esanssit ja -tiivisteet; niihin perustuvat valmisteet	1 kg	4,50
21.05	Keitot ja liemet, nestemäiset, jähmeät tai jauheena; homogenisoidut ravintovalmisteseokset:		
	A. keitot ja liemet, nestemäiset, jähmeät tai jauheena	p. 1 kg	1,—
	B. homogenisoidut ravintovalmisteseokset		25 %
21.06	Luonnonhiiva (elävä eli aktiivinen tai kuollut eli inaktiivinen); valmistetut leivinjauheet:		
	A. elävä eli aktiivinen hiiva:		
	I. kuiva hiiva	1 kg	—,30
	II. muu elävä hiiva	1 kg	—,13
	B. kuollut eli inaktiivinen hiiva	1 kg	—,03
	C. leivinjauheet	1 kg	—,25
21.07	Ravintovalmisteet, muualle kuulumattomat:		
	C. jäätelö- ja vanukasjauhe sekä niiden kaltaiset tuotteet	1 kg	—,74
	E. rasvaemulsiot ja niiden kaltaiset valmisteet, joillaisia käytetään leipomatuotteiden valmistukseen:		
	II. rasvapitoisuus alle 10 % painosta	1 kg	1,60
	G. muut:		
	I. kemikaalien ja ravintoaineiden seokset, tarkoitetut sekoitettaviksi ravintovalmisteisiin joko aineksina tai määrätyn ominaisuuden parantamiseksi		5 %
	II. muut (Muist.)	p. 1 kg	1,60
	Muist. 2. alanimikkeeseen 21.07.G.II. Tähän alanimikkeeseen kuuluva tahiini, jonka teollisuus käyttää makeisten valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		

22. Ryhmä

Juomat, etyylialkoholi ja etikka

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(b) tislattu vesi, sähkön- tai lämmönjohtokyvyn mittaamiseen käytettävä vesi eikä puhtaudeltaan sitä vastaava vesi (nimike 28.58);

(d) nimikkeen 30.03 lääkkeet;
(e) hajuste- ja toalettivalmisteet (33. ryhmä).

22.01	Vesi, kivennäisvesi ja hiilihappoinen vesi; jää ja lumi:		
	A. kivennäisvesi ja hiilihappoinen vesi	1 l	—,30
22.02	Limonaati, maustettu kivennäis- tai hiilihappoinen vesi sekä muut alkoholittomat juomat, ei kuitenkaan nimikkeeseen 20.07 kuuluvat hedelmä- ja kasvismehut	1 l	—,30
22.03	Mallasjuomat:		
	B. muissa astioissa	1 l	—,75

22.04	Rypälemehu, käymistilassa oleva tai jonka käyminen on pysäytetty muuten kuin alkoholia lisäämällä:		
	B. muissa astioissa	1 l	—,80
22.05	Viini tuoreista rypäleistä; rypälemehu, jonka käyminen on pysäytetty alkoholia lisäämällä:		
	B. muut:		
	I. alkoholipitoisuus enintään 14 tilavuusprosenttia:		
	b. muissa astioissa	1 l	—,80
	II. alkoholipitoisuus yli 14 tilavuusprosenttia:		
	b. muissa astioissa	1 l	1,25
22.06	Vermutti ja muut tuoreista rypäleistä makuaineita käyttäen tehdyt viinit:		
	B. muissa astioissa:		
	I. alkoholipitoisuus enintään 14 tilavuusprosenttia	1 l	—,80
	II. alkoholipitoisuus yli 14 tilavuusprosenttia	1 l	1,25
22.07	Muut käymistietä valmistetut juomat (esim. omenaviini, päärynäviini ja sima):		
	B. muut:		
	II. muissa astioissa:		
	a. alkoholipitoisuus enintään 14 tilavuusprosenttia	1 l	—,80
	b. alkoholipitoisuus yli 14 tilavuusprosenttia	1 l	1,25
22.08	Etyylialkoholi, denaturoimaton, alkoholipitoisuus vähintään 80 tilavuusprosenttia; denaturoitu etyylialkoholi, väkevyydestä riippumatta	1 l	1,—
22.09	Etyylialkoholi (nimikkeeseen 22.08 kuulumaton); likööri ja muut alkoholipitoiset juomat; alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten:		
	A. etyylialkoholi	1 l	2,50
	B. likööri, katkerot, punssi ja niiden kaltaiset juomat:		
	II. muissa astioissa	1 l	4,15
	C. genever:		
	II. muissa astioissa	1 l	1,75
	D. muut alkoholipitoiset juomat:		
	II. muissa astioissa (Muist.)	1 l	2,50
22.10	Viinietikka ja sen korvikkeet:		
	A. pulloissa tai niiden kaltaisissa vähittäismyyntiastioissa	1 l	1,50
	B. muissa astioissa	1 l	—,50

23. Ryhmä

Elintarviketeollisuuden jätetuotteet ja jätteet; valmistettu rehu

23.06	Kasvialkuperää olevat tuotteet, jollaisia käytetään eläinten rehuna, muualle kuulumattomat		vapaa
23.07	Makeutettu rehu; muut valmisteet, jollaisia käytetään eläinten ruokinnassa:		
	A. koiranleipä	1 kg	—,20

V OSA

KIVENNÄISTUOTTEET

25. Ryhmä

Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti

Huomautuksia

2.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(c) lääkkeet eivätkä muut 30. ryhmän tuotteet;

(d) nimikkeen 33.06 hajustevalmisteet, kosmeettiset tai toalettivalmisteet;

(g) nimikkeen 38.19 keinotekoisesti valmistetut natriumkloridikiteet, (muut kuin optiset elementit), paino vähintään 2.5 g/kpl; optiset elementit natriumkloridista (nimike 90.01);

25.12	Piipitoiset fossiilijauhot ja niiden kaltaiset piipitoiset maalajit (esim. kiselguuri, trippeli ja diatomiitti), joiden näennäinen ominaispaino on enintään 1, myös poltetut		vapaa

26. Ryhmä

Malmit, kuona ja tuhka

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) kuona ja sen kaltainen sepeliksi valmistettu teollisuusjäte (nimike 25.17);

(b) luonnon magnesiumkarbonaatti (magnesiitti), myös poltettu (nimike 25.19);

(c) 31. ryhmässä mainittu tuomaskuona;

(d) kuonavilla, kivivilla ja niiden kaltainen kivennäisvilla (nimike 68.07);

(e) kulta-, hopea- ja jalokivisepän lakaisut, jätteet, viilajauhe ja muut jalometallijätteet ja -romu (nimike 71.11);

(f) malmien sulatuksessa saadut kuparin, nikkelin ja koboltin ensisulatteet (XV osa).

3.— Nimikkeeseen 26.03 kuuluvat vain sellaiset metallituhat ja -jätteet, jollaisia käytetään teollisuudessa lähtöaineena joko metallien erottamiseen tai kemiallisten metalliyhdisteiden valmistamiseen.

26.03	Tuhka ja jäännökset (muut kuin raudan tai teräksen valmistuksessa syntyvät), metalleja tai metalliyhdisteitä sisältävät		vapaa

27. Ryhmä

Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) erilliset kemiallisesti määritellyt orgaaniset yhdisteet, muut kuin kemiallisesti puhtaat metaani ja propaani, jotka tariffoidaan nimikkeen 27.11 mukaan;

(b) nimikkeeseen 30.03 kuuluvat lääkkeet;

(c) nimikkeisiin 33.01, 33.02, 33.04 ja 38.07 kohdistettavien tyydyttämättömien hiilivetyjen seokset.

3. — Nimikkeessä 27.10 maininta maaöljyistä ja bitumisista kivennäisistä saaduista öljyistä ei tarkoita ainoastaan maaöljyjä ja bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä, vaan myös, valmistustapaan katsomatta, samankaltaisia öljyjä, samoin kuin tyydyttämättömien hiilivetyjen seoksista koostuvia öljyjä edellyttäen, että niissä ei-aromaattisten aineosien paino ylittää aromaattisten aineosien painon.

27.01	Kivihiili; briketit ja niiden kaltaiset kivihiilestä tehdyt jähmeät polttoaineet		vapaa
27.07	Öljyt ja muut korkean lämpötilan kivihiilitervan tislaustuotteet; niiden kaltaiset tämän ryhmän 2. huomautuksessa määritellyt tuotteet		vapaa

VI OSA

KEMIAN TEOLLISUUDEN JA SIIHEN LIITTYVÄN TEOLLISUUDEN TUOTTEET

28. Ryhmä

Kemialliset alkuaineet ja epäorgaaniset yhdisteet; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet

Huomautuksia

1. — Ellei tämän ryhmän nimikkeiden sanamuodosta tai näistä huomautuksista muuta johdu, tämän ryhmän nimikkeisiin kuuluvat vain:

(d) edellä (a)-, (b)- ja (c)-kohdissa mainitut tuotteet, joihin on lisätty niiden säilyttämiseksi tai kuljettamiseksi välttämätöntä stabiloimisainetta;

(e) edellä (a)-, (b)-, (c)- tai (d)-kohdissa mainitut tuotteet, joihin on lisätty pölyämisen estoainetta tai väriainetta niiden tunnistamisen helpottamiseksi tai turvallisuussyistä, edellyttäen etteivät lisäykset muuta tuotetta yleiskäyttöisyyden sijasta sopivammaksi johonkin määrättyyn käyttöön.

2. — Paitsi orgaanisilla aineilla stabiloituja ditioniitteja (hydrosulfiitteja) ja sulfoksylaatteja (nimike 28.36), epäorgaanisia karbonaatteja ja perkarbonaatteja (nimike 28.42), epäorgaanisia syanideja ja kompleksisyanideja (nimike 28.43), epäorgaanisia fulminaatteja, syanaatteja ja tiosyanaatteja (nimike 28.44), nimikkeisiin 28.49—28.52 kuuluvia orgaanisia tuotteita sekä metalli- ja epämetallikarbideja (nimike 28.56), tariffoidaan tämän ryhmän mukaan ainoastaan seuraavat hiiliyhdisteet:

(e) kiinteä vetyperoksidi (nimike 28.54), karbonyylisulfidi, tiokarbonyylihalogenidit, syaani, syaanihalogenidit ja syanamidi ja sen metallijohdannaiset (nimike 28.58), lukuun ottamatta kalsiumsyanamidia, jossa on enintään 25 % painosta typpeä laskettuna vedettömästä kuiva-aineesta (31. ryhmä).

3. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(d) nimikkeeseen 32.07 kuuluvat epäorgaaniset tuotteet, jollaisia käytetään luminoforeina;

(e) keinotekoinen grafiitti (nimike 38.01); nimikkeen 38.17 tulensammutusaineet sammutuslaitteiden latausten tai sammutuskranaattien muodossa; nimikkeen 38.19 musteenpoistoaineet vähittäismyyntipakkauksissa; nimikkeeseen 38.19 kuuluvat magnesiumoksidista tai alkali- tai maa-alkalimetallihalogenideista keinotekoisesti valmistetut kiteet (muut kuin optiset elementit), paino vähintään 2.5 g/kpl;

4. — Alaryhmään II kuuluvan epämetallihapon ja alaryhmään IV kuuluvan metallihapon muodostamat kemiallisesti määritellyt kompleksihapot on tariffoitava nimikkeen 28.13 mukaan.

6. — Nimikkeeseen 28.50 kohdistetaan ainoastaan seuraavat tuotteet:

(c) kaikki muut radioaktiiviset isotoopit, luonnolliset tai keinotekoiset, myös XIV ja XV osissa mainittujen jalojen ja epäjalojen metallien isotoopit;

8. — Kemialliset alkuaineet (esim. pii ja seleeni), joita on seostettu hivenmäärillä lisäaineita (doped) käytettäväksi elektroniikassa, tariffoidaan tähän ryhmään, mikäli ne ovat vetämisen jälkeen työstämättömiä tai lieriön tai tangon muotoisia. Levyiksi, laatoiksi tai niiden kaltaisiksi leikattuina ne kohdistetaan nimikkeeseen 38.19.

	I. Kemialliset alkuaineet	
28.03	Hiili (myös "carbon black")	vapaa
28.05	Alkali- ja maa-alkalimetallit; harvinaiset maametallit, ytrium ja skandium sekä näiden aineiden keskinäiset seokset ja lejeeringit; elohopea	vapaa
	II. Epäorgaaniset hapot ja epämetallien happiyhdisteet	
28.06	Kloorivetyhappo ja klooririkkihappo	vapaa

29. Ryhmä

Orgaaniset kemialliset yhdisteet

Huomautuksia

1. — Ellei nimikkeiden sanamuodosta muuta käy ilmi, tähän ryhmään katsotaan kuuluvan vain:

(g) edellä (a)-, (b)-, (c)-, (d)-, (e)- tai (f)-kohdissa mainitut tuotteet, joihin on lisätty pölyämisen estoainetta, väriainetta tai hyvänhajuista ainetta niiden tunnistamisen helpottamiseksi tai turvallisuussyistä, edellyttäen, etteivät lisäykset muuta tuotetta yleiskäyttöisyyden sijasta sopivammaksi johonkin määrättyyn käyttöön;

(h) diatsoniumsuolat, niiden kuplauskomponentteina käytettävät arylidit sekä atsovärien kestävät emäkset, laimennettuina standardiväkevyyteen.

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(c) metaani ja propaani (nimike 27.11);

(e) virtsa-aine (nimike 31.02 tai 31.05 tapauksesta riippuen);

(h) nimikkeen 38.17 tulensammutusaineet sammutuslaitteiden latausten tai sammutuskranaattien muodossa; nimikkeen 38.19 musteenpoistoaineet vähittäismyyntipakkauksissa;

4. — Nimikkeissä 29.03—29.05, 29.07—29.10 ja 29.12—29.21 jokaisen maininnan halogeeni-, sulfo-, nitro- tai nitrosojohdannaisista katsotaan käsittävän myös näiden johdannaisten yhdistelmät (esim. sulfohalogeeni-, nitrohalogeeni-, nitrosulfo- ja nitrosulfohalogeenijohdannaiset).
Nitro- ja nitrosoryhmiä ei katsota nimikkeen 29.30 tarkoittamiksi tyyppifunktioisiksi ryhmiksi.

7. — Nimikkeen 29.35 (heterosykliset yhdisteet) ei katsota käsittävän sisäisiä eettereitä, sisäisiä puoliasetaaleja, kaksiarvoisten ortofenolien metyleenieettereitä, kolmi- tai neliatomisia epoksirenkaita, syklisiä asetaaleja, aldehydien, tioaldehydien tai aldimiinien syklisiä polymeerejä, moniemäksisten happojen anhydridejä, moniarvoisten alkoholien ja moniarvoisten happojen keskeisiä syklisiä estereitä, syklisiä ureideja eikä syklisiä tioureideja, moniemäksisten happojen imidejä, heksametyleenitetramiinia eikä trimetyleenitrinitramiinia.

	V. Aldehydifunktioiset yhdisteet	
29.11	Aldehydit, aldehydialkoholit, aldehydieetterit, aldehydifenolit ja muut yksinkertaiset tai kompleksiset happifunktioiset aldehydit; aldehydien sykliset polymeerit; paraformaldehydi	vapaa
	VII. Karbonihapot ja niiden anhydridit, halogenidit, peroksidit ja perhapot sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	
29.14	Monokarbonihapot ja niiden anhydridit, halogenidit, peroksidit ja perhapot sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset:	

29.15	Polykarbonihapot ja niiden anhydridit, halogenidit, peroksidit ja perhapot sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	vapaa
29.16	Alkoholi-, fenoli-, aldehydi- tai ketonifunktioiset karbonihapot sekä muut yksinkertaiset tai kompleksiset happifunktioiset karbonihapot ja niiden anhydridit, halogenidit, peroksidit ja perhapot sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	vapaa
	IX. Typpifunktioiset yhdisteet	
29.25	Karboksiamidifunktioiset yhdisteet; hiilihapon amidifunktioiset yhdisteet ..	vapaa
29.26	Karboksi-imidifunktioiset yhdisteet (myös ortobensoehapposulfimidi ja sen suolat) ja iminifunktioiset yhdisteet (myös heksametyleenitetramiini ja trimetyleenitrinitramiini)	vapaa
	XI. Provitamiinit, vitamiinit, hormonit ja entsyymit, luonnolliset tai synteettisesti reprodusoidut	
29.39	Hormonit, luonnolliset tai synteettisesti reprodusoidut; niiden pääasiallisesti hormoneina käytettävät johdannaiset; muut pääasiallisesti hormoneina käytettävät steroidit	vapaa

30. Ryhmä

Farmaseuttiset tuotteet

Huomautuksia

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
(a) lääkinnölliseen käyttöön soveltuvat haihtuvien kasviöljyjen vesitisleet ja vesiliuokset (nimike 33.05);
(b) minkäänlaiset, eivät edes lääkinnöllisiä tai ennakolta ehkäiseviä ominaisuuksia omaavat, hampaiden puhdistusaineet, joiden katsotaan kuuluvan nimikkeeseen 33.06;
(c) saippua ja suopa eivätkä muut nimikkeen 34.01 tuotteet, joihin on lisätty lääkkeitä.

3. — Nimikkeeseen 30.05 sijoitetaan vain:

(d) varjoainevalmisteet röntgentutkimuksia varten ja sisäisesti tai ulkonaisesti käytettävät taudinmääritysreagenssit (nimikkeeseen 30.02 kuulumattomat), jotka ovat sekoittamattomia tuotteita annostettuina tai tällaista käyttöä varten kahdesta tai useammasta aineesta sekoitettuja tai yhdistettyjä tuotteita;
(e) veriryhmän määritysreagenssit;
(f) hammassementit ja muut hampaantäytteet;
(g) ensiapulaatikot ja -lippaat.

31. Ryhmä

Lannoitteet

Huomautuksia

1. — Nimike 31.02 käsittää ainoastaan jäljempänä mainitut tuotteet, edellyttäen että ne eivät ole nimikkeessä 31.05 mainituissa muodoissa tai pakkauksissa:
(A) Seuraavat tuotteet:

(8) virtsa-aine, myös puhdas;

4. — Monoammonium- ja diammoniumortofosfaatti, myös puhtaat, sekä näiden yhdisteiden seokset keskenään tariffoidaan nimikkeen 31.05 mukaan.

5. — Huomautuksissa 1. (A), 2. (A) ja 3. (A) edellä mainitut pitoisuusmäärät lasketaan kuivasta vedettömästä tuotteesta.

6. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
(a) nimikkeen 05.15 mukainen eläimen veri;
(b) erilliset kemiallisesti määritellyt yhdisteet (muut kuin ne jotka vastaavat edellä olevia 1. (A), 2. (A), 3. (A) ja 4. huomautusten selostuksia);
(c) nimikkeen 38.19 mukaiset keinotekoisesti valmistetut kaliumkloridikiteet (muut kuin optiset elementit), jotka painavat vähintään 2.5 g/kpl; optiset elementit kaliumkloridista (nimike 90.01).

32. Ryhmä

Parkitus- ja väriuutteet; parkkihapot ja niiden johdannaiset; väriaineet, värit, maalit ja lakat; kitti, täyte- ja tiivistysaineet; painovärit, muste ja tushi

Huomautuksia

5. — Sanonta väriaine tässä ryhmässä ei käsitä tuotteita, jollaisia käytetään jatkoaineina öljyväreissä, vaikkakin ne soveltuvat myös vesivärien väriaineiksi.

6. — Sanonnan pronssi- ja värilehtiset nimikkeessä 32.09 katsotaan tarkoittavan vain tuotteita, jollaisia käytetään painatukseen, esim. kirjankansien tai hattunauhojen painamiseen, ja jotka ovat:

32.03	Synteettiset orgaaniset parkitusaineet sekä epäorgaaniset parkitusaineet; parkitusvalmisteet, myös luonnon parkitusaineita sisältävät; entsyymivalmisteet esiparkitusta varten (esim. entsyymi-, pankreatiini- tai bakteerialkuperää)		vapaa
32.12	Kitit; oksastusvaha, täytemaalit; ei-tulenkestävät pintojen peittämiseen tarkoitetut valmisteet; tiivistys- ja täytetahnat ja niiden kaltaiset tahnat, myös hartsikitti ja hartsisementti		12 %

33. Ryhmä

Haihtuvat öljyt ja resinoidit; hajustevalmisteet, kosmeettiset ja toalettivalmisteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
(a) nimikkeen 22.09 alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten;
(b) saippua ja suopa eivätkä muut nimikkeen 34.01 tuotteet;

2. — Nimikkeeseen 33.06 katsotaan kuuluvan muun muassa:
(a) huoneilman raikastamiseen käytettävät valmisteet, myös hajustamattomat;
(b) sekoitetut tai sekoittamattomat tuotteet (muut kuin nimikkeen 33.05 tuotteet), jotka soveltuvat käytettäväksi hajustevalmisteina, kosmeettisina tai toalettivalmisteina tai huoneilman raikastajina, kun ne ovat tällaiseen käyttöön tarkoitetuissa vähittäismyyntipakkauksissa.

34. Ryhmä

Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat ja "hammasvahat"

Huomautuksia

2. — Sanonnan **saippua ja suopa** nimikkeessä 34.01 katsotaan tarkoittavan vain vesiliukoista saippuaa ja suopaa. Saippua, suopa ja muut nimikkeeseen 34.01 kuuluvat tuotteet saavat sisältää lisäaineita (esim. desinfioimisaineita, hiomajauheita, täyteaineita tai lääkeaineita). Hiomajauheita sisältävät tuotteet tariffoidaan nimikkeen 34.01 mukaan vain, jos ne ovat tankoina, paloina tai valettuina kappaleina. Muissa muodoissa ne tariffoidaan nimikkeen 34.05 mukaan "hankausjauheina ja niiden kaltaisina valmisteina".

Sanonnan **valmistetut vahat, emulgoimattomat ja liuotinvapaat** nimikkeessä 34.03 katsotaan tarkoittavan vain:

(A) eläinvahojen seoksia, kasvivahojen seoksia tai tekovahojen seoksia;

34.01	Saippua ja suopa; saippuana käytettävät orgaaniset pinta-aktiiviset tuotteet tankoina, paloina tai valettuina kappaleina, myös saippuaa sisältävät:		
	B. toalettisaippua (myös parranajosaippua) käsikappaleina; toalettisaippuana käytettävät orgaaniset pinta-aktiiviset tuotteet, myös saippuaa sisältävät, käsikappaleina	p. 1 kg	4,—

35. Ryhmä

Valkuaisaineet ja liimat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) proteiiniaineet lääkkeiksi pakattuina (nimike 30.03);
   (b) gelatiinipohjalle valmistetut postikortit eivätkä muut graafiset tuotteet (49. ryhmä).
2. — Sanonnan **dekstriini** nimikkeessä 35.05 katsotaan tarkoittavan tärkkelyksen hajaantumistuotteita, joissa on pelkistävää sokeria dekstroosina ilmaistuna enintään 10 % kuiva-aineesta.
   Tällaiset tuotteet, joissa on pelkistävää sokeria yli 10 % kohdistetaan nimikkeeseen 17.02.

38. Ryhmä

Erinäiset kemialliset tuotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) erilliset kemialliset alkuaineet eivätkä erilliset kemiallisesti määritellyt yhdisteet, lukuun ottamatta seuraavia:
      (2) desinfioimisaineet, hyönteisten, tuhosienten ja rikkaruohojen hävittämisaineet, itämistä estävät aineet, rotanmyrkyt ja niiden kaltaiset tuotteet nimikkeessä 38.11 mainituissa muodoissa tai pakkauksissa;
      (3) tulensammutusaineet sammutuslaitteiden latausten tai sammutuskranaattien muodossa (nimike 38.17);
      (4) huomautuksissa 2. (a), 2. (c), 2. (d) ja 2. (f) jäljempänä mainitut tuotteet;
   (b) kemikaalien ja elintarvikkeiden seokset, jollaisia käytetään ihmisravinnon valmistukseen (yleensä nimike 21.07);
   (c) lääkkeet (nimike 30.03).
2. — Nimikkeeseen 38.19 kuuluvat seuraavat tuotteet, joiden ei katsota kuuluvan mihinkään muuhun nimikkeistön nimikkeeseen:
   (a) magnesiumoksidista tai alkali- tai maa-alkalimetallihalogenideista keinotekoisesti valmistetut kiteet (muut kuin optiset elementit), jotka painavat vähintään 2.5 g/kpl;
   (g) 28. ryhmän kemialliset alkuaineet (esim. pii ja seleeni), jotka on seostettu hivenmäärillä lisäaineita (doped) käytettäväksi elektroniikassa, levyinä, laattoina tai niiden kaltaisina, kiillotettuina tai kiillottamattomina, myös yhtenäisellä epitaksiaalikerroksella päällystettyinä.

38.19	Kemian ja siihen liittyvän teollisuuden tuotteet ja valmisteet (myös jos ne ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat; kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet, muualle kuulumattomat:		

	C. raaka nafteeni- ja sulfonafteenihappo sekä niiden veteen liukenemattomat suolat; seostetut alkyylibenseenit ja seostetut alkyylinaftaleenit; metallikarbideja sisältävät sintraamattomat seokset metallikarbiditeosten valmistukseen; laastit; shellakkaan perustuva äänilevymassa; elektrodimassa; ioninvaihtimet; kemian teollisuuden valmistetut katalysaattorit; aerosolipakkauksissa käytettävät ponnekaasuseokset; AIV-happo; 38. ryhmän 2. huomautuksen (g)-kohdassa mainitut tuotteet	vapaa
	F. kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet	vapaa

VII OSA

MUOVIT, MYÖS TEKOHARTSIT, SELLULOOSAESTERIT JA -EETTERIT, SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET; LUONNONKAUTSU, SYNTEETTINEN KAUTSU JA FAKTIS SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET

39. Ryhmä

Muovit, myös tekohartsit, selluloosaesterit ja -eetterit, sekä niistä valmistetut tuotteet

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) nimikkeen 32.09 pronssi- ja värilehtiset;

(e) palmikot, koriteokset eivätkä muut 46. ryhmään kuuluvat tavarat;

(f) XI osaan kuuluvat tavarat (tekstiiliaineet ja tekstiilitavarat);

(k) XVII osaan kuuluvien ilma-alusten ja kuljetusneuvojen osat;

(m) 91. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. kellot ja kellonkoneistot);

(o) huonekalut eivätkä muut 94. ryhmän tavarat;

(p) harjat eivätkä muut 96. ryhmään kuuluvat tavarat;

(q) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

(r) napit, vetoketjut, kammat, piipunvarret ja -imukkeet, savukeimukkeet ja niiden kaltaiset pitimet, termospullojen ja niiden kaltaisten astioiden osat, kynänvarret, irtolyijykynät eivätkä muut 98. ryhmään kuuluvat tavarat.

3.— Nimikkeisiin 39.01—39.06 kuuluvat vain seuraavissa muodoissa olevat ainekset:

(d) laattoina, levyinä, kelmuna tai kaistaleina (lukuun ottamatta 51. ryhmän 4. huomautuksen mukaan nimikkeeseen 51.02 tariffoitavia), myös painettuina tai muulla tavalla pintakäsiteltyinä, leikkaamattomina tai suorakulmaisiksi kappaleiksi leikattuina, mutta ei enempää valmistettuina (siinäkin tapauksessa, että ne näin leikattuina ovat käyttövalmiita esineitä);

39.01	Kondensaatio-, polykondensaatio- ja polyadditiotuotteet, myös modifioidut tai polymeroidut sekä myös suoraketjuiset (esim. fenolimuovit, aminomuovit, alkydit, polyallyyliesterit ja muut tyydyttämättömät polyesterit, silikonit):	
	B. valmistetut:	
	III. teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä:	
	a. kaistaleet, joissa on tekstiilikudelma tukiaineena, leveys enintään 5 cm	15 %
	b. muut	20 %
	IV. kelmu (myös letkuna) ..... (Muist.)	10 %

	V. laatat, levyt ja kaistaleet:		
	a. tekstiilikudelmavälikerroksin ja jotka voidaan taivuttaa 59. ryhmän 2. (A) huomautuksen (b)-kohdassa mainitulla tavalla ilman että ne murtuvat:		
	1. kaistaleet, leveys enintään 5 cm		15 %
	2. muut		20 %
	b. muut		10 %
	vähin tulli	1 kg	—,20
	VI. yksikuitulanka, putket, letkut ja tangot:		
	— — —

	B. valmistetut selluloosamuovit:		
	III. teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä:		
	a. kaistaleet, joissa on tekstiilikudelma tukiaineena, leveys enintään 5 cm		15 %
	b. muut		20 %
	IV. kelmu (myös letkuna):		
	a. painettu		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,50
	b. muu		20 %
	vähin tulli	1 kg	1,30
	V. laatat, levyt ja kaistaleet:		
	a. tekstiilikudelmavälikerroksin ja jotka voidaan taivuttaa 59. ryhmän 2. (A) huomautuksen (b)-kohdassa mainitulla tavalla ilman että ne murtuvat:		
	1. kaistaleet, leveys enintään 5 cm		15 %
	2. muut		20 %
	b. muut:		
	1. vaahtomuovia		10 %
	2. muut, selluloosanitraattia		vapaa
	3. muut, muuta selluloosamuovia (Muist.)		5 %
	Muist. 1. alanimikkeeseen 39.03.A.III. Tähän alanimikkeeseen kuuluvasta kollodiumvillasta, jonka teollisuus käyttää lakkojen valmistukseen, kannetaan tullia 15 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
	Muist. 2. alanimikkeeseen 39.03.B.V.b.3. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat selluloosa-asetaattilevyt, jotka teollisuus käyttää kerrostetun varmuuslasin valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
39.07	Teokset aineista, jollaiset kuuluvat nimikkeisiin 39.01—39.06:		
	C. puolat, puolapillit, rullat ja niiden kaltaiset pohjalliset; konetiivisteet		5 %
	D. vaatteet ja muut teokset, alanimikkeisiin 39.01.B.V.a.2., 39.02.B.V.a.2. tai 39.03.B.V.a.2. kuuluvasta muovitavarasta valmistetut		35 %
	E. muut (Muist.)		21 %
	vähin tulli	1 kg	2,50
	Muist. alanimikkeeseen 39.07.E. Tähän alanimikkeeseen kuuluvista puolivalmisteista, joista teollisuus valmistaa nimikkeistön XVI—XX osiin kuuluvia esineitä, kannetaan tullia 7.5 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		

40. Ryhmä

Luonnonkautsu, synteettinen kautsu ja faktis sekä niistä valmistetut tuotteet

Huomautuksia

1. — Ellei nimikkeiden sanamuodosta muuta johdu, sanonta kautsu tarkoittaa kaikkialla tässä nimikkeistössä seuraavia tuotteita, myös vulkanoituina tai kovetettuina: luonnonkautsu, balata, guttaperkka ja niiden kaltaiset luonnonkumit, synteettinen kautsu ja öljystä valmistettu faktis sekä nämä aineet regeneroituina.

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu seuraavat kautsusta ja tekstiilitavarasta valmistetut tuotteet, jotka yleensä kuuluvat XI osaan:

(e) kuitukangas (bonded fibre fabrics) eikä vastaava langoista valmistettu tuote, kyllästetyt tai päällystetyt kautsulla tai joissa on kautsua sideaineena, riippumatta m^2-painosta eivätkä niistä valmistetut tavarat;

— —

3.— Tähän ryhmään eivät myöskään kuulu:

— —

(e) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (muut kuin urheilukäsineet ja nimikkeeseen 40.11 kuuluvat tavarat);

— —

4.— Sanonta **synteettinen kautsu** tämän ryhmän 1. huomautuksessa sekä nimikkeissä 40.02, 40.05 ja 40.06 tarkoittaa:

(a) tyydyttämättömiä synteettisiä aineita, jotka vulkanoimalla rikillä voidaan palautumattomasti muuntaa ei-lämpöplastillisiksi aineiksi ja joista mahdollisimman hyvin näin vulkanoituina (lisäämättä muita aineita, kuten pehmittimiä tai täyteaineita, aktiivisia tai inaktiivisia, jotka eivät ole välttämättömiä siltasidosten muodostumiselle) voidaan saada aineita, jotka 18°—29° C lämpötilassa voidaan murtumatta jännittää kolminkertaiseen pituuteensa ja jotka venytettyinä kaksinkertaiseen alkuperäiseen pituuteensa palautuvat viiden minuutin kuluessa enintään puolitoistakertaiseen alkuperäiseen pituuteensa.
Tällaisista tuotteista mainittakoon cis-polyisopreeni (IR), polybutadieeni (BR), polyklooributadieeni (CR), polybutadieenistyreeni (SBR), polyklooributadieeniakryylinitriili (NCR), polybutadieeniakryylinitriili (NBR) ja butyylikautsu (IIR);

(b) tioplasteja (TM);

(c) luonnonkautsua, joka on modifioitu yhdistämällä tai sekoittamalla siihen muovia, depolymeroitua luonnonkautsua sekä tyydyttämättömien synteettisten aineiden ja tyydytettyjen synteettisten suurpolymeerien seoksia, edellyttäen että kaikki yllä mainitut tuotteet täyttävät edellä (a)-kohdassa määrätyt vulkanoinnin, venyvyyden ja palautuvuuden ehdot.

— —

9.— —

Sanonnan **tangot ja muototangot** nimikkeessä 40.08 ja **tangot, muototangot ja putket** nimikkeessä 40.15 katsotaan soveltuvan tällaisille tuotteille myös määräpituisiksi leikattuina tai pintakäsiteltyinä, mutta ei enempää valmistettuina.

— —

VIII OSA

RAAKAVUODAT JA -NAHAT, MUOKATTU NAHKA, TURKISNAHAT SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TEOKSET; SATULA- JA VALJASTEOKSET; MATKATARVIKKEET, KÄSILAUKUT JA NIIDEN KALTAISET ESINEET; TEOKSET SUOLESTA

41. Ryhmä

Raakavuodat ja -nahat (ei kuitenkaan turkisnahat) sekä muokattu nahka

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(b) nimikkeisiin 05.07 tai 67.01 kuuluvat höyhen- tai untuvapeitteiset linnunnahat eivätkä tällaisten nahkojen osat;

— —

42. Ryhmä

Nahkateokset; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaukut ja niiden kaltaiset esineet; teokset suolesta

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(c) XI osaan kuuluvat verkkopussit;

— —

(f) ratsastuspiiskat, muut piiskat eivätkä muut nimikkeen 66.02 tavarat;

— —

(ij) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

(entinen huomautus 2. poistetaan)

2. — Sanonnan vaatteet ja vaatetustarvikkeet nimikkeessä 42.03 katsotaan käsittävän muun muassa käsineet (myös urheilukäsineet), esiliinat ja muut suojavaatteet, housunkannattimet, vyöt, olkavyöt ja rannehihnat (myös kellonrannekkeet).

*3. — Pullot, harjat, sakset ja muut näiden kaltaiset esineet, jotka kuuluvat matkatarvikkeisiin, toalettilaukkuihin tai muihin näiden kaltaisiin tavaroihin ja jotka tuodaan maahan näiden tavaroiden mukana samanaikaisesti, tariffoidaan yhdessä näiden tavaroiden kanssa.

---

43. Ryhmä

Turkisnahat ja tekoturkikset; niistä valmistetut tavarat

Huomautuksia

---

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) nimikkeisiin 05.07 tai 67.01 kuuluvat höyhen- tai untuvapeitteiset linnunnahat eivätkä tällaisten nahkojen osat;

(b) karvapeitteiset raa'at vuodat ja nahat, jollaiset kuuluvat 41. ryhmään (katso tuon ryhmän 1 (c) huomautusta);

(e) 65. ryhmään kuuluvat päähineet ja niiden osat;

(f) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet).

3. — Sanonta **levyiksi, risteiksi tai niiden kaltaiseen muotoon yhdistetyt** nimikkeessä 43.02 tarkoittaa turkisnahkoja tai turkisnahkojen osia (muita kuin ns. rykättyjä nahkoja — dropped skins), jotka on ommeltu yhteen suorakulmioiksi, risteiksi tai puolisuunnikkaiksi muita aineita lisäämättä.
Muut yhdistetyt nahat, jotka sellaisenaan (tai vain leikkaamisen jälkeen) ovat valmiita välittömään käyttöön, samoin kuin nahat ja nahan osat, jotka on ommeltu yhteen vaatteiden, vaatteiden osien tai tarvikkeiden tai muiden esineiden muotoisiksi, kuuluvat nimikkeeseen 43.03.

IX OSA

PUU JA PUUTEOKSET; PUUHIILI; KORKKI JA KORKKITEOKSET; TEOKSET OLJESTA, ESPARTOSTA TAI MUUSTA PALMIKOINTIAINEESTA; KORITEOKSET JA PUNONTATEOKSET

44. Ryhmä

Puu ja puuteokset; puuhiili

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(e) 64. ryhmään kuuluvat jalkineet ja niiden osat;

(n) 94. ryhmään kuuluvat huonekalut ja niiden osat;

(o) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

(entinen huomautus 2. poistetaan)

2. — Sanonta **erikoiskäsitelty puu** tässä ryhmässä tarkoittaa puuta, joka on ollut kemiallisen tai fysikaalisen käsittelyn alaisena (kysymyksen ollessa yhteenliimatuista puukerroksista muunkin käsittelyn alaisena kuin mikä on tarpeen hyvän liimauksen varmentamiseksi) ja joka sen kautta on tullut tiiviimmäksi tai kovemmaksi tai mekaanisesti vahvemmaksi tai vastustuskykyisemmäksi kemiallisia tai sähköisiä vaikutuksia vastaan.

3. — Nimikkeisiin 44.19—44.28 katsotaan kuuluvan, samoin perustein kuin niihin kuuluvat puuteokset, vastaavat tavarat vaneroidusta puusta, ristiinliimatusta vanerista, solulaatoista, "erikoiskäsitellystä puusta" tai tekopuusta.

4. — Nimikkeeseen 44.25 ei kohdisteta työvälineitä, joissa metalliosat muodostavat työterän, työpinnan tai muun työtä suorittavan osan.

44.09	Vannepuu; halkaistut pylväät; paalut, seipäät ja kepit, teroitetut, mutta pituussuunnassa sahaamattomat; puusäleet; paperipuu hakkeena tai lastuina; puulastu, jollainen soveltuu etikan valmistukseen tai nesteiden selvittämiseen		vapaa
44.21	Pakkauslaatikot, -rasiat, -häkit, -pytyt ja niiden kaltaiset päällykset, puusta, täydelliset:		

45. Ryhmä

Korkki ja korkkiteokset

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) 64. ryhmään kuuluvat jalkineet ja jalkineiden osat;
   (b) 65. ryhmään kuuluvat päähineet ja päähineiden osat;
   (c) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet).

46. Ryhmä

Teokset oljesta, espartosta tai muusta palmikointiaineesta; koriteokset ja punontateokset

Huomautuksia

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

   (b) 64. ja 65. ryhmään kuuluvat jalkineet ja päähineet eivätkä näiden osat;

3. — Nimikkeessä 46.02 sanonta yhdensuuntaisina säikeinä yhteen sidotut palmikointiaineet tarkoittaa levyn muotoon yhteen sidottuja vierekkäin asetettuja "palmikointiaineita", myös jos sideaine on valmistettu kehrätyistä tekstiilikuiduista.

X OSA

PAPERINVALMISTUSAINEET; PAPERI JA PAHVI SEKÄ TEOKSET NIISTÄ

48. Ryhmä

Paperi ja pahvi; paperivanuke-, paperi- ja pahviteokset

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) nimikkeen 32.09 pronssi- ja värilehtiset;

   (g) tavarat, jotka kuuluvat johonkin 46. ryhmän nimikkeistä (teokset palmikointiaineesta);

   (k) metalliohkolehti, paperi- tai pahvipohjalle kiinnitetty (XV osa);

4. — Nimikkeisiin 48.01—48.07 ei sijoiteta paperia, pahvia tai selluloosavanua:
   (a) enintään 15 cm levyisinä kaistaleina tai rullina;
   (b) suorakulmaisina arkkeina, joiden pisin sivu (tarvittaessa aukilevitetystä arkista mitattuna) on enintään 36 cm; eikä
   (c) leikattuna muuhun muotoon kuin suorakulmaisiksi kappaleiksi.

Kuitenkin käsintehty paperi missä tahansa koossa tai muodossa, johon se on välittömästi valmistettu ja jonka kaikilla sivuilla on valmistustavasta johtuva luonnollinen reuna, kohdistetaan 3. huomautuksen varauksin nimikkeeseen 48.02.

5. — Sanonta **seinäpaperi ja linkrusta** nimikkeessä 48.11 tarkoittaa ainoastaan:

6. — Nimikkeeseen 48.15 katsotaan kuuluvan muun muassa paperivilla, paperikaistale (myös taitettu tai päällystetty), jollaista käytetään esim. palmikointiin, sekä toalettipaperi rullina tai pakkoina, mutta ei huomautuksessa 7. mainittuja tavaroita.

48.11	Seinäpaperi ja linkrusta; ikkunakuultopaperi		12.5 %
	vähin tulli	1 kg	—,90
48.14	Kirjepaperilehtiöt, kirjekuoret, kirjekortit, kuvattomat postikortit ja kirjeenvaihtokortit; paperiset tai pahviset rasiat, kansiot yms., joissa on ainoastaan lajitelma kirjepaperia, kirjekuoria tms.		12.5 %

49. Ryhmä

Kirjat, sanomalehdet, kuvat ja muut painotuotteet; käsikirjoitukset, konekirjoitukset ja työpiirustukset

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(b) pelikortit eivätkä muut mihin tahansa 97. ryhmän nimikkeeseen kuuluvat tavarat;
(c) graafiset alkuperäiskaiverrukset, -painokset ja -litografiat (nimike 99.02), nimikkeeseen 99.04 kuuluvat posti-, vero- ja niiden kaltaiset merkit, yli 100 vuotta vanhat antiikkiesineet eivätkä muut mihin tahansa 99. ryhmän nimikkeeseen kuuluvat tavarat.

2. — Sanoma- ja aikakauslehdet sidottuina muulla tavoin kuin paperiin samoin kuin sanoma- ja aikakauslehtisarjat, joissa on useampia kuin yksi numero samoissa kansissa, kuuluvat nimikkeeseen 49.01 eivätkä nimikkeeseen 49.02.

XI OSA

TEKSTIILIAINEET JA TEKSTIILITAVARAT

Huomautuksia

1. — Tähän osaan eivät kuulu:

(d) nimikkeen 25.24 asbesti ja asbestiteokset eivätkä muut nimikkeiden 68.13 ja 68.14 tuotteet;

(h) 40. ryhmään kuuluvat kautsulla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut kudotut tekstiilikankaat, huopa, kuitukangas ja vastaava langoista valmistettu tuote eivätkä niistä valmistetut tavarat;
(ij) karvapeitteiset nahat (41. tai 43. ryhmä) eivätkä nimikkeisiin 43.03 ja 43.04 kuuluvat turkisnahkatavarat, tekoturkis ja teokset tekoturkiksesta;
(k) nimikkeisiin 42.01 ja 42.02 kuuluvat tekstiiliaineista valmistetut tavarat;
(l) 48. ryhmän tuotteet ja tavarat (esim. selluloosavanu);

(o) hiusverkot (nimike 65.05 tai 67.04 tapauksesta riippuen);

(t) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet).

2. — (A) Tavarat, jotka voidaan tariffoida jonkin 50.—57. ryhmien nimikkeen mukaan, ja jotka ovat kahden tai useamman tekstiiliaineen seoksia, tariffoidaan seuraavien sääntöjen mukaan:

3. — (A) Tässä osassa katsotaan, jäljempänä (B)-kohdassa mainituin poikkeuksin **side- ja purjelangaksi,** nuoraksi ja köydeksi seuraavanlaiset langat (yksi- tai useampisäikeiset tai kerratut):
(a) silkistä, shappesilkistä tai bourettesilkistä tehty lanka, joka painaa yli 2 g/m (18 000 denieriä);
(b) tekokuiduista tehty lanka (myös kahdesta tai useammasta 51. ryhmään kuuluvasta yksikuitulangasta valmistettu), joka painaa yli 1 g/m (9 000 denieriä);

(B) Poikkeuksia:
(a) villa- tai muu eläimenkarvalanka sekä paperilanka, muu kuin metallilla vahvistettu lanka;
(b) katkomattomien tekokuitujen kimput katkottujen tekokuitujen valmistusta varten sekä kiertämätön monikuitulanka tai monikuitulanka, jonka kierre on pienempi kuin 5 kierrosta metriä kohden;
(c) **aito silkkigut, katgutin silkki- tai tekokuitujäljittelyt sekä** 51. ryhmän yksikuitulanka;
(d) metalloitu lanka, joka ei ole metallilla vahvistettua lankaa; sekä
(e) hetulanka ja tekstiiliaineella kierrepäällystetty lanka.

4. — (A) Sanonta **vähittäismyyntimuodoissa** langan yhteydessä ryhmissä 50, 51, 53, 54, 55 ja 56 tarkoittaa jäljempänä (B) kohdassa mainituin poikkeuksin:

(B) Poikkeuksia:
(a) yksisäikeinen lanka tekstiiliaineeseen katsomatta, paitsi:
(1) valkaisematonta, yksisäikeistä lampaanvillasta tai hienosta eläimenkarvasta valmistettua lankaa;
(2) valkaistua, värjättyä tai painettua yksisäikeistä lampaanvillasta tai hienosta eläimenkarvasta valmistettua lankaa, jonka pituus on pienempi kuin 2 000 m kiloa kohden;
(b) valkaisematon useampisäikeinen tai kerrattu:
(1) silkki-, shappe- tai bourettesilkkilanka, pakkaustapaan katsomatta;
(2) muusta tekstiiliaineesta kuin lampaanvillasta tai hienosta eläimenkarvasta valmistettu lanka vyyhteinä tai pasmoina;
(c) useampisäikeinen tai kerrattu valkaistu, värjätty tai painettu silkki-, shappe- tai bourettesilkkilanka jonka pituus useampisäikeisenä on vähintään 75 000 m kiloa kohden;
(d) yksisäikeinen, useampisäikeinen tai kerrattu lanka, tekstiiliaineeseen katsomatta:
(1) ristivyyhteinä tai -pasmoina;
(2) pohjallisilla tai muissa muodoissa, jotka osoittavat sitä käytettävän tekstiiliteollisuudessa (esim. kudepuolilla, kertaushylsyillä, **puolapilleillä tai kartiopuolilla** tai koruompelukoneita varten kokongeiksi kelattuna).

6. — Sanonta **sovitetut** tässä osassa tarkoittaa:

7. — 50.—57. ryhmien nimikkeiden ja, ellei nimikkeiden sanamuodosta muuta käy ilmi, 58.—60. ryhmien nimikkeiden ei katsota soveltuvan tavaroille, jotka ovat edellä olevan 6. huomautuksen mielessä sovitettuja. 50.—57. ryhmien ei katsota soveltuvan 58. tai 59. ryhmään kuuluville tavaroille.

50. Ryhmä

Silkki ja silkkijätteet

50.09	Silkkikankaat, muut kuin bourettesilkistä kudotut ..... vähin tulli	1 kg	14 % 5,—
50.10	Bourettesilkkikankaat ..... vähin tulli	1 kg	14 % 5,—

51. Ryhmä

Katkomattomat tekokuidut

Huomautuksia

1. — Sanonta tekokuidut tarkoittaa kaikkialla nimikkeistössä kuituja ja yksikuitulankoja, jotka on valmistettu orgaanisista polymeereistä:

3. — Sanonnan katkomattomista tekokuiduista valmistettu lanka ei katsota tarkoittavan lankaa (ns. "ruptured filament yarn"), jonka kuiduista suurin osa on katkottu sen kulkiessa telojen tai muun laitteen kautta (56. ryhmä).

51.04	Kankaat katkomattomista tekokuiduista, myös nimikkeeseen 51.01 tai 51.02 kuuluvista yksikuitulangoista tai kaistaleista kudotut:		
	B. muut ..... (Muist.)		20 %
	vähin tulli	1 kg	4,—

53. Ryhmä

Villa ja muu eläimenkarva

Huomautus

Sanonta hieno eläimenkarva tarkoittaa alpakan, laaman, vikunjan, jakin, kamelin ja angora-, tiibet-, kashmir- ja niiden kaltaisten vuohien (mutta ei tavallisen vuohen) karvaa sekä kaniinin (myös angorakaniinin), jäniksen, majavan, nutrian ja piisamirotan karvaa.

53.11	Kankaat lampaanvillasta tai hienosta eläimenkarvasta:		
	A. paino yli 500 g/m²		22 %
	vähin tulli	1 kg	2,75
	B. paino yli 200 g, mutta enintään 500 g/m²		22 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
	C. paino enintään 200 g/m²		22 %
	vähin tulli	1 kg	6,—
53.12	Kankaat muusta karkeasta eläimenkarvasta kuin jouhesta		22 %
	vähin tulli	1 kg	2,75
53.13	Jouhikankaat		22 %
	vähin tulli	1 kg	2,75

54. Ryhmä

Pellava ja rami

54.05	Pellava- ja ramikankaat:		
	A. paino yli 500 g/m²		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	B. muut		24 %
	vähin tulli	1 kg	3,—

55. Ryhmä

Puuvilla

55.05	Puuvillalanka, ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa:		
	A. ompelulanka		12 %
	vähin tulli	1 kg	1,80
55.07	Lintuniisikankaat, puuvillaa		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,30
55.08	Pyyheliinafrotee- ja sen kaltaiset froteekankaat, puuvillaa		24 %
	vähin tulli	1 kg	3,50

55.09	Muut puuvillakankaat:		
	A. cordkangas		10 %
	B. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	C. muut:		
	I. valkaisemattomat, merseroimattomat:		
	a. paino yli 250 g/m² ..... (Muist.)		20 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	b. paino enintään 250 g/m²		24 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
	II. muut:		
	a. paino yli 250 g/m² ..... (Muist.)		20 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
	b. paino enintään 250 g/m²		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	Muist. — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

56. Ryhmä

Katkotut tekokuidut

Huomautus

Nimikkeen 56.02 katsotaan käsittävän vain katkomattomien, yhdensuuntaisten kimpun pituisten ja keskenään samanpituisten tekokuitujen kimput, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

— —

(e) kimpun kokonaispaino on enemmän kuin 2 g/m (18 000 denieriä).
Kuitukimput, joiden pituus on enintään 2 m, tariffoidaan nimikkeeseen 56.01.

	— —		
56.05	Tekokuitulanka (katkotuista tekokuiduista tai tekokuitujen jätteistä), ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa:		
	A. ompelulanka		12 %
	vähin tulli	1 kg	1,80
	— —		
56.07	Tekokuitukankaat (katkotuista tekokuiduista tai tekokuitujen jätteistä):		
	A. cordkangas		10 %
	B. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	C. muut:		
	I. paino yli 250 g/m² ..... (Muist.)		22 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	II. paino enintään 250 g/m² ..... (Muist.)		22 %
	vähin tulli	1 kg	3,80
	Muist. 1. — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

57. Ryhmä

Muut kasvitekstiiliaineet; paperilanka ja paperilankakankaat

	— —		
57.03	Juti ja muut niinitekstiilikuidut, muualle kuulumattomat, valmistamattomat tai valmistetut, ei kuitenkaan kehrätyt; näiden rohtimet ja jätteet (myös revityt tai garnetoidut lumput ja köydet)		vapaa
	— —		
57.05	Hamppulanka		2.5 %
	vähin tulli	1 kg	—,20

57.06	Jutilanka ja lanka nimikkeeseen 57.03 kuuluvista muista niinitekstiilikuiduista		7 %
	vähin tulli	1 kg	—,13
57.09	Hamppukankaat:		
	A. paino yli 500 g/m²		15 %
	vähin tulli	1 kg	—,75
	B. muut		20 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
57.10	Jutikankaat ja kankaat nimikkeeseen 57.03 kuuluvista muista niinitekstiilikuiduista		20 %
	vähin tulli	1 kg	—,50
57.11	Kankaat muista kasvitekstiilikuiduista:		
	B. muuta tekstiilikuitua		15 %
	vähin tulli	1 kg	—,75

58. Ryhmä

Matot ja kuvakudokset; nukka- ja hetulankakankaat; nauhat; koristepunokset; tylli ja muut verkkokudokset; pitsit; koruompelukset

Huomautuksia

2. — Sanonnan **matot** nimikkeissä 58.01 ja 58.02 katsotaan käsittävän myös niiden kaltaiset tavarat, joilla on lattiamattojen ominaisuudet, mutta jotka on tarkoitettu muuhun käyttöön. Näiden nimikkeiden ei katsota soveltuvan huopamatoille, jotka kohdistetaan 59. ryhmään.

3. — Sanonta **kudotut nauhat** nimikkeessä 58.05 tarkoittaa:

5. — Sanonta **koruompelukset** nimikkeessä 58.10 tarkoittaa muun muassa metalli- tai lasilankakoruompelua näkyvällä tekstiilikudelmapohjalla sekä paljeteilla, helmillä tai tekstiili- tai muuta ainetta olevilla koristekuvioilla tehtyjä ompeluaplikaatioita. Tämän nimikkeen ei katsota soveltuvan neulatyönä tehdyille kuvakudoksille (nimike 58.03).

6. — Tämän ryhmän nimikkeiden katsotaan käsittävän myös niissä mainitut tavarat metallilangasta tehtyinä, jos ne ovat sellaisia, joita käytetään vaatteisiin, sisustuksiin tai niiden kaltaisiin tarkoituksiin.

58.01	Matot, solmitut (myös sovitetut):		
	A. käsin solmitut aidot itämaiset matot		17.5 %
	vähin tulli	1 kg	2,60
	B. muut		35 %
	vähin tulli	1 kg	5,25
58.02	Muut matot, myös sovitetut; kelim-, sumak-, karamanie- ja niiden kaltaiset kudelmat, myös sovitetut:		
	A. joiden pinta on jutia ja/tai muuta niinikuitua ja/tai manillaa, sisalia ja/tai muuta agavekuitua		35 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
	B. joiden pinta on kookoskuitua		10 %
	vähin tulli	1 kg	—,50
	C. joiden pinta on muuta tekstiiliainetta		35 %
	vähin tulli	1 kg	3,50
58.04	Nukka- ja hetulankakankaat (nimikkeeseen 55.08 tai 58.05 kuulumattomat):		
	B. muuta tekstiiliainetta		24 %
	vähin tulli	1 kg	5,—

58.05	Kudotut nauhat ja yhdensuuntaisten yhteen liimattujen tekstiililankojen tai -kuitujen muodostamat kuteettomat nauhat (bolducs), nimikkeeseen 58.06 kuulumattomat: (Muist.)		
	A. silkkiä		20 %
	B. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa, puuvillaa tai katkottua tekokuitua		30 %
	vähin tulli	1 kg	5,50
	C. jutia		25 %
	vähin tulli	1 kg	—,50
	D. muuta tekstiiliainetta		30 %
	Muist. nimikkeeseen 58.05. Tähän nimikkeeseen kuuluvat nauhat, jotka teollisuus käyttää värinauhojen valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
58.07	Hetulanka (myös nöyhtähetulanka); kierrepäällystetty lanka (muu kuin nimikkeen 52.01 lanka tai kierrepäällystetty jouhilanka); palmikot, palmikoidut nauhat ja koristepunokset, metritavarana; tupsut, pumpulat ja niiden kaltaiset tavarat:		
	A. hetulanka		3.5 %
	B. verkonpaulat kohoineen tai painoineen		10 %
	C. kierrepäällystetty, nimikkeeseen 40.07 kuulumaton kimmoinen lanka (esim. polyuretaania)		8 %
	D. muut:		
	I. silkkiä		20 %
	II. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa, puuvillaa tai katkottua tekokuitua		30 %
	vähin tulli	1 kg	5,50
	III. muuta tekstiiliainetta		30 %
58.08	Tylli ja solmitut verkkokudokset, kuosittomat:		
	A. kalaverkot, metritavarana		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	B. muut		20 %
58.09	Tylli, lankauudinkangas ja solmitut verkkokudokset, kuosein; pitsit ja pitsikudelmat, käsin tai koneella tehdyt, metritavarana, kaistaleina tai koristekuvioina		20 %

59. Ryhmä

Vanu ja huopa; side- ja purjelanka, nuora ja köysi; erikoiskudelmat; kyllästetyt tai päällystetyt kudelmat; tekniset tekstiilitavarat

Huomautuksia

1. — Sanonnan tekstiilikudelmat katsotaan tässä ryhmässä tarkoittavan vain 50.—57. ryhmien ja nimikkeen 58.04 kankaita, nimikkeen 58.05 nauhoja, nimikkeen 58.07 palmikoita, palmikoituja nauhoja ja koristepunoksia metritavarana, nimikkeiden 58.08 ja 58.09 tylliä ja muita verkkokudoksia, nimikkeen 58.09 pitsejä ja pitsikankaita ja nimikkeen 60.01 neuloksia.

2. — (A) Nimikkeen 59.08 katsotaan soveltuvan tekstiilikudelmille, jotka on kyllästetty päällystetty, peitetty tai kerrostettu selluloosajohdannaisilla tai muilla muoviaineilla, riippumatta m^2-painosta ja muovin laadusta (kiinteä, vaahto-, sieni- tai solumuovi).

Nimikkeeseen eivät kuitenkaan kuulu:

(a) kudelmat, joissa kyllästäminen, päällystäminen tai peittäminen ei ole paljain silmin nähtävissä (tavallisesti ryhmät 50—58 sekä 60); tätä määräystä sovellettaessa ei huomiota kiinnitetä värin muutokseen;

(b) tuotteet, joita ei voida murtamatta taivuttaa käsin 7 mm:n läpimittaisen sylinterin ympärille 15°—30° C lämpötilassa (tavallisesti 39. ryhmä);

(c) tuotteet, joissa kudelma on täysin muovin peitossa tai jotka on päällystetty tai peitetty molemmin puolin muovilla (39. ryhmä).

(B) Nimikkeeseen 59.12 eivät kuulu:

(a) kudelmat, joissa kyllästäminen tai päällystäminen ei ole paljain silmin nähtävissä (tavallisesti ryhmät 50—58 sekä 60); tätä määräystä sovellettaessa ei huomiota kiinnitetä värin muutokseen;

(b) kuviollisiksi maalatut kudelmat (muut kuin kulissiksi, studion taustakankaaksi tai sen kaltaista tarkoitusta varten maalatut);

(c) tekstiilinöyhdällä tai -tomulla tai korkkijauheella tai niiden kaltaisella aineella kuvioita muodostaen päällystetyt kudelmat;

(d) tavanomaisella, tärkkelykseen tai sen kaltaiseen aineeseen perustuvalla viimeistelyaineella käsitellyt kudelmat.

3. — Sanonta kautsulla käsitellyt tekstiilikudelmat nimikkeessä 59.11 tarkoittaa:

(a) kautsulla kyllästettyjä, päällystettyjä, peitettyjä tai kerrostettuja tekstiilikudelmia, jotka painavat:

— —

(c) vaahto-, sieni- ja solukautsulaattoja, -levyjä ja -kaistaleita yhdistettyinä tekstiilikudelmaan, ei kuitenkaan tavaroita, jotka 40. ryhmän 2. huomautuksen viimeisen kappaleen mukaan kuuluvat 40. ryhmään.

— —

5. — Nimikkeeseen 59.17 sijoitetaan seuraavat tavarat, joiden ei katsota kuuluvan mihinkään muuhun XI osan nimikkeeseen:

(a) ainoastaan seuraavat tekstiilituotteet (muut kuin ne, joilla on nimikkeisiin 59.14—59.16 kuuluvien tuotteiden luonne), nimittäin:

— —

(4) loimella ja kuteella kudottu tekstiilihuopa, myös kyllästetty tai päällystetty, jollaista tavallisesti käytetään paperikoneissa tai muuhun tekniseen tarkoitukseen, letkumainen tai päätön yksin- tai moninkertaisin loimin ja/tai kutein, tai litteäksi kudottu moninkertaisin loimin ja/tai kutein;

(5) metallivahvisteiset tekstiilikudelmat, jollaisia tavallisesti käytetään tekniseen tarkoitukseen;

(6) nimikkeeseen 52.01 kuuluvasta metalloidusta langasta valmistetut tekstiilikudelmat, jollaisia tavallisesti käytetään paperin valmistuksessa tai muuhun tekniseen tarkoitukseen;

— —

	— —		
59.02	Huopa ja siitä valmistetut tavarat, myös kyllästetyt tai päällystetyt:		
	A. huopa:		
	— —		
	II. muu:		
	a. lampaanvillaa tai muuta hienoa eläimenkarvaa, kyllästämätön ja päällystämätön:		
	— —		
	2. paino enintään 500 g/m²		30 %
	vähin tulli	1 kg	3,90
	b. muu huopa		30 %
	vähin tulli	1 kg	1,10
	B. huovasta valmistetut tavarat		30 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
59.03	Kuitukangas, sen kaltainen kangas langoista sekä tällaisista kankaista valmistetut tavarat, myös kyllästetyt tai päällystetyt:		
	A. kuitukangas ja sen kaltainen kangas langoista, metritavarana, myös kyllästetty tai päällystetty:		
	— —		
	II. muu		30 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	B. tällaisista kankaista valmistetut tavarat		30 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
	— —		
59.05	Verkot ja verkkokudelmat, solmitut, nimikkeeseen 59.04 kuuluvista aineista valmistetut, kappaleina, metritavarana tai sovitettuina; valmiit kalaverkot, langasta, side- tai purjelangasta tai nuorasta valmistetut:		
	A. kalaverkot, nimikkeeseen 59.04 kuuluvista aineista valmistetut, kappaleina, metritavarana tai sovitettuina; valmiit kalaverkot, muusta langasta valmistetut		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	— —		

59.06	Muut langasta, side- tai purjelangasta, nuorasta tai köydestä valmistetut tavarat, ei kuitenkaan tekstiilikudelmat eikä niistä tehdyt tavarat		20 %
59.07	Liimalla tai tärkkelyspitoisella aineella päällystetyt tekstiilikudelmat, jollaisia käytetään kirjankansien ulkopuoliseen päällystämiseen tai sen kaltaiseen tarkoitukseen; kalkiokangas; maalausta varten käsitellyt kudelmat; jäykistekangas (buckram) ja sen kaltaiset kudelmat, hattujen valmistukseen tai sen kaltaiseen tarkoitukseen käytettävät:		
	A. kirjansidontakangas		30 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
59.08	Tekstiilikudelmat, kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut selluloosajohdannaisilla tai muilla muoviaineilla:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	B. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	C. nukkakudelmat		24 %
	vähin tulli	1 kg	5,—
	D. muut:		
	I. koko pinnan peittävällä muovikerroksella päällystetyt kudelmat, joissa muovikerros muodostaa päällispuolen, muovin osuus tuotteen kokonaispainosta vähintään 50 %		20 %
	II. muut:		
	a. nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua		24 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
	b. muuta tekstiiliainetta		24 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
59.09	Tekstiilikudelmat, kyllästetyt tai päällystetyt öljyllä tai kuivuvaan öljyyn perustuvalla aineella:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	B. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
59.11	Kautsulla käsitellyt tekstiilikudelmat, muut kuin kautsulla käsitellyt neuletuotteet:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	C. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	D. nukkakudelmat		24 %
	vähin tulli	1 kg	5,—
	E. muut:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	III. muut:		
	a. nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua		24 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
	b. muuta tekstiiliainetta		24 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
59.12	Tekstiilikudelmat, muulla tavalla kyllästetyt tai päällystetyt; teatterikulissiksi, studion taustakankaaksi tai sen kaltaista tarkoitusta varten maalattu kudelma:		
	A. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	B. muut:		
	I. jutikudelma, kyllästetty tai päällystetty asfaltilla, tervalla tai niiden kaltaisella aineella		5 %
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
59.13	Kimmoiset kudelmat (ei kuitenkaan neulokset), joissa on kautsusäikeitä tekstiiliaineiden ohessa:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	B. muuta tekstiiliainetta		30 %
	vähin tulli	1 kg	4,50

59.14	Lampun-, kamiinan-, sytyttimen-, kynttilän- ja niiden kaltaisten tavaroiden sydämet, tekstiiliaineesta kudotut, palmikoidut tai neulotut; pyöröneulottu hehkusukkakudelma ja hehkusukat:		
	A. sydämet:		
	— — —

	II. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa tai katkottua tekokuitua		24 %
	vähin tulli	1 kg	5,50
	III. muuta tekstiiliainetta		24 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
60.02	Käsineet ja kintaat, neuletuotetta, ei kuitenkaan kimmoiset eikä kautsulla käsitellyt:		
	— — —

5. — Tämän ryhmän nimikkeiden katsotaan soveltuvan tekstiilikudelmille (muut kuin neulokset), jotka on leikattu määrämuotoisiksi tämän ryhmän tavaroiden valmistamista varten.
Nimikkeeseen 61.09 kuuluvat kuitenkin myös tähän nimikkeeseen tariffoitavien esineiden valmistamista varten määrämuotoisiksi neulotut kudelmat, jotka tuodaan joko erillisinä kappaleina tai useita kappaleita käsittäväksi metritavaraksi neulottuna.

61.01	Miesten ja poikien päällysvaatteet:		
	A. nimikkeisiin 59.08, 59.09 tai 59.11 kuuluvaa tekstiilitavaraa		35 %
	vähin tulli	1 kg	8,—
	B. muuta tekstiilitavaraa		35 %
	vähin tulli	1 kg	13,—
61.02	Naisten, tyttöjen ja pikkulasten päällysvaatteet:		
	A. nimikkeisiin 59.08, 59.09 tai 59.11 kuuluvaa tekstiilitavaraa		35 %
	vähin tulli	1 kg	8,—
	B. muuta tekstiilitavaraa		35 %
	vähin tulli	1 kg	13,—
61.03	Miesten ja poikien alusvaatteet, myös kaulukset, paidanrintamukset ja kalvosimet		35 %
	vähin tulli	1 kg	13,—
61.04	Naisten, tyttöjen ja pikkulasten alusvaatteet		35 %
	vähin tulli	1 kg	13,—
61.05	Nenäliinat		35 %
	vähin tulli	1 kg	5,60
61.06	Hartiahuivit, pää- ja kaulahuivit, hunnut ja niiden kaltaiset tavarat		35 %
	vähin tulli	1 kg	8,50

62. Ryhmä

Muut sovitetut tekstiilitavarat

Huomautuksia

1. — Tämän ryhmän nimikkeiden katsotaan soveltuvan niissä mainituille tavaroille ainoastaan, kun ne on valmistettu tekstiilikudelmista (muista kuin huovasta tai kuitukankaasta tai sen kaltaisesta langasta valmistetusta tuotteesta) tai nimikkeen 58.07 palmikoista tai koristepunoksista, ei kuitenkaan neuletuotteesta.

62.01	Matka- ja vuodehuovat		30 %
	vähin tulli	1 kg	4,20
62.02	Vuodeliinavaatteet, pöytäliinat ja pyyheliinat sekä niiden kaltaiset tavarat; ikkunaverhot ja muut sisustustavarat		35 %
	vähin tulli	1 kg	6,—
62.03	Säkit ja pussit, jollaisia käytetään tavaroiden pakkaamiseen:		
	A. ilmeisesti käytetyt:		
	I. jutia		vapaa
62.04	Tavaranpeitteet, purjeet, ulkokaihtimet, aurinkokatokset, teltat ja leiriytymisvarusteet:		
	A. jutia		25 %

62.05	Muut sovitetut tekstiilitavarat (myös vaatteiden leikkuukaaviot):		
	A. sovitetut tekstiilitavarat, metritavarana:		
	I. silkkiä tai nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua		35 %
	vähin tulli	1 kg	7,—
	II. muuta tekstiiliainetta		35 %
	vähin tulli	1 kg	4,50

XII OSA

JALKINEET, PÄÄHINEET, SATEENVARJOT JA PÄIVÄNVARJOT, RATSASTUSPIISKAT JA MUUT PIISKAT SEKÄ NIIDEN OSAT; VALMISTETUT HÖYHENET JA NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; TEKOKUKAT; HIUSTEOKSET; VIUHKAT

64. Ryhmä

Jalkineet, nilkkaimet ja niiden kaltaiset tavarat; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) jalkineet, joissa ei ole kiinnitettyä anturaa, neuletuotteesta (nimike 60.03) tai muusta tekstiilikudelmasta (paitsi huovasta ja kuitukankaasta tai sen kaltaisesta langoista valmistetusta tuotteesta) (nimike 62.05);

2. — Sanonnan osat nimikkeissä 64.05 ja 64.06 ei katsota tarkoittavan nauloja, anturanastoja, reikärenkaita, kengänkoukkuja, solkia, koristeita, punoksia, kengännauhoja, tupsuja eikä muita koristeita (jotka tariffoidaan asianomaisten nimikkeittensä mukaan) eikä myöskään nappeja eikä muita nimikkeeseen 98.01 kuuluvia tavaroita.

3. — Sanonnan kautsu tai muovi nimikkeessä 64.01 katsotaan tarkoittavan myös tekstiilikudelmaa, joka on ulkopinnalta peitetty tai päällystetty toisella tai molemmilla näistä aineista.

64.02	Jalkineet nahka- tai tekonahkapohjin; jalkineet (muut kuin nimikkeeseen 64.01 kuuluvat), kautsu- tai muovipohjin:		
	D. muut:		
	I. nahka- tai tekonahkapäällisin:		
	a. puolikengät ja sannikkaat:		
	1. miesten		20 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
	2. naisten		20 %
	vähin tulli	1 kg	7,—

65. Ryhmä

Päähineet ja niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) nimikkeeseen 63.01 kuuluvat käytetyt päähineet;

(d) 97. ryhmän nukenhatut tai muut lelupäähineet eivätkä karnevaaliesineet.

2. — Nimikkeen 65.02 ei katsota soveltuvan ompelemalla valmistetuille hatunteelmille (paitsi palmikoiduista tai muista kaistaleista kierukkaan ompelemalla tehtyjä hatunteelmiä).

66. Ryhmä

Sateenvarjot ja päivänvarjot, kävelykepit, ratsastuspiiskat ja muut piiskat sekä niiden osat

Huomautuksia

2. — Nimikkeen 66.03 ei katsota soveltuvan tekstiiliaineosille eikä -tarvikkeille eikä, aineeseen katsomatta, päällisille, tupsuille, sateenvarjonkoteloille eikä niiden kaltaisille tavaroille. Tällaiset tavarat tuotuina nimikkeeseen 66.01 tai 66.02 kuuluvien tavaroiden kanssa, mutta niihin kiinnittämättöminä, tariffoidaan erikseen eikä niiden katsota muodostavan näiden tavaroiden osia.

67. Ryhmä

Valmistetut höyhenet ja untuvat sekä höyhen- ja untuvateokset; tekokukat; hiusteokset; viuhkat

Huomautuksia

2. — Nimikkeen 67.01 ei katsota soveltuvan seuraaville tavaroille:

(a) tavarat (esim. vuodevaatteet, joissa höyhenet tai untuvat ovat vain täytteenä tai pehmusteena);

(c) tekokukat ja -lehdet tai niiden osat eivätkä muut nimikkeen 67.02 tavarat;

3. — Nimikkeen 67.02 ei katsota soveltuvan seuraaville tavaroille:

XIII OSA

TEOKSET KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTA; KERAAMISET TUOTTEET; LASI JA LASITAVARAT

68. Ryhmä

Teokset kivestä, kipsistä, sementistä, asbestista, kiilteestä tai niiden kaltaisesta aineesta

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(b) nimikkeeseen 48.07 kuuluva päällystetty tai kyllästetty paperi (esim. kiillejauheella tai grafiitilla päällystetty tai bitumilla tai asfaltilla käsitelty paperi);

(c) 59. ryhmään kuuluva päällystetty tai kyllästetty tekstiilikudelma (esim. kiillejauheella päällystetty tai bitumilla tai asfaltilla käsitelty kudelma);

(f) nimikkeen 84.34 kivipainokivet;

(ij) 91. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. kellot ja kellonkotelot);

(l) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

(m) nimikkeeseen 98.01 kuuluvat tavarat (esim. napit), nimikkeeseen 98.05 kuuluvat tavarat (esim. kivikynät) eivätkä nimikkeeseen 98.06 kuuluvat tavarat (esim. kivitaulut);

(n) taideteokset eivätkä kokoelma- ja antiikkiesineet (99. ryhmä).

2. — Sanonnan **työstetty muistopatsas- ja rakennuskivi** nimikkeessä 68.02 katsotaan tarkoittavan ei ainoastaan nimikkeissä 25.15 ja 25.16 mainittuja kivilajeja, vaan myöskin kaikkea muuta samalla tavoin työstettyä luonnonkiveä (esim. kvartsiitti, piikivi, dolomiitti ja steatiitti); sen ei kuitenkaan katsota tarkoittavan liuskekiveä.

68.04	Myllynkivet, hiomakivet, hiomalaikat ja niiden kaltaiset laikat (myös hioma-, terotus-, kiillotus-, tasoitus- ja leikkauspäät, -kiekot ja -kärjet), luonnonkiveä (myös kokoonpuristettua), kokoonpuristettua luonnon tai keinotekoista hioma-ainetta tai keraamista ainetta, myös jos niissä on muusta aineesta tehty keskus, kampi, sokkeli, akseli tai niiden kaltaisia osia, mutta ilman telinettä; tällaisten kivien ja laikkojen segmentit ja muut valmiit osat, luonnonkiveä (myös kokoonpuristettua), kokoonpuristettua luonnon tai keinotekoista hioma-ainetta tai keraamista ainetta:		
68.13	Muokattu asbesti ja asbestiteokset (esim. pahvi, lanka ja kudelma; asbestivaatekappaleet, -jalkineet ja -tiivisteet), myös vahvistetut, nimikkeeseen 68.14 kuulumattomat; asbestiin tai asbestiin ja magnesiumkarbonaattiin perustuvat seokset ja niistä valmistetut tavarat:		
	C. asbestiteokset ja asbestin ja magnesiumkarbonaattiin perustuvista seoksista valmistetut tavarat:		
	I. pahvi ja levyt:		
	b. muut	1 kg	—,19
	II. lanka ja kudelmat	1 kg	—,19

69. Ryhmä

Keraamiset tuotteet

Huomautuksia

1. — Tämän ryhmän nimikkeiden katsotaan soveltuvan vain muotoilun jälkeen poltetuille keraamisille tuotteille. Nimikkeiden 69.04—69.14 katsotaan soveltuvan vain muille kuin lämpöä eristäville tai tulenkestäville keraamisille tuotteille.

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(c) sähköeristimet (nimike 85.25) eivätkä nimikkeeseen 85.26 kuuluvat sähköeristystarvikkeet;

(f) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

	I. Lämpöä eristävät ja tulenkestävät tuotteet		
69.01	Lämpöä eristävät tiilet, laatat ja muut lämpöä eristävät tuotteet piipitoisesta fossiilijauheesta tai niiden kaltaisista piipitoisista maalajeista (esim. kiselguurista, trippelistä tai diatomiitista)		7.5 %
69.10	Huuhtelualtaat, pesualtaat, bideet, klosettiastiat, urinaalit, kylpyammeet ja niiden kaltaiset kiinteät saniteettikalusteet		15 %
	vähin tulli	1 kg	—.45
69.11	Pöytäesineet ja muut esineet, jollaisia yleensä käytetään talous- tai toalettitarkoituksiin, posliinia (myös biskviiposliinia):		
	A. valkoiset tai yksivärisestä massasta valmistetut, ei kuitenkaan massan väristä poikkeavalla värilasitteella lasitetut		15 %
	vähin tulli	1 kg	—,55
	B. muut		22.5 %
	vähin tulli	1 kg	1,90
69.12	Pöytäesineet ja muut esineet, jollaisia yleensä käytetään talous- tai toalettitarkoituksiin, muuta keraamista ainetta kuin posliinia:		
	A. valkoiset tai yksivärisestä massasta valmistetut, ei kuitenkaan massan väristä poikkeavalla värilasitteella lasitetut		12.5 %
	vähin tulli	1 kg	—,30
	B. muut		20 %
	vähin tulli	1 kg	—,50

70. Ryhmä

Lasi ja lasiteokset

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(f) napit, hajuvesi- ja niiden kaltaiset suihkupullot, kokoonpannut termospullot eivätkä muut 98. ryhmään kuuluvat tavarat.

2. — Sanonnan valettu, valssattu, vedetty tai puhallettu lasi (myös verho- ja lankalasi), leikattu muuten kuin suorakulmaisiksi kappaleiksi tai taivutettu tai muuten valmistettu (esim. reunoista hiottu tai kaiverrettu), myös pinnalta hiottu tai kiillotettu nimikkeessä 70.07 katsotaan soveltuvan myös tällaisesta lasista valmistettuihin tavaroihin edellyttäen, että ne ovat kehystämättömiä ja ettei niihin ole yhdistetty muuta ainetta kuin lasia.

3. — Nimikkeessä 70.20 sanonnalla lasivilla tarkoitetaan:

(a) kivennäisvillaa, jonka piidioksidi (SiO_2)-pitoisuus on vähintään 60 % painosta;

(b) kivennäisvillaa, jonka piidioksidi (SiO_2)-pitoisuus on alle 60 %, mutta alkalioksidin (K_2O ja/tai Na_2O) pitoisuus yli 5 % painosta tai booritrioksidin (B_2O_3) yli 2 % painosta.

Kivennäisvilla, joka ei täytä edellä mainittuja ehtoja, kuuluu nimikkeeseen 68.07.

4. — Nimikkeistössä katsotaan sanonnan lasi tarkoittavan myös sulatettua kvartsia ja sulatettua piidioksidia.

	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
70.12	Termospullojen ja muiden termosastioiden lasisäiliöt:		
	A. hopeoimattomat:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	II. muut		20 %
	vähin tulli	1 kg	1,30
	B. muut		25 %
	vähin tulli	1 kg	3,20
70.13	Lasiesineet (nimikkeeseen 70.19 kuulumattomat), jollaisia tavallisesti käytetään pöytä-, keittiö-, toaletti- tai toimistoesineinä, sisäkoristeluun tai sen kaltaisiin tarkoituksiin:		
	A. uunin-, tulen- tai iskunkestävät pöytä- ja keittiötavarat	1 kg	1,—
	B. muut:		
	I. koristelutarkoituksessa hiotut, kaiverretut, syövytetyt, osittain tai kokonaan himmennetyt, maalatut, kullatut, hopeoidut tai niiden kaltaisella tavalla pintakäsitellyt	1 kg	7,50
	II. muut:		
	a. puristetut tai valetut	1 kg	1,—
	b. muut	1 kg	2,50
70.14	Lasiteokset valaistusta tai merkinantoa varten ja optiset lasiesineet, ei kuitenkaan optisesti valmistetut tai optisesta lasista tehdyt:		
	A. valaisinlasiesineet ja niihin kuuluvat lasiteokset, kuten kuvut ja varjostimet:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	II. muut		35 %
	vähin tulli	1 kg	2,25
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
70.16	Tiilet, laatat, katulaatat, neliön tai suorakulmion muotoiset ja muut puristetut tai valetut lasiesineet, jollaisia tavallisesti käytetään rakennustarkoituksiin; vaahto- eli solulasi laattoina, levyinä tai sen kaltaisessa muodossa		17.5 %
	vähin tulli	1 kg	—,15
70.17	Laboratoriolasiesineet sekä hygieeniset ja farmaseuttiset lasiesineet, myös asteikolla varustetut tai täsmätyt; lasiampullit:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	B. lasiampullit	1 kg	1,30
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

XIV OSA

LUONNONHELMET, JALO- JA PUOLIJALOKIVET, JALOMETALLIT, JALOMETALLILLA PLETEROIDUT METALLIT JA NÄISTÄ VALMISTETUT TEOKSET; KORUT; METALLIRAHA

71. Ryhmä

Luonnonhelmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit ja näistä valmistetut teokset; korut

Huomautuksia

3. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(e) nimikkeen 43.03 tai 43.04 tavarat;

(f) XI osaan kuuluvat tavarat (tekstiiliaineet ja -tavarat);

(ij) nimikkeen 67.05 viuhkat;

(l) nimikkeisiin 68.04, 68.05, 68.06 tai 82. ryhmään kuuluvat hiomavälineet, joissa on jalo- tai puolijalokivien (luonnon tai synteettisten) tomua tai jauhetta; 82. ryhmän tavarat, joissa on epäjalometalliseen runkoon kiinnitettynä jalo- tai puolijalokivistä (luonnon, synteettisistä tai rekonstruoiduista) valmistettu työtä suorittava osa; XVI osaan kuuluvat koneet, mekaaniset laitteet ja sähkötarvikkeet sekä niiden osat, elleivät nämä tavarat ole kokonaan jalo- tai puolijalokivistä (luonnon, synteettisistä tai rekonstruoiduista) valmistettuja;

(p) 98. ryhmään kuuluvat tavarat, muut kuin nimikkeissä 98.01 ja 98.12 mainitut;

10. — Sanonta **epäaidot korut** nimikkeessä 71.16 tarkoittaa edellä olevan 8. huomautuksen (a)-kohdan mukaan luonteeltaan koruiksi katsottavia esineitä (muita kuin nappeja, kauluksennappeja, kalvosinnappeja tai muita nimikkeen 98.01 esineitä ja nimikkeen 98.12 hiuskampoja ja -solkia tai niiden kaltaisia esineitä), joissa ei ole luonnonhelmiä, jalo- tai puolijalokiviä (luonnon, synteettisiä tai rekonstruoituja) eikä jalometallilla pleteroitua metallia (muutoin kuin silauksena tai pienehköinä osina) ja jotka on valmistettu:

XV OSA

EPÄJALOT METALLIT JA EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT

Huomautuksia

1. — Tähän osaan eivät kuulu:

(a) nimikkeisiin 32.08, 32.09, 32.10 ja 32.13 kuuluvat metallihiutaleisiin tai -jauheeseen perustuvat valmistetut värit, musteet eivätkä muut tuotteet;

(d) sateenvarjojen kehykset eivätkä muut nimikkeen 66.03 tavarat;

(f) XVI osaan kuuluvat tavarat (koneet, mekaaniset laitteet ja sähkötarvikkeet);

(h) epäjalosta metallista valmistetut kojeet ja laitteet, jollaiset kuuluvat XVIII osaan, myös kellonjouset;

(k) 94. ryhmään kuuluvat tavarat (huonekalut ja vuoteiden joustinpohjat);

(m) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

2. — Sanonta **yleiskäyttöiset osat** tarkoittaa kaikkialla nimikkeistössä:

(a) nimikkeissä 73.20, 73.25, 73.29, 73.31 ja 73.32 määriteltyjä ja niiden kaltaisia muista epäjaloista metalleista valmistettuja tavaroita;

(c) nimikkeissä 83.01, 83.02, 83.07, 83.09, 83.12 ja 83.14 määriteltyjä tavaroita.

Ellei edellä olevan kappaleen määräyksistä tai 83. ryhmän huomautuksesta muuta johdu, ei 73.—81. ryhmien nimikkeisiin kohdisteta 82. tai 83. ryhmään kuuluvia tavaroita.

3. — Seosten tariffointi (lukuun ottamatta ferroseoksia ja kupariesiseoksia, sellaisina kuin ne määritellään 73. ja 74. ryhmissä):

(a) epäjalojen metallien seokset, joissa on nikkeliä yli 10 % painosta, tariffoidaan nikkeliseoksena, paitsi milloin niissä on rautaa painon puolesta enemmän kuin mitään muuta metallia;
(b) muut epäjalojen metallien seokset tariffoidaan siitä metallista valmistettuna seoksena, jota niissä on painon puolesta eniten;
(c) seos, jossa on tähän osaan kuuluvia epäjaloja metalleja ja siihen kuulumattomia aineosia, tariffoidaan tähän osaan kuuluvana epäjalojen metallien seoksena, jos näiden metallien yhteispaino on vähintään yhtä suuri kuin muiden aineosien yhteispaino;
(d) seoksiin luetaan tässä osassa myös sintratut metallijauheiden seokset ja sulattamalla saadut heterogeeniset seokset (ei kuitenkaan kermetit).

5. — Kokoonpantujen esineiden tariffointi:
Ellei nimikkeiden sanamuodosta muuta johdu, tariffoidaan epäjalosta metallista tehdyt tavarat (myös eri aineista valmistetut, jotka nimikkeistön tulkintasääntöjen mukaan on tariffoitava epäjalosta metallista valmistettuina) siitä metallista tehtyinä, jota painon puolesta on eniten.

Tässä mielessä:

(a) on rauta ja teräs tai eri rauta- ja teräslaadut katsottava yhdeksi ja samaksi metalliksi;
(b) seoksen katsotaan olevan kokonaan sitä metallia, jona se on tariffoitava 3. huomautuksen perusteella;
(c) nimikkeen 81.04 kermettiä pidetään yhtenä ainoana epäjalona metallina.

73. Ryhmä

Rauta ja teräs sekä rauta- ja terästeokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(a) **Takkirauta** (nimike 73.01):

Kuitenkin "kutistumattomana teräksenä" (non-distorting tool steels) tunnetut rautaseokset, joissa on vähintään 1.9 % painosta hiiltä ja joilla on teräksen luonteenomaiset ominaisuudet, tariffoidaan teräksenä kysymykseen tulevan nimikkeen mukaan.

(c) **Ferroseokset** (nimike 73.02):

käytännössä valssattavaksi tai taottavaksi soveltumattomia rautaseoksia (muita kuin kupariesiseoksia, sellaisina kuin ne määritellään 74. ryhmän 1. huomautuksessa), joita tavallisesti käytetään raaka-aineena raudan ja teräksen valmistuksessa ja joissa on yhtä tai useampaa seosainetta seuraavissa painorajoissa:

yli 8 % piitä,
yli 30 % mangaania,
yli 30 % kromia,
yli 40 % volframia,
yli 10 % yhteensä muita seosaineita (esim. alumiinia, titaania, vanadiinia, kuparia, molybdeenia ja niobiumia, edellyttäen kuitenkin ettei kuparipitoisuus ylitä 10 %),

ja joissa on rautaa vähintään 4 % painosta piipitoisissa ferroseoksissa, vähintään 8 % mangaanipitoisissa piitä sisältämättömissä ferroseoksissa tai vähintään 10 % muissa tapauksissa.

3. — Nimikkeissä 73.06—73.15 mainitut rauta- ja terästuotteet, jotka on päällystetty muunlaatuisella raudalla tai teräksellä tariffoidaan sen laatuisesta raudasta tai teräksestä valmistettuina, jota niissä on painon puolesta eniten.

73.21	Rakenteet ja rakenteiden osat (esim. lentokonesuojat ja muut rakennukset, sillat ja sillanosastot, sulkuportit, tornit, mastot, katot, katonkehysrakenteet, oven- ja ikkunankehykset, ikkunaluukut, kaiteet ja pylväät), rautaa tai terästä; levyt, vanteet, tangot, muototangot ja putket ja niiden kaltaiset tavarat, rakenteissa käytettäviksi valmistetut, rautaa tai terästä		7.5 %
73.22	Säiliöt, sammiot, altaat ja niiden kaltaiset astiat, kaikkia aineita (ei kuitenkaan tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja) varten, rautaa tai terästä, yli 300 litraa vetävät, myös vuoratut tai lämpöeristetyt, mutta ilman mekaanisia tai lämmitysvarusteita		10 %

73.23	Astiat, tynnyrit, laatikot, rasiat ja niiden kaltaiset rauta- tai teräslevypäällykset, jollaisia tavallisesti käytetään tavaroiden kuljetukseen tai pakkaukseen:		
	— — —

3. — Nimikkeen 74.07 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille, jotka on kiillotettu, päällystetty, muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla. Nimikkeen 74.08 katsotaan soveltuvan muun muassa putkenosille, joita on työstetty vastaavalla tavalla.

74.09	Säiliöt, sammiot, altaat ja niiden kaltaiset astiat, kuparista, kaikkia aineita (ei kuitenkaan tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja) varten, yli 300 litraa vetävät, myös vuoratut tai lämpöeristetyt, mutta ilman mekaanisia tai lämmitysvarusteita	7.5 %
74.17	Keitto- ja lämmityslaitteet, jollaisia käytetään taloustarkoituksiin, ei kuitenkaan sähköllä toimivat, ja niiden osat, kuparia:	

75. Ryhmä

Nikkeli ja nikkeliteokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 75.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. **Tangoksi** katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut tai sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 75.04 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille ja putkenosille, jotka on kiillotettu, päällystetty, muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla.

76. Ryhmä

Alumiini ja alumiiniteokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 76.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. **Tangoksi** katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut ja sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 76.06 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille, jotka on kiillotettu, päällystetty, muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kirteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla. Nimikkeen 76.07 katsotaan soveltuvan muun muassa putkenosille, joita on työstetty vastaavalla tavalla.

76.08	Rakenteet ja rakenteiden osat (esim. lentokonesuojat ja muut rakennukset, sillat ja sillanosastot, tornit, mastot, katot, katonkehysrakenteet, oven- ja ikkunankehykset, kaiteet ja pylväät), alumiinia; levyt, tangot ja muototangot, putket ja niiden kaltaiset tavarat, alumiinia, rakenteissa käytettäviksi valmistetut	6 %
76.09	Säiliöt, sammiot, altaat ja niiden kaltaiset astiat, alumiinia, kaikkia aineita (ei kuitenkaan tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja) varten, yli 300 litraa vetävät, myös vuoratut tai lämpöeristetyt, mutta ilman mekaanisia tai lämmitysvarusteita	6 %

76.11	Säiliöt, alumiinia, tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja varten		6 %
76.16	Muut alumiiniteokset:		
	A. pyörylät, myös reialliset, kuten putkiloteelmät ja aluslaatat		1.5 %

78. Ryhmä

Lyijy ja lyijyteokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 78.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. Tangoksi katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut ja sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 78.05 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille ja putkenosille, jotka on kiillotettu tai päällystetty tai muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla.

79. Ryhmä

Sinkki ja sinkkiteokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 79.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. Tangoksi katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut ja sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 79.04 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille ja putkenosille, jotka on kiillotettu tai päällystetty tai muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla.

80. Ryhmä

Tina ja tinateokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 80.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. Tangoksi katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut ja sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 80.05 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille ja putkenosille, jotka on kiillotettu tai päällystetty tai muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla.

82. Ryhmä

Työkalut ja -välineet sekä veitset, lusikat ja haarukat, epäjaloa metallia; niiden osat

Huomautuksia

1. — Paitsi puhalluslamppuja, kenttäahjoja, kehyksillä varustettuja tahkokiviä ja hiomakiekkoja, manikyyri- ja pedikyyrivälinesarjoja sekä nimikkeisiin 82.07 ja 82.15 kuuluvia tavaroita, tähän ryhmään kuuluvat ainoastaan sellaiset esineet, joissa on terä, työstösärmä, työpinta tai muu työtä suorittava osa, joka on:

2. — Tämän ryhmän nimikkeisiin kuuluvien tavaroiden epäjalometalliset osat tariffoidaan kuten vastaavat valmiit esineet, paitsi sellaisinaan erikseen määriteltyjä osia ja käsityövälineiden työteränpitimiä (nimike 84.48). XV osan 2. huomautuksessa määritellyt yleiskäyttöiset osat eivät kuitenkaan missään tapauksessa kuulu tähän ryhmään.
Sähköhiustenleikkuukoneiden leikkuuterät kohdistetaan nimikkeeseen 82.13 ja sähköparranajolaitteiden terät ja leikkuupäät nimikkeeseen 82.11.

3. — Sarjat (muut kuin manikyyri- ja pedikyyrivälinesarjat) (nimike 82.13), jotka koostuvat lajitelmasta työvälineitä, veitsiä, lusikoita, haarukoita tai muita tämän ryhmän eri nimikkeisiin kuuluvia esineitä sovitettuina rasioissa, lippaissa, koteloissa tai niiden kaltaisissa päällyksissä, tariffoidaan kuten se sarjassa oleva esine, jonka tulli on korkein.

82.02	Sahat (ei mekaaniset) sekä käsisahan- ja konesahanterät (myös hampaattomat)		6 %
82.04	Käsityövälineet, myös lasinleikkuutimantit, tämän ryhmän muihin nimikkeisiin kuulumattomat; puhalluslamput ja alasimet; ruuvipuristimet ja -pakottimet, muut kuin työstökoneiden osat ja tarvikkeet; kenttäahjot; kehyksillä varustetut tahkokivet ja hiomakiekot (käsin tai polkimella käytettävät):		

83. Ryhmä

Erinäiset epäjalosta metallista valmistetut tavarat

83.01	Lukot ja riippulukot (avaimella, yhdistelmällä tai sähköllä toimivat) ja niiden osat, epäjaloa metallia; käsilaukkujen, matka-arkkujen ja niiden kaltaisten esineiden lukolliset kehykset ja niiden osat, epäjaloa metallia; edellä mainittujen lukkojen avaimet, epäjaloa metallia		7.5 %
83.07	Valaisimet ja valaisinkalusteet sekä niiden osat, epäjaloa metallia (eivät kuitenkaan sähkökytkimet, sähkölampunpitimet, ajoneuvojen sähkölamput, sähköparisto- ja dynamolamput eivätkä muut 85. ryhmään kuuluvat tavarat paitsi nimikkeeseen 85.22 kuuluvia):		

XVI OSA

KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; SÄHKÖTARVIKKEET; NIIDEN OSAT

Huomautuksia

1. — Tähän osaan eivät kuulu:
(a) käyttö- ja kuljetushihnat muovista (39. ryhmä) tai vulkanoidusta kautsusta (nimike 40.10); vulkanoidusta pehmeäkautsusta valmistetut muut tavarat, jollaisia käytetään koneissa tai mekaanisissa tai sähköisissä laitteissa (nimike 40.14);
(b) nahka- tai tekonahkateokset (nimike 42.04) eivätkä turkisteokset (nimike 43.03), jollaisia käytetään koneissa tai mekaanisissa laitteissa tai tekniseen tarkoitukseen;

(c) puolat, puolapillit, rullat eivätkä niiden kaltaiset pohjalliset, aineeseen katsomatta (esim. 39., 40., 44. tai 48. ryhmät sekä XV osa);
(d) nimikkeeseen 48.21 kuuluvat lävistetyt paperi- ja pahvikortit jacquardkoneita ja sen kaltaisia koneita varten;

— —

(f) nimikkeiden 71.02 ja 71.03 jalo- ja puolijalokivet (luonnon, synteettiset ja rekonstruoidut) eivätkä nimikkeen 71.15 mukaiset kokonaan tällaisista kivistä valmistetut esineet;

— —

(k) XVII osan kuljetusneuvot, ilma-alukset, alukset ja veneet;

— —

2. — Ellei tämän osan 1. huomautuksesta, 84. ryhmän 1. huomautuksesta tai 85. ryhmän 1. huomautuksesta muuta johdu, koneiden osat (jotka eivät ole nimikkeissä 84.64, 85.23, 85.24, 85.25 tai 85.27 mainittujen esineiden osia) tariffoidaan seuraavien sääntöjen mukaan:

— —

(entiset huomautukset 3., 4. ja *4: (1) poistetaan)

3. — Elleivät nimikkeiden sanamuodot edellytä muuta, koneyhdistelmät, joissa on kaksi tai useampia yhdeksi kokonaisuudeksi yhdistettyä konetta, samoin kuin koneet, jotka on sovitettu suorittamaan kahta tai useampaa toisiaan täydentävää tai vaihtoehtoista toimintaa, tariffoidaan sen toiminnan mukaan, joka antaa koneyhdistelmälle tai koneelle sen oleellisen luonteen.

4. — Koneisiin asennetut moottorit sekä moottorit, jotka tuodaan irrallaan samanaikaisesti koneiden mukana ja jotka tulevat asennettaviksi itse koneeseen siinä olevaan kannattimeen tai muuhun koneessa tai sen pohjalevyssä olevaan, moottoria varten sovitettuun tilaan, muodostaen siten koneen kanssa kiinteän asennuskokonaisuuden, tariffoidaan samaan nimikkeeseen kuin asianomaiset koneet. Edellä oleva koskee myös soveltuvin kohdin koneiden mukana tuotuja käyttö- ja kuljetushihnoja.

5. — Sanonta koneet edellä olevissa huomautuksissa tarkoittaa kaikkia XVI osaan kuuluvia koneita, laitteita ja välineitä.

84. Ryhmä

Höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(e) nimikkeen 85.05 käsityövälineet eivätkä nimikkeen 85.06 talouskoneet ja -laitteet;

2. — Ellei XVI osan 3. tai 4. huomautuksesta muuta johdu, kone tai laite, joka vastaa yhden tai useamman nimikkeen sanamuotoa nimikkeistä 84.01—84.21 ja samanaikaisesti yhden tai useamman nimikkeen sanamuotoa nimikkeistä 84.22—84.60, tariffoidaan edellisen nimikeryhmän asianomaisen nimikkeen eikä jälkimmäisen nimikeryhmän nimikkeen mukaan.
Nimikkeen 84.17 ei kuitenkaan katsota soveltuvan:
(a) idätyslaitteille, hautomalaitteille eikä lämpökaapeille siipikarjanhoitoa varten (nimike 84.28);
(b) viljankostutuslaitteille (nimike 84.29);
(c) diffuusiolaitteille sokerimehun uuttamista varten (nimike 84.30);
(d) tekstiililankojen, -kudelmien ja valmiiden tekstiilitavaroiden lämpökäsittelykoneille ja -laitteille (nimike 84.40);
(e) mekaanista käsittelyä varten sovitetuille koneille ja laitteille, joissa lämpötilan muutos on merkityksettään toissijainen, joskin tarpeellinen.

Nimikkeen 84.19 ei katsota soveltuvan:
(a) ompelukoneille säkkien ja niiden kaltaisten tavarapäällyksien sulkemista varten (nimike 84.41);
(b) nimikkeen 84.54 toimistokoneille.

3. — (A) Sanonta **automaattiset tietojenkäsittelykoneet** nimikkeessä 84.53 tarkoittaa:
(a) digitaali- eli numerokoneita, jotka pystyvät varastoimaan muistiinsa paitsi yhden tai useamman tietojenkäsittelyohjelman ja käsiteltävät tiedot myös ohjelman, jonka avulla muodollinen ohjelmointikieli, jolle ohjelmat kirjoitetaan, käännetään konekielelle. Näissä koneissa tulee olla keskusmuisti, joka on välittömästi valmis ohjelman suorittamiseen ja joka on riittävän laaja varastoimaan ainakin ne osat käsittely- ja kääntämisohjelmista sekä ne tiedot, jotka ovat tarpeen kulloinkin kysymykseen tulevassa käsittelytehtävässä. Koneiden on itse kyettävä alkuperäisen ohjelman ohjeiden mukaan tekemiensä loogisten johtopäätösten perusteella muuttamaan ohjelman suoritustapaa käsittelyprosessin aikana;
(b) analogiakoneita, jotka pystyvät jäljittelemään matemaattisia yhtälöitä ja joihin kuuluu vähintäin analogia-, ohjaus- ja ohjelmointielementit;
(c) hybridi- eli sekakoneita, jotka koostuvat joko digitaali- eli numerokoneesta täydennettynä analogiaelementein tai analogiakoneesta täydennettynä digitaalielementein.

(B) Automaattiset tietojenkäsittelykoneet voivat olla järjestelmien muodossa koostuen vaihtelevista määristä eri ulkokuoriin rakennettuja yksiköitä. Yksikön katsotaan olevan täydellisen järjestelmän osan, jos se täyttää seuraavat ehdot:

(a) se voidaan yhdistää keskusyksikköön joko suoraan tai yhden taikka useamman muun yksikön kautta;

(b) se on erikoisesti suunniteltu sellaisen järjestelmän osaksi (voimayksikköä lukuunottamatta, sen on kyettävä ottamaan vastaan tai syöttämään tietoa sellaisessa muodossa — koodina tai signaalina — jota voidaan käyttää kysymyksessä olevassa järjestelmässä).

Tällaiset yksiköt kohdistetaan nimikkeeseen 84.53 myös, jos ne tuodaan maahan erillisinä lähetyksinä.

4. — Nimikkeen 84.62 katsotaan soveltuvan muun muassa kiillotetuille teräskuulille, joiden enimmäis- ja vähimmäisläpimitta poikkeaa nimellishalkaisijasta enintään 1 %, kuitenkin enintään 0.05 mm. Muut teräskuulat tariffoidaan nimikkeen 73.40 mukaan.

5. — Kone, jota käytetään useampaan kuin yhteen tarkoitukseen, tariffoidaan kuin sen pääasiallinen käyttötarkoitus olisi sen ainoa käyttötarkoitus.

Ellei tämän ryhmän 2. huomautuksesta tai XVI osan 3. huomautuksesta muuta johdu ja ellei toisin ole määrätty, kone, jonka pääasiallista käyttötarkoitusta ei ole missään nimikkeessä mainittu tai jonka pääasiallista käyttötarkoitusta ei voida määritellä, tariffoidaan nimikkeen 84.59 mukaan. Nimikkeen 84.59 katsotaan käsittävän myös koneet, joilla valmistetaan köyttä tai kaapelia metallilangasta, tekstiililangasta tai jostakin muusta aineesta tai tällaisten aineiden yhdistelmistä (esim. kiertämis-, kertaus- ja kaapelointikoneet).

84.01	Vesihöyrykattilat ja muut höyrykattilat (muut kuin keskuslämmityskattilat, joilla voidaan kehittää myös matalapaineista höyryä); kuumavesikattilat:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
84.02	Nimikkeen 84.01 kattiloiden apulaitteet (esim. esilämmittimet, tulistimet, noenpoistolaitteet, savukaasun palautuslaitteet ja niiden kaltaiset laitteet); höyrykoneiden lauhduttimet:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
84.10	Nestepumput (myös moottori- ja turbiinipumput), mittausvarusteineenkin; sanko-, ketju-, ruuvi-, nauha- ja niiden kaltaiset nesteensiirtolaitteet ..... (Muist.)		7.5 %
	M u i s t. nimikkeeseen 84.10. Tähän nimikkeeseen kuuluvat nestepumput, jotka teollisuus käyttää 84. ryhmään kuuluvien omalla kuljetuskoneistolla varustettujen koneiden tai nimikkeeseen 87.01, 87.02, 87.04, 87.07 tai 87.09 kuuluvien moottoriajoneuvojen valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
84.15	Jäähdytyskaapit sekä muut jäähdytyslaitteet ja -laitokset (myös sähköllä toimivat):		
	A. jäähdytyskaapit ja niiden kaltaiset jäähdytyskalusteet sisään asennettuine jäähdytyskojeistoineen, myös jäähdytys- ja pakastekalusteiden yhdistelmät:		
	I. sähköllä toimivat, kompressorikojeistoiset, talouskäyttöön		13 %
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
84.17	Koneet ja laitteet sekä niiden kaltaiset laboratoriovälineet, myös sähköllä kuumennettavat, aineiden käsittelyä varten lämpötilan muutoksen käsittävällä menettelyllä, kuten kuumentamalla, keittämällä, paahtamalla, tislaamalla, rektifioimalla, steriloimalla, pastöroimalla, höyryttämällä, kuivaamalla, haihduttamalla, höyrystämällä, tiivistämällä tai jäähdyttämällä, ei kuitenkaan koneet ja laitteet, jollaisia käytetään taloustarkoituksiin; vedenkuumennuslaitteet ja kuuman veden varaajat, muut kuin sähköllä toimivat:		
	A. kuumennus- ja jäähdytyskoneet ja -laitteet:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	II. muut kuin teollisuudessa käytettävät ruoan- ja juomanvalmituslaitteet, kuten kahvi- ja teekeittimet ja ravintoloiden lämpökaapit; vedenkuumennuslaitteet talouskäyttöön, muut kuin sähköllä toimivat		7.5 %
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

84.20	Punnitsemislaitteet (ei kuitenkaan vaa'at, joiden herkkyys on vähintään 0.05 g), myös painon perusteella toimivat lasku- ja tarkkailulaitteet; punnitsemislaitteiden kaikenlaiset punnukset ..... (Muist.)		7.5 %
84.40	Koneet ja laitteet tekstiililankojen, -kudelmien tai valmiiden tekstiilitavaroiden pesemistä, puhdistamista, kuivaamista, valkaisemista, värjäämistä, viimeistelyä, muuta jälkikäsittelyä tai päällystämistä varten (myös pesulakoneet ja kuivapuhdistuskoneet ja -laitteet); kudelmien taittokoneet, käärimis- ja leikkuukoneet; koneet, jollaisia käytetään linoleumin tai muiden lattianpäällysteiden valmistuksessa kudelma- tai muun pohjan massalla päällystämiseen; koneet, joita käytetään toistuvien kuvioiden, toistuvien sanojen tai koko pinnan peittävän värin painamiseen tekstiilitavaralle, nahalle, seinäpaperille, käärepaperille, linoleumille tai muulle aineelle sekä tällaiseen tarkoitukseen käytettävät kaiverretut tai syövytetyt laatat ja telat:		
	A. pesukoneet: I. sähkökäyttöiset talouskoneet		14 %
	B. prässäys- ja silityskoneet: I. sähkökäyttöiset talouskoneet		14 %
84.53	Automaattiset tietojenkäsittelykoneet ja niiden yksiköt; magneettimerkkien ja optiset merkkien lukijat, koneet tietojen siirtämistä varten tietovälineelle koodimuodossa ja koneet tällaisten tietojen käsittelemistä varten, muualle kuulumattomat		1 %
84.59	Koneet ja mekaaniset laitteet, itsenäisesti toimivat, tämän ryhmän muihin nimikkeisiin kuulumattomat:		

85. Ryhmä

Sähkökoneet, -laitteet ja -tarvikkeet; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) sähköllä lämmitettävät peitteet, tyynyt, jalansuojukset eivätkä niiden kaltaiset tavarat; sähköllä lämmitettävät vaatteet, jalkineet, korvansuojukset eivätkä muut mukana pidettävät esineet;
   (b) nimikkeen 70.11 lasiteokset;
   (c) 94. ryhmän sähköllä lämmitettävät huonekalut.
2. — Nimikkeen 85.01 ei katsota soveltuvan nimikkeissä 85.08, 85.09 tai 85.21 mainituille tavaroille, paitsi elohopeatasasuuntaajia, jotka kohdistetaan nimikkeeseen 85.01.
3. — Nimikkeen 85.06 katsotaan soveltuvan vain seuraaville sähkömekaanisille koneille ja laitteille, jotka ovat tyypiltään tavallisesti taloustarkoituksiin käytettäviä:

   (b) muut koneet, edellyttäen että niiden paino on enintään 20 kg.

4. — Nimikkeessä 85.19 sanonta painetut piirit tarkoittaa sähkövirtapiirejä, jotka valmistetaan muodostamalla eristävälle alustalle mitä tahansa painomenetelmää (esim. kuviopuristamista, pleteroimista, syövyttämistä) tai filmipiiritekniikkaa käyttäen johtavia elementtejä, kytkentöjä tai muita painettuja komponentteja (esim. induktanssikeloja, vastuksia, kondensaattoreita) joko yksinään tai yhdistettyinä ennalta määrätyn mallin mukaisesti, muita kuin elementtejä, jotka pystyvät synnyttämään, tasasuuntaamaan, moduloimaan tai vahvistamaan sähkösignaaleja (esim. puolijohde-elementtejä).
   Sanonta painettu piiri ei tarkoita piirejä, joihin on yhdistetty elementtejä muutoin kuin painoprosessin yhteydessä. Painetuissa piireissä voi olla kuitenkin ei-painettuja yhdistäviä elementtejä.
   Ohut- tai paksufilmipiirit, jotka koostuvat samassa teknisessä prosessissa saaduista passiivisista ja aktiivisista elementeistä kohdistetaan nimikkeeseen 85.21.
5. — Nimikkeessä 85.21:
   A. diodeilla, transistoreilla ja niiden kaltaisilla puolijohdekomponenteilla tarkoitetaan komponentteja, joiden toiminta riippuu sähköisen kentän aikaansaamista ominaisvastuksen vaihteluista;

B. elektronisilla mikropiireillä tarkoitetaan:

(a) kimppumoduli-, valettu moduli-, mikromoduli- ja niiden kaltaisia yhdistelmiä, jotka koostuvat diskreeteistä, aktiivisista tai sekä aktiivisista että passiivisista, yhdistetyistä ja toisiinsa kytketyistä miniatyrisoiduista komponenteista;

(b) monoliittisia integroituja piirejä, joiden piirielementit (diodit, transistorit, vastukset, kondensaattorit, kytkennät jne.) valmistetaan massaan (pääasiallisesti) sekä puolijohdeaineen (esim. "epäpuhtaus"-piin) pinnalle ja ovat erottamattomasti yhdistetty toisiinsa;

(c) hybridejä integroituja piirejä, joissa passiivisia ja aktiivisia elementtejä, joista osa on saatu ohut- tai paksufilmitekniikkaa käyttäen (vastukset, kondensaattorit, kytkennät jne.) ja osa puolijohdetekniikkaa käyttäen (diodit, transistorit, monoliittiset integroidut piirit jne.), on yhdistetty yhdelle ainoalle eristävälle lasi-, keramiikka- tms. alustalle käytännöllisesti katsoen erottamattomaksi kokonaisuudeksi. Nämä piirit voivat sisältää myöskin diskreettejä miniatyrisoituja komponentteja.

Tässä huomautuksessa määritellyt tavarat on ensisijaisesti, ts. ennen kaikkia muita tullitariffin nimikkeitä, kohdistettava nimikkeeseen 85.21, erikoisesti ennen nimikkeitä, joihin niiden voitaisiin katsoa kuuluvan tehtävästään johtuen.

	— — —

85.21	Kuumakatodi-, kylmäkatodi- ja valokatodiputket (myös höyry- tai kaasutäytteiset putket, katodisädeputket, televisiokameraputket ja elohopeatasasuuntausputket); valokennot; asennetut pietsosähköiset kiteet; diodit, transistorit sekä niiden kaltaiset puolijohdekomponentit; elektroniset mikropiirit		vapaa
85.22	Sähkökoneet ja -laitteet, itsenäisesti toimivat, tämän ryhmän muihin nimikkeisiin kuulumattomat:		

XVII OSA

KULJETUSNEUVOT, ILMA-ALUKSET JA NIIDEN OSAT; ALUKSET JA ERÄÄT NIIHIN RINNASTETTAVAT KULJETUSVARUSTEET

Huomautuksia

(entiset huomautukset 5, 6 ja *6: (1) poistetaan

5.— Ilmatyynykulkuneuvot tariffoidaan tämän osan puitteissa ryhmään, joka tarkoittaa lähinnä samankaltaisia kulkuneuvoja seuraavasti:

(a) 86. ryhmään, mikäli ne on suunniteltu kulkemaan ohjauskiskoa pitkin (ilmatyynyjunat);
(b) 87. ryhmään, mikäli ne on suunniteltu kulkemaan maalla tai sekä maalla että vedessä;
(c) 89. ryhmään, mikäli ne on suunniteltu kulkemaan vedessä, myös mikäli ne pystyvät laskemaan maihin tai laituriin tai myös kulkemaan jäällä.

Ilmatyynykulkuneuvojen osat ja tarvikkeet tariffoidaan kuten niiden kulkuneuvojen osat ja tarvikkeet, jotka kohdistetaan samaan nimikkeeseen, mihin ilmatyynyalukset tariffoidaan edellä olevien määräysten mukaisesti.

Ilmatyynyjunan radan paikalliset lisälaitteet ja varusteet tariffoidaan kuten rautatieradan laitteet ja varusteet sekä ilmatyynyjunan liikenneohjauslaitteet kuten rautatieradan ohjauslaitteet.

86. Ryhmä

Rautatien ja raitiotien veturit ja liikkuva kalusto sekä niiden osat; rautatie- ja raitiotieradan paikalliset lisälaitteet ja kiinnikkeet; liikennemerkinantolaitteet, ei sähköllä toimivat

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) rautatien ja raitiotien ratapölkyt puusta tai betonista eikä betoniset ohjauskiskon osat ilmatyynyjunia varten (nimike 44.07 tai 68.11);

86.08	Kuljetussäiliöt (containers), jotka on erityisesti suunniteltu ja varustettu yhtä tai useampaa kuljetustapaa varten		9 %

87. Ryhmä

Ajoneuvot, muut kuin rauta- tai raitioteiden liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat

Huomautuksia

Tämän ryhmän nimikkeiden ei katsota soveltuvan rauta- ja raitiotien yksinomaan raiteilla liikkuvalle kalustolle.

87.02	Moottoriajoneuvot, henkilö- tai tavarankuljetukseen tarkoitetut (myös urheilumoottoriajoneuvot, nimikkeeseen 87.09 kuulumattomat):	
	B. tavarankuljetukseen tarkoitetut:	
87.06	Nimikkeisiin 87.01, 87.02 ja 87.03 kuuluvien moottoriajoneuvojen osat ja tarvikkeet:	
	A. traktoreiden osat ja tarvikkeet:	
	I. kumirenkaiset pyörät	7.5 %
	II. muut ..... (Muist.)	5 %
	B. muut:	
	I. kumirenkaiset pyörät	12.5 %
	II. muut ..... (Muist.)	7 %
	Muist. 1. alanimikkeeseen 87.06.A.II. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat osat ja tarvikkeet, jotka teollisuus käyttää traktoreiden tai 84. ryhmään kuuluvien omalla kuljetuskoneistolla varustettujen koneiden valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.	
	Muist. 2. alanimikkeeseen 87.06.B.II. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat osat ja tarvikkeet, jotka teollisuus käyttää autonalustojen tai perävaunujen valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.	
87.07	Trukit, kuljetuskoneistoiset, jollaisia käytetään tehtaissa, varastoissa, satama-alueella tai lentokentillä tavaran lyhytmatkaiseen kuljetukseen tai käsittelyyn (esim. lavatrukit, haarukkanostotrukit sekä haaratrukit); traktorit, jollaisia käytetään rautatien asemalaiturilla; edellä mainittujen ajoneuvojen osat:	
	B. osat:	
	I. kumirenkaiset pyörät	12.5 %
	II. muut ..... (Muist.)	7 %
	Muist. alanimikkeeseen 87.07.B.II. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat osat, jotka teollisuus käyttää teollisuustrukkien tai traktorien valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.	

89. Ryhmä

Alukset, veneet ja uivat rakenteet

Huomautuksia

1. — Aluksen runko tai keskentekoinen tai epätäydellinen alus, koottuna, kokoamattomana tai osiinsa purettuna, tai täydellinen alus kokoamattomana tai osiinsa purettuna tariffoidaan nimikkeen 89.01 mukaan, mikäli sillä ei ole määrättyyn lajiin kuuluvan aluksen oleellista luonnetta.

89.02	Alukset, jotka on erityisesti suunniteltu hinaamaan (hinaajat) tai työntämään muita aluksia:	

XVIII OSA

OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKEOPILLISET JA KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; KELLOT; SOITTIMET; ÄÄNENTALTEENOTTO- JA -TOISTOLAITTEET; MAGNEETTISET TELEVISIOKUVAN JA -ÄÄNEN TALTEENOTTO- JA TOISTOLAITTEET; NIIDEN OSAT

90. Ryhmä

Optiset, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus-, tarkkuus-, lääkeopilliset ja kirurgiset kojeet ja laitteet; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) esineet, jollaisia käytetään koneissa, laitteissa tai kojeissa ja jotka on valmistettu vulkanoidusta pehmeäkautsusta ja kuuluvat nimikkeeseen 40.14, nahasta tai tekonahasta ja kuuluvat nimikkeeseen 42.04 tai tekstiilitavarasta (nimike 59.17);
   (b) nimikkeen 69.03 tulenkestävät tavarat; nimikkeen 69.09 laboratoriotarvikkeet ja kemialliseen tai tekniseen käyttöön tarkoitetut esineet;
   (c) nimikkeeseen 70.09 kuuluvat optisesti valmistamattomat lasipeilit eivätkä nimikkeeseen 83.12 tai 71. ryhmään kuuluvat epäjalosta metallista tai jalometallista tehdyt peilit, jotka eivät ole optisia esineitä;

   —

   (f) nimikkeen 84.10 pumput, joihin on yhdistetty mittauskojeita; painon perusteella toimivat lasku- ja tarkkailulaitteet eivätkä vaakojen erikseen tuodut punnukset (nimike 84.20); nimikkeen 84.22 nosto- ja käsittelykoneet; nimikkeen 84.48 apuvälineet työkappaleen tai -terän asettamiseksi työkoneeseen, eivät myöskään optisin asteikonlukemisvälinein (esim. optisin jakopäin) varustetut, paitsi sellaiset, jotka itsessään ovat itsenäisiä optisia laitteita (esim. tähtäyskaukoputket); venttiilit eivätkä muut nimikkeen 84.61 varusteet;
   (g) nimikkeen 85.09 valonheittimet ja etsintälyhdyt, jollaisia käytetään moottoriajoneuvoissa eivätkä nimikkeen 85.15 meri- ja ilmaliikenteen radioturvallisuuslaitteet tai tutkalaitteet;

   —

   (ij) 97. ryhmän tavarat;
   (k) tilavuusmitat, jotka tariffoidaan teoksina siitä aineesta, jota ne ovat;
   (l) puolat, rullat ja niiden kaltaiset pohjalliset (jotka tariffoidaan aineen laadun mukaan, esim. nimikkeeseen 39.07 tai XV osaan).
   (entinen huomautus 2. poistetaan)
2. — Ellei edellä olevasta 1. huomautuksesta muuta johdu, osat ja tarvikkeet, jotka soveltuvat käytettäviksi yksinomaan tai pääasiassa johonkin tämän ryhmän nimikkeeseen kuuluvassa koneessa, laitteessa tai kojeessa, tariffoidaan seuraavasti:
   (a) osat ja tarvikkeet, jotka itsessään ovat jonkin tämän ryhmän nimikkeen tai 84., 85. tai 91. ryhmän nimikkeen (ei kuitenkaan nimikkeiden 84.65 ja 85.28) koneita, laitteita tai kojeita (myös nimikkeiden 90.01 tai 90.02 optisia elementtejä), tariffoidaan tuon nimikkeen mukaan;
   (b) muut osat ja tarvikkeet tariffoidaan nimikkeen 90.29 mukaan, mikäli ne vastaavat sen sanamuotoa; muussa tapauksessa ne kohdistetaan samaan nimikkeeseen kuin itse kone, laite tai koje, jonka osia tai tarvikkeita ne ovat.
3. — Nimikkeen 90.05 ei katsota soveltuvan maahavaintojen tekemiseen soveltumattomille tähtikaukoputkille (nimike 90.06), ei ampuma-aseisiin kiinnitettäville kiikaritähtäimille, sukellusveneisiin tai hyökkäysvaunuihin kiinnitettäville periskoopeille eikä tämän ryhmän koneiden, laitteiden ja kojeiden kiikareille; tällaiset periskoopit ja kiikarit tariffoidaan nimikkeen 90.13 mukaan.
4. — Optiset mittaus- tai tarkkailukoneet, -laitteet ja kojeet, jotka sanamuodon perusteella voitaisiin sijoittaa sekä nimikkeeseen 90.13 että nimikkeeseen 90.16, on tariffoitava nimikkeen 90.16 mukaan.
5. — Nimikkeen 90.28 katsotaan soveltuvan ainoastaan seuraaville laitteille:
   (a) sähkösuureiden mittaamiseen tai tarkkailuun käytettävät kojeet ja laitteet;
   (b) koneet, laitteet ja kojeet (muut kuin stroboskoopit), jollaiset mainitaan nimikkeissä 90.14, 90.15, 90.16, 90.22, 90.23, 90.24, 90.25 tai 90.27 ja joiden toiminta perustuu määriteltävänä tai automaattisesti tarkkailtavana olevan tekijän mukaan vaihtelevaan sähköilmiöön.
   (c) alfa-, beta-, gamma-, röntgen-, kosmisten tai niiden kaltaisten säteiden toteamis- tai mittauslaitteet ja -kojeet;
   (d) sähkösuureiden automaattiset säätimet sekä ei-sähköisten suureiden automaattiseen säätöön käytettävät kojeet ja laitteet, joiden toiminta perustuu säädettävänä olevan tekijän mukaan vaihtelevaan sähköilmiöön.
6. — Rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset, jotka tuodaan tähän ryhmään kuuluvien tavaroiden mukana ja ovat tarkoitetut niiden kera käytettäviksi, tariffoidaan näihin tavaroihin kuuluvina, edellyttäen, että ne ovat sen laatuisia, joita normaalisesti myydään niiden mukana. Erikseen tuotuina rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset tariffoidaan omien nimikkeittensä mukaan.

90.10	Laitteet ja varusteet, jollaisia käytetään valokuvaus- tai elokuvauslaboratorioissa, tämän ryhmän muihin nimikkeisiin kuulumattomat; valokopiolaitteet (joko optisella järjestelmällä varustetut tai kontaktimenetelmään perustuvat) sekä lämpökopiolaitteet; valkokankaat:		
	A. kopiolaitteet		3 %
	B. muut		5 %
90.19	Ortopediset välineet, kirurgiset vyöt, kohjuvyöt ja niiden kaltaiset esineet; lastat ja muut murtumantuet; tekojäsenet, -silmät, -hampaat ja muut proteesit; huonokuuloisten kuulolaitteet sekä muut kehossa esiintyvän vamman tai vajavuuden korvaamiseksi mukana pidettävät tai kannettavat tai kehoon istutettavat välineet		vapaa
90.20	Röntgensäteiden tai radioaktiivisten aineiden säteilyn käyttöön perustuvat laitteet (myös röntgengrafia- ja sädehoitolaitteet); röntgengeneraattorit; röntgenputket; röntgenvarjostimet; röntgensuurjännitegeneraattorit; röntgentarkkailutaulut ja -pöydät; röntgentutkimus- ja -käsittelypöydät, -tuolit ja niiden kaltaiset esineet		vapaa
90.22	Koneet, laitteet ja kojeet aineen (esim. metallin, puun, tekstiilitavaroiden, paperin tai muoviaineen) kovuuden, lujuuden, kokoonpuristuvuuden, kimmoisuuden ja niiden kaltaisten ominaisuuksien mekaanista tutkimista varten:		
	A. koneet, laitteet ja kojeet		7.5 % e vapaa
90.26	Kaasun, nesteen ja sähkön kulutus- ja tuotantomittarit; niiden tarkistusmittarit:		
	A. taloudessa käytettävät sähkönkulutusmittarit		18 % e 5 %

91. Ryhmä

Kellot ja niiden osat

Huomautuksia

1. — Sanonta tasku- ja rannekellonkoneistot nimikkeissä 91.02 ja 91.07 tarkoittaa käyttökoneistoja, joiden toimintaa säätää liipotinpyörä ja hiusjousi tai jokin muu aikavälien määräämiseen soveltuva järjestelmä ja joiden paksuus pohjalevyineen, siltoineen ja muine ulkopuolisine lisälevyineen on enintään 12 mm.
2. — Nimikkeiden 91.07 ja 91.08 ei katsota soveltuvan jousi- tai painokäyttöisille koneistoille, joihin ei ole asennettu eikä tarkoitettu asentaa hillikettä (nimike 84.08).

91.09	Nimikkeen 91.01 kellojen kuoret ja kuoren osat		5 %

92. Ryhmä

Soittimet; äänentalletus- ja -toistolaitteet; magneettiset televisiokuvan ja -äänen talteenotto- ja toistolaitteet; niiden osat ja tarvikkeet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) filmi, joka on kokonaan tai osittain tehty valonherkäksi valokuvauksellista tai valosähköistä talteenottoa varten eikä tällainen valotettu filmi, kehitettynäkään (37. ryhmä);

(c) mikrofonit, vahvistimet, kaiuttimet, kuulokkeet, kytkinlaitteet, stroboskoopit eivätkä muut 85. tai 90. ryhmään kuuluvat apukojeet, -laitteet tai -varusteet, joita käytetään tämän ryhmän laitteiden kanssa, mutta joita ei ole yhdistetty niihin tai suljettu samaan koteloon niiden kanssa; radio- ja televisiovastaanottimeen yhdistetyt äänentalletus- ja -toistolaitteet (nimike 85.15);

(d) nimikkeeseen 96.02 kuuluvat harjat (soittimien puhdistukseen);

— —

(f) kokoelmaesineet ja antiikkiesineet (nimike 99.05 tai 99.06);
(g) puolat, rullat ja niiden kaltaiset pohjalliset (jotka tariffoidaan aineen laadun mukaan, esim. nimikkeeseen 39.07 tai XV osaan).

(entinen huomautus 2. poistetaan)

2. — Nimikkeiden 92.02 ja 92.06 soittimia soitettaessa käytettävät jouset, rumpupalikat ja niiden kaltaiset esineet, joita tuodaan tähän tarkoitukseen tavallinen määrä samanaikaisesti tällaisten soittimien kanssa ja jotka selvästi on tarkoitettu niiden kanssa käytettäviksi, tariffoidaan saman nimikkeen mukaan kuin kyseessä oleva soitin.

Mekaanisten soittimien rei'itetyt paperirullat (nimike 92.10) sekä äänilevyt ja niiden kaltaiset tavarat (nimike 92.12) soittimen mukana tuotuinakin tariffoidaan erillisinä esineinä eikä soittimen osina.

3. — Rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset, jotka tuodaan tähän ryhmään kuuluvien esineiden mukana ja ovat tarkoitetut niiden kera käytettäviksi, tariffoidaan näihin esineisiin kuuluvina, edellyttäen, että ne ovat sen laatuisia, joita normaalisesti myydään niiden mukana. Erikseen tuotuina rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset tariffoidaan omien nimikkeittensä mukaan.

	— —		
92.10	Soittimien osat ja tarvikkeet (kielisoittimien kieliä lukuun ottamatta), myös mekaanisten soittimien rei'itetyt paperirullat sekä soittorasioiden mekanismit; metronomit, ääniraudat ja virityspillit, kaikenlaiset:		
	— —		
92.12	Äänilevyt ja muut äänitaltiot sekä niiden kaltaiset taltiot; matriisit äänilevyjen valmistusta varten, äänittämättömät levyt, filmi mekaanista äänen talteenottoa varten, valmistetut nauhat, langat, kaistaleet ja niiden kaltaiset tavarat, jollaisia tavallisesti käytetään äänen talteenottamiseen tai muuhun sen kaltaiseen talteenottoon:		
	A. taltiot kielenopetusta varten; äänilevyjen matriisit; taltioimattomat tavarat		vapaa
	B. muut tavarat		4 %
	— —		

XIX OSA

ASEET JA AMPUMATARVIKKEET; NIIDEN OSAT

93. Ryhmä

Aseet ja ampumatarvikkeet; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) 36. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. sytytysnallit, räjähdysnallit ja merkinantoraketit);

— —

(e) 97. ryhmään kuuluvat jousipyssyt, nuolet, miekkailuaseet eivätkä leluaseet;

— —

(entinen huomautus 2. poistetaan)

2. — Nimikkeessä 93.07 sanonnan niiden osat ei katsota käsittävän nimikkeen 85.15 radio- ja tutkalaitteita.

3. — Rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset, jotka tuodaan tähän ryhmään kuuluvien esineiden mukana ja ovat tarkoitetut niiden kera käytettäviksi, tariffoidaan näihin esineisiin kuuluvina, edellyttäen, että ne ovat senlaatuisia, joita normaalisesti myydään niiden mukana. Erikseen tuotuina rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset tariffoidaan omien nimikkeittensä mukaan.

	— —		
93.06	Aseiden osat, myös tuliaseiden putkenteelmät, mutta eivät sivuaseiden osat:		
	— —		

XX OSA

ERINÄISET TAVARAT

94. Ryhmä

Huonekalut ja niiden osat; vuodevarusteet, patjat, vuoteenpohjat, tyynyt ja niiden kaltaiset täytetyt tavarat

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) 39., 40. tai 62. ryhmään kuuluvat pneumaattiset tai vedellä täytettävät patjat eivätkä tyynyt;

(b) lattia- ja pöytälamput, lampetit eivätkä muut valaisinkalusteet; nämä tariffoidaan aineen laadun mukaan (esim. nimikkeisiin 44.27, 70.14 tai 83.07);

(c) istuimina, pöytinä tai pylväinä käytettävät, kivestä, keraamisesta tai mistä tahansa muusta 68. tai 69. ryhmissä mainitusta aineesta tehdyt esineet, jollaisia käytetään puistoissa, puutarhoissa tai eteisissä (68. tai 69. ryhmä);

(d) nimikkeeseen 70.09 kuuluvat, lattialle tai maahan asetettavat peilit (esim. isot kääntöpeilit);

— —

(f) nimikkeen 84.15 erikoisesti jääkaappien osiksi valmistetut huonekalut; erikoisesti ompelukoneita varten valmistetut huonekalut (nimike 84.41);

— —

(h) nimikkeeseen 90.17 kuuluvat hammaslääkärin sylkyastiatelineet;

— —

(k) nimikkeeseen 92.13 kuuluvat huonekalut, jotka on erikoisesti valmistettu gramofonien, sanelukoneiden tai muiden äänentalletus- tai -toistolaitteiden osiksi;

— —

2.— Esineet (muut kuin osat), jotka mainitaan nimikkeissä 94.01, 94.02 ja 94.03 tariffoidaan näihin nimikkeisiin vain mikäli ne on tarkoitettu lattialle tai maahan asetettaviksi. Tämä määräys ei kuitenkaan koske seuraavia esineitä, jotka edelleen tariffoidaan yllä mainittuihin nimikkeisiin silloinkin kun ne on tarkoitettu ripustettaviksi, kiinnitettäviksi seinälle tai asetettaviksi toistensa päälle, nimittäin:

(a) keittiökaapit ja niiden kaltaiset kaapit;

(b) istuimet ja vuoteet;

(c) kirjakaappiyksiköt ja niiden kaltaiset huonekaluyksiköt.

(entinen huomautus 3. poistetaan)

3.— (a) Tähän ryhmään kuuluvien esineiden osiksi ei katsota lasista, marmorista tai muusta kivestä tehtyjä levyjä (ei myöskään lasipeilejä) (vaikka ne olisi leikattu määrämuotoisiksi, ellei niitä ole yhdistetty muihin osiin).

(b) Nimikkeessä 94.04 mainittuja tavaroita ei erikseen tuotaessa tariffoida osina nimikkeiden 94.01, 94.02 ja 94.03 mukaan.

— —

95. Ryhmä

Veisto- ja muovailuaineesta valmistetut teokset

Huomautus

Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(d) 82. ryhmään kohdistettavat leikkausvälineet ja muut esineet, joissa on veisto- tai muovailuaineesta tehty kädensija tai muita osia; tämän ryhmän nimikkeisiin kuuluvat kuitenkin tällaisten esineiden erikseen tuodut kädensijat ja muut osat;

— —

97. Ryhmä

Lelut, pelit ja urheiluvälineet; niiden osat

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(b) ilotulitustavarat eivätkä muut nimikkeeseen 36.05 kuuluvat tavarat;

(c) 39. ryhmään, nimikkeeseen 42.06 tai XI osaan kuuluvat kalastuslanka, -säie, -punos ja -tapsi eivätkä niiden kaltaiset kalastustarvikkeet, kappaleiksi leikatut, mutta kalastussiimaksi asentamattomat;
(d) urheiluvälinelaukut eivätkä muut nimikkeen 42.02 tai 43.03 päällykset;
(e) 60. tai 61. ryhmään kuuluvat tekstiilitavarasta tehdyt urheiluvaatteet ja naamiaispuvut;
(f) 62. ryhmään kuuluvat tekstiiliaineliput ja -viirit eivätkä alusten tai maakulkuneuvojen purjeet;
(g) 64. ryhmään kuuluvat urheilujalkineet (muut kuin luistinkengät kiinnitettyine luistimineen), krikettipehmusteet, säärisuojukset ja niiden kaltaiset esineet eivätkä 65. ryhmään kuuluvat urheilupäähineet;

(ij) nimikeeseen 70.19 kuuluvat nukkien ja muiden lelujen asentamattomat lasisilmät;

(r) aseet eivätkä muut 93. ryhmän tavarat;

3. — Sanan nuket nimikkeessä 97.02 katsotaan tarkoittavan vain ihmistä esittäviä nukkeja.

(entinen huomautus 4. poistetaan)

4. — Edellä olevan 1. huomautuksen varauksin osat ja tarvikkeet, jotka soveltuvat käytettäviksi yksinomaan tai pääasiallisesti johonkin tämän ryhmän nimikkeeseen kuuluvan esineen yhteydessä, tariffoidaan kuten vastaava esine.

98. Ryhmä

Erinäiset tavarat

98.07	Päiväys-, sinetöimis-, numeroimis- ja niiden kaltaiset leimasimet (myös nimilappujen painamis- ja kohokirjoituslaitteet), käsikäyttöiset; käsikäyttöiset latomahaat, myös niihin kuuluvine käsinpainamistarvikkeineen		5 %
98.14	Hajuvesisuihkupullot ja niiden kaltaiset suihkupullot, jollaisia käytetään toalettitarkoituksiin sekä niiden helat ja suihkutuspäät		10 %
98.15	Termospullot ja muut termosastiat, täydelliset, koteloineen; niiden osat, muut kuin lasisäiliöt: A. pullot ja astiat, täydelliset, koteloineen		20 %
	vähin tulli	1 kg	2,50

XXI OSA

TAIDETEOKSET, KOKOELMAESINEET JA ANTIIKKIESINEET

99. Ryhmä

Taideteokset, kokoelmaesineet ja antiikkiesineet

Huomautuksia

2.— Sanonta alkuperäiskaiverrukset, -painokset ja -litografiat nimikkeessä 99.02 tarkoittaa taiteilijan kokonaan käsin valmistamista laatoista suoranaisesti saatuja musta-valkoisia tai värillisiä painoksia, katsomatta hänen käyttämäänsä aineeseen tai menettelyyn, ellei se ole ollut mekaaninen tai fotomekaaninen.

4. — (a) Edellä olevien 1.—3. huomautusten varauksin tämän ryhmän nimikkeissä mainitut tavarat tariffoidaan tämän ryhmän asianomaisen nimikkeen mukaan eikä nimikkeistön minkään muun nimikkeen mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 81 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunta on kuluvan tammikuun 7 päivänä lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 212 laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Hallitus toteaa esityksessään, että Brysselissä toimiva tulliyhteistyöneuvosto, jonka tehtäviin kuuluu valvoa Brysselin nimikkeistön yhdenmukaista tulkintaa ja sovellutusta, on tavaroiden sijoittelua tullitariffien nimikkeisiin koskevan yleissopimuksen mukaisesti 9 päivänä kesäkuuta 1970 hyväksynyt sopimuspuolille esitettäviksi eräitä nimikkeistön muutoksia, jotka on katsottu välttämättömiksi huomioonottaen viime vuosien aikana tapahtuneen teknisen kehityksen sekä siitä johtuvat kansainvälisen kaupan muutokset. Sopimuksen edellyttämään määräpäivään 1 päivään heinäkuuta 1971 mennessä ei nyt esitettäviä muutoksia vastaan ole tehty huomautuksia, joten ne yleissopimuksen mukaan pitäisi saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Nämä puhtaasti teknistä laatua olevat muutokset sekä samassa yhteydessä nimikkeistön eräiden muidenkin vastaavien kohtien sanamuodon muodolliset tarkistukset johdonmukaisen terminologian ja sanontatavan aikaansaamiseksi hallitus esittää toteutettavaksi Suomen tullitariffia (359/68) muuttamalla. Tullitason hallitus on pyrkinyt ehdotuksessaan säilyttämään ennallaan, joskin pientä laskua tai korotusta tapahtuu joidenkin vähemmän merkityksellisten tuotteiden kohdalla.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen todennut ehdotetut tullitariffin muutokset tarpeellisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Valiokunta sen vuoksi kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 11 päivänä tammikuuta 1972.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet Eskman, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Sandelin, Sillantaus, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Karpola, Laatio ja Mykkänen.

Vastalause.

Hallituksen esitys n:o 212 tuotiin Eduskunnalle kiireisesti käsiteltäväksi. Kun valiokunnan asianomaisessa jaostossa eikä myöskään valiokunnassa annettu mahdollisuutta erittäin laajakantoisen asian perusteelliseen käsittelyyn, vaan jaoston ja valiokunnan enemmistö ajoi

asian läpi, ja kun yksinomaisena tavoitteena asian kiireelliseen käsittelyyn on esteiden raivaaminen Suomen ja EEC:n kaupallisten järjestelyjen tieltä, emme pidä lain hyväksymistä tarpeellisena. Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiesitys hylättäisiin.

Helsingissä 11 päivänä tammikuuta 1972.

Kauko Hjerppe.
Irma Rosnell.

Kauko Tamminen.
Matti Koivunen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 200 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 81 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 11 päivänä tammikuuta 1972.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 212 laiksi tullitariffin muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 81 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 200, on valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tullitariffiin, joka liittyy 28 päivänä kesäkuuta 1968 annettuun tullitariffilakiin (359/68), sellaisena kuin se on osittain muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (451/69), 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetussa laissa (494/70), 16 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (290/71) ja 26 päivänä marraskuuta 1971 annetussa laissa (798/71), tehdään seuraavat muutokset:

SUOMEN TULLITARIFFI

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

Tullitariffin nimikkeistön tulkintasääntöjä .....

I osa. Elävät eläimet; eläintuotteet .....

1 ryhmä. —

4 „ Maitotaloustuotteet; linnunmunat; luonnonhunaja; muualle kuulumattomat eläinalkuperää olevat syötävät tuotteet .....

5 „ Eläinalkuperää olevat tuotteet, muualle kuulumattomat .....

III osa. Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajottamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat .....

15 ryhmä. Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajottamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat .....

VI osa. Kemian teollisuuden ja siihen liittyvän teollisuuden tuotteet .....

34 „ Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat ja "hammasvahat" .....

39 „ Muovit myös tekohartsit, selluloosaesterit ja -eetterit, sekä niistä valmistetut tuotteet ....

VIII osa. Raakavuodat ja -nahat, muokattu nahka, turkisnahat sekä niistä valmistetut teokset; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaukut ja niiden kaltaiset esineet; teokset suolesta ....

42 „ Nahkateokset; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaukut ja niiden kaltaiset esineet; teokset suolesta .....

45 „ Korkki ja korkkiteokset .....

XV osa. Epäjalot metallit ja epäjalosta metallista valmistetut tavarat .....

82 „ Työkalut ja -välineet sekä veitset, lusikat ja haarukat, epäjaloa metallia; niiden osat ....

Tullitariffin nimikkeistön tulkintasääntöjä

Nimikkeistöä sovelletaan seuraavien sääntöjen mukaan:

1. — Osien, ryhmien ja alaryhmien otsikot ovat vain ohjaavia; tariffointi tapahtuu nimikkeiden sanamuodon sekä asianomaisen osan tai ryhmän huomautusten mukaisesti ja ellei näistä nimikkeistä tai huomautuksista muuta johdu, seuraavien sääntöjen mukaan:

2. — (a) Nimikkeessä tavarasta olevan maininnan katsotaan tarkoittavan myös tätä tavaraa epätäydellisenä tai viimeistelemättömänä, edellyttäen, että sillä maahan tuotaessa on täydellisen tai valmiin tavaran oleellinen luonne. Sen katsotaan myös tarkoittavan tätä tavaraa täydellisenä tai valmiina (tai tavaraa, joka tariffoidaan täydellisenä tai valmiina tämän säännön perusteella) siinä tapauksessa, että se tuodaan maahan kokoamattomana tai osiinsa purettuna.

(b) Nimikkeessä aineesta olevan maininnan katsotaan tarkoittavan myös tämän aineen ja muiden aineiden seoksia tai yhdistelmiä. Maininnan tiettyä ainetta olevista tavaroista katsotaan tarkoittavan tavaroita, jotka ovat kokonaan tai osaksi mainittua ainetta. Sekoitetut ja kokoonpannut tavarat tariffoidaan 3 säännön määräysten mukaan.

3. — Kun tavarat jostain syystä voitaisiin sijoittaa kahteen tai useampaan nimikkeeseen, ne tariffoidaan seuraavasti:

(a) nimikettä, jonka selostus tavarasta on yksityiskohtaisin, on sovellettava ennen nimikkeitä, joissa selostus on yleisempi;

(b) seokset sekä yhdistetyt tavarat, joissa on erilaisia aineita tai jotka on kokoonpantu eri osista ja joita ei voida tariffoida 3 (a)-kohdan perusteella, tariffoidaan niinkuin ne koostuisivat siitä aineesta tai osasta, joka antaa tavaralle sen oleellisen luonteen, mikäli tällainen kriteeri on sovellettavissa;

(c) tavarat, joita ei voida tariffoida 3 (a)- tai 3 (b)-kohdan perusteella, sijoitetaan korkeimman tullin alaiseen nimikkeeseen, joka voi tulla kysymykseen.

4. — Tavarat, jotka eivät kuulu mihinkään nimikkeistön nimikkeeseen, kohdistetaan nimikkeeseen, joka tarkoittaa lähinnä samankaltaisia tavaroita.

*5. — Edellä 2.-(a)-kohdan kokoamattomana tai osiinsa purettuna tuotua tavaraa koskevaa määräystä voidaan soveltaa, ellei toisin ole määrätty, ainoastaan tavaraan, jonka kokoaminen ei tapahdu teollisesti ja vain, jos koko tavara tuodaan yhdellä kertaa.

*6. — Poikkeuksena *5.-kohdan säännöksestä voidaan 2.-(a)-kohdan määräystä soveltaa nimikkeistön XVI osaan kuuluviin koneisiin ja laitteisiin myös silloin, kun ne kuljetusteknisistä syistä tuodaan osalähetyksinä eri aikoina, edellyttäen, että tullattavaksi ilmoitettaessa esitetään tätä koskeva vaatimus ja selvitys siitä, että osalähetykset muodostavat yhtenä koneena tai laitteena tariffoitavan yksikön.

Tämä yhteistariffointia koskeva sääntö ei koske osina tuotuja koneyhdistelmiä, eri osalaitteiden muodostamia toiminnallisia yksikköjä eikä sellaisia osalähetyksiä, joihin kuuluu pelkästään koneiden käyttöelimiä, kuten moottoreita, tai koneiden tarvikkeiksi tai varusteiksi katsottavia tavaroita, kuten paine- ja lämpömittareita, kytkintauluja ja ohjauspöytiä.

Tullihallitus voi antaa tämän tulkintasäännön soveltamisesta tarkempia ohjeita.

*7. — Ellei toisin ole määrätty, tariffoidaan vähittäismyyntipakkauksissa olevat sarjat nimikkeistön tulkintasäännön 3.-(b)- tai 3.-(c)-kohdan mukaan, edellyttäen, että sarjan erilaisilla esineillä tai tuotteilla on tietty käyttöyhteys ja ne muodostavat sellaisenaan vähittäismyynnissä myytävän kaupallisen kokonaisuuden ja on pakattu yhteiseen vähittäismyyntipäällykseen tai kiinnitetty yhteiseen alustaan.

Jatkuvaan käyttöön tarkoitettu yhteinen kotelo tms., jonka sisältö vaihdetaan tai täydennetään, katsotaan tariffoitaessa varsinaisen tavaran osaksi eikä vain päällykseksi.

Vähittäismyyntipakkauksessa olevana sarjana ei pidetä osina maahantuotuja tavaroita, jotka vasta kokoonpanon jälkeen muodostavat kokonaisuuden. Sellaiset tavarat tariffoidaan niin kuin niistä on erikseen säädetty.

Merkkien selityksiä

p. painoyksikön edessä merkitsee, että tavaran tullinalaiseen painoon tullattaessa luetaan sellainen päällys, jossa tavaraa pidetään kaupan vähittäismyynnissä, paitsi milloin tavarasta on kannettava valmisteveroa nettopainon mukaan, myös tavaran tullinalaiseksi painoksi katsotaan sen nettopaino.

P. painoyksikön edessä merkitsee, että tullattaessa luetaan tavaran tullinalaiseen painoon sekä sisäpäällys että ulkopäällys.

e tullimäärän edessä merkitsee, että tullimäärää tai tullittomuutta sovelletaan, jos tavaranhaltija näyttää toteen, että vastaavia tavaroita ei tehdasmaisesti valmisteta Suomessa.

Tuontitavarat

I OSA

ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET

1. Ryhmä

Elävät eläimet

Huomautus

Tämä ryhmä käsittää kaikki elävät eläimet, lukuun ottamatta:

(a) nimikkeiden 03.01 ja 03.03 kaloja, äyriäisiä ja nilviäisiä;
(b) mikrobiviljelmiä ja muita nimikkeen 30.02 tuotteita;
(c) nimikkeen 97.08 eläimiä.

2. Ryhmä

Liha ja syötävät eläimenosat

Huomautus

Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) nimikkeissä 02.01, 02.02, 02.03, 02.04 ja 02.06 mainittujen kaltaiset tuotteet ihmisravinnoksi soveltumattomina;
(b) eläinten suolet, rakot ja vatsat (nimike 05.04) eikä eläimen veri (nimike 05.15);
(c) eläinrasva, paitsi nimikkeen 02.05 tuotteita (15. ryhmä).

Nimikkeen n:o	Tavara	Paljous-yksikkö	Tullimäärä
02.05	Sian rasva, vailla lihaskudosta sekä siipikarjan rasva (sulattamattomat ja puristamattomat tai liuottimilla uuttamattomat), tuoreet, jäähdytetyt, jäädytetyt, suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut		vapaa
	3. Ryhmä **Kalat, äyriäiset ja nilviäiset**		
03.02	Kala, kuivattu, suolattu tai suolavedessä; savustettu kala, myös ennen savustamista tai sen aikana kuumakäsitelty:		
	4. Ryhmä **Maitotaloustuotteet; linnunmunat; luonnonhunaja; muualle kuulumattomat eläinalkuperää olevat syötävät tuotteet**		
04.05	Linnunmunat ja munankeltuainen, tuoreet, kuivatut tai muulla tavoin säilötyt, myös makeutetut		vapaa
04.07	Muualle kuulumattomat eläinalkuperää olevat syötävät tuotteet		vapaa

5. Ryhmä

Eläinalkuperää olevat tuotteet, muualle kuulumattomat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) syötävät tuotteet (muut kuin eläinten suolet, rakot ja vatsat ja niiden osat sekä nestemäinen tai kuivattu eläimen veri);
   (b) vuodat eivätkä nahat (ei myöskään turkisnahat), muut kuin nimikkeisiin 05.05, 05.06 tai 05.07 kuuluvat tavarat (41. tai 43. ryhmä);

— —

   (d) harjantekoon tarkoitetut valmiit harjaskimput (nimike 96.03).

— —

II OSA

KASVITUOTTEET

6. Ryhmä

Elävät kasvit ja kukkaviljelyn tuotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään kuuluvat vain elävät puut ja tuotteet (myös siemenistä kasvatetut taimet), jollaisia tavallisesti puutarhurit, taimistot tai kukkakauppiaat toimittavat istutus- tai koristetarkoituksia varten; tähän ryhmään eivät kuitenkaan kuulu perunat, ruoka-, shalotti- ja valkosipulit eivätkä muut 7. ryhmän tuotteet.

— —

7. Ryhmä

Vihannekset ja kasvikset, syötävät juuret ja juurimukulat

Huomautus

Nimikkeissä 07.01, 07.02 ja 07.03 katsotaan sanontaan vihannekset ja kasvikset sisältyvän myös syötävät sienet ja tryffelit, oliivit, kapris, tomaatit, perunat, punajuuret, kurkut, kurpitsat, aubergiinit, makea paprika, saksankumina eli fenkoli, persilja, kirveli, estragoni, krassi, meirami (Majorana hortensis tai Origanum majorana), piparjuuri ja valkosipuli.

Nimike 07.04 käsittää kaikki nimikkeisiin 07.01—07.03 kuuluvat vihannekset ja kasvikset kuivattuina, dehydratoituina tai haihdutettuina, lukuun ottamatta:
(a) kuivaa silvittyä palkoviljaa (nimike 07.05);
(b) jauhettua makeaa paprikaa (nimike 09.04);
(c) nimikkeeseen 07.05 kuuluvasta kuivasta palkoviljasta saatua jauhoa (nimike 11.03);
(d) perunasta valmistettuja jauhoja (hienoja ja karkeita) ja hiutaleita (nimike 11.05);

— —

8. Ryhmä

Syötävät hedelmät; citrus-hedelmien ja melonin kuoret

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu syötäväksi kelpaamattomat pähkinät eivätkä hedelmät.
2. — Sanojen tuoreet hedelmät katsotaan tarkoittavan myös jäähdytettyjä hedelmiä.

— —

9. Ryhmä

Kahvi, tee, matte ja mausteet

Huomautuksia

1. — Nimikkeisiin 09.04—09.10 kuuluvien tuotteiden seokset tariffoidaan seuraavasti:
   (a) kahden tai useamman samaan nimikkeeseen kuuluvan tuotteen seokset sijoitetaan tuohon nimikkeeseen;
   (b) kahden tai useamman eri nimikkeisiin kuuluvan tuotteen seokset sijoitetaan nimikkeeseen 09.10.

Muiden aineiden lisääminen nimikkeiden 09.04—09.10 tuotteisiin (tai edellä (a) tai (b) kohdissa mainittuihin seoksiin) ei vaikuta niiden tariffointiin, edellyttäen, että näin saadut seokset säilyttävät näihin nimikkeisiin kuuluvien tuotteiden oleellisen luonteen. Muussa tapauksessa tällaiset seokset eivät kuulu tähän ryhmään; seokset, jotka ovat maustamisvalmisteita, sijoitetaan nimikkeeseen 21.04.

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) makea paprika, jauhamaton (7. ryhmä);

(b) kubebapippuri (Piper cubeba) eivätkä muut nimikkeen 12.07 tuotteet.

09.01	Kahvi, myös paahdettu tai koffeiiniton; kahvinkuoret ja -kalvot; kahvinkorvikkeet, joissa on kahvia, sen määrästä riippumatta:		
	— — —

11.05	Perunasta valmistetut jauhot (hienot ja karkeat) ja hiutaleet		vapaa
11.06	Saagosta tai maniokki-, arrow-, salep- tai muista nimikkeeseen 07.06 kuuluvista juurista ja juurimukuloista valmistetut jauhot (hienot ja karkeat)		vapaa
11.09	Vehnägluteeni, myös kuivattu		vapaa

12. Ryhmä

Öljysiemenet ja -hedelmät; erinäiset siemenet ja hedelmät; teollisuus- ja lääkekasvit; oljet ja kasvirehu

Huomautuksia

1. — Nimikkeeseen 12.01 katsotaan kuuluvan muun muassa maapähkinät, soijapavut, sinapin siemenet, öljyunikon- ja unikonsiemenet sekä kopra. Siihen eivät kuulu kookospähkinät, muut nimikkeeseen 08.01 kohdistettavat tuotteet eivätkä oliivit (7. tai 20. ryhmä).

2. — Nimikkeessä 12.03 juurikkaan, heinän ja muiden ruohokasvien, koristekukkien, keittiökasvien, metsä- ja hedelmäpuiden, virnan ja lupiinin siemeniä pidetään siemeninä, jollaisia käytetään kylvämiseen. Nimikkeen 12.03 ei kuitenkaan katsota käsittävän seuraavia tuotteita siinäkään tapauksessa, että ne on tarkoitettu kylvämiseen:

   (a) palkovilja (7. ryhmä);
   (b) mausteet eivätkä muut 9. ryhmän tuotteet;
   (c) vilja (10. ryhmä);
   (d) nimikkeeseen 12.01 tai 12.07 kuuluvat tuotteet.

3. — Nimikkeeseen 12.07 eivät kuulu:

   (b) 30. ryhmään kuuluvat lääkkeet;
   (c) 33. ryhmään kuuluvat hajuste- ja toalettivalmisteet;
   (d) nimikkeeseen 38.11 kuuluvat desinfiointiaineet, hyönteisten, tuhosienten ja rikkaruohojen hävittämisaineet eivätkä niiden kaltaiset valmisteet.

13. Ryhmä

Värjäykseen tai parkitukseen soveltuvat raa'at kasviaineet; kumit, hartsit ja muut kasvimehut ja -uutteet

Huomautus

Tähän nimikkeeseen eivät kuulu:

   (a) lakritsiuute, jossa on sakkaroosia yli 10 % painosta tai joka on makeisten muodossa (nimike 17.04);

   (e) kamferi, glycyrrhitsiini eivätkä muut nimikkeiden 29.13 ja 29.14 tuotteet;
   (f) nimikkeeseen 30.03 kuuluvat lääkkeet eivätkä verityhmän määritysreagenssit (nimike 30.05);

   (h) haihtuvat öljyt, nestemäiset tai jähmeät, ja resinoidit (nimike 33.01) eivätkä haihtuvien öljyjen vesitisleet ja vesiliuokset (nimike 33.05);

14. Ryhmä

Palmikointi- ja veistoaineet, kasvialkuperää; muualle kuulumattomat kasvituotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu seuraavat tuotteet, jotka tariffoidaan XI osaan: kasviaineet ja kasvikuidut, jollaisia käytetään pääasiassa tekstiilituotteiden valmistukseen, valmistustapaan katsomatta, eivätkä muut kasviaineet, jotka on käsitelty käytettäväksi yksinomaan tekstiiliaineina.

2. — Nimikkeen 14.01 katsotaan soveltuvan muun muassa seuraaville aineille: halkaistu koripaju, ruoko, bambu ja niiden kaltaiset aineet sekä peddigrottinki ja halkaistu rottinki. Nimikkeen ei katsota soveltuvan puulastulle (nimike 44.09).

3. — Nimikkeen 14.02 ei katsota soveltuvan lastuvillalle (nimike 44.12).

4. — Nimikkeen 14.03 ei katsota soveltuvan harjantekoon tarkoitetuille valmiille harjaskimpuille (nimike 96.03).

III OSA

ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN HAJOTTAMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT

15. Ryhmä

Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajottamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:
(a) nimikkeessä 02.05 mainittu sian ja siipikarjan rasva;
(b) kaakaovoi (rasva tai öljy) (nimike 18.04);
(c) eläinrasvan puristusjätteet (nimike 23.01) eivätkä nimikkeen 23.04 jätteet;

15.01	Sianihra (lardi), muu sian ja siipikarjan rasva, sulatettu, puristettu tai liuottimilla uutettu		vapaa
15.02	Nautakarjan, lampaan tai vuohen sulattamaton tai puristamaton rasva; näistä rasvoista saatu sulatettu, puristettu tai liuottimilla uutettu rasva (myös "premier jus"):		

IV OSA

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI JA ETIKKA; TUPAKKA

16. Ryhmä

Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet

Huomautus

Tähän ryhmään eivät kuulu 2. ja 3. ryhmässä mainituilla tavoilla valmistetut tai säilytetyt liha, muut eläimenosat, kala, äyriäiset ja nilviäiset.

16.03	Lihauute ja -mehu; kalauute		15 %

17. Ryhmä

Sokeri ja sokerivalmisteet

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(b) kemiallisesti puhtaat sokerilajit (muut kuin sakkaroosi, glukoosi ja laktoosi) eivätkä muut nimikkeen 29.43 tuotteet;
(c) lääkkeet eivätkä muut 30. ryhmän tuotteet.

17.04	Sokerivalmisteet, kaakaota sisältämättömät:		
	A. lakritsivalmisteet	1 kg	—,69
	B. muut	1 kg	2,56

18. Ryhmä

Kaakao ja kaakaovalmisteet

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu nimikkeissä 19.02, 19.08, 22.02, 22.09 ja 30.03 määritellyt kaakaota tai suklaata sisältävät valmisteet.

18.04	Kaakaovoi (rasva tai öljy) ..... (Muist.)		2 %
18.06	Suklaa ja muut kaakaota sisältävät ravintovalmisteet	1 kg	—,74

19. Ryhmä

Vilja-, jauho- ja tärkkelysvalmisteet; leipomatuotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) jauho-, tärkkelys- eikä mallasuutevalmisteet, jollaisia käytetään pikkulasten ravinnoksi tai dieettitarkoituksiin tai ruoanlaittoon, ja joissa on kaakaota vähintään 50 % painosta (nimike 18.06);
   (c) lääkkeet eivätkä muut 30. ryhmän tuotteet.

19.02	Jauhovalmisteet (hienosta tai karkeasta jauhosta), tärkkelys- ja mallasuutevalmisteet, jollaisia käytetään pikkulasten ravinnoksi, dieettitarkoituksiin tai ruoanlaitton, myös jos niissä on kaakaota alle 50 % painosta		vapaa
19.05	Viljasta tai viljatuotteista paisuttamalla tai paahtamalla valmistetut ravintovalmisteet (esim. "puffed rice", maissihiutaleet ja niiden kaltaiset tuotteet)	1 kg	—,45
19.06	Ehtoollisleipä, tyhjät kapselit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet	1 kg	—,65

20. Ryhmä

Vihanneksista, kasviksista, hedelmistä tai muista kasvinosista valmistetut tuotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) vihannekset, kasvikset ja hedelmät, jotka on valmistettu tai säilytetty 7. tai 8. ryhmässä mainituilla tavoilla;
2. — Nimikkeisiin 20.01 ja 20.02 kuuluvat vihannekset ja kasvikset ovat tuotteita, jotka kohdistettaisiin nimikkeisiin 07.01—07.05 viimemainittujen nimikkeiden edellyttämässä tilassa tuotuina.
3. — Sokeriliuoksessa säilötyt syötävät kasvit, kasvinosat ja kasvin juuret (esim. inkivääri ja angelica) tariffoidaan nimikkeen 20.06 mukaan; paahdetut maapähkinät tariffoidaan samoin nimikkeeseen 20.06.

21. Ryhmä

Erinäiset elintarvikevalmisteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) nimikkeen 07.04 sekavihannekset;
   (b) paahdetut kahvinkorvikkeet, joissa on kahvia, sen määrästä riippumatta (nimike 09.01);
   (c) mausteet eivätkä muut nimikkeiden 09.04—09.10 tuotteet;
   (d) hiiva lääkkeen muodossa eivätkä muut nimikkeen 30.03 tuotteet.
3. — Sanonta homogenisoidut ravintovalmisteseokset nimikkeessä 21.05 tarkoittaa valmisteita, jollaisia käytetään pikkulasten ravinnoksi tai dieettitarkoituksiin ja jotka koostuvat kahden tai useamman perusaineen kuten lihan (myös muiden eläimenosien), kalan, vihannesten ja kasvisten sekä hedelmien hienoksi homogenisoidusta seoksesta. Tätä määritelmää sovellettaessa huomiota ei kiinnitetä vähäisiin määriin muita aineita, jotka on voitu lisätä seokseen maustamista tai säilömistä varten tai muussa tarkoituksessa. Nämä valmisteet voivat sisältää pieniä määriä silmin havaittavia paloja, jotka ovat muuta ainetta kuin lihaa, muita eläimenosia tai kalaa.

21.01	Paahdettu sikurijuuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet; niiden uutteet, esanssit ja tiivisteet	1 kg	—,40
21.02	Kahvi-, tee- ja matteuutteet, -esanssit ja -tiivisteet; näihin uutteisiin, esanssiihin tai tiivisteisiin perustuvat valmisteet:		
	A. kahviuutteet, -esanssit ja -tiivisteet; niihin perustuvat valmisteet	1 kg	4,50
21.05	Keitot ja liemet, nestemäiset, jähmeät tai jauheena; homogenisoidut ravintovalmisteseokset:		
	A. keitot ja liemet, nestemäiset, jähmeät tai jauheena	p. 1 kg	1,—
	B. homogenisoidut ravintovalmisteseokset		25 %
21.06	Luonnonhiiva (elävä eli aktiivinen tai kuollut eli inaktiivinen); valmistetut leivinjauheet:		
	A. elävä eli aktiivinen hiiva:		
	I. kuiva hiiva	1 kg	—,30
	II. muu elävä hiiva	1 kg	—,13
	B. kuollut eli inaktiivinen hiiva	1 kg	—,03
	C. leivinjauheet	1 kg	—,25
21.07	Ravintovalmisteet, muualle kuulumattomat:		
	C. jäätelö- ja vanukasjauhe sekä niiden kaltaiset tuotteet	1 kg	—,74
	E. rasvaemulsiot ja niiden kaltaiset valmisteet, jollaisia käytetään leipomatuotteiden valmistukseen:		
	II. rasvapitoisuus alle 10 % painosta	1 kg	1,60
	G. muut:		
	I. kemikaalien ja ravintoaineiden seokset, tarkoitetut sekoitettaviksi ravintovalmisteisiin joko aineksina tai määrätyn ominaisuuden parantamiseksi		5 %
	II. muut (Muist.)	p. 1 kg	1,60
	Muist. 2. alanimikkeeseen 21.07.G.II. Tähän alanimikkeeseen kuuluva tahiini, jonka teollisuus käyttää makeisten valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		

22. Ryhmä

Juomat, etyylialkoholi ja etikka

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(b) tislattu vesi, sähkön- tai lämmönjohtokyvyn mittaamiseen käytettävä vesi eikä puhtaudeltaan sitä vastaava vesi (nimike 28.58);

(d) nimikkeen 30.03 lääkkeet;
(e) hajuste- ja toalettivalmisteet (33. ryhmä).

22.01	Vesi, kivennäisvesi ja hiilihappoinen vesi; jää ja lumi:		
	A. kivennäisvesi ja hiilihappoinen vesi	1 l	—,30
22.02	Limonaati, maustettu kivennäis- tai hiilihappoinen vesi sekä muut alkoholittomat juomat, ei kuitenkaan nimikkeeseen 20.07 kuuluvat hedelmä- ja kasvismehut	1 l	—,30
22.03	Mallasjuomat:		
	B. muissa astioissa	1 l	—,75

22.04	Rypälemehu, käymistilassa oleva tai jonka käyminen on pysäytetty muuten kuin alkoholia lisäämällä:		
	B. muissa astioissa	1 l	—,80
22.05	Viini tuoreista rypäleistä; rypälemehu, jonka käyminen on pysäytetty alkoholia lisäämällä:		
	B. muut:		
	I. alkoholipitoisuus enintään 14 tilavuusprosenttia:		
	b. muissa astioissa	1 l	—,80
	II. alkoholipitoisuus yli 14 tilavuusprosenttia:		
	b. muissa astioissa	1 l	1,25
22.06	Vermutti ja muut tuoreista rypäleistä makuaineita käyttäen tehdyt viinit:		
	B. muissa astioissa:		
	I. alkoholipitoisuus enintään 14 tilavuusprosenttia	1 l	—,80
	II. alkoholipitoisuus yli 14 tilavuusprosenttia	1 l	1,25
22.07	Muut käymistietä valmistetut juomat (esim. omenaviini, päärynäviini ja sima):		
	B. muut:		
	II. muissa astioissa:		
	a. alkoholipitoisuus enintään 14 tilavuusprosenttia	1 l	—,80
	b. alkoholipitoisuus yli 14 tilavuusprosenttia	1 l	1,25
22.08	Etyylialkoholi, denaturoimaton, alkoholipitoisuus vähintään 80 tilavuusprosenttia; denaturoitu etyylialkoholi, väkevyydestä riippumatta	1 l	1,—
22.09	Etyylialkoholi (nimikkeeseen 22.08 kuulumaton); liköörit ja muut alkoholipitoiset juomat; alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten:		
	A. etyylialkoholi	1 l	2,50
	B. liköörit, katkerot, punssi ja niiden kaltaiset juomat:		
	II. muissa astioissa	1 l	4,15
	C. genever:		
	II. muissa astioissa	1 l	1,75
	D. muut alkoholipitoiset juomat:		
	II. muissa astioissa (Muist.)	1 l	2,50
22.10	Viinietikka ja sen korvikkeet:		
	A. pulloissa tai niiden kaltaisissa vähittäismyyntiastioissa	1 l	1,50
	B. muissa astioissa	1 l	—,50

23. Ryhmä

Elintarviketeollisuuden jätetuotteet ja jätteet; valmistettu rehu

23.06	Kasvialkuperää olevat tuotteet, jollaisia käytetään eläinten rehuna, muualle kuulumattomat		vapaa
23.07	Makeutettu rehu; muut valmisteet, jollaisia käytetään eläinten ruokinnassa:		
	A. koiranleipä	1 kg	—,20

V OSA

KIVENNÄISTUOTTEET

25. Ryhmä

Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti

Huomautuksia

2.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(c) lääkkeet eivätkä muut 30. ryhmän tuotteet;

(d) nimikkeen 33.06 hajustevalmisteet, kosmeettiset tai toalettivalmisteet;

(g) nimikkeen 38.19 keinotekoisesti valmistetut natriumkloridikiteet, (muut kuin optiset elementit), paino vähintään 2.5 g/kpl; optiset elementit natriumkloridista (nimike 90.01);

25.12	Piipitoiset fossiilijauhot ja niiden kaltaiset piipitoiset maalajit (esim. kiselguuri, trippeli ja diatomiitti), joiden näennäinen ominaispaino on enintään 1, myös poltetut	vapaa

26. Ryhmä

Malmit, kuona ja tuhka

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) kuona ja sen kaltainen sepeliksi valmistettu teollisuusjäte (nimike 25.17);

(b) luonnon magnesiumkarbonaatti (magnesiitti), myös poltettu (nimike 25.19);

(c) 31. ryhmässä mainittu tuomaskuona;

(d) kuonavilla, kivivilla ja niiden kaltainen kivennäisvilla (nimike 68.07);

(e) kulta-, hopea- ja jalokivisepän lakaisut, jätteet, viilajauhe ja muut jalometallijätteet ja -romu (nimike 71.11);

(f) malmien sulatuksessa saadut kuparin, nikkelin ja koboltin ensisulatteet (XV osa).

3.— Nimikkeeseen 26.03 kuuluvat vain sellaiset metallituhat ja -jätteet, jollaisia käytetään teollisuudessa lähtöaineena joko metallien erottamiseen tai kemiallisten metalliyhdisteiden valmistamiseen.

26.03	Tuhka ja jäännökset (muut kuin raudan tai teräksen valmistuksessa syntyvät), metalleja tai metalliyhdisteitä sisältävät	vapaa

27. Ryhmä

Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) erilliset kemiallisesti määritellyt orgaaniset yhdisteet, muut kuin kemiallisesti puhtaat metaani ja propaani, jotka tariffoidaan nimikkeen 27.11 mukaan;

(b) nimikkeeseen 30.03 kuuluvat lääkkeet;

(c) nimikkeisiin 33.01, 33.02, 33.04 ja 38.07 kohdistettavien tyydyttämättömien hiilivetyjen seokset.

3. — Nimikkeessä 27.10 maininta maaöljyistä ja bitumisista kivennäisistä saaduista öljyistä ei tarkoita ainoastaan maaöljyjä ja bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä, vaan myös, valmistustapaan katsomatta, samankaltaisia öljyjä, samoin kuin tyydyttämättömien hiilivetyjen seoksista koostuvia öljyjä edellyttäen, että niissä ei-aromaattisten aineosien paino ylittää aromaattisten aineosien painon.

27.01	Kivihiili; briketit ja niiden kaltaiset kivihiilestä tehdyt jähmeät polttoaineet		vapaa
27.07	Öljyt ja muut korkean lämpötilan kivihiilitervan tislaustuotteet; niiden kaltaiset tämän ryhmän 2. huomautuksessa määritellyt tuotteet		vapaa

VI OSA

KEMIAN TEOLLISUUDEN JA SIIHEN LIITTYVÄN TEOLLISUUDEN TUOTTEET

28. Ryhmä

Kemialliset alkuaineet ja epäorgaaniset yhdisteet; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet

Huomautuksia

1. — Ellei tämän ryhmän nimikkeiden sanamuodosta tai näistä huomautuksista muuta johdu, tämän ryhmän nimikkeisiin kuuluvat vain:

(d) edellä (a)-, (b)- ja (c)-kohdissa mainitut tuotteet, joihin on lisätty niiden säilyttämiseksi tai kuljettamiseksi välttämätöntä stabiloimisainetta;

(e) edellä (a)-, (b)-, (c)- tai (d)-kohdissa mainitut tuotteet, joihin on lisätty pölyämisen estoainetta tai väriainetta niiden tunnistamisen helpottamiseksi tai turvallisuussyistä, edellyttäen etteivät lisäykset muuta tuotetta yleiskäyttöisyyden sijasta sopivammaksi johonkin määrättyyn käyttöön.

2. — Paitsi orgaanisilla aineilla stabiloituja ditioniitteja (hydrosulfiitteja) ja sulfoksylaatteja (nimike 28.36), epäorgaanisia karbonaatteja ja perkarbonaatteja (nimike 28.42), epäorgaanisia syanideja ja kompleksisyanideja (nimike 28.43), epäorgaanisia fulminaatteja, syanaatteja ja tiosyanaatteja (nimike 28.44), nimikkeisiin 28.49—28.52 kuuluvia orgaanisia tuotteita sekä metalli- ja epämetallikarbideja (nimike 28.56), tariffoidaan tämän ryhmän mukaan ainoastaan seuraavat hiiliyhdisteet:

(e) kiinteä vetyperoksidi (nimike 28.54), karbonyylisulfidi, tiokarbonyylihalogenidit, syaani, syaanihalogenidit ja syanamidi ja sen metallijohdannaiset (nimike 28.58), lukuun ottamatta kalsiumsyanamidia, jossa on enintään 25 % painosta typpeä laskettuna vedettömästä kuiva-aineesta (31. ryhmä).

3. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(d) nimikkeeseen 32.07 kuuluvat epäorgaaniset tuotteet, jollaisia käytetään luminoforeina;

(e) keinotekoinen grafiitti (nimike 38.01); nimikkeen 38.17 tulensammutusaineet sammutuslaitteiden latausten tai sammutuskranaattien muodossa; nimikkeen 38.19 musteenpoistoaineet vähittäismyyntipakkauksissa; nimikkeeseen 38.19 kuuluvat magnesiumoksidista tai alkali- tai maa-alkalimetallihalogenideista keinotekoisesti valmistetut kiteet (muut kuin optiset elementit), paino vähintään 2.5 g/kpl;

4. — Alaryhmään II kuuluvan epämetallihapon ja alaryhmään IV kuuluvan metallihapon muodostamat kemiallisesti määritellyt kompleksihapot on tariffoitava nimikkeen 28.13 mukaan.

6. — Nimikkeeseen 28.50 kohdistetaan ainoastaan seuraavat tuotteet:

(c) kaikki muut radioaktiiviset isotoopit, luonnolliset tai keinotekoiset, myös XIV ja XV osissa mainittujen jalojen ja epäjalojen metallien isotoopit;

8. — Kemialliset alkuaineet (esim. pii ja seleeni), joita on seostettu hivenmäärillä lisäaineita (doped) käytettäväksi elektroniikassa, tariffoidaan tähän ryhmään, mikäli ne ovat vetämisen jälkeen työstämättömiä tai lieriön tai tangon muotoisia. Levyiksi, laatoiksi tai niiden kaltaisiksi leikattuina ne kohdistetaan nimikkeeseen 38.19.

	I. Kemialliset alkuaineet	
28.03	Hiili (myös "carbon black")	vapaa
28.05	Alkali- ja maa-alkalimetallit; harvinaiset maametallit, ytrium ja skandium sekä näiden aineiden keskinäiset seokset ja lejeeringit; elohopea	vapaa
	II. Epäorgaaniset hapot ja epämetallien happiyhdisteet	
28.06	Kloorivetyhappo ja klooririkkihappo	vapaa

29. Ryhmä

Orgaaniset kemialliset yhdisteet

Huomautuksia

1. — Ellei nimikkeiden sanamuodosta muuta käy ilmi, tähän ryhmään katsotaan kuuluvan vain:

(g) edellä (a)-, (b)-, (c)-, (d)-, (e)- tai (f)-kohdissa mainitut tuotteet, joihin on lisätty pölyämisen estoainetta, väriainetta tai hyvänhajuista ainetta niiden tunnistamisen helpottamiseksi tai turvallisuussyistä, edellyttäen, etteivät lisäykset muuta tuotetta yleiskäyttöisyyden sijasta sopivammaksi johonkin määrättyyn käyttöön;

(h) diatsoniumsuolat, niiden kuplauskomponentteina käytettävät arylidit sekä atsovärien kestävät emäkset, laimennettuina standardiväkevyyteen.

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(c) metaani ja propaani (nimike 27.11);

(e) virtsa-aine (nimike 31.02 tai 31.05 tapauksesta riippuen);

(h) nimikkeen 38.17 tulensammutusaineet sammutuslaitteiden latausten tai sammutuskranaattien muodossa; nimikkeen 38.19 musteenpoistoaineet vähittäismyyntipakkauksissa;

4. — Nimikkeissä 29.03—29.05, 29.07—29.10 ja 29.12—29.21 jokaisen maininnan halogeeni-, sulfo-, nitro- tai nitrosojohdannaisista katsotaan käsittävän myös näiden johdannaisten yhdistelmät (esim. sulfohalogeeni-, nitrohalogeeni-, nitrosulfo- ja nitrosulfohalogeenijohdannaiset).
Nitro- ja nitrosoryhmiä ei katsota nimikkeen 29.30 tarkoittamiksi tyyppifunktioisiksi ryhmiksi.

7. — Nimikkeen 29.35 (heterosykliset yhdisteet) ei katsota käsittävän sisäisiä eettereitä, sisäisiä puoliasetaaleja, kaksiarvoisten ortofenolien metyleenieettereitä, kolmi- tai neliatomisia epoksirenkaita, syklisiä asetaaleja, aldehydien, tioaldehydien tai aldimiinien syklisiä polymeerejä, moniemäksisten happojen anhydridejä, moniarvoisten alkoholien ja moniarvoisten happojen keskeisiä syklisiä estereitä, syklisiä ureideja eikä syklisiä tioureideja, moniemäksisten happojen imidejä, heksametyleenitetramiinia eikä trimetyleenitrinitramiinia.

	V. Aldehydifunktioiset yhdisteet	
29.11	Aldehydit, aldehydialkoholit, aldehydieetterit, aldehydifenolit ja muut yksinkertaiset tai kompleksiset happifunktioiset aldehydit; aldehydien sykliset polymeerit; paraformaldehydi	vapaa
	VII. Karbonihapot ja niiden anhydridit, halogenidit, peroksidit ja perhapot sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	
29.14	Monokarbonihapot ja niiden anhydridit, halogenidit, peroksidit ja perhapot sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset:	

29.15	Polykarbonihapot ja niiden anhydridit, halogenidit, peroksidit ja perhapot sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	vapaa
29.16	Alkoholi-, fenoli-, aldehydi- tai ketonifunktioiset karbonihapot sekä muut yksinkertaiset tai kompleksiset happifunktioiset karbonihapot ja niiden anhydridit, halogenidit, peroksidit ja perhapot sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	vapaa
	IX. Typpifunktioiset yhdisteet	
29.25	Karboksiamidifunktioiset yhdisteet; hiilihapon amidifunktioiset yhdisteet ..	vapaa
29.26	Karboksi-imidifunktioiset yhdisteet (myös ortobensoehapposulfimidi ja sen suolat) ja iminifunktioiset yhdisteet (myös heksametyleenitetramiini ja trimetyleenitrinitramiini)	vapaa
	XI. Provitamiinit, vitamiinit, hormonit ja entsyymit, luonnolliset tai synteettisesti reprodusoidut	
29.39	Hormonit, luonnolliset tai synteettisesti reprodusoidut; niiden pääasiallisesti hormoneina käytettävät johdannaiset; muut pääasiallisesti hormoneina käytettävät steroidit	vapaa

30. Ryhmä

Farmaseuttiset tuotteet

Huomautuksia

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) lääkinnölliseen käyttöön soveltuvat haihtuvien kasviöljyjen vesitisleet ja vesiliuokset (nimike 33.05);
   (b) minkäänlaiset, eivät edes lääkinnöllisiä tai ennakolta ehkäiseviä ominaisuuksia omaavat, hampaiden puhdistusaineet, joiden katsotaan kuuluvan nimikkeeseen 33.06;
   (c) saippua ja suopa eivätkä muut nimikkeen 34.01 tuotteet, joihin on lisätty lääkkeitä.

3. — Nimikkeeseen 30.05 sijoitetaan vain:

   (d) varjoainevalmisteet röntgentutkimuksia varten ja sisäisesti tai ulkonaisesti käytettävät taudinmääritysreagenssit (nimikkeeseen 30.02 kuulumattomat), jotka ovat sekoittamattomia tuotteita annostettuina tai tällaista käyttöä varten kahdesta tai useammasta aineesta sekoitettuja tai yhdistettyjä tuotteita;
   (e) veriryhmän määritysreagenssit;
   (f) hammassementit ja muut hampaantäytteet;
   (g) ensiapulaatikot ja -lippaat.

31. Ryhmä

Lannoitteet

Huomautuksia

1. — Nimike 31.02 käsittää ainoastaan jäljempänä mainitut tuotteet, edellyttäen että ne eivät ole nimikkeessä 31.05 mainituissa muodoissa tai pakkauksissa:
   (A) Seuraavat tuotteet:

   (8) virtsa-aine, myös puhdas;

4. — Monoammonium- ja diammoniumortofosfaatti, myös puhtaat, sekä näiden yhdisteiden seokset keskenään tariffoidaan nimikkeen 31.05 mukaan.

5. — Huomautuksissa 1. (A), 2. (A) ja 3. (A) edellä mainitut pitoisuusmäärät lasketaan kuivasta vedettömästä tuotteesta.

6. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
(a) nimikkeen 05.15 mukainen eläimen veri;
(b) erilliset kemiallisesti määritellyt yhdisteet (muut kuin ne jotka vastaavat edellä olevia 1. (A), 2. (A), 3. (A) ja 4. huomautusten selostuksia);
(c) nimikkeen 38.19 mukaiset keinotekoisesti valmistetut kaliumkloridikiteet (muut kuin optiset elementit), jotka painavat vähintään 2.5 g/kpl; optiset elementit kaliumkloridista (nimike 90.01).

32. Ryhmä

Parkitus- ja väriuutteet; parkkihapot ja niiden johdannaiset; väriaineet, värit, maalit ja lakat; kitti, täyte- ja tiivistysaineet; painovärit, muste ja tushi

Huomautuksia

5. — Sanonta väriaine tässä ryhmässä ei käsitä tuotteita, jollaisia käytetään jatkoaineina öljyväreissä, vaikkakin ne soveltuvat myös vesivärien väriaineiksi.

6. — Sanonnan **pronssi- ja värilehtiset** nimikkeessä 32.09 katsotaan tarkoittavan vain tuotteita, jollaisia käytetään painatukseen, esim. kirjankansien tai hattunauhojen painamiseen, ja jotka ovat:

32.03	Synteettiset orgaaniset parkitusaineet sekä epäorgaaniset parkitusaineet; parkitusvalmisteet, myös luonnon parkitusaineita sisältävät; entsyymivalmisteet esiparkitusta varten (esim. entsyymi-, pankreatiini- tai bakteerialkuperää)	vapaa
32.12	Kitit; oksastusvaha, täytemaalit; ei-tulenkestävät pintojen peittämiseen tarkoitetut valmisteet; tiivistys- ja täytetahnat ja niiden kaltaiset tahnat, myös hartsikitti ja hartsisementti	12 %

33. Ryhmä

Haihtuvat öljyt ja resinoidit; hajustevalmisteet, kosmeettiset ja toalettivalmisteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
(a) nimikkeen 22.09 alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten;
(b) saippua ja suopa eivätkä muut nimikkeen 34.01 tuotteet;

2. — Nimikkeeseen 33.06 katsotaan kuuluvan muun muassa:
(a) huoneilman raikastamiseen käytettävät valmisteet, myös hajustamattomat;
(b) sekoitetut tai sekoittamattomat tuotteet (muut kuin nimikkeen 33.05 tuotteet), jotka soveltuvat käytettäväksi hajustevalmisteina, kosmeettisina tai toalettivalmisteina tai huoneilman raikastajina, kun ne ovat tällaiseen käyttöön tarkoitetuissa vähittäismyyntipakkauksissa.

34. Ryhmä

Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat ja "hammasvahat"

Huomautuksia

2. — Sanonnan **saippua ja suopa** nimikkeessä 34.01 katsotaan tarkoittavan vain vesiliukoista saippuaa ja suopaa. Saippua, suopa ja muut nimikkeeseen 34.01 kuuluvat tuotteet saavat sisältää lisäaineita (esim. desinfioimisaineita, hiomajauheita, täyteaineita tai lääkeaineita). Hiomajauheita sisältävät tuotteet tariffoidaan nimikkeen 34.01 mukaan vain, jos ne ovat tankoina, paloina tai valettuina kappaleina. **Muissa** muodoissa ne tariffoidaan nimikkeen 34.05 mukaan "hankausjauheina ja niiden kaltaisina valmisteina".

Sanonnan valmistetut vahat, emulgoimattomat ja liuotinvapaat nimikkeessä 34.03 katsotaan tarkoittavan vain:

(A) eläinvahojen seoksia, kasvivahojen seoksia tai tekovahojen seoksia;

34.01	Saippua ja suopa; saippuana käytettävät orgaaniset pinta-aktiiviset tuotteet tankoina, paloina tai valettuina kappaleina, myös saippuaa sisältävät:		
	B. toalettisaippua (myös parranajosaippua) käsikappaleina; toalettisaippuana käytettävät orgaaniset pinta-aktiiviset tuotteet, myös saippuaa sisältävät, käsikappaleina	p. 1 kg	4,—

35. Ryhmä

Valkuaisaineet ja liimat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) proteiiniaineet lääkkeiksi pakattuina (nimike 30.03);
   (b) gelatiinipohjalle valmistetut postikortit eivätkä muut graafiset tuotteet (49. ryhmä).
2. — Sanonnan dekstriini nimikkeessä 35.05 katsotaan tarkoittavan tärkkelyksen hajaantumistuotteita, joissa on pelkistävää sokeria dekstroosina ilmaistuna enintään 10 % kuiva-aineesta.
   Tällaiset tuotteet, joissa on pelkistävää sokeria yli 10 % kohdistetaan nimikkeeseen 17.02.

38. Ryhmä

Erinäiset kemialliset tuotteet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) erilliset kemialliset alkuaineet eivätkä erilliset kemiallisesti määritellyt yhdisteet, lukuun ottamatta seuraavia:
      (2) desinfioimisaineet, hyönteisten, tuhosienten ja rikkaruohojen hävittämisaineet, itämistä estävät aineet, rotanmyrkyt ja niiden kaltaiset tuotteet nimikkeessä 38.11 mainituissa muodoissa tai pakkauksissa;
      (3) tulensammutusaineet sammutuslaitteiden latausten tai sammutuskranaattien muodossa (nimike 38.17);
      (4) huomautuksissa 2. (a), 2. (c), 2. (d) ja 2. (f) jäljempänä mainitut tuotteet;
   (b) kemikaalien ja elintarvikkeiden seokset, jollaisia käytetään ihmisravinnon valmistukseen (yleensä nimike 21.07);
   (c) lääkkeet (nimike 30.03).
2. — Nimikkeeseen 38.19 kuuluvat seuraavat tuotteet, joiden ei katsota kuuluvan mihinkään muuhun nimikkeistön nimikkeeseen:
   (a) magnesiumoksidista tai alkali- tai maa-alkalimetallihalogenideista keinotekoisesti valmistetut kiteet (muut kuin optiset elementit), jotka painavat vähintään 2.5 g/kpl;
   (g) 28. ryhmän kemialliset alkuaineet (esim. pii ja seleeni), jotka on seostettu hivenmäärillä lisäaineita (doped) käytettäväksi elektroniikassa, levyinä, laattoina tai niiden kaltaisina, kiillotettuina tai kiillottamattomina, myös yhtenäisellä epitaksiaalikerroksella päällystettyinä.

38.19	Kemian ja siihen liittyvän teollisuuden tuotteet ja valmisteet (myös jos ne ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat; kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet, muualle kuulumattomat:		

	C. raaka nafteeni- ja sulfonafteenihappo sekä niiden veteen liukenemattomat suolat; seostetut alkyylibenseenit ja seostetut alkyylinaftaleenit; metallikarbideja sisältävät sintraamattomat seokset metallikarbiditeosten valmistukseen; laastit; shellakkaan perustuva äänilevymassa; elektrodimassa; ioninvaihtimet; kemian teollisuuden valmistetut katalysaattorit; aerosolipakkauksissa käytettävät ponnekaasuseokset; AIV-happo; 38. ryhmän 2. huomautuksen (g)-kohdassa mainitut tuotteet	vapaa
	F. kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet	vapaa

VII OSA

MUOVIT, MYÖS TEKOHARTSIT, SELLULOOSAESTERIT JA -EETTERIT, SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET; LUONNONKAUTSU, SYNTEETTINEN KAUTSU JA FAKTIS SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET

39. Ryhmä

Muovit, myös tekohartsit, selluloosaesterit ja -eetterit, sekä niistä valmistetut tuotteet

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) nimikkeen 32.09 pronssi- ja värilehtiset;

(e) palmikot, koriteokset eivätkä muut 46. ryhmään kuuluvat tavarat;

(f) XI osaan kuuluvat tavarat (tekstiiliaineet ja tekstiilitavarat);

(k) XVII osaan kuuluvien ilma-alusten ja kuljetusneuvojen osat;

(m) 91. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. kellot ja kellonkoneistot);

(o) huonekalut eivätkä muut 94. ryhmän tavarat;

(p) harjat eivätkä muut 96. ryhmään kuuluvat tavarat;

(q) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

(r) napit, vetoketjut, kammat, piipunvarret ja -imukkeet, savukeimukkeet ja niiden kaltaiset pitimet, termospullojen ja niiden kaltaisten astioiden osat, kynänvarret, irtolyijykynät eivätkä muut 98. ryhmään kuuluvat tavarat.

3.— Nimikkeisiin 39.01—39.06 kuuluvat vain seuraavissa muodoissa olevat ainekset:

(d) laattoina, levyinä, kelmuna tai kaistaleina (lukuun ottamatta 51. ryhmän 4. huomautuksen mukaan nimikkeeseen 51.02 tariffoitavia), myös painettuina tai muulla tavalla pintakäsiteltyinä, leikkaamattomina tai suorakulmaisiksi kappaleiksi leikattuina, mutta ei enempää valmistettuina (siinäkin tapauksessa, että ne näin leikattuina ovat käyttövalmiita esineitä);

39.01	Kondensaatio-, polykondensaatio- ja polyadditiotuotteet, myös modifioidut tai polymeroidut sekä myös suoraketjuiset (esim. fenolimuovit, aminomuovit, alkydit, polyallyyliesterit ja muut tyydyttämättömät polyesterit, silikonit):	
	B. valmistetut:	
	III. teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä:	
	a. kaistaleet, joissa on tekstiilikudelma tukiaineena, leveys enintään 5 cm	15 %
	b. muut	20 %
	IV. kelmu (myös letkuna) ..... (Muist.)	10 %

	V. laatat, levyt ja kaistaleet:		
	a. tekstiilikudelmavälikerroksin ja jotka voidaan taivuttaa 59. ryhmän 2. (A) huomautuksen (b)-kohdassa mainitulla tavalla ilman että ne murtuvat:		
	1. kaistaleet, leveys enintään 5 cm		15 %
	2. muut		20 %
	b. muut		10 %
	vähin tulli	1 kg	—,20
	VI. yksikuitulanka, putket, letkut ja tangot:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	Muist. alanimikkeeseen 39.01.B.IV. Tähän alanimikkeeseen kuuluva pintapeitteetön kelmu, jonka teollisuus käyttää sellaisenaan sähkökondensaattorien tai pohja-aineena metalloidun sähkökondensaattorikelmun valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
39.02	Polymeraatio- ja sekapolymeraatiotuotteet (esim. polyetyleeni, polytetrahalogeenietyleenit, polyisobutyleeni, polystyreeni, polyvinyylikloridi, polyvinyyliasetaatti, polyvinyyliklooriasetaatti ja muut polyvinyylijohdannaiset, polyakryyli- ja polymetakryylijohdannaiset, kumaroni-indeenihartsit):		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	B. valmistetut:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	III. teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä:		
	a. kaistaleet, joissa on tekstiilikudelma tukiaineena, leveys enintään 5 cm		15 %
	b. muut		20 %
	IV. kelmu (myös letkuna) ..... (Muist.)		10 %
	V. laatat, levyt ja kaistaleet:		
	a. tekstiilikudelmavälikerroksin ja jotka voidaan taivuttaa 59. ryhmän 2. (A) huomautuksen (b)-kohdassa mainitulla tavalla ilman että ne murtuvat:		
	1. kaistaleet, leveys enintään 5 cm		15 %
	2. muut		20 %
	b. muut:		
	1. lattialaatat		10 %
	vähin tulli	1 kg	—,20
	2. vaahtomuovia		10 %
	vähin tulli	1 kg	—,60
	3. muut:		
	x. akryylimuovia		5 %
	y. muuta muovia ..... (Muist.)		10 %
	VI. yksikuitulanka, putket, letkut ja tangot:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	Muist. 1. alanimikkeeseen 39.02.B.IV. Tähän alanimikkeeseen kuuluva pintapeitteetön kelmu, jonka teollisuus käyttää sellaisenaan sähkökondensaattorien tai pohja-aineena metalloidun sähkökondensaattorikelmun valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
	Muist. 2. alanimikkeeseen 39.02.B.IV. Tähän alanimikkeeseen kuuluva kelmu, ei kuitenkaan letkuna, jonka teollisuus käyttää tekosuolien valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
	Muist. 3. alanimikkeeseen 39.02.B.V.b.3.y. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat vinyylimuovilevyt, jotka teollisuus käyttää kerrostetun varmuuslasin valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
39.03	Regeneroitu selluloosa; selluloosanitraatti, selluloosa-asetaatti ja muut selluloosaesterit, selluloosaeetterit ja muut kemialliset selluloosajohdannaiset, myös pehmennetyt (esim. kollodiumi, selluloidi); vulkaanikuitu:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

	B. valmistetut selluloosamuovit:		
	III. teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä:		
	a. kaistaleet, joissa on tekstiilikudelma tukiaineena, leveys enintään 5 cm		15 %
	b. muut		20 %
	IV. kelmu (myös letkuna):		
	a. painettu		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,50
	b. muu		20 %
	vähin tulli	1 kg	1,30
	V. laatat, levyt ja kaistaleet:		
	a. tekstiilikudelmavälikerroksin ja jotka voidaan taivuttaa 59. ryhmän 2. (A) huomautuksen (b)-kohdassa mainitulla tavalla ilman että ne murtuvat:		
	1. kaistaleet, leveys enintään 5 cm		15 %
	2. muut		20 %
	b. muut:		
	1. vaahtomuovia		10 %
	2. muut, selluloosanitraattia		vapaa
	3. muut, muuta selluloosamuovia (Muist.)		5 %
	Muist. 1. alanimikkeeseen 39.03.A.III. Tähän alanimikkeeseen kuuluvasta kollodiumvillasta, jonka teollisuus käyttää lakkojen valmistukseen, kannetaan tullia 15 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
	Muist. 2. alanimikkeeseen 39.03.B.V.b.3. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat selluloosa-asetaattilevyt, jotka teollisuus käyttää kerrostetun varmuuslasin valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
39.07	Teokset aineista, jollaiset kuuluvat nimikkeisiin 39.01—39.06:		
	C. puolat, puolapillit, rullat ja niiden kaltaiset pohjalliset; konetiivisteet		5 %
	D. vaatteet ja muut teokset, alanimikkeisiin 39.01.B.V.a.2., 39.02.B.V.a.2. tai 39.03.B.V.a.2. kuuluvasta muovitavarasta valmistetut		35 %
	E. muut (Muist.)		21 %
	vähin tulli	1 kg	2,50
	Muist. alanimikkeeseen 39.07.E. Tähän alanimikkeeseen kuuluvista puolivalmisteista, joista teollisuus valmistaa nimikkeistön XVI—XX osiin kuuluvia esineitä, kannetaan tullia 7.5 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		

40. Ryhmä

Luonnonkautsu, synteettinen kautsu ja faktis sekä niistä valmistetut tuotteet

Huomautuksia

1. — Ellei nimikkeiden sanamuodosta muuta johdu, sanonta kautsu tarkoittaa kaikkialla tässä nimikkeistössä seuraavia tuotteita, myös vulkanoituina tai kovetettuina: luonnonkautsu, balata, guttaperkka ja niiden kaltaiset luonnonkumit, synteettinen kautsu ja öljystä valmistettu faktis sekä nämä aineet regeneroituina.

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu seuraavat kautsusta ja tekstiilitavarasta valmistetut tuotteet, jotka yleensä kuuluvat XI osaan:

(e) kuitukangas (bonded fibre fabrics) eikä vastaava langoista valmistettu tuote, kyllästetyt tai päällystetyt kautsulla tai joissa on kautsua sideaineena, riippumatta m^2-painosta eivätkä niistä valmistetut tavarat;

— —

3.— Tähän ryhmään eivät myöskään kuulu:

— —

(e) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (muut kuin urheilukäsineet ja nimikkeeseen 40.11 kuuluvat tavarat);

— —

4.— Sanonta **synteettinen kautsu** tämän ryhmän 1. huomautuksessa sekä nimikkeissä 40.02, 40.05 ja 40.06 tarkoittaa:

(a) tyydyttämättömiä synteettisiä aineita, jotka vulkanoimalla rikillä voidaan palautumattomasti muuntaa ei-lämpöplastillisiksi aineiksi ja joista mahdollisimman hyvin näin vulkanoituina (lisäämättä muita aineita, kuten pehmittimiä tai täyteaineita, aktiivisia tai inaktiivisia, jotka eivät ole välttämättömiä siltasidosten muodostumiselle) voidaan saada aineita, jotka 18°—29° C lämpötilassa voidaan murtumatta jännittää kolminkertaiseen pituuteensa ja jotka venytettyinä kaksinkertaiseen alkuperäiseen pituuteensa palautuvat viiden minuutin kuluessa enintään puolitoistakertaiseen alkuperäiseen pituuteensa.
Tällaisista tuotteista mainittakoon cis-polyisopreeni (IR), polybutadieeni (BR), polyklooributadieeni (CR), polybutadieenistyreeni (SBR), polyklooributadieeniakryylinitriili (NCR), polybutadieeniakryylinitriili (NBR) ja butyylikautsu (IIR);

(b) tioplasteja (TM);

(c) luonnonkautsua, joka on modifioitu yhdistämällä tai sekoittamalla siihen muovia, depolymeroitua luonnonkautsua sekä tyydyttämättömien synteettisten aineiden ja tyydytettyjen synteettisten suurpolymeerien seoksia, edellyttäen että kaikki yllä mainitut tuotteet täyttävät edellä (a)-kohdassa määrätyt vulkanoinnin, venyvyyden ja palautuvuuden ehdot.

— —

9.— —

Sanonnan **tangot ja muototangot** nimikkeessä 40.08 ja **tangot, muototangot ja putket** nimikkeessä 40.15 katsotaan soveltuvan tällaisille tuotteille myös määräpituisiksi leikattuina tai pintakäsiteltyinä, mutta ei enempää valmistettuina.

— —

VIII OSA

RAAKAVUODAT JA -NAHAT, MUOKATTU NAHKA, TURKISNAHAT SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TEOKSET; SATULA- JA VALJASTEOKSET; MATKATARVIKKEET, KÄSILAUKUT JA NIIDEN KALTAISET ESINEET; TEOKSET SUOLESTA

41. Ryhmä

Raakavuodat ja -nahat (ei kuitenkaan turkisnahat) sekä muokattu nahka

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(b) nimikkeisiin 05.07 tai 67.01 kuuluvat höyhen- tai untuvapeitteiset linnunnahat eivätkä tällaisten nahkojen osat;

— —

42. Ryhmä

Nahkateokset; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaukut ja niiden kaltaiset esineet; teokset suolesta

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(c) XI osaan kuuluvat verkkopussit;

— —

(f) ratsastuspiiskat, muut piiskat eivätkä muut nimikkeen 66.02 tavarat;

— —

(ij) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

— —

(entinen huomautus 2. poistetaan)

2. — Sanonnan **vaatteet ja vaatetustarvikkeet** nimikkeessä 42.03 katsotaan käsittävän muun muassa käsineet (myös urheilukäsineet), esiliinat ja muut suojavaatteet, housunkannattimet, vyöt, olkavyöt ja **ranne**hihnat (myös kellonrannekkeet).

*3. — Pullot, harjat, sakset ja muut näiden kaltaiset esineet, jotka kuuluvat matkatarvikkeisiin, toalettilaukkuihin tai muihin näiden kaltaisiin tavaroihin ja jotka tuodaan maahan näiden tavaroiden mukana samanaikaisesti, tariffoidaan yhdessä näiden tavaroiden kanssa.

— —

43. Ryhmä

Turkisnahat ja tekoturkikset; niistä valmistetut tavarat

Huomautuksia

— —

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) nimikkeisiin 05.07 tai 67.01 kuuluvat höyhen- tai untuvapeitteiset linnunnahat eivätkä tällaisten nahkojen osat;

(b) karvapeitteiset raa'at vuodat ja nahat, jollaiset kuuluvat 41. ryhmään (katso tuon ryhmän 1 (c) huomautusta);

— —

(e) 65. ryhmään kuuluvat päähineet ja niiden osat;

(f) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet).

3. — Sanonta **levyiksi, risteiksi tai niiden kaltaiseen muotoon yhdistetyt** nimikkeessä 43.02 tarkoittaa turkisnahkoja tai turkisnahkojen osia (muita kuin ns. rykättyjä nahkoja — dropped skins), jotka on ommeltu yhteen suorakulmioiksi, risteiksi tai puolisuunnikkaiksi muita aineita lisäämättä.

Muut yhdistetyt nahat, jotka sellaisenaan (tai vain leikkaamisen jälkeen) ovat valmiita välittömään käyttöön, samoin kuin nahat ja nahan osat, jotka on ommeltu yhteen vaatteiden, vaatteiden osien tai tarvikkeiden tai muiden esineiden muotoisiksi, kuuluvat nimikkeeseen 43.03.

— —

IX OSA

PUU JA PUUTEOKSET; PUUHIILI; KORKKI JA KORKKITEOKSET; TEOKSET OLJESTA, ESPARTOSTA TAI MUUSTA PALMIKOINTIAINEESTA; KORITEOKSET JA PUNONTATEOKSET

44. Ryhmä

Puu ja puuteokset; puuhiili

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(e) 64. ryhmään kuuluvat jalkineet ja niiden osat;

— —

(n) 94. ryhmään kuuluvat huonekalut ja niiden osat;

(o) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

— —

(entinen huomautus 2. poistetaan)

2. — Sanonta **erikoiskäsitelty puu** tässä ryhmässä tarkoittaa puuta, joka on ollut kemiallisen tai fysikaalisen käsittelyn alaisena (kysymyksen ollessa yhteenliimatuista puukerroksista muunkin käsittelyn alaisena kuin mikä on tarpeen hyvän liimauksen varmentamiseksi) ja joka sen kautta on tullut tiiviimmäksi tai kovemmaksi tai mekaanisesti vahvemmaksi tai vastustuskykyisemmäksi kemiallisia tai sähköisiä vaikutuksia vastaan.

3. — Nimikkeisiin 44.19—44.28 katsotaan kuuluvan, samoin perustein kuin niihin kuuluvat puuteokset, vastaavat tavarat vaneroidusta puusta, ristiinliimatusta vanerista, solulaatoista, "erikoiskäsitellystä puusta" tai tekopuusta.

4. — Nimikkeeseen 44.25 ei kohdisteta työvälineitä, joissa metalliosat muodostavat työterän, työpinnan tai muun työtä suorittavan osan.

44.09	Vannepuu; halkaistut pylväät; paalut, seipäät ja kepit, teroitetut, mutta pituussuunnassa sahaamattomat; puusäleet; paperipuu hakkeena tai lastuina; puulastu, jollainen soveltuu etikan valmistukseen tai nesteiden selvittämiseen	vapaa
44.21	Pakkauslaatikot, -rasiat, -häkit, -pytyt ja niiden kaltaiset päällykset, puusta, täydelliset:	

45. Ryhmä

Korkki ja korkkiteokset

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) 64. ryhmään kuuluvat jalkineet ja jalkineiden osat;
   (b) 65. ryhmään kuuluvat päähineet ja päähineiden osat;
   (c) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet).

46. Ryhmä

Teokset oljesta, espartosta tai muusta palmikointiaineesta; koriteokset ja punontateokset

Huomautuksia

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (b) 64. ja 65. ryhmään kuuluvat jalkineet ja päähineet eivätkä näiden osat;

3. — Nimikkeessä 46.02 sanonta yhdensuuntaisina säikeinä yhteen sidotut palmikointiaineet tarkoittaa levyn muotoon yhteen sidottuja vierekkäin asetettuja "palmikointiaineita", myös jos sideaine on valmistettu kehrätyistä tekstiilikuiduista.

X OSA

PAPERINVALMISTUSAINEET; PAPERI JA PAHVI SEKÄ TEOKSET NIISTÄ

48. Ryhmä

Paperi ja pahvi; paperivanuke-, paperi- ja pahviteokset

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) nimikkeen 32.09 pronssi- ja värilehtiset;
   (g) tavarat, jotka kuuluvat johonkin 46. ryhmän nimikkeistä (teokset palmikointiaineesta);
   (k) metalliohkolehti, paperi- tai pahvipohjalle kiinnitetty (XV osa);

4. — Nimikkeisiin 48.01—48.07 ei sijoiteta paperia, pahvia tai selluloosavanua:
   (a) enintään 15 cm levyisinä kaistaleina tai rullina;
   (b) suorakulmaisina arkkeina, joiden pisin sivu (tarvittaessa aukilevitetystä arkista mitattuna) on enintään 36 cm; eikä
   (c) leikattuna muuhun muotoon kuin suorakulmaisiksi kappaleiksi.

Kuitenkin käsintehty paperi missä tahansa koossa tai muodossa, johon se on välittömästi valmistettu ja jonka kaikilla sivuilla on valmistustavasta johtuva luonnollinen reuna, kohdistetaan 3. huomautuksen varauksin nimikkeeseen 48.02.

5. — Sanonta seinäpaperi ja linkrusta nimikkeessä 48.11 tarkoittaa ainoastaan:

6. — Nimikkeeseen 48.15 katsotaan kuuluvan muun muassa paperivilla, paperikaistale (myös taitettu tai päällystetty), jollaista käytetään esim. palmikointiin, sekä toalettipaperi rullina tai pakkoina, mutta ei huomautuksessa 7. mainittuja tavaroita.

48.11	Seinäpaperi ja linkrusta; ikkunakuultopaperi		12.5 %
	vähin tulli	1 kg	—,90
48.14	Kirjepaperilehtiöt, kirjekuoret, kirjekortit, kuvattomat postikortit ja kirjeenvaihtokortit; paperiset tai pahviset rasiat, kansiot yms., joissa on ainoastaan lajitelma kirjepaperia, kirjekuoria tms.		12.5 %

49. Ryhmä

Kirjat, sanomalehdet, kuvat ja muut painotuotteet; käsikirjoitukset, konekirjoitukset ja työpiirustukset

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(b) pelikortit eivätkä muut mihin tahansa 97. ryhmän nimikkeeseen kuuluvat tavarat;
(c) graafiset alkuperäiskaiverrukset, -painokset ja -litografiat (nimike 99.02), nimikkeeseen 99.04 kuuluvat posti-, vero- ja niiden kaltaiset merkit, yli 100 vuotta vanhat antiikkiesineet eivätkä muut mihin tahansa 99. ryhmän nimikkeeseen kuuluvat tavarat.

2. — Sanoma- ja aikakauslehdet sidottuina muulla tavoin kuin paperiin samoin kuin sanoma- ja aikakauslehtisarjat, joissa on useampia kuin yksi numero samoissa kansissa, kuuluvat nimikkeeseen 49.01 eivätkä nimikkeeseen 49.02.

XI OSA

TEKSTIILIAINEET JA TEKSTIILITAVARAT

Huomautuksia

1. — Tähän osaan eivät kuulu:

(d) nimikkeen 25.24 asbesti ja asbestiteokset eivätkä muut nimikkeiden 68.13 ja 68.14 tuotteet;

(h) 40. ryhmään kuuluvat kautsulla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut kudotut tekstiilikankaat, huopa, kuitukangas ja vastaava langoista valmistettu tuote eivätkä niistä valmistetut tavarat;
(ij) karvapeitteiset nahat (41. tai 43. ryhmä) eivätkä nimikkeisiin 43.03 ja 43.04 kuuluvat turkisnahkatavarat, tekoturkis ja teokset tekoturkiksesta;
(k) nimikkeisiin 42.01 ja 42.02 kuuluvat tekstiiliaineista valmistetut tavarat;
(l) 48. ryhmän tuotteet ja tavarat (esim. selluloosavanu);

(o) hiusverkot (nimike 65.05 tai 67.04 tapauksesta riippuen);

(t) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet).

2. — (A) Tavarat, jotka voidaan tariffoida jonkin 50.—57. ryhmien nimikkeen mukaan, ja jotka ovat kahden tai useamman tekstiiliaineen seoksia, tariffoidaan seuraavien sääntöjen mukaan:

3. — (A) Tässä osassa katsotaan, jäljempänä (B)-kohdassa mainituin poikkeuksin side- ja purjelangaksi, nuoraksi ja köydeksi seuraavanlaiset langat (yksi- tai useampisäikeiset tai kerratut):
(a) silkistä, shappesilkistä tai bourettesilkistä tehty lanka, joka painaa yli 2 g/m (18 000 denieriä);
(b) tekokuiduista tehty lanka (myös kahdesta tai useammasta 51. ryhmään kuuluvasta yksikuitulangasta valmistettu), joka painaa yli 1 g/m (9 000 denieriä);

(B) Poikkeuksia:
(a) villa- tai muu eläimenkarvalanka sekä paperilanka, muu kuin metallilla vahvistettu lanka;
(b) katkomattomien tekokuitujen kimput katkottujen tekokuitujen valmistusta varten sekä kiertämätön monikuitulanka tai monikuitulanka, jonka kierre on pienempi kuin 5 kierrosta metriä kohden;
(c) aito silkkigut, katgutin silkki- tai tekokuitujäljittelyt sekä 51. ryhmän yksikuitulanka;
(d) metalloitu lanka, joka ei ole metallilla vahvistettua lankaa; sekä
(e) hetulanka ja tekstiiliaineella kierrepäällystetty lanka.

4. — (A) Sanonta vähittäismyyntimuodoissa langan yhteydessä ryhmissä 50, 51, 53, 54, 55 ja 56 tarkoittaa jäljempänä (B) kohdassa mainituin poikkeuksin:

(B) Poikkeuksia:
(a) yksisäikeinen lanka tekstiiliaineeseen katsomatta, paitsi:
(1) valkaisematonta, yksisäikeistä lampaanvillasta tai hienosta eläimenkarvasta valmistettua lankaa;
(2) valkaistua, värjättyä tai painettua yksisäikeistä lampaanvillasta tai hienosta eläimenkarvasta valmistettua lankaa, jonka pituus on pienempi kuin 2 000 m kiloa kohden;
(b) valkaisematon useampisäikeinen tai kerrattu:
(1) silkki-, shappe- tai bourettesilkkilanka, pakkaustapaan katsomatta;
(2) muusta tekstiiliaineesta kuin lampaanvillasta tai hienosta eläimenkarvasta valmistettu lanka vyyhteinä tai pasmoina;
(c) useampisäikeinen tai kerrattu valkaistu, värjätty tai painettu silkki-, shappe- tai bourettesilkkilanka jonka pituus useampisäikeisenä on vähintään 75 000 m kiloa kohden;
(d) yksisäikeinen, useampisäikeinen tai kerrattu lanka, tekstiiliaineeseen katsomatta:
(1) ristivyyhteinä tai -pasmoina;
(2) pohjallisilla tai muissa muodoissa, jotka osoittavat sitä käytettävän tekstiiliteollisuudessa (esim. kudepuolilla, kertaushylsyillä, puolapilleillä tai kartiopuolilla tai koruompelukoneita varten kokongeiksi kelattuna).

6. — Sanonta sovitetut tässä osassa tarkoittaa:

7. — 50.—57. ryhmien nimikkeiden ja, ellei nimikkeiden sanamuodosta muuta käy ilmi, 58.—60. ryhmien nimikkeiden ei katsota soveltuvan tavaroille, jotka ovat edellä olevan 6. huomautuksen mielessä sovitettuja. 50.—57. ryhmien ei katsota soveltuvan 58. tai 59. ryhmään kuuluville tavaroille.

50. Ryhmä

Silkki ja silkkijätteet

50.09	Silkkikankaat, muut kuin bourettesilkistä kudotut		14 %
	vähin tulli	1 kg	5,—
50.10	Bourettesilkkikankaat		14 %
	vähin tulli	1 kg	5,—

51. Ryhmä

Katkomattomat tekokuidut

Huomautuksia

1. — Sanonta tekokuidut tarkoittaa kaikkialla nimikkeistössä kuituja ja yksikuitulankoja, jotka on valmistettu orgaanisista polymeereistä:

3. — Sanonnan katkomattomista tekokuiduista valmistettu lanka ei katsota tarkoittavan lankaa (ns. "ruptured filament yarn"), jonka kuiduista suurin osa on katkottu sen kulkiessa telojen tai muun laitteen kautta (56. ryhmä).

51.04	Kankaat katkomattomista tekokuiduista, myös nimikkeeseen 51.01 tai 51.02 kuuluvista yksikuitulangoista tai kaistaleista kudotut:		
	B. muut ..... (Muist.) vähin tulli	1 kg	20 % 4,—

53. Ryhmä

Villa ja muu eläimenkarva

Huomautus

Sanonta hieno eläimenkarva tarkoittaa alpakan, laaman, vikunjan, jakin, kamelin ja angora-, tiibet-, kashmir- ja niiden kaltaisten vuohien (mutta ei tavallisen vuohen) karvaa sekä kaniinin (myös angorakaniinin), jäniksen, majavan, nutrian ja piisamirotan karvaa.

53.11	Kankaat lampaanvillasta tai hienosta eläimenkarvasta:		
	A. paino yli 500 g/m² ..... vähin tulli	1 kg	22 % 2,75
	B. paino yli 200 g, mutta enintään 500 g/m² ..... vähin tulli	1 kg	22 % 4,—
	C. paino enintään 200 g/m² ..... vähin tulli	1 kg	22 % 6,—
53.12	Kankaat muusta karkeasta eläimenkarvasta kuin jouhesta ..... vähin tulli	1 kg	22 % 2,75
53.13	Jouhikankaat ..... vähin tulli	1 kg	22 % 2,75

54. Ryhmä

Pellava ja rami

54.05	Pellava- ja ramikankaat:		
	A. paino yli 500 g/m² ..... vähin tulli	1 kg	24 % 1,50
	B. muut ..... vähin tulli	1 kg	24 % 3,—

55. Ryhmä

Puuvilla

55.05	Puuvillalanka, ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa:		
	A. ompelulanka ..... vähin tulli	1 kg	12 % 1,80
55.07	Lintuniisikankaat, puuvillaa ..... vähin tulli	1 kg	20 % 3,30
55.08	Pyyheliinafrotee- ja sen kaltaiset froteekankaat, puuvillaa ..... vähin tulli	1 kg	24 % 3,50

55.09	Muut puuvillakankaat:		
	A. cordkangas		10 %
	B. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	C. muut:		
	I. valkaisemattomat, merseroimattomat:		
	a. paino yli 250 g/m² (Muist.)		20 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	b. paino enintään 250 g/m²		24 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
	II. muut:		
	a. paino yli 250 g/m² (Muist.)		20 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
	b. paino enintään 250 g/m²		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	Muist. — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

56. Ryhmä

Katkotut tekokuidut

Huomautus

Nimikkeen 56.02 katsotaan käsittävän vain katkomattomien, yhdensuuntaisten kimpun pituisten ja keskenään samanpituisten tekokuitujen kimput, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

57.06	Jutilanka ja lanka nimikkeeseen 57.03 kuuluvista muista niinitekstiilikuiduista		7 %
	vähin tulli	1 kg	—,13
57.09	Hamppukankaat:		
	A. paino yli 500 g/m²		15 %
	vähin tulli	1 kg	—,75
	B. muut		20 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
57.10	Jutikankaat ja kankaat nimikkeeseen 57.03 kuuluvista muista niinitekstiilikuiduista		20 %
	vähin tulli	1 kg	—,50
57.11	Kankaat muista kasvitekstiilikuiduista:		
	B. muuta tekstiilikuitua		15 %
	vähin tulli	1 kg	—,75

58. Ryhmä

Matot ja kuvakudokset; nukka- ja hetulankakankaat; nauhat; koristepunokset; tylli ja muut verkkokudokset; pitsit; koruompelukset

Huomautuksia

2. — Sanonnan matot nimikkeissä 58.01 ja 58.02 katsotaan käsittävän myös niiden kaltaiset tavarat, joilla on lattiamattojen ominaisuudet, mutta jotka on tarkoitettu muuhun käyttöön. Näiden nimikkeiden ei katsota soveltuvan huopamatoille, jotka kohdistetaan 59. ryhmään.

3. — Sanonta **kudotut nauhat** nimikkeessä 58.05 tarkoittaa:

5. — Sanonta **koruompelukset** nimikkeessä 58.10 tarkoittaa muun muassa metalli- tai lasilankakoruompelua näkyvällä tekstiilikudelmapohjalla sekä paljeteilla, helmillä tai tekstiili- tai muuta ainetta olevilla koristekuvioilla tehtyjä ompeluaplikaatioita. Tämän nimikkeen ei katsota soveltuvan neulatyönä tehdyille kuvakudoksille (nimike 58.03).

6. — Tämän ryhmän nimikkeiden katsotaan käsittävän myös niissä mainitut tavarat metallilangasta tehtyinä, jos ne ovat sellaisia, joita käytetään vaatteisiin, sisustuksiin tai niiden kaltaisiin tarkoituksiin.

58.01	Matot, solmitut (myös sovitetut):		
	A. käsin solmitut aidot itämaiset matot		17.5 %
	vähin tulli	1 kg	2,60
	B. muut		35 %
	vähin tulli	1 kg	5,25
58.02	Muut matot, myös sovitetut; kelim-, sumak-, karamanie- ja niiden kaltaiset kudelmat, myös sovitetut:		
	A. joiden pinta on jutia ja/tai muuta niinikuitua ja/tai manillaa, sisalia ja/tai muuta agavekuitua		35 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
	B. joiden pinta on kookoskuitua		10 %
	vähin tulli	1 kg	—,50
	C. joiden pinta on muuta tekstiiliainetta		35 %
	vähin tulli	1 kg	3,50
58.04	Nukka- ja hetulankakankaat (nimikkeeseen 55.08 tai 58.05 kuulumattomat):		
	B. muuta tekstiiliainetta		24 %
	vähin tulli	1 kg	5,—

58.05	Kudotut nauhat ja yhdensuuntaisten yhteen liimattujen tekstiililankojen tai -kuitujen muodostamat kuteettomat nauhat (bolducs), nimikkeeseen 58.06 kuulumattomat: (Muist.)		
	A. silkkiä		20 %
	B. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa, puuvillaa tai katkottua tekokuitua		30 %
	vähin tulli	1 kg	5,50
	C. jutia		25 %
	vähin tulli	1 kg	—,50
	D. muuta tekstiiliainetta		30 %
	Muist. nimikkeeseen 58.05. Tähän nimikkeeseen kuuluvat nauhat, jotka teollisuus käyttää värinauhojen valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
58.07	Hetulanka (myös nöyhtähetulanka); kierrepäällystetty lanka (muu kuin nimikkeen 52.01 lanka tai kierrepäällystetty jouhilanka); palmikot, palmikoidut nauhat ja koristepunokset, metritavarana; tupsut, pumpulat ja niiden kaltaiset tavarat:		
	A. hetulanka		3.5 %
	B. verkonpaulat kohoineen tai painoineen		10 %
	C. kierrepäällystetty, nimikkeeseen 40.07 kuulumaton kimmoinen lanka (esim. polyuretaania)		8 %
	D. muut:		
	I. silkkiä		20 %
	II. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa, puuvillaa tai katkottua tekokuitua		30 %
	vähin tulli	1 kg	5,50
	III. muuta tekstiiliainetta		30 %
58.08	Tylli ja solmitut verkkokudokset, kuosittomat:		
	A. kalaverkot, metritavarana		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	B. muut		20 %
58.09	Tylli, lankauudinkangas ja solmitut verkkokudokset, kuosein; pitsit ja pitsikudelmat, käsin tai koneella tehdyt, metritavarana, kaistaleina tai koristekuvioina		20 %

59. Ryhmä

Vanu ja huopa; side- ja purjelanka, nuora ja köysi; erikoiskudelmat; kyllästetyt tai päällystetyt kudelmat; tekniset tekstiilitavarat

Huomautuksia

1. — Sanonnan **tekstiilikudelmat** katsotaan tässä ryhmässä tarkoittavan vain 50.—57. ryhmien ja nimikkeen 58.04 kankaita, nimikkeen 58.05 nauhoja, nimikkeen 58.07 palmikoita, palmikoituja nauhoja ja koristepunoksia metritavarana, nimikkeiden 58.08 ja 58.09 tylliä ja muita verkkokudoksia, nimikkeen 58.09 pitsejä ja pitsikankaita ja nimikkeen 60.01 neuloksia.

2. — (A) Nimikkeen 59.08 katsotaan soveltuvan tekstiilikudelmille, jotka on kyllästetty päällystetty, peitetty tai kerrostettu selluloosajohdannaisilla tai muilla muoviaineilla, riippumatta m^2-painosta ja muovin laadusta (kiinteä, vaahto-, sieni- tai solumuovi).

Nimikkeeseen eivät kuitenkaan kuulu:

(a) kudelmat, joissa kyllästäminen, päällystäminen tai peittäminen ei ole paljain silmin nähtävissä (tavallisesti ryhmät 50—58 sekä 60); tätä määräystä sovellettaessa ei huomiota kiinnitetä värin muutokseen;

(b) tuotteet, joita ei voida murtamatta taivuttaa käsin 7 mm:n läpimittaisen sylinterin ympärille 15°—30° C lämpötilassa (tavallisesti 39. ryhmä);

(c) tuotteet, joissa kudelma on täysin muovin peitossa tai jotka on päällystetty tai peitetty molemmin puolin muovilla (39. ryhmä).

(B) Nimikkeeseen 59.12 eivät kuulu:

(a) kudelmat, joissa kyllästäminen tai päällystäminen ei ole paljain silmin nähtävissä (tavallisesti ryhmät 50—58 sekä 60); tätä määräystä sovellettaessa ei huomiota kiinnitetä värin muutokseen;

(b) kuviollisiksi maalatut kudelmat (muut kuin kulissiksi, studion taustakankaaksi tai sen kaltaista tarkoitusta varten maalatut);

(c) tekstiilinöyhdällä tai -tomulla tai korkkijauheella tai niiden kaltaisella aineella kuvioita muodostaen päällystetyt kudelmat;

(d) tavanomaisella, tärkkelykseen tai sen kaltaiseen aineeseen perustuvalla viimeistelyaineella käsitellyt kudelmat.

3. — Sanonta kautsulla käsitellyt tekstiilikudelmat nimikkeessä 59.11 tarkoittaa:

(a) kautsulla kyllästettyjä, päällystettyjä, peitettyjä tai kerrostettuja tekstiilikudelmia, jotka painavat:

— —

(c) vaahto-, sieni- ja solukautsulaattoja, -levyjä ja -kaistaleita yhdistettyinä tekstiilikudelmaan, ei kuitenkaan tavaroita, jotka 40. ryhmän 2. huomautuksen viimeisen kappaleen mukaan kuuluvat 40. ryhmään.

— —

5. — Nimikkeeseen 59.17 sijoitetaan seuraavat tavarat, joiden ei katsota kuuluvan mihinkään muuhun XI osan nimikkeeseen:

(a) ainoastaan seuraavat tekstiilituotteet (muut kuin ne, joilla on nimikkeisiin 59.14—59.16 kuuluvien tuotteiden luonne), nimittäin:

— —

(4) loimella ja kuteella kudottu tekstiilihuopa, myös kyllästetty tai päällystetty, jollaista tavallisesti käytetään paperikoneissa tai muuhun tekniseen tarkoitukseen, letkumainen tai päätön yksin- tai moninkertaisin loimin ja/tai kutein, tai litteäksi kudottu moninkertaisin loimin ja/tai kutein;

(5) metallivahvisteiset tekstiilikudelmat, jollaisia tavallisesti käytetään tekniseen tarkoitukseen;

(6) nimikkeeseen 52.01 kuuluvasta metalloidusta langasta valmistetut tekstiilikudelmat, jollaisia tavallisesti käytetään paperin valmistuksessa tai muuhun tekniseen tarkoitukseen;

— —

	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
59.02	Huopa ja siitä valmistetut tavarat, myös kyllästetyt tai päällystetyt:		
	A. huopa:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	II. muu:		
	a. lampaanvillaa tai muuta hienoa eläimenkarvaa, kyllästämätön ja päällystämätön:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	2. paino enintään 500 g/m²		30 %
	vähin tulli	1 kg	3,90
	b. muu huopa		30 %
	vähin tulli	1 kg	1,10
	B. huovasta valmistetut tavarat		30 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
59.03	Kuitukangas, sen kaltainen kangas langoista sekä tällaisista kankaista valmistetut tavarat, myös kyllästetyt tai päällystetyt:		
	A. kuitukangas ja sen kaltainen kangas langoista, metritavarana, myös kyllästetty tai päällystetty:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	II. muu		30 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	B. tällaisista kankaista valmistetut tavarat		30 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
59.05	Verkot ja verkkokudelmat, solmitut, nimikkeeseen 59.04 kuuluvista aineista valmistetut, kappaleina, metritavarana tai sovitettuina; valmiit kalaverkot, langasta, side- tai purjelangasta tai nuorasta valmistetut:		
	A. kalaverkot, nimikkeeseen 59.04 kuuluvista aineista valmistetut, kappaleina, metritavarana tai sovitettuina; valmiit kalaverkot, muusta langasta valmistetut		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

59.06	Muut langasta, side- tai purjelangasta, nuorasta tai köydestä valmistetut tavarat, ei kuitenkaan tekstiilikudelmat eikä niistä tehdyt tavarat		20 %
59.07	Liimalla tai tärkkelyspitoisella aineella päällystetyt tekstiilikudelmat, jollaisia käytetään kirjankansien ulkopuoliseen päällystämiseen tai sen kaltaiseen tarkoitukseen; kalkiokangas; maalausta varten käsitellyt kudelmat; jäykistekangas (buckram) ja sen kaltaiset kudelmat, hattujen valmistukseen tai sen kaltaiseen tarkoitukseen käytettävät:		
	A. kirjansidontakangas		30 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
	— —		
59.08	Tekstiilikudelmat, kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut selluloosajohdannaisilla tai muilla muoviaineilla:		
	— —		
	B. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	C. nukkakudelmat		24 %
	vähin tulli	1 kg	5,—
	D. muut:		
	I. koko pinnan peittävällä muovikerroksella päällystetyt kudelmat, joissa muovikerros muodostaa päällispuolen, muovin osuus tuotteen kokonaispainosta vähintään 50 %		20 %
	II. muut:		
	a. nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua		24 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
	b. muuta tekstiiliainetta		24 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
59.09	Tekstiilikudelmat, kyllästetyt tai päällystetyt öljyllä tai kuivuvaan öljyyn perustuvalla aineella:		
	— —		
	B. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	— —		
59.11	Kautsulla käsitellyt tekstiilikudelmat, muut kuin kautsulla käsitellyt neuletuotteet:		
	— —		
	C. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	D. nukkakudelmat		24 %
	vähin tulli	1 kg	5,—
	E. muut:		
	— —		
	III. muut:		
	a. nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua		24 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
	b. muuta tekstiiliainetta		24 %
	vähin tulli	1 kg	2,—
59.12	Tekstiilikudelmat, muulla tavalla kyllästetyt tai päällystetyt; teatterikulissiksi, studion taustakankaaksi tai sen kaltaista tarkoitusta varten maalattu kudelma:		
	A. tavaranpeitekangas		24 %
	vähin tulli	1 kg	1,50
	B. muut:		
	I. jutikudelma, kyllästetty tai päällystetty asfaltilla, tervalla tai niiden kaltaisella aineella		5 %
	— —		
59.13	Kimmoiset kudelmat (ei kuitenkaan neulokset), joissa on kautsusäikeitä tekstiiliaineiden ohessa:		
	— —		
	B. muuta tekstiiliainetta		30 %
	vähin tulli	1 kg	4,50

59.14	Lampun-, kamiinan-, sytyttimen-, kynttilän- ja niiden kaltaisten tavaroiden sydämet, tekstiiliaineesta kudotut, palmikoidut tai neulotut; pyöröneulottu hehkusukkakudelma ja hehkusukat:		
	A. sydämet:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	II. muut		30 %
	vähin tulli	1 kg	2,75
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
59.15	Paloletkut ja niiden kaltaiset letkut, tekstiiliainetta, myös vuoratut, vahvistetut tai muuta ainetta olevin varustein:		
	A. kautsulla tai muovilla vuoratut		30 %
	vähin tulli	1 kg	2,60
	B. muut:		
	I. kasvitekstiiliainetta		15 %
	vähin tulli	1 kg	1,90
	II. muuta tekstiiliainetta		30 %
	vähin tulli	1 kg	2,60
59.16	Käyttö- ja kuljetushihnat, tekstiiliainetta, myös metallilla tai muulla aineella vahvistetut		11 %
	vähin tulli	1 kg	1,30
59.17	Tekstiilikudelmat ja tekstiilitavarat, jollaisia tavallisesti käytetään teknisiin tarkoituksiin:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	B. kudottu konehuopa, letkumainen tai päätön yksin-, kaksin- tai moninkertaisin loimin ja/tai kutein tai litteäksi kudottu kaksin- tai moninkertaisin loimin ja/tai kutein, myös kyllästetty tai päällystetty		6 %
	C. suodatus- ja puserruskangas:		
	I. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa		3 %
	vähin tulli	1 kg	—,60
	II. muuta tekstiiliainetta		7.5 %
	vähin tulli	1 kg	1,60
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

60. Ryhmä

Neuletuotteet

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) nimikkeen 58.09 virkatut pitsit;

— —

2.— Nimikkeisiin 60.02—60.06 sijoitetaan neuletuotteet sekä niiden osat:

(a) välittömästi määrämuotoisiksi neulottuina, jotka tuodaan joko erillisinä kappaleina tai useita kappaleita käsittäväksi metritavaraksi neulottuna;

(b) ompelemalla tai muulla tavoin sovitettuina.

— —

5.— Tässä ryhmässä tarkoitetaan:

— —

(b) kautsulla käsitellyillä: kautsulla kyllästettyjä, päällystettyjä, peitettyjä tai kerrostettuja tai kautsulla kyllästetystä, päällystetystä tai peitetystä tekstiililangasta valmistettuja.

60.01	Neulokset, ei kuitenkaan kimmoiset eikä kautsulla käsitellyt:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	C. havakset, joiden pituus on vähintään 20 m ja leveys vähintään 9 m, synteettistä tekokuituainetta		20 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
	D. nukkaneulokset		24 %
	vähin tulli	1 kg	5,—
	E. muut:		
	I. silkkiä tai nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua		20 %
	vähin tulli	1 kg	5,—

	II. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa tai katkottua tekokuitua		24 %
	vähin tulli	1 kg	5,50
	III. muuta tekstiiliainetta		24 %
	vähin tulli	1 kg	3,—
60.02	Käsineet ja kintaat, neuletuotetta, ei kuitenkaan kimmoiset eikä kautsulla käsitellyt:		
	B. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa		27 %
	vähin tulli	1 kg	8,—
60.03	Sukat, alus-, puoli- ja nilkkasukat, sukansuojukset sekä niiden kaltaiset tavarat, neuletuotetta, ei kuitenkaan kimmoiset eikä kautsulla käsitellyt:		
	B. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa		27 %
	vähin tulli	1 kg	7,50
	C. katkottua tekokuitua		32 %
	vähin tulli	1 kg	9,—
	D. muuta tekstiiliainetta		32 %
	vähin tulli	1 kg	5,25
60.04	Alusvaatteet, neuletuotetta, ei kuitenkaan kimmoiset eikä kautsulla käsitellyt:		
	B. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa		27 %
	vähin tulli	1 kg	10,50
	C. katkottua tekokuitua		35 %
	vähin tulli	1 kg	10,50
	D. muuta tekstiiliainetta		35 %
	vähin tulli	1 kg	6,—
60.05	Päällysvaatteet ja muut tavarat, neuletuotetta, ei kuitenkaan kimmoiset eikä kautsulla käsitellyt:		
	A. silkkiä tai nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua		35 %
	vähin tulli	1 kg	20,—
	B. lampaanvillaa tai muuta eläimenkarvaa		27 %
	vähin tulli	1 kg	10,50
	C. katkottua tekokuitua		35 %
	vähin tulli	1 kg	10,50
	D. muuta tekstiiliainetta		35 %
	vähin tulli	1 kg	6,—
60.06	Neulokset ja muut neuletuotteet, kimmoiset tai kautsulla käsitellyt (myös kimmoiset polvensuojukset ja kimmoiset kohjusukat):		

61. Ryhmä

Vaatteet ja vaatetustarvikkeet

Huomautuksia

1. — Tämän ryhmän nimikkeiden katsotaan soveltuvan niissä mainituille tavaroille ainoastaan, kun ne on valmistettu tekstiilikudelmasta (myös huovasta, kuitukankaasta, nimikkeen 58.07 palmikosta tai koristepunoksesta, tyllistä tai muusta verkkokudoksesta tai pitsistä) tai metallikudelmasta, mutta ei sensijaan neuletuotetavaroille, paitsi nimikkeessä 61.09 mainittuja.

3. — Nimikkeitä 61.01—61.04 sovellettaessa:

(a) esineet, joita ei voida todeta miesten tai poikien eikä naisten tai tyttöjen vaatteiksi, tariffoidaan nimikkeiden 61.02 tai 61.04 mukaan, tapauksesta riippuen;

(b) sanonnan pikkulasten vaatteet katsotaan tarkoittavan:

(1) pienten lasten vaatteita, joita ei voida todeta yksinomaan poikien tai tyttöjen vaatteiksi;

(2) vauvanvarusteita.

5. — Tämän ryhmän nimikkeiden katsotaan soveltuvan tekstiilikudelmille (muut kuin neulokset), jotka on leikattu määrämuotoisiksi tämän ryhmän tavaroiden valmistamista varten.
Nimikkeeseen 61.09 kuuluvat kuitenkin myös tähän nimikkeeseen tariffoitavien esineiden valmistamista varten määrämuotoisiksi neulotut kudelmat, jotka tuodaan joko erillisinä kappaleina tai useita kappaleita käsittäväksi metritavaraksi neulottuna.

61.01	Miesten ja poikien päällysvaatteet:		
	A. nimikkeisiin 59.08, 59.09 tai 59.11 kuuluvaa tekstiilitavaraa		35 %
	vähin tulli	1 kg	8,—
	B. muuta tekstiilitavaraa		35 %
	vähin tulli	1 kg	13,—
61.02	Naisten, tyttöjen ja pikkulasten päällysvaatteet:		
	A. nimikkeisiin 59.08, 59.09 tai 59.11 kuuluvaa tekstiilitavaraa		35 %
	vähin tulli	1 kg	8,—
	B. muuta tekstiilitavaraa		35 %
	vähin tulli	1 kg	13,—
61.03	Miesten ja poikien alusvaatteet, myös kaulukset, paidanrintamukset ja kalvosimet		35 %
	vähin tulli	1 kg	13,—
61.04	Naisten, tyttöjen ja pikkulasten alusvaatteet		35 %
	vähin tulli	1 kg	13,—
61.05	Nenäliinat		35 %
	vähin tulli	1 kg	5,60
61.06	Hartiahuivit, pää- ja kaulahuivit, hunnut ja niiden kaltaiset tavarat		35 %
	vähin tulli	1 kg	8,50

62. Ryhmä

Muut sovitetut tekstiilitavarat

Huomautuksia

1. — Tämän ryhmän nimikkeiden katsotaan soveltuvan niissä mainituille tavaroille ainoastaan, kun ne on valmistettu tekstiilikudelmista (muista kuin huovasta tai kuitukankaasta tai sen kaltaisesta langasta valmistetusta tuotteesta) tai nimikkeen 58.07 palmikoista tai koristepunoksista, ei kuitenkaan neuletuotteesta.

62.01	Matka- ja vuodehuovat		30 %
	vähin tulli	1 kg	4,20
62.02	Vuodeliinavaatteet, pöytäliinat ja pyyheliinat sekä niiden kaltaiset tavarat; ikkunaverhot ja muut sisustustavarat		35 %
	vähin tulli	1 kg	6,—
62.03	Säkit ja pussit, jollaisia käytetään tavaroiden pakkaamiseen:		
	A. ilmeisesti käytetyt:		
	I. jutia		vapaa
62.04	Tavaranpeitteet, purjeet, ulkokaihtimet, aurinkokatokset, teltat ja leiriytymisvarusteet:		
	A. jutia		25 %

62.05	Muut sovitetut tekstiilitavarat (myös vaatteiden leikkuukaaviot):		
	A. sovitetut tekstiilitavarat, metritavarana:		
	I. silkkiä tai nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua		35 %
	vähin tulli	1 kg	7,—
	II. muuta tekstiiliainetta		35 %
	vähin tulli	1 kg	4,50

XII OSA

JALKINEET, PÄÄHINEET, SATEENVARJOT JA PÄIVÄNVARJOT, RATSASTUSPIISKAT JA MUUT PIISKAT SEKÄ NIIDEN OSAT; VALMISTETUT HÖYHENET JA NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; TEKOKUKAT; HIUSTEOKSET; VIUHKAT

64. Ryhmä

Jalkineet, nilkkaimet ja niiden kaltaiset tavarat; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) jalkineet, joissa ei ole kiinnitettyä anturaa, neuletuotteesta (nimike 60.03) tai muusta tekstiilikudelmasta (paitsi huovasta ja kuitukankaasta tai sen kaltaisesta langoista valmistetusta tuotteesta) (nimike 62.05);

   —

2. — Sanonnan osat nimikkeissä 64.05 ja 64.06 ei katsota tarkoittavan nauloja, anturanastoja, reikärenkaita, kengänkoukkuja, solkia, koristeita, punoksia, kengännauhoja, tupsuja eikä muita koristeita (jotka tariffoidaan asianomaisten nimikkeittensä mukaan) eikä myöskään nappeja eikä muita nimikkeeseen 98.01 kuuluvia tavaroita.

3. — Sanonnan **kautsu tai muovi** nimikkeessä 64.01 katsotaan tarkoittavan myös tekstiilikudelmaa, joka on ulkopinnalta peitetty tai päällystetty toisella tai molemmilla näistä aineista.

	— —		
64.02	Jalkineet nahka- tai tekonahkapohjin; jalkineet (muut kuin nimikkeeseen 64.01 kuuluvat), kautsu- tai muovipohjin:		
	— —		
	D. muut:		
	I. nahka- tai tekonahkapäällisin:		
	a. puolikengät ja sannikkaat:		
	1. miesten		20 %
	vähin tulli	1 kg	4,—
	2. naisten		20 %
	vähin tulli	1 kg	7,—
	— —		

65. Ryhmä

Päähineet ja niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) nimikkeeseen 63.01 kuuluvat käytetyt päähineet;

   —

   (d) 97. ryhmän nukenhatut tai muut lelupäähineet eivätkä karnevaaliesineet.

2. — Nimikkeen 65.02 ei katsota soveltuvan ompelemalla valmistetuille hatunteelmille (paitsi palmikoiduista tai muista kaistaleista kierukkaan ompelemalla tehtyjä hatunteelmiä).

— —

66. Ryhmä

Sateenvarjot ja päivänvarjot, kävelykepit, ratsastuspiiskat ja muut piiskat sekä niiden osat

Huomautuksia

2.— Nimikkeen 66.03 ei katsota soveltuvan tekstiiliaineosille eikä -tarvikkeille eikä, aineeseen katsomatta, päällisille, tupsuille, sateenvarjonkoteloille eikä niiden kaltaisille tavaroille. Tällaiset tavarat tuotuina nimikkeeseen 66.01 tai 66.02 kuuluvien tavaroiden kanssa, mutta niihin kiinnittämättöminä, tariffoidaan erikseen eikä niiden katsota muodostavan näiden tavaroiden osia.

67. Ryhmä

Valmistetut höyhenet ja untuvat sekä höyhen- ja untuvateokset; tekokukat; hiusteokset; viuhkat

Huomautuksia

2.— Nimikkeen 67.01 ei katsota soveltuvan seuraaville tavaroille:

(a) tavarat (esim. vuodevaatteet, joissa höyhenet tai untuvat ovat vain täytteenä tai pehmusteena);

(c) tekokukat ja -lehdet tai niiden osat eivätkä muut nimikkeen 67.02 tavarat;

3.— Nimikkeen 67.02 ei katsota soveltuvan seuraaville tavaroille:

XIII OSA

TEOKSET KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTA; KERAAMISET TUOTTEET; LASI JA LASITAVARAT

68. Ryhmä

Teokset kivestä, kipsistä, sementistä, asbestista, kiilteestä tai niiden kaltaisesta aineesta

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(b) nimikkeeseen 48.07 kuuluva päällystetty tai kyllästetty paperi (esim. kiillejauheella tai grafiitilla päällystetty tai bitumilla tai asfaltilla käsitelty paperi);

(c) 59. ryhmään kuuluva päällystetty tai kyllästetty tekstiilikudelma (esim. kiillejauheella päällystetty tai bitumilla tai asfaltilla käsitelty kudelma);

(f) nimikkeen 84.34 kivipainokivet;

(ij) 91. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. kellot ja kellonkotelot);

(l) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

(m) nimikkeeseen 98.01 kuuluvat tavarat (esim. napit), nimikkeeseen 98.05 kuuluvat tavarat (esim. kivikynät) eivätkä nimikkeeseen 98.06 kuuluvat tavarat (esim. kivitaulut);

(n) taideteokset eivätkä kokoelma- ja antiikkiesineet (99. ryhmä).

2.— Sanonnan työstetty muistopatsas- ja rakennuskivi nimikkeessä 68.02 katsotaan tarkoittavan ei ainoastaan nimikkeissä 25.15 ja 25.16 mainittuja kivilajeja, vaan myöskin kaikkea muuta samalla tavoin työstettyä luonnonkiveä (esim. kvartsiitti, piikivi, dolomiitti ja steatiitti); sen ei kuitenkaan katsota tarkoittavan liuskekiveä.

68.04	Myllynkivet, hiomakivet, hiomalaikat ja niiden kaltaiset laikat (myös hioma-, terotus-, kiillotus-, tasoitus- ja leikkauspäät, -kiekot ja -kärjet), luonnonkiveä (myös kokoonpuristettua), kokoonpuristettua luonnon tai keinotekoista hioma-ainetta tai keraamista ainetta, myös jos niissä on muusta aineesta tehty keskus, kampi, sokkeli, akseli tai niiden kaltaisia osia, mutta ilman telinettä; tällaisten kivien ja laikkojen segmentit ja muut valmiit osat, luonnonkiveä (myös kokoonpuristettua), kokoonpuristettua luonnon tai keinotekoista hioma-ainetta tai keraamista ainetta:		
68.13	Muokattu asbesti ja asbestiteokset (esim. pahvi, lanka ja kudelma; asbestivaatekappaleet, -jalkineet ja -tiivisteet), myös vahvistetut, nimikkeeseen 68.14 kuulumattomat; asbestiin tai asbestiin ja magnesiumkarbonaattiin perustuvat seokset ja niistä valmistetut tavarat:		
	C. asbestiteokset ja asbestin ja magnesiumkarbonaattiin perustuvista seoksista valmistetut tavarat:		
	I. pahvi ja levyt:		
	b. muut	1 kg	—,19
	II. lanka ja kudelmat	1 kg	—,19

69. Ryhmä

Keraamiset tuotteet

Huomautuksia

1. — Tämän ryhmän nimikkeiden katsotaan soveltuvan vain muotoilun jälkeen poltetuille keraamisille tuotteille. Nimikkeiden 69.04—69.14 katsotaan soveltuvan vain muille kuin lämpöä eristäville tai tulenkestäville keraamisille tuotteille.

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(c) sähköeristimet (nimike 85.25) eivätkä nimikkeeseen 85.26 kuuluvat sähköeristystarvikkeet;

(f) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

	I. Lämpöä eristävät ja tulenkestävät tuotteet		
69.01	Lämpöä eristävät tiilet, laatat ja muut lämpöä eristävät tuotteet piipitoisesta fossiilijauheesta tai niiden kaltaisista piipitoisista maalajeista (esim. kiselguurista, trippelistä tai diatomiitista)		7.5 %
69.10	Huuhtelualtaat, pesualtaat, bideet, klosettiastiat, urinaalit, kylpyammeet ja niiden kaltaiset kiinteät saniteettikalusteet		15 %
	vähin tulli	1 kg	—,45
69.11	Pöytäesineet ja muut esineet, jollaisia yleensä käytetään talous- tai toalettitarkoituksiin, posliinia (myös biskviiposliinia):		
	A. valkoiset tai yksivärisestä massasta valmistetut, ei kuitenkaan massan väristä poikkeavalla värilasitteella lasitetut		15 %
	vähin tulli	1 kg	—,55
	B. muut		22.5 %
	vähin tulli	1 kg	1,90
69.12	Pöytäesineet ja muut esineet, jollaisia yleensä käytetään talous- tai toalettitarkoituksiin, muuta keraamista ainetta kuin posliinia:		
	A. valkoiset tai yksivärisestä massasta valmistetut, ei kuitenkaan massan väristä poikkeavalla värilasitteella lasitetut		12.5 %
	vähin tulli	1 kg	—,30
	B. muut		20 %
	vähin tulli	1 kg	—,50

70. Ryhmä

Lasi ja lasiteokset

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(f) napit, hajuvesi- ja niiden kaltaiset suihkupullot, kokoonpannut termospullot eivätkä muut 98. ryhmään kuuluvat tavarat.

2. — Sanonnan valettu, valssattu, vedetty tai puhallettu lasi (myös verho- ja lankalasi), leikattu muuten kuin suorakulmaisiksi kappaleiksi tai taivutettu tai muuten valmistettu (esim. reunoista hiottu tai kaiverrettu), myös pinnalta hiottu tai kiillotettu nimikkeessä 70.07 katsotaan soveltuvan myös tällaisesta lasista valmistettuihin tavaroihin edellyttäen, että ne ovat kehystämättömiä ja ettei niihin ole yhdistetty muuta ainetta kuin lasia.

3. — Nimikkeessä 70.20 sanonnalla lasivilla tarkoitetaan:

(a) kivennäisvillaa, jonka piidioksidi (SiO_2)-pitoisuus on vähintään 60 % painosta;

(b) kivennäisvillaa, jonka piidioksidi (SiO_2)-pitoisuus on alle 60 %, mutta alkalioksidin (K_2O ja/tai Na_2O) pitoisuus yli 5 % painosta tai booritrioksidin (B_2O_3) yli 2 % painosta.

Kivennäisvilla, joka ei täytä edellä mainittuja ehtoja, kuuluu nimikkeeseen 68.07.

4. — Nimikkeistössä katsotaan sanonnan lasi tarkoittavan myös sulatettua kvartsia ja sulatettua piidioksidia.

70.12	Termospullojen ja muiden termosastioiden lasisäiliöt:		
	A. hopeoimattomat:		
	II. muut		20 %
	vähin tulli	1 kg	1,30
	B. muut		25 %
	vähin tulli	1 kg	3,20
70.13	Lasiesineet (nimikkeeseen 70.19 kuulumattomat), jollaisia tavallisesti käytetään pöytä-, keittiö-, toaletti- tai toimistoesineinä, sisäkoristeluun tai sen kaltaisiin tarkoituksiin:		
	A. uunin-, tulen- tai iskunkestävät pöytä- ja keittiötavarat	1 kg	1,—
	B. muut:		
	I. koristelutarkoituksessa hiotut, kaiverretut, syövytetyt, osittain tai kokonaan himmennetyt, maalatut, kullatut, hopeoidut tai niiden kaltaisella tavalla pintakäsitellyt	1 kg	7,50
	II. muut:		
	a. puristetut tai valetut	1 kg	1,—
	b. muut	1 kg	2,50
70.14	Lasiteokset valaistusta tai merkinantoa varten ja optiset lasiesineet, ei kuitenkaan optisesti valmistetut tai optisesta lasista tehdyt:		
	A. valaisinlasiesineet ja niihin kuuluvat lasiteokset, kuten kuvut ja varjostimet:		
	II. muut		35 %
	vähin tulli	1 kg	2,25
70.16	Tiilet, laatat, katulaatat, neliön tai suorakulmion muotoiset ja muut puristetut tai valetut lasiesineet, jollaisia tavallisesti käytetään rakennustarkoituksiin; vaahto- eli solulasi laattoina, levyinä tai sen kaltaisessa muodossa		17.5 %
	vähin tulli	1 kg	—,15
70.17	Laboratoriolasiesineet sekä hygieeniset ja farmaseuttiset lasiesineet, myös asteikolla varustetut tai täsmätyt; lasiampullit:		
	B. lasiampullit	1 kg	1,30

XIV OSA

LUONNONHELMET, JALO- JA PUOLIJALOKIVET, JALOMETALLIT, JALOMETALLILLA PLETEROIDUT METALLIT JA NÄISTÄ VALMISTETUT TEOKSET; KORUT; METALLIRAHA

71. Ryhmä

Luonnonhelmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit ja näistä valmistetut teokset; korut

Huomautuksia

— —

3.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(e) nimikkeen 43.03 tai 43.04 tavarat;

(f) XI osaan kuuluvat tavarat (tekstiiliaineet ja -tavarat);

— —

(ij) nimikkeen 67.05 viuhkat;

— —

(l) nimikkeisiin 68.04, 68.05, 68.06 tai 82. ryhmään kuuluvat hiomavälineet, joissa on jalo- tai puolijalokivien (luonnon tai synteettisten) tomua tai jauhetta; 82. ryhmän tavarat, joissa on epäjalometalliseen runkoon kiinnitettynä jalo- tai puolijalokivistä (luonnon, synteettisistä tai rekonstruoiduista) valmistettu työtä suorittava osa; XVI osaan kuuluvat koneet, mekaaniset laitteet ja sähkötarvikkeet sekä niiden osat, elleivät nämä tavarat ole kokonaan jalo- tai puolijalokivistä (luonnon, synteettisistä tai rekonstruoiduista) valmistettuja;

— —

(p) 98. ryhmään kuuluvat tavarat, muut kuin nimikkeissä 98.01 ja 98.12 mainitut;

— —

10.— Sanonta epäaidot korut nimikkeessä 71.16 tarkoittaa edellä olevan 8. huomautuksen (a)-kohdan mukaan luonteeltaan koruiksi katsottavia esineitä (muita kuin nappeja, kauluksennappeja, kalvosinnappeja tai muita nimikkeen 98.01 esineitä ja nimikkeen 98.12 hiuskampoja ja -solkia tai niiden kaltaisia esineitä), joissa ei ole luonnonhelmiä, jalo- tai puolijalokiviä (luonnon, synteettisiä tai rekonstruoituja) eikä jalometallilla pleteroitua metallia (muutoin kuin silauksena tai pienehköinä osina) ja jotka on valmistettu:

— —

XV OSA

EPÄJALOT METALLIT JA EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT

Huomautuksia

1.— Tähän osaan eivät kuulu:

(a) nimikkeisiin 32.08, 32.09, 32.10 ja 32.13 kuuluvat metallihiutaleisiin tai -jauheeseen perustuvat valmistetut värit, musteet eivätkä muut tuotteet;

— —

(d) sateenvarjojen kehykset eivätkä muut nimikkeen 66.03 tavarat;

— —

(f) XVI osaan kuuluvat tavarat (koneet, mekaaniset laitteet ja sähkötarvikkeet);

— —

(h) epäjalosta metallista valmistetut kojeet ja laitteet, jollaiset kuuluvat XVIII osaan, myös kellonjouset;

— —

(k) 94. ryhmään kuuluvat tavarat (huonekalut ja vuoteiden joustinpohjat);

— —

(m) 97. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. lelut, pelit ja urheiluvälineet);

— —

2.— Sanonta yleiskäyttöiset osat tarkoittaa kaikkialla nimikkeistössä:

(a) nimikkeissä 73.20, 73.25, 73.29, 73.31 ja 73.32 määriteltyjä ja niiden kaltaisia muista epäjaloista metalleista valmistettuja tavaroita;

— —

(c) nimikkeissä 83.01, 83.02, 83.07, 83.09, 83.12 ja 83.14 määriteltyjä tavaroita.

— —

Ellei edellä olevan kappaleen määräyksistä tai 83. ryhmän huomautuksesta muuta johdu, ei 73.—81. ryhmien nimikkeisiin kohdisteta 82. tai 83. ryhmään kuuluvia tavaroita.

3. — Seosten tariffointi (lukuun ottamatta ferroseoksia ja kupariesiseoksia, sellaisina kuin ne määritellään 73. ja 74. ryhmissä):
(a) epäjalojen metallien seokset, joissa on nikkeliä yli 10 % painosta, tariffoidaan nikkeliseoksena, paitsi milloin niissä on rautaa painon puolesta enemmän kuin mitään muuta metallia;
(b) muut epäjalojen metallien seokset tariffoidaan siitä metallista valmistettuna seoksena, jota niissä on painon puolesta eniten;
(c) seos, jossa on tähän osaan kuuluvia epäjaloja metalleja ja siihen kuulumattomia aineosia, tariffoidaan tähän osaan kuuluvana epäjalojen metallien seoksena, jos näiden metallien yhteispaino on vähintään yhtä suuri kuin muiden aineosien yhteispaino;
(d) seoksiin luetaan tässä osassa myös sintratut metallijauheiden seokset ja sulattamalla saadut heterogeeniset seokset (ei kuitenkaan kermetit).

5. — Kokoonpantujen esineiden tariffointi:
Ellei nimikkeiden sanamuodosta muuta johdu, tariffoidaan epäjalosta metallista tehdyt tavarat (myös eri aineista valmistetut, jotka nimikkeistön tulkintasääntöjen mukaan on tariffoitava epäjalosta metallista valmistettuina) siitä metallista tehtyinä, jota painon puolesta on eniten.
Tässä mielessä:
(a) on rauta ja teräs tai eri rauta- ja teräslaadut katsottava yhdeksi ja samaksi metalliksi;
(b) seoksen katsotaan olevan kokonaan sitä metallia, jona se on tariffoitava 3. huomautuksen perusteella;
(c) nimikkeen 81.04 kermettiä pidetään yhtenä ainoana epäjalona metallina.

73. Ryhmä

Rauta ja teräs sekä rauta- ja terästeokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:
(a) **Takkirauta** (nimike 73.01):

Kuitenkin "kutistumattomana teräksenä" (non-distorting tool steels) tunnetut rautaseokset, joissa on vähintään 1.9 % painosta hiiltä ja joilla on teräksen luonteenomaiset ominaisuudet, tariffoidaan teräksenä kysymykseen tulevan nimikkeen mukaan.

(c) **Ferroseokset** (nimike 73.02):
käytännössä valssattavaksi tai taottavaksi soveltumattomia rautaseoksia (muita kuin kupariesiseoksia, sellaisina kuin ne määritellään 74. ryhmän 1. huomautuksessa), joita tavallisesti käytetään raaka-aineena raudan ja teräksen valmistuksessa ja joissa on yhtä tai useampaa seosainetta seuraavissa painorajoissa:
yli 8 % piitä,
yli 30 % mangaania,
yli 30 % kromia,
yli 40 % volframia,
yli 10 % yhteensä muita seosaineita (esim. alumiinia, titaania, vanadiinia, kuparia, molybdeenia ja niobiumia, edellyttäen kuitenkin ettei kuparipitoisuus ylitä 10 %),
ja joissa on rautaa vähintään 4 % painosta piipitoisissa ferroseoksissa, vähintään 8 % mangaanipitoisissa piitä sisältämättömissä ferroseoksissa tai vähintään 10 % muissa tapauksissa.

3. — Nimikkeissä 73.06—73.15 mainitut rauta- ja terästuotteet, jotka on päällystetty muunlaatuisella raudalla tai teräksellä tariffoidaan sen laatuisesta raudasta tai teräksestä valmistettuina, jota niissä on painon puolesta eniten.

73.21	Rakenteet ja rakenteiden osat (esim. lentokonesuojat ja muut rakennukset, sillat ja sillanosastot, sulkuportit, tornit, mastot, katot, katonkehysrakenteet, oven- ja ikkunankehykset, ikkunaluukut, kaiteet ja pylväät), rautaa tai terästä; levyt, vanteet, tangot, muototangot ja putket ja niiden kaltaiset tavarat, rakenteissa käytettäviksi valmistetut, rautaa tai terästä	7.5 %
73.22	Säiliöt, sammiot, altaat ja niiden kaltaiset astiat, kaikkia aineita (ei kuitenkaan tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja) varten, rautaa tai terästä, yli 300 litraa vetävät, myös vuoratut tai lämpöeristetyt, mutta ilman mekaanisia tai lämmitysvarusteita	10 %

73.23	Astiat, tynnyrit, laatikot, rasiat ja niiden kaltaiset rauta- tai teräslevypäällykset, jollaisia tavallisesti käytetään tavaroiden kuljetukseen tai pakkaukseen:		
73.24	Säiliöt, rautaa tai terästä, tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja varten:		
73.33	Neulat käsinompelua (myös koruompelua) varten, mattoneulat, sukkapuikot, pujotusneulat, virkkuukoukut ja niiden kaltaiset käsityöneulat sekä koruompelulävistimet, rautaa tai terästä		vapaa
73.36	Uunit (myös jos niissä on lisäkattila keskuslämmitystä varten), kamiinat ja liedet, keittolaitteet, arinat, tulipesät ja muut huoneenlämmityslaitteet, kaasupolttimet, polttimilla varustetut lämpölaatat, pesukattilat, joissa on arina tai muu kuumennuslaite, sekä niiden kaltaiset tavarat, ei kuitenkaan sähkökäyttöiset, jollaisia käytetään taloudessa, ja niiden osat, rautaa tai terästä:		
73.37	Lämmityskattilat (lukuun ottamatta nimikkeeseen 84.01 kuuluvia kattiloita) ja lämmönsäteilijät keskuslämmitystä varten, ei kuitenkaan sähköllä kuumennettavat, sekä niiden osat, rautaa tai terästä; ilmankuumentimet ja kuuman ilman jakelulaitteet (myös kylmän tai ilmastoidun ilman jakeluun soveltuvat), ei kuitenkaan sähköllä kuumennettavat, yhteenrakennetuin moottorituulettimin tai -puhaltimin, sekä niiden osat, rautaa tai terästä:		
	A. lämmityskattilat sekä niiden osat		6 %
73.38	Esineet, jollaisia yleensä käytetään taloustarkoituksiin, sisätiloissa käytettävät saniteettiesineet, sekä niiden osat, rautaa tai terästä:		
	B. saniteettiesineet ja niiden osat:		

74. Ryhmä

Kupari ja kupariteokset

Huomautuksia

1. — Sanonta **kupariesiseokset** nimikkeessä 74.02 tarkoittaa seoksia (ei kuitenkaan kuparifosfidia — fosforikuparia —, joka sisältää yli 8 % painosta fosforia), jotka muiden seosaineiden ohella sisältävät yli 10 % painosta kuparia, jotka eivät sovellu valssattaviksi tai taottaviksi ja joita tavallisesti käytetään raaka-aineena muiden seosten valmistuksessa tai hapen- tai rikinpoistoaineina tai sen kaltaiseen tarkoitukseen muiden metallien kuin raudan valmistuksessa.
(Kuparifosfidi — fosforikupari —, joka sisältää yli 8 % painosta fosforia, kohdistetaan nimikkeeseen 28.55 eikä tähän ryhmään.)

2. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 74.03):

valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. Tangoiksi katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut tai sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla), edellyttäen että ne täten työstettäessä eivät ole saaneet muihin nimikkeisiin kuuluvien esineiden tai tuotteiden luonnetta.
Lankateelmät ("wire bars") ja tankoteelmät ("billets"), joiden päät on supistettu tai joita on työstetty muulla tavalla, joka ainoastaan helpottaa niiden viemistä koneisiin, joilla niistä valmistetaan esimerkiksi valssilankaa tai putkea, katsotaan kuitenkin nimikkeen 74.01 valmistamattomaksi kupariksi.

3. — Nimikkeen 74.07 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille, jotka on kiillotettu, päällystetty, muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla. Nimikkeen 74.08 katsotaan soveltuvan muun muassa putkenosille, joita on työstetty vastaavalla tavalla.

74.09	Säiliöt, sammiot, altaat ja niiden kaltaiset astiat, kuparista, kaikkia aineita (ei kuitenkaan tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja) varten, yli 300 litraa vetävät, myös vuoratut tai lämpöeristetyt, mutta ilman mekaanisia tai lämmitysvarusteita	7.5 %
74.17	Keitto- ja lämmityslaitteet, jollaisia käytetään taloustarkoituksiin, ei kuitenkaan sähköllä toimivat, ja niiden osat, kuparia:	

75. Ryhmä

Nikkeli ja nikkeliteokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 75.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. **Tangoksi** katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut tai sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 75.04 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille ja putkenosille, jotka on kiillotettu, päällystetty, muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla.

76. Ryhmä

Alumiini ja alumiiniteokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 76.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. **Tangoksi** katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut ja sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 76.06 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille, jotka on kiillotettu, päällystetty, muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kirteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla. Nimikkeen 76.07 katsotaan soveltuvan muun muassa putkenosille, joita on työstetty vastaavalla tavalla.

76.08	Rakenteet ja rakenteiden osat (esim. lentokonesuojat ja muut rakennukset, sillat ja sillanosastot, tornit, mastot, katot, katonkehysrakenteet, oven- ja ikkunankehykset, kaiteet ja pylväät), alumiinia; levyt, tangot ja muototangot, putket ja niiden kaltaiset tavarat, alumiinia, rakenteissa käytettäviksi valmistetut	6 %
76.09	Säiliöt, sammiot, altaat ja niiden kaltaiset astiat, alumiinia, kaikkia aineita (ei kuitenkaan tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja) varten, yli 300 litraa vetävät, myös vuoratut tai lämpöeristetyt, mutta ilman mekaanisia tai lämmitysvarusteita	6 %

76.11	Säiliöt, alumiinia, tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja varten		6 %
76.16	Muut alumiiniteokset: A. pyörylät, myös reialliset, kuten putkiloteelmät ja aluslaatat		1.5 %

78. Ryhmä

Lyijy ja lyijyteokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 78.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. Tangoksi katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut ja sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 78.05 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille ja putkenosille, jotka on kiillotettu tai päällystetty tai muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla.

79. Ryhmä

Sinkki ja sinkkiteokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 79.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. Tangoksi katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut ja sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 79.04 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille ja putkenosille, jotka on kiillotettu tai päällystetty tai muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla.

80. Ryhmä

Tina ja tinateokset

Huomautuksia

1. — Tässä ryhmässä seuraavat sanonnat tarkoittavat:

(b) **Tanko ja muototanko** (nimike 80.02):
valssattuja, kuumapursutettuja, vedettyjä tai taottuja täyteläitä tuotteita, joiden suurin poikkileikkausmitta on yli 6 mm ja paksuus, jos ne ovat litteitä, enemmän kuin 1/10 leveydestä. Tangoksi katsotaan myös samanmuotoiset ja -mittaiset valetut ja sintratut tuotteet, joita on edelleen työstetty valmistuksen jälkeen (muuten kuin yksinkertaisesti puhdistamalla tai hehkuhilsettä poistamalla).

2. — Nimikkeen 80.05 katsotaan soveltuvan muun muassa putkille ja ontoille tangoille ja putkenosille, jotka on kiillotettu tai päällystetty tai muotoiltu tai muuten työstetty, esim. taivutettu, väännetty kierukaksi, kierteitetty, porattu, supistettu, tehty kartiomaisiksi tai varustettu kampalaipoilla.

82. Ryhmä

Työkalut ja -välineet sekä veitset, lusikat ja haarukat, epäjaloa metallia; niiden osat

Huomautuksia

1. — Paitsi puhalluslamppuja, kenttäahjoja, kehyksillä varustettuja tahkokiviä ja hiomakiekkoja, manikyyri- ja pedikyyrivälinesarjoja sekä nimikkeisiin 82.07 ja 82.15 kuuluvia tavaroita, tähän ryhmään kuuluvat ainoastaan sellaiset esineet, joissa on terä, työstösärmä, työpinta tai muu työtä suorittava osa, joka on:

— —

2. — Tämän ryhmän nimikkeisiin kuuluvien tavaroiden epäjalometalliset osat tariffoidaan kuten vastaavat valmiit esineet, paitsi sellaisinaan erikseen määriteltyjä osia ja käsityövälineiden työteränpitimiä (nimike 84.48). XV osan 2. huomautuksessa määritellyt yleiskäyttöiset osat eivät kuitenkaan missään tapauksessa kuulu tähän ryhmään.
Sähköhiustenleikkuukoneiden leikkuuterät kohdistetaan nimikkeeseen 82.13 ja sähköparranajolaitteiden terät ja leikkuupäät nimikkeeseen 82.11.

3. — Sarjat (muut kuin manikyyri- ja pedikyyrivälinesarjat) (nimike 82.13), jotka koostuvat lajitelmasta työvälineitä, veitsiä, lusikoita, haarukoita tai muita tämän ryhmän eri nimikkeisiin kuuluvia esineitä sovitettuina rasioissa, lippaissa, koteloissa tai niiden kaltaisissa päällyksissä, tariffoidaan kuten se sarjassa oleva esine, jonka tulli on korkein.

— —

	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
82.02	Sahat (ei mekaaniset) sekä käsisahan- ja konesahanterät (myös hampaattomat)		6 %
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
82.04	Käsityövälineet, myös lasinleikkuutimantit, tämän ryhmän muihin nimikkeisiin kuulumattomat; puhalluslamput ja alasimet; ruuvipuristimet ja -pakottimet, muut kuin työstökoneiden osat ja tarvikkeet; kenttäahjot; kehyksillä varustetut tahkokivet ja hiomakiekot (käsin tai polkimella käytettävät):		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

83. Ryhmä

Erinäiset epäjalosta metallista valmistetut tavarat

— —

83.01	Lukot ja riippulukot (avaimella, yhdistelmällä tai sähköllä toimivat) ja niiden osat, epäjaloa metallia; käsilaukkujen, matka-arkkujen ja niiden kaltaisten esineiden lukolliset kehykset ja niiden osat, epäjaloa metallia; edellä mainittujen lukkojen avaimet, epäjaloa metallia		7.5 %
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
83.07	Valaisimet ja valaisinkalusteet sekä niiden osat, epäjaloa metallia (eivät kuitenkaan sähkökytkimet, sähkölampunpitimet, ajoneuvojen sähkölamput, sähköparisto- ja dynamolamput eivätkä muut 85. ryhmään kuuluvat tavarat paitsi nimikkeeseen 85.22 kuuluvia):		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

XVI OSA

KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; SÄHKÖTARVIKKEET; NIIDEN OSAT

Huomautuksia

1. — Tähän osaan eivät kuulu:
   (a) käyttö- ja kuljetushihnat muovista (39. ryhmä) tai vulkanoidusta kautsusta (nimike 40.10); vulkanoidusta pehmeäkautsusta valmistetut muut tavarat, jollaisia käytetään koneissa tai mekaanisissa tai sähköisissä laitteissa (nimike 40.14);
   (b) nahka- tai tekonahkateokset (nimike 42.04) eivätkä turkisteokset (nimike 43.03), jollaisia käytetään koneissa tai mekaanisissa laitteissa tai tekniseen tarkoitukseen;

(c) puolat, puolapillit, rullat eivätkä niiden kaltaiset pohjalliset, aineeseen katsomatta (esim. 39., 40., 44. tai 48. ryhmät sekä XV osa);
(d) nimikkeeseen 48.21 kuuluvat lävistetyt paperi- ja pahvikortit jacquardkoneita ja sen kaltaisia koneita varten;

— —

(f) nimikkeiden 71.02 ja 71.03 jalo- ja puolijalokivet (luonnon, synteettiset ja rekonstruoidut) eivätkä nimikkeen 71.15 mukaiset kokonaan tällaisista kivistä valmistetut esineet;

— —

(k) XVII osan kuljetusneuvot, ilma-alukset, alukset ja veneet;

— —

2. — Ellei tämän osan 1. huomautuksesta, 84. ryhmän 1. huomautuksesta tai 85. ryhmän 1. huomautuksesta muuta johdu, koneiden osat (jotka eivät ole nimikkeissä 84.64, 85.23, 85.24, 85.25 tai 85.27 mainittujen esineiden osia) tariffoidaan seuraavien sääntöjen mukaan:

— —

(entiset huomautukset 3., 4. ja *4: (1) poistetaan)

3. — Elleivät nimikkeiden sanamuodot edellytä muuta, koneyhdistelmät, joissa on kaksi tai useampia yhdeksi kokonaisuudeksi yhdistettyä konetta, samoin kuin koneet, jotka on sovitettu suorittamaan kahta tai useampaa toisiaan täydentävää tai vaihtoehtoista toimintaa, tariffoidaan sen toiminnan mukaan, joka antaa koneyhdistelmälle tai koneelle sen oleellisen luonteen.

4. — Koneisiin asennetut moottorit sekä moottorit, jotka tuodaan irrallaan samanaikaisesti koneiden mukana ja jotka tulevat asennettaviksi itse koneeseen siinä olevaan kannattimeen tai muuhun koneessa tai sen pohjalevyssä olevaan, moottoria varten sovitettuun tilaan, muodostaen siten koneen kanssa kiinteän asennuskokonaisuuden, tariffoidaan samaan nimikkeeseen kuin asianomaiset koneet. Edellä oleva koskee myös soveltuvin kohdin koneiden mukana tuotuja käyttö- ja kuljetushihnoja.

5. — Sanonta koneet edellä olevissa huomautuksissa tarkoittaa kaikkia XVI osaan kuuluvia koneita, laitteita ja välineitä.

84. Ryhmä

Höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(e) nimikkeen 85.05 käsityövälineet eivätkä nimikkeen 85.06 talouskoneet ja -laitteet;

2. — Ellei XVI osan 3. tai 4. huomautuksesta muuta johdu, kone tai laite, joka vastaa yhden tai useamman nimikkeen sanamuotoa nimikkeistä 84.01—84.21 ja samanaikaisesti yhden tai useamman nimikkeen sanamuotoa nimikkeistä 84.22—84.60, tariffoidaan edellisen nimikeryhmän asianomaisen nimikkeen eikä jälkimmäisen nimikeryhmän nimikkeen mukaan.
Nimikkeen 84.17 ei kuitenkaan katsota soveltuvan:
(a) idätyslaitteille, hautomalaitteille eikä lämpökaapeille siipikarjanhoitoa varten (nimike 84.28);
(b) viljankostutuslaitteille (nimike 84.29);
(c) diffuusiolaitteille sokerimehun uuttamista varten (nimike 84.30);
(d) tekstiililankojen, -kudelmien ja valmiiden tekstiilitavaroiden lämpökäsittelykoneille ja -laitteille (nimike 84.40);
(e) mekaanista käsittelyä varten sovitetuille koneille ja laitteille, joissa lämpötilan muutos on merkityksettään toissijainen, joskin tarpeellinen.

Nimikkeen 84.19 ei katsota soveltuvan:
(a) ompelukoneille säkkien ja niiden kaltaisten tavarapäällyksien sulkemista varten (nimike 84.41);
(b) nimikkeen 84.54 toimistokoneille.

3. — (A) Sanonta automaattiset tietojenkäsittelykoneet nimikkeessä 84.53 tarkoittaa:
(a) digitaali- eli numerokoneita, jotka pystyvät varastoimaan muistiinsa paitsi yhden tai useamman tietojenkäsittelyohjelman ja käsiteltävät tiedot myös ohjelman, jonka avulla muodollinen ohjelmointikieli, jolle ohjelmat kirjoitetaan, käännetään konekielelle. Näissä koneissa tulee olla keskusmuisti, joka on välittömästi valmis ohjelman suorittamiseen ja joka on riittävän laaja varastoimaan ainakin ne osat käsittely- ja kääntämisohjelmista sekä ne tiedot, jotka ovat tarpeen kulloinkin kysymykseen tulevassa käsittelytehtävässä. Koneiden on itse kyettävä alkuperäisen ohjelman ohjeiden mukaan tekemiensä loogisten johtopäätösten perusteella muuttamaan ohjelman suoritustapaa käsittelyprosessin aikana;
(b) analogiakoneita, jotka pystyvät jäljittelemään matemaattisia yhtälöitä ja joihin kuuluu vähintäin analogia-, ohjaus- ja ohjelmointielementit;
(c) hybridi- eli sekakoneita, jotka koostuvat joko digitaali- eli numerokoneesta täydennettynä analogiaelementein tai analogiakoneesta täydennettynä digitaalielementein.

(B) Automaattiset tietojenkäsittelykoneet voivat olla järjestelmien muodossa koostuen vaihtelevista määristä eri ulkokuoriin rakennettuja yksiköitä. Yksikön katsotaan olevan täydellisen järjestelmän osan, jos se täyttää seuraavat ehdot:

(a) se voidaan yhdistää keskusyksikköön joko suoraan tai yhden taikka useamman muun yksikön kautta;

(b) se on erikoisesti suunniteltu sellaisen järjestelmän osaksi (voimayksikköä lukuunottamatta, sen on kyettävä ottamaan vastaan tai syöttämään tietoa sellaisessa muodossa — koodina tai signaalina — jota voidaan käyttää kysymyksessä olevassa järjestelmässä).

Tällaiset yksiköt kohdistetaan nimikkeeseen 84.53 myös, jos ne tuodaan maahan erillisinä lähetyksinä.

4. — Nimikkeen 84.62 katsotaan soveltuvan muun muassa kiillotetuille teräskuulille, joiden enimmäis- ja vähimmäisläpimitta poikkeaa nimellishalkaisijasta enintään 1 %, kuitenkin enintään 0.05 mm. Muut teräskuulat tariffoidaan nimikkeen 73.40 mukaan.

5. — Kone, jota käytetään useampaan kuin yhteen tarkoitukseen, tariffoidaan kuin sen pääasiallinen käyttötarkoitus olisi sen ainoa käyttötarkoitus.

Ellei tämän ryhmän 2. huomautuksesta tai XVI osan 3. huomautuksesta muuta johdu ja ellei toisin ole määrätty, kone, jonka pääasiallista käyttötarkoitusta ei ole missään nimikkeessä mainittu tai jonka pääasiallista käyttötarkoitusta ei voida määritellä, tariffoidaan nimikkeen 84.59 mukaan. Nimikkeen 84.59 katsotaan käsittävän myös koneet, joilla valmistetaan köyttä tai kaapelia metallilangasta, tekstiililangasta tai jostakin muusta aineesta tai tällaisten aineiden yhdistelmistä (esim. kiertämis-, kertaus- ja kaapelointikoneet).

84.01	Vesihöyrykattilat ja muut höyrykattilat (muut kuin keskuslämmityskattilat, joilla voidaan kehittää myös matalapaineista höyryä); kuumavesikattilat:	
	— —	
84.02	Nimikkeen 84.01 kattiloiden apulaitteet (esim. esilämmittimet, tulistimet, noenpoistolaitteet, savukaasun palautuslaitteet ja niiden kaltaiset laitteet); höyrykoneiden lauhduttimet:	
	— —	
84.10	Nestepumput (myös moottori- ja turbiinipumput), mittausvarusteineenkin; sanko-, ketju-, ruuvi-, nauha- ja niiden kaltaiset nesteensiirtolaitteet ..... (Muist.)	7.5 %
	Muist. nimikkeeseen 84.10. Tähän nimikkeeseen kuuluvat nestepumput, jotka teollisuus käyttää 84. ryhmään kuuluvien omalla kuljetuskoneistolla varustettujen koneiden tai nimikkeeseen 87.01, 87.02, 87.04, 87.07 tai 87.09 kuuluvien moottoriajoneuvojen valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.	
	— —	
84.15	Jäähdytyskaapit sekä muut jäähdytyslaitteet ja -laitokset (myös sähköllä toimivat):	
	A. jäähdytyskaapit ja niiden kaltaiset jäähdytyskalusteet sisään asennettuine jäähdytyskojeistoineen, myös jäähdytys- ja pakastekalusteiden yhdistelmät:	
	I. sähköllä toimivat, kompressorikojeistoiset, talouskäyttöön	13 %
	— —	
84.17	Koneet ja laitteet sekä niiden kaltaiset laboratoriovälineet, myös sähköllä kuumennettavat, aineiden käsittelyä varten lämpötilan muutoksen käsittävällä menettelyllä, kuten kuumentamalla, keittämällä, paahtamalla, tislaamalla, rektifioimalla, steriloimalla, pastöroimalla, höyryttämällä, kuivaamalla, haihduttamalla, höyrystämällä, tiivistämällä tai jäähdyttämällä, ei kuitenkaan koneet ja laitteet, jollaisia käytetään taloustarkoituksiin; vedenkuumennuslaitteet ja kuuman veden varaajat, muut kuin sähköllä toimivat:	
	A. kuumennus- ja jäähdytyskoneet ja -laitteet:	
	— —	
	II. muut kuin teollisuudessa käytettävät ruoan- ja juomanvalmituslaitteet, kuten kahvi- ja teekeittimet ja ravintoloiden lämpökaapit; vedenkuumennuslaitteet talouskäyttöön, muut kuin sähköllä toimivat	7.5 %
	— —	

84.20	Punnitsemislaitteet (ei kuitenkaan vaa'at, joiden herkkyys on vähintään 0.05 g), myös painon perusteella toimivat lasku- ja tarkkailulaitteet; punnitsemislaitteiden kaikenlaiset punnukset ..... (Muist.)	7.5 %
84.40	Koneet ja laitteet tekstiililankojen, -kudelmien tai valmiiden tekstiilitavaroiden pesemistä, puhdistamista, kuivaamista, valkaisemista, värjäämistä, viimeistelyä, muuta jälkikäsittelyä tai päällystämistä varten (myös pesulakoneet ja kuivapuhdistuskoneet ja -laitteet); kudelmien taittokoneet, käärimis- ja leikkuukoneet; koneet, jollaisia käytetään linoleumin tai muiden lattianpäällysteiden valmistuksessa kudelma- tai muun pohjan massalla päällystämiseen; koneet, joita käytetään toistuvien kuvioiden, toistuvien sanojen tai koko pinnan peittävän värin painamiseen tekstiilitavaralle, nahalle, seinäpaperille, käärepaperille, linoleumille tai muulle aineelle sekä tällaiseen tarkoitukseen käytettävät kaiverretut tai syövytetyt laatat ja telat:	
	A. pesukoneet:	
	I. sähkökäyttöiset talouskoneet	14 %
	B. prässäys- ja silityskoneet:	
	I. sähkökäyttöiset talouskoneet	14 %
84.53	Automaattiset tietojenkäsittelykoneet ja niiden yksiköt; magneettimerkkien ja optiset merkkien lukijat, koneet tietojen siirtämistä varten tietovälineelle koodimuodossa ja koneet tällaisten tietojen käsittelemistä varten, muualle kuulumattomat	1 %
84.59	Koneet ja mekaaniset laitteet, itsenäisesti toimivat, tämän ryhmän muihin nimikkeisiin kuulumattomat:	

85. Ryhmä

Sähkökoneet, -laitteet ja -tarvikkeet; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) sähköllä lämmitettävät peitteet, tyynyt, jalansuojukset eivätkä niiden kaltaiset tavarat; sähköllä lämmitettävät vaatteet, jalkineet, korvansuojukset eivätkä muut mukana pidettävät esineet;
   (b) nimikkeen 70.11 lasiteokset;
   (c) 94. ryhmän sähköllä lämmitettävät huonekalut.
2. — Nimikkeen 85.01 ei katsota soveltuvan nimikkeissä 85.08, 85.09 tai 85.21 mainituille tavaroille, paitsi elohopeatasasuuntaajia, jotka kohdistetaan nimikkeeseen 85.01.
3. — Nimikkeen 85.06 katsotaan soveltuvan vain seuraaville sähkömekaanisille koneille ja laitteille, jotka ovat tyypiltään tavallisesti taloustarkoituksiin käytettäviä:

   (b) muut koneet, edellyttäen että niiden paino on enintään 20 kg.

4. — Nimikkeessä 85.19 sanonta painetut piirit tarkoittaa sähkövirtapiirejä, jotka valmistetaan muodostamalla eristävälle alustalle mitä tahansa painomenetelmää (esim. kuviopuristamista, pleteroimista, syövyttämistä) tai filmipiiritekniikkaa käyttäen johtavia elementtejä, kytkentöjä tai muita painettuja komponentteja (esim. induktanssikeloja, vastuksia, kondensaattoreita) joko yksinään tai yhdistettyinä ennalta määrätyn mallin mukaisesti, muita kuin elementtejä, jotka pystyvät synnyttämään, tasasuuntaamaan, moduloimaan tai vahvistamaan sähkösignaaleja (esim. puolijohde-elementtejä).
   Sanonta painettu piiri ei tarkoita piirejä, joihin on yhdistetty elementtejä muutoin kuin painoprosessin yhteydessä. Painetuissa piireissä voi olla kuitenkin ei-painettuja yhdistäviä elementtejä.
   Ohut- tai paksufilmipiirit, jotka koostuvat samassa teknisessä prosessissa saaduista passiivisista ja aktiivisista elementeistä kohdistetaan nimikkeeseen 85.21.
5. — Nimikkeessä 85.21:
   A. diodeilla, transistoreilla ja niiden kaltaisilla puolijohdekomponenteilla tarkoitetaan komponentteja, joiden toiminta riippuu sähköisen kentän aikaansaamista ominaisvastuksen vaihteluista;

B. elektronisilla mikropiireillä tarkoitetaan:

(a) kimppumoduli-, valettu moduli-, mikromoduli- ja niiden kaltaisia yhdistelmiä, jotka koostuvat diskreeteistä, aktiivisista tai sekä aktiivisista että passiivisista, yhdistetyistä ja toisiinsa kytketyistä miniatyrisoiduista komponenteista;

(b) monoliittisia integroituja piirejä, joiden piirielementit (diodit, transistorit, vastukset, kondensaattorit, kytkennät jne.) valmistetaan massaan (pääasiallisesti) sekä puolijohdeaineen (esim. "epäpuhtaus"-piin) pinnalle ja ovat erottamattomasti yhdistetty toisiinsa;

(c) hybridejä integroituja piirejä, joissa passiivisia ja aktiivisia elementtejä, joista osa on saatu ohut- tai paksufilmitekniikkaa käyttäen (vastukset, kondensaattorit, kytkennät jne.) ja osa puolijohdetekniikkaa käyttäen (diodit, transistorit, monoliittiset integroidut piirit jne.), on yhdistetty yhdelle ainoalle eristävälle lasi-, keramiikka- tms. alustalle käytännöllisesti katsoen erottamattomaksi kokonaisuudeksi. Nämä piirit voivat sisältää myöskin diskreettejä miniatyrisoituja komponentteja.

Tässä huomautuksessa määritellyt tavarat on ensisijaisesti, ts. ennen kaikkia muita tullitariffin nimikkeitä, kohdistettava nimikkeeseen 85.21, erikoisesti ennen nimikkeitä, joihin niiden voitaisiin katsoa kuuluvan tehtävästään johtuen.

	— — —

85.21	Kuumakatodi-, kylmäkatodi- ja valokatodiputket (myös höyry- tai kaasutäytteiset putket, katodisädeputket, televisiokameraputket ja elohopeatasasuuntausputket); valokennot; asennetut pietsosähköiset kiteet; diodit, transistorit sekä niiden kaltaiset puolijohdekomponentit; elektroniset mikropiirit		vapaa
85.22	Sähkökoneet ja -laitteet, itsenäisesti toimivat, tämän ryhmän muihin nimikkeisiin kuulumattomat:		

XVII OSA

KULJETUSNEUVOT, ILMA-ALUKSET JA NIIDEN OSAT; ALUKSET JA ERÄÄT NIIHIN RINNASTETTAVAT KULJETUSVARUSTEET

Huomautuksia

(entiset huomautukset 5, 6 ja *6: (1) poistetaan

5.— Ilmatyynykulkuneuvot tariffoidaan tämän osan puitteissa ryhmään, joka tarkoittaa lähinnä samankaltaisia kulkuneuvoja seuraavasti:

(a) 86. ryhmään, mikäli ne on suunniteltu kulkemaan ohjauskiskoa pitkin (ilmatyynyjunat);
(b) 87. ryhmään, mikäli ne on suunniteltu kulkemaan maalla tai sekä maalla että vedessä;
(c) 89. ryhmään, mikäli ne on suunniteltu kulkemaan vedessä, myös mikäli ne pystyvät laskemaan maihin tai laituriin tai myös kulkemaan jäällä.

Ilmatyynykulkuneuvojen osat ja tarvikkeet tariffoidaan kuten niiden kulkuneuvojen osat ja tarvikkeet, jotka kohdistetaan samaan nimikkeeseen, mihin ilmatyynyalukset tariffoidaan edellä olevien määräysten mukaisesti.

Ilmatyynyjunan radan paikalliset lisälaitteet ja varusteet tariffoidaan kuten rautatieradan laitteet ja varusteet sekä ilmatyynyjunan liikenneohjauslaitteet kuten rautatieradan ohjauslaitteet.

86. Ryhmä

Rautatien ja raitiotien veturit ja liikkuva kalusto sekä niiden osat; rautatie- ja raitiotieradan paikalliset lisälaitteet ja kiinnikkeet; liikennemerkinantolaitteet, ei sähköllä toimivat

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) rautatien ja raitiotien ratapölkyt puusta tai betonista eikä betoniset ohjauskiskon osat ilmatyynyjunia varten (nimike 44.07 tai 68.11);

86.08	Kuljetussäiliöt (containers), jotka on erityisesti suunniteltu ja varustettu yhtä tai useampaa kuljetustapaa varten		9 %

87. Ryhmä

Ajoneuvot, muut kuin rauta- tai raitioteiden liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat

Huomautuksia

Tämän ryhmän nimikkeiden ei katsota soveltuvan rauta- ja raitiotien yksinomaan raiteilla liikkuvalle kalustolle.

	— — —

XVIII OSA

OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKEOPILLISET JA KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; KELLOT; SOITTIMET; ÄÄNENTALTEENOTTO- JA -TOISTOLAITTEET; MAGNEETTISET TELEVISIOKUVAN JA -ÄÄNEN TALTEENOTTO- JA TOISTOLAITTEET; NIIDEN OSAT

90. Ryhmä

Optiset, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus-, tarkkuus-, lääkeopilliset ja kirurgiset kojeet ja laitteet; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:
   (a) esineet, jollaisia käytetään koneissa, laitteissa tai kojeissa ja jotka on valmistettu vulkanoidusta pehmeäkautsusta ja kuuluvat nimikkeeseen 40.14, nahasta tai tekonahasta ja kuuluvat nimikkeeseen 42.04 tai tekstiilitavarasta (nimike 59.17);
   (b) nimikkeen 69.03 tulenkestävät tavarat; nimikkeen 69.09 laboratoriotarvikkeet ja kemialliseen tai tekniseen käyttöön tarkoitetut esineet;
   (c) nimikkeeseen 70.09 kuuluvat optisesti valmistamattomat lasipeilit eivätkä nimikkeeseen 83.12 tai 71. ryhmään kuuluvat epäjalosta metallista tai jalometallista tehdyt peilit, jotka eivät ole optisia esineitä;

   —

   (f) nimikkeen 84.10 pumput, joihin on yhdistetty mittauskojeita; painon perusteella toimivat laskuja tarkkailulaitteet eivätkä vaakojen erikseen tuodut punnukset (nimike 84.20); nimikkeen 84.22 nosto- ja käsittelykoneet; nimikkeen 84.48 apuvälineet työkappaleen tai -terän asettamiseksi työkoneeseen, eivät myöskään optisin asteikonlukemisvälinein (esim. optisin jakopäin) varustetut, paitsi sellaiset, jotka itsessään ovat itsenäisiä optisia laitteita (esim. tähtäyskaukoputket); venttiilit eivätkä muut nimikkeen 84.61 varusteet;
   (g) nimikkeen 85.09 valonheittimet ja etsintälyhdyt, jollaisia käytetään moottoriajoneuvoissa eivätkä nimikkeen 85.15 meri- ja ilmaliikenteen radioturvallisuuslaitteet tai tutkalaitteet;

   —

   (ij) 97. ryhmän tavarat;
   (k) tilavuusmitat, jotka tariffoidaan teoksina siitä aineesta, jota ne ovat;
   (l) puolat, rullat ja niiden kaltaiset pohjalliset (jotka tariffoidaan aineen laadun mukaan, esim. nimikkeeseen 39.07 tai XV osaan).

   (entinen huomautus 2. poistetaan)

2. — Ellei edellä olevasta 1. huomautuksesta muuta johdu, osat ja tarvikkeet, jotka soveltuvat käytettäviksi yksinomaan tai pääasiassa johonkin tämän ryhmän nimikkeeseen kuuluvassa koneessa, laitteessa tai kojeessa, tariffoidaan seuraavasti:
   (a) osat ja tarvikkeet, jotka itsessään ovat jonkin tämän ryhmän nimikkeen tai 84., 85. tai 91. ryhmän nimikkeen (ei kuitenkaan nimikkeiden 84.65 ja 85.28) koneita, laitteita tai kojeita (myös nimikkeiden 90.01 tai 90.02 optisia elementtejä), tariffoidaan tuon nimikkeen mukaan;
   (b) muut osat ja tarvikkeet tariffoidaan nimikkeen 90.29 mukaan, mikäli ne vastaavat sen sanamuotoa; muussa tapauksessa ne kohdistetaan samaan nimikkeeseen kuin itse kone, laite tai koje, jonka osia tai tarvikkeita ne ovat.

3. — Nimikkeen 90.05 ei katsota soveltuvan maahavaintojen tekemiseen soveltumattomille tähtikaukoputkille (nimike 90.06), ei ampuma-aseisiin kiinnitettäville kiikaritähtäimille, sukellusveneisiin tai hyökkäysvaunuihin kiinnitettäville periskoopeille eikä tämän ryhmän koneiden, laitteiden ja kojeiden kiikareille; tällaiset periskoopit ja kiikarit tariffoidaan nimikkeen 90.13 mukaan.

4. — Optiset mittaus- tai tarkkailukoneet, -laitteet ja kojeet, jotka sanamuodon perusteella voitaisiin sijoittaa sekä nimikkeeseen 90.13 että nimikkeeseen 90.16, on tariffoitava nimikkeen 90.16 mukaan.

5. — Nimikkeen 90.28 katsotaan soveltuvan ainoastaan seuraaville laitteille:
   (a) sähkösuureiden mittaamiseen tai tarkkailuun käytettävät kojeet ja laitteet;
   (b) koneet, laitteet ja kojeet (muut kuin stroboskoopit), jollaiset mainitaan nimikkeissä 90.14, 90.15, 90.16, 90.22, 90.23, 90.24, 90.25 tai 90.27 ja joiden toiminta perustuu määriteltävänä tai automaattisesti tarkkailtavana olevan tekijän mukaan vaihtelevaan sähköilmiöön.
   (c) alfa-, beta-, gamma-, röntgen-, kosmisten tai niiden kaltaisten säteiden toteamis- tai mittauslaitteet ja -kojeet;
   (d) sähkösuureiden automaattiset säätimet sekä ei-sähköisten suureiden automaattiseen säätöön käytettävät kojeet ja laitteet, joiden toiminta perustuu säädettävänä olevan tekijän mukaan vaihtelevaan sähköilmiöön.

6. — Rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset, jotka tuodaan tähän ryhmään kuuluvien tavaroiden mukana ja ovat tarkoitetut niiden kera käytettäviksi, tariffoidaan näihin tavaroihin kuuluvina, edellyttäen, että ne ovat sen laatuisia, joita normaalisesti myydään niiden mukana. Erikseen tuotuina rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset tariffoidaan omien nimikkeittensä mukaan.

90.10	Laitteet ja varusteet, jollaisia käytetään valokuvaus- tai elokuvauslaboratorioissa, tämän ryhmän muihin nimikkeisiin kuulumattomat; valokopiolaitteet (joko optisella järjestelmällä varustetut tai kontaktimenetelmään perustuvat) sekä lämpökopiolaitteet; valkokankaat:		
	A. kopiolaitteet		3 %
	B. muut		5 %
90.19	Ortopediset välineet, kirurgiset vyöt, kohjuvyöt ja niiden kaltaiset esineet; lastat ja muut murtumantuet; tekojäsenet, -silmät, -hampaat ja muut proteesit; huonokuuloisten kuulolaitteet sekä muut kehossa esiintyvän vamman tai vajavuuden korvaamiseksi mukana pidettävät tai kannettavat tai kehoon istutettavat välineet		vapaa
90.20	Röntgensäteiden tai radioaktiivisten aineiden säteilyn käyttöön perustuvat laitteet (myös röntgengrafia- ja sädehoitolaitteet); röntgengeneraattorit; röntgenputket; röntgenvarjostimet; röntgensuurjännitegeneraattorit; röntgentarkkailutaulut ja -pöydät; röntgentutkimus- ja -käsittelypöydät, -tuolit ja niiden kaltaiset esineet		vapaa
90.22	Koneet, laitteet ja kojeet aineen (esim. metallin, puun, tekstiilitavaroiden, paperin tai muoviaineen) kovuuden, lujuuden, kokoonpuristuvuuden, kimmoisuuden ja niiden kaltaisten ominaisuuksien mekaanista tutkimista varten:		
	A. koneet, laitteet ja kojeet		7.5 % e vapaa
90.26	Kaasun, nesteen ja sähkön kulutus- ja tuotantomittarit; niiden tarkistusmittarit:		
	A. taloudessa käytettävät sähkönkulutusmittarit		18 % e 5 %

91. Ryhmä

Kellot ja niiden osat

Huomautuksia

1. — Sanonta tasku- ja rannekellonkoneistot nimikkeissä 91.02 ja 91.07 tarkoittaa käyttökoneistoja, joiden toimintaa säätää liipotinpyörä ja hiusjousi tai jokin muu aikavälien määräämiseen soveltuva järjestelmä ja joiden paksuus pohjalevyineen, siltoineen ja muine ulkopuolisine lisälevyineen on enintään 12 mm.
2. — Nimikkeiden 91.07 ja 91.08 ei katsota soveltuvan jousi- tai painokäyttöisille koneistoille, joihin ei ole asennettu eikä tarkoitettu asentaa hillikettä (nimike 84.08).

91.09	Nimikkeen 91.01 kellojen kuoret ja kuoren osat		5 %

92. Ryhmä

Soittimet; äänentalletus- ja -toistolaitteet; magneettiset televisiokuvan ja -äänen talteenotto- ja toistolaitteet; niiden osat ja tarvikkeet

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) filmi, joka on kokonaan tai osittain tehty valonherkäksi valokuvauksellista tai valosähköistä talteenottoa varten eikä tällainen valotettu filmi, kehitettynäkään (37. ryhmä);

(c) mikrofonit, vahvistimet, kaiuttimet, kuulokkeet, kytkinlaitteet, stroboskoopit eivätkä muut 85. tai 90. ryhmään kuuluvat apukojeet, -laitteet tai -varusteet, joita käytetään tämän ryhmän laitteiden kanssa, mutta joita ei ole yhdistetty niihin tai suljettu samaan koteloon niiden kanssa; radio- ja televisiovastaanottimeen yhdistetyt äänentalletus- ja -toistolaitteet (nimike 85.15);

(d) nimikkeeseen 96.02 kuuluvat harjat (soittimien puhdistukseen);

— —

(f) kokoelmaesineet ja antiikkiesineet (nimike 99.05 tai 99.06);

(g) puolat, rullat ja niiden kaltaiset pohjalliset (jotka tariffoidaan aineen laadun mukaan, esim. nimikkeeseen 39.07 tai XV osaan).

(entinen huomautus 2. poistetaan)

2. — Nimikkeiden 92.02 ja 92.06 soittimia soitettaessa käytettävät jouset, rumpupalikat ja niiden kaltaiset esineet, joita tuodaan tähän tarkoitukseen tavallinen määrä samanaikaisesti tällaisten soittimien kanssa ja jotka selvästi on tarkoitettu niiden kanssa käytettäviksi, tariffoidaan saman nimikkeen mukaan kuin kyseessä oleva soitin.

Mekaanisten soittimien rei'itetyt paperirullat (nimike 92.10) sekä äänilevyt ja niiden kaltaiset tavarat (nimike 92.12) soittimen mukana tuotuinakin tariffoidaan erillisinä esineinä eikä soittimen osina.

3. — Rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset, jotka tuodaan tähän ryhmään kuuluvien esineiden mukana ja ovat tarkoitetut niiden kera käytettäviksi, tariffoidaan näihin esineisiin kuuluvina, edellyttäen, että ne ovat sen laatuisia, joita normaalisesti myydään niiden mukana. Erikseen tuotuina rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset tariffoidaan omien nimikkeittensä mukaan.

	— —	
92.10	Soittimien osat ja tarvikkeet (kielisoittimien kieliä lukuun ottamatta), myös mekaanisten soittimien rei'itetyt paperirullat sekä soittorasioiden mekanismit; metronomit, ääniraudat ja virityspillit, kaikenlaiset:	
	— —	
92.12	Äänilevyt ja muut äänitaltiot sekä niiden kaltaiset taltiot; matriisit äänilevyjen valmistusta varten, äänittämättömät levyt, filmi mekaanista äänen talteenottoa varten, valmistetut nauhat, langat, kaistaleet ja niiden kaltaiset tavarat, jollaisia tavallisesti käytetään äänen talteenottamiseen tai muuhun sen kaltaiseen talteenottoon:	
	A. taltiot kielenopetusta varten; äänilevyjen matriisit; taltioimattomat tavarat	vapaa
	B. muut tavarat	4 %
	— —	

XIX OSA

ASEET JA AMPUMATARVIKKEET; NIIDEN OSAT

93. Ryhmä

Aseet ja ampumatarvikkeet; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) 36. ryhmään kuuluvat tavarat (esim. sytytysnallit, räjähdysnallit ja merkinantoraketit);

— —

(e) 97. ryhmään kuuluvat jousipyssyt, nuolet, miekkailuaseet eivätkä leluaseet;

— —

(entinen huomautus 2. poistetaan)

2. — Nimikkeessä 93.07 sanonnan niiden osat ei katsota käsittävän nimikkeen 85.15 radio- ja tutkalaitteita.

3. — Rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset, jotka tuodaan tähän ryhmään kuuluvien esineiden mukana ja ovat tarkoitetut niiden kera käytettäviksi, tariffoidaan näihin esineisiin kuuluvina, edellyttäen, että ne ovat senlaatuisia, joita normaalisesti myydään niiden mukana. Erikseen tuotuina rasiat, kotelot ja niiden kaltaiset päällykset tariffoidaan omien nimikkeittensä mukaan.

	— —	
93.06	Aseiden osat, myös tuliaseiden putkenteelmät, mutta eivät sivuaseiden osat:	
	— —	

XX OSA

ERINÄISET TAVARAT

94. Ryhmä

Huonekalut ja niiden osat; vuodevarusteet, patjat, vuoteenpohjat, tyynyt ja niiden kaltaiset täytetyt tavarat

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) 39., 40. tai 62. ryhmään kuuluvat pneumaattiset tai vedellä täytettävät patjat eivätkä tyynyt;

(b) lattia- ja pöytälamput, lampetit eivätkä muut valaisinkalusteet; nämä tariffoidaan aineen laadun mukaan (esim. nimikkeisiin 44.27, 70.14 tai 83.07);

(c) istuimina, pöytinä tai pylväinä käytettävät, kivestä, keraamisesta tai mistä tahansa muusta 68. tai 69. ryhmissä mainitusta aineesta tehdyt esineet, jollaisia käytetään puistoissa, puutarhoissa tai eteisissä (68. tai 69. ryhmä);

(d) nimikkeeseen 70.09 kuuluvat, lattialle tai maahan asetettavat peilit (esim. isot kääntöpeilit);

— —

(f) nimikkeen 84.15 erikoisesti jääkaappien osiksi valmistetut huonekalut; erikoisesti ompelukoneita varten valmistetut huonekalut (nimike 84.41);

— —

(h) nimikkeeseen 90.17 kuuluvat hammaslääkärin sylkyastiatelineet;

— —

(k) nimikkeeseen 92.13 kuuluvat huonekalut, jotka on erikoisesti valmistettu gramofonien, sanelukoneiden tai muiden äänentalletus- tai -toistolaitteiden osiksi;

— —

2.— Esineet (muut kuin osat), jotka mainitaan nimikkeissä 94.01, 94.02 ja 94.03 tariffoidaan näihin nimikkeisiin vain mikäli ne on tarkoitettu lattialle tai maahan asetettaviksi. Tämä määräys ei kuitenkaan koske seuraavia esineitä, jotka edelleen tariffoidaan yllä mainittuihin nimikkeisiin silloinkin kun ne on tarkoitettu ripustettaviksi, kiinnitettäviksi seinälle tai asetettaviksi toistensa päälle, nimittäin:

(a) keittiökaapit ja niiden kaltaiset kaapit;

(b) istuimet ja vuoteet;

(c) kirjakaappiyksiköt ja niiden kaltaiset huonekaluyksiköt.

(entinen huomautus 3. poistetaan)

3.— (a) Tähän ryhmään kuuluvien esineiden osiksi ei katsota lasista, marmorista tai muusta kivestä tehtyjä levyjä (ei myöskään lasipeilejä) (vaikka ne olisi leikattu määrämuotoisiksi, ellei niitä ole yhdistetty muihin osiin).

(b) Nimikkeessä 94.04 mainittuja tavaroita ei erikseen tuotaessa tariffoida osina nimikkeiden 94.01, 94.02 ja 94.03 mukaan.

— —

95. Ryhmä

Veisto- ja muovailuaineesta valmistetut teokset

Huomautus

Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(d) 82. ryhmään kohdistettavat leikkausvälineet ja muut esineet, joissa on veisto- tai muovailuaineesta tehty kädensija tai muita osia; tämän ryhmän nimikkeisiin kuuluvat kuitenkin tällaisten esineiden erikseen tuodut kädensijat ja muut osat;

— —

97. Ryhmä

Lelut, pelit ja urheiluvälineet; niiden osat

Huomautuksia

1.— Tähän ryhmään eivät kuulu:

— —

(b) ilotulitustavarat eivätkä muut nimikkeeseen 36.05 kuuluvat tavarat;

(c) 39. ryhmään, nimikkeeseen 42.06 tai XI osaan kuuluvat kalastuslanka, -säie, -punos ja -tapsi eivätkä niiden kaltaiset kalastustarvikkeet, kappaleiksi leikatut, mutta kalastussiimaksi asentamattomat;
(d) urheiluvälinelaukut eivätkä muut nimikkeen 42.02 tai 43.03 päällykset;
(e) 60. tai 61. ryhmään kuuluvat tekstiilitavarasta tehdyt urheiluvaatteet ja naamiaispuvut;
(f) 62. ryhmään kuuluvat tekstiiliaineliput ja -viirit eivätkä alusten tai maakulkuneuvojen purjeet;
(g) 64. ryhmään kuuluvat urheilujalkineet (muut kuin luistinkengät kiinnitettyine luistimineen), krikettipehmusteet, säärisuojukset ja niiden kaltaiset esineet eivätkä 65. ryhmään kuuluvat urheilupäähineet;

(ij) nimikeeseen 70.19 kuuluvat nukkien ja muiden lelujen asentamattomat lasisilmät;

(r) aseet eivätkä muut 93. ryhmän tavarat;

3. — Sanan nuket nimikkeessä 97.02 katsotaan tarkoittavan vain ihmistä esittäviä nukkeja.

(entinen huomautus 4. poistetaan)

4. — Edellä olevan 1. huomautuksen varauksin osat ja tarvikkeet, jotka soveltuvat käytettäviksi yksinomaan tai pääasiallisesti johonkin tämän ryhmän nimikkeeseen kuuluvan esineen yhteydessä, tariffoidaan kuten vastaava esine.

98. Ryhmä

Erinäiset tavarat

98.07	Päiväys-, sinetöimis-, numeroimis- ja niiden kaltaiset leimasimet (myös nimilappujen painamis- ja kohokirjoituslaitteet), käsikäyttöiset; käsikäyttöiset latomahaat, myös niihin kuuluvine käsinpainamistarvikkeineen		5 %
98.14	Hajuvesisuihkupullot ja niiden kaltaiset suihkupullot, jollaisia käytetään toalettitarkoituksiin sekä niiden helat ja suihkutuspäät		10 %
98.15	Termospullot ja muut termosastiat, täydelliset, koteloineen; niiden osat, muut kuin lasisäiliöt:		
	A. pullot ja astiat, täydelliset, koteloineen		20 %
	vähin tulli	1 kg	2,50

XXI OSA

TAIDETEOKSET, KOKOELMAESINEET JA ANTIIKKIESINEET

99. Ryhmä

Taideteokset, kokoelmaesineet ja antiikkiesineet

Huomautuksia

2.— Sanonta alkuperäiskaiverrukset, -painokset ja -litografiat nimikkeessä 99.02 tarkoittaa taiteilijan kokonaan käsin valmistamista laatoista suoranaisesti saatuja musta-valkoisia tai värillisiä painoksia, katsomatta hänen käyttämäänsä aineeseen tai menettelyyn, ellei se ole ollut mekaaninen tai fotomekaaninen.

4. — (a) Edellä olevien 1.—3. huomautusten varauksin tämän ryhmän nimikkeissä mainitut tavarat tariffoidaan tämän ryhmän asianomaisen nimikkeen mukaan eikä nimikkeistön minkään muun nimikkeen mukaan.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Brysselissä toimiva tulliyhteistyöneuvosto, jonka tehtäviin kuuluu valvoa Brysselin nimikkeistön yhdenmukaista tulkintaa ja sovellutusta, on tavaroiden sijoittelua tullitariffien nimikkeisiin koskevan yleissopimuksen (tehty Brysselissä 15. 12. 1950 ja johon Suomi on liittynyt 27. 1. 1961; AsK 172/61, SopS 6/61) XVI artiklan mukaisesti 9 päivänä kesäkuuta 1970 hyväksynyt sopimuspuolille esitettäviksi eräitä nimikkeistön muutoksia, jotka on katsottu välttämättömiksi huomioonottaen viime vuosien aikana tapahtuneen teknisen kehityksen sekä siitä johtuvat kansainvälisen kaupan muutokset. Belgian ulkoasiainministeriön toimesta on mainittu tulliyhteistyöneuvoston suositus jätetty sopimuspuolille vuosien 1970—1971 vaihteessa. Sopimuksen XVI artiklan edellyttämään määräpäivään 1 päivään heinäkuuta 1971 mennessä ei nyt esitettäviä muutoksia vastaan ole tehty huomautuksia, joten ne yleissopimuksen mukaan pitäisi saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Muutosten tarkoituksena on sovittaa nimikkeistö paremmin vastaamaan tapahtunutta teknistä kehitystä sekä myös saada aikaan selvempi rajanveto nimikkeiden välille ja suurempi yhtäläisyys nimikkeistön kahden alkuperäistekstin (englannin- ja ranskankielisen) kesken. Muutokset voidaan jakaa kahteen ryhmään eli muodollista laatua oleviin, jotka vain selventävät tekstiä muuttamatta nykyistä tulkintaa, sekä sellaisiin, jotka aiheuttavat tavaroiden siirtymisen eri nimikkeisiin tai ryhmiin nimikkeistössä. Kaikki muutokset ovat puhtaasti teknistä laatua eivätkä lainkaan koske jäsenmaissa kannettavia maksuja.

Edellä esitetyn johdosta on tehty esitys tullitariffilain (359/68) muuttamiseksi ja samassa yhteydessä esitetty eräitä kansallisia tarkistuksia, muun muassa tullitariffin merkkien selityksissä olevan p.-painomääritelmän muuttamista ja eräiden p.-merkintöjen poistamista nimikkeistöstä. Tämän johdosta esitetään maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain (376/68) 2 §:n mukaiseen tullitariffinimike- ja tuontimaksutaulukkoon, sellaisena kuin se on nyt voimassa, tehtäviksi vastaavat muutokset seuraavasti:

p.-merkinnän poistaminen eräistä nimikkeistä.

Tullitariffin alussa olevia merkkien selityksiä on esitetty muutettaviksi siten, että p.-merkillä varustetun nimikkeen tullinalaiseen painoon luetaan ainoastaan sellainen sisäpäällys, jossa tavaraa pidetään kaupan vähittäismyynnissä. Säännön muutoksen yhteydessä on esitetty p.-merkki poistettavaksi eräistä nimikkeistä, joihin kuuluvia tavaroita yleensä ei tuoda vähittäismyyntipakkauksissa, sekä nimikkeistä, joissa tavaran tarkka nettopaino tavallisesti käy selville kauppalaskusta nettopainon liittyessä tavarasta maksettavaan hintaan tai ollessa muutoin helposti todettavissa. Sensijaan on p.-merkki ehdotettu säilytettäväksi nimikkeissä, joihin kuuluvien tavaroiden nettopaino on vaikeasti todettavissa (esim. säilykkeet).

Koska eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta 3 päivänä joulukuuta 1971 (808/71) annetun lain 3 §:n mukaan valmistevero on määrätty kannettavaksi kysymykseen tulevien elintarviketuotteiden nettopainosta, on ehdotettu, kaksinkertaisen verotusperusteen määräämisen välttämiseksi, että tällaisesta tavarasta myös tulli kannetaan nettopainon mukaan p.-merkin selityksen määräyksestä riippumatta.

Poistettavaksi p.-merkki esitetään tuontimaksutaulukon nimikkeistä 04.02.III.a., b., c., 04.06, 06.03, 06.04.II ja III, 07.05.I.b., 08.01.I, 08.02.II ja IV, 08.03, 08.06.I.b.3. ja III, 08.07, 08.08, 08.12.III ja IV, 11.03, 11.04, 11.05, 11.06, 11.08, 15.13, 17.02, 17.03.I, 19.04, 19.07, 19.08 sekä 21.07.D ja E.I.

Tavaran sijoittelun muuttuminen.

Vähäistä tavaran siirtymistä tapahtuu tekstin tarkistuksen johdosta seuraavissa nimikkeissä:

Liuottimien avulla uutetut rasvat siirtyvät nimikkeestä 15.06, jossa ihmisravinnoksi soveltumattomat rasvat ovat tuontimaksuvapaat ja muista kannetaan tuontimaksua 1,61 markkaa kilolta, nimikkeisiin 15.01, jonka tuontimaksu on 1,96 markkaa kilolta ja 15.02, jossa ihmisravinnoksi soveltumattomat rasvat ovat tuontimaksuvapaat ja muista kannetaan tuontimaksua 1,35 markkaa kilolta. Koska tuotteet ominaisuuksiltaan vastaavat nimikkeiden 15.01 ja 15.02 tuotteita, ei muutoksia tuontimaksuihin esitetä.

Tullitariffissa siirtyy kalauute nimikkeestä 16.04, jossa tulli on hermeettisesti suljetuissa astioissa 15 % arvosta ja muissa pakkauksissa 0,13 markkaa P.kilolta, nimikkeeseen 16.03 "Lihauute ja -mehu", joka on tullivapaa, mutta jossa tuontimaksu on 3,87 markkaa kilolta. Tullitariffilain muutosesityksessä on nimikkeen 16.03 tulliksi esitetty 15 % arvosta edellyttäen, että nimikkeen tuontimaksu poistetaan. Näin ollen esitetään koko nimike 16.03 poistettavaksi tuontimaksulaista.

Muut muutokset.

Tullitariffilain muutosesityksessä on 11. ryhmään tullut uusi 2. huomautus, jonka (A) kohdassa määritellään 1.6—4 prosentin tuhkapitoisuusraja nimikkeeseen 23.02 kohdistettavien leseiden, lesejauhojen ja niiden kaltaisten jätetuotteiden ja toisaalta 11. ryhmään kohdistettavien myllytystuotteiden (viljajauhojen tms.) välille. Tämä merkitsee, että tavaraa siirtyy 11. ryhmästä nimikkeeseen 23.02, jonka 0,11 markan tuontimaksu bruttokilolta merkitsee vehnä- ja ruistuotteiden osalta 0,03 markan nousua, ohratuotteiden osalta 0,14 markan ja muiden tuotteiden osalta 0,21 markan alenemista bruttokilolta. Tavaran siirtyminen nimikkeistä 11.01/11.02 nimikkeeseen 23.02 on nykyään merkitykseltään vähäinen, koska esimerkiksi vuosina 1969 ja 1970 ruis- ja vehnäjauhon tuonti oli melkein olematonta ja muiden viljajauhojen tuonti vähäistä. Paljonko koko tuonnista uusien tuhkapitoisuusmääräyksien nojalla olisi kuulunut nimikkeeseen 23.02, ei ole laskettavissa. Edellä olevan perusteella ei nimikkeen 23.02 tuontimaksuihin esitetä muutoksia.

Kun sen sijaan vehnän ja rukiin jauhatustuote, jonka kuiva-aineesta on tuhkaa 3.2—4.5 %, on määrätty värjättäväksi 14 päivänä helmikuuta 1935 annetulla valtioneuvoston päätöksellä (98/35), joka nojautuu 26 päivänä maaliskuuta 1919 annettuun asetukseen tullimaksuista ja tullitariffin soveltamisesta (32/19), ja koska nyt esitettävässä muutoksessa vehnän ja rukiin tuhkapitoisuuden vähimmäismäärä on muutettu 2.5 prosentiksi, esitetään värjäämistä koskeva säädös uusittavaksi tuontimaksulakiin nimikkeen 23.02 kohdalle tehtävän muistutuksen muodossa.

Kaikki muut nyt esitettävät muutokset ovat vain tekstin selvennyksiä, jotka eivät vaikuta tavaran sijoitteluun nimikkeistössä.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti tehdään maataloustuotteiden tuontimaksuista 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (376/68) 2 §:n tuontimaksutaulukkoon, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (453/69), 30 päivänä lokakuuta 1970 annetussa laissa (652/70) ja 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (291/71) sekä 3 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (809/71), seuraavat muutokset:

I OSA

ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET

2. Ryhmä

Liha ja syötävät eläimenosat

Nimike	Tavara	Tuonti-maksu
1.	2.	
02.05	Sian rasva, vailla lihaskudosta sekä siipikarjan rasva (sulattamattomat ja puristamattomat tai liuottimilla uuttamattomat), tuoreet, jäähdytetyt, jäädytetyt, suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut:	

4. Ryhmä

Maitotaloustuotteet; linnunmunat; luonnonhunaja; muualle kuulumattomat eläinalkuperää olevat syötävät tuotteet

04.02	Maito ja kerma, säilötty, tiivistetty tai makeutettu:	
	III. maito ja kerma kiinteässä muodossa:	
	a. kuoritusta maidosta, rasvapitoisuus alle 1.5 % ..... 1 kg	1,42
	b. kokomaidosta, rasvapitoisuus alle 26 % ..... 1 kg	3,97
	c. kuivakerma, rasvapitoisuus vähintään 26 % ..... 1 kg	4,54
04.06	Luonnonhunaja ..... 1 kg	1,45

II OSA

KASVITUOTTEET

6. Ryhmä

Elävät kasvit ja kukkaviljelyn tuotteet

06.03	Kukat ja kukannuput, kukkakimppuihin tai koristustarkoituksiin soveltuvat, tuoreet, kuivatut, valkaistut, värjätyt, kyllästetyt tai muulla tavalla valmistetut:	
	I. tuoreet:	
	a. gladiolus:	
	1. tullattaessa aikana 1. 11.—31. 3. ..... 1 kg	19,—
	2. tullattaessa aikana 1. 4.—31. 10. ..... 1 kg	26,—
	b. muut:	
	1. tullattaessa aikana 1. 6.—30. 9. ..... 1 kg	26,—
	2. tullattaessa aikana 1. 10.—31. 5. ..... 1 kg	39,—
	II. muut ..... 1 kg	3,90

1.	2.	
06.04	Puiden, pensaiden ja muiden kasvien lehvät, lehdet, oksat ja muut osat (ei kuitenkaan kukat ja kukannuput) sekä sammal, jäkälä ja ruoho, kukkakimppuihin tai muuhun koristeluun soveltuvat, tuoreet, kuivatut, valkaistut, värjätyt, kyllästetyt tai muulla tavalla valmistetut:	
	II. asparagus ja adiantum eli leikkovihreä ..... 1 kg	19,—
	III. muut ..... 1 kg	3,90

7. Ryhmä

Vihannekset ja kasvikset; syötävät juuret ja juurimukulat

07.05	Kuiva silvitty palkovilja, myös kalvoton tai halkaistu:	
	I. jollaista käytetään ihmisravinnoksi:	
	b. muut ..... 1 kg	—,31

8. Ryhmä

Syötävät hedelmät; citrus-hedelmien ja melonin kuoret

08.01	Taatelit, banaanit, ananakset sekä mango-, mangostan-, avocato- ja guavahedelmät, kookos-, para- ja cashewpähkinät, tuoreet tai kuivatut, myös kuoritut:	
	I. taatelit ..... 1 kg	—,13
08.02	Citrushedelmät, tuoreet tai kuivatut:	
	II. mandariinit ja klementiinit:	
	a. tullattaessa aikana 1. 1.—30. 6. ..... 1 kg	—,19
	b. tullattaessa aikana 1. 7.—31. 12. ..... 1 kg	—,30
	IV. muut ..... 1 kg	—,07
08.03	Viikunat, tuoreet tai kuivatut ..... 1 kg	—,13
08.06	Omenat, päärynät ja kvittenit, tuoreet:	
	I. omenat:	
	b. muut:	
	3. tullattaessa aikana 1. 7.—9. 12. ..... 1 kg	—,90
	III. kvittenit ..... 1 kg	—,58
08.07	Kivihedelmät, tuoreet:	
	I. tullattaessa aikana 1. 1.—31. 5. ..... 1 kg	—,58
	II. tullattaessa aikana 1. 6.—31. 12. ..... 1 kg	—,90
08.08	Marjat, tuoreet ..... 1 kg	—,90
08.12	Kuivatut hedelmät, nimikkeisiin 08.01, 08.02, 08.03, 08.04 tai 08.05 kuulumattomat:	
	III. mustikat ..... 1 kg	—,90
	IV. muut ..... 1 kg	—,58

1.	2.	
	11. Ryhmä	
	Myllytystuotteet; maltaat; tärkkelys; gluteeni; inuliini	
11.01	Hienot viljajauhot:	
11.02	Viljarouheet ja karkeat viljajauhot; muut käsitellyt viljanjyvät (esim. valssatut, hiutaleiksi valmistetut, kiillotetut, pyöristetyt tai rikotut, mutta ei enempää valmistetut), ei kuitenkaan kuorittu, lasitettu, kiillotettu tai musertunut riisi; viljanjyvien alkiot, myös valssatut, hiutaleiksi valmistetut tai jauhetut:	
11.03	Jauhot nimikkeeseen 07.05 kuuluvasta palkoviljasta ..... 1 kg	—,45
11.04	Jauhot 8. ryhmän nimikkeisiin kuuluvista hedelmistä ..... 1 kg	—,28
11.05	Perunasta valmistetut jauhot (hienot ja karkeat) ja hiutaleet ..... 1 kg	—,75
11.06	Saagosta tai maniokki-, arrow-, salep- tai muista nimikkeeseen 07.06 kuuluvista juurista ja juurimukuloista valmistetut jauhot (hienot ja karkeat) ..... 1 kg	—,30
11.08	Tärkkelys; inuliini:	
	I. perunatärkkelys ..... (Muist.) 1 kg	—,50
	II. muu tärkkelys; inuliini ..... (Muist.) 1 kg	—,40
11.09	Vehnägluteeni, myös kuivattu ..... 1 kg	—,80

III OSA

ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN HAJOTTAMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT

15. Ryhmä

Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajottamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat

15.01	Sianihra (lardi), muu sian ja siipikarjan rasva, sulatettu, puristettu tai liuottimilla uutettu ..... 1 kg	1,96
15.02	Nautakarjan, lampaan tai vuohen sulattamaton tai puristamaton rasva; näistä rasvoista saatu sulatettu, puristettu tai liuottimilla uutettu rasva (myös premier jus):	
15.13	Margariini, tekoihra ja muut valmistetut ravintorasvat ..... 1 kg	1,96

IV OSA

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI JA ETIKKA; TUPAKKA

16. Ryhmä

Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet

Nimike 16.03 "Lihauute ja -mehu" poistetaan.

1.	2.	
	17. Ryhmä	
	Sokeri ja sokerivalmisteet	
17.02	Muu sokeri; sokerisiirappi; keinotekoinen hunaja (myös luonnonhunajan kanssa sekoitettuna); sokeriväri:	
	I. keinotekoinen hunaja ..... 1 kg	1,45
	II. muu ..... (Muist.) 1 kg	—,48
17.03	Melassi, myös värittömäksi tehty:	
	I. ihmisravinnoksi soveltuva ..... 1 kg	—,48
	19. Ryhmä	
	Vilja-, jauho- ja tärkkelysvalmisteet; leipomatuotteet	
19.02	Jauhovalmisteet (hienosta tai karkeasta jauhosta), tärkkelys- ja mallasuutevalmisteet, jollaisia käytetään pikkulasten ravinnoksi, dicettitarkoituksiin tai ruoanlaittoon, myös jos niissä on kaakaota alle 50 % painosta ..... p. 1 kg	1,25
19.04	Tapioka, saago; peruna- tai muusta tärkkelyksestä valmistetut tapiokan tai saagon korvikkeet ..... 1 kg	—,60
19.07	Ruokaleipä, laivakorput ja muut tavalliset leipomatuotteet ilman sokeri-, hunaja-, muna-, rasva-, juusto- tai hedelmälisäyksiä:	
	I. näkkileipä ..... 1 kg	—,50
	II. korput, laivakorput ja korppujauho ..... 1 kg	—,19
	III. muut ..... 1 kg	—,90
19.08	Kaakut, biskviit ja muut hienommat leipomatuotteet, myös jos niissä on kaakaota, sen määrästä riippumatta:	
	I. biskviit ja vohvelit ..... 1 kg	1,20
	II. korput, kaakut ja "tanskalaiset wienerleivät" ..... 1 kg	1,25
	III. muut ..... 1 kg	3,50
	21. Ryhmä	
	Erinäiset elintarvikevalmisteet	
21.07:stä	Ravintovalmisteet, muualle kuulumattomat:	
	D. makearasva ..... 1 kg	2,50
	E. rasvaemulsiot ja niiden kaltaiset valmisteet, jollaisia käytetään leipomatuotteiden valmistukseen:	
	I. rasvapitoisuus vähintään 10 % painosta ..... 1 kg	2,50

1.	2.	
	23. Ryhmä	
	Elintarviketeollisuuden jätetuotteet ja jätteet; valmistettu rehu	
23.02	Leseet, lesejauhot sekä muut viljan tai palkoviljan seulomisessa, jauhamisessa tai muussa käsittelyssä syntyneet jätteet ..... (Muist.) P. 1 kg	—,11
	Muist. nimikkeeseen 23.02. Valtioneuvosto määrää, koska tähän nimikkeeseen kuuluva tavara on värjättävä.	
23.06	Kasvialkuperää olevat tuotteet, jollaisia käytetään eläinten rehuna, muualle kuulumattomat ..... 1 kg	—,06

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 1971.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 82 hallituksen esityksen johdosta laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on kuluvan tammikuun 7 päivänä lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 213 laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Hallitus toteaa esityksessään, että Brysselissä toimiva tulliyhteistyöneuvosto, jonka tehtäviin kuuluu valvoa Brysselin nimikkeistön yhdenmukaista tulkintaa ja sovellutusta, on tavaroiden sijoittelua tullitariffien nimikkeisiin koskevan yleissopimuksen mukaisesti 9 päivänä kesäkuuta 1970 hyväksynyt sopimuspuolille esitettäviksi eräitä nimikkeistön muutoksia, jotka on katsottu välttämättömiksi huomioonottaen viime vuosien aikana tapahtuneen teknisen kehityksen sekä siitä johtuvat kansainvälisen kaupan muutokset. Sopimuksen edellyttämään määräpäivään 1 päivään heinäkuuta 1971 mennessä ei nyt esitettäviä muutoksia vastaan ole tehty huomautuksia, joten ne yleissopimuksen mukaan pitäisi saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 11 päivänä tammikuuta 1972.

Hallitus on tehnyt edellä olevan perusteella esityksen tullitariffilain (359/68) muuttamiseksi ja samassa yhteydessä esittänyt eräitä kansallisia tarkistuksia, mm. tullitariffin merkkien selityksissä olevan p.-painomääritelmän muuttamista ja eräiden p.-merkintöjen poistamista nimikkeistöstä. Tämän johdosta hallitus esittää maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain (376/68) 2 §:n mukaiseen tullitariffinimike- ja tuontimaksutaulukkoon, sellaisena kuin se on nyt voimassa, tehtäväksi vastaavat muutokset.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen todennut tuontimaksutaulukkoon ehdotetut muutokset tarpeellisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Valiokunta sen vuoksi kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet Eskman, Isomursu, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Mäki-Hakola, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Sandelin, Sillantaus, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Hjerppe, Karpola, Laatio ja Mykkänen.

Vastalause.

Hallituksen esitys n:o 213 tuotiin Eduskunnalle kiireisesti käsiteltäväksi. Kun valiokunnan asianomaisessa jaostossa eikä myöskään valiokunnassa annettu mahdollisuutta erittäin laajakantoisen asian perusteelliseen käsittelyyn, vaan jaoston ja valiokunnan enemmistö ajoi asian

läpi, ja kun yksinomaisena tavoitteena asian kiireelliseen käsittelyyn on esteiden raivaaminen Suomen ja EEC:n kaupallisten järjestelyjen tieltä, emme pidä lain hyväksymistä tarpeellisena. Edellä olevaan viitaten ehdotamme,

että lakiesitys hylättäisiin.

Helsingissä 11 päivänä tammikuuta 1972.

Kauko Hjerppe.
Matti Koivunen.
Kauko Tamminen.
Irma Rosnell.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 201 hallituksen esityksen johdosta laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 82 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 11 päivänä tammikuuta 1972.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 213 laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 82 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 201, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti tehdään maataloustuotteiden tuontimaksuista 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (376/68) 2 §:n tuontimaksutaulukkoon, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (453/69), 30 päivänä lokakuuta 1970 annetussa laissa (652/70) ja 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (291/71) sekä 3 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (809/71), seuraavat muutokset:

I OSA

ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET

2. Ryhmä

Liha ja syötävät eläimenosat

Nimike	Tavara	Tuontimaksu
1.	2.	
02.05	Sian rasva, vailla lihaskudosta sekä siipikarjan rasva (sulattamattomat ja puristamattomat tai liuottimilla uuttamattomat), tuoreet, jäähdytetyt, jäädytetyt, suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut:	

4. Ryhmä

Maitotaloustuotteet; linnunmunat; luonnonhunaja; muualle kuulumattomat eläinalkuperää olevat syötävät tuotteet

04.02	Maito ja kerma, säilötty, tiivistetty tai makeutettu:	
	III. maito ja kerma kiinteässä muodossa:	
	a. kuoritusta maidosta, rasvapitoisuus alle 1.5 % ..... 1 kg	1,42
	b. kokomaidosta, rasvapitoisuus alle 26 % ..... 1 kg	3,97
	c. kuivakerma, rasvapitoisuus vähintään 26 % ..... 1 kg	4,54
04.06	Luonnonhunaja ..... 1 kg	1,45

1.	2.	
	II OSA	
	KASVITUOTTEET	
	6. Ryhmä	
	Elävät kasvit ja kukkaviljelyn tuotteet	
06.03	Kukat ja kukannuput, kukkakimppuihin tai koristustarkoituksiin soveltuvat, tuoreet, kuivatut, valkaistut, värjätyt, kyllästetyt tai muulla tavalla valmistetut:	
	I. tuoreet:	
	a. gladiolus:	
	1. tullattaessa aikana 1. 11.—31. 3. ..... 1 kg	19,—
	2. tullattaessa aikana 1. 4.—31. 10. ..... 1 kg	26,—
	b. muut:	
	1. tullattaessa aikana 1. 6.—30. 9. ..... 1 kg	26,—
	2. tullattaessa aikana 1. 10.—31. 5. ..... 1 kg	39,—
	II. muut ..... 1 kg	3,90
06.04	Puiden, pensaiden ja muiden kasvien lehvät, lehdet, oksat ja muut osat (ei kuitenkaan kukat ja kukannuput) sekä sammal, jäkälä ja ruoho, kukkakimppuihin tai muuhun koristeluun soveltuvat, tuoreet, kuivatut, valkaistut, värjätyt, kyllästetyt tai muulla tavalla valmistetut:	
	II. asparagus ja adiantum eli leikkovihreä ..... 1 kg	19,—
	III. muut ..... 1 kg	3,90
	7. Ryhmä	
	Vihannekset ja kasvikset; syötävät juuret ja juurimukulat	
07.05	Kuiva silvitty palkovilja, myös kalvoton tai halkaistu:	
	I. jollaista käytetään ihmisravinnoksi:	
	b. muut ..... 1 kg	—,31
	8. Ryhmä	
	Syötävät hedelmät; citrus-hedelmien ja melonin kuoret	
08.01	Taatelit, banaanit, ananakset sekä mango-, mangostan-, avocato- ja guavahedelmät, kookos-, para- ja cashewpähkinät, tuoreet tai kuivatut, myös kuoritut:	
	I. taatelit ..... 1 kg	—,13
08.02	Citrushedelmät, tuoreet tai kuivatut:	
	II. mandariinit ja klementiinit:	
	a. tullattaessa aikana 1. 1.—30. 6. ..... 1 kg	—,19
	b. tullattaessa aikana 1. 7.—31. 12. ..... 1 kg	—,30
	IV. muut ..... 1 kg	—,07

1.	2.	
08.03	Viikunat, tuoreet tai kuivatut ..... 1 kg	—,13
08.06	Omenat, päärynät ja kvittenit, tuoreet:	
	I. omenat:	
	b. muut:	
	3. tullattaessa aikana 1. 7.—9. 12. ..... 1 kg	—,90
	III. kvittenit ..... 1 kg	—,58
08.07	Kivihedelmät, tuoreet:	
	I. tullattaessa aikana 1. 1.—31. 5. ..... 1 kg	—,58
	II. tullattaessa aikana 1. 6.—31. 12. ..... 1 kg	—,90
08.08	Marjat, tuoreet ..... 1 kg	—,90
08.12	Kuivatut hedelmät, nimikkeisiin 08.01, 08.02, 08.03, 08.04 tai 08.05 kuulumattomat:	
	III. mustikat ..... 1 kg	—,90
	IV. muut ..... 1 kg	—,58

11. Ryhmä

Myllytystuotteet; maltaat; tärkkelys; gluteeni; inuliini

11.01	Hienot viljajauhot:	
11.02	Viljarouheet ja karkeat viljajauhot; muut käsitellyt viljanjyvät (esim. valssatut, hiutaleiksi valmistetut, kiillotetut, pyöristetyt tai rikotut, mutta ei enempää valmistetut), ei **kuitenkaan kuorittu, lasitettu, kiillotettu tai musertunut riisi; viljanjyvien alkiot,** myös valssatut, hiutaleiksi valmistetut tai jauhetut:	
11.03	Jauhot nimikkeeseen 07.05 kuuluvasta palkoviljasta ..... 1 kg	—,45
11.04	Jauhot 8. ryhmän nimikkeisiin kuuluvista hedelmistä ..... 1 kg	—,28
11.05	Perunasta valmistetut jauhot (hienot ja karkeat) ja hiutaleet ..... 1 kg	—,75
11.06	Saagosta tai maniokki-, arrow-, salep- tai muista nimikkeeseen 07.06 kuuluvista juurista ja juurimukuloista valmistetut jauhot (hienot ja karkeat) ..... 1 kg	—,30
11.08	Tärkkelys; inuliini:	
	I. perunatärkkelys ..... (Muist.) 1 kg	—,50
	II. muu tärkkelys; inuliini ..... (Muist.) 1 kg	—,40
11.09	Vehnägluteeni, myös kuivattu ..... 1 kg	—,80

1.	2.	

III OSA

ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN HAJOTTAMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT

15. Ryhmä

Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajottamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat

15.01	Sianihra (lardi), muu sian ja siipikarjan rasva, sulatettu, puristettu tai liuottimilla uutettu ..... 1 kg	1,96
15.02	Nautakarjan, lampaan tai vuohen sulattamaton tai puristamaton rasva; näistä rasvoista saatu sulatettu, puristettu tai liuottimilla uutettu rasva (myös premier jus):	
15.13	Margariini, tekoihra ja muut valmistetut ravintorasvat ..... 1 kg	1,96

IV OSA

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI JA ETIKKA; TUPAKKA

16. Ryhmä

Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet

Nimike 16.03 "Lihauute ja -mehu" poistetaan.

17. Ryhmä

Sokeri ja sokerivalmisteet

17.02	Muu sokeri; sokerisiirappi; keinotekoinen hunaja (myös luonnonhunajan kanssa sekoitettuna); sokeriväri:	
	I. keinotekoinen hunaja ..... 1 kg	1,45
	II. muu ..... (Muist.) 1 kg	—,48
17.03	Melassi, myös värittömäksi tehty:	
	I. ihmisravinnoksi soveltuva ..... 1 kg	—,48

19. Ryhmä

Vilja-, jauho- ja tärkkelysvalmisteet; leipomatuotteet

19.02	Jauhovalmisteet (hienosta tai karkeasta jauhosta), tärkkelys- ja mallasuutevalmisteet, jollaisia käytetään pikkulasten ravinnoksi, dieettitarkoituksiin tai ruoanlaittoon, myös jos niissä on kaakaota alle 50 % painosta ..... p. 1 kg	1,25
19.04	Tapioka, saago; peruna- tai muusta tärkkelyksestä valmistetut tapiokan tai saagon korvikkeet ..... 1 kg	—,60

1.	2.	
19.07	Ruokaleipä, laivakorput ja muut tavalliset leipomatuotteet ilman sokeri-, hunaja-, muna-, rasva-, juusto- tai hedelmälisäyksiä:	
	I. näkkileipä ..... 1 kg	—,50
	II. korput, laivakorput ja korppujauho ..... 1 kg	—,19
	III. muut ..... 1 kg	—,90
19.08	Kaakut, biskviit ja muut hienommat leipomatuotteet, myös jos niissä on kaakaota, sen määrästä riippumatta:	
	I. biskviit ja vohvelit ..... 1 kg	1,20
	II. korput, kaakut ja "tanskalaiset wienerleivät" ..... 1 kg	1,25
	III. muut ..... 1 kg	3,50

21. Ryhmä

Erinäiset elintarvikevalmisteet

21.07:stä	Ravintovalmisteet, muualle kuulumattomat:	
	D. makearasva ..... 1 kg	2,50
	E. rasvaemulsiot ja niiden kaltaiset valmisteet, jollaisia käytetään leipomatuotteiden valmistukseen:	
	I. rasvapitoisuus vähintään 10 % painosta ..... 1 kg	2,50

23. Ryhmä

Elintarviketeollisuuden jätetuotteet ja jätteet; valmistettu rehu

23.02	Leseet, lesejauhot sekä muut viljan tai palkoviljan seulomisessa, jauhamisessa tai muussa käsittelyssä syntyneet jätteet ..... (Muist.) P. 1 kg	—,11
	Muist. nimikkeeseen 23.02. Valtioneuvosto määrää, koska tähän nimikkeeseen kuuluva tavara on värjättävä.	
23.06	Kasvialkuperää olevat tuotteet, jollaisia käytetään eläinten rehuna, muualle kuulumattomat ..... 1 kg	—,06

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

II

ASIAKIRJAT

1970 vuoden valtiopäivillä annettujen, mutta 1971 vuoden valtiopäivillä käsiteltyjen hallituksen esitysten johdosta:

Esitykset n:ot 11, 20 ja 25. — Ks. Asiakirjat I 1970 vp.

Esitykset n:ot 94, 95, 100, 112, 119, 125, 126, 128 ja 143. — Ks. Asiakirjat III: 1 1970 vp.

Esitykset n:ot 153, 157, 163, 166, 167, 175—179, 182, 186, 190—196, 198 ja 199. — Ks. Asiakirjat III: 2 1970 vp.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi irtolaislain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 28 päivänä huhtikuuta 1970 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 11 (1970 vp.). Valiokunta on käsitellyt sen yhteydessä ed. E. Niskasen ym. lakialoitteen n:o 388 (1970 vp.) laiksi irtolaislain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi sekä ed. Sundqvistin ym. toivomusaloitteen n:o 902 (1970 vp.) toimenpiteistä irtolaislain kumoamiseksi. Kuultuaan asinantuntijoina sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikköä, hallitusneuvos Aarne Tarastia, oikeusministeriön vankeinhoito-osaston osastopäällikköä, ylijohtaja, hallitusneuvos K. J. Långia, sosiaalihuollon periaatekomitean puheenjohtajaa, maisteri Antti-Veikko Perheentupaa, sosiaalihallituksen ylijohtajaa Veijo Lappalaista, professori Inkeri Anttilaa, lainsäädäntöneuvos Per Lindholmia, hallitussihteeri Lauri Lausmaata sisäasiainministeriöstä, lakitieteen lisensiaatteja Aune Nuutilaista Suomen Kunnallisliitosta ja Jacob Södermania Finlands svenska kommunförbundista, osastopäällikkö Sakari Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, Helsingin kaupungin huoltoviraston toimitusjohtajaa, sosiaalineuvos Osmo Toivolaa, Helsingin poliisilaitoksen huolto-osaston komisariota Olof Rosenbergia, Uudenmaan työlaitoksen liittohallituksen puheenjohtajaa Eino Haapasta ja työlaitoksen johtajaa Ange Vuoristoa, Työlaitosten liiton sihteeriä, Hämeen työlaitoksen johtajaa Eero Pitkästä ja Lappeenrannan kaupungin sosiaalijohtajaa Jaakko Tuomea sekä Helsingin nuorisoaseman edustajana lääketieteen lisensiaatti Katriina Kuusta valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa lausutaan, että irtolaislaki ja irtolaishuoltoon läheisesti liittyvä muu lainsäädäntö on parhaillaan uudistettavana. Kun uudistustyö vielä riippuu eri komiteoiden tai toimikuntien töiden valmistumisesta, ei tässä vaiheessa ole mahdollista tehdä ehdotusta lainsäädännön kokonaisuudistukseksi. Irtolaislaissa on kuitenkin eräitä kohtuuttomuuksia ja muita kiireellistä korjausta vaativia epäkohtia, joiden poistamiseksi hallitus on katsonut aiheelliseksi antaa irtolaislain muuttamiseksi sekä eräiksi siihen liittyviksi lainmuutoksiksi tämän esityksen. Esityksessä ei ole varsinaisesti puututtu irtolaishuollon periaatteisiin, vaan rajoituttu sellaisiin muutosehdotuksiin, joiden avulla voimassa olevan lainsäädännön pahimmat epäkohdat saataisiin poistetuksi. Irtolaislain 5 §:n mukaan irtolainen, jota ei ohjauksen eikä valvonnankaan avulla saada elämään säännöllisesti ja kunniallisesti, voidaan eräin edellytyksin sijoittaa työlaitokseen tai pakkotyöhön. Pakkotyölaitokset on laissa määritelty pakkotyön suorittamista varten perustetuiksi ja järjestetyiksi laitoksiksi. Tällaisia erityislaitoksia, joissa pakkotyön täytäntöönpano irtolaishuollon ankarimpana asteena voitaisiin toteuttaa, ei ole kuitenkaan perustettu, vaan pakkotyöseuraamus pannaan täytäntöön vankilassa. Työlaitokseen sopeutumattomia on siten jouduttu käsittelemään vankilassa samaan tapaan kuin vapausrangaistuksiin tuomittuja rikollisia. Pakkotyöseuraamus voidaan määrätä, paitsi irtolaiselle, myös lapsesta suoritettavan elatusavun perimiseksi tai huoltoavun korvaamiseksi työlaitokseen määrätylle taikka kunnalliskotiin sopeutumattomana tai soveltumattomana laitokseen otetulle seuraamuksena laitoksen järjestyksen rikkomisesta. Lisäksi pakkotyöhön voidaan määrätä sukupuolitaudin takia pakolliseen sairaalahoitoon määrätty sopeutumaton potilas. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain alkuperäisen sanamuodon mukaan voitiin myös siinä laissa tarkoitettu huollettava siirtää eräissä tapauksissa työlaitokseen ja edelleen pakkotyöhön. Tätä lakia muutettiin kuitenkin 25 päivänä elokuuta 1962 annetulla lailla siten, että työlaitos- ja pakkotyöseuraamus poistettiin ja niiden tilalle

tuli määrääminen suljettuun huoltolaan. Rangaistuslaitoksessa täytäntöönpantavaa pakkotyöseuraamusta on nyky-yhteiskunnassa pidettävä kohtuuttomana. Sen käytännölliset tulokset ovat sitä paitsi laitoshuollon tarkoitusperien kannalta vähäiset verrattuina järjestelmän yhteiskunnalle aiheuttamiin kustannuksiin ja huollettavalle koituvaan kärsimykseen. Pakkotyöseuraamus ehdotetaan näin ollen kokonaan poistettavaksi irtolaislaista. Hallituksen esityksen mukaan olisi työlaitoksen järjestykseen sopeutumattomiksi osoittautuneita huollettavia varten järjestettävä tarkoitukseen sopiva erityisosasto.

Irtolaislain mukaisen laitoshuollon päätarkoituksena on huollettavan sosiaalinen kuntouttaminen. Huomattava osa työlaitokseen määrätyistä irtolaisista on kuitenkin siinä määrin sielullisesti poikkeavia, ettei nykyisissä laitoksissa, joissa pääasiallisena hoitona on työterapia, ole mainittua tarkoitusta ollut saavutettavissa pitkienkään laitosaikojen kuluessa. Kuitenkin on fyysisesti heikkokuntoiset voitu työlaitoksessa huomattavassa määrin kuntouttaa. Tämä kuntoutus ei yleensä vaadi niin pitkiä aikoja kuin nykyinen irtolaislaki sallii. Tämän vuoksi ja kun sellaisen laitosseuraamuksen kestoa, joka aiheuttaa kohtuuttomia vaikeuksia toimenpiteen kohteeksi joutuneelle, on syytä rajoittaa, hallitus esittää määräaikoja lyhennettäviksi.

Voimassa olevan lain eräs epäkohta on, ettei sitä aikaa, minkä irtolainen joutuu olemaan vankilassa odottamassa irtolaisuutta koskevan asian ratkaisua, voida lukea hänen työlaitosajakseen. Tämän epäkohdan korjaamiseksi hallitus esittää, että aika, minkä irtolainen on ollut työlaitokseen toimittamista varten vapautensa menettäneenä, olisi aina kokonaan luettava hänen hyväkseen työlaitoksessa oloaikaa laskettaessa. Työlaitoksesta pois päästetylle irtolaiselle on usein aiheutunut vaikeuksia sen vuoksi, ettei työlaitoksesta ole voitu antaa hänelle matkalippua tai vastaavasti varoja koti- tai valvontapaikkakunnalle matkustamista varten. Lakiin ehdotetaankin nyt otettavaksi asiasta nimenomainen säännös. Matkasta aiheutuvat kustannukset jäisivät ehdotuksen mukaan valtion kannettaviksi. Sukupuolitautilaissa edellytettyä pakollista sairaalahoitoa ei ole nykyisin tarvinnut lainkaan käyttää. Tällaiseen hoitoon määrättyjen niskottelevien potilaiden käsitteleminen pakkotyössä olisi muutoinkin tarkoitustaan vastaamatonta ja kohtuutonta, minkä vuoksi hallitus esittää sukupuolitautilain 15 §:n kumottavaksi. Kun ei voida pitää kohtuullisena, että pakkotyöseuraamuksen tultua lainsäädännöstä poistetuksi, ennen lain muutoksen voimaantuloa pakkotyössä olleet vangit joutuisivat rangaistusten täytäntöönpanossa ensikertaisia vankeja huonompaan asemaan sovittamansa pakkotyöseuraamuksen vuoksi, hallitus esittää rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 3 luvun 5 § siten muutettavaksi, että aikaisemmin pakkotyössä ollutta vankia ei enää käsiteltäisi toiskertaisena.

Lakialoitteen n:o 388 (1970 vp.) perusteluissa kiinnitetään huomiota irtolaislain puutteellisuuksiin ja sen säännösten kohtuuttomiin seuraamuksiin. Aloitteessa ehdotetaan hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen 8 §:n 2 momentissa edellytetty erityisosasto poistettavaksi. Kun hallituksen esityksessä ehdotetaan irtolaislain 18—22 § kumottavaksi ja 17 § muutettavaksi, ehdotetaan aloitteessa lisäksi kumottavaksi 14—17 § sekä 17 §:n säännökset siirrettäväksi 13 §:ksi. Aloitteessa ehdotetaan irtolaislain 5 §:n säännöksiä lievennettäviksi ja 6 § siten muutettavaksi, että kun hallituksen esityksen mukaan työlaitokseen ei voitaisi määrätä pysyvästi työkyvytöntä, aloitteen mukaan sinne ei voitaisi määrätä muutoinkaan työkyvytöntä. Aloitteessa ehdotetaan 10 §:ssä tarkoitetuksi pisimmäksi työlaitoksessapitoajaksi yhtä vuotta, ehdollisesti työlaitoksesta päässeen irtolaisvalvonnan ajan lyhentämistä vuodesta kolmeksi kuukaudeksi sekä että ehdollisessa vapaudessa vietetty aika luettaisiin lainkohdassa tarkoitettujen määräaikojen vähennykseksi. Lain 11 §:n 3 ja 4 momenttia ehdotetaan siten muutettavaksi, että palkkioraha määräytyisi vain työn tulosten mukaan sekä että hallituksen esityksessä lisättäväksi ehdotettu 6 momentti poistettaisiin. Kun hallituksen esityksen mukaan niskoitteleva irtolainen voitaisiin määrätä työlaitoksessa valoisaan eristyshuoneeseen johtajan päätöksellä enintään seitsemäksi ja johtokunnan päätöksellä enintään 14 vuorokaudeksi, aloitteen mukaan vastaavat aikamäärät olisivat 3 ja 7 vuorokautta, minkä ohessa aloitteessa ehdotetaan poistettavaksi kovan makuusijan käyttäminen kurinpitorangaistuksena ja mahdollisuus eräissä tapauksissa pitää irtolaista kahleissa sekä poistettavaksi säännös, jonka mukaan kurinpitorangaistuksen johdosta voitaisiin laitoksessapitoaikaa jatkaa yli 10 §:ssä tarkoitettujen määräaikojen. Kun aloitteessa ehdotetaan 17 §:n säännökset siirrettäväksi 13 §:ksi, ehdotetaan samalla, että hallituksen esitykseen sisältyvän

13 §:n säännökset siirrettäisiin soveltaen 12 §:n 4 ja 5 momentiksi. Kun erityisosasto ehdotetaan poistettavaksi ja hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta muiltakin osin muutettavaksi, ehdotetaan aloitteessa vastaavia muutoksia myös 24, 29, 31, 32 ja 37 §:ään, ja viimeksi mainitussa pykälässä huomioon otettavan vapausrangaistuksen aika alennettavaksi vuodesta kuudeksi kuukaudeksi. Erityisosaston poistamisesta johtuen aloitteessa ehdotetaan myös muutoksia hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen soveltamissäännöksiin ja toisessa lakiehdotuksessa tarkoitettu huoltoapulain 55 §:n 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Toivomusaloitteen n:o 902 (1970 vp.) perusteluissa lausutaan, että irtolaisuutta voidaan ratkaisevasti vähentää ainoastaan sosiaalipoliittisilla toimenpiteillä ja yhteiskunnallisia epäkohtia poistamalla, kun sen sijaan toimenpiteiden liiallisella kovuudella ainoastaan saadaan aikaan tarpeettomia inhimillisiä kärsimyksiä. Maassamme on sosiaalihuollossa lukuisia mahdollisuuksia riistää juopottelevalta, vähävaraiselta kansalaiselta vapaus, jos tätä tavoitetta yhä pidetään yhteiskunnan kannalta mielekkäänä. Tämän vuoksi pahasti vanhentunut irtolaislakimme ei 30-luvun yksipuolista arvomaailmaa heijastavana ole tarpeellinen maassamme. Sama on todettu vastaavasta lainsäädännöstä muissakin pohjoismaissa. Ruotsissa ovat äskettäin kansankäräjät hyväksyneet aloitteen mainitun lainsäädännön kumoamisesta. Norjassa on myös vastaavanlainen valmistelutyö meneillään. Tämän vuoksi aloitteentekijät ehdottavat hyväksyttäväksi toivomuksen vuonna 1936 annetun perusteellisesti vanhentuneen irtolaislain kumoamiseksi.

Valiokunta pitää välttämättömänä irtolaisia koskevien säännösten uusimista nykyaikaisen sosiaalihuollon periaatetta vastaaviksi. Hallituksen esitykseen sisältyy kuitenkin vain osittaisuudistuksia, joista tärkein on pakkotyöseuraamuksen poistaminen. Pakkotyöseuraamuksen sijaan hallitus ehdottaa, että työlaitoksen järjestykseen sopeutumattomiksi osoittautuneita huollettavia varten järjestettäisiin ns. erityisosasto. Sellaiseksi voisi sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyä valtion tai kunnallisen työlaitoksen osaston. Erityisosaston perustamista valiokunta ei voi puoltaa. Valiokunnan saamien tietojen mukaan työlaitoksen järjestykseen sopeutumattomien huolto voidaan työlaitoksissa järjestää ilman erityisosastoa. Erityisosasto aiheuttaisi huomattavia kustannuksia, jotka eivät olisi oikeassa suhteessa niistä ehkä saatavaan hyötyyn, ja erityisosasto olisi sosiaalihuollollisesti arveluttava. Kun sosiaalihuollon kokonaisuudistus on tutkittavana ja sosiaalihuollon periaatekomitea valiokunnan saamien tietojen mukaan lähiaikoina antaa lopullisen ehdotuksensa, valiokunta katsoo, että tässä vaiheessa on tyydyttävä osoittaisuudistuksiin. Valiokunta ei kuitenkaan katso voivansa puoltaa hallituksen esitystä muuttamattomana.

Ensimmäinen lakiehdotus.

Valiokunta pitää erityisosaston perustamista tarpeettomana ja ehdottaa sen vuoksi, yhtyen tältä osalta puheena olevan lakialoitteen perusteluihin, että hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen 8 §:n 2 momentti poistettaisiin. Lain 14 ja 15 §:ssä olevat säännökset koskevat erityisosastoa, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa, että mainitut pykälät poistettaisiin. Kun valiokunta, kuten alempana olevista erityisperusteluista ilmenee, ehdottaa, että 13 §:n 1 momentissa olevat säännökset sisällytettäisiin 12 §:ään ja kun valiokunta pitää 16 §:n säännöksiä tarpeettomina, valiokunta ehdottaa, että hallituksen kumottaviksi ehdottamien 18—22 §:n lisäksi kumottaisiin myös 13—16 §, jotka voimassa olevassa laissa sisältävät säännöksiä pakkotyölaitoksista, joita koskevat säännökset hallitus ehdottaa kumottaviksi. Valiokunta on tehnyt ensimmäisen lakiehdotuksen johtolauseeseen sitä tarkoittavat muutokset. Kun myös 27 ja 31 §:ssä sekä lain soveltamissäännöksessä on säännöksiä erityisosastosta, valiokunta ehdottaa myös mainittuihin säännöksiin muutoksia.

Yksityiskohtien osalta valiokunta katsoo olevan aihetta seuraaviin huomautuksiin ja muutosehdotuksiin.

5 §. Valiokunta katsoo, että puheena olevissa tapauksissa riittää, että irtolaisvalvonnalla pyritään saamaan laissa tarkoitettu henkilö säännölliseen elämäntapaan, minkä vuoksi valiokunta on poistanut pykälästä käytännössä vaikeasti tulkittavan kunniallisen elämäntavan. Vastaava muutos on tehty 10 §:n 1 ja 2 momenttiin.

6 §. Valiokunta katsoo, ettei henkilöä, joka on sellaisen erityishoidon tarpeessa, jota työlaitoksessa ei voida antaa, ole määrättävä työlaitokseen, minkä vuoksi valiokunta on muuttanut 6 §:n sanamuotoa.

8 §:n 2 momentin valiokunta edellä mainiutista syistä ehdottaa poistettavaksi.

10 §:n 1 momentin 1 lauseen sanamuotoon valiokunta on muodollisen muutoksen ohella tehnyt 5 §:n muuttamisesta johtuvan muutoksen, joka on tehty myös 2 momenttiin. Vaikka pakkotyö poistetaankin, valiokunta on lisännyt 1 momentin toiseen lauseeseen pakkotyön, koska pakkotyössä oleminen edellisten viiden vuoden aikana on rinnastettavissa työlaitoksessa olemiseen pisintä laitoksessaoloaikaa määrättäessä. Säännös vastaa tältä osalta voimassa olevaa lakia.

Kun valiokunta ehdottaa 12 §:n 4 momentista poistettavaksi säännöksen, jonka mukaan 10 §:ssä tarkoitettuja pisimpiä laitoksessaoloaikoja voitaisiin jatkaa, valiokunta on poistanut 10 §:n 1 momentin viimeisen lauseen.

Valiokunta ehdottaa 10 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että ehdollisesti työlaitoksesta päässeen irtolaisvalvonnassaoloaika alenee vuodesta kuudeksi kuukaudeksi ja että ehdollisesti laitoksesta päässyt voidaan palauttaa laitokseen vain, jos hän olennaisesti rikkoo hänelle annettuja määräyksiä tai ohjeita.

11 §. Valiokunta katsoo, että hoidettavana olevan henkilön käyttäytyminen ei saa vaikuttaa hänen mahdollisuuteensa saada osa palkkiorahasta, silloin kun hän sairauden tai muun siihen rinnastettavan syyn vuoksi ei ole voinut olla työssä, minkä vuoksi valiokunta on muuttanut 4 momentin sanamuotoa.

12 §:n valiokunta on kirjoittanut uuteen muotoon. Hallituksen esityksen mukaan työlaitoksessa oleva niskotteleva irtolainen voitaisiin määrätä valoisaan eristyshuoneeseen laitoksen johtajan päätöksellä enintään seitsemäksi ja johtokunnan päätöksellä enintään neljäksitoista vuorokaudeksi, jolloin kurinpitorangaistukseen voitaisiin yhdistää kova makuusija enintään kahdeksaksi vuorokaudeksi. Yhtyen tältä osalta puheena olevan lakialoitteen perusteluihin valiokunta on muuttanut 1 ja 2 momenttia siten, että työlaitokseen otettua henkilöä, joka ei noudata laitoksen ohjesäännön määräyksiä tai muulla tavalla rikkoo laitoksen järjestystä, voidaan pitää eristettynä valoisassa huoneessa laitoksen johtajan päätöksellä enintään kolme ja laitoksen johtokunnan päätöksellä enintään seitsemän vuorokautta. Valiokunta on pitänyt tarpellisena lisätä 1 momenttiin säännöksen, jonka mukaan etuisuuksien vähentämisenä ei saa käyttää ravinnon vähentämistä, sekä poistaa 2 momentista kovan makuusijan kurinpitorangaistuksen koventamiskeinona.

Valiokunta on poistanut 3 momentista ehdollisen kurinpitoseuraamuksen.

Valiokunta on poistanut 4 momentin, jonka mukaan kurinpitoseuraamuksen täytäntöönpanon vuoksi laitoksessapitämisaika pitenisi yli 10 §:ssä tarkoitettujen määräaikojen, sekä sosiaalihuollon periaatteiden vastaisen 5 momentin, jonka mukaan työlaitokseen otettua irtolaista voitaisiin eräissä tapauksissa pitää kahleissa.

Ehdottaessaan 12 §:n 4 ja 5 momentin poistettavaksi valiokunta ehdottaa, että 13 §:n 1 momentti, joka sisältää säännöksen virkaavusta, siirrettäisiin sanamuodoltaan muutettuna 12 §:n 4 momentiksi. Tällöin 12 §:ään jäisi neljä momenttia, kun siinä hallituksen esityksen mukaan on viisi momenttia.

Kun 12 § on kirjoitettu kokonaan uudelleen ja siinä valiokunnan mielestä on tarvittavat säännökset kurinpitoa varten, valiokunta pitää 13 §:n 2 momenttia ja 16 §:ää tarpeettomana ja ehdottaa ne poistettavaksi. Kun 14 ja 15 § sisältävät säännöksiä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetusta erityisosastosta, jonka valiokunta on ehdottanut poistettavaksi, ja kun 13—16 § voimassa olevassa laissa sisältävät säännöksiä nyt poistettavaksi tulevasta pakkotyölaitoksesta, valiokunta ehdottaa, että 13—16 § kumottaisiin.

Valiokunta edellyttää, että työlaitosten ohjesäännöt kiireellisesti uusitaan.

27 §:n 1 ja 2 momentista valiokunta on poistanut erityisosastoa koskevat säännökset. Valiokunta on muuttanut 2 momenttia siten, että irtolaisen ehdollisesti työlaitoksesta päästämisestä päättää laitoksen johtokunta. Valiokunta on pitänyt lisäksi yhdenmukaisen menettelyn aikaansaamiseksi tarpeellisena, että sosiaalihallitus voi johtokunnan kielteisen päätöksen estämättä määrätä irtolaisen päästettäväksi ehdollisesti laitoksesta.

Valiokunta on, vaikka hallituksen esityksessä ja puheena olevassa lakialoitteessa sitä ei ole edellytetty, mutta kun koko 27 §:n muuttamisesta on kysymys, sosiaali- ja terveysministeriön sekä sosiaalihallituksen edustajia kuultuaan, lisännyt 27 §:ään uuden 4 momentin, jonka mukaan sosiaalihallituksen tai työlaitoksen johtokunnan 1 tai 2 momentin nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta.

37 §. Muodollisten muutosten ohella valiokunta on puheena olevan lakialoitteen poh-

jalta muuttanut lainkohdassa huomioon otettavaksi tarkoitetun vapausrangaistusajan vuodesta kuudeksi kuukaudeksi sekä lisännyt säännöksen, jonka mukaan sosiaalihallitus voi muulloinkin määrätä, ettei vapausrangaistusta kärsimään joutunutta irtolaista vapautumisen jälkeen ole palautettava työlaitokseen.

Irtolaislain muihin kohtiin ehdottamiensa edellä mainittujen muutosten johdosta valiokunta on muuttanut 41 §:ää sekä voimaantuloja soveltamissäännöstä.

Hallituksen esitykseen sisältyvään ensimmäiseen lakiehdotukseen ehdottamiensa muutosten johdosta ja puheena olevan lakialoitteen pohjalta valiokunta ehdottaa, että hallituksen esitykseen sisältyvässä toisessa lakiehdotuksessa tarkoitettu lainkohta kumottaisiin. Valiokunta ehdottaa, että hallituksen esitykseen sisältyvät kolmas ja neljäs lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta ehdottaa, että puheena oleva toivomusaloite hylättäisiin. Valiokunta edellyttää, että kiireellisesti selvitetään mahdollisuudet irtolaishuollon järjestämiseksi nykyaikaisen sosiaalihuollon periaatteiden mukaiseksi. Valiokunnan mielestä olisi myös tutkittava mahdollisuuksia erityisosastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen tarkoitettujen varojen käyttämisestä esim. päihtyneiden käsittelyn selvittelytoimikunnan mietinnössä (komiteanmietintö 1969: B 85) ehdotettujen selviämisasemien perustamiseen. Tällainen avohuoltoa kehittävä toimenpide vaikuttaisi hyvin toteutettuna välittömästi ns. katukuvaan, johon viime aikoina eri tahoilla on kiinnitetty huomiota.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta hallituksen esityksen ja lakialoitteen n:o 388 (1970 vp.) pohjalta ehdottaa kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

irtolaislain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 17 päivänä tammikuuta 1936 annetun irtolaislain (57/36) *13—16 ja* 18—22 §, näistä 21 § sellaisena kuin se on 19 päivänä toukokuuta 1944 annetussa laissa (338/44), *poistetaan* 2 luvun A ja B osastojen otsakkeet ja *muutetaan* 5, 6 ja 10 §, 11 §:n 3 momentti, 12 *ja* 17 §, 24 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohta sekä 2 momentti, 25—27 ja 31 §, 32 §:n 1 momentti, 37 §:n 1 momentti ja 41 §:n 1 momentti, sellaisina kuin 27 § on 8 päivänä toukokuuta 1936 annetussa laissa (201/36) ja 41 §:n 1 momentti 4 päivänä toukokuuta 1956 annetussa laissa (260/56), sekä *lisätään* lain *(poist.)* 11 §:ään uusi 4, 5 ja 6 momentti seuraavasti:

5 §.

Jollei irtolaista ole irtolaisvalvonnan avulla saatu tai jos on ilmeistä, ettei häntä sen avulla saada palautetuksi säännölliseen *(poist.)* elämäntapaan, taikka jos irtolainen, jonka hoitamisesta muulla tavoin ei ole varmuutta, on vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle taikka ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, voidaan hänet määrätä työlaitokseen.

6 §.

Irtolaista, joka on *(poist.) sellaisen erityishoidon tarpeessa, jota työlaitoksessa ei voida antaa, ei ole määrättävä* työlaitokseen, vaan *hänestä on pidettävä* huolta sen mukaan, kuin siitä on erikseen säädetty.

8 §:n 2 mom.
(Poist.)

10 §.

Irtolaista pidettäköön työlaitoksessa *(poist.), kunnes perustellusti voidaan olettaa,* että hän vapaaksi päästyään tulee viettämään säännöllistä *(poist.)* elämää, enintään kuitenkin kuusi kuukautta. Irtolaista, joka on lähinnä edellisten viiden vuoden aikana ollut irtolaisuuden vuoksi

työlaitoksessa *tai pakkotyössä,* pidettäköön laitoksessa enintään yksi vuosi. *(Poist.)*

Jos on todennäköistä, että työlaitokseen määrätty sieltä päästyään viettää säännöllistä *(poist.)* elämää, voidaan hänet ehdollisesti päästää työlaitoksesta, ei kuitenkaan ennen kuin kuukausi on kulunut siitä, kun hänet otettiin työlaitokseen.

Kun irtolainen on ehdollisesti päästetty työlaitoksesta, on hän vapaaksi pääsemisestä lukien *(poist.) kuusi kuukautta* irtolaisvalvonnan alaisena. Hänet voidaan sinä aikana palauttaa takaisin työlaitokseen, *(poist.) jos hän olennaisesti rikkoo hänelle annettuja* määräyksiä *tai* ohjeita. Tällöin häntä on pidettävä työlaitoksessa vähintään kuukausi, kuitenkin enintään se aika, joka 1 momentissa säädetyistä pisimmistä määräajoista oli jäljellä, kun hänet sieltä ehdollisesti päästettiin.

(4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

11 §.

— — — — — — — — — — — — — —

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Irtolainen, joka *(poist.)* ei sairauden tai muun siihen rinnastettavan syyn vuoksi ole voinut olla työssä, saa ministeriön määräämän osan palkkiorahasta.

(5 ja 6 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

12 §.

Jos työlaitokseen otettu *(poist.) henkilö ei noudata laitoksen ohjesäännön määräyksiä tai muulla tavoin* rikkoo laitoksen järjestystä, on laitoksen johtajalla oikeus *(poist.), sen mukaan kuin laitoksen ohjesäännössä on määrätty, vähentää hänelle tulevia etuisuuksia tahi pitää häntä eristettynä valoisassa huoneessa* enintään *kolme vuorokautta. Tällaisena toimenpiteenä ei kuitenkaan saa käyttää ravinnon vähentämistä.*

Milloin ankarampi toimenpide katsotaan tarpeelliseksi, voi laitoksen johtokunta määrätä rikkojan valoisaan eristyshuoneeseen enintään seitsemäksi vuorokaudeksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainituista toimenpiteistä on pidettävä kirjaa.

Jos työlaitokseen otettu henkilö karkaa tai yrittää karata laitoksesta, on hänet palautettava takaisin laitokseen, ja on laitoksen johtajalla oikeus saada pyynnöstä poliisiviranomaiselta siihen tarpeellista virka-apua. Väkivallan käyttämisestä tällaisessa tapauksessa on vastaavasti voimassa, mitä siitä on rikoslaissa säädetty vangitun henkilön osalta.

13—16 §.
(Poist.)

17 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

24—26 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

27 §.

Irtolaisen lopullisesta päästämisestä työlaitoksesta ennen 10 §:n 1 momentissa edellytettyjen pisimpien määräaikojen päättymistä, *(poist.)* niin myös ehdollisesti päästetyn laitokseen palauttamisesta päättää sosiaalihallitus. *(Poist.) Esityksen laitoksesta päästämisestä tekee laitoksen johtokunta.*

Irtolaisen ehdollisesta päästämisestä työlaitoksesta päättää laitoksen johtokunta. Sosiaalihallitus voi kuitenkin johtokunnan kielteisen päätöksen estämättä määrätä irtolaisen päästettäväksi ehdollisesti laitoksesta.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Sosiaalihallituksen tai työlaitoksen johtokunnan 1 tai 2 momentin nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta.

31 §.

Esitys työlaitokseen määräämisestä, sinne palauttamisesta tai sieltä *(poist.)* päästämisestä on tehtävä kirjallisesti, ja on siinä tarpeellisine selvityksineen esitettävä ne syyt, joiden perusteella toimenpiteeseen olisi ryhdyttävä.

32 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

37 §.

Jos *(poist.)* irtolaisena vangittu *tai työlaitokseen otettu,* joutuu kärsimään *(poist.) kuutta kuukautta* pitempää vapausrangaistusta, *raukeaa* tämän lain mukaisten toimenpiteiden käsittely tai niiden täytäntöönpano. *Sosiaalihallitus voi muulloinkin määrätä, ettei vapausrangaistusta kärsimään joutunutta irtolaista vapautumisen jälkeen ole palautettava työlaitokseen.*

— — — — — — — — — — — — — —

41 §.

Kustannukset irtolaisena vangitun henkilön kuljetuksesta, hänen säilyttämisestään tutkimuksen aikana vankilassa taikka työlaitoksessa

tai muussa kunnallisessa laitoksessa ja lääninhallituksen päättämän 30 §:n 1 momentissa tarkoitetun lääkärin lausunnon hankkimisesta *sekä työlaitoksesta karanneen irtolaisen palauttamisesta laitokseen samoin kuin* 17 §:ssä tarkoitetuista matkoista on suoritettava valtion varoista.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Ennen lain voimaantuloa *(poist.) voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanoa varten tarpeellisiin toimenpiteisiin. Irtolaisuutta koskevassa, ennen tämän lain voimaantuloa vireille pannussa asiassa noudatetaan tätä lakia sen voimaantulosta lukien. Ennen tämän lain voimaantuloa annettu päätös, jolla irtolainen on määrätty työlaitokseen tai pakkotyöhön, pannaan täytäntöön niin kuin tämän lain mukainen työlaitospäätös. Aika, jonka irtolainen on ennen tämän lain voimaantuloa ollut työlaitoksessa tai pakkotyössä, luetaan tällöin tämän lain mukaiseksi laitoksessa pitämisen ajaksi.*

Ennen tämän lain voimaantuloa pakkotyöhön määrätty irtolainen, joka lain voimaan tullessa on vankilassa pakkotyöhön määrättynä, on, jollei häntä sitä ennen ole vapautettava, lain voimaantullessa siirrettävä työlaitokseen täytäntöönpanon jatkamista varten.

Tämän lain voimaantullessa vireillä olevat pakkotyöhön määräämistä koskevat asiat raukeavat.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

huoltoapulain 55 §:n 4 momentin (poist.) kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *(poist.) säädetään:*

(Poist.) Täten kumotaan 17 päivänä helmikuuta 1956 annetun huoltoapulain (116/56) 55 §:n 4 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 . Aika, minkä *(poist.) työlaitokseen otettu henkilö* on ollut pakkotyössä, luetaan tämän lain voimaantultua siihen *(poist.)* lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (432/65) 13 §:ssä tarkoitettuun määräraikaan, *minkä elatusvelvollinen* enintään saadaan pitää työlaitoksessa.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän kolmannen ja neljännen lakiehdotuksen muuttamattomana.

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 902 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, varapuheenjohtaja Mäkinen, jäsenet Breilin, Jokinen, R. Kangas, Katajavuori, Liedes, Loikkanen, Mäki, Pekonen, Rytkönen, Salmivuori, Stenbäck, S. Westerlund ja Volotinen sekä varajäsen Poutiainen.

Vastalause.

Kun rikollisuus on viime aikoina monilla paikkakunnilla jatkuvasti lisääntynyt, ja irtolaisainekset ovat muodostuneet suureksi häiriöksi asutuskeskuksissa rauhallisille ihmisille, niin emme voi yhtyä niin pitkälle menevään irtolaislain lieventämiseen kuin valiokunnan enemmistö esittää, vaan mielestämme ehdollisesti vapautetun irtolaisen tulisi olla enintään yhden vuoden irtolaisvalvonnan alaisena. Samoin tulisi työlaitoksen johtajalla olla oikeus kurinpitoseuraamuksena määrätä laitoksen järjestystä rikkonut valoisaan eristyshuoneeseen enintään seitsemäksi vuorokaudeksi ja laitoksen johtokunnalla enintään neljäksitoista vuorokaudeksi niin kuin hallituskin esittää.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme kunnioittaen, että Eduskunta hyväksyisi irtolaislain muutosehdotuksen näin kuuluvana:

Lain nimike ja johtolause.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

5 ja 6 §.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

8 §:n 2 momentti.
(Poistetaan.)

10 §.
(1 ja 2 momentti kuten valiokunnan mietinnössä.)

Kun irtolainen on ehdollisesti päästetty työlaitoksesta, on hän vapaaksi pääsemisestä lukien *yhden vuoden* irtolaisvalvonnan alaisena. Hänet voidaan sinä aikana palauttaa takaisin työlaitokseen, jos hän olennaisesti rikkoo hänelle annettuja määräyksiä tai ohjeita. Tällöin häntä on pidettävä työlaitoksessa vähintään kuukausi, kuitenkin enintään se aika, joka 1 momentissa säädetyistä pisimmistä määräajoista oli jäljellä, kun hänet sieltä ehdollisesti päästettiin.

4 momentti.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

11 §.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

12 §.

Jos työlaitokseen otettu henkilö ei noudata laitoksen ohjesäännön määräyksiä tai muulla tavoin rikkoo laitoksen järjestystä on laitoksen johtajalla oikeus, sen mukaan kuin laitoksen ohjesäännössä on määrätty, vähentää hänelle tulevia etuisuuksia tahi pitää häntä eristettynä valoisassa huoneessa enintään *seitsemän vuorokautta.* Tällaisena toimenpiteenä ei kuitenkaan saa käyttää ravinnon vähentämistä.

Milloin ankarampi toimenpide katsotaan tarpeelliseksi, voi laitoksen johtokunta määrätä rikkojan valoisaan eristyshuoneeseen enintään *neljäksitoista* vuorokaudeksi.

3 ja 4 momentti.
(Samoin kuin valiokunnan mietinnössä.)

13—16 §.
(Kumotaan.)

17, 24, 25, 26, 27, 31, 32, 37 ja 41 § sekä voimaantulosäännös.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Toinen, kolmas ja neljäs lakiehdotus.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1971.

Mikko Kaarna.
Timo Mäki.
Salme Katajavuori.
Reino Kangas.
Esko Pekonen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 48 hallituksen esityksen johdosta laiksi irtolaislain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. E. Niskasen ym. lakialoitteen n:o 388 (1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 6 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen hallituksen esityksen sekä lakialoitteen n:o 388 (1970 vp.) pohjalta laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisina; sekä

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän kolmannen ja neljännen lakiehdotuksen muuttamattomina.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi irtolaislain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 11 laiksi irtolaislain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, minkä lisäksi sanotuilla valtiopäivillä on tehty lakialoite laiksi irtolaislain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Laki- ja talousvaliokunta on nyt koolla olevalle Eduskunnalle asiasta antanut mietintönsä n:o 6 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 48.

Hyväksyessään lain irtolaislain muuttamisesta Eduskunta edellyttää, että työlaitosten ohjesäännöt kiireellisesti uusitaan.

Eduskunta edellyttää myös, että kiireellisesti selvitetään mahdollisuudet irtolaishuollan järjestämiseksi nykyaikaisen sosiaalihuollon periaatteiden mukaiseksi. Eduskunnan mielestä olisi myös tutkittava mahdollisuuksia erityisosastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen tarkoitettujen varojen käyttämisestä esim. päihtyneiden käsittelyn selvittelytoimikunnan mietinnössä (komiteanmietintö 1969: B 85) ehdotettujen selviämisasemien perustamiseen.

Eduskunta on hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta hyväksynyt seuraavat lait:

Laki
irtolaislain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 17 päivänä tammikuuta 1936 annetun irtolaislain (57/36) 13—16 ja 18—22 §, näistä 21 § sellaisena kuin se on 19 päivänä toukokuuta 1944 annetussa laissa (338/44), *poistetaan* 2 luvun A ja B osastojen otsakkeet ja *muutetaan* 5, 6 ja 10 §, 11 §:n 3 momentti, 12 ja 17 §, 24 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohta sekä 2 momentti, 25—27 ja 31 §, 32 §:n 1 momentti, 37 §:n 1 momentti ja 41 §:n 1 momentti, sellaisina kuin 27 § on 8 päivänä toukokuuta 1936 annetussa laissa (201/36) ja 41 §:n 1 momentti 4 päivänä toukokuuta 1956 annetussa laissa (260/56), sekä *lisätään* lain 11 §:ään uusi 4, 5 ja 6 momentti seuraavasti:

5 §.

Jollei irtolaista ole irtolaisvalvonnan avulla saatu tai jos on ilmeistä, ettei häntä sen avulla saada palautetuksi säännölliseen elämäntapaan, taikka jos irtolainen, jonka hoitamisesta muulla tavoin ei ole varmuutta, on vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle taikka ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, voidaan hänet määrätä työlaitokseen.

6 §.

Irtolaista, joka on sellaisen erityishoidon tarpeessa, jota työlaitoksessa ei voida antaa, ei ole määrättävä työlaitokseen, vaan hänestä on pidettävä huolta sen mukaan, kuin siitä on erikseen säädetty.

10 §.

Irtolaista pidettäköön työlaitoksessa, kunnes perustellusti voidaan olettaa, että hän vapaaksi päästyään tulee viettämään säännöllistä elämää, enintään kuitenkin kuusi kuukautta. Irtolaista, joka on lähinnä edellisten viiden vuoden aikana ollut irtolaisuuden vuoksi työlaitoksessa tai pakkotyössä, pidettäköön laitoksessa enintään yksi vuosi.

Jos on todennäköistä, että työlaitokseen määrätty sieltä päästyään viettää säännöllistä elämää, voidaan hänet ehdollisesti päästää työlaitoksesta, ei kuitenkaan ennen kuin kuukausi on kulunut siitä, kun hänet otettiin työlaitokseen.

Kun irtolainen on ehdollisesti päästetty työlaitoksesta, on hän vapaaksi pääsemisestä lukien

kuusi kuukautta irtolaisvalvonnan alaisena. Hänet voidaan sinä aikana palauttaa takaisin työlaitokseen, jos hän olennaisesti rikkoo hänelle annettuja määräyksiä tai ohjeita. Tällöin häntä on pidettävä työlaitoksessa vähintään kuukausi, kuitenkin enintään se aika, joka 1 momentissa säädetyistä pisimmistä määräajoista oli jäljellä, kun hänet sieltä ehdollisesti päästettiin.

Aika, jonka irtolainen on työlaitokseen toimittamista varten ollut vapautensa menettäneenä, luetaan tässä pykälässä tarkoitettujen määräaikojen vähennykseksi.

11 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Tulot irtolaisen työlaitoksessa suorittamasta työstä menevät laitokselle, mutta irtolainen saa työstään käytöksen ja työn tulosten tai työajan sekä ahkeruuden perusteella palkkiorahan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

Irtolainen, joka ei sairauden tai muun siihen rinnastettavan syyn vuoksi ole voinut olla työssä, saa ministeriön määräämän osan palkkiorahasta.

Palkkioraha ei ole verotettavaa tuloa eikä sitä saa ulosmitata.

Jos irtolainen on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta aiheuttanut vahinkoa työlaitokselle, voi johtokunta käyttää vahingon korvaamiseen hänen palkkiorahansa.

12 §.

Jos työlaitokseen otettu henkilö ei noudata laitoksen ohjesäännön määräyksiä tai muulla tavoin rikkoo laitoksen järjestystä, on laitoksen johtajalla oikeus, sen mukaan kuin laitoksen ohjesäännössä on määrätty, vähentää hänelle tulevia etuisuuksia tahi pitää häntä eristettynä valoisassa huoneessa enintään kolme vuorokautta. Tällaisena toimenpiteenä ei kuitenkaan saa käyttää ravinnon vähentämistä.

Milloin ankarampi toimenpide katsotaan tarpeelliseksi, voi laitoksen johtokunta määrätä rikkojan valoisaan eristyshuoneeseen enintään seitsemäksi vuorokaudeksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainituista toimenpiteistä on pidettävä kirjaa.

Jos työlaitokseen otettu henkilö karkaa tai yrittää karata laitoksesta, on hänet palautettava takaisin laitokseen, ja on laitoksen johtajalla oikeus saada pyynnöstä poliisiviranomaiselta siihen tarpeellista virka-apua. Väkivallan käyttämisestä tällaisessa tapauksessa on vastaavasti voimassa, mitä siitä on rikoslaissa säädetty vangitun henkilön osalta.

17 §.

Kun irtolainen päästetään työlaitoksesta, hänelle on laitoksen toimesta hankittava matkalippu tai annettava rahaa sen hankkimiseen matkaa varten hänen kotipaikkakunnalleen tai sille paikkakunnalle, joka on määrätty hänen valvontapaikkakunnakseen.

24 §.

Sosiaalilautakunnan asiana on:

— — — — — — — — — — — — — —

2) päättää irtolaisvalvontaan määräämisestä, valvonta-ajan pitentämisestä tai valvonnan lakkauttamisesta ennen määräaikaa, paitsi 10 §:n 3 momentissa mainituissa tapauksissa;

— — — — — — — — — — — — — —

4) tehdä lääninhallitukselle esitys työlaitokseen määräämisestä.

Sosiaalilautakunnalla on oikeus päätöstensä täytäntöönpanoa varten saada virka-apua poliisilta.

25 §.

Myös poliisipiirin päällikköllä on oikeus tehdä esitys työlaitokseen määräämisestä.

26 §.

Työlaitokseen määräämisestä päättää lääninhallitus.

Jos lääninhallitus hylkää esityksen työlaitokseen määräämisestä, on sen palautettava asia tarpeellisia toimenpiteitä varten sosiaalilautakunnalle.

27 §.

Irtolaisen lopullisesta päästämisestä työlaitoksesta ennen 10 §:n 1 momentissa edellytettyjen pisimpien määräaikojen päättymistä, niin myös ehdollisesti päästetyn laitokseen palauttamisesta päättää sosiaalihallitus. Esityksen laitoksesta päästämisestä tekee laitoksen johtokunta.

Irtolaisen ehdollisesta päästämisestä työlaitoksesta päättää laitoksen johtokunta. Sosiaalihallitus voi kuitenkin johtokunnan kielteisen päätöksen estämättä määrätä irtolaisen päästettäväksi ehdollisesti laitoksesta.

Esityksen laitokseen palauttamisesta tekee asianomainen sosiaalilautakunta, mutta voi sen tehdä myös poliisipiirin päällikkö.

Sosiaalihallituksen tai työlaitoksen johtokunnan 1 tai 2 momentin nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta.

31 §.

Esitys työlaitokseen määräämisestä, sinne palauttamisesta tai sieltä päästämisestä on tehtävä kirjallisesti, ja on siinä tarpeellisine selvityksineen esitettävä ne syyt, joiden perusteella toimenpiteeseen olisi ryhdyttävä.

32 §.

Jos lääninhallitukselle on tehty esitys irtolaisen määräämisestä työlaitokseen eikä irtolaista ole toimitettu lääninhallituksen kuulusteltavaksi, on lääninhallituksen annettava esitys viipymättä tiedoksi sille, jota asia koskee, ja, jos tämä on holhottavana, myös hänen holhoojalleen, määräyksin, että näiden on esityksen johdosta määräajassa tiedoksisaannista annettava kirjallinen selitys uhalla että, jos selitys laiminlyödään, asia kuitenkin ratkaistaan.

— — — — — — — — — — — — —

37 §.

Jos irtolaisena vangittu tai työlaitokseen otettu, joutuu kärsimään kuutta kuukautta pitempää vapausrangaistusta, raukeaa tämän lain mukaisten toimenpiteiden käsittely tai niiden täytäntöönpano. Sosiaalihallitus voi muulloinkin määrätä, ettei vapausrangaistusta kärsimään joutunutta irtolaista vapautumisen jälkeen ole palautettava työlaitokseen.

— — — — — — — — — — — — —

41 §.

Kustannukset irtolaisena vangitun henkilön kuljetuksesta, hänen säilyttämisestään tutkimuksen aikana vankilassa taikka työlaitoksessa tai muussa kunnallisessa laitoksessa ja lääninhallituksen päättämän 30 §:n 1 momentissa tarkoitetun lääkärin lausunnon hankkimisesta sekä työlaitoksesta karanneen irtolaisen palauttamisesta laitokseen samoin kuin 17 §:ssä tarkoitetuista matkoista on suoritettava valtion varoista.

— — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanoa varten varten tarpeellisiin toimenpiteisiin. Irtolaisuutta koskevassa, ennen tämän lain voimaantuloa vireille pannussa asiassa noudatetaan tätä lakia sen voimaantulosta lukien. Ennen tämän lain voimaantuloa annettu päätös, jolla irtolainen on määrätty työlaitokseen tai pakkotyöhön, pannaan täytäntöön niin kuin tämän lain mukainen työlaitospäätös. Aika, jonka irtolainen on ennen tämän lain voimaantuloa ollut työlaitoksesa tai pakkotyössä, luetaan tällöin tämän lain mukaiseksi laitoksessa pitämisen ajaksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa pakkotyöhön määrätty irtolainen, joka lain voimaan tullessa on vankilassa pakkotyöhön määrättynä, on, jollei häntä sitä ennen ole vapautettava, lain voimaantullessa siirrettävä työlaitokseen täytäntöönpanon jatkamista varten.

Tämän lain voimaantullessa vireillä olevat pakkotyöhön määräämistä koskevat asiat raukeavat.

Laki

huoltoapulain 55 §:n 4 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 17 päivänä helmikuuta 1956 annetun huoltoapulain (116/56) 55 §:n 4 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivää kuuta 19 . Aika, minkä työlaitokseen otettu henkilö on ollut pakkotyössä, luetaan tämän lain voimaantultua siihen lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (432/65) 13 §:ssä tarkoitettuun määräaikaan, mikä elatusvelvollinen enintään saadaan pitää työlaitoksessa.

Laki

sukupuolitautilain 15 §:n kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 25 päivänä tammikuuta 1952 annetun sukupuolitautilain (52/52) 15 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 3 luvun 5 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 3 luvun 5 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1955 annetussa laissa (515/55), näin kuuluvaksi:

5 §.

Kuritushuonevanki luetaan rangaistusajan alussa pakkoluokkaan. Siirtäminen ylempään luokkaan tapahtuu niiden arvosanojen nojalla, jotka annetaan vangille hänen käytöksensä mukaan. Vanki, joka ei ole viimeksi annettua tuomiota edeltäneiden viiden vuoden aikana kärsinyt välittömästi tuomittua vapausrangaistusta taikka päässyt ehdoitta vapaaksi pakkolaitoksesta, voidaan vankilan johtokunnan harkinnan mukaan siirtää oppiluokkaan muita vankeja aikaisemmin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Eduskunnan kirjelmä Hallituksen esityksen johdosta eräiksi muutoksiksi ja lisäyksiksi ulosottoviranomaisen toimittamaa täytäntöönpanoa ja ulosotto-oikeudellisia turvaamistoimenpiteitä koskevaan lainsäädäntöön.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 20 eräiksi muutoksiksi ja lisäyksiksi ulosottoviranomaisen toimittamaa täytäntöönpanoa ja ulosotto-oikeudellisia turvaamistoimenpiteitä koskevaan lainsäädäntöön, ja Eduskunta on lähettänyt esityksen valmistelevasti käsiteltäväksi Lakivaliokuntaan, mistä esitys on sittemmin siirretty Toiseen lakivaliokuntaan, joka ei ole ehtinyt asiaa käsitellä.

Helsingissä 14 päivänä tammikuuta 1972.

Talousvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi lihantarkastuslain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 22 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 25 (1970 vp.). Samassa tarkoituksessa eduskunta on pöytäkirjan ottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt valiokuntaan ed. Koiviston ym. lakialoitteen n:o 158 (1970 vp.) laiksi lihantarkastuslain muuttamisesta, jonka valiokunta on päättänyt ottaa käsiteltäväkseen samaa asiaa koskevana yhdessä hallituksen esityksen kanssa. Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina maatalousministeriön eläinlääkintöosastosta toimistopäällikkö, eläinlääkintöneuvos Pauli Lisitzin, lääkintöhallituksesta toimistopäällikkö, lääkintöneuvos Rauno Tammilehto, Eläinlääketieteellisen korkeakoulun elintarvikehygienian laitoksesta vt. professori Esko Nurmi, Suomen Kaupunkiliitosta varatuomari Sakari Kallio, Suomen Kunnallisliitosta varatuomari Uolevi Aho, joka samalla edusti myös Finlands Svenska Kommunförbund nimistä liittoa, Suomen Eläinlääkäriliiton hallituksen jäsen, kaupungineläinlääkäri Antti Olkkonen ja liiton toiminnanjohtaja, oikeustieteen kandidaatti Kari Tuominen, Suomen Teurastamoeläinlääkärien yhdistyksen puheenjohtaja, tarkastuseläinlääkäri Eero Olsoni sekä Maataloustuottajain Keskusliitosta agronomi Tapio Mattila. Käsiteltyään asian valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että lihantarkastuspakko on lihantarkastuslain mukaan voimassa kaupungeissa ja kauppaloissa, mutta maalaiskunnissa vain niissä, jotka ovat sitä anoneet. Jos lihantarkastuspakko ei ole kunnassa voimassa, on vaikea valvoa sitä, ettei sairaiden eläinten lihaa, eikä lihaa tai lihavalmisteita, jotka muutoin voivat olla terveydelle vaarallisia, pidetä kaupan. Vaara lihan välityksellä sairastumisesta on sitä paitsi viimeisen vuosikymmenen aikana melkoisesti lisääntynyt siitä johtuen, että vilkkaan kansainvälisen kanssakäymisen johdosta maahan on kulkeutunut entistä enemmän salmonellabakteeritartuntaa. Hallituksen esityksessä onkin voimassa olevaa lihantarkastuslakia ehdotettu muutettavaksi siten, että lihantarkastuspakko tulisi koskemaan koko valtakunnan aluetta. Maatalousministeriö voisi kuitenkin poikkeustapauksissa myöntää tästä vapautuksen sellaiselle kunnalle, johon tarkastetun ja hyväksytyn lihan saanti tuottaisi erityisiä vaikeuksia.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lihantarkastuspakko on tällä hetkellä voimassa 105 maalaiskunnassa. Vaikka lihantarkastuspakon ulkopuolelle näin ollen jää alueellisesti varsin suuri osa maastamme, kaikesta kauppaan tulevasta lihasta kuitenkin tätä nykyä tarkastetaan jo noin 95 prosenttia teurastamoiden keskittymisestä ja kuljetusolosuhteiden parantumisesta johtuen. Lakiehdotuksen hyväksyminen ei siten käytännössä tulisi aiheuttamaan merkittäviä muutoksia lihantarkastustoiminnassa. Edellä sanotun perusteella ja kun koko maata käsittävän lihantarkastuspakon voimaan saattaminen on valiokunnan saaman tiedon mukan tärkeä ja kiireellinen toimenpide, jotta ihmisille ja eläimille yhteisten tartuntatautien leviäminen voitaisiin nykyistä tehokkaammin etukäteen torjua, valiokunta on hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja on näin ollen päättänyt asettua kannattamaan sen hyväksymistä. Lakiehdotuksen yksityiskohtien osalta valiokunta on kuitenkin katsonut olevan syytä seuraavaan muutosehdotukseen.

Valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta 15 päivänä tammikuuta 1971 annetun lain säännösten nojalla maatalousministeriö muuttuu 1 päivästä maaliskuuta 1971 lukien maa- ja metsätalousministeriöksi. Tämän vuoksi ja kun nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotus voi

hyväksyttynä lakina tulla voimaan vasta sanotun ajankohdan jälkeen, valiokunta on päättänyt tehdä käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen 3 §:ään maatalousministeriön nimen muuttumisesta johtuvan muutosehdotuksen.

Ed. Koiviston ym. lakialoitteessa n:o 158 (1970 vp.) on niin ikään ehdotettu lihantarkastuspakon toteuttamista koko maassa. Lakialoitteessa on edelleen ehdotettu lihantarkastuslain 5 §:n 1 momentin tarkoittamien hyväksyttyjen teurastamoiden jakamista kahteen ryhmään sen mukaan, miten lihantarkastus niissä suoritettaisiin. Ensimmäisen ryhmän muodostaisivat nykyisen käytännön mukaisesti hyväksytyt teurastamot, joiden tarkastuseläinlääkäri olisi kokopäivätoiminen, toisen hyväksytyt teurastuspaikat, joissa lihantarkastus hoidettaisiin kunnallisten lihantarkastamoiden toimesta. Lihantarkastuslain 5 §:n 2 momentin mukaisessa muussa kuin hyväksytyssä teurastamossa tapahtuvasta teurastamisesta olisi aloitteentekijäin mielestä päästävä kokonaan eroon. Poikkeuksen muodostaisivat vain lihantarkastuslain 11 §:n 5 momentin tarkoittamat ns. hätäteurastukset, yksityistaloutta varten tapahtuvat teurastukset sekä teurastukset, joilla on tieteellinen, opetuksellinen tai lääkinnällinen tarkoitus. Kun lihantarkastus on luonteeltaan selvästi julkisoikeudellinen tehtävä, jonka ensisijaisena päämääränä on kuluttajansuojelu samalla kun se huolehtii myös eräistä eläintautien vastustamistehtävistä, lakialoitteessa on ehdotettu, että tarkastuseläinlääkärit olisivat kunnallisia virkamiehiä siitä riippumatta, hoitavatko he lihantarkastusta kokopäivätoimisina tai muiden virkatehtävien ohella. Sen johdosta, että virallisessa elintarviketarkastuksessa ja laadun tarkkailussa on todettu tehokkuuden kärsivän liian suuresta tarkastettavien yksiköiden määrästä, lakialoitteessa on vielä ehdotettu lihantarkastuslakia muutettavaksi siten, että asetuksella säädettäisiin tarkastuseläinlääkärin päivittäin tarkastaman lihan enimmäismäärästä.

Kun valiokunta on käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen pohjalta päättänyt ehdottaa lihantarkastuspakon ulottamista koskemaan koko maata, valiokunta ei ole katsonut olevan enää aihetta asettua kannattamaan lakialoitteeseen sisältyvän vastaavanlaisen ehdotuksen hyväksymistä.

Mitä käsiteltävänä olevassa lakialoitteessa esitettyihin muihin ehdotuksiin tulee, valiokunta on saanut tietää, että sanotut kysymykset ovat parhaillaan maatalousministeriössä harkittavina lihantarkastuslainsäädännön korjaamista ja tarkistamista tarkoittavan kokonaisuudistuksen yhteydessä, jolloin myös lihantarkastuksen suhde muuhun elintarvikevalvontaan on tarkoitus asianmukaisesti ottaa huomioon. Kun aloitteessa tarkoitetut puheena olevat kysymykset näin ollen ovat jo vireillä ja kun kysymyksessä olevien varsin laajakantoisten uudistusten toteuttaminen valiokunnan mielestä sopivimmin olisi päätettävissä maatalousministeriön valmisteluun nojautuvan hallituksen esityksen pohjalta, valiokunta ei ole katsonut voivansa tässä yhteydessä asettua puoltamaan aloitteeseen sisältyvien erillisuudistusten hyväksymistä.

Asettuessaan tässä vaiheessa aloitteeseen nähden hylkäävälle kannalle valiokunta kuitenkin ilmoittaa kiinnittäneensä erityisesti huomiota lihantarkastusta suorittavan tarkastuseläinlääkärin asemaan yksityisessä hyväksytyssä teurastamossa. Lakialoitteen perusteluihin yhtyen valiokunta katsoo, että sanotussa tilanteessa tarkastuseläinlääkärin asemaa julkisoikeudellisten tehtävien suorittajana ei voida pitää asianmukaisena. Vaikka tarkastuseläinlääkärien toiminnassa ei valiokunnan saaman tiedon mukaan näytä olevan vaikeuksia eikä lihantarkastuskäytännössä ole esiintynyt sanottavia epäkohtia, koska eläinlääkärit voivat maatalousministeriön määrääminä ja asetuksella säädettyjen palkkioiden turvin toimia varsin itsenäisesti, olisi valiokunnan mielestä aloitteessa tehty ehdotus tarkastuseläinlääkärien toimien muuttamisesta kunnallisiksi viroiksi kuitenkin tarkoin tutkittava. Aloitteen perusteluissa mainittua mahdollisuutta toimien muuttamisesta valtion viroiksi olisi niin ikään vakavasti harkittava, koska sanotulla järjestelyllä olisi valiokunnan käsityksen mukaan monet varteen otettavat etunsa kunnalliseen järjestelmään verrattuna. Muun muassa yhä laajentuva lihan vienti ulkomaille edellyttäisi, että tarkastuksen suorittaminen kuuluisi meilläkin kansainvälisen käytännön mukaisesti valtion viranomaisten tehtäviin.

Tässä yhteydessä valiokunta vielä ilmoittaa pitävänsä tärkeänä, että hallitus kiirehtii maatalousministeriössä valmisteltavana olevan lihantarkastuslainsäädännön tarkistamista koskevan työn valmistumista ja odottaa hallituksen ryhtyvän muihinkin tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin puheena olevan lainsäädännön täydentämistä tarkoittavan esityksen antamiseksi eduskunnan käsiteltäväksi.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki
lihantarkastuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 25 päivänä maaliskuuta 1960 annetun lihantarkastuslain (160/60) 3 § näin kuuluvaksi:

3 §.

Lihantarkastuspakko on voimassa koko valtakunnan alueella. Milloin tarkastetun ja hyväksytyn lihan saanti kuntaan tuottaa erityisiä vaikeuksia, maa- *ja metsä*talousministeriö voi kunnan esityksestä kuitenkin määrätä, että lihantarkastuspakko ei ole kunnassa voimassa.

Samalla valiokunta edellä sanottuun viitaten ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 158 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paananen, jäsenet Aitio, Hemmi, Kaipainen, Lehmonen, L. Linna, Paasivuori, Penttinen, Salo, Sigfrids ja Sutinen sekä varajäsenet Lankinen, Männistö ja Poutanen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi lihantarkastuslain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Koiviston ym. lakialoitteen n:o 158 (1970 vp.) päättänyt yhtyä kannattamaan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 158 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi lihantarkastuslain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 25 laiksi lihantarkastuslain muuttamisesta, ja Talousvaliokunta on nyt koolla olevalla Eduskunnalle asiasta antanut mietintönsä n:o 1 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 6.

Hyväksyessään lain Eduskunta lausuu pitävänsä tärkeänä, että Hallitus kiirehtii maa- ja metsätalousministeriössä valmisteltavana olevan lihantarkastuslainsäädännön tarkistamista koskevan työn valmistumista ja odottaa Hallituksen ryhtyvän muihinkin tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin puheena olevan lainsäädännön täydentämistä tarkoittavan esityksen antamiseksi Eduskunnan käsiteltäväksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

lihantarkastuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 25 päivänä maaliskuuta 1960 annetun lihantarkastuslain (160/60) 3 § näin kuuluvaksi:

3 §.

Lihantarkastuspakko on voimassa koko valtakunnan alueella. Milloin tarkastetun ja hyväksytyn lihan saanti kuntaan tuottaa erityisiä vaikeuksia, maa- ja metsätalousministeriö voi kunnan esityksestä kuitenkin määrätä, että lihantarkastuspakko ei ole kunnassa voimassa.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laeiksi sotaväen rikoslain sekä sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 2 päivältä maaliskuuta 1971 lähettänyt toiseen lakivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 94 (1970 vp.). Samassa yhteydessä toinen lakivaliokunta on käsitellyt valmisteltavakseen samana päivänä lähetetyt ed. Mäen lakialoitteet n:o 31 (1970 vp.) sotilasrikoslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi sekä n:o 32 (1970 vp.) sotilastuomioistuinlaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi samoin kuin 5 päivänä maaliskuuta 1971 valmisteltavaksi lähetetyn ed. Koskisen ym. lakialoitteen n:o 169 laiksi sotaväen rikoslain muuttamisesta. Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Erik Svinhufvud oikeusministeriöstä, asessori Olavi Korte puolustusvoimain pääesikunnasta, professorit Tauno Ellilä ja Inkeri Anttila, puolustusvoimain komentaja, jalkaväenkenraali K. O. Leinonen, oikeusneuvos Heimo Lampi, sotatuomari Yrjö Peltopihko sekä Varusmiesliiton puheenjohtaja hovioik. ausk. Jouko Skinnari.

Esityksen tarkoituksena on sotaväen rikoslain muuttaminen siten, että eräät sen soveltamisessa havaitut epäkohdat poistuisivat. 21 päivänä marraskuuta 1969 antamassaan mietinnössä n:o 1 (1969 vp.) toinen lakivaliokunta käsitellessään hallituksen esityksiä n:o 15 ja 75 (1968 vp.) katsoi, että sotilasrangaistussäännökset olisi sisällytettävä yleiseen rikoslakiin ja että sotilasrikosasiat olisi siirrettävä rauhan aikana raastuvanoikeuksien käsiteltäviksi. Samalla valiokunta lausui, että edellä mainitut nykyisen lain soveltamisessa haavitut epäkohdat olisi kiireellisesti poistettava.

Sotilasrangaistussäännösten sisällyttämistä yleiseen rikoslakiin ja asioiden siirtämistä raastuvanoikeuksien käsiteltäviksi valmistelemaan valtioneuvosto on asettanut komitean, jolle asetettu määräaika päättyy vuoden 1972 lopussa. Tämän vuoksi hallituksen esityksessä ei ole ehdotettu periaatteellisia muutoksia, vaan on rajoituttu yksinomaan välttämättömiin korjauksiin, erityisesti kohtuuttoman ankariksi havaittujen rangaistusten vähimmäismäärien alentamiseen. Edelleen esityksen tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi vanhentuneen sotaväen järjestyssäännön muuttaminen.

Valiokunta pitää esityksen lähtökohtaa oikeana eikä sen vuoksi ole tahtonut ottaa esityksestä poikkeavaa periaatteellista kantaa, ottaen huomioon, että ehdotetut muutokset ilmeisesti tulisivat olemaan voimassa vain siihen saakka kunnes laajempi uudistus valmistuu. Pitemmälle käyvät muutokset on tarkoituksenmukaisinta valiokunnan mielestä tehdä komitean selvittelytyön tulosten pohjalta.

Joissakin kohdissa esitystä olisi valiokunnan mielestä voitu täydentää tekemättä suunniteltua kokonaisuudistusta vaikeuttavaa kannanmäärittelyä. Näihin kohtiin valiokunta kiinnittää seuraavassa huomiota.

Sotaväen rikoslain 3 §:n 1 momentin alkuperäisen muodon mukaisesti on mm. suojeluskuntien jäsenet momentin 5 kohdassa määrätty sotaväen rikoslain alaisiksi eräissä olosuhteissa. Kun suojeluskunnat on jo vuonna 1944 lakkautettu eikä ole pidettävä asianmukaisena, että tällainen vanhentunut ja nykyoloja vastaamaton säännös säilyisi laissa, vaikka sillä ei olekaan käytännössä merkitystä, valiokunta ehdottaa 5 kohdan kumottavaksi. Tällöin siirtyisivät hallituksen esityksen 6 ja 7 kohdat vastaavasti 5 ja 6 kohdiksi.

Valiokunnan mielestä sotaväen rikoslain 98 §:n 1 momentin sanamuoto on jossakin määrin epäselvä, koska se esitetyssä muodossa näyttäisi edellyttävän, että esimiehen käsky olisi täytettävä silloinkin kun käskyn täyttäminen johtaisi rikolliseen tai muuten lainvastaiseen tekoon. Lain 35 §:n säännöksestä käy tosin ilmi, ettei käskynalaista voida rangaista, ellei hänen havaita ilmeisesti käsittäneen jou-

tuvansa käskyä täyttäessään rikkomaan lakia tai palvelusvelvollisuuttaan vastaan, mutta koska 35 § on ainoastaan rangaistuksen poistamisperuste ja asiasta siis lausutaan vain kielteisesti, olisi sama periaate nimenomaisesti lausuttava julki myös 98 §:n 1 momentissa. Valiokunta ei kuitenkaan ole katsonut voivansa ehdottaa 98 §:n 1 momentin säännöksen selventämistä edellä mainitulla tavalla, koska suunnitellussa kokonaisuudistuksessa voidaan paremmin selvittää, miten periaate on laissa ilmaistava.

On pidettävä jossakin määrin epäjohdonmukaisena, että vaikka sotaväen rikoslain 103 §:stä on jo vuonna 1969 yleisen rikoslain 21 luvun uudistuksen yhteydessä poistettu kuolemanrangaistus esimiehen tai vartiomiehen taikka siihen verrattavan surmaamisesta ja hallitus nyt esittää 104 §:stä poistettavaksi kuolemanrangaistuksen sotaväen rikoslain alaisen toisen henkilön surmaamisesta, esityksen 99 §:n 3 momentissa on kuitenkin ehdotettu säilytettäväksi kuolemanrangaistus esimiehen väkivaltaisesta vastustamisesta eräissä olosuhteissa. Valiokunta ei kuitenkaan ole katsonut tarpeelliseksi muuttaa momentin sanamuotoa, koska sotaväen rikoslakiin edelleen on jäänyt eräissä muissakin kohdin kuolemanrangaistus seuraamuksena.

Hallitus ei ole esittänyt muutettavaksi 108 §:n 2 momenttia, jossa aiheettoman kantelun tekeminen on säädetty rangaistavaksi. Valiokunnan saamien tietojen mukaan tätä lainkohtaa ei ole enää useisiin vuosiin sovellettu. Koska lainkohdan säilyttämistä ei voida pitää varusmiesten oikeusturvan kannalta perusteltuna eikä puolustusvoimille ole säännöksellä valiokunnan saamien tietojen mukaan kurinpidonkaan kannalta merkitystä, vaan se on päinvastoin omiaan vaikeuttamaan esimiesten ja käskynalaisten välistä suhdetta, valiokunta ehdottaa mainitun lainkohdan kumottavaksi. Samalla olisi luvun otsakkeesta poistettava sanat "perätön kantelu".

Edellä selostettujen muutosten lisäksi valiokunta ehdottaa 76 §:n sanamuotoa kielellisesti tarkennettavaksi siten, että pykälän alku tulisi kuulumaan: "Milloin joku luvattomasti poistuu *siitä* joukosta tai paikasta, jossa hänen on palveltava ....". Valiokunnan mielestä selvennys on tarpeen tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi.

Käsitellessään esityksen 143 §:ää valiokunta on havainnut, että sotilaan päihtymykseen verrattava tila, joka aiheutuu huumausaineen vaikutuksen alaisuudesta, ei ole tämän lainkohdan mukaan rangaistava, vaikka se johtaisi lainkohdassa tarkoitettuihin seurauksiin. Koska eduskunnassa on parhaillaan käsiteltävänä hallituksen esitys huumausainelaiksi, jonka saama muoto voi vaikuttaa myös sotilaiden huumausaineen käyttöön, valiokunta ei pidä tarpeellisena ehdottaa sotaväen rikoslain 143 §:ää tässä yhteydessä täydennettäväksi. Huumausaineiden aiheuttama päihtymystila voitaneen rangaista myös 144 §:n mukana sotilaan arvolle sopimattomana käyttäytymisenä.

Muilta osin valiokunta pitää ehdotettuja säännöksiä tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina.

Asia on valiokunnassa käsitelty hallituksen esityksen pohjalta. Lisäksi on ed. Koskisen ym. aloite n:o 169 ollut pohjana 3 §:n 1 momentin 5 kohdan ja 108 §:n käsittelyssä. Tämän vuoksi olisi edellä mainitut ed. Mäen aloitteet n:o 31 ja 32 sekä ed. Koskisen ym. aloite muilta kuin edellä mainituilta osin hylättävä.

Hallituksen esityksen laiksi sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain 77 §:n 3 momentin kumoamisesta valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi esityksen mukaisena.

Edellä olevaan viitaten valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

sotaväen rikoslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 30 päivänä toukokuuta 1919 annetun sotaväen rikoslain 24, 26, 38 a, 42, 43, 44, 100, 101, 106 *ja* 107, *108 §:n 2 momentti,* 110, 112, 113, 119 ja 162 § sekä 163 §:n 2 momentti, *muutetaan* lain 1, 2, 3, 9, 11, *12,* 16 ja 17 luvun otsake sekä sen 3 §:n 1 momentin *5 ja* 6 kohta, 5 §:n 2 momentti, 11, 14, 15, 17, 20, 21, 27, 28, 28 a ja 29 §, 34 §:n 2 momentti, 36 §:n 3 momentti, 41 ja 76 §, 79 §:n 1 momentti, 82 §, 83 §:n 2 momentti, 84 §, 85 §:n 2 momentti, 89, 90, 98 ja 99 §, 103 §:n 1 momentti, 104, 105 ja 118 §, 136 §:n 3 momentti, 137 §:n 2 momentti, 138 §:n 1 momentti, 141 §, 142 §:n 1 momentti, 143 ja 144 § sekä *lisätään* lain *(poist.)* 12 §:ään uusi 2 momentti, jolloin entinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi,

näistä 3 § sellaisena kuin se on muutettuna 5 päivänä tammikuuta 1922 annetussa laissa (3/22), 11, 17, 29, 84, 90, 99, 105 ja 144 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 10 päivänä maaliskuuta 1944 annetussa laissa (155/44), 20 § sellaisena kuin se on muutettuna mainitussa 10 päivänä maaliskuuta 1944 annetussa laissa ja 18 päivänä joulukuuta 1953 annetussa laissa (496/53), 21 § sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainitussa laissa, 28 ja 142 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 15 päivänä helmikuuta 1924 annetussa laissa (51/24), 28 a § sellaisena kuin se on 13 päivänä joulukuuta 1940 annetussa laissa (721/40), 38 a § sellaisena kuin se on 17 päivänä marraskuuta 1939 annetussa laissa (403/39), 43 ja 113 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina viimeksi mainitussa laissa, 44 § sellaisena kuin se on muutettuna mainitussa 13 päivänä joulukuuta 1940 annetussa laissa, 79 § sellaisena kuin se on muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1944 annetussa laissa (426/44), 82, 83 ja 85 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 20 päivänä maaliskuuta 1942 annetussa laissa (215/42), 103 § sellaisena kuin se on muutettuna 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (493/69), *108 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä tammikuuta 1955 annetussa laissa (21/55),* 136 ja 141 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 14 päivänä kesäkuuta 1946 annetussa laissa (475/46) ja 143 § sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä lokakuuta 1941 annetussa laissa (720/41), seuraavasti:

1 luku.

Lain soveltamisala.

3 §.

Sotaväkeen luetaan tämän lain mukaan myös:

— — — — — — — — — — — — — — —

5) ne, jotka palvelevat sotilasjohdon alaiseksi määrätyssä liikenne- tai tiedotuslaitoksessa; ja

6) ne, jotka eivät enää ole palveluksessa, mutta kärsivät arestirangaistusta.

— — — — — — — — — — — — — — —

5 ja 11 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2 luku.

Rangaistukset ja niiden täytäntöönpano.

12, 14, 15, 17, 20, 21, 27, 28, 28 a ja 29 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 luku.

Perusteet, jotka poistavat rangaistavuuden tai sitä vähentävät tai enentävät, sekä yritys, osallisuus ja uusiminen.

34 ja 36 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

4 luku.

Rikosten yhtyminen.

41 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

8 luku.

Karkaaminen sekä luvaton poisjääminen palveluksesta.

76 §.

Milloin joku luvattomasti poistuu *siitä* joukosta tai paikasta, jossa hänen on palveltava,

katsotaan hänen syyllistyneen karkaamisrikokseen, jos poissaolo on kestänyt rauhan aikana enemmän kuin viisi vuorokautta tai sodan aikana enemmän kuin vuorokauden. Jos asianhaarat kuitenkin selvästi osoittavat, että rikoksentekijän tarkoituksena ei ole ollut pysyvästi tai pitemmän aikaa karttaa palvelusta tai välttää osallistumista erityiseen sotatoimeen, ei poistumista ole pidettävä karkaamisena.

79 ja 82—85 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

9 luku.

Vilpillinen menettely palveluksesta vapautumiseksi ja palveluskunnon vahingoittaminen.

89 ja 90 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

11 luku.

Käskynalaisen kuuliaisuusrikokset.

98 ja 99 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

12 luku.

Murha, tappo, pahoinpitely, kunnianloukkaus (p o i s t.) ja sopimaton käyttäytyminen esimiestä kohtaan.

103—105 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

14 luku.

Esimiehen vallan väärinkäyttäminen.

118 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

16 luku.

Varallisuus- ja väärennysrikokset.

136—138, 141 ja 142 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

17 luku.

Muut sotilasrikokset.

143 ja 144 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:o 31 ja 32 (1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki, varapuheenjohtaja Rekonen, jäsenet Hanhirova (osittain), Härkönen, Jokinen, Kauppila, Knuuttila, Laatio (osittain), Paasivuori, Partanen, Perheentupa (osittain), Pursiainen, Silander (osittain), Toivanen (osittain) ja Tuomioja (osittain) sekä varajäsenet Kortesalmi (osittain), Myyryläinen (osittain), Sigfrids, Sinkkonen (osittain) ja Särkkä (osittain).

Vastalauseita.

I.

Voimassa olevan sotaväen rikoslain kokonaisuudistusta valmistelee parhaillaan hallituksen asettama komitea ja sen vuoksi on käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen otettu vain kiireellisimmiksi katsotut, pääasiassa edellisen eduskunnan toisen lakivaliokunnan mietinnössä kiireellisesti uudistettavaksi esitetyt kohdat. Tämän vuoksi ei moniin periaatteellisesti tärkeisiinkään uudistusta kaipaaviin sotaväen rikoslain kohtiin ole mahdollisuutta ennen komiteassa suoritetun valmistelutyön suorittamista puuttua. Hallituksen esitykseen sisältyvien lakipykälien sisältöön voidaan sensijaan tehdä tarvittavat muutokset myös eduskunnassa eräin osin ilman perusteellisempaa valmistelua joko niiden poliittisen sisällön tai asiantuntijoiden muutosesitysten perusteella.

Tällaisia perusteltuja muutoksen aiheita on mm. soveltamisalan laajentamisesityksen hylkääminen vastoin valiokunnan enemmistön kantaa. Haluttaessa voidaan soveltamisalaa laajentaa kokonaisuudistuksen yhteydessä. Myöskin rauhanoloissa tapahtuva kahden tai useamman sotilaan karkaaminen yhteisestä sopimuksesta on valiokunnassa kuullun asiantuntijan mukaan aiheetta kriminalisoitu 79 §:ssä. Erikoisen huomion kohteeksi on maailman laajuisesti noussut viime aikoina kysymys sotilaan esimiehensä käskystä tekemän rikoksen rangaistavuudesta ja hänen oikeudestaan kieltäytyä tällaisesta teosta. Myös nykyisessä Suomen sotaväen rikoslaissa sekä valiokunnan hyväksymän mietinnön mukaisessa lakiehdotuksessa on tämä kysymys epäselvästi kirjoitettu eikä vastaa ilmeisesti kansainvälisenkään oikeuden asettamia vaatimuksia. Tämä seikka antaisi aiheen jo tässä vaiheessa tarkistaa 98 §:n muodon. Valiokunnan mietinnössä on hyväksytty vielä yhdessä paikassa myös kuolemanrangaistus rangaistuksena, joka mm. Suomen YK-liiton kannanilmaisun mukaan sotii YK:n ihmisoikeuksien julistuksen sisältöä vastaan. Mielestämme eduskunnan ei pitäisi enää mihinkään uuteen lakiin, riippumatta sen luonteesta, hyväksyä vastoin yleismaailmallista kehitystä rikosten vastustamisenkin kannalta tehottomaksi osoittautunutta ja peruuttamatonta kuolemanrangaistusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen sotaväen rikoslain muuttamisesta näin kuuluvana:

Laki

sotaväen rikoslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 30 päivänä toukokuuta 1919 annetun sotaväen rikoslain 3 §:n 1 momentin 5 kohta, jolloin entinen 6 kohta siirtyy 5 kohdaksi, 24, 26, 38 a, 42, 43 ja 44 §, 79 §:n 1 momentti, jolloin entiset 2 ja 3 momentit siirtyvät 1 ja 2 momenteiksi, 100, 101, 102, 106, 107, 108, 110, 112, 113, 119 ja 162 § sekä 169 §:n 2 momentti, muutetaan lain 1, 2, 3, 9, 11, 16 ja 17 luvun otsake sekä sen 3 §:n 1 momentin entinen 6 kohta, 5 §:n 2 momentti, 11, 14, 15, 17, 20, 21, 27, 28 a ja 29 §, 34 §:n 2 momentti, 36 §:n 3 momentti, 41 ja 76 §, 79 §:n entinen 2 momentti, 82 §, 83 :n 2 momentti, 84 §, 85 §:n 2 momentti, 89, 90, 98 ja 99 §, 103 §:n 1 momentti, 104, 105 ja 118 §, 136 §:n 3 momentti, 137 §:n 2 momentti, 138 §:n 1 momentti, 141 §, 142 §:n 1 momentti, 143 ja 144 §, sekä lisätään lain 12 §:ään uusi 2 momentti, jolloin entinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi,

---

1 luku.

Lain soveltamisala.

3 §.

Sotaväkeen luetaan tämän lain mukaan myös:

5) (Kuten hallituksen esityksen 6 kohta.)

5 ja 11 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2 luku.

Rangaistukset ja niiden täytäntöönpano.

12 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

14—15 ja 17 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

20—21 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

27—29 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 luku.

Perusteet, jotka poistavat rangaistavuuden tai sitä vähentävät tai enentävät, sekä yritys, osallisuus ja uusiminen.

34 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

36 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

4 luku.

Rikosten yhtyminen.

41 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

8 luku.

Karkaaminen sekä luvaton poisjääminen palveluksesta.

76 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

79 §.

Jos kaksi tai useammat siitä keskenään sovittuaan karkaavat sodan aikana, olkoon rangaistus kuritushuonetta vähintään kolme ja enintään kaksitoista vuotta tai, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vähintään yksi ja enintään viisi vuotta. Jos teosta oli sotatoimille erittäin haitallinen seuraus taikka jos sodan aikana tapahtuneeseen karkaamiseen tahi 70 tai 71 §:ssä tarkoitettuun rikokseen aikaisemmin syyllistynyt sotilas, olipa hänet tuomittu rangaistukseen aikaisemmasta rikoksestaan tai ei, edellä mainituin tavoin sodan aikana karkaa, tuomittakoon kuritushuoneeseen elinkaudeksi tai määräajaksi, vähintään kuudeksi vuodeksi.

— — — — — — — — — — — — — —

82—85 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

9 luku.

Vilpillinen menettely palveluksesta vapauttamiseksi ja palveluskunnon vahingoittaminen.

89—90 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

11 luku.

Käskynalaisen kuuliaisuusrikokset.

98 §.

Sotilas, joka kieltäytyy täyttämästä esimiehen hänelle palveluksessa antamaa käskyä taikka tahallaan jättää sen oikein täyttämättä tai viivyttää sen täyttämistä, on tuomittava, jollei käskyn täyttäminen olisi johtanut selvästi lainvastaiseen tekoon, kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi tai vankeuteen taikka järjestysrangaistukseen.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

99 §.

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu rikos tehdään 98 §:n 3 momentissa mainituissa olosuhteissa, on syyllinen tuomittava kuritushuoneeseen elinkaudeksi tai määräajaksi, vähintään kahdeksi vuodeksi.

12 luku.

Murha, tappo, pahoinpitely, kunnianloukkaus, perätön kantelu ja sopimaton käyttäytyminen esimiestä kohtaan.

103—105 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

14 luku.

Esimiehen vallan väärinkäyttäminen.

118 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

16 luku.

Varallisuus- ja väärennysrikokset.

136—138, 141 ja 142 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

17 luku.

Muut sotilasrikokset.

143 ja 144 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Sakari Knuuttila.
Erkki Tuomioja.
Salme Myyryläinen.
Antti-Veikko Perheentupa.
Tyyne Paasivuori.

II.

Valiokunta on äänestyksessä hylännyt allekirjoittaneen Rekosen ehdotuksen 99 §:n 3 momentin sanamuodon muuttamisesta siten, että lainkohdasta poistettaisiin kuolemanrangaistus. Valiokunta on tosin perusteluissaan kiinnittänyt huomiota siihen epäjohdonmukaisuuteen, joka lainkohtaan sisältyy verrattuna 103 ja 104 §:n säännöksiin. Tämän lisäksi huomautamme vielä siitä ristiriidasta, joka aiheutuu surmaamisrikosten erilaisesta käsittelystä. 99 §:n mukaan rikoksen toteuttaa jo se, joka vain uhkaa esimiestä väkivallalla taikka väkivaltaa käyttäen pahoinpitelee esimiestä kuitenkaan surmaamatta tätä. Kuinka lievä väkivalta tahansa riittää tuottamaan tekijälleen kuolemanrangaistuksen. Jos sen sijaan väkivalta on niin voimakasta, että tekijän tarkoituksena on tappaa esimies ja hän tässä onnistuu, hänet onkin tuomittava vain vapausrangaistukseen. Näin ollen olisi lainkohdasta poistettava kuolemanrangaistus.

Ed. Koskisen ym. lakialoitteessa on ehdotettu kumottaviksi 102 § sekä kokonaisuudessaan 108 §. Viimeksimainitusta pykälästä valiokunta on hyväksynyt toisen momentin kumoamista tarkoittavan ehdotuksen. 102 § on sikäli samankaltainen kuin kumottavaksi esitetty 108 §:n 2 momentti, että kysymys on samasta asiasta, tyytymättömyyden ilmaisusta, jota kuitenkaan ei tehdä ulkopuoliselle esimiehelle tai eduskunnan oikeusasiamiehelle, vaan suoraan lähimmälle päällystölle. Johdonmukaisesti valiokunnan ottaman kannan kanssa olisi siis kumottava myös 102 §, sillä tässäkin on kysymys useimmiten täysin aiheellisesta tyytymättömyyden ilmaisusta. Mitä taas tulee 108 §:n 1 momenttiin, niin se koskee epäkunnioituksen osoittamista esimiehelle, ja koska hallituksen esitykseen sisältyy säännös kunnianloukkauksen rangaistavuudesta, tämä momentti on itse asiassa tarpeeton, eikä sitä jouduta käytännössä juuri soveltamaankaan. Molemmat lainkohdat olisi siis kumottava, kuten ed. Koskisen aloitteessa ehdotetaan.

143 §:n 2 momentti on ed. Koskisen aloitteesta ehdotettu poistettavaksi, minkä lisäksi olemme valiokunnassa ehdottaneet selventävää täydennystä tuon momentin sanamuotoon siinä tapauksessa, ettei momenttia katsottaisi voitavan kokonaan poistaa. Kun juopumuksen rangaistavuus yleisestä rikoslaista on poistettu, voidaan tätä tekoa sotaväen rikoslaissakin pitää rangaistavana enää vain niissä tapauksissa, joissa se tapahtuu palveluskäyttöön varatulla alueella taikka sotilaspuvussa. Tätä tarkoittava selvennys olisi siis otettava lakiin.

Tämän vuoksi esitämme, että lakiesitys hyväksyttäisiin muuten valiokunnan mietinnön mukaisena, paitsi seuraavissa kohdissa:

Sotaväen rikoslain johtolause muutetaan näin kuuluvaksi:

Laki

sotaväen rikoslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 30 päivänä toukokuuta 1919 annetun sotaväen rikoslain 24, 26, 38 a, 42, 43, 44, 100, 101, 102, 106, 107, 108, 112, 113, 119 ja 162 § sekä 163 §:n 2 momentti, muutetaan lain 1, 2, 3, 9, 11, 12, 16 ja 17 luvun otsake sekä sen 3 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 5 §:n 2 momentti, 11, 14, 15, 17, 20, 21, 27, 28, 28 a ja 29 §, 34 §:n 2 momentti, 36 §:n 3 momentti, 41 ja 76 §, 79 §:n 1 momentti, 82 §, 83 §:n 2 momentti, 84 §, 85 §:n 2 momentti, 89, 90, 98 ja 99 §, 103 §:n 1 momentti, 104, 105 ja 118 §, 136 §:n 3 momentti, 137 §:n 2 momentti, 138 §:n 1 momentti, 141 §, 142 §:n 1 momentti, 143 ja 144 § sekä lisätään lain 12 §:ään uusi 2 momentti, jolloin entinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi,

näistä 3 § sellaisena kuin se on muutettuna 5 päivänä tammikuuta 1922 annetussa laissa (3/22), 11, 17, 29, 84, 90, 99, 105 ja 144 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 10 päivänä maaliskuuta 1944 annetussa laissa (155/44), 20 § sellaisena kuin se on muutettuna mainitussa 10 päivänä maaliskuuta 1944 annetussa laissa ja 18 päivänä joulukuuta 1953 annetussa laissa (496/53), 21 § sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainitussa laissa, 28 ja 142 § sellaisina kuin ne ovat muutettuna 15 päivänä helmikuuta 1924 annetussa laissa (51/24), 28 a § sellaisena kuin se on 13 päivänä joulukuuta 1940 annetussa laissa (721/40), 38 a § sellaisena kuin se on 17 päivänä marraskuuta 1939 annetussa laissa (403/39), 43 ja 113 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina viimeksi mainitussa laissa, 44 § sellaisena kuin se on muutettuna mainitussa 13 päivänä joulukuuta 1940 annetussa laissa, 79 § sellaisena kuin se on muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1944 annetussa laissa (426/44), 82, 83 ja 85 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 20 päivänä maaliskuuta 1942 annetussa laissa (215/42), 103 § sellaisena kuin se on muutettuna 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (493/69), 108 § sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä tammikuuta 1955 annetussa laissa (21/55), 136 ja 141 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 14 päivänä kesäkuuta 1946 annetussa laissa (457/46) ja 143 § sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä lokakuuta 1941 annetussa laissa (720/41), seuraavasti:

1—9 luvut.

(Kuten hallituksen esityksessä).

11 luku.

Käskynalaisen kuuliaisuusrikokset.

(98 § kuten hallituksen esityksessä).

99 §.

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä).

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu rikos tehdään 98 §:n 3 momentissa mainituissa olosuhteissa, on syyllinen tuomittava (poist.) kuritushuoneeseen elinkaudeksi tai määräajaksi, vähintään kahdeksi vuodeksi.

12 luku.

Murha, tappo, pahoinpitely ja kunnianloukkaus (poist.).

(103—105 § sekä 14 ja 16 luku kuten hallituksen esityksessä).

17 luku.

Muut sotilasrikokset.

143 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä).

Sotilas, joka puolustuslaitoksen käytössä olevassa paikassa taikka sotilaspuvussa yleisellä tiellä, kadulla tai muulla julkisella paikalla taikka julkisessa tilaisuudessa esiintyy juopuneena, on tuomittava, ellei 1 momenttia ole sovellettava, järjestysrangaistukseen.

144 §.

(Kuten hallituksen esityksessä).

(Voimaantulosäännös kuten hallituksen esityksessä).

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Heimo Rekonen. Anna-Liisa Jokinen. Terho Pursiainen.

III.

Hallitus esittää esityksessään n:o 94 eduskunnalle laiksi sotaväen rikoslain sekä sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta sotaväen rikoslain 104 §:stä poistettavaksi kuolemanrangaistuksen mainitun lain alaisen toisen henkilön surmaamisesta, mutta esityksen 99 §:n 3 mom:ssa ehdotetaan kuitenkin säilytettäväksi kuolemanrangaistus esimiehen väkivaltaisesta vastustamisesta lainkohdassa lähemmin yksilöidyissä olosuhteissa. Mainittujen lainkohtien rangaistusasteikon suhteen vallitsee epäjohdonmukaisuus. Lisäksi on huomioitava, että vuonna 1969 tapahtuneen yleisen rikoslain 21 luvun uudistuksen yhteydessä poistettiin sotaväen rikoslain 103 §:stä kuolemanrangaistus esimiehen tai vartiomiehen taikka siihen verrattavan surmaamisesta. Kerrotun ja myös humaanisten näkökohtien perusteella on mielestämme kuolemanrangaistus poistettava sotaväen rikoslain 99 §:n 3 momentista.

Hallituksen esityksen 143 §:n 3 mom:ssa säännellään sotilaan päihtymys palveluksessa maksimirangaistuksen ollessa peräti 6 kuukautta vankeutta. Huomioonottaen mainitun ankaran rangaistuksen pitäisi käsityksemme mukaan päihtyneenä palveluksessa olon rangaistavuus vankeusrangaistuksella rajata koskemaan vain tärkeimpiä palvelutehtäviä kuten vartio- tai muuta siihen verrattavaa tehtävää. Huumausaineen tai muun siihen verrattavan päihteen alaisena oleminen ei mainitun lainkohdan mukaan ole rangaistava teko, vaikka ne johtavat kiistattomasti lainkohdassa tarkoitettuihin seurauksiin. Tämä epäjohdonmukaisuus sanelee käsityksemme mukaan myös mainitun lainkohdan täydentämisen kerrotulta osin. Sama pätee myös mainitun lainkohdan 2 momentin suhteen.

Edellä olevaan viitaten ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki
sotaväen rikoslain muuttamisesta.

3—98 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä).

99 §.

(1 ja 2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä).

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu rikos tehdään 98 §:n 3 momentissa mainituissa olosuhteissa, on syyllinen tuomittava kuritushuoneeseen elinkaudeksi tai määräajaksi, vähintään kahdeksi vuodeksi.

103—142 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä).

143 §.

Sotilas, joka vartio- tai muuta siihen verrattavaa tehtävää suorittaessaan on siinä määrin alkoholin, huumausaineen tai muun niihin verrattavan päihteen vaikutuksen alaisena, että hänen kykynsä suorittaa palvelusta on katsottava alentuneen, on tuomittava vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi tai järjestysrangaistukseen.

Sotilas, joka puolustuslaitoksen käytössä olevassa paikassa taikka yleisellä tiellä, kadulla tai julkisella paikalla taikka julkisessa tilaisuudessa esiintyy juopuneena, huumausaineen tai muun päihteen alaisena siinä määrin, että se on omiaan aiheuttamaan pahennusta, on tuomittava, ellei 1 momenttia ole sovellettava, järjestysrangaistukseen.

144 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä).

Helsingissä toukokuun 18 päivänä 1971.

Matti Silander. J. Juhani Kortesalmi.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 122 hallituksen esityksen johdosta laeiksi sotaväen rikoslain sekä sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä seuraavat lakialoitteet: ed. Mäen ym. n:ot 31 ja 32 (molemmat 1970 vp.) sekä ed. Koskisen ym. n:o 169, päättänyt yhtyä kannattamaan toisen lakivaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyjä ehdotuksia kuitenkin jäljempänä näkyvin muutoksin, ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen hallituksen esityksen ja lakialoitteen n:o 169 pohjalta näin kuuluvana:

Laki

sotaväen rikoslain muuttamisesta.

Johtolause.
(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

1 luku.

Lain soveltamisala.

3, 5 ja 11 §.
(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

2 luku.

Rangaistukset ja niiden täytäntöönpano.

12, 14, 15, 17, 20, 21, 27, 28, 28 a ja 29 §.
(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

3 luku.

Perusteet, jotka poistavat rangaistavuuden tai sitä vähentävät tai enentävät, sekä yritys, osallisuus ja uusiminen.

34 ja 36 §.
(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

4 luku.

Rikosten yhtyminen.

41 §.
(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

8 luku.

Karkaaminen sekä luvaton poisjääminen palveluksesta.

76, 79 ja 82—85 §.
(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

9 luku.

Vilpillinen menettely palveluksesta vapautumiseksi ja palveluskunnon vahingoittaminen.

89 ja 90 §.
(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

11 luku.

Käskynalaisen kuuliaisuusrikokset.

98 §.
(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

99 §.

(1 ja 2 mom. kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu rikos tehdään 98 §:n 3 momentissa mainituissa olosuhteissa, on syyllinen tuomittava *(poist.)* kuritushuoneeseen elinkaudeksi tai määräajaksi, vähintään kahdeksi vuodeksi.

12 luku.

Murha, tappo, pahoinpitely, kunnianloukkaus ja sopimaton käyttäytyminen esimiestä kohtaan.

103—105 §.

(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

14 luku.

Esimiehen vallan väärinkäyttäminen.

118 §.

(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

16 luku.

Varallisuus- ja väärennysrikokset.

136—138, 141 ja 142 §.

(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

17 luku.

Muut sotilasrikokset.

143 ja 144 §.

(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten toisen lakivaliokunnan mietinnössä.)

---

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 31 ja 32 (molemmat 1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi sotaväen rikaslain sekä sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 94 laeiksi sotaväen rikoslain sekä sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta, minkä lisäksi näillä valtiopäivillä on tehty lakialoite sotaväen rikoslain muuttamisesta, ja myös koolla oleva Eduskunta, jolle Toinen lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 1 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 122, on hyväksynyt seuraavat lait, niistä ensimmäisen Hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta:

Laki

sotaväen rikoslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 30 päivänä toukokuuta 1919 annetun sotaväen rikoslain 24, 26, 38 a, 42, 43, 44, 100, 101, 106 ja 107, 108 §:n 2 momentti, 110, 112, 113, 119 ja 162 § sekä 163 §:n 2 momentti, *muutetaan* lain 1, 2, 3, 9, 11, 12, 16 ja 17 luvun otsake sekä sen 3 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 5 §:n 2 momentti, 11, 14, 15, 17, 20, 21, 27, 28, 28 a ja 29 §, 34 §:n 2 momentti, 36 §:n 3 momentti, 41 ja 76 §, 79 §:n 1 momentti, 82 §, 83 §:n 2 momentti, 84 §, 85 §:n 2 momentti, 89, 90, 98 ja 99 §, 103 §:n 1 momentti, 104, 105 ja 118 §, 136 §:n 3 momentti, 137 §:n 2 momentti, 138 §:n 1 momentti, 141 §, 142 §:n 1 momentti, 143 ja 144 § sekä *lisätään* lain 12 §:ään uusi 2 momentti, jolloin entinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi,

näistä 3 § sellaisena kuin se on muutettuna 5 päivänä tammikuuta 1922 annetussa laissa (3/22), 11, 17, 29, 84, 90, 99, 105 ja 144 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 10 päivänä maaliskuuta 1944 annetussa laissa (155/44), 20 § sellaisena kuin se on muutettuna mainitussa 10 päivänä maaliskuuta 1944 annetussa laissa ja 18 päivänä joulukuuta 1953 annetussa laissa (496/53), 21 § sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainitussa laissa, 28 ja 142 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 15 päivänä helmikuuta 1924 annetussa laissa (51/24), 28 a § sellaisena kuin se on 13 päivänä joulukuuta 1940 annetussa laissa (721/40), 38 a § sellaisena kuin se on 17 päivänä marraskuuta 1939 annetussa laissa (403/39), 43 ja 113 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina viimeksi mainitussa laissa, 44 § sellaisena kuin se on muutettuna mainitussa 13 päivänä joulukuuta 1940 annetussa laissa, 79 § sellaisena kuin se on muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1944 annetussa laissa (426/44), 82, 83 ja 85 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 20 päivänä maaliskuuta 1942 annetussa laissa (215/42), 103 § sellaisena kuin se on muutettuna 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (493/69), 108 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä tammikuuta 1955 annetussa laissa (21/55), 136 ja 141 § sellaisina kuin ne ovat muutettuina 14 päivänä kesäkuuta 1946 annetussa laissa (457/46) ja 143 § sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä lokakuuta 1941 annetussa laissa (720/41), seuraavasti:

1 luku.

Lain soveltamisala.

3 §.

Sotaväkeen luetaan tämän lain mukaan myös:

— — — — — — — — — — — — — — — —

5) ne, jotka palvelevat sotilasjohdon alaiseksi määrätyssä liikenne- tai tiedotuslaitoksessa; ja

6) ne, jotka eivät enää ole palveluksessa, mutta kärsivät arestirangaistusta.

— — — — — — — — — — — — — — — —

5 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Tämän lain mukaan ei ole tuomittava pappisvirassa tehdyistä virka- ja käytösvirheistä, joista säädetään rangaistus kirkkolaissa tai ortodoksisesta kirkkokunnasta annetussa laissa.

11 §.

Jos joku, joka on tämän lain alainen, tekee rikoksen, joka ei ole sotilasrikos, on sotatuomioistuimessa ja yleisessä tuomioistuimessa syyllistä rangaistukseen tuomittaessa noudatettava yleistä lakia soveltaen myös tämän lain 17 §:n, 19—21 §:n, 30, 32 ja 33 §:n, 34 §:n 2 momentin, 35 §:n, 37 §:n 2 momentin sekä 38, 40, 41, 48 ja 49 §:n säännöksiä, kuitenkin niin, ettei henkilöä, joka ei enää ole palveluksessa, ole tuomittava järjestysrangaistukseen.

2 luku.

Rangaistukset ja niiden täytäntöönpano.

12 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Järjestysrangaistuksia ovat aresti ja varoitus.

— — — — — — — — — — — — — — —

14 §.

Esimiehellä on oikeus kurinpitotoimin määrätä järjestysrangaistus tämän lain alaiselle henkilölle ja ojentaa häntä niin kuin siitä asetuksella erikseen säädetään.

Kurinpito-ojennuksena käytetään muistutusta, ylimääräistä palvelusta enintään kahdeksan kertaa tai poistumiskieltoa enintään neljäksi viikoksi.

15 §.

Kuolemanrangaistusta sotilasrikoksista älköön, paitsi valtio-, maan- ja sotapetoksesta sekä murhasta, käytettäkö muulloin kuin sodan aikana tai paikkakunnalla, joka on julistettu sotatilaan. Kuolemanrangaistus pannaan täytäntöön ampumalla, ja on soveltuvilta kohdin noudatettava, mitä yleisessä laissa on kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanosta säädetty.

17 §.

Arestia tuomitaan vähintään yksi ja enintään kolmekymmentä vuorokautta.

Jos tämän lain alainen henkilö on tuomittava rangaistukseen yleisen lain mukaan ja sovellettavassa lainkohdassa on säädetty sakkoa, voidaan sakon sijasta tuomita arestia.

Järjestysrangaistuksen sijasta saadaan tämän lain alainen henkilö tuomita sakkoon.

Varoitus voidaan tuomita, milloin sitä tehdyn rikoksen vähäisyys, rikoksentekijän aikaisempi palvelus ja muut olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä riittävänä.

20 §.

Jos viran tai toimen haltija tuomitaan kuolemanrangaistukseen tai kuritushuoneeseen elinkaudeksi, on hänet myös tuomittava viralta pantavaksi.

Milloin viran tai toimen haltija tuomitaan kuritushuoneeseen määräajaksi, on hänet tuomittava virasta erotettavaksi, jollei tuomioistuin katso, että rikos on tehty lieventävissä olosuhteissa ja että se ei osoita syyllistä sopimattomaksi olemaan virassaan tai toimessaan.

Jos viran tai toimen haltija tuomitaan vankeuteen tahallisesta rikoksesta, voidaan hänet, milloin rikos osoittaa syyllisen sopimattomaksi olemaan virassaan tai toimessaan, samalla tuomita virasta erotettavaksi.

21 §.

Jos korpraali tai ylimatruusi tuomitaan kuolemanrangaistukseen tai kuritushuoneeseen, on hänet tuomittava menettämään sanottu arvonsa.

Jos hänet tuomitaan vankeusrangaistukseen, on hänet niin ikään tuomittava menettämään sanottu arvonsa, milloin rikoksen laatu ja asianhaarat antavat siihen aihetta.

27 §.

Kuritushuone- ja vankeusrangaistus sekä sakko pannaan täytäntöön yleisen lain säännöksiä noudattaen.

28 §.

Arestirangaistus, jota ei ole pantava täytäntöön samalla kertaa kuin kuritushuone- tai vankeusrangaistus taikka sakon muuntorangaistus, pannaan täytäntöön päävartiossa tai muussa vartiossa. Jollei arestirangaistusta sodan aikana tai erityisestä syystä muulloin voida panna täytäntöön vartiossa, on se pantava täytäntöön tarkoitukseen sopivassa vartioidussa huoneessa tai teltassa taikka lukitussa hytissä tai muussa vastaavassa paikassa.

Arestirangaistusta kärsivä voidaan määrätä osallistumaan palvelukseen tai tekemään työtä.

Varoitus pannaan täytäntöön julkaisemalla se päiväkäskyssä.

Tarkemmat säännökset arestirangaistuksen ja varoituksen täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

28 a §.

Jos samalla kertaa pannaan täytäntöön ainoastaan arestirangaistuksia, on sen esimiehen, jolle rangaistusten täytäntöönpano voimassa olevien määräysten mukaan kuuluu, toimitettava rangaistusten yhdistäminen. Arestirangaistusten yhdistäminen täytäntöönpanossa tapahtuu siten,

että rangaistusten ajat lasketaan täysin määrin yhteen. Jos rangaistusten yhteenlaskettu aika on pitempi kuin kuusikymmentä vuorokautta, on rangaistukset kuitenkin yhdistettävä kuudeksikymmeneksi vuorokaudeksi.

Kun arestirangaistus on pantava täytäntöön samalla kertaa kuin kuritushuone- tai vankeusrangaistus taikka sakon muuntorangaistus, on myös arestirangaistus pantava täytäntöön yleisessä rangaistuslaitoksessa. Rangaistuksia yhteenlaskettaessa on arestirangaistus muunnettava vankeudeksi siten, että yksi vuorokausi arestia vastaa yhtä päivää vankeutta. Jos tällöin on täytäntöönpantavana kaksi tai useampia arestirangaistuksia, on vankilanjohtajan ensin ne yhdistettävä 1 momentin säännöstä noudattaen.

Milloin arestirangaistus on 2 momentissa mainituin tavoin laskettu yhteen muun rangaistuksen kanssa, katsotaan tuomitun ensin kärsivän arestin muuntorangaistuksen ja vasta sen jälkeen muun rangaistuksen.

29 §.

Ehdollisen rangaistustuomion käyttämisestä sotilasrikoksista on voimassa, mitä ehdollisesta rangaistustuomiosta annetussa laissa on säädetty.

Mitä ehdollisesta rangaistustuomiosta annetun lain 2 §:ssä on säädetty, ei estä sellaisen rangaistustuomion käyttämistä teosta, jonka tämän lain alainen henkilö on tehnyt ennen kuin hän on täyttänyt 21 vuotta.

Arestia ja varoitusta ei saa tuomita ehdollisesti.

3 luku.

Perusteet, jotka poistavat rangaistavuuden tai sitä vähentävät tai enentävät, sekä yritys, osallisuus ja uusiminen.

34 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Jos rikoksentekijä on kärsinyt rikoksesta kurinpitotoimin määrätyn järjestysrangaistuksen tai kurinpito-ojennuksen joko kokonaan tai osaksi ja hänet tuomitaan sen jälkeen samasta rikoksesta kuritushuoneeseen määräajaksi, vankeuteen, arestiin tai sakkoon, on tuomitusta rangaistuksesta vähennettävä kohtuullinen määrä, jollei ole perusteltua aihetta jättää vähennystä tekemättä tai pitää kärsittyä järjestysrangaistusta tai kurinpito-ojennusta hänen tekonsa täytenä rangaistuksena.

36 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Jos sotilaan tekemä rikos on aiheutunut siitä, että esimies oli siinä tilaisuudessa, jossa rikos tehtiin, virkavaltaansa väärinkäyttämällä taikka muuten arvottomalla tai sopimattomalla käyttäytymisellä rikoksentekijän vihastuttanut, on tätä rangaistusta määrättäessä pidettävä erittäin lieventävänä asianhaarana.

4 luku.

Rikosten yhtyminen.

41 §.

Arestirangaistusta ei yhdistetä määräaikaiseen kuritushuonerangaistukseen eikä vankeusrangaistukseen. Rangaistuksia tuomittaessa tai määrättäessä ei arestirangaistusta myöskään yhdistetä toiseen arestirangaistukseen.

8 luku.

Karkaaminen sekä luvaton poisjääminen palveluksesta.

76 §.

Milloin joku luvattomasti poistuu siitä joukosta tai paikasta, jossa hänen on palveltava, katsotaan hänen syyllistyneen karkaamisrikokseen, jos poissaolo on kestänyt rauhan aikana enemmän kuin viisi vuorokautta tai sodan aikana enemmän kuin vuorokauden. Jos asianhaarat kuitenkin selvästi osoittavat, että rikoksentekijän tarkoituksena ei ole ollut pysyvästi tai pitemmän aikaa karttaa palvelusta tai välttää osallistumista erityiseen sotatoimeen, ei poistumista ole pidettävä karkaamisena.

79 §.

Milloin kaksi tai useampi siitä keskenään sovittuaan syyllistyy karkaamiseen rauhan aikana, on kukin heistä tuomittava kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi tai vankeuteen.

— — — — — — — — — — — — — —

82 §.

Jos sotilas luvattomasti poistuu joukosta tai paikasta, jossa hänen on palveltava, ja poissaolo on kestänyt lyhyemmän ajan kuin 76 §:ssä on sanottu tai asianhaarat selvästi osoittavat, ettei hänen tarkoituksenaan ole ollut pysyvästi tai pitemmän aikaa karttaa palvelusta tai vält-

tää osallistumista erityiseen sotatoimeen, on hänet tuomittava vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi tai järjestysrangaistukseen, jos teko on tapahtunut rauhan aikana, mutta kuritushuoneeseen enintään kahdeksi vuodeksi tai vankeuteen taikka järjestysrangaistukseen, jos se on tapahtunut sodan aikana.

83 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Jos poissaolo on kestänyt lyhyemmän ajan kuin 76 §:ssä on sanottu tai asianhaarat selvästi osoittavat, ettei rikoksentekijän tarkoituksena ole ollut pysyvästi tai pitemmän aikaa karttaa palvelusta tai välttää osallistumista erityiseen sotatoimeen, on hänet tuomittava 82 §:ssä säädettyyn rangaistukseen.

84 §.

Joka luvattomasti poistuu arestista tai ollessaan vartioituna taikka rikkoo 14 §:ssä tarkoitetun poistumiskiellon, on tuomittava vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi tai järjestysrangaistukseen.

85 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Jos poissaolo on kestänyt lyhyemmän ajan kuin 1 momentissa on sanottu tai asianhaarat selvästi osoittavat, ettei rikoksentekijän tarkoituksena ole ollut pysyvästi tai pitemmän aikaa karttaa palvelusta tai välttää osallistumista erityiseen sotatoimeen, on hänet tuomittava 82 §:ssä säädettyyn rangaistukseen.

9 luku.

Vilpillinen menettely palveluksesta vapautumiseksi ja palveluskunnon vahingoittaminen.

89 §.

Sotilas, joka antamalla valheellisen ilmoituksen tai muulla tavoin menettelee vilpillisesti vapautuakseen palveluksesta tai hankkiakseen itselleen lomaa taikka saadakseen helpotusta palvelustehtävissä, on tuomittava vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai järjestysrangaistukseen.

90 §.

Sotilas, joka vioittamalla itseään tai vahingoittamalla terveyttään tahallaan saattaa itsensä pysyvästi tai joksikin aikaa kykenemättömäksi palvelukseen tai mainitulla tavalla heikentää palveluskuntoaan, on tuomittava kuritushuoneeseen enintään viideksi vuodeksi tai vankeuteen taikka järjestysrangaistukseen.

Edellä 1 momentissa säädettyyn rangaistukseen on myös tuomittava tämän lain alainen henkilö, joka sotilaan pyynnöstä tai suostumuksella suorittaa mainitun vioittamisen tai vahingoittamisen.

Yritys on rangaistava.

11 luku.

Käskynalaisen kuuliaisuusrikokset.

98 §.

Sotilas, joka kieltäytyy täyttämästä esimiehen hänelle palveluksessa antamaa käskyä taikka tahallaan jättää sen oikein täyttämättä tai viivyttää sen täyttämistä, on tuomittava kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi tai vankeuteen taikka järjestysrangaistukseen.

Edellä 1 momentissa säädettyyn rangaistukseen on tuomittava myös sotilas, joka ei noudata, mitä sotilasvartioon kuuluva sotilas, vartiomies, päivystäjä tai poliisitehtäviä suorittava sotilas annetun käskyn mukaan häneltä vaatii.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu rikos tehdään sellaisessa tilanteessa, jossa kosketus viholliseen on olemassa tai välittömästi odotettavissa, taikka merihädässä tai muuten olosuhteissa, joissa kuuliaisuuden säilyminen on erityisen tärkeätä, on syyllinen tuomittava kuritushuoneeseen elinkaudeksi tai määräajaksi.

99 §.

Milloin sotilas väkivaltaa käyttäen tai sillä uhaten vastustaa esimiehen palveluksessa antaman käskyn täyttämistä taikka mainituin tavoin pakottaa tai koettaa pakottaa esimiestä tekemään tai tekemättä jättämään jotakin taikka muuten tekee esimiehelle väkivaltaa tämän ollessa palveluksessa tai palvelustoimen johdosta, on hänet tuomittava kuritushuoneeseen enintään kahdeksaksi vuodeksi tai vankeuteen.

Edellä 1 momentissa säädettyyn rangaistukseen on tuomittava myös sotilas, joka syyllistyy siinä tarkoitettuun tekoon sotilasvartioon kuuluvaa sotilasta, vartiomiestä, päivystäjää tai poliisitehtäviä suorittavaa sotilasta vastaan.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu rikos tehdään 98 §:n 3 momentissa mainituissa olosuhteissa, on syyllinen tuomittava kuritushuo-

neeseen elinkaudeksi tai määräajaksi, vähintään kahdeksi vuodeksi.

12 luku.

Murha, tappo, pahoinpitely, kunnianloukkaus, ja sopimaton käyttäytyminen esimiestä kohtaan.

103 §.

Joka tahallaan surmaa esimiehensä taikka sotilasvartioon kuuluvan sotilaan, vartiomiehen, päivystäjän tai poliisitehtäviä suorittavan sotilaan, on tuomittava taposta kuritushuoneeseen määräajaksi, vähintään neljäksi vuodeksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

104 §.

Joka tahallaan surmaa muun kuin 103 §:ssä tarkoitetun tämän lain alaisen henkilön taikka pahoinpitelee henkilöä, joka on tämän lain alainen, tai tekee näiden rikosten rangaistavan yrityksen, on tuomittava rangaistukseen yleisen rikoslain mukaan, ellei tekoa ole tässä laissa erikseen säädetty rangaistavaksi.

105 §.

Joka herjaa tai solvaa toista tämän lain alaista henkilöä, on tuomittava rangaistukseen yleisen rikoslain mukaan.

14 luku.

Esimiehen vallan väärinkäyttäminen.

118 §.

Jos esimies tahallaan kurinpitotoimin määrää järjestysrangaistuksen tai kurinpito-ojennuksen syyttömälle tai ylittää hänelle kuuluvan kurinpitovallan, on hänet tuomittava vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai järjestysrangaistukseen.

Jos rikos on tehty huolimattomuudesta, laiminlyönnistä tai muusta tuottamuksesta, on syyllinen tuomittava järjestysrangaistukseen.

16 luku.

Varallisuus- ja väärennysrikokset.

136 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos rikoksentekijä, salatakseen kavaltamisen, on kirjoittanut väärän tai väärentänyt tililaskun tahi kirjan taikka kätkenyt tai salannut tililaskun, kirjan tahi muun sellaisen asiakirjan taikka tuonut esiin tietensä väärän otteen tililaskusta tai kirjasta tahi tietensä väärän, niihin kuuluvan todisteen, on hänet tuomittava, vaikka hän korvaakin kavaltamansa tai antaa siitä vakuuden, kuritushuoneeseen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

137 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos vartiomies tai muu vartiotehtävään määrätty sotilas tahallaan hävittää tai vahingoittaa tai antaa toisen hävittää tai vahingoittaa hänen vartioitavakseen uskottua omaisuutta, on hänet tuomittava kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi tai, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen.

— — — — — — — — — — — — — — —

138 §.

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä tai toista vahingoittaakseen väärentää tai tahallaan hävittää, vahingoittaa, kätkee tai salaa tililaskuja, tilikirjoja, todisteita tai muita puolustuslaitosta koskevia asiakirjoja, jotka toimen puolesta tai päällystön määräyksestä on hänelle uskottu tai ovat hänen saatavissaan, on tuomittava kuritushuoneeseen vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi tai, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

141 §.

Jos vartiomies tai muu vartiotehtävään määrätty sotilas varastaa tai tahallaan antaa toisen varastaa hänen vartioitavakseen uskottua omaisuutta, on hänet tuomittava kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi tai, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen.

Yritys on rangaistava.

142 §.

Jos joku saadakseen omaisuutta, joka kuuluu puolustuslaitokselle tai on tarkoitettu sen tarpeisiin käytettäväksi tai joka kuuluu yksityiselle sotilaalle, syyllistyy varkauteen, näpistämiseen, murtoon, kavaltamiseen, ryöstöön, kiristämiseen, petokseen, väärennykseen tai väärennetyn asiakirjan käyttämiseen taikka puolus-

tuslaitokselta tai yksityiseltä sotilaalta varastetun tavaran kätkemiseen tai muuhun ryhtymiseen rikoksella saatuun sellaiseen omaisuuteen taikka puolustuslaitokselle tai yksityiselle sotilaalle kuuluvan moottoriajoneuvon tai muun omalla konevoimalla kulkevan kulkuvälineen luvattomaan käyttöönottamiseen taikka mainittujen rikosten rangaistavaan yritykseen, on hänet tuomittava rangaistukseen yleisen rikoslain mukaan, ellei tekoa ole tässä laissa erikseen säädetty rangaistavaksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

17 luku.

Muut sotilasrikokset.

143 §.

Sotilas, joka palveluksessa on siinä määrin päihtyneenä, että hänen kykynsä suorittaa palvelusta on katsottava alentuneen, on tuomittava vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi tai järjestysrangaistukseen.

Sotilas, joka puolustuslaitoksen käytössä olevassa paikassa taikka yleisellä tiellä, kadulla tai muulla julkisella paikalla taikka julkisessa tilaisuudessa esiintyy juopuneena, on tuomittava, ellei 1 momenttia ole sovellettava, järjestysrangaistukseen.

144 §.

Joka jättää noudattamatta niitä määräyksiä, jotka hyvän järjestyksen voimassa pitämiseksi on annettu, taikka meluaa tai muuten käyttäytyy sotilaan arvolle sopimattomasti, on tuomittava vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi tai järjestysrangaistukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain 77 §:n 3 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä 16 päivänä huhtikuuta 1920 annetun lain (93/20) 77 §:n 3 momentti, jolloin pykälän entinen 4 momentti siirtyy 3 momentiksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 2 päivältä lokakuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 95 (1970 vp.). Samassa yhteydessä lakivaliokunta on käsitellyt sen valmisteltavaksi 29 päivänä toukokuuta 1970 lähetetyn ed. Laaksosen ym. toivomusaloitteen n:o 69 (1970 vp.) lomien myöntämisestä vangeille sosiaalisten syiden perusteella. Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina professori Inkeri Anttila, professori Bo Palmgren Valtakunnallinen vankiliitto Krim'istä, Vankilaoikeuden puheenjohtaja oikeusneuvos Uuno Halttunen, lainsäädäntöjohtaja Henrik Grönqvist ja ylijohtaja K. J. Lång oikeusministeriöstä, hovioikeudenpresidentti Y. J. Hakulinen ja hovioikeudenneuvos Arvo Lepistö Helsingin hovioikeudesta, lääkintöneuvos Raimo Miettinen lääkintöhallituksesta, Turun keskusvankilan johtaja Onni Raike, Helsingin lääninvankilan johtaja Uolevi Aspola ja Marraskuun liikkeen puheenjohtaja Reino Lehtiniemi.

Esityksen tarkoituksena on rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttaminen siten, että eräät käytännön vankeinhoitotyössä todetut puutteellisuudet tulisivat korjatuiksi. Siihen sisältyvä lakiehdotus kuuluu osana laajempaan lainsäädäntötyöhön, joka toteutuessaan merkitsee mainitun asetuksen säännösten uudistamista kokonaisuudessaan. Lakiehdotuksen tärkeimmät säännökset koskevat vapausrangaistuksen täytäntöönpanon aloittamisen siirtämistä, rangaistusajan laskemista, vankien päästämistä käymään rangaistuslaitoksen ulkopuolella ja työsiirtola-ajan lukemista vankilaan lähetetyn vangin rangaistusajaksi. Valiokunta pitää ehdotettuja säännöksiä tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina päätyen ehdottamaan lakiehdotukseen ainoastaan kaksi muutosta.

Valiokunnassa on erityisesti kiinnitetty huomiota lakiehdotuksen 2 luvun 3 b §:ään, jonka mukaan oikeusministeriö tai, sen antamien ohjeiden mukaan, rangaistuslaitoksen johtaja voi antaa vangille luvan poistua lyhyeksi ajaksi rangaistuslaitoksesta. Säännös mahdollistaa lomien myöntämisen vangeille nykyistä suuremmassa laajuudessa. Lomien myöntämistä onkin pidettävä luonnollisina ja tehokkaina toimenpiteinä työssä, jonka tarkoituksena on sopeuttaa vanki rangaistuksensa kärsittyään yhteiskuntaan. Erittäin tärkeätä on, ettei loman myöntämistä käytettäisi palkitsemiskeinona eikä sen kieltämistä kurinpitokeinona, vaan loma olisi myönnettävä, milloin asiallisia syitä on olemassa. Esityksen perusteluissa on todettu, ettei vielä ole katsottu mahdolliseksi ottaa käyttöön määrättyihin edellytyksiin liittyvää lomaoikeutta, koska käytännössä on vaikea arvioida lisätyistä lomista seuraavia haittatekijöitä. Säännösehdotuksen mukaan loman myöntäminen jäisi yksittäistapauksissa oikeusministeriön vankeinhoito-osaston tai vankilanjohtajan harkittavaksi. Kun säännöksessä poistumisluvan edellytyksenä käytetty sanonta "erittäin tärkeä syy" saattaa esitykseen liitetyn asetusluonnoksen 103 a §:n säännökset huomioon ottaen liiaksi rajoittaa loman saamiseen oikeuttavia perusteita, valiokunta on päätynyt ehdottamaan, että loman saamisen edellytykseksi riittää tärkeä syy. Tällaisia voisivat olla esityksen perusteluissa mainitut työpaikan hankkiminen, asuntokysymyksen järjestäminen tai osallistuminen oppilaitoksen koetilaisuuteen. Ehdotetun säännöksen mukaan voidaan vankien lomaoikeusjärjestelmää ryhtyä kehittämään oikeusministeriön ohjeilla. Sanotuissa ohjeissa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota myös siihen, että eri rangaistuslaitosten johtajien käytäntö lomien myöntämisessä muodostuisi mahdollisimman yhdenmukaiseksi. Tärkeänä on pidettävä myös sitä, että loman myöntämistä koskevat ohjeet ovat niin selvät, ettei vankien keskuudessa pääse syntymään tässä suhteessa väärinkäsityksiä.

Lisäksi valiokunnassa on kiinnitetty huomiota lakiehdotuksen 4 luvun 1 a §:n säännökseen

työsiirtola-ajan lukemisesta rangaistusajaksi. Valiokunta pitää ehdotettua järjestelyä asianmukaisena sellaisessa tapauksessa, jolloin työsiirtolaan määrätty ei saavu sinne määräajassa tai poistuu sieltä luvatta. Tällöin esim. sitä seikkaa, että työsiirtolaan määrätty vankilaan lähetettäessä on suorittanut suurimman osan rangaistuksestaan, on pidettävä sellaisena erityisenä syynä, joka aiheuttaisi työsiirtola-ajan lukemisen rangaistusajaksi. Jos taas työsiirtolaan määrätty ei noudata siellä vaadittavaa järjestystä, olisi yleensä riittävänä seuraamuksena pidettävä vankilaan siirtämistä, ellei olisi olemassa jotakin nimettyä erityistä syytä jättää lukematta työsiirtola-aikaa rangaistusajaksi. Tämän vuoksi olisi sanottua pykälää täydennettävä.

Kun ed. Laaksosen ym. toivomusaloite lomien myöntämisestä vangeille on esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa toteutettu, olisi aloite hylättävä.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 2 luvun otsake, saman luvun 1, 2 ja 3 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 § 19 päivänä toukokuuta 1944 ja 17 päivänä tammikuuta 1969 annetuissa laeissa (339/44 ja 30/69), 2 § 14 päivänä helmikuuta 1925 annetussa laissa (51/25) ja 3 § mainitussa 19 päivänä toukokuuta 1944 annetussa laissa, sekä asetuksen 4 luvun 1 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 10 päivänä joulukuuta 1954 annetussa laissa (506/54), ja *lisätään* asetuksen 2 lukuun uusi 1 a, 1 b, 1 c, 1 d, 3 a, 3 b ja 3 c § seuraavasti:

2 luku.

Yleisiä säännöksiä vapausrangaistuksista ja sakon muuntorangaistuksesta.

1, 1 a, 1 b, 1 c, 1 d, 2, 3 ja 3 a §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 b §.

Oikeusministeriö tai, sen antamien ohjeiden mukaan, rangaistuslaitoksen johtaja voi antaa vangille luvan poistua lyhyeksi ajaksi rangaistuslaitoksesta, jos siihen on *(poist.)* tärkeä syy tai jos sitä rangaistusajan pituuden takia on pidettävä muuten perusteltuna. Tarvittaessa hänelle voidaan määrätä saattaja.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

3 c §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

4 luku.

Vankeusrangaistuksesta.

1 a §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jollei työsiirtolaan määrätty saavu sinne määräajassa tai noudata siellä vaadittavaa järjestystä taikka jos hän poistuu sieltä luvatta, hänet on lähetettävä vankilaan suorittamaan rangaistustaan. *(poist.) Työsiirtolaan määräaikana saapumatta jääneen ja sieltä luvatta poistuneen kohdalta työsiirtola-aikaa ei lueta mutta järjestystä rikkoneen osalta sanottu aika luetaan rangaistusajaksi,* ellei oikeusministeriö *mainituissa tapauksissa* erityisistä syistä toisin määrää.

— — — — — — — — — — — — — — —

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 69 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen, jäsenet Hemmi, Huotari, Kauppila, Koskinen, Poutiainen, Raatikainen, Salo, Siikaniemi, Särkkä, Tuominen, Tähkämaa ja Vikatmaa sekä varajäsen Salmivuori.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 32 hallituksen esityksen johdosta laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 2 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen lakivaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 95 laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 2 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 32, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 2 luvun otsake, saman luvun 1, 2 ja 3 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 § 19 päivänä toukokuuta 1944 ja 17 päivänä tammikuuta 1969 annetuissa laeissa (339/44 ja 30/69), 2 § 14 päivänä helmikuuta 1925 annetussa laissa (51/25) ja 3 § mainitussa 19 päivänä toukokuuta 1944 annetussa laissa, sekä asetuksen 4 luvun 1 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 10 päivänä joulukuuta 1954 annetussa laissa (506/54), ja *lisätään* asetuksen 2 lukuun uusi 1 a, 1 b, 1 c, 1 d, 3 a, 3 b ja 3 c § seuraavasti:

2 luku.

Yleisiä säännöksiä vapausrangaistuksista ja sakon muuntorangaistuksesta.

1 §.

Vapausrangaistukseen tai sakon muuntorangaistukseen tuomittu on viipymättä tuomion saatua lainvoiman toimitettava suorittamaan rangaistustaan. Rangaistuslaitoksiin saapuvien henkilöiden määrän vaihteluiden tasoittamiseksi oikeusministeriö voi antaa määräyksiä siitä, minä päivinä rangaistuslaitokset ottavat vastaan rangaistukseen tuomittuja. Täytäntöönpanon alkaminen ei kuitenkaan tästä syystä saa siirtyä yli neljää kuukautta tuomion lainvoimaiseksi tulosta.

Jos tuomittu on asian takia vangittuna ja tyytyy tuomioon siltä osin kuin hänet on tuomittu vapausrangaistukseen tai muuten määrätty suorittamaan vapausrangaistusta, saadaan rangaistuksen täytäntöönpano hänen suostumuksellaan aloittaa heti, vaikka tuomittu muilta osin tai toinen asianosainen valittaa tuomiosta. Aika, minkä tuomittu on ennen lainvoimaisen tuomion täytäntöönpantavaksi tulemista suorittanut rangaistusta, on tällöin luettava hänen hyväkseen. Jos rangaistuksen lajia on valituksen johdosta muutettu, on noudatettava, mitä rikoslaissa säädetään vankeuden muuntamisesta kuritushuoneeksi.

1 a §.

Jos tuomitun on rangaistuslaitoksessa samalla kertaa suoritettava useampia vapausrangaistuksia, joita ei ole toisiinsa yhdistettävä, ja niiden ohella tai erikseen sakon muuntorangaistuksia, joiden asemesta ei ole määrättävä yhteistä muuntorangaistusta, rangaistuslaitoksen johtajan on, muunnettuaan, milloin rangaistukset ovat erilajisia, lievemmänlajiset kovemmanlajisiksi, laskettava ne yhteen täysin määrin. Kuitenkin on elinkautisen kuritushuonerangaistuksen katsottava käsittävän kaikki määräaikaiset vapausrangaistukset ja sakon muuntorangaistukset. Määräaikaisen kuritushuonerangaistuksen yhteenlaskettu aika ei saa olla pitempi kuin kaksikymmentäviisi vuotta, vankeusrangaistuksen pitempi kuin kymmenen vuotta eikä sakon muuntorangaistuksen pitempi kuin satakahdeksankymmentä päivää. Kun vapausrangaistus ja sakon muuntorangaistus on laskettu yhteen, tuomitun on katsottava ensin suorittavan muuntorangaistuksen.

1 b §.

Jos tuomittu on vakavan sairauden tai vaikean vamman takia sellaisessa tilassa, että hänen hoitonsa vaarantuisi rangaistuslaitokseen toimittamisesta, taikka mielisairas, oikeusministeriön on lykättävä rangaistuksen täytäntöönpanon aloittaminen, kunnes tuomittu on toipunut. Jos henkilö kuitenkin jo on rangaistus-

tai pakkolaitoksessa taikka vankeinhoitoviranomaisten toimesta laitoksen ulkopuolella hoidettavana, kun rangaistuksen täytäntöönpano voisi alkaa, rangaistus saadaan panna täytäntöön.

Jos vanki on jatkuvasti vakavan sairauden tai vaikean vamman takia hengenvaarassa tai erikoishoitoa vaativassa tilassa taikka mielisairas ja hänen hoitamisensa vankeinhoitoviranomaisten toimesta olisi erityisen vaikeaa, oikeusministeriö voi rangaistuslaitoksen johtajan esityksestä tai häntä kuultuaan laskea vangin vapaaksi laitoksen ulkopuolella hoidettavaksi.

Jos 2 momentissa tarkoitettu vapaaksi laskettu henkilö toipuu ennen tänäkin aikana jatkuvaksi katsottavan rangaistusajan päättymistä, hänet on toimitettava suorittamaan rangaistuksen jäljellä olevaa osaa.

1 c §.

Jos vapausrangaistukseen tai sakon muuntorangaistukseen tuomittu on raskaana, oikeusministeriö voi määrätä rangaistuksen täytäntöönpanon alkamisen lykkäytymään, kunnes synnytys ja siitä toipuminen on tapahtunut.

Naisvangin pieni lapsi voidaan ottaa hoidettavaksi rangaistuslaitokseen, jos se on lapsen edun mukaista ja nainen itse sitä haluaa.

1 d §.

Jos vapausrangaistuksen tai sakon muuntorangaistuksen välittömästi tapahtuva täytäntöönpano aiheuttaisi poikkeuksellisia ja huomattavia menetyksiä tai vaikeuksia tuomitulle, hänen perheelleen tai työnantajalleen taikka yhteiskunnalle eivätkä rangaistuksen välitöntä täytäntöönpanoa puoltavat näkökohdat ole haittavaikutuksiin verrattuina olennaisesti merkittävämmät, oikeusministeriön on tuomitun hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan määrättävä rangaistuksen täytäntöönpanon alkaminen lykkäytymään, kuitenkin enintään yhdellä vuodella ministeriön päätöksen antamisesta lukien. Edellä mainituilla edellytyksillä ja jos se on yleisen edun mukaista, oikeusministeriö voi uudestaan lykätä täytäntöönpanon aloittamista enintään yhdellä vuodella kerrallaan.

Jos tuomittu on asian takia vangittuna tai on perusteltua aihetta olettaa hänen pakoilevan täytäntöönpanoa, lykkäystä ei saa myöntää. Lykkäys on peruutettava, jos sen myöntämisen jälkeen ilmenee paon vaara tai jos 1 momentissa tarkoitettuja edellytyksiä ei enää ole olemassa.

Edellä 1 momentissa mainitulla perusteella sekä soveltuvilta osin ottaen huomioon 2 momenttiin sisältyvät rajoitukset täytäntöönpanoviranomaisena toimiva maistraatti tai nimismies saa lykätä täytäntöönpanotoimenpiteiden loppuunsaattamista enintään kolmella kuukaudella siitä, kun täytäntöönpanokirja on saapunut asianomaiselle maistraatille tai nimismiehelle.

2 §.

Määräaikaisen vapausrangaistuksen aika lasketaan vuosien ja kuukausien osalta kalenteriajan mukaan. Tuomioon mahdollisesti sisältyvät päivät lisätään näin saatuun aikaan. Sakon muuntorangaistuksen aika lasketaan päiväluvun mukaan.

Jos tuomittu ei ole asian takia vangittuna, rangaistus luetaan alkavaksi sinä päivänä, jona hän menettää vapautensa rangaistuksen täytäntöönpanoa varten taikka hänen muusta syystä tapahtunut vapaudenmenetyksensä jatkuu vain hänen toimittamisekseen rangaistuslaitokseen tai, jos hän jo muusta syystä on rangaistuslaitoksessa, tuomio tulee täytäntöönpanokelpoiseksi.

Jos tuomittu on asian takia vangittuna, rangaistus luetaan alkavaksi sinä päivänä, jona tuomio saa lainvoiman, tai, jos tuomio sitä ennen tulee täytäntöönpanokelpoiseksi, viimeksi mainittuna ajankohtana. Jos tuomittu suostuu täytäntöönpanon aloittamiseen tyytymättömyyden ilmoittamiselle varattuna aikana, rangaistus luetaan kuitenkin alkavaksi tuomion julistamisesta tai antamisesta. Jos tuomittu vangituksi määräämisen perusteella menettää vapautensa myöhemmin kuin edellä tarkoitettuna rangaistusajan laskemisen alkamisajankohtana, rangaistusaika luetaan alkavaksi aikaisintaan sinä päivänä, jona vapaudenmenetys tapahtuu.

Jos vapausrangaistuksen aika on määrätty vuosin tai kuukausin, tuomittu on päästettävä vapaaksi sinä päivänä, joka numerolleen vastaa sitä, josta ajanlaskeminen alkaa, taikka, jos vastaavaa numeroa ei ole siinä kuukaudessa, johon laskeminen päättyy, sen kuukauden viimeisenä päivänä.

3 §.

Jos rangaistuksen täytäntöönpanon alkaminen on viivästynyt tai täytäntöönpano keskeytynyt vangin syyttä, oikeusministeriön tai, sen antamien ohjeiden mukaan, rangaistuslaitoksen johtajan on määrättävä, onko tähän kulunut aika kokonaan, osaksi tai lainkaan luettava rangaistusajaksi.

3 a §.

Vanki saadaan oikeusministeriön tai, sen antamien ohjeiden mukaan, rangaistuslaitoksen johtajan toimesta toimittaa rangaistuslaitoksen ulkopuolelle sairaalaan tai vastaavaan laitokseen hoidettavaksi tai tutkittavaksi.

Jos vangin on oltava henkilökohtaisesti saapuvilla tuomioistuimessa siellä vireillä olevan asian takia taikka tuomioistuin tai sen puheenjohtaja muuten katsoo vangin henkilökohtaisen läsnäolon tarpeelliseksi eikä asian käsittelyä haitatta voida siirtää, kunnes vanki on vapautunut, tuomioistuimen tai sen puheenjohtajan on kutsuttava vanki kuultavaksi tuomioistuimeen. Tuomioistuimeen kutsumista koskevasta päätöksestä ei saa valittaa.

Jos vanki kutsutaan kuultavaksi muuhun viranomaiseen kuin tuomioistuimeen, oikeusministeriön on päätettävä, päästetäänkö vanki tämän takia rangaistuslaitoksen ulkopuolelle.

Tässä pykälässä tarkoitetusta syystä rangaistuslaitoksen ulkopuolella olevalle vangille on järjestettävä tarpeellinen valvonta. Aika, jonka vanki on rangaistuslaitoksen ulkopuolella, luetaan rangaistusajaksi.

3 b §.

Oikeusministeriö tai, sen antamien ohjeiden mukaan, rangaistuslaitoksen johtaja voi antaa vangille luvan poistua lyhyeksi ajaksi rangaistuslaitoksesta, jos siihen on tärkeä syy tai jos sitä rangaistusajan pituuden takia on pidettävä muuten perusteltuna. Tarvittaessa hänelle voidaan määrätä saattaja.

Aika, jonka vanki 1 momentissa tarkoitetun luvan nojalla on rangaistuslaitoksen ulkopuolella, luetaan rangaistusajaksi, jos hän on noudattanut lupaan liittyviä ehtoja. Muussa tapauksessa oikeusministeriön tai, sen antamien ohjeiden mukaan, rangaistuslaitoksen johtajan on määrättävä, luetaanko aika kokonaan, osaksi tai lainkaan rangaistusajaksi.

3 c §.

Jos vanki karkaa, rangaistusajaksi ei lueta aikaa sen päivän alusta, jolloin hän karkasi, sen päivän loppuun, jolloin hän palasi rangaistuslaitokseen.

4 luku.

Vankeusrangaistuksesta.

1 a §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jollei työsiirtolaan määrätty saavu sinne määräajassa tai noudata siellä vaadittavaa järjestystä taikka jos hän poistuu sieltä luvatta, hänet on lähetettävä vankilaan suorittamaan rangaistustaan. Työsiirtolaan määräaikana saapumatta jääneen ja sieltä luvatta poistuneen kohdalta työsiirtola-aikaa ei lueta mutta järjestystä rikkoneen osalta sanottu aika luetaan rangaistusajaksi, ellei oikeusministeriö mainituissa tapauksissa erityisistä syistä toisin määrää.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Rangaistusajan laskemista koskevaa 2 luvun 2 §:ää ei sovelleta niihin rangaistuksiin, joiden täytäntöönpano on alkanut ennen lain voimaantuloa. Harkittaessa rangaistuslaitoksessa hoidettavana olevan naisvangin lapsen hoidon jatkamista on sovellettava, mitä 2 luvun 1 c §:n 2 momentissa säädetään hoidettavaksi ottamisesta.

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta radiovastuulaiksi ja laiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 16 (1970 vp.) tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen radiovastuulaiksi ja laiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 100 radiovastuulaiksi ja laiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamisesta, ja Talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 16 ja Suuri valiokunta nyt koolla olevalle Eduskunnalle mietintönsä n:o 2.

Hyväksyessään lakiehdotukset Eduskunta ilmoittaa odottavansa, että Hallitus viipymättä antaa valmisteilla olevan radiolakiehdotuksen Eduskunnan käsiteltäväksi, jotta yleisradiotoimintaan liittyvät, käytännön kannalta merkittävät vastuu- ja oikeusturvakysymykset saataisiin lainsäädäntöteitse järjestetyiksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Radiovastuulaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Teosta, jonka rangaistavuus perustuu yleisradiotoiminnassa lähetetyn ohjelman sisältöön, vastaa se, jota rikoslain mukaan on pidettävä rikoksen tekijänä tai siihen osallisena.

2 §.

Yleisradiotoiminnan harjoittaja on velvollinen määräämään jokaista lähetettävää ohjelmaa varten vastaavan ohjelmatoimittajan, jonka tehtävänä on valvoa ohjelmaa ja estää sisällöltään rikollisen ohjelman lähettäminen. Mitään ohjelmaa ei saa lähettää vastoin vastaavan ohjelmatoimittajan tahtoa.

Vastaavan ohjelmatoimittajan tulee olla tässä maassa pysyvästi asuva henkilö, joka hallitsee itseänsä ja omaisuuttansa.

3 §.

Jos vastaava ohjelmatoimittaja ei ole 1 §:n mukaan vastuussa lähetetyn ohjelman sisältöön perustuvasta rikoksesta, tuomittakoon hänet kuitenkin valvontavelvollisuuden laiminlyönnistä sakkoon tai enintään vuodeksi vankeuteen, jollei hän voi näyttää rikoksen estämiseksi noudattaneensa kaikkea asianaan ollutta varovaisuutta.

4 §.

Yleisradiotoiminnan harjoittaja on rikoksen tekijän ja siihen osallisen sekä valvontavelvollisuuden laiminlyöneen vastaavan ohjelmatoimittajan ohella velvollinen korvaamaan vahingon, joka on aiheutunut sisällöltään rikollisen ohjelman lähettämisestä.

5 §.

Määräykset, joita 2 §:ssä tarkoitetaan, on yleisradiotoiminnan harjoittajan ennen ohjelman lähettämistä merkittävä yleisön nähtävissä pidettävään luetteloon, josta jokaisella on oikeus saada tietoja.

6 §.

Jollei vastaavaa ohjelmatoimittajaa ole määrätty tai jollei määräyksestä ole tehty 5 §:ssä tarkoitettua merkintää, on vastaavana ohjelmatoimittajana pidettävä yleisradiotoiminnan harjoittajaa tai sitä, joka tämän puolesta on velvollinen määräämään vastaavan ohjelmatoimittajan.

Edellä 5 §:ssä mainitusta luettelosta tulee myös ilmetä se, jota 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa on pidettävä vastaavana ohjelmatoimittajana.

7 §.

Laillinen tuomioistuin jutussa, jossa vaaditaan rangaistusta lähetetyn ohjelman sisältöön perustuvasta rikoksesta tai tässä laissa tarkoitetun valvontavelvollisuuden laiminlyönnistä taikka jossa esitetään sellaisiin rikoksiin perustuva muu vaatimus, on Helsingin raastuvanoikeus.

8 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

9 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n 3 momentti ja 34 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 25 päivänä maaliskuuta 1966 annetussa laissa (176/66), sekä *lisätään* 24 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

17 luku.

Todistelusta.

24 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Milloin on kysymys radiovastuulaissa (/) tarkoitetussa yleisradiotoiminnassa lähetettyyn ohjelmaan sisältyneestä tiedonannosta, on vastaavaan ohjelmatoimittajaan ja muuhun yleisradiotoiminnan harjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön sekä tiedonannon laatijaan vastaavasti sovellettava, mitä 2 momentissa on säädetty.

Milloin 2 tai 3 momentissa tarkoitettu asia koskee rikosta, josta saattaa tulla kuritushuonetta kuusi vuotta tai ankarampi rangaistus, tahi sanotunlaisen rikoksen yritystä tai osallisuutta siihen, taikka tietoa, joka on annettu vastoin sellaista salassapitovelvollisuutta, jonka rikkomisesta on erikseen säädetty rangaistus, voidaan sanotuissa momenteissa mainittu henkilö kuitenkin velvoittaa vastaamaan niissä tarkoitettuun kysymykseen.

34 §.

Kun todistajan on sallittu, sen mukaan kuin 23 §:ssä on sanottu, jossakin asiassa ilmaista sellaista, mikä hänen muuten on salassa pidettävä, taikka hänet on velvoitettu ilmaisemaan sellainen seikka tai 24 §:n 1 momentissa mainittu liike- tai ammattisalaisuus, tahi kun viimeksi sanotun pykälän 2 tai 3 momentissa mainittu henkilö on velvoitettu vastaamaan näissä momenteissa tarkoitettuun kysymykseen, kuulusteltakoon todistajaa suljetuin ovin.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 1971.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi ilmailulain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan lakiehdotuksen hyväksymistä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 16 (1970 vp.) toisessa ponnessa tehdyn ehdotuksen mukaisena ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen ulkoasiainvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi ilmailulain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 112 laiksi ilmailulain muuttamisesta, ja Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 16 sekä Suuri valiokunta nyt koolla olevalle Eduskunnalle mietintönsä n:o 1.

Eduskunta on päättänyt

antaa suostumuksensa Suomen liittymiseen Tokiossa 14 päivänä syyskuuta 1963 allekirjoitettuun yleissopimukseen rikoksista ja eräistä muista teoista ilmaaluksessa.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

ilmailulain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 11 päivänä joulukuuta 1964 annetun ilmailulain (595/64) 25 §:n 2 momentti sekä 26 §:n 2 ja 3 momentti ja *lisätään* 25 §:ään uusi 3 momentti, jolloin entinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

25 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Milloin alus on vaarassa tai hätä muutoin niin vaatii, on päälliköllä oikeus käyttää kaikkia keinoja, jotka ovat välttämättömät kuuliaisuuteen pakottamiseksi tai järjestyksen palauttamiseksi tahi aluksen tai siinä olevien henkilöiden tai tavaran turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tällöin on jokainen miehistöön kuuluva velvollinen ilman eri käskyä antamaan päällikölle tarvittavaa apua. Päällikön kehotuksesta on myös matkustajalla oikeus antaa sellaista apua.

Miehistöön kuuluvalla ja matkustajalla on oikeus ryhtyä puolustettavissa oleviin estäviin toimenpiteisiin ilman päällikön kehotusta, kun on perusteltua syytä uskoa, että toimenpide on välittömästi välttämätön aluksen taikka siinä olevien henkilöiden tai tavaran turvallisuuden suojelemiseksi.

Jos on käytetty enemmän väkivaltaa kuin tilanne vaatii, noudatettakoon, mitä rikoslaissa on sellaisen tapauksen varalta säädetty.

26 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Päällikön on, mikäli olosuhteet sallivat, huolehdittava, että rikoksentekijä ei pakene. Päällikkö voi paon estämiseksi pidättää rikoksentekijän ja pitää hänet pidätettynä. Pidätettynä olo ei saa ilman pidätetyn suostumusta jatkua kauemmin kuin että hänet voidaan luovuttaa suomalaiselle poliisimiehelle tai, Suomen ulkopuolella, asianomaiselle ulkomaiselle viranomaiselle taikka, jollei estettä ole, Suomen edustustolle.

Esineen, jolla voidaan otaksua olevan merkitystä rikoksen selvittämiselle, voi päällikkö ottaa haltuunsa. Päällikön on annettava poliisimiehelle tai 2 momentissa tarkoitetulle viran-

omaiselle tiedot rikoksesta ja samalla luovutettava haltuunottamansa esineet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 1971.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivältä lokakuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 119 (1970 vp.). Eduskunnan päätöksen mukaisesti on esityksestä pyydetty valtiovarainvaliokunnan lausunto, minkä lisäksi valiokunta on katsonut tarpeelliseksi pyytää esityksestä lausunnon myös perustuslakivaliokunnalta. Lausunnot on otettu mietinnön liitteiksi (liitteet 1 ja 2). Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina oikeusministeri Mikko Laaksonen, valtiosihteeri Paul Paavela ja osastopäällikkö, virastovaltuutettu Seppo Salminen valtiovarainministeriöstä, oikeusneuvos Paavo Salervo, professori Tauno Ellilä, hovioikeudenpresidentti Y. J. Hakulinen ja hovioikeudenviskaali Martti Leistén Helsingin hovioikeudesta, hovioikeudenpresidentti Paavo Alkio Vaasan hovioikeudesta, osastopäällikkö Kai Korte ja lainsäädäntöneuvos Lasse Nikkarinen oikeusministeriöstä, laamanni Arvo Helminen ja kihlakunnantuomari Sven Högström Suomen Kihlakunnantuomarien Yhdistyksestä, johtaja Reino Auvinen Suomen Lakimiesliitosta ja kihlakunnantuomari Ukko Kivi-Koskinen sekä varatuomari Paavo Nikula Nuoret Lakimiehet nimisestä yhdistyksestä. Lisäksi valiokunta on hankkinut lausunnon korkeimmalta oikeudelta, mikä lausunto ja siihen liittyvä eriävät mielipiteet sisältävä pöytäkirja on otettu mietinnön liitteiksi (liitteet 3 ja 4). Valiokunta on myös suorittanut matkan Ruotsiin tutustuen siellä toteutettuun alioikeusjärjestelmän uudistamiseen sekä käynyt Helsingissä tutustumassa kahden tuomiokunnan kanslia- ja käräjätiloihin.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on aloittaa kihlakunnantuomarien siirtäminen kokonaispalkkausjärjestelmään niiden tuomiokuntien kohdalla, joissa kihlakunnantuomarin virka on avoinna tai tulee lähiaikoina avoimeksi. Vallitseva palkkausjärjestelmä, jonka mukaan kihlakunnantuomarilla ja muulla yleisen alioikeuden jäsenellä on oikeus saada lunastuksia toimituskirjoista ja toimituspalkkioita varsinaisen palkkauksensa lisäksi, on katsottu esteeksi oikeudenkäyntilaitoksen ja oikeudenkäyntimenettelyn uudistamiselle nykyajan vaatimuksia vastaavalle tasolle. Kun mainitut uudistukset vaativat uusien virkojen ja toimien perustamista tuomiokuntiin, onkin selvää, että uusien virantai toimenhaltijoiden palkkaus ja vastuu tuomiokuntien hoidosta aiheutuvista kustannuksista ovat nykyisen palkkausjärjestelmän vallitessa vaikeasti järjestettävissä. Myöskään tuomioistuinlaitoksen arvovallan ja sitä kohtaan osoitettavan luottamuksen kannalta ei voida pitää asianmukaisena, että kihlakunnantuomari saa osan palkkauksestaan yleisöltä kerättävistä maksuista. Näillä sekä hallituksen esityksessä mainituilla perusteilla valiokunta katsoo, että virkasivutulojärjestelmästä on kihlakunnantuomarien osalta mitä pikimmin luovuttava. Vaikka esitys on rajoitettu koskemaan vain sellaisia tuomiokuntia, joissa kihlakunnantuomarin virka on avoinna, merkitsee kysymyksessä olevien lakiehdotusten hyväksyminen, kuten esityksen perusteluissa todetaan, periaatteellista ratkaisua siitä, että virkasivutuloista luovutaan vast'edes kaikissa alituomioistuimissa.

Esitykseen sisältyvien lakiehdotusten toteutuminen merkitsee, että siirtymävaiheessa tulisi olemaan kahdenlaisia tuomiokuntia, joista toisissa kihlakunnantuomari saisi edelleen virkasivutuloja, mutta joista toisissa ei enää perittäisi lunastuksia ja toimituspalkkioita. Tällaista asiantilaa ei voida pitää tyydyttävänä. Koska kuitenkaan ei ole olemassa riittävästi selvityksiä kokonaispalkkausjärjestelmään siirtymisen aiheuttamasta lisähenkilökunnan tarpeesta ja kustannusten lisäyksestä eikä myöskään suunniteltujen oikeudenkäyntimenettelyä koskevien uudistusten vaikutuksesta kysymyksessä olevassa suhteessa, valiokunta on esityksen perus-

teluissa selostetuista käytännöllisistä syistä päätynyt puoltamaan ehdotetun väliaikaisen järjestelmän toteuttamista. Valiokunta kuitenkin edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, että myös niissä tuomiokunnissa, joissa on entisin palkkaeduin nimitetyt viranhaltijat, siirryttäisiin kokonaispalkkaukseen ja että myös raastuvanoikeuksien kohdalta, joiden valtiollistaminen on suunnitteilla, toteutetaan vastaava uudistus. Lainvalmistelutyössä olisi otettava huomioon ne kokemukset ja selvitykset, joita esitykseen sisältyvien lakiehdotusten perusteella kokonaispalkkaukseen siirretyissä tuomiokunnissa on saatu. Samassa yhteydessä olisi myös selvitettävä oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisen aiheuttama lisähenkilökunnan tarve ja siitä johtuvat kustannukset. Siirryttäessä kokonaispalkkaukseen niiden tuomiokuntien kohdalta, joissa on entisin palkkaeduin nimitetyt kihlakunnantuomarit, ei heidän ns. saavutettuja oikeuksiaan saisi loukata, vaan heille mahdollisesti uudistuksesta aiheutuva tulojen alentuminen olisi korvattava esim. henkilökohtaisella palkanlisällä.

Päätyessään puoltamaan esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä valiokunta on edellyttänyt, että virkasivutulojärjestelmästä luopuminen toteutetaan niin, ettei siitä aiheudu haittaa oikeudenkäytölle, vaaraa yksityisen kansalaisen oikeusturvalle eikä kustannusten nousua oikeutta hakeville. Tällöin on kiinnitetty erityisesti huomiota siihen, että puheena olevan uudistuksen toteuttamiseksi on osoitettava riittävästi valtion varoja.

Valiokunta haluaa tässä yhteydessä korostaa, että kihlakunnantuomarien ansiotaso on pyrittävä järjestämään myös kokonaispalkkaukseen siirtyvissä tuomiokunnissa sellaiseksi, ettei kihlakunnantuomarien pätevyystaso, joka voimassa olevan palkkausjärjestelmän aikana on pysynyt merkittävän korkeana, tule vastaisuudessa alenemaan. Tämä on ensiarvoisen tärkeätä yksityisen kansalaisen kannalta jo sen vuoksi, että alioikeuksissa ratkaistaan lopullisesti noin 95 % kaikista kansalaisten oikeusasioista. Valiokunta pitää tärkeänä, että kihlakunnantuomareiksi saataisiin uudenkin järjestelmän vallitessa edelleen muiden kokeneiden lakimiesten ohella hovioikeuksien jäseniä. Tämän vuoksi kihlakunnantuomarien palkkauksen tulisi olla hovioikeuden jäsenten palkkaustason yläpuolella. Lisäksi olisi kiinnitettävä huomiota tuomioistuinlaitoksen ns. alkuvirkojen, lähinnä notaarien, palkkaukseen ja järjestettävä se niin, että tuomioistuinlaitoksen palvelukseen hakeutuisi nuorista lakimiehistä kyvykkäintä ainesta.

Muunkin henkilökunnan kuin kihlakunnantuomarien ja käräjätuomarien palkkaukseen sekä tarpeellisten huoneistojen hankkimiseen tuomiokuntien käyttöön ja kaluston, konttorivälineiden ja -tarvikkeiden hankintaan olisi myös osoitettava varoja riittävästi niin, ettei asioiden hoito nykyisestään viivästyisi. Mikäli varoja riittävien toimintaedellytysten luomiseksi tuomiokunnassa ei ole käytettävissä, ei asetusta kokonaispalkkaukseen siirtymisestä olisi tuomiokunnan osalta annettava. Valiokunnalle avoinna olevien ja lähiaikoina avoimiksi tulevien tuomiokuntien lukumäärästä annettujen tietojen mukaan ei laajempi siirtyminen kokonaispalkkaukseen tule ajankohtaiseksi ennen kuin mainitut taloudelliset edellytykset on voitu riittävästi selvittää.

Voimassa olevan alituomioistuinjärjestelmän aikana lakimiesten käytännön harjoittelu on tapahtunut tuomiokunnissa ja nuoret lakimiehet ovat muodostaneet siellä välttämättömän lisätyövoiman. Puuttumatta tässä yhteydessä nykyiseen harjoittelujärjestelmään liittyviin epäkohtiin voidaan todeta, että lakimiesten käytännön koulutus on uudistettava kokonaispalkkausjärjestelmään siirryttäessä. Valiokunta edellyttää, että hallitus kiireellisesti selvityttää, miten nuorten lakimiesten jatkokoulutus olisi järjestettävä. Tällöin olisi kiinnitettävä huomiota sekä siihen, että tuomioistuinlaitos saa riittävästi pätevää työvoimaa, että käytännön harjoittelun järjestämiseen asianmukaisesti myös muiden kuin tuomioistuinlaitoksen palvelukseen aikovien kohdalta. Kaikilla käytännön koulutukseen halukkailla nuorilla lakimiehillä tulisi olla siihen mahdollisuus. Tässä yhteydessä tulisi myös harkittavaksi tarkemmin notaarin ja muiden tuomarin apulaisten asema tuomiokunnassa.

Esitys liittyy oikeudenkäyntilaitoksen ja oikeudenkäyntimenettelyn uudistamiseen. Valiokunnan käytettävänä ei kuitenkaan ole ollut tarkempia tätä koskevia suunnitelmia. Näin ollen tässä yhteydessä ei ole millään tavoin ennakoitu, millaiseksi tuomioistuinjärjestelmä tai tuomioistuinten kokoonpano myöhemmin ehkä muotoutuu, eikä myöskään otettu kantaa tuomarien aseman tai nimittämisjärjestyksen suhteen.

Kokonaispalkkaukseen siirtymisen valmistelun niiden tuomiokuntien osalta, joissa on enti-

sin palkkaeduin nimitetyt viranhaltijat, tulisi valiokunnan käsityksen mukaan tapahtua tarvittavin osin yhteistoiminnassa tuomarikunnan edustajien kanssa. Niin ikään olisi tärkeää, että asiaa koskevista lakiehdotuksista pyydettäisiin korkeimman oikeuden lausunto.

Laki säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta.

Päätyessään puoltamaan mainitun lakiehdotuksen hyväksymistä valiokunta on tehnyt siihen eräitä muutoksia.

Lakiehdotuksen mukaan perustetaan tuomiokuntiin uusi virkatyyppi käräjätuomari. Valiokunta on pitänyt asianmukaisena, että käräjätuomarin kelpoisuusehdoista säädetään laissa siitäkin huolimatta, ettei kihlakunnantuomarin osalta ole olemassa vastaavaa säännöstä. Näin turvattaisiin kihlakunnantuomarin tehtäviä suorittavan käräjätuomarin pätevyystaso. Säännös on sijoitettu lakiehdotuksen 2 §:n 1 momenttiin.

Lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin mukaan notaarin määräisi hovioikeus kihlakunnantuomarin saatua tilaisuuden antaa lausuntonsa siitä, kenet toimeen on otettava. Säännösehdotus ei vastaa käytäntöä, sillä hovioikeus määrää notaarin kihlakunnantuomarin esityksestä eikä omasta aloitteestaan. Hovioikeuden tulee kuitenkin valvoa, että notaarin toimet täytetään asianmukaisesti. Tämän vuoksi ehdotetaan säännös kirjoitettavaksi uudelleen.

Esityksen mukaan notaari ei suorittaisi kokonaispalkkaukseen siirtyneessä tuomiokunnassa muita tehtäviä kuin mitkä kuuluvat hänelle voimassa olevan lain nojalla. Koska kuitenkin on pidettävä tarkoituksenmukaisena, notaarin tulevan aseman ollessa tarkemmin selvittämättä, oikeuttaa hänet suorittamaan joitakin yksinkertaisempia tuomarintehtäviä, olisi lakiehdotuksen 8 a § kirjoitettava uudelleen siten, että kihlakunnantuomari saa määrätä määräajan toimessaan olleen notaarin suorittamaan omalla vastuullaan sellaisia tehtäviä. Tehtävien laadusta säädettäisiin tarkemmin asetuksella, jolloin olisi pyrittävä asioiden hoidon kannalta joustavaan ratkaisuun sekä lisäksi, mikäli se on mahdollista, samalla poistamaan nykyisestä harjoittelujärjestelmästä aiheutuvia epäkohtia. Tällöin olisi käytännön kannalta myös joustavampaa, että kihlakunnantuomari saa määrätä notaarien työnjaosta sellaisissa tuomiokunnissa, joissa on useampi kuin yksi notaari.

Valiokunnalle on ilmoitettu, että kokonaispalkkaukseen siirtyvissä tuomiokunnissa voidaan kihlakunnantuomarin virka heti täyttää vakinaisesti, mutta käräjätuomarin virkaa hoitaisi viransijainen siksi kunnes viran tarpeellisuus on selvitetty. Kuitenkin käräjätuomarienkin kohdalta virat pyrittäisiin täyttämään vakinaisesti mahdollisimman nopeasti. Sekä oikeudenkäytön että hankittavien kokemusten ja selvitysten kannalta onkin välttämätöntä, että tuomarinvirkoja eivät hoitaisi viransijaiset. Vaikka periaatteena onkin pidettävä, että avoimen viran täyttämiseen on heti ryhdyttävä, on valiokunta katsonut aiheelliseksi esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen erikoislaadun vuoksi ottaa lakiehdotuksen 8 b §:ksi asiasta kihlakunnantuomarin kohdalta nimenomaisen säännöksen. Säännös aiheuttaisi muutoksen myös lakiehdotuksen johtolauseeseen, jota on täydennettävä myös muutettavaksi ehdotetun lain 14 §:n 2 momentin osalta.

Valiokunnan ehdottamat muut muutokset johtuvat muodollisista seikoista. Edellä selostetut muutosehdotukset aiheuttavat myös sen, että esityksen liitteenä oleva asetusluonnos on tarkistettava.

Laki leimaverolain muuttamisesta.

Valiokunnalla ei ole lakiehdotuksen johdosta huomauttamista.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus laiksi säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 7 päivänä kesäkuuta 1935 annetun, säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain (220/35) nimike ja 2 luvun otsake sekä 1 §, sellaisena kuin se on 12 päivänä toukokuuta 1967 annetussa laissa (215/67), 2 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 12 päivänä toukokuuta 1967 annetulla lailla, 3 §, sellaisena kuin se on 26 päivänä tammikuuta 1951 annetussa laissa (42/51) ja sanotussa 12 päivänä toukokuuta 1967 annetussa laissa, 4 §, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, 9 §, sellaisena kuin se on 7 päivänä toukokuuta 1943 annetussa laissa (393/43), 12 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna sanotulla 12 päivänä toukokuuta 1967 annetulla lailla, 13 §:n 2 momentti, *14 §:n 2 momentti* ja 16 § sekä *lisätään* 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 12 päivänä toukokuuta 1967 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 3 a, 8 a, *(poist.) 8 b ja* 15 a § seuraavasti:

Laki tuomiokuntain hoidosta.

1 luku.

Tuomiokuntain virkamiehet ja apulaiset.

1 §.

Tuomiokunnan *kanslian* päällikkönä on kihlakunnantuomari. Hänen lisäkseen tuomiokunnassa voi olla *yksi tai useampia* käräjätuomareita.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Tuomiokunnat, joissa on *yksi tai useampia käräjätuomareita tai useampia kuin* yksi notaari, määrätään asetuksella.

2 §.

Käräjätuomari nimitetään samassa järjestyksessä kuin kihlakunnantuomarin nimittämisestä on säädetty. *Käräjätuomariksi nimitettävän tulee olla toiminut vakinaisessa tuomarin tai tuomioistuimen esittelijän virassa.*

Notaarin määrää hovioikeus. *(poist.)* Määräys *(poist.)* voidaan antaa enintään vuodeksi kerrallaan. Hovioikeus voi, milloin syytä on, peruuttaa antamansa määräyksen.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

3, 3 a ja 4 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

8 a §.

Käräjätuomarista on voimassa, mitä kihlakunnantuomarista on säädetty. Hovioikeus vahvistaa työjärjestyksen tuomiokunnalle, jossa on käräjätuomari.

Kihlakunnantuomari saa määrätä toimessaan kuusi kuukautta olleen notaarin, joka on täyttänyt 23 vuotta, suorittamaan omalla vastuullaan tuomarintehtäviä sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

8 b §.

Sitten kun asetuksella on määrätty, ettei tuomiokunnassa peritä lunastuksia ja toimituspalkkioita, on kihlakunnantuomarinviran täyttämiseen välittömästi ryhdyttävä.

2 luku.

Kihlakunnantuomarin vuosilomasta ja virkavapaudesta.

9, 12, 13, 14 ja 15 a §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 luku.

Erityisiä säännöksiä.

16 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen, jäsenet Hemmi, Huotari, Kauppila, Koskinen, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Salo, Siikaniemi, Särkkä, Tähkämaa ja Vikatmaa sekä varajäsen Åsvik.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Liite 1.

Helsingissä,
13 päivänä marraskuuta 1970.
Lausunto n:o 6.

Lakivaliokunnalle.

Lakivaliokunta on kuluvan marraskuun 3 päivänä päivätyssä kirjelmässään eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 119 kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta. Tämän johdosta valtiovarainvaliokunta lausuu kunnioittaen asiasta seuraavaa.

Esityksen tarkoituksena on kihlakunnantuomarien siirtäminen kokonaispalkkausjärjestelmään niiden tuomiokuntien kohdalla, joissa kihlakunnantuomarin virka jo on avoinna tai tulee avoimeksi. Näissä tuomiokunnissa kihlakunnantuomareille aikaisemmin palkkaetuina kuuluneet toimituskirjain lunastukset ja toimituspalkkiot kannettaisiin kokonaispalkkausjärjestelmän toteuttamisen jälkeen valtiolle. Nyt puheena olevissa tuomiokunnissa niiden päällikkönä toimivan kihlakunnantuomarin lisäksi voisi olla yksi tai useampia käräjätuomareita, joista olisi voimassa, mitä kihlakunnantuomarista on säädetty. Tuomiokuntain kansliatehtävistä huolehtisivat työsopimussuhteessa valtioon olevat kanslistit, toimistoapulaiset ja konekirjoittajat. Kihlakunnantuomari ottaisi tehtäviinsä kansliahenkilökunnan, mutta valtio suorittaisi heidän palkkauksensa. Notaareita ja tuomioistuinharjoittelua suorittavia lainoppineita apulaisia koskevat säännökset jäisivät ennalleen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutoksen tarkoituksena on oikeusturvan parantaminen. Uutta järjestelyä käytännössä toteutettaessa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, ettei valtiolle siirtyvä vastuu tuomiokunnan kaikista kustannuksista tule hidastamaan oikeudenhoitoa ja että toisaalta työ kokonaispalkkausjärjestelmään siirtyvissä tuomiokunnissa jo heti rationalisoidaan palvelustason parantamisen edellytyksiä kuitenkaan huonontamatta.

Valiokunta on, edellä lausuttuun viitaten, katsonut voivansa asettua puoltamaan esitykseen sisältyvää ehdotusta kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta. Valiokunta siten mielipiteenään lausuu,

että esitys kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta olisi hyväksyttävä.

Valiokunnan puolesta:

Erkki Huurtamo

Tarmo Kivilaakso.

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Liite 2.

Helsingissä,
11 päivänä joulukuuta 1970.
Lausunto n:o 5.

Lakivaliokunnalle.

Lakivaliokunta on joulukuun 3 päivänä 1970 lähettämässään kirjeessä pyytänyt perustuslakivaliokuntaa antamaan lausuntonsa siitä, onka hallituksen esitykseen n:o 119 kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta sisältyvä ehdotus laiksi säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla. Kuultuaan asian johdosta professori V. Merikoskea perustuslakivaliokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on muuttamalla säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävää lakia tehdä mahdolliseksi siirtyminen kihlakunnantuomarien palkkauksessa kokonaispalkkausjärjestelmään. Tähän järjestelmään siirryttyä maksettaisiin kihlakunnantuomarien palkkaus kokonaan valtion varoista ja nykyisin tuomiokunnissa kannettavat lunastukset ja toimituspalkkiot perittäisiin valtiolle. Tuomiokunnassa tarvittavan henkilökunnan palkkaus maksettaisiin niin ikään valtion varoista ja valtio vastaisi myös muista tuomiokunnan hoitokustannuksista. Siirtyminen kokonaispalkkausjärjestelmään on hallituksen esityksen perusteluiden mukaan tarkoitus aloittaa niissä tuomiokunnissa, joissa kihlakunnantuomarin virka jo on avoinna tai tulee avoimeksi. Kun kokemuksia kokonaispalkkausjärjestelmästä olisi saatu riittävästi, tulisi esityksen mukaan esille ratkaisun tekeminen siitä, voitaisiinko erillisellä lainsäädäntötoimella siirtyä kokonaispalkkaukseen niissäkin tuomiokunnissa, joissa vielä olisi entisin palkkaeduin nimitetyt viranhaltijat.

Tarkastaessaan puheena olevaa lakiehdotusta lakivaliokunnan lausuntopyynnössä tarkoitetulta kannalta perustuslakivaliokunta on ensiksi joutunut kiinnittämään huomiota siihen, sisältyykö lakiehdotukseen sellaisia säännöksiä, jotka loukkaisivat tuomarinviran haltijan perustuslailla suojattua oikeutta palkkaukseen. Tältä osin valiokunta toteaa, että lakiehdotuksen mukaan ei kokonaispalkkausjärjestelmään voitaisi siirtyä muussa kuin sellaisessa tuomiokunnassa, jossa kihlakunnantuomarin virka on avoinna, jolloin virkaan nimitettävä henkilö tulisi nimittämisestään alkaen saamaan palkkauksen kokonaispalkkausjärjestelmän mukaisena. Kun lakiehdotuksen säännökset kokonaispalkkausjärjestelmään siirtymistä koskevilta osiltaan eivät siten aiheuta muutoksia virassa olevien kihlakunnantuomarien palkkaukseen, eivät nämä säännökset edellytä lakiehdotuksen käsittelemistä perustuslain säätämisjärjestyksessä.

Hallitusmuodon 2 §:n 4 momentin mukaan tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet. Tätä riippumattomuutta turvaavat osaltaan hallitusmuodon 91 §:n 1 momentin säännökset, joiden mukaan kaikilla tuomareilla on oikeus pysyä virassaan, ellei heitä tuomioistuimen päätöksellä julisteta virkaansa menettäneiksi. Käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen säännökset eivät koske tuomarien virassapysymisoikeutta eikä niillä siltä kannalta ole myöskään vaikutusta hallitusmuodossa turvattuun tuomioistuinten riippumattomuuteen. Lakiehdotuksen tarkastettuaan perustuslakivaliokunta ei ole havainnut siinä muitakaan sellaisia säännöksiä, jotka edellyttäisivät sen käsittelemistä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla.

Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan on niin hyvin kihlakunnantuomarien virat kuin myös muut vakinaiset virat tarkoitus aluksi täyttää kokonaispalkkaukseen siirtyvissä tuomiokunnissa vain viranhoitomääräyksin, jolloin virkojen ja tarvittaessa myös tuomiopiirien järjestely on kaiken aikaa mahdollista. Edelleen on perusteluissa lausuttu, että tämä ylimenokausi on tietenkin järjestettävä mahdollisimman lyhyeksi, koska näin tärkeiden virkojen jättämistä pitkiksi ajoiksi viranhoitomääräysten varaan ei voida pitää asianmukaisena. Perustus-

lakivaliokunta toteaa siten hallituksen tarkoituksena olevan pyrkiä toteuttamaan suunnitellut uudelleenjärjestelyt mahdollisimman joutuisasti. Joskaan näillä hallituksen tarkoittamilla lain täytäntöönpanoon kuuluvilla toimenpiteillä sinänsä ei ole merkitystä harkittaessa puheena olevan lakiehdotuksen käsittelyjärjestystä, perustuslakivaliokunta katsoo kuitenkin tarpeelliseksi kiinnittää huomiota asiaan ja painottaa sitä, että ylimenokausi olisi pyrittävä supistamaan mahdollisimman lyhyeksi.

Edellä esitettyyn viitaten perustuslakivaliokunta kunnioittaen esittää lausuntonaan,

että puheena oleva lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Juuso Häikiö.

Antti Okko.

Liite 3.

VALTIONEUVOSTOLLE

Oikeusministeriö on marraskuun 26 päivälle 1970 päivätyssä kirjeessään Valtioneuvoston samana päivänä tekemän päätöksen mukaisesti pyytänyt Korkeinta oikeutta antamaan Eduskunnan lakivaliokuntaa varten lausunnon Hallituksen esitykseen n:o 119 (1970 vp.) sisältyvästä ehdotuksesta kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta. Tämän johdosta Korkein oikeus, käsiteltyään asian täysistunnossa, kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Hallituksen esityksen mukaan siirryttäisiin kihlakunnantuomarien osalta kokonaispalkkaukseen sellaisissa asetuksella erikseen määrättä-

vissä tuomiokunnissa, joissa kihlakunnantuomarin virka ja on avoinna tai tulee avoimeksi. Esityksen perustelujen mukaan uusi järjestely merkitsisi samalla periaatteellista ratkaisua siitä, että virkasivutuloista tullaan myöhemmin luopumaan kaikissa tuomiokunnissa. Onkin katsottava, että nykyinen järjestelmä, jonka mukaan kihlakunnantuomarit saavat peruspalkkansa lisäksi lunastuksia ja toimituspalkkioita ja ovat sen johdosta velvolliset itse palkkaamaan tuomiokunnan hoitamista varten tarvittavan kansliahenkilökunnan ja osaksi muutenkin vastaamaan tuomiokunnan hoitokustannuksista, ei ole enää periaatteessa hyväksyttävä ja että se myös asettaa esteitä tuomioistuinlaitoksen ja oikeudenkäyntimenettelyn välttämättömälle uudistamiselle. Tämän vuoksi on ehdotettua palkkausjärjestelmän muutosta pidettävä tarpeellisena.

Kokonaispalkkausjärjestelmään siirtyminen tapahtuisi Hallituksen esityksen mukaan ainakin aluksi vähitellen. Lopullinen ratkaisu siitä, voidaanko erillisellä lainsäädäntötoimella siirtyä kokonaispalkkaukseen myös niissä tuomiokunnissa, joissa on entisin palkkaeduin nimitetyt viranhaltijat, tehtäisiin perustelujen mukaan vasta sen jälkeen, kun on saatu riittävästi kokemuksia kokonaispalkkausjärjestelmästä ja siitä valtiolle aiheutuvista lisämenoista ja -tuloista. Kun valmisteltavina olevien oikeudenkäyntimenettelyn ja tuomioistuinlaitoksen uudistamiseen tähtäävien suunnitelmien toteuttaminen edellyttää kihlakunnantuomarien siirtymistä kokonaispalkkaukseen, ei liene mahdollista, että uuteen palkkausjärjestelmään siirryttäisiin loppuun asti vain sitä mukaa kuin kihlakunnantuomarin virat tulevat avoimiksi.

Sitä, että kokonaispalkkausjärjestelmään siirtyminen toteutettaisiin aluksi vain niissä tuomiokunnissa, joissa kihlakunnantuomarin virka jo on avoinna tai tulee avoimeksi, on perusteltu myös sillä, että näin menettelemällä voidaan parhaiten saada kokemusta siitä, paljonko ja minkälaista henkilökuntaa valtion tulisi palkata sellaiseen tuomiokuntaan, jossa sovelletaan kokonaispalkkausjärjestelmää, ja minkä kokoisia tällaisten tuomiokuntien tulisi olla, jotta työvoiman käyttö olisi tehokkaimmin järjestettävissä. Vaikkei tällä tavoin saadakaan täydellistä vastausta siihen, minkälaisiksi tuomiokunnat olisi organisoitava oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisen mukanaan tuomissa uusissa olosuhteissa, on saatavia kokemuksia kuitenkin pidettävä hyödyllisinä. Kun oikeudenkäyntimenettelyn uudistamista tarkoittavat suunnitelmat valmistuvat ja on tiedossa, mitä lisätehtäviä tuosta uudistuksesta alioikeuksille aiheutuu, lienee suhteellisen helppoa suunnitella noista lisätehtävistä ehkä johtuvat organisaatiomuutokset.

Käytännöllisenä esteenä sille, että Hallituksen esityksen mukainen uusi järjestelmä voitaisiin toteuttaa samanaikaisesti kaikissa tuomiokunnissa, on myös vaikeus saada tällöin riittävästi pätevää henkilökuntaa kaikkiin täytettäviin virkoihin. Kun lienee tarkoituksena, että suurimpaan osaan tuomiokunnista tulisi perustettavaksi esityksessä tarkoitetut toisen tuomarin virat, olisi jo tämän vuoksi täytettävä yli 50 uutta tuomarin virkaa. On selvää, ettei tämä ole yhdellä kertaa mahdollista.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan on tarkoituksena, että kihlakunnantuomarin virat ja tuomiokuntien muutkin vakinaiset virat täytettäisiin kokonaispalkkausjärjestelmään siirtyvissä tuomiokunnissa aluksi vain viranhoitomääräyksin, jolloin virkojen järjestely olisi kaiken aikaa mahdollista. Tämä voidaan hyväksyä vain edellytyksellä, ettei siirtymäkausi muodostu minkään tuomiokunnan osalta tarpeettoman pitkäksi. Jokaisen kokonaispalkkausjärjestelmään siirtyneen tuomiokunnan virat olisi täytettävä vakinaisesti heti kun tuon tuomiokunnan osalta on saatu riittävästi kokemuksia ja tehty niiden johdosta ehkä tarvittavat muutokset organisaatiota koskeviin ennakkosuunnitelmiin. Mikäli oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisesta aiheutuvat lisätehtävät eivät vielä tällöin ole tiedossa, on niistä ehkä johtuvat muutokset tuomiokunnan järjestelyyn toteutettava erikseen. Jotta siirtymäkautta ei missään tuomiokunnassa jatkettaisi tarpeettoman kauan, lakiin olisi otettava säännös kokeilun enimmäisajasta, joksi puheena olevia viranhoitomääräyksiä voitaisiin antaa. Kun asia ei tältä osin näytä olleen valmisteltavana, Korkein oikeus ei ole katsonut asianmukaiseksi tehdä yksityiskohtaista ehdotusta tällaiseksi säännökseksi.

Kansalaisten oikeusturvan takaamiseksi on välttämätöntä, että myös edellä mainittuna siirtymäaikana tuomiokuntien hoitajiksi saadaan päteviä ja kokeneita tuomareita. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi olisi tuomarien palkkaus järjestettävä riittävän korkeaksi, jotta myös toisella paikkakunnalla asuvilla hovioikeuden jäsenillä ja muilla vastaavan pätevyyden ja kokemuksen omaavilla lakimiehillä olisi mahdollisuus hakeutua hoitamaan puheena olevia

virkoja. Pätevien henkilöiden saaminen tuomiokuntien hoitajiksi edellyttää myös sitä, että jo alusta alkaen tuomiokuntiin palkataan riittävästi kansliahenkilökuntaa.

Uuteen palkkausjärjestelmään siirtymistä koskevat säännökset on Hallituksen esityksessä ehdotettu sijoitettaviksi pääasiassa säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävään lakiin, jonka nimike on samalla ehdotettu muutettavaksi laiksi tuomiokuntain hoidosta. Kokonaan uutta lakia ei vielä tässä vaiheessa olekaan pidettävä tarpeellisena. Mitä tulee edellä mainittua lakia koskevaan lakiehdotukseen, on sen johtolauseesta muutettavien säännösten kohdalta jäänyt pois 14 §:n 2 momentti. Lain nimikkeen muuttamista ehdotetulla tavalla on pidettävä asianmukaisena.

Kun sanonta "Tuomiokunnan päällikkönä on kihlakunnantuomari" ei ole onnistunut eikä, huomioon ottaen lakiehdotuksen 4 §:n säännöksen, tarpeellinenkaan, voitaisiin 1 §:n 1 momentti kirjoittaa esim. seuraavasti:

"Tuomiokunnassa on kihlakunnantuomari. Hänen lisäkseen tuomiokunnassa voi olla käräjätuomareita."

Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan tultaisiin notaarit määräämään enintään vuodeksi kerrallaan myös niihin tuomiokuntiin, joissa on siirrytty kokonaispalkkausjärjestelmään. Mikäli näin menetellään ja varatuomarin arvonimen saamista koskevat säännökset pysytetään ennallaan, on pelättävissä, ettei mainittuihin tuomiokuntiin ole saatavissa notaareja. Kun kihlakunnantuomari ja käräjätuomari toimittavat joko kaikki tuomiokunnan käräjät tai ainakin niiden pääosan, notaariksi määrätyllä ei ole muussa kuin suuressa tuomiokunnassa mahdollisuutta ainakaan kohtuullisen ajan kuluessa toimia kihlakunnanoikeuden puheenjohtajana varatuomarin arvonimen saamiseksi vaadittavaa aikaa. Notaarien saannin turvaamiseksi olisi kokonaispalkkausjärjestelmään siirtyviin tuomiokuntiin perustettava yksi tai useampia vakinaisia notaarin virkoja, joiden palkkaus olisi järjestettävä viran uuden luonteen mukaiseksi. Jollei varatuomarin arvonimen myöntämisestä luovuta, olisi lisäksi vakinaisten notaarin virkojen haltijoiden osalta asetuksella helpotettava sanotun arvonimen saamiseksi vaadittavia edellytyksiä. Tuomioistuinlaitoksen palvelukseen aikoville nuorille lakimiehille vakinainen notaarin virka sopisi hyvin ensimmäiseksi viraksi.

Lakiehdotuksen 8 a §:n mukaan hovioikeuden tulisi vahvistaa tuomiokunnalle työjärjestys aina, milloin tuomiokunnassa on useampia kuin yksi tuomari tai notaari. Kun notaarien keskinäisestä työnjaosta määrääminen kuitenkin kuuluu sopivammin kihlakunnantuomarille ja kun kunkin notaarin on saatava perehtyä kaikkiin tuomiokunnan kansliassa suoritettaviin tehtäviin, tuosta työnjaosta ei ole asianmukaista määrätä hovioikeuden vahvistettavassa työjärjestyksessä. Sen sijaan voitaisiin laissa tai asetuksessa säätää, että kihlakunnantuomarin on kirjallisesti vahvistettava mainittu työnjako niiden tehtävien osalta, jotka notaarin tulee suorittaa kihlakunnantuomarin tai käräjätuomarin sijasta, sekä lähetettävä hovioikeudelle asiasta ilmoitus.

Tuomiokuntain hoidosta annettavaan lakiin ei tulisi Hallituksen esityksen mukaan sisältymään säännöksiä siitä, minkälaiseksi kihlakunnantuomarin ja käräjätuomarin työnjako olisi edellä mainitussa työjärjestyksessä määrättävä. Esityksen liitteenä olevasta luonnoksesta asetukseksi tuomiokuntain hoidosta annetun asetuksen muuttamisesta ilmenee, että mainitun työnjaon pääperiaatteet on tarkoitus vahvistaa asetuksella. Kun kysymyksessä on tilapäinen järjestely ja kun suunniteltu kokeilu tulisi koskemaan sitäkin, millä tavoin puheena oleva työnjako olisi tarkoituksenmukaisimmin suoritettava, menettely voidaan hyväksyä, vaikka työnjaon pääperiaatteita koskevat säännökset olisi Korkeimman oikeuden mielestä sisällytettävä lakiin. Mitä mainittuihin asetusluonnokseen sisältyviin säännöksiin tulee, ne vaikuttavat kokonaisuutena arvostellen hyväksyttäviltä. Hovioikeuden olisi kuitenkin kihlakunnantuomaria kuultuaan voitava tehdä muutoksia vahvistettuun työjärjestykseen. Mikäli on kysymys useampikäräjäkuntaisesta tuomiokunnasta, jossa osa istunnoista siten joudutaan pitämään tuomiokunnan kanslian sijaintipaikkakunnan ulkopuolella, ei myöskään ole aina tarkoituksenmukaista jakaa kihlakunnanoikeuden puheenjohtajan tehtäviä juttujen laadun perusteella. Jos näin menetellään, on usein seurauksena, että molemmat tuomarit joutuvat yhdessä matkustamaan samoille käräjille.

Tuomiokuntain hoidosta annettuun lakiin olisi otettava säännös siitä, että kihlakunnantuomari ja käräjätuomari esteellisyyden tai muun tilapäisen esteen sattuessa sekä vuosiloman aikana ovat velvolliset hoitamaan toistakin virkaa.

Kysymyksessä olevan lain 17 §:n mukaan, jota ei ole esitetty muutettavaksi, voidaan hovioikeuden 14 §:n 1 momentin mukaisesta ratkaisusta valittaa Korkeimpaan oikeuteen. Kun samanlainen valitusmahdollisuus on oltava myös 14 §:n 3 momentissa tarkoitetusta ratkaisusta, olisi 17 §:ää täydennettävä.

Leimaverolain muuttamista koskevan lakiehdotuksen johdosta Korkeimmalla oikeudella ei ole huomauttamista.

Korkein oikeus pitää tärkeänä, että Hallituksen esityksessä edellytetty tuomiokuntien uudelleenjärjestely viivytyksettä toteutetaan koko maassa niin pian kuin kokemukset sitä varten tarpeellisista käytännöllisistä toimenpiteistä on saatu ja että valtion tulo- ja menoarviossa jo siirtymäkautena osoitetaan riittävästi varoja henkilökunnan palkkaamiseksi sekä asianmukaisten toimitilojen, kaluston ja työskentelyä varten tarvittavan nykyaikaisen välineistön hankkimiseksi tuomiokuntiin.

Oikeusministeriön kirjettä seuranneet asiakirjat sekä asiaa Korkeimmassa oikeudessa käsiteltäessä laadittu äänestyspöytäkirja liitetään tämän oheen.

Helsingissä joulukuun 14 päivänä 1970.

Korkein oikeus:

Antti Hannikainen.

T. Ekholm.
Sakari Sohlberg.
B. Schwindt.
Åke Kuhlefelt.
Tuure Hakala.
Viking Modeen.
J. Leivonen.
Östen Elfving.
Väinö Kyrö.
Voitto Saario.
Martti Miettinen.
Keijo Heikola.
Nils H. Sundberg.
Paavo Salervo.
E. J. Manner.
U. Halttunen.
Heimo Lampi.
Frans Varhiala.
Erkki Ailio.
Curt Olsson.
Helge Jalanko.
Maarit Saarni-Rytkölä.

Olavi Heinonen.

Hugo Vainio.

Liite 4.

Vuonna 1970 joulukuun 14 päivänä kokoontuivat täysistuntoon Korkeimpaan oikeuteen presidentti Hannikainen sekä oikeusneuvokset Ekholm, Sohlberg, Schwindt, Kuhlefelt, Hakala, Modeen, Leivonen, Elfving, Kyrö, Saario, Miettinen, Heikola, Sundberg, Salervo, Manner, Halttunen, Lampi, Varhiala, Ailio, Olsson, Jalanko, Saarni-Rytkölä ja Heinonen.

Otettiin käsiteltäväksi kysymys lausunnon antamisesta Valtioneuvostolle Hallituksen esitykseen n:o 119 (1970 vp.) sisältyvästä ehdotuksesta kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta.

Eri mieltä olevien jäsenten lausunnot.

Oikeusneuvos Heinonen: katson, ettei lakiin olisi sisällytettävä viranhoitomääräysten enimmäisaikaa koskevaa säännöstä. Muilta kohdin yhdyn Korkeimman oikeuden lausuntoon.

Oikeusneuvos Varhiala: hallituksen esityksessä on tuomiokuntaan perustettavan uuden tuomarinviran haltijan virkanimeksi ehdotettu käräjätuomaria. Kun tuomiokunnan toinen tuomari tulisi suunnitelmien mukaan toimimaan ensisijaisesti kansliatehtävissä kihlakunnantuomarin taas pääasiallisesti toimiessa kihlakunnanoikeuden puheenjohtajana, ehdotettu virkanimi ei vastaa perustettavan tuomarinviran haltijan tehtäviä. Tämän vuoksi ehdotan, että tuoksi nimeksi valittaisiin viran luonnetta paremmin vastaava apulaiskihlakunnantuomari. Muilta kohdin yhdyn Korkeimman oikeuden lausuntoon.

Oikeusneuvokset Lampi, Leivonen, Modeen ja Kuhlefelt ilmoittivat, kukin vuorollaan, yhtyvänsä oikeusneuvos Varhialan lausuntoon.

Oikeusneuvos Manner: olen samaa mieltä kuin oikeusneuvos Heinonen.

Oikeusneuvokset Salervo, Kyrö, Sohlberg ja Ekholm sekä presidentti Hannikainen ilmoittivat, kukin vuorollaan, olevansa Korkeimman oikeuden lausunnon kannalla muutoin paitsi että he viranhoitomääräysten enimmäisaikaa koskevan säännöksen osalta yhtyivät oikeusneuvos Heinosen sekä tuomiokuntaan perustettavan uuden tuomarinviran haltijan virkanimeä koskevalta osalta oikeusneuvos Varhialan lausuntoon.

Vakuudeksi:

Hugo Vainio.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 59 hallituksen esityksen johdosta kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 10 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen lakivaliokunnan ehdotuksen mukaisena; sekä

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 119 kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta ja Lakivaliokunta on nyt koolla olevalle Eduskunnalle asiasta antanut mietintönsä n:o 10 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 59.

Eduskunta edellyttää, että Hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, että myös niissä tuomiokunnissa, joissa on entisin palkkaeduin nimitetyt viranhaltijat, siirryttäisiin kokonaispalkkaukseen ja että myös raastuvanoikeuksien kohdalta, joiden valtiollistaminen on suunnitteilla, toteutetaan vastaava uudistus.

Eduskunta lausuu myös edellyttävänsä, että virkasivutulojärjestelmästä luopuminen toteutetaan niin, ettei siitä aiheudu haittaa oikeudenkäytölle, vaaraa yksityisen kansalaisen oikeusturvalle eikä kustannusten nousua oikeutta hakeville. Eduskunta edellyttää lopuksi, että Hallitus kiireellisesti selvityttää, miten nuorten lakimiesten jatkokoulutus olisi järjestettävä.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait, niistä jälkimmäisen valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin:

Laki

säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 7 päivänä kesäkuuta 1935 annetun, säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain (220/35) nimike ja 2 luvun otsake sekä 1 §, sellaisena kuin se on 12 päivänä toukokuuta 1967 annetussa laissa (215/67), 2 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 12 päivänä toukokuuta 1967 annetulla lailla, 3 §, sellaisena kuin se on 26 päivänä tammikuuta 1951 annetussa laissa (42/51) ja sanotussa 12 päivänä toukokuuta 1967 annetussa laissa, 4 §, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, 9 §, sellaisena kuin se on 7 päivänä toukokuuta 1943 annetussa laissa (393/43), 12 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna sanotulla 12 päivänä toukokuuta 1967 annetulla lailla, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti ja 16 § sekä *lisätään* 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 12 päivänä toukokuuta 1967 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 3 a, 8 a, 8 b ja 15 a § seuraavasti:

Laki tuomiokuntain hoidosta.

1 luku.

Tuomiokuntain virkamiehet ja apulaiset.

1 §.

Tuomiokunnan kanslian päällikkönä on kihlakunnantuomari. Hänen lisäkseen tuomiokunnassa voi olla yksi tai useampia käräjätuomareita.

Jokaiseen tuomiokuntaan asetetaan yksi tai useampia tuomarinvirkaa varten säädetyt opinnäytteet suorittaneita notaareja. Tuomioistuinharjoittelua varten voidaan tuomiokuntaan ottaa edellä tarkoitetut opinnäytteet suorittaneita apulaisia. Tuomiokunnassa voi olla lisäksi kanslisteja, toimistoapulaisia ja konekirjoittajia.

Tuomiokunnat, joissa on yksi tai useampia käräjätuomareita tai useampia kuin yksi notaari, määrätään asetuksella.

2 §.

Käräjätuomari nimitetään samassa järjestyksessä kuin kihlakunnantuomarin nimittämisestä on säädetty. Käräjätuomariksi nimitettävän tulee olla toiminut vakinaisessa tuomarin tai tuomioistuimen esittelijän virassa.

Notaarin määrää hovioikeus. Määräys voidaan antaa enintään vuodeksi kerrallaan. Hovi-

oikeus voi, milloin syytä on, peruuttaa antamansa määräyksen.

Edellä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun apulaisen, kanslistin, toimistoapulaisen ja konekirjoittajan ottaa kihlakunnantuomari.

3 §.

Kihlakunnantuomari saa peruspalkkansa lisäksi tuomiokunnassa annetuista toimituskirjoista lunastukset ja suoritetuista virkatoimista toimituspalkkiot niin kuin siitä erikseen on säädetty. Asetuksella voidaan kuitenkin määrätä ne tuomiokunnat, joissa sen jälkeen kun lunastuksia ja toimituspalkkioita saaneen kihlakunnantuomarin virka on tullut avoimeksi ei enää peritä lunastuksia ja toimituspalkkioita. Tämä on otettava huomioon määrättäessä, mihin palkkausluokkaan tuomarinvirat sanotuissa tuomiokunnissa on luettava.

Notaari saa valtion varoista palkkiota sen mukaan kuin siitä asetuksella tarkemmin määrätään.

3 a §.

Niissä tuomiokunnissa, joissa ei peritä lunastuksia ja toimituspalkkioita, otetaan kanslistit, toimistoapulaiset ja konekirjoittajat työsopimussuhteeseen ja he saavat palkkauksensa valtiolta. Valtio vastaa näissä tuomiokunnissa myös muista tuomiokunnan hoitokustannuksista. Muissa tuomiokunnissa on kihlakunnantuomarin palkattava tuomiokunnan asianmukaista hoitoa varten tarvittava kansliahenkilökunta sekä vastattava niistä tuomiokunnan hoitokustannuksista, joista ei ole muuta säädetty.

Edellä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetulle apulaiselle voidaan, niin kuin siitä asetuksella säädetään, suorittaa tulo- ja menoarvion rajoissa palkkiota valtion varoista.

4 §.

Kihlakunnantuomari johtaa ja valvoo tuomiokunnan hoitoa. Hänen on myös huolehdittava siitä, että notaari ja 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu apulainen saavat riittävän harjaannuksen tuomarin tehtävissä.

8 a §.

Käräjätuomarista on voimassa, mitä kihlakunnantuomarista on säädetty. Hovioikeus vahvistaa työjärjestyksen tuomiokunnalle, jossa on käräjätuomari.

Kihlakunnantuomari saa määrätä toimessaan kuusi kuukautta olleen notaarin, joka on täyttänyt 23 vuotta, suorittamaan omalla vastuullaan tuomarintehtäviä sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

8 b §.

Sitten kun asetuksella on määrätty, ettei tuomiokunnassa peritä lunastuksia ja toimituspalkkioita, on kihlakunnantuomarinviran täyttämiseen välittömästi ryhdyttävä.

2 luku.

Kihlakunnantuomarin vuosilomasta ja virkavapaudesta.

9 §.

Kihlakunnantuomarin vuosilomasta on voimassa, mitä siitä asetuksella säädetään.

12 §.

Milloin hovioikeus tai korkein oikeus myöntää kihlakunnantuomarille virkavapautta tai vapautusta virkatehtävistä, tulee saman tuomioistuimen määrätä sijainen. Hovioikeus määrää myös sijaisen vuosiloman ajaksi sekä kun sijaista muissa kuin jo mainituissa tapauksissa tarvitaan enintään kolmeksi kuukaudeksi, mutta korkein oikeus pitemmäksi ajaksi tarvittavan sijaisen. Kunnes korkein oikeus on sen ratkaistavasta asiasta päättänyt, hovioikeuden on pidettävä huolta viran hoitamisesta.

Kihlakunnantuomarin vuosiloman tai virkavapauden taikka virkatehtävistä myönnetyn vapautuksen ajaksi voidaan määrätä useita sijaisia.

13 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Milloin vuosiloman ajaksi tai tilapäisen esteen sattuessa kihlakunnantuomarille tai käräjätuomarille tarvitaan sijainen, määrättäköön sellaiseksi tuomiokunnassa toimiva notaari, jos hän on tehtävään kelpoinen ja se muuten katsotaan sopivaksi.

14 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Notaarille, joka hoitaa tuomarinvirkaa kihlakunnantuomarin vuosiloman aikana tai tilapäisen esteen sattuessa, ei ole siitä tuleva eri korvausta. Milloin vuosiloman ajaksi määrätään muu sijainen, saa hän korvauksen valtion varoista.

Niissä tuomiokunnissa, joissa ei peritä lunastuksia ja toimituspalkkioita, määrää hovioikeus

1 momentissa mainittujen perusteiden mukaan kihlakunnantuomarin ja käräjätuomarin sijaisen palkkion, joka suoritetaan valtion varoista.

15 a §.

Tuomioistuimen jäsen tai valtion virkamies, joka on määrätty hoitamaan avoinna olevaa kihlakunnantuomarin tai käräjätuomarin virkaa, vapautuu vakinaisen virkansa hoitamisesta siksi ajaksi, jonka viranhoitomääräys on voimassa.

3 luku.

Erityisiä säännöksiä.

16 §.

Kihlakunnantuomaria, käräjätuomaria ja notaaria syytetään virkavirheestä hovioikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

leimaverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 5 §:n 1 ja 2 momentti sekä lisätään lakiin uusi 8 a § ja 12 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

5 §.

Edellä 4 §:n 1—4 ryhmiin kuuluvien viranomaisten ja eräiden asetuksella erikseen määrättyjen 5 ryhmään luettujen oikeuslaitokseen kuuluvien viranomaisten toimituskirjoista suoritetaan ainoastaan leimaveroa.

Muiden kuin edellä tarkoitettujen ryhmään 5 luettujen sekä ryhmään 6 kuuluvien viranomaisten toimituskirjoista maksetaan leimaveron lisäksi tai yksinomaan lunastusta tai muita maksuja sen mukaan kuin erikseen säädetään. Sama on voimassa myös niistä karttajäljennöksistä ja -otteista, jotka laaditaan maanmittaushallituksessa ja maanmittauskonttoreissa.

— — — — — — — — — — — — — — — —

8 a §.

Niiden 5 ryhmään kuuluvien viranomaisten antamat asiakirjat, joiden toimituskirjoista suoritetaan ainoastaan leimaveroa, on varustettava edellä 6 §:ssä tarkoitetun leiman lisäksi tai yksinomaan leimalla, joka vastaa muiden samaan ryhmään kuuluvien viranomaisten ottamaa lunastusta tai toimituspalkkiota.

12 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Edellä tässä pykälässä säädetty leimaverovapaus ei kuitenkaan koske 8 a §:ssä tarkoitettua leimaveroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1971.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi kaavoitusalueiden jakolain sekä yksityisistä teistä annetun lain muttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 3 päivänä marraskuuta 1970 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 125 (1970 vp.). Kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Matti Kekkosta maa- ja metsätalousministeriöstä, asessori Tauno Aminoffia ja yli-insinööri Runo Harmoa maanmittaushallituksesta, ylijohtaja Tapani Jatkolaa sisäasiainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Kalevi Airaksista oikeusministeriöstä, osastopäällikkö Eino Östermania Suomen Kaupunkiliitosta, diplomi-insinööri Mikko Vähä-Piikkiötä Suomen Kunnallisliitosta, varatuomari Viking Sundströmiä Finlands svenska kommunförbundista, varatuomari Esko Ala-Ketolaa Maataloustuottajain Keskusliitosta ja toimitusjohtaja Alpo Varjolaa Maanomistajain liitosta valiokunta on käsitellyt asian ja esittää seuraavaa.

Hallitus esittää kaavoitusalueiden jakolakiin tehtäväksi ne lisäykset ja muutokset, jotka aiheutuvat rakennuslakiin 19 päivänä syyskuuta 1969 annetulla lailla (626/69) lisätyistä rantakaavaa koskevista säännöksistä. Samalla hallitus esittää yksityisistä teistä annetun lain 43 ja 45 §:ää muutettavaksi.

Valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvän *ensimmäisen* lakiehdotuksen muita säännöksiä asianmukaisina, mutta katsoo 21 b §:n osalta olevan aihetta seuraaviin huomautuksiin ja muutosehdotuksiin.

Ensimmäisen lakiehdotuksen 21 b §:n mukaan on, milloin yhteiskäyttöoikeus estää tai haittaa rasitteen käyttämistä, rasite rantakaavatoimituksessa järjestettävä noudattaen 9 §:n 1 momentin säännöksiä. Valiokunta katsoo, että lainkohta olisi ulotettava koskemaan myös sitä tapausta, että rasite haittaa yhteiskäyttöoikeuden hyväksikäyttöä. Valiokunta on lisäksi poistanut viittauksen 9 §:n 1 momenttiin lisäten 21 b §:ään ne osat mainitusta momentista, joita viittaus valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoittaa.

Hallituksen esiykseen sisältyvän *toisen* lakiehdotuksen osalta valiokunta, hallituksen esityksen perusteluihin viitaten, ei ole vakuuttunut ehdotettujen muutosten aiheellisuudesta, minkä vuoksi ja kun valiokunnan saamien tietojen mukaan yksityisistä teistä annetun lain tarkistamista varten asetettu toimikunta tulee esittämään muiden muutosehdotusten ohella muutoksia myös lain 43 ja 45 §:ään, valiokunta ei puolla toisen lakiehdotuksen hyväksymistä.

Ehdottaessaan hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen hylkäämistä valiokunta edellyttää, että hallitus ensi tilassa antaa eduskunnalle esityksen yksityisistä teistä annetun lain tarkistamisesta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

kaavoitusalueiden jakolain muuttamisesta.

Johtolause.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

4, 6, 9, 9 a, 15, 16 a, 16 b, 17, 21 ja 21 a §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

21 b §.

Milloin *(poist.)* *rasite estää tai haittaa yhteiskäyttöoikeuden käyttämistä tai tämä rasitteen käyttämistä*, on rasite rantakaavatoimituksessa *(poist.)* *poistettava tai siirrettävä toiseen paik-*

kaan taikka perustettava poistetun sijaan uusi rasite. Tarpeettomaksi käynyt rasite on rantakaavatoimituksessa aina poistettava. *Rasitteen poistamisesta tai siirtämisestä taikka uuden rasitteen perustamisesta aiheutuva haitta tai vahinko korvataan rahana.*

21 c, 22—28, 30, 33 ja 45 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, varapuheenjohtaja Mäkinen, jäsenet Breilin, Jokinen, R. Kangas, Katajavuori, Liedes, Mäki, Pekonen, Rytkönen, Salmivuori, Stenbäck, Syrjä, Tikkanen ja Volotinen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksen johdosta laiksi kaavoitusalueiden jakolain sekä yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisena;

sekä

että Eduskunta päättäisi hylätä hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen.

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kaavoitusalueiden jakolain sekä yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 125 laiksi kaavoitusalueiden jakolain sekä yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta, ja Laki- ja talousvaliokunta on nyt koolla olevalle Eduskunnalle asiasta antanut mietintönsä n:o 4 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 17.

Eduskunta ei ole vakuuttunut yleisistä teistä annettuun lakiin ehdotettujen muutosten aiheellisuudesta, minkä vuoksi ja kun Eduskunnan saamien tietojen mukaan yksityisistä teistä annetun lain tarkistamista varten asetettu toimikunta tulee esittämään muiden muutosehdotusten ohella muutoksia myös lain 43 ja 45 §:ään, Eduskunta ei ole katsonut voivansa hyväksyä Hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta. Eduskunta kuitenkin edellyttää, että Hallitus ensi tilassa antaa Eduskunnalle esityksen yksityisistä teistä annetun lain tarkistamisesta.

Eduskunta on hyläten Hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen, hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kaavoitusalueiden jakolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 20 päivänä helmikuuta 1960 annetun kaavoitusalueiden jakolain (101/60) 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 9 a §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 17 ja 22 §, 23 §:n 1 momentti, 24 §:n 3 momentti, 26 §, 27 §:n 1 momentti, 28 §, 30 §:n 1 momentti ja 45 §:n 1 momentti, sellaisina kuin 9 a §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti sekä 28 §:n 2 momentti ovat 19 päivänä tammikuuta 1968 annetussa laissa (40/68), ja *lisätään* lakiin uudet 16 a, 16 b, 21 a, 21 b ja 21 c § sekä 21 §:ään uusi 3 momentti, 25 §:ään uusi 3 momentti ja 33 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

4 §.

Jos asemakaava-, rakennuskaava- tai rantakaava-alueella tilojen sijainti vaikeuttaa kaavan toteuttamista ja tästä johtuva haitta voidaan poistaa tai sitä vähentää toimittamalla pakollinen tilusvaihto tai uusjako, saadaan tällainen toimitus suorittaa, vaikkei jakolaissa säädettyjä edellytyksiä olisi olemassa.

— — — — — — — — — — — — — — —

6 §.

Pakollisessa tilusvaihdossa ja uusjaossa ei saa, jollei siihen ole erityistä syytä tai jolleivät asianosaiset asiasta sovi, vaihtaa asemakaava-alueella rakennuskortteliin kuuluvaa maata tai katualuetta, sekä rakennuskaava- tai rantakaava-alueella rakennusmaata tai liikenneväyläksi taikka yhteiskäyttöalueeksi tarkoitettua maata muunlaiseen maahan. Tilusvaihtoon pitää olla

kiinnityksen haltijan kirjallinen suostumus ainoastaan silloin, kun vaihdettavaksi aiotulla alueella sijaitsee arvokas rakennus tai muu siihen verrattava laite.

— — — — — — — — — — — — — —

9 §.

Asemakaava-, rakennuskaava- tai rantakaava-alueella voidaan vastoin asianosaisen tahtoa poistaa tai siirtää toiseen paikkaan maanmittaustoimituksessa perustettu rasite taikka perustaa poistetun sijaan uusi rasite, jos toimenpide edistää kaavan toteuttamista, eikä siitä koidu kenellekään huomattavaa haittaa. Rasitteen poistamisesta tai siirtämisestä taikka uuden rasitteen perustamisesta aiheutuva haitta tai vahinko korvataan rahana.

— — — — — — — — — — — — — —

9 a §.

Asemakaava-alueella maalaiskunnassa tai rakennuskaava- taikka rantakaava-alueella voidaan, jos asianosaiset siitä sopivat, perustaa tilaa varten toiselle tilalle rasitteena pysyvä oikeus autojen säilytys- ja pysäköimispaikkojen, väestönsuojelua varten tarvittavien rakennelmien sekä yhteisen lämpökeskuksen sijoittamiseen ja käyttämiseen. Rasitteen perustamisesta aiheutuva haitta tai vahinko korvataan rahana.

— — — — — — — — — — — — — —

15 §.

Asemakaava-alueella rakennuskorttelissa taikka rakennuskaava- tai rantakaava-alueella rakennusmaalla sijaitsevaan tilaan voidaan erityisessä maanmittaustoimituksessa siirtää määrätty alue toisesta tilasta taikka tilojen yhteinen alue tai sen osa, jos sellainen toimenpide edistää rakennuskorttelissa suunnitellun tai vahvistetun tonttijaon mukaisten tonttien tai rakennusmaalla tarkoituksenmukaisten rakennuspaikkojen muodostamista. Tilasta siirrettävä alue saa olla enintään puolet sen maatilusten kokonaisalasta.

— — — — — — — — — — — — — —

16 a §.

Lohkominen, piirirajankäynti, 4 §:ssä tarkoitettu tilusvaihto, 9 §:ssä tarkoitettu rasitteen poistaminen, siirtäminen ja perustaminen, 9 a §:ssä tarkoitettu rasitteen perustaminen ja 15 §:ssä tarkoitettu alueen tai sen osan siirtäminen tilaan voidaan, jos sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena, ilman eri määräystä suorittaa rantakaavatoimituksen yhteydessä ja sen toimitusmiesten toimesta. Myös niille, jotka ovat toimituksessa asianosaisia vain edellä mainittuja toimenpiteitä käsiteltäessä, on toimituskokouksista tiedotettava sillä tavoin kun rantakaavatoimituksesta on säädetty.

16 b §.

Rantakaavatoimituksessa perustettu rakennuslain 123 f §:n 1 momentissa tarkoitettu yhteiskäyttöoikeus, jonka luovuttamisesta maanomistajalle on määrätty korvausta, ei korvauksensaajan suostumuksetta tule voimaan, ennen kuin korvaus on suoritettu tai, jos korvausta ei ole lainvoimaisesti vahvistettu, sen suorittamisesta korkoineen on annettu vakuus.

Rantakaavatoimituksessa määrätystä korvauksesta kuuden prosentin korkoineen, on korvausvelvollisen tila panttina ja saadaan sanottu saaminen korkoineen ottaa tilasta, riippumatta siitä, kuinka kauan ne ovat olleet maksamatta, samalla etuoikeudella kuin kiinteistöstä menevistä julkisoikeudellisista maksuista on säädetty.

Milloin kiinteistön arvo yhteiskäyttöoikeuden perustamisen vuoksi alentuu niin, ettei voida olettaa kiinteistön olevan täytenä vakuutena saamisesta, josta se kiinnityksen johdosta tai maksamattoman kauppahinnan oikeutta koskevien säännösten nojalla vastaa, eikä oikeuden haltija ole antanut kirjallista suostumusta siihen, että korvaus saadaan suorittaa maanomistajalle on toimitusmiesten rantakaavatoimituksessa määrättävä korvaus talletettavaksi lääninhallitukseen tai sen hyväksymään rahalaitokseen. Velkojan oikeudesta talletettuun korvaukseen ja sen suorittamisesta on vastaavasti voimassa, mitä 42 §:ssä on säädetty talletetusta lunastushinnasta. Joka on laiminlyönyt tallettamisen, on velvollinen korvaamaan kiinnityksen haltijalle siitä aiheutuneen vahingon.

17 §.

Asemakaava-, rakennuskaava- tai rantakaava-alueella ei maanmittaustoimitusta saa suorittaa niin, että vaikeutetaan kaavan tai tonttijaon toteuttamista taikka voimassa olevaan asemakaavaan perustuvan tonttijaon laatimista.

21 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tilaan, joka rantakaava-alueella on tarkoitettu rakennuspaikaksi, ei saa sisällyttää kysymyksessä olevan rakennuskorttelin ulkopuolella olevia tiluksia, jollei maanmittauskonttori erityisestä syystä myönnä poikkeusta.

21 a §.

Rantakaava-alueella ei maanmittaustoimitusta saa suorittaa siten, että kaavassa osoitetulle yhteiskäyttöalueelle syntyy uusi kiinteistöraja eikä siten, että yhteiskäyttöalue tai sen osa erotetaan tilojen yhteiseksi alueeksi. Myöskään ei saa perustaa yhteiskäyttöalueeseen kohdistuvaa rasitetta.

Erityisistä syistä voi maanmittauskonttori myöntää poikkeuksen 1 momentin säännöksistä.

21 b §.

Milloin rasite estää tai haittaa yhteiskäyttöoikeuden käyttämistä tai tämä rasitteen käyttämistä, on rasite rantakaavatoimituksessa poistettava tai siirrettävä toiseen paikkaan taikka perustettava poistetun sijaan uusi rasite. Tarpeettomaksi käynyt rasite on rantakaavatoimituksessa aina poistetttava. Rasitteen poistamisesta tai siirtämisestä taikka uuden rasitteen perustamisesta aiheutuva haitta tai vahinko korvataan rahana.

21 c §.

Milloin rantakaavassa ei ole määrätty yhteiskäyttöoikeuden sisältöä eikä sitä, millä tavoin maanomistaja saa käyttää yhteiskäyttöaluetta, niin yksityiskohtaisesti kuin alueen tulevan käytön kannalta ja korvausten määräämiseksi on tarpeen, on tämä tehtävä rantakaavatoimituksessa.

22 §.

Alueella, jolle ei ole vahvistettu asemakaavaa, rakennuskaavaa tai rantakaavaa, saadaan suorittaa halkominen, lohkominen tai erillisen alueen tilaksi muodostaminen ainoastaan hajaasutusta varten, jollei ole myönnetty rakennuslain 5 §:n 2 momentissa säädettyä lupaa alueen käyttämiseen sanotussa laissa tarkoitettuun taaja-asutukseen.

23 §.

Maalaiskunnan sellaisella alueella, jolle ei ole vahvistettu asemakaavaa, rakennuskaavaa tai rantakaavaa, saadaan rakennuspaikkana käytettäväksi tarkoitettu alue muodostaa tilaksi vain siinä tapauksessa, että alue on alaltaan vähintään 2 000 neliömetriä ja muutoin sellainen kuin rakennuslain 121 §:n 1 momentissa on säädetty taikka että muussa tapauksessa rakennuslautakunta sanotun lainkohdan 2 momentin tai lääninhallitus rakennuslain 132 §:n 1 momentin nojalla on sallinut rakentamisen.

— — — — — — — — — — — — — — —

24 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Alueella, jolla on voimassa rakennusjärjestyksessä rakennuslain 13 §:n nojalla annettuja määräyksiä alueen käyttämisestä, mutta ei asemakaavaa, rakennuskaavaa tai rantakaavaa, ei saa suorittaa 1 momentissa mainittua toimitusta, jos se on ristiriidassa alueen käyttämisestä rakennustarkoituksiin ja rakennuspaikan suuruudesta annettujen määräysten kanssa.

— — — — — — — — — — — — — — —

25 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 momentissa tarkoitettua toimitusta ei myöskään saa suorittaa ranta-alueella, ennen kuin rantakaava on vahvistettu, milloin kaavaa rakennuslain 123 a §:n 1 momentin säännösten mukaan on pidettävä tarpeellisena. Milloin syntyy epätietoisuutta siitä, onko alueelle laadittava rantakaava, on toimitusinsinöörin siirrettävä asia tältä osin maanmittauskonttorin kautta kaupungissa sisäasiainministeriön ja maalaiskunnassa lääninhallituksen ratkaistavaksi siinä järjestyksessä kuin rakennuslain 123 b §:n 3 momentissa on säädetty. Kuitenkin voidaan toimitus suorittaa, jos on ilmeistä, että siitä ei aiheudu haittaa laadittavan rantakaavan toteuttamiselle tai jos sisäasiainministeriö kaupungin osalta tai lääninhallitus maalaiskunnan osalta on antanut toimituksen suorittamiseen suostumuksensa tahi myöntänyt rakennuslain 132 §:n 1 momentin nojalla poikkeuksen saman lain 123 a §:n 1 momentin säännöksestä taikka jos toimituksen suorittaminen on tarpeen rakennuslain 123 b §:n 2 momentissa tarkoitetun uudisrakennuksen rakentamiseksi.

26 §.

Kunnalla on alueellaan suoritettavassa maanmittaustoimituksessa oikeus tehdä tähän lakiin perustuvia vaatimuksia ja samalla tavoin kuin asianosainen saattaa ne tuomioistuimen tutkittaviksi.

Kunnan puhevallasta rantakaavatoimituksessa on säädetty rakennuslain 123 g §:n 2 momentissa.

27 §.

Kaupungin alueella suoritettavasta maanmittaustoimituksesta on toimitusinsinöörin ilmoitettava kaupunginhallitukselle kirjeellä, joka on joko kirjattuna jätettävä postissa kuljetettavaksi tai kuittausta vastaan toimitettava saajalle vähintään 14 päivää ennen toimituksen alkukokousta. Maalaiskunnassa on toimitusinsinöörin samalla tavalla ilmoitettava kunnanhallitukselle toimituksesta, joka suoritetaan alueella, jolle on vahvistettu yleiskaava, asemakaava, rakennuskaava tai rantakaava tahi alueella, jota tarkoitetaan 25 §:n 1 momentissa tai rakennuslain 123 a §:n 1 momentissa taikka alueella, jonka osalta toimitusinsinööri pitää 25 §:n 3 momentissa tarkoitettua rantakaavan tarpeellisuutta koskevaa alistusta mahdollisena.

— — — — — — — — — — — — — — —

28 §.

Sen lisäksi, mitä on säädetty maanmittaustoimitusten tarkastamisesta, on maanmittauskonttorin valvottava, että 17—25 §:ssä olevia säännöksiä noudatetaan. Jos maanmittauskonttori katsoo, että toimitus on tehty vastoin sanottuja säännöksiä, on toimitus palautettava toimitusinsinöörille korjattavaksi. Jollei toimitusta korjata siten, että se voidaan hyväksyä, on maanmittauskonttorin alistettava asia maanjako-oikeuden tutkittavaksi.

Kuitenkin on maanmittauskonttorin toimitusta tarkastaessaan tai muutoinkin toimitusinsinöörin alistuksesta tutkittava ja ratkaistava 25 §:n 3 momentissa tarkoitetulla alueella kysymys siitä, onko ilmeistä, ettei toimituksen suorittamisesta aiheudu haittaa laadittavan rantakaavan toteuttamiselle.

Jos maanmittauskonttori toimitusta tarkastaessaan katsoo, että toimitusinsinöörin olisi 25 §:n 3 momentin mukaan ollut siirrettävä kysymys rantakaavan tarpeellisuudesta sisäasiainministeriön tai lääninhallituksen ratkaistavaksi, on maanmittauskonttorin pyydettävä sanottua viranomaista ottamaan tämä kysymys ratkaistavakseen. Toimituksen suhteen saadaan tällöin jo ennen sanotun kysymyksen ratkaisemista menetellä siten kuin 2 momentissa on säädetty.

Jos rakennusjärjestys, asemakaava tai muu kaava taikka sen muutos vahvistetaan, rakennuskielto annetaan tai tulee voimaan rakennuslain 42 §:n 2 momentin tai 100 §:n 2 momentin nojalla tai ne syyt, joiden perusteella rantakaavan laatimista on pidettävä tarpeellisena, ovat syntyneet maanmittaustoimituksen lopettamisen jälkeen, ei se ole tarkastuksessa esteenä toimituksen hyväksymiselle.

Milloin maanmittaustoimitus on alistuksen tai valituksen johdosta joutunut maanjako-oikeuden käsiteltäväksi, sen on tarkastettava toimitus myös 1 momentissa mainittujen säännösten noudattamisen osalta. Mitä 2 ja 3 momentissa on maanmittauskonttorista säädetty, koskee tällöin myös maanjako-oikeutta.

30 §.

Milloin tilasta, tämän lain tultua voimaan, luovutetun alueen lohkominen jätetään 17, 18, 22—24 §:n taikka 25 §:n 1 tai 3 momentin nojalla sikseen, on luovutuksen saajalla tai sillä, jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, oikeus saada luovutussopimus puretuksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

33 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Rantakaavatoimituksessa sovelletaan, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, mitä rakennuslaissa sekä yksityisistä teistä annetussa laissa (358/62) on säädetty.

45 §.

Milloin rakennuskaava- tai rantakaava-alueella rakennusmaalla sijaitsevaan tilaan tai tällaisella alueella olevaan, tilaksi muodostettavaan määräalaan on kaavaan sopeutuvan ja tarkoituksenmukaisen rakennuspaikan muodostamiseksi välttämätöntä liittää toiselle kuuluvaa maata eikä tarpeellista muutosta rajoihin saada aikaan tilusvaihdolla eikä myöskään ole sovittu 15 §:ssä tarkoitetun toimituksen suorittamisesta, sellainen alue voidaan sanotun tilan omistajan hakemuksesta suoritettavassa maan-

mittaustoimituksessa *(rakennuspaikan osan lunastamistoimitus)* lunastaa rahalla ja siirtää lunastajan tilaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 ja sitä on sovellettava myös niihin jo silloin aloitetuissa toimituksissa ilmaantuviin kysymyksiin, jotka sen jälkeen otetaan käsiteltäviksi.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi maankäyttölain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 30 päivältä lokakuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 126 (1970 vp.). Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Vilmin ym. lakialoitteen n:o 246 (1970 vp.), joka niin ikään sisältää ehdotuksen laiksi maankäyttölain muuttamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina vs. hallitusneuvos Heikki Liipolaa maatalousministeriöstä, hallitusneuvos Pauli Heinilää valtiovarainministeriöstä, toimistopäällikkö Martti Siroa asutushallituksesta, toiminnanjohtaja Tauno Savolaista Asutus- ja maatilatalousliitosta, agronomi Jyrki Mustakalliota Osuuspankkien Keskus Oy:stä ja pankinjohtaja Matti Soinia Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankista valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta pitää esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä tarpeellisena ja siihen sisältyviä säännöksiä pääosiltaan tarkoituksenmukaisina. Esityksen yksityiskohtien osalta valiokunta tekee seuraavat huomautukset ja muutosehdotukset.

Maankäyttölain 30 §:n 4 momentin mukaan voidaan suuruudeltaan asuntoviljelystilaan verrattavan tilan tai alueen omistajalle myöntää sanotussa momentissa tarkoitettuja lainoja muun muassa edellytyksin, että hakija saa tilalta tai alueelta, sivuansiot huomioon ottaen, toimeentulon. Kun käytännössä on esiintynyt vaikeuksia tämän sanonnan tulkinnassa, on se hallituksen esityksessä ehdotettu korvattavaksi sanonnalla "muut ansiot huomioon ottaen". Ed. Vilmin ym. lakialoitteessa n:o 246 (1970 vp.) on mainittu sanonta ehdotettu korvattavaksi sanonnalla "ja sen ulkopuolelta saatavat ansiotulot huomioon ottaen". Kun valiokunnan käsityksen mukaan sanotussa lakialoitteessa ehdotettu sanamuoto hallituksen esityksessä ehdotettua täsmällisemmin kuvaa muutosehdotuksen tarkoitusta, valiokunta on tältä osin asettunut puoltamaan lakialoitteen hyväksymistä ja on sen mukaisesti muuttanut lakiehdotuksen 30 §:n 4 momentin sanamuotoa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan maankäyttölain 8 ja 16 §:ää muutettavaksi siten, että muodostettavan viljelystilan ja lisäalueen antamisen kautta muodostuvan viljelystilan enimmäiskokoa korotetaan nykyisestään puolitoistakertaiseksi, mikäli viljelystila ja lisäalue on muodostettu valtiolle vapaaehtoisella kaupalla hankitusta maasta. Tilan enimmäiskoko ehdotetaan siten yhdenmukaistettavaksi valtion lainoituksen turvin hankitun tai muodostuneen tilan enimmäiskoon kanssa. Kun tällaisen suuremman tilan hankkimista varten annetun maanosto- ja sisarosuuslainan vuotuinen korko on viisi prosenttia, ehdotetaan hallituksen esityksessä maankäyttölain 94 §:n 4 momenttia niin muutettavaksi, että vastaavissa tapauksissa myös tilan ja lisäalueen hinnan vuotuinen korko on viisi prosenttia.

Valiokunta yhtyy siihen hallituksen esityksen perustelujen mainintaan, että valtion toimesta muodostetun tilan ja valtion lainoitustuen turvin hankitun tilan enimmäiskokoa koskevien säännösten sekä vastaavasti myyntihinnan ja lainan korkoa koskevien säännösten tulee olla yhdenmukaiset. Koron suuruutta harkittaessa olisi valiokunnan mielestä kuitenkin, kun kysymys on lisäalueen antamisesta, kiinnitettävä huomiota myös kantatilan kokoon. Valiokunta onkin sitä mieltä, että koron tulisi olla kolme prosenttia silloin, kun se tila, johon lisäaluetta annetaan, on pinta-alaltaan maankäyttölain 8 §:n 1—5 momentissa tarkoitettua viljelystilaa pienempi. Tällä tavoin tulisi hallituksen esityksessä ehdotettua paremmin otetuksi huomioon lisäalueen saajan taloudellinen kantokyky. Kun valtion tuen kokonaismäärään vai-

kuttaa, paitsi luoton suuruus ja korko, myös sen takaisinmaksuaika, olisi valiokunnan mielestä kuitenkin syytä harkita, luoton saajien saattamiseksi keskenään mahdollisimman tasavertaiseen asemaan, olisiko luottojen takaisinmaksuaikoja koskevia maankäyttöasetuksen säännöksiä aihetta muuttaa nykyistä joustavimmiksi siten, että kussakin yksittäistapauksessa voitaisiin tähänastista paremmin ottaa velallisen taloudellinen kantokyky huomioon.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta on muuttanut lakiehdotuksen 94 §:n 4 momenttia siten, että edellä mainituissa tapauksissa lisäalueen hinnan vuotuinen korko on kolme prosenttia. Kun hallituksen esityksessä ei ole lainojen korkoa ehdotettu muutettavaksi, ei valiokunta ole voinut tässä yhteydessä lainojen korkokysymykseen puuttua.

Lakiehdotuksen 73, 83 ja 93 §:ssä on sana asutushallitus muutettu sanaksi maatilahallitus.

Lakialoitteessa n:o 246 (1970 vp.) on ehdotettu muutettavaksi myös maankäyttölain 7 §:n 4 momentissa säädettyjä asuntoviljelystilan perustamisen edellytyksiä. Kun valiokunnan saamien tietojen mukaan asuntoviljelystilojen perustaminen nykyisin tulee kysymykseen vain silloin, kun pakkohuutokaupasta lunastettu tila edelleen käytetään asuntoviljelystilana ja kun näissä tapauksissa voidaan poiketa maankäyttölain 7 §:n 4 momentin säännöksistä, valiokunta ei tältä osin ole asettunut puoltamaan lakialoitteen hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen ja lakialoitteeseen n:o 246 (1970 vp.) pohjautuva lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

maankäyttölain muuttamisesta.

Johtolause.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

8, 16 ja 16 a §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

30 §.
(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

— — — — — — — — — — — — — — — —

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa on säädetty, voidaan siinä tarkoitettuja lainoja antaa, milloin suuruudeltaan asuntoviljelystilaan verrattavalla tilalla tai alueella on kooltaan riittäväksi katsottava, vähintään tyydyttävässä kunnossa oleva asuin- tai kotieläinrakennus, ja hakija saa itselleen ja perheelleen tilalta tai alueelta *ja sen ulkopuolelta saatavat ansiotulot (poist.)* huomioon ottaen toimeentulon. Niin ikään voidaan 3 momentin estämättä antaa 1 momentin 3—5 sekä 7 ja 8 kohdassa mainittuja lainoja, mikäli tila tai alue on ollut hakijan tahi hänen vanhempiensa tai jommankumman heistä taikka sellaisen kuolinpesän, jonka osakkaana hakija on, omistuksessa 1 päivänä tammikuuta 1959, ja tilaa tai aluetta on tämän jälkeen jatkuvasti asuttu, edellyttäen, että hakija saa itselleen ja perheelleen tilalta tai alueelta *ja sen ulkopuolelta saatavat ansiotulot (poist.)* huomioon ottaen toimeentulon. Mitä edellä on säädetty vanhemmista, on vastaavasti sovellettava myös ottovanhempiin.

— — — — — — — — — — — — — — — —

73 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Hallintasopimus on, jos *maatila*hallitus niin päättää, heti lakkaava:

1) jos asukas jättää kokonaan suorittamatta hänelle määrätyt työt tai muuten olennaisesti jättää täyttämättä, mitä hänen velvollisuudekseen on säädetty tai määrätty;

— — — — — — — — — — — — — — — —

83 §.

*Maatila*hallitus hankkikoon ennen sovitun tai 68 §:n 1 momentin nojalla pitennetyn hallintasopimusajan päättymistä kauppakirjan antamista varten asukkaalle hallintasopimuksen ja lausunnon siitä, millä tavoin asukas on täyttänyt hal-

lintasopimuksen määräykset. Kauppakirja voidaan antaa asukkaalle, vaikka hallintasopimuksen työvelvoitteita koskevat määräykset on vain osaksi täytetty. Erityisistä syistä voidaan kauppakirja antaa asukkaalle, vaikkei muitakaan hallintasopimuksen määräyksiä ole kaikilta osin noudatettu.

93 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Milloin sellaisen asutustilan tai asuntotontin myyntihinta, joka hallintasopimusta tekemättä myydään asukkaaksi hyväksytylle, on *maatila*hallituksen vahvistamaa määrää suurempi, voidaan ylimenevä osa määrätä maksettavaksi kauppakirjaa allekirjoitettaessa tai kauppakirjassa määrättynä aikana, jota ei saa määrätä viittä vuotta pitemmäksi kaupantekopäivästä lukien.

— — — — — — — — — — — — — — —

94 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa on säädetty, on maanosto- ja sisarosuuslainan vuotuinen korko viisi prosenttia, milloin se on myönnetty 8 §:n 1—5 momentissa tarkoitettua viljelystilaa, myös sanotun pykälän 7 momentin säännös huomioon ottaen, suuremman tilan tai alueen hankkimista varten tai, jos kysymys on lisäalueen hankkimisen rahoittamista varten myönnetystä maanostolainasta, maatilasta muodostuu sanotunlaista viljelystilaa suurempi tila. Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty maanostolainan korosta, noudatetaan vastaavin edellytyksin tilan ja lisäalueen hinnan koron osalta, *kuitenkin niin, että lisäalueen hinnan korko on kolme prosenttia, milloin lisäaluetta on annettu tilaan, joka on ollut 8 §:n 1—5 momentissa tarkoitetun viljelystilan, myös 8 §:n 7 momentin säännös huomioon ottaen, enimmäiskokoa pienempi.*

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsenet L. Linna ja Seppä.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksen johdosta laiksi maankäyttölain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Vilmin ym. lakialoitteen n:o 246 (1970 vp.) päättänyt yhtyä kannattamaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen ja lakialoitteeseen n:o 246 (1970 vp.) pohjautuvan lakiehdotuksen maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi maankäyttölain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 126 laiksi maankäyttölain muuttamisesta, minkä lisäksi samoilla valtiopäivillä on tehty lakialoite, joka sisältää ehdotuksen laiksi maankäyttölain muuttamisesta.

Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 1 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 11, on Hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

maankäyttölain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 16 päivänä elokuuta 1958 annetun maankäyttölain (353/58) 8 §:n 6 momentti, 16 §:n 1 momentti, 16 a §:n 1 momentti, 30 §:n 2 ja 4 momentti, 73 §:n 2 momentin 1 kohta, 83 §, 93 §:n 6 momentti ja 94 §:n 4 momentti, näistä 8 §:n 6 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 30 §:n 4 momentti sellaisina kuin ne ovat 18 päivänä elokuuta 1967 annetussa laissa (376/67), 16 a §:n 1 momentti, 30 §:n 2 momentti ja 94 §:n 4 momentti sellaisina kuin ne ovat 31 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa (82/69), 73 §:n 2 momentin 1 kohta sellaisena kuin se on 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa (408/65), 83 § sellaisena kuin se on 13 päivänä joulukuuta 1963 annetussa laissa (557/63), ja 93 §:n 6 momentti sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa (627/62), sekä *lisätään* 8 §:ään uusi 7 momentti, entisen 7 momentin siirtyessä 8 momentiksi seuraavasti:

8 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Poiketen siitä, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty, voidaan vapaaehtoisella kaupalla hankitusta maasta muodostaa viljelystila, jonka pinta-ala on enintään puolitoista kertainen 1—5 momentissa tarkoitetun viljelystilan pinta-alasta.

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty, voidaan vapaaehtoisella kaupalla hankitusta maasta antaa viljelystilaan maatalousmaata, milloin metsämaata ei voida antaa 2 tai 6 momentissa tarkoitettua määrää, vastaavasti enemmän sekä metsämaata, milloin maatalousmaata ei voida antaa 1 tai 6 momentissa mainittua määrää, myös vastaavasti enemmän, maatalousmaata kuitenkin enintään 1 tai 6 momentissa mainitun peltohehtaarimäärän puolitoistakertainen määrä ja metsämaata enintään 2 tai 6 momentissa mainitun määrän kaksinkertainen määrä.

— — — — — — — — — — — — — — —

16 §.

Viljelys-, asuntoviljelys-, kalastus- tai asuntotilaksi katsottavaan tilaan on pyrittävä, milloin se on tarpeellista ja tarkoituksenmukaista, hankkimaan lisäaluetta sekä 13 §:n 1 momentissa tarkoitettuja alueita ja osuuksia. Lisäaluetta an-

netaan enintään niin paljon, että tilasta muodostuu 8 §:n 1—5 momentin säännöksiä vastaava viljelystila. Milloin lisäaluetta annetaan vapaaehtoisella kaupalla hankitusta maasta, on muodostuvan viljelystilan koosta lisäksi voimassa, mitä siitä on 8 §:n 6—8 momentissa säädetty.

— — — — — — — — — — — — — —

16 a §.

Jos tila, joka muodostaa maatilan tai kuuluu siihen, ositetaan tahi maatilaan kuuluva tila tai osa siitä luovutetaan kaupan, vaihdon, lahjan, sovintojaon tai muun oikeustoimen kautta, ei tämän lain mukaisia toimenpiteitä saa kohdistaa tällä tavoin muodostuneen maatilan hyväksi, milloin se on 8 §:n 1—5 momentissa tarkoitetun viljelystilan, myös 8 §:n 7 momentin säännös huomioonottaen, enimmäiskokoa pienempi.

— — — — — — — — — — — — — —

30 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Ellei kysymys ole 8 §:n 8 momentissa tarkoitetusta viljelystilasta, älköön 1 momentin 3—10 kohdassa tarkoitettuja lainoja annettako tilaa tai aluetta varten, milloin se käsittää 8 §:n 1—5 momentissa tarkoitettua melkoista suuremman alueen, älköönkä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja lainoja, milloin hankittava maatila taikka tilan tai alueen hankkimisen kautta muodostuva maatila käsittää 8 §:n 6 momentissa tarkoitettua suuremman alueen, myös 8 §:n 7 momentin säännös huomioon ottaen.

— — — — — — — — — — — — — —

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa on säädetty, voidaan siinä tarkoitettuja lainoja antaa, milloin suuruudeltaan asuntoviljelystilaan verrattavalla tilalla tai alueella on kooltaan riittäväksi katsottava, vähintään tyydyttävässä kunnossa oleva asuin- tai kotieläinrakennus, ja hakija saa itselleen ja perheelleen tilalta tai alueelta ja sen ulkopuolelta saatavat ansiotulot huomioon ottaen toimeentulon. Niin ikään voidaan 3 momentin estämättä antaa 1 momentin 3—5 sekä 7 ja 8 kohdassa mainittuja lainoja, mikäli tila tai alue on ollut hakijan tahi hänen vanhempiensa tai jommankumman heistä taikka sellaisen kuolinpesän, jonka osakkaana hakija on, omistuksessa 1 päivänä tammikuuta 1959, ja tilaa tai aluetta on tämän jälkeen jatkuvasti asuttu, edellyttäen, että hakija saa itselleen ja perheelleen tilalta tai alueelta ja sen ulkopuolelta saatavat ansiotulot huomioon ottaen toimeentulon. Mitä edellä on säädetty vanhemmista, on vastaavasti sovellettava myös ottovanhempiin.

— — — — — — — — — — — — — —

73 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Hallintasopimus on, jos maatilahallitus niin päättää, heti lakkaava:

1) jos asukas jättää kokonaan suorittamatta hänelle määrätyt työt tai muuten olennaisesti jättää täyttämättä, mitä hänen velvollisuudekseen on säädetty tai määrätty;

— — — — — — — — — — — — — —

83 §.

Maatilahallitus hankkikoon ennen sovitun tai 68 §:n 1 momentin nojalla pitennetyn hallintasopimusajan päättymistä kauppakirjan antamista varten asukkaalle hallintasopimuksen ja lausunnon siitä, millä tavoin asukas on täyttänyt hallintasopimuksen määräykset. Kauppakirja voidaan antaa asukkaalle, vaikka hallintasopimuksen työvelvoitteita koskevat määräykset on vain osaksi täytetty. Erityisistä syistä voidaan kauppakirja antaa asukkaalle, vaikkei muitakaan hallintasopimuksen määräyksiä ole kaikilta osin noudatettu.

93 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Milloin sellaisen asutustilan tai asuntotontin myyntihinta, joka hallintasopimusta tekemättä myydään asukkaaksi hyväksytylle, on maatilahallituksen vahvistamaa määrää suurempi, voidaan ylimenevä osa määrätä maksettavaksi kauppakirjaa allekirjoitettaessa tai kauppakirjassa määrättynä aikana, jota ei saa määrätä viittä vuotta pitemmäksi kaupantekopäivästä lukien.

— — — — — — — — — — — — — —

94 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa on säädetty on maanosto- ja sisarosuuslainan vuotuinen korko viisi prosenttia, milloin se on myönnetty 8 §:n 1—5 momentissa tarkoitettua viljelystilaa, myös sanotun pykälän 7 momentin säännös huomioon ottaen, suuremman tilan tai alueen hankkimista varten tai, jos kysymys on lisäalueen hankkimisen rahoittamista varten myönnetystä maanostolainasta, maatilasta muodostuu sanotunlaista viljelystilaa suurempi tila. Mitä edellä tässä momentissa on säädetty maan-

ostolainan korosta, noudatetaan vastaavin edellytyksin tilan ja lisäalueen hinnan koron osalta, kuitenkin niin, että lisäalueen hinnan korko on kolme prosenttia, milloin lisäaluetta on annettu tilaan, joka on ollut 8 §:n 1—5 momentissa tarkoitetun viljelystilan, myös 8 §:n 7 momentin säännös huomioon ottaen, enimmäiskokoa pienempi.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Talousvaliokunnan mietintö n:o 12 hallituksen esityksen johdosta huumausainelaiksi.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 3 päivältä marraskuuta 1970 lähettänyt talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 128 (1970 vp.) huumausainelaiksi. Samassa tarkoituksessa eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 10 päivältä marraskuuta 1970 lähettänyt valiokuntaan ed. Tuomiojan ym. lakialoitteen n:o 399 (1970 vp.) huumausainelaiksi. Eduskunnan päätöksen mukaisesti valiokunta on hankkinut edellä mainitusta esityksestä ja lakialoitteesta lakivaliokunnan lausunnon. Eduskunnan päätettyä 13 päivänä marraskuuta 1970 siirtää lakivaliokuntaan lähetetyt ed. Mäen ym. lakialoitteen n:o 29 (1970 vp.) laiksi rikoslain muuttamisesta ja ed. Bernerin ym. toivomusaloitteen n:o 55 (1970 vp.) huumausainerikosten rangaistusten koventamisesta talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ja määrättyä, että lakivaliokunnan oli annettava aloitteista talousvaliokunnalle lausunto, lakivaliokunta on antanut mainituista aloitteista lausuntonsa hallituksen esityksestä ja ensin mainitusta lakialoitteesta antamansa lausunnon yhteydessä. Lakivaliokunnan asiasta antama lausunto n:o 2 viime huhtikuun 1 päivältä on otettu tämän mietinnön liitteeksi. Valiokunta on käsitellyt edellä mainitut aloitteet samaa asiaa koskevina yhdessä hallituksen esityksen kanssa.

Asian johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina sosiaali- ja terveysministeriöstä hallitusneuvos Uuno Nevala, oikeusministeriöstä lainsäädäntöneuvos Timo Mäkinen, sisäasiainministeriöstä vanhempi hallitussihteeri Kyösti Jousimaa, lääkintöhallituksesta lääkintöneuvos Raimo Miettinen ja ylilääkäri Juhana Idänpään-Heikkilä, sosiaalihallituksesta vt. toimistopäällikkö Matti Määttänen, tullihallituksesta kanneviskaali Tauno Piikki ja tullivalvontatarkastaja Aarre Panula, Helsingin hovioikeudesta hovioikeuden presidentti Y. J. Hakulinen ja hovioikeudenneuvos Paavo Hiltunen, Helsingin raastuvanoikeudesta nuorempi oikeusneuvosmies Per-Erik Förars ja kaupunginviskaali Jorma Seise, Alkoholitutkimussäätiöstä dosentti, valtiotieteen tohtori Kettil Bruun, Helsingin kaupungin Hesperian sairaalan johtava ylilääkäri, professori Toivo Pihkanen, Helsingin kaupungin lastensuojeluviraston sosiaalilääkärintoimistosta sosiaalilääkäri Sirkka Syvänne ja psykiatri Pirkko Idänpään-Heikkilä sekä Tampereen kaupungin kasvatusneuvolan johtava psykologi Kaija Mandelin. Kuultuaan edellä mainittujen henkilöiden asiantuntijalausunnot, tutustuttuaan Mannerheimin Lastensuojeluliiton ylläpitämän, pääkaupungin ja sen lähiseudun nuorten päihde- ja huumausainehuollon tarpeita palvelevan Arkadian nuorisoklinikan toimintaan ja kuultuaan siellä sosiaalityöntekijä Aulis Junesta sekä saatuaan asiassa vielä muutakin selvitystä valiokunta on käsitellyt asian ja kunnioittaen esittää seuraavaa.

Valtioiden välinen yhteistoiminta huumausaineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi perustuu nykyisin lähinnä vuoden 1961 huumausaineyleissopimukseen, jonka muun muassa Suomi muiden pohjoismaiden ohella on ratifioinut. Sanotun yleissopimuksen voimaansaattamisesta 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetun asetuksen mukaan sopimus tuli voimaan maassamme 5 päivänä elokuuta 1965. Sopimuksen mukaan sopijapuolien on muun muassa ryhdyttävä toimenpiteisiin siinä määrättyjen toimintojen saattamiseksi rangaistavaksi ja määrättävä törkeistä rikoksista riittävän suuri vapausrangaistus. Tähän nähden ja kun huumausaineiden väärinkäyttö on viime vuosina lisääntynyt Suomessa, kuten useissa muissakin maissa, huolestuttavalla tavalla aiheuttaen vaurioita ja vakavia haittoja sekä väärinkäyttäjille itselleen että koko yhteiskunnalle ja kun huumausainerikollisuus sitä paitsi on viime aikoina saanut yhä törkeämmän luonteen maassamme, on voimassa oleva huumausaineista 23 päivänä marraskuuta 1956 an-

nettu laki osoittaunut vanhentuneeksi ja erityisesti rangaistussäännöksen osalta tarkistusta vaativaksi.

Tämän johdosta on yhä yleisemmin omaksuttu ajatus, että huumaavien aineiden väärinkäytön rajoittamiseksi ja väärinkäytöstä aiheutuvien haittavaikutusten vähentämiseksi on ryhdyttävä pikaisesti asianmukaisiin toimenpiteisiin. Sekä hallituksen esityksen että tässä yhteydessä käsiteltävänä olevien aloitteiden tarkoituksena on kriminaalipoliittisin keinoin pyrkiä estämään huumausaineiden maahantuonti, valmistus ja levittäminen ja siten vähentämään huumausaineiden väärinkäyttöä. Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen, jonka valiokunta on ottanut käsittelyn pohjaksi, ensisijaisena päämääränä on ankaramman rangaistusuhan säätäminen törkeämmille huumausainerikoksille sekä rangaistusuhan tarkoituksenmukainen porrastaminen rikosten törkeyden mukaan. Lakiehdotuksessa on huumausainerikoksia koskevien säännösten uudistaminen katsottu tarpeelliseksi muiltakin osin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan käsiteltävänä oleva huumausainelakiehdotus, jonka tarkoituksena on huumausainerikoksista tuomittavien rangaistusten koventamisen ohella huumausainesäännösten ajanmukaistaminen, on sisällöltään lähinnä erityisrikoslaki, jossa kriminalisoinnin ala määräytyy toisaalta huumausaineen käsitteen laajuuden ja toisaalta laissa määriteltyjen tekomuotojen mukaan.

Edellä sanotun johdosta ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä sekä asiassa saamansa muun selvityksen perusteella valiokunta on pitänyt hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä puheena olevan lainsäädäntöuudistuksen voimaansaattamista tärkeänä ja kiireellisenä. Lakiehdotuksen yksityiskohtien osalta valiokunta on kuitenkin katsonut olevan syytä seuraaviin huomautuksiin sekä muutos- ja lisäysehdotuksiin.

Lakiehdotuksen 1 § sisältää huumausaineen määritelmän ja valtuuden huumausaineita koskevien tärkeimpien määräysten antamiseen asetuksella. Lakiehdotuksessa on seurattu nykyisen huumausainelain 1 §:n sanamuotoa, joka valiokunnan mielestä on jossain määrin epäselvä ja vaikeasti tulkittava. Lakivaliokunnan lausunnossa ehdotettu 1 §:n sanamuoto on valiokunnan mielestä parempi hallituksen esityksessä olevaa, vaikkakin asiallisesti melkein samansisältöistä sanontaa. Lakivaliokunnan pykäläehdotus eroaa hallituksen esityksestä ainoastaan siinä, että kun hallituksen esityksessä on viitattu vain vuoden 1961 huumausaineyleissopimukseen, lakivaliokunnan lausunnossa taas on ehdotettu viitattavaksi kansainvälisiin huumausainesopimuksiin yleensä. Talousvaliokunnankin saaman tiedon mukaan on ilmeistä, että Suomi lähivuosina liittyy uusiin kansainvälisiin sopimuksiin, joissa huumausaineeksi saatetaan määritellä jossain määrin toisia aineita kuin vuoden 1961 sopimuksessa. Jotta 1 §:n sanontaa ei tarvitsisi näiden sopimusten hyväksymisen jälkeen muuttaa, näyttää lakivaliokunnan ehdottama sanamuoto tarkoituksenmukaiselta. Tämän johdosta valiokunta on, lakivaliokunnan lausuntoon yhtyen, päättänyt ehdottaa lakiehdotuksen 1 §:n sanontaa muutettavaksi sanotussa lausunnossa edellytetyllä tavalla samalla kuitenkin sitä siten selventäen, että kysymyksessä olisi Suomea sitova kansainvälinen huumausainesopimus.

Hallituksen esityksessä on omaksuttu se kanta, ettei huumausaineiden käyttö enää olisi rangaistava teko. Tähän käsitykseen on hallituksen perustelujen mukaan päädytty lähinnä siitä syystä, että huumausaineiden käyttö on seurausta muista yhteiskunnallisista ja yksilökohtaisista ongelmista. Rikosoikeudellisilla toimenpiteillä ei yleensä pystytä vaikuttamaan jo riippuvuustilaan joutuneisiin huumausaineiden käyttäjiin. Luopumalla käytön rankaisemisesta voidaan myös edistää käyttäjien hoitoon hakeutumista ja siten paremmin kuin rangaistuksella estää väärinkäytöstä aiheutuvia vahinkoja ja haittoja. Lakivaliokunta sitä vastoin ei ole lausunnossaan voinut yhtyä siihen, että huumausaineen luvaton käyttö ei olisi enää rangaistavaa. Rangaistavuuden poistaminen tässä vaiheessa, jolloin huumausaineiden väärinkäyttö on voimakkaasti lisääntymässä, voitaisiin lakivaliokunnan mielestä tulkita käytön hyväksymiseksi. Kriminalisoinnin säilyttäminen sitä vastoin osoittaisi yhteiskunnan edelleen suhtautuvan kielteisesti huumausaineiden luvattomaan käyttöön ja sillä on siten katsottava olevan merkittävä ennaltaehkäisevä vaikutus.

Huumausaineen käytön rangaistavuutta koskeva kysymys on muodostunut talousvaliokunnassa varsin keskeiseksi kohdaksi lakiehdotuksen käsittelyssä. Ottaessaan kantaa puheena olevaan kysymykseen valiokunta toteaa, että huumausaineista annettavan lain rangaistussäännösten tarkoituksena on estää huumausaineiden käyttö muihin kuin lääkinnällisiin ja tieteellisiin tar-

koituksiin. Tämän tarkoitusperän saavuttamiseksi näyttää valiokunnan mielestä riittävän, että rangaistussäännökset lähinnä kohdistetaan huumausaineiden valmistajiin, maahantuojiin ja levittäjiin. Milloin henkilö on alkanut kokeilla huumausaineita ja sitä tietä joutunut niiden jatkuvaksi käyttäjäksi, häntä tuskin enää voidaan saada lopettamaan käyttöä rankaisemalla, vaan tällöin on otettava avuksi muut keinot. Ainoana perusteena huumausaineen käytön rankaisemiseen saattaisi valiokunnan käsityksen mukaan tulla kysymykseen rangaistuksen yleisestävä vaikutus. Toisaalta kuitenkin huumausaineen käytön rankaiseminen ja käyttäjän leimaaminen rikolliseksi saattaisi estää hoidon tarpeessa olevia hakeutumasta hoitoon. Kun verrataan keskenään sitä mahdollista etua, että rangaistavuus ilmeisesti erittäin harvoissa poikkeustapauksissa estäisi tulevan käyttäjän ryhtymästä huumausaineisiin, niihin haittoihin, joita rangaistuksesta saattaa seurata käyttäjälle, valiokunta on, asiaa perusteellisesti harkittuaan, pitänyt tarkoituksenmukaisena, että käyttöä hallituksen esityksen mukaisesti ei säädettäisi rangaistavaksi. Valiokunnan kannanottoa käytön rankaisematta jättämisestä ei ole nähtävä huumausaineiden käytön hyväksymisenä, vaan kehoituksena hoitoon hakeutumiselle ja siten tilaisuuden antamisena valiokunnan mielestä tuomittavan väärinkäyttötavan muuttamiselle. Kun huumausaineita jatkuvasti väärinkäyttävä on lähes poikkeuksetta psyykkisesti sairas, joka kaipaa ensisijaisesti hoitotoimenpiteitä, valiokunnan mielestä olisi selvitettävä mahdollisuudet, miten väärinkäyttäjät voitaisiin rangaistukseen tuomitsemisen sijasta määrätä hoitolaitoksissa tai avohoidossa hoidettaviksi.

Lakiehdotuksen 3 §:ään on sijoitettu säännökset huumausainerikoksen törkeämmästä tekomuodosta eli törkeästä huumausainerikoksesta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan puheena olevaa pykälää kirjoitettaessa on noudatettu jo rikoslain 20 ja 21 luvun uudistuksessa noudatettua, eduskunnan hyväksymää kirjoitustapaa, jossa rangaistuksen enentämisperusteet on pyritty ilmaisemaan esimerkein valaistulla yleislausekkeella. Uusi lainkirjoitustapa merkitsee ohjeiden antamista tuomioistuimille harkinnan käytössä. Lakivaliokunta on esimerkkinä törkeästä tekomuodosta maininnut myös kaksikymmentä vuotta täyttäneen henkilön suorittaman huumausaineen luovuttamisen kuusitoista vuotta nuoremmalle lapselle. Valiokunnan mielestä huumausaineen levittämistä alaikäisille ja nuorille varsinkin siinä tarkoituksessa, että heidät saatettaisiin riippuvaisiksi huumausaineista ja samalla myyjien ja levittäjien asiakkaiksi, on pidettävä erityisen tuomittavana menettelynä. Vastaavanlaisia ikärajoituksia tekijän osalta on nykyisin rikoslain 20 luvun 3—6 §:ssä, mutta ikäkysymyksillä on seksuaalirikoksissa keskeisempi merkitys kuin huumausainejutuissa. Kun valiokunnan saaman selvityksen mukaan edellä mainitun esimerkin ottamisesta 3 §:ään saattaisi olla se seuraus, että esimerkkiä mahdollisesti sovellettaisiin liian kaavamaisesti, valiokunta ei ole katsonut voivansa yhtyä lakivaliokunnan kannanottoon puheena olevan esimerkkitapauksen lisäämisestä lakiehdotuksen 3 §:ään. Mikäli huumausaineita levitetään lapsille ja nuorisolle heidän saattamisekseen huumausaineiden käyttäjiksi, levittäjät voidaan valiokunnan mielestä yhtä hyvin pykälän yleislausekkeenkin perusteella tuomita rangaistukseen törkeästä huumausainerikoksesta.

Törkeiden huumausainerikosten enimmäisrangaistukset on lakiehdotuksen 3 ja 5 §:ssä ehdotettu säädettäväksi kuudeksi vuodeksi kuritushuonetta, mikä vastaa muissa pohjoismaissa törkeästä huumausainerikoksesta tällä hetkellä säädettyä rangaistusmaksimia. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan huumausainerikollisuus on maassamme viime aikoina jyrkästi lisääntynyt ja on saamassa yhä törkeämmän luonteen, mistä osoituksena on muun muassa se, että viranomaiset ovat takavarikoineet yhä suurempia ja vaarallisempia eriä laittomasti valmistettuja tai maahantuotuja huumausaineita. Kun nykyisin voimassa olevan lain mukaan voidaan huumausainerikoksesta tuomita enintään neljän vuoden vankeusrangaistus, käytännössä on jouduttu tarpeellisen rangaistustehon aikaansaamiseksi käyttämään lähes sallittuun rangaistuksen enimmäismäärään ulottuvia rangaistuksia, mikä on varsin epätavallista maamme tuomioistuinkäytännössä. Tähän nähden ja kun on käynyt ilmeiseksi, etteivät toista vuotta sitten annettuun esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen rangaistussäännökset, jotka on laadittu silloisia olosuhteita silmällä pitäen, enää vastaa näiden nopeasti muotoaan muuttavien ja lisääntyvien rikosten vaarallisuutta, valiokunnan mielestä lakiehdotukseen sisältyvät törkeiden huumausainerikosten enimmäisrangaistukset eivät ole riittävän ankaria. Puheena olevat enimmäisrangaistukset on valiokunnan saaman tiedon mukaan todettu riittämättömiksi myös eräissä muissa maissa. Niinpä Norjassa hallitus on an-

tanut esityksen törkeiden huumausainerikosten rangaistusmaksimin nostamisesta kymmeneen vuoteen. Vastaavanlainen laki astuu voimaan Saksan Liittotasavallassa todennäköisesti jo ensi vuoden alusta alkaen. Ruotsissa on niin ikään keskusteltu rangaistusmaksimien korottamisesta. Vaikka huumausainerikoksista säädettyjen rangaistusten korottamisella yksin ei valiokunnan mielestä voidakaan ratkaista huumausaineiden väärinkäyttöön liittyviä vakavia ongelmia, on kuitenkin ilmeistä, että rangaistusten ankaruudella on merkitystä nimenomaan suureen taloudelliseen voittoon pyrkivän rikollisuuden estämisessä. Tämä koskee myös huumausainerikollisuutta muun muassa siitä syystä, että huumausaineiden luvaton valmistus, salakuljetus ja myynti näyttää yhä enemmän keskittyvän ammattimaisten kansainvälisten rikoksentekijäin käsiin, jotka ovat hyvin perillä rangaistusten ankaruudesta eri maissa ja ottavat sen myös vastuuttomassa toiminnassaan huomioon. Alan ammattirikolliset näyttävät suuntaavan toimintansa sinne, missä kiinnijoutumisen riski on pienempi tai missä rangaistukset ovat vähäisempiä. Edellä sanotun johdosta valiokunta on pitänyt tarpeellisena ehdottaa törkeän huumausainerikoksen samoin kuin törkeän huumausaineen salakuljetuksen rangaistusmaksimin korotettavaksi kymmeneen vuoteen kuritushuonetta ja on tämän johdosta tehnyt tätä tarkoittavat muutosehdotukset lakiehdotuksen 3 ja 5 §:ään.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomen oikeudesta puuttuvat säännökset menettämisseuraamuksesta silloin kun syyte jätetään nostamatta. Nykyisen lain mukaan on niissäkin tapauksissa, joissa syyte jätetään nostamatta, takavarikkoasia saatettava erikseen oikeuden tutkittavaksi. Tästä saattaisi olla seurauksena varsinkin juuri huumausainerikosten osalta, ainakin jossain määrin epävarmoissa tapauksissa, että syyte mieluummin nostetaan kuin jätetään nostamatta. Tämän vuoksi lakivaliokunta on lausunnossaan ehdottanut lakiin otettavaksi erityisen säännöksen poliisimiehen oikeudesta määrätyissä tapauksissa hävittää huumausaineen tai muun omaisuuden. Vastaavanlainen säännös on alkoholilain 96 §:ssä. Kun valiokunta on pitänyt mainitunlaista säännöstä tarpeellisena ja oikeaan osuneena, valiokunta on lakivaliokunnan lausuntoon yhtyen päättänyt ehdottaa lakiehdotukseen lisättäväksi uuden 8 §:n sanotun lausunnon mukaisesti. Lakiehdotuksen seuraavien pykälien numerointi on lisäysehdotuksen johdosta muuttunut yhtä suuremmaksi.

Lakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota paitsi kriminaalipoliittisiin myös muihin huumaavien aineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi ja väärinkäytön haittavaikutusten vähentämiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin. Lausunnossa on tällöin kiinnitetty erityisesti huomiota toimenpiteisiin teknisten liuottimien ja lääkeaineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi samoin kuin sekä näiden aineiden että yleensä huumausaineiden väärinkäytön seurauksia koskevan hoito- ja valistustoiminnan järjestämiseksi. Sen lisäksi, mitä näistä seikoista lakivaliokunnan lausunnossa, johon talousvaliokunta ilmoittaa yhtyvänsä, on sanottu, talousvaliokunnassa on vielä kiinnitetty huomiota muun muassa seuraaviin näkökohtiin.

Lääkkeiden aiheeton käyttö on noussut huolestuttavasti. Lääkkeiden turhaan liika- ja väärinkäyttöön liittyvät kysymykset myrkyllisistä haitta- ja sivuvaikutuksista sekä odottamattomista yhteisvaikutuksista muiden aineiden, muun muassa alkoholin kanssa. Kun osa lääkärienkin määräämistä lääkkeistä voi joutua väärinkäyttäjien käsiin, olisi eräät vapaasti ostettavissa olevat lääkkeet asetettava reseptipakon alaisiksi. Tällöin on kuitenkin punnittava niitä terveydenhoidollisia ja taloudellisia seuraamuksia, joihin lääkkeiden saannin rajoitukset johtavat potilaan kohdalla. Väärinkäytön riskin omaavien ja huumausainetarkoituksiin väärinkäytettyjen lääkkeiden kulutuksen tilastointia olisi valiokunnan mielestä kehitettävä entistä monipuolisemmaksi palvelemaan kansanterveydellisiä näkökohtia. Lääkekulutuksen ohella sen tulisi tarjota tietoja lääkkeiden käyttötavoista ja lääkkeitä eniten käyttävien erityispiirteistä ottaen huomioon tämän ryhmän yksilöpsykologiset, sosiaaliset ja terveydenhoidolliset näkökohdat.

Huumausaineiden väärinkäytön ehkäisemiseen tähtäävässä tiedotus- ja valistustoiminnassa on valiokunnan mielestä niin ikään ollut puutteita. Tiedotusvälineiden sensaatioita tavoittelevien, usein kaupallisuutta lähentelevien esitysten vastapainoksi olisi saatava asiallista ja vastuuntuntoista tiedotustoimintaa. Valiokunnan mielestä on tärkeää, ettei jaettavan valistuksen sisältö mitenkään myötävaikuttaisi väärinkäyttötavan leviämiseen.

Vaikka huumausainehuollon painopisteen tulee olla ehkäisevässä toiminnassa, väärinkäyttäjien hoitoon ja kuntoutukseen olisi myös kiin-

nitettävä vakavaa huomiota. Osa väärinkäyttäjistä kaipaa vieroitushoitoa sekä sen jälkeen usein pitkäaikaistakin sairaala- tai laitoshoitoa, johon meillä nykyisellään ei kuitenkaan ole riittäviä mahdollisuuksia. Valvottuun avohoitoon toimittaminen on eräs vaihtoehto huumausaineen käyttäjäksi sortuneen hoidossa, mutta tämänkin hoitomuodon järjestämismahdollisuuksia haittaa hoitokotien puute. Valiokunnassa on sitä paitsi kiinnitetty huomiota nuorten huumausaineen käyttäjien ammatillisen koulutuksen ja heidän sosiaalista sopeutumistaan edistävien muiden toimenpiteiden tarpeellisuuteen.

Edellä olevan johdosta ja kun huumausaineiden käyttö on viime vuosina muodostunut yhä vaikeammaksi yhteiskunnalliseksi ongelmaksi, talousvaliokunta on, hyväksyessään huumausainerikoksista tuomittavien rangaistusten koventamista tarkoittavan lakiehdotuksen, samalla päättänyt lausua hallitukselle toivomuksen eräiden muiden, huumausaineiden väärinkäytön vastustamistyössä tärkeänä pitämiensa toimintamuotojen tehostamisesta ja järjestämisestä lakivaliokunnan lausunnon mukaisesti.

Ed. Tuomiojan ym. rinnakkaislakialoitteessa n:o 399 (1970 vp.) on ehdotettu muun muassa, että kaikkein lievimpiä tekomuotoja varten säädettäisiin erityinen rikostyyppi ja että tästä sakolla rangaistavasta tekomuodosta käytettäisiin nimitystä huumausainerikkomus.

Kun hallituksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa tarkoitetun huumausainerikoksen normaaliasteikossa on rangaistuksena jo sakko, lievemmän rikostyypin muodostamiseen ei valiokunnan mielestä ole näin ollen aihetta. Kun toisaalta verrataan sitä haittaa, että poliisin toiminta saattaisi vaikeutua tarpeettomasti, siihen etuun, mikä lievemmän tekomuodon säätämisellä mahdollisesti voitettaisiin, lievemmän tekomuodon ottaminen lakiin ei valiokunnan käsityksen mukaan näytä olevan tarpeen. Tämän vuoksi ja kun valiokunta on asettunut kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä, valiokunta on aloitteeseen nähden asettunut hylkäävälle kannalle.

Ed. Mäen ym. lakialoitteessa n:o 29 (1970 vp.) on ehdotettu rikoslakiin otettavaksi säännökset raskauttavien asianhaarain vallitessa tehtyjen huumausainerikosten rangaistusten määräämisestä kahdeksaksi vuotta kuritushuonetta.

Kun valiokunta on asettunut kannattamaan huumausainerikoksia ja niistä tuomittavia rangaistuksia koskevien säännösten sisällyttämistä hallituksen esityksen pohjalta erityiseen huumausainelakiin ja on siinä yhteydessä päättänyt ehdottaa törkeiden huumausainerikosten enimmäisrangaistusten korottamista kymmeneksi vuodeksi kuritushuonetta, valiokunta on viimeksi mainittuunkin lakialoitteeseen nähden asettunut hylkäävälle kannalle.

Ed. Bernerin ym. toivomusaloitteessa n:o 55 (1970 vp.) on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin huumausainekaupasta ja -salakuljetuksesta saatavien rangaistusten lisäämiseen.

Kun huumausainerikosten rangaistusten korottamista koskeva lakiehdotus on parhaillaan valiokunnan käsiteltävänä hallituksen antaman esityksen pohjalta, toivomusaloitteen hyväksymiseen ei valiokunnan mielestä näin ollen ole enää aihetta.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Huumausainelaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Huumausaineella tarkoitetaan tässä laissa Suomea sitovan kansainvälisen huumausainesopimuksen alaisia aineita ja valmisteita sekä sen mukaan kuin asetuksella säädetään myös muita aineita, joilla on huumaava tai siihen rinnastettava vaikutus.

Asetuksella voidaan kieltää 1 momentissa tarkoitettujen aineiden ja valmisteiden maahantuonti, maastavienti, valmistus ja kauppa sekä antaa muita huumausaineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi tarpeellisia, näitä aineita ja valmisteita koskevia määräyksiä.

Huumausaineista, jotka ovat apteekkitavaroita, on lisäksi voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty.

2 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

3 §.

Jos 2 §:ssä tarkoitetussa teossa on kysymys suuremmassa laajuudessa tai ammattimaisesti harjoitetusta toiminnasta taikka erityisen vaarallisesta tai vahingollisesta huumausaineesta tai huomattavan suuresta määrästä huumausainetta ja tekoa on edellä mainituissa tai muissa tapauksissa, huomioon ottaen rikokseen johtaneet ja siitä ilmenevät seikat kokonaisuudessaan, pidettävä törkeänä, on rikoksentekijä tuomittava *törkeästä huumausainerikoksesta* kuritushuoneeseen enintään *kymmeneksi* vuodeksi tai vankeuteen vähintään yhdeksi vuodeksi.

4 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

5 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Jos 1 momentissa tarkoitetussa teossa on kysymys suuremmassa laajuudessa tai ammattimaisesti harjoitetusta toiminnasta taikka erityisen vaarallisesta tai vahingollisesta huumausaineesta tai huomattavan suuresta määrästä huumausainetta ja tekoa on edellä mainituissa tai muissa tapauksissa, huomioon ottaen rikokseen johtaneet ja siitä ilmenevät seikat kokonaisuudessaan, pidettävä törkeänä, on rikoksentekijä tuomittava *törkeästä huumausaineen salakuljetuksesta* kuritushuoneeseen enintään *kymmeneksi* vuodeksi tai vankeuteen vähintään yhdeksi vuodeksi.

6 ja 7 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

8 §. *(Uusi)*

Vangitsemiseen oikeutettu poliisimies saa todistettavasti hävittää tai hävityttää sellaisen edellä 7 §:ssä tarkoitetun huumausaineen, esineen tai muun omaisuuden, joka voidaan takavarikoida, mikäli on todennäköistä, että tuo huumausaine tai muu omaisuus tultaisiin tuomitsemaan valtiolle menetetyksi, eikä sillä ole huomattavaa arvoa.

9 §.

(Kuten hallituksen esityksen 8 §.)

10 §.

(Kuten hallituksen esityksen 9 §.)

Samalla valiokunta edellä mainittuun ja lakivaliokunnan lausuntoon viitaten ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin huumaaviin tarkoituksiin käytettävien teknisten liuottimien ja lääkeaineiden saannin vaikeuttamiseksi, näiden aineiden käytön valvonnan tehostamiseksi sekä erityisesti huumausaineiden, mainittujen teknisten liuottimien ja lääkeaineiden väärinkäytön seurauksia koskevan hoito- ja valistustoiminnan järjestämiseksi.

Edellä olevan perusteella ja lakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 29 ja 399 (molemmat 1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Lopuksi valiokunta edellä olevan perusteella ehdottaa lakivaliokunnan lausuntoon yhtyen,

että toivomusaloite n:o 55 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paananen, varapuheenjohtaja Ruokola, jäsenet Heino, Hemmi, Kaipainen, Kauppi, Lehmonen, L. Linna (osittain), Myyryläinen, Paasivuori, Penttinen, Räsänen, Salo, Sigfrids, Sutinen, Tiekso ja Vaittinen.

Vastalause.

Keskeiseksi ja samalla eniten erimielisyyttä herättäneeksi kysymykseksi hallituksen huumausainelakiesityksessä on muodostunut kysymys huumausaineiden käytön rangaistavuudesta. Asiaa perusteellisesti tutkinut lakivaliokunta on lausunnossaan tullut siihen tulokseen, että huumausainerikoksena olisi rangaistava myös huumausaineen luvaton käyttäminen. Huolimatta lakivaliokunnan lausunnosta ja siinä esitetyistä perusteluista talousvaliokunnan enemmistö on omaksunut sen kannan, ettei huumausaineiden käyttö olisi rangaistava teko. Me allekirjoittaneet emme voi yhtyä talousvaliokunnan enemmistön kantaan. Sen lisäksi, mitä lakivaliokunta on lausunnossaan esittänyt, pyydämme perustella kantaamme seuraavilla näkökohdilla.

Huumausaineiden käyttäjissä on erotettava kaksi eri ryhmää. Ensimmäisen ryhmän muodostavat ne lukumäärältään 3 000—4 000 huumausaineiden vakituista käyttäjää, jotka ovat jo täysin riippuvaisia aineista ja joiden ainoan elämän sisällön muodostavat huumausaineet. Heidän kannaltaan rangaistus joissakin tapauksissa voi merkitä jopa aineesta irtipääsyä.

Toisen ryhmän muodostavat ne nuoret, jotka lähinnä seuran vuoksi, kokeilunhalusta ja uteliaisuudesta ovat ryhtyneet käyttämään huumausaineita. Heidän lukumääränsä on edelliseen ryhmään verrattuna ainakin kymmenkertainen. Nyt esillä olevan lainsäädännön tulisi kohdistua juuri heihin ja heidän auttamiseensa. Me emme voi yhtyä valiokunnan enemmistön mielipiteeseen, että huumausaineiden käyttö olisi yksinomaan seurausta yhteiskunnallisista ongelmista. Useimmiten käytön syynä on kokeilunhalu ja uteliaisuus sekä yksilökohtaiset ongelmat. Jos nyt vielä tällainen käyttö lailliste-taan, ts. sitä ei pidettäisi rangaistavana tekona, ei se missään tapauksessa hillitsisi kokeilunhalua. Huumausaineiden käytön rangaistavuutta ei myöskään voida pitää esteenä hoitoon hakeutumiselle, koska huumausaineen käyttäjät eivät tunne hoidon tarvetta. Varsinkaan nuorten henkilöiden kohdalla rangaistukseen tuomitseminen ei ole hoitoon pääsyn esteenä, koska useimmissa tapauksissa heidät voidaan huumausaineiden käytöstä oikeuden harkinnan mukaan jättää rangaistukseen tuomitsematta tai tuomita sakkorangaistukseen taikka antaa ehdollinen rangaistustuomio. Vaitiolovelvollisuus, joka hyväksyttiin hiljattain muun muassa kasvatusneuvolalain yhteydessä ja joka toivottavasti tulee hyväksytyksi myös kansanterveyslaissa, varmistaa takeet siitä, ettei terveydenhuoltohenkilökunta anna ilmi hoitoon hakeutuvia huumausaineiden käyttäjiä. Useat käytännössä saadut kokemukset osoittavat myös, miten monet nuoret huumausaineiden käyttäjät, joilta pakkokeinoin on evätty huumausaineitten saanti, ovat olleet iloisia ja tyytyväisiä siitä, että heidät on estetty niitä saamasta, ennen kuin se olisi ollut liian myöhäistä.

Huumausaineiden käyttö on meillä jo nyt muodostunut erittäin kipeäksi yhteiskunnalliseksi ongelmaksi, jonka voittamiseksi on käytettävä kaikkia mahdollisia keinoja, vaikka ne joidenkin kohdalla johtaisivat rangaistusmenettelyynkin.

Edellä sanotun perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä:

Huumausainelaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

2 §.

Joka luvattomasti valmistaa tai valmistuttaa, kuljettaa, kaupaksi tarjoaa, ostaa, myy, välittää tai muulla tavoin levittää huumausainetta tai sitä yrittää taikka pitää huumausainetta hallussaan tai *käyttää sitä taikka* luovuttaa lääkemääräyksen tai muun huumausaineen saantiin

oikeuttavan asiakirjan, on tuomittava *huumausainerikoksesta* vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai sakkoon.

3—9 §.
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Eeva Kauppi. **Maija Heino.** **Alli Vaittinen.**

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Liite.

Helsingissä,
1 päivänä huhtikuuta 1971.
Lausunto n:o 2.

Talousvaliokunnalle.

Talousvaliokunta on 4 ja 11 päivänä marraskuuta 1970 päivätyissä kahdessa kirjeessä pyytänyt, eduskunnan päätöksen mukaisesti, lakivaliokunnan lausuntoa, ensiksi mainitussa kirjeessä hallituksen esityksestä n:o 128 (1970 vp.) huumausainelaiksi ja jälkimmäisessä ed. Tuomiojan ym. lakialoitteesta n:o 399 (1970 vp.) huumausainelaiksi. Eduskunnan päätettyä 13 päivänä marraskuuta 1970 siirtää lakivaliokuntaan lähetetyt ed. Mäen ym. lakialoitteen n:o 29 (1970 vp.) laiksi rikoslain muuttamisesta ja ed. Bernerin ym. toivomusaloitteen n:o 55 (1970 vp.) huumausainerikosten rangaistusten koventamisesta talousvaliokunnan valmisteltavasti käsiteltäväksi ja määrättyä, että lakivaliokunnan oli annettava aloitteista talousvaliokunnalle lausunto, lakivaliokunta on käsitellyt mainitut aloitteet samassa yhteydessä. Lakivaliokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina professorit Toivo Pihkanen, Antti Alha ja Aimo Pekkarinen, hallitusneuvokset Uuno Nevala ja Keijo Virkkunen sosiaali- ja terveysministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Timo Mäkinen oikeusministeriöstä, lääkintöneuvokset Raimo Miettinen ja Holger Hultin, apteekkineuvos Pentti Tuominen ja ylilääkäri Pertti Torsti lääkintöhallituksesta, hovioikeudenneuvos Paavo Hiltunen Helsingin hovioikeudesta, oikeusneuvosmies Mauno Pekkanen ja kaupunginviskaali Jorma Seise Helsingin raastuvanoikeudesta, apulaisprofessori Juhana Idänpään-Heikkilä, filosofian maisteri Kaarlo Helasvuo ja yhteiskuntatieteiden maisteri Aarno Huhtala Helsingin lastensuojeluvirastosta, dosentti, valtiotieteen tohtori Kettil Bruun alkoholitutkimussäätiöstä, valtiotieteen maisteri Risto Jaakkola Helsingin yliopiston sosiaalitieteiden laitoksilta, psykiatri Pekka Sävy ja sosiaalityöntekijä Aulis Junes Arkadian nuorisoklinikasta, apulaisosastonjohtaja Unto Vuono ja komisario Torsti Koskinen Helsingin poliisilaitoksen rikospoliisiosastosta, opiskelija Ritva Jurva sekä sosiaalityöntekijä Helga Dyhr. Lakivaliokunta esittää kunnioittavasti lausuntonaan seuraavaa.

Huumausaineiksi määriteltyjen aineiden ja valmisteiden sekä muidenkin huumaavien aineiden väärinkäyttö on viime vuosina lisääntynyt Suomessa, kuten useissa muissakin maissa, suorastaan hälyyttävällä tavalla. Tällainen väärinkäyttö aiheuttaa merkittäviä haittoja sekä huumaavien aineiden käyttäjille itselleen että yhteiskunnalle. Tästä syystä on ryhdyttävä kaikkiin käytettävissä oleviin toimenpiteisiin huumaavien aineiden väärinkäytön rajoittamiseksi ja väärinkäytöstä aiheutuvien haittavaikutusten vähentämiseksi. Sekä hallituksen esityksen että lakialoitteiden ja toivomusaloitteen tarkoituksena on kriminaalipoliittisin toimenpitein vähentää mainittujen aineiden väärinkäyttöä. Lakivaliokunta on katsonut aiheelliseksi lyhyesti puuttua myös muihin huumaavien aineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi ja väärinkäytön haittavaikutusten vähentämiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus huumausainelaiksi koskee, kuten voimassa oleva huumausaineista 23 päivänä marraskuuta 1956 annettu lakikin (572/56) vain osaa huumaaviin tarkoituksiin käytetyistä aineista ja valmisteista. Niinpä useat mainittuun tarkoitukseen käytetyt lääkeaineet ja tekniset liuottimet eivät ole huumausainemääräysten alaisia. Koska tutkimuksissa on osoitettu, että monet henkilöt käyttävät huumaamistarkoituksessa lääkeaineita tai teknisiä liuottimia, etenkin terveydelle vaaralliseksi osoittautunutta tinneriä, olisi näitä aineita koskevia säännöksiä ja määräyksiä, varsinkin apteekkitavaroita ja myrkkyjä koskevia, tarkistettava niin, että niiden saanti vaikeutuisi. Erityisesti olisi harkittava toimenpiteitä tinnerin käytön rajoittamiseksi sekä lääkeaineiden määräämisen valvonnan tehostamiseksi niin, ettei sama henkilö voisi saada lääkemääräystä useammalta eri lääkäriltä. Mahdollisten toimenpiteiden osalta valiokunta

viittaa huumausainekomitean mietinnössä (1969:B 53) tehtyihin ehdotuksiin. Mikäli ainoastaan huumausaineiksi määritellyt aineet ja valmisteet ovat huumausainelainsäädännön määräämän tarkemman valvonnan alaisia, on tästä seurauksena, että huumaavien aineiden väärinkäyttäjät siirtyvät käyttämään korvikeaineina teknisiä liuottimia tai saatavissa olevia lääkeaineita. Tämä koskee etenkin nuoria henkilöitä, joiden kohdalla huumaavien aineiden haittavaikutukset muodostuvat suurimmiksi. Vaikka korvikeaineisiin siirtymistä tuskin voidaan kokonaan estää, riippuu ehdotetun huumausainelain tehokkuus olennaisesti siitä, millaisia mainittuja vaarallisimmiksi katsottuja korvikeaineita koskevat säännökset ovat.

Huumausaineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi on myös kiinnitettävä erityistä huomiota tiedotus- ja valistustoimintaan etenkin kouluikäisten lasten ja nuorten, mutta myös muiden, kuten lasten vanhempien ja opettajien kohdalla. Täten voitaneen tehokkaimmin ehkäistä huumausaineiden väärinkäyttöä sellaisten henkilöiden osalta, jotka eivät ole vielä joutuneet riippuvaisiksi noista aineista. Toisaalta tarvitaan nykyistä tehokkaampia toimenpiteitä huumausaineiden väärinkäyttäjien hoidon ja huollon järjestämiseksi. Tässä yhteydessä olisi myös harkittava mahdollisuutta, että väärinkäyttäjät määrättäisiin rangaistukseen tuomitsemisen sijasta hoidettavaksi hoitolaitoksessa tai avohoidossa.

Huumausainerikoslain on katsottava kriminaalipoliittisena toimenpiteenä kohdistuvan ensi sijassa niihin, jotka toimittavat väärinkäyttäjille huumausaineita. Tämän lisäksi se osoittaa yhteiskunnan suhtautumisen yleensä huumausaineiden käyttöön ja sillä on siten katsottava olevan myös merkittävä ennaltaehkäisevä vaikutus. Tämä tietenkin edellyttää, että mainittu tiedotus- ja valistustoiminta ulotetaan koskemaan huumausainerikosten rangaistusseuraamuksia. Huumausainerikoslain tehokkuus ennaltaehkäisevässä mielessä on kuitenkin riippuvainen myös siitä, kuinka suuri on huumausainerikosten ilmitulon mahdollisuus. Tämän vuoksi on korostettava myös poliisi- ja tulliviranomaisten suorittaman valvonta- ja tutkintatoiminnan tehostamista.

Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksena on ensisijaisesti huumausainerikoksista säädettyjen rangaistusten korottaminen, minkä lisäksi siinä ehdotetaan toteutettavaksi huumausainerikosten porrastus teon törkeyden mukaan. Olennaista muutosta voimassa olevaan lainsäädäntöön merkitsisi myös se, että ehdotuksen mukaan huumausaineen käyttö ei enää olisi rangaistava teko. Vaikka huumausainerikoksista säädettyjen rangaistusten korottamisella ei voida ratkaista huumausaineiden väärinkäyttöön liittyviä kysymyksiä, on ilmeistä, että rangaistusten ankaruudella on merkitystä nimenomaan suureen taloudelliseen voittoon pyrkivän rikollisuuden, kuten huumausaineiden levittämisen, vastustamisessa. Tämän vuoksi valiokunta yhtyy kannattamaan ehdotuksessa toteutettua erityisen, törkeän huumausainerikoksen muodostamista ja enimmäisrangaistuksen korottamista. Ehdotuksen mukaiset säännökset eivät supista poliisin oikeutta pakkokeinojen käyttöön eivätkä siis periaatteessa rajoita poliisin nykyisiä mahdollisuuksia tutkia huumausainerikoksia. Sitä vastoin valiokunta ei voi yhtyä esityksen perusteluihin siinä, että huumausaineen luvaton käyttö ei olisi enää rangaistava teko. Tosin, kuten esityksen perusteluissakin todetaan, tällä kysymyksellä ei ole yksityisen huumausaineen väärinkäyttäjän kannalta suurtakaan merkitystä, koska hän useimmiten syyllistyisi myös rangaistavaksi säädettyyn tekomuotoon, lähinnä huumausaineen hallussapitoon. Rangaistavuuden poistaminen tässä vaiheessa, jolloin huumausaineiden väärinkäyttö on voimakkaasti lisääntymässä, voitaisiin kuitenkin tulkita käytön hyväksymiseksi. Kriminalisoinnin säilyttäminen sitä vastoin osoittaisi yhteiskunnan edelleen suhtautuvan kielteisesti huumausaineiden luvattomaan käyttöön ja sillä on siten katsottava olevan merkittävä ennaltaehkäisevä vaikutus. Kun on väitetty, että käytön rangaistavuus vaikeuttaisi väärinkäyttäjien hoitoon hakeutumista, valiokunta on katsonut, ettei tällä seikalla ole yleisempää merkitystä etenkin kun rangaistusuhka huumausaineen luvattomasta hallussapidosta edelleen säilyisi.

Huumausaineita olisivat esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen alaiset aineet, minkä lisäksi asetuksella voitaisiin määrätä huumausainemääräysten alaisiksi muitakin aineita, joilla on huumaava tai siihen rinnastettava vaikutus. Säännös vastaa vuonna 1956 huumausaineista annettua lakia kuitenkin niin, että mainitussa laissa on vain yleisesti viitattu kansainvälisiin huumausainesopimuksiin ja että ehdotetun säännöksen mukaan huumausaineiksi voitaisiin katsoa muitakin aineita kuin lääke-

aineita. Koska valiokunnan saaman tiedon mukaan on odotettavissa, että Suomi hyväksyy vuoden 1961 huumausaineyleissopimusta täydentäviä sopimuksia, näyttää yksityiskohtainen viittaus vuoden 1961 sopimukseen tarpeettomalta. Ehdotuksen 1 §:ää laadittaessa on noudatettu aikaisemmassa laissa omaksuttua kirjoitustapaa, mitä ei voida pitää lakiteknillisesti hyvänä eikä apteekkitavaralakiin viittaavilta osin riittävän selvänä. Tämän vuoksi olisi pykälä kirjoitettava seuraavasti:

"Huumausaineella tarkoitetaan tässä laissa kansainvälisten huumausainesopimusten alaisia aineita ja valmisteita sekä sen mukaan kuin asetuksella säädetään myös muita aineita, joilla on huumaava tai siihen rinnastettava vaikutus.

Asetuksella voidaan kieltää 1 momentissa tarkoitettujen aineiden ja valmisteiden maahantuonti, maastavienti, valmistus ja kauppa sekä antaa muita huumausaineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi tarpeellisia, näitä aineita ja valmisteita koskevia määräyksiä.

Huumausaineista, jotka ovat apteekkitavaroita, on lisäksi voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty."

Kuten edellä on todettu, lakivaliokunta katsoo, että huumausainerikoksena olisi rangaistava myös huumausaineen luvaton käyttäminen. Tästä olisi seurauksena mm. se, että kehottaminen tällaiseen tekoon voitaisiin rangaista rikoslain 16 luvun 8 §:n mukaan. Kun esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 2 §:n mukaan rangaistus huumausainerikoksesta olisi vankeutta enintään 2 vuotta tai sakkoa, ei valiokunta ole pitänyt aiheellisena muodostaa erityistä rangaistusasteikkoa huumausaineen luvatonta käyttämistä ja muita lievempiä tekomuotoja varten etenkin, kun tämä saattaisi rajoittaa poliisin oikeutta käyttää pakkokeinoja huumausainerikosten tutkimisessa. Ehdotuksen 2 § sisältää lukuisia eri tekomuotoja, jotka osaksi peittävät toisensa, mutta tällaisessa lainsäädännössä, jossa pyritään mahdollisimman pitkälle kriminalisoimaan eri tekomuodot, menettelytapa on hyväksyttävä. Esim. tekomuoto "ostaa" ei ole tarkoitettu ensisijaisesti huumausaineen käyttäjiä vastaan, vaan sen mukaan voidaan tuomita rangaistukseen henkilö, joka on tehnyt sopimuksen huumausaineen ostamisesta, vaikka hän ei olisi vielä puuttunutkaan siihen. Huumausaineen luvattoman käytön kriminalisoinnista päättäessään valiokunta on ottanut huomioon, että henkilöihin, jotka pitävät huumausainetta hallussaan ainoastaan omaa käyttöään varten tai vain käyttävät sitä, olisi sovellettava poliisilain 14 §:n 2 momentin, rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen 15 §:n 2 momentin ja rikoslain 3 luvun 5 §:n 2 momentin säännöksiä ilmoittamatta, syyttämättä ja tuomitsematta jättämisestä. Erityistä syyttämättä tai tuomitsematta jättämistä koskevaa säännöstä ei ole katsottu aiheelliseksi ehdottaa huumausainelakiin. Edellä sanotun perusteella ehdotuksen 2 § olisi kirjoitettava seuraavasti:

"Joka luvattomasti valmistaa tai valmistuttaa, kuljettaa, kaupaksi tarjoaa, ostaa, myy, välittää tai muulla tavoin levittää huumausainetta tai sitä yrittää taikka pitää huumausainetta hallussaan tai *käyttää sitä taikka* luovuttaa lääkemääräyksen tai muun huumausaineen saantiin oikeuttavan asiakirjan, on tuomittava *huumausainerikoksesta* vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai sakkoon."

Esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 3 §:ssä on lueteltu tapaukset, jolloin huumausainerikosta olisi yleensä, mutta ei aina pidettävä törkeänä. Lakivaliokunta yhtyy esityksessä omaksuttuun kantaan, mutta katsoo lisäksi, että törkeänä olisi yleensä pidettävä myös tapausta, jolloin huumausainetta luovutetaan lapselle. Huumausaineiden levittäminen kohdistuu useissa tapauksissa nimenomaan hyvin nuoriin henkilöihin ja huumausaineet aiheuttavat tässä ikäryhmässä ilmeisesti suurimmat haittavaikutukset. Kuitenkaan ei rikosta olisi katsottava törkeäksi yksistään tällä perusteella, jos kysymys on nuorten kesken tapahtuvasta huumausaineen luovuttamisesta. Tämän vuoksi sanottu 3 § olisi kirjoitettava esim. seuraavasti:

"Jos 2 §:ssä tarkoitetussa teossa on kysymys suuremmassa laajuudessa tai ammattimaisesti harjoitetusta toiminnasta taikka erityisen vaarallisesta tai vahingollisesta huumausaineesta tai huomattavan suuresta määrästä huumausainetta *taikka kaksikymmentä vuotta täyttäneen henkilön suorittamasta huumausaineen luovuttamisesta kuuttatoista vuotta nuoremmalle lapselle,* ja tekoa on edellä mainituissa tai muissa tapauksissa, huomioon ottaen rikokseen johtaneet ja siitä ilmenevät seikat kokonaisuudessaan, pidettävä törkeänä, on rikoksentekijä tuomittava *törkeästä huumausainerikoksesta* kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi tai vankeuteen vähintään yhdeksi vuodeksi."

Vaikka säännösehdotuksessa viitataan 2 §:n kaikkiin tekomuotoihin, on selvää, ettei esim. huumausaineen hallussapitoa ainoastaan omaa käyttöä varten tai sen käyttämistä ole pidettävä törkeänä rikoksena.

Kun henkilö, joka luovuttaa salakuljetettua huumausainetta lapselle, voidaan lakiehdotuksen 8 §:n mukaan tuomita myös tämän pykälän tarkoittamasta törkeästä rikoksesta, ei vastaavan lisäyksen tekeminen lakiehdotuksen 5 §:n 2 momenttiin ole tarpeellista etenkin, kun se ei näytä liittyvän huumausaineen salakuljetuksen perustunnusmerkistöön. Siitä, että huumausaineen salakuljetusta käsitellään tullirikoksena, aiheutuu hankaluuksia tullirikosoikeudenkäyntiä koskevien erityissäännösten johdosta. Nämä hankaluudet poistuvat vasta tullirikoksia koskevien oikeudenkäyntisäännösten uudistamisen yhteydessä.

Rikoksen valmistelun rangaistavuus on poikkeuksellista. Valiokunta yhtyy kuitenkin kannattamaan lakiehdotuksessa toteutettua törkeän huumausainerikoksen valmistelun kriminalisointia.

Takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa 12 päivänä kesäkuuta 1959 annetun lain (260/59) mukaan raukeaa takavarikko, jos syytettä rikoksesta, joka on aiheuttanut takavarikon, ei panna vireille määräajassa. Kun ei ole asianmukaista, että huumausaine tai muu esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 7 §:ssä tarkoitettu omaisuus palautuisi huumausainerikokseen syyllistyneelle, olisi takavarikkoasia saatettava erikseen vireille oikeudessa niissäkin tapauksissa, joissa syyte jätetään nostamatta. Tällaisen ilmeisesti usein syytteen aiheuttavan menettelyn välttämiseksi olisi aiheellista sisällyttää huumausainelakiin 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun alkoholilain (459/68) 96 §:ää vastaava säännös siitä, että poliisimies voi määrätyin edellytyksin hävittää sellaisen omaisuuden. Sanottu lakiehdotuksen 8 §:ksi otettava säännös voitaisiin kirjoittaa esim. seuraavasti:

"Vangitsemiseen oikeutettu poliisimies saa todistettavasti hävittää tai hävityttää sellaisen edellä 7 §:ssä tarkoitetun huumausaineen, esineen tai muun omaisuuden, joka voidaan takavarikoida, mikäli on todennäköistä, että tuo huumausaine tai muu omaisuus tultaisiin tuomitsemaan valtiolle menetetyksi, eikä sillä ole huomattavaa arvoa."

Tällöin lakiehdotuksen 8 ja 9 § siirtyisivät 9 ja 10 §:ksi.

Koska valiokunta pitää aikaisemmin mainittuja toimenpiteitä teknisten liuottimien ja lääkeaineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi sekä hoito- ja valistustoiminnan tehostamiseksi erittäin tärkeinä, olisi huumausainelakiehdotuksen hyväksymisen yhteydessä lisäksi hyväksyttävä sanottuja toimenpiteitä koskeva toivomus. Se voitaisiin laatia esim. seuraavansisältöiseksi: *"että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin huumaaviin tarkoituksiin käytettävien teknisten liuottimien ja lääkeaineiden saannin vaikeuttamiseksi, näiden aineiden käytön valvonnan tehostamiseksi sekä erityisesti huumausaineiden, mainittujen teknisten liuottimien ja lääkeaineiden väärinkäytön seurauksia koskevan hoito- ja valistustoiminnan järjestämiseksi."*

Kun valiokunta ehdottaa huumausainelain uudistamista hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen pohjalta, jossa huumausainerikosten rangaistuksia ehdotetaan korotettavaksi, olisi kaikki mainitut aloitteet hylättävä.

Edellä olevaan viitaten valiokunta kunnioittaen esittää lausuntonaan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin siten muutettuna kuin edellä on esitetty,

että lakialoitteisiin n:ot 29 ja 399 (1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin,

että toivomusaloite n:o 55 (1970 vp.) hylättäisiin ja

että eduskunta hyväksyisi lausunnossa mainitun toivomuksen.

Lakivaliokunnan puolesta:

Georg C. Ehrnrooth

Erik Svinhufvud.

Eriävä mielipide.

Lakivaliokunta on 1 päivänä huhtikuuta 1971 talousvaliokunnalle antamassaan lausunnossa hallituksen esityksestä n:o 128 (1970 vp.) huumausainelaiksi ehdottanut lain 2 §:n kirjoitettavaksi siten, että myös huumausaineiden käyttö tulisi rangaistavaksi. Valiokunta on perustellut kantaansa lähinnä sillä, että rangaistavuuden poistaminen tässä vaiheessa, jolloin huumausaineiden väärinkäyttö on voimakkaasti lisääntymässä, voitaisiin tulkita käytön hyväksymiseksi.

Huumausaineiden käyttämisen saavutettua nykyisen laajuutensa ei enää voida jättää huomiotta huumausaineiden käytön kielteisiä seuraamuksia. On kuitenkin niin, että huumausaineiden samoinkuin alkoholin väärinkäyttö sinänsä on seurausta yhteiskunnallisista ja yksilökohtaisista ongelmista. Huumausaineiden käyttäjäksi jouduttuaan henkilölle syntyy riippuvuustila, jolloin hän ei enää omatoimisesti kykene irroittautumaan huumausaineista. Tämän vuoksi huumausaineiden käyttämistä ei olisi katsottava rangaistavaksi teoksi. Luopumista käytön rankaisemisesta ei ole nähtävä huumausaineiden käytön hyväksymisenä, säilyyhän huumausaineiden hallussapito edelleen rangaistuksen alaisena, vaan kehoituksena ja kannustuksena hoitoon hakeutumiselle. Huumausainelain 2 § olisi näin ollen hyväksyttävä hallituksen esityksen mukaisena.

Helsingissä huhtikuun 1 päivänä 1971.

Seija Karkinen.
Kaisa Raatikainen.
Aarne Koskinen.
Helvi Niskanen.
Kaarle Salmivuori.
Eero Salo.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 168 hallituksen esityksen johdosta huumausainelaiksi.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Mäen ym. lakialoitteen n:o 29 ja ed. Tuomiojan ym. lakialoitteen n:o 399 (molemmat 1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 12 tehtyjä ehdotuksia kuitenkin jäljempänä näkyvin muutoksin, ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Huumausainelaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

(Kuten talousvaliokunnan mietinnössä.)

2 §.

Joka luvattomasti valmistaa tai valmistuttaa, kuljettaa, kaupaksi tarjoaa, ostaa, myy, välittää, tai muulla tavoin levittää huumausainetta tai sitä yrittää taikka pitää huumausainetta hallussaan tai käyttää sitä taikka luovuttaa lääkemääräyksen tai muun huumausaineen saantiin oikeuttavan asiakirjan, on tuomittava huumausainerikoksesta vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai sakkoon.

3—10 §.

(Kuten talousvaliokunnan mietinnössä.)

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 29 ja 399 (molemmat 1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen huumausainelaiksi.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 128 huumausainelaiksi, ja Talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 12 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 168.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta edellyttää, että Hallitus kiireellisesti asettaa sosiaali- ja terveysministeriöön toimikunnan päihdeaineiden väärinkäyttäjien hoidon, huollon ja jälkihuollon alaan kuuluvien tehtävien hoitamista varten.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Huumausainelaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Huumausaineella tarkoitetaan tässä laissa Suomea sitovan kansainvälisen huumausainesopimuksen alaisia aineita ja valmisteita sekä sen mukaan kuin asetuksella säädetään myös muita aineita, joilla on huumaava tai siihen rinnastettava vaikutus.

Asetuksella voidaan kieltää 1 momentissa tarkoitettujen aineiden ja valmisteiden maahantuonti, maastavienti, valmistus ja kauppa sekä antaa muita huumausaineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi tarpeellisia, näitä aineita ja valmisteita koskevia määräyksiä.

Huumausaineista, jotka ovat apteekkitavaroita, on lisäksi voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty.

2 §.

Joka luvattomasti valmistaa tai valmistuttaa, kuljettaa, kaupaksi tarjoaa, ostaa, myy, välittää tai muulla tavoin levittää huumausainetta tai sitä yrittää taikka pitää huumausainetta hallussaan tai käyttää sitä taikka luovuttaa lääkemääräyksen tai muun huumausaineen saantiin oikeuttavan asiakirjan, on tuomittava *huumausainerikoksesta* vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai sakkoon.

3 §.

Jos 2 §:ssä tarkoitetussa teossa on kysymys suuremmassa laajuudessa tai ammattimaisesti harjoitetusta toiminnasta taikka erityisen vaarallisesta tai vahingollisesta huumausaineesta tai huomattavan suuresta määrästä huumausainetta ja tekoa on edellä mainituissa tai muissa tapauksissa, huomioon ottaen rikokseen johtaneet ja siitä ilmenevät seikat kokonaisuudessaan, pidettävä törkeänä, on rikoksentekijä tuomittava *törkeästä huumausainerikoksesta* kuritushuoneeseen enintään kymmeneksi vuodeksi tai vankeuteen vähintään yhdeksi vuodeksi.

4 §.

Joka 3 §:ssä tarkoitetun rikoksen tekemistä varten hankkii siihen tarvittavia välineitä taikka sanotussa tarkoituksessa luovuttaa, välittää tai ottaa vastaan rahaa tai tavaraa, on tuomittava *törkeän huumausainerikoksen valmistelusta* vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai sakkoon.

5 §.

Joka luvattomasti tuo maahan tai vie maasta huumausainetta taikka sitä yrittää, on tuomittava *huumausaineen salakuljetuksesta* vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai sakkoon.

Jos 1 momentissa tarkoitetussa teossa on kysymys suuremmassa laajuudessa tai ammattimaisesti harjoitetusta toiminnasta taikka erityisen vaarallisesta tai vahingollisesta huumausaineesta tai huomattavan suuresta määrästä huumausainetta ja tekoa on edellä mainituissa tai muissa tapauksissa, huomioon ottaen rikokseen johtaneet ja siitä ilmenevät seikat kokonaisuudessaan, pidettävä törkeänä, on rikoksentekijä tuomittava *törkeästä huumausaineen salakuljetuksesta* kuritushuoneeseen enintään kymmeneksi vuodeksi tai vankeuteen vähintään yhdeksi vuodeksi.

6 §.

Joka muulla kuin 2—5 §:ssä tarkoitetulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, on tuomittava, jollei teosta muualla ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *huumausainerikkomuksesta* sakkoon.

7 §.

Tässä laissa mainitun rikoksen kohteena ollut huumausaine on tuomittava valtiolle menetetyksi. Jos huumausaine on siirtynyt toiselle taikka hukattu tai hävitetty, on sen arvo kokonaan tai osaksi tuomittava menetetyksi.

Menetetyksi on tuomittava myös rikoksentekijälle tai sille, jonka puolesta tai hyväksi hän on toiminut, kuuluva moottoriajoneuvo tai muu kuljetusväline, jolla on arvoltaan tai määrältään pääasiallisena lastina luvattomasti kuljetettu tai yritetty kuljettaa huumausainetta tai jota pääasiassa on käytetty huumausaineen luvatonta kuljettamista tarkoittavaan matkaan, ei kuitenkaan, milloin kuljetettu tai kuljetettavaksi aiottu ainemäärä on ollut niin vähäinen, että menetetyksi tuomitsemista olisi pidettävä kohtuuttomana. Jos mainitulla tavalla käytettyä kuljetusvälinettä ei voida tuomita omistajaltaan menetetyksi, on sen arvo vastaavasti tuomittava menetetyksi.

Sen lisäksi, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty, on noudatettava, mitä rikoslaissa on säädetty rikoksen tuottaman taloudellisen hyödyn sekä rikoksen tekemiseen käytetyn taikka yksinomaan tai pääasiallisesti rikoksen tekemistä varten valmistetun tai hankitun esineen tai omaisuuden menetettäväksi tuomitsemisesta.

8 §.

Vangitsemiseen oikeutettu poliisimies saa todistettavasi hävittää tai hävityttää sellaisen edellä 7 §:ssä tarkoitetun huumausaineen, esineen tai muun omaisuuden, joka voidaan takavarikoida, mikäli on todennäköistä, että tuo huumausaine tai muu omaisuus tultaisiin tuomitsemaan valtiolle menetetyksi, eikä sillä ole huomattavaa arvoa.

9 §.

Joka syyllistyy kahteen tai useampaan tässä laissa mainituista rikoksista siten, että kukin rikos koskee samaa erää huumausainetta tai sen osaa, on tuomittava, jollei jokin näistä rikoksista jo sisälly toiseen, kaikista rikoksista yhteen rangaistukseen sen lainkohdan säätämissä rajoissa, jossa on säädetty ankarin rangaistus.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 , ja sillä kumotaan huumausaineista 23 päivänä marraskuuta 1956 annettu laki (572/56).

Samalla Eduskunta on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin huumaaviin tarkoituksiin käytettävien teknisten liuottimien ja lääkeaineiden saannin vaikeuttamiseksi, näiden aineiden käytön valvonnan tehostamiseksi sekä erityisesti huumausaineiden, mainittujen teknisten liuottimien ja lääkeaineiden väärinkäytön seurauksia koskevan hoito- ja valistustoiminnan järjestämiseksi.

Helsingissä 7 päivänä tammikuuta 1972.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi yhteismetsäosuuksien lunastamisesta ja laiksi yhteismetsälain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 10 päivältä marraskuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 143 (1970 vp.). Kuultuaan asiantuntijoina metsäneuvos Tapio Korpelaa maa- ja metsätalousministeriöstä, ylimetsänhoitajaa Sauli Lahtea metsähallituksesta ja Kuusamon yhteismetsän hoitokunnan puheenjohtajaa, maanviljelijä Reino Mäkelää valiokunta esittää seuraavaa.

Vastauksessaan hallituksen esitykseen yhteismetsälaiksi eduskunta on 18 päivänä huhtikuuta 1969 lausunut, että hallitus kiireellisesti selvityttäisi, millä tavoin voitaisiin estää tiloja ositettaessa niihin kuuluvien yhteismetsäosuuksien jakaantuminen sellaisiin tiloihin kuuluviksi, joita ei käytetä pääasiallisesti maatilatalouden harjoittamiseen, ja tällaiset jo siirtyneet osuudet saada liitetyiksi sellaisiin tiloihin, joita käytetään pääasiallisesti maatilatalouden harjoittamiseen, sekä antaisi selvityksen perusteella asiasta esityksen eduskunnalle. Hallituksen esityksen tarkoituksena on luoda mahdollisuudet edellä selostettujen epäkohtien poistamiseksi. Esityksen yksityiskohtien osalta valiokunta, joka pitää esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä tarpeellisena, tekee seuraavat huomautukset ja muutosehdotukset.

Yhteismetsäosuuksien lunastamista koskevan lakiehdotuksen mukaan yhteismetsän osakunnalla olisi oikeus lunastaa käyvästä hinnasta sellaiseen tilaan kuuluva yhteismetsäosuus, jossa yksin tai yhdessä muiden samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvien tilojen kanssa on maatiluksia enintään kaksi hehtaaria. Mainitulla tavalla laskettuna suurempaankin tilaan kuuluva yhteismetsäosuus voitaisiin lunastaa, jos tilaa käytetään pääasiallisesti muuhun tarkoitukseen kuin maatilatalouden tai metsätalouden harjoittamiseen. Vastaavasti voitaisiin sanotunlainen tila, mikäli asianosaiset niin sopivat, yhteismetsälain muuttamista tarkoittavan lakiehdotuksen mukaan maanmittaustoimituksessa muodostaa siten, ettei siihen tule kuulumaan osuutta yhteismetsään. Hallituksen esityksessä on metsätalouden harjoittaminen siten rinnastettu maatilatalouden harjoittamiseen. Vaikka esitys poikkeaakin tältä osin eduskunnan edellä selostetusta lausumasta, valiokunta katsoo, huomioon ottaen pyrkimykset saada metsitetyksi pellot, joita ei käytetä maataloustuotantoon, esitykseen sisältyvät säännösehdotukset tältä osin tarkoituksenmukaisiksi, sikäli kuin on kysymys tilasta, jota ennen lain voimaantuloa on käytetty metsätalouden harjoittamiseen. Jos sen sijaan on kysymys metsätalouden harjoittamiseen käytettävästä tilasta, joka on muodostunut osittamalla lain voimaantulon jälkeen, valiokunta on, yhteismetsien tarkoitus huomioon ottaen, sitä mieltä, että tällaisissa tapauksissa tulisi yhteismetsän osakaskunnalla olla oikeus lunastaa tilaan kuuluva yhteismetsäosuus.

Edellä lausutun perusteella valiokunta on muuttanut yhteismetsäosuuksien lunastamista koskevan lakiehdotuksen 1 §:n 2 momenttia siten, että yhteismetsän osakaskunnalla on oikeus lunastaa myös metsätalouden harjoittamiseen käytettävään tilaan kuuluva yhteismetsäosuus, milloin tila on muodostunut osittamalla lain voimaantulon jälkeen. Vastaava muutos on tehty yhteismetsälain muuttamista tarkoittavan lakiehdotuksen 6 §:n 3 momenttiin. Käsittelyn jouduttamiseksi valiokunta on muuttanut momentin sanamuotoa myös siten, että niissä tapauksissa, jolloin yhteismetsän osakaskunta on yhteismetsäosuuden lunastamisen kannalla, osuuden lunastamisesta päätetään lohkomisen yhteydessä suoritettavassa toimituksessa.

Hallituksen esitystä käsitellessään valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että lakiehdotuksessa tarkoitettujen yhteismetsäosuuksien lunastamisen esteeksi saattaa muodostua se, ettei yhteismetsän osakaskunnalla ole käytettävissään varoja osuuksien lunastamiseen. Tämän vuoksi saattaisi olla aiheellista selvittää, onko asianmukaista, että tällaisissa tapauksissa voitai-

siin valtion varoista antaa osakaskunnalle lai-na. Kun yhteisöt ovat yhä enenevässä määrin ostaneet tiloja, joihin kuuluu osuus yhteismetsään, ja kun tämän johdosta se tarkoitus, jota varten yhteismetsät on muodostettu, saattaa olennaisesti muuttua, olisi hallituksen valiokunnan mielestä selvitettävä, millä tavoin voitaisiin järjestää mahdollisuus yhteisöjen omistamiin tiloihin kuuluvien yhteismetsäosuuksien siirtymiseen yhteismetsän osakaskunnalle ja vastaisuudessa estää yhteismetsäosuuksien kuuluminen tällaisiin tiloihin.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

yhteismetsäosuuksien lunastamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään.

1 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Lunastaa voidaan sellaiseen tilaan kuuluva yhteismetsäosuus, jossa yksin tai yhdessä muiden samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvien tilojen kanssa on maatiluksia enintään kaksi hehtaaria. Mainitulla tavalla laskettuna suurempaankin tilaan kuuluva yhteismetsäosuus voidaan lunastaa, jos tilaa käytetään pääasiallisesti muuhun tarkoitukseen kuin maatilatalouden tai metsätalouden harjoittamiseen, *taikka metsätalouden harjoittamiseen, milloin tila on muodostunut osittamalla tämän lain voimaantulon jälkeen.*

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

2—11 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

yhteismetsälain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yhteismetsälain (485/69) 6 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

6 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on sanottu, voidaan *halkomisessa,* mikäli asianosaiset niin sopivat, *yhteismetsäosuuksien lunastamisesta päivänä kuuta 197 annetun lain (/7) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu (poist.)* tila *(poist.)* muodostaa siten, ettei siihen tule kuulumaan osuutta yhteismetsään. *Milloin mainitunlainen tila tulisi erotettavaksi lohkomisessa, tulee toimitusmiesten, jollei lohkomisessa ole esitetty yhteismetsän osakaskunnan päätöstä asiassa, tiedustella osakaskunnalta, käyttääkö se yhteismetsäosuuksien lunastamisesta annetussa laissa tarkoitettua lunastusoikeutta. Jos osakaskunta toimitusmiesten asettaman määräajan kuluessa ilmoittaa käyttävänsä lunastusoikeutta, päätetään osuuden lunastamisesta lohkomisen yhteydessä suoritettavassa, sanotun lain mukaisessa toimituksessa.*

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Edelleen valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus käsiteltäisiin valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Lopuksi valiokunta ehdottaa eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus selvityttäisi, millä tavoin voitaisiin järjestää mahdollisuus yhteisöjen omistamiin tiloihin kuuluvien yhteismetsäosuuksien siirtymiseen yhteismetsän osakaskunnalle ja vastaisuudessa estää yhteismetsäosuuksien kuuluminen tällaisiin tiloihin, ja antaisi asiasta, mikäli selviys antaa siihen aihetta, esityksen eduskunnalle.

Helsingissä 25 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, Vartia, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen Hykkäälä.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 38 hallituksen esityksen johdosta laiksi yhteismetsäosuuksien lunastamisesta ja laiksi yhteismetsälain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 8 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdotuksen mukaisina.

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1971.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi yhteismetsäosuuksien lunastamisesta ja laiksi yhteismetsälain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 143 laiksi yhteismetsäosuuksien lunastamisesta ja laiksi yhteismetsälain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 8 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 38, on hyväksynyt seuraavat lait, niistä ensimmäisen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen:

Laki

yhteismetsäosuuksien lunastamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Yhteismetsän osakaskunnalla on oikeus lunastaa käyvästä hinnasta yhteismetsäosuus sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Lunastaa voidaan sellaiseen tilaan kuuluva yhteismetsäosuus, jossa yksin tai yhdessä muiden samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvien tilojen kanssa on maatiluksia enintään kaksi hehtaaria. Mainitulla tavalla laskettuna suurempaankin tilaan kuuluva yhteismetsäosuus voidaan lunastaa, jos tilaa käytetään pääasiallisesti muuhun tarkoitukseen kuin maatilatalouden tai metsätalouden harjoittamiseen, taikka metsätalouden harjoittamiseen, milloin tila on muodostunut osittamalla tämän lain voimaantulon jälkeen.

Samaa taloudellista kokonaisuutta katsotaan olevan vain niiden tilojen, jotka kuuluvat samalle omistajalle tai jotka aviopuolisot erikseen tai yhdessä omistavat.

2 §.

Yhteismetsäosuuden lunastamisen edellytyksenä on, että metsähallitus on antanut osakaskunnalle siihen luvan.

Lupakysymyksen ratkaisemisessa on otettava huomioon tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat ja se, ettei lunastaminen tule kohtuuttomasti rasittamaan osakaskunnan taloutta.

3 §.

Osakaskunnan lunastusoikeuden käyttämisestä päätetään osakaskunnan tai sen edustajiston kokouksessa. Päätöksen tekemiseen kokouksessa saa sen estämättä, mitä 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yhteismetsälain (485/69) 21 §:ssä on säädetty, osallistua myös osakas, jonka osuuden lunastamisesta on kysymys.

4 §.

Yhteismetsäosuuden lunastamisesta päätetään maanmittaustoimituksessa, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty pakollisesta tilusvaihdosta. Toimitusta on haettava siltä maanmittauskonttorilta, jonka alueella yhteismetsä tai pääosa siitä on. Hakemukseen on liitettävä 2 §:ssä tarkoitettu metsähallituksen lupa.

Kustannukset 1 momentissa tarkoitetusta maanmittaustoimituksesta on osakaskunnan suoritettava.

5 §.

Maanmittauskonttorin on viipymättä ilmoitettava osakaskunnalle ja sille, jonka osuus on

lunastettu, toimituksen hyväksymisestä tai, jos toimituksesta on valitettu, maanjako-oikeuden lainvoimaisesta päätöksestä tai korkeimman oikeuden ratkaisusta. Maanmittaushallituksen on lähetettävä jäljennös korkeimman oikeuden ratkaisusta maanmittauskonttorille.

6 §.

Lunastushinta ja sille suoritettava korko on talletettava lääninhallitukseen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun 5 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on annettu osakaskunnalle tiedoksi. Jos lunastushinta on enintään tuhat markkaa, saadaan se korkoineen saman ajan kuluessa suorittaa tilan omistajalle tallettamista toimittamatta, jollei tila ole ulosmitattu, myymis- ja hukkaamiskiellon alainen tai kuulu konkurssipesään.

7 §.

Lunastushinnalle on suoritettava korkoa kuusi prosenttia toimituksen lopettamisen tai, jos toimituksesta on valitettu, sen lainvoimaiseksi tulon ja tallettamisen tai tilan omistajalle maksamisen väliseltä ajalta.

Talletettuja varoja jaettaessa ja maksettaessa on soveltuvilta kohdin noudatettava, mitä varojen jakamisesta ja maksamisesta on voimassa kiinteätä omaisuutta yleiseen tarpeeseen pakkolunastettaessa, ja on velkojalla lunastushintaan ja sen korkoon sama oikeus kuin hänellä on siihen tilaan, josta yhteismetsäosuus on lunastettu.

Lunastettu yhteismetsäosuus vapautuu vastaamasta sitä tilaa, josta osuus on lunastettu, kiinnityksen johdosta tai maksamattoman kauppahinnan oikeutta koskevien tai muiden säännösten nojalla rasittavista saamisista.

8 §.

Lunastusmenettely raukeaa, jollei 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua maanmittaustoimitusta ole pantu vireille kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun 2 §:ssä mainittu metsähallituksen lupa on annettu, tai jos vireille pantu toimitus jätetään sikseen tahi jollei lunastushintaa ja sille suoritettavaa korkoa talleteta lääninhallitukseen tai makseta tilan omistajalle 6 §:ssä sanotun ajan kuluessa.

Toimitusta älköön merkittäkö maarekisteriin, ennen kuin on esitetty selvitys siitä, että lunastushinta korkoineen on talletettu lääninhallitukseen tai maksettu tilan omistajalle. Toimitus on lainvoimainen, kun maarekisteriin merkitseminen on tapahtunut.

9 §.

Yhteismetsäosuuden lunastaminen ei aiheuta muutosta osakastilojen yhteismetsäosuuksien keskinäisiin suhteisiin eikä myöskään muutosta tilojen manttaaleihin.

10 §.

Lunastusoikeuden käyttämistä koskevaa osakaskunnan päätöstä vastaan ei yhteismetsälain 32 §:n nojalla saa nostaa moitekannetta sillä perusteella, kuuluuko yhteismetsäosuus pääasiallisesti maatilatalouden tai metsätalouden harjoittamiseen käytettävään tilaan vai ei.

11 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Laki
yhteismetsälain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaan muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yhteismetsälain (485/69) 6 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

6 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on sanottu voidaan halkomisessa, mikäli asianosaiset niin sopivat, yhteismetsäosuuksien lunastamisesta päivänä kuuta 197 annetun lain (/7) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu tila muodostaa siten, ettei siihen tule kuulumaan osuutta yhteismetsään. Milloin mainitunlainen tila tulisi erotettavaksi lohkomisessa, tulee toimitusmiesten, jollei lohkomisessa ole esitetty yhteismetsän osakaskunnan päätöstä asiassa, tiedustella osakaskunnalta, käyttääkö se yhteismetsäosuuksien lunastamisesta annetussa laissa tarkoitettua lunastusoikeutta. Jos osakas-

kunta toimitusmiesten asettaman määräajan kuluessa ilmoittaa käyttävänsä lunastusoikeutta, päätetään osuuden lunastamisesta lohkomisen yhteydessä suoritettavassa, sanotun lain mukaisessa toimituksessa.

— — — — — — — — — — — — — —

Samalla Eduskunta on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus selvityttäisi, millä tavoin voitaisiin järjestää mahdollisuus yhteisöjen omistamiin tiloihin kuuluvien yhteismetsäosuuksien siirtymiseen yhteismetsän osakaskunnalle ja vastaisuudessa estää yhteismetsäosuuksien kuuluminen tällaisiin tiloihin, ja antaisi asiasta, mikäli selvitys antaa siihen aihetta, esityksen Eduskunnalle.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 27 päivältä marraskuuta 1970 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 153 (1970 vp.). Tämän johdosta ulkoasiainvaliokunta, joka on eduskunnan päätöksen mukaisesti hankkinut asiasta valtiovarainvaliokunnan lausunnon, joka on pantu tämän mietinnön liitteeksi, sekä lisäksi kuullut ulkoasiainministeri Väinö Leskistä, neuvottelevaa virkamiestä Aarno Karhiloa ja lähetystöneuvos Kaarlo Murasta ulkoasiainministeriöstä, hallitussihteeri Rainer Söderholmia valtiovarainministeriöstä ja johtaja Jouko Voutilaista Suomen Pankista, kunnioittaen esittää seuraavaa.

Suomi on pyrkinyt verosopimussuhteeseen kaikkien EFTA-maiden kanssa. Kun Portugalin kanssa jo allekirjoitettu, esitykseen sisältyvä verosopimus ja Islannin kanssa lähiaikoina allekirjoitettava verosopimus ovat tulleet voimaan, Suomella olisi verosopimus kaikkien EFTA-maiden kanssa. Mainittakoon tässä yhteydessä, että myös Ruotsi ja Norja ovat tehneet verosopimuksen Portugalin kanssa.

Esitykseen sisältyvä verosopimus seuraa rakenteeltaan OECD:n mallisopimusta. Poikkeamat mallisopimuksesta ovat suhteellisen vähäisiä, niin kuin esityksen perusteluissa todetaan. Hallituksen esityksen ja valtiovarainvaliokunnan lausunnon perusteluissa mainituista syistä ulkoasiainvaliokunta yhtyy kannattamaan kysymyksessä olevaa sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä. Esityksen perusteluissa ei ole puututtu käsiteltävänä olevaan asiaan liittyviin poliittisiin näkökohtiin YK:n elinten tekemien päätösten pohjalta. Valiokunnan mielestä hallituksen asiana on toimia siten, että Suomen ja Portugalin taloudelliset suhteet eivät koidu YK:n tuomitseman siirtomaapolitiikan hyväksi.

Edellä lausuttuun viitaten ja saamansa selvityksen perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1970 Suomen ja Portugalin välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sorsa, varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Haarla, Honkonen, Kuusinen, Lindeman, Perheentupa, Rönkkö, Tarjanne, Tuomioja, Uusitalo ja Vennamo sekä varajäsenet Juvela ja Lähteenmäki.

Vastalause.

Kuten hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, on hyväksyttäväksi esitetyn sopimuksen tarkoituksena helpottaa suomalaista yritystoimintaa Portugalissa. Allekirjoittaneiden käsityksen mukaan tällainen pyrkimys on ristiriidassa niiden YK:n yleiskokouksen hyväksymien päätöslauselmien kanssa, joissa kehoitetaan jäsenmaita välttämään taloudellisia suhteita Portugaliin sen harjoittaman siirtomaapolitiikan vuoksi. Vaikka Suomi onkin pidättäytynyt äänestämästä kaikkein pisimmälle menevien päätöslauselmien puolesta, ovat edustajamme kuitenkin johdonmukaisesti vastustaneet siirtomaasortoa. Tämän kannan kanssa ei mielestämme ole sopusoinnussa hyväksyä kyseinen kahdenvälinen taloudellista yhteistyötä edistävä sopimus, kun yhä voimistuva mielipide maailmassa vaatii kaiken tällaisen yhteistyön täydellistä lopettamista. Tämän vuoksi ehdotamme, valtiokunnan enemmistön kannasta poiketen,

että hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Erkki Tuomioja.
A-V. Perheentupa.
Kuuno Honkonen.
Hertta Kuusinen.
Aulis Juvela.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Liite.

Helsingissä,
21 päivänä joulukuuta 1970.
Lausunto n:o 7.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on 1 päivänä kuluvaa joulukuuta päivätyssä kirjelmässä eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 153 Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suomen hallituksen ja Portugalin hallituksen välinen sopimus, joka on allekirjoitettu Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1970, seuraa rakenteeltaan Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) millisopimusta. Poikkeamat mallisopimuksesta ovat suhteellisen vähäisiä ja ne koskevat joko kohtia, joissa sopimusvaltioille kansainvälisestikin on järjestetty mahdollisuus vaihtoehtoisiin ratkaisuihin tai määräyksiä, jotka on täytynyt muotoilla ottamalla huomioon sopimusmaiden sisäisen lainsäädännön erityiset piirteet. Portugalin sisäisestä lainsäädännöstä johtuen on tehty tiettyjä poikkeamia kiinteätä omaisuutta, yhtiöveron ja myyntivoiton verotusta koskevien sopimussäännösten kohdalla. Suomalaisesta asunto-osakkeesta saatu vuokratulo on rinnastettu kiinteästä omaisuudesta saatuun tuloon ja verotetaan siten Suomessa.

Valiokunta, joka pitää käsiteltävänä olevaa verosopimusta asianmukaisena ja tarpeellisena, esittää kunnioittavasti pyydettynä lausuntonaan,

että hallituksen esitys ja siihen sisältyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä.

Valiokunnan puolesta:

Erkki Huurtamo.

Tarmo Kivilaakso.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 40 hallituksen esityksen johdosta Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 6 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 153 Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 6 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 40, on päättänyt

hyväksyä ne Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1970 Suomen ja Portugalin välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Suomen hallituksen ja Portugalin hallituksen välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1970 allekirjoitetun sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu. Mainittujen määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1971.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 49 hallituksen esityksen johdosta laiksi toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 27 päivältä marraskuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 157 (1970 vp.). Hankittuaan esityksestä eduskunnan päätöksen mukaisesti lakivaliokunnan lausunnon sekä lisäksi perustuslakivaliokunnan lausunnon, jotka molemmat ovat tämän mietinnön liitteinä, ja kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö Kaarlo Jaakko Temmestä, hallitussihteeri Veli-Martti Metsälampea ja esittelijä Pekka Karia liikenneministeriöstä, ylipoliisitarkastaja Erkki Korhosta sisäasiainministeriöstä, lainsäädäntöneuvoksia Björn Nyberghiä ja Per Lindholmia oikeusministeriöstä, lentokapteeni Ola Forsbergia Kansainvälisestä Liikennelentäjäliitosta, lentokapteeni Carl Wredeä Suomen Liikennelentäjien Yhdistyksestä sekä eduskunnan pääsihteeriä Olavi Salervoa valiokunta on käsitellyt asian ja esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt ehdotettua lainsäädäntöä välttämättömänä ja lakiehdotuksen säännöksiä pääosaltaan asianmukaisina. Valiokunta on kuitenkin katsonut olevan aihetta seuraaviin huomautuksiin ja muutosehdotuksiin.

1 §. Lakiehdotuksen mukaan turvaamistoimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä, milloin vaara lentoliikennettä vaarantavien rikollisten tekojen tekemiseen on olemassa. Tällaisessa tilanteessa viranomaisille annettaisiin valta puuttua myös yksityisen henkilön henkilökohtaiseen koskemattomuuteen suorittamalla henkilöön kohdistuva tarkastus tai katsastus. Viranomaisille myönnettävät valtuudet tarkastustoimenpiteisiin olisivat näin ollen laajemmat kuin nykyisin on tulli- ja poliisiviranomaisilla. Tämän vuoksi lakiehdotusta käsiteltäessä on kiinnitetty huomiota mainitun edellytyksen riittävyyteen. Lakivaliokunta, joka on pitänyt lakiehdotuksen määrittelyä liian ylimalkaisena, on lausunnossaan suositellut turvaamistoimenpiteiden edellytyksenä olevan vaaran astetta täsmennettäväksi siten, että lakia voitaisiin soveltaa silloin, kun *ilmeinen* vaara rikoksen tekemiseen on olemassa.

Kulkulaitosvaliokunnan käsityksen mukaan tarkoituksena on säätää laki, joka antaa viranomaisille riittävät mahdollisuudet ryhtyä ennakolta kaikkiin käytettävissä oleviin turvaamistoimenpiteisiin sellaisissa poikkeuksellisissa tilanteissa, kun ihmishenget, huomattavat omaisuusarvot ja kansainvälisen lentoliikenteen turvallisuus ovat vaarassa. Kansainvälisen lentoliikenteen monitahoisessa ja nopeatapahtumaisessa toimikentässä esiintyvien rikollisluontoisten vaaratilanteiden aste-erojen määrittely on erittäin vaikea tehtävä. Tulkitaanko vaara ilmeiseksi, todennäköiseksi, pelättäväksi tai yleensä olemassa olevaksi, ennenkuin turvaamistoimenpiteet voidaan käynnistää, on valiokunnan mielestä toissijainen seikka. Tärkeintä on se, että lentoliikenteen turvallisuudesta vastaavat ja siitä varsinkin vaaran uhatessa suuren vastuun kantavat voivat todella ryhtyä tehokkaisiin, kansainvälisen käytännön mukaisiin ja olosuhteisiin sopiviin vastatoimenpiteisiin, vaikkapa turhaankin. Sen vuoksi valiokunta ei ole katsonut voivansa yhtyä lakivaliokunnan suositukseen, vaan pitää hallituksen esitystä onnistuneena.

6 §. Toinen seikka, johon lakiehdotusta käsiteltäessä on kiinnitetty erikoista huomiota, on turvaamistoimenpiteistä päättäminen. Hallituksen esityksen mukaan kysymyksessä on liikenneministeriön toimialaan kuuluva asia, jolloin yksittäistapauksessa päättäminen turvaamistoimenpiteistä kuuluisi lentoaseman päällikölle. Lakivaliokunta sen sijaan on tarkastellut kysymystä poliisitoimen alaan kuuluvana ja lausunnossaan suositellut päätäntävallan anta-

mista sisäasiainministeriölle ja yksittäistapauksessa lentoaseman sijaintipaikkakunnan vangitsemiseen oikeutetulle poliisimiehelle.

Kulkulaitosvaliokunnan käsityksen mukaan kysymyksessä on kansainvälinen lentoliikenne ja lentoturvallisuus, josta meillä vastaa liikenneministeriö. Lentoliikenteen hoidon ja nyt kysymyksessä olevien turvaamistoimenpiteiden sisältämät tehtävät muodostavat kokonaisuuden. Sen hallitseminen vaatii perusteellista asiantuntemusta ja erilaisten toimintojen osaamista. Vaaratilanteen syntyminen ja siitä johtuvat muutokset normaalissa lentoliikenteen hoidossa saattavat olla nopeita ja yllätyksellisiä. Tilanteen hallitseminen edellyttää muun muassa katkeamatonta viestiyhteyttä ja nopeita ratkaisuja. Lentoaseman päälliköllä on käytännössä parhaat edellytykset kulloiseenkin tilanteeseen sopivien turvaamistoimenpiteiden käynnistykselle. Tehtäväkokonaisuuden jonkin osan irroittaminen lentoliikenteen toimikentän ulkopuolisen henkilön hoidettavaksi rikkoisi toimintakykyiseksi tarkoitetun järjestelmän. Tämän vuoksi valiokunta ei ole katsonut voivansa yhtyä lakivaliokunnan suositukseen, vaan se pitää hallituksen esitystä perusteltuna. Valiokunnalle on myös vakuutettu, että Helsingin lentoaseman lentoviranomaisten sekä tulli- ja poliisiviranomaisten yhteistoiminta jo suoritetuissa tarkastuksissa on ollut kitkatonta ja tarkoituksenmukaista.

Valiokunnan mielestä lakiehdotuksen tarkoittamien turvaamistoimenpiteiden joustava hoitaminen edellyttää viranomaisten yhteistoimintaa. Sen vuoksi on paikallaan, että liikenneministeriö ennen määräyksen antamista turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä neuvottelee sisäasiainministeriön kanssa. Sen tulee myös antaa riittävän selkeät ohjeet toimenpiteiden laadusta ja laajuudesta. Niin ikään on asianmukaista, että poikkeusmääräys on voimassa vain määräajan, enintään kuusi kuukautta. Nämä seikat huomioon ottaen valiokunta on kirjoittanut lakiehdotuksen 6 §:n uuteen muotoon.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyn huomioon ottaen valiokunta on sitä mieltä, että lakiehdotus olisi säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla ja käsiteltävä kiireellisenä.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, kulkulaitosvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, *joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla,* säädetään:

1, 2, 3, 4 ja 5 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

6 §.

Määräyksen tässä laissa tarkoitettujen turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä antaa liikenneministeriö, sisäasiainministeriön kanssa neuvoteltuaan, määräajaksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan. Se voidaan rajoittaa koskemaan määrättyä lentoasemaa tai määrätynlaista liikennettä. Määräyksessä on myös annettava tarpeelliset ohjeet käytettävistä turvaamistoimenpiteistä.

Turvaamistoimenpiteen suorittamisesta yksittäistapauksissa päättää 1 momentissa tarkoitetun määräyksen puitteissa asianomaisen lentoaseman päällikkö.

Poliisi on velvollinen lentoaseman päällikön pyynnöstä suorittamaan turvaamistoimenpiteitä. Asetuksella voidaan säätää, että tulliviranomaisia ja myös muita valtion palveluksessa olevia henkilöitä voidaan käyttää suorittamaan näitä tehtäviä.

7, 8 ja 9 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla kulkulaitosvaliokunta puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Huotari Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Rekonen, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Liite 1.

Helsingissä,
19 päivänä maaliskuuta 1971.
Lausunto n:o 1.

Kulkulaitosvaliokunnalle.

Kulkulaitosvaliokunta on 1 päivänä joulukuuta 1970 päivätyssä kirjeessään pyytänyt, eduskunnan päätöksen mukaisesti, lakivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 157 (1970 vp.) laiksi toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa. Lakivaliokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina osastopäällikkö, diplomi-insinööri Kaarlo Jaakko Temmes, hallitussihteeri Veli-Martti Metsälampi ja esittelijä Pekka Kari liikenneministeriöstä, lainsäädäntöjohtaja Henrik Grönqvist ja lainsäädäntöneuvos Björn Nybergh oikeusministeriöstä, ylipoliisitarkastaja Erkki Korhonen sisäasiainministeriöstä ja lentokapteeni Ola Forsberg Kansainvälisestä liikennelentäjäliitosta. Kulkulaitosvaliokunnan pyynnön johdosta lakivaliokunta esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Siviili-ilmailun lentoturvallisuus on viime vuosina vaarantunut lisääntyvien lentokonekaappausten ja muiden lentotoimintaan kohdistuvien rikosten johdosta. Vaikka toistaiseksi tällaisia rikollisia tekoja ei ole tapahtunut Suomessa eikä suomalainen ilma-alus ole joutunut muuallakaan kaappauksen tai sabotaasiteon kohteeksi, on Suomessakin ryhdyttävä lainsäädäntötoimenpiteisiin lentoliikenteen turvaamiseksi. Lentoliikenteen kansainvälisyys edellyttää, että turvaamistoimenpiteet ovat yleismaailmallisia, kuten asiaa koskevista kansainvälisistä sopimuksista ja Kansainvälisen siviiliilmailujärjestön (ICAO) suosituksistakin ilmenee. Lentoliikenteen turvaamiseksi on vireillä useita lainsäädäntöhankkeita. Niinpä eduskunta on 16 päivänä helmikuuta 1971 hyväksynyt lain 11 päivänä joulukuuta annetun ilmailulain (595/64) muuttamisesta, joka sisältää säännöksiä ilma-aluksen päällikön oikeudesta ryhtyä hätätilanteissa pakkotoimenpiteisiin, minkä lisäksi on valmisteilla ehdotus rikoslain täydentämisestä ilma-aluksen kaappausta koskevalla rangaistussäännöksellä sekä suunnitteilla erityinen lentoliikenteeseen kohdistuvia sabotaasitekoja koskeva rangaistussäännös. Esillä olevan lakiehdotuksen tarkoituksena on turvallisuuden tehostaminen ennakkotarkastustoimenpiteillä ensi sijassa lentoasemilla.

Lakivaliokunta pitää ehdotettua lainsäädäntöä sinänsä välttämättömänä ja tarkoituksenmukaisena. Asian luonteesta johtuu, että siinä joudutaan puuttumaan varsin voimakkaasti mm. yksilön vapauteen. Kun ennakolta on mahdotonta arvioida, millaisia turvaamistoimenpiteitä kussakin vaaratilanteessa tarvitaan, on luonnollista, ettei lakiin voida ottaa kovin yksityiskohtaisia säännöksiä, vaan käytettävistä turvaamistoimenpiteistä päättäminen ja niiden toteuttaminen käytännössä jää suuressa määrin asianomaisten viranomaisten harkittavaksi. Takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa 12 päivänä kesäkuuta 1959 annetun lain (260/59) ja 8 päivänä syyskuuta 1939 annetun tullilain (271/39) mukaisia tarkastuksia ja katsastuksia voidaan yleensä suorittaa vain, milloin tarkastuksen kohteeksi joutuvan henkilön epäillään syyllistyneen rikokseen tai häneltä epäillään löytyvän takavarikoitava esine. Lakiehdotuksessa tarkoitetuille turvaamistoimenpiteille ei voida asettaa samanlaisia edellytyksiä, koska toimenpiteiden käyttö rajoittuisi silloin liikaa. Kun ehdotuksen mukaan siten myönnettäisiin laajemmat valtuudet tarkastustoimenpiteisiin kuin poliisilla tai tulliviranomaisilla yleensä on ollut, on lakivaliokunnan mielestä kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, milloin kysymyksessä olevia turvaamistoimenpiteitä saadaan käyttää sekä mille viranomaiselle on uskottava toimenpiteistä päättäminen ja niiden käytännöllinen toteuttaminen. Oikeusjärjestyksemme perusteiden mukaan on luonnollista, ettei yksilön henkilökohtaiseen vapauteen saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä. Tätä vaatinee myös sekä lentoliikenteen harjoittajien että heidän asiakkaittensa etu.

Lakiehdotuksen mukaan turvaamistoimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä, milloin vaara lentoliikennettä vaarantavien rikosten tekemiseen on olemassa. Lakivaliokunnan mielestä ehdotuksessa käytetty määrittely on liian ylimalkainen. Turvaamistoimenpiteiden edellytyksenä olevan vaaran astetta olisi täsmennettävä esim. siten, että lakia voitaisiin soveltaa, milloin *ilmeinen* vaara tällaisten rikosten tekemiseen on olemassa. Tällöin lakiehdotuksen 1 §:n 1 momenttia olisi vastaavasti täydennettävä. Vaara olisi ilmeinen mm. silloin, kun suomalaisiin tai Suomeen liikennöiviin lentokoneisiin on kohdistettu lentoliikennettä vaarantavia rikoksia tai sellaisia rikoksia on tapahtunut muualla olosuhteissa, jotka antavat aiheen epäillä, että rikollinen toiminta saattaa levitä myös Suomeen, taikka on esitetty uhkauksia tällaisesta toiminnasta. Ilmeisestä vaaratilanteesta olisi myös kysymys esim. silloin, kun jonkin lentoyhtiön edustaja perustellusti epäilee tällaisia tekoja suunniteltavan yhtiön lentotoimintaa vastaan. Turvallisuustoimenpiteistä päättävälle viranomaiselle jäisi näinkin laaja harkintavalta toimenpiteiden kestoajan suhteen, mutta säännöksen sanamuodon täsmentäminen velvoittaisi sitä perustellumman harkinnan käyttämiseen.

Lakiehdotuksen mukaan turvaamistoimenpiteistä päättäisi lentoaseman päällikkö liikenneministeriön antamien ohjeiden mukaan. Oikeusjärjestyksemme mukaista ei liene, että ilmailuviranomaiselle myönnettäisiin pysyvä valtuus niinkin pitkälle menevien poliisitoimen alaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen kuin mistä nyt on kysymys. Kun tämäntapaisiin toimenpiteisiin saa, tulliviranomaisia lukuun ottamatta, yleensä ryhtyä vain vangitsemiseen oikeutettu poliisimies eikä ole aiheellista ilman erittäin painavia syitä myöntää poliisivaltuuksia muille viranomaisille, lakivaliokunta katsoo, että turvaamistoimenpiteistä päättämisen tulisi kuulua sisäasiainministeriölle, jonka tehtävänä on poliisitoimen ylin johto ja valvonta maassa. Tullilainsäädäntö, jossa myönnetään tulliviranomaisille samantapaisia valtuuksia kuin poliisille, on vanhaan käytäntöön perustuvaa erityislainsäädäntöä, jota ei voida käyttää esimerkkinä harkittaessa poliisivaltuuksien myöntämistä muille viranomaisille. Välittömän vaaran uhatessa voisi määräyksen turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä antaa lentoaseman sijaintipaikkakunnan vangitsemiseen oikeutettu poliisimies, jolloin määräyksestä olisi ilmoitettava sisäasiainministeriölle. Myös itse käytännölliset turvaamistoimenpiteet suorittaisi ensi sijassa poliisi. Kun turvaamistoimenpiteitä olisi käytettävä ainoastaan silloin, kun ilmeinen vaara lentoliikennettä vaarantaviin rikoksiin on olemassa, olisi asianmukaista säätää, että sisäasiainministeriö voi päättää toimenpiteiden käyttämisestä ainoastaan määräajaksi ja että päätökseen tulee sisältyä tarpeelliset ohjeet käytettävistä toimenpiteistä. Tällöin toimenpiteet voitaisiin tarpeen mukaan porrastaa vaaran asteen mukaan. Ehdotetun sisältöisinä säännökset vastaisivat Ruotsissa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Sisäasiainministeriön tulisi toimia yhteistoiminnassa liikenneministeriön kanssa, mistä voitaisiin antaa tarvittavat säännökset asetuksella. Asetukseen tai sisäasiainministeriön päätökseen voitaisiin muutoinkin ottaa määräyksiä poliisin ja ilmailuviranomaisten yhteistoiminnasta.

Edellä lausutun perusteella lakivaliokunta katsoo, että lakiehdotuksen 6 § olisi kirjoitettava esim. seuraavasti.

"Määräyksen tässä laissa tarkoitettujen turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä antaa sisäasiainministeriö määräajaksi enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan. Se voidaan rajoittaa koskemaan määrättyä lentoasemaa tai määrätynlaista liikennettä. Määräyksessä on myös annettava tarpeelliset ohjeet käytettävistä turvaamistoimenpiteistä.

Välittömän vaaran uhatessa määräyksen turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä saa antaa asianomaisen lentoaseman sijaintipaikkakunnan vangitsemiseen oikeutettu poliisimies. Tällöin määräyksestä on viipymättä ilmoitettava sisäasiainministeriölle, jonka asiana on ratkaista, jääkö määräys voimaan."

Lakiehdotuksen 6 §:n 2 momenttia vastaava säännös olisi otettava lain 7 §:ksi, jolloin lakiehdotuksen 7, 8 ja 9 § vastaavasti siirtyisivät. Mainittu 7 § voitaisiin kirjoittaa esim. seuraavasti.

"Tässä laissa tarkoitetut turvaamistoimenpiteet suorittaa poliisi. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää, että tulliviranomaisia ja myös muita valtion palveluksessa olevia henkilöitä voidaan käyttää suorittamaan näitä tehtäviä."

Lakivaliokunta katsoo, ettei ehdotettu järjestely viivyttäisi turvaamistoimenpiteisiin ryhtymistä, sillä jokaisen lentoaseman sijaintipaikkakunnalla on vangitsemiseen oikeutettu poliisimies ja esim. Helsingin maalaiskunnassa, jossa sijaitsevalla Helsingin lentoasemalla turvaa-

mistoimenpiteet lähinnä tulisivat kysymykseen, useita sellaisia poliisimiehiä.

Muilta kohdin lakivaliokunnalla ei ole lakiehdotuksen suhteen huomautettavaa.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen esittää lausuntonaan,

että esitys laiksi toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa olisi hyväksyttävä siten muutettuna kuin edellä tässä lausunnossa on selostettu.

Lakivaliokunnan puolesta:

Georg C. Ehrnrooth.

Erik Svinhufvud.

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Liite 2.

Helsingissä,
7 päivänä toukokuuta 1971.
Lausunto n:o 2.

Kulkulaitosvaliokunnalle.

Kulkulaitosvaliokunta on kirjeessään huhtikuun 29 päivältä 1971 pyytänyt perustuslakivaliokuntaa antamaan lausuntonsa siitä, onko hallituksen esitykseen n:o 157 (1970 vp.) sisältyvä ehdotus laiksi toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa käsiteltävä perustuslain säätämisjärjestyksessä. Kuultuaan asian johdosta professoreja Tauno Ellilää ja Paavo Kastaria perustuslakivaliokunta esittää seuraavaa.

Lakiehdotusta tarkastaessaan perustuslakivaliokunta on tutustunut myös lakivaliokunnan siitä näillä valtiopäivillä antamaan lausuntoon n:o 1. Lausunnon osalta perustuslakivaliokunta katsoo, että siinä esitetyt huomautukset lakiehdotuksen eräistä yksityiskohdista ja ehdotukset niiden muuttamisesta ovat perusteltuja. Lakivaliokunnan lausunnossaan ehdottaman lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentin sanamuodon osalta perustuslakivaliokunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota siihen, että kun sanotussa momentissa tarkoitetuissa tilanteissa saisi määräyksen turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä antaa asianomaisen lentoaseman sijaintipaikkakunnan vangitsemiseen oikeutettu poliisimies, saattaisi tämä säännös aiheuttaa sekaannusta silloin kun lentoaseman järjestyksenpidosta huolehtii paikalliseen poliisiin kuulumaton poliisiosasto ja siihen kuuluu vangitsemiseen oikeutettu poliisimies. Sen vuoksi näyttää perustuslakivaliokunnan mielestä olevan paikallaan jättää tästä momentista pois sanat *asianomaisen lentoaseman sijaintipaikkakunnan,* jolloin puheena olevan määräyksen voisi antaa yleisten säännösten mukaan toimivaltainen vangitsemiseen oikeutettu poliisimies siitä riippumatta, mihin poliisimuodostelmien osaan hän kuuluu. Lakiehdotuksen käsittelyjärjestystä harkitessaan perustuslakivaliokunta on lähtenyt siitä, että se hyväksyttäisiin siten muutettuna kuin lakivaliokunta on lausunnossaan ehdottanut ja ottamalla huomioon edellä lausutun.

Käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen mukaan annettaisiin viranomaisille valta lakiehdotuksessa mainituin edellytyksin muun muassa kajota yksityisen henkilön henkilökohtaiseen koskemattomuuteen toimittamalla henkilöön käyvä tarkastus tai katsastus. Tällaisista toimenpiteistä päättäisi hallituksen esityksen mukaan lentoaseman päällikkö liikenneministeriön antamien ohjeiden mukaisesti, mutta lakivaliokunnan lausunnossaan ehdottaman säännöksen mukaan tämä päätäntävalta kuuluisi sisäasiainministeriölle ja poikkeustapauksessa vangitsemiseen oikeutetulle poliisimiehelle.

Aikaisemmin ovat poliisin valtuudet puheena olevan laatuisten tarkastustoimenpiteiden suorittamiseen olleet varsin väljät ja niitä koskevat säännökset on annettu tavallisen lain säätämisjärjestyksessä käsitellyillä laeilla. Kehitys on kuitenkin kulkenut siihen suuntaan, että henkilökohtaisen vapauden ja koskemattomuuden perustuslain turvan katsotaan aikaisempaan verraten lisääntyneen. Toisaalta on otettava huomioon, että puheena olevan laatuisten tarkastustoimenpiteiden edellytykset on niiden käyttämisestä rikosasioissa yksityiskohtaisia säännöksiä sisältävissä, takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa 12 päivänä kesäkuuta 1959 annetussa laissa (260/59) ja 8 päivänä syyskuuta 1939 annetussa tullilaissa (271/39) määritelty varsin yksityiskohtaisin säännöksin. Tällaisiin toimenpiteisiin turvautuminen edellyttää mainittujen lakien mukaan tietyn laatuista taikka tiettyä törkeysastetta olevaa rikosta ja eräissä tapauksissa lisäksi sitä, että näiden toimenpiteiden kohteeksi joutuvaa henkilöä voidaan todennäköisin syin epäillä sanotunlaiseen rikokseen syylliseksi tai häneltä voidaan epäillä löytyvän takavarikoitava esine. Käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen mukaan taas näihin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä milloin ilmeinen vaara lentoliikennettä vaarantavan rikollisen teon tekemiseen olisi olemassa, ja siis ilman että rikosta vielä olisi tapahtunut. Se rikos, jonka ilmeisen vaaran johdosta kysymyksessä oleviin tarkastustoimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä, voisi laadultaan ja törkeysasteeltaan olla

millainen tahansa, jos sen vain olisi katsottava lakiehdotuksessa mainituin tavoin vaarantavan lentoliikennettä. Siten varsin vähäisen rikoksen vaarakin voisi antaa viranomaiselle perusteet puheena oleviin toimenpiteisiin ryhtymiselle.

Niin kuin lakivaliokuntakin on asiassa antamassaan lausunnossa todennut, on puheena olevan lakiehdotuksen tarkoituksena myöntää viranomaisille kysymyksessä oleviin tarkastustoimenpiteisiin tuntuvasti laajemmat valtuudet kuin poliisi- ja tulliviranomaisilla yleensä on ollut. Viranomaisten toimivallan tällainen laajentaminen merkitsee samalla yksityisen henkilön oikeusaseman heikentämistä siltä osin kuin kysymys on hänen henkilökohtaisen koskemattomuutensa oikeudellisesta suojasta. Luonnollista on, että tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä käsiteltävällä lailla ei voida antaa viranomaisille kuinka pitkälle tahansa meneviä valtuuksia henkilöön kohdistuviin pakkotoimiin. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan lakiehdotuksen säännökset antavat viranomaisille niin laajat valtuudet puuttua yksityisen henkilön henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, että se voi tapahtua vain perustuslain säätämisjärjestyksessä käsiteltävällä lailla.

Mikäli lakiehdotus hyväksytään lakivaliokunnan lausunnossa esitetyin tavoin muutettuna, voidaan siinä tarkoitettuja turvaamistoimenpiteitä käyttää vain sisäasiainministeriön määräajaksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi antaman määräyksen perusteella. Tämä määräys voitaisiin lisäksi rajoittaa koskemaan määrättyä lentoasemaa tai määrätynlaista liikennettä. Välittömän vaaran uhatessa voisi vangitsemiseen oikeutettu poliisimies antaa määräyksen näiden turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä. Vaikka laki sinänsä on tarkoitettu pysyväksi, tulisi siinä säädettyjen valtuuksien käyttäminen kysymykseen vain mainituin tavoin poikkeuksellisesti. Poikkeusluontoista puuttumista yksityisen henkilön perustuslailla suojattuihin oikeuksiin koskevan lain on lainsäädäntökäytännössämme katsottu vaativan perustuslain säätämisjärjestyksessä tapahtuvaa käsittelyä vähäisemmästä syystä kuin pysyväisluontoiseksi tarkoitettua järjestelyä koskevan lain. Käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen soveltamisessa esille tuleva poikkeusluontoisuus vaikuttaa osaltaan siihen suuntaan, että lakia ei voida käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Vaikka puheena olevien turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä päättäminen kuuluisi lakivaliokunnan ehdotuksen mukaan sisäasiainministeriölle tai välittömän vaaran uhatessa vangitsemiseen oikeutetulle poliisimiehelle ja nämä toimenpiteet suorittaisi poliisi, olisi niin hallituksen esityksen kuin lakivaliokunnan lausunnonkin mukaan mahdollista asetuksella säätää, että tulliviranomaisia ja muitakin valtion palveluksessa olevia henkilöitä voitaisiin käyttää suorittamaan puheena olevia tehtäviä. Siten olisi mahdollista, että myös henkilöön käyvän tarkastuksen ja katsastuksen toimittaisi sellainen virkamies, jolta puuttuisi koulutuksen ja kokemuksen perusteella hankittu, tällaisia tehtäviä suoritettaessa tarvittava asiantuntemus. Tämäkin näkökohta on otettava huomioon eräänä sellaisena tekijänä, joka puoltaa lakiehdotuksen käsittelemistä perustuslain säätämisjärjestyksessä. Jos taas lakiehdotus hyväksytään hallituksen esityksen mukaisena ja turvaamistoimenpiteistä päättäminen tulisi sen 6 §:n 1 momentin mukaisesti lentoaseman päällikön tehtäväksi liikenneministeriön antamien ohjeiden mukaan, vaikuttaa puheena oleva näkökohta sitäkin voimakkaammin siihen suuntaan, että lakiehdotus olisi käsiteltävä perustuslain säätämisjärjestystä noudattaen.

Edellä lausutun nojalla perustuslakivaliokunta kunnioittaen lausuntonaan esittää,

että puheena oleva lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla.

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Juuso Häikiö.

Antti Okko.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 68 hallituksen esityksen johdosta laiksi toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä kulkulaitosvaliokunnan mietinnössä n:o 49 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen kulkulaitosvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 157 laiksi toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Kulkulaitosvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 49 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 68, on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Sellaisten lentoliikennettä vaarantavien rikollisten tekojen estämiseksi, jotka kohdistuvat ilma-aluksiin tai niiden miehistöön, ilma-aluksissa kuljetettaviin matkustajiin, matkatavaraan tai rahtiin, lennonvarmistuslaitteisiin taikka lentotoimintaan yleensä, voidaan, milloin vaara tällaisten rikosten tekemiseen on olemassa, lentoasemalla suorittaa turvaamistoimenpiteitä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa voidaan suorittaa erilaisia vartiointi-, tarkastus- ja muita näihin rinnastettavia toimenpiteitä kuten matkustajiin ja, milloin siihen katsotaan olevan erityistä syytä, lentoasemalla työskenteleviin tahi muutoin siellä oleskeleviin henkilöihin kohdistuvia, henkilöön käyviä tarkastuksia ja katsastuksia, samoin kuin lentoaseman rakennusten, huonetilojen ja säilytyspaikkojen sekä kuljetettavan rahdin, postin ja matkatavaran tarkastuksia.

2 §.

Ampuma- ja muut aseet, räjähdysaineet sekä näihin rinnastettavat esineet tai aineet, joita matkustajalla on asianmukaisen luvan nojalla tai muutoin laillisesti oikeus kuljettaa mukanaan, voidaan ennen lennon alkamista määrätä luovutettaviksi rahdinkuljettajan edustajalle ilma-aluksessa erikseen säilytettäviksi.

3 §.

Tarkastettava henkilö on velvollinen alistumaan henkilöön käyvään tarkastukseen ja katsastukseen.

Henkilö voidaan poistaa lentoasemalta, mikäli hänen voidaan epäillä olevan vaaraksi turvallisuudelle tai milloin siihen muutoin on erityistä syytä ja, milloin kysymys on matkustajasta tai miehistön jäsenestä, kieltää häneltä pääsy ilma-alukseen.

4 §.

Tarkastuksia sekä henkilöön käyvää tarkastusta ja katsastusta suoritettaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa 12 päivänä kesäkuuta 1959 annetussa laissa (260/59) on säädetty, kuitenkin niin, ettei pöytäkirjaa toimenpiteestä ole pidettävä, jollei siihen ole erityistä syytä.

5 §.

Turvaamistoimenpiteet on suoritettava niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa niille henkilöille, joihin toimenpiteet kohdistetaan, ja ettei niillä tarpeettomasti vaikeuteta tai häiritä lentoliikennettä ja lentoasemalla tapahtuvaa muuta toimintaa.

6 §.

Määräyksen tässä laissa tarkoitettujen turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä antaa lii-

kenneministeriö, sisäasiainministeriön kanssa neuvoteltuaan, määräajaksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan. Se voidaan rajoittaa koskemaan määrättyä lentoasemaa tai määrätynlaista liikennettä. Määräyksessä on myös annettava tarpeelliset ohjeet käytettävistä turvaamistoimenpiteistä.

Turvaamistoimenpiteen suorittamisesta yksittäistapauksissa päättää 1 momentissa tarkoitetun määräyksen puitteissa asianomaisen lentoaseman päällikkö.

Poliisi on velvollinen lentoaseman päällikön pyynnöstä suorittamaan turvaamistoimenpiteitä. Asetuksella voidaan säätää, että tulliviranomaisia ja myös muita valtion palveluksessa olevia henkilöitä voidaan käyttää suorittamaan näitä tehtäviä.

7 §.

Ilma-aluksen päällikön oikeudesta ja velvollisuudesta järjestyksen pitämiseksi ja turvallisuuden säilyttämiseksi ilma-aluksessa sekä toimenpiteistä ilma-aluksessa tapahtuneen rikoksen johdosta on säädetty 11 päivänä joulukuuta 1964 annetussa ilmailulaissa (595/64).

8 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

9 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Talousvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta kasvatusneuvolalaiksi.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 3 päivältä viime joulukuuta lähettänyt talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 163 (1970 vp.) kasvatusneuvolalaiksi. Valiokunta on esityksen yhteydessä samaa asiaa koskevina ottanut käsiteltäviksi valiokuntaan sosiaalivaliokunnasta 29 päivänä viime joulukuuta siirretyt ed. L. Aallon ym. lakialoitteen n:o 377 (1970 vp.) kasvatusneuvolalaiksi sekä ed. Maijalan ym. toivomusaloitteen n:o 1534 (1970 vp.) kasvatusneuvolain valtionapujärjestelmän muuttamisesta ja ed. Salaman ym. toivomusaloitteen n:o 1639 (1970 vp.) kasvatusneuvolatoiminnan kehittämisestä. Asian johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina sosiaali- ja terveysministeriöstä kansliapäällikkö Aarne Tarasti, sisäasiainministeriöstä kansliapäällikkö Arno Hannus, valtiovarainministeriöstä budjettisihteeri Pekka Pitsinki, sosiaalihallituksesta pääjohtaja Alli Lahtinen ja ylijohtaja Veijo Lappalainen, lääkintöhallituksesta pääjohtaja Leo Noro, osastopäällikkö Aimo Ojala sekä toimistopäälliköt Raimo Miettinen ja Holger Hultin, kouluhallituksesta ylitarkastaja Antti Ranta-Knuuttila, kansaneläkelaitoksesta toimistopäällikkö Lauri Häyhä, kuntien keskusjärjestöjen kasvatusneuvolain neuvottelukunnasta toimistopäällikkö Heikki Saipio, Suomen Kasvatusneuvolain Liiton puheenjohtaja, filosofian maisteri Kaarlo Helasvuo, varapuheenjohtaja, lääketieteen lisensiaatti Lauri Pyykönen, hallituksen jäsenet, sosiaalihoitaja Iiris Salo, vs. professori Erkki Saari ja liiton sihteeri, valtiotieteen kandidaatti Sointu Uusitalo, Suomen Lääkäriliiton asiamies, varatuomari Aarno Schrey, Suomen lastenpsykiatrisen yhdistyksen puheenjohtaja, ylilääkäri Terttu Arajärvi, Suomen lastenlääkäriyhdistyksen varapuheenjohtaja, johtava ylilääkäri Olli Kauste, Suomen psykiatriyhdistyksen edustajana lääketieteen lisensiaatti Tor-Björn Hägglund, Suomen Psykologiliiton puheenjohtaja, filosofian maisteri Kari Vanhala ja liiton kasvatuspsykologisen jaoston puheenjohtaja, kasvatustieteiden kandidaatti Kaija Mandelin, Suomen Kasvatusneuvolain Sosiaalityöntekijäin Yhdistyksen puheenjohtaja, sosiaalityöntekijä Tellervo Huostila sekä yhdistyksen johtokunnan jäsenet, sosiaalityöntekijät Raili Räsänen, Valma Forsander ja Laura Jussila, Lastensuojelun Keskusliiton toiminnanjohtaja, yhteiskuntatieteiden maisteri Ahti Hailuoto, Mannerheimin Lastensuojeluliiton ohjelmajohtaja, valtiotieteen kandidaatti Aarre Uusitalo sekä Suomen Terveyssisaryhdistyksen puheenjohtaja, läänin terveyssisar Anni Tukia ja yhdistyksen hallituksen jäsen, terveyssisar Leena Mäsä. Käsiteltyään asian ja saatuaan siinä vielä muutakin selvitystä valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa mielenterveystyötä tehdään maassamme nykyään monella eri tavalla. Läheisesti tähän liittyvä toimintamuoto on kasvatusneuvolatyö, jonka tarkoituksena on neuvoin ja ohjein auttaa huoltajia, opettajia ja viranomaisia lasten ja nuorten kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä, tutkia ja hoitaa lasten ja nuorten kasvatukseen ja kehitykseen liittyviä käyttäytymisongelmia ja psyykkisiä häiriötiloja lääketieteellisin, psykologisin ja sosiaalisin keinoin sekä muutoinkin antaa asiantuntija-apua alan kysymyksissä.

Kasvatusneuvolain työtä ja asemaa ei meillä kuitenkaan ole lainsäädännöllisesti järjestetty, vaikka sanottua toimintaa on maassamme harjoitettu eräiden kuntien ja yleishyödyllisten järjestöjen toimesta jo 1920-luvun puolivälistä lähtien. Eräänlaisen virallisen perustan tälle toiminnalle antoi kasvatusneuvoloille myönnettävästä valtionavusta vuonna 1950 annettu valtioneuvoston päätös, joka uusittiin vuonna 1957. Sanotun päätöksen mukaan kunnalliselle ja yksityiselle kasvatusneuvolalle voidaan valtion tulo- ja menoarvion puitteissa myöntää valtionapua enintään puolet kasvatusneuvolan kohtuullisista toimintamenoista. Tulo- ja menoarviossa vuosittain tarkoitukseen varattu

määräraha on kuitenkin riittänyt vain 6—8 prosentin suuruiseen valtionapuun. Valtionavun vähäisyys on johtanut siihen, että uusia kasvatusneuvoloita ei ole perustettu tarvetta vastaavasti ja että eräät niistä ovat lopettaneet toimintansa tai siirtyneet mielisairaanhoitopiirien huoltotoimistojen yhteyteen, jolloin ne ovat mielisairaslain nojalla saaneet valtionapua 50 prosenttia menoistaan. Kun kasvatusneuvolatoiminta ei ole mielisairaanhuoltoa, vaan itsenäinen, vaikkakin mielenterveystyöhön läheisesti liittyvä toimintamuoto, ei tällaista kehitystä voida pitää toivottavana eikä tarkoituksenmukaisena. Tähän nähden ja kun kasvatusneuvolatoiminnan kasvavaan merkitykseen yhteiskunnassamme eri tahoilla, muun muassa eduskunnan vuonna 1957 hyväksymässä toivomuksessa, on kiinnitetty yhä suurempaa huomiota, käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä on ehdotettu kasvatusneuvolatoiminnan ja siihen myönnettävän valtionavun perusteista säädettäväksi lailla, jotta toiminta vapaaehtoiselta pohjalta saataisiin entistä tarkoituksenmukaisemmin kehittymään nykyajan vaatimuksia ja tarvetta vastaavaksi.

Edellä sanotun johdosta ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä sekä asiassa saamansa muun selvityksen perusteella valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja yleensä tarkoituksenmukaisena ja on näin ollen päättänyt asettua kannattamaan sen hyväksymistä. Lakiehdotuksen yksityiskohtien osalta valiokunta on kuitenkin katsonut olevan syytä seuraaviin huomautuksiin sekä muutos- ja lisäysehdotuksiin.

Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan kasvatusneuvolalla tulee olla sosiaalihallituksen vahvistama ohjesääntö. Valiokunta ei ole voinut pitää säännöstä onnistuneena. Kun kasvatusneuvolatoimintaan sisältyy varsin paljon myös lääkintöhallituksen alaisen sairaan- ja terveydenhoitotoiminnan alaan kuuluvia työmuotoja, valiokunta ei ole katsonut voivansa jättää ohjesäännön vahvistamista sosiaalihallituksen toimenpiteiden varaan. Jotta kasvatusneuvolatoiminnassa esiintyvät terveydenhuollolliset piirteet tulisivat asianmukaisesti otetuiksi huomioon kasvatusneuvolan ohjesäännössä, valiokunta on päättänyt ehdottaa, että kasvatusneuvolan ohjesäännön vahvistaminen annettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön tehtäväksi, jolla valiokunnan käsityksen mukaan on paremmat edellytykset ottaa tasapuolisesti huomioon kummankin keskusviraston näkemykset asiassa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kaikkien nykyisten kasvatusneuvolain toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta, joka käytännössä on osoittautunut varsin hyödylliseksi elimeksi neuvolain joutuessa käsittelemään useiden eri lautakuntien alaisia asioita ja tyydyttämään monenlaisia yhteiskunnan tarpeita. Eri alojen edustajista kokoonpantu, riittävän laaja johtokunta olisi valiokunnan mielestä omiaan luomaan luottavaisen ja yhteistyöhön alttiin ilmapiirin sekä vanhempien että lasten ja nuorten keskuudessa samoin kuin neuvolan palveluja käyttävien eri hallinnonalojen edustajien piirissä. Kun valiokunnan mielestä kasvatusneuvolan johdossa näin ollen tulisi aina olla johtokunta, valiokunta on päättänyt ehdottaa otettavaksi tätä koskevan maininnan lakiehdotuksen 3 §:ään lisäämäänsä uuteen 1 momenttiin, jolloin entinen 1 momentti siirtyy 2 momentiksi. Johtokunnan jäsenten valitsemisesta, lukumäärästä ja yleensä kokoonpanosta samoin kuin johtokunnan tehtävistä voitaisiin valiokunnan mielestä sopivimmin määrätä asetuksessa tai ohjesäännössä.

Kasvatusneuvolan henkilökuntaan tulee lakiehdotuksen 3 §:n mukaan kuulua ainakin yksi lastenpsykiatri, yksi psykologi ja yksi sosiaalityöntekijä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kasvatusneuvolalla, jotta se voisi menestyksellisesti toteuttaa tehtäväänsä, tulisi olla henkilökunnan runkona edellä mainitun koulutuksen saaneiden henkilöiden muodostama työryhmä. Tässä suhteessa valiokunnalla ei olekaan pykälän johdosta huomautettavaa. Valiokunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota siihen, että työryhmään kuuluvan lääkärijäsenen kelpoisuusehdoista on ehdotettu säädettäväksi lailla, kun sen sijaan muiden samaan työryhmään kuuluvien henkilöiden osalta ei ole ehdotettu meneteltäväksi vastaavalla tavalla. Tähän nähden ja kun yleensä virkaan tai tehtävään vaadittavista kelpoisuusehdoista säädetään asetuksella, valiokunta ei ole katsonut olevan aihetta tässä yhteydessä poiketa sanotusta periaatteesta. Edellyttäessään, että puheena olevan lääkärijäsenen pätevyysvaatimuksista säädetään asetuksella, valiokunta on päättänyt ehdottaa, että lakiehdotuksen 3 §:ssä asianomaisen henkilön osalta käytettäisiin ammattikunnan yleistä nimitystä lääkäri samalla tavalla kuin työryhmän muidenkin jäsenten osalta lakiehdotuksessa on esitetty meneteltäväksi.

Mitä puheena olevan työryhmän lääkärijäsenelle asetettavaan pätevyystasoon tulee, valiokunta on saamansa selvityksen perusteella pää-

tynyt hallituksen esitykseen yhtyen sille kannalle, että lääkärijäsenen tulisi olla lastenpsykiatri. Käytännössä tämän tavoitteen saavuttaminen tosin näyttää vaikealta, sillä viime maaliskuussa valmistuneen lääkintöhallituksen tilaston mukaan maassamme on vain 27 lastenpsykiatria. Kun lastenpsykiatreja tarvitaan kipeästi terveydenhuollon hallinnossakin mielenterveystyössä, jäisi huomattava osa nykyisin toiminnassa olevien kasvatusneuvolain 42 lääkärinvirasta vakinaisesti täyttämättä. Kun vuosittain valmistuu vain 3 tai 4 uutta lastenpsykiatria ja kun kasvatusneuvolatoimintaan nyt ehdotettu lakisääteinen valtionapu on omiaan vilkastuttamaan neuvolain perustamista, näyttää lastenpsykiatripula tässä vaiheessa vielä olevan huononemassa, kunnes puheena olevan alan erikoislääkärikoulutus saadaan riittävässä määrin käyntiin. Valiokunnan mielestä on näin ollen tarpeellista ja tarkoituksenmukaista, että kasvatusneuvolan lääkärille ei tässä vaiheessa asetettaisi pelkästään valiokunnan tavoitteenaan pitämiä lastenpsykiatrin kelpoisuusehtoja. Muutoin lakiehdotuksen 9 §:n 4) kohdassa mainittuun henkilökunnan kelpoisuusehtoja koskevaan poikkeussäännökseen turvautumisesta saattaa muodostua lähes säännönmukainen menettely. Tähän nähden ja kun asetuksen määräykset lainsäädäntöön verrattuna ovat joustavammin muutettavissa olosuhteiden edellyttämällä tavalla, näyttää valiokunnan ehdotus lääkärin pätevyysvaatimuksien sijoittamisesta asetukseen senkin vuoksi tarkoituksenmukaiselta ratkaisulta. Lähtiessään siitä, että kasvatusneuvolassa työskentelevän lääkärin kelpoisuusehdoista säädetään asetuksella, valiokunta edellyttää, että lastenpsykiatrin ohella kasvatusneuvolan lääkäriksi hyväksyttävien pätevyysvaatimukset määrätään alusta alkaen riittävän tiukoiksi ja että niitä tiukennetaan sitä mukaa kuin se käytännössä on mahdollista pitäen päämääränä sitä, että lastenpsykiatrin pätevyys määrätään, mahdollisuuksien siihen auettua, kasvatusneuvolalääkärin ainoaksi hyväksyttäväksi kelpoisuusehdoksi.

Kun valiokunnan mielestä on luonnollista ja tarkoituksenmukaista, että kasvatusneuvolan johtajaksi valitaan tehtävään edellytykset omaava lakiehdotuksen 3 §:ssä tarkoitetun työryhmän jäsen, valiokunta on päättänyt ehdottaa puheena olevaan pykälään lisättäväksi nimenomaisen säännöksen siitä, että työryhmän jäsenistä yksi määrätään toimimaan neuvolan johtajana. Samalla valiokunta on ehdottanut otettavaksi pykälään selventävän maininnan siitä, että kasvatusneuvolassa tulee tarpeen mukaan olla muutakin henkilökuntaa, kuten toimistoapulaisia, siivoojia ja muuta aputyövoimaa.

Lakiehdotuksen 5 §:n mukaan kunnallisen kasvatusneuvolan sitä ylläpitävässä kunnassa asuvalle henkilölle antamat palvelut ovat maksuttomia. Kunnallisen neuvolan muulta asiakkaalta samoin kuin yksityisen kasvatusneuvolan antamista palveluista sitä vastoin peritään maksu ohjesäännössä määrättyjen perusteiden mukaan. Kun valiokunnan mielestä laissa olisi varattava mahdollisuus siihen, ettei viimeksi mainituissakaan tapauksissa tarvitsisi aina periä maksua, valiokunta on päättänyt ehdottaa pykälän sanontaa muutettavaksi siten, että maksun periminen ei olisi pakollista. Valiokunnan pykälään tekemät muut muutosehdotukset ovat sanonnallisia täsmennyksiä.

Lakiehdotuksen 6 §:n johdosta valiokunnassa on laajasti keskusteltu siitä, olisiko kasvatusneuvolatoiminta sijoitettava sosiaali- vai terveydenhuollon hallinnon alaisuuteen vai olisiko se alistettava osittain molempien alaisuuteen. Tässä yhteydessä valiokunta on saanut tietää, että sosiaalihuollon tarpeet edellyttävät sellaisia kasvatusneuvoloita, joiden päätehtävänä on kasvatusongelmien ja häiriintyneiden sosiaalisten suhteiden hoitaminen sekä erityisesti näiden ongelmien ja häiriöiden ennalta ehkäiseminen. Kasvatusneuvolain toiminta on tällöin liittynyt niin läheisesti lastensuojelutyöhön, että sen tarkoituksenmukainen toteuttaminen ilman neuvolan apua olisi monessa tapauksessa ollut mahdotonta. Neuvolat palvelevat kouluja ja koteja myös sellaisissa tapauksissa, joissa ei ensisijaisesti ole kysymys terveydellisistä, vaan kasvatuksellisista seikoista ja sopeutumisvaikeuksista.

Terveydenhuoltoon kuuluvassa mielenterveystyössä tarvitaan niin ikään lasten ja nuorten tutkimus- ja hoitopaikkoja. Vaikka niissäkin tarvitaan lääketieteellisen koulutuksen saaneen henkilökunnan lisäksi psykologien ja sosiaalityöhön koulutetun henkilökunnan apua, on tässä toiminnassa kuitenkin pääpaino lääkinnällisessä tutkimuksessa ja hoidossa.

Kummallakin hallinnon alalla on siten omat tarpeensa, jotka edellyttävät näitä tarpeita palvelevia omia toimintojaan, sosiaalihuolto kasvatusneuvoloita ja terveydenhuolto mielenterveystoimistoja ja psykiatrisia poliklinikoita.

Kun käsiteltävänä oleva lakiehdotus saattaa kasvatusneuvolatoiminnan valtionavustuksen

osalta samalle tasolle terveydenhuollon hallinnossa tapahtuvan mielenterveystyön kanssa ja kun pelkästään taloudelliset näkökohdat eivät näin ollen enää saa liian ratkaisevaa merkitystä toimintamuotoja valittaessa, tulee kasvatusneuvolatoiminta valiokunnan käsityksen mukaan vastaisuudessa kehittymään nykyistä voimakkaammin.

Edellä olevan perusteella valiokunta ei ole katsonut olevan syytä puuttua hallituksen ehdotukseen kasvatusneuvolatoiminnan sijoittamisesta sosiaalihuollon hallinnon alaisuuteen nykyisen käytännön mukaisesti. Kun sosiaali- ja terveydenhuollon hallinto ministeriö- ja piirihallintotasolla on jo yhdistetty ja kun kehitys keskusvirasto- ja paikallishallintotasolla valiokunnan käsityksen mukaan johtaa vähitellen samaan tulokseen, tulee kasvatusneuvolatoiminnan hallinnon sijoittamistakin koskeva kysymys tässä yhteydessä menettämään nykyisen merkityksensä. Kun tässä vaiheessa kasvatusneuvolain läheinen yhteistyö terveydenhuollon piiriin kuuluvien työmuotojen kuten lastenneuvolain ja mielenterveystoimistojen kanssa, on valiokunnan mielestä välttämätöntä pyrittäessä yhtenäistämään sosiaali- ja terveyspalveluja keskenään, valiokunta on päättänyt ehdottaa lakiehdotuksen 6 §:ää muutettavaksi siten, että sosiaalihallituksen on kasvatusneuvolatoimintaa johtaessaan oltava yhteistoiminnassa lääkintöhallituksen kanssa.

Lakiehdotuksen 7 §:n 1 momentin mukaan kasvatusneuvolan toiminnan aloittamisesta on viipymättä tehtävä ilmoitus sosiaalihallitukselle ja asianomaiselle sosiaalihuollon piiriviranomaiselle. Sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain muuttamisesta 15 päivänä tammikuuta 1971 annetun lain 2 §:n mukaan sosiaalihallituksen alaisina sosiaalihuollon piirihallintoviranomaisina ovat lääninhallitukset. Kun sosiaalihuollon piiriviranomaiselle kuuluvien tehtävien hoitaminen on näin ollen sosiaalihuollon piirihallinnon uudistusta koskevalla 1 päivänä maaliskuuta 1971 voimaantulleella lainsäädännöllä siirretty lääninhallituksille, joihin on tätä varten perustettu erityinen sosiaali- ja terveysosasto, valiokunta on tehnyt puheena olevan pykälän 1 momenttiin käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen antamisen jälkeen muuttuneesta lainsäädännöstä johtuvan, jäljempänä näkyvän muutosehdotuksen.

Koulutusneuvolaksi hyväksytyn kasvatusneuvolan valtionapu määräytyy lakiehdotuksen 8 §:n 2 momentin mukaan muutoin tavallisselle kasvatusneuvolalle annettavien valtionapuperusteiden mukaan, paitsi että valtionapu on 10 prosenttiyksikköä suurempi, ei kuitenkaan enempää kuin 80 prosenttia. Mikäli mainittu säännös hyväksyttäisiin sellaisenaan, koulutusneuvolaa ylläpitävän kuntainliiton jäsenenä mahdollisesti olevat ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kantokykyluokkaan kuuluvat kunnat saisivat kaikki saman 80 prosentin suuruisen valtionavun. Kun valiokunta ei tätä periaatteellisista syistä voi pitää oikeana, valiokunta on päättänyt ehdottaa, että puheena olevan momentin loppuosa poistettaisiin.

Lakiehdotuksen 9 §:n 2) kohdan mukaan valtionavun myöntämisen edellytyksenä on, että neuvolalla on sosiaalihallituksen vahvistama ohjesääntö. Kun jo lakiehdotuksen 2 §:n mukaan kaikilla kasvatusneuvoloilla tulee olla sosiaalihallituksen vahvistama ohjesääntö, valiokunta on päättänyt ehdottaa, että lakiehdotuksen 9 §:n 2) kohtaan sisältyvä säännös tarpeettomana poistettaisiin lakiehdotuksesta.

Valtionavun myöntämisen edellytyksenä lakiehdotuksen 9 §:n 5) kohdan mukaan on, että neuvola täyttää muutkin sosiaalihallituksen sen tarkoituksenmukaiselle toiminnalle tarpeellisiksi katsomat edellytykset. Edelleen lakiehdotuksen 11 §:n mukaan valtionapua suoritetaan vain sosiaalihallituksen hyväksymiin kustannuksiin. Edellä mainittuja säännöksiä valiokunta ei ole voinut pitää onnistuneina. Kun viime vuosina annetuissa laeissa valtionavun myöntämisen perusteeksi on yleensä otettu kustannusten tarpeellisuus yleisesti ja objektiivisesti arvostellen eikä sitä ole jätetty pelkästään myöntävän viranomaisen vapaaseen harkintaan, valiokunta ei ole katsonut voivansa näissäkään tapauksissa jättää valtionavun suorittamista riippumaan yksinomaan sosiaalihallituksen harkinnasta, vaan ehdottaa kysymyksessä olevien säännöksien sanonnat muutettaviksi yleisempään muotoon, jolloin kuntien edut tulisivat paremmin turvatuiksi.

Milloin useammat kunnat yhdessä ylläpitävät kasvatusneuvolaa, määrätään kunkin kunnan osalle tuleva valtionapu lakiehdotuksen 10 §:n mukaan kunnassa asuvien asiakkaiden käyntikertojen suhteessa niistä kustannuksista, joista valtionapu lasketaan. Tällä kohden valiokunnassa on kiinnitetty huomiota valtionavun määräytymisperusteisiin niissä tapauksissa, jolloin kasvatusneuvolaa ylläpitävä kunta tai kuntainliitto on tehnyt muiden kuntien kanssa sopimuksen kasvatusneuvolan käyttämisestä, ts.

neuvolan palvelujen myymisestä sopimuskuntien asukkaille. Kun valiokunnan mielestä tällaisissa tapauksissa kasvatusneuvolaa ylläpitävälle kunnalle tai kuntainliitolle 8 §:n mukaan annettava valtionapu olisi laskettava sopimuksen nojalla neuvolaa käyttävien asiakkaiden osalta kunkin sopimuskunnan kantokykyluokan mukaan asiakkaiden käyntikertojen suhteessa valtionapuun oikeuttavista kustannuksista, valiokunta on saamansa selvityksen perusteella päättänyt tehdä lakiehdotuksen 10 §:ään tätä tarkoittavan muutosehdotuksen.

Valiokunnassa on lakiehdotuksen 11 §:n 1 momentin 5) kohtaa käsiteltäessä kiinnitetty huomiota kasvatusneuvolain asiakkaiden neuvolakäynneistä aiheutuvien matkakustannusten korvaamista koskevaan kysymykseen. Kun valiokunnan saaman selvityksen mukaan puheena olevassa kohdassa valtionapuun oikeuttavat kuljetukset ja matkat tarkoittavat laitoshallinnossa vakiintuneen käytännön mukaisesti vain laitoksen tavaran kuljetuksia ja henkilökunnan matkoja, valiokunnassa on harkittu mahdollisuuksia lisätä sanottuun kohtaan määräys, jonka mukaan myös asiakkaiden matkakustannuksiin voitaisiin myöntää valtionapua asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden mukaan. Kun neuvola tällöin voisi valtionavun turvin suorittaa asiakkailleen matkakustannusten korvausta, olisivat asiakkaat matkan erilaisesta pituudesta ja hankaluudesta huolimatta matkakustannuksiin nähden tasavertaisessa asemassa. Toisaalta valiokunnassa on tällä kohden kiinnitetty huomiota siihen, voidaanko ja millaisissa tapauksissa asiakkaiden matkoista kasvatusneuvolaan suorittaa korvausta sairausvakuutuslain nojalla. Valiokunnan saaman tiedon mukaan asiakkaan matkojen korvattavuus on nykyisin jäänyt riippumaan paitsi siitä, että kysymys on sairauden hoidosta eikä esimerkiksi koulukypsyyden toteamisesta, myös siitä, onko kasvatusneuvolassa vakuutettua tutkinut tai hoitanut lääkäri tai lääkärin määräyksestä asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Kun sairausvakuutukseen perustuvan matkakustannusten korvausjärjestelmän rinnalle ei valiokunnan mielestä ole tarkoituksenmukaista luoda uutta korvausjärjestelmää vain kasvatusneuvolakäyntien matkakustannusten osalta, valiokunta ei ole katsonut voivansa ehdottaa annettavaksi valtionapua asiakkaiden neuvolakäynneistä aiheutuviin matkakustannuksiin. Vaikka puheena olevien matkojen korvattavuuden selvittäminen ja täydentäminen sairausvakuutuslain puitteissa olisikin valiokunnan mielestä suotavaa, valiokunta ei kuitenkaan tässä yhteydessä ole voinut puuttua sairausvakuutuslainsäädännön alaa koskevaan kysymykseen.

Lakiehdotuksen 12 §:n 2 momentin mukaan valtionapuun oikeuttavien kustannusten vähennykseksi voitaisiin lukea muun muassa kunnilta maksusitoumuksen perusteella perittävät korvaukset, vaikka kunnat eivät olisikaan neuvolan ylläpitäjiä tai tehneet sopimusta neuvolan palvelujen käyttämisestä. Kun tätä valiokunnan mielestä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, valiokunta on saamansa selvityksen perusteella päättänyt ehdottaa, että mainittu vähennysoikeus rajoitettaisiin koskemaan vain lakiehdotuksen 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuja kuntia, jotka otetaan huomioon valtionapua määrättäessä.

Valtionapua saavan kasvatusneuvolan henkilökunta on palvelussuhteessa asianomaiseen kuntaan tai kuntainliittoon. Sanotun henkilökunnan palvelussuhteen ehdoista määrääminen kuuluu asianomaiselle kunnalle tai kuntainliitolle tai, mikäli kysymyksessä on voimassa olevien palvelussuhteen ehtojen tarkistaminen, kunnallisen virkaehtosopimuslainsäädännön mukaan kunnalliselle sopimusvaltuuskunnalle ja asianomaisille kunnallisille viranhaltijayhdistyksille.

Edellä olevasta on erotettava kysymys kasvatusneuvolan henkilökunnan palvelussuhteen ehtojen mukaisesti myönnettävän valtionavun perusteista ja niistä määrääminen, jota koskevat säännökset sisältyvät lakiehdotuksen 13 §:ään. Valtionavun perusteista ei voida sopia, vaan ne ovat valtion viranomaisen määrättävät. Käytännössä niistä määrääminen on kuulunut valtiovarainministeriölle.

Kunnallisen virkaehtosopimuslainsäädännön mukaan kunnallisen virkaehtosopimuksen hyväksyminen on valtionavustuksen suorittamista koskevalta osalta säädetty eduskunnan palkkavaltuuskunnan tehtäväksi. Vaikka valtionapujen perusteet vahvistaa valtiovarainministeriö, niitä sopimuksenvaraisilta osiltaan muuttaa palkkavaltuuskunta. Tämän vuoksi valiokunta on saamansa selvityksen perusteella päättänyt ehdottaa lisättäväksi lakiehdotuksen 13 §:n loppuun säännöksen, joka ottaisi huomioon eduskunnan palkkavaltuuskunnan myötävaikutuksen kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen vaikutuksesta valtionavustukseen annetun lain (672/70) säätämässä tarkoituksessa.

Kasvatusneuvolatoimintaan osallistuvien salassapitovelvollisuutta koskeva säännös sisältyy lakiehdotuksen 16 §:ään. Valiokunnan mielestä säännös on puutteellinen. Kun salassapitovelvollisuuden rikkomisesta ei ole ehdotettu säädettäväksi rangaistusseuraamusta, voisivat eräät neuvolan työntekijät, joiden osalta salassapitovelvollisuudesta ei muualla laissa ole säädetty, vapautua salassapitovelvollisuudesta, jos he oman harkintansa mukaan katsoisivat olevan lapsen tai nuoren edun mukaista antaa tietoja kasvatusneuvolan palveluja käyttäneestä henkilöstä. Tähän nähden ja kun kasvatusneuvolatoiminta läheisesti liittyy lastensuojelutyöhön ja kun siinä usein on kysymys myös mielenterveystyön alaan kuuluvista hoitotoimenpiteistä ja kun neuvolatoiminnassa näin ollen joudutaan monasti puuttumaan varsin arkaluontoisiin ja herkkiin ihmissuhteisiin, valiokunta on pitänyt tarpeellisena asettaa salassapitovelvollisuuden rikkomiselle sanktion samaan tapaan kuin voimassa olevissa terveydenhoitoalan laeissa on säädetty ja kuten sosiaali- ja terveysministeriön valmisteltavana olevassa kansanterveyslakiehdotuksessakin on suunniteltu meneteltäväksi. Salassapitovelvollisuuden rikkomisesta säädettäväksi ehdottamansa rangaistusseuraamusta koskevan säännöksen valiokunta on sisällyttänyt lakiehdotuksen 16 §:ään lisäämäänsä uuteen 2 momenttiin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kasvatusneuvola joutuu käytännössä työskentelemään yhteistoiminnassa muun muassa koulujen ja kouluviranomaisten, sosiaaliviranomaisten, lastensuojelulaitosten, sairaanhoito- ja terveydenhoitoviranomaisten, ammatinvalinnan ohjauksesta huolehtivien viranomaisten ja oikeusviranomaisten sekä perhe- ja avioliittoneuvolain, A-klinikoiden ja muiden näihin verrattavien elinten kanssa. Lakiehdotuksen 17 §:ssä, johon sisältyy kasvatusneuvoloille asetettu yhteistyövelvollisuus, on valiokunnan mielestä tarpeettomasti lueteltu vain joitakin viranomaisia ja korostettu yhteistyötä ainoastaan sosiaalilautakuntien kanssa. Valiokunnan mielestä tällä kohden voitaisiin yhtä perustellusti painottaa tiiviin yhteistoiminnan tarpeellisuutta esimerkiksi terveydenhoitolautakuntien ja niiden alaisen terveydenhoitohenkilöstön kanssa. Edellä sanotun perusteella valiokunta on päättänyt ehdottaa puheena olevan pykälän kirjoitettavaksi yleiseen muotoon mainitsematta erikseen yhtään yhteistyökumppania ja korostamatta erityisen yhteistyövelvollisuuden tarvetta minkään viranomaisen kanssa.

Lakiehdotuksen 19 §:n 2 momenttiin tehty muutosehdotus johtuu valiokunnan 2 §:ään tekemästä muutosehdotuksesta.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan kasvatusneuvoloita on nykyisin toiminnassa 32, jotka kaikki ovat kunnallisia. Yksityistenkin neuvoloiden perustaminen olisi mahdollista, joskin valtion taloudellinen tuki lakiehdotuksessa on rajoitettu koskemaan vain kunnallisia neuvoloita. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan neuvoloita on kuitenkin tällä hetkellä toiminnassa jo 33, joista yksi, Keski-Suomen kasvatusneuvola, sitä paitsi on yksityinen neuvola. Kunnallislain tarkoittamassa mielessä neuvola tai mikä muu laitos tahansa on kunnallinen vain siinä tapauksessa, että sen omistaa kunta tai kuntainliitto. Oikeushenkilöinä kunnat voivat toteuttaa tehtäviään myös yksityisoikeudellisin sopimuksin ja käyttäen yksityisoikeudellisia yhteisömuotoja, mutta tällöin kulloinkin kysymyksessä oleva yhteisö säilyttää yksityisoikeudellisen luonteensa. Näin ollen Keski-Suomen kasvatusneuvola, jonka omistaa kuntien muodostama kannatusyhdistys, on yksityinen neuvola, joka käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen mukaan ei voisi saada valtionapua. Jotta Keski-Suomen kasvatusneuvolan toiminnassa ei syntyisi häiriöitä tämän lakiehdotuksen voimaan tullessa ja jotta puheena oleville kunnille jäisi riittävästi aikaa purkaa kannatusyhdistys ja perustaa kuntainliitto ylläpitämään kasvatusneuvolaa, valiokunta on päättänyt ehdottaa lisättäväksi lakiehdotuksen 19 §:ään tätä tarkoittavan siirtymäsäännöksen. Sanotun säännöksen valiokunta on sisällyttänyt puheena olevaan pykälään lisäämäänsä uuteen 3 momenttiin, jolloin lakiehdotuksen entinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi.

Muut valiokunnan lakiehdotukseen tekemät muutosehdotukset ovat sanonnallisia täsmennyksiä tai muutoin muodollisia korjauksia.

Ed. L. Aallon ym. lakialoitteen n:o 377 (1970 vp.) mukaan lakisääteisen kasvatusneuvolatoiminnan järjestämättä jäämistä on pidettävä huomattavana puutteena. Kasvatusneuvoloille myönnettävästä valtionavusta annetussa valtioneuvoston päätöksessä on tosin valtionapusäännösten ohella annettu eräitä toimintaakin koskevia säännöksiä. Sanotun päätöksen nojalla kasvatusneuvoloille on voitu valtion tulo- ja menoarvion puitteissa antaa valtionapua, joka kuitenkin on ollut vain noin 5—7 prosenttia käyttökustannuksista, kun mielenterveystoimistojen vastaava valtionapu on samanaikaisesti ollut 50 prosenttia. Valtionavustuksen paran-

tamiseksi ja kasvatusneuvolaverkoston aikaansaamiseksi aloitteessa on ehdotettu säädettäväksi erityinen laki kasvatusneuvoloista.

Sen johdosta, että valiokunta on käsittelyn pohjaksi päättänyt ottaa hallituksen esitykseen sisältyvän kasvatusneuvolalain aikaansaamista tarkoittavan lakiehdotuksen, valiokunta on puheena olevaan lakiehdotukseen nähden asettunut hylkäävälle kannalle.

Ed. Maijalan ym. toivomusaloitteessa n:o 1534 (1970 vp.) on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin kasvatusneuvolain valtionapujärjestelmän muuttamiseksi niin, että se vastaisi kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (665/67) tarkoitettuja valtionosuuksia, jotka 10 kantokykyluokassa olisivat suuruudeltaan 40—85 prosenttia.

Ed. Salaman ym. toivomusaloitteessa n:o 1639 (1970 vp.) on puolestaan ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin kasvatusneuvolatoiminnan kehittämiseksi ja tukemiseksi maassamme.

Hallituksen esitykseen sisältyvässä, valiokunnan käsittelemässä lakiehdotuksessa on muun muassa kasvatusneuvolain valtionavustusjärjestelmä ehdotettu muutettavaksi lakisääteiselle pohjalle siten, että kunnallisen kasvatusneuvolan ylläpitokustannuksiin annettava valtionapu porrastettaisiin kunkin kunnan osalta 35—80 prosenttiin kunnan taloudellisesta kantokykyluokasta riippuen. Kun sanotussa lakiehdotuksessa on valtionapusäännösten ohella ehdotettu kasvatusneuvolatoiminta muiltakin osiltaan järjestettäväksi lakisääteisesti ja kun valiokunnan hyväksymään, hallituksen esitykseen pohjautuvaan lakiehdotukseen näin ollen jo sisältyvät ne säännökset, joiden antamiseen toivomusaloitteilla pyritään, aloitteet eivät valiokunnan mielestä enää anna aihetta ehdotettujen toivomusten lausumiseen hallitukselle.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Kasvatusneuvolalaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleisiä säännöksiä.

1 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2 §.

Kasvatusneuvolalla tulee olla sosiaali- *ja terveysministeriön* vahvistama ohjesääntö.

3 §.

Kasvatusneuvolalla tulee olla johtokunta.

Kasvatusneuvola*ssa (poist.)* tulee *olla* ainakin yksi *lääkäri,* yksi psykologi ja yksi sosiaalityöntekijä, *joista yksi määrätään toimimaan neuvolan johtajana, sekä tarpeen mukaan muuta henkilökuntaa.*

4 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

5 §.

Kunnallisen kasvatusneuvolan *palvelut ovat maksuttomia sitä ylläpitävän kunnan tai kuntainliiton jäsenkuntien asukkaille. Kunnallisen neuvolan muulta asiakkaalta samoin kuin yksityisen kasvatusneuvolan asiakkaalta voidaan annetuista palveluista periä* maksu ohjesäännössä määrättyjen perusteiden mukaan.

6 §.

Kasvatusneuvolatoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaalihallitukselle, *jonka tulee tässä tehtävässä olla yhteistoiminnassa lääkintöhallituksen kanssa.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

7 §.

Kasvatusneuvolan toiminnan aloittamisesta on viipymättä tehtävä ilmoitus sosiaalihallitukselle ja *lääninhallitukselle.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Valtionapu.

8 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Sosiaalihallituksen koulutusneuvolaksi hy-

väksymän kasvatusneuvolan valtionapu määräytyy muutoin edellä mainittujen perusteiden mukaan, paitsi että valtionapu on 10 prosenttiyksikköä suurempi *(poist.)*.

9 §.

Valtionavun myöntämisen edellytyksenä on:

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä.)

2) että sosiaalihallitus on hyväksynyt kasvatusneuvolan tarkoitukseensa *(poist.)*;

(3 ja 4 kohta kuten hallituksen esityksessä); sekä

5) että neuvola täyttää muutkin *(poist.)* sen tarkoituksenmukaiselle toiminnalle tarpeellisiksi katso*ttavat* edellytykset.

10 §.

Milloin *(poist.)* kunnat yhdessä ylläpitävät kasvatusneuvolaa *tai ovat keskenään tehneet sopimuksen sen käyttämisestä, katsotaan valtionapua määrättäessä* kunkin kunnan osalle tulev*an (poist.)* kunnassa asuvien asiakkaiden käyntikertojen suhtee*n mukainen osa* niistä kustannuksista, joista valtionapu lasketaan.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

11 §.

Valtionapua suoritetaan sellaisiin *(poist.) tarpeellisiin* kustannuksiin, jotka aiheutuvat:

(1—7 kohdat kuten hallituksen esityksessä); sekä

8) *kasvatusneuvolan toiminnasta muutoin.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

12 §.

Edellä 11 §:ssä tarkoitettujen kustannusten vähennykseksi luetaan valtionapua määrättäessä korvaukset, jotka peritään palvelu*jen* käyttämisestä, vuokrat tai vuokra-arvot muuhun käyttöön luovutetuista tiloista mukaan luettuina, korvaukset, jotka saadaan tapaturma- ja sairausvakuutuksen perusteella sekä muut tulot siitä toiminnasta, mistä kustannukset aiheutuvat.

Kustannusten vähennykseksi ei kuitenkaan lueta *10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilta* kunnilta palvelu*jen* käyttämisestä perittäviä korvauksia tai maksuosuuksia eikä tuloja sellaisesta toiminnasta, minkä kustannuksiin valtionapua ei suoriteta.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

13 §.

Valtiovarainministeriö vahvistaa ottaen huomioon valtion vastaavanlaatuisista tehtävistä suorittamat etuudet niiden palkka- ja eläkeetujen sekä matkakustannusten korvausten ja päivärahojen perusteet, joiden mukaan valtionapu näihin menoihin suoritetaan. *Siltä osin kuin näistä eduista on tehty kunnallinen virka- tai työehtosopimus, on asia kuitenkin saatettava eduskunnan palkkavaltuuskunnan hyväksyttäväksi.*

14 ja 15 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Erinäisiä säännöksiä.

16 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Salassapitovelvollisuuden rikkomisesta rangaistaan sakolla tai vankeudella enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teosta ole muussa laissa ankarampaa rangaistusta säädetty. Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ole rikosta syytteeseen pantavaksi ilmoittanut.

17 §.

Kasvatusneuvolan tulee tarpeen mukaan toimia yhteistyössä *valtion ja kunnan* asianomaisten viranomaisten *(poist.)* kanssa, sekä antaa niille tietoja ja selvityksiä, jollei toisin ole säädetty.

18 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

19 §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan kasvatusneuvolan on alistettava 2 §:ssä tarkoitettu ohjesääntö sosiaali- *ja terveysministeriön* vahvistettavaksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Mitä tässä laissa on säädetty kunnallisesta kasvatusneuvolasta, sovelletaan kahden vuoden aikana tämän lain voimaantulosta myös sellaisen yhdistyksen ylläpitämään kasvatusneuvolaan, jonka kaikki jäsenet ovat kuntia.

(4 mom. kuten hallituksen esityksen 3 mom.)

Edellä sanottuun viitaten talousvaliokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 377 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1971.

Samalla valiokunta edellä lausutun perusteella ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 1534 ja 1639 (molemmat 1970 vp.) hylättäisiin.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paananen, varapuheenjohtaja Ruokola sekä jäsenet Heino, Kaipainen, Kauppi, Lehmonen, L. Linna, Myyryläinen, Paasivuori, Penttinen, Räsänen, Salo, Sigfrids ja Sutinen sekä varajäsen Männistö (osittain).

Suuren valiokunnan mietintö n:o 69 hallituksen esityksen johdosta kasvatusneuvolalaiksi.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. L. Aallon ym. lakialoitteen n:o 377 (1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 377 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen kasvatusneuvolalaiksi.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 163 kasvatusneuvolalaiksi, ja Talousvaliokunta on nyt koolla olevalle Eduskunnalle asiasta antanut mietintönsä n:o 5 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 69.

Lähtiessään siitä, että kasvatusneuvolassa työskentelevän lääkärin kelpoisuusehdoista säädetään asetuksella, Eduskunta edellyttää, että lastenpsykiatrin ohella kasvatusneuvolan lääkäriksi hyväksyttävien pätevyysvaatimukset määrätään alusta alkaen riittävän tiukoiksi ja että niitä tiukennetaan sitä mukaa kuin se käytännössä on mahdollista pitäen päämääränä sitä, että lastenpsykiatrin pätevyys määrätään, mahdollisuuksien siihen auettua, kasvatusneuvolalääkärin ainoaksi hyväksyttäväksi kelpoisuusehdoksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Kasvatusneuvolalaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleisiä säännöksiä.

1 §.

Kasvatusneuvolan tehtävänä on edistää lasten ja nuorten tervettä psyykkistä kehitystä ja tässä tarkoituksessa:

1) neuvoin ja ohjein auttaa huoltajia, opettajia ja viranomaisia lasten ja nuorten kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä;

2) tutkia ja hoitaa lasten ja nuorten kasvatukseen ja kehitykseen liittyviä käyttäytymisongelmia ja psyykkisiä häiriötiloja lääketieteellisin, psykologisin ja sosiaalisin keinoin; sekä

3) muutoinkin antaa asiantuntija-apua alan kysymyksissä.

Kasvatusneuvola voi toimia myös koulutusneuvolana, jonka tehtäviin 1 momentissa mainitun lisäksi kuuluu kasvatusneuvolain työntekijäin koulutus.

2 §.

Kasvatusneuvolalla tulee olla sosiaali- ja terveysministeriön vahvistama ohjesääntö.

3 §.

Kasvatusneuvolalla tulee olla johtokunta.

Kasvatusneuvolassa tulee olla ainakin yksi lääkäri, yksi psykologi ja yksi sosiaalityöntekijä, joista yksi määrätään toimimaan neuvolan johtajana, sekä tarpeen mukaan muuta henkilökuntaa.

4 §.

Kasvatusneuvolan palvelujen antamisesta päättää neuvolan johtaja tai muu toimihenkilö, jolle tehtävä on ohjesäännössä määrätty.

5 §.

Kunnallisen kasvatusneuvolan palvelut ovat maksuttomia sitä ylläpitävän kunnan tai kuntainliiton jäsenkuntien asukkaille. Kunnallisen neuvolan muulta asiakkaalta samoin kuin yksityisen kasvatusneuvolan asiakkaalta voidaan annetuista palveluista periä maksu ohjesäännössä määrättyjen perusteiden mukaan.

6 §.

Kasvatusneuvolatoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaalihallitukselle, jonka tulee tässä tehtävässä olla yhteistoiminnassa lääkintöhallituksen kanssa.

Kasvatusneuvola on velvollinen sosiaalihallitukselle antamaan sen pyytämiä valvontaa varten tarpeellisia tietoja ja selvityksiä.

7 §.

Kasvatusneuvolan toiminnan aloittamisesta on viipymättä tehtävä ilmoitus sosiaalihallitukselle ja lääninhallitukselle.

Sosiaalihallitus voi kieltää kasvatusneuvolan toiminnan, jos se on vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säädöksiä tai jos neuvolan toiminnassa muutoin todetaan sellaisia epäkohtia, jotka tekevät toiminnan epätarkoituksenmukaiseksi.

Valtionapu.

8 §.

Kunnallisen kasvatusneuvolan jäljempänä mainittuihin kustannuksiin suoritetaan kultakin kalenterivuodelta valtionapu, joka kunkin kunnan osalta määrätään kuntien taloudellisen kantokyvyn mukaan kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (665/67) tarkoitettujen kantokykyluokkien perusteella seuraavasti:

kunnan kantokykyluokka	valtionavun osuus kustannuksista
1.	80 %
2.	75 %
3.	70 %
4.	65 %
5.	60 %
6.	55 %
7.	50 %
8.	45 %
9.	40 %
10.	35 %

Sosiaalihallituksen koulutusneuvolaksi hyväksymän kasvatusneuvolan valtionapu määräytyy muutoin edellä mainittujen perusteiden mukaan, paitsi että valtionapu on 10 prosenttiyksikköä suurempi.

9 §.

Valtionavun myöntämisen edellytyksenä on:

1) että sosiaali- ja terveysministeriö on valtionavun suorittamista koskevan yleisen suunnitelman puitteissa myöntänyt kasvatusneuvolalle perustamis- tai laajentamisluvan;

2) että sosiaalihallitus on hyväksynyt kasvatusneuvolan tarkoitukseensa;

3) että neuvolalla on tarkoituksenmukaiset toimintatilat;

4) että neuvolassa on riittävä ja kelpoisuusehdot täyttävä henkilökunta, jollei sosiaalihallitus erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta; sekä

5) että neuvola täyttää muutkin sen tarkoituksenmukaiselle toiminnalle tarpeellisiksi katsottavat edellytykset.

10 §.

Milloin kunnat yhdessä ylläpitävät kasvatusneuvolaa tai ovat keskenään tehneet sopimuksen sen käyttämisestä, katsotaan valtionapua määrättäessä kunkin kunnan osalle tulevan kunnassa asuvien asiakkaiden käyntikertojen suhteen mukainen osa niistä kustannuksista, joista valtionapu lasketaan.

Sosiaalihallitus antaa tarkemmat määräykset käyntikertojen laskentaperusteista.

11 §.

Valtionapua suoritetaan sellaisiin tarpeellisiin kustannuksiin, jotka aiheutuvat:

1) kiinteän ja irtaimen omaisuuden käytöstä ja kunnossapidosta;

2) kiinteiden laitteiden ja irtainten omaisuusesineiden sekä kulutustarvikkeiden hankkimisesta;

3) lämmöstä, valosta, voimasta, vedestä, pesusta, puhtaanapidosta ja muusta sellaisesta;

4) palkkioista, palkkauksista, eläkkeistä ja sosiaaliturvasta;

5) kuljetuksista ja matkoista;

6) vuokrista, joihin rinnastetaan vuokra-arvot, ja ulkopuolisista palveluksista suoritettavista korvauksista sekä vakuutuksista;

7) tutkimus-, kehittämis- ja koulutustoiminnasta; sekä

8) kasvatusneuvolan toiminnasta muutoin.

Arvonvähennyksiin ja lainoista aiheutuviin kustannuksiin ei suoriteta valtionapua.

12 §.

Edellä 11 §:ssä tarkoitettujen kustannusten vähennykseksi luetaan valtionapua määrättäessä korvaukset, jotka peritään palvelujen käyttämisestä, vuokrat tai vuokra-arvot muuhun käyttöön luovutetuista tiloista mukaan luettuina, korvaukset, jotka saadaan tapaturma- ja sairausvakuutuksen perusteella sekä muut tulot siitä toiminnasta, mistä kustannukset aiheutuvat.

Kustannusten vähennykseksi ei kuitenkaan lueta 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilta kunnilta palvelujen käyttämisestä perittäviä korvauksia tai maksuosuuksia eikä tuloja sellaisesta toiminnasta, minkä kustannuksiin valtionapua ei suoriteta.

Milloin 1 momentissa mainittuja maksuja tai korvauksia palvelujen käyttämisestä ei peritä tai ne peritään alhaisempina kuin vastaavat korvaukset yleensä valtiolle sekä kunnille ja kuntainliitoille peritään, ne otetaan huomioon viimeksi mainitun määräisinä.

13 §.

Valtiovarainministeriö vahvistaa ottaen huomioon valtion vastaanvanlaatuisista tehtävistä suorittamat etuudet niiden palkka- ja eläke-etujen sekä matkakustannusten korvausten ja päivärahojen perusteet, joiden mukaan valtionapu näihin menoihin suoritetaan. Siltä osin kuin näistä eduista on tehty kunnallinen virka- tai työehtosopimus, on asia kuitenkin saatettava eduskunnan palkkavaltuuskunnan hyväksyttäväksi.

14 §.

Valtionavusta sosiaalihallitus maksaa ennakkona kultakin vuosineljännekseltä sen toisen kuukauden 10 päivään mennessä neljännen osan edelliseltä vuodelta lasketun tai arvioitavan valtionavun kokonaismäärästä ja loppuerän kultakin vuodelta jälkikäteen.

Milloin kustannusten on arvioitava muodostuvan yleisen kustannustason muuttumisen takia vähintään 5 prosenttia suuremmiksi tai pienemmiksi kuin edellisenä vuotena, ennakko korotetaan tai alennetaan muutosta vastaavasti.

Mitä 2 momentissa on säädetty, noudatetaan myös, milloin kustannusten on arvioitava toiminnan tehostumisen tai laajentumisen taikka supistumisen tai muun syyn johdosta muodostuvan vähintään 10 prosenttia suuremmiksi tai pienemmiksi kuin edellisenä vuotena.

Ennakko määrätään arvion mukaan sellaisesta toiminnasta aiheutuvien kustannusten osalta, mitä ei edellisenä vuotena ole ollut tai mikä vasta sen aikana on aloitettu.

15 §.

Kunta tai kuntainliitto voidaan sosiaalihallituksen päätöksellä määrätä palauttamaan saamansa valtionapu tai osa siitä valtiolle takaisin 6 prosentin vuotuisine korkoineen sen kuukauden alusta lukien, minä valtionapu on ennakkona tai loppueränä maksettu;

1) jos valtionavun tai ennakon suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja;

2) jos tilien tarkastuksen yhteydessä tai muutoin käy selville, että valtionapu on suoritettu perusteettomasti; tai

3) jos valtionavun suorittamiseen liittyviä ehtoja ei ole noudatettu;

ei kuitenkaan, jos palauttamista olisi asianhaarat huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomana.

Erinäisiä säännöksiä.

16 §.

Kasvatusneuvolatoimintaan osallistuva ei saa sivulliselle ilmaista, mitä hän tässä tehtävässään on saanut tietää kasvatusneuvolan palveluja käyttäneestä henkilöstä ja hänen perheestään, mikäli jonkin erityisen seikan ilmoittaminen ei ole tarpeen lapsen tai nuoren henkilön edun kannalta tai jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, suostu asian ilmaisemiseen.

Salassapitovelvollisuuden rikkomisesta rangaistaan sakolla tai vankeudella enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teosta ole muussa laissa ankarampaa rangaistusta säädetty. Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ole rikosta syytteeseen pantavaksi ilmoittanut.

17 §.

Kasvatusneuvolan tulee tarpeen mukaan toimia yhteistyössä valtion ja kunnan asianomaisten viranomaisten kanssa, sekä antaa niille tietoja ja selvityksiä, jollei toisin ole säädetty.

18 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

19 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan kasvatusneuvolan on alistettava 2 §:ssä tarkoitettu ohjesääntö sosiaali- ja terveysministeriön vahvistettavaksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Mitä tässä laissa on säädetty kunnallisesta kasvatusneuvolasta, sovelletaan kahden vuoden aikana tämän lain voimaantulosta myös sellaisen yhdistyksen ylläpitämään kasvatusneuvolaan, jonka kaikki jäsenet ovat kuntia.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin ja myöntää kasvatusneuvolalle 9 §:n 1 kohdassa tarkoitettu perustamis- tai laajentamislupa. Tällaista lupaa ei kuitenkaan vaadita neuvolalta, joka on aloittanut toimintansa ennen tammikuun 1 päivää 1971.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 1971.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta Tanskan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 166 (1970 vp.). Saatuaan esityksestä valtiovarainvaliokunnalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytämänsä lausunnon, joka on pantu tämän mietinnön liitteeksi, sekä kuultuaan hallitusneuvos Ensio Vasarlaa valtiovarainministeriöstä ja lähetystöneuvos Kaarlo Murasta ulkoasiainministeriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioitten esittää seuraavaa.

Elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain mukaan ulkomailta saadut osingot ja osuuspääoman korot tulivat veronalaiseksi tuloksi valtionverotuksessa. Lainuudistuksen tarkoituksena ei kuitenkaan ollut poistaa ns. tytäryhtiöetuutta kansainvälisissä suhteissa. Käsiteltävänä olevalla sopimuksella onkin Suomen ja Tanskan väliseen verosopimukseen sisällytetty tytäryhtiöosingon verovapautta koskeva määräys. Samalla on täydennetty sopimuksen verotuksellisen syrjinnän kieltämistä koskevia määräyksiä noudattamalla OECD:n mallisopimuksen periaatteita.

Hallituksen esityksen ja valtiovarainvaliokunnan lausunnon perusteluissa mainituista syistä ulkoasiainvaliokunta yhtyy kannattamaan esitykseen sisältyvien sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Tanskan kanssa noottienvaihdolla tehdyn Suomen Tasavallan ja Tanskan Kuningaskunnan välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sorsa, varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Haarla, Holkeri, Honkonen, Kuusinen, Lindeman, Perheentupa, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne, Tuomioja, Uusitalo ja Virolainen sekä varajäsenet Antila ja Stenbäck.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Liite.

Helsingissä,
21 päivänä joulukuuta 1970.
Lausunto n:o 9.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on 17 päivänä kuluvaa joulukuuta päivätyssä kirjelmässä eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 166 Tanskan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) voimaantulosta johtuen ulkomailta saadut osingot ja osuuspääoman korot tulivat veronalaisiksi tuloiksi valtionverotuksessa, vaikka lain tarkoituksena ei nimenomaan ollutkaan poistaa siihen sakka kansainvälisissä suhteissa noudatettua niin sanottua tytäryhtiöetuutta. Noottien vaihdolla Tanskan verosopimukseen on lisätty määräys, jonka mukaan osinkotulo tanskalaisesta yhtiöstä suomalaiselle yhtiölle on veroista vapaa täällä samoin ehdoin ja samassa laajuudessa kuin silloin olisi, jos molemmat yhtiöt olisivat suomalaisia.

Noottienvaihdolla on lisäksi sovittu Tanskan verosopimuksen muuttamisesta syrjintäkieltoa koskevalta osin noudattamaan paremmin Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) mallisopimuksen periaatteita.

Valiokunta pitää kysymyksessä olevia 11 päivänä helmikuuta 1970 noottienvaihdolla tehdyn sopimuksen määräyksiä asianmukaisina ja tarpeellisina, minkä vuoksi valiokunta pyydettynä lausuntonaan kunnioittavasti esittää,

että hallituksen esitys ja siihen sisältyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä.

Valiokunnan puolesta:

Erkki Huurtamo.

Tarmo Kivilaakso.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen johdosta Tanskan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 1 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Tanskan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 166 Tanskan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 1 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 8, on päättänyt

hyväksyä ne Tanskan kanssa noottivaihdolla tehdyn Suomen Tasavallan ja Tanskan Kuningaskunnan välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Tanskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tanskan Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi 7 päivänä huhtikuuta 1964 tehdyn sopimuksen muuttamisesta 11 päivänä helmikuuta 1970 noottienvaihdolla tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta Espanjan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 äivältä joulukuuta 1970 lähettänyt ulkoasiainaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi halliıksen edellä mainitun esityksen n:o 167 (1970 p.). Saatuaan esityksestä valtiovarainvaliokunalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytäıänsä lausunnon, joka on pantu tämän mietinön liitteeksi, sekä kuultuaan hallitussihteeri .ainer Söderholmia valtiovarainministeriöstä ı lähetystöneuvos Kaarlo Murasta ulkoasiainıinisteriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ;ittää seuraavaa.

Hallituksen esitykseen sisältyvällä sopimuk:lla on Suomen ja Espanjan välillä tulon ja maisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämi:ksi tehtyyn sopimukseen lisätty määräys, ɔnka mukaan osinkotulo espanjalaisesta yhöstä suomalaiselle yhtiölle on verosta vapaa uomessa samoin ehdoin ja samassa laajuudessa uin tällainen verovapaus myönnettäisiin siinä ıpauksessa, että molemmat yhtiöt olisivat suoıalaisia. Kysymyksessä olevan verosopimuksen iydentäminen esitetyllä tavalla on johtunut uomessa 1 päivänä tammikuuta 1969 voimaan tulleen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain yhtiöiden välisten osinkojen verotusta koskevista säännöksistä.

Hallituksen esityksen ja valtiovarainvaliokunnan lausunnon perusteluihin yhtyen ulkoasiainvaliokunta on päättänyt puoltaa esitykseen sisältyvää sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Espanjan kanssa noottienvaihdolla tehdyn Suomen Tasavallan ja Espanjan välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdotttaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaeet osaa puheenjohtaja Sorsa, varapuheenjohıja Melin, jäsenet Flinck, Kuusinen, Lindeman, Perheentupa, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne ja Tuomioja sekä varajäsenet Antila ja Lähteenmäki.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Liit

Helsingissä,
21 päivänä joulukuuta 1970.
Lausunto n:o 10.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on 17 päivänä kuluvaa joulukuuta päivätyssä kirjelmässä eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 167 Espanjan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) voimaantulosta johtuen ulkomailta saadut osingot ja osuuspääoman korot tulivat veronalaisiksi tuloiksi valtionverotuksessa, vaikka lain tarkoituksena ei nimenomaan ollutkaan poistaa siihen saakka kansainvälisissä suhteissa noudatettua niin sanottua tytäryhtiöetuutta.

Noottienvaihdolla Espanjan verosopimukseen on lisätty määräys, jonka mukaan osinkotul espanjalaisesta yhtiöstä suomalaiselle yhtiölle o verosta vapaa täällä samoin ehdoin ja samass laajuudessa kuin silloin olisi, jos molemmat yl tiöt olisivat suomalaisia.

Valiokunta pitää kysymyksessä olevia 18 24 päivänä elokuuta 1970 noottienvaihdolla tel dyn sopimuksen määräyksiä asianmukaisina tarpeellisina, minkä vuoksi valiokunta pyyde tynä lausuntonaan kunnioittavasti esittää,

että hallituksen esitys ja siihen sisä tyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä.

Valiokunnan puolesta:

Erkki Huurtamo.

Tarmo Kivilaakso.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 15 hallituksen esityksen johdosta Espanjan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannatamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 3 osisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa iis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Espanjan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 167 Espanjan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 3 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 15, on päättänyt

hyväksyä ne Espanjan kanssa noottienvaihdolla tehdyn Suomen Tasavallan ja Espanjan välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Espanjan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Espanjan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi 15 päivänä marraskuuta 1967 tehdyn sopimuksen muuttamisesta 18 ja 24 päivänä elokuuta 1970 noottienvaihdolla tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 15 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 175 (1970 vp.). Saatuaan esityksestä valtiovarainvaliokunnalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytämänsä lausunnon, joka on pantu tämän mietinnön liitteeksi, sekä kuultuaan hallitusneuvos Ensio Vasarlaa valtiovarainministeriöstä ja lähetystöneuvos Kaarlo Murasta ulkoasiainministeriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Niinkuin esityksen perusteluissa todetaan, Suomen ja Alankomaiden välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ehkäisemisestä ja vastavuoroisen hallinnollisen virka-avun antamisesta vuonna 1954 tehty sopimus on jäänyt jälkeen verotuksen alalla tapahtuneesta kansainvälisestä kehityksestä. Tätä sopimusta korvaamaan on tehty käsiteltävänä olevaan esitykseen sisältyvä verosopimus, johon liittyy erikseen allekirjoitettu pöytäkirja sopimuksen olennaisena osana.

Kysymyksessä oleva sopimus seuraa rakenteeltaan ja sisällöltään oleellisesti OECD:n mallisopimusta. Sopimuksen määräykset ja niiden sisältämät poikkeamiset sanotusta mallisopimuksesta on yksityiskohtaisesti selostettu esityksen perusteluissa.

Hallituksen esityksen ja valtiovarainvaliokunnan lausunnon perusteluihin yhtyen ulkoasiainvaliokunta pitää esitykseen sisältyvää sopimusta maamme kannalta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Tämän vuoksi valiokunta puoltaa sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 1970 Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sorsa, varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Haarla, Holkeri, Honkonen, Kuusinen, Lindeman, Perheentupa, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne, Tuomioja, Uusitalo ja Virolainen sekä varajäsenet Antila ja Stenbäck.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Liite.

Helsingissä,
21 päivänä joulukuuta 1970.
Lausunto n:o 8.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on 17 päivänä kuluvaa joulukuuta päivätyssä kirjelmässä eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 175 Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suomen tasavallan ja Alankomaiden Kuningaskunnan välinen sopimus, joka on tehty Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 1970, seuraa rakenteeltaan ja sisällöltään oleellisesti Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) mallisopimusta. Mallisopimuksen tekstiä on kuitenkin ollut eräiltä kohdin täydennettävä lähinnä hollantilaisen Suomessa tapahtuvan yritystoiminnan turvaamiseksi eräiltä syrjintään viittaavilta menettelyiltä. Eräs tällainen syrjinnän estämistä tarkoittava määräys sisältyy allekirjoituspöytäkirjaan ja sen tarkoituksena on Suomessa olevaan hollantilaiseen tytäryhtiöön nähden soveltaa kansallista kohtelua, milloin kysymyksessä ovat tietyt tytäryhtiön velkana emäyhtiölle olevat kustannukset. Suomen osalta nyt kysymyksessä oleva sopimus koskee tulo- ja omaisuusveroa, kunnallisveroa, kirkollisveroa ja merimiesveroa. Merimiespalkan kohdalla verotusoikeus on poikkeuksellisesti kuitenkin annettu merimiehen kotimaalle, mikä johtuu siitä, ettei Alankomaiden sisäisen lainsäädännön mukaan voida verottaa hollantilaisella aluksella palvelevaa ulkomaalaista merimiestä.

Valiokunta, joka pitää käsiteltävänä olevaa verosopimusta asianmukaisena ja tarpeellisena, esittää kunnioittavasti pyydettynä lausuntonaan,

että hallituksen esitys ja siihen sisältyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä.

Valiokunnan puolesta:

Erkki Huurtamo.

Tarmo Kivilaakso.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksen johdosta Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 2 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 175 Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 2 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 9, on päättänyt

hyväksyä Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 1970 Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan määräykset, jotka vaativat Edukunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Suomen Tasavallan ja Alankomaiden Kuningaskunnan välillä Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 1970 tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu. Mainittujen määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 176 (1970 vp.). Samassa yhteydessä lakivaliokunta on käsitellyt sen valmisteltavaksi 22 päivänä joulukuuta 1970 lähetetyn ed. Fribergin ym. lakialoitteen n:o 415 (1970 vp.) laiksi vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta sekä 29 päivänä toukokuuta 1970 lähetetyt ed. Aron toivomusaloitteen n:o 53 (1970 vp.) vankien oikeusavustajan palkkaamisesta vankilaoikeuteen ja ed. Juvelan ym. toivomusaloitteen n:o 61 (1970 vp.) pakkolaitosjärjestelmän poistamisesta. Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina professori Inkeri Anttila, professori Bo Palmgren Valtakunnallinen vankiliitto Krim'istä, Vankilaoikeuden puheenjohtaja oikeusneuvos Uuno Halttunen, lainsäädäntöjohtaja Henrik Grönqvist ja ylijohtaja K. J. Lång oikeusministeriöstä, hovioikeudenpresidentti Y. J. Hakulinen ja hovioikeudenneuvos Arvo Lepistö Helsingin hovioikeudesta, lääkintöneuvos Raimo Miettinen lääkintöhallituksesta, Turun keskusvankilan johtaja Onni Raike, Helsingin lääninvankilan johtaja Uolevi Aspola ja Marraskuun liikkeen puheenjohtaja Reino Lehtiniemi.

Esityksen tarkoituksena on kriminaalipoliittiselta kannalta epätarkoituksenmukaiseksi osoittautuneen vaarallisia rikoksenuusijoita koskevan lainsäädännön osittainen uudistaminen. Tarkistuksen kohteeksi joutuvat erityisesti pakkolaitokseen eristämisen edellytykset, eristämismenettely ja ehdonalaista vapautta koskevat säännökset.

Pakkolaitosjärjestelmässä havaitut epäkohdat ovat aiheuttaneet sen, että on ehdotettu rikoksentekijän eristämisestä luopumista ja eristämisjärjestelmän korvaamista osaksi pitkäaikaisilla vapausrangaistuksilla ja osaksi mielisairaaloissa tai erityisissä hoitolaitoksissa tapahtuvalla hoidolla. Esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta katsoo, ettei eristämisjärjestelmästä luopuminen ainakaan tässä vaiheessa ole mahdollista, sekä yhtyy kannattamaan esitykseen sisältyvää osittaisuudistusta. Valiokunnan mielestä rikoslainsäädäntöä uudistettaessa olisi kuitenkin erityisesti kiinnitettävä huomiota sellaisiin säännöstöihin, joiden vanhentuneisuus ainakin osaksi on esteenä eristämisjärjestelmästä luopumista koskeville suunnitelmille, sekä ryhdyttävä muutenkin toimenpiteisiin, jotka mahdollistavat nykyisestä eristämisjärjestelmästä luopumisen.

Esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 1 §:n säännöksillä on pyritty toisaalta rajoittamaan lain soveltamisalaa määräämällä, että eristää voidaan ainoastaan törkeää väkivaltaisuutta taikka muunlaista erityistä vaarallisuutta toisen hengelle tai terveydelle osoittavaan rikokseen syyllistynyt henkilö, ja korottamalla eristämisen edellytyksenä olevan tuomitun rangaistuksen vähimmäismäärää. Toisaalta soveltamisalaa on laajennettu luopumalla nykyisessä laissa olevista vaatimuksista aikaisemman rikollisuuden ja aikaisemmin tuomittujen rangaistusten suhteen sekä ennen kaikkea määräämällä, että eräissä tapauksissa voitaisiin eristää myös ensikertainen väkivaltarikollinen.

Valiokunta kannattaa ehdotettua soveltamisalan supistamista, mutta katsoo, että eristämisen aiheuttavat rikokset olisi määriteltävä laissa ehdotuksessa omaksuttua menettelyä tarkemmin eli viittaamalla esimerkkeinä niihin rikoksiin, joihin syyllistyneet yleensä olisi eristettävä. Vaikka eristämisrikoksia koskevaan esimerkkiluetteloon liitetään yleislauseke, tulee lain soveltamisala täten tarkemmin rajatuksi. Oikeusturvanäkökohdat vaativat myös, että rikoksentekijän aikaisempaa rikollisuutta ei saada ottaa huomioon eristämisedellytyksenä kuinka kauan hyvänsä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa säädettäväksi eristämisen edellytykseksi, että rikoksentekijä on rikosta edeltäneiden kymmenen vuoden aikana syyllisty-

nyt toiseen eristämisrikokseen. Eristämisen edellytyksenä tulee olla, että rikoksentekijä ilmeisesti on erittäin vaarallinen toisen hengelle tai terveydelle. Toteuttaakseen edellä esitetyt näkökohdat valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 1 §:n 1 ja 2 momentin kirjoitettavaksi osaksi uudelleen.

Lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentin mukaan voitaisiin eristää myös ensikertainen väkivaltarikollinen. Tämä merkitsisi vaarallisista rikoksenuusijoista annetun lain soveltamisalan olennaista laajentamista muuttamatta merkittävästi lain yksilön oikeusturvaa suojaavia säännöksiä. Luotettavan ennusteen tekeminen esim. yhden rikoksen jälkeen väkivaltarikollisen uusimisalttiudesta tuntuu mahdottomalta. Kun säännös ilmeisesti tulisi koskemaan vain harvoja poikkeustapauksia eikä sillä siten tulisi olemaan mitään olennaista merkitystä väkivaltarikosten ehkäisemisessä, valiokunta on päätynyt ehdottamaan säännöksen poistamista lakiehdotuksesta. Tästä aiheutuisi muutoksia myös ehdotuksen muihin pykäliin, joissa viitataan sanottuun säännökseen.

Eristämismenettelyn kohdalta valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että lakiehdotuksen 7 §:n mukaan eristämisestä päätettäisiin välittömästi asiaa koskevan tuomioistuimen päätöksen saatua lainvoiman, sekä siihen, että vankilaoikeus, päätettyään ensin ettei rikoksentekijää ole eristettävä, voisi 9 §:n 3 momentin mukaan oikeusministeriön esityksestä uuden selvityksen perusteella ottaa kysymyksen eristämisestä uudelleen käsiteltäväksi. Valiokunnan mielestä on arveluttavaa, että vankilaoikeus voisi viimeksi mainitun säännöksen mukaan tavallaan purkaa aikaisemman päätöksensä. Niinpä valiokunta onkin päätynyt puoltamaan viimeksi mainitun säännöksen poistamista lakiehdotuksesta siitäkin huolimatta, että ehdotettukin menettely jo rajoittaisi vankilaoikeudella nykyisin olevaa laajaa valtaa ottaa asia uudelleen käsiteltäväksi. Näin tehdessään valiokunta on katsonut, ettei tällaisen uudelleen käsittelemisen mahdollisuuden puuttuminen aiheuttane eristämisseuraamuksen tarpeettoman laajaa käyttämistä, etenkin jos ehdotuksen 7 §:ää muutetaan jäljempänä mainittavalla tavalla.

Sitä, että eristämisasia ratkaistaisiin vankilaoikeudessa välittömästi tuomioistuimen päätöksen saatua lainvoiman, on perusteltu lähinnä mielenterveydellisillä syillä. Onkin myönnettävä, että nykyinen järjestelmä, jonka mukaan eristämisasia otetaan ensimmäisen kerran käsiteltäväksi yleensä vasta rikoksentekijän kärsittyä kaksi kolmannesta rangaistuksestaan, on aiheuttanut esityksen perusteluissa mainittuja haittoja. Toisaalta voidaan todeta, että eristämisestä päättämisen tapahtuessa heti tuomioistuimen päätöksen saatua lainvoiman vankilaoikeudella yleensä ei olisi käytettävissään mitään sellaista aineistoa, jota ei olisi esitetty jo oikeudenkäynnissä. Vaikka rangaistuksen suorittamisen parantavalle vaikutukselle ei olekaan annettava ratkaisevaa merkitystä, on ilmeistä, että rangaistus vaikuttaa ainakin osaan rikoksentekijöistä siinä määrin edullisesti, ettei tarvetta eristämiseen rangaistuksen suorittamisen jälkeen ole. Mikäli tuomioistuimen vaaralliseksi katsoma rikoksentekijä suorittaisi esim. kolmanneksen hänelle tuomitusta rangaistuksesta, hänen henkilöstään voitaisiin hankkia tarkemmat selvitykset, toimittaa psykologisia ja lääketieteellisiä tutkimuksia sekä riittävästi tarkkailla hänen kehitystään, ennen kuin vankilaoikeus ratkaisee eristämiskysymyksen. Sen estämiseksi, ettei pitkäaikaiseen vapausrangaistukseen tuomitun kohdalta asian käsittely viivästyisi kohtuuttomasti, mistä siis kieltämättä on mielenterveydellisiä haittavaikutuksia, voitaisiin laissa asettaa enimmäisaika, jonka kuluessa asia viimeistään on käsiteltävä. Tällainen järjestely vähentäisi poistettavaksi ehdotetun 9 §:n 3 momentin kaltaisen säännöksen tarvetta.

Ehdonalaiseen vapauteen päästämisen kohdalta valiokunta on katsonut, että pakkolaitoksesta ehdonalaiseen vapauteen päästetyn koeaikaa voidaan esityksessä mainituilla perusteilla lyhentää vieläkin enemmän. Tämän vuoksi ehdotetaan 16 §:n 1 momentin säännöstä muutettavaksi siten, että koeaika on kaksi vuotta ja että sitä voidaan lyhentää tai pidentää enintään vuodella. Lakiehdotuksen soveltamissäännökseen ehdotetaan vastaava muutos.

Muilta osin valiokunta pitää ehdotettuja säännöksiä tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina.

Koska asia on käsitelty esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen pohjalta, olisi edellä mainittu lakialoite hylättävä. Ed. Aron toivomusaloitteessa n:o 53 (1970 vp.) esitetty toivomus vankien oikeusavustajan palkkaamisesta vankilaoikeuteen toteutuu osaksi esitykseen sisältyvään lakiehdotukseen otetulla säännöksellä, eli lakiehdotuksessa tarkoitettujen asioiden osalta. Nuorien rikoksentekijöiden kohdalla asia on taas hoidettava vireillä olevan heitä koskevan

lainsäädännön uudistamisen yhteydessä. Kuten valiokunta on edellä todennut, ei ed. Juvelan ym. toivomusaloitteessa n:o 61 (1970 vp.) edellytetty pakkolaitosjärjestelmän poistaminen liene tällä hetkellä mahdollista. Kuitenkin olisi kiireellisesti selvitettävä edellytykset, jotka tekisivät mahdolliseksi pakkolaitosjärjestelmästä luopumisen, sekä uudistettava eristämisjärjestelmää koskeva lainsäädäntö kokonaisuudessaan. Mainitut toivomusaloitteet olisi myös hylättävä.

Edellä olevaan viitaten valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä 9 päivänä heinäkuuta 1953 annetun lain (317/53) 1 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 20 päivänä kesäkuuta 1963 annetulla lailla (330/63), 2, 3, 7, 9, 13, 14, 15, 16 ja 18 § sekä *lisätään* 8 §:ään uusi 2 *(poist.)* momentti seuraavasti:

1 §.

Jos rikoksentekijä tuomitaan

1) *murhasta, taposta tai törkeästä pahoinpitelystä, törkeää väkivaltaa käyttäen tehdystä ryöstöstä tai väkisinmakaamisesta, hengenvaaran aiheuttavasta murhapoltosta taikka muusta törkeää väkivaltaisuutta tai* erityistä vaarallisuutta toisen hengelle tai terveydelle osoittavasta rikoksesta tai

2) yhdellä teolla tehdyistä rikoksista tai jatketusta rikoksesta, joihin sisältyy sanotunlaista väkivaltaisuutta tai vaarallisuutta, taikka

3) edellä tarkoitettua väkivaltaisuutta tai vaarallisuutta osoittavasta rikoksen yrityksestä tai osallisuudesta rikokseen

määräaikaiseen, vähintään kahden vuoden vapausrangaistukseen, tuomioistuin voi tässä pykälässä säädetyin edellytyksin virallisen syyttäjän vaatimuksesta rangaistuksen tuomitessaan samalla päättää, että tuomittu voidaan määrätä eristettäväksi pakkolaitokseen, niin kuin tässä laissa säädetään.

Edellytyksenä pakkolaitokseen eristämiselle on lisäksi, että *rikoksentekijä on rikosta edeltäneiden kymmenen vuoden aikana syyllistynyt 1 momentissa tarkoitettuun rikokseen sekä että häntä on hänen rikoksistaan ilmenevien seikkojen ja* muun hänen henkilöstään saadun selvityksen perusteella *ilmeisesti pidettävä erittäin* vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle. *(Poist.)*

Edellä tässä pykälässä tarkoitettua rikoksentekijää sanotaan vaaralliseksi rikoksenuusijaksi.

2 ja 3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

7 §.

Kun tuomio, jonka mukaan rikoksentekijä voidaan määrätä eristettäväksi pakkolaitokseen, on saanut lainvoiman, kysymys eristämisestä on *otettava käsiteltäväksi, kun tuomitusta rangaistuksesta on suoritettu, tuomioistuimen rikoslain 3 luvun 11 §:n nojalla tekemää vähennystä lukuunottamatta, vähintään kolmannes, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa tuomion antamisesta, ja viivytyksettä* ratkaistava vankilaoikeudessa. Vankilaoikeuden on määrättävä rikoksentekijä eristettäväksi pakkolaitokseen, jos häntä on pidettävä 1 §:n 2 *(poist.)* momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle.

8 §.

— — — — — — — — — — — —

(Poist.)

(2 mom. kuten 3 mom. hallituksen esityksessä.)

9 §.

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

(Poist.)

(3 mom. kuten 4 mom. hallituksen esityksessä.)

13 ja 14 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

15 §.

Pakkolaitokseen eristetty on päästettävä ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on kokonaan suorittanut rangaistuksensa, jollei vankilaoikeus katso, että häntä on edelleen pidettävä 1 §:n 2 *(poist.)* momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle. Jollei eristettyä ole edellä sanotun mukaisesti päästetty ehdonalaiseen vapauteen, asia on otettava uudelleen esille enintään kuuden kuukauden väliajoin.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

16 §.

Pakkolaitoksesta ehdonalaiseen vapauteen päästetyn koeaika on *kaksi* vuotta. Vankilaoikeus voi erityisistä syistä lyhentää tai pidentää koeaikaa enintään *yhdellä* vuodella. Jos ehdonalaisessa vapaudessa olevaa on koeaikana ilmenneiden seikkojen perusteella pidettävä 1 §:n 2 *(poist.)* momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena, vankilaoikeuden on peruutettava ehdonalainen vapaus, milloin valvoja tai poliisipiirin päällikkö on koeajan kuluessa ilmoittanut asiasta vankilaoikeudelle.

Milloin ehdonalaisessa vapaudessa oleva tekee koeaikana rikoksen, josta hänet tuomitaan määräaikaiseen vapausrangaistukseen, on rangaistuksen tuomitsevan tuomioistuimen samalla päätettävä, voidaanko eristetyn ehdonalainen vapaus hänen vaarallisuutensa takia peruuttaa. Jos tuomioistuin päättää, että tuomitun ehdonalainen vapaus voidaan peruuttaa, se voi, jollei eristetty jo ole vangittuna, samalla määrätä hänet vangittavaksi. Kun tuomio, jonka mukaan eristetyn ehdonalainen vapaus voidaan peruuttaa, on tullut pantavaksi täytäntöön, vankilaoikeuden on viipymättä ratkaistava, onko eristettyä pidettävä 1 §:n 2 *(poist.)* momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle. Jos eristettyä on pidettävä sanotulla tavalla vaarallisena, on vankilaoikeuden määrättävä ehdonalainen vapaus peruutetuksi.

Sen, jonka ehdonalainen vapaus on peruutettu, vankilaoikeus voi uudelleen päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on ollut pakkolaitoksessa vähintään kuusi kuukautta eikä häntä enää ole pidettävä 1 §:n 2 *(poist.)* momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle. Kuitenkin se, joka on koeaikana tehdystä rikoksesta tuomittu ankarampaan rangaistukseen kuin kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen, voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen ainoastaan 15 §:n 1 momentissa säädetyillä edellytyksillä.

(4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

18 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös.

(1—4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Mikäli vankilaoikeus 3 tai 4 momentissa mainittua asiaa käsitellessään katsoo, että rikoksenuusijaa, joka on tuomittu vähintään kahden vuoden vapausrangaistukseen tämän lain 1 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta, on pidettävä sanotun pykälän 2 *(poist.)* momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena, hänet on määrättävä eristettäväksi pakkolaitokseen.

Ennen tämän lain voimaantuloa pakkolaitoksesta ehdonalaiseen vapauteen päästetyn osalta vankilaoikeuden on todettava, onko hänet kokonaan vapautettava pakkolaitoksesta vankilaoikeuden päätöksen raukeamisen johdosta tai sen vuoksi, ettei häntä ole pidettävä 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla vaarallisena. Pakkolaitoksesta ehdonalaisessa vapaudessa olevan koetusaika on *kaksi* vuotta siitä, kun hänet on päästetty ehdonalaiseen vapauteen. Vankilaoikeuden on soveltaen tämän lain säännöksiä myös todettava ehdonalaiseen vapauteen päästetyn jäljellä olevan koeajan pituus ja päätettävä sen lyhentämisestä tai pidentämisestä, ehdonalaisen vapauden peruuttamisesta sekä eristetyn uudelleen ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä ja valvonnasta.

(7 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 415 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 53 ja 61 (1970 vp.) hylättäisiin.

Vielä valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, voidaanko nykyisestä erillisestä rikoksentekijän eristämisjärjestelmästä luopua esim. pitkäaikaisia vapausrangaistuksia käyttämällä tai hoitomahdollisuuksia järjestämällä, sekä eristämisjärjestelmää koskevan lainsäädännön uudistamiseksi kokonaisuudessaan.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Karkinen, jäsenet Hemmi, Kauppila, Koskinen, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Siikaniemi, Särkkä, Tuominen ja Tähkämaa sekä varajäsen Paasivuori.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 33 hallituksen esityksen johdosta laiksi vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Fribergin ym. lakialoitteen n:o 415 (1970 vp.) päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 3 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen lakivaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 415 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen sitys n:o 176 laiksi vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 3 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 33, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä 9 päivänä heinäkuuta 1953 annetun lain (317/53) 1 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 20 päivänä kesäkuuta 1963 annetulla lailla (330/63), 2, 3, 7, 9, 13, 14, 15, 16 ja 18 § sekä *lisätään* 8 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §.

Jos rikoksentekijä tuomitaan

1) murhasta, taposta tai törkeästä pahoinpitelystä, törkeää väkivaltaa käyttäen tehdystä ryöstöstä tai väkisinmakaamisesta, hengenvaaran aiheuttavasta murhapoltosta taikka muusta törkeää väkivaltaisuutta tai erityistä vaarallisuutta toisen hengelle tai terveydelle osoittavasta rikoksesta tai

2) yhdellä teolla tehdyistä rikoksista tai jatketusta rikoksesta, joihin sisältyy sanotunlaista väkivaltaisuutta tai vaarallisuutta, taikka

3) edellä tarkoitettua väkivaltaisuutta tai vaarallisuutta osoittavasta rikoksen yrityksestä tai osallisuudesta rikokseen

määräaikaiseen, vähintään kahden vuoden vapausrangaistukseen, tuomioistuin voi tässä pykälässä säädetyin edellytyksin virallisen syyttäjän vaatimuksesta rangaistuksen tuomitessaan samalla päättää, että tuomittu voidaan määrätä eristettäväksi pakkolaitokseen, niin kuin tässä laissa säädetään.

Edellytyksenä pakkolaitokseen eristämiselle on lisäksi, että rikoksentekijä on rikosta edeltäneiden kymmenen vuoden aikana syyllistynyt 1 momentissa tarkoitettuun rikokseen sekä että häntä on hänen rikoksistaan ilmenevien seikkojen ja muun hänen henkilöstään saadun selvityksen perusteella ilmeisesti pidettävä erittäin vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettua rikoksentekijää sanotaan vaaralliseksi rikoksenuusijaksi.

2 §.

Tätä lakia sovellettaessa ei oteta huomioon niitä rikoksia, joista säädetään rikoslain 11, 12 ja 14 luvussa sekä sotaväen rikoslain 7 luvussa.

3 §.

Ennen 1 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä tuomioistuimen on, jos lisäselvitys syytetyn henkilöstä on tarpeen, hankittava siitä lääkintöhallituksen lausunto. Tuomioistuin voi myös määrätä syytetyn tutkittavaksi hänen mielentilansa ja luonteenlaatunsa selville saamiseksi. Tällöin on sovellettava, mitä rikoksesta syytetyn mielentilan selville saamiseksi toimitettavasta tutkimuksesta erikseen on säädetty.

7 §.

Kun tuomio, jonka mukaan rikoksentekijä voidaan määrätä eristettäväksi pakkolaitokseen, on saanut lainvoiman, kysymys eristämisestä on otettava käsiteltäväksi, kun tuomitusta rangaistuksesta on suoritettu, tuomioistuimen rikoslain 3 luvun 11 §:n nojalla tekemää vähennystä lukuunottamatta, vähintään kolmannes, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa tuomion antamisesta, ja viivytyksettä ratkaistava vankilaoikeudessa. Vankilaoikeuden on määrättävä rikoksentekijä eristettäväksi pakkolaitokseen, jos häntä on pidettävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle.

8 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Vankilaoikeudessa voidaan tässä laissa tarkoitettuja asioita käsiteltäessä myöntää maksuton oikeudenkäynti ja määrätä rikoksentekijälle oikeudenkäyntiavustaja, niin kuin maksuttomasta oikeudenkäynnistä toukokuun 6 päivänä 1955 annetussa laissa (212/55) säädetään, kuitenkin siten, ettei kirjallista vakuutusta varallisuusoloista ja elatusvelvollisuudesta tarvitse esittää, ellei vankilaoikeus toisin määrää.

9 §.

Jos vankilaoikeus määrää rikoksentekijän eristettäväksi, hänet on välittömästi siirrettävä pakkolaitokseen. Muussa tapauksessa hänen on suoritettava rangaistuksensa, niin kuin vapausrangaistuksen suorittamisesta on säädetty.

Vankilaoikeuden on otettava jo ratkaisemansa asia uudelleen käsiteltäväksi, jos päätös, jolla rikoksentekijä on määrätty eristettäväksi, perustuu erehdykseen, joka on voinut vaikuttaa päätökseen, tai asiaan saatu uusi selvitys osoittaa, että eristäminen on ilmeisesti tarpeeton.

Vankilaoikeuden päätös on rauennut, jollei sitä ole pantu täytäntöön kymmenen vuoden kuluessa päätöksen antamisesta tai, jos täytäntöönpano on keskeytynyt, samassa ajassa keskeytymisestä lukien.

13 §.

Jos pakkolaitokseen eristetty on tuomittu tai tuomitaan määräaikaiseen vapausrangaistukseen tai sakon muuntorangaistukseen, rangaistukset on yhdistettävä tai yhteenlaskettava, niin kuin rangaistusten yhdistämisestä ja yhteenlaskemisesta niitä täytäntöönpantaessa on säädetty. Yhdistetty tai yhteenlaskettu rangaistus pannaan täytäntöön pakkolaitoksessa.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on sovellettava myös siihen, jonka ehdonalainen vapaus on 16 §:n 2 momentin tai 18 §:n nojalla peruutettu.

14 §.

Pakkolaitokseen eristetyn katsotaan kokonaan suorittaneen rangaistuksensa, kun hänen vapaudenmenetyksensä rangaistus- ja pakkolaitoksessa on kestänyt täytäntöönpantavaksi tullutta rangaistusta vastaavan ajan luettuna siitä päivästä, josta vapausrangaistuksen aika luetaan alkavaksi.

15 §.

Pakkolaitokseen eristetty on päästettävä ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on kokonaan suorittanut rangaistuksensa, jollei vankilaoikeus katso, että häntä on edelleen pidettävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle. Jollei eristettyä ole edellä sanotun mukaisesti päästetty ehdonalaiseen vapauteen, asia on otettava uudelleen esille enintään kuuden kuukauden väliajoin.

Vankilaoikeus voi myöntää pakkolaitoksessa olevalle eristetylle koevapautta määräämillään ehdoilla enintään neljä viikkoa vuodessa. Eristetylle, joka ei ole täysin suorittanut rangaistustaan, saadaan koevapautta myöntää vain erittäin painavista syistä.

Pakkolaitokseen eristetyn toimittamisesta sairaalaan tai vastaavaan laitokseen hoidettavaksi tai tutkittavaksi taikka tuomioistuimeen tai muuhun viranomaiseen on vastaavasti voimassa, mitä vangin osalta on säädetty. Mitä luvan myöntämisestä poistua rangaistuslaitoksesta lyhyeksi ajaksi on vangin osalta säädetty, on sovellettava eristettyyn sen mukaan kuin oikeusministeriö tarkemmin määrää.

Aika, jonka eristetty 2 tai 3 momentin nojalla on laitoksen ulkopuolella, luetaan 14 §:ää sovellettaessa hänen hyväkseen, jos hän on noudattanut annettuja määräyksiä. Muussa tapauksessa oikeusministeriön tai, sen antamien ohjeiden mukaan, laitoksen johtajan on määrättävä, luetaanko aika kokonaan, osaksi tai lainkaan hänen hyväkseen.

16 §.

Pakkolaitoksesta ehdonalaiseen vapauteen päästetyn koeaika on kaksi vuotta. Vankilaoikeus voi erityisistä syistä lyhentää tai pidentää koeaikaa enintään yhdellä vuodella. Jos eh-

donalaisessa vapaudessa olevaa on koeaikana ilmenneiden seikkojen perusteella pidettävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena, vankilaoikeuden on peruutettava ehdonalainen vapaus, milloin valvoja tai poliisipiirin päällikkö on koeajan kuluessa ilmoittanut asiasta vankilaoikeudelle.

Milloin ehdonalaisessa vapaudessa oleva tekee koeaikana rikoksen, josta hänet tuomitaan määräaikaiseen vapausrangaistukseen, on rangaistuksen tuomitsevan tuomioistuimen samalla päätettävä, voidaanko eristetyn ehdonalainen vapaus hänen vaarallisuutensa takia peruuttaa. Jos tuomioistuin päättää, että tuomitun ehdonalainen vapaus voidaan peruuttaa, se voi, jollei eristetty jo ole vangittuna, samalla määrätä hänet vangittavaksi. Kun tuomio, jonka mukaan eristetyn ehdonalainen vapaus voidaan peruuttaa, on tullut pantavaksi täytäntöön, vankilaoikeuden on viipymättä ratkaistava, onko eristettyä pidettävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle. Jos eristettyä on pidettävä sanotulla tavalla vaarallisena, on vankilaoikeuden määrättävä ehdonalainen vapaus peruutetuksi.

Sen, jonka ehdonalainen vapaus on peruutettu, vankilaoikeus voi uudelleen päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on ollut pakkolaitoksessa vähintään kuusi kuukautta eikä häntä enää ole pidettävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle. Kuitenkin se, joka on koeaikana tehdystä rikoksesta tuomittu ankarampaan rangaistukseen kuin kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen, voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen ainoastaan 15 §:n 1 momentissa säädetyillä edellytyksillä.

Sen jälkeen kun ehdonalaisen vapauden peruuttaminen 1 momentin nojalla on otettu tai päätetty ottaa käsiteltäväksi vankilaoikeudessa, vankilaoikeuden puheenjohtajalla on oikeus määrätä ehdonalaisessa vapaudessa oleva eristetty vangittavaksi.

18 §.

Jos ehdonalaisesti vapautettu koeajan päätyttyä tuomitaan koeaikana tehdystä rikoksesta rangaistukseen, ehdonalainen vapaus voidaan peruuttaa soveltamalla, mitä 16 §:n 2 momentissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 . Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanoa varten tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Tuomioistuin voi tuomitessaan rikoksentekijän rangaistukseen ennen tämän lain voimaantuloa tehdystä rikoksesta samalla päättää, että tuomittu voidaan määrätä eristettäväksi pakkolaitokseen, vain milloin sekä tämän lain että aikaisemman lain mukaiset edellytykset sellaisen lausuman antamiseen ovat olemassa.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettuun tuomioon sisältyvä lausuma, jonka mukaan rikoksentekijä voidaan vaarallisena rikoksenuusijana määrätä eristettäväksi pakkolaitokseen, vastaa tämän lain 1 §:ssä tarkoitettuun tuomioon sisältyvää eristämislausumaa. Jos lausuma on annettu tuomittaessa rikoksentekijä ennen tämän lain voimaantuloa vapausrangaistukseen kahta vuotta lyhyemmäksi ajaksi tai jos hänet on vankilaoikeuden suostumuksella päästetty ehdonalaiseen vapauteen, lausuma kuitenkin raukeaa. Vankilaoikeuden on todettava, onko lausuma rauennut.

Jos rikoksenuusija on vankilaoikeuden ennen tämän lain voimaantuloa tekemän päätöksen perusteella eristettynä pakkolaitokseen, asia on otettava uudelleen käsiteltäväksi. Milloin tuomioistuimen lausuma on 3 momentin mukaisesti rauennut, raukeaa myös vankilaoikeuden päätös, jolla rikoksenuusija on määrätty eristettäväksi.

Mikäli vankilaoikeus 3 tai 4 momentissa mainittua asiaa käsitellessään katsoo, että rikoksenuusijaa, joka on tuomittu vähintään kahden vuoden vapausrangaistukseen tämän lain 1 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta, on pidettävä sanotun pykälän 2 momentissa tarkoitetulla tavalla vaarallisena, hänet on määrättävä eristettäväksi pakkolaitokseen.

Ennen tämän lain voimaantuloa pakkolaitoksesta ehdonalaiseen vapauteen päästetyn osalta vankilaoikeuden on todettava, onko hänet kokonaan vapautettava pakkolaitoksesta vankilaoikeuden päätöksen raukeamisen johdosta tai sen vuoksi, ettei häntä ole pidettävä 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla vaarallisena. Pakkolaitoksesta ehdonalaisessa vapaudessa olevan koeaika on kaksi vuotta siitä, kun hänet on päästetty ehdonalaiseen vapauteen. Vankilaoikeuden on soveltaen tämän lain säännöksiä myös todettava ehdonalaiseen vapauteen päästetyn jäljellä olevan koeajan pituus ja päätettävä sen lyhentämisestä tai pidentämisestä, ehdonalaisen vapauden peruuttamisesta sekä eriste-

tyn uudelleen ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä ja valvonnasta.

Vankilaoikeuden on ennen tämän lain voimaantuloa käsiteltävä tässä voimaantulosäännöksessä tarkoitetut, rangaistus- tai pakkolaitoksessa olevaa eristettyä koskevat asiat, jollei eristetyn mielentilan tutkiminen tai muu erityinen syy vaadi pitempää aikaa. Vankilaoikeuden siten tekemät päätökset tulevat voimaan tämän lain voimaantulopäivänä. Rangaistus- tai pakkolaitoksesta ehdonalaiseen vapauteen päästetyn osalta vankilaoikeuden on käsiteltävä tässä voimaantulosäännöksessä tarkoitetut asiat hänen pyynnöstään tai hänen asiansa tullessa muuten vankilaoikeuden käsiteltäväksi. Jos vankilaoikeus ei lain voimaantuloon mennessä ole asiaa käsitellyt, eristettyyn sovelletaan vanhan lain säännöksiä, kunnes asia on ratkaistu uuden lain mukaan.

Samalla Eduskunta on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, voidaanko nykyisestä erillisestä rikoksentekijän eristämisjärjestelmästä luopua esim. pitkäaikaisia vapausrangaistuksia käyttämällä tai hoitomahdollisuuksia järjestämällä, sekä eristämisjärjestelmää koskevan lainsäädännön uudistamiseksi kokonaisuudessaan.

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi shekkilain 54 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 15 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt pankkivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 177 (1970 vp.). Kuultuaan asiantuntijoina lainsäädäntöneuvos Juha-Veikko Hiekkarantaa oikeusministeriöstä ja pankkitarkastaja Pauli Koskea pankkitarkastusvirastosta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys sisältää vuonna 1969 tapahtuneesta pankkilainsäädäntömme kokonaisuudistuksesta johtuvan esityksen 14 päivänä heinäkuuta 1932 annetun shekkilain (244/32) 54 §:n muuttamisesta siten, että mainitussa laissa tarkoitetaan pankilla Suomen Pankkia, Postipankkia, liikepankkia, säästöpankkia ja osuuspankkia. Lisäksi esitys sisältää ehdotuksen kahden muutettavaan lain kohtaan perustuneen asetuksen kumoamisesta.

Valiokunta pitää esitettyä lain muutosta tarpeellisena ja asianmukaisena, koska shekkilaki ei muutettavaksi ehdotetulta kohdaltaan vastaa voimassa olevaa pankkilainsäädäntöä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja Rytkönen, varapuheenjohtaja Penttinen, jäsenet Alenius, Ilaskivi, Jaatinen, Maijala, E. Niskanen, Vilponiemi ja Virtanen sekä varajäsenet Pekkala ja Tarjanne.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksen johdosta laiksi shekkilain 54 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan pankkivaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi shekkilain 54 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 177 laiksi shekkilain 54 §:n muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Pankkivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 1 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 20, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

shekkilain 54 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan heinäkuun 14 päivänä 1932 annetun shekkilain (244/32) 54 § näin kuuluvaksi:

54 §.

Tässä laissa tarkoitetaan pankilla Suomen Pankkia, Postipankkia, liikepankkia, säästöpankkia ja osuuspankkia.

Täten kumotaan eräiden rahalaitosten oikeudesta pitää shekkitiliä 14 päivänä heinäkuuta 1932 annettu asetus (246/32) ja postisäästöpankin oikeudesta pitää shekkitiliä 13 päivänä maaliskuuta 1964 annettu asetus (143/64).

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 178. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina vanhempaa hallitussihteeriä Pekka Liakkaa sosiaasiainministeriöstä ja toimistopäällikkö Martti Salosta asuntohallituksesta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Valiokunta on todennut, että lapsiperheiden asumistuesta annettuun lakiin nyt ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan lähinnä teknisiä. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei ole lakiehdotuksen suhteen muutoinkaan huomauttamista, valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, jäsenet Granvik, Juvela, Kainulainen, Ensio Laine, Lankinen, H. Linna, Luja, Mäkelä, Männistö, A. Niemelä, Partanen, Saimo, Terästö, Tiilikainen sekä varajäsenet Pursiainen ja Vaittinen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyä ehdotusta jäljempänä näkyvin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Johtolause.

(Kuten sosiaalivaliokunnan mietinnössä.)

7 ja 9 §.

(Kuten sosiaalivaliokunnan mietinnössä.)

Soveltamissäännös.

Tämän lain 7 §:n 1 momentti*a sovelletaan* 1 päivä*stä* maaliskuuta 1971.

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 178 laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 1 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 3, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lapsiperheiden asumistuesta 30 päivänä joulukuuta 1961 annetun lain 7 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 26 päivänä kesäkuuta 1970 annetussa laissa (439/70), näin kuuluviksi:

7 §.

Asumistukea myönnetään alennettuna, tavallisena tai korotettuna ja on sen määrä huollettavien lasten luvusta ja perheen tuloista sekä asunnon huoneluvusta riippuen 20—70 prosenttia huoneistosta suoritettavasta, sosiaalihallituksen hyväksymästä vuokrasta ja lämmityskustannuksista.

— — — — — — — — — — — — — — —

9 §.

Asumistuki myönnetään kerrallaan enintään seuraavan kalenterivuoden loppuun. Jos asumistuen myöntämisen edellytykset ovat lakanneet tai muuttuneet, voidaan muutos ottaa huomioon asumistuen myöntämisen edellytyksissä tapahtunutta muutosta seuraavan kuukauden alusta lukien, paitsi milloin muutos koskee huollettavana olevan lapsen koulunkäynnin tai opintojen jatkumista tai on muutoin vähäinen, jolloin se voidaan jättää huomioon ottamatta. Milloin asumistukea saavan perheen talouteen kuuluvien henkilöiden luku on lisääntynyt niin, että asukasluku huoneistossa ylittää 5 §:n mukaisen määrän, voidaan asumistukea kuitenkin myöntää vielä enintään kahden vuoden aikana.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämän lain 7 §:n 1 momenttia sovelletaan 1 päivästä maaliskuuta 1971.

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 1971.

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta laeiksi valtion eläkelain, valtion perhe-eläkelain ja eräiden muiden eläkelakien muuttamisesta sekä laiksi ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 179 (1970 vp.). Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina vanhempaa hallitussihteeriä Lasse Sinivirtaa valtiovarainministeriöstä ja osastopäällikkö Jyrki Jääskeläistä valtiokonttorista valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan eräiden eläkelakien mukaista muutoksenhakumenettelyä muutettavaksi siten, että valtiokonttorin käsittelemissä eläkeasioissa otetaan käytäntöön oikaisuvaatimusmenettely, jolla pyritään yksinkertaistamaan muutoksenhakua eläkeasioissa ja samalla vähentämään eläkeasioiden lukumäärää korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Ehdotuksen mukainen oikaisuvaatimusmenettely tulee helpottamaan ja nopeuttamaan eläkeasioiden muutoksenhakua myös eläkkeen saajien kannalta. Valiokunta pitää esitystä tarkoituksenmukaisena ja puoltaa siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä.

Edellä olevaan viitaten sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, jäsenet Juvela, Kainulainen, Lankinen, H. Linna, Luja, Mäkelä, Männistö, A. Niemelä, Saimo, Terästö sekä varajäsenet Pursiainen, Salo ja Stenbäck.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksen johdosta laeiksi valtion eläkelain, valtion perhe-eläkelain ja eräiden muiden eläkelakien muuttamisesta sekä laiksi ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 2 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi valtion eläkelain, valtion perhe-eläkelain ja eräiden muiden eläkelakien muuttamisesta sekä laiksi ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 179 laeiksi valtion eläkelain, valtion perhe-eläkelain ja eräiden muiden eläkelakien muuttamisesta sekä laiksi ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 2 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 13, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki
valtion eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 23 § näin kuuluvaksi:

23 §.

Eläkehakemukseen annettuun päätökseen tai päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta tämän lain 22 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto, ei saa valittamalla hakea muutosta.

Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen sekä muuhun kuin eläkehakemukseen annettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Päätös saadaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevanakin, jollei muutoksen hakeminen täytäntöönpanon vuoksi käy hyödyttömäksi tai valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanemista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Muutoksenhausta ennen tämän lain voimaantuloa annettuun päätökseen on kuitenkin voimassa, mitä aikaisemmassa laissa on säädetty.

Laki
valtion perhe-eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/68) 20 § näin kuuluvaksi:

20 §.

Perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on päätökseen tyytymätön, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuu-

denkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen ja muuhun kuin perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Päätös saadaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevanakin, jollei muutoksen hakeminen täytäntöönpanon vuoksi käy hyödyttömäksi tai valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanemista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Muutoksenhausta ennen tämän lain voimaantuloa annettuun päätökseen on kuitenkin voimassa, mitä aikaisemmassa laissa on säädetty.

Laki

valtion eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 20 päivänä toukokuuta 1966 annettuun valtion eläkelain voimaanpanolakiin (281/66) uusi näin kuuluva 7 a §:

7 a §.

Ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta edellä 7 §:n 1 momentissa mainittuihin lakeihin ja asetuksiin perustuvissa valtiokonttorin käsiteltävissä eläkeasioissa sekä tähän lakiin perustuvissa asioissa on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä valtion eläkelaissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 , ja sillä kumotaan virkamieseläkkeistä annetun lain (459/50) 15 §, sikäli kuin se koskee muutoksen hakemista valtiokonttorin päätökseen, ja valtion työntekijäin eläkkeistä annetun asetuksen (331/60) 13 §.

Muutoksenhausta ennen tämän lain voimaantuloa annettuun valtiokonttorin päätökseen on kuitenkin voimassa, mitä aikaisemmassa laissa on säädetty.

Laki

valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 31 päivänä joulukuuta 1968 annettuun valtion perhe-eläkelain voimaanpanolakiin (775/68) uusi näin kuuluva 5 a §:

5 a §.

Oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta edellä 5 §:n 1 momentissa mainittuun lakiin ja asetukseen perustuvissa perhe-eläkettä, hautausapua ja hautauskustannusten korvausta koskevissa asioissa sekä tähän lakiin perustuvissa asioissa on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä valtion perhe-eläkelaissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 , ja sillä kumotaan valtion virkamiesten perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain (696/56) 21 §:n 1 momentti.

Muutoksenhausta ennen tämän lain voimaantuloa annettuun päätökseen on kuitenkin voimassa, mitä aikaisemmassa laissa on säädetty.

Laki

kansanedustajain eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1967 annetun kansanedustajain eläkelain (329/67) 17 § näin kuuluvaksi:

17 §.

Eläkehakemukseen annettuun päätökseen tai päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta tämän lain 16 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto, ei saa valittamalla hakea muutosta.

Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on tyytymätön eläkehakemukseen annettuun päätökseen, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen sekä muuhun kuin eläkehakemukseen annettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Päätös saadaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevanakin, jollei muutoksen hakeminen täytäntöönpanon vuoksi käy hyödyttömäksi tai valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanemista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Muutoksenhausta ennen tämän lain voimaantuloa annettuun päätökseen on kuitenkin voimassa, mitä aikaisemmassa laissa on säädetty.

Laki

kansanedustajain perhe-eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun kansanedustajain perhe-eläkelain (791/68) 11 § ja lisätään lakiin uusi 19 § seuraavasti:

11 §.

Perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Asianosainen ja valtiokonttorin eläkeasiamies, joka on tyytymätön päätökseen, saa kirjallisesti vaatia siihen oikaisua valtiokonttorilta. Oikaisuvaatimus on annettava valtiokonttorille kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista tai, jos vaatimuksen tekijä on eläkeasiamies, päätöksen tekemisestä. Päätökseen, johon saadaan hakea oikaisua, on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun valtiokonttorin päätökseen sekä muuhun kuin perhe-eläkehakemukseen annettuun päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa. Eläkeasiamiehen valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä. Valituskirja saadaan antaa myös valtiokonttorille sen toimittamiseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Päätös saadaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevanakin, jollei muutoksen hakeminen täytäntöönpanon vuoksi käy hyödyttömäksi tai valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanemista.

19 §.

Oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta

edellä 18 §:n 1 momentissa mainittuun lakiin perustuvissa eläkeasioissa on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä 11 §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Muutoksenhausta ennen tämän lain voimaantuloa annettuun päätökseen on kuitenkin voimassa, mitä aikaisemmassa laissa on säädetty.

Laki

ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Mitä ennakkotiedosta valtiokonttorin käsiteltävässä eläkeasiassa sekä oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta valtiokonttorin päätökseen on valtion eläkelaissa säädetty, on vastaavasti voimassa niitä eläkkeitä koskevissa valtiokonttorin käsiteltävissä asioissa, joihin asianomaisella eri lakien tai asetusten nojalla on oikeus valtion varoista soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

2 §.

Mitä oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta on säädetty valtion perhe-eläkelaissa, on vastaavasti voimassa niitä perhe-eläkkeitä koskevissa asioissa, joihin asianomaisella eri lakien tai asetusten nojalla on oikeus valtion varoista soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olleen henkilön jälkeen.

3 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Muutoksenhausta ennen tämän lain voimaantuloa annettuun päätökseen on kuitenkin voimassa, mitä aikaisemmassa laissa on säädetty.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta Kansainvälisen työkonferenssin 52. istuntokaudellaan vuonna 1968 hyväksymästä vuokraviljelijöiden, osuuspalkkaisten ja näihin verrattavien maataloustyöntekijäin ryhmien elin- ja työehtojen parantamista koskevasta suosituksesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 15 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 182 (1970 vp.). Saatuaan esityksestä sosiaalivaliokunnalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytämänsä lausunnon, joka on pantu tämän mietinnön liitteeksi, sekä kuultuaan hallitussihteeri Elisabeth Groopia sosiaali- ja terveysministeriöstä ja hallitusneuvos P. O. Väisästä maa- ja metsätalousministeriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaisesti on todettava, että käsiteltävänä olevalla suosituksella ei ole sanottavaa käytännöllistä merkitystä Suomen kannalta katsottuna. Suosituksen tarkoittamista ryhmistä esiintyy Suomessa ainoastaan vuokraviljelijäin ryhmä. Heitä ei kuitenkaan maassamme pidetä työntekijöinä vaan itsenäisinä yrittäjinä. Voimassa olevan lainsäädäntömme on vuokraviljelijäin osalta katsottava vastaavan suosituksen periaatteita. Lainoituskysymys kaipaa kuitenkin eräiden vuokraviljelijäin kohdalta korjaamista. Valiokunnan saaman tiedon mukaan asia on jo valmisteltavana maatilahallituksessa.

Edellä sanotun johdosta ulkoasiainvaliokunta, hallituksen esitykseen ja sosiaalivaliokunnan lausuntoon yhtyen, kunnioittaen esittää,

että käsiteltävänä oleva suositus ei antaisi aihetta Eduskunnan taholta toimenpiteisiin.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sorsa, jäsenet Haarla, Honkonen, Kuusinen, Lindeman, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne, Tuomioja, Vennamo ja Virolainen sekä varajäsenet Antila ja Stenbäck.

Liite.

EDUSKUNNAN
SOSIAALIVALIOKUNTA

Helsingissä,
16 päivänä helmikuuta 1971.

Lausunto n:o 1.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on kirjeellään 17 päivältä joulukuuta 1970 pyytänyt eduskunnan päätöksen mukaisesti sosiaalivaliokuntaa antamaan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 182 Kansainvälisen työkonferenssin 52. istuntokaudellaan vuonna 1968 hyväksymästä vuokraviljelijöiden, osuuspalkkaisten ja näihin verrattavien maataloustyöntekijäin ryhmien elin- ja työehtojen parantamista koskevasta suosituksesta. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina vanhempaa hallitussihteeriä Elisabeth Groopia sosiaali- ja terveysministeriöstä ja hallitusneuvos Paavo Väisästä maatalousministeriöstä valiokunta ilmoittaa kunnioittaen lausuntonaan, että se hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä yhtyy hallituksen kantaan ja katsoo, ettei suositus anna aihetta eduskunnan taholta toimenpiteisiin.

Valiokunnan puolesta:

Sulo Hostila.

Seppo Mikkola.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Kansainvälisen työkonferenssin 52. istuntokaudellaan vuonna 1968 hyväksymästä vuokraviljelijöiden, osuuspalkkaisten ja näihin verrattavien maataloustyöntekijäin ryhmien elin- ja työehtojen parantamista koskevasta suosituksesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 182 Kansainvälisen työkonferenssin 52. istuntokaudellaan vuonna 1968 hyväksymästä vuokraviljelijöiden, osuuspalkkaisten ja näihin verrattavien maataloustyöntekijäin ryhmien elin- ja työehtojen parantamista koskevasta suosituksesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 10, on päättänyt,

että käsiteltävänä oleva suositus ei anna aihetta Eduskunnan taholta toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Hallituksen esitys n:o 186 (A. III: 2 1970 vp.) laiksi rintamasotilaseläkkeestä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Käsitelty hallituksen esityksen n:o 11 yhteydessä. — Ks. A. I.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 30 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 190 (1970 vp.). Saatuaan esityksestä valtiovarainvaliokunnalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytämänsä lausunnon, joka on pantu tämän mietinnön liitteeksi, sekä kuultuaan ylijohtaja Lauri Honkavaaraa valtiovarainministeriöstä ja osastopäällikkö Henrik Blomstedtia ulkoasiainministeriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Suomen ja Ranskan välillä on voimassa maitten kesken kaksinkertaisen verotuksen ehkäisemiseksi tulo- ja omaisuusverojen alalla sekä niitä koskevan vastavuoroisen hallinnollisen virka-avun sääntöjen vahvistamiseksi vuonna 1958 tehty sopimus. Verosopimuksia koskevan kansainvälisen kehityksen ja molempien maitten verolainsäädännön muutosten vuoksi on nykyisen verosopimuksen uudistaminen käynyt tarpeelliseksi. Tätä sopimusta korvaamaan on tehty hallituksen esitykseen sisältyvä verosopimus.

Käsiteltävänä oleva verosopimus ei sisällä huomattavia periaatteellisia muutoksia aikaisempaan sopimukseen verrattuna, mutta se on entistä sopimusta täydellisempi ja yksityiskohtaisempi. Sopimuksessa on pyritty noudattamaan OECD:n hyväksymää mallisopimusta. Rakenteeltaan sopimus noudattaa Suomen viimeaikoina solmimia verosopimuksia. Esityksen perusteluissa on yksityiskohtaisesti selostettu sopimuksen määräykset ja niiden sisältämät poikkeukset sanotusta mallisopimuksesta.

Hallituksen esityksen ja valtiovarainvaliokunnan lausunnon perusteluihin yhtyen ulkoasiainvaliokunta pitää esitykseen sisältyvää sopimusta maamme kannalta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Tämän vuoksi valiokunta puoltaa sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1970 Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ne määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Holkeri, Honkonen, Kuusinen, Lindeman, Perheentupa, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne, Tuomioja, Uusitalo ja Vennamo.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKNTA

Helsingissä,
26 päivänä helmikuuta 1971.
Lausunto n:o 1.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on 9 päivänä kuluvaa helmikuuta päivätyssä kirjelmässä eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 190 (1970 vp.) Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suomen Tasavallan hallituksen ja Ranskan Tasavallan hallituksen välinen sopimus, joka on tehty Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1970, ei sisällä huomattavia periaatteellisia muutoksia voimassaolevaan 25 päivänä elokuuta 1958 Ranskan kanssa tehtyyn verosopimukseen verrattuna, mutta se on voimassaolevaa sopimusta täydellisempi ja yksityiskohtaisempi. Kysymyksessä olevassa sopimuksessa on pyritty erityisesti noudattamaan Suomen viimeaikaisen käytännön mukaisesti Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) mallisopimusta ja verosopimus siis rakenteeltaan noudattaa Suomen viime aikoina solmimia verosopimuksia.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) voimaantulosta johtuen ulkomailta saadut osingot tulivat veronalaisiksi tuloiksi valtionverotuksessa, vaikka lain tarkoituksena ei ollutkaan nimenomaan poistaa siihen saakka kansainvälisissä suhteissa noudatettua niin sanottua tytäryhtiöetuutta. Tämän vuoksi Suomen viimeaikaisessa verosopimuspolitiikassa on pyritty, mikäli muiden maiden erityisistä olosuhteista ei muuta johdu, vapauttamaan ulkomaisen yhtiön suomalaiselle yhtiölle maksamat osingot verosta Suomessa. Osinkotulojen verotusta koskevat säännökset on otettu uuden verosopimuksen 10 artiklaan, joka Suomen ja Ranskan verolainsäädännössä tapahtuneiden muutosten vuoksi on siis saanut nykyisen sopimuksen vastaavaan artiklaan nähden oleellisesti erilaisen sisällön.

Poikkeamia mallisopimuksesta voidaan pitää perusteltuina, kun otetaan huomioon Suomen ja Ranskan sisäinen verolainsäädäntö.

Valiokunta pitää nyt kysymyksessä olevaa verosopimusta tarpeellisena ja asianmukaisena sekä pyydettynä lausuntonaan kunnioittavasti esittää,

että hallituksen esitys ja siihen sisältyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä.

Valiokunnan puolesta:

Erkki Huurtamo.

Tarmo Kivilaakso.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 23 hallituksen esityksen johdosta Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 4 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 190 Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 4 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 23, on päättänyt

hyväksyä Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1970 Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ne määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Suomen Tasavallan ja Ranskan Tasavallan välillä Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1970 tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta Israelin kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 30 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 191 (1970 vp.). Saatuaan esityksestä valtiovarainvaliokunnalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytämänsä lausunnon, joka on pantu tämän mietinnön liitteeksi, sekä kuultuaan ylijohtaja Lauri Honkavaaraa valtiovarainministeriöstä ja osastopäällikkö Henrik Blomstedtia ulkoasiainministeriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Hallituksen esitykseen sisältyvällä, noottienvaihdolla tehdyllä sopimuksella on Suomen ja Israelin välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyyn sopimukseen lisätty määräys, jonka mukaan osinkotulo israelilaisesta yhtiöstä suomalaiselle yhtiölle on verosta vapaa Suomessa samoin ehdoin ja samassa laajuudessa kuin silloin olisi jos molemmat yhtiöt olisivat suomalaisia. Alkuperäisen verosopimuksen täydentäminen esitetyllä tavalla on johtunut Suomessa 1 päivänä tammikuuta 1969 voimaan tulleen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain yhtiöiden välisten osinkojen verotusta koskevista säännöksistä.

Hallituksen esityksen ja valtiovarainvaliokunnan lausunnon perusteluihin yhtyen ulkoasiainvaliokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvää sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Israelin hallituksen kanssa noottienvaihdolla tehdyn Suomen tasavallan ja Israelin välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Melin, jäsenet Flinck, Holkeri, Honkonen, Kuusinen, Lindeman, Perheentupa, Rönkkö, Sinisalo, Tarjanne, Tuomioja, Uusitalo ja Vennamo.

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä,
26 päivänä helmikuuta 1971.
Lausunto n:o 2.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on 9 päivänä kuluvaa helmikuuta päivätyssä kirjelmässä eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 191 (1970 vp.) Israelin kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) voimaantulosta johtuen ulkomailta saadut osingot ja osuuspääoman korot tulivat veronalaisiksi tuloiksi valtionverotuksessa, vaikka lain tarkoituksena ei ollutkaan nimenomaan poistaa siihen saakka kansainvälisissä suhteissa noudatettua niin sanottua tytäryhtiöetuutta.

Noottienvaihdolla Suomen ja Israelin välillä 21 päivänä tammikuuta 1965 tehdyn verosopimuksen 23 artiklaan on lisätty määräys, jonka mukaan osinkotulo israelilaisesta yhtiöstä suomalaiselle yhtiölle on verosta vapaa täällä samoin ehdoin ja samassa laajuudessa kuin silloin olisi, jos molemmat yhtiöt olisivat suomalaisia.

Valiokunta pitää 19 päivänä lokakuuta 1970 noottienvaihdolla tehdyn sopimuksen määräyksiä asianmukaisina ja tarpeellisina, minkä vuoksi valiokunta pyydettynä lausuntonaan kunnioittavasti esittää,

että hallituksen esitys ja siihen sisältyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä.

Valiokunnan puolesta:

Erkki Huurtamo

Tarmo Kivilaakso.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 24 hallituksen esityksen johdosta Israelin kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 5 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Israelin kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 191 Israelin kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 5 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 24, on päättänyt

hyväksyä ne Israelin hallituksen kanssa noottienvaihdolla tehdyn Suomen tasavallan ja Israelin välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Israelin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Suomen hallituksen ja Israelin hallituksen välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi 21 päivänä tammikuuta 1965 tehdyn sopimuksen muuttamisesta 19 päivänä lokakuuta 1970 noottienvaihdolla tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niinkuin niistä on sovittu.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi säännöllisen, yleisen väestölaskennan toimittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 30 päivänä joulukuuta 1970 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 192 (1970 vp.). Kuultuaan asiantuntijoina esittelijä Markku Mäkistä valtiovarainministeriöstä ja pääsastonjohtaja Hans Lutheria tilastollisesta päätoimistosta valiokunta on käsitellyt asian ja esittää seuraavaa.

Tietojen käytöstä tilastotarkoituksiin ja niiden salassapidosta on annettu säännöksiä kolmessa väestölaskentoja koskevassa asetuksessa, mutta puheena olevaan lakiin ei sisälly säännöksiä tietojen muun käytön rajoittamisesta. Tämän vuoksi hallitus esittää lakia muutettavaksi siten, että laskentaa varten annettuja tietoja saataisiin käyttää vain sellaisten tilastojen ja muiden tutkimusten laatimiseen, joista ei koidu vahinkoa eikä muuta haittaa ilmoitusvelvolliselle. Samalla esitetään salassapitovelvollisuuden rikkomisesta säädettäväksi enimmäisrangaistus, joka vastaa enimmäisrangaistusta virkamiehen vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta. Hallitus esittää, että lain nimi samalla muutettaisiin väestölaskentalaiksi.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, jäsenet Breilin, Jokinen, R. Kangas, Katajavuori, Loikkanen, Rytkönen, Salmivuori, Stenbäck, Syrjä, S. Westerlund ja Volotinen sekä varajäsen Siikaniemi.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi säännöllisen, yleisen väestölaskennan toimittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi säännöllisen, yleisen väestölaskennan toimittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 192 laiksi säännöllisen, yleisen väestölaskennan toimittamisesta annetun lain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 3 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 7, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

säännöllisen, yleisen väestölaskennan toimittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* säännöllisen, yleisen väestölaskennan toimittamisesta 8 päivänä huhtikuuta 1938 annetun lain (154/38) nimike ja 4 § sekä *lisätään* lakiin uusi 5, 6, 7 ja 8 § seuraavasti:

Väestölaskentalaki.

4 §.

Laskentaa varten annettuja tietoja sisältäviä asiakirjoja, karttoja, piirroksia, kuvia, filmejä, magneettinauhoja, reikäkortteja ja muuta niihin verrattavaa aineistoa saa käyttää vain sellaisten tilastojen ja muiden tutkimusten laatimiseen, joista ei koidu vahinkoa tai muuta haittaa ilmoitusvelvolliselle. Aineiston käyttämisen on tapahduttava laskennan suorittajan valvonnassa.

Edellä 1 momentissa säädetty ei koske tietoja rakennusten karttakoordinaateista. Näiden tietojen käytöstä säädetään asetuksella.

5 §.

Yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksiä ei ole sovellettava laskentaa varten annettuja tietoja sisältävään aineistoon.

6 §.

Jokainen laskennan toimittamiseen osallistuva tai laskentaa varten annettuja tietoja muutoin käsittelevä on velvollinen pitämään salassa, mitä hän laskentaa varten annetuista tiedoista tai aineistosta on saanut tietää ilmoitusvelvollisesta tai tämän olosuhteista.

7 §.

Joka rikkoo 6 §:ssä tarkoitetun salassapitovelvollisuuden, on tuomittava, jollei tekoa ole rangaistava virkarikoksena, *väestölaskentatietojen salassapitovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

8 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta laiksi metsästyslain 69 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 30 päivänä joulukuuta 1970 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 193 (1970 vp.). Valiokunta on käsitellyt asian ja sen yhteydessä ed. Vilmin ym. lakialoitteen n:o 3 (1971 vp.), joka sisältää ehdotuksen laiksi metsästyslain 69 §:n muuttamisesta, sekä ed. Mäkisen ym. toivomusaloitteen n:o 846 (1970 vp.), joka tarkoittaa karhun, suden ja ahman suojelemista sekä ed. Salolaisen ym. toivomusaloitteen n:o 884 (1970 vp.), joka tarkoittaa petojen aiheuttamien porovahinkojen täysimääräistä korvaamista ja eräiden Suomessa sukupuuttoon kuolemassa olevien eläinlajien rauhoittamista. Kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö, ylijohtaja Tauno V. Mäkeä maa- ja metsätalousministeriöstä, valtion luonnonsuojelunvalvojan apulaista, tohtori Antti Haapasta, tohtori Erkki Pulliaista Helsingin yliopistosta, majuri Jarmo Mattilaa rajavartiostojen esikunnasta, Paliskuntain yhdistyksen toiminnanjohtajaa, talousneuvos Yrjö Alaruikkaa, ympäristönsuojelun neuvottelukunnan vs. pääsihteeriä Olli Ojalaa, maisteri Ensio Häyristä Suomen Luonnonsuojeluliitosta, Sallan kunnanjohtajaa Otso Istalaa, poroisäntä Antti Lahtelaa Sallan kunnasta sekä paliskunnan rahastonhoitajaa ja sihteeriä Aimo Savukoskea Savukosken kunnasta, valiokunta esittää seuraavaa.

Kun petojen aiheuttamat vahingot korvataan täysimääräisinä, hallitus katsoo, ettei enää ole tarkoituksenmukaista maksaa tapporahaa suurpedoista, joiden kannat kaikissa pohjoismaissa ovat huomattavasti vähentyneet. Tämän vuoksi hallitus esittää, että metsästyslain 69 §:n ensimmäinen lause, jonka mukaan suden ja ahman tappamisesta poronhoitoalueella sekä itärajaan rajoittuvissa kunnissa suoritetaan valtion varoista 500 markan palkkio, kumottaisiin.

Lakialoitteessa n:o 3 (1971 vp.) ehdotetaan suden ja ahman tapporaha rajoituksitta 500 markaksi sekä samalla ketun ja hylkeen tapporaha korotettavaksi 20 markasta 40 markaksi.

Toivomusaloitteessa n:o 846 (1970 vp.) ehdotetaan toivomusta karhun, suden ja ahman suojelemiseksi siten, että nämä eläinlajit saadaan säilymään Suomen eläimistössä samalla kun kaikki poro- ja karjataloudelle aiheutuvat vahingot, joissa pedot ovat osallisina, korvataan täydestä arvostaan.

Toivomusaloitteessa n:o 884 (1970 vp.) ehdotetaan toivomusta niin suuren määrärahan ottamiseksi valtion tulo- ja menoarvioon, että petojen aiheuttamat porovahingot voidaan korvata täysimääräisinä, suden ja ahman tapporahojen poistamiseksi sekä suden, karhun ja ahman rauhoittamiseksi niin, että maa- ja metsätalousministeriö voisi petokantojen mahdollisesti lisäännyttyä myöntää erikoislupia näiden petojen pyydystämiseen.

Valiokunta toteaa, ettei hallituksen esityksessä ole kysymys suden ja ahman rauhoittamisesta, vaan ainoastaan tapporahan poistamisesta. Kun mainitut pedot poronhoitoalueella ja varsinkin sen itärajaan rajoittuvissa kunnissa edelleenkin aiheuttavat vahinkoja porotaloudelle, valiokunta saamansa selvityksen perusteella katsoo, ettei ainakaan vielä ole aihetta kokonaan lopettaa suden ja ahman tapporahan maksamista. Valiokunnan mielestä tapporahaa olisi edelleenkin maksettava entisen suuruisena poronhoitoalueen itärajaan rajoittuvissa kunnissa, mutta sen maksaminen muualla maassa voitaisiin lopettaa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että metsästyslain 69 §:n 1 momentin ensimmäistä lausetta ei poistettaisi, vaan se muutettaisiin siten, että suden ja ahman tappamisesta poronhoitoalueen itärajaan rajoittuvissa kunnissa suoritetaan valtion varoista viidensadan markan suuruinen palkkio.

Valiokunta edellyttää, että petojen aiheuttamat vahingot korvataan täysimääräisinä ja, mi-

käli tulo- ja menoarviossa olevat määrärahat (arviomäärärahoja) osoittautuvat siihen riittämättömiksi, hallitus ryhtyy toimenpiteisiin niiden korottamiseksi.

Ehdottaessaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamista edellä mainitulla tavalla ja ottaen huomioon, että valtioneuvostolla metsästyslain 69 §:n 2 momentin mukaan on valta erityisistä syistä määräajaksi korottaa mm. hylkeen tapporahaa, valiokunta ehdottaa, että puheena olevaan lakialoitteeseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Kun valiokunta ehdottaa suden ja ahman tapporahan maksamisen jatkamista edellä mainitulla tavalla, ja kun metsästyslain 28 §:n nojalla voidaan, jos se erityisistä syistä osoittautuu tarpeelliseksi esim. karhu rauhoittaa, valiokunta ei puolla po. toivomusaloitteita.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

metsästyslain 69 §:n muuttamisesta.

Johtolause.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

69 §.

Suden ja ahman tappamisesta poronhoitoalueen itärajaan rajoittuvissa kunnissa suoritetaan valtion varoista viidensadan markan suuruinen palkkio. Ketun ja hylkeen tappamisesta suoritetaan valtion varoista kahdenkymmenen markan suuruinen palkkio. Muiden petoeläinten tappamisesta voidaan suorittaa palkkiota tulo- ja menoarvion rajoissa.

— — — — — — — — — — — — — — —

Samalla vaiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteeseen n:o 3 (1971 vp.) sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 846 ja 884 (molemmat 1970 vp.) hylättäisiin.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, jäsenet Breilin, Jokinen, R. Kangas, Katajavuori, Liedes, Loikkanen, Mäki, Pekonen, Rytkönen, Salmivuori, Stenbäck, Syrjä, S. Westerlund ja Volotinen.

Vastalause.

Suurpetokantamme on ollut viime vuosina täysin riippuvainen itärajan yli meille tulleesta lisäyksestä. Tapporahan säilyttäminen itärajan kunnissa saattaa johtaa petoeläinten sukupuuttoon kuolemiseen, koska se aktivoi liialliseen metsästykseen juuri näissä kunnissa. Itärajan kunnissa maksettaviksi ehdotetut tapporahat ovat myös ristiriidassa täysimääräisten petova-

hinkokorvausten maksamisen kanssa, joskin on myönnettävä, että ns. tietoon tulemattomien petojen aiheuttamia porovahinkoja ei nykyisen käytännön mukaan ilmeisestikään voida korvata.

Muiden haittatekijöiden, esim. ravinnon puutteen, liikenteen ja tautien poroille aiheuttamiin vahinkoihin verrattuna petovanhigot taloudelliselta merkitykseltään ovat suhteellisen pienet.

Petojen tappamien porojen lukumäärä jää vuosittain huomattavasti alle yhden prosentin porokannasta. Vuonna 1970 myönnettiin korvauksia yhteensä 688 tapetusta porosta ja maamme porokannan lukumäärä vaihtelee n. 100 000 ja 200 000 välillä.

Sen johdosta mitä edellä on lausuttu katsomme, että hallituksen esitys olisi hyväksyttävä muutoksitta.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Pär Stenbäck.
Reino Breilin.

Seppo Westerlund.
Eino Loikkanen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 31 hallituksen esityksen johdosta laiksi metsästyslain 69 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä ed. Vilmin ym. lakialoitteen n:o 3 päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän laki- ehdotuksen laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 3 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi metsästyslain 69 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 193 laiksi metsästyslain 69 §:n muuttamisesta, ja Laki- ja talousvaliokunta on nyt koolla olevalle Eduskunnalle asiasta antanut mietintönsä n:o 5 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 31.

Eduskunta edellyttää, että petojen aiheuttamat vahingot korvataan täysimääräisinä ja, mikäli tulo- ja menoarviossa olevat määrärahat (arviomäärärahoja) osoittautuvat siihen riittämättömiksi, Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin niiden korottamiseksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

metsästyslain 69 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 13 päivänä huhtikuuta 1962 annetun metsästyslain 69 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa (81/69), näin kuuluvaksi:

69 §.

Suden ja ahman tappamisesta poronhoitoalueen itärajaan rajoittuvissa kunnissa suoritetaan valtion varoista viidensadan markan suuruinen palkkio. Ketun ja hylkeen tappamisesta suoritetaan valtion varoista kahdenkymmenen markan suuruinen palkkio. Muiden petoeläinten tappamisesta voidaan suorittaa palkkiota tulo- ja menoarvion rajoissa.

— — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi leimaverolain muuttamisesta.

Eduskunta on 30 päivänä joulukuuta 1970 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 194 (1970 vp.) laiksi leimaverolain muuttamisesta.

Hallitus ehdottaa leimaverolain 4 §:n kolmatta viranomaisten ryhmää muutettavaksi siten, että siinä olevaan luetteloon otetaan maataloushallituksen ja asutushallituksen sijasta 1 päivästä maaliskuuta 1971 lukien perustettava maatilahallitus, sekä täydennettäväksi mainittua lainkohtaa siten, että siinä olevaan viranomaisten luetteloon lisätään väestörekisterikeskus ja pankkitarkastusvirasto.

Kihlakuntien henkikirjoittajien kokonaispalkkaukseen siirtymisestä vuoden 1971 alusta lukien johtuen hallitus ehdottaa henkikirjoittajat siirrettäväksi leimaverolain 4 §:n kuudennesta ryhmästä saman pykälän neljänteen ryhmään ja samalla muutettavaksi leimaverolain 10 §:n säännöstä kaupparekisteriotteesta suoritettavasta leimaverosta. Hallitus ehdottaa vielä leimaverolain 10 §:ään lisättäväksi säännöksen henkikirjan ja sen hakemiston otteista perittävästä leimasta sekä 12 §:n 5 kohdasta poistettavaksi määräyksen henkikirjoitusta koskevien toimituskirjojen leimaverovapaudesta. Niin ikään ehdotetaan 12 §:ään lisättäväksi uudet 43 ja 44 kohdat. Leimaverosta vapaat mainittujen kohtien säännösten mukaan olisivat rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan jäsenluetteloon tehtävää merkintää varten annettava todistus sekä asianomaiselle kaupungille annettava ote henkikirjasta ja sen aakkosellisesta luettelosta.

Hallitus ehdottaa myös leimaverolain perimisestä luovuttavaksi patentti- ja tavaramerkkiasioissa annettavan päätöksen, patenttikirjan ja patentin siirtoilmoituksen osalta, mutta toisaalta kustannusten noususta aiheutuvien menojen peittämiseksi hallitus ehdottaa leimaverolain 14 §:n kaupparekisteriin tehtävää ilmoitusta koskevaa nimikettä muutettavaksi siten, että yksityisen elinkeinonharjoittajan ilmoituksista suoritettava leimavero nostetaan 36 markasta 60 markkaan ja muiden ilmoituksista suoritettava leimavero 78 markasta 120 markkaan. Prokurasta, haarakonttorin perustamisesta ja muutosilmoituksesta menevän leimaveron hallitus esittää korotettavaksi 24 markasta 50 markkaan ja muutoksen koskiessa osuuskunnan sääntöjen muutosta 48 markasta 80 markkaan. Paikallisviranomaisten antamista kaupparekisteriotteista menevä leimavero ehdotetaan myös korotettavaksi 7 markasta 10 markkaan.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut leimaverolakiin ehdotetut muutokset tarpeellisiksi ja asianmukaisiksi. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä kuitenkin eräin voimaanpanosäännökseen tehtävin korjauksin.

Koska hallituksen esityksen käsittely on viivästynyt niin, että laki ei ennätä valiokunnan käsityksen mukaan tulla voimaan enää ennen kuluvan helmikuun loppua, valiokunta tässä vaiheessa katsoo tarpeelliseksi poistaa hallituksen esityksen voimaanpanosäännökseen sisältyvän ehdotuksen lain 4 §:ään sisältyvää kolmatta viranomaisten ryhmää koskevan säännöksen voimassaolosta helmikuun 1971 loppuun asti.

Edellä olevan perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

leimaverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 4 a §, sellaisena kuin se on 11 päivänä maaliskuuta 1970 annetussa laissa (188/70), 10 §:n patenttikirjaa koskeva nimike, 14 §:n myönnetyn patenttioikeuden siirtämisestä tehtävää ilmoitusta koskeva nimike ja 15 a §, sellaisina kuin nämä ovat 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (669/66), *muutetaan* lain 4 §:ään sisältyvä kolmas viranomaisen ryhmä, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1969 annetussa laissa (890/69), sekä neljäs ja kuudes viranomaisten ryhmä, sellaisina kuin ne ovat 25 päivänä maaliskuuta 1948 annetussa laissa (244/48), 10 §:n rekisteriotetta koskevan nimikkeen 2 kohta sekä 12 §:n 5 ja 29 kohta, sellaisina kuin ne ovat 15 päivänä joulukuuta 1950 annetussa laissa (597/50), ja 14 §:n kaupparekisteriin tehtävää ilmoitusta koskeva nimike sekä *lisätään* lain 10 §:ään otetta koskeva nimike ja 12 §:ään uusi 43 ja 44 kohta seuraavasti:

4, 10, 12 ja 14 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1971. *(Poist.)*

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen, jäsenet L. Aalto, Eskman, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Mäki-Hakola, Pekkarinen, Rosnell, Salla, Sandelin, Sillantaus, Tamminen, Voutilainen sekä varajäsenet Kaarlonen, Karpola, Laatio, Lintilä, Procopé ja Suokas.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi leimaverolain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyä ehdotusta jäljempänä näkyvin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

leimaverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 4 a §, sellaisena kuin se on 11 päivänä maaliskuuta 1970 annetussa laissa (188/70), 10 §:n patenttikirjaa koskeva nimike, 14 §:n myönnetyn patenttioikeuden siirtämisestä tehtävää ilmoitusta koskeva nimike ja 15 a §, sellaisina kuin ne ovat 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (669/66), *muutetaan* lain 4 §:ään sisältyvä kolmas viranomaisen ryhmä, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1969 annetussa laissa (890/69), sekä neljäs ja kuudes viranomaisten ryhmä, sellaisina kuin ne ovat 25 päivänä maaliskuuta 1948 annetussa laissa (244/47), 10 §:n rekisteriotetta koskevan nimikkeen 2 kohta, *sellaisena kuin se on edellä mainitussa 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa,* sekä 12 §:n 5 ja 29 kohta, sellaisina kuin ne ovat 15 päivänä joulukuuta 1950 annetussa laissa (597/50), ja 14 §:n kaupparekisteriin tehtävää ilmoitusta koskeva nimike, *sellaisena kuin se on mainitussa 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa,* sekä *lisätään* lain 10 §:ään otetta koskeva nimike ja 12 §:ään uusi 43 ja 44 kohta seuraavasti:

4, 10, 12 ja 14 §.	Voimaantulosäännös.
(Kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössä.)	(Kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi leimaverolain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 194 laiksi leimaverolain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 1 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 4, on valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

leimaverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 4 a §, sellaisena kuin se on 11 päivänä maaliskuuta 1970 annetussa laissa (188/70), 10 §:n patenttikirjaa koskeva nimike, 14 §:n myönnetyn patenttioikeuden siirtämisestä tehtävää ilmoitusta koskeva nimike ja 15 a §, sellaisina kuin nämä ovat 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (669/66), *muutetaan* lain 4 §:ään sisältyvä kolmas viranomaisten ryhmä, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1969 annetussa laissa (890/69), sekä neljäs ja kuudes viranomaisten ryhmä, sellaisina kuin ne ovat 25 päivänä maaliskuuta 1948 annetussa laissa (244/48), 10 §:n rekisteriotetta koskevan nimikkeen 2 kohta, sellaisena kuin se on edellä mainitussa 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa, sekä 12 §:n 5 ja 29 kohta, sellaisina kuin ne ovat 15 päivänä joulukuuta 1950 annetussa laissa (597/50), ja 14 §:n kaupparekisteriin tehtävää ilmoitusta koskeva nimike, sellaisena kuin se on mainitussa 20 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa, sekä *lisätään* lain 10 §:ään otetta koskeva nimike ja 12 §:ään uusi 43 ja 44 kohta seuraavasti:

4 §.

Viranomaiset, joiden toimituskirjoista leimaveroa on suoritettava, luetaan leiman määrän puolesta kuuteen ryhmään seuraavasti:

— — — — — — — — — — — — — — — —

3 ryhmä:

Lääninhallitukset, väestörekisterikeskus, keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, sota-arkisto, valtiokonttori, valtiontalouden tarkastusvirasto, tullihallitus, verohallitus, pankkitarkastusvirasto, tuomiokapitulit, ortodoksisen kirkkokunnan kirkollishallitus, kouluhallitus, ammattikasvatushallitus, valtionarkisto, maakunta-arkistot, maatilahallitus, metsähallitus, maanmittaushallitus, vesihallitus, metsäntutkimuslaitos, tie- ja vesirakennushallitus, rakennushallitus, autorekisterikeskus, ilmatieteen laitos, valtion vesivoimatoimikunta, merenkulkuhallitus, patentti- ja rekisterihallitus, tapaturmavirasto, sosiaalihallitus, lääkintöhallitus, rautatiehallitus sekä posti- ja lennätinhallitus.

4 ryhmä:

Henkikirjoittajat, poliisilaitokset, tullitoimistot, maanmittauskonttorit ja metsähallituksen piirikuntakonttorit.

— — — — — — — — — — — — — — — —

6 ryhmä:

Maanmittausinsinöörit, nimismiehet, apulaisnimismiehet, kaupunginviskaalit, kaupunginvoudit ja muut ulosmittauksen toimittajat sekä rakennuslautakunnat, joista säädetään rakennuslain (370/58) 10 §:ssä.

10 §.

Seuraavat toimituskirjat tai viranomaiselle esitettyyn asiakirjaan merkityt lupatodistukset, mikäli ne eivät ole leimaverosta vapaat, on 6 ja 8 §:ssä säädetyn leiman sijasta varustettava leimalla seuraaviin määriin:

— — — — — — — — — — — — — — — —

Ote:

1) henkikirjasta kultakin sivulta 2 markkaa;

2) henkikirjan aakkosellisesta luettelosta kultakin sivulta 1 markka 45 penniä.

— — — — — — — — — — — — — —

Rekisteriote kultakin arkilta:

— — — — — — — — — — — — — —

2) kaupparekisteristä tai muusta patentti- ja rekisterihallituksessa pidetystä rekisteristä, jos ote annetaan patentti- ja rekisterihallituksesta, 10 markkaa, jos sen antaa henkikirjoittaja, 7 markkaa ja muutoin 5 markkaa 50 penniä;

— — — — — — — — — — — — — —

12 §.

Leimaverosta ovat vapaat toimituskirjat:

— — — — — — — — — — — — — —

asioissa, jotka koskevat:

— — — — — — — — — — — — — —

5) huoltoapua, lastensuojelua, perhelisäavustuksia, lapsilisiä, irtolaishuoltoa, päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoa, äitiysavustusta, työttömyyshuoltoa, invalidirahaa taikka sterilisointia;

— — — — — — — — — — — — — —

29) patentti- ja rekisterihallituksen ja sen valitusosaston patentti- ja tavaramerkkiasiassa, kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen johdosta ja taloudellisen kilpailun edistämisasiassa antama päätös ja välipäätös;

— — — — — — — — — — — — — —

43) todistus, joka väestön keskusrekisteristä annetaan rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan tai tällaiseen yhdyskuntaan kuuluvan seurakunnan jäsenluetteloon tehtävää merkintää varten;

44) ote henkikirjasta ja sen aakkosellisesta luettelosta, joka poliisilaitoksen väestökirjaosastosta tai -toimistosta vuosittain toimitetaan asianomaiselle kaupungille.

14 §.

Jäljempänä mainituista asiakirjoista, ilmoituksista ja voitoista, mikäli ne eivät ole leimaverosta vapaat, peritään leimavero seuraavin määrin:

— — — — — — — — — — — — — —

Ilmoitus kaupparekisteriin:

1) kun toiminimi ilmoitetaan ensi kerran rekisteriin, 120 markkaa, paitsi yksityisen elinkeinonharjoittajan ilmoituksesta 60 markkaa;

2) kun prokura, haarakonttorin perustaminen tai rekisteriin tehtävä muutos ilmoitetaan, 50 markkaa, paitsi rekisteriin tehtävän muutoksen koskiessa osuuskunnan sääntöjen muuttamista, 80 markkaa.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1971.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 8 päivänä tammikuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 195 (1970 vp.) laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Bernerin ym. lakialoitteen n:o 109 (1970 vp.), ed. Voutilaisen ym. lakialoitteen n:o 114 (1970 vp.), ed. Tikkasen ym. lakialoitteen n:o 1, ed. Niinikosken ym. lakialoitteen n:o 2, ed. Landströmin lakialoitteen n:o 4, ed. Vainion ym. lakialoitteen n:o 7 ja ed. Penttisen ym. lakialoitteen n:o 8. Aloitteet n:ot 109 ja 114 eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 5 päivänä toukokuuta 1970, aloitteet n:ot 1 ja 2 helmikuun 12 päivänä 1971, aloitteen n:o 4 helmikuun 16 päivänä 1971 sekä aloitteet n:ot 7 ja 8 saman helmikuun 19 päivänä. Tässä yhteydessä valiokunta on myös käsitellyt ed. Katajavuoren ym. toivomusaloitteen n:o 250 (1970 vp.) autoveron palauttamisesta ammattimaisessa henkilöliikenteessä käytettävistä autoista, ed. Knuutin ym. toivomusaloitteen n:o 251 (1970 vp.) ammattiautoilijoille myönnettävän autoveron palautusrajoituksen poistamisesta, ed. Linkolan ym. toivomusaloitteen n:o 321 (1970 vp.) autoveron palauttamisesta kokonaisuudessaan ammattimaisille taksiautoilijoille, ed. Niinikosken ym. toivomusaloitteen n:o 372 (1970 vp.) autoveron palauttamisesta ammattiautoilijoille ja ed. Penttisen ym. toivomusaloitteen n:o 408 (1970 vp.) ammatissa välttämättömän auton autoveron palauttamisesta. Edellä mainitut toivomusaloitteet n:ot 250, 251, 321, 372 ja 408 (kaikki 1970 vp.) eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 29 päivänä toukokuuta 1970.

Lakialoitteet n:ot 190 (1970 vp.) ja 114 (1970 vp.) sekä 1, 2, 4, 7 ja 8 sisältävät kaikki ehdotuksen laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Esityksessään hallitus toteaa moottoribensiinin valmisteveron korotuksen kohottavan ammattimaisessa liikenteessä olevien beniinikäyttöisten autojen käyttökustannuksia. Kun kustannusten nousun vaikutusta hallituksen mielestä tulisi lieventää, hallitus ehdottaa bensiinikäyttöisistä autoista palautettavaa autoveron määrää korotettavaksi niin, että palautuksena suoritettaisiin 70 % suoritetun autoveron määrästä, kuitenkin enintään 8 000 markkaa. Dieselöljyä polttoaineena käyttävien autojen autoveron palautusmäärä samoin kuin veron palautuksen muut edellytykset säilyisivät ennallaan. Koska tammikuun 1 päivän 1971 jälkeen ensi kertaa käyttöön otettavissa henkilöautoissa täytyy olla kutakin etuistuimella olevaa hyväksyttyä istumapaikkaa varten turvavyöt, hallitus ehdottaa, että turvavyöt jätettäisiin ottamatta huomioon ajoneuvon verotusarvoa määrättäessä.

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen ja pitänyt esityksessä ehdotettua lainmuutosta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, katsonut voivansa asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Hallituksen esityksen yhteydessä käsittelemiinsä aloitteisiin nähden valiokunta on asettunut hylkäävälle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Bernerin ym. lakialoitteeseen n:o 109 (1970 vp.), ed. Voutilaisen ym. lakialoitteeseen n:o 114 (1970 vp.), ed. Tikkasen ym. lakialoitteeseen n:o 1, ed. Niinikosken ym. lakialoitteeseen n:o 2, ed. Landströmin lakialoitteeseen n:o 4, ed. Vainion ym. lakialoitteeseen n:o 7 ja ed. Penttisen ym. lakialoitteeseen n:o 8 sisältyvät lakiehdotukset.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Katajavuoren ym. toivomusaloitteen n:o 250 (1970 vp.), ed. Knuutin ym. toivomusaloitteen n:o 251 (1970 vp.), ed. Linkolan ym. toivomusaloitteen n:o 321 (1970 vp.), ed. Niinikosken ym. toivomusaloitteen n:o 372 (1970 vp.) ja ed. Penttisen ym. toivomusaloitteen n:o 408 (1970 vp.).

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo, varapuheenjohtaja Siltanen ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Haukipuro, Isomursu, Koivunen, Koppanen, E. Niemelä, Rosnell, Sandelin, Sillantaus, Tamminen sekä varajäsenet Hjerppe, Kaarlonen, Karpola, Knuuti, Lintilä, Mykkänen, Procopé ja Vainio.

Vastalauseita.

I.

Auto- ja moottoripyöräverosta v. 1967 annetulla lailla muutettiin ammattimaiseen liikenteeseen käytettävistä henkilö- ja pakettiautoista perittävän veron palautusoikeutta täyden palautuksen periaatteesta. Lakia säädettäessä katsottiin, ettei henkilöauto ole välttämättömyyshyödyke.

Taksiautoilijoille auto on kuitenkin yksinomaan työväline ja ainoa tulonlähde. Vuonna 1967 säädetty laki on näinollen ollut alusta asti kohtuuton ja epäoikeudenmukainen.

Taksiautoilijat ovat viime vuosina joutuneen monien kohonneiden kustannusten kohteeksi. Näitä ovat mm. polttoaineiden hintojen toistuneet korotukset. Kustannuksia on myös lisännyt korjaamoiden kohonneet veloitushinnat. Toisaalta hintasäännöstely on estänyt kohonneiden kustannusten kompensoimisen kuljetusmaksuihin.

Autoveronpalautus kokonaan taksiautoilijoille korvaisi taksiliikennettä harjoittaville aiheutuneita kustannusten nousuja. Kun taksiautoilla suoritetaan paljon verovaroilla maksettavia sairas-, koululais- yms. kuljetuksia, voitaisiin näin estää painetta kuljetusmaksujen korottamiseksi, joka tätä kautta kuljetuskustannusten säästöinä toisi veroja huomattavasti takaisin valtiolle.

Onkin välttämätöntä ja täysin kohtuullista, että autovero palautetaan kokonaan työvälineenään autoa käyttäville taksiautoilijoille. Ehdotamme näin ollen ja viitaten lakialoitteeseen n:o 8,

että käsiteltävänä oleva lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä marraskuuta 1967 annetun auto- ja moottoripyöräverolain (482/67) 5 §:n 3 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §, 12 §:n 1 ja 2 momentti ja 13 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

5 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

(Kuten hallituksen esityksessä).

7 §.

Mikäli veronalaisena maahan tuotu auto on sitä ensi kertaa rekisteröitäessä merkitty rekis-

teriin ammattimaiseen liikenteeseen käytettäväksi, on se, joka tällöin on rekisteröity auton omistajaksi tai haltijaksi ja joka käyttää sitä pääasiallisesti ammattimaiseen liikenteeseen, oikeutettu, auton oltua haltijan käytössä kuitenkin vasta tämän tultua rekisteröidyksi auton omistajaksi hakemuksesta saamaan tullihallitukselta takaisin maahan tuotaessa suoritetun autoveron. Palautusta on uhalla, että oikeus sen saamiseen on menetetty, haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija on merkitty autorekisteriin auton omistajaksi.

— — — — — — — — — — — — — —

8 §.

Jos 6 §:n 1 momentin nojalla verosta vapaan auton rakennetta on muutettu siten, että ajoneuvo ei enää ole sellainen kuin mainitussa momentisa, ottaen huomioon 1 §:n 2 momentin säännöksen, tarkoitetaan, on ajoneuvon omistaja velvollinen tekemään tästä ilmoituksen kuukauden kuluessa autorekisterikeskukselle. Samoin on se, joka 7 §:n nojalla on saanut autoveron takaisin tai omistaa auton, josta vero on palautettu, velvollinen, jos autoa ei enää käytetä pääasiallisesti ammattimaiseen liikenteeseen tahi 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuna autona, tekemään tästä edellä mainitussa ajassa ilmoituksen autorekisterikeskukselle. Milloin tässä pykälässä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus on laiminlyöty, on poliisiviranomaisen estettävä auton käyttö, kunnes sanottu velvollisuus on täytetty.

12 §.

Mikäli auto, joka maahan tuotaessa on ollut 6 §:n 1 momentin nojalla verosta vapaa tai josta vero on 7 §:n nojalla palautettu, ilmoitetaan tai olisi ilmoitettava merkittäväksi autorekisteriin muuna kuin 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuna autona tai muun omistajan tai haltijan kuin autosta veronpalautuksen saaneen käyttäjän, hänen kuoltuaan hänen oikeudenomistajansa tai toisen veronpalautukseen oikeutetun nimiin, tulee autorekisterikeskuksen varattuaan maksuvelvolliselle tilaisuuden selvityksen esittämiseen maksuunpanna autovero sanotun käyttäjän tai auton luovuttaneen oikeudenomistajan maksettavaksi.

Mitä 1 momentissa on säädetty autoveron maksuunpanosta, on myös noudatettava, jos käy ilmi, että autoa, joka vielä on liikenteessä, ei enää käytetä pääasiallisesti mainittuihin tarkoituksiin. Sanotun 1 momentin säännöksiä on myös sovellettava ammattimaisen liikenteen harjoittajaan, joka sen mukaan kuin edellä on säädetty, on veronpalautuksen saaneelta hankkinut auton, ilman että veroa on luovutuksen johdosta maksuunpantu.

— — — — — — — — — — — — — —

13 §.

Milloin 12 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa auto sen luovutushetkellä tai auton veronpalautuksen tahi verovapauden edellytysten muutoin lakatessa olemasta voimassa ei ole ollut rekisteriin merkittynä puolta vuotta, maksuunpantava vero on koko palautetun veron määrä tai se määrä, joka autosta olisi tullut sitä tullattaessa tai toimitettaessa verona kantaa. Jos auto on sen veronpalautuksen tai verovapauden edellytysten lakatessa olemasta voimassa ollut rekisteriin merkittynä puoli vuotta tai enemmän, alennetaan veroa edellä tarkoitetusta täydestä määrästä yhdellä kuudesosalla jokaista täyttä rekisterissä oloajan puolta vuotta kohti.

— — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Antti Isomursu. Mikko Vainio.

II.

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi hallituksen esityksen (n:o 195/70) auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta siten, että sanotun lain 7 §:ssä tarkoitettua autoveron palautusta ammattimaiseen liikenteeseen rekisteröidystä autosta palautettaisiin erilaisin perustein dieselöljyä käyttäville ajoneuvoille ja eri perustein niille ajoneuvoille, jotka polttoaineena käyttävät moottoribensiiniä. Tämä merkitsisi sitä, että noin 47 prosenttia taksiautoista jäisi korotetun veronpalautuksen ulkopuolelle.

Valiokunnan enemmistön hyväksymä hallituksen esitys ei ole oikeudenmukainen henkilövuokra-autoilijoita kohtaan. Veronpalautuksen määrän olisi oltava myös dieselajoneuvoilla samoin perustein suoritettava ja samansuuruinen kuin hallitus esittää bensiinikäyttöisille ajoneuvoille. Hallituksen esityksen mukaisena auto- ja moottoripyöräverolain muutoksen hyväksyminen olisi erittäin epäoikeudenmukainen ja johtaisi taksikaluston hankinnassa epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin. Se pakottaisi autoilijan hankkimaan kalustoa, joka ei olisi taloudellisesti edullista myöskään valtion kannalta. Se vaikeuttaisi luotettavan, taloudellisesti edullisen, kestävän ja asiakaspalvelun suhteen tarkoituksenmukaisen dieselkaluston hankintaa.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten lakialoitteeseen n:o 1 (1971 vp.) ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi lakiehdotuksen seuraavan sisältöisenä:

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan auto- ja moottoripyöräverosta 14 päivänä marraskuuta 1967 annetun lain (482/67) 5 §:n 3 momentti ja 7 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

5 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

(Kuten hallituksen esityksessä.)

7 §.

Mikäli veronalaisena maahan tuotu auto on sitä ensi kertaa rekisteröitäessä merkitty rekisteriin ammattimaiseen liikenteeseen käytettäväksi, on se, joka tällöin on rekisteröity auton omistajaksi tai haltijaksi ja joka käyttää sitä pääasiallisesti ammattimaiseen liikenteeseen, oikeutettu, auton oltua haltijan käytössä kuitenkin vasta tämän tultua rekisteröidyksi auton omistajaksi, hakemuksesta saamaan tullihallitukselta takaisin 70 prosenttia maahan tuotaessa suoritetun autoveron määrästä, kuitenkin enintään 8 000 markkaa. Palautusta on uhalla, että oikeus sen saamiseen on menetetty, haettava 6 kuukauden kuluessa siitä, kun hakija on merkitty autorekisteriin auton omistajaksi.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Soveltamissäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Erkki Huurtamo.
E. J. Koppanen.
Jouni Mykkänen.
Pentti Sillantaus.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 27 hallituksen esityksen johdosta laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian ja sen yhteydessä seuraavat lakialoitteet: ed. Bernerin ym. n:o 109 ja ed. Voutilaisen ym. n:o 114 (molemmat 1970 vp.) sekä ed. Tikkasen ym. n:o 1, ed. Niinikosken ym. n:o 2, ed. Landströmin n:o 4, ed. Vainion ym. n:o 7 ja ed. Penttisen ym. n:o 8, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 5 tehtyjä ehdotuksia kuitenkin jäljempänä näkyvin muutoksin, ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Johtolause.
(Kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössä.)

5 ja 7 §.
(Kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös ja soveltamissäännös.

Tämä laki tulee voimaan *1* päivänä *toukokuuta* 1971 ja sitä sovelletaan ajoneuvoihin, *jotka* luovutetaan tullivalvonnasta tai toimitetaan sanottuna päivänä tai sen jälkeen, *kuitenkin niin, että lain 7 §:ää sovelletaan ajoneuvoihin, jotka on luovutettu tullivalvonnasta tai toimitettu 1 päivänä tammikuuta 1971 tai sen jälkeen. Jos sanottuna päivänä tai sen jälkeen luovutetusta tai toimitetusta ajoneuvosta on 7 §:n nojalla palautettu veroa ennen tämän lain voimaantuloa vähemmän kuin tässä laissa säädetään, on rekisteriin merkityllä ajoneuvon omistajalla oikeus hakemuksesta saada tullihallitukselta tai asianomaiselta liikevaihtoverotoimistolta takaisin tässä laissa säädetyn määrän ja palautetun määrän välinen erotus. Hakemus on tehtävä 6 kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta uhalla, että oikeus palautukseen on menetetty.*

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 109 ja 114 (molemmat 1970 vp.) sekä 1, 2, 4, 7 ja 8 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 195 laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 5 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 27, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan auto- ja moottoripyöräverosta 14 päivänä marraskuuta 1967 annetun lain (482/67) 5 §:n 3 momentti ja 7 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

5 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Ajoneuvon verotusarvoa määrättäessä katsotaan ajoneuvoon kuuluvan vähintään ne varusteet, jotka siinä, sen mukaan kuin erikseen on säädetty, tulee olla, jotta se voitaisiin hyväksyä liikenteeseen, tuulilasinpesijää, takaheijastimia, ulkopeilejä ja roiskesuojia, turvavöitä sekä tieliikennelaissa tarkoitettua erityistä laitetta ajoneuvon luvattoman käytön estämiseksi ja, mikäli auto tuodaan maahan ilman akkua, akkua kuitenkaan lukuun ottamatta, sekä sellaiset muut varusteet, joita, sen mukaan kuin liikenneministeriö määrää, on pidettävä Suomen oloissa tavanomaisina.

7 §.

Mikäli veronalaisena maahan tuotu auto on sitä ensi kertaa rekisteröitäessä merkitty rekisteriin ammattimaiseen liikenteeseen käytettäväksi, on se, joka tällöin on rekisteröity auton omistajaksi tai haltijaksi ja joka käyttää sitä pääasiallisesti ammattimaiseen liikenteeseen, oikeutettu, auton oltua haltijan käytössä kuitenkin vasta tämän tultua rekisteröidyksi auton omistajaksi, hakemuksesta saamaan tullihallitukselta takaisin 60 prosenttia maahan tuotaessa suoritetun autoveron määrästä, kuitenkin enintään 5 500 markkaa. Milloin auton polttoaineena käytetään moottoribensiiniä, palautuksena suoritetaan kuitenkin 70 prosenttia autoveron määrästä, enintään kuitenkin 8 000 markkaa. Palautusta on uhalla, että oikeus sen saamiseen on menetetty, haettava 6 kuukauden kuluessa siitä, kun hakija on merkitty autorekisteriin auton omistajaksi.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1971 ja sitä sovelletaan ajoneuvoihin, jotka luovutetaan tullivalvonnasta tai toimitetaan sanottuna päivänä tai sen jälkeen, kuitenkin niin, että lain 7 §:ää sovelletaan ajoneuvoihin, jotka on luovutettu tullivalvonnasta tai toimitettu 1 päivänä tammikuuta 1971 tai sen jälkeen. Jos sanottuna päivänä tai sen jälkeen luovutetusta tai toimitetusta ajoneuvosta on

7 §:n nojalla palautettu veroa ennen tämän lain voimaantuloa vähemmän kuin tässä laissa säädetään, on rekisteriin merkityllä ajoneuvon omistajalla oikeus hakemuksesta saada tullihallitukselta tai asianomaiselta liikevaihtoverotoimistolta takaisin tässä laissa säädetyn määrän ja palautetun määrän välinen erotus. Hakemus on tehtävä 6 kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta uhalla, että oikeus palautukseen on menetetty.

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunta on 8 päivänä tammikuuta 1971 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 196 (1970 vp.) laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Esityksessään hallitus ehdottaa voimassa olevaan tullitariffiin tehtäväksi eräitä, osittain asiallista laatua olevia, osittain taas pelkästään muodollisluonteisia muutoksia.

Asiallista laatua olevat tullitariffin muutokset johtuvat elinkeinoelämän alalla tapahtuneesta kehityksestä ja ne tarkoittavat pääosaltaan nykyisen teollisuustulliedun laajentamista kotimaisen teollisuuden kilpailuedellytysten säilyttämiseksi ja tukemiseksi.

Muodollista laatua olevat tullitariffin korjaukset johtuvat taas siitä, että Brysselissä toimiva tulliyhteistyöneuvosto on tehnyt Brysselin nimikkeistön tekstiin eräitä tarkistuksia, jotka Suomi nimikkeistöön liittyneenä maana on velvollinen ottamaan huomioon kansallisessa tullitariffissaan. Lisäksi on havaittu tullitariffin nimikkeistön tekstin vaativan joissakin kohdin kielellisiä oikaisuja sekä painovirheiden korjauksia.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen todennut ehdotetut tullitariffin muutokset tarpeellisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Samalla valiokunta on kuitenkin tehnyt tullihallitukselta saamansa selvityksen perusteella tullitariffitaulukkoon nimikkeen 48.13 kohdalla erään käännösvirheen oikaisun.

Edellä lausuttuun viitaten valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esityksen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki
tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tullitariffiin, joka liittyy 28 päivänä kesäkuuta 1968 annettuun tullitariffilakiin (359/68) tehdään seuraavat muutokset:

Tuontitavarat

Nimikkeen n:o	Tavara	Tullimäärä allamainituista päivämääristä lukien			
		— — —	— — —	.. 1971	1. 1. 1972
1.	2.	— — —	— — —	5.	6.
	III, VI ja VII OSA (Kuten hallituksen esityksessä.)				

1.	2.	———	———	5.	6.
	X OSA PAPERINVALMISTUSAINEET; PAPERI JA PAHVI SEKÄ TEOKSET NIISTÄ				
	48. Ryhmä **Paperi ja pahvi; paperivanuke-, paperi- ja pahviteokset**				
48.05	(Kuten hallituksen esityksessä.)				
48.13	Hiilipaperi ja muu kopiopaperi (myös vahakset paperista) sekä siirtopaperi, määrä*kokoon leikatut*, myös rasioissa:				
	A. hiilipaperi ja sen kaltainen kopiopaperi			18 %	15 %
	B. vahakset			12 %	10 %
	C. muut			6 %	5 %
	XI, XIII ja XVI OSA				
	(Kuten hallituksen esityksessä.)				

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Huurtamo ja jäsenet L. Aalto, Eskman, Hanhirova, Haukipuro, Koivunen, Koppanen, Kurppa, Landström, E. Niemelä, Pekkarinen, Rosnell, Sandelin, Tamminen, Teir, Voutilainen sekä varajäsenet Ahonen, Laatio, Mykkänen, Nieminen, ja Vainio.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 ehdotetuin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 196 laiksi tullitariffin muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 3 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 10, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tullitariffiin, joka liittyy 28 päivänä kesäkuuta 1968 annettuun tullitariffilakiin (359/68), tehdään seuraavat muutokset:

Tuontitavarat

Nimikkeen n:o	Tavara	Tullimäärä allamainituista päivämääristä lukien			
		— — —	— — —	.. 1971	1. 1. 1972
1.	2.	— — —	— — —	5.	6.
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —				
	III OSA				
	ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN HAJOTTAMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT				
	15. Ryhmä				
	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajottamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat				
15.07	Rasvaiset kasviöljyt, juoksevat tai jähmeät, raa'at, raffinoidut tai puhdistetut:				
	A. risiiniöljy, kiinanpuuöljy (tungoil) ja oiticicaöljy			vapaa	vapaa
	B. pellavaöljy, sellaisenaan ihmisravinnoksi soveltumaton:				
	I. valkaisematon ..... 1 kg			—,06	—,06
	II. valkaistu ..... 1 kg			—,07	—,07
	C. muut:				
	I. sellaisenaan ihmisravinnoksi soveltumattomat:				
	a. oliivinjätteistä kemikaalien avulla uutettu öljy			vapaa	vapaa
	b. muut ..... (Muist.)			10 %	10 %

1.	2.	— — —	— — —	5.	6.
	II. muut ..... (Muist.)			16 %	16 %
	Muist. 1. alanimikkeeseen 15.07. C. I. b. Tähän alanimikkeeseen kuuluvista rasvoista ja öljyistä, ei kuitenkaan rapsi-, rypsi- eikä naurisöljystä, jotka teollisuus käyttää saippuan, nahkojen, voiteluöljyjen tai sulfonoitujen öljyjen valmistukseen, kannetaan tullia 5 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	Muist. 2. alanimikkeeseen 15.07. C. II. Tähän alanimikkeeseen kuuluvasta oliiviöljystä, jonka teollisuus käyttää säilykkeiden, lääkkeiden, ihovoiteiden, shampoovalmisteiden tai saippuan valmistukseen, kannetaan tullia 5 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	Muist. 3. alanimikkeeseen 15.07. C. II. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat soija-, maapähkinä-, auringonkukkasiemen-, palmu-, kookos- ja palmuydinöljy, jotka teollisuus käyttää makeisvalmisteveronalaisten tuotteiden valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				

VI OSA

KEMIAN TEOLLISUUDEN JA SIIHEN LIITTYVÄN TEOLLISUUDEN TUOTTEET

29. Ryhmä

Orgaaniset kemialliset yhdisteet

Huomautuksia

1. — Ellei nimikkeistöstä muuta käy ilmi, tähän ryhmään kuuluvat vain:

(b) saman orgaanisen yhdisteen kahden tai useamman isomeerin seokset (myös jos niissä on epäpuhtauksia), lukuun ottamatta tyydytettyjen tai tyydyttämättömien asyklisten hiilivetyisomeerien (muiden kuin stereoisomeerien) seoksia (27. ryhmä);

2. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(f) kasvi- tai eläinalkuperää olevat väriaineet (nimike 32.04); synteettiset orgaaniset väriaineet (myös pigmenttiväriaineet), synteettiset orgaaniset tuotteet, jollaisia käytetään luminoforeina, tuotteet, jollaisia käytetään kuituihin kiinnittyvinä optisina valkaisuaineina ja luonnon indigo (nimike 32.05) sekä liukoiset värit tai muut väriaineet, vähittäismyyntimuodoissa tai -pakkauksissa (nimike 32.09);

32. Ryhmä

Parkitus- ja väriuutteet; parkkihapot ja niiden johdannaiset; väriaineet, värit, maalit ja lakat; kitti, täyte- ja tiivistysaineet; painovärit, muste ja tushi

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(a) erilliset kemialliset alkuaineet ja erilliset kemiallisesti määritellyt yhdisteet (lukuun ottamatta nimikkeisiin 32.04 ja 32.05 kuuluvia väriaineita ym., nimikkeeseen 32.07 kuuluvia luminoforeina

käytettäviä epäorgaanisia tuotteita sekä nimikkeeseen 32.09 kuuluvia liukoisia värejä ja muita väriaineita, vähittäismyyntimuodoissa tai -pakkauksissa);

1.	2.	— — —	— — —	5.	6.
32.09	Lakat ja lakkamaalit; vesivärit; valmistetut vesipigmenttivärit, jollaisia käytetään nahan viimeistelyyn; maalivärit; pellavaöljyyn, raskasbensiiniin, tärpättiin, vernissaan tai muuhun maalien valmistuksessa käytettävään väliaineeseen hierretyt pigmenttivärit; pronssi- ja värilehtiset; liukoiset värit ja muut väriaineet, vähittäismyyntimuodoissa tai -pakkauksissa:				
	35. Ryhmä **Valkuaisaineet ja liimat**				
35.03	Gelatiini (myös suorakulmaisina lehtisinä, myös värjättyinä tai pintakäsiteltyinä) ja gelatiinijohdannaiset; luusta, nahasta, jänteistä tai niiden kaltaisista aineista valmistetut liimat sekä kalaliima; kalanrakkoselvikkeet:				
	A. gelatiini ja gelatiinijohdannaiset; kalaliima; kalanrakkoselvikkeet			3 %	2.5 %
	B. luu- ja nahkaliima ja niiden kaltaiset liimat (Muist.)			17 %	17 %
	M u i s t. alanimikkeeseen 35.03. B. Tähän alanimikkeeseen kuuluva liima, jonka puunjalostusteollisuus käyttää paperin ja pahvin tai niistä tehtyjen tavaroiden valmistukseen tai jonka muu teollisuus käyttää hiomapaperin tai -kankaan valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	VII OSA MUOVIT, MYÖS TEKOHARTSIT, SELLULOOSAESTERIT JA -EETTERIT, SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET; LUONNONKAUTSU, SYNTEETTINEN KAUTSU JA FAKTIS SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET				
	39. Ryhmä **Muovit, myös tekohartsit, selluloosaesterit ja -eetterit, sekä niistä valmistetut tuotteet**				
39.02	Polymeraatio- ja sekapolymeraatiotuotteet (esim. polyetyleeni, polytetrahalogeenietyleenit, polyisobutyleeni, polystyreeni, polyvinyylikloridi, polyvinyyliasetaatti, polyvinyyliklooriasetaatti ja muut polyvinyylijohdannaiset, polyakryyli- ja polymetakryylijohdannaiset, kumaroni-indeenihartsit):				
	B. valmistetut:				
	IV. laatat, levyt, kaistaleet ja kelmu (myös letkuna): a. kelmu (myös letkuna) ..... (Muist.)			12 %	10 %

1.	2.	— — —	— — —	5.	6.
	Muist. 1. alanimikkeeseen 39.02. B. IV. a. Tähän alanimikkeeseen kuuluva pintapeitteetön kelmu, jonka teollisuus käyttää sellaisenaan sähkökondensaattorien tai pohja-aineena metalloidun sähkökondensaattorikelmun valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	Muist. 2. alanimikkeeseen 39.02. B. IV. a. Tähän nimikkeeseen kuuluva kelmu, ei kuitenkaan letkuna, jonka teollisuus käyttää tekosuolien valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	Muist. 3. alanimikkeeseen 39.02. B. IV. d. 2. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat vinyylimuovilevyt, jotka teollisuus käyttää kerrostetun varmuuslasin valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	— — — — — — — — — — — — — — — — — —				
	40. Ryhmä				
	Luonnonkautsu, synteettinen kautsu ja faktis sekä niistä valmistetut tuotteet				
	— — — — — — — — — — — — — — — — — —				
40.11	Renkaat, ulkorenkaat, vaihdettavat ulkorenkaan kulutuspinnat, sisärenkaat ja kehänauhat, vulkanoidusta pehmeäkautsusta, kaikenlaisia pyöriä varten:				
	A. ei-pneumaattiset renkaat ..... (Muist.)			30 %	30 %
	B. sisärenkaat:				
	I. polkupyörien ja mopedien			20 %	20 %
	II. moottoripyörien ja skoottereiden ..... (Muist.)			25 %	25 %
	III. traktoreiden ..... (Muist.)			20 %	20 %
	IV. muiden ajoneuvojen ..... (Muist.)			30 %	30 %
	C. ulkorenkaat:				
	I. polkupyörien ja mopedien, ulkoläpimitaltaan enintään 2 ¼ tuumaa			25 %	25 %
	II. moottoripyörien ja skoottereiden ..... (Muist.)			30 %	30 %
	III. henkilöautojen ..... (Muist.)			26 %	25 %
	IV. kuorma-autojen ja linja-autojen:				
	a. metallilankarunkoiset, koko vähintään 7.50 × 20 tuumaa ..... (Muist.)			25 %	25 %
	b. muut ..... (Muist.)			26 %	25 %
	V. traktoreiden ..... (Muist.)			20 %	20 %
	VI. muiden ajoneuvojen ..... (Muist.)			27 %	27 %
	D. muut ..... (Muist.)			27 %	27 %
	Muist. 1. alanimikkeeseen 40.11. A. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat ei-pneumaattiset renkaat, jotka teollisuus käyttää pyörien valmistukseen, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	Muist. 2. alanimikkeisiin 40.11. B. II., B. III. ja B. IV., C. II., C. III., C. IV., C. V. ja C. VI sekä D. Näihin alanimikkeisiin kuuluvista, kuorma-autojen ja linja-autojen alustojen, kuorma-autojen perävaunujen, traktoreiden ja konekäyttöisten teollisuustrukkien sekä 84. ryhmään kuuluvien omalla kuljetuskoneistolla va-				

1.	2.	— — —	— — —	5.	6.
	rustettujen koneiden tehdasmaiseen valmistukseen käytettävistä sisä- ja ulkorenkaista sekä kehänauhoista kannetaan tullia 13 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	X OSA PAPERINVALMISTUSAINEET; PAPERI JA PAHVI SEKÄ TEOKSET NIISTÄ				
	48. Ryhmä Paperi ja pahvi; paperivanuke-, paperi- ja pahviteokset				
48.05	Paperi ja pahvi, aallotettu (myös kiinniliimatuin littein pintalevyin), rypytetty, laskostettu, puristettu, kohopainettu tai rei'itetty, rullina tai arkkeina			6 %	5 %
48.13	Hiilipaperi ja muu kopiopaperi (myös vahakset paperista) sekä siirtopaperi, määräkokoon leikatut, myös rasioissa:				
	A. hiilipaperi ja sen kaltainen kopiopaperi			18 %	15 %
	B. vahakset			12 %	10 %
	C. muut			6 %	5 %
	XI OSA TEKSTIILIAINEET JA TEKSTIILITAVARAT				
	51. Ryhmä Katkomattomat tekokuidut				
51.01	Lanka, katkomattomista tekokuiduista, ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa:				
	B. muuntokuiduista:				
	I. teksturoitu lanka			15 %	15 %
	II. muu ..... (Muist.)			20 %	20 %
	Muist. 3. alanimikkeeseen 51.01. B. II. Tähän alanimikkeeseen kuuluva kuparikuitulanka, jonka teollisuus käyttää kudottujen nauhojen, kudottujen nimilappujen tai niiden kaltaisten kudottujen tavaroiden valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				

1.	2.	— — —	— — —	5.	6.
	59. Ryhmä				
	Vanu ja huopa; side- ja purjelanka, nuora ja köysi; erikoiskudelmat; kyllästetyt tai päällystetyt kudelmat; tekniset tekstiilitavarat				
59.07	Liimalla tai tärkkelyspitoisella aineella päällystetyt kudelmat, jollaisia käytetään kirjankansien ulkopuoliseen päällystämiseen tai sen kaltaiseen tarkoitukseen; kalkiokangas; maalausta varten käsitellyt kudelmat; jäykistekangas (buckram) ja sen kaltaiset kudelmat, hattujen valmistukseen tai sen kaltaiseen tarkoitukseen käytettävät:				
	A. kirjansidontakangas			30 %	30 %
	vähin tulli p. 1 kg			2,—	2,—
	B. muut ..... (Muist.)			30 %	30 %
	Muist. alanimikkeeseen 59.07. B. Tähän alanimikkeeseen kuuluva kudelma, jonka teollisuus käyttää hiomakankaan valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	62. Ryhmä				
	Muut sovitetut tekstiilitavarat				
62.04	Tavaranpeitteet, purjeet, ulkokaihtimet, aurinkokatokset, teltat ja leiriytymisvarusteet:				
	A. juuttia			25 %	25 %
	B. muuta tekstiiliainetta:				
	I. pneumaattiset patjat ja tyynyt			25 %	25 %
	II. muut			36 %	35 %
	XIII OSA				
	TEOKSET KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTÄ; KERAAMISET TUOTTEET; LASI JA LASITEOKSET				
	70. Ryhmä				
	Lasi ja lasiteokset				
70.05	Valmistamaton vedetty tai puhallettu lasi (myös verholasi), suorakulmaisina levyinä:				
	A. vedetty lasi, värjäämätön ..... (Muist.)			31 %	30 %
	vähin tulli P. 1 kg			—,25	—,25

1.	2.	— — —	— — —	5.	6.
	B. muu ..... (Muist.) vähin tulli P. 1 kg			20 % —,18	17 % —,15
	Muist. 1. alanimikkeeseen 70.05. A. Tähän alanimikkeeseen kuuluva lasi, jonka teollisuus käyttää peilien valmistukseen tai ajoneuvojen eri kerroksista valmistettujen taivutettujen ja sovitettujen tuuli-, sivu- ja takalasien valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				
	Muist. 2. alanimikkeeseen 70.05. B. Tähän alanimikkeeseen kuuluva lasi, jonka teollisuus käyttää peilien valmistukseen tai ajoneuvojen karkaistujen tai eri kerroksista valmistettujen, taivutettujen ja sovitettujen tuuli-, sivu- ja takalasien valmistukseen, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				

XVI OSA

KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; SÄHKÖTARVIKKEET; NIIDEN OSAT

84. Ryhmä

Höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat

Huomautuksia

1. — Tähän ryhmään eivät kuulu:

(b) koneet ja laitteet (esim. pumput), keraamisesta aineesta valmistetut; koneiden ja laitteiden osat, keraamisesta aineesta valmistetut (69. ryhmä);

(c) nimikkeeseen 70.17 kuuluva laboratoriolasitavara; koneet ja laitteet, lasista valmistetut; koneiden ja laitteiden osat, lasista valmistetut (nimike 70.20 tai 70.21);

84.57	Koneet ja laitteet lasin valmistusta tai työstöä varten (ei kuitenkaan lasitavaran valmistusta varten kylmässä tilassa); koneet sähköhehkulamppujen, purkauslamppujen tai elektroniputkien ja niiden kaltaisten putkien kokoamista varten:				
	A. koneet ja laitteet			9 % e vapaa	7.5 % e vapaa
	B. osat ..... (Muist.)			9 %	7.5 %
	Muist. alanimikkeeseen 84.57. B. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat platinaryhmän metalleista valmistetut osat, jotka teollisuus käyttää lasikuitujen valmistuksessa, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				

1.	2.	— — —	— — —	5.	6.
	85. Ryhmä **Sähkökoneet, -laitteet ja -tarvikkeet; niiden osat**				
85.12	Vedenkuumennuslaitteet ja kuumanvedenvaraajat sekä upotuskuumentimet, sähköiset; maan ja huoneen sähkölämmityslaitteet; sähköiset tukanhoitolaitteet (esim. tukankuivaajat, -kihartimet ja kiharruspihtien kuumentimet) ja sähkösilitysraudat; taloudessa käytettävät sähkölämpölaitteet; sähkökuumennusvastukset, ei kuitenkaan hiilestä valmistetut:				
	A. tukanhoitolaitteet; prässäys- ja silitysraudat			9 %	7.5 %
	B. liedet ja uunit sekä täydelliset keittolevyt			13 %	13 %
	C. muut laitteet			15 %	15 %
	D. sähkökuumennusvastukset ..... (Muist.)			5 %	5 %
	E. osat:				
	I. liesien ja uunien asennettavat keittolevyt			13 %	13 %
	II. sähkökuumennusvastuksien osat			3 %	2.5 %
	III. muut			10 %	9 %
	Muist. alanimikkeeseen 85.12. D. Tähän alanimikkeeseen kuuluvat ns. höyrystyslaivat, jotka teollisuus käyttää muovikalvoa tai sen kaltaista tavaraa metalloitaessa, ovat tullivapaat ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.				

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 20 päivältä tammikuuta 1971 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi Hallituksen esityksen n:o 198 (1970 vp.) laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta. Kuultuaan asian johdosta lääkintäkontra-amiraali E. Helskettä pääesikunnasta, hallitussihteeri T. Siivosta ja everstiluutnantti P. Heinoa puolustusministeriöstä sekä puheenjohtaja J. Skinnaria ja varapuheenjohtaja M. Wuorta Varusmiesliitto r.y:stä puolustusasiainvaliokunta esittää seuraavaa:

Asevelvollisuuslain 13 §:n säännökset eivät tähän asti ole tehneet mahdolliseksi asevelvollisten vapauttamista palveluksesta vakinaisessa väessä jo kutsunnassa tai jälkitarkastustilaisuudessa terveydellisistä syistä, vaikka on ollut ilmeistä, että asevelvollisen terveydellinen tila tätä puoltaisi. Hänet on määrätty uudelleen tarkastettavaksi enintään 3 vuoden väliajoin ja usein jopa vuoden väliajoin siten, että viimeinen tarkastus on sinä vuonna, jolloin hän täyttää 25 vuotta. Tällöin asevelvollinen on voitu vapauttaa palveluksesta rauhan aikana vakinaisessa väessä. Tässä on ilmeinen epäkohta, mikä haittaa asianomaisen mahdollisuuksia kyseisenä aikana suunnitella ja toteuttaa esimerkiksi opiskeluaan ja työhön sijoittumistaan. Puolustusasiainvaliokunta katsoo, että uusi asevelvollisuuslain 13 § on asiallinen parannus, koska se ottaa huomioon mahdollisuuden vapauttaa asevelvollinen palveluksesta vakinaisessa väessä rauhan aikana heti, kun se terveydellisistä syistä on tarkoituksenmukaista.

Asevelvollisuuslain 15 § käsittelee vakinaista palveluaan suorittavan asevelvollisen vapauttamista toistaiseksi palveluksesta tai rauhan aikaisesta palveluksesta tai kokonaan asevelvollisuudesta. Tämän pykälän muuttaminen on tarpeellinen 13 §:n uusimisen yhteydessä molempien pykälien käsitellessä asiallisesti samaa asiaryhmää eli terveydellisten näkökohtien huomioon ottamista. Puolustusasiainvaliokunta katsoo 15 §:n muutosesityksen olevan asiallisen.

Asevelvollisuuslain 14 § käsittelee lykkäyksen saamisperusteita. Vanha säännös on ollut ilmeisen jäykkä aiheuttaen lisäksi tulkinta- ja sovelletusvaikeuksia. Asevelvollinen ei esimerkiksi ole tietyin perustein annetun lykkäyksen jälkeen saanut toista tai toisella perusteella lykkäystä vaikka muuttuneet olosuhteet sitä vaatisivat. Tästä on ollut haittaa erityisesti opintojaan harjoittaville sekä henkilökohtaisten tärkeiden taloudellisten olojen ja muiden oleellisten kysymysten järjestämiselle ja hoitamiselle. Ehdotettu 14 §:n muuttaminen luo edellytykset joustavammalle menettelylle laajentaen viranomaisten mahdollisuuksia myöntää lykkäystä pakottavissa tapauksissa. Uusien lykkäyssäännösten puitteissa on myös kansanedustajana toiminen otettu huomioon. Tässä yhteydessä valiokunta edellyttää, että kansanedustajalla tulee olla viranomaisten harkinnasta riippumaton oikeus saada 14 §:n 1 momentin mukaisesti lykkäystä kansanedustajantehtävän hoitamiseksi.

Asevelvollisuuslain 47 §:n muutosesitys käsittelee asevelvollisten käyttömahdollisuuksia puolustuslaitoksen ulkopuolisiin tehtäviin. Tämä on tarpeellista nyky-yhteiskunnassa mahdollistaen paitsi ns. virka-avun antamisen myös työvoima-avun antamisen maanpuolustusta ja sotilaallista koulutusta edistävissä tapauksissa. Muutosesitys vahvistaa osittain jo vallitsevan käytännön, mikä on ollut seurauksena yhteiskunnan kehittymisestä. Muutosesityksen tarkoituksena on mahdollistaa asevelvollisten käyttö tehtävissä, jotka on katsottava yleishyödyllisiksi ja tärkeiksi myös valtakunnan kokonaisetua ajatellen kuten käytännössä on tapahtunut. Puolustusasiainvaliokunta pitää tätä periaatetta oikeana, mutta painottaa sitä, että puolustuslaitokselle lain muutosesityksen tarkoittamassa mielessä annetut tehtävät ja asevelvollisten osal-

listuminen näihin ovat todella yleisen edun mukaisia ja ettei niiden ratkaiseminen muulla tavoin ole kohtuudella mahdollista.

Puolustusasiainvaliokunta edellyttää, että palveluskelpoisuutta koskevien asevelvollisuuslain 13 ja 15 §:n soveltamisesta annettavissa säännöksissä ja ohjeissa kiinnitetään huomiota päätöksen teon joustavuuteen ja nopeuteen siten, että asevelvollinen viivytyksettä saa ratkaisun asiassaan. Sama koskee 14 §:n lykkäyssäännöksiä. Valiokunta on lain muutosesitystä käsitellessään todennut, että puolustuslaitoksen lääkintähuoltoa on kehitettävä tehokkuuden lisäämiseksi. Tätä vaativat käsiteltävänä olevat lain muutosesitykset. Valiokunta edellyttää myös, että asevelvollisille annetaan tarvittavaa koulutusta ennen kuin heitä käytetään puolustuslaitoksen ulkopuolisissa tehtävissä ja että 47 §:n johdosta annetaan soveltamissäännökset, joissa määritetään, missä tapauksissa ja miten asevelvollisia ja puolustuslaitoksen muuta henkilöstöä käytetään maanpuolustusta ja sotilaallista koulutusta edistävissä tehtävissä. Samalla on valvottava, ettei puolustuslaitokselle aiheudu sanotunlaisesta toiminnasta ylimääräisiä, kohtuuttomia menoja.

Edellä olevan perusteella puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, varapuheenjohtaja Koskenniemi ja jäsenet Aas, Breilin, Friberg, Heino, Kantola, Knuuttila, Lepistö, Puhakka, Rönkkö, Suokas, I. Suominen, H. Westerlund sekä varajäsen Häkämies, (osittain).

Vastalause.

Hallituksen esitys asevelvollisuuslain muuttamisesta on ainoastaan osittaisuudistus. Valiokunta on uudistusta käsitellessään omaksunut varsin ahtaan tulkinnan eräissä lakiesityksen keskeisissä kohdissa, jotka yhä kaipaavat täsmentämistä.

Valiokunta kiinnittää aivan oikein huomiota siihen, että asevelvollisten lääkärintarkastuksia tulisi tehostaa sekä puolustusvoimien lääkintähuoltoa yleensäkin kehittää.

Katsomme, että varsinkin palvelukseenastumis- ja kutsuntatarkastuksiin tulisi kiinnittää entistä suurempi huomio, koska täten saatettaisiin välttää monet niistä valitettavista tapauksista, jolloin varusmies esim. piilevän vakavan terveydellisen vian seurauksena menehtyy raskasta kenttäpalvelusta suorittaessaan.

Emme voi yhtyä siihen valiokunnan kantaan, että hallituksen esityksen 47 § olisi nykyisessä muodossaan tyydyttävä. Mm. Suomen varusmiesliitto on kiinnittänyt asiaan huomiota. Katsomme, että asevelvollisuuslaissa tulisi selvästi ilmaista, että varusmiehille tulisi eräissä virka-aputapauksissa myöntää korvaus kuten siviilityövoiman käytöstä tai että erityisen rasittavan virka-apupalveluksen voisi kompensoida muin etuisuuksin kuten esim. lomin. Tämä koskee sellaisia tapauksia, joista hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan mm. öljyvahinkojen torjunta. Valiokunnan saamien tietojen mukaan on varusmiehille maksettu nykyisinkin korvausta esim. virka-avusta satokatastrofien yhteydessä. Kysymyksessä on nyt käytännön tekeminen lakisääteiseksi. Lakiin sisältyvä määräys korvausvelvollisuudesta olisi omiaan tekemään virka-apupalveluksenkin mielekkääksi sekä korostaisi sitä, että varusmiehiä ei voi käyttää sellaiseen palvelukseen, jossa olisi kysymyksessä siviilityövoiman korvaaminen varusmiehillä esim. työtaistelutilanteessa tai tapauksessa,

jossa tehtävän vaarallisuus on niin ilmeinen, että siviilityövoima ei halua ottaa työtä suorittaakseen.

Edellä lausutun perusteella ehdotamme, että laki hyväksyttäisiin seuraavassa muodossa:

Laki

asevelvollisuuslain muuttamisesta.

13 §.
(kuten hallituksen esitys).

14 §.
(kuten hallituksen esitys).

15 §.
(kuten hallituksen esitys).

47 §.

— — — — — — — — — — — — — —

2) Puolustuslaitoksen ja palvelusajan ulkopuolella souritettavista tehtävistä on asevelvolliselle suoritettava kohtuullinen korvaus tai muu vastaava hyvitys siten kuin siitä tarkemmin asetuksella säädetään.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Ralf Friberg.
Sakari Knuuttila.
Eeli Lepistö.
Pauli Puhakka.
Lauri Kantola.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 43 hallituksen esityksen johdosta laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan puolustusasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 2 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 198 laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta, ja Puolustusasiainvaliokunta on nyt koolla olevalle Eduskunnalle asiasta antanut mietintönsä n:o 2 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 43.

Eduskunta edellyttää, että palveluskelpoisuutta koskevien asevelvollisuuslain 13 ja 15 §:n soveltamisesta annettavissa säännöksissä ja ohjeissa kiinnitetään huomiota päätöksen teon joustavuuteen ja nopeuteen siten, että asevelvollinen viivytyksettä saa ratkaisun asiassaan. Sama koskee 14 §:n lykkäyssäännöksiä. Eduskunta on todennut, että puolustuslaitoksen lääkintähuoltoa on kehitettävä tehokkuuden lisäämiseksi. Eduskunta edellyttää myös, että asevelvollisille annetaan tarvittavaa koulutusta ennen kuin heitä käytetään puolustuslaitoksen ulkopuolisissa tehtävissä ja että 47 §:n johdosta annetaan soveltamissäännökset, joissa määritetään, missä tapauksissa ja miten asevelvollisia ja puolustuslaitoksen muuta henkilöstöä käytetään maanpuolustusta ja sotilaallista koulutusta edistävissä tehtävissä. Samalla on valvottava, ettei puolustuslaitokselle aiheudu sanotunlaisesta toiminnasta ylimääräisiä, kohtuuttomia menoja.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta edellyttää, että Hallitus pyrkii huolehtimaan siitä, että varusmiesten käytöstä varsinaisen koulutuksen ulkopuolella vaarallisiin tehtäviin luovutaan ja että nämä tehtävät hoidetaan erikoiskoulutetun henkilökunnan avulla.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä syyskuuta 1950 annetun asevelvollisuuslain (452/50) 13, 14 § sellaisena kuin se on 6 päivänä huhtikuuta 1966 annetussa laissa (221/66), 15 ja 47 § seuraavasti:

13 §.

Asevelvollinen, joka kutsuntaikään tultuaan ei ole saavuttanut tarpeellista ruumiillista tai henkistä kehitystä tai jota ruumiinvamman tai sairauden vuoksi ei voida heti hyväksyä vakinaiseen palvelukseen, määrätään saapumaan uudelleen tarkastettavaksi. Jos hänet sanottujen syiden vuoksi todetaan palvelukseen kykenemättömäksi niin pitkäksi ajaksi, että häntä ei ilmeisesti voitaisi myöhemminkään määrätä astumaan vakinaiseen palvelukseen, hänet voidaan vapauttaa palveluksesta vakinaisessa väessä rauhan aikana. Jos uudelleen tarkastettavaksi määrättyä ei ole viimeistään sinä vuonna, jona hän täyttää kaksikymmentäviisi vuotta, hyväksytty vakinaiseen palvelukseen tai kokonaan vapautettu asevelvollisuudesta, hänet vapautetaan palveluksesta vakinaisessa väessä rauhan aikana. Määräys uudelleen tarkastamisesta voidaan uudistaa yhden tai useamman kerran.

Asevelvollinen, joka on määrätty saapumaan uudelleen tarkastettavaksi, on oikeutettu ilmoittautumaan tarkastusta varten aikaisemminkin kuin sinä vuonna, jona uudelleen tarkastus on määrätty toimitettavaksi.

Palveluksesta vakinaisessa väessä rauhan aikana vapautettu asevelvollinen voidaan yleisen liikekannallepanon aikana kutsua palvelukseen, jos hänet uudelleen tarkastettuna todetaan palveluskelpoiseksi.

14 §.

Lykkäystä vakinaisen palveluksen suorittamisesta myönnetään rauhan aikana, siinä järjestyksessä kuin asetuksella tarkemmin säädetään, enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan asevelvolliselle, jolle lykkäys ammattiin valmistautumisen, opintojen harjoittamisen, taloudellisten olojen järjestämisen taikka niihin verrattavan muun erityisen henkilökohtaisen syyn vuoksi on katsottava erittäin tarpeelli-

seksi, samoin kuin kansanedustajana olevalle asevelvolliselle mainitun tehtävän hoitamiseksi, ei kuitenkaan pitemmälle kuin sen vuoden loppuun, jona hän täyttää kaksikymmentäkahdeksan vuotta.

Lykkäystä ei voida myöntää asevelvolliselle, joka ilman laillista estettä on jäänyt määräpäivänä vakinaiseen palvelukseen saapumatta.

15 §.

Jos vakinaisessa palveluksessa oleva asevelvollinen todetaan pitkähköksi ajaksi palvelukseen kykenemättömäksi, hänet vapautetaan palveluksesta toistaiseksi, kunnes uudessa tarkastuksessa voidaan ratkaista, onko hänen saavuttava uudelleen tarkastettavaksi vai onko hänet määrättävä jälleen vakinaiseen palvelukseen tahi vapautettava palveluksesta vakinaisessa väessä rauhan aikana tai kokonaan asevelvollisuudesta. Määräys uudelleen tarkastamisesta voidaan uudistaa yhden tai useamman kerran. Jos uudelleen tarkastettavaksi määrättyä ei ole viimeistään sinä vuonna, jona hän täyttää kaksikymmentäviisi vuotta, voltu määrätä palaamaan vakinaiseen palvelukseen tai kokonaan vapauttaa asevelvollisuudesta, hänet on vapautettava palveluksesta vakinaisessa väessä rauhan aikana.

Jos asevelvollinen, joka on 1 momentin nojalla vapautettu palveluksesta vakinaisessa väessä rauhan aikana, on ollut vähintään kuusi kuukautta vakinaisessa palveluksessa, hänen katsotaan suorittaneen palveluksensa vakinaisessa väessä.

Asevelvollinen voi ilmoittautua tarkastettavaksi aikaisemminkin kuin sinä vuonna, jona uudelleen tarkastaminen on määrätty toimitettavaksi.

Asevelvolliselta, joka päällystöltään pyytää terveydentilansa tarkastusta, ei sitä voida kieltää.

47 §.

Asevelvollisia voidaan tarvittaessa käyttää puolustuslaitoksen ulkopuolella tapahtuviin maanpuolustusta tai sotilaallista koulutusta edistäviin tehtäviin samoin kuin annettaessa virka-apua suurissa onnettomuustapauksissa, ihmishenkien pelastamista koskevissa etsintä- ja pelastustoiminnoissa taikka suurpalojen torjunnassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1971.

Talousvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 20 päivältä viime tammikuuta lähettänyt talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 199 (1970 vp.). Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina sosiaali- ja terveysministeriöstä vanhempi hallitussihteeri Risto Jaakkola, lääkintöhallituksen hampaanhoitotoimistosta ylilääkäri Heikki Tala, Helsingin yliopiston lääketieteellisestä tiedekunnasta lastenhammashoito- ja hampaiston oikomisopin professori Johannes Haataja ja Suomen Hammaslääkäriliiton toiminnanjohtaja, hammaslääketieteen lisensiaatti Teuvo Tuominen. Käsiteltyään asian valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Kun voimassa olevassa hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetussa laissa ei ole säännöksiä hammaslääketieteen johonkin erikoisalaan perehtyneistä hammaslääkäreistä, vaikka nopeasti kehittyvä hammaslääketiede käsittää nykyään jo useita erikoisaloja, käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen tarkoituksena on saada erikoishammaslääkärioikeuksien myöntäminen siihen liittyvine kysymyksineen lailla järjestetyksi samaan tapaan kuin asia erikoislääkärioikeuksienkin osalta on järjestetty. Kun hammaslääkärien vaitiolovelvollisuudestakaan ei ole säännöksiä olemassa, käsiteltävänä olevassa esityksessä on lisäksi ehdotettu puheena olevaan lakiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan hammaslääkärin ja hänen ammattiapulaisensa salassapitovelvollisuudesta olisi voimassa, mitä lääkärin salassapitovelvollisuudesta on erikseen säädetty tai säädetään.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja on näin ollen päättänyt asettua kannattamaan sen hyväksymistä. Lakiehdotuksen yksityiskohtien osalta valiokunta on kuitenkin katsonut olevan syytä seuraavaan lisäysehdotukseen.

Lakiehdotuksen 2 b §:n 2 momentin mukaan erikoishammaslääkärin pätevyysvaatimusten määrittelemistä ja vahvistamista varten valtioneuvosto asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan neuvottelukunnan, jossa tulee olla jäseninä vähintään neljä lääkintöhallituksen edustajaa ja yksi hammaslääketieteen edustaja kustakin maan lääketieteellisestä tiedekunnasta. Valiokunnan mielestä neuvottelukunta on kokoonpanoltaan liian suppea. Jotta neuvottelukuntaan voitaisiin lääkintöhallituksen ja lääketieteellisten tiedekuntien edustajien lisäksi nimittää myös alan ammattijärjestön edustaja, valiokunta on päättänyt tehdä kysymyksessä olevaan momenttiin tätä tarkoittavan lisäysehdotuksen.

Sen perusteella, mitä edellä on sanottu, talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään hammaslääkärintoimen harjoittamisesta 18 päivänä toukokuuta 1934 annettuun lakiin (219/34) uusi 2 b ja 3 a § sekä lain 3 §:ään, sellaisena kuin se on 6 päivänä kesäkuuta 1941 annetussa laissa (418/41), uusi 3 momentti seuraavasti:

2 b §.

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Erikoishammaslääkärin pätevyysvaatimusten määrittelemistä ja vahvistamista varten valtioneuvosto asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan neuvottelukunnan, jossa tulee olla jäseninä vä-

hintään neljä lääkintöhallituksen edustajaa ja yksi hammaslääketieteen edustaja kustakin maan lääketieteellisestä tiedekunnasta *sekä yksi hammaslääkäreitä edustavan järjestön edustaja.*

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

3 ja 3 a §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paananen, varapuheenjohtaja Ruokola, jäsenet Aitio, Heino, Hemmi (osittain), Kaipainen (osittain), Kauppi (osittain), Lehmonen, L. Linna, Myyryläinen, Paasivuori, Penttinen, Räsänen, Salo (osittain), Sigfrids, Sutinen ja Vaittinen (osittain) sekä varajäsenet O. Kangas (osittain), Lankinen (osittain), Luja ja Poutanen (osittain).

Vastalause.

Kun hammaslääkäreiden ammattikunnan edustus lakiehdotuksen 2 b §:n 2 momentissa tarkoitetussa neuvottelukunnassa jo hallituksen esityksen mukaan on varsin vahva, emme pidä tarpeellisena sanottuun momenttiin valiokuntakäsittelyssä tehtyä lisäystä, vaan ehdotamme,

että lakiehdotuksen 2 b § hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisena.

Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 1971.

Ilmo Paananen. Siiri Lehmonen.
Eero Salo. Paavo Aitio.
Pauli Räsänen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 21 hallituksen esityksen johdosta laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä mainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 tehtyä ehdotusta kuitenkin jäljempänä näkyvin muodollisin muutoksin, ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään hammaslääkärintoimen harjoittamisesta 18 päivänä toukokuuta 1934 annettuun lakiin (219/34) uusi 2 b ja 3 a § sekä lain 3 §:ään, sellaisena kuin se on 6 päivänä kesäkuuta 1941 annetussa laissa (418/41), uusi 4 momentti seuraavasti:

2 b, 3 ja 3 a §.

(Kuten talousvaliokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on vuoden 1970 valtiopäivillä annettu Hallituksen esitys n:o 199 laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 3 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 21, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään hammaslääkärintoimen harjoittamisesta 18 päivänä toukokuuta 1934 annettuun lakiin (219/34) uusi 2 b ja 3 a § sekä lain 3 §:ään, sellaisena kuin se on 6 päivänä kesäkuuta 1941 annetussa laissa (418/41), uusi 4 momentti seuraavasti:

2 b §.

Hammaslääkärintointa harjoittamaan oikeutettu henkilö ei saa tiedottaa olevansa perehtynyt johonkin hammaslääketieteen erikoisalaan tai erityisesti hoitavansa määrättyjä suu- ja hammassairauksia eikä muullakaan tavalla esiintyä erikoishammaslääkärinä, ellei lääkintöhallitus ole hänelle kirjallisesta hakemuksesta myöntänyt erikoishammaslääkärin oikeutta.

Erikoishammaslääkärin pätevyysvaatimusten määrittelemistä ja vahvistamista varten valtioneuvosto asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan neuvottelukunnan, jossa tulee olla jäseninä vähintään neljä lääkintöhallituksen edustajaa ja yksi hammaslääketieteen edustaja kustakin maan lääketieteellisestä tiedekunnasta sekä yksi hammaslääkäreitä edustavan järjestön edustaja.

Lääkintöhallitus määrää neuvottelukuntaan edustajistaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Erikoishammaslääkärin oikeuden saamisen edellytyksenä olevan tutkinnon suorittamisesta voidaan asetuksella määrätä kuulusteltavan suoritettavaksi kuulustelun järjestämisestä valtiolle aiheutuvien kustannusten ja kuulustelijoiden palkkioiden korvauksena eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista 17 päivänä lokakuuta 1942 annetussa laissa (806/42) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan vahvistettu maksu.

3 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Lääkintöhallitus voi peruuttaa erikoishammaslääkärin oikeuden, jos siihen harkitaan olevan syytä.

3 a §.

Hammaslääkärin ja hänen ammattiapulaisensa salassapitovelvollisuudesta on voimassa, mitä lääkärin salassapitovelvollisuudesta on erikseen säädetty tai säädetään.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

III

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Romanian Sosialistisen Tasavallan kanssa tehdyn pitkäaikaisen kauppasopimuksen voimaansaattamisesta.

Marraskuun 27 päivänä 1970 annettu asetus Romanian Sosialistisen Tasavallan kanssa tehdyn pitkäaikaisen kauppasopimuksen voimaansaattamisesta on maan ulkomaankaupan turvaamisesta 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun lain (275/61) 4 §:n mukaisesti saatettu eduskunnan tietoon ja eduskunta on pöytäkirjanottein 8 päivältä tammikuuta 1971 lähettänyt asetuksen perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi. Valiokunnassa on asian johdosta ollut kuultavana jaostosihteeri Eero Saarikoski ulkoasiainministeriöstä.

Käsiteltävänä olevalla asetuksella on saatettu voimaan Suomen ja Romanian Sosialistisen Tasavallan kesken tehty kauppasopimus, joka on sovitettu olemaan voimassa vuoden 1975 loppuun. Asetus on annettu maan ulkomaankaupan turvaamisesta annetun lain ja suosituimmuuden soveltamisesta eräissä tapauksissa 30 päivänä joulukuuta 1955 annetun lain (568/55) säännösten nojalla. Kun perustuslakivaliokunnalla ei ole huomauttamista näin voimaan saatetun sopimuksen johdosta, valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

ettei puheena olevaa asetusta ole kumottava.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, jäsenet Hykkäälä, Karpola, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Orrenmaa, Salmenkivi, Seppä, Silander, Suksi, I. Suominen ja Åsvik sekä varajäsen Tarvajärvi.

Eduskunnan kirjelmä sen johdosta, että Eduskunnan tietoon on saatettu asetus Romanian Sosialistisen Tasavallan kanssa tehdyn pitkäaikaisen kauppasopimuksen voimaansaattamisesta.

Eduskunnan tietoon on saatettu 27 päivänä marraskuuta 1970 annettu asetus Romanian Sosialistisen Tasavallan kanssa tehdyn pitkäaikaisen kauppasopimuksen voimaansaattamisesta, joka maan ulkomaankaupan turvaamisesta 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun lain 4 §:n mukaisesti on ilmoitettu Eduskunnan Puhemiehelle, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 7, on päättänyt,

ettei puheena olevaa asetusta ole kumottava.

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 1971.

Asetus

maan ulkomaankaupan turvaamisesta annetun asetuksen muuttamisesta.

Annettu Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministerin esittelystä säädetään:

Maan ulkomaankaupan turvaamisesta 30 päivänä joulukuuta 1961 annettuun asetukseen (614/61) liittyvä luettelo asetuksen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista tarvikkeista, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, muutetaan sellaiseksi kuin se jäljempänä on.

Tämä asetus tulee voimaan 19 päivänä toukokuuta 1971.

Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 1971.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner*

Luettelo maan ulkomaankaupan turvaamisesta annetun asetuksen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista tarvikkeista ja maista

I. Taarvikkeet.

1. Ryhmä

Elävät eläimet

(koko ryhmä)

2. Ryhmä

Liha ja syötävät eläimenosat

02.01/03	Liha ja syötävät eläimenosat, tuoreet, jäähdytetyt tai jäädytetyt
02.04:stä	Liha ja syötävät eläimenosat, tuoreet, jäähdytetyt tai jäädytetyt, muut kuin valaanliha
02.05/06	Puristamaton ja sulattamaton sian ja siipikarjan rasva; liha ja muut syötävät eläimenosat, suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut

3. Ryhmä

Kalat, äyriäiset ja nilviäiset

03.01.A.I:stä	Lohifilee, jäädytetty, muu kuin syväjäädytetty
B.I	Lohi, tuore, jäähdytetty tai jäädytetty
B.III:sta	Kilohaili ja silakka, tuore, jäähdytetty tai jäädytetty, muu kuin kalafilee
B.IV	Muu kala, muu kuin kalafilee
03.02.A.	Lohi, suolattu, suolavedessä, kuivattu tai savustettu
B.I.b.2:sta	Silakka, suolattu tai suolavedessä

4. Ryhmä

Maitotaloustuotteet; linnunmunat; luonnonhunaja

(koko ryhmä)

6. Ryhmä

Elävät kasvit ja kukkaviljelyn tuotteet

06.03:sta	Kukat ja kukannuput, tullattaessa aikana 1. 3.—30. 11.

7. Ryhmä

Vihannekset ja kasvikset, syötävät juuret ja juurimukulat

07.01:stä	Vihannekset ja kasvikset, tuoreet tai jäähdytetyt, paitsi — valkosipuli — piparjuuri — mustajuuri — muut syötävät juuret kuin porkkana, punajuuri ja juuriselleri — kukkakaali ja ruusukaali tullattaessa aikana 1. 11.—31. 5. — sienet — parsa — kurkut tullattaessa aikana 1. 11.—29. 2. — salaatti (myös endiivi- ja sikurisalaatti) tullattaessa aikana 1. 12.—29. 2. — oliivit — kapris
07.05.I.b:stä	Herneet ja pavut

8. Ryhmä

Syötävät hedelmät; citrus-hedelmien ja melonin kuoret

08.01.II.a.2. II.b.2.	Banaanit, tuoreet, tullattaessa aikana 1. 6.—31. 12.
08.02 I.b. II.b.	Appelsiinit, mandariinit ja klementiinit tullattaessa aikana 1. 7.—31. 12.
08.04.I	Viinirypäleet, tuoreet
08.06:sta	Omenasurve; muut omenat tullattaessa aikana 1. 6.—31. 12. ja päärynät tullattaessa aikana 1. 8.—31. 12.
08.07.II	Kivihedelmät, tuoreet, tullattaessa aikana 1. 6.—31. 12.
08.08	Marjat, tuoreet
08.09.I.c.	Melonit, muut kuin vesimelonit sekä honeydew- ja ogenmelonit
08.10:stä	Puutarhamansikat, vatut, karviaiset ja herukat
08.11.I/II:sta	Väliaikaisesti säilytetyt omenat, puutarhamansikat, vatut, karviaiset ja herukat, muut kuin omenasurve

10. Ryhmä

Vilja

10.01/05	Vehnä, ruis, ohra, kaura ja maissi

11. Ryhmä

Myllytystuotteet; maltaat; tärkkelys; gluteeni; inuliini

11.01/03	Viljajauhot, viljaryynit ja -rouheet, palkoviljajauho
11.05/07	Jauho, ryynit ja hiutaleet; maltaat
11.08:sta	Inuliini; tärkkelys, paitsi vaneri-, kivennäisvilla- tai panimoteollisuuden käyttöön tuotava tärkkelys

12. Ryhmä

Öljysiemenet ja -hedelmät; erinäiset siemenet ja hedelmät; teollisuus- ja lääkekasvit; oljet ja kasvirehu

12.01/02	Öljysiemenet ja -hedelmät; öljysiemen- ja öljyhedelmäjauho
12.04	Sokerijuurikkaat; sokeriruoko
12.10	Rehujuurikkaat, lantut ja muut rehujuuret; heinä, mailanen, apila jne.

15. Ryhmä

Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajoittamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat

15.01	Sianihra, sianrasva, siipikarjan rasva
15.02	Nautakarjan, lampaan ja vuohen rasva; tali
15.03	Lardi-, oleo- ja talistearíini; lardiöljy ym.
15.06:sta	Muut eläinrasvat ja -öljyt (kuten sorkkaöljy sekä luu- ja jäterasva), muut kuin teknillinen sorkkaöljy
15.07.B.I.	Pellavaöljy, valkaisematon
C.I.b:stä	Rasvaiset kasviöljyt, sellaisenaan ihmisravinnoksi soveltumattomat, muut kuin oliiviöljy, sesamöljy ja sinappiöljy
C.II:sta	Rasvaiset kasviöljyt, muut, muut kuin sesamöljy ja sinappiöljy
15.12:sta	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt, kokonaan tai osittain vedytetyt tai jollakin muulla menetelmällä jähmetetyt tai kovetetut, myös raffinoidut, muut kuin kokonaan kalasta tai merinisäkkäistä saadut
15.13	Margariini, tekoihra ja muut valmistetut ravintorasvat

16. Ryhmä

Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet

16.01/02	Makkara ja sen kaltaiset tuotteet sekä muut lihasta ja eläimenosista valmistetut tuotteet

17. Ryhmä

Sokeri ja sokerivalmisteet

17.01	Juurikas- ja ruokosokeri, jähmeä
17.02:sta	Muut sokerit; siirappi; keinotekoinen hunaja; muut kuin sokeriväri
17.03	Melassi
17.04.B:stä	Fondant, tahnat, tahtaat ja niiden kaltaiset välivalmisteet, paljoustavarana, vähintään 80 painoprosenttia lisättyä makeuttamisainetta sisältävät

19. Ryhmä

Vilja-, jauho- ja tärkkelysvalmisteet; leipomotuotteet

19.02/04	Jauho- ja tärkkelysvalmisteet, makaroni, tapioka yms. viljavalmisteet

19.07.I ja III	Ruokaleipä ja tavalliset leipomotuotteet, muut kuin korput, laivakorput ja korppujauho
19.08.III	Muut hienommat leipomotuotteet, muut kuin biskviit, vahvelit, korput, kaakut ja "tanskalaiset wienerleivät"

20. Ryhmä

Vihanneksista, kasviksista, hedelmistä tai muista kasvinosista valmistetut tuotteet

20.01:stä	Vihannekset, kasvikset ja hedelmät, etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt, muut kuin parsa, oliivit ja kapris
20.02:sta	Vihannekset ja kasvikset, valmistetut tai säilötyt muuten kuin etikan tai etikkahapon avulla, muut kuin oliivit, parsa, kapris sekä tomattisurve ja -sose
20.03	Jäädyttämällä säilötyt hedelmät
20.05	Hillo, hyytelö, marmelaati yms., hedelmistä keittämällä valmistetut
20.06.I/II V	Ananakset, aprikoosit, persikat, sekahedelmät, citrushedelmät, päärynät ja sokeroitu omenasurve
20.07.I/III	Hedelmämehut

21. Ryhmä

Erinäiset elintarvikevalmisteet

21.07.B.I	Jäätelö, rasvaa sisältävä
D.	Makearasva
E.I:stä	Rasvaemulsiot ja niiden kaltaiset valmisteet, rasvapitoisuus vähintään 20 %
F.	Kahvitahnat; ravioli, makaroni yms. valmisteet

23. Ryhmä

Elintarviketeollisuuden jätetuotteet ja jätteet; valmistettu rehu

23.02/04	Leseet, sokerijuurikasjätemassa ja öljykakut
23.06	Kasvituotteet, jollaisia käytetään rehuna
23.07:stä	Koiranleipä; melassirehu; muu rehu yms. muut kuin kalaliimavesi

27. Ryhmä

Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat

27.01	Kivihili
27.04	Koksi
27.06	Kivennäistervat
27.07:stä	Öljyt ja muut korkean lämpötilan kivihiilitervan tislaustuotteet, muut kuin raaka fenoli ja raaka kresoli
27.09	Maaöljyt ja bitumisista kivennäisistä saadut öljyt, raa'at
27.10.A/E	Esitislattu raakaöljy, bensiini, raskasbensiini, petroli, kaasuöljy ja polttoöljyt
27.14/15	Maaöljybitumi ym. maaöljyjen jätetuotteet; luonnon bitumi ja asfaltti yms.

71. Ryhmä

Luonnonhelmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallilla pleteroidut metallit; näistä valmistetut teokset; korut

71.05.A	Valmistamaton hopea
B:stä	Puolivalmisteet, hopeaa, muut kuin lehtihopea ja hopeapronssi
71.07.A	Valmistamaton kulta
B:stä	Puolivalmisteet, kultaa, muut kuin lehtikulta ja kultapronssi

43. Ryhmä

Turkisnahat ja tekoturkikset; niistä valmistetut tavarat

43.03:sta	Turkisvaatteet ja -asusteet

58. Ryhmä

Matot ja kuvakudokset; nukka- ja hetulankakankaat; nauhat; koristepunokset; tylli ja muut verkkokudokset; pitsit; koruompelukset

58.01/02	Matot

65. Ryhmä

Päähineet ja niiden osat

65.06.B:stä	Turkispäähineet

71. Ryhmä

Luonnonhelmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit; näistä valmistetut teokset, korut

71.12.A:sta	Korut, hopeaa
B:stä	Korut, kultaa tai platinaryhmän metallia
C.I:stä	Kellonrannekkeet
II:sta	Muut henkilökohtaiset korut
III:sta	Muut, kuten rasiat, lippaat, kotelot, taskukammat, avainrenkaat ja muut henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetut esineet, jalometallia tai jalometallilla pleteroitua metallia
71.13	Kulta- ja hopeasepänteokset, jalometallia tai jalometallilla pleteroitua metallia, nimikkeeseen 71.12. kuulumattomat
A:sta	Hopeaa
B:stä	Kultaa tai platinaryhmän metallia
C:stä	Jalometallilla pleteroitua epäjaloa metallia
71.14	Muut jalometallista tehdyt tai jalometallilla pleteroidut metalliteokset
B	Muut, kultaa tai platinaryhmän metallia
C	Muut
71.15	Luonnonhelmistä tai jalo- tai puolijalokivistä tehdyt tai niitä sisältävät teokset
B	Muut
71.16	Epäaidot korut

73. Ryhmä

Rauta ja teräs sekä rauta- ja terästeokset

73.36.A	Kaminat
B	Liedet, uunit ja keittojakkarat

84. Ryhmä

Höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat

84.06.B.I	Perämoottorit yli 15 hv
II	Muut
C:stä	Venemoottorit
84.15.A.I	Jäähdytyskaapit, sähköllä toimivat, kompressorikojeistoiset, kotitalouskäyttöön
II	Muut
B:stä	Pakastekaapit ja -laatikot, kotitalouskäyttöön
84.18.A:sta	Pyykinkuivaussentrifugit, kotitalouskäyttöön
84.19.A:sta	Astianpesukoneet, kotitaloudessa käytettävät
84.40.A.I	Pesukoneet, sähkökäyttöiset, kotitalouteen
B.I	Prässäys- ja silityskoneet, sähkökäyttöiset, kotitalouteen
C:stä	Kuivauskoneet, kotitalouskäyttöön
84.41.A.II:sta	Kotiompelukoneet

85. Ryhmä

Sähkökoneet, -laitteet ja -tarvikkeet; niiden osat

85.06.A	Pölynimurit, kappaleen nettopaino yli 15 kg
B:stä	Muut sähkömekaaniset talouskoneet ja -laitteet, yhteenrakennetuin sähkömoottorein
85.07:stä	Parranajokoneet ja tukanleikkuukoneet
85.12.A	Tukanhoitolaitteet, prässäys- ja silitysraudat
B	Liedet, uunit sekä täydelliset keittolevyt
C:stä	Muut laitteet kuten huoneen sähkölämmityslaitteet ja muut taloudessa käytettävät sähkölämpölaitteet
85.14.B	Kaiuttimet
C	Pienjaksovahvistimet
85.15.D:stä	Yleisradiovastaanottimet ja televisiovastaanottimet

87. Ryhmä

Ajoneuvot, muut kuin rauta- tai raitioteiden liikkuvaan kalustoon kuuluvat sekä niiden osat

87.02.A.II	Uudet henkilöautot
”	Käytetyt henkilöautot
87.09	Moottoripyörät, mopedit ja apumoottorilla varustetut polkupyörät
”	Erikseen saapuvat sivuvaunut
87.14.A:sta	Camping-vaunut, muut perävaunut ilman mekaanista kuljetuskoneistoa

88. Ryhmä

Ilma-alukset ja niiden osat; laskuvarjot; katapultit ja niiden kaltaiset ilma-alusten lähetyslaitteet; paikalliset lennonharjoituslaitteet

88.02:sta	Moottorilentokoneet, joiden suurin sallittu lentopaino on enintään 1 600 kg

89. Ryhmä

Alukset, veneet ja uivat rakenteet

89.01.B:stä	Lasikuituveneet ja muut muoviveneet, ei kuitenkaan soutuveneet eivätkä kalastajaveneet
C.I	Huvialukset, joiden rungon suurin mitta on vähintään 10 metriä, valmiit ja rungot
D:stä	Veneet ja alukset, joiden rungon suurin pituus on alle 10 metriä; niiden rungot, eivät kuitenkaan soutuveneet eivätkä kalastajaveneet

90. Ryhmä

Optiset, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus-, lääkeoptilliset ja kirurgiset kojeet ja laitteet; niiden osat

90.07.A:sta	Valokuvauskamerat
B:stä	Salamalaitteet
90.08:sta	Elokuvakamerat ja -projektorit
90.09	Projektorit, muut, valokuvien suurennus- ja pienennyslaitteet

91. Ryhmä

Kellot ja niiden osat

91.01/04	Tasku-, ranne- ja muut kellot

92. Ryhmä

Soittimet; äänentalletus- ja -toistolaitteet; magneettiset televisiokuvan ja -äänen talteenotto- ja -toistolaitteet; niiden osat ja tarvikkeet

92.01/08	Soittimet
92.11:sta	Gramofonit, sanelukoneet ja muut äänentalletus- ja -toistolaitteet; myös levy- ja nauhasoittimet

93. Ryhmä

Aseet ja ampumatarvikkeet; niiden osat

93.04:stä	Luodikot ja haulikot

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus maan ulkomaankaupan turvaamisesta annetun asetuksen muuttamisesta.

Maan ulkomaankaupan turvaamisesta 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun lain (275/61) 4 §:n mukaisesti on 19 päivänä toukokuuta 1971 annettu asetus maan ulkomaankaupan turvaamisesta annetun asetuksen muuttamisesta saatettu eduskunnan tietoon ja eduskunta on pöytäkirjanottein 28 päivältä toukokuuta 1971 lähettänyt asetuksen perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi. Kuultuaan asian johdosta vanhempaa hallitussihteeriä Asser Lavikkalaa kauppa- ja teollisuusministeriöstä perustuslakivaliokunta esittää seuraava.

Käsiteltävänä olevalla asetuksella on niiden tarvikkeiden luetteloon, joiden maahantuonti on sallittua ainoastaan tuontilisenssin nojalla, lisätty tavarat, joiden saattamisesta aikaisempaa ankaramman verotuksen kohteiksi hallitus oli antanut esitykset eduskunnalle. Tarkoituksena on ollut siten estää noiden tavaroiden keinotelunluontoinen maahantuonti sinä aikana, jona esityksiin sisältyneet lakiehdotukset ovat olleet eduskunnan käsiteltävinä. Sen jälkeen kun puheena olevat lait on saatettu voimaan, on edellä tarkoitetut tavarat poistettu lisenssipakon alaisten tarvikkeiden luettelosta.

Kun käsiteltävänä olevalla asetuksella voimaan saatetut säännökset siten jo ovat lakanneet olemasta voimassa ja kun tämän asetuksen lainmukaisuus on erikseen saatettu eduskunnan tutkittavaksi, perustuslakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

ettei puheena olevan asetuksen saattaminen Eduskunnan tietoon aiheuttaisi enempiä toimenpiteitä Eduskunnan taholta.

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puhenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, jäsenet Hykkäälä, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Pekkala, Salmenkivi, Seppä, Silander, Suksi, I. Suominen, Vilponiemi ja Åsvik sekä varajäsen Niinikoski.

Eduskunnan kirjelmä sen johdosta, että Eduskunnan tietoon on saatettu asetus maan ulkomaankaupan turvaamisesta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan tietoon on saatettu 19 päivänä toukokuuta 1971 annettu asetus maan ulkomaankaupan turvaamisesta annetun asetuksen muuttamisesta, joka maan ulkomaankaupan turvaamisesta 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun lain 4 §:n mukaisesti on ilmoitettu Eduskunnan Puhemiehelle, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 14, on päättänyt,

ettei puheena olevan asetuksen saattaminen Eduskunnan tietoon aiheuta enempiä toimenpiteitä Eduskunnan taholta.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1971.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös valuutan säännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Valuutan säännöstelystä 4 päivänä joulukuuta 1959 annetun ja viimeksi 30 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla (865/70) muutetun lain 3 §:n mukaisesti on niin ikään 30 päivänä joulukuuta 1970 annettu valtioneuvoston päätös valuutan säännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta saatettu eduskunnan tietoon ja eduskunta on pöytäkirjanottein 14 päivältä tammikuuta 1971 lähettänyt päätöksen perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi.

Puheena olevalla valtioneuvoston päätöksellä on kumottu valuutan säännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen 23 §. Tämän pykälän kumoaminen on käynyt tarpeelliseksi sen johdosta, että valuutan säännöstelystä annetun lain 2 §, johon mainittu valtioneuvoston päätöksen pykälä on perustunut, kumottiin 30 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla. Kun käsiteltävänä oleva päätös perustuu valuutan säännöstelystä annetun lain säännöksiin ja se on perustuslakivaliokunnan mielestä tarpeen vaatima, valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola sekä jäsenet Hykkäälä, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Orrenmaa, Pekkala, Salmenkivi, Seppä, Silander, Suksi, I. Suominen, Vilponiemi ja Åsvik.

Eduskunnan kirjelmä sen johdosta, että Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös valuutan säännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös valuutan säännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, joka valuutansäännöstelystä 4 päivänä joulukuuta 1959 annetun ja viimeksi 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun lailla muutetun lain 3 §:n mukaisesti on ilmoitettu Eduskunnan Puhemiehelle, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 3, on, pitäen päätöstä tarpeellisena, päättänyt,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös eräiden urakka-, hankinta- ja tavarantoimitussopimusten perusteella määräytyvien hintojen tarkistamisesta.

Taloudellisen kasvun turvaamisesta 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (868/70) 15 §:n mukaisesti on valtioneuvoston samana päivänä antama päätös eräiden urakka-, hankinta- ja tavarantoimitussopimusten perusteella määräytyvien hintojen tarkistamisesta saatettu eduskunnan tietoon ja eduskunta on pöytäkirjanottein 14 päivältä tammikuuta 1971 lähettänyt päätöksen perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi. Valiokunta on päätöksen johdosta kuullut lainsäädäntöneuvos Pentti Kurkelaa oikeusministeriöstä.

Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 1971.

Käsiteltävänä oleva, 1 päivänä tammikuuta 1971 voimaan tullut valtioneuvoston päätös vastaa pääkohdiltaan 30 päivänä joulukuuta 1969 annettua, vuoden 1970 loppuun saakka voimassa ollutta samannimistä valtioneuvoston päätöstä. Kun tämä päätös perustuu taloudellisen kasvun turvaamisesta annettuun lakiin ja se on perustuslakivaliokunnan mielestä tarpeellinen, valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, sekä jäsenet Hykkäälä, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Orrenmaa, Pekkala, Salmenkivi, Seppä, Silander, Suksi, I. Suominen, Vilponiemi ja Åsvik.

Eduskunnan kirjelmä sen johdosta, että Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös eräiden urakka-, hankinta- ja tavarantoimitussopimusten perusteella määräytyvien hintojen tarkistamisesta.

Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös eräiden urakka-, hankinta- ja tavarantoimitussopimusten perusteella määräytyvien hintojen tarkistamisesta, joka joulukuun 30 päivänä 1970 taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain 15 §:n mukaisesti on ilmoitettu Eduskunnan Puhemiehelle, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 2, on, pitäen päätöstä tarpeellisena, päättänyt,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös huoneenvuokrien valvonnasta ja säännöstelystä.

Taloudellisen kasvun turvaamisesta 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (868/70) 15 §:n mukaisesti on valtioneuvoston niin ikään 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös huoneenvuokrien valvonnasta ja säännöstelystä saatettu eduskunnan tietoon ja eduskunta on pöytäkirjanottein 14 päivältä tammikuuta 1971 lähettänyt päätöksen perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi. Valiokunta on päätöksen johdosta kuullut osastopäällikkö O. Ojalaa sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 1971.

Käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös rakentuu samalle pohjalle kuin vuoden 1970 ajan voimassa ollut vastaava päätös, joskin huoneenvuokrien säännöstelyä on nyt eräissä kohdin jonkin verran lievennetty. Kun eduskunnan tietoon saatettu valtioneuvoston päätös peustuu taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain säännöksiin ja se on perustuslakivaliokunnan mielestä tarpeellinen, valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, jäsenet Hykkäälä, Karpola, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Orrenmaa, Pekkala, Salmenkivi, Seppä, Silander, Suksi, Vilponiemi ja Åsvik sekä varajäsen Tarvajärvi.

Eduskunnan kirjelmä sen johdosta, että Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös huoneenvuokrien valvonnasta ja säännöstelystä.

Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös huoneenvuokrien valvonnasta ja säännöstelystä, joka joulukuun 30 päivänä 1970 taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain 15 §:n mukaisesti on ilmoitettu Eduskunnan Puhemiehelle, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 6, on, pitäen päätöstä tarpeellisena, päättänyt,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1971.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös meijerivoin hinnoista.

Taloudellisen kasvun turvaamisesta 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (868/70) 15 §:n mukaisesti on valtioneuvoston samana päivänä antama päätös meijerivoin hinnoista saatettu eduskunnan tietoon ja eduskunta on pöytäkirjanottein 14 päivältä tammikuuta 1971 lähettänyt päätöksen perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi.

Käsiteltävänä olevalla valtioneuvoston päätöksellä on meijerivoin vähittäishintoja alennettu 60 penniä kilolta. Tämän suuruista meijerivoin hinnanalennusta edellytettiin, kun eri etujärjestöt vuoden 1970 lopulla hyväksyivät ehdotuksen niin sanotuksi tulopoliittiseksi kokonaisratkaisuksi. Kun tämä päätös perustuu taloudellisen kasvun turvaamisesta annettuun lakiin ja se on perustuslakivaliokunnan mielestä tarpeellinen, valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, sekä jäsenet Hykkäälä, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Orrenmaa, Pekkala, Salmenkivi, Seppä, Silander, Suksi, I. Suominen, Vilponiemi ja Åsvik.

Eduskunnan kirjelmä sen johdosta, että Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston pääätös meijerivoin hinnoista.

Eduskunan tietoon on saatettu valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös meijerivoin hinnoista, joka joulukuun 30 päivänä 1970 taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain 15 §:n mukaisesti on ilmoitettu Eduskunnan Puhemiehelle, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 1, on, pitäen päätöstä tarpeellisena, päättänyt,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hintaneuvostosta.

Taloudellisen kasvun turvaamisesta 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (868/70) 15 §:n mukaisesti on valtioneuvoston niin ikään 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös hintaneuvostosta saatettu eduskunnan tietoon ja eduskunta on pöytäkirjanottein 15 päivältä tammikuuta 1971 lähettänyt päätöksen perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi. Valiokunta on päätöksen johdosta kuullut valtioneuvoston kanslian kansliapäällikön viransijaista Uolevi Hakavuorta ja osastopäällikkö Olavi Väyrystä sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Käsiteltävänä olevalla valtioneuvoston päätöksellä on määrätty asetettavaksi taloudellisen kasvun turvaamisesta annetussa laissa tarkoitettu hintaneuvosto sekä annettu sitä koskevat tarkemmat määräykset. Kun tämä päätös perustuu mainitun lain säännöksiin ja se on perustuslakivaliokunnan mielestä tarpeellinen, valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, jäsenet Hykkäälä, Karpola, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Orrenmaa, Pekkala, Salmenkivi, Seppä, Silander, Suksi, Vilponiemi ja Åsvik sekä varajäsen Tarvajärvi.

---

5 artículo. Medidas cautelares

Durante el proceso de investigación penal, el juez podrá ordenar medidas cautelares personales o reales, siempre que existan elementos de convicción suficientes y que la medida sea proporcional a la gravedad del delito imputado.

6 artículo. Plazo de la investigación

La investigación preparatoria tendrá un plazo ordinario de ciento veinte días naturales, contados desde la comunicación formal al imputado. Este plazo podrá prorrogarse excepcionalmente por un máximo de sesenta días naturales, mediante resolución motivada del juez de garantías.

Eduskunnan kirjelmä sen johdosta, että Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hintaneuvostosta.

Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös hintaneuvostosta, joka joulukuun 30 päivänä 1970 taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain 15 §:n mukaisesti on ilmoitettu Eduskunnan Puhemiehelle, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 5, on, pitäen päätöstä tarpeellisena, päättänyt,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1971.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hyödykkeiden hintavalvonnasta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Taloudellisen kasvun turvaamisesta 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (868/70) 15 §:n mukaisesti on valtioneuvoston niin ikään 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös hyödykkeiden hintavalvonnasta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta saatettu eduskunnan tietoon ja eduskunta on pöytäkirjanottein 15 päivältä tammikuuta 1971 lähettänyt päätöksen perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi. Valiokunnassa on päätöksen johdosta kuultu osastopäällikkö Olavi Väyrystä sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Käsiteltävänä olevalla valtioneuvoston päätöksellä on siinä mainitut kotimaiset tarvikkeet ja maksut vapautettu hintavalvonnasta. Kun tämä päätös perustuu taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain säännöksiin ja se on perustuslakivaliokunnan mielestä tarpeellinen, valiokunta katsoo, ettei päätöstä olisi kumottava. Samalla valiokunta kuitenkin edellyttää, että hallitus seuraa tarkoin hintojen kehitystä ja aiheen ilmaantuessa ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin hintatason vakaana pitämiseksi.

Sen nojalla, mitä edellä on lausuttu, perustuslakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, jäsenet Hykkäälä, Karpola, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Orrenmaa, Pekkala, Salmenkivi, Seppä, Silander, Suksi, Vilponiemi ja Åsvik sekä varajäsen Tarvajärvi.

Vastalause.

Hallituksen joulukuun 30 päivänä 1970 antama päätös eräiden hintojen ja maksujen säännöstelystä vapauttamisesta on mielestämme nyt, jolloin palkkojen korotuksen perusteista on suurimmaksi osaksi sovittu ja kulutustavaroiden hintoja ja maksuja jo muutoinkin huomattavasti korotettu, huonosti harkittu toimenpide, mikä on omiaan lisäämään yleistä tyytymättömyyttä palkansaajaväestön keskuudessa. Tästä syystä emme ole voineet yhtyä perustuslakivaliokunnan enemmistön hyväksymään mietintöön, vaan ehdotamme, eduskunnan päätettäväksi,

että puheena oleva valtioneuvoston päätös kumottaisiin.

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 1971.

Lauri Kantola. **Toivo Åsvik.** **Niilo Koskenniemi.**

Eduskunnan kirjelmä sen johdosta, että Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hyödykkeiden hintavalvonnasta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös hyödykkeiden hintavalvonnasta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, joka joulukuun 30 päivänä 1970 taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain 15 §:n mukaisesti on ilmoitettu Eduskunnan Puhemiehelle, ja Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 4.

Eduskunta edellyttää, että Hallitus seuraa tarkoin hintojen kehitystä ja aiheen ilmaantuessa ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin hintatason vakaana pitämiseksi.

Eduskunta on, pitäen päätöstä tarpeellisena, päättänyt,

ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.